Ч. 1 (13.240). Львів. неділя 1 січня 1933. Pocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік LIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол. Чвертьрічно 12·00 „ Піврічно 24·00 „ Річно 48·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол. Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Роля Волині й Полісся.

I.

Ще досі наші національні землі — Галичина, Волинь і Полісся — уявляють собою удільні князівства з домінуючим місцевим патріотизмом і інтересами. Сильно зарисовуються кордони зацікавлень і турбот. Чи не це, між іншим, причиною того, що на цих землях ведуть різну національну політику?

Поставмо питання отверто: чи українці одної землі так само знають життя других земель, їхні сили, можливости, змагання?

На жаль — ні.

Ще менше провідна інтелігентська маса зазнайомилась з питанням тої ролі, яку з природи річей кожна з тих земель може й буде грати в майбутньому. Це торкається у першу чергу Волині, а потім і Полісся, що їх інтлігенти Галичини за десять літ пізнали багато гірше, ніж інтелігенти Волині чи Полісся — Галичину.

Очевидно, маємо до діла з деяким легковажженням цих північно-західніх наших земель. Подібне легковаження в будуччині може мати дуже сумні наслідки. Тому в загальних інтересах українського народу під Польщею вже час ближче пізнати ці землі, бо їхня роля вже швидко, здається, буде значно більшою, ніж дехто собі уявляє.

II.

Волинь і Полісся лише починають грати ту ролю, яку їм судила доля у вирішенні загального українського національного питання в Польщі. Але до неї готується спішно. Про це говорять цифрові дані, факти й тутешнє психічне наставлення.

Волинь і Полісся — етнографічно суто українські землі з величезним відсотком українського сільського населення, що значно перевищує відсоток українського населення в Галичині.

Доходять ще й матеріяльні умовини — урожайні грунти (на Волині), величезні засоби площі, що може бути використана різними способами, розмірно рідке населення й різні природні багатства.

Все це дає підставу думати, що вже дуже близький той час, коли частина українського населення Галичини — спершу інтелігенти, а потім селяни — будуть пересуватися на північ — на Волині й Полісся, не вважаючи на всі штучні перепони, які вже нині стрічає той переселенчий рух.

III.

Ми вже нераз стверджували, що всі заходи, скермовані на зупинення природного й дуже швидкого національно-культурного й господарського розвитку Волині й Полісся та до випрокування національного „перетвору", або вже збанкротували або мусять збанкротувати. Кожний новий день дає нові докази цього явища. Нема таких сил і способів, що були здібні ці маси зденаціоналізувати. Значить, життя буде з кожним днем набирати все більшого розгону й сили.

При такій збитій масі і при такому психічному наставленні та самопочуванні мас Волині і Полісся будуть йти швидко вперед і мабуть у дуже близькому часі вийдуть з ролі другорядних українських земель. Вони займуть рівнорядні, або й перші місця щодо масової національної сили.

Саме ця обставина повинна змусити українських інтелігентів усіх земель почати спільно обмірковувати всі ті можливости, яких не бачать хіба люди з занадто вузьким льокальним світоглядом.

Голос наших північно-західніх земель з кожним днем сильніший. Фальсифікація його не вдалася. Маси вже кажуть своє слово. Черга за інтелігентами та їхнім спільним голосом з усіх українських земель у Польщі.

Senex.

ВІД ВИСОТИ ОЩАДНОСТЕЙ,

відданих до вжитку українським економічним установам, залежить наша економічна самовистарчальність і незалежність. Тому складайте свої ощадности

В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Центральний Кооперативний Банк

„Краєвий Союз Кредитовий"

у ЛЬВОВІ, РИНОК, ч. 10.

ч. тел.: 433. — Конто Почтової Щадниці ч. 143.467. — (власна каменниця при вул. 3. Мая ч. 15).

як Центральна Каса Українських Кооператив приймає вкладки ощадности, обезпечує їх у твердій валюті та помішує в наших кооперативах, що їх піднести господарський розвій українського народу.

Найліпший дарунок на свята!

ФУТРО З ЛОШАКІВ за зол. 350·—

з фірми „ХРОМ" Львів, Руська ч. 20. Телефон 71-83.

Справа довіря для французького уряду.

ПАРИЖ (ПАТ). Палата депутованих відкинула 387 голосами проти 189 поправку посла Марена, що відносилася до відс. стопи позички для Австрії. Уряд, виступаючи проти тої поправки, поставив справу довіря.

ПАРИЖ (ПАТ). Вислід на заяву довіря для уряду, поставленій у дискусії над австрійською позичкою, прийняли 352 голосами проти 188.

—o—

Незалежність филипин.

ВАШИНГТОН (ПАТ). Палата репрезентантів прийняла проект закону, що признає Филипинам незалежність за 10 літ. Проект того закону предложили Гуверові.

—o—

ЗАЯВА.

Підписані заявляють, що приєднуються до почину українського жіноцтва з дня 23. грудня 1932 р. та стримуються від уживання алькоголю і тютюну.

о. мітрат Олекса Базюк, посол Богдан Білинський, д-р Тит Бурачинський, пос. Волод. Кохан, дир. Володимир Кузьмович, пос. Ст. Кузик, ред. Дмитро Паліїв, д-р Маріян Панчишин, д-р Ст. Федак, інж. д-р Михайло Холевчук, інж. Евген Храплинний.

Литва.

Загальні відомости про простір і населення. — Міста. — Ковно. — Грошевий обіг. — Школи. — Сільське господарство і промисл. — Експорт і імпорт. — Залізниці. — Вплив світової кризи.

(УП) Дня 12. VII. 1932 р. влаштував був Союз Литовських Громадян у Берліні відчит про господарську ситуацію Литви. Відчит відбувся в домі німецької преси. На ньому були присутні девкі з дипльоматів і богато поважних чинників зі світа німецького господарства. Відчит мав професор ковенського університету д-р Юнгфер.

Литва має 65.000 кв. км. простору. 15 проц. населення живе у містах, що мають понад 2000 мешканців, а решта 85 проц. живе по селах. Міста назагал мають жидівський вигляд. По повстанні литовської держави литовський елемент пішов „підбивати міста" і поволі міста приймають литовський характер. У Литві припадає на 1 кв. км. 42,5 мешканців. Перед війною литовці, притиснені московським урядом, вимандрували масово до Америки і нині в Америці живе 1/3 всього литовського народу. Тепер литовська держава має кругло 28.000 урядовців.

Переведення меліорації підвищило значно сільське господарство Литви. Досі безробіття не давалось ще дуже відчувати, але виглядн на будуче не дуже рожеві. Литовці розбудували своє господарство власними капіталами без чужих позичок. Довги Литви виносять 3,7 міл. долярів, а загальний грошевий обіг ок. 100.000.000 літів. Гроші мають покриття у золоті на 15 прц., а в девізах на 70 проц. Білянс Литви все активний. З Америки приходить на Литву річно ок. 50 міл. літів. Банкову кризу перейшла Литва добре, а це тому, що литовські банки оперують лише своїм капіталом і не дуже звязані з чужим капіталом. Приватні литовські банки заложено також без чужих капіталів. Досі не збанкротував в Литві ні один банк, хоч назагал їх кредити обмежені через загальне світове недовіря. Також небогато на Литві опротестованих векслів. В загальному литовська держава провадить протекційну господарську політику.

Через відділення від Московщини потерпів литовський промисл, але зате скористало сільське господарство. Ціни на продукти сільського господарства стали вищі, ніж були за Москви. Аграрну реформу переведено в 1920 році. Заведено також скотоводство. В сільському господарстві заведено систему домів, а не збірних помешкань, себто на наші відносини систему хуторянську.

Ковно має нині коло 130.000 мешканців. Заложено 2.200 шкіл, 9 семинарів, 15 гімназій та університет у Ковні, що має нині коло 5000 студентів. Тепер ведеться робота над творенням фахових шкіл. У Ковні існує кооперативний банк, від якого залежить тепер 43 проц. литовських кооператив. Держава підтримує кооперативний рух. Досі було у Литві дуже мало залізниць, бо Москва будувала лише стратегічні залізниці. Села були далеко віддалені від доріг. Тепер розбудовано нові залізниці і сільське господарство значно через це піднеслось, хоч самі залізниці не рентуються. Всі місцевости мають також получення автобусне. Автобусна лінія має нині 3560 км.

Держава кредитує ще сільське господарство довготерміновими кредитами. Для цього заложено у Ковні аграрний банк, якого 90 проц. акцій має держава. Сірникова позичка у Кро-

ОДЯГИ СМОКІНҐИ ВІЗИТОВІ СПОРТОВІ ЛЕЩАТАРСЬКІ ПАЛЬТА, ФУТРА,
а також тоґи з біретами продає просто консументам по ґуртовних цінах ФАБРИКА МУЖЕСЬКИХ ОДЯҐІВ
РОТ і РУҐДЕРФЕР **Львів, Леґіонів 3, І. п.** (над кіном ПАЛЯС).

тера була зужита майже в цілості для сільського господарства. При помочі торговельних договорів старається держава, щоби сільське господарство рентувалось через відповідний вивіз своїх продуктів за границю. В останньому часі значно впав литовський експорт та імпорт і богато підприємств мусіло перейти на фабрикацію беконів для експорту в Англію. Тут пошкодила Литві оттавська конференція, яка приписала литовський експорт до Англії. 43 проц. всього литовського експорту йде тепер до Англії, а 39 проц. до Німеччини. До експорту масла мусить держава докладати. 70 проц. литовського масла забирали німці, а решту Англія. За 9 місяців цього року Литва вторгувала 32 міл. літів, а в мин. році 47 міл. літів. Масло, бекони і мясо творять більшу частину литовського експорту. Перед війною експортувала Литва лен, зарова і худобу.

Промисл перетворився з великого на середній. Давніше він працював для московської армії. Головною галузю промислу було млинарство, що за Росії перемелювало українську пшеницю. В металевих та шкіряних фабриках працювало давніше 3.000 робітників. Робили вони чоботи для армії. Металеві фабрики у Ковні мають тепер ок. 250 робітників. Крім того існує ще на Литві кустарна промисловість, молочарство, деревний промисл і цукроварство, а дальше текстильна промисловість і фабрики для виробу шкіри та обуви.

До останніх часів господарське положення Литви було назагал добре, хоч тепер трохи погіршилось. Литовці обмежили також свій імпорт, бо не мають зашо купувати товари на чужині. Тому вони рішили розбудувати власний промисл, щоби не бути залежними від закордону. Однак однокий текстильний промисл на Литві не знає кризи. Тепер також росте опротестування векслів. За 10 місяців ц. р. було на Литві всього 2500 ліцитацій. На голову населення має Литва 7,80 дол. податку, а на 1 гектар землі 5 дол. довгу. На цей рік зменшено також загальний литовський державний бюджет.

Як видно, Литва добре переживає кризу і вона дається в ній відчувати аж тепер. Всеж литовський уряд старається регулювати своє господарство відповідними засобами, щоб не дійти до того ступіня занепаду господарства, до якого дійшли майже всі европейські держави.

М. С.

Бібліотеки української еміґрації у ЧСР.

Українська Господарська Академія: 28.845 томів. — Український Соціольоґічний Інститут: 13.000 томів. — Український Педаґоґічний Інститут: 10.289 томів. — Український Університет: 10.000 томів.

В культурнім житті української еміґрації у Чехословаччині дуже поважну ролю ґрають бібліотеки — ці осередки, що постачають духову зброю чи то нашим професорам для наукової або педаґоґічної діяльности, чи письменникам та журналістам, чи ріжним іншим робітникам пера, а студентам служать за допомічне ґжерело студій. Ті бібліотеки находяться при високих українських школах (Університет, Академія, Інститут), багато їх у ріжних товариствах, студентських організаціях, у загально громадських чи інших установах.

Дрібні бібліотечки ріжних товариств та спілок складають невбиякий матеріял, що може зявити культурні напрямні тих організацій. Чимало з тих бібліотек нині находиться у Музеї Визвольної Боротьби України, де зберіґаються для майбутнього в незміненому виді. На найбільшу увагу заслуґовують більші бібліотеки, що й змістом своїм являють значні культурні цінности. Це бібліотеки: Української Господарської Академії, Українського Педаґоґічного Інституту, Українського Університету та Українського Соціольоґічного Інституту. Перша в Подебрадах, всі останні у Празі.

Найбільша з них — бібліотека Української Господ. Акад. — існує від 1922 року, від часу заложення Академії. В 1931 р. було там 28.845 томів, що мали 17.002 назв. Змістом ці книжки на 90 проц. наукові, з ділянок, що їх студіюють в Академії. Найбільше книжок з соціяльно-економічних дисциплін (біля 46 проц.), потім з аґрономії, інжинірства, точних наук, історії та ґеоґрафії. Щодо мови — найбільше книжок російських (27 проц.), українських (22 проц.), німецьких (21 проц.), чеських (11 проц.), англійських (9 проц.), французьких (7 проц.) і т. д.

Бібліотека Українського Педаґоґічного Інституту існує від 1923 р. і має 10.289 томів з 8.266 назвами. По змісті діляться так: з історії літератури — 24 проц., з соціяльних наук — 19 проц., з мистецтва — 13 проц. (в тім числі 624 назв нот), з історії — 12 проц., з загального відділу — 10 проц., з точних наук — 10 проц., з філольоґії — 4 проц., з прикладного знання — 5,5 проц., з філософії — 2,4 проц., з релігії — 0,1 проц. Найбільше українських книжок (52 проц.), потім російських (26 проц.), німецьких (8 проц.), чеських (7,5 проц.), французьких (3 проц.) та інших.

Бібліотека Українського Університету має біля 10.000 т., головно українознавчої літератури. Складаються на неї збірки з історії і права та наукові видання академій й університетів. Остання збірка побільшується шляхом виміни за видання академічних установ Гельсінґфорсу, Минська, Києва, Ленінґраду, Праги, Брна, Братислави та інших.

Наймолодша віком бібліотека Українського Соціольоґічного Інституту існує від 1925 р. На початку 1932 р. бібліотека числила 9.172 назв та приблизно 13.000 томів. Найбільше книг із соціольоґії, економіки та політики. Значна збірка з белетристики та підручників (3.974). Українських книжок біля 45 проц., російських 20 проц., німецьких 10 проц. Є ще книжки чеські, англійські, французькі, італійські й польські. Основою для бібліотеки послужили збірки Українського Громадського Комітету, зліквідованого в 1925 р. Ці збірки відповідно поширено придбанням наукової літератури. В розпорядженню бібліотеки находиться приватна збірка пок. Микити Шаповала біля 2.500 томів, здебільша соціольоґічної літератури.

Бібліотека Соціольоґічного Інституту передала Славянській Бібліотеці міністерства закордонних справ „Апостола", видрукованого Федоровом у Львові в 1564 році. Ту цінну книгу бібліотека (тоді це була Громадського Комітету), придбала свого часу в одній церкві на Підкарпатті. Бібліотека й нині має цікаву збірку наукових творів ріжних авторів, що належала до пок. Гнатюка. Цікава збірка старих ґраматик (Якова Головацького 1849, Лівицького 1850, Дівчана 1865) та „Поезії" Федьковича з 1862 р. з коректурними поправками й автоґрафом автора.

Для істориків цікаві збірки Українського Педаґоґічного Інституту, де зібрано чимало й старої й нової літератури з історії України.

Найбільшого розвою бібліотеки української еміґрації досягли в 1926 р. Пізніше вже їх не доповнюють систематично, більшаючи лише припадково, здебільша шляхом виміни за видання установ, при яких існують. Таким чином назбирується чимало матеріялу неактуального, а з другого боку не можна комплетувати збірок. Одначе у цілому збірки українських еміґрантів це дуже поважне і матеріяльне і культурне надбання, якого вартість тим більша, що ці збірки заповнюють недостачу українознавчої літератури, яку доводилося досі відчувати славістам у Празі. Нині славянська Прага, що очевидно довго ще зберігатиме визначне місце в розвою культури цілого славянського світу, з успіхом може користати з культурних придбань української еміґрації.

Петро Зленко.

ВЛАСНИКИ КАВАРНІ „УНІОН"
БАЖАЮТЬ СВОЇМ ВП. ГОСТЯМ НА НОВИЙ РІК БАГАТО ЗДОРОВЛЯ, ЩАСТЯ ТА ВСЬОГО ДОБРОГО.

ПУДЕР ІЗ НІЖНИМ ТА ТРІВКИМ ЗАПАХОМ
Просимо не підлягати намовам продавців, що стараються, підібравши подібну назву і опакування, продавати інші пудри замість оригінального пудру FORVIL. Оригінальний пудер „FORVIL" має на денкові напис „POUDRE FORVIL". Поручаємо світової слави кольонські води і перфуми 5 Fleurs Forvil, а також інші пахощі.

З церковних справ.

Слідами Петра В. і Катерини II.

Орган варшавської православної митрополії „Слово" виходить із себе з того приводу, що православні українці у Варшаві замовили панахиду по гетьмані Мазепі у греко-кат. церкві оо. Василіян при вул. Медовій, не маючи змоги від-

НА СВЯТА! НА СВЯТА!
Паровий Бровар у Калуші поручає своє
ПИВА:
ЕКСПОРТОВЕ, ДУБЕЛЬТОВЕ І ЧОРНЕ
в бочках і пляшках.

бути її у православній церкві. У статті „Чи не демонстрації?" („Слово", ч. 73) цей орган не може дарувати о. протоігуменові Решетилі його патріотично-державницької промови на згаданій панахиді, а потім пише на адресу учасників панахиди: „Кождому ясно, що такий спосіб поступування православних українців зглядом (!) своєї Православної Церкви є фактично зрадою і такі „вірні" не повинні більше її синами називатися". — Сказано ясно і недвозначно: Хто з українців бажає вшанувати память великого гетьмана і помолитися за нього у церкві, той зрадник, бо православній церкві, під проводом митр. Денниса й інших русифікаторів, що йдуть слідами царя Петра В. і Катерини II., захотілось такі поминки заборонити. Справді — пора вже православним українцям перестати (по вислову „Слова") називатися синами тої церкви, ерархія якої не рахується з почуваннями 95 проц. своїх вірних і не дозволяє українцям помолитися у збудованих ними церквах за душу гетьмана-державника, фундатора й добродія неодної православної церкви.

Сестри-місіонарки Найсв. Серця Христового.

Один із активних пропаґаторів унії на північно-західних землях і редактор унійних місячників „К соединенію" (виходить по рос.) і „Да злучення" (по білоруськи) о. П. Мацевич від довшого часу старався заложити на тих землях таку організацію жінок-черниць, яка зайнялась би вихованням бідних православних дітей в унійному дусі. Його заходи довели до успіху. Папська комісія „Про Руссія" видала декрет, на основі якого закладає конґреґацію черниць східного обряду під назвою: „Сестри-місіонарки Найсв. Серця Христового". Осідком нового згромадження є місто Вильно, обсягом діяльности всі північно-західні землі, отже й Волинь. Першим овочем діяльности тих сестер було заложення захисту для дітей у Березні (воєвідство виленське).

Програли справу.

Дня 9. XI. 1932 р. Найвищий Адміністраційний Трибунал розглядав скаргу митр. Денисія проти ліквідаційного комітету у Вол. Острозі, що торкалася майна Брацтва св. Кирила і Методія. Своє рішення оголосив Адмін. Трибунал дня 21. XII. 1932. Трибунал скаргу відкинув і таким чином майно б. Брацтва перейшло на власність уряду.

Прав. священик для українців у Франції.

На прохання українських еміґраційних товариств у Франції, а м. ін. також б. військових прав. ерархія вислала до Франції о. Іляріона Бриндзана, що був досі в Рівному. У Франції перебуде о. Бриндзан 1 місяць і відвідає в часі свят важніші еміґраційні осередки. По повороті має о. Бриндзан поставити внесок у справі заспокоювання релігійних потреб православних українців у Франції.

Як до того прийшло?

Орган наших евангеликів августбурського віросповідання „Стяг", що виходить у Станиславові, приносить у ч. 1 (4) з 1. січня 1933 на першому місці знимку українського еванг. дому в

А. Бясецький С. А. Краків
фабрика чекоряди
поручає у великім виборі безконкуренційні роди сметанкової, молочної десертової чекоряди, як також різносортні вармельяди і цукри. Не тішною рекляною, дарунками у виді лясів шастя, бонами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, приладженими з гарантованих чистих сирівців хочемо здобувати признання найвищих кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.
Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

Станиславові-Княгинин. Той дім — це невикінчена ще будова читальні „Просвіти“ при вул. Галицькій, яку наші протестанти набули недавно на власність. Будуть там відбуватися не тільки їх богослуження, але й буде там цілий центр того розкладового руху, що його насаджують у нас штучно при помочі чужих впливів і чужих фондів. Заходить питання: як могло допустити до продажі того дому, та ще й на таку ціль, українське громадянство Станиславова, зокрема його церковні круги?

—o—

З німецької армії.

(УП) В 1932 р. відвідало німецьку армію 178 чужих старшин, з них 98 побули тиждень, 39 місяць і 44 довше як місяць. У цих відвідинах не брали участи старшини польські, французькі і бельгійські. Також німецькі старшини їздили у відвідини до чужих армій дуже часто.

На спортовому полі має німецька армія також чималі успіхи. Вправляці кінної їзди, їзди на лещетах, в бігу на довгі, у легкій атлетиці і плаванні, у стрілянні, літанні і моторовому спорті. В цьому році пішли деякі зміни в обсаді вищих командних місць німецької армії. Як відомо, військовий міністр Шляйхер став заразом канцлером Німеччини. В серпні 1932 року німецька армія була в найгострішому поготівлі з огляду на проголошення виїмкового стану у про-

ОХОТИ
КИВИЦЮ
КЕПСЬКУ ПРЕМІНУ МАТЕРІЇ
у дітей і дорослих
лікує та містить в собі вітамінові засоби

JECOROL

МАҐІСТРА Л. ЛУКОВСЬКОГО
Вистерігатися безвартісних підрібок та фальсифікатів. 1—2
1110

вінції Бранденбург. У багатьох випадках ужівали війська до рятунку населення перед катастрофами, як пожежі, повені і т. п. Досі ще є около 13.000 бувших активних німецьких вояків без заняття, а це внаслідок загального безробіття. Всі вони вислужили по 12 літ у війську. Дуже важливий факт, що німецька армія бере участь також у допомоговій акції для голодуючого населення підчас зими минулого й цього року. Дуже багато вояків осіли на землі. В часі служби одержали вони в цьому напрямку практичний вишкіл. Назагал треба замітити, що служба в німецькій армії дає воякові не лише військовий вишкіл, а також і освіту, потрібну для цивільного життя.

—o—

Тайні наради більшовиків.

БЕРЛІН (ПАТ). „Берлінер Тагеблят“ у телеграмі з Москви повідомляє, що там почалися надзвичайні наради пленарні центрального комітету комуністичної партії СРСР. Хід нарад держать у тайні. Сталін виголосив на пленарному засіданні промову, до якої партійні круги привязують велику вагу. Догадуються, що Сталін має устійнити новий курс політики і порядок нарад Всесоюзного Конгресу Рад.

—o—

Шіпперову покарали.

ВІДЕНЬ (ПАТ). Львівському Ґзелю Шіпперову засудили на грошеву кару в сумі 12.000 шилінгів або на 3 місяці арешту. Сконфіскована сума 197.000 франц. франків припала державі. Шіпперову випустили з вязниці.

—o—

XXI. Загальні Збори Ревіз. Союзу Українських Кооператив.

(Докінчення).

В дальшій дискусії над звідомленням Ради і Дирекції РСУК забирали слово: Т. Остап, Л. Лапчук, М. Неделко, М. Цюкенда, інж. О. Сторонський, І. Пісько, М. Прокопчук, К. Шевчук, інж. Б. Білинський, П. Яцура, П. Стус, д-р М. Стахів, І. Ковалишин, М. Хірус, Богатчук, Грещук, о. Маринович, Ф. Глум, інж. А. Палій — а вияснення і доповнення до звідомлення давали **О. Луцький, М. Капуста і голова інж. Ю. Павликовський.**

Перед голосуванням стверджує від Мандатової Комісії **дир. Зарицький,** що управнених до голосування є тепер на салі **325 делеґатів,** що заступають **595 кооператив.**

По цім прийнято: 1) звідомлення Ради і Дирекції РСУК разом з рахунковим замкненням за рр. 1930-31 і 1931-32 (одноголосно); 2) внесок Контрольної Комісії дати абсолюторію Раді і Дирекції РСУК (проти ніхто, 2 стрималися); і 3) резолюції, які предложила Рада РСУК з усуненням одної точки (про трафіки) (одноголосно). Текст резолюції буде оголошений в Госп. Кооп. Часописі.

Для намічення кандидатів на голову, до Ради і Контр. Комісії вибрано **Комісію Матку** у складі, як його пропонував пос. Тершаковець, з тим, що дир. Мудрик зрезигнував; доповнено її **радн. Рочняком** (Холм), **Кантеміром** (Снятин) і **о. Мариновичем** (Військо).

З черги **дир. І. Филипович** представив прелімінарі буджету на рр. 1932-33 і 1933-34. Над цими прелімінарями розвинулася дискусія, в якій взяли участь кооператори: Дупелка, Комищук, Наїдко, Спас, Прокопчук, Гушул, д-р Когут, Мазурок, Шевчук, Винницький, Кузич, о. Чавс, Сухоребський, Липчук, Маланій, Цюкенда, Чопик, Мельничук, Блажкевичева, д-р Брикович, Мигаль, — а вияснення давали О. Луцький і І. Филипович. Прелімінарі прийнято 237 голосами, проти голосувало 71, стрималося 31.

Потім **дир. Мартюк** пропонує від Комісії Матки на **голову Ради інж. Юліяна Павликовського,** що Збори одобрюють рясними оплесками. На **членів Ради** вибрані: 1) **о. Мілянич Микола** (Устрики), 2) **радн. Рочняк Ол.** (Холм), 3) **Кузів Іван** (Стрий), 4) **о. Галібей Іван** (Скоморохи-Бучач), 5) **Романюк Іван** (Почаїв), 6) **Шепарович Юліян** (Львів),7) **Глум Федір** (Викторів-Галич), 8) **інж. Білинський Богдан** (Городенка), 9) **інж. Палій Андрій** (Львів), 10) **Шмата Василь** (Чортків), 11) **д-р Блажкевич Іван** (Дрогобич), 12) **Островський Володимир** (Луцьк).

Заступниками **членів Ради** вибрані: 1) **Кохан Володимир** (Сокаль), 2) **Горняк Степан** (Добромиль), 3) **Трач Олекса** (Станиславів), 4) **Довгань Теодор** (Збараж).

Контрольну Комісію вибрано в такім складі: 1) **д-р Волошин Михайло,** 2) **Заячківський Микола,** 3) **д-р Витвицький Степан;** заступники: **інж. Олексюк (Збараж)** і **Мурафа Степан** (Болшів).

Ця ліста дістала 223 голосів.

З черги прийнято **правильник Загальних Зборів РСУК,** який передбачує конгресове їх ведення (з розбиттям на комісії) та полагоджено **внески,** на чому пізно в ночі Збори скінчились.

Ревізії й арештування.

ЗБАРАЖИНА.

Дня 23. грудня 1932 перевели постерунки поліції на терені Збаражини цілу низку ревізій. У Збаражі притримали на стації д-ра Сеника, адв. з Нового Села. По переслуханні випустили його на волю. Також переслухали на поліції у Збаражі Березівну, Борша і Клячківського. В селі Шилах перевела поліція ревізію у В. Пастушенка і Багрія, в Добромірці у С. Бреніцької, Мих. Марціяка і Д. Малішевського. Ревізії були і в інших селах.

РОГАТИНЩИНА.

Дня 15. XI. ц. р. місцевий постерунок поліції арештував по повороті з Чехословаччини учня 8-ої кл. української гімназії в Дрогобичі, п. Михайла Поповича з Чернева пов. Рогатин, який дотепер перебував у слідчій вязниці в Бережанах. Арештованому доручили акт обвинувачення у приналежности до ОУН.

СТАНИСЛАВІВ.

Всіх вичислених у нас в одному з попередніх чисел арештованих у Станиславові випустили по двох днях на волю. В арештах задержали тільки студ. Михайла Джерджа, якого перевезли до вязниці при окружнім суді.

—o—

Спортові змагання в Австрії і москалі.

(УП) В Інсбруку відбудуться цього року інтернаціональні спортові змагання всіх народів. Усі народи можуть туди їхати без австрійської візи, лише москалі і бездержавні ні. Розуміється, умовиною вільного візду є карта участи у спортових змаганнях. Дальше австрійське міністерство залізниць дає всім учасникам тих змагань вільний переїзд австрійськими залізницями від границі дотичного краю до Інсбруку. На час змагань учасники за окремою картою зможуть їздити по Австрії всіми залізницями за половину ціни. Змагання тревають цілий місяць лютий.

—o—

Що може мурин.

ПАРИЖ (ПАТ). Вчора арештували в Парижі англійського громадянина мурина Мацолу, який, хоч видалений з Франції, перебував нелеґально в Парижі. Величезний мурин, що мав понад 2 м. висоти дав себе арештувати. Одначе коли його хотіли замкнути в комісаріят до келії, він кинувся на поліцаїв і по короткій боротьбі одного з них убив, а чотирьох тяжко поранив.

Лябораторія вибухових матеріялів.

БАРЦЕЛЬОНА (ПАТ). В одвім з тутешніх домів настала сильна експльозія. Поліційна влада перевела в тому домі ревізію і викрила 1.000 бомб і 5 скринь навантажених бомбами, що були приготовані до почтової висилки. Крім того найшли багато пороху, муніції і зброї. В тому домі була лябораторія, в якій фабрикували вибухові матеріяли.

Епідемія ґрипи в Злучених Державах.

НЮЙОРК (ПАТ). У Злуч. Державах появилася епідемія грипи. Уряд приходнього здоровля зареєстрував 43.922 випадки в 35 стейтах. Одначе це мабуть ледви осьма частина фактичного числа хорих на грипу, бо в самому тільки Нью Йорку було їх 10.000

—o—

Девізові полекші в Австрії.

(УП) Австрійський уряд постановив дозволити чужинцям, що їдуть до Австрії, ввозити із собою чужу валюту у довільній висоті. Лише при переїзді границі висота грошей мусить бути зазначена в пасі, бо в противному випадку не випустять нікого з Австрії, коли буде мати в себе більше як 500 австрійських шилінгів у чужій валюті, а 200 шилінгів в австрійській валюті. В комунікації з Німеччиною суми ці підвищені до 1000 шилінгів на особу, як також дозволено мати з собою чеки і вкладові касові книжки.

—o—

Лише рекляма може зарадити кризі

(УП) Німецький реклямовий союз ухвалив в наголи нового року випустити заклик до всіх, що лише збільшена рекляма може зарадити господарській кризі у світі, бо вона збільшить оборот гроша і збут товарів. Публиці треба показати, що вона має купувати, а вона купить усе і в той спосіб збільшиться оборот. Є ще дуже багато способів реклями, що їх нині не використовують. А вони могли би принести неодному підприємству солідні зиски. Наприкінці говориться, що рік 1933 мусить принести так усім бажане спасення чи так бути вирішним роком у всьому житті. З цього року повинен початись розвій господарства, а не його западок.

—o—

ЗОЛОТО ДЛЯ ДЕРЖАВИ.

У Півд. Африці видадуть розпорядок, який приневолюватиме власників копалень віддавати якусь частину золота для уряду.

Ювилей Аматорського Гуртка в Замарстинові.

В 10-ліття праці. — Богослуження і панахида. — Святочна промова і привіти. — Концерт. — Вечірня вистава.

Дня 25. грудня п. р. відбулося в Замарстинові ювилейне свято Театрального Гуртка з приводу 10-ліття його праці в читальні. Свято почалося в год. 10-ій рано торжественною Службою Божою, яку відправив о. д-р Озінкевич, що виголосив також гарну патріотичну проповідь. До панахиди за померших членів Гуртка станув разом з о. О. один о. Редемторист зі Збоїськ.

По Службі Божій в год. 12-ій відбувся академія-концерт, що її розпочав О. Когут, студ. техн., витавши численно зібрану публіку, а зокрема гостей. Вступне слово, знамените змістом і формою, витворило відразу святочний і піднесений настрій, що залишився уже до кінця академії, піддержаний кожною без виїмку точкою програми. По святочній промові виголосили привіти делегати від філії „Просвіти", зі Заведіння Старого й Нового, з Нар. Організації міста Львова, від городецької читальні і від комісії театр. гуртків Львова. П. мг-рові прав П. Муському, який вийшов виголосити привіт від тої комісії, зробила публика теплу овацію, як першому ініціяторові й організаторові Театр. Гуртка в Замарстинові, що до його розвитку доложив неодну цеглинку.

По привітах слідувала концертова частина свята. На увагу заслуговує „Просвітянський Хор" під проводом В. Осташевського. Вміло підібрані пісні ідейного характеру у прегарному виконанні підносили ще більше настрій свята. Сильною і гарною точкою концерту була деклямація п-ни С. Демцюхівної. Рясними оплесками нагороджене було скрипкове сольо п. Б. Ковальського, виконане з великим артизмом. Академійний концерт виповнив ще реферат проф. І. Вороняка „Десятиліття аматор. сцени в Замарстинові". Прелегент у відчиті дав присутнім точний і вірний образ діяльности Гуртка, представивши важкі часи в перших роках істнування і дальший його розвій по нинішній день. В рефераті підніс заслуги членів Гуртка, підкреслюючи особливо працю п. Муського а його бл. п. дружинові. Проф. Вороняк закінчив свій реферат характеристичними словами: „На трівких основах, покладених нашими попередниками в нашім Гуртку, будемо ми молоді вести далі будову на пожиток нашої матері України, примуючи до її кращого завтра". Концерт закінчився відспіванням нац. гимну. Ціле свято стояло на високо-культурному рівні, патріотична і змістом будуюча програма осягнула свою ціль, бо піднесла всіх на дусі.

Того самого дня в год. 7-ій вечором відбулася ювилейна вистава „Назар Стодоля". Вистава перейшла бездоганно, слідна була праця теперішнього режисера О. Когута. По мистецьки був виведений танок дівчат до такту музики, так, що на оплески доводилось їм повторяти і гуляти аж до втоми.

Цілоденне свято в серцях всіх приявних залишило найкращі враження. *А. Ковальський.*

НОВИНКИ

— **Приймаю як давніше в моїм Заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1 і 3—6. Н а с с. 2-5**

— **Черевики, кальоші, снігівці, пантофлі і всяке інше взуття купуєте виключно в „КОМЕТІ", Львів, Ринок 21. Станиславів, Сапіжинська 10.**

— **„Distinction" косметичний кабінет, Львів,** вул. Коперника ч. 42 в. II. пов., телеф. 72-18. Виконує всі косметичні заходи (усуває змор-шки, вигладжує і відмолоджує церу, усуває плями, лойотоки, веснянки, червоність шкіри та ін.) чисто індивідуально. Уживає найновіших метод найліпшими косметичними засобами, під гарантією **нешкідливими. Ціни дешеві для П. Т.** урядничок та студеток знижка. Години приняти від 10—14 та від 15—19-ї. 996 7-10

— **Допомога нашим хорим.** При філії Союзу Українок утворилася **„Гуманітарна Секція", а** при „Марійськім Т-ві Пань" **„Добродійна Секція Шпитальна" — обі у Львові, які мають на меті відвідувати хорих** українців у львівських шпиталях і нести їм моральну та матеріяльну поміч. Зближається Різдво Христове. Наші сусіди справили це свято хорим величаво. І ми хочемо *нашим бідним хорим* дати хоч хвилинку забуття на своє горе, тому звертаємося до почуття людяности, до добрих сердець і просимо дарунків у натуралях чи грошах для тих нещасних. Дарунки ті просимо складати в домівці „Союзу Українок", Підвалля ч. 7. **передполуднем, або** в домівці „М. Т. П.", Рунька 10. **пополудні до** четверга 5. січня 1933 р.

ЛЕЩАТАРСЬКІ ВІТРІВКИ,
штани, жакети, рукавиці, сорочки і т. ін. продукує і продає по цінах фабричних: Фабрика білизни та охоронних одягів „РЕНОМА", Львів, Слонечна 9. Відпродавцям даємо знижку.

Версайський трактат підважений.

БЕРЛІН, ПАТ. Центрова „Германія" в статті обговорює акцію Німеччини в справі рівноправности зброєнь. М. і. сказано там: Стрілецькі рови Версаю підважені. Ревізія наближається швидко. Німеччина на домагання Франції в справі безпеки може відповісти, що безпеку можна осягнути лише ревізією, яка не є справою будучини, лише теперішности. Надходячий час мусить стояти під знаком тієї ревізії. Німеччина не може приняти Ер'отового проекту, а може подати Франції руку для заключення пакту, коли він основуватиметься на змінах трактатів і кордонів та інших принципах моральности, ніж ті, які у Версаї вважали найбільшою мудрістю державних мужів.

АРЕШТУВАЛИ КРІГЕРОВИХ ДИРЕКТОРІВ.

У Нюйорку арештували 8 директорів Кріегерового концерну.

Маргарина.

БЕРЛІН. ПАТ. Декрет президента держави у справі примусової домішки маргарини до масла викликав серед різних партій велике застереження. Організації християнських професійних союзів звернулися безпосередньо проти президента Гінденбурга. Закидають йому, що підтримує аграріїв та робить пресію на парлямент. З цього приводу опозиція всієї центр. фракції вайхстагу прилучилася до опозиційного становища лівиці, яка має предложити внесення, щоби цей декрет відкликати.

Також розпорядок у справі охорони хліборобства стрінувся із спротивом аграріїв. Вестфальський Ляндбунд вживає уряд, щоби уступив і заповідає, що буде його в парляменті поборювати.

Міністр прохарчування перервав відпустку та вернувся до Берліна. Ляндбунд зажадав від канцл. Шлайхера, щоби зовсім замкнути кордони перед довозом масла.

—o—

ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ У ПОЛЬЩІ

На січень прелімінували на 60.000 безробітних підмоги у висоті 2,817.700 зол.

ВИЛЬНО СТОЛИЦЕЮ ЛИТВИ?

Литовський міністр закордонних справ Заунюс сказав, що тепер є кращі виглядн на полагоду виленської справи та що для Литви потрібне Вильно як столиця.

ЛЕТУНСЬКИЙ ОСЯГ

Французький летун Рене Лесер перелетів із Парижа до Сайгону (13.200 км.) за 10 днів, 7 годин і 50 хвилин і так установив новий рекорд.

—o—

НОВИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ АМБАСАДОР.

Новим французьким амбасадором у Римі іменували бувш. редактора „Матену" Жуведеля.

Є чутки, що в січні будуть зміни на становищах французьких амбасадорів у Відні, Лондоні та Вашінгтоні.

Ще одна „сензація".

Польські газети приносять „сенсаційну" вістку, що якісь незнані „українські терористи" плянували замах при помочі динаміту на „Русскій Нар. Дом" в Ужгороді в дні його посвячення (18. XII.). Ті таємничі „терористи" вибрались на ту виправу на Закарпаття вібито з Галичини. В каменоломках під Ужгородом мали вони вібито дістати динаміт (бо там пропало недавно 50 кг. динаміту у двох бочках!) і з тим рушити на згаданий „Р. Н. Дом". Одначе чеська поліція в останній хвилині перешкодила їм виконати замах і всіх їх арештувала.

Поживемо — побачимо, скільки в усій тій „сенсації" правди. Стилізація тої вістки вказувалаб на те, що вся та історія висмана просто з пальця, як і багато інших подібних „сенсацій", що їх пускала в курс польська преса у зв'язку з різними подіями на Закарпатті.

—o—

З організаційного руху.

ЗІЗД ГАЛИЦЬКОЇ СУДОВОЇ ОКРУГИ.

Повітовий Зізд Українського Нац.-Дем. Обединення відбувся дня 25. грудня в салі Нар. Дому в Залуквї. Наради отворив в год. 10-ій голова Пов. Комітету д-р Меркун, витавши головного секретаря партії п. Волод. Целевича і посла Ю. Чукура та 230 делегатів, що прибули на Зізд як відпоручники 28-ох громад. До президії Зізду вибрано о. Мих. Благого, Мик. Кваснія і Мик. Сверстовича з Залуквя, Ст. Левандівського з Делівва, Федя Духовича з Крилоса, Ів. Лазарчука з Марїямполя; секретарювали І. Корчинський. Звіт із діяльности Пов. Комітету здав І. Корчинський. Комітет відбув 3 засідання, відбулася нарада мужів довіря й 1 повітова нарада в справі петицій; акцію петицій переведено вдачно, бо 91 сіл внесли їх до варш. сойму; впродовж року 251 сторін пройшло через канцелярію, внесено різних рекурсів і замалень 66, улаштовано 1 нараду в Лапах при участи посла Чукура. Доповнив звіт д-р Меркун у справі виборів мужів довіря і партійної преси.

Опісля слідували два реферати. Посол Чукур змалював незавидне положення та працю на варшавському терені Укр. Парл. Репрезентації та представив теперішній стан нашого народу, зокрема села. Дуже гарний, переткований дуже добре схопленими прикладами реферат про вагу політичної організації виголосив гол. секретар УНДО Вол. Целевич. Рясними оплесками подякували зібрані за цінні вказівки. В дискусії забирали голос Андрій Целевич, Мих. Синицько, Вас. Гринів, Ст. Недоступ, Вас. Петраш, Мих. Гальовський, о. Благий, І. Корчинський, д-р Меркун. Внесення давали референти. Опісля Зізд вибрав комісію-матку у складі Теоф. Яновича, І. Корчинського і Мик. Кваснія, яка поставила листу кандидатів до Пов. Нар. Комітету; листу приняли зібрані одноголосно. До Комітету вибрані: д-р Меркун, о. Благий, інсп. Терпилак, І. Корчинський, Мик. Квасній, Ст. Лисак, Ол. Савчук, Степан Левандівський, А. Шіпка, Павло Керницевич, Іван Дейнега. Прийнято рівнож резолюції, в яких одобрено працю Української Парл. Репрезентації та ухвалено їй, а також проводові партії довіря. При кінці о. Благий теплими і щирими словами подякував б. бересг. визнені п. Целевичеві і послові Чукурові за їхню участь у Зізді та працю на політичному полі. Кінцеву бесіду п. Целевича перервали присутні рясними оплесками. Національним гимном закінчено наради в год. 19-ій. Слід відчеркнути, що ціла нарада відбувалася дуже поважно й ділово.

—o—

— **Невідрадне явище.** Останніми днями появились два нові журнали: літературний „Вістник" і гумористичний „Комар". Не входячи в оцінку цих нових видань, уже на перший погляд вражає читача одна спільна їм риса: вони наслідують два інші журнали, супроти яких виступають як конкуренти. „Вістник" зберіг виглядз і друк „Літ.-Наук. Вістника" і у передмові пробує викликати у читача враження, що цей самий орган. „Комар" так само і друком і виглядом і карикатурами а навіть темами копіює „Зиза". У видавничім світі прийнявся від давна такий звичай, що кожне нове видавництво старається яко мога означити свою індивідуальність і починає це робити вже від зверхніх ознак, вибираючи собі окремий формат, друк, обгортку, тощо. У нас — запримічуємо це не від нині, панує інша етика. Видавництва, що хотять за всяку ціну приднати собі якнайбільшу скількість передплатників, на жаль, за часто використовують дезорієнтацію серед читаючого загалу.

— **Некультурність.** Пишуть нам: 17. грудня в год. 23.30 у перерві танкової музики з Варшави, надавала львівська радіостація авдицію до наукової експедиції на Мідвежім Морі. Підчас цього промовець дозволив собі на такі слова: „Тераз повем ці поздровне в санскрице а ля прінц Василь Вишиваний Гаврило, дай рило". Ми певні, що сама дирекція радія, коли чула цей дотеп, мусіла соромитись за таку культурну „екстратуру".

— **Перед викінченням памятника полеглого українського стрільця** в 1919 р. у Білоголовах просимо одним його жінку, яка по його смерти відвідувала могилу — післати ім'я і назвище полеглого. Стрілець цей мабуть родом із Теребовельщини (або Збаражщини). Хто міг би подать вістку про ім'я і назвище полеглого стрільця — просимо цю вістку прямувати на адресу: Греко-кат. Парохіяльний Уряд у Білоголовах, п. Оліїв к/Зборова.

— **Коли і де поховані Данилишин і Білас?** З кругів українських оборонців довідуємося, що повішених у Бригідках членів ОУН. Василя Біласа і Дмитра Данилишина поховали пів години після екзекуції на Янівському цвинтарі. В часі похоронів на цвинтарі не було нікого.

— **Особисті вісти.** Цими днями дістав у львівському університеті степень д-ра музикольогії з відзначенням наш відомий композитор п. Борис Кудрик, проф. Вищого Муз. Інституту ім. Лисенка.

Церковні матеріяли брокати на фелони, френзлі, гальони, кисти, також всілякі матеріяли для потреб церковних і літургічних — а також осінні новини у вовнах і шовку на плащі і дамські сукні поручає фірма
АДОЛЬФ АВЕРБАХ, Львів, Ринок ч. 20, телеф. 7-54. Рік заснування 1890.

— **Гостре стріляння.** В пятницю 20. січня 1933 р. відбудеться гостре стріляння артилерії на боєвій стрільниці в Замарстинові з напрямом стрілів зі Збоїськ на Бруховичі. З огляду на загрожуючу небезпеку того дня здержать усякий рух осіб і заірят на терені боєвої стрільниці „Замарстинів" від год. 7. до 13. Здовж загроженого терену соятимуть військові стійки й вони не допускатимуть на цей терен. До їх заряджень треба приноровлюватися.

— **Напад у хаті.** До мешкання Яніни Корчевської при вул. Лозінського 2. у Львові впав Ю. Крапа та побив її дуже тяжко, тому що не хотіла подати йому адреси своєї сестри.

— **Буденна хроніка.** У селі Сопошин біля Жовкви вбили крамничника Симона Грубера. Винуватців ще не найшли; грошей ні краму не взяли. — На стації Верхрата б. Рави Руської впав 22-літній Вальтер Вольф під колеса поїзду; його привели до шпиталя з розторощеними ногами.

— **Слізний газ на залізниці.** Невідомі люди пошкодили в заліничій касі в Ярославі бляшанку з газом, що витискає сльози. Поліція веде слідство.

— **Виповіли службу телефоністкам.** У Варшаві наслідком автоматизації телефонів виповіли службу 120 телефоністкам.

— **Страйк у міських шпиталях.** Варшавським міським шпиталям грозить страйк персоналу, тому що магістрат зажадав продовження дня праці до 10 годин. Службовці відмовилися підписати відповідну декларацію.

УСЯ СХІДНА ГАЛИЧИНА
вживає від років
Чай „E. W. I. G."
який є незаміннний у кожнім господарстві. Чому?
БО ЦЕЙ ЧАЙ МАЄ ВСІ ПРИКМЕТИ.
Уживайте дальше цього знаменитого чаю.
Чекають Вас милі несподіванки.

— **Ріжні вістки.** Відомий провідник китайських партизанів ген. Маа мав буцімто під прибраним прізвищем перейти радянський кордон і сидить у вязниці; радянський уряд заявив, що буде берегти, щоби не виступав проти Японії.— Американський уряд приготовляє чемну відповідь Франції у справі довгів, але на уступки не піде. — Болгарський король доручив створити новий уряд Мушанові. — Папа з нагоди ювилейного року проголосить святими і блаженими кілька нових осіб. — Від 2. січня буде відчинена постійна воздушна почта що-другий день між Кенігсбергом і Москвою, щодня між Віднем і Берліном через Дрезден і Прагу. — У Лондоні передбачують на становище віцекороля Індії колишнього секретаря Льойда Джорджа маркіза Льотісуса. — У гамбурській пристані від 25. грудня густа мряка: нема руху кораблів; на Ельбі стоїть на якорі 150 кораблів. — Двох економістів-американців Джон Віліямс і Е. Джі зніде до Женеви 9. січня на світову економічну конференцію. — Прага має 850.000 мешканців; у цьому 777.615 є чехів, 18.233 приїжих чужинців, 41.701 німців, 6.747 жидів і 4.500 усяких інших національностей.

— **Новий безсмертний.** Останній „безсмертний" вибраний Французькою Академією це історик Жорж Ленотр. Він діждався цієї почести у 75-ім році життя, хоча від 20 літ був кандидатом до Академії. На чужині майже зовсім Ленотра не знають. Він присвятив усі свої праці давнині Франції, головно великій революції і то дрібним питанням: дрібним людям і маловажним подіям. Із майстерством великого письменника він відтворює із незамітних фактів обичаї даної доби, кидає світло на епоху із таких сторінок, яких інші не запримітили. Його матеріяли про ріжних діячів минулого є завсіди дуже цікавим оповіданням і гарно викінченим малюнком. Ленотр зберігаючи вірність фактам уміє писати історичні книжки так, немов би вони були повістями.

— **Злодії бажають щасливого нового року.** Із тюрми в Чічано біля Неаполю втекли чотири злочинці, а в келії оставили лист до директора тюрми, в якім побажали йому щасливого нового року та заявили, що Різдво в тюрмі занадто сумне й сумне, тому хоч-не-хоч мусіли справити директорові таку прикрість. На другий день у бюрі адвоката в Неаполі вкрали злодії 6.000 лірів. Опісля той адвокат одержав бабку та римований лист, у якому злодії дякують йому за тих 6.000 лірів і бажають йому веселих свят.

— **Що продає перський шах.** Перський шах теж відчуває недостачу гроша. Треба було щось продати, що мало би якусь вартість. Подумав і найшов: продасть свій престол. Не панування, а те сідалище, на якому сидить. Покликав французьких і голяндських знавців, щоби сказали, скільки варт таке крісло, що має 140.000 дорогоцінних каменів. І почув гарну суму: 6 міл. фунтів стерлінгів — це щось якби 180 міл. зол. Це шахові так сподобалось, що він найшов у своїй скарбониці якийсь старий глобус, з якого всі наслідники престола вчаться географії. На цьому глобусі кордони відзначені дорогими каменями. У найближчих тижнях перські посольства поїдуть до відома світа, коли і за яку ціну можна буде відкупити згадані перські дорогоцінності.

— **Новий винахід — електрограф.** В Італії зробив винахід, як каже італійська преса, росіянин Юрій Борсук. Є це механічний прилад, який дозволяє композиторові механічно записувати на ноти композицію. Підчас того, як композитор грає на фортепяні, або іншім інструменті, апарат автоматично перемінює музику на звичайні нотові знаки, зберігаючи навіть ритм твору. Цей винахід, названий „електрографом", може стати дуже корисним у консерваторіях і при іспитах. „Електрограф" дає змогу учителям перевірити гру учнів на підставі точного запису. Кожна фальшива нота і неправильний ритм при відграним творі, залишає слід на нотах.

— **Банкрутство мільонерки-філянтропки.** Лондонська преса зацікавлена великим процесом пані Сузанни Дори Шінц, яка з мільонерки стала бідною. Вона має 70 літ і від довгих літ відома, як багачка та філянтропка. Один із її урядовців, що мав свобідну руку у веденні ріжних інтересів, Рапсон, зруйнував її не менш і не більше, а на один мільон фунтів. Пані Шінц — донька швайцарського фабриканта салітри. Приїхавши в Англію вона почала займатись годівлею перегонових коней. На коні вона видавала величезні гроші і прибирала їх з королівською пишнотою. Одночасно займалась вона соціяльною опікою і будувала шпиталі. Ріжні філянтропи зачудовані її щедрістю пересилали їй гроші, щоби вона використовувала їх по вподобі. Дім, де вона мешкала, був зразком великопанської палати з усіма вигодами. Шінц відмовлялась від усіх почестей за свою працю і займалась дома тільки ручними роботами. Коли вона збанкрутувала, зачинилась у своїм малім домику над морем і звідти місяцями не виходить.

— **Вломник із професії.** У Будапешті відкрила поліція цікаве товариство вломників. Душею цього товариства був механік. Штрайтфельд, що винайшов апарат проти вломників. Він мав уже інші винаходи, на які дістав патенти, але останній його здобуток із алярмовими вистрілами, на випадок влому, не мав великого успіху. Знеохочений до суспільности, яка не хотіла використати його здібностей, він зорганізував ватагу вломників, що за останній час накрала по ріжних домах 200.000 пенго.

В ХОРОБАХ КРОВИ, ШКІРНИХ І НЕРВОВИХ отримуємо при стосуванні натуральної гіркої води „Franciszka Józefa" регулярне функціонування нарядів травлення. — Жадайте в аптиках і дрогеріях.

—**Різдвяні індики.** Криза в Англії майже не нарушила давньої традиції, згідно з якою кожна хата на Святий Вечір повинна мати на столі бодай одного індика. Цього року на Різдво зі самої Канади прийшло до Англії 100.000 індиків, а з інших европейських країн 244.000 штук. Статистика не каже, скільки індиків було в краю, скільки з них зїли на само Різдво і скільки по святах.

— **Невгамовна співачка.** До Льондону приїхала співачка Тетрацині, колись славна своїм кольоратурним сопраном. Вона має 64 роки і страшенне груба, а все-ж має намір дати ще концерт. Коли вона ввійшла до одної крамниці і почула голос Каруза з грамофону, спомни про те, як вона з ним співала у Ленінграді 1902 р., так її охопив, що без памяти почала в крамниці співати дует.

— **Кінець нашої землі.** Відомий американський астроном Мак Міллян виступив з новою гіпотезою про кінець світа. Він не гадає, щоби земля могла згинути від удару з кометою. Зважаючи на скількість комет у всесвіті і розміри міжпланетного простору згідно з теорією імовірности можна легко обчислити, що можливість такого удару мінімальна. Нашій землі загрожує друга небезпека, страшніша. Більші планети нашої системи невпинно ростуть; силою своєї маси всіи притягають метеорити і космічний пил так, що стають щораз важші. За якийсь час планети дійдуть до такої величини, що почнуть притягати до себе не тільки метеорити, але й інші менші планети сонячної системи. Небесні тіла почнуть здиратись одно з одним, як краплини живого срібла, при чому малі планети стануть жертвами більших. Найбільшою небезпекою буде, каже Мак Міллян, Юпітер — велитень нашої сонячної системи, що своєю масою перевищає всі інші планети. Земля стане одною із перших жертв Юпітера, який почне землю притягати до себе. Коли Юпітер проглине всі планети, наша система складатиметься із двох зір: нинішнього сонця та Юпітера.

— **Французькі імена.** За прикладом більшовиків, що вигадують імена для дітей, почали це саме робити і деякі французькі громадяни. „Мери", що дають шлюби, рідко противляться іменам, видуманим батьками, які приходять хрестити дитину і за останні часи появились у Франції зовсім фантастичні імена, давніше невідомі. А саме стали популярними імена „Свобода" („Ліберте"), „Париж", „Ліон", „Середземне Море" (Медітеране). Якийсь батько придумав імена „Мадлен-Бастіля"; це автобусова лінія в Парижі від костела Магдалини до Бастилі.

АДВОКАТ
Д-р ВОЛОДИМИР ГРИЧЕВИЧ
отворив і веде свою канцелярію
в БЕРЕЖАНАХ, при вул. Словацького ч. 2
1088 (напроти почти). 1—2

— **Чого нам було треба.** До тепер давався нам відчувати дошкульно брак кравецької майстерні у центрі міста. Тому радо повитали всі вістку що п. **ДУФАНЕЦЬ,** який довгі роки зразково проводить кравецьку робітню інвалідів, отворив свою власну кравецьку майстерню в Пасажі Миколяша, напроти кіна „Утіха" на II. поверсі.

— **Хочете провести Сильвестра** у товаристві земляків і великої скількости знайомих, зайдіть до кавярні „Уніон".

Дописи.

ТУРКА.

Кооперативний курс. У часі від 15. XI. до 4. XII. 1932 р. відбувся в Турці кооперативний курс, у якому брало участь 20 селян з 9 сіл. Викладали: С. Бандрівський, о. А. Левицький, д-р Марців, мгр. Малиновський, Л. Царин, А. Горечко і С. Кузьмин. Дня 4. ц. м. закінчився курс іспитом, роздачею свідоцтв, промовою голови КОК-у д-ра Кондрата і фотографічною знимкою.

Збори „Сокола" й „Української Бесіди". Дня 18. XII. 1932 відбулися загальні збори „Сокола", на яких вибрали новий виділ з д-ром Марцівом на чолі, а дня 19. XII. були у нас збори „Української Бесіди", якої головою став о. Федевич. Є надія, що обоз товариства, від двох літ нечинні, розвинуть тепер ожвалену діяльність і заповнять зіяючу прогалину у громадянському житті.

СПОРТ.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ.

Перші мистецькі гаківкові змагання у Львові між Україною і Погонею відбудуться в суботу 31. XII в год. 14. на леді Погоні („Гданськ" — конець Листопада).

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ.

Змагання за мист. А-класи відбудуться в поведілок, 2. I. 1933, в год. 19.30 на Л. Т. Л. (Пельчинська).

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар в прив. оборотах 8.93.25

ЗБІЖЖЕ.

За 100 кг. льоко станція над., парітас 200 км. Ціни ринкові: Пшениця дворська 26.00—26.50, пшениця збірна 21.00—21.50, жито одноціле 14.00—14.25, жито збірне 13.50—13.75, ячмінь двір. одноц. 12.00—12.50, ячмінь на мливо 11.50—12.00, овес гал. 14.75—15.25, овес замоклий 11.00—12.50, кукурудза краєва 12.00—12.50, бараболі пром. 3.00—3.25, фасоля біла 13.00—17.00, горох пів-Вікторія 19.00—21.00, горох полевий 13.00—15.00, бобик 11.00—12.00, вика чорна 10.00—10.50, вика сіра 8.00—9.00, сіно солодке прас. 6.50—7.50, солома прас. 4.50—5.00, гречка 12.00—12.50, льон 37.00—39.00, лубин синій 8.75—9.25, ріпак озимий 40.00—42.00, житні висівки 6.50—6.75, пшен. висівки 7.00—7.25, гречані крупи 50 проц. пол. 24.00—26.00, просо краєве 12.00—12.50, макухи льняні 17.00—18.00, конюшина черв. зелч. 90.00—95.00, мак синій 107.00—117.00, мак синий 100.00—105.00. Льоко Львів: пшениця дв. 28.00—28.50 пшениця збірна 23.75—24.25, жито одноціле нове 16.50—17.00, жито збірне 15.25—15.50, ячмінь на мливо 12.50—13.00, овес збір. 11.75—12.25, мука пшен. люкс. 50.00—51.00, мука пшен. 65 проц. 46.00—47.00, мука житня 29.50—30.00, житні висівки 5.75—6.00, пшен. висівки 8.00—, ячмінні крупи грубші 21.00—22.00, пшон. крупи ч. 1 28.00—30.00, пенцак ч. 10 22.00—23.00, сіно солодке краєве пр. 7.50—8.50.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 30. XII. 1932 за масло експортове та десерове ріпака 0·00 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 6·30—6·40 зол.

Масло. сметана — тенденція-знижкова

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 31. XII. год. 7.30 веч. „З малої хмари" (Абон. 5).

Субота, 31. XII. год. 11.30 веч. „Весільчак" ревія.

Неділя, 1. I. год. 3.30 попол. „Орфей у пеклі".

Неділя, 1. I. год. 7.30 веч. „З малої хмари" (Абон. 5).

Театр Різнородностей.

Субота, 31. XII. год. 7.30 веч. „Джім і Пінь" (Абон. 5).

Субота, 31. XII. год. 11.30 веч. „Еспанська муха".

Неділя, 1. I. год. 3.30 попол. „Насолода чесністю" (Абон. 4).

Неділя, 1. I. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Кіна.

АДРІЯ: „Любов козака".

АПОЛЬО: „Палата на колісцитах".

АТЛЯНТІК: „На приказ жінки".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Ґрета Ґарбо).

КОЛІСЕЙ: „В тінях хмародерів" і ревія „Коли жінка каже: Ні".

КОПЕРНИК: „Теодозія — Севастополь".

МАРУСЕНЬКА: „Теодозія — Севастополь".

МІРАЖ: „Бастер Кітон жениться".

ОАЗА „Фаїк і Фляк в чужинній легії" і ревія.

ПАЛЯС: „Відважний воїн Швейк".

ПАН: „Король то я" (Вл. Буріян).

ПАСАЖ: „Самітний орел".

ПРОМІНЬ: „На дворі короля Артура та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Атлантида" і ревія.

УТІХА: „Червоний шлях" і діточий кабарет.

ХИМЕРА: „Чарівний молодець".

ЗОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·80 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

Закордонне радіо.

Субота, 31. грудня 1932.

Кенігсберг (217,1) 15.45 Попул. концерт, 23.45 Новор. бажання, Копенгаген (281,2) 15.30 Концерт, 20.00 Старинна музика давня, Мілянo (331,4) 11.15 Концерт, 13.45 Радіорхестра, Штрасбург (345,2) 18.00 Симфон. концерт, Лондон (356,3) 21.00 Концерт, хор, Штутгарт (360,6) 17.30 Концерт орх. мандолін, Берлін (419) 15.40 Співи, речіталь, 19.30 „Тут усі німецькі станції", Стокгольм (435,4) 22.00 Військова музика, Рим (441,2) 20.45 Оперета Легара, Прага (488,6) 20.40 Сильвестр. кабаре, Відень (517,2) 17.25 Концерт, 22.00 Сильвестр. вечір, Будапешт (550,5) 12.06 Концерт солістів, Харків (937,5) 16.35 Концерт солістів, 18.15 Концерт для села.

Неділя, 1. січня 1933.

Кенігсберг (217,1) 14.55 Пісні в супр. лютні, Братислава (278,8) 9.00 Трансм. із словацької церкви, 16.00, 18.00 Музика, Гільверзум (296,1) 21.20 Мурінські пісні, Бреслав (325) 18.00 „Норимберські співці" оп. Вагнера, Мілянo (331,4) 20.30 Опера, Штрасбург (345,2) 15.30 Концерт, Гельзінгфорс (365,1) 19.55 Фінл. музика, Бероміністер (459,4) 20.00 „Розведена" оп. Фаєн. Лянгенберг (472,4) 13.00 Концерт, 20.00 „Зачарований флет" оп. Моцарта, Прага (488,6) 20.05 Концерт, Відень (517,2) 11.30 Концерт, 20.00 „Діти" ком. Бара, Рига (526,4) 18.30 „Вільний стрілець" оп. Вебера, Будапешт (550,5) 11.15 Концерт, Любляна (574,7) 15.45 Нар. пісні, Харків (937,5) 10.00, 15.00, 16.35, 19.00 Концерт, 12.15 Українська музика, 17.30 Мист. авд., 24.00 Музика, Москва (1000) 17.30 „Аїда" оп. Верді.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 31. грудня 1932.

11.50 Метеор. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 13.20 Метеор. комунікат, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господ. комунікат, 15.25 Військові вістки, 15.35 Авд. для молоді: „Адамові іменини", 16.00 Грамофон і Сільва регум, 16.40 „Проходи по Варшаві вперед 25 століть" відч., 17.00 Академія для хорів, 17.30 Концерт орх., 17.40 Актуальний відчит, 18.00 Легка музика, 18.45 Проповідь архієп. Й. Теодоровича з вірм. катедри „На закінчення старого року", 19.15 Всячина, 19.30 „На овації", 19.45 Прес. рад. зведення, 20.00 Концерт арій і пісень, 20.30 Концерт нар. мельодій, 21.10 Концерт, 22.05 Концерт Шопенових творів, 22.55 Комунікати, 23.5[illegible] Промова нач. дир. Пол. Радія Жигмонта Хамца, 24.00 Час: гейнал з Мар. вежі в Кракові й грам. музика, 24.10 Новорічна авд., 1.00—2.00 Сильв. ірельог 4-ої новорічної „Веселої львівської неділі".

Неділя, 1. січня 1933.

12.15 Симф. поранок, 14.00 Конкурсовий діяльог п. з. „Про господарські справи", 14.20 Легкий концерт, 14.40 „Що чувати, що треба знати", вит. дир. Ст. Менджецький, 15.00 Легка музика, 16.00 Для молоді: Що чувати в світі?, 16.25 Грамофон, 16.30 IV-а Весела Неділя рад. Львова: Відгомін 3-ої неділі, 16.45 Новорічні бажання, 17.05 „Юрко Чистичобіт" оп. для дітей, 17.30 Літер. пародії, 17.50 „Новорічна програмова реорганізація у льв. радіостації", 18.40 Оголошення рад. поет. конкурсу, 19.25 „Пан Бенет" А. Фредри, 19.55 „А тепер ми вечеряємо!" 20.10 Всячина, 20.30 Спорт, 20.35 „Досить! кінчати вечерю", 20.40 Пожежа в Ст. Самборі в 1912 р., 21.00 Спорт, 21.05 „Наш кабарет", 22.30 Концерт хору ревелерсів Есбена, 22.55 Комунікати, 23.20 Концерт орхестри, 23.50 Львівська банда, фінал 4-ої Вес. Неділі.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На ялинку для нещасної матері зложили: Юрусь Т. зі своїхощадностей 1 ам. доляр і взиває, хочби на дрібну ленту, всі українські діти; Роман Будзяк зол. 3.— та кличе товаришів і знайомих зложити ленту на ту ціль; Р. Т. зол. 2.—; Разом з попереднім виказом зложено зол. 37.— і 1 доляр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

КОВДРИ зол. 9.80 брокатові першорядно виконані, постіль, найдешевше найбільший вибір **Фрайліх, Львів, Сикстуська 21.**

КУХОННУ ПОСУДИНУ, столову посудину, бляхи на печиво поручає найдешевше. А. Косцюк, Львів, Шайнохи 2 (бічна Коперника). 1016 4—7

ВІД 1. ЛИПНЯ 1933 відступлю в повітовому місті добру адвокатську канцелярію. Зголошення до Адміністрації під шифрою „Добрий інтерес". 1049 3—4

ЗА 2.— ЗОЛ. перероблює, відновлює капелюхи жіночі й мужеські відома робітня **„КАПЕЛЛЬО", Кентшинського 18.** Уважати на адресу! 1061 2—5

КУПЛЮ фортепіян або піяніно. Зголошення „Готівка" до Адміністрації. 1062 3-3

МЕБЛІ елегантні та тривкі на догідні сплати: **„Мебльосплат" Городецька 7.** 1039 2—10

ІНСТИТУТ КРАСИ Берти Тіль пл. Домбровського 8, поручає по крізових цінах масаж обличчя, ондуляцію, манікір, фарбування волосся і брів. 1086 3—3

ЛЕЩАТА, вязання, кийки зол. 29.—. Всяке лещатарське приладдя поручає **„АВТОСПОРТ", Львів, Словацького 2.** 4—5

ФОРТЕПІЯНИ настроює добре і найдешевше. На бажання виїде на провінцію. Малащак, Сконківська 29. 1102 2—5

УЧИТЕЛЬКА на державній посаді вийде замуж за вдівця з дитиною або за старшого студента, якому поможе скінчити студії. Неможливі зголошення „Діло" під „Поважна".

ТОРБИНКИ жіночі зі шкіри — великий вибір — найдешевше в робітні римарсько-галянтерійній **М. Барера, вул. Сикстуська 2.** 3709 2—33

ОБРУЧКИ шлюбні з 14-каратового золота від зол. 8.—, **ВОЛЬФ,** Гетьманська 6. 1112 1—2

АГЕНТІВ (-ки) до продажі чаю, кави, какао та чекольди шукає фірма „Імперіяль" Львів, Жовківська 2. 1104 1—1

ХТО МОЖЕ ПРОДАТИ оповідання Тургенєва у рос. оригіналі? Адм. „Діла" О. О.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК

КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР

Ціна 50 сот., з почтовою перес. 70 сот.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого рода друкарські роботи
по найдешевших цінах!

Архикняжий Бровар
У ЖИВЦІ
ПОРУЧАЄ СВОЇ НЕДОСЯЖНОЇ ЯКОСТИ ПИВА:
„ПОРТЕР", „АЛЄ". „МАРТОВЕ" і „ЗДРІЙ ЖИВЕЦЬКИЙ".
Можна дістати у всіх льокалях, ресторанах, крамницях делікатесів і кімнатах до снідань.
ГЕНЕРАЛЬНЕ ЗАСТУПНИЦТВО НА ГАЛИЧИНУ І ВОЛИНЬ:
„ЗДРІЙ ЖИВЕЦЬКИЙ" — ЛЬВІВ,
БЮРО: ВУЛ. КОСТЮШКА Ч. 24.
Телефони: 7—10 і 13—29.
Склади: КЛЕПАРІВ 306. Тел. 29-30.

Усі вже переконалися,
що гумові обцаси марки
„WESTA"

найтреваліші та надаються до всіх моделів взуття, а при цьому дешеві.
Поручаємо продуковану в НАЙВИЩІМ ГАТУНКУ
„ШКІРОҐУМУ" — WESTA — WOLBROM,
яка заступає шкіру підошвову, а також плити до направи кальошів та снігівців.
„WOLBROM" Fabryka Wyrobów Gumowych
S. A. Wolbrom, woj. Kieleckie.

ПАПЕРЦІ І ТУТКИ-ПОВНОВАТКИ
„КАЛИНА"
ДОБІРНІ, ДЕШЕВІ
та вироблені в українській : кооперативній фабриці. :

На свята
усі купують
найліпший мід
у кооперативі „РІЙ"
Львів, Бляхарська 20.

1882 Ювилейний Рік 1932.
50 ЛІТ ПРАЦІ
Фірми Брандштедтер і С-ка
У ЛЬВОВІ, ПЛ. ГОЛУХОВСЬКИХ 5.
поручає на ЯЛИНКУ товарі чекольдові та з цукру в найбільшім виборі. Ціни гуртові і детайлічні сталі та дуже низькі.
Дякуючи вічливо за дотеперішне попертя нашої фірми, просимо надальше мати до нас довіря.

НА СВЯТА! НА СВЯТА!
Вудженини і мясиво першорядної якости по цінах низьких поручає відома від довгих літ фірма
ТЕОДОР ПЯВКА,
Львів, вул. Руська 16, тел. 59-74.

Ф-ма Фр. Сеземський
НАЙЛІПШІ СВІЧКИ СТОЛОВІ
1074 І ЦЕРКОВНІ. 4—10

ПЯНІНА
першорядні по зниженых цінах; на догідних умовинах. Купно, продажа, заміна уживаних інструментів.
НОВАЦКІ
Пілсудського 17. Тел. 35-21.

За пеязикцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Ч. 2 (13.241). Львів, понеділок 2. січня 1933. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 149.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічне 12·00 „
Піврічне 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

По Зборах Р. С. У. К.

Львів, 1. січня 1933.

Найвища організаційна і ревізійна централя нашої кооперації — Ревізійний Союз Українських Кооператив — відбула в дні 29. XII. 1932 свої загальні збори за роки 1930-31 і 1931-32.

Це опізнення зборів не вплинуло дуже на цінність праці нашої кооперації, бо в міжчасі (в червні ц. р.) — відбувся VII-ий Краєвий Кооперативний Зїзд, який обговорив і вирішив актуальні справи та зібрав їх у резолюціях, що вийшли окремою книжкою. Зате лишилося до пори-години чимало справ щодо самої праці РСУК, які висвітлили на теперішніх зборах.

Перше відрадне явище цих зборів — це велике число учасників (325 делегатів з 595 голосами), не зважаючи на теперішню скруту нашого села. Це доказує, що і при важкому положенні кооперативи мають зрозуміння для ваги і праці РСУК та доцінюють звязок краю зі своєю централею. Цей факт опрокидує поголоски з неясних джерел про те, що буцімто край недоцінює ваги чи авторитету РСУК.

Друге корисне явище — це діловитість нарад і річевість дискусій, якої не перебивали в цьому році ніякі невідповідальні чинники, а спокій нарад запевнив і їх позитивні висліди. Щодо самої дискусії, то треба ствердити, що вона була дуже жива (над самим звідомленням промовляло поверх 40 бесідників), а в ній брали участь передовсім кооператори з низових кооператив. Варта було би почути в цій важкій для української кооперації хвилині також і більше голосів представників окружних осередків, які могли би багато сказати зі своєї праці, бож на них стоїть сьогодні кооперативна організація поодиноких районів. Тут торкались чимало справ, які безпосередньо звязані з життям цих осередків, з їх працею і розвитком. Також замало голосів було від представників централь, які повинні тут також забирати голос нетільки як відповідальні за цілість своїх установ — але і як кооператори, що знають це діло найкраще.

Треба згадати ще і про те, що на хвилину відхилилася дискусія від річевости, коли (на самому початку) один із промовців не найшов кращої теми, як покликуватися на інсинуації одної газетки і ставити питання, чи це правда, коли сам знав, що воно не так. Разом із тим кількох промовців взяло на себе маловдячний обовязок займатися обороною одного службовика РСУК, пересуненого за його таки поведінку з одного місця на друге. Цеж замалі справи для зборів, які рішають про долю такої централі і про напрямні праці всієї нашої кооперації. А коли хто так їх хоче полагоджувати, — то в принципі програє, як це і виявилось на настроях зборів.

Просто сензаційним був виступ одного кооператора, якого кооператива і він сам особисто давні заплатили за Спілку Агрономів, а якої керманичі у своїй газеті представляють себе і надалі майбутніми спасителями нашого селянства — у рямцях сел. партії. Учасники зборів зробили грошеву збірку на цю кооперативу, щоби помогти їй вийти з біди.

У дискусії підносили заміти проти участи в Раді РСУК — директорів централь. Ці заміти були побудовані на таких слабих аргументах, що годі було їх поважно брати: закидували, буцімто участь у Раді РСУК могла б колинебудь захитати безсторонністю ревізорів. Очевидно на це не було ні одного факту як доказу і тому легко було зборам вибрати до Ради знову представників „Центросоюзу" і „Маслосоюзу". Цей вибір має чимале значіння, бож РСУК находить все підтримку в праці цих централь і в добрій волі та охоті до праці їх директорів. Надіємося, що саме участь директорів централь у Раді РСУК дасть можливість твердо і певно перейти цій нашій центральній установі через часи важкої господарської кріси та сильніше закріпить внутрішню організацію РСУК, щоби тим успішніше налагоднати його працю. Бо теперішні часи вимагають багато ініціятиви, енергії та рішучости, щоби при зменшених прибутках перевести установу через лихоліття та дати цю саму, або й більшу і справнішу працю, ніж досі.

Великою справою у нашій майбутній праці буде виконання резолюцій, які збори приняли. Це плян „трирічки", себто трирічної праці наших фахових централь („Центросоюз", „Маслосоюз", „Центробанк", „Нар. Торговля") і їх підбудов. Там зясоване що і як мають вони за три роки виконати та як поставити свою працю. Зокрема в резолюціях підкреслили небувалі відносини на північно-західних землях супроти кооперації та висунули низку домагань у звязку з подіями з осени 1930 р. та порушили інші справи, сьогодні для нашої кооперації актуальні.

На увагу заслуговує ухвалення правильника загальних зборів РСУК, що обовязуватиме в майбутньому. У ньому взяли на увагу ці домагання, які висунули ми на сторінках „Діла" після останніх заг. зборів РСУК (в черзні 1931), а саме, що збори будуть відбуватися на зразок конгресів, розбиваючися на комісії, а ці комісії ставитимуть внески до затвердження пленумові. Треба надіятися, що це дасть зборам можливість ділової праці, як це зрештою практично переведено на VII-ім Краєвім Кооп. Зїзді в червні ц. р., що дало позитивні висліди.

Накінець мусимо висловити наше вдоволення, що керма РСУК, нашої найвищої кооперативної установи, залишається і надалі в руках голови інж. Юліяна Павликовського, що 12 років веде нашу кооперацію спираючися на гурті ідейних провідників нашої кооперації. Цей гурт людей врез із головою, що є еманацією всього нашого кооперативного активу дає запоруку, що наша кооперація піде далі по правильному шляху перебудови теперішнього господарського ладу і усамостійнення нашого господарського життя — на добро нашого народу і для розвитку кооперативної ідеї на наших землях.

Ви помиляєтеся, коли кажете, що життєві обезпечення це зайвий видаток? Життєва поліса забезпечує для Вашої Родини на випадок Вашої смерти грошеві засоби, які дають їй спромогу улаштувати своє життя. Тому подбайте негайно за життєву полісу одинокого

ОДИНОКОГО УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменниця).

ЛЕЩАТА, СОВГИ, САНКИ та інше спортове приладдя дістанеш найдешевше в одинокій українській спортовій складниці

„ПЛАСТ", ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 95.

Чар Країни Сходячого Сонця віднайдете у нововиданій книжці

СТ. ЛЕВИНСЬКОГО

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.

Набути можна в Аміністр. „Діла" за зол. 2.— (без пересилки).

КОЖНИЙ ПЕРЕДПЛАТНИК

одержує точно часопис, тому повинен памятати

про відновлення передплати.

Закарпаття.

Ще про „українських терористів".

Найновіші газети, що наспіли до Львова із Закарпаття, як українського, так і москвофільського напрямку, не згадують нічого навіть одним реченням про якийсь плянований замах якихсь „українських терористів" на москвофільський „Нар. Дом" в Ужгороді у часі його посвячення, що відбулося ще перед двома тижнями (18. XII.). З того виходить, що „сензації" деяких польських пресових органів на тему якогось задуманого „атентату українських терористів" (див. вчорашне „Діло") є звичайною видумкою, пущеною у світ з відомою метою. Не вперше — і не в-останне.

Відкриття „Русского Нар. Дому" в Ужгороді.

Дня 18. XII. відбули наші кацапи в Ужгороді святочне відкриття свого Народнього Дому. Можуть похвалитися фіяском, бо зацікавлення було дуже мале. Інтеліґенції було аж занадто мало, а народ взагалі на „открытіе" не прибув. (Це признає і сама „Русская Земля" в ч. 37). Не було кому за о. Сабовом кадильницю нести, аж мусіла одна баба. Також не було кому співати, поки не прибув українець (?!) цегольнянський дяко-учитель п. Куцин. Дуже мізерно виглядало то святочне відкриття, а все тому винуваті українці й епископ Стойка. І „Русская Земля" допоручає „О-ву Духовича" „перестать оріентоваться на уніатство" (ч. 37, ст. 2). Про „величавість" свята говорить і така дрібниця. Для гостей замовлено 100 обідів, обережний ресторатор зварив для 70 осіб. До столу засіло 24!

Заг. Збори Торговельного Союзу в Ужгороді.

Дня 15. XII. ц. р. відбулися Загальні Збори Торговельного Союзу господарських товариств в Ужгороді за торговельні роки 1930 і 1931. — Деякі москвофільські круги хотіли з проводу Торг. Союзу усунути наших людей, але ця акція їм не вдалася. Акція була вимірена головно проти директора Струка. Торговельний Союз за 1930 р. виказав поважні втрати наслідком упадку цін товарів, але ці втрати вдалося покрити зисками 1931 року. Біланс Торг. Союзу став через те знову активний. До управи вибрали Заг. Збори посла інж. Зайца, дальше Константина Гребара, Дмитра Ситаря, господаря з Кайданова й Івана Фелдеша, господаря з Часловець, о. Августина Волошина, д-ра Юліяна Бращайка, Андрія Товта і Богуміла Трейбала. До надзірної ради: Емануїла Карпинця, пенс. дир. школи й Івана Ґригу, господаря у Вишніх Верецьках, Августина Штефана, дир. Торговельної Академії в Мукачеві й Олександра Мончака, учителя в Ужгороді. Збори рішили отворити закупочну централю в Ужгороді, яка буде продавати споживчим кооперативам потрібний товар.

Заснування Т-ва Українських Торговельників.

Дня 18. грудня 1932 р. основали в Ужгороді Т-во Українських Торговельників по освіті. Т-во ставить собі метою обєднати українців абсольвентів торговельних шкіл, у першій мірі для того, щоб організовано боронити свої інтереси. Одначе Т-во Торговельників не думає замикатися до тісних рямок чисто станового обєднання, бо розуміє, що нинішні обставини вимагають іншого. Т-во буде студіювати умовини і можливости економічного розвою нашої країни та старатиметься поширити ідею торговельного і промислового підприємства, а перш за все буде пропагувати кооперативне будівництво як здорову основу розбудови нашого господарського життя. Головою Т-ва обрали інж. А. Гелетку. Ближчі інформації можна дістати від інж. А. Гелетки, Мукачів, Нар. Банк, Чсл., або від А. Мальчицького, Ужгород, Підк. Банк.

(„Українське Слово").

Смерть Юлія Репая.

Юлій Репай, директор заведення ненормальних дітей у Севлюші, помер дня 9. грудня м. р. в 41. році життя. Небіщик був активним членом „Товариства Українських Учителів, Пласту й інших культурних та допомогових товариств. Відзначався працьовитістю і чистим характером. Майже ціла праця організації українського учительства в Севлющині, серед дуже складних обставин, спочивала на його плечах. Коли перед двома роками Т-во Українських Учителів мало в Севлющині всього 20 членів, то нині числить 76 членів, приєднаних до Т-ва невтомною працею Покійного В. Й. П.!

Конґрес У. С. Р. П.

Дня 30. грудня 1932 р. відбувся у Львові 3г-ий конгрес української соціялістично-радикальної партії. На конгрес прибуло 153 делегатів з 34-ох повітів західно-українських земель, та 29 гостей. Серед делегатів було 106 селян, 16 робітників і 31 інтелігентів.

Відкрив конгрес сенатор д-р Іван Макух довшою промовою, в якій підкреслив важніші події з історії партії.

На конгрес наспіли привіти від ріжних організацій і осіб. Довший письменний привіт надіслав Василь Стефаник. Від УСДП. витав конгрес д-р Володимир Темницький. До президії конгресу вибрали д-ра Івана Макуха, Дмитра Качкана (Станиславівщина), Андрія Гривнака (Рогатинщина) і Антона Нивинського (Здолбунівщина).

Звіт з діяльности Головної Управи і Секретаріяту УСРП. здавав секретар партії д-р М. Стахів. Політичний реферат виголосив посол М. Матчак. Звіт з діяльности посольського клюбу УСРП. здавав посол. д-р Д. Ладика. Господарський реферат виголосив д-р К. Коберський. Фінансове справоздання Гол. Секретаріяту та партійних видавництв складав пос. Б. Білинський. Про організацію жіноцтва говорила І. Блажкевичева.

По обширній дискусії конгрес ухвалив запропоновані Головною Управою резолюції та висловив Головному Секретаріятові довіря.

З черги полагодив конгрес низку організаційних внесків.

Головою партії вибрано д-ра Івана Макуха. Секретарем д-ра М. Стахова. До Гол. Управи вибрано 34-ох членів.

—o—

Ревізії й арештування.

РАВЩИНА.

Дня 24. грудня 1932 р. ранком перевела равська поліція основну ревізію у п. Осідача Володимира в Раві Руській. По переведенні ревізії, хоча у нього нічого не найшли, арештували його і звільнили з поліційних арештів по якімсь ніби переслуханні в неділю 25. XII. 1932 р. пополудні.

Того самого дня перевів постерунок поліції з Любичі ревізію у п. Костишиніної Марійки у Любичі Грушка. Не найшли у неї також нічого, одначе арештували і передержували на постерунку у Любичі до неділі пополудні.

Крім цих ревізій перевів постерунок з Угнова ревізію у п. Гумовського Гната в Угнові, котрого також передержали на постерунку в Угнові до дня 25. грудня м. р. пополудні.

За чим шукали і чого тримали арештованих на постерунку, ніхто не знає.

КОМАРНО.

Дня 17. XII. 1932. перевела поліція ревізію в домі читальні „Просвіти". Забрали одно число „Літопису Червоної Калини". Докладну ревізію перевели в філії кооперативи „Народня Спілка", що міститься в домі читальні. Крім того перевели ревізію в Іваськевича Володимира, кравця, у якого забрали „Альбом Українського Львова", у Ліщинського Івана, студ. прав та в Ленця Володимира, студ. медицини. В останнього по 3-год. ревізії забрали трильогію Лепкого, твори Ібзена, Коцюбинського, Возняка, 20 шт. брошур „Пити чи не пити?" та інші. Ревізію переводив комендант постеруноку з двома жандармами та громадським поліцаєм. Дозволу з суду не доручили й досі.

РОГАТИНЩИНА.

В дні 26. XII. 1932 р. арештувала поліція в селі Демянові 20 громадян. По двох днях випустили 13, о решту (7) перевезли до Бурштина. Звідти випустили знову чотирьох, а останніх трьох: двох братів Кропельницьких і Беніша підставили до вязниці в Рогатині.

Шкільний плєбісцит.

Підсумки шкільного плєбісциту, переведеного на підставі закону з 31. липня 1924 р.

Український нарід своєю масовою участю у шкільному плебісциті зазначив свою тверду й непохитну волю мати українську школу для українських дітей. Не зважаючи на всякого роду перепони й перешкоди, українські батьки виповнили поверх чверть міліона шк. деклярацій за 350—400.000 українських дітей у шкільному віці.

Мусимо мати точні підсумки цієї великанської масової акції, що вимагала великих коштів і жертв. Такі підсумки необхідні на те, щоби: 1) мати передовсім погляд на працю наших національних і громадянських чинників по повітах і на місцях (хто і як виконав ці обовязки, а хто ні) і 2) мати автентичний доказовий матеріял за кожну громаду і за всі повіти, який у боротьбі за українську школу може мати рішаюче значіння.

Кожна місцевість, що переводила шк. плебісцит за українською школою, виповнить і до 20. січня 1933 р. перешле до приналежного Повітового Кружка „Рідної Школи" або до Повітового Плебісцитового Комітету, а якщо такого Комітету в повіті не було, то просто до Правної Оборони при Гол. Управі „Рідної Школи" у Львові, Ринок ч. 10, такий звіт:

ЗВІТ З ПЕРЕВЕДЕНОГО ШКІЛЬНОГО ПЛЄБІСЦИТУ ЗА УКРАЇНСЬКОЮ ШКОЛОЮ.

(Якщо відповідь не дасться змістити в дотичному місці — долучити картку).

1. Місцевість . . . . . Громада . . . . . Почта . . . . . .

2. Скільки є державних шкіл у громаді, кілько класові ті школи і яка мова навчання обовязує в кожній з них? . . . . . .

3. За котру школу внесено шкільні деклярації? . . . . . .

4. Скільки є в громаді всіх дітей у шкільному віці? . . . . . .

З того. а) народности української . . . . . ;
б) народности польської . . . . . ;
в) народности жидівської . . . . . ;
г) народности іншої . . . . . ;

5. Скільки дітей кожної народности зокрема ходить до школи? . . . . . .

6. Скільки внесено шк. деклярацій . . . . . За скільки дітей? . . . . . .

7. Хто потверджував підписи на шк. деклярациях (війт, бурмістр, солтис, суд, нотар, чи староство)? . . . . . .

8. Кому доручено, коли і яким способом (особисто за потвердженим напису — рубрум чи окремою посвідкою „на вагу" або „на зиток друків чи паперів" — почтою чи як)? . . . . . .

9. Чи були які перепони, які саме, чи ті перепони усунено та як? . . . . . .

Заввага: Подавати тільки провірені дійсні факти з наведенням дати, місця, осіб і свідків.

Готові друки звітів пересилає на бажання даром Правна Оборона при Гол. Управі „Рідної Школи".

Повітові Кружки „Р. Ш." або Повітові Плебісцитові Комітети зладять **переглядний виказ** шкільного плебісциту **за всі місцевости** своєї области і перешлють його враз зі звітами з місць до Правної Оборони при Гол. Управі „Рідної Школи".

Якщо в котрійсь громаді дотичної области **не переведено** шкільного плебісциту за українською школою, то просимо при ній у звіті подати: **з якої причини?**

Всі звіти з прилогами переслати найдальше до 31. січня 1933 р. до Правної Оборони при Гол. Управі „Рідної Школи" у Львові, Ринок 10.

Правна Оборона при Гол. Управі „Рідної Школи".

АДВОКАТ

Д-р Володимир Гриневич

отворив і веде свою канцелярію

в БЕРЕЖАНАХ, при вул. Словацького ч. 2

1088 (напроти почти). 1—2

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. СІЧНЯ 1933.

Р. ГІРЛІНҐ.

Швець і його копито.

Граф Анрі де Савіняк, інакше Фред Фільтон, або ще інакше Джолі Джокер, був собі — ви певно вже відгадали — світовий ошуканець.

Щож, коли кон'юнктура була препогана! Від часу, коли скінчилася світова війна поналізало до краю богато правдивих аристократів, які теж не мали гроша, що вони або робили йому немилосерну конкуренцію, або — а це було куди гірше — вони перемінили побожне наставлення американців до нащадків історичних князівських родів Европи у докучливу чванкуватість.

Таке трапилося йому в Маямі, де якась менше гарна, зате більше багата американка на його зразкове представлення: „Граф Анрі де Савіняк" відповіла безоглядно: „Но і? Также щось!" Уся його ближча і дальша бранжа знала, що йому не щастить, а що Джолі Джокер (як ці кола його називали), був улюбленим їх товаришем, порішила головна „Організація злочинців" через свій „Відділ Посередництва Праці" у Сан Франціско, приняти його як закордонного урядовця до виміни фальшивих банкнотів за малою постійною платнею і зворотом коштів подорожі. Він відсапнув. У його мошонці шелестіли двацять штук двацятьдолярівок, які він сьогодні мав пустити в оборот. Властиво тих штук було там лише девятьнацять, бо перша доставила йому розкішний сніданок, а решта гроша з неї вибренькувала в його кишені голосом великоднїх дзвонів. Світ прецінь такий гарний!

Весело мандрував вулицями, роздумував при кожнім виставовім вікні, чи має собі купити оту краватку, чи отой капелюх, або ці рукавички, як його увагу захопила метушня, люди, що товпилися і галасували. Такі збіговища любив Джолі Джокер дуже, бо він, хоч середньої міри, належав до завзятих кишеневих злодіїв, управляючи своє ремесло як побічне заняття. Він зручно замішався в юрбу і спитав якусь елегантну, червоноволосу даму, якої золочена торбинка йому сподобалася, що властиво тут сталося. Вона дуже радо стала розповідати, але зараз перервала своє оповідання і спинила руку Фреда, сягаючи за її торбинкою, глумливим оклико: „Алеж Джолі, швець повинен триматися свого копита"!, зареготала і він збентежився.

Відтак зявився поліцай і став розпитувати юрбу про ближчі подробиці. Фред довідався, що якомусь каліфорнійському плянтаторові викрали добре випхану мошонку. Фред скулився зручно із наміром віддалитися. У нього, правда, мало було під ту пору причин боятися поліції, але цей гатунок людей ніколи йому не був симпатичний і він оминав стрічі з ними, де лиш міг. Він крок за кроком зайшов з юрби цікавих, що оьружали поліцая, перебіг якусь малу вуличку і хотів продовжати свою мандрівку по головній вулиці, коли якась знайома рука важко положилася на його плече. Миттю обернувся і догляну знайоме лице агента Свансона з кримінальної поліції.

— А це що? — спитав і якесь неприязне чуття залоскотало його. — Я такий невинний, як новонароджена дитина!

— Це мене дуже тішить, Джолі, і то у вашім власнім інтересі. Але мій шеф хоче з вами побалакати, а мати чисте сумління завсіди на щось придасться.

— Ага, пан граф! — привитав його комісар поліції. — Радий, дуже радий, що знову маю приємність вас бачити. Ви трохи змінили своє заняття? Чи так?

— Розуміється, що змінив! Я став порядним і заступником вельми поважної фірми у цім місті.

— Якоїж-то фірми, коли смію спитати?

— Спитати вже ви смієте, але відповіди я не даю. Ви це знаєте: малий запит з поліції і я лежу на бруку.

— Отжеж зробимо коротше. Ми знаємо, що ви працюєте з фальшівниками банкнотів.

— Це проклятуща брехня! — відповів він із давньої звички.

— Гм, це речення видається мені таке знайоме, Джолі! Але нам ще відоме те, що ви тепер маєте при собі більшу скількість фальшивих банкнотів.

— Той, хто вам це сказав, нужденна собака...

— Це вже можливе, — подумав собі комісар і дав приказ поліцаєві перешукати Фредові кишені.

На дворі сонце так ясно світило, а Фред відчував, що чим ближче поліційна рука доходила до його задньої кишені, тим його мрія про волю та добробут щораз дальше віддалювалася. Він став передумувати на скільки то років, місяців, днів дасться переложити сума 380 долярів. Перед ним стали призбируватися його речі. Дрібна монета, як решта з ресторану, ножик, хусточка до носа не цілком уже чиста, коробка папіросів, коробка сірників, кільце з ключиками і вічне перо зявилися на столі. Відтак сягнула чортова рука до задньої кишені і... вийшла порожня, порожняська...

Фредові нерви не видержали і він упав на крісло, а думки його почали мотатися. Пощо той поліцай хоче здурити свого комісаря? Або... якесь підозріння схопило його за горло і він заткнув свою руку у задню кишеню. Але і вона не найшла нічого... Роздратований до краю, хотів піднестися і кричати скаженим голосом, що його обікрали, подло ограбили! Та зараз зрозумів він значіння обставини, що у нього в кишені нічого не найшли. Поліція мусітиме його випустити, ба навіть імовірно просити його ви-

У Поршкі найшли закопані револьвери боєвиків О. У. Н.

Читаємо в польській пресі:

Судове слідство проти решти учасників нападу на почту в Городку **ведеться дальше.** Виявилась конечність виїзду зі Львова на поля в громаді Поршні **судово-поліційної комісії** для устійнення подробиць одного з найважніших етапів утечі учасників нападу.

Дотеперішне слідство виявило, що партія боєвиків, яка вибрала напрям утечі з Городка на Львів, **таборувала в ночі на багнистих полях громади Поршна.** Тут вони розділили забрану в Городку готівку і пробували затерти сліди своєї участи у нападі. По цілоденних пошуканках і провірках на багнах Поршна, а також на сусідуючих з ними багнах пустомицьких, винайдено нарешті місце, в якому втікаючі **закопали револьвери. Поліція найшла 5 штук револьверів, у тому 3 марки „Оргеш".** У деяких з них були набої. Крім того устійнено в кущах місце, в якому один з боєвиків сховав мішок з 975 зол., що їх опісля найшли і вернули владі пастухи.

—o—

З голосів польської преси.

Відгуки процесу й екзекуції.

УСЬОМУ ВИНУВАТІ НІМЦІ...

Вонцех Стпічинський, колишній головний редактор тижневика, потім щоденника „Глос-у Правди", один із чолових санаційних публіцистів „Гої (а не IV-ої) бригади", від недавна головний редактор варшавського „Курер-а Поранного" — вислав був до Львова на процес Данилишина і тов. свого спеціяльного кореспондента, а після процесу перший помістив з приводу того процесу обширну статтю. Тільки поміж газетними звітами кореспондента „Кур. Поранного" та передовою статтею його головного редактора була велика ріжниця: звідти були обективні, ділові й цікаві, а стаття не заслужила ні на один із тих прикметників. Почалася стаття ще досить „обіцюючо", з натиском на глибший підхід до проблеми українського підпілля. Однак після кількох речень читач зовсім розчарований: таких банальних теревень вині вже навіть деякі ендеки соромляться!

Отже почав В. Стпічинський („Кур. Пор." з 28. XII. „Після львівського процесу") від признання ідейних спонук у підсудних в останньому львівському процесі. „Можемо повірити — читаємо там — в субективне почуття ідейности Данилишина і Біласа. У душах цих сільських хлопців легко було розбудити героїські почування на струнах серця, з виключенням розумових преміс". Отверджує тим автор, що на лавах обвинуваченних сиділи виконавці та що їхній провід стоїть „поза чинниками, що кермують українською політикою у Польщі". Коли брати під увагу, що досі разураз чували ми докори під адресою українських відповідальних краєвих політиків за поодинокі виступи підпілля — то повище ствердження є теж поступом.

Однак читач швидко переконується, що впав жертвою непорозумінни. Бо автор має на увазі, що взагалі українське підпілля не є автором ніяких краєвих відносин і що ним не кермують взагалі ніякі українці. Ідейність українського революційного підпілля він обмежує виключно до одиниць — виконавців, як напр. Данилишин чи Білас, але вже провідникам того підпілля автор відмовляє ідейности, вбачаючи у них лише — німецьких слуг! На доказ цих своїх поглядів покликується на... сміховинні нісенітниці „відомого російського політичного письменника" Гуревіча, виписані на сторінках „Последніх Новостей", — про авантюриста Полтавця-Остряницю, про пропаганду Скоропадського, про параду Штальгельму і кронпринца! Газетна вістка, що буцімто полк. Коновалець був присутній у ложі кронпринца на згаданій параді „Залізного шолому" має для автора значіння аксіомного доказу, що ціле українське підпілля є слепим знаряддям німецьких рук! До того свого твердження автор дочіплює банальну й оклепану фразу про „свободу України", яку на своїм вістрі несла польська зброя у 1920 р." (чому п. Стпічинський не згадав про риське закінчення варшавського союзу?!) та допускається зовсім звичайного сфальшування ніколи неістнуючого факту, що буцімто голова УНДО „недавно признав" (де і коли?!), „що польський уряд робить усі зусилля, щоби заспокоїти аспірації українського народу й запевнити йому можність користати з усіх громадянських прав!"..

Поминаючи що це дуже прикре явище, щоби ніби поважний і відповідальний польський публіцист фальшував факти та підписувався під такими неповажними твердженнями, як вищенаведені, — дивуємось п. Стпічинському, що він, ідейний пілсудчик, знаючи знаменито історію ПОВ і легіонів, може бавитись у таку — делікатно кажучи — банальну оцінку найвищих польсько-українських відносин та тих усіх історичних подій, серед яких вирінуло й українське підпілля.

НЕВИННЕ ЯГНЯ...

Було би, видно, „дизговором" для Варшави, коли б у львівській санаційній пресі появилося на ту саму тему щось путніше, ніж у варшавській. Мабуть маючи цю куртуазію на увазі п. В. Барановський ушкварив величеньку вступну статтю у „*Слові Польскім*" (з 31. XII.) п. н. „Суть взаємного відношення", в якій невідомо кого і навіщо широко й довго переконує, що українці накидають полякам боротьбу, якої ці останні не хочуть, і що та боротьба зайва, бож Польща і полякам запевнюють українцям усі можливі вольности! Це і є та „суть" польсько-українських взаємин, яку — справді геніяльно — виловлює головних редактор „Слова Польского".

...Роля Польщі супроти цих окраїнних земель, роля спокійного володіння впродовж стільки літ, чужого всякому утискові й оборонна роля супроти всіх нападів ззовні, — та роля каже, що злобною видумкою або помилкою бездумчивости підозрівати нас у „ворожості" супроти співгромадян українців. Польща не лише не перешкоджує організуватися українському збірному життю, але як держава є зацікавлена у повному розвитку того життя. Фактично теж не робить йому ніяких перешкод, як довго суспільні ба й навіть національні аспірації не приймають чисто негативного характеру, характеру запеклої боротьби...

...Це зоветься „позитивною програмою", себто програмою річевого трактування українських потреб, бажань і інтересів..."

І т. д. і т. д., з докорами під адресою українських послів, навіщо вони голосували проти польського державного бюджету та з запевнюванням про „прихильність в усіх чесних польських душах супроти українського громадянства"...

Якби не те, що дане число „Слова П." датоване 31. грудня, можна би думати, що стаття писана *після* веселого сильвестрового вечора... Це булоб єдине виправдання для ш. автора.

„КВЕСТІЯ РУСКА".

Про „квестію руску" говорила вже польська шляхта два віки тому і нині можуть про ту „квестію" *так* говорити тільки їх вірні наслідники — ендеки. Так теж по старому шляхотському звичаю „розвязує" ту „квестію" „Газ. Варшавска" (з 30. XII.): вона виступає і проти санаційних „пацифікаційних" рецепт зі солодкими пригадками 1920-го року, і проти соціялістичних порад покласти раз у підставу національної політики принцип справедливости. Ендеції треба „зміни системи". „Реально зрозумілий національний інтерес" має стати вихідною точкою тої зміни, яка по суті має проявитися у бісмарківському „культуркампфі": „енергійне й швидке збільшення на цих землях польського елементу і чисельности, побільшення промінювання польської культури і цивілізації"... Іншими словами: колонізація та закриття українських культурних установ. Поруч із цим: поділ на „квестію руску" та „українську справу"... І взагалі повний мішок анахронічних ідіотизмів.

„СЯГНУТИ ДО ПАРИСЬКОЇ ПРОГРАМИ!..."

Зовсім інакше ставлять уже справу т. зв. санаційні соціялісти („ББС") зпід стягу Морачевського й Яворовського. У даному випадку вони відкидають крутійство і підходять до справи чесно і ясно. В їх варш. щоденнику „Валька" (з 21. XII.) у передовій статті п. н. „*Українська проблема*" автор ставить передовсім тезу, що „людина, яка ризикує життям, є варта того, щоби глибше ввійти й пересвітлити аналізи мотивів такої її поведінки. Тому автор осуджує передачу справи Данилишина і тов. перед форум наглого суду.

Цілу городецьку трегедію характеризує, як один із дальших наслідків ендецького шовінізму. „Переповна навіть в одному моменті цим ендецьким духом офіціяльна державна політика — спричинила т. зв. „пацифікаційну" акцію, — яку автор порівнює з деякими актами колишнього царського правління. Гостро осуджуючи польську ендецьку однобокість і плоскість політ. думки й нац.-політ. практики, автор робить слушні докори й ППС, яка не присвячувала національній проблемі достаточної уваги, віддаючи її на жир комуністичній пропаганді. Конкретно автор кличе: „Шляхом до надолуження дотеперішніх втрат є: сягнути до паризької програми, де мова про автономію для національних меншин, що замешкують суцільні території... Треба сміливо сягнути до цих сміливих засобів, бо ситуація у цій ділянці справді дуже поважна"

СВОБОДА НА ВИНОС".

Найпристойнішим і найкращим відгуком останнього процесу у польській пресі є передова стаття у „*Роботніку*" (з 29. XII.) п. н. „Вже все забули".

Автор слушно зауважує на самому вступі, що у світлі того процесу найкраще виявилася вартість „пацифікації" Східної Галичини...

„Однак мабуть ще гіршою річю від пацифікації є нехіть розвязати українську справу на підставі справедливости і порозуміння обох народів. „Санація" не має ніякої програми, яка відповідалаб отим основам. Те, що вона пропонує українцям, зводиться до мрачної громадської самоуправи під надзором і тісною контролею польських адміністраційних властей та до підтримування української кооперації (?— Ред.). Але і це здебільша обіцянки, яких виконання узалежнено від — льояльної поведінки українців. Не хотять памятати, що мирне співжиття обох народів лежить у життєвому інтересі польської державної рації і що льояльність бувае вислідом порозуміння, а не його умовою..."

В дальшому автор кепкує собі зі зреферованої вгорі статті В. Стпічинського:

„Ах ті німці! Яка вигідна відбивна для польської реакції. Перед війною ендеція оклевечувала самостійницький рух у російській займанщині як німецьку інтригу; в незалежній Польщі ендеція, будучи у влади, в кожнім страйку добачувала „німецьку руку!" Тепер санація, як у стільки інших ділянках, невільничо копіює ендецію також в українській проблемі. Адже ендеція перша створила теорію, що весь український рух у Польщі є нічим іншим як ділом Німеччини. Нині ця теорія дістала урядову печатку „санації". Давні прихильники федерації зійшли на подвірячно ендеції.

...Зводити українську справу в Польщі до німецько-українських інтриг — це значить баламутити опінію. Німецька інтрига лише тому найшла собі пригожий ґрунт, що українська справа в Польщі досі не розвязана і що зовсім не видно, що буде розвязана... ...Санаційний публіцист пригадує, що Польща у 1920 р. на вістрі меча несла свободу Україні. Але та свобода „на виносе" нікому вже не імпонує і ніхто в неї не вірить. Українці в Польщі хотять свободи тут і тої свободи „санація" їм відмовляє. „Санація" має супроти українців тисячі гріхів на совісті..."

Має тих гріхів дещо і ППС, але фактом є, що *нині* ППС з усіх польських партій одина в українській проблемі займає становище пристойне.

—o—

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

(Закінчення з 2. стор.)

ячення і за пару хвилин він знову буятиме на осені по сонцем осяяних вулицях. Світ прецінь такий гарний!

— Містер Джолі!, — почав комісар вже цілком іншим голосом, — на жаль, ми помилилися, або може нас хтось надув. Не беріть нам того зазле. Ви і я мусимо ту приключку записати на рахунок неприємного ризика нашої професії. Ви вільні.

Фред відсапнув. Але зараз вернулась на його лице та його усмішка гульвіси і взявши наперед верх над собою він спитав:

— Пане комісаре, маю до вас мале прохання...

— Яке-ж то?

— Мене інтересує, те, те, ви це розумієте, одна молода червоноволоса дівчина, якої адрес я міг би у вас розвідати. Позвольте мені заглянути до вашого альбуму кишенових злодійок.

— Коли лиш цього жадаєте, добре, але з цим наша справа буде цілком вирівняна, не так Джолі?

Але Фред вже перегортав захоплено листки альбому і машинально відповів: Алеж зовсім, пане комісаре!

Небавком пізніше заїхала якась дуже елегантна пара молодих людей до одного першорядного люксусового готелю в Голівуді. То був граф і графиня Савіники, чудова парочка. Вже здалека з їхнього вигляду було можна пізнати аристократичне походження. Фільмові зірки і зіркуни дерлися над тими молодими людьми, аж одного дня показалося, що парка зникла, полишаючи незаплачений готелевий рахунок, порожні куфри і коробки біжутерій. Шведь став знову триматися свого копита, а кожне ремесло приносить зиск.

З англійського переклала **Софія Куликівна.**

Боротьба проти сільсько-господарської кризи в Чехословаччині.

Спеціяльні синдикати, що покликані до економічного життя Чехословаччиною, заслугують на нашу особливу увагу між всіми засобами боротьби проти сучасної кризи в сільському господарстві.

Минулого року зорганізували в Чехословаччині синдикат для регулювання імпорту хліба та млинарських продуктів. У сучасний мент прийшла черга на заснування другого синдикату, саме для регулювання імпорту худоби та його продуктів. Стремління до регулювання імпорту вищезгаданих продуктів створило ще минулого року остаточну ціль бажань хліборобів. Кооперативний Центр для сільсько-господарського закупу та продажі представив ще в листопаді 1931-го р. урядові республики меморандум, який проектував дотичну організацію для імпорту худоби, починаючи з місяця січня 1932 року. Після обміркування цього питання в заінтересованих колах, проект організації худобячого синдикату був предложений урядові щойно в місяці липні. Спочатку уряд мав намір утворити худобячий синдикат рівночасно з хлібним синдикатом. Але потім, ухвалено відложити утворення худобячого синдикату до того часу, коли діяльність хлібного синдикату дасть корисні вказівки для худобячого синдикату.

Тепер хлібний синдикат вже зробив велику службу хліборобам: передовсім, він положив кінець імпортові пшениці, а потім — він значно обмежив довіз кукурудзи. Ось чому заснування худобячого синдикату набуло багато прихильників. Цей синдикат є особливо необхідним, приймаючи під вагу хаотичний стан питання відносно дозволів на імпорт продуктів з худоби. Досить мало обгрунтовані дозволи погіршують стан чехословацьких хліборобів та зменшують портфель девізів у мало рациональний спосіб.

Статут худобячого синдикату був ухвалений радою міністрів та реалізація цієї нової організації стрінулася в практичному житті зі згодою трьох груп населення: продуцентів, споживачів та купців. Сільсько-господарська група буде заступлена в синдикаті Центрокооперативою як центральною кооперативною організацією для продажі та закупу, а також і Сільсько-Господарським Союзом, як організацією для худоби. Завданням нового синдикату є встановлення кількости худоби та продуктів з неї, що мають ти імпортовані зза кордону згідно зі сучасним станом відповідних продуктів на внутрішньому ринку. Синдикат матиме дві секції: першу — для продажі худоби, мяса, жиру, соленого мяса та потрохів; другу — для продажі молочних продуктів та яєць. Заінтересовані групи продуцентів, споживачів та купців будуть заступлені у відповідний спосіб в управі, як також і в секціях. Синдикат має право побирати за дозвіл на імпорт давки, висота яких залежить від внутрішнього ринку та дозволяє слідкувати за стабільністю цін на краєві продукти. Синдикат має також право вимагати найбільше сприяючого применення туземних продуктів супроти продуктів закордонного походження. Синдикат підлягає контролі уряду з боку міністерств: землеробства; фінансів; торгу та промисловости; закордонних справ та Народнього Банку Чехословаччини.

Проф. С. Бородаєвський.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС“ тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей виріжок отримає 9-ий ножик безплатно.

Проти антипольської пропаґанди в німецькім радіо.

ВАРШАВА (ПАТ). „Газета Польска“ довідується, що польське посольство в Берліні одержало доручення від міністерства закордонних справ інтервеніювати в нім. міністерстві закорд. справ дотично антипольської акції, веденої німецьким радіо. Як відомо, в мин. середу німецька радіостація у Кенігсберґу надавала авдицію, присвячену протипольській ревізіоністичній пропаганді з участю офіціяльних осіб, між ними ляндрата д-ра Ульмера. Польське радіо виступило з протестом до мін. радія, покликуючись на свою умову з ним, заключену в березні 1931.

Пані Розевелтова на виставі українського мистецтва.

НЮ ЙОРК, 5. грудня. (Вл. кор). В готелі Каммодор у Ню Йорку відбувалася 10 днів вистава ріжнородного мистецтва заходами жіночої організації для поширювання мистецтва, званої „Ессошиейшен оф Вимен'с Арт Индострі“. Виставу зорганізували жінки з нюйорської „сосаєті“, отже цього ексклюзивного гуртка, що то уходить за мільонерів. Було біля 200 ріжних кіосків з виставою найріжнороднішних предметів, між ними й дуже гарно заставлена українська будка, в котрій містилися не лише предмети деревлянного гуцульського мистецтва, але також і чудової краси килими, вишивки, кераміка й ін. річи. Ті предмети подбала „Жіноча Громада“ з Ню Йорку, а наглял над ними поручено молодому артистові М. Германові, б. інструкторові школи танків Авраменка. Він також подбав про зорганізування групи українських танцюристів, яка виступила у п'ятницю, 2. грудня перед численно зібраною публикою з найвищої аристократії в головній балевій салі готелю Каммодор. До танку стануло 9 пар і, як звичайно, український танок дістав найбільше оплесків, бо має вже вироблену марку. Після танку п-і Франклин Д. Розевелт, жінка вибраного нового президента Америки, як „перша пані в краю“, переглянула будки з мистецькими предметами. Замітне було те, що ні при одній будці вона не задержалася так довго, як при українській і на доказ свого спеціяльного признання поданням руки комітетові зложила свої побажання. Ні одна друга будка не діждалася такого признання, як українська. Для доповнення артистичної програми виступили ще з українськими піснями п. Петро Ординський, баритон-соліст з хору Кошиця і п-і Фенчинська, солістка, (сопран), що перебуває тепер у Перт Амбой, недалеко Ню Йорку.

—o—

Д-Р ЕВГЕН ДЗЕРОВИЧ і ЯКІВ ЧИКЕТА

отворили з днем 1. січня 1933 р. адвокатську канцелярію в ТЕРНОПОЛІ, вул. кн. Острожського ч. 8.

Заповідає ще гірші часи в Росії.

НЮ ЙОРК. У книжці Еліша Фрідмена „Росія із Трензішен“, яка щойно появилася друком, говорить автор про те, що в СРСР прийде в найближчих роках до великої економічної депресії, а по ній до політичного перевороту. Автор завзявся за визнанням СРСР Америкою. Він каже, що на тім заскалиб обидва краї. Але це не вирятує СРСР від депресії, яка є неминучою, хоч радянські лідери заповідають що інше.

—o—

Жиди організують молодь.

НЮ ЙОРК, 5. грудня. (Вл. кор.). Вчора зібралася конвенція так званої Північно-Східної Релігійної Унії, тобто жидівської організації в вісьмох стейтів, приналежної до Американської Гебрайської Асоціяції. Предметом нарад був те перішній стан жидівських синагог, які не притягають жидівської молоді. Біля 800 присутніх делегатів годилися на те, що наслідком поширення матеріялістичного світогляду і перейняття бізнесовими засадами жидівська молодь відпадає від синагоги. Тому конвенція прийшла до висновку, щоби полишити теперішній жидівській молоді способи реформи синагоги, яка могла би зберегти жидівське населення при гебрайській вірі. Старші представники жидівства сильно противилися тому, щоби в синагозі робити водевіль, кажучи, що правдива релігія не потребує вживати ніяких тріків.

—o—

Знову змова в Каталонії.

БАРЦЕЛЬОНА (ПАТ). З документів, які найшли в екстремістів, виходить, що в дні 10. січня ц. р. мало вибухнути повстання. Змова обіймала цілу Еспанію. Зброя мала бути доставлена змовникам на 3 години перед означеним речинцем вибуху революції. Викрили теж спис військових, яким мали унеможливити поворот до казарм, аби лекше викликати замішання серед жовнірів на час неприсутности їх зверхників.

—o—

Невдалий грабіжницький напад.

ВАРШАВА (ПАТ). Вчора вечором якийсь Ян Рожанський, літ 24, напав на вулиці на урядничку Анну Шубівну і відібрав їй 15.000 золотих. Суму ту підняла була Шубівна з каси Польського Банку. Злодія арештували.

—o—

Студентські справи.

З Т-ва Українських Ветеринарних Медиків у Брні.

Т-во Українських Ветеринарних Медиків у Брні повідомляє, що дня 1. грудня 1932 р. відбуло свої звичайні річні загальні збори з таким висліком: Войтович Володимир — голова, Онуфрко Ярослав — заст. голови, Кіца Володимир — секретар, Качор Володимир — скарбник, Карачевський Володимир — бібліотекар. Контрольна Комісія: Кішко Володимир, Михайло Зеньон, Найда Володимир.

Рівночасно Управа Т-ва Українських Вет. Медиків у Брні подає всім заінтересованим до відома про студії у Високій Школі Ветеринарній у Брні. Студії тревають 4 і пів до 5 і пів року. Система семестральна. Студії можна починати в зимовім та літнім семестрі. Звичайні вписи на літні семестри тревають від 7—15. лютого, а додаткові до 15. березня за доплатою 50 ч. к. (15 зол.). Оплата семестральна коштує 100 зол. Крім цього чужинці платять додатково 65 зол. на семестр, від якої евентуально — після внесення подання з долученням свідоцтва вбожества — можна бути звільненим. Удержання у Брні коштує місячно від 100 зол. вгору. Ближчі інформації подаємо за залученням міжнародного купону. На висилання посвідки, потрібної до паспорту, треба прислати: свідоцтво зрілости, свідоцтво уродження і 5 зол. на покриття видатків. За ближчими інформаціями звертатись на адресу: Spolek Ukr. Veter. Mediku v Brne, ul. Prazska c. 67, C. S. R.

Управа.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“

Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.

Виконує швидко і солідно всілякого рода друкарські роботи по найдешевших цінах!

Боротьба проти сільсько-господарської кризи в Чехословаччині.

Спеціальні синдикати, що покликані до економічного життя Чехословаччини, наслуговують на нашу особливу увагу між всіми засобами боротьби проти сучасної кризи в сільському господарстві.

Минулого року організували в Чехословаччині синдикат для регулювання імпорту хліба та млинарських продуктів. У сучасний момент прийшла черга на заснування другого синдикату, саме для регулювання імпорту худоби та його продуктів. Стремління до регулювання імпорту вищезгаданих продуктів створило ще минулого року остаточну ціль бажань хліборобів. Кооперативний Центр для сільсько-господарського закупу та продажі представив ще в листопаді 1931 го р. урядові республики меморандум, який проектував дотичну організацію для імпорту худоби, починаючи з місяця січня 1932 року. Після обмірковання цього питання в заінтересованих колах, проект організації худобячого синдикату був предложений урядові щойно в місяці липні. Спочатку уряд мав намір утворити худобячий синдикат рівночасно з хлібним синдикатом. Але потім, ухвалено відложити утворення худобячого синдикату до того часу, коли діяльність хлібного синдикату дасть корисні вказівки для худобячого синдикату.

Тепер хлібний синдикат вже зробив велику службу хліборобам: передовсім, він положив кінець імпортові пшениці, а потім — він значно обмежив довіз кукурудзи. Ось чому заснування худобячого синдикату набуло багато прихильників. Цей синдикат є особливо необхідним, приймаючи під вагу хаотичний стан питання відносно дозволів на імпорт продуктів з худоби. Досить мало обгрунтовані дозволи погіршують стан чехословацьких хліборобів та зменшують портфель девізів у мало рашональний спосіб.

Статут худобячого синдикату був ухвалений радою міністрів та реалізація цієї нової організації стрінулася в практичному житті зі згодою трьох груп населення: продуцентів, споживачів та купців. Сільсько-господарська група буде заступлена в синдикаті Центрокооперативою як центральною кооперативною організацією для продажі та закупу, а також і Сільсько-Господарським Союзом, як організацією для нову худоби. Завданням нового синдикату є встановлення кількости худоби та продуктів з неї, що мають бути імпортовані зза кордону згідно зі сучасним станом відповідних продуктів на внутрішньому ринку. Синдикат матиме дві секції: першу — для продажі худоби, мяса, жиру, соленого мяса та потрохів; другу — для продажі молочних продуктів та яець. Заінтересовані групи продуцентів, споживачів та купців будуть заступлені у відповідний спосіб в управі, як також і в секціях. Синдикат має право побирати за дозвіл на імпорт данки, висота яких залежить від внутрішнього ринку та дозволяє слідкувати за стабільністю цін на краєві продукти. Синдикат має також право вимагати найбільше сприятного применення туземних продуктів супроти продуктів закордонного походження. Синдикат підлягає контролі уряду з боку міністерств: землеробства; фінансів; торгу та промисловости; закордонних справ та Народнього Банку Чехословаччини.

Проф. С. Бородаєвський.

Д-Р ЕВГЕН ДЗЕРОВИЧ
І ЯКІВ ЧИКЕТА

отворили з днем 1. січня 1933 р. адвокатську канцелярію в ТЕРНОПОЛІ, вул. кн. Острожського ч. 8.

Заповідає ще гірші часи в Росії.

НЮ ЙОРК. У книжці Еліша Фрідмена „Росія із Трансішен", яка щойно появилась друком, говорить автор про те, що в СРСР прийде в найближчих роках до великої економічної депресії, а по ній до політичного перевороту. Автор заявляється за визнанням СРСР Америкою. Він каже, що на тім заскалиб обидва краї. Але це не врятує СРСР від депресії, яка є неминучою, хоч радянські лідери заповідають що інше.

Жиди організують молодь.

НЮ ЙОРК, 5. грудня. (Вл. кор.). Вчора зібралася конвенція так званої Північно-Східної Релігійної Унії, тобто жидівської організації в вісьмох стейтів, приналежної до Американської Гебрайської Асоціяції. Предметом нарад був теперішній стан жидівських синагог, які не притягають жидівської молоді. Біля 800 присутніх делегатів годилися на те, що наслідком поширення матеріялістичного світогляду і перейняття бізнесовими засадами жидівська молодь відпадає від синагоги. Тому конвенція прийшла до висновку, щоби полишити теперішній жидівській молоді способи реформи синагоги, яка могла би зберегти жидівське населення при гебрайській вірі. Старші представники жидівства сильно противилися тому, щоби з синагоги робити водевіль, кажучи, що правдива релігія не потребує вживати ніяких тріків.

Знову змова в Каталонії.

БАРЦЕЛЬОНА (ПАТ). З документів, які найшли в екстремістів, виходить, що в дні 10. січня ц. р. мало вибухнути повстання. Змова обіймала цілу Еспанію. Зброя мала бути доставлена змовникам на 3 години перед означеним речинцем вибуху революції. Викрили теж спис військових, яким мали унеможливити поворот до казарм, аби лекше викликати замішання серед жовнірів на час неприсутности їх зверхників.

Невдалий грабіжницький напад.

ВАРШАВА (ПАТ). Вчора вечором якийсь Ян Рожанський, літ 24, напав на вулиці на урядничку Анну Шубівну і відібрав їй 15.000 золотих. Суму ту підняла була Шубівна з каси Польського Банку. Злодія арештували.

Студентські справи.

З Т-ва Українських Ветеринарних Медиків у Брні.

Т-во Українських Ветеринарних Медиків у Брні повідомляє, що дня 1. грудня 1932 р. відбуло свої звичайні річні загальні збори з таким висліком: Войтович Володимир — голова, Онуфрко Ярослав — заст. голови, Кіца Володимир — секретар, Качор Володимир — скарбник, Карачевський Володимир — бібліотекар. Контрольна Комісія: Кішко Володимир, Михайло Зеьон, Найда Володимир.

Рівночасно Управа Т-ва Українських Вет. Медиків у Брні подає всім заінтересованим до відома про студії у Високій Школі Ветеринарній у Брні. Студії тревають 4 і пів до 5 і пів року. Система семестральна. Студії можна починати в зимовім та літнім семестрі. Звичайні виписи на літні семестри тревають від 7—15. лютого, а додаткові до 15. березня за доплатою 50 ч. к. (15 зол.). Оплата семестральна коштує 100 зол. Крім цього чужинці платять додатково 65 зол. на семестр, від якої евентуально — після внесення поданнй з долученням свідоцтва вбожества — можна бути звільненим. Удержання у Брні коштує місячно від 100 зол. вгору. Ближчі інформації подаємо за залученням міжнародного купону. На висилання посвідки, потрібної до пашпорту, треба прислати: свідоцтво зрілости, свідоцтво уродження і 5 зол. на покриття видатків. За ближчими інформаціями звертатися на адресу: Spolek Ukr. Veter. Mediku v Brne, ul. Prazska c. 57, C. S. R.

Управа.

З тернопільської вязниці до Бригідок у Львові.

Безпосередньо перед латинськими різдвяними святами перевезли до Львова з тернопільської слідчої вязниці 14 молодих українських політичних вязнів разом зі Скалатщини і Грималичщини, арештованих під замітом приналежности до ОУН, поширювання летючок Організації Українських Націоналістів (ОУН) і трьох (Йосиф Тильчак, Олекса і Гаврило Метельські) під замітом намаганого вбивства Василя Затирки з Вікна, пов. Скалат, дня 31. березня ц. р., за що апроком заглого суду в Тернополі страчено 28. квітня ц. р. Якова Пришлика і Павла Голояда. Перевезені такі політичні вязні: 1) Василь Турковський, студ. прав з Вікна, 2) Теодор Панас, бувш. гімн. учень з Панасівки, 3) Павло Стадник з Теклівки, 4) Йосафат Добривода з Паївки, 5) Олекса Метельський з Вікна (засуджений на смерть наглим судом у Тернополі за те, що стріляв до Вас. Затирки й опісля помилуваний — він у слідстві і на розправі видав усіх змовників), 6) Йосиф Тильчак з Вікна, 7) Гаврило Метельський з Вікна, 8) Микола Бровчук з Товстого, 9) Олекса Фік з Вікна, 10) Йосиф Шуст з Вікна, 11) Михайло Нездропа з Глібова, 12) Дмитро Намака з Глібова, 13) Дмитро Когут з Лежанівки і 14) Олександер Гуда з Лежанівки — всі молоді селяни або сільські ремісники.

Всі вони були арештовані від лютого до квітня ц. р., отже сидять одинадцятий або девятий місяць. Крім них відповідають з вільної стопи Йосиф Кравчук зі Салажавки і Микола Кушнір з Товстого.

Акт обвинувачення виготовила тернопільська прокуратура і поставила внесок до Найвищого Суду на делегацію окружного суду у Львові. Це діється в правилах у всіх українських тернопільських політичних процесах вже від двох літ і тому Львів мав уже кількинадцять процесів з Тернополя. Саме перед святами прийшло рішення Найвищого Суду про делегацію Львова і всіх 14 вичислених вязнів негайно перевезли до Бригідок у Львові.

Розправа проти них (справа Василя Турковського і 13 товаришів) відбудеться перед найближчою каденцією лави присяжних у Львові в другій половині січня або з початком лютого 1933 р. та з огляду на значне число обвинуваченних і свідків потревав щонайменше один тиждень. Склад оборонців ще досі не устійнений.

Справу обвинуваченних Тильчака і Гаврила Метельського про намагане вбивство Вас. Затирки наглий суд передав до звичайного поступування, тому до справи Вас. Турковського і тов. долучено акти наглого суду в Тернополі проти Олекси Метельського і тов.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей зразок отримає 6-ий ножик безплатно.

Проти антипольської пропаґанди в німецькім радіо.

ВАРШАВА (ПАТ). „Газета Польска" довідується, що польське посольство в Берліні одержало доручення від міністерства закордонних справ інтервенювати в ним. місці закорд. справ дотично антипольської акції веденої німецьким радіо. Як відомо, в мин. середу німецька радіостація у Кенігсбергу надавала лекцію, присвячену протипольській ревізіоністичній пропаганді з участю офіціяльних осіб, між ними ляндрата д-ра Ульмера. Польське радіо виступило з протестом до мін. радія, покликуючись на свою умову з ним, заключену в березні 1931.

Пані Розевелтова на виставі українського мистецтва.

НЮ ЙОРК, 5. грудня. (Вл. кор). В готелі Каммодор у Нью Йорку відбувалася 10 днів виставка різнородного мистецтва силами жіночої організації для поширювання мистецтва, званої „Естонішен оф Вимен'с Арт Цилестрі". Виставу організували жінки з нью-йоркської „сосаєті", отже цього ексклюзивного гуртка, що то уходить ся міліонерів. Було біля 250 різних віосків з виставові найріжнороднішіх предметів, між ними й дуже гарно заставлена українська будка, в котрій містилися не лише предмети деревляного гуцульського мистецтва, але також і чудової краси килими, вишивки, кераміка й ін. річи. Ті предмети подбала „Жіноча Громада" в Нью Йорку, а нагляд над ними поручено молодому артистові М. Германові, б. інструкторові школи танків Авраменка. Він також подбав про зорганізування групи українських танцюристів, яка виступала у п'ятницю, 2. грудня перед численно зібраною публикою з найвищої аристократії в головній балевій салі готелю Каммодор. До танку стануло 9 пар і, як звичайно, український танок дістав найбільше оплесків, бо має вже виробелену марку. Після танку п-і Франклин Д. Розевелт, жінка вибраного нового президента Америки, як „перша пані в краю", переглянула будки мистецькими предметами. Замітне було те, що ні при одній будці вона не задержалася так довго, як при українській і на доказ свого спеціяльного признавання подала їй руки компетові зложила свої побажання. Ні одна друга будка не діждалася такого признання, як українська. Для доповнення артистичної програми виступили ще з українськими піснями п. Петро Ординський, баритон-соліст з хору Кошиця і п-і Фенчинська, солістка, (сопран), що перебувала тепер у Перт Амбой, недалеко Нью Йорку.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.

Виконує швидко і солідно всілякого рода друкарські роботи

по найдешевших цінах!

СЕЛЯНСЬКІ БУНТИ.

ВІДЕНЬ, 31. 12. ПАТ. Демонстрації селян у Фораві (Сх. Стирія) повторилися вчора ще завзятіше. Перед ратушем ок. 4000 селян домагалося, щоби випустили на волю 4 арештованих селян, яких арештували в звязку з побиттям податкового екзекутора та зміною законів Кас Хорих. Селян старався вспокоїти христ.-суспільний посол Гангль. Селяни заявили, що арештують посла Гангля і не випустять його, поки не випустять на волю 4 арештованих селян. Демонстранти розійшлися пізно вечором, тому що впала густа мряка та стала лютувати сніговія. Стирійські селяни грозять, що в понеділок прийде їх ще більше. З Грацу вислали до Форсу 50 жандармів.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Президент Масарик занедужав на легку грипу.

— В Америці кажуть, що конче треба примусово інфляцію.

— У Манджурії між японськими карними експедиціями та китайськими нерегулярними військами йдуть завзяті бої.

—o—

ЗЕМЛЕТРУС.

ЙОГАНЕСБУРГ (ПАТ). Дуже сильні підземні стрясення, яких відлавна не тямлять, відчули в значній частині краю. Найсильніші потрясення тревали 100 секунд. Населення затрівожене. Кілька домів було ушкоджених. Досі нема вісток про жертви в людях. Осередок землетрусу був мабуть 300 миль від Йоганесбурга.

—o—

НОВИНКИ

— **ЩЕ ПЕРЕД СВЯТАМИ просимо Вп. Передплатників ласкаво вислати передплату, щоби ми могли устійнити наклад.**

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Приймаю як давніше в моїм Заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1 і 3—6. Нассе.** 3-4

— **Черевики, кальоші, снігівці, пантофлі і всяке инше взуття купуємо виключно в „КОМЕТІ", Львів, Ринок 21, Станиславів, Сапіжинська 10.**

— **Колядки В. Барвінського** на фортепян видані Муз. Т-вом ім. М. Лисенка продаються в передсвяточному тижні по 3 зол. в книгарні Шевченка (Ринок 10) і „Рідної Школи" (Сикстуська ч. 20). 1115 1—1

— **З Наукового Т-ва ім. Шевченка.** Дня 26. XII. 1932 р. відбулося **спільне засідання усіх трьох секцій** Т-ва під проводом урид. директора фільольогічної секції д-ра І. Свенціцького в присутності 30 членів. На тих сходинах — попри чисто внутрішні справи — рішили: 1) уповажнити фільольогічну секцію скликати мовну комісію для обговорення справи українського правопису та запросити до неї представників громадянства, 2) звернутися до Виділу з проханням переглянути статут та скласти правильник для майбутніх загальних зборів і праць секції, 3) видавати час від часу бюлетени про діяльність поодиноких секцій зі змістом реферованих праць, 4) подавати до преси звідомлення про стан наукової діяльности Т-ва, 5) з огляду на теперішню фінансову кризу видавати поодинокі наукові праці окремими брошурами в 2—3 аркушів друку і то в певній означеній черзі для кожної секції.

— **Вистава етнографічних збірок,** головнож народньої ноші з Галичини, Волині, Полісся й Буковини, відчинена в жіночій гімназії СС. Василіянок у Львові при вул. Длугоша в часі шкільних ферій і триватиме до 21. І. 1933 р. Всі українці Львова і його околиць повинні оглянути цю виставу.

— **Осторога перед ошуканцем.** У дрогобицькому повіті, а зокрема в околицях Підбужа, крутиться від якогось часу невідомий там молодий підозрілий тип, що подає себе за Степана Пулавського, природного сина покійного барона Пулавського, власника маєтку Мозолівка і Голгочі, пов. Підгайці. Про себе говорить, що є землевласником по своєму покійному батькові баронові Пулавському в Підгаєччині, і що цим маєтком управляє його колишній опікун посол д-р Степан Баран, адвокат з Тернополя, що з доходів з його маєтку присилає йому гроші на удержання. Тільки з родинних причин мусів він виїхати з рідної Підгаєччини й лише тимчасово находиться у скрутному положенні, але кожному зверне десятикратно дану йому допомогу, як щойно невдовзі сам зможе завідувати своїм маєтком. Особливо радо заходить до богатших селян, де є молоді віддавиці і сватається до них і декому з них, як богатий дідич-барон, закрутив вже голову та вицигановує, що може від їхніх батьків, радих мати зятя-барона. Такий випадок трапився між іншим в селі Урож коло Підбужа. Ціла подія з баронством згаданого ошуканця є видумана ним самим і пос. д-р Баран не то що ніколи не був його опікуном і управителем його маєтків, але навіть не чував про такого. Наші інтелігенти, особливо священики і учителі, в Дрогобиччині і сусідних повітах повинні передати цього ошукання поліції.

— **Смерть колишнього президента Львова.** Вчора помер у Львові колишній президент Львова Йосиф Наїман, що був президентом від 1911 до 1927 року. Уродився він 1857 р., був із походження міщанином, із професії бляхарем, згодом співвласником друкарні. Його вибір спирався головно на т. зв. „Стрільниці". Із мало заможнього міщанина дійшов він до великого майна. За його президентури управа міста виявила чималу діяльність будуючи ріжні міські доми, поширюючи каналізаційну та трамваєву сітку, одначе міська господарка викликувала дуже поважні застереження. Львівський магістрат і досі не може визволитись від старої бюрократичної та протекційної системи, яка всевладно панувала за 16 літ урядування през. Наймана.

— **Ялинку „Рідної Школи"** може купити вже від понеділка (2. січня) коло наших церков і при школах „Р. Ш." Ціни низькі. Великий вибір! — **Повітовий Союз Кр. „Рідної Школи" у Львові.** 1094 1-2

— **„День голоду".** З нагоди „Дня голоду" львівські комуністи намагалися демонструвати в кількох місцях міста. На вул. Валовій поліція розігнала гурток молодих комуністів і арештувала одного з них, що старався розвинути червоний прапор. Демонстранти вибили одну шибу при вул. Валовій, одну при вул. Сербській. Арештували С. Рамерівну за протидержавні оклики. На пл. Сольських розкинули летючки. В Перемишлі в ночі на 31. грудня розкинули комуністичні летючки.

— **Страйк у каварні „Де ля Пе".** Кельнери львівської каварні „Де ля Пе" загрозили страйком, тому що не можуть вижити з тижневої платні 30 зол.

— **За фальшування грошей.** В селі Пітричі (пов. Золочів) поліція арештувала Василя Тиктора, шофера. При ревізії, як повідомляє ПАТ, найшли в нього три фальшиві однозолотівки, гіпсові відливи, матеріял і знаряддя для фабрикування монет. Тиктора передали золочівському судові.

— **Жертва звання.** На залізничому двірці в Золочеві підчас пересування вагонів упав із вагону залізничник із Тернополя Степан Ярен. Колеса роздавили йому пальці лівої ноги. Ярена відвезли до шпиталю.

— **„Ревізори".** У Ярославі якісь два елегантні панки ходили по пекарнях, переводили ревізію та накладали великі кари, а рівночасно давали зрезуміти, що пекарі можуть викупитися. Пекарі платили, та коли стямилися, що впали жертвою обманців, повідомили поліцію. Поліція арештувала тих „ревізорів". Це інжинір Владислав Раковський, бувш. конкрактовий службовець у інспектораті праці та Ст. Стамировський.

— **Із двох часописів один.** Консервативний орган „Дзень Польскі", що виходив від 10 літ від 1. січня матиме той самий тєкст, що краківський „Час"; тільки назву лишить собі ту саму.

— **Редукції.** У варшавському магістраті виповіли працю 500 службовцям.

— **Службовець-дефравдант.** Управитель рахунків польського сойму Віктор Фальтус узяв собі зі соймових грошей 8.764 зол. На розправі признався Фальтус до вини та сказав, що гроші програв на перегонах.

— **Новість на Свята!** Мушгарду **„Міка"**, в керамічних гуцульських виробах, можна купити в **Народній Торговлі** та всіх її крамницях у Львові.

— **На пресовий фонд „Діла"** зложив інж. Стефан Піщенко, Здолбунів зол. 16.—.

—o—

Із судової салі.

ГРИПС У ЛУЦЬКІЙ ВЯЗНИЦІ.

День 20. грудня ц. р. був в Апеляційному Люблинському Суді призначений спеціально для перегляду кількох політичних процесів.

Відбулися і дві розправи волинські з арт. 102 кк., з котрих одна — братів Левка і Григора Горбачевських за приналежність до УВО, а друга — Михайла Статкевича за приналежність до КПЗУ — на тлі грипсово-цифровім.

Рівенський окружний суд укарав братів Горбачевських по три роки вязниці. Вирок той заскаржив та обороняв перед Апеляційним Судом адв. Микола Багрянівський з Рівного, та Апеляційний Суд не згодився з тезами оборони і вирок першої інстанції потвердив. Оборонець заповів касацію.

Цікаво з тим „грипсом". На лаві обвинуваченних засів селянин-столяр з Малина на Дубенщині, Михайло Статкевич, 26 літ, що перебуває тепер у превенційному арешті. Отже в лютому ц. р. тюремні дозорці найшли у кльозеті шпаргалку записану цифрами. Розшифрували у Варшаві й виявилося, що вязні одної келії писали до одного вязня іншої камери, аби той переказав якомусь зі своїх родичів гасло: „Добрий день, приходжу зі села" — це пароль, а гаслом мало бути: „Раде вас витаємо". Родича того навіть вказали: „Міхал Стат". Випадково, як твердить оборона, прийшов на відвідини до вязниці до іншого цілком арештованого обвинуваченого М. Статкевич і повитав його словом: „Добрий день", а далі поцікавився, чи багато сидить вязнів у їх келії. Цього вистарчило, аби перервати розмови, арештувати Статкевича й потягнути його до відповідальности.

Обвинуваченого боронив адв. Григорій Стецура з Луцька, при чому Апеляційний Суд, по відкликанні внесення оборонця про завізвання до датковго свідка, справу відложив для переслухання начальника тюрми Альфреда Суминського. Є надія, що Статкевича звільнять.

Ка свята живі риби всі купують у першій гігієнічній продажі живих риб, маринатів і делікатесів у відомій фірмі **Бернард Ціммерман,** Львів, ул. Лєгйонів 45. Тел. 59-57 „ Старозаконна 2. „ 71-54

ВІДГУКИ ДНЯ.

Під новий Новий Рік.

Цілий світ соб, а ми цабе. Наш Новий Рік 14 січня, а хто не вірить — нехай... подивиться на дати і числа наших часописів. Усі починають рік дві неділі пізніше. Зломилися знід того правила тільки два галицькі щоденники і кількадесять тижневиків. Решта української щоденної і тижневої преси твердо стоїть при старім стилі.

Маланка, хоч і жінка, а Сильвестрові не далася і — як виходить з календарної дискусії в „Ділі" — ще довго не дасться. Тверда, неуступчива баба, а Сильвестер, як усі инші старі парубки — мягкий і нерішучий.

Мені — правду сказати — все одно. Не пю (можу зложити досмертну заяву!), по кавярнях не ходжу (грошей нема!), а моїм симпатіям зовсім байдуже, коли дістануть побажання „Щасливого Нового Року". Однаково не звернуть на них уваги, бо слово, хочби яке гарне, не заступить помадок ні рож.

Хіба зробити так, як радив мій знайомий.

— З тим Новим Роком, то направду не знати що і як. Дорога пані! Я щиренько був би вам побажав, але не знав, котрий Новий Рік ви обходите.

Сказати це, очевидно, аж по чотирнадцятім січня, бо знуж відповість, що старий!

Неясна новорічна ситуація на инпишню хвилю дуже добра: одна напгода видатку менше, а одна тема до дискусійних статтей більше.

А мені, то вже не може бути ліпше.

Становище фейлетоніста наказує забирать на Новий Рік голос і „вінчувати". Всі знають, що в кому і в що, але мало знає, як це для мене незручно. Літа йдуть, вус росте, вже й волос сивіти почав, а тут бери і „вінчуй": партіям кликам і поодиноким людям.

Ще партиям то пів біди. В кожній партії знайдеться якийсь мій приятель, що злагодить прикре враження побажань і справу затушує.

Але кліки і поодинокі особи — ті не дарують.

— А я — Мої Дорогі — починаю злегка думати про якусь синекуру. Недавно ось зрушив був проти себе один клян, то ледви відкараскався. Булиб заїли на гладкій дорозі. Навіть гідного похорону не булоб.

Ось чому мені два Нові Роки на руку!

Каже головний редактор:

— Напишіть якісь новорічні побажання

А решта братії від себе:

— Ото для тебе тема! Наприклад... І сипалять, як з мішка.

А я:

— Знаменито. Перша кляса. А так їх одного з другим — і сам ще додаю, бо живу і бачу.

Зате по хвилі:

— Вибачте, але я обходжу старий Новий Рік. На Маланки кропну, аж загуде. Що вас обходить Сильвестер!

А на Маланки захорую...

Галактіон Чіпка.

Церковні матеріяли брокати на фелони, френзлі, гальони, кисти, також всілякі матеріяли для потреб церковних і літургічних — а також осінні новини у вовнах і шовку на плащі і дамські сукні поручає фірма **АДОЛЬФ АВЕРБАХ,** Львів, Ринок ч. 20, телеф. 7-54. Рік заснування 1890.

Дописи.

НАДВІРНЯНШИНА.

Як спиняють шкільний плебісцит. Шкільний інспектор у Надвірній відмовився 21. грудня ц. р. прийняти доставлені йому п. Олійником Іваном, громадянином села Камінного, шкільні декларації в числі 90 штук за 160 дітей, домагаючися від нього повноважень від власників усіх декларацій і то залегалізованих нотарем та остемпельованих стемплями по 3 зол., або щоб кожний батько сам доставив декларацію. На таку вимогу п. Олійник Іван подав йому декларацію за свої діти. Тоді інспектор зажадав від нього доказу, чи то він є дійсно власником тої декларації. П. Олійникові було вже за багато, він забрав декларації та вернувся з ними до села. Декларації вислано почтою.

КАЛУШ.

Освітня анкета. У вівторок 20. грудня ц. р. в год. 12-ій у салі Т-ва „Сокіл" в Калуші відбулася освітня конференція із секретарями читалень філіяльної округи. На конференції було присутніх 21 секретарів і 9 членів виділу. Предметом нарад було налагодження ділової праці по читальнях, як також актуальні освітні справи. Анкету о творив голова філії дир. Мигович, вказуючи на вагу праці секретаріа по читальних, від котрої залежить у значній мірі розвій освітнього життя. Пригадав теж на потребу держати звязок із філією та на боротьбу з неграмотністю, якою читальні в теперішній мент повинні рішуче заняти ся. Про ведення читальняного діловодства референтував дальше урядовець філії п. Король І.

СПОРТ.

ПОГОНЬ — УКРАЇНА 2:1 (1:0, 1:0, 0:1).

Субота, 31. XII. 1932. Перші гаківкові змагання за мистецтво львівської А-класи закінчилися незаміт ною перемогою Погоні. Дружини виступили в ось-таких складах: УКРАЇНА: Скрипій, Дицьо, Гофрик, Лисик, Труш II., Труш І., Ліщинський, Шиналь і Дмитерко. ПОГОНЬ: Купчинський, Ствоженський, Мавер, Береза, Гемеляйт, Сабінський, Вайсберг, Кухар і Цімер. Гра жива і цікава держала глядачів головно у третій частині гри в незвичайному напруженні, коли то Україна мала двічі нагоду вирівнати вислід змагань. У грачів України видно було ще недостачу відповідного тренінгу, зате Погонь була вже по турнірі у Криниці. Найліпші в Україні Скрипій і Труш І. Ворота добули для України Труш І., а для Погоні Кухар і Цімер. Суддював п. Стшелецький. Видців до 500.

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ.

В понеділок, 2. І. 1933, в год. 19.30 відбудуться на гриші Л. Т. Л. (Пелчинська) мистецькі змагання України з Лехією.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах зол. 8.92—8.92 і три четверті.

В міжбанкових трансакціях нотовано: Нью Йорк 8.92.15—8.92.75, Лондон 29.60—29.75, Ціріх 171.75—172, Прага 26.40—26.46, Берлін 212.40—212.80, Париж 34.80—34.90, Відень 101—105.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 31. XII. 1932, за масло екстрактове та десерове прима 0·00 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 6·30—6·40 зол.

За масло 29. XII. зол. 2·70, 30. і 31. XII. зол. 2·60.

ОГОЛОШЕННЯ

НА ЯЛИНКУ! НА ЯЛИНКУ!
треба скористати з нагоди
14 білих днів
які влаштовує від 15. грудня 1932
Галицький Магазин Новин
ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15, ТЕЛ. 85-59,
де можна закупити всякі бавовняні товари
ПО ЦІНАХ НА 40% ДЕШЕВШЕ.

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 1. І. год. 3.30 попол. „Орфей у пеклі".

Неділя, 1. І. год. 7.30 веч. „З малої хмари" (Абон. 5).

Понеділок, 2. І. год. 7.30 веч. „З малої хмари" (Абон. 5).

Театр Ріднородностей.

Неділя, 1. І. год. 3.30 попол. „Насолода чесністю" (Абон. 4).

Неділя, 1. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Понеділок, 2. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Кіна.

АДРІЯ: „Любов козака".

АПОЛЬО: „Любов і пімста донського козака".

АТЛЯНТІК: „На приказ жінки".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „В тінях хмародерів" і ревія „Коли жінка каже: Ні".

КОПЕРНИК: „Люби мене сьогодні" (Моріс Шевальє).

МАРУСЕНЬКА: „Люби мене сьогодні" (Моріс Шевальє).

МІРАЖ: „Бастер Кітон женитьси".

ОАЗА „Фаїк і Фаик в чужинній легії" і ревія.

ПАЛЯС: „Відважний вояк Швейк".

ПАН: „Король то я" (Вл. Буріян).

ПАСАЖ: „Семітний орел".

ПРОМІНЬ: „Остання чета" й ревія.

СТИЛЕВЕ: „Атлянтида" і ревія.

УТІХА: „Червоний шлях" і літочий кабаре.

ХИМЕРА: „Чарівний молодець".

УРОЛЬОГ-ОПЕРАТОР
Д-р В. Кесслєр
У НЕДУГАХ НИРОК І МОЧЕВИХ ДОРІГ
ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 24, ТЕЛ. 76-19.
1123 1—5

Закордонне радіо.

Неділя, 1. січня 1933.

Кенігсберг (217,1) 14.55 Пісні в супр. люті, **Братислава** (278,8) 9.00 Трансм. із словацької церкви, 16.00, 18.00 Музика, **Гільверзум** (296,1) 21.20 Мурянські пісні, **Бреслян** (325) 18.00 „Норимберські співці" оп. Вагнера, **Мілянo** (331,4) 20.30 Опера, **Штрасбург** (345,2) 15.30 Концерт, **Гельсінгфорс** (368,1) 19.55 Фінд. музика, **Бромінстер** (459,4) 20.00 „Розведена" оп. Фала, **Лянгенберг** (472,4) 13.00 Концерт, 20.00 „Зачарований флят" оп. Моцарта. **Прага** (488,6) 20.05 Концерт, **Відень** (517,2) 11.30 Концерт, 20.00 „Діти" ком. Баєр, **Рига** (525,4) 15.30 „Вільний стрілець" оп. Вебера, **Будапешт** (550,5) 11.15 Концерт, **Любляна** (574,7) 15.45 Нар. пісні, **Харків** (937,5) 10.00, 15.00, 16.35, 19.00 Концерт, 12.15 Українська музика, 17.30 Мист. авд., 24.00 Музика, **Москва** (1000) 17.30 „Аїда" оп. Верді.

Понеділок, 2. січня 1933.

Мор. Острава (263,3) 10.00, 12.30 Концерт, **Братислава** (278,8) 16.10, 18.00, 22.15 Концерт, 17.25 Скрипка, **Копенгаген**(281,2) 22.00 Данська музика, **Гільверзум** (296,1) 12.41 Лєска музика, 20.45 „Фра Діяволь" оп. Обера, **Мілянo** (331,4) 11.15, 20.30 Музика, 21.20 Комедія, **Штрасбург** (345,2) 19.30 Концерт, 21.00 „Есклярмонда" оп. Масенета, **Штутгарт** (360,6) 10.10 Музика, 21.00 „Мертвий кість" ком. опера Пфафа, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.40 Армас Ганту, спів, **Білгород** (430,4) 20.00 Опера, **Рим** (441,2) 17.30 Концерт, **Прага** (488,6) 19.35 Пісні, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 20.00 Веселий концерт, **Будапешт** (550,5) 17.00, 20.00 Пісні, 21.30 Концерт, **Харків** (937,5) 10.00, 12.15, 15.00 Концерт, 18.15 Гумор, сатира, 19.00 Українська музика, 21.00 Звуковики, **Москва** (1000) 15.00, 18.15, 17.10 Концерт, 16.00 „Для дітей", 17.25 „Хованщина" оп. Мусоргського, **Париж** (1724,1) 21.00 „Сібуе" оп. Гана.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 1. січня 1933.

12.15 Симф. поранок, 14.00 Конкурсовий діяльог п. з. „Про господарські справи", 14.20 Легкий концерт, 14.40 „Що чувати, що треба знати", вик. дир. Ст. Менджецький, 15.00 Легка музика, 16.00 Для молоді: Що чувати в світі?, 16.25 Грамофон, 16.30 IV-а Весела Неділя рад. Львова: Відгомін 3-ої неділі, 16.45 Новорічні бажання, 17.05 „Юрко Чистичобіт" оп. для дітей, 17.30 Літер. пародії, 17.50 „Новорічна програмова реорганізація у льв. радіостації", 18.40 Оголошення рад. поет. конкурсу, 19.25 „Пан Бенет" А. Фредра, 19.55 „А тепер ми вечеряємо!" 20.10 Всячина, 20.30 Спорт, 20.35 „Досить! кінчати вечерю", 20.40 Пожежа в Ст. Самборі в 1912 р., 21.00 Спорт, 21.05 „Наш кабарет", 22.30 Концерт хору ревелерсів Есбена, 22.55 Комунікати, 23.20 Концерт оркестри, 23.50 Львівська банда, фінал 4-ої Вес. Неділі.

Понеділок, 2. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 16.15 22.10 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Комунікац. огляд, 15.30 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 „Новий рік" авд., 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Польща в міжнар. госп. відносинах, 17.00 Концерт церк. музики, 18.00 Легка музика, 18.30 „Муз. буквар", 18.45 Співа, Ів. Гаяди, 19.00 „Пірше ніж гарна" фейл., 19.15 Всячина, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 „Дон Паскаль" оп. Доніцетія, Спортові вістки, 22.25, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На ялинку для нещасної матері зложили: Ірусн Вінчур, Христусн і Адріяна Назаревичі зол. 2.50, С. С. зол. 2.—, п. С. Пашкевич зол. 5.—. Разом з попередніми жертвами зложено зол. 49.50 і 1 долар.

Від **„Рідну Школу"** зложила „КОМЕТА" квоту 143 зол. 5 сот. як умовлений процент від закупів української клієнтелі. Дякуючи за цей дарок поручає якнайгарніше цю фірму Шановному Громадянству Головна Управа „Рідної Школи".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВІЧНІ ПЕРА найдешевше направляє „Пірцизія" Рутовського 19 (в брамі).

БРОКАТИ від зол. 3.80, колдри, постіль, фіранки, капи, портєри і накидки найдешевше **Фрайліх, Львів, Сикстуська 21.**

КОЛЯДИ на мішаний хор Ярославенка за 3 золоті висилає „Торбан", Львів, вул. Софії 78. 1126 1—3

3-МІСЯЧНИЙ курс крою, модельовання, шиття у **ВИЩІЙ КРАВЕЦЬКІЙ ШКОЛІ** починає 9. січня Козловськи, Академічна ч. 22. 1127 1—3

ТОРБИ ШКІЛЬНІ, течки, портфелі, гаманці поручає, направляє найдешевше Заведення Римарсько-Галантерійне Н. Барера, Сикстуська 2. 370 x

КОЛЯДИ БЕЗКОРОВАЙНОГО на фортепіян 2 зол. 1100 2—3

ЗА 2.— ЗОЛ. перероблює, відновлює капелюхи жіночі й мужеські відома робітня **„КАПЕЛЛЬО", Кентшинського 18. Уважати на адресу!** 1061 3—5

КУХОННУ ПОСУДИНУ, столову посудину, баняки на печиво поручає найдешевше А. Косцюк, Львів, Шайнохи 2 (бічна Коверника). 1016 5—7

ЛЕЩАТА, визаюни, кийки зол. 29.—. Всяке лещатарське приладдя поручає **„АВТОСПОРТ", Львів, Словацького 2.** 5—5

ФОРТЕПІЯНИ настроює добре і найдешевше. На бажання виїде на провінцію **Малащак, Сяноцківська 29.** 1102 3—3

КАМЯНИЦЯ нова, комфортова, городська, бічна Личаківська, комірне 800 долярів, ціна 7.000 долярів, готівкою 5.000 дол.: Ігнат, Львів, Куркова 24. 1117 1—1

ПОВІДОМЛЯЮ, що з Новим Роком приймаю управу реальности у Львові, Ігнат. Куркова 24. 1117 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЕКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЕКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 НАЙНОВІШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЙНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОГРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ
Фото-Радіо-Палас, Львів, пл. Марійська ч. 9.
749 (Дім Шпрехера). 30—30

ПОДЯКА.

Невблаганна воля Всевишнього рішила несподівано полишити цей світ і своїх найближчих — **Галюсі з Минлюків Бобовниковій,** жінці катехита в Винниках. По коротких та важких терпіннях дня 16. XI. відійшла у другий світ Найдорожча Дружина і Неня, полишивши глибокий жаль у зболілих серцях. На цьому місці складаємо найщирішу подяку всім, що докладали всіх зусиль, щоби вирвати Покійну з обіймів невблаганної смерти. Дякуємо всім, що віддали Покійній останню прислугу, врешті тим, що старалися у тому важкому горі нас потішити. У першій мірі складаємо щиру подяку Вп. о. Крилошанинові Гр. Гринякові, парохові Винник за удлення Н. Тайн, як також за підтримування нас в часі недуги. Сердечну подяку складаємо Вп. П. Д-р Я. Наглахові за невтомну та повну пожертви лікарську поміч для хорої. Щиро дякуємо П. Галі Хомин за опіку над хорою. Дякуємо теж сердечно всім Громадянам Винник за безнастанні молитви, якими хотіли влекшити терпіння та вирвати з кігтів смерти Покійну. Дальше складаємо найщирішу подяку всім, що поспішили віддати останню прислугу для Покійної при переносі її тлінних останків на місце супочинку. А саме: Вп. о. Крил. Гр. Гриякові за провід в похоронах, о. Р. Онуфрію Гайовському, о. д-р Іванові Фіголеві та о. Дек. Петрові Пилипцеві за глибоко прощальні слова при виносі тлінних останків, у церкві та цвинтарі. А Вп. оо. Р.О.Осташевському, Р. О. Дяковому, І.Олиновичеві, К.Роздольському П. Пелехатому, І. Сохацькому, В. Левицькому, В. Белеєві, Я. Школіпикові, Ст. Цісикові — за ласкаву участь у похоронах. Також щиро дякуємо Вп. Професорам Покійної — ПП. Д-р К. Кисілевському та Г. Павлюхові за віддання останніх прислуг своїй незабутній Ученици, а зокрема о. Д-р І. Фіголеві, який як катехит Покійної попрощав свою совісну та глибоко релігійну ученицю. Дякуємо теж Товаришкам і Товаришам, що прибули віддати Покійній останню товариську прислугу та на рамепах віднесли її тлінні Останки на місце супочинку. Щиро дякуємо всім тим, що причинилися до звеличання похоронних обрядів, а саме: П. Іванові Охримовичеві та членам Т-ва „Сурма" — а також місцевому хорові і місцевій орхестрі та їх провідникам, що не жалюючи трудів звеличали своїми прегарними співами та звуками цей сумний обряд. Накінець дякуємо сердечно Вп. Громадянам, які своїм добрим серцем та щирим співчуттям помогли нам перенести цей тяжкий та нежданий удар та прийти до частинної рівноваги духа.

Муж і діточки.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ ЛЕГЕНІВ, СЕРЦЯ І ШЛУНКА
Д-р Фелікс Гаж
вернувся та приймає
ЛЬВІВ, БАТОРОГО 12, ТЕЛ. 84-45.
Пересвітлює Рентгеном.

1882 Ювилейний Рік 1932.
50 ЛІТ ПРАЦІ
Фірми Брандштедтер і С-ка
У ЛЬВОВІ, ПЛ. ГОЛУХОВСЬКИХ 5,
поручає на ЯЛИНКУ товарі чекодядові та з цукру в найбільшім виборі. Ціни гуртові і детайлічні сталі та дуже низькі.
Дякуючи вічливо за дотеперішне попертя нашої фірми, просимо надальше мати до нас довіря.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видав Видавничa Спілка „Ліло". З друкарні Вид. Спілки „Ліло" Львів, Ринок 10

Ч. 3 (13.242). Львів, середа 4. січня 1933. Poczтowa opłata zaryczałtowana uiszczona. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол., Чвертьрічно 12·00, Піврічна 24·00, Річна 48·00. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долер, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Демократизм чи автократизм.

Поширім собі це питання. Чи людський рід змагає у сьогоднішній повоєнній добі до того, щоби кожний нарід став сувереном і власником держави з усіми її клітинами й органами, щоби сам кермував нею через вибраних представників, чи навпаки модерним типом є у сьогоднішній добі така державна конструкція, при якій влада походить від держави і належить до держави, а народ, що живе в її межах, це тільки обєкт?

У вдачі людини живе гін розказувати іншим, підпорядковувати собі слабших і панувати над ними. Але одночасно проявляються змагання слабшого до визволення, байдуже, що нераз коштом інших, навіть коштом руїни та безладдя. Ця боротьба йде також у нутрі родин, громад, суспільностей і народів. І нема для цих двох течій згоди. Але з розвитком культури людського духа прожолоблює собі від непамятних часів корито третя течія, що доводить до злагіднення цих двох протилежностей, і веде до такої рівноваги, при якій кожна людина почувалаб себе справді свобідною, але не коштом інших. Ця демократична течія старається нормувати взаємини між людьми і народами. Годі тут подавати історію заслуг та доказів значіння демократичного державного устрою. Згадаємо хіба напр., що це не припадок, коли зі світової війни вийшли побідно ті народи, які мають віддавна національно-демократичний устрій, а саме Франція, Америка, Англія та програли і провалилися монархістичні держави з міщанином народів і з більше чи менше деспотичним ладом як Росія, Німеччина, Австро-Угорщина, Туреччина. Не є це також припадок, що на їх розвалинах повстали вже держави з демократичним устроєм, як напр. Чехословаччина, Литва, Естонія, Австрія, Фінляндія.

Добре, скаже дехто, але по війні бачимо банкрутство демократичної ідеї. Прикладом на те Радянщина, Туреччина, Польща, Югославія Угорщина, ба навіть Італія є її націоналістичною ексклюзивністю. Навіть у деяких демократичних державах заломлюється демократичний парляментаризм. Спробуймо і це явище собі зясувати.

Франція має якслід розвинений середній стан, тобто *міщанство і селянство*. Обі ці групи є підвалинами французького народу та держави, так, що ні аристократи і ні пролетарські низи, але ці два стани творять французький народ. Вони створили своєрідну французьку культуру, дали Франції мистців, учених, техніків, письменників, економістів, державних мужів. А всі вони, звязані з середнім станом тисячними традиційними вузлами живуть його демократичними ідеями і не вспіє навіть думати про інший політичний устрій як про демократичний.

Візьмім під увагу Америку. Емігранти всіх народів і суспільних станів осідали тут на вільних землях, фармер біля фармера, а при морських і річних берегах, на перехрестях вигідних шляхів, ремісники і купці, всі вільні рівні. Вони розбудовували міста, вони творили стейти, очевидно — на демократичних основах. І на думку не приходить їм сьогодні інший устрій. І в Англії знані політичні вольности ще з часів, які започаткувала і залевнила **magna charta libertatum**, і кожний англієць любить і цінить свій устрій та гордиться ним.

А нові держави? Ніяк не добачуємо серед чеського народу та його репрезентантів якихнебудь поважних нахилів змінити державний устрій, бо і там основною силою народу і держави *середня міщанська і селянська верства* з визначною культурою. Те саме діється у всіх тих державах, що мають демократичний устрій, от хоч би у скандинавських чи у Швайцарії.

Зате у державах, що не мають демократичного устрою, бачимо зовсім інший суспільний склад, не бачимо тієї рівноваги, на якій може спиратися демократизм. Переглянемо одну з цих держав за другою, а побачимо, що у тих державах було і є не своє, але чужонаціональне міщанство, алебільша жидівська; на селі власником земель є там поміщицтво, яке виросло не своєю працею, тільки завдяки своїм дійсним чи уроєним воєнним заслугам і ласці монархів, що їхньою девізою було: держава це я, підчас коли селянство осталось скарловатілим півпролетаріятом. Очевидно, коли в тих країнах не могла розвинутися суспільна демократія, не могла повстати й політична, не могла також повстати демократична держава, лише держава дворян, бонр. шляхти й урядничої касти, що в імені тих „щасливих посідачів", мав тримати за чуба ті чужі їм думкою і тілом міщанські і селянські маси. Тому також у тих державах були можливими такі перевороти, які є неможливі в демократичних державах, себто перескок з одного скрайнього самовладства до другого.

Виходить, що там, де нема ще розвиненої і дозрілої господарської демократії та вслід за тим суспільної гармонії, там не могла ще витворитися відповідна культурна аріліть мас, ані політично-демократична структура держави.

Нині фактом є, що поруч із пропагандою абсолютизму й лайками на демократичний парляментаризм — скрізь іде вперта боротьба проти самовладства й олігархії. Коли ж дійсно настала т. зв. кріза парляментаризму і демократизму, то не слід забувати, що ця кріза торкається по суті лише форми застосування парляментарно-демократичних установ і форм правління до змінених післявоєнних умовин та потрясеної психіки людей. Але є теж фактом, що ця кріза проявляється найсильніше на тих землях, в яких нема ще якслід розвиненої міщанської і селянської верстви.

А ми? Наш демократизм не підлягає сумнівові. Його джерело у переконанні, що можемо спирати свої сили лиш на масах. Але свідомість нашого демократизму така розхитана, що перейти поза межі поняття демократизму на-ліво чи на-право це навіть у політичних провідників демократичних таборів — явище досить буденне. Мовляв: „хочемо твердої руки". І нераз ми „демократи" підтакуємо теревеням, що „демократизм валиться", що „демократизм є вже пережитком минулого" і т. д.

Звідки береться у нас ця малодушність? Головна причина та що живемо в середовищі ледемократичних держав і їх гасел. Мимохіть підлягаємо надто великим чужим впливам, і заражуємось сумнівами псевдодемократів, яких особливо багато у наших сусідів.

Всупереч усім передчасним грабарам демократизму та всупереч усім „статистичним" експериментаторам, демократизм здобуває нові поля праці. Крах вибуялого хижацького капіталізму опертого на невеликій скількості вибранців жадних гроша і влади, спричинює демократизацію господарського устрою. Лиш тільки він має можність винаходити технічні винаходи, віддаючи їх на послуги масам, і лиш він може перебороти кризу, занятн безробітних, усунути сьогоднішню боротьбу між робітником і великокапіталістичним підприємством та злагіднити бойові настрої соціялістичних течій. А господарський демократизм іде рука в руку з політичним

Демократична ідея вимагає постійних буденних зусиль головно щодо розбудови середнього міщанського стану, який у нас майже не істує. Є це праця тяжка і довготріваюча, зате у вислідах дає тривкі господарські і суспільні основи для політичного визволення. Замість захоплюватися чужими нам духом і змістом ідеями та нахапуватися малорозумілих фраз про реформи суспільного устрою — радимо глибше вдуматися у справжню суть ідеї демократизму, єдиної ідеї, яку ми повинні боронити й у себе реалізувати.

М. Творидло.

КООПЕРАТИВНИЙ БАНК
„ДНІСТЕР"
дає позички на догідних умовах тільки тому, хто обезпечує своє майно в Т-ві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, вул. Руська ч. 20.

Перша і єдинока українська фірма у Варшаві
БЮРО ПОСЕРЕДНИЦТВА ПРАВНО-ТОРГОВ.
„МЕДІЯТОР"
спілка з обмеженою відповідальністю
ПОЛАГОДЖУЄ ВСІ СПРАВИ
ПРАВНІ І ТОРГОВЕЛЬНІ
по всіх урядах і приватних інституціях
ШВИДКО, ФАХОВО, ДЕШЕВО.
Варшава, Кошикова 43/4, телефон 9-70-45.
Конто П. К. О. Варшава 27239.

Найлїпший дарунок на свята!
ФУТРО З ЛОШАКІВ
за зол. 350·—
з фірми „ХРОМ" Львів, Руська ч. 20, Телєфон 71-83.

До чого довела комісарська господарка в Народньому Домі у Львові.

Обтяження реальностей Нар. Дому доходять до одного міліона золотих!

З уваги на велике затрівоження серед українського громадянства комісарською господаркою у львівському Народньому Домі, зокремаж з уваги на введення до Нар. Дому примусової управи („заряду") та дозволу на ліцитацію його головного будинку, постаралися ми роздобути **достовірне провірення грунтової книги для реальностей Народнього Дому,** положених у Львові. На основі тої провірки справа обтяження тих реальностей представляється так:

Головна реальність Нар. Дому при вул. Рутовського 22, Вірменській 1 і Краківській 21 — один комплекс, обнятий числом гіпотечного виказу 61 Львів-середмістя. Та реальність обдовжена: а) **позичкою в Банку Господарства Краєвого на 90.000 золотих в золоті; б) правом заставу для кавції на річ Міської Каси Ощадности до висоти 36.000 долярів.**

Ухвалою городського міського суду у Львові до ч. справи XV. E. 7223/32 дозволено вже завести **примусову управу та ліцитацію того комплексу** для стягнення претенсій Банку Господарства Краєвого.

Реальність при вул. Вірменській 3 і Краківській 13, обнята числом гіпот. виказу 57 Львів-середмістя **та реальність при вул. Краківській 15** ч. гіпот. виказу 58 Львів-середмістя, обтяжені **позичкою, затягненою в Міській Касі Ощадности у висоті 15.000 долярів.**

Ухвалою городського міського суду у Львові до ч. справи XV. E. 6197/32 дозволено ввести примусову управу в обох цих реальностях для стягнення незаплачених трьох рат у Міській Касі Ощадности.

Реальність при вул. Зибликевича 30 (СС Василіянки), обтяжена числом гіпот. виказу 301 Львів I. дільниця, **обтяжена враз із реальністю обнятою числом гіп. вик. 5098 Львів I. дільниця,** правом заставу для кавції **на річ Міської Каси Ощадности до висоти 12.000 долярів.**

Реальність при вул. Курковій 14, обнята числом гіпот. виказу 68 Львів IV. дільниця, обтяжена **позичкою, затягненою в Банку Господарства Краєвого у висоті 150.000 зол. в золоті.** Надто ця реальність обтяжена **також правом заставу для кавції у висоті 36.000 долярів,** як головний комплекс Нар. Дому при вул. Рутовського.

Крім того на днях невідомий ближче **Александер Каплонський** дістав впис права заставу для своєї **викональної претенсії в квоті 6.500 золотих на реальности при вул. Вірменській ч. 3.**

Загальна сума обтяжень реальностей Народнього Дому у Львові доходить тепер до висоти одного міліона золотих.

Як високо обтяжені маєтности Нар. Дому Білка і Костенів у перемишлянському повіті, не можемо наразі ствердити, бо грунтові книги для цих маєтностей находяться при окружному суді в Бережанах.

УКРАЇНІКА

„Національні слов'янські проблеми".

Під таким заголовком недавно була вміщена в голяндському часописі „Leiding" (Провід) стаття A. van Wijk'a. Автор полемізує з д-ром Шамельгавтом, що написав великий твір „De Volkeren van Europa en de Strijd der Nationaliteiten" (Про європейські народи та національні сварки).

Через те, що в цій статті багато місця присвячено чехословацьким національним відносинам, і то в дусі чеських аспірацій, чеський національний орган „Народні Обзор", грудень 1932 р. передрукував її в цілості. Подаємо за ним місця, які цікавитимуть українського читача:

„Тим часом, наскільки справа йде про малороса або українців, охоче признаю, що свідомість, що вони є окремим народом з власною мовою і традиціями поступово так сильно розвинулася та запустила глибокі коріння, що були всі дані, щоби їм признати дуже високий степень національної автономії (в СССР — прим. моя — ПК.); тоді, як білоруський рух є багато слабшим, і тут пропаганда національної думки носила завжди дуже штучні риси..."

Н. фан Війк не поділяє думки, що українська мова колись була ближча до сербохорватської. „Українсько-сербохорватську територію — пише він — дійсно боронять мовознавці Смаль-Стоцький і Гартнер, і згоджується з нею деяка частина українських мовознавців — але не всі — і багато українців, не спеціялістів вірить тільки авторитетам".

На твердження д-ра Шамельгавта: „Не міста, лише села означують національність у Радянському Союзі, — здорова основа, яку мали би приняти всі поневолені народи, і яка найліпше відповідає демографічним датам", Н. фан Війк відповідає:

Назагал мені здається це становище невірне. Східня Галичина мабуть переважно малоросійська земля, головне місто Львів (польське Lwów, українське — Ljviv) є містом передовсім польської культури, яка процвітала вже в добах, коли в околишніх землях малоруська культура животіла або спала, і втрималася, коли українська народня думка пробудилася до нового життя. Польська культура має право на дальше життя; чи це запевнене, коли утворимо зі Східньої Галичини автономну українську провінцію?... Жертвувати міста селам — несправедливо, хоч здається ще більшою несправедливістю булоб зробити протилежне".

Побоювання автора за долю польської культури у Львові досить характеристичні. Очевидно нідерляндський автор усвідомлює собі добре, що ця культура не живе соками Сх. Галичини.

Висновок із статті A. van Wijk'a був би такий: **Европа числиться з фактичним станом річей і „визнає" нас там, де конче мусить визнати.**

П. К.

Безробіття нашої інтеліґенції.

(Стаття з кол безробітних.)

Кожний з нас мусить признати, що в нас нема гіперпродукції інтеліґенції, а противно є її за мало. Не зважаючи на те, серед цієї невеличкої горстки нашої інтеліґенції панує нині застрашаюче безробіття. Вправді чуємо зі всіх усюдів голоси про те, що треба цьому зарадити і в цій справі часто-густо читається на сторінках нашої преси, що на такихто нарадах, зїздах, конгресах і т. д. принято в цій справі такуто резолюцію. Але всі такі резолюції кінчаться тим, що вони лишаються на папері, а безробіття щораз більше лютує та поширюється. Щоби вийти з того зачарованого кола безробіття, особливо наша молода інтеліґенція мусить раз на все вибити собі з голови надії на вигідні державні посади, бо таких вона не дістане. Вона повинна приготовлятися до практичного звання і творити власні варстати праці.

Поле праці у нас є ще дуже широке і його використовують елементи зовсім нам чужі та ворожі. Творячи власні варстати праці, маємо право і обовязок жадати від нашої суспільности, щоби вона дала можність істнування нашим варстатам праці. У першій мірі мусимо цього жадати від тих наших інституцій, установ і фірм, які вже бодай в части опанували власний ринок збуту, щоб вони підтримали наші нововідкриті варстати праці цілою силою пари, а не поступали так, як деякі з наших фірм на превеликий жаль нині ще поступають. Не буду тут писати про те, де і як таке сталося, але твердю з власного досвіду, що воно так у дійсности є.

Я, що пишу оцих кілька слів, належу до тих безробітних, що мають цивільну відвагу творити свій власний варстат праці, в якім не тільки сам працюю зі своїми спільниками, але даю також можність заробітку і нашим робітникам та робітницям. У наших змаганнях від перших початків ми стрінулися в деяких наших установах з признанням і підтримкою, але рівночасно треба підкреслити і сумний факт, що найшлися і такі наші фірми, які віднеслися і відносяться до нас ворожо, не зважаючи на те, що вони своє істнування і то добре, завдячують тільки нашому суспільству, а в першій мірі нашій кооперації, яка винесла їх на наш ринок, здобула для них той ринок та дала їм та їх рідням добрий прожиток. Бувають і такі, що навіть забирають голос в справі безробіття та голосять urbi et orbi чито в нашій пресі чи на всяких нарадах, що треба зробити, щоби спровадити безробіття до мінімум. Вони закликають до творення власних варстатів праці, а самі в дійсності роблять зовсім противно, оправдуючися тим, що їм чужі дають кращі умовини (розуміється ради конкуренції), щоби нас у самім зародку вбити. Інші оправдуються тим, що перехід від одної фірми до другої залежить виключно від такого шефа, а цей знову спекується тим, що хвилево такого предмету не потрібно, або що чужі мають ще доставити решткн, які йдуть на поважніші квоти. Пізніше показалося, що вони не мають на думці ніяких решток, а тільки вони і на далі кажуть себе обслуговувати чужим. Чому це так, не знаю. Серед таких відносин наші варстати праці душаться і гинуть у самих таки початках. Якщо в нас такі відносини будуть тривати і на далі, то шкода часу на всякі наради, конференції, зїзди, резолюції і т. п., бо ми, як були погноєм для інших, так ним і останемо ще на довгі часи, а всякі наші заходи в тім напрямі окажуться даремними. Треба в першій мірі усунути того рака, який точить таким чином наш молодий організм.

Одни з безробітних.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ

„САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 9-ий ножик безплатно.

Наглий суд у Тернополі.

Дня 29. грудня 1932 р. відбувся в Тернополі наглий суд над обвинуваченими Соловіхом (25 літ) і над Олійничом. Процес відбувався при зачинених дверях. Обидва обвинувачені відповідали за шпіонажу. Олійнича засудили на 12 років тюрми, а Соловіха на пять.

Законопроєкт про вищі школи в Польщі.

У найближчих днях мають переслати до сойму законопроєкт про організацію високого шкільництва у Польщі. У законопроєкті між іншим є постанова про те, що органи безпеченства у випадку потреби мають право входити до школи для робленія порядку.

Тримісячна мораторія в Данц'ґу.

ДАНЦІҐ (ПАТ) 1. січня 1933. У данціґському урядовому деннику оголосили декрет данціґського сенату, який вводить мораторію гіпотечних довгів, забезпечених на земельних нерухомостях, до 1. квітня 1933 р.

Дефіцит Злучених Держав.

НЮЙОРК (ПАТ) 1. І. 1933. Бюджетовий дефіцит Злучених Держав Північної Америки виносить з днем 15. грудня 1932 р. ні більше ні менше тільки 1.,142,000.000 долярів.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 4. СЕРПНЯ 1933.

ФЕДІР ДУДКО.

Подорож до Батурина.

Спогад.

Невмирущій памяти великого страдника за ідею української державности, Гетьмана Івана Мазепи — в 300-літні роковини Його народин.

Цілком виразно пригадую собі те враження, з яким я, будучи ще гімназистом і рік-річно проживаючи на літніх вакаціях у свого діда на селі, простоював годинами в кінці саду і сперши віддих, прислухувався до неясного гуркоту, подібного до грюкоту далекого грому.

Уява моя буяла, очі були встромлені в туманну, покриту лілієвим серпанком, перламутрову далечінь, а молодечі груди ломилися від напливу гарячих, повних палкої пристрасти почувань, які може родити тільки молода кров. То було бухкання далеких гармат на військових маневрах у Батурині.

У Батурині!

Скільки близького й трівожливого, величавого й до смертельної туги болючого звязано у кожного українця з цим словом! І чи дивно, що під далекий гуркіт, який принишкло слухали навколо широкі ниви, задумливі гайки, насторожені вітряки й розлогі села старої Гетьманщини, молодеча душа моя напиналася й на крилах уяви несла мене кудись туди, до синіх обріїв, за якими зрошений кровю борців за волю стояв старий Батурин, де кожна пядь мовчазної землі кричала про невмирущу козацьку славу, де в шепотах верб, у плесканні Сеймових вод, у мовчанні руїн стояли нечутні відгуки недавньої, але завмерлої вже в плинучій мертвоті часу кривавої січі.

Найближчий і нерозлучний друг моєї молодости й мій поплечник у всіх юнацьких затіях, мій, тільки парою років старший від мене дядько Іван — коло мене.

У гробовій мовчанці слухаємо гарматне гуркотіння. Потім зітхаємо, потім пірнаємо в бурхливі спогади найяскравішої сторінки нашого минулого — й раптом родиться у нас думка відвідати по маневрах Батурин.

Сказано — зроблено.

І ось одної днини ми сидимо на візку й їдемо до того місця, з яким звязаний найтрагічніший момент української історії.

*

Ні, цього не в силах переказати словами!

Виїжджаємо на конотопський шлях, і візник показує нам у стороні село Атюшу, те село, яке, знаємо з історії, урочисто зустріло Карла XII. шведського церковним дзвоном.

Замовкаємо й віддаємося кожний потокам своїх почувань.

Від ока нашого не ховається ніщо. Кожне дерево, кожен рів, кожна частинка старого, вкритого мягким порохном, широкого чумацького шляху звертає нашу найпильнішу увагу й малює нам найріжнородніші образи вперед двох сотень літ.

Ось тут ішла, поблискуючи мушкетами на українському сонці й побрязкуючи шаблями, шведська піхота, скрипіли вози, а натугою тягнули перемучені коні мідяні скандинавські гармати, що докотилися з далекої півночі аж сюди, щоб тепер мовчазно стояти рядочком у сквері м. Чернигова й звідти сумно позирати на Лесну.

Ось осторонь стоять величезні дуби, що молоденькими ще дубками бачили, як проходила цим шляхом синьожупанна армія новітніх варягів.

Ось невеличкий, може звичайний собі, природний горбок, який видається нам насипною козацькою могилою, може навіть редутою старих батуринських укріплень.

З кожним поворотом колеса хвилювання наше росте, увага скулчується, нетерплячий зір, що допитливо розкидався на всі боки, напружено звертається наперед.

І ось нарешті на невисокому горбку перед нами показується здалеку те, що нині уявляє з себе відхинене далеко в сторону від залізних шляхів, заглухле й зведене до ступеня третьорядного виселка — містечко Батурин. Звичайне собі, загублене в зелених просторах чернигівської землі, забуте людьми й Богом, маленьке жидівське містечко.

Але ми аж підносимося з своїх сиджень і втоплюємо очі в білу масу чогось, що немов вирвалося з містечка й зупинившися на горбку, з болючим докором дивиться здалека на мізерну марноту його повсякденних турбот. Це — величні руїни палати останнього з українських гетьманів, останнього репрезентанта нашої державности Кирила Розумовського.

Вдивляємося в руїни й на хвилинку переводимо очі на густо накопичені містечкові покрівлі. Боже — який контраст маєстатичного з мізерністю, суворої простоти благородних форм з нужденним несмаком! І яка сумна й болюча іронія гордої смерти минулого над одичавілим рабством живого!

Блискає зпоза лоз Сейм — і ми дивимося на пором.

Тихо.

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чекоряди

поручає: у великім виборі безконкурепційні роди сметанкової, молочної десертової чекоряди, як також рожносортні карамельки і цукри. Не шумною рекляною, дарунками у виді льосів щастя, бонами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, приготованими з гарантованих чистих сировців хочемо здобувати признання якнайширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.

Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

КОНФЕРЕНЦІЯ ПЯТЬОХ ДЕРЖАВ НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ.

ЛЬОНДОН, 2. І. ПАТ. „Дейли Телеграф" повідомляє, що проектована Мекдональдом на 2-гу половину січня конференція 5 держав у справі признаної Німеччині рівноправности зброєнь не відбудеться. І Поль Бонкур і канц. Шляйхер не виявляють охоти приїхати на конференцію до Льондону. Бонкур не хоче зражувати собі незапрошених на конференцію, хоч заінтересованих у ній союзників Франції, Чехословаччини та Польщі. Зновуж Шляйхер сподіється здобути більше в отвертій дискусії на розбройній конференції в Женеві, ніж у Льондоні, де Німеччину можуть ізолювати.

—o—

Викриття змови в Еспанії.

БАРЦЕЛЬОНА. (ПАТ). На день 10. січня підготовляли тамошні екстремісти повстання. Змова була розгалужена в цілій Еспанії. У звязку з цим викрито змову і серед військових.

—o—

ВІЙСЬКОВЕ ПРИСПОСІБЛЕННЯ В РУМУНІЇ.

Реорганізація армії.

Букарешт, 2. І. ПАТ. До румунського парламенту вплине небаром урядовий проект про загальне військове приспосібление в Румунії. Проект бере під увагу факт, що новочасна війна обіймає всю суспільність, а не лише військо даного народу. Новий закон введе загальний обовязок зазнайомлення з методами оборони.

КІШИНІВ, 2. І. ПАТ. Підчас січневої сесії румунських законодатних зборів розглядатимуть важні проекти про реорганізацію армії. М. і. мають зреорганізувати штаб армії на зовсім нових умовинах. Спеціяльно цікавляться реорганізацією територіяльних військ.

—o—

Селянські заворушення в Стирії.

ВІДЕНЬ (ПАТ). 1. І. 1933. Німецька преса приносить із Форав у Сх. Стирії інформації, що селянські заворушення трівають там далі. Їх підсичують комуністичні агітатори. Селяни напали на християнсько-суспільного посла Ганзля, якого хотіли побити. Щойно жандарми звільнили посла з рук подразнених селян. У звязку з цими заворушеннями появилася заборона продавати алькогольні напитки. Селяни заповідають похід на Ґрац. У Сх. Стирії скріпили жандармерію. До Гартбергу прибула сотня альпейських стрільців. Влада ствердила присутність комуністичних агітаторів по селах, у звязку з чим арештовано кільканацять осіб.

З життя Львова та львівського повіту.

Анкета делегатів сільських Кружків Р. Ш. львівського повіту. — Загальні Збори львівського Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи".

Проявом живої діяльности „Рідної Школи" у Львові тай у львівськім повіті була анкета делегатів сільських Кружків „Р. Ш." львівського повіту, яку скликала Рада П. С. К. „Р. Ш." на 10. год. 8. грудня 1932 в одній із шкільних саль при вул. Мохнацького ч. 12.

На анкету явилося 33 делегати. Мале число делегатів треба вияснити несприятливою погодою того дня; натомісць годиться зазначити живу участь делегатів у нарадах і доцільність резолюцій, прийтих ними.

Відкрив анкету урядуючий І. заст. голови Ради П. С. К., проф. Микола Ластовецький, зазначуючи, що Рада П. С. Кр., це посереднє звено між Гол. Упр. Р. Ш. і її Кружками, є в першу чергу відповідальна за діяльність кружків у Львові й у повіті. А щоби діяльність кружків у львівськім повіті йшла згідно та по одному плянові, просив делегатів вислухати реферату про пляни праці кр. „Р. Ш." на села, доповнити його своїми завагами, а відтак прийняти його разом із резолюціями на те, щоби вести у будуччині діяльність Кр. на селі — одностайно.

Повного змісту та добре збудованого реферату дир. А. Домбровського вислухали делегати з великою увагою. Після дискусії прийнято резолюції:

1) Видрукувати реферат у часописах або й видати окремою брошурою.

2) Видрукувати відчитане письмо кружка „Р. Ш." з Глухович про добровільне щомісячне, односотикове й поголовне оподаткування громадян того села в користь „Р. Ш.", яке дає кожного місяця суму 16.94 зол.

3) Як найчастіше обїздити села львівського повіту з рефератами про „Р. Ш.".

4) Створити курси вели[ч]ня сільських кружків „Р. Ш."

5) Завчасу повести пропаганду за основуванням по селах: діточих садків і діточих бібліотек при кружках „Р. Ш.".

Всі резолюції прийнято одноду[ш]но. Провідник анкети подякував референтові за реферат, делегатам за увагу й живу участь в дискусії, а всіх запросив до громадської участи в Заг. Зборах П. С. Кр. в 3. год. пополудни.

Анкета трівала до 12. години та зробила на всіх як найкраще враження: змістом реферату, змістом письма від кружка з Глухович і змістом прийнятих резолюцій.

Того самого дня й у тій самій домівці відбулись в 3. год. пополудни Загальні Збори Львівського Повітового Союзу кружків „Рідної Школи" при дуже великому числі (понад 100) делегатів кружків зі Львова й повіту. Збори відкрив урядуючий заст. голови проф. Микола Ластовецький, покликуючи на секретарів Зборів пп. Антона Романюка й Кости Єверського.

У своїй промові зазначив голова, що уступаюча Рада є першою, яка вела свою діяльність через цілий р[і]к. У тій діяльности відмітив два періоди: І., у якім провід спочивав у руках голови, дир. Домбровського, до 18. листопада 1932; ІІ., у якому внаслідок перебрання п. Домбровським проводу в Комітеті свята молоді „Р. Ш." — провід у Раді П. С. Кр. перейшов у руки проф. М. Ластовецького й остав аж до З. 36.

На доказ зрозуміння та пошир[е]ння ідеї „Р. Ш." в львівськім повіті голова зборів відчитав письмо голови кружка „Р. Ш." з Глухович про добровільне, щомісячне, поголовне 1-сотикове оподаткування тамошніх громадян у користь „Р. Ш.", а присутнього на Зборах голову цього кружка зібрані привитали оплесками.

По відчитанні й прийнятті протоколу з попереднього заг. зб. приступлено до подрібного звіту з діяльности уступаючої Ради:

Уступаюча Рада відбула **34 засідання і 8 анкет, 65 поїздок з рефератами в села львівського повіту і на 6 ювилейних свят „Р. Ш.", взяла через своїх делегатів у часть у 25 заг. зб.** Кружків у Львові та в повіті, **перевела 16 люстрацій** діяльности кр. „Р. Ш." у Львові тай у повіті, **відбула 4 анкети зі Старшинами сільських кружків в організаційних справах, три** конференції зі Старшинами львівських кружків у справі збірок на „Р. Ш.", **дві** наради з відпоручниками кр. у справі поділу Львова на нові рідношкільні округи, **6 анкет у справі вписів до шкіл „Р. Ш." та 10 нарад у львівських кружках у справах** льокального значіння.

Рада заснувала нові кружки: в Добрянах, Гаях коло Львова, Грибовичах Малих, Чижикові, Глуховичах, Миклашові, Дмитровичах, Германові, Полянці, Руданцях, і Грибовичах Великих.

Під цю пору є у Львові 14 кр., а в повіті 29, отже разом 43. **Діточих садків було 8, вакаційні оселі 4.**

Рада приняла у своїй діяльности 1) до того, щоби кружки Львова довести до такого числа членів і такої фінансової сили, щоби вони самі могли вдержати свої школи; 2) до того, щоби всі села львівського повіту вкрити сіткою діяльних кружків „Р. Ш.".

По відчитанні люстраційного й касового звіту приступлено до дискусії над ними. У ній всі делегати висловлювалися з признанням для діяльности уступаючої Ради тай на внесення делегатки п. Ст. Пашкевич уділили їй абсолюторію.

Відтак вибрано одноголосно й серед загальних оплесків головою проф. Миколу Ластовецького, а одноголосно або більшістю голосів членами Ради: А. Домбровського, о. М. Галянта, д-ра Я. Олексишина, В. Пазинського, М. Морозиху, І. Олексина, Р. Атаманюка, І. Юцишина, М. Дворина та о. Р. Ганаса, заступниками: Степана Копача, Сенів Ольгу, Богд. Борша.

При внесеннях забирали голос (часом двічи або й тричи) делегати: Похмурський, Олексин, Чепіль, Павлкевич, Ріппель, Кучер, Крилошанський, Пазинковська, д-р Ривак, о. Ганас, Романюк, Сеница, Музика, Мельничук, Мартин, Михайлів Ірина, Стевчак та інші, намічуючи ціду низку дуже важних і суттєвих справ і побажань, яких розглянення й виконання заг. збори доручили нововибраній Раді.

У зборах взяли участь гості: делегат Г. У. проф. Гнат Павлюк, заст. голови Товариства, який привітав заг. збори від Президії Г. У., та директор організаційного відділу „Р. Ш." п. Лев Ясінчук.

—o—

Золото в американських банках.

НЮ ЙОРК. (ПАТ). 1. І. 1933. В американських банках у числі 19-ти тисяч накопичили за останні два роки величезні запаси золота, валют і цінних паперів. Причиною цього явища є недовіря капіталістів до льокування гроша в неренто[в]ні нині промислові, торговельні та рільничі підприємства. На основі статистичних даних у банках Злучених Держав лежить тепер 450 мільйонів долярів у золоті.

—o—

Боґомолов амбасадором СРСР у Китаю.

МОСКВА. (ПАТ). 2. І. 1933. Дмитра Боґомолова, радника совітської амбасади в Льондоні, призначили амбасадором СРСР у Китаю.

—o—

НАЙКРАЩУ І НАЙДЕШЕВШУ ВУЖЕНИНУ, А ТАКОЖ СНІДАНКИ, ВЕЧЕРІ ТА ОРИҐІНАЛЬНІ УҐОРСЬКІ ВИНА ПОРУЧАЄ НА СВЯТА, СТАРА, ПОВАЖНА ФІРМА

К. ЛІНТНЕР

ЛЬВІВ, ЛЕҐІОНІВ 1.

В непорушних, заснулих водах відбивається голубе небо з білими хмарами — і тихий сум позирає з глибин і крізь цю голубінь, і крізь білі відсвіти накопичених хмар.

А колись тут був рух і шарварок. Колись батуринські пороми перевозили блискучі ридвани можновладних українських владик з їх почетами, а вечорами над тихими водами старої української ріки лунали могутні звуки орхестр, що гриміли з терас гетьманських хоромів. Колись дзеркальні води батуринської ріки відсвічували горде сивоусе Мазепине обличчя й дискретно обмивали пишні форми молодого тіла прегарної Кочубеївни. А ще раніш, тоді, коли ще не було ні козацьких гетьманів, ні палат на батуринських горбах, над тихими сеймовими водами побрязкували залізні кольчуги й мідяні шоломи Ігоревих ратників, що переплинали човнами із Сіверщини до Путивля.

Колись!...

А тепер стояла тут тиша й якийсь сум стеріг гробову мертвоту ріки в диких заросших берегових лоз.

Пором пристає до берега й ми виїжджаємо на батуринський бік.

Залишаємо повіз з кіньми під купою тінявих верб над рікою й чим-дуж поспішаємо до білих руїн палати.

Молоді ноги підносять нас все вище й вище по похилому зеленому горбі, поритому у всіх напрямах шанцями, що позалишалися тут від недавніх маневрів — і перед нами у всій своїй гордій красі фронтон найвеличавішої з будов цілої України.

Алеж, Боже — в якому вона дикому й запущеному стані! Покрівля обвалилася, на місці вікон і дверей — сліпі діри. Тинк по цілій фасаді обдуплений, сувої лінії камяних прикрас скрізь пооббивані й скалічені — і не хочеться вірити, що цій будові всього сто років. Дорійські храми старої Еллади, будовані тисячі літ перед Христом, яких вигляд так знайомий нам із гімназійних коментарів до старих класиків, збереглися на грецьких землях ліпше, як цей сумний памятник нашої недавньої минувшини.

З острахом і святою побожністю наближуємося до камяних масивів палати й входимо в тінь його величавого 8-колюменного портика. Переступаємо поріг головного входу — і в гробовому мовчанні зупиняємося.

Перед нами купи румовища, поросłого буряном, на які треба видиратися, щоб зазирнути в двері, що відділюють цей, колись роскішний вестибюль із мармуровими сходами й чудовою балюстрадою від анфілади далі положених, численних покоїв партеру. Тихий вітрець свобідно забігає сюди крізь амбразури вікон і дверей й похитує кошлаті головки дикої лободи.

Тихо, пусто. Якісь пташки, залетівши у вікна, десь гомінко щебечуть серед мурів — і цей спів із сумним похитуванням головок буряну красномовно свідчить про невблагану смерть і руїну.

Озираємося.

Голі, обдуплені стіни без усяких слідів колишніх фресок, ліпних тяг і алябастрових прикрас, і по всій поверхні їх — не тільки на висоті, до якої може сягнути людська рука, а навіть там, куди бо-зна як міг дістатися чоловік — написи. Тисячі написів. Це Марусі й Юрки в ріжні часи були тут і видряпали на стінах свої безсмертні ініціяли. Ах, ці Марусі з Юрками! Вони ніколи не пропускають нагоди увіковічнити свої імена, опоганюючи ними стіни всіх святинь на світі!

(Продолжение будет).

—o—

Кривавий Сильвестер у Берліні.

БЕРЛІН. (ПАТ). Як виходить з поліційних комунікатів, цьогорічна ніч на Сильвестра належала в Берліні до найбільше кровавих від багатьох літ. До ранку поліційні постерунки і рятункові стації інтервенювали у 300 випадках, де доходило до кривавих сутичок, характеру переважно політичного. У виспді бійок 3 особи були вбиті, а 30 ранених, у тому 7 осіб тяжко.

—o—

ЗА ВІДДАЧУ КОРИДОРЯ НІМЕЧЧИНІ.

РОТЕРДАМ, 2. І. ПАТ. Лімбург, член державної ради й один із голяндських делегатів Зборів Союзу Народів оголосив в амстердамськім „Телеграфі" статтю про Поморя. В ній твердить, що населення Поморя є непольське, тому висуває плян пересунення коридоря та віддачі його Німеччині в заміну за окравок Сх. Прусії.

ПАТ додає, що Лімбург опісля ствердив, що одержав мильні дати про населення Поморя, тому тяжко здійснити цей плян.

—o—

ПАЛОМНИЦТВО ДО РИМУ.

ЧІТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, 2. І. ПАТ. До Ватикану приходять із ріжних сторін світа зголошення паломництв до Риму з нагоди ювилейного року, що його проголосив св. Отець. На засіданні секції Католицької Акції постановили створити міжнародній центральний Комітет, якого завданням буде одноздідність в улаштовуванні паломництв.

НЕ ХОЧУТЬ ВИЙТИ НА ВОЛЮ.

ЕСЕН, 2. І. ПАТ. Наслідком амнестії звільнили в Есені 100 осіб. Із них більше як половина не хотіла кинути тюремних мурів, бо, як казали, не знають, що їм почати на волі. Деяких в'язнична влада на силу мусіла виводити з тюрми.

НОВИНКИ

— Приймаю як давніше в моїм Заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1 і 3—6. Нассе. 4-4

— Д-р Миронович Антін орд. у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 1—?

— Колядки В. Барвінського на фортепіян видані Муз. Твом ім. М. Лисенка продаються в передсвяточному тижні по 3 зол. в книгарні Шевченка (Ринок 10) і „Рідної Школи" (Сикстуська ч. 20). 1115 1-1

— „Distinction" косметичний кабінет, Львів, вул. Коперника ч. 42 а. II. пов., телеф. 72-18. Виконує всі косметичні заходи (усуває зморшки, вигладжує і відмолоджує церу, усуває плями, лойотоки, весняйки, червоність шкіри та ін.) чисто індивідуально. Уживає найновіших метод найліпшими косметичними засобами, під гарантією **нешкідливими.** Ціни дешеві для П. Т. урядничок та студеток знижка. Години принять від 10—14 та від 15—19-і. 996 8-10

— Конфіската „Діла". Вчорашне (2-е) число „Діла" підпало конфіскаті за одну замітку, присланну до нас із Тернополя. Це 1-а конфіската нашого органу в цьому році. При цій нагоді пригадуємо, що в минулому (1932-ому) році підпало конфіскаті 40 чисел, в 1931-ому році — 65 чисел, в 1930 р. — 40 чисел, а в 1929 р. — 29 чисел „Діла".

— З ким веде кооперацію „Русскій Ревізійний Союз" у Львові? До цієї замітки одержали ми ще такі уваги: „Русскій Ревіз. Союз" у своїм висненні („Діло", ч. 288) говорить, що двох членів надз. ради „Торговельної Спілки" в Сулимові припинив в урядуванні не тому, що вони дають молоко до районової молочарні „Маслосоюзу", лише за те, що ті члени доставляють молоко до іншої молочарні. А яка та інша молочарня, чомусь „Русскій Рев. Союз" промовчує, хоча добре знає, що це районівка „Маслосоюзу". Отже — „не вмер Данило, лише болячка задавила". Стверджуємо також ще раз, що згадана кооператива поносить великі страти виключно з недостачі фахового надзору, а не з недостачі постійної внутрішньої контролі. На доказ покликуємося таки на висліди ревізії „Русск. Рев. С." з 1930, де вичислені всі страти, які до 1932 не змінилися. Чейже „Русск. Рев. С." відомо, що як є нефаховий молочар, то й внутрішня контроля нічого не вдіє. Тут лише фахівець може найти причину, чому на 1 кг. масла йде аж 95 товщених одиниць, або чому замість масла виходить сир. — „Русск. Р. С." покликується також на те, що згадані члени не контролювали молочарні, але в такім випадку чому не притягнено в урядуванні інших членів надз. ради, котрі є навіть членами ревіз комісії?! Загадка буде розвязана, коли скажемо, що вони не тільки що не давали молока районівці, але й вироби кооперативної молочарні продавали приватному торговцеві. — С.

На свята живі риби всі купують у першій гігієнічній продажі живих риб, маринатів і делікатесів у відомій фірмі **Бернард Циммерман,** Львів, ул. Леґіонів 43. Тел. 59-52 „ Старозаконна 2. „ 71-54

— **Різні вістки.** У Москві є чужинців-„спеців" на вищих становищах, головно інжинірів, разом із робітниками 2.000; у цьому 1500 німців, 400 англійців і 100 американців. — Проти оборотового податку у Спол. Державах виступив якнайгостріше президент Рузвельт; мотивує він це тим, що така підвишка зменшить покупну силу публики. — 29-літн. німецький князь Штольберг, власник замку на Гарці, що мав недавно женитись із голяндською наслідницею престола, заручився зі звичайною бідною дівчиною, донькою якогось урядовця. — Радянські кінові фабрики приготовили цілу низку протирелігійних фільм, з якими їздять перед Різдвом агітатори, розкидуючи брошури та летучки для шьрення безбожництва. — У Румунії на Пруті почали будувати велику гать у прикордонній смузі, щоби стримати весняні повені. — Уряд південної Африки зрікся офіційно спирати свою валюту на паритеті золота; від нині ця валюта не буде звязана з фунтом стерл. — У Парижі помер у 82. році життя славний архітект Шарль Жіро, що вибудував „Піті Палє", де відбуваються найбільші щорічні вистави мистецтва.

АДВОКАТ

Д-р Володимир Гриневич

отворив і веде свою канцелярію

в БЕРЕЖАНАХ, при вул. Словацького ч. 2

(напроти почти).

— **Спека.** В Аргентині тепер нечувана спека. Було чимало випадків смерти наслідком сонічного удару.

— **Вовки.** У Португалії наслідком сильних морозів появилися стада вовків. В Альпакосі вовки роздерли учительку.

— **Заповідає упадок більшовиків.** Претендент до російського престола вел. князь Кирило у відручному письмі заповідає недалекий кінець більшовиків і реституцію монархії.

— **Вчений, ошуканець чи авантюрист?** Чотири дні трівав у Парижі процес проти сина колишнього професора львівського університету Дуніковського. Його обвинувачують у розтраті міліона франків, які дістав він від акційної спілки, що повірила у його успішну працю над винаходом золота. Довгі місяці Дуніковський сидів у слідчій вязниці, світ чекав на його експерименти, які він усім обіцював, як обіцює і досі на розправі, нічого не доказавши. На розправу покликали знавців, які категорично заявили, що Дуніковський нічого не відкрив. Оборонець Дуніковського пробував піддати у сумнів голос знавців, з яких деякі буцім-то належали до ошуканого товариства для експльоатації золота. Дуніковського випустили покищо на волю; присуд буде виданий за які два тижні. Серед поділених думок про ролю Дуніковського найчастіше надибуємо дилему: вчений, ошуканець чи авантюрист.

— **Ялинку „Рідної Школи"** можете купити вже від понеділка (2. січня) коло наших церков і при школах „Р. Ш." Ціни низькі. Великий вибір! — **Повітовий Союз Кр. „Рідної Школи" у Львові.**

— **Кошта безробіття в Европі.** Міжнародне бюро праці в Женеві нарахувало тепер 30 міл. безробітних в Европі. Подає воно теж дані про фонди для безробітних, які витрачують ріжні держави. Бельгія платить річно 365 міл, коли два роки тому платила всього 32 міл. Німеччина 2,873 міл. марок, коли у 1928 р. платила 1,151 міл. Обовязки обезпечення безробітних в Англії зросли за 5 літ більш як подвійно до 120 міл. фунт. стерл. В Італії від 1925 р. підмоги для безробітних зросли з 23 міл. на 115 міл. Якби 30 міл. безробітних ужити до якоїнебудь праці за половину цих грошей, можна би здається частину Сагари перемінити у плодющу оазу і переселити туди міліони людей, що в Европі ходять собі по пятах.

— **Аргумент фінляндських селян.** В одному фінляндському селі збунтувались селяни проти вантажних авт, які перевозять матеріял для будови державної дороги. Дорогу будує уряд, щоби дати заробити безробітним. На це селяни відповідають, що при такій меті не повинен уряд уживати авт, коли селянські вози та коні стоять бездільно.

—**Циркова сензація.** У цирку, що приїхав на виставки до Риги, виступає донька Распутіна. Вона показує дресовані коні. Нічого більше. Ані ці коні не її, ані наука цих коней не її заслуга. Цирк заангажував її тільки для принади „доньки Распутіна". Так оголошують її на афішах, хоча вона називається Соловйова. Має 34 роки, вдова з парою дітей. Нічого не вміє. Залишилось їй тільки сенсаційне назвище, яке заваблює публику. Із інтервю з риським денникарем виходить, що вона має по батькові єдину памятку: лист, писаний Распутіним перед смертю, там він пише, що к оли він умре, за ним згине російська рідня і пропаде Романівська династія. Невиключене, що на цей лист, написаний, як усе зпід руки Распутіна, зі страшними помилками, найдеться якийсь багатий аматор.

— **Полекші для грачів у рулетку.** Фінансовий уряд Спол. Держав приняв цікавий закон: „Коли американський громадянин програв якусь суму в Монте Карльо, може дістати знижку від податку у випадку, якщо грав із методою, а не для приємности". На практиці всі американські мілїонери та менші богачі дістають таку знижку тому, що кожний із них сідає до рулетки з методою, холодним намором виграти. Американські фінансісти підходять навіть до азартної гри з погляду інтересу знаючи, що те саме роблять і ті, що їдуть до Монте Карльо. Був в останніх часах тільки один випадок, коли молодій мілїонерці не знизили податку від програних 120000 дол., бо не вірили, щоби вона грала спокійно та зі застановою.

— **У боротьбі з пересудами.** У Тунісі трапилась своєрідна трагедія. Одна арабка, звана загально „Юлією", відома красуня, закохалась у мущині з іншого племени і рішила піти за ним. Закони даного племени карають таку „зраду" смертю. Родинна рада видала присуд над дівчиною і його виконали: її задушили та вкинули до керниці. Французька влада вмішалась у цю справу і заарештувала вбивників.

НА СВЯТА! НА СВЯТА!
ЧОКОЛЯДОВІ ПРИКРАСИ НА ЯЛИНКУ
з фабрики
Яна Гефлінґера
здорові, смачні, з найліпшої чоколяди в сортиментах і на вагу, всюди можна дістати, а головно у фірмовій крамниці
ВУЛ. РУТОВСЬКОГО 8 (пл. св. Духа).

— **Німецько-голяндська контрабанда.** Контрабандисти на німецько-голяндськім кордоні, не вважаючи на збільшену увагу поліції, ведуть далі інтереси. За один день 29. грудня в головнім митнім уряді в Аахен придержали аж чотири вантажні вози, де було всяке незаконне добро в роді кави та папіросів. У однім нідерляндськім возі у сховищі везли 17 револьверів і 125 гарматних набоїв. Арештували чотирьох голяндців і трьох німців.

— **Доля неправовірного комуніста.** Через Ригу приходять з Москви звістки про колишнього радянського амбасадора в Парижі Раковського і голови народніх комісарів Рад України. Раковського заслали на Сибір, до Барнаулу, за звязки з Троцьким. Там він просидів уже кілька літ Недавно йому предложили заяву, якою він повинен відкликати свої погляди та осудити ліву політику „троцькистів". Раковський не хотів підписати цієї заяви і тому йому продовжили заслання на нових три роки.

— **Човном через океан.** Норвеський моряк Гансен вибрався у серпні через Атляптійський океан у човні завбільшки 36 стіп. Він побився об заклад, що на Різдвяний вечір допливе до Міямі, на Фльориді. Тепер прийшла звістка, що він точнісько в означений день причалив до Міямі. Гансен вибрався сам, у товаристві собаки та кота.

— **Морісові Шевалїе грозить смерть.** На початку війни славний фільмовий артист Моріс Шевалїе був ранений на фронті німецькою шрапнелею. Шевалїе попав у німецький полон і тут лікарі виняли йому відломок шрапнелі, одначе частина ще й досі остала в тілі. Шевалїе відчував біль, тому пішов до лікаря, який ствердив, що цей відломок шрапнелі за два роки примандрував близько серця. Лікарі порадили артистові, щоби не хвилювався, бо це грозить йому смертю. Томуто Шевалїе старається бути веселим і хоч грозить йому смерть, розвеселює міліони публики. Раз на тиждень Шевалїе їде до рентгенольога, який слідкує смертельну мандрівку відломка шрапнелі до серця артиста.

ЛЕЩАТАРСЬКІ ВІТРІВКИ,
штани, жакети, рукавиці, сорочки і т. ін. продукує і продає по цінах фабричних: Фабрика білизни та охоронних одягів „РЕНОМА", Львів, Сонечна 9. Відпоподавцям даємо знижку.

ІТАЛІЙСЬКО-БІЛЬШОВИЦЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

РИМ, 2. І. ПАТ. У Римі почалися переговори між представниками італійського та більшовицького уряду в справі заключення торговельної умови. Обом урядам залежить на цьому, щоби зрівноважити товарову виміну, яка останніми часами виявила, що СРСР. продає Італії більше, ніж купує.

ПРИПИНЕННЯ ФР.-АМ. ТОРГОВЕЛЬНИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

ПАРИЖ, 2. І. ПАТ. Із Вашингтону повідомляють, що там із урядового боку виявили поголоски про нібито повне зірвання торговельних переговорів між Францією та Зл. Державами. Переговори ті лише припинили тому, що уряд уступаючого небаром през. Гувера не може вже заключувати ніяких умов, головно торговельних, бо є великі різниці думок обох президентів Зл. Держав у митних і політичних справах.

60 ВОЄННИХ КОРАБЛІВ ВИПЛИВАЄ НА ОКЕАН.

Англійська фльота дістала приказ виплисти 9. січня на великі маневри здовж французьких побереж від каналу Ля Манш до Біскайського Заливу. Командантом фльоти є Сер Джан Келлі. Під його командою будуть дві ескадри кружляків, три ескадри контрторпедовців і дві ескадри підводних човнів. Крім того до фльоти тієї належить 7 панцирників і адміральський корабель „Нельсон". Загалом у маневрах візьме участь більше ніж 60 воєнних кораблів. Завдання маневрів досі держать в тайні.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": **„Мата Гарі"**

Шпіонажа улюблена тема кінових сенсацій. Шпигуни від війни стали новими героями, навіть патріотами. Грета Гарбо, що відтворює тип славної голяндської шпигунки виступає не перший і не другий раз у такій ролі. І знов бачимо шабльоновий мотив, повторений теж Марленою Дітріх, як шпигунка для кохання жертвує собою. Грета Гарбо, що створила у кіні своєрідний тип „вампа" і недужу моду на нього, має не більш як один-два моменти нові. Її голос розбитий і заломаний страшенне розчаровує. Зате має вона таких партнерів як Рамон Новарро, Ляйонель Беррімор і Люіс Стон.

КІНО „КОПЕРНИК" і „МАРУСЕНЬКА": **„Кохай мене нині".**

Моріс Шевальє, що дістає велитенські суми у Голівуді, втратив там одно, з чим приїхав: інтелігентні сценарії. Америка почала повторяти його перші сюжети й він повторяє для задоволення широкої маси свої звичайні усмішки і якінебудь куплети. І цим разом бачимо його у ролі скромного чоловічка, що робить велику карієру тим, що подобається жіноцтву і всім довкола. Погідна, безпретенсійна, чересічна комедія. **м. р.**

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 28. листопада 1932. перенісся в вічність **бл. п. о. Антонїй Войтіховський,** почесний крилошанин і референт Станиславівської Капітули та емеритований гімназійний катехит.

Покійний уродився 29. січня 1859 р. в Станиславові, тут покінчив нижчі і середні школи, а теольогію у Львові. По висвяченню покійний пануючи волю своїх родичів присвятився душпастирській праці і був якийсь час сотрудником у Луці, одначе не довелось йому довго сидіти на селі, бо вкоротці переносять його на Буковину до Путилова, а відтак до Станиславова на катедрального сотрудника. На тім становищі залишився кілька літ, багато працює як проповідник або як референт вдовичо-сиротинського фонду, який реформує і ставить на висоті свого завдання. Часи станиславівського сотрудництва згадував покійний і в хвилинах своєї старости якнайкраще, а коли в згадках опинився при пок. еп. Пелеші, то милим згадкам не було кінця, бо з незвичайною почестю і любовю ставились до пок. еп. Пелеша.

Згодом переходить покійний на поле катихитичної діяльности і стає на короткий час катихитом учительської семінарії в Станиславові, відтак переходить на катихитуру до гімназії в Бучачі, а вкінці до української гімназії в Коломиї. Тут перебуває покійний довші літа — випроваляючи з гімназії в світ сотні наших інтелігентів, але небавком переходить на емеритуру, по кількох літах побуту в родинім Станиславові, а відтак у Пацикові, на постійне осідає в Отинії, де постигла його смерть.

Помер бл. п. о. Антін Войтіховський, але згадка про нього залишилась і залишиться на довго. Його чесний і добрий характер ще довгі

Оголошення до святочного числа „ДІЛА", яке вийде в значно збільшенім обємі і накладі в пятницю 6 січня 1933. приймає Адміністрація „Діла" найпізніше до четверга 5. січня до години 13.

літа буде в памяти, бо таких людей тепер мало. Його любов до церкви, до свого обряду не мине, бо його фундації Богослужебні, його запис свого майна на захоронку СС. Служебниць Пр. Д. Марії, його щедрі датки на добродійні цілі свідчать про його любов до нашої віри. А про його любов до народу і дбайливість за учеників чиж не засвідчать датки на інститути та бурси в Бучачі і Коломиї?

Шпарко проминуло життя, одначе не змарнував його бл. п. о. Войтіховський, напрацювався досить, а живі памятки, які залишив по собі засвідчать перед Всевишнім, перед світом, перед народом, що праведник відійшов від нас, що „подвигом добрим подвизахся, теченіе іскончах, віру соблюдох" і йому сотвори Господи вічную память!

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Установчі Збори Кружка „Р. Ш." в Ляшках Мурованих. Дня 1. січня ц. р. відбулися установчі збори Кружка „Р. Ш." в Ляшках Мурованих. Збори відкрив перший з основників п. Ілько Квінтюк. Його вибрали провідником, а п. Евгена Филиповича секретарем зборів. Делегат Ради Пов. Союзу Кр. „Р. Ш." проф. Микола Ластовецький виголосив виклад про „Р. Ш."; про її заснування, працю, надбання й теперішне положення з одного боку, а з другого про обовязки громадянства супроти неї під цю тяжку пору. Опісля відчитав письмо Кружка „Р. Ш." в Глуховичах у справі поголовної допомоги для „Р. Ш.". До Кружка вписалося 31 членів. Головою вибрали Юрка Пастуха, а членами Старшини: Івана Пелеха, Ілька Квінтюка, сина Антона, Михайла Маршалка, Юрка Заяця, Василя Петришина й Евгена Филиповича; заступниками: Андрія Лучишина, Миколу Петришина й Петра Гуреського. До контрольної комісії вибрані: Дмитро Заяць, Ілько Квінтюк і Дмитро Молочій; заступниками: Михайло Савка та Юрко Лещишин. Річну вкладку встановлено на 1.20 зол. Збори доручили Старшині: 1) вже цього літа створити діточий садок; 2) закупити дві скарбонки та вмістити одну в кооперативі, а одну в позичковій касі для збирання добровільних датків на „Р. Ш." також від нечленів Кружка. На внесення Федька Квінтюка члени Кружка оподаткували себе і членів своїх родин у користь „Р. Ш." щомісячно й поголовно одним сотиком. Збори пройшли в дуже гарнім та ідейнім настрою і залишили серед членів Кружка не лиш гарний спомин, але й сильну постанову: працювати в розпочатому ділі.

СТАНИСЛАВІВ.

Концерт Лисенка. Тихо й непомітно пройшло в нашому місті святкування 20-літніх роковин смерти Миколи Лисенка. Свято, подумане в формі концерту творів геніяльного композитора, відбудося 22. XII. ц. р. заходом філії Музичного Інституту ім. Лисенка. Станиславівське громадянство, завабсорбоване в тому часі нагим судом у Львові, не звернуло на свято більшої уваги і тому на салі було тільки кількадесять осіб. Найважнішою точкою цілого концерту був виступ скрипака Івана Сенкевича, б. учня професора Флеша в Берліні, а тепер професора Музичного Інституту у Станиславові, який уперше виступив перед станиславівською громадою. Чотири твори, що їх виконав проф. Сенкевич (М. Лисенка: „Хвиля розпуки", Чайковського: „Гумореска", Сарасате: „Мельодія", Крайслера: „Джіпзіна") виявили, що це непересічний талант, який не тільки прекрасно інтерпретує виконувані твори, але й до віртуозности довів володіння своїм інструментом. Це те загальне враження, що його мусів винести учасник свята, слухаючи гри проф. Сенкевича. Великою приємністю було теж слухання поодукції хору „Думка". „Хор бранців" з „Гамалії", „Чи се ті черевички" та „Ой закувала та сива зозуля" були виведені бездоганно і з великою експресією. Від останнього виступу „Думки" слідно крок уперід: більше зжитковання, кращий добір голосового матеріалу, дбайливий вишкіл. Коли праця піде дальше цим темпом, то „Думка" буде гордістю Станиславова. Милим доповненням програми був сольоспів п. Слави Пелехівної, що співала М. Лисенка: „Якби мені мако намисто" і народні пісні: „Не співайте півні", „Не стелися барвінку" і „Дощик". Її симпатичний мецосопран вже знаний станиславівській громаді. На жаль: загальна депресія, неогріта сала, порожні місця — зробили своє: солідно відготоване свято не вдалося.

Новий Кружок „Р. Ш." ім. А. Яконович. Станиславівські громадяни, яким не байдужа доля місцевого Кружка „Р. Ш.", вже давно відчували конечність вилучити фундацію п. Альбіни Яконович від агенд Кружка. В тяжких матеріяльних відносинах, крізь які з трудом пробивається Кружок „Р. Ш.", не тяжко, щоби сама фундація потерпіла. Тому в радісю слід повитала постання нового Кружка „Р. Ш." ім. А. Яконович, який уконституувався в неділю 25. XII. м. р., в якому дотеперішній Кружок ім. М. Шашкевича на своїх надзвичайних зборах дня 26. XII. м. р. передав фундацію Альбіни Яконович. Головою нового Кружка вибрали дир. Никифора Данища, а в склад старшини увійшли: д-р Іван Вілянський, д-р Сава Никифорак, д-р Іван Матіяшек, дир. Теодор Мартинець, п-ні Надія Мардоровичева і дир. Роман Шевчук. Працю нового Кружка розпочали від іменування почесним членом фундаторки п. Альбіни Яконович та врочистого вручення почесної грамоти цій вельми заслуженій громадинці. На маргінесі цих зборів треба занотувати дивний і незрозумілий спротив деяких учителів „Р. Ш.", що чомусь заснування цього нового Кружка вважали непотрібним.

Поминальні богослужения. Дня 26. XII. відбулося в катедральній церкві поминальне богослужения і панахида. Цьогож самого дня відправлено таке саме богослужения в год. 6. веч. у церкві оо. Редемптористів.

ТЕРЕБОВЛЯ.

Загальні Збори Філії „Просвіти". Дня 23. грудня відбулися заг. збори філії „Просвіти" в Теребовлі. Прибуло 65 делегатів читалень і членів. Зі звітів видно, що праця йде, хоч не без трудностів, і то зовнішніх, як і внутрішніх. Головою вибрали знову о. Мохнацького Степана. Розбудова праці вимагає великого вкладу енергії. Формою освітньої роботи стають освітні курси в повітовім місті і по селах. На тих курсах треба вишколити кадри провідників освітнього життя по селах. Щойно ті провідники зможуть організувати самоосвітні гуртки по селах і їх як слід вести. Такий курс уладжено в р. 1931-32 і тепер знову є такий курс у Теребовлі. На першім було 32-ох слухачів, на теперішнім є 15. Це є показником, що курси треба перенести на села, бо селянин не в силі нині платити 15—20 зол. місячно за дитину. Хіба, що в повітовім місті був би інтернат для учасників курсів.

Новий люстратор П. С. К. Повітовий Союз Кооператив прийняв нового люстратора-організатора. Є це д-р Палійчук Петро. Він прибуває в сам час, бо тепер ціла проблема в тому, як зорганізувати кооперативно нашу масу. Ця незвичайно важка праця організаційного відділу вимагає великого напруження, але зате вона дасть овочі. Справи організаційні треба висунути на перший плян, при чому організаційний відділ повинен стати головною інстанцією й основою у всіх наших товариствах без виїмку. Це пізнати напр. з того, що на заг. зборах Кружка „Сільського Господаря" в Івановці після горячої промови агронома зголосилося аж 25 передплатників часопису „Сільський Господар".

ЯЛИНКИ

свіжий транспорт з ліса можна купити на таких місцях
1) В РИНКУ біля вежиці напроти Бачевського.
2) НА ПЛ. СВ. ДУХА біля костела Єзуїтів
3) НА ВУЛ. ШЕПТИЦЬКИХ напроти городу Митр. Палата
4) НА ВУЛ. САПІГИ напроти жандармерії.

У МИКОЛИ ДОМПНИ.

СПОРТ.

УКРАЇНА — А. З. С.

У вівторок 3. ц. м. відбудуться в год. 14. на торі Л. Т. Л. (Пелчинська) чергові мистецькі гаківкові змагання України з А. З. С-ом.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ.

Змагання України з Погонею, про які ми писали в попередньому числі, почислили як товариські, а не за мистецтво А-класи, з уваги на неможливий стан ялу і велику заметіль.

ЛЬВІВСЬКІ ВИСЛІДИ.

З розльосованих розгривок за гаківкове мистецтво Львова переведено досі тільки одні змагання, а саме в неділю передполудням Лехія перемогла А. З. С. у знесокому відношенні 5:0 (1:0, 3:0, 1:0). Заповіджені на неділю вечір змагання Погонь — Чорні не відбулися з причини відлиги.

КАНАДІЙЦІ БЮТЬ!

Канадійська гаківкова дружина „Едмонтон Супе ріорс" розіграла в Мінхені в суботу і в неділю змагання з місцевими дружинами, виграваши 3:1 і 4:2. Інсбрук програв з ними 0:8.

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві в Бучачі: На Ваше предложення не годимося.

Вп. Дописувачеві у Стрілиських Нових: Подія за маловажна. Не помістимо.

Вп. Дописувачам, що прислали нам матеріяли в справі плебісциту: Що буде можна, постараємося ще ви користати; решту передамо до вжитку Української Парляментарної Репрезентації.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 2. І. 1933 р. за масло експортове та десерове прима 0·00 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., кору вець 6·30—6·40 зол.

Театри.

Великий Міський Театр

Вівторок, 3. І. год. 7.30 веч. „З малої хмари" (Абон. 5).

Середа, 4. І. год. 8.15 Концерт.

Четвер, 5. І. год. 7.30 веч. „Занадто правдиве, щоби було добре" (Ціни найнижчі. Абон. 4).

Театр Різнородностей.

Вівторок, 3. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Середа, 4. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Кіна.

АДРІЯ: „Любов козака".

АПОЛЬО: „Любов і пімста донського козака".

АТЛЯНТІК: „На приказ жінки".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „В тінях хмародерів" і ревія „Коли жінка каже: Ні".

КОПЕРНИК: „Люби мене сьогодні" (Моріс Шевалє).

МАРУСЕНЬКА: „Люби мене сьогодні" (Моріс Шевалє).

МІРАЖ: „Бастер Кітон женився".

ОАЗА: „Наречена з льотерії" та ревія.

ПАЛЯС: „Відважний вояк Швейк".

ПАН: „Король то я" (Ва. Буриян).

ПАСАЖ: „Побідна орла".

ПРОМІНЬ: „Остання чета" й ревія.

СТИЛЕВЕ: „Атлянтида" і ревія.

УТІХА: „Червоний шлях" і діточий кабарет.

ХИМЕРА: „Чарівний молодець".

Закордонне радіо.

Вівторок, 3. січня 1933.

Братислава (278,8) 18.00 Спів, 19.20 Авдиція, **Мілянo** (331,4) 20.30 Оперетка Брно (341,7) 15.30 Арфа, **Штрасбург** (345.2) 18.00 Джаз, 21.30 „Ніна Роза" оп. Ромберга, **Білгород** (430,4) 19.00 Пісні, **Стокгольм** (435,4) 19.40, 22.00 Пісні, **Рим** (441,2) 22.15 Концерт, **Прага** (488,6) 19.45 Нар. пісні, 21.00 Бетовенові твори, **Відень** (517.2) 11.30 Капеля, 15.20 Арії, пісні, 20.05 Концерт, **Мінхен** (532,9) 20.20 „Пер Гінт" пєса Ібсена, **Будапешт** (550,5) 18.30 Дит. оркестра, **Харків** (937,5) 10.00, 14.30, 15.00 Концерт, 16.35 Літ.-муз. авдиція, 18.30 Тр. з театру, 24.00 Нар. пісні, **Москва** (1000) 15.00 Мехіканські пісні, 17.25 „Борис Годунов" оп. Мусоргського, **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 20.30 Вердієві пісні.

Середа, 4. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, 18.00 Авдиція, **Копенгаген** (281,2) 22.25 Чайковський, концерт, **Штуттгарт** (360,6) 10.10 Пісні, 20.00 Веселий вечір, **Білгород** (430,4) 16.00 Нар. пісні, **Рим** (441,2) 13.00 Музика, **Прага** (488,6) 19.20 Пісні, 20.00 „Єнуфа" оп. Яначека, **Відень** (517,2) 11.30 Капеля, 19.30 Опера, **Будапешт** (550.5) 12.05 Сп. квартет, 17.30, 19.15 Концерт, **Харків** (937.5) 10.00, 12.15, 15.00, 16.35, 19.00 Концерт, 17.30 Літ. трансмісія, 24.00 Балетова й оперова музика, **Москва** (1000) 17.25 „Богема" оп. Пучінія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 3. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 16.15 12.15 Грамофон, 13.20 Метеор. комунікат, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.30 Комунікат фіз. виховання, 15.35 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 „Руда та мрака" лет. фейл., 16.25 Для учителів: „Село та шк. реформа", 16.40 „У пісках пустині Гобі", 17.00 Симф. концерт, 18.00 Легка музика, „За осмх дітей", 19.00 Техн. скринька, 19.15 Всячина, 19.30 „Польські танці", 20.00 Популярний концерт, Спорт. вістки, 21.20 Скрипка, 22.00 „Протекція" новеля Пежанського, 22.55 Трансм. з Варшави, 23.00 Ретрансмісії із закорд. станцій.

Середа, 4. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 13.10, 17.30 Грамофон, 13.20 Метеор. комунікат, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Для дітей: „Історія року", „Як бурий котик приспав Івусика", 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Зворот до романтичности в творчості Сенкевича", 17.00 Для вчителів музики, 17.40 Вістки із сусп. руху за кордоном, 18.00 Танк. музика, 18.25 Авд. дитячих „Радіо дітям", 19.00 Польсько-болгарські взаємини, 19.15 Всячина, 19.30 Літ. життя, 19.45, 21.05 Прес. рад. денник, 20.00 Легка музика, 21.00 Спорт, 21.10 Спів, 21.35 На овиді, 21.50 Фортепян, 22.35 Комунікати, 22.40 Танкова музика, 23.00 Ретрансмісії із закордону.

РАТУЙТЕ ЗДОРОВЛЯ!

Найбільші світові лікарські авторитети стверднли, що у 75 проц. причиною хвороби бувас обструкція. Хорий шлунок, це головна причина найрізнороднішних хвороб, завелищує кров та творить отруйну речовину матерії.

ЗНАНІ ВІД 50 ЛІТ У ЦІЛІМ СВІТІ ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА

які не створював проф. Берлін. Університету д-р Мертін, д-р Гохфлєтер і багато ін. Знаменитих лікарів, є ідеальним засобом пригнічуючим уворювання шкупка, усувають обструкцію, є добрим засобом перечищуючим, облегчують функцію органів травлення, вміцнюють організм і побуджують апетит.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА усувають болі печінки, шлунок, кишкових кишок, болі геморойдальні, болі голови, нервові та інші.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА були нагороджені на лікарських виставках найвищими відзначеннями і золотими медалями в Бадені, Берліні, Відні, Парижі, Льондоні та багато інших містах — Тисячі подяк одержав д-р Ляуер від вилічуваних осіб. Ціна пів пуделка зол. 1,80. Дістати можна в аптеках і аптечних складах.

КОЖНИЙ МОЖЕ ПЕРЕКОНАТИСЯ

в дешевім передсвяточнім тижні про вимкково низькі ціни добірних шинок, полядвиць, чисто вепрових ковбас по ціні зол. 1.50 за 1 кг. та всілякого роду мяса і побічних продуктів з виробу

БЕКОНІВ

в складах продажі

МЕЧИСЛАВА ВАҐНЕРА у Львові

вул. ГОРОДЕЦЬКА 44 вул. ЛИЧАКІВСЬКА 24
вул. СОНІШНА 39 вул. ЖОВКІВСЬКА 11
ЛЕВАНДІВКА 3, МАЯ ч. 10.

Фабрика і Бюро замовлень вул. Дашкевичів 7. Тел. 45—72.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На ялинку для нещасної матері зложили: Інж. А. Ліськевич 5 зол., М. С. 2 зол., А. Б. 4 зол., А. К. 3 зол., М. Ф. 2 зол., М. Іжицька 5 зол., М. П. 1 зол., М. К. 2 зол., С. Ф. 3 зол., Н. Н. 3 зол., М. Т. 5 зол., інж. Р. М. Надвірна 5 зол., Луня С. 5 зол., С. і М. Гавришак 5 зол., М. і Е. Крохмалюк 4 зол., Громадянин Устрик Дол. 17 зол. та взивають інших складати на ту ціль; Ан. Крохмалюкова в доказ співчуття 5 зол., А. П. 1 зол., Л. О. 1, Л. П. 1, І. К. 1, К. І. Г. А. 1, В. К. 1, К. М. 3, А. К. 0.50, І. Г. 1, С. М. 2, М. Б. 1, В. К. 1, А. Л. 1, П. К. 1, К. Г. 1, Е. Б. 1, Я. К. 1, М. М. 1, Т. С. 1, В. Л. 2, Х. В. 1, С. Т. 0.50, І. В. 1, М. К. 2.50, Е. В. 1, О. Г. 1 зол. — Разом з попереднім виказом зложено 158 зол. і 1 доляр.

П. Іван Мельник, Бельско, зложив у нашій Адміністрації зол. 10,— на Рідну Школу і зол. 10.— на Український Захист ронку

1933 а не1932. У деяких уповноважених для збірки на коляду „Р. Школи" зайшла друкарська похибка, що можна збирати від 8—14. січня 1932. замість 1933. Просимо Повітові Кружки Рідної Школи, які дістали уповноваження, щоби заки предложать їх до потвердження дотичному старості, справили 1932 на 1933. Якщо яке староство квестіонувало би наше уповноваження, то треба би вказати на дату уповноваження й на дату самого рескрипту Воєвідства. — Головна Управа Рідної Школи. 1146

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

НАКИДКИ брокати від 3.80 зол., колдри, постіли, фіранки, капи, портієри найдешевше **Фрайліх, Львів, Сикстуська 21.**

ПОЗІР! Мешканці стрийської дільниці! У вільних хвилинах зайдіть в кімнати до снідань і ресторані **БЕРНАРДА ШТАРКА** (Зиблікевича 19 — пір на Скалці). Знамениті обіди з печивом 1 зол. 10 сот., гарячі снідання і вечері по 60 сот. Богатий буфет, добірні напитки і перекуски. Численно відвідувати просить **Б. Штарк.** 1059 3—3

МЕБЛІ елегантні та тривкі на догідні сплати: **„Мебльосплат" Городецька 7.** 1039 4—10

КОЛЯДИ БЕЗКОРОВАЙНОГО на фортепян 2 зол. 1100 3—3

ЗА 2.— ЗОЛ. переробляю, відновляю капелюхи жіночі й мужеські відома робітня **„КАПЕЛЛЬО", Кентшинського 18.** Уважати на адресу! 1081 4—5

КУХОННУ ПОСУДИНУ, столову посудину, балхи на печиво поручає найдешевше. А. Косцюк, Львів, Шайнохи 2 (бічна Коперника). 1016 6—7

3-МІСЯЧНИЙ курс крою, модельования, шиття у **ВИЩІЙ КРАВЕЦЬКІЙ ШКОЛІ** починає 9. січня Козловська, Академічна ч. 22. 1127 2—3

КОЛЯДИ на мішаний хор Ярославенка за 3 золоті висилає „Торбан", Львів, вул. Софії 78. 1126 2—3

КАГАНЦІ, ретязі, линвочки, шорки виконує, направляє найдешевше робітня римарсько-галянтерійна Н. Барера, Сикстуська 2. 370 30-33

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ ВІЗКИ ДІТОЧІ

поручає дешево

фабричний склад

МЕЧ. ВОЛКОВИСКИЙ

ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 5. Тел. 95—97

Металеві тапчани.

УВАГА! Ціни фабричні.

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає такі свої видавництва:

Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild, Scherls Magazin, Algemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.

Адреса всіх видавництв:

BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41

У листах треба завначувати:

Ausland-Abteilung. Місця платности в Польщі: Банк для торговлі та промислу, Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.490). Почтове конто в Берліні: **Berlin, N-o 3.111.** 133 7

Направа слухавок з додатком нових шнурів, регулюцією і магнесованіям зол. 1.—. Перерібки і електрифікація вілбірників найдешевше:

РАДІО-ЛЯБОРАТОРІЯ

Львів, вул. Бема 12 а в подвірю. Тел. з 1141 чемности 1-25. 1—4

Найприємніший НАПИТКОМ НА СВЯТА є ЛЬВІВСЬКЕ ПИВО

Експортове ясне Березневе ясне
Баварське темне (подвійно солодке)
Портер-імпер. чорне, Бок темне легке.

ВІДСТУПИТЬСЯ адвокатську канцелярію. Відомість Антульський, емерит, Яворів. 1138 1—1

ОЖЕНИТЬСЯ молодий адвокат з панною лагідної вдачі, здоровою і заможною. Готівка для спільного добра, побажана. Зголошення до Адм. „Діла" під „Негайно" 1139 1—1

ВАЛЬОРИЗАЦІЮ передвоєнних полів краківського Товариства Взаїмн. Обезп. переводить негайно Порадня Обезп. д-ра Бавштайна, Краків, Томаша 15. 1132 1-1

ПЯНІНА першорядні по зниженій ціні; на догідних умовинах. Купно, продаж; заміна уживаних інструментів.

НОВАЦКІ

Пілсудського 17. Тел. 35-21.

Ф-ма Фр. Сеземський

НАЙЛІПШІ СВІЧКИ СТОЛОВІ

1074 І ЦЕРКОВНІ. 5—10

1882 Ювилейний Рік 1932

50 ЛІТ ПРАЦІ

Фірми Брандштедтер і С-ка

У ЛЬВОВІ, ПЛ. ГОЛУХОВСЬКИХ 5.

поручає на ЯЛИНКУ товарі чеколядові та з цукру в найбільшім виборі. Ціни гуртові і детайлічні сталі та дуже низькі.

Дякуючи вічливо за дотеперішне попертя нашої фірми, просимо надальше мати до нас довіря.

Жарівки свічники, адаптори, лямпи, анодові батерії „Центра" 100 V — зол. 12, 120 V — зол. 15, 150 V — зол. 18, радієві апарати детекторові зміцнювачі з голосниками фотографічні апарати нові моделі у великім виборі по найприступніших цінах поручає:

„Електрокабель" ЛЬВІВ Коперника 10.

Фотоаматорська робітня постійно діяльна 1135 1—5

НА СВЯТА! НА СВЯТА!

Торти, струдлі, мазівники, перекладані, сирники, тіста, медівники, коржики, прикраси на ялинку і пр. — поручає по дешевих цінах

Цукорня ВЛ. РОТГАЙЗЛЄРА

Львів, Сикстуська 21.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	вол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги	„ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках	„ 0·48
1 „ „ на першій сторінці	„ 0·55

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні по	вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·08

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	вол. 380—
„ „ 1/2	„ 200—
„ „ 1/4	„ 110—
„ „ 1/8	„ 60—

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 4 (13.243). Львів, четвер 5. січня 1933. Рік LIV.

Founded 1880 as Карпатська Русь

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Величне зусилля.

Після шкільного плебісциту.

З почуттям вдоволення можемо глянути на пройдений шлях останнього шкільного плебісциту за українською школою. Це одна зі світлих сторінок наших змагань.

Оцінити цей стихійний подвиг українських народніх мас можна тільки тоді, якщо усвідомимо собі, серед яких обставин приходилося переводити шкільний плебісцит. Вже самий закон Грабського з 31. липня 1924 р. та ще більше виконний міністеріяльний розпорядок до нього з 7. січня 1925 р. так сконструовані, що різними виїмковими постановами проти національних меншин з одного боку і привілеями у користь польської мови, польської дитини і польської школи з другого — утруднюють та в багатьох випадках унеможливлюють домагатися української школи. Наприклад:

Закон взагалі відбирає змогу переводити шкільний плебісцит на українських землях Холмщини й Лемківщини. За українською школою можна вносити декларації тільки за дітей української народности, а за польською за всіх дітей, без огляду на народність. За українську школу закон вимагає декларацій за 40 дітей і власноручність підписів мусить бути легалізована, а за польську школу тільки 20 дітей без ніякого легалізування і взагалі без ніякої контролі, та навіть без можливости перевірити чи і хто вносив декларації за польською школою. Якщо шкільна влада заявить, що за 20 якихось дітей вплинули декларації з домаганням польської мови навчання, то хочаб дана школа числила 300 і 400 українських дітей, за яких батьки домагаються української мови навчання — то у висліді в найкращому випадку буде т. зв. утраквістична школа, себто фактично таки польська школа. Домагатися польської мови навчання можна всюди без ніяких обмежень, а української тільки там, де по офіціяльному переписі населення є щонайменше 25 відс. українців. І виходять такі дивогляди, що на тій підставі в чисто українських громадах є польські школи тільки тому, бо в офіціяльному переписі втягнено те населення як польське.

Ще важчі недомагання самого закону. Одначе само ведення шк. плебісциту за українською школою, а потім перевірка та вирішування у шкільних інстанціях, получені з такими неймовірними труднощами і перепонами — не говорячи про неторійні, урядово ствердженні, зловживання, — що все те зовсім не настроює населення і шкільних діячів рватися до плебісцитової акції. Навпаки: навіть найбільш завзятий борець за рідну школу може втратити віру у можливість добитися законним шляхом української школи і знеохотитись до плебісцитової акції.

А всеж, — не дивлячись на всі ті законні перепони, на зловживання, які виказала практика за 7 літ істнування закону Грабського, — стануло тепер до плебісциту за українською школою *поверх чверть міліона українських батьків і підписало шкільні декларації за 350—400.000 українських дітей!!* Супроти першого загального шкільного плебісциту в 1925 р. — це поверх 100-відсотковий успіх!

Одначе найважнішим моральним успіхом є те, що Волинь і взагалі північно-західні українські землі, відділені адміністративно „сокальським кордоном" і так страшно бережеві владою, щоби ніяка „прісна душа" з Галичини не показалася туди й не закаламутила „певного" волинського спокою, — що саме та Волинь і взагалі північно-західні українські землі станули до законної боротьби за свою рідну українську школу, не дивлячись на всі такі перешкоди, які вже мають свою „волинську" славу. Як солтис чи війт не хотів потверджувати шк. декларацій, то були випадки, що нотара спроваджували до села, щоби легалізував підписи. Допекульні наслідки для одиниць, які виявили таку стійкість духа, також не зломлять їх та лише піднесуть вартість рідної української школи в очах волинських українських мас.

Очевидно, це за нами тільки перша частина шк. плебісциту за українською школою. Бо перед нами ще цілий ряд важких змагань, якщо ціла дотеперішня праця не має піти на нівець. Прийдуть інспекторські допити і натиск згори відкликати шкільні декларації, залякування, погрози, а опісля спроби підшукувати людей у „загрожених" селах, щоби підписували декларації за польською школою. Вже тепер маємо в руках декларації друковані в українській мові з домаганням *„державної* мови навчання", очевидно, *без подання друкарні ані накладчика.*

На всі такі зазіхання одна рада: на тему плебісциту з ніким не входити в дискусію. Заявити, що „в шк. декларації все вже написане і більше не маю нічого додати ані змінити". *Нічого не відкликувати ані ніяких шк. декларацій не підписувати,* бо речинець шкільних декларацій за українською школою минув 31. грудня 1932 р.

Віримо, що український нарід, який масово перевів шкільний плебісцит, так само витрівае на своєму становищі до кінця і докаже, що боротьба за рідну школу — це не хвилевий соломяний вогонь, але необхідна життева потреба.

При цій нагоді мусимо з признанням піднести неоцінені заслуги „Рідної Школи", яка з великим розумінням, накладом праці і коштів кермувала шкільним плебісцитом. Цим дала вона доказ, що рідношкільна діяльність не засклепльоється у вузьких рідношкільних стінах, але має велике всенародне значіння. Моральний успіх очевидний. Та український нарід мусить дати також відповідну матеріяльну піддержку тій „Рідній Школі", яку ждуть ще величезні завдання.

Використаймо Різдво Христове і даймо „Рідній Школі" дар гідний великої нації. Річ ясна — в теперішньому часі важкої кризи не можна числити на книжі дари. Висоту дарів мусить зрівноважити їх масовість!

Ви не повинні відкладати умови на життєве обезпечення, бо не знаєте, що жде Вас завтра. Але знаєте, яка доля постигне Ваш уродину на випадок Вашої смерти, коли Ви не постараєтеся завчасу забезпечити її в одинокому

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменица).

Наївність політичних провідників

чи злоба „Нового Часу"?

У щоденнику „Новий Час" з дня 31. грудня 1932 р. появилася стаття під назвою „Шкідлива наївність". У цій статті автор критикує гостро комунікат Української Парляментарної Репрезентації в справі шкільного плебісциту, а українських політичних провідників обвинувачує у політичній наївності.

У статті читаємо дослівно:

„Кажуть, що тверде життя вчить людей розуму. Та цього на жаль не можемо сказати про деяких наших політичних діячів (провідників). А право до такого заключення дає нам хочби останній комунікат Української Парляментарної Репрезентації в справі шкільного плебісциту".

Приглянемося дійсному станові справи, який дав нагоду „Новому Часові" ще раз переїхатися по політичному проводі.

Львівський шкільний куратор видав у другій половині грудня м. р. обіжник до шкільних інспекторів у справі шкільного плебісциту. Цей обіжник утруднив, а подекуди унеможливив українцям переведення шкільного плебісциту тому, що вимагав від повновласників, які шкільним інспекторам доручували декларації, нотаріяльної повновласти. На численні алярми з провінції доручив Головний Секретаріят УНДО послам **Мілені Рудницькій і Олексі** Яворському інтервеніювати у львівського куратора. По безуспішній інтервенції у куратора вирішила Президія УНДО запротестувати проти обіжника, доручила Українській Парляментарній Репрезентації вислати депешу до міністра освіти, а послові Д. Великановичові, як членові освітньої комісії сойму, з огляду на пильність і вагу справи, особисто інтевеніювати у міністерстві освіти. Посол Великанович інтервеніював у міністерстві освіти, а дослівну відповідь міністерства подала Українська Парляментарна Репрезентація до прилюдного відома окремим комунікатом.

Цей комунікат подає відповідь міністерства без ніяких коментарів та зокрема не стверджує, що міністерство додатньо полагодило справу і що інтервенція була успішною. В кінцевому уступі комунікат стверджує, що повновласники можуть вносити декларації у дотеперішній спосіб і не виключає, а навпаки радить, користуватися інструкцією „Рідної Школи" і посилати декларації почтою. Цей останній уступ комунікату є пречистим доказом, що Українська Парляментарна Репрезентація мала сумніви, чи міністерство видасть приобіцяні розпорядження у справі обіжника. Саме згаданий комунікат УПР. мав на меті одержати від інтересованих сторін, що переводили плебісцит, відомости, чи куратор вже відкликала свій розпорядок, чи ні і як у практиці виглядають обіцянки міністерства.

З представленого стану справи виходить ясно, що і Парляментарна Репрезентація і українські провідні політики ані самі не мають найменшої віри в успішність інтервенції, ані не ширять політичної наївности серед українського громадянства.

Зате наївною є віра автора статті у „Новому Часі" у те, що між Українською Парляментарною Репрезентацією і урядом є такі ідилічні відносини, що український посол міг допильнувати міністра, щоби він телеграфічно чи телефонічно полагодив справу. Інтервенції у міністерства це прикрий, а здебільша безуспішний обовязок Української Парляментарної Репрезентації. Цей обовязок виконують посли і сенатори на домагання українського населення і тому, щоби справа якогось покривдження перейшла всі інстанції та щоби центральна влада не могла виправдуватися незнанням справи. Зрештою, за інтервенціями Української Парляментарної Репрезентації побивається „Новий Час" у тому самому числі у статті під заголовком „Учитель відірвав вухо українській дитині".

Не розуміємо одного, а саме cui bono ширить „Новий Час" невірні думки про Українську Парляментарну Репрезентацію і злобно інтерпретує її комунікат.

Володимир Целевич.

Закарпаття.

ХАРАКТЕРИСТИЧНИЙ ПОДІЛ СУББЕНЦІЙ.

Краєвий Виділ в Ужгороді розділив на засіданні 22. м. м. поміж різні установи й особи субвенції, разом в сумі більше ніж одного мільона ч. корон. Варто підкреслити, що виявив він при цьому куди більшу щедрість для москвофільських інституцій, ніж для народовецьких. Ось кілька зразків: „Общество ім. Духновича" — 50.000 ч. к., „Просвіта" — 30.000 ч. к.; „Учительське Товариство" 10.000, а Народовецьке Учительське Т-во — 2.000 (!); „Карпаторуський Театр" 5.000, ще й до того асигновано 4.500 для приїзду російського театру з Праги, тоді, коли Український Театр дістав усього 4.500 ч. к. У такому більш-менш відношенні роздано підмоги також іншим культурно-освітнім і гуманітарним установам, при чому, очевидно, не помінено й чехів, жидів та мадярів. І так напр. мадярський театр дістав аж 13 тисяч підмоги!

УКРАЇНСЬКА ПЕРЕМОГА В ГУСТІ.

Дня 18. м. м. відбулися загальні збори місцевого „Народопросвітного Союзу“ в Густі. Перемогли українці, вибравши головою Союзу учителя Скоча (голову місц. „Просвіти“), а секретарем учителя Москаленка. Москвофільська листа провалилася, не зважаючи на підтримку деяких мадярів і чехів.

І ТАМ СЕКТАНТИ.

На Закарпатті ширяться між нашим селянством нова апокаліптична секта під назвою „Вибрані від Бога“. Сектанти переконані, що світова війна була різнаючою боротьбою між Богом і сатаною і що в році 1933 настане нова війна й кінець світу. Доктрина нової секти походить з Америки.

З церковних справ.

„ЛЬВІВСЬКІ ПАРОХІЯЛЬНІ ВІСТИ“

Як ми вже заповідали, появився у Львові з днем 1. січня 1933 часопис, присвячений релігійному життю города Львова, п. н. „Львівські Парохіяльні Вісти“. Це покищо двотижневик, що появляється під редакцією о. Юліяна Дзеровича 1-го і 15-го кожного місяця. Видає: Т-во св. Андрея у Львові, адреса Редакції: вул. Содова ч. 1. Річна передплата: 2.40 зол., поодиноке число коштує 10 сотиків. Перше число „Львівських Парохіяльних Вістей“ зредаговане доволі цікаво. В там передова „Наші цілі“ (в якій, на жаль, число гр.-католиків у Львові подано на „більше, як 40 тисяч“, хоч на основі даних львівського статистичного уряду гр.-католиків у Львові є наївно понад 60 тисяч!), а дальше такі актуальні статті: Св. Отець до українських владик, Збірки під церквами, Про стиск у дверях церкви, „Братва доброї смерти“, Євангелія на Різдвяні Свята і Новий Рік, Честь — кому честь!, „Братство доброї смерти“ при церкві св. Миколая, Здвигнім храм Господеві! Крім того два фейлетони: „Різдво на селі“ Ів. Филипчака і „Перше чудо на Україні“, богата хроніка, дрібні вісти, вісти з львівських церков і т. д. Витаючи це потрібне й корисне видавництво, бажаємо йому якнайбільшого поширення серед українського громадянства.

МОЛОДІ ВАСИЛІЯНИ СВЯЩЕНИКАМИ.

Дня 25. грудня 1932 р. одержало у кристинопільськім монастирі з рук Пресв. Йосафата, епископа перемиського, девятьох молодих Василіян священичі свячення, а саме: Миron Федорів, Клим Керницький, Ювеналь Когутяк, Рафаїл Лотоцький, Ігнатій Майка, Венедикт Мельник, Всеволод Савицький, Онисим Шуплат і Михайло Ваврик. Новим священикам бажаємо якнайкращих успіхів у їх дальшій праці.

ДЕ ШИРИТЬСЯ У НАС ЄВАНГЕЛІЗМ?

„Сіяч“, орган „Союзу українських евангельських реформованих громад“, що виходить у Коломиї, приносить у ч. 3—4 за жовтень—листопад 1932 спис тих громад, у яких та група евангеликів має свої станиці (в „Сіячі“ сказано: місійні „пляцівки“!). Це такі громади: Молодятин, Добротів, Воскресінці, Пядики, Уторопи, Пістень, Раківчик, Слобідка Лісна, Перемилів, Львів, Сторопятин, Вислок Горішній, Камінка Мала, Іспас, Ворона, Чорт вець, Микитинці, Паришн, Тишківці, Чорнятин, Семаківці. Отже всього 21 станиць, придбаних за 7 літ праці, що пожерла величезні фонди. Як місійні і духовні робітники працюють у цьому Союзі: пастори: П. Ч. Крат, М. Жураківський, А. Бучак і П. Яремко; дияконна Марія Бучак; евангелисти-місіонарі: В. Боровський і Т. Довгалюк. Небавком мають ще покликати до праці евангелистів: Т. Семенюка, В. Віняавського й А. Максимюка. Крім того Союз має своїх студентів теольогії у Варшаві, в Німеччині і Швайцарії, а також у місійних школах у Чехії і в краю. — Подаємо всі ці інформації під увагу українського громадянства, аби воно знало, в яких саме околицях і місцевостях ширить ся у нас евангельський рух, що загрожує розбиттям нашої національної і релігійної одноцільности та вносить розладдя, непорозуміння, терпя й ворожнечу у наші села.

ЩЕ ОДИН СЕКТАНТСЬКИЙ ОРҐАН.

В Канаді появляється новий сектантський орган п. з. „Сторож Правди“. Це орган українців-адвентистів, якого редактором є якийсь М. Демчук.

На свята
можете дістати гарантовані чисті виноградні
— вина —
дише у
MAGYAR CSARDA
Львів, Костельна ч 8.
Будинок Ремісничої Палати.
ВІДВІДАЙТЕ НАШУ ПЕРШОРЯДНУ
ВИНАРНЮ.

ЯЛИНКИ
саїжий транспорт з ліса можна купити на таких місцях
1) В РИНКУ біля керниці напроти Бачевського.
2) НА ПЛ. СВ. ДУХА біля костела Єзуїтів
3) НА ВУЛ. ШЕПТИЦЬКИХ напроти городу Митр. Палати.
4) НА ВУЛ. САПІГИ напроти жандармерії.
У МИКОЛИ ДОМІНІ

З Волині.

Підкомісія для перекладу св. письма і богослужбових книг.

Переклад св. письма і богослужб. книг на таким важним і відповідальним завданням, що не можна не додати до того, що вже було в „Ділі“ (ч. 291.) ще кілька слів. До комісії ввійшли: протопресв. П. Пашевський, дир. гімн. Б. Білецький, проф. В. Федоренко, Ів. Власовський, прот. Н. Абрамович і М. Тележинський, а також прот. Бриндзей. З наукового боку підкомісія не дуже добре зложена, щоби не сказати — невдачно. Переклад із славянської мови на українську вимагає в багатьох випадках одночасного провірення з текстом єврейським (гебрайським) і грецьким, а значить і знавців цих мов. Крім цього, як зазначив один з учасників на першому засіданні у Варшаві, треба мати на увазі чистоту й поетичність українського тексту, отже і відповідних знавців української мови. У цьому відношенні підкомісія не дуже щасливо дібрана.

Новий урядовий часопис на Волині.

В останьому році при підтримці ББ і урядових сфер на Волині виходила ціла низка польських санаційних часописів: у Луцьку, Ковлі, Рівному, Дубні (при участи Чучмая) й Кремянці. Ці часописи не мали передплатників і чи-

ДЛЯ ДОРОСТАЮЧОЇ МОЛОДІ добре вжити рано шклянку натуральної гіркої води „Ferenc-Jószefa“, що дає спасенні наслідки, очищуючи кров і направляючи функцію шлунка й кишок у дівчат та хлопців. Поручувана лікарями. 738 1—)

тачів, а врешті й грошей на видання. І ось з 1. січня всі ці часописи скомасовано в один під назвою „Волинь“ (польською мовою). „Волинь“ має виходити в Луцьку що тиждня. Головними керманичами нового санаційного часопису є б. редактор „Пшегл. Волин.“ Загурські, б. віцевоєвода Слешиньскі та відомий усім „приятель“ українського народу Волошиновський. Цього досить, щоби знати, яка буде напрямна „Волині“

Шкільний плебісцит.

Те, як селяни Волині взялися до шкільного плебісциту, свідчить про шалене дозрівання мас. Коли би було досить активних інтелігентних одиниць по селах, напевно в плебісциті взялась участь уся селянська Волинь.

Знов-же таки надія на те, що українські маси „призвичаяться“ до чужої школи й знеохотяться до боротьби за свої національні права, завела цілковито. Одні села платили нотарям сотні золот., інші амусили війтів засвідчити підписи, а ще інші зложили скарги до старостів з домаганням продовжити плебісцит, зірваний війтами.

Боротьба з плебісцитом доходила до арештів більше активних одиниць. На Боремельщині, між іншим., арештовано й внескортовано до Дубна п. Омельчука, організатора шкільного плебісциту.

Якби там не було, а волинські маси „набирають смаку“ до боротьби за національні права.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 5. СІЧНЯ 1933.

ФЕДІР ДУДКО. 2)

Подорож до Батурина.

Спогад.

В мурах між тисячами написів чорніють діри, в які були заправлені кінці міжповерхових бальок, а зверха, там, де висіли колись роскішні плафони й де далі над ними опуклою півкулею завершував будову пишний бельведер — дивиться голубе небо з купами білих сліпучих хмар. В літні бурі воно заливає ці руїни потоками дощу, восени засіває їх дрібною слотою, а взимі заносить все це білим пухом холодних сніжинок...

Чи міг хоч на хвилинку догадатися Камерон, великий будівничий цього пишного храму мистецтва, що замість монументального памятника своєму геніеві, який усю витонченість італійського мистецтва переніс з берегів Адріятику під голубі покрови українського неба, він так скоро знайде для себе таку страшну й нечувану наругу!

Чи міг думати висококультурний, з блискучою европейською освітою, але цілком чужий українській стихії Кирило Розумовський, який із такою любовю й побожністю збирав під дахом цієї чудової архітектурної будови багатющі скарби української старовини, що мрія його про створення величавої столиці на берегах тихої української ріки, з університетом, з фабриками, з пишними будовами міністерств, площами й монументами на площах — так скоро згасне і замість великого світового центру, що мав бути відмічений великим кружком на географічних мапах, у кількадесять років по його смерти тут залишиться купа сміття й гною!

Так гинуть квіти, вирослі не на природному матірному ґрунті серед вітрів і бурей, дощів і негоди, а посаджені в кволій тепличній землі рукою примхливого садівника. Ростинка зів'яла, садівник розтоптав її своїм брудним постолом — і замість чудового квіту лишилося мертве сухе бадилля.

Стоїмо посеред руїн, сумно звісивши голови, як над обезчещеною могилою дорогого минулого. У грудях повно болю, безсилої злоби й німого одчаю. Як? І це по всьому, навіки, без вороття?...

Зверху тихо спадає й крихко скочується по купі румовища якийсь відламок гзимсу чи гіпсової наліпки — й знову все тихо.

Стає моторошно й нестерпно серед цієї мертвої тиші — й ми виходимо з палати. Над нашими головами величавий фронтом з високими, кругляки, як свічки, стрункими білими колонами. Між ними на висоті першого поверху — широка простора тераса. Яка повинна бути чудовою панорама Сейму й далеких позасеймових лугів і зелених просторів з цієї прекрасної висоти терасы! Але дістатися туди неможливо й ми даємо тільки волю своїй уяві.

Обходимо палату збоку.

Скільки треба було мати мистецького натхнення й тонкого артистичного смаку, щоб з такою грацією вмістити по боках величньої будови напівкругаї, прикрашені чарівними кольонами й прекрасними вікнами, крила! І з якою необлаганою жорстокістю природа заволоділа цими покинутими витворами людського генія й розмістила по фризах і підвіконнях граціозних прибудов цілий ліс дикого буряну!

Минаємо бічні прибудови й у німому захопленні зупиняємося перед тиловою, найбільш зниженою стороною палати. Це може чи найліпша сторона будови. Коли передня фасада повна строгости й задумливої поваги, то з цього боку будова викликає ніжне замилування своєю інтимністю й мягкістю форм. Тут, як і на передній фасаді широка, простора тераса, звернена в бік прекрасного й величавого колись парку, від якого лишився тепер невеличкий запущений гай. Тераса ця повна такої якоїсь милої близької й щирої простоти, що так і хочеться вилізти на неї, сісти й, притулившися плечима до мурів, послухати, як вона, ця старенька няня, розповість вам про колишнє життя тут, про шумні балі й спокій, про таємні розмови старої Розумихи з вельможним сином, про все, про все.

Під терасою другий, прибраний чудовими рустами, тиловий вхід до палати.

Входимо.

Руїна ще більша, як спереду. Тут росте вже не бурян, а цілі деревця білоногих берез. Стіни, як і з того боку, вкриті тисячами написів.

Нахиляюся й підношу щось блискуче з землі. Шийка з закоркованої пляшки, залитої чорним лаком, на якому виразно витиснена буква „Є“. Чий це ініціял? Тої „Другої“, що забила осиковий кіл в ідею української державности, чи тої „Першої“, що була любкою батуринського козака? В усякому разі одної з цих двох російських цариць, які спеціяльними естафетами присилала з далеких петербурських льохів цілі транспорти вин до двору „малоросійського“ владики.

Ховаємо, як реліквію, цю відбиту шийку, зазираємо в темні, цілком завалені румовищем льохи збуреної й розграбованої москалями палати й виходимо на денне світло.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ КАС ХОРИХ.

Наслідком розпорядку президента Мосціцкого із загальнодержавного Союзу Кас Хорих у Польщі і зліквідованих чотирьох окружних союзів Кас Хорих у краю повстав з днем 1. ц. м. Союз Кас Хорих з осідком у Варшаві. Львівський відділ цього Союзу, якого управником іменований дотеперішній комісар і головний лікар д-р Ян Шумський, зорганізувався так, що частина адміністраційних службовців перейшла на етат нового відділу. Головним завданням відділу буде люстраційна й інструктивна діяльність на терені Кас Хорих 6. союзної округи, що обіймає покищо чотири східно-південні воєвідства. Не виключене, що львівський відділ обіймати-ме теж волинське воєвідство.

Одночасно міністр суспільної опіки розпорядив творити при Касах Хорих ревізійні комітети, що складаються з пятьох членів: 3 із працедавців, 1 із групи обезпечених умовних робітників і 1 із групи фізичних робітників.

—o—

Ревізії й арештування.

ЛЬВІВ.

Інж. Юліяна Воробкевича арештували дня 29. грудня 1932 підчас короткого перебування у Львові в поворотній дорозі з Данцігу до родичів у Чортківщині. Причина невідома, при ревізії нічого не найшли.

ГОРОДОК.

Ревізії, що відбулися в останніх часах у ріжних повітах Галичини, не минули й Городка. В дні 24. XII. 1932 були ревізії в о. дек. Е. Роздольського, о. д-ра І. Цегельського і кооператора А. Притуляка (всі три в Городку) та в інж. Мих. Шуля в Дроздовичах.

—o—

ПРОТИ ЕКЗЕКУЦІЇ СЕЛЯНИНА.

ВІДЕНЬ, 3. І. ПАТ. З Адмонду повідомляють, що комуністи ударемнили перед кількома днями екзекуцію на одному селянині. Жандармерія викрила людей, що причинилися до ударемнення екзекуції, й арештувала 10 студентів університету і середніх шкіл, що були тоді в Адмонді на лещатарській прогульці.

—o—

РОЗВЯЗАННЯ ІРЛЯНДСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

ДЕБЛІН, 3. І. ПАТ. Парлямент вільної ірляндської держави розвязаний. Нові вибори визначені на 24 січня ц. р.

—o—

ЮГОСЛАВІЯ ПРОТИ ІТАЛІЇ.

ЛЬОНДОН, 3. І. ПАТ. Югославянський посол в Льондоні заявив учора, що Югославія занепокоєна акцією Італії в Альбанії. Тому що Альбанія не могла заплатити Італії довгу, італійський посол запропонував Альбанії митну унію, на яку альбанський король не годиться. Всеж таки італійський натиск триває дальше. Югославія не визнасть ніколи такої балканської унії і буде приневолена виступити з рішучим протестом.

Заборона святкувати Різдво в Радянщині.

Кореспондент „Нас Ніріхер Цайтунг" пише з Москви: Святкування Різдва суворо забороняє й у цім році. Тяжкі кари загрожують тим, що насмілились би продати ялинку. На Різдво працюють, як звичайно. Протиріздвяна кампанія провадиться більш енергійно ніж звичайно. Значна роля є в ній приписана протирелігійним музеям, на які перемінено більшу частину церков. В Петербурзі поза Ісакіївською та Казанською церквою замінили тепер у протирелігійний музей і Володимирську Катедру. Союз безбожників уряджує впродовж Різдвяних свят обходи. Розповсюдили понад 100.000 протирелігійних летючок. Розіслали пятьдесять робітничих бригад по цілому районі та до північних озер провадити протирелігійну пропаганду. Протирелігійні музеї уладжують виставки в робітничих клюбах, фабриках, діточих захоронках і т. д. У школах уладжують виклади та протирелігійні забави. У Москві роблять вуличні карневали, щоби знущатися над церковними обрядами. У театрах та кінах показують протирелігійні виставки та фільми. Те саме в інших містах та більших селах. Але не зважаючи на те в нечисленних церквах, які ще залишилися, відбувається Служба Божа і вірні моляться, а по домах будуть святкувати Різдво потайки і без ялинки. Свято Різдва в цім році тим сумніше, що й у Москві населення терпить голод... У промислових осередках, в Донецькім районі, на Уралі, на Радянській Україні та на півночі справа стоїть не краще...

(Укр. Бюро в Жен.)

З голосів польської преси.

Наївність, злоба чи забріханість?

„Українська мова свобідно звучить на університетській катедрі"

Тільки позавчора подали ми низку польських голосів з приводу городецького процесу, між якими були теж два сенаційні голоси розброюючі своєю політичною наївністю. Зокрема публіцист, що жив нині у Львові й редагує один львівський польський часопис, переконував невідомо кого, вощо і нащо, що польська влада, її практична політика та всі поодинокі поляки так благородно, справедливо, гарно і приємно ставилися і ставляться до українців, що невдоволення цих останніх є мало не якимось хоробливим маячуством.

Ми назвали ті ельокубрації маячуванням у сильвестровому похміллі. На диво; в останньому числі „Газети Поранної" (з дати 4. ц. м.) маємо знову статтейку у тому самому тоні. Анонімовий автор, якого редакція поручає, як „одного з найдіяльніших у польській самостійницькій акції", протиставиться тезі про анальогію поміж діяльністю ОУН та польською боєвою акцією в рр. 1904—6 на терені б. Конгресівки. Нема, мовляв, ніякої анальогії, бо москалі поводилися супроти поляків і польського життя зовсім інакше, ніж польська влада поводиться супроти українців. І тут маємо новий реєстр благодатей українського народу у Польщі:

„Українське громадянство Всходньої Малопольські і Волині (спеціяльно Волині! — прим. Ред.), що живе у границях Річпосполитої користає в повноти прав і співжие з польським народом на засаді: рівні з рівними, вільні з вільними. Наша конституція (пригадав собі! — Прим. Ред.) бере під увагу не лише всі застереження договору про меншини, але дає усім національностям Польщі повні права в ділянці громадській, шкіл, церкви, суспільних і культурних організацій. Львівський процес був ведений в українській мові, ця мова свобідно звучить у державній школі й на університетській катедрі. Нема взагалі ділянки життя, в якій українці не могліб ставути до нічим не спутаних перегонів праці та розвитку..."

Читає це громадянин Малопольські без огляду на національність і кліпає очима: нічого не розуміє! З якої зорі злетів автор: адже в останньому процесі обвинуваченим навіть акту обвинувачення не дали в українській мові; адже саме в минулому тижні була голосна справа розпорядку про легалізацію підписів під шкільними українськими батьківськими заявами, розпорядку, який перекреслював практичну вартість цілої законної боротьби за українську мову в народній школі (з ок. 4.000 нар. українських шкіл за австрійських часів залишилось ок. 500!); отже кожній дитині відомо, що з 12 професорських катерд і доцентур у львівському університеті за австрійських часів першого дня приналежности Львова до Польщі нема ні одної і ще взагалі нема навіть катедри української мови!! Адже кожному інтелігентнішому вуличному кольпортерові „Газети Поранної" відомо, що „нічим неспутані перегони праці й розвитку" йдуть з такими „інтермеццами", як боротьба за право українських дітей у народніх школах говорити шкільну молитву в рідній мові...

Не знаємо, які мотиви диктують польським авторам писати такі речі, яких не треба би писати й друкувати з простої пристойности. Чи це анальфабетизм, наївність, злоба чи привична забріханість? Автор назвав оті свої виводи „Без анальогії". Признаємо, що „прикмети" його статті не мають анальогії у *чесній* політичній публіцистиці.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ФЕРМЕНТ В ЕСПАНІЇ.

Перед судом присяглих у Мадриді зізнавало 11 осіб у справі викритої недавно революційної змови в Барцельоні. Поліція викрила в мешканнях двох заговірників багато бомб. Найшли теж спис осіб, яким висилано бомби. В Сарагосі, на вічу синдикалістів арештували 125 осіб під замітом участи в барцельонській змові.

Катальонські екстремісти розгорнули від якогось часу революційну діяльність серед війська. Вісьмох екстремістів пробувало намовити сторожу при складі зброї, щоби їх туди впустили. Хотіли добути скорострільи. Однак екстремістів арештовано й поставлено перед воєнний суд.

ПОЛІТИЧНИЙ РОЗЄМ СКІНЧИВСЯ.

БЕРЛІН, 3. І. ПАТ. Вчора скінчився т. зв. політичний розєм, що заборонював відбувати збори під голим небом, і скрізь розпочалася завзята акція серед урядових кол і поодиноких політичних організацій. В середу конвент сеніорів вирішить річинець скликання райхстагу.

Появився знову центральний орган національ-соціялістичної партії „Фелькішер Беобахтер", в якому Гітлер заявив, що не зречеться прав до влади, які прислугують його партії. Гітлер відкидає всякий компроміс з кабінетом Шляйхера, заповідаючи, що грядучий рік принесе завзяту боротьбу за здійснення ідеї національ-соціялізму.

УТЕЧА ВЯЗНІВ.

ПАРИЖ, 3. І. ПАТ. З Мадриду повідомляють, що вчора рано вязні у форті Вілля Цісперос у провінції Ріо де Оро втікли при помочі вітрильного корабля. Вязні, числом 21 осіб, сиділи за участь у революційній змові з 10. серпня м. р. в Еспанії.

Ширіть наш часопис!

Високочесні, розлогі дерева колишнього гетьманського парку стоять у здичавілій пишноті, кидаючи густу тінь на траву, де пасуться корови. Від колишньої роскоші цього парку, куди вложили стільки грошей, труду, добайливої любови й смаку, з його озерцями, містками, інтимними гротами, альтанами — ні сліду. Тільки під групою високих дерев збереглися два муровані, похилені набік, страшенно знищені вандалізмом людських поколінь стовпи колишньої пишної каркової огорожі з слідами тонкої мистецької роботи.

Справа й зліва, в рівнім віддаленні від палати, стоять також зруйновані, двохповерхові будови, призначені, треба думати, для гетьманського почоту й гостей. Інші численні будови й служби, які з усіх сторін обступали величезну площу гетьманської резиденції, не лишили по собі ніякого сліду, й уся ця широка площа поригої навколо землі над тихими водами Сейму, до якої колись спускалися від палати білі широкі ступені сходів з вазами й балюстрадами по боках — повна запустіння й цілковитого занедбання.

Сумно озираємось навколо й запримічуємо під деревами хлопчика-пастуха.

— Чи не знаєш, хлопче, де тут, у Батурині, Мазепин будинок?

Хлопець з цікавістю оглядає наші гімназійні, з блискучими гудзиками однострої, простягає руку й, показуючи кудись за містечко, називає якесь передмістя. Але ніякого будинку, він запевняє, там нема. Є тільки трохи румовища й дуже багато буряну.

— Так? А кудиж він подівся?

З виразом людини, якій доводиться в стосунку до пояснювати старе, всім відоме повсякдення, він призирливо всміхається й поблажливим тоном доводить нам, що Бог завжди жорстоко розправляється з людьми, які йдуть в розріз з його високою могутньою волею. Мазепа був безбожник і небо суворо покарало його за це: маєток його зруйнований, сам він умер у тяжких муках і місце, де колись стояв його дім, проклятє й забуте людьми.

Як громом прибиті, стоїмо й мовчки дивимося на пастушка, який, твердо переконаний у правоті своїх слів, невинними очима озирає нас.

— Хто це тобі сказав?

— Пан-отець у церкві говорили.

Це було все, що міг сказати нам батуринський хлопець про великого, відомого цілому світові українського гетьмана, якого нога може навіть ступала на тому місці, на якому сидів пастух.

Десь на високому дереві тонким писком скрикнула перелякана птаха.

— А де Кочубеївщина? — запитали ми.

— А он! — показав хлопець на широчезний зелений сад, що темною стіною стояв по другий бік містечка.

— А чий це будинок, знаєш? — питаємо, показуючи на гетьманську палату.

— Розумів.

— Хтож не такий був Розум?

— Генерал! — відповідає без надуми хлопець.

З болючим сумом, раз-у-раз озираючися, щоб навіки задержати в памяти образ величавої будівлі, спускаємося зеленим горбом від дому „генерала Розума" до тихого, з золотими піскоівими берегами й чистою, як дитячі сльози, водою Сейму. (Докінчення буде)

—o—

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого рода друкарські роботи
по найдешевших цінах!

ПРОДОВЖЕННЯ САМОВРЯДУВАННЯ.

ВАРШАВА, 3. I. ПАТ. Уряд постановив внести до сойму проект закону, що продовжує час урядування самоврядних органів у воєвідствах: львівськім, тернопільськім і станиславівськім до часу уконституування в сільських і міських громадах самоврядних органів, покликаних після видачі вибор. приписів.

Аналогічне продовження каденції тих самоврядних органів ухвалив сойм для познанського та поморського воєвідства законом із 10. III. 1932.

Продовження каденції органів у дотеперішньому складі є в звязку з проектом закону про частинну зміну самоврядного теперішнього устрою, який тепер розглядають у соймовій комісії, яка видасть нові виборчі приписи.

—o—

СЕЛЯНСЬКА РЕВОЛЬТА ЗЛІКВІДОВАНА.

ВІДЕНЬ, 3. I. ПАТ. Справоздавці віденських газет з австрійської місцевости Форав стверджують, що т. зв. хлопську революцію вчора зліквідували. В год. 18.20 ситуація була критична. Селяни, зібрані перед ратушем, готовилися до нападу на будинок, бо досі арештованих селян не випустили на волю. Жандармерія була приготована відбити юрбу багнетами. Крім того мала в розпорядженні чотири скорострільні. З допомогою жандармерії мав стануги відділ війська. Однак у хвилині найбільшої напруги надійшла депеша від прокуратора з Граду, що наказала випустити чотирьох арештованих селян на волю. Наслідком того юрба розійшлася спокійно

ВОРОЖІ НАСТРОЇ ПРОТИ ЧУЖИНЦІВ У ПЕРСІЇ.

ТЕГЕРАН, 2. I. ПАТ. Перський шах видав декрет, що забороняє вищим урядовцям і особам на вищих урядових становищах, відвідувати европейські жінки й брати участь у приняттях, виданих чужинцями у Персії. Це зрозумів зростаючих ворожих настроїв супроти представників заграничної торговлі. На думку перських торговельних кол радянські впливи на терені Персії надуживають персько-радянської умови, зробленої недавно. Ті кола домагаються покликати окрему комісію, що перевелаб ревізію умови.

КИТАЙСЬКО-ЯПОНСЬКІ БОЇ.

ШАНГАЙ, 2. I. ПАТ. Сьогодні розпочалася знову стрілянина в Шангай-Кай після приходу японських військ. Із Тієнцина повідомляють, що японські літаки скинули на Шангай-Кай 12 бомб, а водночас кілька полевих гармат бомбардувало місто. Японські й манджурські війська заняли залізничний дворець у Шангай-Кай, звідки 3000 воїнів готові виїхати до Шін-Вантао.

ШАНГАЙ, 2. I. ПАТ. Із Тієнцину повідомляють про завязану перестрілку між відділами китайськими і японськими. На основі вісток із японських джерел японці перші почали стріляти без причини, а китайці тільки боронили свої становища.

ПЕКІН, 3. I. ПАТ. Японські джерела обговорюють положення в Шан-Гай-Кван і заявляють, що місто окупували ще вчора.

Згідно з офіціальними китайськими джерелами місто є ще в руках китайців, які побідно відбили наступ.

Японське посольство стверджує, що йому нічого не відомо про окупацію міста японськими військами а також про ноти, вислані нібито до Чан-Сю-Ліяна. Згідно з вістками з Токіо, до японської залоги в Тієнцині вислали приказ зльокалізувати події в Шан-Гаї Квані. Японське м-ство военної фльоти зарядило мабуть, щоби японські военні кораблі, що є в пристані Шафебо, були готові виплисти на море, коли положення в Шан-Гаї-Квані вимагало цього.

НА СВЯТА! НА СВЯТА!
ЧОКОЛЯДОВІ ПРИКРАСИ НА ЯЛИНКУ
з фабрики
Яна Гефлінґера
здорові, смачні, з найліпшої чоколяди в сортиментах і на вагу, всюди можна дістати, а головно у фірмовій крамниці
ВУЛ. РУТОВСЬКОГО 8 (пл. св. Духа).

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Поштова оплата** на святошні листівки з побажаннями, що складаються з 5 слів коштує лише 5 сот. Хто хоче використати цю догідність і вислати святочні побажання всім своякам і знайомим, найде Листівки в найбільшому виборі і по дешевій ціні у **„Союзному Базарі“**, Львів, Руська 20. 1144 1-2

— **Звільнювання вчителів українців у варшавській шкільній кураторії.** У варшавській шкільній окрузі є доволі багато учителів-українців. Від двох років йде там акція шкільних кругів у тому напрямі, щоби цих учителів проганяти зі служби. Урядово це зветься „переносити в нечинний стан“. Минулого року одного вчителя українця взяли там у такі кліщі, що він нещасний застрілився з розпуки (Понко). Цього року звільнили з посад цілу низку вчителів-українців з походження галичан і волиняків.

— **Проціджування пасажирів.** Пасажирі українці, що прибувають на Волинь з Галичини, підпадають пильній поліційній обсерваційї, а головним чином молодь шкільна і селянська. Підозрілих затримують і обшукують. Між іншим затримали на стації Луцьк і селянина С. Наїдка, делегата на зїзд РСУК. Те саме сталося з ним і підчас повороту зі Львова.

— **Чехи як дома.** Рівенська чеська „Шкільна Матіца“ разом з чеським спортовим товариством „Сокіл“ дня 25. XII. м. р. улаштували спортову академію й забаву, збираючи на свої культурні потреби немалі гроші. А українці, дивлячися на волю чеської меншости, лише ковтають слинку.

—**І так заробляють у часи кризи!** Рабин у Рівному в типовому вбранні й з гарно закрученими пейсами ходить від ресторану до ресторану, пе, закусує свинячими ласощами, танцює й взагалі добре бавиться. Розбавленому рабинові місцеві жиди складають значну суму грошей, щоб він не компромітував їх і виїхав з Рівного. Мабуть, цей рабин матиме непоганий заробіток на кризу.

— **Передсвяточний поклик.** Пишуть нам: Збліжаються Різдвяні Свята. Чимало гроша й здоровля піде на тютюн і алькоголеві напитки. Памятайте, що згідно з щорічним звичаєм „Рідна Школа“ продає артистичну карту, яка звільнює від алькогольних принять. Нехай-же кожний, хто має сильну волю і рішив покинути алькоголь і тютюн, зазначить це позитивним ділом і купить протиалькогольну карту „Рідної Школи“. — **„Відродженець“.**

— **На карти „Рідної Школи“, звільняючі від алькогольних напоїв з нагоди Різдва Христового** зложили в зол. Вп. Громадяни (ки): зі Львова: радн. Кокорудз Ілля — 20, дир. В. Кузьмович — 10, ред. Д. Паліїв — 2, д-р Мирон Коновалець — 2, інж. Е. Храпливий — 2; радн. А. Костишин — 2, І. Олексин — 2; з краю: Ст. Матковська, Краковець — 5, П. Ванджура, Радом — 3, кооп. „Надія“, Степань (Волинь) — 2. — Хто черговий?

— **Веселий ювилей.** Сатирично-гумористичний двотижневик „Зиз“ обрахував, сам собі дивуючись, що вже виходить у світ 10 літ. Із цієї нагоди видав потрійне ювилейне число, яке одночасно є Різдвяним і Новорічним. Найбільшу несподіванку зробила на-пів анонімна редакція своїм співробітникам їхніми карикатурами, які ще й попідписувала правдивими прізвищами. Неодин читач буде здивований цими нельояльними ревеляціями „Зиза“.

—**Підвищення кари.** Перед апеляційним судом у Львові відбулася розправа проти львівського лікаря д-ра Телішевського, якого суд першої інстанції засудив за ріжні провини на 6 місяців вязниці. Від того засуду д-р Томашевський зголосив відклик і апеляційний суд після кількадневної розправи підвищив йому кару на півтора року вязниці. Д-р Т. був обвинуваченний за злочин ошуканства, якого допустився фальшуванням документів на кілька тисяч долярів, за клевету, спроневірення, публичне насильство і т. п. Увільнення щодо тяжкого ушкодження тіла студента Заморського апеляційний суд затвердив. Виконання кари відложено на пять років.

— **Наслідком слабої фреквенції** подорожних з днем 15. ц. м. буде припинений поспішний потяг між Львовом (відїзд год. 8) і Бориславом і потяг між Бориславом (відїзд год. 16.59) і Львовом.

— **Страйк візників,** занятих у деревній промисловости в Ланчині пов. Надвірна. Страйкарі домагаються підвишки заплати за перевіз дерева. Участь у страйку бере коло 100 осіб.

— **Тютюн подешевів.** Тютюновий монополь обнизив від 1. ц. м. ціни тютюнових виробів. Цим способом надіється підвищити консумцію, що в останніх часах значно впала.

— **Обнижка цін залізничих білетів.** М-ство комунікацій обнизило на 25 проц. ціни окружних, 15-дневних, білетів, піврічних і річних. 15-дневний білет, важний на всі лінії, на поспішний потяг коштує тепер 100 зол. замість 130 зол., місячний 190 зол. замість 250 зол.

— **Конфіскують шпроти.** Галицька гранична сторожа стверднла, що німецька фабрика рибних консерв „Кунде“ в Данцігу імпортує масово до Польщі шпроти німецького походження. З урядового наказу цей товар конфіскують. В самому Перемишлі забрали два вагони шпротів.

— **Арештували нотаря.** В Тухові арештували нотаря Вінцента Пісарчика. Причиною арештування були зловживання в депозитах.

—**З голоду до вязниці.** На поліційну станицю в Кремянці зголосилася служниця Ева Тимчишин і заявила, що викинула з вагону 2-тижневу дитину. Поліційне дохождення ствердило, що то неправда. Дівчина була від довшого часу без праці й призналася до видуманого злочину, щоби провести зиму у вязниці.

— **Нещасливий випадок.** У тартаку фірми „Польська Фореста“ в Надвірній робітниця Юстина Шишук і робітник Федір Волинський, обоє із Пнівя, згинули привалені деревом.

— **Вбивники священика.** В Познані арештували двох убивників польського священика-катехита Жигм. Масловського. Це 24-літній Бр Беднарчик, фаховий злодій, родом із Ченстохови, вже кілька разів каранний тюрмою, та 27-літн Ян Грелька, вломник, родом зі Сьроди, 13 разів каранний, що щойно 20. грудня м. р. вийшов із тюрми. Вбили вони священика задля грабежі. 1. січня три бандити на шляху з Нового Міста до Сольця виконали грабіжницький напад і одному подорожньому забрали готівку. Є докази, що й у цьому нападі брали участь Беднарчик і Грелька.

— **Ріжні вістки.** У Празі помер д-р Карло Крайбіх, професор дерматольогії місцевого німецького університету, відомий теж як маляр і письменник. — В Парижі згоріла у власному мешканні драматична й фільмова артистка Дегранж, не могучи врятуватися перед пожежою. — Відомий російський бас Федір Шаляпін приняв становище професора співу в Ню-Йорку.

— **У добі бриджа.** Будапешт це місто, де грають і програють багато. Гра у бриджа належить там до найскромніших. Зате вона поширена як пошесть. Цю недугу рішили використати безробітні жінки. Є такі багаті дами, що мусять кілька годин денно грати в карти, а мають діти. Що зробити з дітьми, коли охота бере йти до кавярні на карти або партія протягнулась занадто довго? Є вже зорганізована станиця жінок, що заступають маму у хаті при дітях на годину, дві, цілий вечір, відповідно до умови. Підходить така мама до телефону і викликує заступницю на означену годину. А що багато сучасних жінок грає краще у бриджа, ніж виховує дітн, що дітн імовірно на цьому не тратять

—o—

З листів до Редакції.

До Вп. П. Олександра Костика, відповідального редактора часописі „Діло у Львові.

Вп. П. Редактор

В звязку з нотаткою в ч. І. „Діла“ з дня 1. січня б. р. під заголовком „Невідрадне явище“, прошу на основі § 19 прес. зак. від 17. XII. 1862 умістити в найближчому числі „Діла“ слідуюче спростування:

I. Неправдою є, що редагований мною „Вістник“ хоче викликати у читачів враження, що є він (що до видавничої сторони) той самий орган, що й „Літер.-Наук. Вістник“, виступаючи супроти останнього як конкурент. Натомісць правдою є, що „Вістник“, що має іншу від „ЛНВ“ назву, іншого відповід. редактора і іншу адресу, та анонсуючись (в „Ділі“ 25. XII) як **„новий** журнал“, — не хоче викликати враження, що є він — що до видавничої сторони — той самий журнал, що „ЛНВ“, ані виступати супроти останнього як конкурент, бо „ЛНВ“ від півроку вже не виходить.

II. Неправдою є, що хотячи приднати собі як найбільшу скількість передплатників, „Вістник“ використовує дезорієнтацію серед читаючого загалу. Натомісць правдою є, що „Вістник“ числить не на дезорієнтацію, а навпаки на поінформованість читачів, бо ці читачі добре розуміють, що „Вістник“, який має **той самий** напрямок, що й „ЛНВ“, **того самого** редактора і **тих самих** переважно співробітників (Е. Маланюка, У. Самчука, Ст. Смаль-Стоцького, В. Стефаника, М. Кордубу, С. Сірополка і ін., як це зазначено на обгортці), — що цей „Вістник“ є і має повне право бути ідейним наступником „Літ. Наук. Вістника“.

З поважанням
Дм. Донцов,
редактор „Вістника“

У Львові 1. січня 1933

З нових книжок.

ДИТЯЧА КНИЖКА ЯК РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК.

У всіх культурних народів завівся віддавна звичай, що на Свят-Вечір, під ялинку кладуть дітям різні дарунки, серед яких головне місце займає дитяча книжка. Різдво Христове — це питоме свято дітей. Враження й переживання тих радісних хвилин тревають відтак ціле життя і в споминах на склоні життя линуть думки людини у ту памятну та чарівну хвилину — коли-го під ялинкою, з рук батька чи матери, дістала першу книжечку, яка відтак стала для неї товчком для духової праці.

У нашім народі звичай обдаровування дітей на Свят-Вечір щойно недавно починається поволі приймати і з кожним роком кріпшає, що доказує зріст культури. Та на жаль діти поруч різнородних забавок і солодощів не находять книжки ще в такій мірі, як хочби у наших сусідів. Погляньте по містах на передсвяточні вистави книгарень, а побачите як вони уладжені, яка маса книжок, в головно барвистих окладинок, приневолює прохожого бодай оком кинути на них — не говорячи вже про дітвору, яка цілими годинами пригладається тим книжечкам і потопає в мріях: які з них бажали би мати.

Українська дитяча література находиться в стадії постепенного розвитку. Маємо вже кілька дитячих видавництв, з яких на перше місце вибивається видавництво **„Світ Дитини"**, яке за 14 літ свого істнування виказало велику продуктивність у доборі книжок для дітей і молоді. Майже кожного року перед Різдвом на сторінках нашої преси находимо огляд найновіших видань книжкових, рецензії і річників журналика **„Світ Дитини"**, який уже від 1919 року гуртує під своїм прапором ряди української дітвори.

Хочемо тут подати коротенький бодай огляд усіх нових видань цього рухливого видавництва, щоби в той спосіб звернути увагу на ті книжки, які надавались би на дарунки для дітей під ялинку. Це все книжечки дуже дешеві — найдорожчі 2 зол. і прегарно видані.

На перший план зпоміж усіх книжечок, виданих протягом 1932 року вибиваються **„Маленькі борці" Анатоля Курдидика** (ціна 1.20 зол.) з образками молодого нашого рисівника Петра Андрусіва, який сюжети до цих образків особисто пережив на полі боротьби за волю і долю свого народа. Перед очима маленьких читачів пересуваються радісні й трагічні картини, але всі вони повні чару, який дає свідомість сповненого обовязку для Вітчизни.

От бачимо малого Семсона як жене паровиком проти ворожої панцирки, як Івасик показує шлях своєму дядькові Касіянові, куди може найкраще втекти з вязниці; бачимо маленьку Мілю, як двигає повну запаску патронів до окопів, де стоять Січові Стрільці, яким знову Павлик посилає свій новенький шалик, що його дістав від св. Миколая. А там Петрик і Олекса носять шапками патрони з ворожого муніційного возу та здалека чути гомін кінських копит. То малий Микола спішить з вісткою, що вороги окружають село...

„Вільгельм Тель" Антона Лотоцького — скаже кожній дитині, що доля і воля рідного народу не приходять легко, що багато треба жертв і трудів заки осягнемо вимріяну мету кожного поневоленого народу. Вільгельм Тель і Арнольд Вінкельрід — це два типові символи саможертви для рідної справи.

Про наше минуле оповість нашій дітворі багато Антін Лотоцький в **Ведмедівській попівні"** якто 700 турків-яничар з коней повалила, а Миколай Погідний (псевдонім одного молодого письменника — священника) **„Казка про гордого боярина"** — представляє долю зрадника рідної земді.

Світ казки та країни мрій — заступлений новими виданнями найсильніше. На перше місце висувається казка **Т. Дончака** (емігранта нашого з далекої Австралії) п. з.: **„Казка про дивного змія".** Ця книжечка надається до масового ширення між сільською дітворою. **Андерсенові** збірки казок: **„Ялинка", „Чародій піскосій" і „Дикі лебеді"** вводять кожну дитину не в країну уяви, але в реальну дійсність і защіплюють у діточих серцях альтруїстичні почування для всіх убогих, нещасних, бездольних. Веселе і життєрадісне Кіплінгове **„Слонятко"** та повні безжурности **„Байки і казки"** — Теодорова-Давидова (славновісного редактора найкращого російського дитячого журналика довоєнного — „Світлячка") — дадуть дітям багато веселости, а ще більше... сміху з горобчика, що то чуже мешкання винаймав шпакам. **„Історія про Малого Мука"** та **Мотовязник Гасан"** — це перли з пребогатої скарбниці „Казок 1001 ночі", вони не потребують ніякої більше рекомендації. Їх дидактичні й виховні вартости неоцінені.

Книжечки: **„Стриборів ліс"** (казка про покерту матери для добра свого недоброго сина) — зі збірки хорватської письменниці Івашки Брліч-Мажураніч; **„Зачарований цвітник"** (казка про покарану злобу і нагороджену чесність та трудолюбивість) — переклад Святослава Лакусти, дають дітям багато насолоди при читанню.

Оповідання Льва Лотоцького п. з. **„Сила молитви"** — зробить велике враження на молодих читачів і має цінну виховну вартість. В ньому бачимо, як вірного приятеля можна втратити через гроші та що молитва з невинних уст дитини може навернути навіть найбільшого злочинця. А та **„Маленька вдова"** із „шестирима дітьми", що не вагається для рятування бідної своєї товаришки Елєн Раферті жебрати на великоміській вулиці — це картина щирої дитячої самопожертви для добра ближнього, це прообраз евангельської чесноти про любов ближнього. А таких книжечок нашим дітям треба якнайбільше. **„Оповідання для найменших"** — Володимира Жуковецької, це перша в нашій дитячій літературі збірка оповідань для маленьких дітей у дошкільному віці — на актуальні питання буденного життя, на які часто мусять родичі дати „цікавій" дитині влучну відповідь. Про це умілo росказує в своїх оповіданнях Жуковецька без зайвих моралів, без реторичних фраз просто з великим відчуттям дитячої душі. На книжечку цю звертаємо увагу родичам, які не знають, що мають дати читати своїм 4—5 літнім пестійкам.

Зоріян Вільшанецький.

Дописи.

БУЧАЧ.

Заг. Збори Кружка „Рідної Школи". Дня 22. 12. 1932 р. відбулися Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Бучачі. Зі звітів поодиноких референтів слідно було, що Кружок не проявляв плянової праці й обмежувався лише до стягання місячних жертв на „Рідну Школу" в самому місті. Після ухвалення абсолюторії уступаючій Старшині вибрано нову Старшину, одначе вона по чотирьох днях урядування мусіла зрезигнувати з вибору. Дня 27. 12. 1932 відбулися надзвичайні Заг. Збори Кружка, на яких вибрано іншу Старшину з д-ром М. Гринівом як головою. Перед новою Старшиною стоїть завдання заснувати кружки „Р. Ш." і поширити рідношкільну ідею в повіті.

З життя Філії Т-ва Прихильників Мистецтва. Дня 23. 12. 1932, в 60-ліття уродин мистця О. Новаківського, відбулася в салі „Міщанського Брацтва" в год. 7. веч. академія, присвячена мистцеві, получена з виставою його картин. Академія випала доволі гарно, не дописала тільки місцева українська публика. Виставу картин по трьох днях перевезли до домівки „Української Бесіди". Це вже вдруге рухлива Філія Т-ва Прихильників Мистецтва улаштовує в Бучачі виставу мистецьких картин, поборюючи інертність і лінивство місцевого громадянства, якому за дрібну квоту дається змогу оглядати твори наших мистців.

Підсумки плебісциту. Час вношення шкільних декларацій уже за нами. На 67 громад бучацького повіту біля 60 внесло шк. декларації; інші громади або мають школу з українською мовою навчання, або мають польське населення. В декотрих громадах, як Возилові, Сновидові і Стінці, селяни стягали до села нотаря і підписували повноваство на збіру і передачу шкільних декларацій до інспекторату. Треба признати, що село з зазлістям бореться за свою школу, не жалуючи ні труда ні коштів.

Що робить інтелігенція в Потоці Золотім? Місточко Потік Золотий, буч. повіту, не проявляє навіть такої діяльности, як середньо-активне село повіту. Замість мати свою Філію „Просвіти" і Кружок „Рідної Школи" на свою судову округу, не має нічого. Нема ні Кружка, ні інших товариств, а чит. „Просвіти" справді істнує але ніякої праці ані діловодства не веде. А треба зняти що є в місці інтелігенти, які могліби і повинніб закладувати громадян та почати плянову суспільну працю. Треба тільки побороти свою апатію, а з другого боку треба пресії на лінивих!

РУДЕЧЧИНА.

Ще про польські молитви у школах. В Рудеччині завели були також польські шкільні молитви. Зараз на початку шкільного року управи вселюдних шкіл у Березці, Голодівці, Сусулові, Порічу Грунт., Татаринові, Новім Селі, Андріяновім, Михалевичах, Погірцях і Підгайчиках приказали молитися всім дітям лиш по польськи у стилізації, уложеній польським єпископатом. І хоча повітовий інспекторат шкільний в Рудках повелів відтак підчиненому собі учительству, що молитви ці обовязують лиш дітей обряду римо-кат., то проте п. Лисуня управителька школи в Порічу Грунт., в якій нема ані одної дитини обряду римо-кат., молиться з шкільною дитворою донині по польськи. А ч. Михайло Полянський, учитель в Березці, зарядив, щоби в його класі діти молилися одного дня по польськи, а другого по українськи; але коли прийшла черга на дитину обряду лат., молитися по українськи, то П оминає, а коли прийде черга на дитину обряду гр.-кат. молитися по польськи то вона мусить це сповнити. Яка несправедливість! Не вільно шкільним дітям поздоровляти словами „Слава Ісусу Христу" в отсих школах: в Сусулові, Голодівці і Михайлевичах, де українські діти мусять витати своїх учителів словами: „Нех бендзе похвальони Єзус Христус!" П. Химяк, управитель школи в Михалевичах, відважився повчити вісімлітнього сина місц. гр.-кат. пароха, що не годиться витати його словами „Слава" і т. д., але словами: „Нех бендзе похвальони"...

Плебісцит. Шкільний плебісцит у рудецькому судовому повіті переведено якнайкраще з виїмком Підгайчик і Ятвяг, де переважають поляки, а місцеві українські чинники вложили за мало праці в цю справу. Замітне те, що в селах, в яких місцева інтелігенція байдуже ставилася до плебісцитової акції, селянство само взяло ініціятиву у свої руки. Шкільний інспекторат у Рудках дня 29. грудня не приймав деклараций. З тої причини громади відіслали їх почтою.

СКОЛЕ.

Освітня анкета. З кінцем листопада відбулася у Сколім окружна просвітня анкета, на яку явилося 39 відпоручників сільських читалень „Просвіти". П. М. Бриликівський, як делегат Матірнього Товариства, виголосив обширний реферат, по якім виявилася дуже жива й річева дискусія. Багато селян забирало голос.

Загальні Збори Філії „Просвіти". Дня 8. грудня м. р. відбулися Загальні Збори філії „Просвіти" у Сколім. Представники приналежних до неї читалень явились майже в комплеті. Головною точкою денної програми була справа віддоваження Товариства, над яким з успіхом працював минулорічний виділ. Дотеперішній голова д-р С. Булак дальше обняв провід філії, при чому Збори висказали йому подяку за його повну посвяти громадянську діяльність у повіті.

Репрезентаційний концерт. Того самого дня вечором відбувся у Сколім репрезентаційний концерт при співучасти д-ра Тисяка, дипльомованої піяністки п. Біликовської і скрипака п. Кашинця. На концерті явилося дуже багато чужинців, німців і мадярів, що живуть у Сколім, які щиро були захоплені не тільки голосом і мистецькою культурою нашого надійного тенора, але також інтерпретацією українських пісень, яка в особі д-ра Тисяка найшла дуже доброго представника. Особливо стрілецькі й воєнні пісні, відспівані з великою інтуіцією, порушили душу українського слухача до глибини без середніх переживань. Після концерту відбувся в комнатах п. Булаків комерс.

Праця на Верховині. Слід зазначити, що українська інтелігенція справді енергійно взялася до праці над сільською Верховиною. А праця це дуже тяжка і в не одному різниться від праці на інших теренах. Наш бойко ніяк не може визбутися з пелен своєї архаїчної природи. Якась орієнтальна пасивність, діточа легкодушність, життєва альогічність, відсутність почуття дійсно-

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1,— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

сти, нечувана серед українського народу погорда для гроша і матеріяльних фори життя — це питомі риси його застиглої психіки. Одиноким його духовим кормом є процесування зі всіми компліяціями аж до екзекуції включно. „Правоватися" є в бойка фізіольогічною конечністю, а весь дохід, який сюди останніми роками обильно напливав з деревного промислу, перейшов у чужі адвокатські руки. Коли ще додати до цього просто жахливу неграмотність, то щойно тоді зрозуміємо, яке тяжке завдання бере на себе той, хто рішився тут вкласти свій труд і сили для боротьби з темними силами цієї гарної країни. Місцеві інтелігенти на чолі з д-ром Буяком, о. Притуляком, дир. Садовським, які знають наскрізь специфічну психольогію нашого верховинця, багато вже в цьому напрямі зробили, що дозволяє сподівитися, що на той так дуже загрожений плат наших Карпат, де такі величезні кліматичні можливости, явиться решті дух культури й поступу в українські шати.

ТУРКА н. С.

Загальні Збори філій „Сільського Господаря" й „Союзу Українок". У дні 10. XI. 1932 відбула філія „С. Г." свої Загальні Збори при участи 115 членів, а в дні 27. XI. 1932 філія „Союзу Українок" при участи 17 членів; головою першої стала о. М. Конюшко з Розлуча, другої О. Міськевичева з Турки. На Зборах „С. Г." перевели живу дискусію, в якій забирали голос: д-р Марцін, о. Ю. Татомир, д-р Кондрат, о. І. Федевич, Е. Утриско й інші; її вислідом є акція масового закладування Кружків „С Г." по селах Турчанщини.

Освітня анкета. Рівнож освітня анкета з І. XII 1932 була численно обіслана (було 122 відпоручників сіль-

Оголошення до святочного числа „ДІЛА", яке вийде в значно збільшенім обємі і накладі в пятницю 6 січня 1933, приймає Адміністрація „Діла" найпізніше до четверга 5. січня до години 13.

ських читалень) і стояла на високім рівні. Промовляли на ній делегат Головного Виділу „Просвіти" М. Брилинський зі Львова, о. Ю. Татомир з Лужка і визначніші турчанські громадяни. Загалом не зважаючи на дуже для гірських околиць докучливу економічну кризу, помічуємо серед селян нашого повіту велике зацікавлення всіми установами. Щасть Боже!

ЛУЦЬК.

Надзвичайні збори „Українбанку". Дня 26. XII. м. р. відбулися в Луцьку надзвичайні збори „Українбанку" внаслідок того, що надзірна рада банку подалася до димісії. Збори почалися з того, що прийняли зміну статуту, рішивши, що у зборах можуть брати участь усі фізичні члени, як колись, і не тільки уповноважені. Після цього дир. Петриківський заалярмував збори, що, мовляв, дирекції загрожує за щось кримінал і що збори повинні ратувати пп. директорів. Зовсім недвозначно було сказано, що збори в такій ситуації для урятування пп. директорів і себе повинні обрати „певну" надзірну раду й поробити „певні" кроки. І налякані збори уповноважених, які перед хвилиною винесли собі присуд смерти, визнали в останній хвилині свого, далеко неславного істнування добре серце й виконали слізну просьбу дирекції: обрали нову раду з найменше відомих людей, а в тому числі й відомого п. Ковалевського, якого попередня рада усунула з дирекції, а до того ще ухвалили політичну декларацію, привітання і т. д. Подія явить на волинські відносини занадто „американська". І тому треба дещо сказати про її джерела. В попередній надз. раді був гуртик людей (меншість), який, репрезентуючи місцеве населення, не погоджувався з фінансовою політикою більшости дирекції, що привела банк до дуже тяжкого, майже безвихідного положення. Після останніх звичайних зборів, що відбулися всього півтора місяця тому, „опозиція" мала в раді більшість, але одночасно дістала у спадщину й безвихідний сліпий кут. Одним словом, витворилося положення, що дуже надається на те, щоб „добити певну політику". Ради запропонували або зізвідуватися, або складати декларації і „робити цю політику" та просити кого слід, щоби врятувати дирекцію, як переконував усіх п. Петриківський. „Опозиційна" частина надзірної ради, всупереч осторогам і протестам, якої довели банк до сучасного стану, не почувала себе до обовязку вибілювати тих, що завинили й цілковито усунулися. Але знаючи, яким чином вибиралися „уповноважені" та яка їх вартість, проведено зміну статуту, щоб на найближчих зборах прийшли до голосу всі члени і справді зайнялися ратуванням банку. А покищо „Українбанк" увійшов у сферу „певної" політики, яка дуже потрібна тим, що шукають голосів для оправдання на Волині своїх експериментів. „Українбанк" має бути доказом того, що українське населення „при них стоїть і стояти хоче". Очевидно, дехто з директорів за приведення затуманених „уповноважених" на лоно „певної" політики не лише не попаде до криміналу, яким так зручно лякали всіх, але ще й заслужить на ласку. Як вийде на цьому „Українбанк", це інша справа; врешті для цих політиків вона найменше цікава, як було це й досі. Отак ведеться гра народньою інституцією і народніми грішми. Ведеться вона так легко тому, що маса членів банку складається з найменше свідомих та ідейних одиниць, з людей, що шукали лише грошей і тільки. В кожному разі положення „Українбанку" дуже сумне.

Сторонній.

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві в Бучачі: У вчорашньому числі „Діла" зайшла наслідком коректорського недогляду прикра помилка, за яку просимо вибачення. На Ваше предложення ми не тільки дуже радо годимося, але й просимо подати нам точну адресу для висилки нашої легітимації.

Наших Вп. Кореспондентів, що присилають нам дрібні вістки з краю, просимо писати до нас згідно з приятою в „Ділі" формою. Інакше всі ті вістки треба переробляти, а то й переписувати, що доводить до їх сьогочасної появи.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у приватних оборотах 8.93-25.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 123.70, 124.11, 123.39; Данія 173.30, 173.73, 172.87; Голяндія 558.90, 559.80; 558.00; Лондон 29.79—82, 29.95, 29.84; Нью Йорк кабель 8.92.9, 8.94.9, 8.90.9; Париж 34.85, 34.94, 34.76; Швайцарія 171.80, 172.23, 171.37; Італія 45.75, 45.37, 45.53; Берлін 212.55.

Акції.

Банк Польський 88.50, 88.00

ЗБІЖЕ.

Ціни біржеві. Ціни ринкові. Льоко Підволочиська: Пшениця дворська 26.00—26.50. Пшениця дворська 24.00—24.50, Пшениця збірна 21.75—22.25, жито одноціле 13.75—14.00, жито збірне 12.75—13.00, ячмінь на мливо 10.50—10.75, овес дворський 12.50—13.00, овес дворський замокий 11.00—11.50, овес збірний замокий 9.00—9.50, Гречка на мливо 11.50—12.00, Гречка пашна 10.50—11.00, висівки житні 5.00—5.25, Висівки пшен. 5.50—5.75, Просо краєве 12.50—13.00. Льоко Львів: Жито одноціле 15.25—15.50, жито збірне 14.25—14.50, ячмінь на мливо 12.50—12.75, овес дворський 14.50—15.00, овес дворський замокий 13.00—13.50, овес збірний замокий 11.50—11.75.

Інші курси незмінені.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 3. І. 1933 р. за масло експортове та десерове прима 0·00 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яець 5·80—6·00 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 4. І. год. 8.15 Концерт.

Четвер, 5. І. год. 7.30 веч. „Занадто правдиве, щоби було добре" (Ціни найнижчі. Абон. 4).

Театр Рівнородностей.

Середа, 4. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Четвер, 5. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5)

Кіна.

АДРІЯ: „Любов козака".

АПОЛЬО: „Любов і пімста до...ного козака".

АТЛЯНТІК: „На пріжаї жінки".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).

КОЛЬОСЕЙ: „Тайна Секвани" й ревія „Ідемо до Закопаного!".

КОПЕРНИК: „Кохай мене сьогодні!" (Мор. Шевальє).

МАРУСЕНЬКА: „Кохай мене сьогодні" (Мор. Шевальє).

МІРАЖ: „Бастер Кітон жениться".

ОАЗА: „Чоловік, якого я вбила" та ревія.

ПАЛЯС: „Відважний вояк Швейк".

ПАН: „Король то я" (Вл. Буріян).

ПАСАЖ: „Побідна орда".

ПРОМІНЬ: „Остання чета" й ревія.

СТИЛЕВЕ: „Атлянтида" і ревія.

УТІХА: „Дівольський пляж" (Том Мікс).

ХИМЕРА: „Пімста дилика"

Закордонне радіо.

Середа, 4. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, 16.00 Авдиція, **Копенгаген** (281,2) 22.25 Чайковський, концерт, **Штутгарт** (360,6) 10.10 Пісні, 20.00 Веселий вечір, **Білгород** (430,4) 16.00 Нар. пісні, **Рим** (441,2) 13.00 Музика, **Прага** (488,6) 19.20 Пісні, 20.00 „Єнуфа" оп. Яначека, **Відень** (517,2) 11.30 Капела, 19.30 Опера, **Будапешт** (550,5) 12.05 Сп. квартет, 17.30, 19.15 Концерт, **Харків** (937,5) 10.00, 12.15, 15.00, 16.35, 19.00 Концерт, 17.30 Літ. трансмісія, 24.00 Балетова й оперова музика, **Москва** (1000) 17.25 „Богема" оп. Пучінія.

Четвер, 5. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30, 17.50 Концерт, **Бреслав** (325) 13.10 Музика, **Мілян** (331,4) 20.30 Опера, **Штрасбург** (345,2) 21.00 Концерт, **Гельсінґфорс** (368,1) 18.40 Спів, **Білгород** (430,4) 19.00 Нар. пісні, 22.00 Циг. музика, **Рим** (441,2) 20.45 Концерт, **Прага** (488,6) 22.25 Музика, **Відень** (517,2) 15.55 Нар. пісні, **Рига** (525,4) 15.30 Скрипка, 20.20 Лотиська музика, **Будапешт** (550,5) 19.30 Опера, **Харків** (937,5) 10.00, 15.00, 19.00 Концерт, 17.30 Гумор і сатира, 12.15, 24.00 Музика.

ЛЬВІВСЬКА РАДІО.

Середа, 4. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 13.10, 17.30 Грамофон, 13.20 Метеор. комунікат, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Для дітей: „Історія року", „Як бурий котик прислав Івусика", 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Зворот до романтичности в творчості Сенкевича", 17.00 Для вчителів музики, 17.40 Вістки із сусп. руху за кордоном, 18.00 Танк. музика, 18.25 Авд. блакитних „Радіо дітям", 19.00 Польсько-болгарські взаємини, 19.15 Всячина, 19.30 Літ. життя, 19.45, 21.05 Прес. рад. денник, 20.00 Легка музика, 21.00 Спорт, 21.10 Співа, 21.35 На опері, 21.50 Фортепян, 22.35 Комунікати, 22.40 Танкова музика, 23.00 Ретранс місії із закордону.

Четвер, 5. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10 Оркестра, 13.20 Метеор. комунікат, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Минувшина й теперішність у творах Алданова, 16.15, 17.00 Грамофон, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Світ у радіо: „Ст. Новаковський", 17.25 Серед книжок, 17.40 Актуальний відчит, 18.00 Концерт, 19.00 Всячина, грамофон, 19.20 Рільничий комунікат, 19.30 „Хорт" опов. Равіча, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Концерт, Спорт, 21.30 „Пан Твардовський" авд., 22.15 Циг. музика, 22.55 Комунікати, 23.00 Танкова музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Порядок Богослужень в празник Різдва Христового в церкві Успення Пр. Д. Марії (Волоський). В пятницю 6. ц. м. в год. 8. рано царські Часи, а опісля Служба Божа Василія В. В суботу д. 7. ц. м. в год. 5. рано Повечеріе вел. Служби Божі читані в 6., 7., 8., 9. і 12. В год. 9.45. Архієрейська Сл. Божа, яку відслужить Преосвященний Кир Никита. В неділю д. 8. ц. м. Служби Божі читані в 7., 8., 9. і 12. Співана Сл. Божа в год. 10. В понеділок д. 9. ц. м. Служби Божі читані в 6., 7., 8., 9. і 12. В год. 9.45 Сл. Божа співана. — В суботу д. 7. і понеділок д. 9. ц. м. Служби Божі співані трансмітує радіо. Співає хор під проводом проф. Орленка-Прокоповича.

На ялинку для нещасної матері зложили: Люба Соневицька зол. 3, Наталія Барвінська зол. 5, С. Т. К. зол. 2, Е. Калайська зол. 10, І. Ш. зол. 5, М. П. зол. 5, Службовики Н. Т. зол. 21.50, Марійка Вілик зол. 2, Прися Пікас зол. 2, А. Ч. зол. 3, Іванчик Лисяк зол. 10, Анатоль Курдидик зол. 2.50, Ярослав Курдидик зол. 2.50, Тануся Ференс зол. 5, Ірина Т. перемишль зол. 3, Л. Салтикевич зол. 3. Разом з попередніми виказами зложено зол. 242.50 і 1 долар.

КОЖНИЙ МОЖЕ ПЕРЕКОНАТИСЯ

в дешевім передсвяточнім тижні про виїмково низькі ціни добірних шинок, полядвиць, чисто вепрових ковбас по ціні зол. 1.50 за 1 кг. та всілякого роду мяса і побічних продуктів з виробу

БЕКОНІВ

в складах продажі

МЕЧИСЛАВА ВАҐНЕРА у Львові

вул. ГОРОДЕЦЬКА 44 вул. ЛИЧАКІВСЬКА 24
вул. СОНІШНА 39 вул. ЖОВКІВСЬКА 11
ЛЕВАНДІВКА 3. МАЯ ч. 10.

Фабрика і Бюро замовлень вул. Дзялинських 7. Тел. 16—72

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК
КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР
Ціна 50 сот., з почтовою перес. 70 сот
ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО
Спогади І. ІІ. і ІІІ. часть
Ціна 8·— золотих — без пересилки.

Посол Дм. Великанович зложив у нашій Адміністрації 12 золотих на 10 обідів у Народній Гостинниці для тих студентів, що через матеріяльні злидні не можуть виїхати на Свята.

На Рідну Школу зложив о. Олексій Пристай із Нью-Гевен 5 доларів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БРОКАТИ від зол. 3.80, колдри, постіль, фіранки, каші, портієри і накидки найдешевше **Фрайліх, Львів, Сикстуська 21.**

КУХОННУ ПОСУДИНУ, столову посудину, бляхи на печиво поручає найдешевше. А. Косцюк, Львів, Шайнохи 2 (бічна Коперника). 1016 7—7

КОЛЯДИ на мішаний хор Ярославенка за 3 золоті висилає „Торбан", Львів, вул. Софії 78. 1126 3—3

ТОРБИНКИ жіночі зі шкіри — великий вибір — найдешевше в робітні римарсько-галантерійній **М. Барера, вул. Сикстуська 2.** 370 33—33

ЗА ПОЗИЧКУ 7.000 зол. дам 2-кімнатне мешкання з комфортом за відсотки. Зголошення до Адмін. під „Гіпотека". 1-1

НАКРИТТЯ столове з альпаки, китайського і правдивого срібла найдешевше у **ВОЛЬФА,** Гетьманська 6. 1112 1—2

ФОРМИ БАЛЕВИХ СУКОНЬ, КОЗЛОВСЬКА, АКАДЕМІЧНА 22. 1127 1—3

ШЕВЧЕНКО і КНЯЖНА РЕПНІНА

Ціна 1·50 зол., на почт. перес. 50 сот.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Жарівки свічники, ламинки, анодові батерії „Центра" 100 V — зол. 12, 120 V — зол. 15, 150 V — зол. 18, радієві апарати детекторові змінювачі з голосниками фотографічні апарати нові моделі у великім виборі по найприступніших цінах поручає:

„Електрокабель" ЛЬВІВ Коперника 16

Фотоаматорська робітня постійно діяльна

1882 Ювилейний Рік 1932

50 ЛІТ ПРАЦІ

Фірми Брандштедтер і С-ка

У ЛЬВОВІ, ПЛ. ГОЛУХОВСЬКИХ 5

поручає на ЯЛИНКУ товари чеколядові та з цукру в найбільшім виборі. Ціни гуртові і детайлічні сталі та дуже низькі.

Дякуючи вічливо за дотеперішне поперті нашої фірми, просимо надальше мати до нас довіря.

Направа слухавок з доданням нових шнурів, регулящією і магнесованням зол. 1.— Перерібки і електрифікація вілібірників найдешевше:

РАДІО-ЛЯБОРАТОРІЯ

Львів, вул. Бема 12 а в подвірю. Тел. в чемности 1-25. 1141 2—3

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 5 (13.244). Львів, пятниця 6. січня 1933. Pocztowa opłata zryczałtowana. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ощадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічне 12·00 „
Піврічне 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Чи прийде до порозуміння між францією та Німеччиною.

Скріплена німецька пропаганда за ревізією за хідних границь Польщі. — Німецькі й французькі голоси про безпосереднє порозуміння. — Французько-німецька торговельна умова. — Проблема воєнних довгів, розброєння та забез пеки. — Б. канцлер фон Папен нім. амбасадором у Парижі? — Стрівожені польські голоси.

Львів, 4. січня 1933.

Є безперечним фактом, що пропагандивна акція Німеччини в справі ревізії її західних кордонів, особливож щодо т. зв. данцігського коридору, стала в останньому часі знову сильнішою і голоснішою. Тільки вчора читали ми напр. про протест польського посла у Берліні проти участи німецького радія, як державної установи, у тій пропаганді. Сьогодні читаємо, що подібний протест заклав польський посол у Льондоні, закидуючи спікерові англійського радія, що він тенденційно вислугується німецькій ревізіоністичній пропаганді. Хоча польська щоденна публіцистика й дипльоматія надзвичайно вразлива, ба навіть перечулена у точці не лише територіяльного, але взагалі всякого воєнного ревізіонізму, проте збільшена активність німецької ревізіоністичної акції не підлягає сумнівові: свідчать про це і новорічні бажання през. Гінденбурга та канцлера Шляйхера, і повінь газетних статтей та окремих публікацій, і радієві авдиції, ріжні провінціональні імпрези та принагідні промови. Все те вказує на ширше задуману плянову акцію німецького уряду, до якої весь той нинішній шум є лише підготовчою увертурою. Ще поважніше каже про це льогіка історичних подій, яку напр. пригадує паризький „Тан": Штреземан, мовляв, довів до пляну Юнга, Брінінг підготовив скреслення репарацій, Папен приготовив признання Німеччині рівних збройневих прав, — ролею Шляйхера буде висунути справу зміни територіяльних постанов версайського договору...

Нинішня ревізіоністична кампанія тим цікавіша, що вона йде майже виключно під широким гаслом — порозуміння з Францією. Є теж ціла низка інших познак, які ворожать наближення між Німеччиною та Францією. Так напр. кілька днів тому підписано в Берліні нову французько-німецьку торговельну умову, яка входить в життя з днем 1. лютого ц. р. Крім неї підписано девізову умову з важністю від 1. січня, а й найбільш знаменною точкою є признання великих пільг для німецьких туристів, що їдуть до Франції. Французький амбасадор у Берліні з великим признанням висловлювався про атмосферу, в якій йшли переговори, та добачував у цьому факті важливу додатню прогнозу для розвитку франко-німецьких відносин. „Фосіше Цтг." оголосила опінію цілого ряду французьких політиків, які однозгідно стверджують велике політичне значіння того господарського наближення.

Одночасно звертають увагу, що з приходом до влади президента Спол. Держав Рузвельта, не вважаючи на всі його нинішні застереження проти скреслення воєнних довгів Европи, ця справа таки ввійде в найближчому часі на чергу міжнародніх розмов. Тоді покажеться, що треба буде таки поважно подумати над розвязкою проблеми розброєння, від якої Америка узалежнює ревізію воєнних довгів. А що розброєння, згідно з французькою тезою, є нерозривно звязане з проблемою забезпеки (гарантії французької територіяльної недоторканости, якої французи не добачують у самому рейнському пакті), якої не хоче гарантувати Франції Америка, — то єдиною можливістю полагодити справу довгів і розброєння і забезпеки є безпосереднє порозуміння Франції з Німеччиною. Німецька преса цитує теж чимало голосів чільних французьких діячів, які щораз більше схилюються до ідеї таких безпосередніх франко-німецьких розмов, які пропонував уже канцлер Папен та на які не зголився Еріо. Між іншими цитують голос французького історика Льої Бертрана, католицького діяча графа Д'Ормессона і т. д.

Таким робом можна сподіватися, що канцлер Шляйхер висуне справу ревізії границь у звязку з женевською дискусією над забезпекою мира. Шляйхер — кажуть — людина зручна і не зробить тієї помилки, щоби брутально домагатися зміни версайського договору. Він змагатиме мабуть до здобуття формули, яка в рямцях загальної умови про забезпеку допускатиме можливість ревізії мирних договорів. У звязку з цими заходами — амбасадором Німеччини у Парижі стане нібито б. канцлер Папен, який має особисті впливові звязки у тих правих французьких колах, які віддавна пропагують „фронт західної цивілізації", розуміючи під ним тісний франко-німецький союз.

Не дивниця, що всіми цими подіями чимало схвильована польська прилюдна опінія. Польська преса, починаючи від „Газети Польскої" й „Іл. Курера Цодзєнного" та кінчаючи на корфантівській „Польоні", виступає однозгідно проти німецької ревізіоністичної акції. Новорічна „Газета Польска" пригадує ратифікування польським соймом у 1930 р. торгов. договору з Німеччиною, як доказ доброї волі мирного співжиття з Німеччиною, та заявляє готовість підписати з німцями окремий пакт неагресії. Однак постава Німеччини насторожує, мовляв, Польщу до найзоркішої чуйности супроти заходу...

Ніхто не знає, що йому принесе будучність, тому повинен щадити на чорну годину, а свої ощадности поміщувати

В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Не дайте залякати себе!

В справі забезпеки практичних наслідків шкільного плебісциту.

Як перевірюють важність зголошених декларацій?

Виконний міністеріяльний розпорядок з 7. січня 1925 р. Д. З. Р. П. ч. 3, поз. 33 постановляє ось що:

§ 8. Шкільний інспектор досліджує, чи існують умови, під якими декларація має важність та зокрема:

1) чи громада (гміна), в якій лежить школа, має згідно з висліданми останнього загального перепису населення 25 проц. населення тої народности, в мові якої хотів би прохач учити дитину;

2) при посередництві староства, громадського (гмінного) уряду, або на випадок потреби сам особисто чи підписаний на декларації разом з вичисленими в ній дітьми мешкає в межах даної шкільної округи;

3) чи діти, названі в декларації, живуть і чи матимуть шкільний вік в дні 1. вересня відповідного року (В цьому випадку чи матимуть на 1. вересня 1933 року 7—14 літ життя);

4) чи виступаючий як опікун дитини має до цього право.

Заздалегідь звертаємо увагу на повищі постанови виконного розпорядку, бо перевірка може вже початися в найближчих днях. Дотеперішня практика виказала, що ті, котрі досліджують ті умовини, не обмежуються на ствердженні дійсного стану річи, але звичайно роблять натиск на батьків, щоби відкликали шк. декларації. Вони вживають при цьому напр. таких аргументів, той, мовляв, хто бажає української мови на вчання у школі, хоче викинути польську мову, а тим самим виступає проти польської держави. Проба осьідомити батьків, щоби в таких випадках не далися збаламутити й залякати, бо в українській школі все одно вчать обовязково польської мови як предмету. Радимо на всякі питання в тій справі відповідати коротко: — „У шкільній декларації все написане, більше нічого не маю додати ані змінити!"

Отже **зголошених декларацій** за українською мовою навчання **не відкликати ані ніяких шк. декларацій більше не підписувати**, бо речинець шк. декларацій за українською мовою навчання минув 31. грудня 1932 р.

Наближається плебісцит за польською школою.

Виконний міністеріяльний розпорядок з 7. січня 1925 р. Д. З. Р. П. ч. 3, поз. 33 постановляє у тій справі ось що:

§ 9. Про зголошення батьками щонайменше 40 дітей домагання ввести до школи неполську мову навчання, повідомляє шкільний інспектор перед днем 1. жовтого населення тої шкільної округи з тою метою, щоб уможливити решті батьків зголосити жадання навчати в польській мові.

Таке повідомлення треба виконати через вивішення відповідної оповістки в домівці громадського (гмінного) уряду, а поскільки у відповідній шкільній окрузі немає громадського (гмінного) уряду, то в іншім місці положеним в межах тої округи, однак з виключенням шкільного будинку".

Згідно з постановами ст. 3. закону з 31. липня 1924 р. і § 10 і 13 виконного розпорядку з 5. січня 1925, якщо до 30. квітня 1933 р. вплинуть від батьків 20 дітей у шкільному віці шкільні декларації з домаганням польської (державної) мови навчання, то тоді школа стає **двоязичною (утраквістичною).**

Очевидно, якщо поляки не назбирають стільки підписів, то школа по закону має бути українська.

Отже обовязком кожного свідомого українця, в першу чергу нашої сільської інтеліґенції та зокрема нашого духовенства, селян і робітників є поучити й остерегти батьків і опікунів, щоби не дали збаламутитися і не підписували ніяких нових шкільних декларацій, бо — як вище сказано — речинець декларацій за українською школою минув 31. грудня 1932 р.

З другої сторони українці даної громади повинні за всяку ціну довідатися, хто підписував декларації за польською школою і чи ті підписи важні. Якщо підписи на таких деклараціях сфальшовані, або декларації підписали такі особи, що не мають права, або за таких дітей, що не є в шкільному віці або не мешкають в даній шк. окрузі, то про це все донести приналежному повітовому шкільному інспекторові за посвідкою або поручним листом почтою, бо ані закон ані виконний розпорядок не накладає обовязку на пов. шкільного інспектора робити з власного почину розвідки в тому напрямі.

Про всі такі факти повідомляти Правну Оборону при Гол. Управі „Рідної Школи" у Львові, Ринок 10 та українську пресу.

Правна Оборона при Гол. Управі „Рідної Школи".

Перед скликанням райхстагу.

БЕРЛІН. 4. І. ПАТ. Сьогодні збирається конвент сеніорів Райхстагу, щоби вирішити речинець скликання парляменту. Загально думають, що цим днем буде 17. ц. м. Одночасно проектують скликання пруського сейму. Уряд республики має заявити на конвенті сеніорів готовість виголосити програмову заяву та заявитися за найшвидшим порозуміннем внесення на заяву вотовіря.

В політичних колах говорять про *нову стрічу Гітлера зі Шляйхером* перед вирішенним справи райхстагу. Дальша доля парляменту залежить від становища, яке займуть гітлерівці. Якщо прийде до явного конфлікту з урядом республики і розвязанням райхстагу, в урядових колах заповідають *розписання нових виборів у найближчому часі.*

Церковні матеріяли брокати на фелони, френзлі, гальони, ристи, також всіляки матеріяли для потреб церковних і літургічних — а також осінні новинки у вовнах і шовку на плащі і дамські сукні поручає фірма

АДОЛЬФ АВЕРБАХ, Львів, Ринок ч. 20, телеф. 7-54. Рік заснування 1890.

Акція за українським середнім шкільництвом.

З ініціятиви Головної Управи „Рідної Школи" відбуваються в місцевостях, у яких є приватні і державні гімназії, шкільні анкети громадських чинників. Завданням цих анкет є: 1) устійнити потреби даної місцевости щодо приватного і державного загально-освітнього і фахового шкільництва, 2) узгіднити акцію старань за здійсненням цих видвигнених потреб.

Як відомо, нові шкільні закони зліквідують до 1. липня 1938 р. всі семінарії і зменшать на половину всі середні школи. Таким робом в українських приватних і державних середніх школах пропаде 60 клас. Тому українське громадянство повинно домагатися на місце тих клас заснування нових середніх шкіл. Саме обдумання заходів, які належить повести щодо відчинення тих нових шкіл — поруч збереження дотеперішніх — є основним завданням тих анкет.

Досі вони відбулися в Перемишлі, Коломиї, Зборові, в Тернополі і Чорткові. Треба докінче, щоби всі не лише заінтересовані (отже ті, що вже мають середні школи, які мають бути доповнювані зредуковані), але й ті місцевости, що ще середніх шкіл не мають, але мають умовини і потребу на них, щоби всі ці місцевости докінче такі анкети відбули. Треба подати докладний хід нарад тих анкет і їх резолюції до відома Головної Управи „Рідної Школи", яка всі ці матеріяли зберe і в формі меморіялу предложить відповідним шкільним чинникам. Далі, ці всі місцевости мусять бути також приготовані й на те, що для підтримки заходів Головної Управи мусітимуть пізніше теж зі свого боку висилати відповідні представлення до шкільних чинників, а може й навіть висилати відповідні делегації. Однак про це буде згодом оповістка в газетах.

З життя Союзу Українських Адвокатів.

Сходини Львівської Делегатури С. У. А.

Дня 25. грудня м. р. відбулися в домівці С. У. А. сходини Львівської Делегатури. Проводив сходинам делегат д-р Евген Шуровський, адвокат з Винник, секретарював адвокат Степан Ганицький. Про новий екзекуційний закон референували: д-р Іван Кміцикевич і Микола Багринівський, адвокат з Рівного. Реферати викликали живу дискусію. Другий референт „Про положення та виглядн української адвокатури на Волині" та інших північно-західних землях — виголосив адвокат Микола Багринівський. Він подав, що на 120 адвокатів окружних судів у Рівному і Луцьку є тільки 5 адвокатів українців, один адвокатський аплікант і біля 20 жидів. Положення адвокатури на Волині на разі невідрадне, як зрештою всюди, але як економічні відносини зміняться, то буде там краще як деінде і тому українці адвокати повинні вже тепер там осідати. В широкій дискусії, яка розвинулася по тім рефераті порушено також справу відкривання адвокатських канцелярій в округах краківської апеляції. Там є 6 окружних судів, а саме: Краків, Ясло, Новий Санч, Ряшів, Тарнів і Відовичі. Для українців є місця на терені окружних судів: Ясла і Нового Санча. На терені тих двох окружних судів є досі наші адвокати тільки в Дуклі, Горлицях, Кросні, Мушині і Грибові, а крім того в округах Ряшева у Фриштаку і Лежайську. Потім д-р Маріян Глушкевич, д-р Іван Кміцикевич і д-р Альфред Гозикович подавали інформації щодо вписів на листу адвокатів, належитостей за впис і т. д. Незвичайно численні сходини замкнув делегат д-р Шуровський і подякував передовсім адвокатові Багринівському, що не жалів труду і приїхав на них з рефератом аж з Рівного.

Мілїон селян утїкло з України в інші сторони С. Р. С. Р.

Кореспондент нюйоркського „Таймсу", Волтер Дюранті, приїхав з Москви до Парижа і почав посилати такі телеграми до „Таймсу", яких радянська влада була би не перепустила з Москви. Дюранті повідомляє, що *мілїон селян покинуло Україну* і помандрували, втікаючи перед голодовою смертю і шукаючи хліба, в дальших сторонах Радянського Союзу. З початку комуністична влада думала, що це селянство йде на сезонові праці, але селянство не вернулося на весняну сівбу. Тоді стало ясно, що воно втікло з України, шукаючи порятунку від голоду. А про це не можна було подати з Москви, бо цензура не пропустила. Подібних випадків цензурування є багато.

Новий болгарський уряд.

СОФІЯ, 4. І. ПАТ. На вчорашньому засіданні парляменту премієр виголосив заяву, що новий уряд буде продовжувати політику свого попередника і заповів закони про амнестію та фінансові і податкові справи. Після дискусії, в якій взяли участь представники всіх партій, палата ухвалила *довіря для уряду*.

Комуністи в Еспанії.

Як повідомляють із Мадриду, в гірничому районі Ля Фергера, де два місяці трівае страйк, комуністи розгортають велику саботажову акцію. В останніх днях кинули 50 бомб, при чому ушкодили в багатьох місцях електричні проводи. Біля Альказар населення напало на громадський уряд й знищило внутрішнє уладження. Бурмістр і секретар тяжко ранені.

З віденського університету.

ВІДЕНЬ. 4. І. ПАТ. На віденському університеті будуть відновлені виклади 10. п. м. Ректор університету оголосив, що академічний сенат заборонив носити зброю, партійні однострої й політичні відзнаки в університетських будинках. Сенат уповажнив крім того ректора створити академічний легіон із студентів, що користуються особливим довірям ректора. Завданням легіону підтримати порядок на університеті.

Чого то вже не підроблюють!

НЮ ЙОРК, 10. грудня. (Вл. кор.) В Ню Йорку попали на слід величезного обману у продажі великих рогів підбігунового оленя, антильопи та інших рогачів. Є між богатими людьми спеціяльні любителі прикрас у виді великих рогів, або й цілої голови. Головно ті люди, що любуються в мисливстві, запопадливо збирають такі предмети і платять за них грубі тисячі. Одначе вони все хочуть знати, звідки ті роги походять, коли то вбито звіря, хто його вбив і т. п. і потім тим величаються перед своїми приятелями. Цю слабість богатих людей підхопили хитрі торговці і навчилися штучно підроблювати величезні роги підбігунових звірят, прибивати їх на гарних дошках, надавати їм вигляд старовини, придумати якусь історійку ще із середньовічних часів і продати такий предмет за тисячку-дві-пять. Кажуть, що сотки тисяч долярів пішли в той спосіб до кишень обманців. Цей фальш відкрив припадково торговець такими річами, Ролянд Ворд, який дбайливо зберігає історію правдивих того роду предметів і їх перехід з рук до рук та оголошує час від часу відповідні цінники. Такі підроблені голови з рогами дістались навіть до музею національної збірки голов і рогів у Ню Йорку.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 6. СІЧНЯ 1933.

ФЕДІР ДУДКО. 3)

Подорож до Батурина.

Спогад.

(Докінчення).

Недалеко від порому підносилася висока крута гора, перед якою треба було встати з повозу, щоб дати коням змогу витягнути його на кручу — й зараз на горі починалося містечко. Тихе, глухе, занедбане, повне жидівських крамничок містечко, в яких продавали дьоготь, сіль, гараню й де пахло оселедцем і мишами. У стороні від цих безвиразних крамничок, вражаючи очі невідповідністю делікатних форм до загального безбарвного кольориту, стояла, потопаючи в зелені дерев, чудова мурована церква — витвір тонкого італійського мистецтва, де поховали Кирила Розумовського.

Входимо в церкву. З правого від входу боку невисокий, з білого мармуру надгробок з вирізьбленим барельєфним портретом Розумовського й бронзовою таблицею, на якій вписали довжелезний титул останнього українського володаря. Тут вичислено все, що хочете: і граф, і кавалер ордену св. Андрія Первозванного, і генерал-фельдмаршал і т. д. і т. д. Нема тільки одного: що той, хто спочиває під цим білим надгробником — був український гетьман.

Сторож, що відчинив нам церкву, звертав нашу увагу на все в цьому гарному батуринському храмі, тільки не на місце спочинку гетьмана, а коли ми спитали його, хто лежить під надгробком, відповів, як і пастушок:

— Генерал Розумовський.

На виїзді з Батурина, за великим, замуленим, повним гусей і качок ставом, ми побачили величезний, розбишний, заростий віковими деревами густий парк, на зеленому тлі якого білів скромний виглядом, довгий партеровий будинок колишнього Мазепиного приятеля, кума й поплечника, ославленого генерального судді Василя Кочубея.

З биттям у серцях підїжджаємо до цього білого дому. Тут колись бував Мазепа, тут на пишних бенкетах у його честь у присутності цілої генеральної української старшини господар, стоячи з келихом у руках перед ясновельможним гостем, виголошував квітчасті застольні промови, звідси вночі втікла до гетьманської палати закохана в Мазепу молода Кочубеївна, тут-же писав і звідси вислав розлютований Кочубей свій донос цареві Петрові.

Встаємо з повоза. Тиша. Навколо ні душі.

Озираємося.

Якийсь особливий, інший, цілком непохібний до вистрійної чепурности дому Розумовського світ почуваємо в кожній порошинці цього стародавнього Кочубеївського оселища. Це тиха, повна старосвітської простоти й примітивізму, типова великопанська садиба української лівобережної гетьманської шляхти, які на Чернигівщині можна бачити скрізь.

Оглядаємо Кочубеїв дім назовні. Простий партеровий будинок з грубезними мурами, без усяких зовнішніх прикрас. Єдина оздоба його — трьохкутний аттик, як видно, перебудований був у пізніших часах. Взагалі цілий будинок повен слідів пізніших ремонтів і перебудувань, які відібрали від нього всю принаду й характеристичні ознаки старожитности.

Знаходимо сторожа, який живе при домі, й просимо його показати нам Кочубеїву господу.

Сторож — уже стрілений горобець. З хитрістю аналфабета, який догадується, що цей нежилий дім має якесь спеціяльне значіння для публіки, починає служити нам всякими поясненнями, підслуханими від тих, хто вже раніш бував тут. Страшні, несотворені речі, повні анахровізмів і легендарного безглуздя, почули ми від цього чічерона, який дуже добре задавався до ролі провідника в маломістечковому паноптікумі.

Обходимо покої Кочубеївого дому. Все, починаючи від підлог і кінчаючи стелями, тут перероблене — й уся романтична цінність цього історичного місця навіки згинула разом з тою варварською реставрацією, якої допустилися пізніші власники осель. — Кочубеї. У покоях, правда, стояли деякі старовинні меблі, але це, очевидно, були тільки останки із того всього, що нащадки Кочубея вивезли звідси в інші свої маєтки, і стояли вони не в тому порядку й не на тих місцях, як колись. Це тим дивніше, коли пригадаємо, що дім цей, підчас зруйнування Батурина військами Меншикова, увесь час був недоторканим і лишаючися дотепер у тому стані, в якому був за життя Василя Кочубея, міг би стати одним із найцінніших музеїв старої Гетьманщини.

Найцікавішим з усього, що ми побачили в Кочубеївому домі, були старі склепінчасті льохи, яких не торкнулася, на щастя, рука реставраторів. Це цілком темні, порожні тепер, просторі камери, з дуже глибокими нішами в товстелезних мурах, де очевидно, ховали всяке добро, й масивними залізними обручами в склепіннях, до яких, треба думати, прив'ішували ріжні мішки з харчами, щоб оберегти їх від мишей. Одначе сторож звязав з цими обручами цілу легенду: до них була прикована ланцюгами Мотря, спіймана в момент утечі з батьк. дому до Мазепи (сторож, за Пушкіним, називав її Марією), пізніше були привязані гетьманові посланці до старого Кочубея, а врешті з наказу Мазепи і сам Кочубей.

Виходимо в заростий, напіздикий, величезний сад. У глибині його сторож показує нам Мотин дуб. Під ним ніби вперше виявила молода

Шкільні декларації причиною хороби нотаря.

(Неправдоподібна, але правдива подія.)

Щоби уневожливити переведення шкільного плебісциту у Кремянці, бурмістр Бонр відмовився потверджувати підписи батьків на шкільних деклараціях. Не помогли скарги до повітового старости, і на те все витрачено лиш дорогий час.

Тоді батьки рішили звернутися до тих, які з уряду повинні потверджувати всякі документи — до нотарів. Едмунд Кевіґ з початку, поки не розшолопав, у чому тут справа, погодився потверджувати підписи по 2 зол. за декларацію; потім підвищив ту ціну до 4 зол., а той хто не мав особистої виказки, мусів дати ще по 1 зол. Батьки на те мусіли погодитися, бо два інші нотарі — Горецький і Шубяковський — вимагали по 5 зол. за декларацію, хоча згідно із затвердженою тарифою повинні би брати не більше як 4 зол.

П. Кевіґ погодився посвідчити 40 декларацій, але підписавши 20 декларацій, очевидно зрозумів, що робить „непатріотичне діло". І це так подіяло на бідного старушка, що він нагло захворував і від підпису вже зложених декларацій рішуче відмовився, хоча напередодні почував себе досить добре і віщо не віщувало такої наглої хвороби, щоби не можна було взяти пера в руки для підпису. Тоді батьки в розпуці кинулися до 2 других нотарів — Шубяковського і Горецького, людей в силі віку і нехоровитих, але на диво показалося, що бюра їх нечинні, бо обидва також нагло... виїхали в невідомому напрямку і на необмежений час, в поспіху залишаючи свої канцелярії без заступників і нечинними. Батьки телеграфічно звернулися до председника окружного суду в Рівному, щоб зарадив такому лихові.

А. В-кий.

„Просвіта" в житті та розвитку нашого народу.

Промова голови „Просвіти" д-ра І. Брика на „Святі Просвіти" у Львові.

У першій книжечці, складеній живою українською мовою і видрукованій у 1837 р. у „Русалці Дністровій" жалується Маркіян Шашкевич: „Судило нам ся послідним бути. Бо коли другі славяни вершка ся дохаплюють, нам у густій студеній мраці гибіти". Безпросвітня темрява — розпучлива безнадійність. — Бо й справді. Тоді, як усі славянські народи відродились до нового життя, коли вже й для народньої освіти працювала від 1825 р. Матиця сербська, від 1830 р. Матиця чеська, а пізніше від сорокових років Матиця іллірська, Матиця лужицько-сербська і Матиця дальматинська, то перша українська книжечка, видана з бажанням розбудити до національного життя галицьку волость, не може вийти у Львові, тільки в Будимі, австрійська влада її конфіскує і не пускає до тих, для кого вона призначена, а на смільчака-новатора сипляться поліційні доходження.

Здається, що доля „Русалки Дністрової" змальовує найкраще тодішню гірку долю українського народу в Галичині. А всеж таки не можна сказати, щоби традиційна туга за освітою за час неволі в нас вигасла, щоб не було й думки про неї.

Ні! Про народню освіту думало й „Товариство священників", засноване 1816 р. в Перемишлі. Думка про потребу освітньої праці захоплювала й „Головну Руську Раду" і „Собор руських учених" і „Галицько-руську Матицю"... у 1848 р.

Перенесімся хоч на хвилину в ті часи і пригадаймо мало вже кому відомі думки, що виходили з мізку й серця наших предків.

„Усі народи пізнали, що тільки через народне образування можуть прийти до сили і значіння". „Довго та гадка снувалася й кружила, але в давнішім, безнадійнім положенні нашім годі було з нею в світ появитися". Аж конституція, одніське слово „воля" пробудило й нас з довгого сну, сну майже смертельного до життя, але життя милого, бо народнього. А основою вільного народнього життя є просвічення, бо тільки просвічені народи є правдиво вільні". „А наш нарід хоче просвітитися, хоче дивитися на світло, яке перед ним зажжено, жадає духової поживи так, як у жаркий день спалені уста женця охолоди-водиці".

Отже „із широї любови до загального добра, з ревности до рідної мови і піднесення народности загадали українці (русини) у Львові заложити товариство, котре би добрі й загально корисні книжки видавало і за можливо низьку ціну між народом ширило". А це „для скорого поширення освіти і буйнішого розвитку української народности".

„Великі осяги інших народів будять у нас подив, але не можуть віднати нам відваги. Славний приклад братів наших — південних славян і чехів, котрі перед 20-ти роками були там, відки ми тепер виходимо, нехай нам буде зіркою провідною". „Чим більші труди й перешкоди, тим більші нехай будуть наші зусилля, а дасть Бог, що доведеться нам, бо не для себе працювати будемо а для добра 15-мілїонового народу". „Трудящами не відстрашаймося, а подвоїм наші сили, бо що для одного, двох-трьох важке, стане легке, як усі спільно до того взьямемося". „Получімся всі в тім спільнім переконанню, що правдиве щастя нашого народу тільки на підставі просвічення зависти може".

Колиж перший зїзд галицько-українських учених вибрав зпоміж себе „Товариство Просвічення", яке мало співпрацювати з Матицею, впали ось-які чудові, заповітні слова з уст голови зїзду о. Михайла Куземського:

„Гадаю, що просвітити нарід є ділом найкращим і найбільшим, яким тільки чоловік занятися може. Бо чиж є що гарніше, як привести нарід до пізнання природних прав людини, навчити його любити Бога над усе, а ближнього як самого себе, з темного неука зробити свобідного громадянина? Мужів, що те робили, зачислали в давнині між богів".

І тішилися тоді надією, що „зерно вирасте з велике дерево народнього просвічення, слави й щастя".

Та, на жаль, не вирасло! Так гарно розуміти потребу й вагу народньої освіти, виявити стільки благородного запалу та готовости... і дати змарніти такій здоровій думці, дати спалити її морозному північному подихові галицького москвофільства! Аж дивно!! Але інакше й не могло статися там, де поза празничним гуртковим настроєм не було буденної віри в життєві сили такі свого народу, де штучно насаджений аристократизм відділяв і далі горстку інтелігенції від народніх мас, **де всеобіймаюча любов свого рідного налягла каменем угла.**

Треба було аж нового покоління, покоління, що на його серце вогнем впала Шевченкова поезія, покоління, яке не тільки деклямувало, а й сердем відчуло і розумом зрозуміло простенькі, а притім могутні слова: „Обнімітеж, брати мої, найменшого брата. — Нехай мати усміхнеться, заплакана мати!" — покоління, до якого долітали звістки про те, як щиро беруться за велике діло народньої освіти найкращі, найталановитші сини Вел. України і здійснюють його виданнем книжечок для народу та освітніми курсами у недільних школах.

Отсе саме покоління покликало до життя в дні 8. грудня 1868 р. Товариство „Просвіту" у Львові. І вона живе й працює вже 65-ий рік. Не тільки живе, а ще й розростається, бо росте із здорового зерна любови й віри та тісного зв'язку з почуваннями та думками народу.

Чи маю в отсю святочну хвилину народня „Просвіта" давати перегляд її праці, переповідати її історію?

Ні, це булоб завданням не під хвилю, а може й завелим. Загляньте в якунебудь клітину нашого національного життя та нашого тяжко придбаного, але тому й преціннього дорібку, і ви почуєте миле та правдиве признання: — Я вийшла з „Просвіти", моєю матірю є „Просвіта".

Бож і справді, без пересади — усі великі думки, усі здорові, творчі почини родилися в „Просвіті" й до її груди тулилися, аж доки набрали сили й відваги почати своє самостійне життя.

Тепер зрозумієте, чому називають „Просвіту" великим, найкращим словом на землі, бо Матірю — матірю усього українського зорганізованого життя, чому її історія, це в великій мірі — історія відродження галицької землі. Та не тільки галицької. Усюди, де живе український народ, чи непроглядною масою, чи кольоніями, якшо тільки зявлялася якась можливість освітньої праці, організувалася вона під прапором „Просвіти". Ніщо більше як „Просвіта" збирає й гуртує біля себе розкинених по широкому світі бідолашних дітей України. А гляньте на села, містечка, передмістя! Якщо ви вже щораз менше зустрічаєте похилих, несвідомих своєї націо-

Оголошення до святочного числа „ДІЛА", яке вийде в значно збільшенім обємі і накладі в пятницю 6. січня 1933, приймає Адміністрація „Діла" найпізніше до четверга 5. січня до години 13.

Почубеївна свої почування гетьманові й під ним тіби відбувалися потайні їхні зустрічі. Звичайно, як і скрізь, куди є вільний доступ Марусям і Юркам — дуб вимережаний по всій корі сотнями підписів і серед них один, який, заповняє сторож, вирізав власноручно сам Мазепа. Так чи інакше, але безперечно Мазепина нога колись ступала тут і дуб міг чути переливчастий бренькіт струн гетьманської бандури, а вечорами, коли потопав у сні сад, дівочу журбу Мотриного клявесина з відкритих вікон Кочубеївого дому.

Глушина обгортає неприємним вражінням занедбання й цілковитого запустіння — й ми покидаємо Кочубеївщину. Покидаємо ще й тому, що чорна хмара грізно облягла небо й спалахкуючи сліпучими блискавками, віщує бурю.

Треба спішитися до заїзду. Але як можна, будучи так близько від найцікавішого і найсвятішого місця в цілому Батурині — того місця, де колись стояв пишний Мазепин парк із величавим гетьманським замком, хоч одним оком не глянути на нього! Це історична Гончарівка, яка тепер називається якось інакше. Тут колись жив Мазепа, тут розігрався найтрагічніший акт запеклої оборони Чечеля у Мазепиній редуті, перед московськими полчищами, тут огнем і мечем після зради Носа із краю в край перейшов дикий Меншиков, руйнуючи, палячи й убиваючи все, що тільки було на цьому місці.

Від сторожа Кочубеївого дому довідалися ми, що зараз за Кочубеївщиною, прилягаючи до саду, стояв донедавна Мазепин гай, із наказу влади цілком вирубаний. Дійсно, за Кочубеївим садом починалося голе місце, те місце, від якого колись простягалася до Сейму Гончарівка. Втоплюємо очі, намагаючись відгадати хоч щось із того, що було на цих місцях, але годі: небо розкриває свої шлюзи і в мокрому мерехтінні дощу тяжко до чогось приглянутися. Повертаючи назад, ми тільки побачили на боці якесь каміння. Це, потім ми довідалися, були останки знищеного москалями головного форту колишньої батуринської фортеці.

Ховаючись під дахом гостинного жидівського заїзду, ми вслухувалися в грізне гуркотіння грому і так хотілося нам в той час бути десь на руїнах гетьманської палати або стояти десь під муром знищеної фортеці, щоб у вогневих спалахкуваннях сліпучої блискавки слухати симфонію вічної енергії.

Від улесливого господаря заїзду в довгому каптані, кручених пейсах і чудернацьких патинках ми могли докладно розпитатися про Гончарівку з рештками памяток про Мазепу й узагалі про все те, що мав ще в собі цікавого Батурин.

Мазепа? О, Мазепа — це був славний пан і мав він свої багатющі маєтки в колишній Гончарівці, але там тепер нема нічого, опріч купи румовища й свинства. Є, правда, там останки старих мурованих укріплень, але ж — пхе! — в таку погоду пускатися туди нема як та й взагалі там нема на що дивитися. Ну, трошки собі каміння — й усе.

Постановляємо ще раз побувати в Гончарівці, але дощ пере щодалі сильніше й уже починає смеркати.

Відкладаємо оглядини гончарівських руїн колись на інший раз, кажемо запрягати коні й виїздимо додому.

Страшним, непролазним болотом, розплескуючи калюжі, вирушили ми з Батурина, покидаючи стару гетьманську столицю. Сік дощ у буду над нашими головами, залягала темінь на землю й чорний сум стояв навколо — перед нами й позаду нас.

Їхали вслухуючися в хлюпіт калюж і шум непогоди, й думками своїми були десь позаду — в непривітному, мокрому Батурині, до якого збиралися озирнути ще раз.

Означе більше нам не довелося там бути.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей виріжок отримає 9-ий ножик без платно.

нальної вартости, своїх людських прав рабів, то знайте, що в тому львина заслуга „Просвіти". Вона виховала вже цілі покоління, що відроджені освітою і знанням стають високовартісними членами громадянства. „Просвіта" підносить темні маси на висоти культурної нації. А тільки культурні народи цінять волю й добувають її.

Не тільки дати освіту й знання, але й виховати українське громадянство на свідомих своїх національних і людських прав та обовязків, не духом і тілом здорових, на високоморальних українок і українців — отсе завдання, що його мала, має й довго ще матиме перед собою „Просвіта". Завдання не легке, яке вимагає незвичайної енергії та скупчення усіх сил, вимагає і немалих матеріяльних засобів.

А время лютє! Йде поворотна хвиля неписьменности, а за нею занепад культури, зубожіння... а далі й загроза життю нації. Йде поворотна хвиля духового отупіння, браку відпорности, роздвоєння, невільничої покори, деморалізації, просто визиваючого цинізму в доманні громадської карности й етики.

Ми вже раз те переживали тоді, коли покірно віддавали свої духові і фізичні сили за чужу справу, за чуже добро, за чужий ідеал. Але від того часу, на противі століття, віднайшли вже свій ідеал. Віднаходили його найперше одиниці, а віднайшовши **працювали і терпіли.** Завдяки освіті віднайшли його вже й сірі маси, а віднайшовши **працювали й боролись.** Вони тепер уже бережуть свій ідеал і збережуть, бо це вже не темні маси застрашених рабів, що вміють тільки плакати, нарікати й спину гнути, а свідомі, освічені громадяни, що вміють уже думати й працювати, що кожної хвилини готові на жертву.

А поворотна хвиля загнати йде і не спиняється. І проти неї будуємо греблю, а в її основу кладемо освіту, знання й виховання. Бо тільки освіта дає розуміння прав і обовязків. Тільки освіта дає змогу боротись із життєвими труднощами і не впасти. Тільки освіта підносить мораль одиниць і народу. Хто не хоче освіти, хоче бути рабом...

Будуємо греблю — міцну, могутню, бо й пливір могутній, сконцентрований модерний. А на те треба збірної сили, пляну й напруження. Проспати сьогоднішню хвилю нам не вільно, бо завтра може бути пізно. Під цю хвилю кожний відповідає за всіх і всі за одного — за одне, бо за здоровля нації, за її життя і ясну будуччину.

В цілому світі аж гуде від праці. Усі народи, усі їх верстви працюють над своїм удосконаленням, при помочі давних і нових засобів та метод змагають до духового й матеріяльного піднесення якнайширших кругів громадянства. Виховується тип незалежної, високоморальної суспільної людини, щораз міцніше й ширше почуття збірної солідарности.

Роблять те державні народи, тим більше повинні дбати про те народи недержавні.

І ось „Просвіта" закликає до тої праці усіх дітей рідної землі.

Єднаймося під промінистим прапором „Просвіти" усі! А зєднавшися, здобудемося на звалану збірну волю. А єдність і воля дадуть нам таку непереможну творчу силу... що греблю збудуємо... бо...

„Тимто й стала на всьому світу
Страшенная козацька сила,
Що у нас, панове молодці,
Була воля й дума едина".

По широкому світі.

— Над західнім побережам Норвегії лютує буревій, що наробив багато шкоди.

— Німецький уряд призначив 180 тисяч моргів на Шлеську на кольонізацію.

— В Берліні умер б. німецький канцлер Куво, в останніх часах директор т-ва „Гарпаг".

— Ледолом „Малигін" розбився серед скель біля Шпіцбергів. Залоги із 100 осіб поспішили на допомогу інші кораблі.

— На Атлянтійському Океані панують в останніх часах великі бурі, що сильно утруднюють морську плавбу.

В грудні м. р. збанкротувало у Німеччині 621 фірм.

НА СВЯТА! НА СВЯТА!
ЧОКОЛЯДОВІ ПРИКРАСИ НА ЯЛИНКУ
з фабрики
Яна Гефлінґера
здорові, смачні, з найліпшої чоколяди в сортиментах і на вагу, всюди можна дістати, а головно у фірмовій крамниці
ВУЛ. РУТОВСЬКОГО 8 (пл. св. Духа).

50 000 дол. платні не вистає на життя.

НЬЮ ЙОРК, 10. грудня (Вл. кор.) Льондонський кореспондент газети „Сан" повідомляє, що теперішній посадник міста Льондону в Англії, сер Перси Волтер Грінвей, нарікав, що його урядова річна платня не вистає на покриття коштів, звязаних з його становищем. У самім серці міста має він величаву палату, так звану „Меншен Гавс", яка стоїть на чужому ґрунті і тому місто платить 50 дол. річно так званого „ґрунтового чиншу" „граунд рент", а крім цього ще 50.000 дол. особистої платні. Майор Льондону виповняє дуже важні функції як представник міста і дуже часто мусить приймати визначних гостей і дуже часто мусить приймати визначних гостей. Колись на таких бенкетах пограничних гостей. Колись на таких бенкетах пограничних гостей давали і по 16 страв, а тепер то ледви по 8, але й на це не вистає фондів мейорові, бо мусить із своєї платні давати багато на добродійні фонди. Тих фондів намножилося стільки, що сам посадник буде мусіти йти шукати допомоги для вдержання життя.

З японсько-китайського боєвища.

ПЕКІН, 4. І. ПАТ. На основі інформацій з китайських джерел японці заняли Шангай-Кван. Серед руїн лежать спалені трупи 500 вояків і багатьох цивільних осіб. Китайців вигнали з другої оборонної лінії. До Чін-Ван-Тао прийшли три дальші японські воєнні кораблі й хотіли висадити військо, однак китайці перешкодили.

ПЕКІН, 4. І. ПАТ. У Шангай-Кван від часу заняття міста японцями панує спокій. Японська офензива припинилася. Представник японського посольства в Пекіні заявив, що японці готові шукати порозуміння, оскільки схильні до цього китайці.

ПІСЛЯ ЗАЙНЯТТЯ ШАНГАЙ-КВАНУ.

ПЕКІН, 4. І. ПАТ. Урядово повідомляють, що китайські війська уступили з Шангай-Кван, користуючися поїздами та тепер ґрупуються під охороною панцирників біля Чін-Ван-Тао. Японські панцирники патролюють на шляху в напрямі Чін-Ван-Тао.

Адмірал сер Говард Келлі, командант англійської фльоти на китайських водах, приказав англійським човнам „Бридж Вотер" і „Фолкстон" відплисти до Чін-Ван-Тао, щоби охороняти англійські інтереси.

Чан-сю-ліян у відповіді на японську ноту, яка робить його відповідальним за всі наслідки теперішньої події, скидає відповідальність на японців і домагається від них, щоби на будуче звертались до китайського уряду.

ТОКІО, 4. І. ПАТ. Корабель „Токіва", що запускає міни, який є в Сено, дістав приказ відплисти до Чін-Ван-Тао.

НЮЙОРК, 4. І. ПАТ. Повідомляють із Пекіну, що в боях за Шангай-Кван згинуло 500 китайських вояків. Здобуття того міста вашингтонські кола вважають початком дальшого походу японців на китайську територію.

Уряд Зл. Держав — як зазначує кореспондент вашингтонської „Геральд Трібюн" — стверджує знову, що не признавати ме здобуття цього міста завдяки існуючих трактатів, ані не робитиме дипльоматичних заходів у цьому положенні.

НОВИНКИ

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 2—?

— **Поштова оплата** на святошні листівки з побажаннями, що складаються з 5 слів коштує лише 5 сот. Хто хоче використати цю догідність і вислати святочні побажання всім своїкам і знайомим, найде Листівки в найбільшому виборі і по дешевій ціні у **„Союзному Базарі"**, Львів, Руська 20. 1144 2-2

— **Коляди і щедрівки у львівському радіо.** В перший день різдвяних свят, тобто в суботу 7. січня ц. р., від год. 8.45 до год. 9.20 веч. відспіває Спів. Т-во „Сурма" під дир. п. Ів. Охримовича у львівському радіо колядки і щедрівки укладу О. Нижанківського, Стеценка і Т. Купчинського.

— **Управа „Української Видавничої Спілки"**, як власник журналу **„Літературно-Науковий Вістник"**, повідомляє Вп. членів і передплатників ЛНВістника, що з новим роком не має ще змоги почати знову видавати ЛНВістник. За пять місяців, а саме від серпня м. р. при всіх різних заходах, не стягнено ще настільки залеглих передплат, щоби можна було вже з січнем 1933 р. відновити журнал. — Тому Управа Спілки просить усіх передплатників, які не вирівняли своїх зобовязань, якнайскоріше поладнати їх більшими та частішими ратами, бо тільки тоді буде можна приспішити видавання ЛНВістника. Щоб оминути на майбутне помилок при висилці залеглої передплати, Управа Укр. Вид. Спілки подає до відома, що не має ніякого адміністраційного звязку з видавництвом нового журналу „Вістник", який появився дня 1. січня 1933. під редакцією д-ра Дмитра Донцова. — **Управа Української Видавничої Спілки.**

— **„Евген Онегін" з Марією Сокіл.** Дирекція львівської опери повідомляє, що в найближчу неділю (2-ий день наших Різдвяних Свят) у львівській опері появиться „Евген Онегін" Чайковського з п. Плонським у титуловій партії та п-ею Марією Сокіл у головній жіночій партії Тетяни. Крім цих двоїх артистів виступлять ще пп. Гупертова, Петер, Романовський, Сирочевський та Ужейко. Диригує дир. А. Должицький. Опера „Евген Онегін" не йшла у Львові де кілька літ.

— **За приналежність до ОУН. у Кремянці.** В червні 1932 р. заарештували у Кремянці 17 учнів середніх шкіл, обвинуваючи їх з арт. 97. к. к. (приналежність до ОУН). Після того, як минуло 6 місяців з дня їх заарештування, слідчий розпочав слідство щойно 15. грудня і звільнив 9 осіб. Залишаються ще у кремянецькій вязниці: Ігор Шубський, Степан Пшеничний, Юрій Козубський, Петро Львович, Микола Медвецький, Фурсик Кузьма, Роботницький і Закидальський.

— **Речинець студій продовжений.** М-ство освіти виладило проект закону, що продовжує речинець укінчення студій для студентів фільософічного, природничого й гуманістичного виділу до 30. червня н. р. Діло в тому, що законний речинець здавання іспитів на основі давнього правильника минув 31. грудня м. р. для тих студентів, які розпочали студії в роках 1925/26 або раньше, а багато студентів з оправданих причин не скінчили студій.

— **Заняття для безробітних.** Львівський повітовий виділ зорганізував на ширші розміри експльоатацію камінеломів у Борках Домініканських за Бруховичами й завантажував до цього поки що 100 фізичних безробітних зі Львова. З розвитком експльоатації дістане заняття дальша партія робітників. Плянуються теж регуляційні роботи на Полтві, Сині і т. п.

— **Дрогобицькі комуністи при роботі.** В часі ревізії при вул. Мурарській у Львові викрито 20 кг. комуністичних відозв. Арештовано притім Регіну Блявштайн, М. Кастенбавма, С. Вийса і Якова Крупу, які приїхали з Дрогобича, щоби розкинути відозви по Львові.

— **Нові відділи ПАТ.** З початком січня ц. р. повстали два нові відділи ПАТ. у Сх. Галичині, а саме у Станиславові й Тернополі.

— **Батько підпалив загороду сина.** В Горбачах пов. Львів згоріла загорода Василя Чмира. Слідство викрило, що вогонь повстав наслідком підпалу, якого допустився батько згаданого господаря, Тимко. Оба жили від довшого часу в незгоді через маєток. Тимка Чмира арештували й відставили до вязниці у Львові.

— **Звичайна історія.** В Кротошині під Львовом 23-літній парубок Іван Шимчишин стрілив з револьвера до 21-літнього парубка Франціщка Шимчишина і зранив його тяжко в черево. Тяжко раненого відвезли до львівського шпиталю, а душогуб укривається перед поліцією. Причиною револьверової розправи була дівчина, до якої оба парубки залицялися.

— **Бандитський напад.** Під селом Полянівкою пов. Томашів напали бандити на купців із Замостя і засипали їх стрілами. Один купець згинув на місці, а візника тяжко ранили. Бандити зграбували всі товари.

— **Аматори чужого молока.** Чотири селянки із Товщева пов. Львів ішли перед кількома днями досвіта з молоком до міста. Коли переходили коло Милятич, заступило їм дорогу двох озброєних людей і стероризуваши жінки, відобрали їм увесь набіл, вартости 28 зол. Ограблені селянки повідомили про грабунок місцеву поліцію, яка викрила й арештувала обох грабіжників. Є це Михайло Струтинський і Павло Бернацький, оба з Милятич.

— **Самогубство поліцая.** На військовому цвинтарі в Стрию відобрав собі життя вистрілом з револьвера Владислав Пенкала, постерунковий стрийського комісаріяту. Причина покищо невідома.

— **Пригода грошевитої учительки.** В Стопчатові пов. Коломия напав хтось у ночі на учительку Пшигодзку, що вертала з Яблонова, й вдаривши її в груди, вирвав їй торбину з готівкою 312 зол., двома золотими годинниками та іншими цінними предметами. Невідомий грабіжник пропав без сліду.

Комунікат.

На запит в справі засновування „Лугів“ на основі нового статуту Головний Секретаріят УНДО подає до відома, що ні „Луги“ закладає на власну відповідальність Головна Старшина „Великий Луг“ у Львові під проводом д-ра Романа Дашкевича і що партія Українське Національно-Демократичне Об'єднання не має до тих „Лугів“ ніякого відношення.

Львів, дня 4. січня 1933 р.

Головний Секретаріят УНДО.

Перша фільма в російській мові

ПОЛЬСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ ДО ВІДНЯ.

9. січня приїздить до Відня польська торговельна делегація. Віденська преса оцінює виглядн конференції песимістично.

—o—

ПРОТИ ПРОФЕСОРІВ-ЖИДІВ.

БЕРЛІН, 4. І. ПАТ. Преса повідомляє про нові протижидівські виступи проти жидів-професорів вищих німецьких шкіл. До німецького сойму вплинуло внесення, що домагається невиробувати постанов сенату вищої технічної школи в Берліні про іменування Шверіна надзвичайним професором будівництва. Внесення умотивоване бажанням не допустити до подібних неспокоїв, які були на викладах проф. Кона в університеті в Бресляві.

—o—

КРІВАВА ВІДПЛАТА.

Полк норттомберлендських стрільців, що стоїть залогою в Кінгстоні на Ямайці, виконав кровавий самосуд над місцевим населенням. Один туземець по-пяному вбив кинжалом англійського вояка в нічному шинку. Сотки вояків у відповідь на це стали громити місцеве населення. Вибивали шиби, нищили крамниці, перевертали трамваї, били прохожих. Прийшло до бійки з поліцією. Кількох горожан було тяжко ранених.

ЗА ПАЧКАРСТВО.

ЕССЕН, 4. І. ПАТ. У 1932 р. митні уряди в Ахені арештували 61.000 осіб за пачкування на голяндському кордоні. Із тих 26.000 осіб покарали вязницею.

— **Судові кари** за неоправдану неприсутність на розправі польський суд загострив. За першим разом грозить кара 200 зол., другим разом 500 зол.

— **Що діється по селах.** Чотирьох невідомих людей, з яких один був озброєний у військовий кріс, напало в ночі на дім Марії Куйвицької, властительки більшого господарства в Підвисокій пов. Снятин. Напасники хотіли вломитися крізь вікно, однак натрапили на опір служби. Стріливши тричі у вікно, вони втікли. Один слуга дістав кулю в руку.

— **Кінь за 30 сотиків.** У Серадзі голодний селянин продав коня за 30 сотиків. За ці гроші купив три булки, шматок ковбаси та склянку чаю.

— **Різні вістки.** Над рікою Стрвяжом біля села Бабини пов. Самбір найшли замерзлого селянина у віці коло 60 літ. — У Стокгольмі один безробітний відобрав собі життя, вложивши в рот динамітовий набій, який розірвав його на кусні. — Бюро фірми „Газоліна“ в Стрию обікрали злодії, забравши з розбитої каси 100 долярів і 1.500 зол. — В Познані відобрав собі життя Островський, ем. проф. гімназії і власник кількох книгарень. — Чехословаччина підвищила від 3. січня мито на кольоніяльні товари, залізні, металеві, каучукові, золоті та паперові вироби, також на годинники і футра. — Намірений залізничий страйк в Еспанії, підготовлюваний анархістами, як досі не вдався. — У 77 р. життя помер у Ню-Йорку визначний американський дипльомат Генрі Лейн Вільсон, колишній амбасадор у Брюселі та Мексику, автор „Дипльоматичних епізодів“. — У Болгарії майже щодня трапляється якесь убийство між македонцями.— В столиці Праги авто у розгоні наїхало на відділ жовнірів; 11 тяжко ранених, деякі безнадійно. — Між Англією і Литвою почались переговори на тему основної зміни торговельної умови.

— **Сензаційна поголоска.** Із Букарешту повідомляють, що там застрілили Магду Люпеску, любовницю короля Карла. Перед кількома днями відбулася перед королівською палатою овація офіцирів в честь короля Карла. Коли король появився, на бальконі й дякував, вийшла на балькон Люпеску й почала кланятися. Це викликало таке обурення, що один офіцир вибіг на балькон і кількома револьверовими стрілами положив її трупом. Ціла та вістка вимагає стверджения.

З нових книжок.

ДИТЯЧА КНИЖКА ЯК РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК.

II.

Про „наших найменших“ — теж не забуло видавництво „Світа Дитини“. Ось прегарно видана різнобарвно українська казочка *„Золоте вечко“*. Чудові малюнки роботи відомого графіка Віктора Цимбала видержані в нашім народнім стилю. Композиція рисунку, добір колірів такі, що дитина годинами цілими не випустить цієї своєї „книзі“ з рук.

Або друга К. Малицької: *„Чистенькі і Юрко-Мурко“!* Цеж просто „революція“ настав в літочім світку — коли тета або любий вуйко принесе цю книжечку до хати. Діти цілим своїм естом — тілом і душею — поринають у „лектуру“ і негайно акція з книжки переноситься на всю хату.

„Віршована азбука“ — це не лише засіб до навчання перших початків грамоти найменшої дітвори, це перший підручник до розмов з дітьми про рідний край. Віршовані пояснення Олеся Чмелика залишаться надовго в їх памяти.

БЕЗПРИЮТНІ

Оповідання з життя звірят дитячих приятелів — маємо в книжечках видавництва „Світ Дитини“ два, а саме: Антона Чехова *„Каштанка“* з численними ілюстраціями російського маляра Кардовського, та Кіплінга *„Рікі-тікі-таві“* також з обрязками. „Каштанка“ — це оповідання про долю малої собачки, яка загубилася на вулиці й попала до циркового артиста, що забажав із приблуди зробити „артистку“ — але знайомий голос її первісного власника-столяра каже покинути „шлях до слави“ а повернути до тих, що серед них провела в холоді й голоді дні своєї молодости. Нема може у всесвітній літературі (поза нарисами з життя звірів Сетона-Томсона і Кіплінга) другої кращої книжечки про життя собаки, як саме оце Чехове оповідання. Так само й „Ріккі-тікки-таві“ — це оповідання про маленького мунгоса, який по геройськи борється зі страшними гадюками в Індіях і рятує життя маленькому Тедлієві, а може і цілій родині. Така лектура поглиблює в дитячих серцях любов до звірят, які є може найкращими приятелями людини й помічниками в біді та потребі.

Для молоді на перший план висуваються 4 книжечки Джонатана Свіфта *„Мандрівки Гуліівера до ліліпутів, велитнів, лапутів і гіржунів“*. Ці твори належать до класичних у всесвітній літературі, і хоча мають за собою поверх 200-літню минувшину — вони свіжі й актуальні, бо порушують такі питання життя та малюють сторінки людської вдачі завжди актуальні. Дитина, як і дорослий із зацікавленням читають ті книжечки та поза розвагою находять у них багато цінних причт та наук для життя. Відтак йде опис Норвегії, пера о. Мирослава Ріпецького п. з. *„Країна фйордів“* з цікавими образками фйордів, церков, типами народніми тощо. Вкінці оповідання Антона Лотоцького (перерібка з французького) п. з. *„Відкриття Канади“*, де змальовані змагання смілих мореплавців з первісними жителями Нового Світу.

Повість Жіль Верна: *„Чорна Індія“*, займаючий опис перших вугляних шахтів у Шотляндії, а на канві повістевої фабули представлені несамовиті пригоди родини вуглекопа Сімона Форда. Збірка казок Івана Липи *„Тихе слово“* переходитиме з рук до рук, бо це наші найкращі казки, основані на українських національних сюжетах.

З ділянки дитячого театру випустило видавництво теж кілька книжечок, а саме. Ярослава Вільшенка: *„Івась і Гануся“* — здраматизована казка в 5 діях зі співами і танками і музичними мотивами з відомої Гумпердінкової опери; Івана Гарбусевича *„Український Вертеп“* (друге видання); Франца Коковського: *„В ніч під св. Миколая“* (владою сконфіскована) та Володимира Хроновича *„Гостина св. Миколая“*.

Це великий біланс видавництва і цінний вклад у нашу дитячу літературу. Тому обовязком нашого громадянства повинно бути видатне матеріяльне піддержання цього заслуженого для виховання молодого покоління видавництва і тепер при нагоді закупів дарунків для дітей під ялинку — купувати в першу чергу ті книжечки, які ми в оцім довшім нарисі обговорили. Це часть змогу видавництву розвинути діяльність ще видатніше з добром для нашої культури та національної свідомости.

Зоріян Вільшинецький.

Д-Р ЕВГЕН ДЗЕРОВИЧ
І ЯКІВ ЧИКЕТА

отворили з днем 1. січня 1933 р. адвокатську

канцелярію

в ТЕРНОПОЛІ, вул. кн. Острожського ч. 8.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. ВОЛОДИМИР СПОЛІТАКЕВИЧ.

Дня 6. грудня помер у парохіяльному домі в Йонкерс, Н. Й., український католицький парох о. Володимир Сполітакевич. Покійний терпів від кількох літ на важку серцеву недугу, так, що в останім часі лікарі стратили вже були надію на його подужання.

о. Володимир Сполітакевич родився 5. січня 1882 року у Виткові Старому повіт Камінка Струмилова, в Галичині. До Америки приїхав перед війною як священик і займав тут кілька парохій. В часі війни був у Рочестер, Н. Й., відтак був у Вилке Беррі, Па., а вкінці останніх 16 літ у Йонкерс, Н. Й., де парохія торік святкувала 25-літні роковини його священства.

Покійний був відомий як ревний душпастир, щирий український патріот і громадянин та заслужений діяч серед українців в Америці. Крім праці з посвятою на парохіях Покійний увесь час побуту в Америці щиро трудився і в загальних українських громадських справах. Був м.

це справжня ревеляція сезону.

ін. 24 роки членом У. Н. Союзу і головою Об'єднання. Тому передчасна смерть о. Володимира Сполітакевича це болюча втрата для церкви і народу. Полишив вдову Олену, дочку Ярославу і синів Володимира та Мирослава.

*

Величаву останню прислугу віддало громадянство покійному о. Володимирові Сполітакевичеві. Його родина, парохіяни, 31 греко-католицьких духовних, а між ними 5 із Закарпатя, під проводом епископа Богачевського, 8 латинських духовників під проводом о. пралата Йосифа Дворжака, представники У. Н. Союзу, місцеві брацтва, сестрицтва й товариства і велике число приятелів та знайомих Покійного, навіть з далеких околиць прийшли, щоби віддати йому останню прислугу. Це було признання для його чесноти: особистої трудолюбивости в парохії і пожертвування в народній праці.

Від 9. години рано до 1. пополудні була відправа в церкві, а саме Служба Божа соборна, до якої станули о. Петро Понятишин, парох Нью Йорку, о. Володимир Лотович, парох Джерзи Сити й о. Йосиф Боярчук, парох Пасейку. Преосв. Константин брав участь у Службі Божій і поблагословив проповідників, о. Йосифа Чаплинського, пароха з Ньюарку, який представив коротко життя і заслуги Покійного та попрощав в його імени родину, приятелів і вірних, а опісля о. Льва Сембратовича, що попрощав Покійного по англійськи від представників міста, організації „Лицарів св. Колюмба“, якого Покійний був членом та від інших гостей не-українського роду.

Після Служби Божої відправив епископ похоронний чин, почім замкнули домовину з тілом небіщика, одягненим у священичі ризи, вишивані прегарно в українському стилі. До домовини вложили також меч як знак членства в „Лицарях Колюмба“, а опісля священики внесли домовину з церкви, яку заходами небіщика перед 10 роками перебудували і прегарно вималювали. З процесією відвезли парохіяни тіло поза місто, а дальше вже поїхали на католицький цвинтар автами.

Над отвертим гробом попрощав Покійного в імени духовенства, родини і вірних та українського громадянства о. Максим Кінаш, парох Елізабету, після чого епископ Константин запечатав гріб і відійшов. Опісля промовив Васаль Мандзій в імени парохії, Роман Слободян в імени У. Н. Союзу і д-р Лука Мишуга від Об'єднання.

В часі усіх богослужень у церкві співав прегарно мішаний хор під управою місцевого дяковчителя М. Фатюка. На дорозі і над гробом співав мужеський хор похоронні пісні при допомозі сусідніх сил.

Небіщик залишив по собі загальний жаль у всіх, що його знали особисто, або з його церковної та громадянської праці. — В. Й. П!

Хто не бачив ще фільми: „Ц. К. команда сердець“ нехай скористає з останніх знижкових днів. 50 сот. до 1 зол. на всі сеанси. КІНО ГРАЖИНА.

Дописи.

БУЧАЧ.

Чи це не дивне? В селі Вістра, пов. Бучач, за останніх шість місяців було аж шість пожеж. Жертвою пожеж впали самі свідомі одиниці села, між ними і місцевий священик о. др Пеняк. Люди догадуються, яка то здобинна рука спричинює стільки нещастя, але ніхто нічого певних доказів і мовчать. У всякому разі ті пожежі завдають людям багато до думання.

Під увагу нашим священикам. У звязку з голосними вже практиками з молитвами у школах нарікають селяни, що не всі наші священики як слід поставились до цієї справи, а деяких випадках нехтуючи її зовсім. Зміють повчити дітей, що мають робити і як молитися, а також подбати про те, щоби не було шкіл і злобних висловів учителів (-ьок), махають деякі рукою, тримаючися „звізди": „Лише тихо сидіти". Прикро і соромно слухати такі нарікання селян, тимбільше, що нема що їм на це відповісти й радити. А вони ж просять тільки поради!

СПОРТ.

УКРАЇНА — А. З. С. 5:2 (2:1, 0:1, 3:0).

Гаївкові змагання за мистецтво А класи. Голи для української дружини стріляли: Труш Мирон 3. Труш Роман 1, Ліщинський 1. Судда п. Франковський.

Змагання були цікаві і держали видців весь час у напруженні. Перемога України вповні заслужена, бо наша дружина виказувала не тільки краще зіграння, але й мала у першій і третій терції помітну перевагу. А. З. С. додержував кроку Україні тільки в II. терції.

ЧОРНІ — УКРАЇНА.

Гаївкові змагання цих дружин за мистецтво А класи відбудуться в четвер 5. ц. м. в год. 19.30 (7.30 веч.) на торі Л. Т. Л. при вул. Пелчинській.

ГАЇВКОВЕ МИСТЕЦТВО СВІТУ У ПРАЗІ.

Число учасників гаївкового мистецтва світу, що відбудеться у Празі, постійно зростає. Перед кількома днями зголосилася ще Румунія, так, що досі є зголошених 6 держав.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у приватних оборотах 8.93.

Трансакції. Продажа. Купно.

Голяндія 358.90, 359.70, 357.90; Льондон 33.73—75 23.88, 25.60; Нью Йорк чеки 8.92.5, 8.94.5, 8.90.5; Нью Йорк кабель 8.92.3, 8.94.9, 8.90.9; Парнж 34.85, 34.34, 34.76; Швайцарія 171.80, 172.23, 171.37; Італія 45.75, 45.97, 45.53; Берлін 212.50.

Акції.

Банк Польський 86.50, 86, 86.25.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 5. І. 1933 р. за масло експортове та десерове пріма 0·00 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., кору вень 5·00—5·20 зол.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 5. І. год. 7.30 веч. „Занадто правдиве, щоби було добре" (Ціни найнижчі. Абон. 4).

Пятниця, 6. І. год. 3.15 „Орфей в пеклі".

Пятниця, 6. І. год. 7.30 веч. „Занадто правдиве, щоби було добре" (Ціни найнижчі. Абон. 4)

Театр Різнородностей.

Четвер, 5. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Пятниця, 6. І. год. 3.30 попол. „Еспанська муха" (Ціни знижені).

Пятниця, 6. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Кіна.

АДРІЯ: „Любов козака".

АПОЛЬО: „Любов і пімста донського козака".

АТЛЯНТІК: „На приказ жінки".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).

КОЛЬОСЕЙ: „Тайна Сенвани" й ревія „Ідемо до Заокеанського!".

КОПЕРНИК: „Кохай мене сьогодні!" (Мор. Шевалє).

МАРУСЕНЬКА: „Кохай мене сьогодні" (Мор. Шевалє).

МІРАЖ: „Бастер Кітон жениться".

ОАЗА: „Чоловік, якого я вбила" та ревія.

ПАЛЯС: „Відважний вояк Швейк".

ПАН: „Король то я" (Вл. Буріян).

ПАСАЖ: „Побідна орда".

ПРОМІНЬ: „Остання чета" й ревія.

СТИЛЕВЕ: „Атлантида" і ревія.

УТІХА: „Дівольський план" (Том Мікс).

ХИМЕРА: „Д-р Джекиль і мистер Гайд" і ревія „Веселий Циркуш".

Закордонне радіо.

Четвер, 5. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30, 17.50 Концерт, **Бреслава** (325) 13.10 Музика, **Мілано** (331,4) 20.30 Опера, **Штрасбург** (345,2) 21.00 Концерт, **Гельсінгфорс** (368.1) 18.40 Спів, **Белград** (430,4) 19.00 Нар. пісні, 22.00 Циг. музика, **Рим** (441,2) 20.45 Концерт, **Прага** (488,6) 22.25 Музика, **Відень** (517,2) 15.55 Нар. пісні, **Рига** (525,4) 15.30 Скрипка, 20.20 Латиська музика, **Будапешт** (550,5) 19.30 Опера, **Харків** (937,5) 10.00, 15.00, 19.00 Концерт, 17.30 Гумор і сатира, 12.15, 24.00 Музика.

Пятниця, 6. січня 1933.

Мілано (331,4) 11.15, 19.00 Музика, 21.00 Концерт, **Штрасбург** (345,2) 21.30 Камеральний концерт, **Штутгарт** (360,6) 15.55 „Ді Феєн" оп. Вагнера, **Белград** (430,4) 16.00 Богослуження, 20.30 Кольда (корд), 21.30 Авдиція, **Рим** (441,2) 16.00, 20.45 Концерт, **Бероміністер** (459,4) 20.45 „Гертнерія аве Лібе", „Аполло унд Гіяцінт" опери Моцарта, **Відень** (517,2) 11.30 концерт, 20.00 „Аннхене дер Васеріан" оп. Мілекера, **Будапешт** (550,5) 11.15 Богослуження, концерт, 18.00 Мад. пісні, **Любляна** (574,7) 20.00 Спів, **Харків** (937,5) 10.00, 15.00, 17.00 Концерт, 11.00 Звуковики, 16.35 Література, мистецтво, 17.30 Музика, репетиції, 24.00 Солісти, **Москва** (1000) 10.00, „Євген Онегін" оп. Чайковського (ВЗСПС 1304.3 м.), 18.30 Концерт Прокофева, 17.25 „Лускме" оп. Делібеса.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 5. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10 Оркестра, 13.20 Метеор. комунікат, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.25 Грамофон. Сільва рерум, 16.00 Мануїшина й теперішність у творах Алданова, 16.35, 17.00 Грамофон, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Світ у радіо: „Ст. Новаковський", 17.25 Серед книжок, 17.40 Актуальний відчит, 18.00 Концерт, 19.00 Всячина, грамофон, 19.20 Різничий комунікат, 19.30 „Хорт" опов. Равіча, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Концерт, Спорт, 21.30 „Пан Твардовський" вид., 22.15 Циг. музика, 22.55 Комунікати, 23.00 Танкова музика.

Пятниця, 6. січня 1933.

11.58 Час, 12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Муз. поранок, Фотографуємо зимою, 14.00 Ветеринарійні поради, 14.20 Грамофон, 14.45 „Кущик" опов. для дітей М. Верига, 15.00 „По коляді" вид. з сільським хором, 16.00 Для дітей „Вертеп на Ст. Місті" Ор-Ота, 16.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.45 „Нар. віруванн. в св. Трьох Царів", 17.00 Солісти, 18.00 Легка музика, 18.50 „Блеск і нужда сталиці та провінції", 19.05 Всячина, 19.25 „Із зорею", 20.00 Обговорення симф. концерту, д-р Ал. Сімонівна, 20.15 Симф. концерт, Поет. фейлетон, 22.40 Спорт, 22.50 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На ялинку для нещасної матері зложили в зол.: Ас. З. О. С. 4, Р. 2, С. Н. 1, І. Г. 3, О. і О. К. 5, О. і М. С. 5, О. Г. 2, о. Мелянів 2, П. Бодиарова 5, з Любачова І. З. 1, Е. М. 1, Л. Г. 1, Р. М. 1, О. М. 1, д-р Дикдів 3, М. Хмара 5, П. Мельникович 4, М. С. Заліщики 10, М. Чолій 3, В. Тулят 2, Марта Дурбак 3, Посол Т. 5, Пшеничка 2, Члени хору Усп. церкви 12, Р. Р. 1, Д. В. 1, Б. 0.50, М. К. 1, Б. 1, Р. Л. 1, Е. Х. 1, К. К. 1, В. О. 1, І. В. 1, Д. К. 1, Д. Е. 1, С. Т. 0.50, Т. І. 1, О. К. 1, М. Х. 1, М. Ь. 1, Б. 0.50, І. Ф. 2, О. Л. 2, С. М. 0.50, В. І. 1, О. О. 1. У виказі в ч. 3 „Діла" ошибково виказано, що п. І. К. зложив зол. 1, замість зол. 2. — Дотепер зложено разом зол. 351.50 і 1 долар.

На Рідну Школу зложили в золотих ВП.: Д-р Іван Бережницький, Львів 100, Учениця VI. кл. філії акад. гімназії у Львові 10 замість подарунку на св. Миколая господ. класи п. Проф. Панейкова, Евген Любацький декларував 2 зол. місячно замість квітів на могилу матері з радянському Поділлі.

Замість святочних побажань зложили на „Рідну Школу" в золотих ВП.: Отець Мітрат О. Базюк 10, Дир. Ярослав Колтунюк 10, М. Янчури, Підберізці 10, Д-р Володимир Бабій стом. дентист Львів 5, Посол д-р Любомир Макарушка 5, Н. Н. Крехів 3.50, Іван Мартюк, дир. Центросоюзу 3, Посол Олекса Яворський 5.

Замість святочних побажань зложив п. Антін Строкон, Львів зол. 3.— на українських інвалідів.

На дальших 10 обідів для студентів, що через матеріяльні завидні не можуть виїхати на свята зложив в нашій Адміністрації п. Д-р Михайло Волошин зол. 12.—.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

КОВДРИ зол. 9.80 фрокатові першорядно виконані, постіль, найдешевше найбільший вибір Фрайліх, Львів, Сикстуська 21.

МЕБЛІ елегантні та тривкі на догідні сплати: „Мебльосплат" Городецька 7. 1039 5—10

НАКРИТТЯ столове з альпаки, китайського і правдивого срібла найдешевше у ВОЛЬФА, Гетьманська 6. 1112 2—2

КІМНАТА умебльована, окремий вхід, із столом до винайму з харчем або без. Пекарська 17, Личаків. 1150 1—1

ЗНИЖЕННЯ ПЕРЕДПЛАТИ! **КНИЖКОВІ ПРЕМІЇ!**

1933 РІК ЦЕ ШЕСТИЙ РІК ВИДАННЯ

„Кооперативної Республики"

єдиного у нас економічно-суспільного місячника, що виходить під ред. д-ра К. Коберського накладом Ревізійного Союзу Українських Кооператив. — Кожний точний передплатник К. Р. одержить за 1933 рік такі ПРЕМІЇ:

1) Книжку про те **„Як боролися поляки за своє існування в Познанщині"** — на 4 арк. друку, котра буде виходити, як дарункове число „Кооперативної Республики".

2) Книжку проф. Шарля Жіда **„Програма кооперативізму"** — на 10 арк. друку за половину ціни (приблизно 2 зол.).

3) книжки з видань РСУК, як **дарову премію по вибору** передплатника з вартости до 2 зол.

Передплата за „Кооперативну Республику" в 1933 р. ЗНИЖЕНА і коштує всього 12.— ЗОЛ. (за 12 чисел по 40 ст. друку).

КООПЕРАТИВНІ РОБІТНИКИ, СТУДІЮЮЧА МОЛОДЬ І СЕЛЯНИ ДІСТАЮТЬ „КООПЕРАТИВНУ РЕСПУБЛИКУ" за 8.— зол., якщо заплатять повну передплату за рік ДО КІНЦЯ ЧЕРВНЯ 1933. Сплачувати можна ратами.

Адреса: Львів, вул. Міцкевича 12 — РСУК

Гроші надсилати чеками РСУК з дописком „на К.Р.", Чеки є у всіх кооперативах. Кожна солідна кооператива мусить мати „КООПЕРАТИВНУ РЕСПУБЛИКУ". Не можна звати себе освіченим кооператором, не читаючи „КООПЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛИКИ"!

КОЖНИЙ МОЖЕ ПЕРЕКОНАТИСЯ

в дешевім передсвяточнім тижні про виїмково низькі ціни добірних шинок, полядвиць, чисто вепрових ковбас по ціні зол. 1.50 за 1 кг. та всілякого роду мяса і побічних продуктів з виробу

БЕКОНІВ

в складах продажі

МЕЧИСЛАВА ВАҐНЕРА у Львові

вул. ГОРОДЕЦЬКА 44 вул. ЛИЧАКІВСЬКА 24
вул. СОНІШНА 39 вул. ЖОВКІВСЬКА 11
ЛЕВАНДІВКА 3. МАЯ ч. 10.

Фабрика і Бюро замовлень вул. Дзялинських 7. Тел. 58—72

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК **КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР** Ціна 50 сот., з почтовою перес. 70 сот. ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО **Спогади І. ІІ. і ІІІ. часть** Ціна 8.— золотих — без пересилки.

ФОРМИ БАЛЕВИХ СУКОНЬ, КОЗЛОВСЬКА, АКАДЕМІЧНА 22. 1127 2—3

НАЙДЕШЕВШЕ джерело жарівок, ламп і радієвих частин у відомій фірмі Альберт Аріз, склад електричних матеріялів, ул. Казимирівська ч. 39, телефон 78-86 1149 1—2

МІКРОСКОП імерзійний куплю. Чижевська, Стрий, Кохановського 10. 1153 1-1

НА ЯЛИНКУ І НОВИЙ РІК по небувало низьких цінах біжутерія і годинники. Велика кількість повновартних оказій. Владислав Бушек, Львів, Академічна ч. 6. 1151 1—1

ТОРБИ ШКІЛЬНІ, течки, портфелі, гаманці поручає, направляє найдешевше Заведення Римарсько-Галантерійне Н. Баєра, Сикстуська 2. 370 х

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЛІЖКА
МЕТАЛЕВІ
ВІЗКИ
ДІТОЧІ
поручає дешево
фабричний склад
МЕЧ. ВОЛКОВИСКИЙ
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 5. Тел. 95—97
Металеві тапчани.
УВАГА! Шин фабричні.

Ф-ма Фр. Сеземський

НАЙЛІПШІ СВІЧКИ СТОЛОВІ І ЦЕРКОВНІ. 1074 6—10

Жарівки свічники, лампові лямпи, анодові батерії „Електра" 100 V — зол. 12, 120 V — зол. 15, 150 V — зол. 18, радієві апарати детекторові змінюючі з голосниками, фотографічні апарати нові модели у великім виборі по найприступніших цінах поручає:

„Електрокабель" ЛЬВІВ **Коперника 16**

Фотоаматорська робітня постійно діюча.

Направа слухавок з доданням нових шнурів, регуляцією і магнесованням зол. 1.—. Перерібка і електрифікація візбірників найдешевше:

РАДІО-ЛЯБОРАТОРІЯ

Львів, вул. Бема 12 а в подвірю. Тел. в чинности 1-25. 1141 3—3

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЕКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЕКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 НАЙНОВІШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЙНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОГРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ

Фото-Радіо-Палас, Львів, пл. Марійська ч. 8.

740 (Дім Шпрехера). 22—30

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 6 (13.245). Львів, субота 7 січня 1923. Pocztowa opłata zryczałtowana. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Англій, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 ш. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей Болгарії 7·50 зол. Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
Ціна цього числа 50 сот.

Р. КУПЧИНСЬКИЙ.

РІЗДВО.

Пробилася зоря
Крізь темряву століть
І над маленьким Вифлеємом
Шестикрилатим херувимом
Спинилася — — стоїть.

А вдолі не терем —
Запущений вертеп.
А в тім вертепі тільки жолоб
І тільки сивий віл як голуб.
А вколо ніч і степ...

У жолобі дитя
Мале-маленьке...
Край жолоба щаслива Мати
Своїй дівочі білі шати
Дере на пеленки.

Зірвалася зоря
З розсяяних склепінь,
Заглянула до середини:
А над головкою дитини
Чорніє хресна тінь...

Зжахнулася зоря і Мати
І усміхнувся Син...

ЛЕЩАТА, СОВГИ, САНКИ та інше спортове приладдя дістанеш найдешевше в одинокій українській спортовій складниці „ПЛАСТ", ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 35.

ЛИШЕ ЛЕГКОДУХ НЕ ДУМАЄ ПРО ЗАВТРА.
Розумна людина забезпечує свою і своїх близьких будучність тим, що складає свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

ЗМІСТ:

1) Р. Купчинський: Різдво (поезія).
2) о. д-р Г. Костельник: Святий чар недоль.
3) Д-р М. Козицький: „Трагедія хаосу" чи що інше?
4) М. Дужий: Чого нам бракує?
5) Б. Лепкий: До Берези (поезія).
6) С. Чарнецький: Білій Березі (поезія).
7) М. Рудницький: Маю сонце і небо (поезія).
8) Р. Панейко: Одна з загадок.
9) Ів. Мисик: Сподівання (фейлетон).
10) І. Федорович-Малицька: Мистецька критика і загал.
11) Рідна Школа: Різдвяний Дар Народу (заклик)
12) Бернстерне Бернсон: Батько (фейлетон).
13) П. Кален: Різдво в Данії.
14) Що сталося із кураторським розпорядком?
15) Реферат про Мазепу в нюйорській радіостації.
16) В. Несторович: Самовистарчальність.
17) Й. Застирець: Різдвяні освітлення Цвігуновича (фейл.)
18) Лев Ясінчук: Різдво в Америці.
19) Галантіон Чіпка: Святочний ребус.
20) І. Герасимович: Алькоголь, тютюн та економ. криза.
21) Анатоль Курдидик: Оперетка „Меді" (фейл.).
22) За спільний фронт проти атеїзму.
23) Катастрофа на морі.
24) Італійський страйк у польських теле-радіотехн. верстатах.
25) Інж. Евген Храплявий: Наша кооперативна трирічка.
26) Лука Луців: Сьогочасна галицька поезія.
27) Студентські справи.
28) Новинки.
29) Дрібні вісти.
30) З останньої хвилі.
31) В. Додошенко: Гуверова Бібліотека Вел Війни.

о. Д-Р Г. КОСТЕЛЬНИК.

Святий чар недолі.

(З Різдвом Христовим!)

Святий чар недолі!

Дивне слово, а одначе правдиве — ніде більш несправджене в такій ширині та глибині, як на Христовому Різдві.

Для дітей свято Христового Р'ізва це найбагатше джерело чару життєвої радости: Син Божий, як мале дитя, зійшов з неба, щоби люди радувалися, щоби співали як ангели на висоті: „Слава во вишніх Богу, а на земли мир, між людьми добра воля". Співання колядок та дарунки, якими в те свято обділяють дітей, хочби це були й звичайні горішки, уземісловлюють дітям чар Різдва і їм здається, начеб у той час знов вертався на землю утрачений рай...

Ці діточі враження звичайно довго залишаються в серці, бувае й до смерти.

Рік-річно з Христовим Різдвом відживають вони і закращують нашу душу чаром утраченого раю. Але життєвий досвід і передумування в старших людей надають чарові Різдва новий характер. Замість *чаром життевої радости*, він на нас від Христового Різдва *святим чаром недолі*.

Дійсно серед недогод і в недолі родився Христос: наче дитина крайніх нужарів, на дорозі, в печері — замість у теплій та мягкій колисці, спочив у простих яслах на соломі. І як тільки пробудився, вже ворог цар настає на його життя і родина мусить утікати з ним до сусідної держави та проживати на вигнанні.

А цар Ірод мордує вифлеємські діти, немовлята гинуть від свого фальшивого царя за свого правдивого царя і Спасителя...

Ось найбільші людські трагедії чергуються тут одна за одною.

Та це тільки одна категорія явищ, звязаних із Христовим Різдвом, тільки один бік контрастів, якими так дивно пронизане ціле людське життя і цілий світ. Другий бік становлять небесні явища: над Вифлеємом, де Христос народився, ангели співають пісню слави і потіхи, а перед небезпекою від царя Ірода остерігає св. Йосифа ангел...

Ось як небесні сили співпрацюють а тими, що невинно терплять на землі. Ось це підбудова того „святого *чару недолі*", яким віє на нашу душу від Христового Різдва.

У нинішніх апокаліптичних часах ніщо не є потрібніше для нас, як цей „святий чар недолі". Тільки цей чар дає силу, щоби гідно й творчо зносити всяку недолю й трагедію та щоби перемогати її. Тільки віра, що саме підчас терпіння і недолі небесні сили найжнивніше співпрацюють з нами, *бо саме тоді ми для неба представляємо найбільшу вартість*, тільки ця віра дає запоруку кращої майбутности.

З Різдвом Христовим небо шле привіт Тобі, Український Народе, битий усякою недолею і досвідчуваний усякою трагедією більше, ніж інші народи. *Набери святого чару недолі з Христового Різдва для дальшого шляху в боротьбі за свої високі ідеали!*

Христове Різдво в недолі — це шлях до воскресення в славі.

—o—

Д-Р М. КОЗИЦЬКИЙ.

„Трагедія хаосу" чи що інше?

Нерад життя любить нас так болюче підштовхнути, що потім довший час на кожний зовнішній прояв будяться в нас гострі рефлексії і тоді навідують нас дуже часто зовсім нові і свіжі думки. От останніми днями насувається одно важливе питання: чи ми знаємо душу українського народу тут, у Галичині? Хоч ми так багато щодня пишемо про наше селянство, — то що можемо сказати про його характер? Чи в тій самій мірі знаємо і розуміємо також нашу старшу і молодшу інтеліґенцію?

Правда, нам здається, що ми самі дали би найвірнішу аналізу нашого національного характеру. Але в цілій нашій історії життя викидає все щось таке безумно несподіване, таке жорстоко альогічне, що крім пароксизму здивування ніякої іншої відповіді в собі не находимо.

Модерні психольоги кажуть, що духове обличча кожного народу має свої власні, індивідуальні, тільки йому питомі риси, а потенціональна вартість його живучости залежить у першій мірі від його власних внутрішніх первнів, а не від накинених зовнішніми історичними обставинами. Чужинці вважають загально головно східних славян аморфною масою, яка крім дорывочних відрухів кристалізації не може спромогтись на ніякій тривкіший, спільний ідеал: чи буде він релігійний, чи політичний, чи мілітарний, чи який інший. Доки так, мовляв, не стане ться, доти ніякий член славянської сімї не є справжнім новочасним народом, а покищо переходить тільки затяжний status nascendi. Коли російський аристократ і типовий репрезентант своєї батьківщини гр. Толстой твердив, що пара чобіт має більшу вартість, ніж найславніший твір мистецтва, то західний світ цьому зовсім не дивувався, а вважав це правильним виявом східно-славянської душі. Подібно мусів думати і німецький вояк, коли бачив, як український селянин рушницями і колами проганяв зі своєї землі свою, найріднішу владу. Але ми самі, українці, камяніємо з дива і попадаємо в стан депресії, коли наші селяни на найпевнішому терені своїми власними руками і своїм власним змістом виповнюють найжахливішу драму, або коли ці самі молоді парубки прилюдно своїми жилавими чоботами топчуть свою рідну мову, свій найцінніший скарб. Колиж у цю трагічну темряву впаде ясний промінь і ні на хвилину не заломиться, ми знову відчуваємо якийсь релігійний настрій, наче перед чудом. У стані такої психози ми затрачуємо ясні критерії громадської думки, а чужинці це все назвають „трагедією хаосу", як називають цілу історію Східної Европи.

Як справді мало ми себе знаємо! Ми, українські інтеліґенти, що виповнюємо наші щоденні

ХАРЧОВІ ПОСИЛКИ В РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ
безпосередньо з Польщі висилає
Концесіонована Торгпредством СССР. фірма
BRACIA PAKULSCY
WARSZAWA, BRACKA 22, TEL. 631-58, 631-73.
Рахунок в П. К. О. Варшава ч. 3540.
НАЙНИЖЧІ ЦІНИ, ЗАТВЕРДЖЕНІ ТОРГПРЕДСТВОМ СССР.
Цінники висилаємо дармо.

На свята
можете дістати гарантовані чисті виноградні
— вина —
дише у
MAGYAR CSARDA
Львів, Костельна ч 8.
Будинок Ремісничої Палати.
ВІДВІДАЙТЕ НАШУ ПЕРШОРЯДНУ
ВИНАРНЮ.

життєві турботи невтишною журою за будуччину укр. народу, стараємося своїми матеріяльними та інтелектуальними засобами оздоровити логіку наших збірних думок і вчинків. А плодів наших змагань шукаємо у зовнішніх формах нашого національного життя: шкільництва, економічної розбудови, політичної організації і т. д. Але є ще один чинник, який є двигуном історії кожного народу, що має місячний вплив на всю його долю, а саме, характер, моральна сила народу. Ця сила, про яку Фош сказав, що вона вирішує вислід кожної війни. І коли хочемо говорити про потенціональну вартість якоїсь нації, то мусимо пізнати її характер, цю невпійману раціональними поняттями психольогічну дійсність, що в розвитку народів стає згодом несвідомим соціяльним інстинктом і перетоплює кожну льогічну творчість, релігійну, політичну, економічну чи іншу в свою специфічну вартість.

У концерті европейських народів кожний нарід заznачує своє істнування якимсь своїм домінуючим тоном, що випливає з глибин його душі і є абсолютною запорукою його живучости на арені історії. Напр. англійська імперія завдячує свою гегемонію у світі своїй всевладній рисі характеру т. зв. самоволодінню, яка і собі і своєму противникові признає право на людську гідність, в якої суспільним вицвітом є демократичний ідеал джентельмена й одинокий у світі продуктивний парляментаризм. Тільки в Англії було можливе, що в 1926 р., в часі генерального страйку, що загрожував революцією, члени королівської родини давали фінансову поміч на вижившення страйкуючих робітників, або що в час потапання „Тітаніка" мущини, забезпечивши жінок і дітей у рятункових човнах, самі кинулися зі спокоєм у глибінь моря зі співом: „До тебе ближче, мій Боже!" Тільки погідний esprit французького генія, його чар гармонії і міри, кладе свій золотий, привабливий блеск на культуру цілого світа. Знов-же бездонний патос німецького духа, його універсальна „Geistigkeit" з космічною силою натискає на сумління цілої Европи і найбільша фінансова чи мілітарна могутність ніяковіє перед цією морально стихією германського духа, як колись здрігнувся при зустрічі з особою Гетого опір війни Наполеон, або атлетична індивідуальність англійського суперарбітра Карляйля. Завдяки цьому змаганню до всесвітнього духового обективізму, що є органічною рисою германського характеру, починаючи від Лютра аж до Ніцшого, німецька земля видала всіх подвижників всесвітньої історії.

Тому політичні і соціяльні провідники, що не задумуються над психольогічними можливостями тих широких мас, з якими мають до діла, що легковажать собі колективну психольогію поодиноких народів, нераз погребують своїй найрегіональніше продумані пляни і вчинки. Бо характеру народу не можна вичитати з абстракційних міркувань. Щоби зрозумітн його душу, треба вийти поза критерії загальних понять, а приглянутися його інтуїтивним особливостям, які находять свій вияв у цілому матеріяльному і духовому змісті його історії. Що 60 міліонів англійців держать у своєму володінні триста міліонів індійців, між іншим фільософічно надзвичайно талановитих, то вони це завдячують особливим прикметам їхнього характеру. Зате еспанці внесли до латинської провінції Америки тільки неприборкані елементи анархії та вибухової змінчивости. Зрештою від Филипа II. самі спали в віковім літаргу.

Бачимо, що доля народів виростає головно на психольогічних моментах. І саме модерна сучасність, головно світова війна, дала великий матеріял і для студій над колективною, експериментальною психольогією. Хоч німці знали інтелектуальну ширину англійців і американців, то всеж не вважали їх здатними до швидкої мілітаризації свого краю, а це видавалось їм певною запорукою їхньої довгої невтральности. Вони завелися на своїх розумових обчисленнях і сподіваннях, бо за час кількох місяців кількамільонова армія, найліпшої якости, була доконаним фактом. Отже було щось у модерній психіці англійців і американців, чого не підглянули німецькі дипльомати і войовничі учені, а що спричинило кінцевий розвал німецької армії. Причина цього сумного досвіду лежала в тому, що вони не доглянули дуже реальної риси англьосаксонського характеру, а саме: в якнайкоротшому часі пристосуватися до змінених обставин і вимог історії та запанувати над ними. Цю прикмету життєвої акомодації, якої німці не доцінювали, здобув англьоамериканський світ не інтелектуальним вишколом, а завдяки довговіковому життєвому вихованню свого характеру. Його плодами виявились: сильна внутрішня дисципліна, швидка ініціятива, активна готовість і незломна моральна витриманість. Так само хибною була німецька тактика на Сході, особливо на Україні. Ментальність і психольогічна диспозиція грають в історії велику ролю і вирішують на довгий час долю народів.

Аналізуючи українську дійсність у спектр. її психольогічної скалі, особливо на галицькій землі за останні роки, ми не можемо цього багатого комплексу за прикладом чужинців, хочби нам прихильних, назвати „трагедією хаосу". Кожний вдумчивий український патріот переживає ту саму глибоку правду, що колись переживав великий поет російської дійсности Пушкін, коли признався, що нераз із любови ненавидів свою матушку Росію. Але цілим своїм єством бунтувався, коли це робили чужинці. Ніякий нарід не приніс в останніх часах стільки жертв для свого ідеалу, що українці, але здається, що й ніодин нарід так мало не призадумується і не вглиблюється у свою душу, у свій характер, у свою моральну вартість, як ми. І томуто всякі несподіванки спричинюють нам такі прикрі і трагічні переживання.

—o—

М. ДУЖИЙ.

Чого нам бракує?

Освіта й виховання народу є нині одним із найголовніших питань усього людства. І не дивно. Воно ж торкається перш за все духової сторінки людського життя, тієї найважнішої основи всякого людського змагання. Духовий поступ це та єдино-певна запорука емапації кожної нації в усіх можливих напрямах, а передовсім у напрямі суспільно-політичному, культурному та господарсько-економічному, що разом складаються на цілість національного життя.

Та тут на весь ріст висувається головна вимога, якої ні на хвилину не смімо тратити з очей: освіта й виховання мусять виступати все разом. Освіта має дати людині й спільноті якесь знання. Виховання має вщіпити в людину такі зерна, щоби вона відчувала потребу це добуте знання прикласти в практичному житті. Освіта більше справа інтелекту, виховання — почувань і волі. Та одне й друге тут рівноважне. Це дві сторони одної і тої самої медалі, — дві сили, що складаються на поняття людського духа. Практично — розчіплювати їх не можна, бо тоді одне й друге розгублює свою вартість. Немає правдивого виховання без фактичного знання, — але й навпаки, всяке знання тратить своє значіння, коли воно в наслідках своїх не лишає в житті такого сліду, як повинно. Виходить, що роботу в народі в цьому напрямку годиться так повести, щоби вона не була лише якимсь зовнішнім блиском, але щоби проникала глибше всю духовість одиниці й суспільности та перетворювала їх.

З цього саме погляду мусимо заглянути правді в очі, — хочби вона була яка жахлива. І так з одного боку мусить нас сьогодні тривожити те, що 49 відс. у Галичині, а 76 відс. українського населення на наших північних землях не знає ще звичайних підстав грамоти, тоне в темряві, що є найстрашнішою причиною його духового рабства. Тому то перед нами стає дуже важливе питання якнайскорішої ліквідації неписьменности українських мас. З другого боку навіть між письменними українцями ледви чи найдеться 10 відс. таких, що можна би їх назвати вже повноварними громадянами, що читають свій часопис і книжку, що відчувають уже голод знання. А решта — це теж анальфабети, хоч дещо в ширшому розумінні; вони хоч і зачисляються вже до грамотних, все ще стоять на

ЛЕЩАТАРСЬКІ ВІТРІВКИ,
штани, жакети, рукавиці, сорочки і т. ін. продукує і продає по цінах фабричних: Фабрика білизни та охоронних одягів „РЕНОМА", Львів, Слонечна 9. Відпродавцям даємо знижку.

ФЕЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. СІЧНЯ 1933.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

До Бережан

Минули ми Жуків і на горбку Шумляни —
Ще декілька хвилин і — будуть Бережани.

Давно не бачив їх: літ двацять, як не більше,
І серце у грудях ударило жвавіше.

Які вони тепер? Чи не змінились дуже?
Місто молодости, мені ти не байдуже!

Місто молодости! Якіж у тому слові
Скриваються ґадки і спомини чудові!

Там я у діда жив і там ходив до школи,
Тому-то й Бережан не забував ніколи.

Там кожний дім мені і кожна деревина
Не предмет, а немов жива, своя людина.

Там і товариші... Та годі! Господь з ними!
Невжеж ви, читачі, не були молодими?

Невжеж не знаєте, як то колись бувало
Жвавіше живчик бив, ясніше сонце сяло

А думка, як орел буяла лескокрила
І від лавок-книжок під небо нас носила?

Було колись! Було... Зітхаю... Аж тут, наче
Перед собою я давні літа побачив.

Вони мене також побачили й юрбою
Біжать з усіх сторін вітатися зі мною.

Румяні, всміхнені, такі веселі дуже,
Нараз стають і в крик: „Невжеж це ти, наш (друже?!"

А крик цей був такий жахливий, окаяний,
Що поїзд зупинивсь... Ах так! це Бережан

—o—

СТЕПАН ЧАРНЕЦЬКИЙ.

Білій Березі.

Все бачу я тебе — у сні...
Так як колись сумуєш під бальконом,
Тужно в ночі шумиш свої пісні,
А тільки часом зарідаєш стоном.

Тебе минають: авто, трамвай, віз;
Поріг міський листки твої вкриває.
Ти німо-горда без усміху й сліз
Мовчки глядиш, як усе йде, минає..

Було колись, моя береза біла
З тобою ми шуміли наче гай,
Лиднева буря нас несла та гріла,
А ночі були мов казки про рай..

Та ось ударив грім. А понад нами
Зашелестіла осінню слота;
Небо гнівне сповилось бурунами,
Зітхнула ти, і я — як сирота...

— — — — — — — —

Нераз минаю я тебе — чи в сні?
Стоїш сумна і гинеш під бальконом,
І вянеш тихо як мої пісні —
Ще часом спомин обізветься стоном...

—o—

МИХ РУДНИЦЬКИЙ.

Маю сонце і небо...

Маю сонце і небо, і ліс, і ріку, і нивою
можу хоч до півночі свобідно йти навпрямки...
Та що з найкращого гимну, який природі (виспівую,
коли не маю при собі Твоєї, Твоєї руки?

Сонце віддам за усміх, за докір закритий хмарою,
небо без поглядy Твого не має для мене краси,
ліс і ріка шумлять вокрема тугою безпарою,
тужать і ждуть, аж Ти їм ритм свого серця даси.

Літо віддам щасним парам. Залишусь із нивою,
що вабить стежкою нишком у місто, через горбки.
Всю днину єдиною життю золочу щасливо,
коли сновидою місяцем до Тебе йду навпрямки.

—o—

А. Бясецький С. А. Кравів
фабрика чекоряди
поручає: у великім виборі безконкуренційні роди сметанкової, молочної десерової чекоряди, як також рижносортні карамельки і цукри. Не шумною реклямою, дарунками у вигляді льосів щасти, бонами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, приряджеными з гарантованих чистих сировців хочемо здобувати признання якнайширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.
Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

дуже невисокому рівні. Пожитку від них хіба стільки, що вряди-годи відруховo реагують на якісь прояви національного життя, так само, як реагує загал. Будівничими цього життя — в більшій мірі — вони ще не є, хоч і мають уже на це деякі завдатки. Їм бракує ще відповідного виховання. І цьому саме бракові виховання треба раз виповісти рішучу боротьбу.

Завдання це паде в першу чергу на еліту нації, на інтелігенцію. На жаль, у нас її небагато. На західньо-українських землях живе приблизно 30.000 осіб зі середньою та вищою освітою; більш як ще раз стільки є таких, яких причислити можна, чи які самі себе причисляють до інтелігенції; разом дещо більше, як 1 відс. усього тутешнього українського населення. На тих передовиків паде важне і почесне завдання перевиховання українських мас.

Є у нас мудра приповідка: „Кращий приклад, ніж наука". Цей саме живий приклад є найважнішим і найсутнішим моментом у вихованні. Виховувати це ще не значить: закликати, приказувати, упоминати, примушувати, обмежуватися до самих поглядів на якусь справу, поверховно „навчати", — але виплекати розуміння потреб і змагання в якійсь справі з нутра самої людини чи спільноти, прикласти ці потреби і змагання до безпосередньої дійсности, показати це власним добрим прикладом. На передовиків звертають очі маси, а духову вищість, характер, сильну волю, патріотизм і т. п. можна переймати лише від тих, що ті прикмети самі мають. Гасла: ідіть!, робіть!, змагайте! — треба заступити ділами: ходімо!, робімо!, змагаймо!

А тимчасом — приклад один, маленький може, та багатомовний: число членів „Просвіти", найстаршого і найбільш заслуженого нашого Товариства, якого метою є саме та конечна освіта й так дуже потрібне виховання народу, — за кілька останніх літ не досягає навіть числа десяти тисяч. А скільки ще й зусиль на цю справу витрачає Товариство кожного року? Писати про те, аж ніяково...

Найгірше, що може бути у вихованні, — це одурювання когось і себе... Відношення до цих справ мусить бути наскрізь чесне. Мусить щораз більше зникати цей тип людей, що їх „хата з краю", а за нею фраза, яку залюбки горочать: „нічого не дасться зробити...", яка свідчить лише про лінощі, духову вбогість, недостачу культурного виховання.

Освіта й виховання — це наче два роди енергії: потенціяльна і кінетична. Обидві потрібні. Де є лише перша — там статика, там ще мертвечина; друга дає динаміку, розгінну силу: щойно обидві разом творять справжнє життя.

В. ПАНЕЙКО

ОДНА З ЗАГАДОК.

Літнє пополудне хилилось вже до вечора. Погода ще була гарна, як взагалі в кількох останніх днях, але на далекому овиді вже появилася оловяна пасмуга, вістунка зміни. Разом з тисячами української публики, дьвівської й провінціональної, сиділи ми на лавках-щаблях Українського Городу, дивлячись на вправи нашого сокільсько-січового здвигу. Ми були радісні, горді, повні віри і надії; кожний з нас почував, що здвиг той — говоримо очевидно про день 28. червня 1914 року — одна з великих подій у нашому житті, особистому й національному. Недавно передтим після важких дужань завершена соймова реформа виборча, значно нам корисніша від реформи парляментарної, розкривала перед українським народом Галичини виглядн на новий, засібніший від попередніх етап у зусиллях до визволення з 500-літньої неволі, 500-літнього принижування й винаслюнування. Підіймалася грудь старої землі галицької, століттями придавленої. В повітрі несло передчуттями великих перемін...

На почесній естраді сиділи — теж знак, що йдемо в гору, — представники державних властей — комендант військового корпусу, цісарсько-королівський намісник. Грали орхестри; чергувалися сокільсько-січові вправи. Аж раптом заповіджена в програмі черга вправ перервалася. До ц. к. намісника хтось підбіг на естраду і щось йому сказав. На естраді заворушилося. Намісник, наявно поражений, звернувся до організаторів здвигу (чи може до голови Української Парляментарної Репрезентації д-ра Костя Левицького? — не можемо вже сказати) з якимсь повідомленням, розпрощався, залишив здвиг і швидко поїхав до міста. А серед зібраних тисяч українських громадян пронеслася звістка про убийство архикнязя Франца Фердинанда.

Під враженням тої звістки здвиг перервано. Ми з тяжким серцем і з важкими, журливими думками пішли до міста, глухо почуваючи, що оце вибила велика година — передчасно і завчасно.

За місяць глухі прочуття справдилися: тиждень ультиматів і — розпуталась буря, від якої змінилося обличчя світа.

Смерть Франца Фердинанда розпутала накопичені від десятиліть противенства і дала товчок новій історичній епосі, якої початки наше покоління переживає, але якої справжнє обличчя ще закрите перед нашими очима. Серед здвигів післявоєнного істнування, серед журби за насущний, серед непевности завтрішнього дня засунулася в сумерк трагічна постать архикнязя Франца Фердинанда. Тільки вряди-годи хтось про нього згадував: як оце недавно італійський дипльомат гр. Сфорца. Зрештою особою пок. Франца Фердинанда зайнялася легенда, якась мрачна, моторошна легенда, пересіяна загадками й суперечностями.

Співробітник льозанської газети і член французького Інституту М. Мюре в тільки що виданій доволі обемистій монографії*) не тільки дає перший життепис Франца Фердинанда, опертий на джерелах друкованих, рукописних і устних, а й силкується розвязати загадку особистого й політичного обличчя тої чудної (кажемо: чудної, а не чудової, ані чудесної) людини. Книга ця — безперечно найповніша і найкраща з усієї дотепершньої літератури, присвяченої Францові Фердинандові. Прочитали ми її одним подихом; майже її не відкладаючи. Переповідати її зміст — річ неможлива в короткій статті. Можемо тільки зупинитися на одній-двох подробицях.

Хоча п. Мюре і не упереджений до пок. архикнязя, то симпатичною особа його зі сторінок книжки не виходить. Це гордий, твердий, скупий, тісно думаючий, мало й обмежено освічений нащадок Габсбургів типу Карла V і Филипа II. Бездоганний муж і прегарний батько родини. Стільки з особистої характеристики, старанно, дрібно рисів і подробиць умотивованої.

Неменше старанно виведена політична фізіономія Франца Фердинанда. В противенстві до розповсюдженої особливо на Заході легенди п. Мюре силкується показати і доказати, що архикнязь війни не бажав собі і — хоча і присвятив своє зусилля розбудові й віднові австрійської воєнної потуги, — то війни обминав. Зосібна, впевняє Мюре, рішуче відкидав Франц Фердинанд всяку думку про війну з Росією. Навпаки, каже автор, він поклав собі життевою метою в ділянці закордонної політики: відновити й закріпити тісний „союз трьох цісарів": австрійського, німецького й російського — свого роду новий „святий союз" консервативних і правовірних потуг проти грядучих сил республіканських, соціялістичних, масонських. Значить (впевняє п. Мюре): союз з Росією Романових, а не війна з царською імперією!

На внутрішньому фронті Франц Фердинанд носився з плянами (почасти на папері скоконкретизованими) перебудови дуалістичної монархії австро-угорської, тобто німецько-мадярської, на якусь іншу, значно пославянщену. На яку саме? На триялістичну унію, в якій югославянське племя одержало би рівнорядне з двома іншими становище? На якусь іншу комбінацію, в якій відповідна позиція припала би короні чеській і полякам? Чи може навіть на федерацію десятка національних держав, серед них і галицько-української? Відповіди на ці питання Мюре не дає, бо її не знайшов, а може й її взагалі нема. Граф Сфорца на підставі особистого знайомства з пок. архикнязем впевняє, що він мав на думці перебудову дуалістичної монархії на федерацію національних держав, звязаних династією — на якусь Швайцарію монархічного крою. Мюре ставиться до цього погляду скептично, всетаки згодні його не відкидаючи.

Великою загадкою залишаються автором взаємини між Францом Фердинандом і Росією.

*) Maurice Muret, L'Archiduc François - Ferdinand (Ed. Grasset, стор. 348).

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. СІЧНЯ 1933.

ІВ. МИСИК.

СПОДІВАННЯ.

Я вічно жду. Ті тисячі людей, що проходять попри моє вікно — їх так багато! — всі вони кудись поспішають, або проходжуються. Мене дивує, що серед такої маси не знайдеться хтось, що має до мене якесь діло. Вони всі минають мій дім. Часто годинами стою при вікні і дивлюсь на цю людську ріку. Ніхто і не гляне в мій бік. Як це дивно: Я, що дивлюсь на них, до кожного маю якусь потребу. Ось до цього високого старця, що, спираючись на ціпок, поволі проходить, я хотів би сказати:

— Зайдіть, добродію, посидьте в мене. Поговоримо, згадаємо минуле.

А онту паню сиву, поважну, я запросив би і посадив би в свій фотель, клякнув би перед нею, положив би голову на її коліна і сказав би:

— Погладь мені голову, як колись... мамо!

А онтой хлопець, що йде по тій стороні вулиці, такий веселий, щось висвистує — він нагадує мені мого небіжчика брата. — Чомуж хоч він не зайде до мене, не наповнить мою маленьку кімнату своїм безжурним сміхом, своєю пустою балаканиною? В часі неї, пригадую, мені завжди було так легко-легко!

А чому онта дівчина, така сумна, що йде самітно і невидючими очима дивиться наперед — ну, скажіть, чому вона не підійде до вікна і не скаже:

— Відчини двері!

А я певний, що вона бачила мій погляд, зрозуміла його, а пройшла мимо.

Які ці люди дивні! Скільки їх — кожний зі своїми думками, мріями, бажаннями, кожний з окремим власним світом. Всі між собою чужі — і всі так прагнуть бути близькими собі. Вони весь день отак ходять, доторкуються один одного і невдоволені розходяться по всіх кінцях міста самітні.

Подивіться на того молодця, що так захоплено дивиться на оту дівчину — ну, чогож вони не підійдуть один до одного і не підуть разом? Іноді мені хочеться вибігти, зблизити їх і сказати:

— Ідіть разом! Мені здається, що будете щасливі.

Але я не зважуюсь, не знаю чому. Оте проклятe „щось", яке перешкоджає і отим усім зійтися, не дозволяє мені цього робити...

Я жду. На підставі теорії імовірности сподіваюсь, що хтось до мене прийде. Не може бути, щоби серед такої кількости людей нікому я не був потрібний або хтось не потрібував мене. Не може бути, щоби ніхто з них не відчув, що я так жду!

Ах, ні! Ось мент і вже не хочу, щоби хтось до мене приходив. Нехай усе це гомінке сіре річище пливе мимо, минає мене.

Так, я жду, але жду ...одної, якої тут нема. Жду тої далекої, що одного серпневого вечора несподівано застукала до моїх дверей. Дощ хлюпав у моє вікно. Я сидів і читав. І враз почув легкий стукіт у двері. І хоч так довго я чекав її — саме тому не пізнав її, не вірив, не сподівався. А це така була вона!

І коли відходила, тремтючим голосом я спитав її:

— Коли прийдеш?

— Не знаю... може ніколи... може так буде ліпше...

— Може... — відповів я задумливо.

Вона стояла зі спущеними руками, спираючись на одвірок уже відчинених дверей, а я біля неї дивився в кут кімнати, де бачив образ. З мрячній, мінливій далечині, серед безмежної пустині — скеля...

На грудях злому самотного в пустині
Примхлива, гарна хмарка ночувала.
Уранці-ж по недовгій цій гостині
Вже в дальший шлях безжурно вона мчала.
Лише у зморщі каменя старого
Лишила слід...
Збудився від надії,
У шлях далекий глянув на мить стр...,
І тихо-тихо з болю каменіє...
Я жду. Бурі або гарної хмарки.

МИЛО -- НИТКИ
Електричні батерії
Виробу української кооперативної фабрики
ЦЕНТРОСОЮЗ
Львів, вул. Зіморовича ч. 20-22

Він, як сказано, думає, що Франц Фердинанд за всяку ціну й безумовно хотів дружби й союзу з Росією, тай не виходить з дива, чому царський двір не те, що ніколи ні пальчиком не кивнув на простягану Францом Фердинандом руку, а навпаки, завжди вважав його своїм ворогом. Загадку цю Мюре залишає нерозв'язану, і на думку йому не приходить, що може (може, але не напевне) розв'язки її треба шукати в цікавості пок. архикнязя до українського питання. Про цікавість цю ходили пошепти й глухі чутки по Галичині і по Відні підчас останніх 10 років перед війною. Близькі архикнязеві віденські видавництва давали між ін. також українській легенді деякий матеріял (назвімо лише Данцера „Армейцайтунг" і Хлюмецького „Естеррайхіше Рундшау"!) Одначе чутки чутками, легенда легендою — та що саме було на річи? Що було на річи з чутками про пляни Галичини і галицько-української федеративну державу? Чи було щось на дні пошептів про „київську корону" для одного з морганатичних синів архикнязя? Якби можна притакуючо відповісти вже хочби навіть на перше питання (про друге й не говорити!), то була би це розв'язка загадки російської відрази до Франца Фердинанда, загадки, яку Мюре залишає темною.

На жаль, весь архів Франца Фердинанда запечатаний зараз після його смерти, має залишитися ще довго запечатаним і недоступним. Але неважне не можна й без того архіву мати деяке світло для „української легенди" Франца Фердинанда. Микола Василько, якби жив, мабуть був би міг нам щось достовірне про це сказати, одначе він відійшов від нас, а його папери Бог зна де і в чиїх руках. Припускаємо, що й Нестор наших політичних трудівників д-р Кость Левицький міг би мати якісь автентичні матер'яли до цього питання. А може й д-р Володимир Кушнір? Нині все те вже історія, і можна без обиняків сказати, навести, опублікувати все.

—o—

І. ФЕДОРОВИЧ-МАЛИЦЬКА.

Мистецька критика і загал.

(Чи артисти можуть обійтися без публики? — Завдання критики. — Фахівці, дилетанти та аматори. — Коли мистецтво стає потребою загалу?)

Інтенсивніша творчість наших артистів у краю і на чужині зродила серед інтелігентного загалу зрозуміле зацікавлення цією творчістю та мистецькими справами.

Висловом цього зацікавлення була за минулий рік більша скількість статтей на мистецькі теми по наших журналах і щоденниках, частіші виставки мистецьких праць і поява мистецьких видань з почину самих мистців.

Виставки всі були цікаві. Видання стоять на високому рівні. З приводу одних і других появився ще один чинник, що з природи річи іде вслід за попередніми явищами: появилася критика у формі менш або більш покликаних до того осіб, у нашій і сусідній пресі. Критика, як звичайно, ставилась різно до артистичних змагань наших мистців. Крім цього почався спір на тему критичних критерій взагалі, при чім критики піддавали у сумнів взаємну кваліфікацію до рішення таких нелегких питань.

Антагонізм між артистами і критиками існує від коли існують артисти і критики.

Антагонізм, а радше ворожість між критиками — також.

Яке тут положення публики? Для неї в першій мірі уладжують артисти виставки. Для неї також пишуть у першій мірі критики, бо головним завданням критики є пояснювати твори мистецтва у той спосіб, щоб їх зробити доступними для зрозуміння загалу. Велика частина інтелігентного загалу завсіди потребує такого посередництва, тому, що не має відповідного мистецького виховання, або зрозуміти різноманітні прояви мистецтва без відповідних провідників.

Читаючи критичні оцінки праць наших мистців з нагоди одної або другої виставки і читаючи апострофи одних наших критиків на адресу других, не маємо враження, що вони дивляться на завдання критики як на обов'язок зробити твори мистців доступнішими для широкого інтелігентного загалу. Зате лишається прикре враження, що деякі зпоміж наших (байдуже, чи фахово кваліфікованих чи самозванних) критиків надужівають друкованого слова для заспокоєння особистої независти до поодиноких мистців або до своїх товаришів по фахові. Можна не зупинятися довше на цьому сумному явищі, тому, що воно свідчить про низький моральний рівень деяких одиниць.

У критичних замітках більшости наших (навіть кращих) теоретиків мистецтва виступає ще одна аномалія, а саме: виразне легковаження і недоцінювання публики як чинника артистичної оцінки творів мистецтва.

Одною з наглядних рис цього легковаження є м. ін. і нагоди мистецьких виставі випереджування осуду інтелігентного загалу у формі нераз хибної, майже завсіди категорично виголошеної оцінки експонатів. Зваживши, що і тут оцінка нерідко яскраво забарвлена особистою симпатією або антипатією критика до даного мистця, розуміємо, якого духового насильства доконують над публикою, яка після прочитання такої оцінки приступає до творів поодиноких мистців вже упереджена або цілком не оглядає їх, відстрашена некорисною критикою.

Коли авторами мистецьких статтей є самі мистці, як у випадку численних статтей видавного АНУМ журналу „Мистецтво" — делка односторонність у користь одного або другого мистецького напряму оправдана, бо кожний мистець у деякій мірі засліплений у власнім мистецькім ідеалі. Чим більший мистець, тим більше він звичайно засліплений, майже навіжений своєрідною формою світовідчування і мусимо вибачити мистцеві цю однобічність, бо саме їй він почасти завдячує силу свого вислову.

Коли авторами мистецьких статтей не є самі мистці, а теоретики мистецтва — тоді така однобічність не годиться зі завданням мистецького провідника, який має зазнайомити публику з характеристичними ознаками всіх напрямків і всіх мистців, залишаючи публиці осуд, що їй подобається, а що ні.

У нас інтелігентний загал складається відсотково з дуже маленького числа мистецько вишколених одиниць. Це особливо піддатливий грунт для інтелектуального деспотизму мистецьких критиків, які не завсіди доросли до відповідального становища, яким є посередництво між артистами і суспільністю. Це становище вимагає не лише великої мистецької, але також великої моральної культури. Треба довгих літ, щоб собі виробити одну, другу треба мати в крові.

Деякі наші мистецькі „авторитети" трактують мистецтво і публику як явища суттєво відмінні, ба скрізь чужі собі, так, начеб мистецький вислів був якоюсь мовою богів, що не має нічого спільного зі звичайними смертниками, а не вислов того, що всі люди відчувають та що не всі вміють передавати.

Відсотково мале число одиниць з мистецькою культурою завдячує наших критиків до такого хибного становища. Але це не оправдує його. Коли бажаємо дійсно ширити любов до мистецтва між широким загалом, не вільно трактувати цей загал як quantine negligeable, що не розпоряджає критеріями мистецької оцінки. Треба також раз на все зірвати з претенсіональними загальниками, якими наші доморослі критики годують збентежену або і знуджену публику. Ця публика сотий раз читає про імпресіонізм, експресіонізм, традицію, категорії, таку-то мистецьку фактуру або такі-то вальори і з тих загальників не має жадного конкретного враження. Це не значить, що критика має знижуватись до рівня вчуків та мистецьких анальфабетів. Воно тільки значить, що треба вистерігатись надто абстрактної мови.

Неможливо нині писати про мистецтво без фахових та технічних висловів, що належать до мистецької термінольогії; але це далеко не виправдує старчав для передачі конкретних, живих цінностей. Коли обмеження до фахових загальників не задовольнить мистецько освічені одиниці, можна сказати про велике число необзнайомлених з мистецькою термінольогією, для яких усякі „ізми" є незрозумілі і тільки знехочують їх та відстрашують від читання мистецьких статтей? Багато зпоміж необзнайомлених із фаховою термінольогією має душу вражливу на мистецтво. Треба тільки посередничити між творами мистецтва та їхньою тугою за мистецькою красою, але зрозумілою для них мовою, не пописуватися нераз новозасвоєними „мистецькими категоріями", якими другорядні або новоспечені мистецькі критики залюбки орудують.

Обмеженая до фахових загальників не є ознакою мистецької зрілости критика, а ознакою духового убожества або лінивства, бо лекше послугуватись загальниками, ніж вглиблюватися у поодинокі прикмети мистецького твору. У найкращому разі надужівання фахової термінольогії пахне снобізмом.

Мистецький твір, наскільки він заслуговує на це велике слово, є завсіди одноразовий, індивідуальний. Всяка класифікація служить тільки до конечного упорядкування понять і не вільно на кожному кроці послугуватися нею замісць старатися вийти в індивідуальний характер живого мистецького твору.

Публика приступає до мистецького твору неупереджена. Твір артиста безпосередно ділає на неї і її здоровий осуд бувае незабаром влучний і правильний. Треба мати більше довіря — може навіть: більше пошани — до стихійного відчування краси широким загалом. Це стихійне відріжнення краси від не-краси у вражливих одиниць є майже непомильне. Саме його має на думці Бенедетто Кроче, коли питає „чи дійсно треба критики, щоби відріжнити гарне від негарного?" і коли говорить про „безпосередність контемпляції", в якій глядачі стихійно та в довершений спосіб розріжняють, де виступає ліричний екстазіям і творча уява, а де вони відступили місце чомусь іншому, що підшивається під поняття мистецтва і що називаємо „негарне". І дальше: „Навіщо здався осуд критики, коли його вже виголосили геній і добрий смак? А геній і добрий смак існують легіонами, вони існують у народі, у загальним та віковім признанні. Хотів би я спитати чи критики устаткували велич Данта, Шекспіра або Мінель-Анджело, чи легіони читачів?"

До цих читачів і глядачів, що вміли правильно відчувати велич або марноту мистецького твору Кроче зачислює також „діти і простолюдди, бо всі однаково готові розтворити серце красі, яка промовляє до всіх". Подібну думку сказав Ґрільпарцер: „Того самого Гамлета, якого Ґете безуспішно старався пояснювати, розуміє в театрі кравець з четвертої галерії; себто він уважає за природне, що люди так, а не інакше ведуть себе на сцені і добуває з цього підвищене відчування життя. А проте переживати мистецький твір значить — зрозуміти його".

На сторінках останнього числа „Мистецтва" якийсь анонімовий знавець мистецтва пише про завдання критика, що „чим ближче він підійде до публики, тим далі відійде від мистецтва", що не перешкоджає йому кілька рядків нижче заявити, що „АНУМ хоче бачити такого мистецького критика (...), щоби був звязком між найширшими українськими масами і мистцями та мистецтвом". Редакція мабуть не звернула уваги на очевидну суперечність оцих двох тверджень.

Публику і мистців не розділює ніяка прірва. Між публикою найдете безліч мистецько вражливих одиниць, що згодом, під проводом кваліфіко

Даром
2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ
„САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол.
тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.
Почтові висилки відворотно.
Хто предложить цей вирізок отримає 9-ий ножик безплатно.

ОДИНОКА НАЙКРАЩА КРАВЕЦЬКА УКРАЇНСЬКА МАЙСТЕРНЯ
УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ
у Львові
при вул. св. Софії ч. 25,
яку по відході п. Дуфанця перенили на власність кравці-інваліди під управою українського інваліда п. Рибка, виконує солідно всякі кравецькі роботи за найновішими моделями.
ЦІНИ ДУЖЕ ЗНАЧНО ЗНИЖЕНІ.

АДВОКАТ
Д-р А. Говикович
веде канцелярію
у Львові, РИНОК 43, І. ТЕЛ. 5-33.

заних критиків, виробляються на справжніх любителів мистецтва і саме вони є найкращою духовою і матеріяльною піддержкою мистців і тимсамим — мистецької культури.

Прегарним прикладом, як повинна виглядати мистецька стаття, є інформаційна стаття Павла Ковжуна про емалії Марії Дольницької. („Мистецтво" літо-осінь, 1932). Вона однаково вартісна під оглядом мови, ясности, тонкої чутливости, але передовсім під оглядом нешаблонового трактування, яке не кидає навколо себе дешевими загальниками. Можна її назвати зразковою, тому, що при повній мистецькій кваліфікації автор пише простою, природною мовою, однаково зрозумілою для знавців мистецьких справ як і для таких, що бажають з тими справами зазнайомитися. Сам чутливий на мистецькі вияви, те, що добачує у творах артистки, він передає читачеві як безпосереднє враження природною, прегарною мовою. З кожного рядка його статті довідуємося чогось цікавого, заразом річевого та індивідуального про творчість артистки, отже саме те, чого навіть дуже вибагливий любитель мистецтва бажає довідатись. Завдяки тонкости спостережень і прегарній мові, стаття П. Ковжуна про Марію Дольницьку в нас є перша того рода, що має самостійну літературну вартість.

Загально наші артисти пишуть краще від наших критиків, як свідчать про те статті М. Бутовича, М. Осінчука та інших. Треба також спростувати ще одно непорозуміння, а саме закидування деякими нашими критиками другим критикам, що вони аматори.

Критик-фахівець, який одночасно не є аматором, себто: захопленим любителем мистецтва — ніколи не буде добрим критиком, бо любов до предмету є перша умовина успішної праці. З другого боку вистане вповні бути аматором (себто: не виконувати професійно завдання критика) щоб відповідати вимогам доброго критика. У поодиноких випадках заважить тут якість сполуки мистецької освіти зі стихійною чутливістю на твори мистецтва. І не факт професійного виконання або аматорства рішає про мистецьку кваліфікацію даного критика, а виключно якість його критичних праць.

Щодо прилодної полеміки на мистецькі теми слід пригадати, що до всякого спору, а передовсім до інтелектуального, заінтересовані сторони повинні приступати чесно, маючи на увазі гідність власну і чужу. До нечесних засобів оборони власних та збивання противних поглядів належить також практиковане у нас наведення цитат, не в цілості або лише в цілості „граматичній", а не суттєвій. Наведення таких цитат, вірваних від цілості думки є свідомим викривленням думки противника. Цитати бувають іноді не тільки корисні, а навіть конечні. Треба тільки бути обережним при їх виборі, щоб не грішити проти загально принятого гасла fair play. Відсутність цієї чесноти у сутичках з противниками виявляє болючу недостачу духової культури.

З практичних вказівок можна би піддати думку, чи не згодились би наші часописи на те, щоби двічі у місяць поміщувати мистецькі фейлетони на ріжні теми? Статті повинні ознайомлювати публіку з поодинокими представниками мистецтва, давнього та новочасного. Таким способом пересічний газетний читач протягом літ набере непомітно обширнішого знання в обсягу мистецтва. Є в нас кому писати такі фейлетони і преса могла би причинитися у той спосіб до ширення мистецької культури. Крім того треба би у Львові та на провінції уладжувати відчити з обсягу історії мистецтва, найкраще зі світлинами на екрані. Якщо на відчити поїдуть добрі бесідники, що зуміють публіку справді захоплювати, успіх запевнений.

Найважнішим завданням наших критиків треба вважати якнайменше особистими ані теоретичними мотивами щире посередництво між творами мистецтва і широким загалом. Нашому загалові треба тільки відповідних, доступних йому вказівок, щоб мистецтво стало для нього дійсною духовою потребою. А стане воно дійсною духовою потребою тоді, коли загал зрозуміє, що мистецтво не є щось абстрактне, відділене від нього, а навпаки, що у творах мистців він віднайде свої власні найпляхотніші почування та подвиги, які у творчих інтуіціях мистців доходять до естетичного вислову.

Фальшива ощадність.

Купуючи жарівку т. зв. „дешеву" обчисляйте, скільки гроша Ви на тім заощадили. А тимчасом з кінцем місяця рахунок за електрику виходить дуже великий.

Що сталося? Це „струєжер" захований у кепській жарівці заглузував із Вас, записуючи при кінці місяця подвійну суму.

У жарівках Філіпса „струєжера" нема.

ЖАРІВКА PHILIPSA

хоронить Ваші очі, дбає про Вашу кишеню.

Різдвяний Дар Народу.

Коли українські родини засядуть до святочної Різдвяної вечері, тоді нехай у кожному українському серці народиться думка про потребу — зложити різдвяний дар для „Рідної Школи".

Не дайте цій думці згаснути. Нехай вона запалає полум'ям непереможної охоти, нехай загорить душевним неспокоєм до тої пори, поки не спонукає Вас зложити дар „Рідній Школі" з нагоди Різдва Христового.

З доручення народу „Рідна Школа" дбальнує, щоби українська молодь осталa при своїм народі, щоби кріпилася й твердла, щоби вміла зберегти й розбудувати національні надбання. Тому мусять піддержувати змагання „Рідної Школи" спільно всі українці так, як усі спільно живуть на дорогій нам землі.

Теперішній важкий час вимагав, щоб жертвували *маси; для масової жертвенности нема ніякої кризи.* Масовість, загальність у жертвенности з приводу цьогорічного Різдва — **нехай** перевищать щедрість одиниць у попередніх роках.

Нехай зріст Різдвяного Дару буде доказом зросту свідомости й обєднання національного духа коло „Рідної Школи". Бо „Рідна Школа" завжди була, є й остане у всіх народів, а тимбільше у нашого народу найпершою, найголовнішою підставою для виконання національних побажань

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ":

Ілля Кокорудз вр. голова, *д-р Мирон Коновалець* вр. секретар, *о. Олекса Базюк* вр. І. заступник голови, *Гнат Павлюк*, вр. ІІ. заст. голови.

о. Теодор Попель вр. скарбник.

Д-р Кость Левицький вр., д-р Олена Дашкевич, вр.

DISTINCTION

Косметичний кабінет бажає всім Впов. Паням своїм Клієнткам

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

та

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Гаврисевичева.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. СІЧНЯ 1933.

БЕРНСТЕРНЕ БЕРНСОН.

БАТЬКО.

Той, про кого тут буде оповідання, був найможутніший у своїй парохії; він називався Торд Еверас. Одного дня стояв він у кабінеті пароха, випростований і з урочистою повагою.

— Я маю сина, — сказав, — хочу його охрестити.

— Як він має називатися?

— Фін, так, як мій батько.

— А хто в кумах?

Їх назвали по імени, а були це найзнатніші чоловіки і жінки парохії, що всі належали до одинии батька.

— Чи маєш ще що сказати? — спитав парох і глянув на нього.

Селянин стояв хвилинку мовчки.

— Я хотів би, щоби його хрестили самого одного, — сказав він.

— То значить у будень?

— У найближчу суботу, пополудні в 12 год.

— Чи маєш ще яке діло? — спитав парох.

— Більше не маю би я що сказати.

Селянин обертав капелюх у руках, неначе би хотів іти. Тоді парох встав і сказав:

— Коли дозволите, то дам вам ще одно бажання на дорогу. Приступив до Торда, взяв його руку, глянув йому в очі і промовив:

— Дай Боже, щоби тобі дитина виросла на щастя.

Шіснацять літ від того дня стояв Торд в кімнаті пароха.

— Добре держишся, Торде, — сказав парох, що не спостеріг на ньому жадної зміни.

— Тай і журби не маєш, — відповів Торд. На це парох змовчав. По хвилині спитав:

— Яку справу маєш нині?

— Нині приходжу в справі сина, якого завтра мають поблагословити*).

— З нього лепський хлопець.

— Але я не заплачу, що нам належиться, доки не буду знати, яке місце він дістане в церкві.

— Я призначив для нього перше.

— Тепер я того певний, — а тут десять талярів для вас.

— Чи може собі ще чого бажаєте? — спитався парох, — споглядаючи на Торда.

— Не знаю, чого би ще? — Торд пішов.

Знову минуло вісім літ. Одного дня перед кабінетом пароха почув голосне шарудіння, бо прийшло багато людей, а Торд був на переді. Парох підніс голову і пізнав його.

— Ти приходиш цього вечора в численнім товаристві.

— Я хочу дати на заповіди; мій син має женитися з Керепою Стрейдек, дочкою Гудмунда, що тут стоїть.

— Тож то найбагатша дівчина в цілій парохії.

— Так кажуть, — відповів селянин пригладжуючи одною рукою до гори волосся.

Парох сидів хвилину, мов у задумі; не кажучи ні слова, записав імена в свої книги, а чоловіки підписали. Торд поклав три талери на стіл.

*) Конфірмувати.

— Мені належиться лиш один, — сказав парох.

— Я знаю, що вам належиться, але то моя єдина дитина — я хотів би мою справу добре полагодити.

Після цього пояснення взяв парох гроші.

— Це вже утрете стоїш тут, Торде, задля твого сина.

— Але тепер я вже з ним готовий, — відповів Торд, завязав свій гаманець, сказав „прощавайте" і пішов, а за ним йшли повагом чоловіки.

Чотирнацять днів потім веслували батько і син при гарній погоді по воді до Сторліден, щоби обговорити весілля.

— Веслова лавка не лежить місно підімною, — сказав син і встав, щоби її якслід покласти. В тій самій хвилині сховзується дошка, що на ній він стоїть; він хватає руками довкола себе, скрикує з жаху і паде в воду.

— Держись міцно весла, — крикнув батько, зірвався і подав йому весло. Син намагався кілька разів за нього вхопитися, але його руки занімостеніли і задерев'яніли.

— Чекай, чекай! — кричав батько і веслував до нього. У тій хвилині перевертається син горілиць, кидає батькові довгий погляд і — потопає.

Торд не хотів очам своїм вірити; він задержав човен і глядів непорушно на місце, де син потонув, якби син таки мусів знову вирінути. Кілька бульок піднялося, ще кілька, опісля лише одна, велика, що тріснула — і знову ясне мов дзеркало, лежало озеро. Три дні і три ночі бачили люди, як батько плавав довкола того місця, без страви і напитку: він шукав свого

П. КАЛЕН.

РІЗДВО В ДАНІЇ.

Марібо на Льолянді, 27. грудня 1932.

Багато островів розкинено на Балтійському морі. Один із них зветься Льолянд. Невеликий: тільки коло 1250 кв. км. Це частина Данії, яка має аж 150 островів і островців, простору ледви на дві третини нашої галицької землі (властива Данія має 38971 кв. км., Феройські острови 1399 кв. км.).

Посеред Льолянда між двома озерами лежить місто Марібо зі старовинною єпископською церквою, що походить ще з початків XV ст. Уже в тій церкві правив Службу Божу єпископ Льолянд — фальстерської дієцезії, Йон Аммундсен. Святочна побожна громада марібойців зібралася на проповідь улюбленого єпископа. Серед неї був і я.

Про що говорив до своєї пастви данський єпископ на другий день Різдва на маленькому острові у малому місті? (Марібо не має навіть 5000 населення). Може про значіння релігії в лиху годину данського господарства? Може про потребу розбудови єпископського храму? Або про пожертви на якийсь новий захист для хорих чи бідних?

Ні! — Єпископ Йон Аммундсен вкладав своє серце і свій хист, аби побожній громаді далекого острову передати стан поневолених мільонів людей на... Радянщині. Отже на Україні!

Який збіг обставин! Доля заносить українця у тихий куток добробутної Данії: він іде до церкви і там чує з уст чужинця-священика про страждання і довготерпіння власного народу...

*

Хто роками перебуває у Німеччині, той знає, яке значіння для німецького народу має Різдво. Не тільки релігійне чи родинне, але також національно-господарське. Вже в листопаді починаються приготування до найбільшого свята. А від перших днів грудня все відходить на другий плян: Різдво опановує всі шари населення і всі підприємства країни. Роки побуту на чужині дали нам змогу пізнати подробиці німецького Різдва. З його складними дарунковими проблемами, з його милими родинними Свят-вечорами такими ріжними від нашого.

Не мають німці нашої „кутті", не мають наших „колядок", не мають наших традиційних „дванацять страв". Замість того смажена гуска, солодощі і кілька стародавніх пісень. А Свят-вечір замість українських (москалі зовсім не знають Свят-вечора!) „дванацяти страв", снопу в куті, сіна під скатертиною проходить під знаком доведеного до неймовірних розмірів обдаровування.

І ми зжилися з цими німецькими звичаями, і ми у клопоті кожного року нелегкою справою „відповідних дарунків": для господині, в якої мешкаємо, для родин, в яких буваємо, для приятелів, з якими працюємо, для персоналу дому і підприємств, з якими ми звязані. Справа не така проста, як може видається. Ускладняє її стан каси українського емігранта-журналіста...

А в цьому році не забули ми і себе обдарувати. Обдарувати так, аби лишилося на цілі життя. Цей дарунок — подорож до Данії і побачення з приятелями та знайомими по восьмо-дев'ятьох роках... Побачення підчас далекого Різдва.

*

Данія? — Десь там далеко на півночі серед води, країна масла, скотарства і малозрозумілої скандинавської мови... Стільки знає про Данію пересічний українець. А не знає він, що всесильна природа спромоглася поміж українськими славянами і данськими германами простягнути численні нитки в укладі життя і звичаях. Не знає він, що славний данець Тор Лянге, який жив і вмер на Україні, похований десь на Білоцерківщині. Що він був одружений з українкою. Що він у своїх творах і перекладах зблизив північну Данію з південною Україною. Що він майстерно переклав наше „Слово о полку Ігоревім". Що українські народні пісні про червону калину в перекладах Лянгого співають по всій Данії. А в деяких околицях „Ой місяцю, місяченьку"... вважають за данську пісню й ображуються, якщо заявити авторські права українського народу на ту пісню.

Мало знає наш загал також і про те, що самостійна Україна була встигла навязати дипльоматичні зносини з данським королівством і що посла У. Н. Р., д-ра Дмитра Левицького, ще і до цього часу з приємністю згадують у політично-пресових колах.

Молодь наша навряд чи знає, що в 1921 р. данські делегати на празькому конгресі Міждержавної Студентської Конфедерації домагалися, щоби прийняти українців як дійсних членів. А десятки українських студентів на відпочинку в ріжних околицях і родинах Данії в 1922—1925 роках! А поодинокі українці, що і досі постійно приїздять сюди на літні чи інші ферії! А кількадесять українських докторів, інжинірів і інших, що завдячують свої дипльоми данській гостинності.

*

І Ваш кореспондент був студентом. І йому пощастило в 1924-25 році зазнайомитися та заприязнитися з кількома данськими родинами: інж. Гагемана, інж. Гамборга, інж. Кольбі, д-р мед. Бартольді-Мелер і Кер. Майже всі вони із близької для кожного українця цукрової промисловости. Серед них знайшов він частину батьківщини і родинну сердечність. Спомини про ті великодні дні не загладяться ніколи.

Минали роки. Життя емігранта і примхи долі (а може і трохи патріотичної праці) кидали нами поміж Берліном, Парижем, Римом, Будапештом, Брюселем, Венецією, Прагою, Ціріхом, Мілляном, Данцігом, Віднем, Варшавою, Ширесом, Ортельсбургом і знову Берліном. Незабаром десятиліття скінчиться, а шлях все минає. Даліє. Досить чекати нагоди: від Берліна 6 годин до данської землі!

Без попередження і після довгої перерви у листуванні в суботу рано відправляємося з шетинського двірця на північ. Рівночасно телеграма до Гагемана, що приїдемо до Марібо в 6 год. веч. Від університеського Ростоку ще 15 хвилин і поїзд у Варнемінде. Далі 2 години водою. Кілька вагонів візжає на корабель-пором. Подорожніх мало, бо вже близько Свят-вечір. Переважно берлінські данці, що спішать до своїх на Різдво.

Данія вийхала нам назустріч! Тільки переступили через поріг корабля, як опинилися у Данії. Бо трапився саме данський пором „Данмарк". Немов десь у мряці зникла Німеччина. Запалені ялинки прикрашені сотнями „даннеброгів" (данські прапорці). Столи святочно накриті безліччю данських закусок і страв. Мимоволі відриваєшся думками від бурхливої німецької сучасности і поринаєш у спомини про щасливо-спокійне життя півчетверта мільонів людей на численних відламках землі.

Хвилювання перед невідомим, що нас чекає, зростає з наближенням до Гедсера, південного пункту малого острову „Фальстера, побратиму Льолянда. Коло пів третьої години ступаємо на землю, з якої радісно коливається червоний прапор із білим хрестом.

Особовий поїзд на північ спізнюється. До головного міста на Фальстері, Нікебінга, приїздимо вже темного вечора. Тут треба пересідати на поїзд, що за яких 80 хвилин перерізує Льолянд від сходу до пристані на заході, Накскова. Є час глянути на місто і дещо купити. Марна спроба: у Данії перед Різдвом на Свят-вечір вже в 2. год. завмирає все життя. Вулиці Нікебінга мало оживлені. Крамниці всі зачинені. Посеред міста сяє ялинка, яка перевищує всі будинки. Під ялинкою велика скарбниця з написом „Юльгаве тіль бієнсфатіггс" („Різдвяна радість для бідних міста"). Зворушливий образ, коли подумати про далеку Україну, де ялинка заборонена навіть у приватному помешканні...

З вікон поїзду, переповненого святочно вбраними богатими і бідними, старими і молодими з ріжнобарвними пакунками в руках, дивимося на вогні Марібо. Немов щезли вісім років нелегкого життя: інж. Гагеман знову на дворці. Питання і відповіді не вгавають. Усі знайомі живуть і перебувають на тих самих місцях.

Знайомими вулицями ідемо до цукроварні. Місто немов завмерло. Майже все населення в церкві. Незабаром кінчиться богослуження і починуться родинні свята...

*

Господиня дає знак десятьлітньому Гансові. Він дзвонить у малий дзвін, що висить під вінцем з ялинки, прикрашеним шістьома великими свічками. Сідають за стіл прибраний національними прапорцями і дідами-карликами. З цікавістю слідкуємо за невідомим нам церемоніялом. Тяжко по восьми роках зрозуміти все, що говорять. Зате легко помітити ріжниці між німецьким і данським Свят-вечором.

Аж до Данії треба було приїхати, щоб побачити майже українську „куттю"! І тут традиційною стравою є каша. Правда, не така як на Україні: тут мусить вона бути з ризу, а їдять її з цинамоном, маслом і цукром. Отже ще одна спільна риса...

Інші страви вже більше нагадують Німеччину. „Госестай" („смажена гуска") це обовязкова страва напередодні Різдва.

Але не в їжі урочистість данського Свят-вечора. І діти, і дорослі поспішають із-за столу до найкращої кімнати. Там стоїть прикрашена свічками і — без цього в Данії не проходить ніяке свято! — сотнями прапорців ялинка. Господиня не впускає до тої кімнати відразу. Вона сама запалює ялинку і востаннє перегладає пакунки та пакуночки.

Нарешті відкриваються двері. Всі беруться за руки і хороводом навколо дерева співають реліг. та інші різдвяні пісні. Щойно після того починає зникати таємниця, що окутала невідомі дарунки. Навколо ялинки ростуть гори паперу, мотузків і т. д. Кожен складає окремо свої дарунки, що їх приготували інші члени родини або принесла почта. Зворушливий образ, коли дивишся на безліч ріжних дрібних і більших річей, якими обдаровують себе данці.

До пізньої ночі залишаються дорослі разом. Мальовничі листи і листівки — прикрашені добродійними різдвяними наліпками — переходять із рук до рук. Вдоволені сповненими бажаннями розходяться всі з привітанням „Гледелиг Юл!" („Радісного Різдва!").

*

Тільки в зеркалі життя, — на літах, що колись ледви підносилися над землею, бачимо вісім минулих років. Позатим у Данії нічого не змінилося. І не може змінитися. Країна, що вже десь незабаром 70 років не знає війни. Країна, що не знає революції і політичної боротьби. Країна, що тільки турбується питанням, чи зможе вона далі збувати свої сільсько-господарські вироби на чужих ринках...

Якою далекою для данців наша обездолена Батьківщина! Ніякі оповідання, ніякі описи і ніякі проповіді не можуть змалювати тої прірви, яка запанувала між вільним заходом і червоною московською „юрмою народів".

ПОРЯДОК НА УНІВЕРСИТЕТІ.

ВІДЕНЬ, 5. І. ПАТ. Австрійська влада ставиться скептично до пляну ректора віденського університету Абля в справі створення академічного легіону, що мав би пильнувати порядку в університетському будинку. Сумніваються, чи націонал-соціялістичні члени легіону будуть безсторонньо робити службу на випадок протижидівських авантюр.

ЗАГАДОЧНА СМЕРТЬ ГІТЛЄРІВЦЯ.

БЕРЛІН, 5. І. ПАТ. З ріки Небелі під Гістровом у Меклєнбургії виловили тіло гітлєрівця Вестфаля, що від 10. листопада м. р. пропав без вістки. Досі не вияснили, чи Вестфаля вбили чи він покінчив самогубством.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ, ДОБРОГО НОВОГО РОКУ
бажає всій своїй Впов. Клієнтелі
ЮЛІЯН ГЛУШІВСЬКИЙ
Робітня футер
Львів, вул. Коперника ч. 16.

Б. секундар держ. львівського і лікар віденських шпиталів
Д-р ТЕОДОЗІЯ ТУНА-НАДРАГА
ординує Львів, Домініканська 11, II. Тел. 73-78.

сина. Аж уранці третього дня найшов він його і занїс через гори на свій хутір.

Від того дня минув може рік. Пізно в осінній вечір чує парох, що хтось надворі перед сінними дверми рухається і напомацки дверей шукає. Парох отворив двері. До кімнати ввійшов високий, похилений чоловік, худий і з сивим волоссям. Парох довго глядів на нього, заки його пізнав. Це був Торд.

— Так пізно приходиш? — спитав парох, стаючи перед ним.

— На жаль так, приходжу пізно, відповів Торд, сідаючи.

Парох також сів, весь вижидаючи. Довго царила мовчанка. Вкінці сказав Торд:

— Я маю дещо при собі, що хотів би дати бідним; маю намір заснувати добродійну установу, що має носити імя мого сина. Він встав, поклав гроші на стіл і знову сів.

— Це половина ціни за мій хутір, що його я вчора продав.

Довго сидів парох мовчки; вкінці спитався лагідним голосом:

— А що думаєш тепер зачинати?

— Щось ліпшого.

Знову сиділи вони хвилину мовчки, Торд з очима до землі зверненими, парох на нього допитливо споглядаючи. Нараз сказав парох тихим голосом:

— Тепер, гадаю, що твій син став вкінці для тебе благословенням.

— Так, тепер і я також про те переконаний, — відповів Торд, підніс очі, а по його лиці скотилися поволі дві сльози.

Переклав Го. Тимощук.

Що сталося із кураторським розпорядком?

Неясне вияснення міністерства освіти.

Український Клюб отримав від міністерства освіти такого листа з датою 2. ц. м.:

W odpowiedzi na depeszę Klubu Ministerstwo W. R. O. P. zawiadamia, iż poleciło wyjaśnić Inspektorowi Okręgu Lwowskiego, że od doręczających deklaracje językowe rodziców dzieci nie należy żądać uwierzytelnionego notarjalnie lub sądownie pełnomocnictwa. Również Ministerstwo wyjaśniło, że na składane deklaracje należy dawać żądane potwierdzenia odbioru tych deklaracyj.

Za dyrektora Departamentu'
Dr. M. Mendys m. p.
Naczelnik Wydziału.

Не знаємо, коли міністерство освіти видало інспекторам вище наведені доручення, однак знаємо, що шкільний інспектор львівського повіту і багато інших інспекторів по день 31. грудня 1932. включно не приймали шкільних декларацій від посполяснижів, які не мали нотаріяльної повновласти.

Щоби розпорядок міністерства міг мати для українського населення практичні наслідки, треба би було продовжити речинець вношення шкільних декларацій.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

ХВАЛЬНИМ ДИРЕКЦІЯМ НАРОДНЬОЇ ТОРГОВЛІ ЦЕНТРОСОЮЗУ, ПОВІТОВИХ СОЮЗІВ КООПЕРАТИВ І ІХ СПІВРОБІТНИКАМ ТА ВСІМ ВІДБОРЦЯМ БАЖАЄМО ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО З РІЗДВОМ ХРИСТА І НОВИМ РОКОМ фірма О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА У ЛЬВОВІ.

Реферат про Мазепу у нюйорській радіостації.

НЮ ЙОРК, 19. грудня. (Вл. кор.) Вчорашня програма базару „Сурма" у радіостації WOV зазначилася тим, що управитель стації, навязуючи до оголошення про виставу опери „Мазепа" Петра Чайковського заповідженої в „Мекка Темпл" у Ню Йорку на 4-го лютого 1933, виголосив короткий, але теплом навіяний реферат про українського гетьмана Івана Мазепу, як героя творів ріжних письменників, між ін. льорда Байрона, і як українського державника. В рефераті пояснив також значіння бою під Полтавою для історії цілої східної Европи. Само собою, що реферат був виголошений по англійськи, а на доказ, що він осягнув бажаний ефект, служать признання, які насіли до „Сурми". Вокальну часть програми виповнила трупа Д. Медова, який здавна виставляє українські пісні на американській сцені, а в вчорашній програмі Медов скомбінував вокальний квартет з бандурою при низці пісень „Бандура" і додав фортепіяновий дострій. Також дуже ефектовно випала пісня „Реве та стогне".

В. НЕСТОРОВИЧ.

САМОВИСТАРЧАЛЬНІСТЬ.

ГОСПОДАРСЬКА САМОВИСТАРЧАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ І НЕДЕРЖАВНИХ НАРОДІВ.

I.

Льогіка розвоєвих процесів не допускає можливости, аби вдержався міжнародній поділ праці в такій формі, в якій він був до часів світової війни. Не допускає можливости істнування двох категорій держав: аграрних і промислових, про які все ще мріє Ф. Делес, автор згаданої вже нами гомінкої книжки „Дві Европи".

Не тільки амбіція аграрних держав, чи тривога за свою долю підчас воєнної ізоляції, але також популяційні мотиви пхають держави, яких народне господарство побудоване досі на аграрній базі, на шлях **інтенсивної розбудови рідного промислу.** Проф. К. Маціевич додає ще момент національний (завоювання міст), доказуючи необхідність для майбутньої української влади сприяти зростанню національного промислу*). Але рекомендована ним протекційна система, як охорона від закордонної конкуренції, „повинна мати такий загальний напрямок, щоби сприяти розвиткові тих галузей промисловости, які мають найбільше народньо-господарче значіння в економічному житті України і **найбільше сприятимуть розвиткові її продукційних сил".**

Така самовистарчальність, очевидно, конечна і здорова.

„В господарській еволюції поодиноких держав — пише д-р Червінський**) — може істнувати або статична концепція, себто закостенілий міжнародній поділ праці, або динамічна концепція, згідно з якою молодші під оглядом господарського розвою держави мають право і шанси розвивати заховані господарські можливости і творити ті промисли, що відповідають їхнім **природним умовинам".**

Та, на жаль, не по цій лінії реалізує сучасне покоління автаркічну ідею. Господарський націоналізм, що тепер такий модний, розбудовує здебільша свій промисл хаотично, не рахуючись з нічим крім ринку, розбудовує зі шкодою для консумента промисл мало або зовсім ненадійний. Це не тільки діється в Радянщині, але і в багатьох інших державах. Ось недавно протестував б. міністр хліб. справ Югославії д-р Франгеш проти насильного і штучного плекання таких галузей, які мусять здалека спроваджувати сировець, не мають ніякої спроможности істнування, хіба в тепличній атмосфері та вживають некваліфікованих сил. Югославянське населення мусить платити високі ціни за найподліші сорти товару!

Отже не канонізація повної автаркії, що доречи малаб обмежити функцію світового ринку того ринку, що повстав завдяки небувалому розвоєві засобів комунікації, завдяки залізниці, пароплавам, каналам, літакам, — а самовистарчальність на тих відтинках господарського фронту, **де вона може істнувати і розвиватись** — ось конструктивна програма державних (а також недержавних) народів.

Не тільки аграрні країни розбудовують тепер промисл, але і промислові держави, що досі імпортували велику кількість збіжа, пробують шляхом поширення засівної площі зменшувати своє запотребування чужих харчевих продуктів. **Прямування до більшої ніж досі самовистарчальности не може мати стриму** і воно стало тепер явищем першорядної ваги. Сомбарт думає, що момент самовистарчальности переважатиме в дальшому розвитку світової економіки, хоч його самовистарчальність дотичить не поодиноких держав, а цілих державних блоків. Проф. Вагеман на питання: автаркія, чи світова господарка? — відповідає: „Через автаркію до світової господарки".

II.

Чи може істнувати господарська самовистарчальність серед недержавних народів?

Аби відповісти на це питання, застановімся коротко на тому, що ця самовистарчальність собою представляє. Отже: у продукції — свої сирівці, свій робітник і капітал; у консумції — свій продукт і свій посередник-купець. Як бачимо з того, діяпазон доволі широкий, а вміщається він повністю у кличі „Свій до свого по своє".

Очевидно, що **про абсолютну самовистарчальність не доводиться говорити.** Є сирівці яких не виплекає ніякий патріотизм. А також чужий капітал є все пожаданий, як довго він дешевий і не претендує на контролю та впливи.

Зайвим хіба булоб ширше доказувати те, що недержавні нації є в багато гіршому положенні, коли захочуть реалізувати ідею господарської самовистарчальности. Не згадуючи про сотні мериторичних перешкод, вони не мають кордонів і ніяких прогібіційних засобів чи санкцій та залежні виключно від ідейного наставлення мас, від завзятости, ба, навіть подекуди від жертвенности. Навіть державні народи, хоч і мають рішаючий голос при визначуванні напрямних торговельно-митної політики у своїй державі, навіть вони не все можуть спинити пресякання чужих услуг і товарів, і тому, буває, мусять також апелювати до патріотизму мас, коли хочуть реалізувати клич „Свій до свого по своє". (Згадаймо хочби невдатну пропаганду краєвих перкалів серед польського жіноцтва). А ще трудніше, коли держава з національного боку ріжнородна, а державна нація вкладає в поняття „свій" специфічний зміст. (Згадаймо з одної сторони безнадійну протижидівську акцію поляків, з другої знову — утруднення

*) „Головні віки економічної відбудови України", Тризуб, 1932, ч. 8.

**) „Проблема господ. незалежности Польщі". Париж.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. СІЧНЯ 1933.

Й. ЗАСТИРЕЦЬ.

Різдвяні освідчини Цвігуновича.

(Гумореска).

Я так довго вважав кожного ревного урядовця мудрим чоловіком, доки не знайшов у св. Письмі місця, де говориться, що „ревний дослужиться більшої роботи". Думаючи про ріжних дуже ревних наших урядовців, які служать по чужих бюрах і в чужинецьких державах, прийшов я мимохіть до переконання, що є двоякого роду ревні земляки: розумні, що не кваплять ся над силу працювати і занадто ревні. До останніх зачислюю одного нашого давнішого директора гімназії, який мав ту спеціяльність, що дбав незвичайно за моральність усіх учнів, а передовсім „лошаків". До останніх належали у нього всі учні від VI-ої Б. кляси. Бідні „лошаки" мали неабиякий клопіт: директор гімназії велів сторожеві всі листи, які пошта приносила щодня до школи, предкладати соб! до цензури. Очивидна річ, що де на станції була донечка господині або коли учень мешкав у тети, швагрової або навіть у бабці, там учні не казали своїм панночкам, знайомим з танців або ховзанки посилати любовні листи. Зате листи „свіжої знайомости" мандрували до гімназії, бо панночки й не сподівалися такої гострої цензури, а учням не личило познаватися перед ними що „бояться школи". Цензура відбувалася ось як: директор діставши малу стирту листів глядів, який писаний жіночою ручкою, у рожевій коперті, тощо. Коли лист мав такі сумнівні ознаки, тоді він той лист підносив під окуляри, а властиво під ніс і обнюхував, чи лист наперфумований. Коли завважав і ту прикмету листа, тоді вже біда!

Директор відчиняв лист, перечитував увесь текст і посилав терціяна за адресатом. Такий адресат сидів звичайно в класі в останніх лавках, був виказуваний на конференціях з більш як пів тузина предметів і на годинах дивився крізь вікно в небо, де замісць образу його мрій літали ворони. Адресат тратив у канцелярії директора весь ліричний, розмріяний стан своєї душі, ноги під ним тряслися, а текст листу, який директор йому відчитував, вислухував з похнюпленими на директорський килим очима, з зачервонілим лицем і спущеним носом. Після цього йшла погроза, що директор покличе родичів, повідомить їх про близькі заручини їхнього сина, а може і викине зі школи. У класі панувала розпука. Учні подавали знайомим панночкам інші адреси або на „посте-рестанте" та дівчатка або губили адреси або коли ці були свіжі знайомі, тоді адресували до школи Не диво, що директор кликав щодня кількох таких нещасливців.

Хлопчиська радилися на кожній павзі, ба й дома почали передумувати, як відзвичаїти директора від такої недискретности. Загоністі радили скаржити до дирекції почти та боялися, що почта надішле скарги до дирекції школи. Пічнуться слідства і порівнювання письма системою Ляватера... Другі радили підкупити Катерину, служницю пана директора. Спроба тільки раз вдалася, коли Катерина стягнула з бюрка листи і доручила учням. Зате директор викинув її і бідаки учні мусіли ще шукати Катерині служби. А тут дирекція кличе і відчитує нові любовні листи, на конференціях сипляться двійки з обичаїв, директор викликує батьків до себе

Були би нещасні ще довгі літа зносили таке стряждання, бо директори йшли тоді пізно і рідко на емеритуру, якби не наш товариш Петро Цвігунович, що придумав ось яку штуку: Перед Різдвяними Святами подиктував він Грицеві Підгорбочному лист до себе від батька, а свою сестріпницю, Параню, з торговельної школи попросив, щоби заадресувала до нього рожеву, а середині добре наперфумовану коперту. Лист вкинув Гриць у найближчій почті до скриньки

Третього дня закликав пан директор Петра якого товариші кликали коротше Цьвігуном Він від двох днів приходив до школи в дуже подертих і позначених у свого сторожа чоботах Два пальці, а саме великий і мізинний з обох протилежних боків чобота здивовано виглядали на світ Божий. Директор почав йому читати лист:

Дорогий Петре! Слава Ісусу Христу! Я здоров, але лежу під двома кожухами, бо сильно коле мене в боці. Знаю, що твої чоботи подерті крім холяв. Залучую тобі 20 гульденів банкнотом на купно чобіт. А вчися і не чіпайся часом дівчат як сусідів син, Іван. Твій директор писав

ня доцільної пропаганди краєвих виробів серед меншостей, що свого часу підніс проф. Каро у журналі „Польска Господарча" Одначе ці трудноші на загал менше важні і по своїй суті входять нераз більше в царину політики, ніж господарства.

В засаді навіть широко закроєна самовистарчальність, можлива і серед недержавних народів, вимагає вона тільки **великої ідейности має і віри у свої сили.** Це останнє для нас, українців, незвичайно важне, бо ще досі, на жаль, разом із почуванням „меншвартности" покутує у нас подекуди ідолопоклонство перед усім, що є витвором чужих рук чи мізку. Ще досі буває, що для декого з українців найгіршою рекомендацією товару чи услуг є їхнє українське походження. До цієї міри бракує у нас довіря до всього, що рідне!

Що ми, економічно слабо розвинена нація, шукаємо в кооперативній організації господарського й національного бастіону і що наші надбання в цьому напрямі представляються вже досить поважно — це речі відомі. Те, що маємо, здобули ми великим зусиллям нашого кооперативного активу, але навіть найбільші ентузіясти не перечать, що це тільки маленька частина того, що мусимо швидко осягнути на шляху нашої господарської емансипації. Наші дотепершні досягнення дають можливість реалізувати здебільша тільки клич „Свій до свого". Ми розбудували торговельну мережу, створили тисячі крамниць. Але громадянство йде туди не „по своє", а „по чуже".

Розбудова рідної продукції — це черговий етап нашого господарського розвитку. Для цього мусимо мобілізувати все громадянство і його безробітні капітали. Нам не вільно зупинятись у половині дороги, коли незалежно від політичних і загально-економічних обставин є все таки великі можливости, які ложидають тільки відповідного зусилля і **сміливої, бадьорої акції.** Невже не спромежемось на те, аби зєднати для продукційного процесу гріш, що лежить безцільно по скринях і шуфлядах? (Скільки то читаємо про це в хроніці нещасливих випадків!). У середовищі одної з найповажніших українських інституцій — як зачуваємо — дозріває думка, щоби мобілізувати безробітні капітали для нових варштатів праці і піддержувати промислові підприємства. Що така акція на часі, а цьому ніхто не сумнівається.

—o—

АВСТРІЯ ШУКАЄ ПОЗИЧКИ.

ВІДЕНЬ, 5. І. ПАТ. Австрійський уряд вислав міністерського радника д-ра Ріцці до Парижа переговорювати в справі міжнародньої позички для Австрії. Не виключене, що на випадок прихильного становища французьких фінансістів буде виплачений зачет на ту позичку. Зачувати, що позичку розпишуть у березні ц. р.

ГОЛОДОВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 5. І. ПАТ. Вчорашній день пройшов у Саксонії під знаком великих комуністичних демонстрацій. У різних промислових осередках, м. ін. в Липську, Дрезні, Каменці і т. д. комуністи влаштували протестаційні збори під гаслом: „Хочемо хліба, геть зі Шлайхером!" Число демонстрантів преса подає на 30.000 осіб.

ЛЕВ ЯСІНЧУК.

РІЗДВО В АМЕРИЦІ.

Теплі, часто навіть ясні дні листопада переходять нарешті в сірі. Закурені димом тісні вулиці Пітсбурга виглядають немов у мряці. Сьогодні ще сіріші. Вогкість прошибає кости не тільки безробітних, але й одітих і — неголодних. По головних вулицях чути безнастанний пронизливий дзеленькіт дзвінка. Це жінки „Армії Спасення" стоять у своїх чудернацьких чорних соломкових капелюшках із червоною застижкою і з транспарентом, який тримають одною рукою. Вони звертають увагу прохожих на свій транспарент, на свою буйну зачіску, що виглядає з під капелюшка чи на свіже рожеве лице. До дрючка прикріплена скарбонка, куди прохожі кидають то мідяки, то срібняки. На верху дрючка картонова афіша, а на ній малюнок: старша жінка поклала спочутливо свою худощаву руку на рамя вимарнілого робітника. Під малюнком напис: „Дайте на обід для голодних у день подяки".

На що, на що? На день подяки? Якої? Кому й за що має дякувати цей голодний?

Нічого особливого. Це просто звичай; стара традиція.

У 1621 р. мали англійські поселенці в Америці добрі жнива, яких діждалися по важких трудах. За цю ласку дякували вони Божому Провидінню. Від часу президента Лінкольна проголошує кожний президент Злучених Держав окремою проклямацією т. зв. „День подяки", який є державним святом. Цей день припадає на останній четвер листопада. Тодіто американці мають дякувати Богові за всі добра, які спали на Зл. Держави протягом року. У проклямації президента вже будуть ті добра вичислені. Це свято у Зл. Державах дуже популярне. Воно має піддержувати людей на дусі, додавати їм віри й сили, творити характер. Колись виголошували ріжні діячі пламенні промови, переповнені радісним оптимізмом. Нарід був усе напередодні того дня дуже веселий. На вулицях міста відбувалося всю ніч щось ніби в Італії карнавал, а в кожній хаті їли — індика.

У 1931 р. доходила в Америці господарська криза до вершка. Люди згіркли, потратили оптимізм і бачили навколо саме лихо. Один з прилюдних промовців, пастор д-р Майнот Саймонс говорив, що в цей день треба радше плакати й нарікати: це радше „День нарікань". Багато родин не могло спромогтися на індика, а він по вінець найтися на столі так обовязково, як у нас „кутя" на Свят-Вечір.

„День Подяки" перешумів, а вуха міщухів починають відпочивати після безнастанного дзвоненця. Від тої пори починається підготовка до Різдва і то підготовка буквально в кожного. Американець мусить роздавати різдвяні дарунки. У нас — що правда — є більше нагод для дарунків: св. Миколая, Різдво, Новий рік, імянини чи уродини. Американець має тільки Різдво. Здається, що нема такого, хто не мав би кому дати різдвяного дарунку: жінці, мужеві, дітям, батькам, приятелям, а навіть знайомим. За що купити?

От, не був би практичний американець, якби тим журився. Він не має нічого для себе на старість і тим не журиться, але на різдвяний дарунок має. Є такі банки, що приймають малі вкладки на закупно, різдвяного дару. Як цей спосіб поширений, про це свідчить сума 600 мільонів долярів, яку виплатили американські банки минулого року як ощадности, зложені на святочні дарунки. Це так багато, що минулого року навіть з тою виплатою лучили надії на злагіднення крізи. Дехто купує на дарунок, що сам уважає за добре, дехто посилає чек особі, яку хоче обдарувати, а дехто складає якусь суму в крамниці й подає адресу приятеля чи приятельки, яких хоче обдарувати. Управа крамниці вже сама повідомляє дотичну особу, що вона може прийти, коли захоче й вибрати собі довільний крам на таку-то суму. Нема що казати: американці практичні.

Але на 11 мільонів безробітних в Америці є певно багато таких, що не вспіли нічого купити. А то ще й має бути осяйлена ялинка, червоні паперові вінки, позавішувані на вікнах і свічки. Розуміється, що в таке свято мусить бути індик. Святочної вечері з кутею тут нема, а курку їсть американець у звичайну неділю так, як наш жид у суботу. Зате йдуть широкі приготування до Різдва. По торговних площах і крамницях лежать цілі стирти індичих трупів. Велитенські клітки з живими індиками стоять здовж вулиць. Деякі вулиці рояться від численних продавців найріжнішого краму (Christmas sale — різдвяна прелажа). Це замітне особливо на деяких вулицях Ню-Йорку.

Ресторани вже заздалегідь подають на картах страв, скільки буде коштувати індичий обід (turkey dinner), зі сосом з городів і що індик буде начинюваний великим присмаком — каштанами. Дискретно признаюся, що я завжди цю начинку відсував. Коли кельнер питав, чи мені не смакує, то я відповідав, що мені забагато. Ледьи вступляться із вулиць жінки „Армії Спасенья", вже появляються мущини в червоних убраннях, обшитих білим кожушком, ухарактеризовані в довгі білі бороди, вуси й довге волосся. І самі вони пузаті й такі червоні, як їхні кабати. Вони збирають для бідних на Різдво. Навіть у ню-йорській підземній залізниці увихається зі скарбонками джерзиситська вогнева сторожа. Крамниці прикрашені зеленю й вінками не тільки в середині, але й на зверху, а пасажі поприбирані — без прибільшення — гарніше як у нас парадна балева саля. А світла безконечно. Биставові вікна так прикрашені, що вони мусять задержувати подорожних.

Американці вижидають Різдва так, як у нас діти. А що воно наближається своїм ходом, то їм за довго ждати. Тому дехто вже на кілька днів до Різдва завішує на вікнах свої червоні вінки й світить у вікнах свічки. Очевидно, що в ніч перед Різдвом вже всі освітлюють свою ялинку. У цю ніч усюди чути крик, чи то спів колянд. Щойно по півночі стихає.

На Різдво досвіта всюди тихо. Все спочиває. Ню-Йорк, якби вимер. Сірий ранок. Часом тільки зашаркотить надземна залізниця. Серед тієї тиші вистукують мої черевики по бетонному бруку. Я йду до залізниці. Мені припадає на саме Різдво переїхати на просторі кількох сотень миль багато міст і містечок. Поїзд майже порожній. Хтож їхав би так досвіта на Різдво! Нарешті вже добрий день. Сонце доволі високо стоїть скрите за хмарами.

Всюди мертвий спокій: праворуч на океані і ліворуч на вулицях міст. Не то крамниці, але й домн позачинювані. На вулицях майже не видно людей, ані авт. Саме цим спокоєм відріжняється свято від будня американського міста. А ночами горять колірозим огнем високі ялиці з надписом під звіздою на горі „Merry Christmas". За один день ціле свято кінчиться. Нема часу ані звичаю довше святкувати. Тільки ялинки грають кольорами світла й червоні вінки з тонкого паперу висять на освітлених вікнах аж до нового року. При входах до палат богачів, як от при Гремерсі-парк чи Ріверсайд-драйв миготять світла навіть на двох великих вулицях. Так святкують справжні американці.

Наші українці рідко де можуть святкувати своє Різдво. Хіба останніми роками, бо... криза, нема роботи. Спрадляють вечеру з пирогами, подібну до вечері в нас. Але не всього потрібного можна тут роздобути до вечері. От, я був минулого року на Різдвяній вечері в священичому домі. Господині дому жалілася, що не має пшениці, тому подала свійські пироженці, червоні сушниці.

З НАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО І НОВОГО РОКУ БАЖАЄ СВОЇМ ВІДБОРЦЯМ І ПРИХИЛЬНИКАМ ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО

ФОРТУНА НОВА.

...ового батька, що хоче його вигнати за якусь Італію чи Наталію, що вчепилася дурня і пише до нього „непристойні" листи. Стережися мого пужала, бо, як виздоровію, то приїду до пана директора. З тим будь здоров. Твій батько Яким".

— Чуєш, що пише батько? — озвався директор до шестака Цвігуновича.

— То прошу пана директора — відповів наш Петро — тато бояться, щоби я не освідчився панні Стефці, сестрі Наталки. Де мені тепер до того? От добре, що залучили двацятку на чоботи. Пальці повилазили, а пан господар кляси сказав, що завтра вижене мене з кляси, як прийду в тих подертих чоботиськах.

—Та бігме — перебив йому директор — гірше у листі не було — і почав після своєї звички битися клопітно об поли і ходити поспішно по салі.

— Таж тато пишуть виразно — відозвався Цвігунович, — що залучують банкнот двацятигульденовий на чоботи для мене. Може служниця, або хлопці пана директора винили. Мої тато, як що скажуть, то ретельна правда! Гроші мусять бути. Вони ялинку продали. Босий не буду ходити!

Збентежений директор замовк, потім подумавши рад-не-рад сягнув до кишені, вийняв 20 гульденів срібняками і сказав: На! — але я не взяв...

Шестаки реготались, коли Цвігунович прийшов до кляси в одній руці лист-автограф, Грицька Підгорбочного з підписом батька Якима, а в другій показував двацять директорських гульденів. Аж за тиждень покликав директор ще одного учня і передав йому лист, писаний жіночою рукою, а потім залишив уже таку практику. Сторожеві сказав, щоби почту віддавав відразу учням. Ціла вища гімназія відітхнула.. Петро Цвігунович став серед товаришів мудрішим від Сократа.

•

Минуло більше двацяти літ. На поматуральнім зїзді, після урядової частини, засіли товариші і трьох професорів враз із стареньким директором до святочної вечері. Складову вечерю приготовили жінки священників, адвокатів, учителів і урядовців себто, своїх чоловіків, які зїхалися.

— Що це за гарна пані тота, що подає торта? — спитав директор меценаса Цвігуновича.

— То Стефця, моя жінка, пане директоре,— відповів меценас.

— Я ще як шестак-лошак освідчився їй на саме Різдво, на її імяннин. Китицю свіжих квітів, пуделко чоколядок і заручиновий перстень купив я, пане директоре, за тоті двацять гульденів, що то їх... не було в листі мого тата... Тепер звертаю їх вам з подякою, других двацять даю на „Рідну Школу", а за відсотки випю при сполучім вині за здоровля пана директора.

Сміхові не було кінця! Директор пив ище за здоровля меценасової Стефці, її шестеро дітей, а Петро за Наталію і Гринька Підгорбочного, радника суду і колишнього писаря славного листа, за який директор добре заплатив, а Петро Цвігунович урядив свої Різдвяні звичини.

—o—

Справді, що край то обичай.

Але хто з українців може — звільнюється від роботи на своє Різдво. Церкви пречарно прибрані й освітлені, мало-що не переповнені. В повітрі горить світлом, пишається квітками. На хорах співають коляди, а в Шикаґо я чув і прегарну молодечу орхестру. У такий день складає церковна громада дари на утримання своєї церкви, як де може: 200, 500 і 1000 долярів. Колись було більше. Після богослуження йдуть з колядою а властиво їздять кількома автами, щоб зібрати дещо на „Рідну Школу" в „старому краю". Так, якби й у нас. Задурюють себе чим можна, щоби тільки створити собі под бу рідного краю та його життя. Молодь, доки мала — немагає з дитячого зацікавлення, а підросте, то здебільша звикне.

Наш українець розжився в Америці часами лочуває себе американцем, але в такі хвилини як Різдво мало хто чує себе чимось більше, ніж емігрантом. Скільки туги він вилле у такий день у старих піснях і... в сльозах! Часом важко жити на чужині, хочби й у добрі. Особливо важко тоді, коли вже зродиться повна, жива свідомість рідного краю.

Але багато американських українців леліє думку, що вони ще заживуть на рідній землі.

—o—

ЛЛЄТЬСЯ КРОВ.

АСУНЦІОН. 5. І. ПАТ. На основі інформацій з міністерства війни минулої неділі в понеділка полягло у боях 250 болівійців.

—o—

ПІСЛЯ ЗАНЯТТЯ ШАН-ГАЙ-КВАНУ.

ПЕКІН 5. І ПАТ. В останніх китайсько-японських боях під Шан-Гай-Кваном полягло на основі останніх обчислень 1.700 людей.

ПЕКІН, 5. І. ПАТ. Підчас бомбардування Шан-Гай-Квану згинуло 3.000 цивільного китайського населення. Около сто тисяч людей втікає на південь. У районі Шан-Гай Кван тепер уже спокій, иначе положення далі напружене, бо китайці укріплюють свої становища, сподіючись наступу японців.

Мирові переговори досі не почалися.

РАЙХСТАГ СКЛИКАНИЙ НА 24. Ц. М.

БЕРЛІН, 5. І. ПАТ. Конвент сеніорів рішив на сьогоднішньому засіданні *скликати райхстаг на 24. ц. м.* Внесення прийнято всіми голосами крім голосів комуністів і соціял-демократів, які домагалися скликання райхстагу вже на 9. ц. м. Представник гітлерівців домагався, щоби на першому засіданні райхстагу поставити згоджене *внесення про заяву недовіря кабінетові Шляйхера.*

БЕРЛІН, 5. І. ПАТ. На вчорашньому засіданні конвенту сеніорів комуністична фракція зголосила внесення поставити на денному порядку зарад найближчого пленарного засідання райхстагу справу *ратифікації низки міжнародніх умов* про забезпечення заграничних рент, а саме з Польщею, Чехословаччиною і Францією Між іншим тому й відложено до 20. ц. м. дебату конвенту сеніорів над денним порядком нарад райхстагу. Крім того до райхстагу вернула уже з державної ради низка інших міжнародніх умов, між іншим проект конвенції про летунську комунікацію з Польщею та умови про полекші в залізничому руху між Німеччиною і Польщею.

—o—

ГІТЛЄР ПЕРЕГОВОРЮЄ.

БЕРЛІН, 5. І. ПАТ. Преса приносить сенсаційну вістку, що Гітлер мав у середу в Кельні конференцію з б. канцлером Папеном. Кажуть, що предметом розмови була можливість *обняття Гітлером канцлерства* і Папен мав би посередничити в цій справі у Гінденбурга. Рівночасно появилася у пресі поголоска, що Штрасер конферував з канцлером Шляйхером. З офіціальних кол тієї поголоски не потверджують.

—o—

ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА.

БЕРЛІН, 5. І. ПАТ. В місцевости Шварц у Турингії впав шкільний літак, пільотований американським німцем Дельчом. Пільот наслідком потовчення вмер у шпиталі Причина катастрофи невідома.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Святочний ребус.

Найтяжчий ребус у нинішних часах: Як перекрастися крізь свята?

Я направду маю великий талант до ребусів. Порозвязував масенну масу і напевно ще порозвязую, але як розвязати цей — далебі не знаю.

Вже здавалося мені, що маю розвязку.

— Поїдемо на провінцію, до знайомих — кажу до жінки.

— А скільки це буде коштувати?

— Зараз возьму на папір... Два і пів білєту туди — 24 зол., назад так само, разом 48.

— А возій?

— По золотому від особи — 6 золотих.

— А служниця, а на преферанса, а щось випадає привезти?

— Треба 70 золотих — ствердив я з сумом.

— Дай мені їх, а побачиш, які я тобі свята вшкварю.

— Вірю, але не маю.

— Може до ближчих знайомих?

Я перейшов у думці всі стації і переставки довкола Львова. Не знайшов нічого підходящого. Одні знайомі самі виїздять на ще дальшу провінцію, другі дістали вже давніше замовлення на інших гостей, треті, здається, не будуть справляти свят з тих самих оглядів, що ми

— Нема — кажу.

— В такому разі я роблю свята дома.

— Про мене.

— Але ти мусиш мені дати гроші найдальше в четвер.

Я вирячив здива очі.

— Гроші?! Звідки?..

— Таж нині вже 4 січня.

— Не „вже", а „щойно".

По хаті війнуло морозом подружого непорозуміння.

Ах, скільки цього року буде таких морозних подувів по українських хатах!

І отсе вже третій день ходжу по місті і розвязую ребус: Як перекрастися крізь свята? Світ такий сірий, оловяні хмари гнітять, на душі запари від холодного вітру, а з очей котяться сльози зовсім мов від морозу.

Аж нині блиснуло сонце. Глянув я: Направду світ не такий сірий, вітер не такий холодний, а морозу ні сліду. Навіть снігу нема, як водилося в давніших часах. Радісна творчість не тільки сіла мрякою на душу, але навіть і сніг зїла.

Аж нині — сонце.

Розвязка трудного ребуса, вихід з ситуації, прочищення домашної атмосфери.

Будуть свята і то — зовсім добрі. А головне — дешеві як ніколи.

Святий Вечір...

Спершу трохи споминів, одна-дві коляди, щоби викликати відповідний настрій. Потім одягаєтесь і з родиною на вулицю.

Неможливо, щоби в той час не трапився якийсь знайомий. Засада: Кавалєр і добре ситуований.

— Дай Боже здоровля. Цілую ручки — він.

— Дай Боже! О, як добре, що вас стрінули — це ви.

А помовчавши хвильку додаєте:

— Можеб ви так з нами на чарочку - дві? Таку антиалькоголеву. Хе-хе-хе.

Мало є таких, які не зловляться.

— Прошу дуже. Однако не маю що з часом зробити.

Кажеться: чарочку - дві, а пишеться і три і чотири і якась рибка і борщик і ще там щось. Залежно від апетиту знайомого. Напевно буде на це чи на те делікатно натякувати.

— Я минулого року їв тут смаженого коропа. Капітальний!

А ви:

— Прошу дуже. Можемо й сьогодня.

І пробуєте...

Вкінці приходить найтяжча часть ребусу — платити.

Ви за кишеню і — розпучливий рух рукою по коліні.

— Маєш тобі! Забув гроші... Може ти взяла? — звертаєтесь до жінки.

— Ані сотика. Я була певна, що ти..

Тоді до знайомого:

— Будь ласка, виручіть. Бачите така неприємність...

Не існує кавалер, який не мав би перед святами кільканацять золотих у кишені, а вже напевно не існує кавалер, який мав би кільканацять золотих і не заплатив би рахунку за даму і діти.

Вкусить себе в коліно, а заплатить.

Це був би Свят-Вечір. А що властиво є Різдвяні Свята як не Свят-Вечір. Коли добре його відсвяткувати, то потім цілі свята вже можна тільки гикати.

А як зголодніете — то повторити справу.

Такий проект Різдвяних Свят подав один мій товариш - кавалер.

— А як не вдасться — кажу.

— Чому не вдасться! Я сам на власній шкірі цього досвідчив. І то не на свята, а в звичайну неділю. Трицять золотих мене це коштувало.

Га! Спробую...

Одно мене журить. Щоби цього фейлетону не прочитали львівські кавалери, бо ціла справа пропаде.

А ребус лишиться нерозвязаний.

Галактіон Чіпка.

ІВАН ГЕРАСИМОВИЧ.

Алькоголь, тютюн та економічна криза.

Що говорять цифри?

По офіціяльним даним за 6 літ (себто від 1925 р. до 1930-31 р.) загальний державний прихід зі спірту (оковитки і горілок) зріс із 266 до 723 мільонів зол., себто на 270 відс.!

Очевидно, на цьому не кінець. Вдруге стільки, як не більше, мають горальники, рафінерії, фабрики ріжних горілок, шинкарі, реставратори і т. п. Отже *населення Польщі пропиває 1 мільярд 500 мільонів золотих річно.* Опріч того тяжкі мільони йдуть на пиво вино й інші алькогольні неспіртові напитки.

Приблизно стільки саме, що з алькоголю, має державний скарб доходу з тютюну.

Відсотково виходить, що українці в Польщі — числячи по стані з 1930-31 року — видавали річно 400 мільонів на алькоголь і вдруге стільки на тютюн, — *разом 800 мільонів!*

Тепер, що правда, з причини великої фінансової скрути видають люди на алькоголь і тютюн загалом менше, як попередніми роками. Припустім, що уживання алькоголю і тютюну зменшилося навіть на половину, отже замість 800 мільонів видають тепер українці тільки 400 мільонів на алькоголь і тютюн. Чи це мало?

Якщо український нарід ужив би ті мільони на пожиточні і продуктивні справи: на „Рідну Школу", на кооперативи, на поліпшення господарства, на будову фабрик, на освіту, культурні гуманітарні і т. п. цілі, то очевидно зріс би наш добробут, а безробітні найшли би нові вартсати праці.

Тільки 1 відс. з того, що український нарід видав на алькоголь і тютюн, дав би „Рідній Школі" 4 мільони, а 10 відс. принесли би 40 мільонів, отже це далоб „Рідній Школі" змогу забезпечити існуюче українське приватне шкільництво та розбудувати його відповідно до потреб нації.

Клич: „Геть з алькоголем і тютюном!" починав вже в нас приймятися. Гурт визначних українок і українців започаткував ланцюх тих, що здержуються від уживання алькоголю й тютюну. В парі з тим повинен здобути право громадянства і другий клич: *Замість на алькоголь і тютюн — гроші на „Рідну Школу"!*

Цей клич набирає актуальности саме в часі Різдвяних Свят, коли то неможливий сопух алькоголю і клуби тютюнового диму затроюють воздух і псують святочний настрій, ті рідкі хвилини забуття серед теперішнього горя, яке переживає наш нарід.

Правда — не легко воно позбутися привички, особливож, коли вона перейшла вже у пристрасть. Одначе сильна воля може доконати чудес. Могли перемогти свій наліг одиниці, що роками не розставалися з тютюном та алькоголем, можуть — при добрій волі — доконати цього й ширші маси.

Треба тільки зрозуміння, що ми за бідна нація, щоби сотки мільонів пускати з димом, щоби за сотки мільонів купувати алькогольну отруту, яка стільки вешасть та економічної руїни принесла вже нашому народові.

Теперішня економічна криза нехай дасть почин до збереження тих мільонів і мільярдів для української нації! А тоді й кризу лекше перебудемо і матимемо засоби до творчої праці.

—o—

ЗАСУДИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

В судовому трибуналі Радянської України запав присуд у процесі 15 членів комуністичної партії, яким закинули *рільний саботаж, укривання збіжа та звязки з українськими селянами.* Всі обвинувачені займали відповідальні становища в радянській адміністрації. Головного обвинуваченого Аністрата засудили на кару смерти, пятьох обвинувачених, між ними члена ВПК радянської республики, Паламарчука на 10 рок в на соловецьких островах. Дальших девятьох обвинуваченых засудили на кари вязнині від 5 до 8 років.

Кіно Апольо У пятницю, суботу і неділю **Кіно Апольо**

в год. 12-ій в полудне РАНКИ великої радянської фільми під наголовком:

„Любов і пімста донського козака“

Кіно Апольо Ціни знижені. **Кіно Апольо**

Катастрофа на морі.

ПАРИЖ, 5. І. ПАТ. На основі звідомлення капітана корабля „Атлянтік“ пожежа вибухла в год. 3.30 в одній пасажирській кабіні І. класи. Хоч усі кинулися гасити, вогонь ширився так швидко, що незабаром цілий передній станув у огні. Клуби гризкого диму увеможливлювали ратунок. Радієва стація корабля пустила негайно один сигнал, який підхопила відбірна стація під Гавром і стація німецького корабля „Рур“, що перший наспів з допомогою. Дальших закликів на допомогу не можна було вже видати, бо радіотелеграфісти мусіли покинути кабіну. В катастрофі згинуло 30 осіб залоги. Пасажирів на кораблі не було.Капітан корабля Шуфс з 8 моряками скочив у море останній. Виратував їх голяндський корабель „Ахіллес“.

ЛЬОНДОН, 5. І. ПАТ. Кораблям удалося причепити каблі до горіючого корабля „Атлянтік“ і його притягнуть до Веймавту.

ПАРИЖ, 5. І. ПАТ. Катастрофа корабля „Атлантік“ викликала тут велике вражіння. Преса подає дуже докладні описи катастрофи, одначе не подає й причин. Усі часописи підкреслюють, що конче треба перевести якнайдокладніше слідство, яке заповіло м-ство торговельної фльоти. Деякі часописи пригадують катастрофу корабля „Жорж Філібар“ і рішучо відкидають здогад, начеб причиною обох катастроф міг бути звичайний випадок, а думають, що правдоподібніше є, що катастрофу спричинила зла воля або атентат.

МАКЕДОНСЬКІ ВБИВСТВА.

СОФІЯ, 5. І. ПАТ. Після атентату на директора щоденника „Македонія“ Єрімова уладили погоню за виконавцями його. В погоні був ранений один атентатчик Траяндов. Його відвезли опісля до шпиталю. Сьогодні Траяндова вбила шпитальна доглядачка. Поліція арештувала вбивницю.

БУРЕВІЙ.

ОСЛЬО, 5. І. ПАТ. Над усією зах. Норвегією лютував буревій. У пристані Берген буревій перевернув журавля (кран) високого на 40 м. У пристані затонуло багато кораблів.

За спільний фронт проти атеїзму.

Професор етики на католицькім університеті Фордгем в Ню Йорку, о. Гнат В. Какс, виголосив промову, в якій вказав на зріст безбожництва в радянській Росії, Мексику, Еспанії та інших краях і закликає всіх віруючих людей, християн і жидів, злучитися разом до спільного поборювання атеїзму. „Так, як всі віримо в Бога, в безсмертність душі, маємо спільне зрозуміння добра і зла, так і спільно можемо злучитися на такій спільній платформі задля поборювання цього руїнного явища“ — каже о. Какс. — Це був уже третій відгук цього професора для виказання лиха, яке походить з поборювання християнських засад, що приняті як головні основи етики в цілому світі.

В католицькій катедрі св. Патрика проповідував о. Томас Грегем, який звернув увагу на безцільну боротьбу деяких кол громадянства, а навіть і деяких держав проти церкви. На основі історії проповіданих виказав, що така боротьба кінчилися завжди побідою церкви. Тому безцільна боротьба Мексика, більшовиків та ще деякого проти церкви, а краще енергію, виграчену безцільно, звернути на конструктивну працю.

ШЕФ АМЕРИКАНСЬКОЇ СХ. СЕКЦІЇ В ЯПОН. АМБАСАДОРА.

ВАШИНГТОН, 5. І. ПАТ. Шеф східної секції в державному департаменті відвідав японського амбасадора. Зміст розмови держать у тайні. Всеж до преси передістались вістки, що японський амбасадор має сьогодні бачитися із Стімсоном.

Американський делегат Лейтонової Комісії розмовляв із Гувером.

ДИМІСІЯ МАДЯРСЬКОГО МІНІСТРА.

БУДАПЕШТ, 5. І. ПАТ. Міністр закордонних справ Путь подався до димісії. Його наслідником буде мадярський посол у Берліні Каня.

ЛЮТУЄ ВІСПА.

КОЛЬОМБО (ЦЕЙЛЬОН), 5. І. ПАТ. На цьому острові лютує страшно віспа. Влада хоче защепити около 2 мільони цивільного туземного населення. З европейців ніхто не захорів.

Німеччина не платить за окупацію.

НЮЙОРК, 5. І. ПАТ. Кореспондент „Геральд Трібюн“ повідомляє з Вашингтону, що Німеччина повідомила уряд Зл. Держав, що мусітиме відложити деякі виплати з титулу довгів, яких речинець минає 31. березня 1933. Сума, що її Німеччина повинна в цьому речинці заплатити, доходить до 33 мільонів марок. Довг цей повстав у звязку з коштами удержування окупаційної американської армії.

ЛОВИ ЧИ ЗВОРОТ КОЛЬОНІЙ.

НАЙРОБІ, 5. І. ПАТ. Приїхав тут кн. Губерт, внук бувш. цісаря Вільгельма. Хоч князь сказав, що подорожує лише тому, щоби розглянути аграрні відносини та щоби полювати на львів, усеж думають тут, що ця подорож є в звязку з тим, що Німеччина домагається, щоби їй звернули африканські кольонії.

Італійський страйк у польських теле- і радіотехнічних варстатах.

ВАРШАВА, 5. І. ПАТ. У польських державних телефонічних і радіотехнічних варстатах вибухнув страйк, заініційований та ведений робітниками, що є під впливом комунізуючої лівиці ППС ЦКВ і комуністичної партії. Робітники від трьох днів не кидають фабрики, а рівночасно не працюють. Причиною страйку є те, що дирекція приторговила законом передбачене устійнення відпусткових оплат у залежности від скількости днів заняття. Розпорядок основується на переведеному в варстатах зменшенні скількости днів праці в тижні.

Дирекція візвала робітників, щоби 5. січня в год. 13. приступили до праці, а рівночасно застереглася, що хто в цьому речинці не вернеться до праці, з власної вини матиме зірваний контракт. Тому що це повідомлення остало без успіху в год. 13., влада безпеки сьогодні взялася опорожнювати фабричний льокаль.

КОЛИ АМЕРИКА УНЕВАЖНИТЬ ДОВГИ?

Америка збільшить обіг банкнотів.

ВАШИНГТОН, 5. І. ПАТ. Підчас дискусії над справою довгів у палаті один із провідників демократичної партії Робісон сказав, що уряд Зл. Держав могтиме почати переговори в справі ревізії або анулювання довгів із поодинокими довжниками щойно як вони сповнять зобовязання або достаточно оправдаються, що не можуть платити.

Сенатор Борах у дискусії сказав, що в Зл. Державах годі буде здержати паритет золота без збільшення обігу банкнотів. Одним із засобів привернення добробуту була би поправа торговельних курсів.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 7. СІЧНЯ 1933.

АНАТОЛЬ КУРДИДИК.

Оперетка „Меді“.

Я мушу Вам це оповісти. Хочби на доказ, що чоловіча дуже складна справа і що життя має куди більше фантазії, як всі письменники-фантасти разом.

Ви знаєте, що редакція „Світу“ має чудову домівку з вікнами на парк, але проте даремне Ви шукалиб у ній редакторів. Приходимо раз на тиждень, коли вийде число. Просто: беремо ще мокрий від друкарської фарби журнал і несемо чим скоріш до домівки, де з ясними очима переглядаємо його адміністраторові: це робить на нього добре враження, він всміхається своїм суворим обличчям (чому таких облич не мають судді?) і скільний навіть тоді говорити про евентуальний вачет на платню або віддачу грошей за квіток, на якому пишемо: „На різне я зол. одержав“. Це різне — трамвай, чай, останній часопис і т. д.

Зрештою — сидимо в Центральній. Це має свої користи. Довжники не знають, де Ви і пишете спокійно. Можете навіть вдавати, що пишете, переглядаючи різномовну світову пресу.

Власне отак зачитався я в найновіший „Космос“ (1.25 марок число), докладніше в статтю про нові досліди електричним током на бактеріях, коли це двері — шах! У Центральній вони відчиняються тихо.

І ми зустрілися зовсім так само, як про те пишуть у новелях: в кавярні. А три роки не бачилися.

Коли ми вже надивилися один на одного (але виглядаєш — каже до мене Микола. — Від чого ж маю добре виглядати? — відповів я), наспівали собі вуха (він гратулював мені за якісь віршилища, писані шість літ тому, а друковані два роки тому), перше моє питання було:

— Ну, а як Дарка?

(Дарка — великі-великі очі. Струнка постава. Пушистий коввір по очі.)

— Гм! — всміхнувся він. — Ми живемо дуже добре. Дуже добре.

Підчеркнув це друге „дуже добре“ не, щоби викликати враження, як це роблять промовці, а щиро. Я це бачив по його очах, а ці очі я знав з 10 літ. Сиділи поруч мене в клясі.

— Змінилася?

— Н., я змінився. Знаєш, то я був винен.

Я зробив щось таке устами, мовби „аг!“ або „ов“, бо якщо маю ще память три роки тому страшенне нарікав на свою дружину. Просто: був романтик і видеалізував жінку. Колиж мистецтва не знаю кращого), відчинив очі і побачив, що Дарка звичайніська жінка. А мешти, а панчохи, а капелюх, а нема з що вбратися, а зломав їй артистичну карієру (так, мов би до мистецтва можна вліяти кожній жінці), а мала якусь партію, а бідує і т. д. і т. д. Якщо ви жонаті, будете знати. Я пізнав Дарку і знав тільки, що расова жінка. Расовіж жінки надто дбають за расу, щоби дбати за мозок. І лютий був на неї, що мому друзяці зламала життя, бо він блід, худ, дістав морщини — котився в низ, як камінь по похилій площі. (В очі я завжди чемний: „Поклін, пані Даро! Як Микола? Чому він такий сумний?“)

— Так кажеш, ти винен? А чомуж ти винен?

— Оттакі, як ти, винні — каже Микола. — Письменники. Понаписують всякого про жінку, чоловік нагодує тим свій дух і ніби з окулярами ходить. В кожній жінці бачить янгола, а той янгол тільки тоб. мріє, що про фільму, що про працю в ньому і з тієї причини кохається у Валентіно, в Гайдарові, в Петровичу. А ти маєш подерті скарпитки, приналений обід і ще Бог зна що.

— Чекай, але чому ти якраз винен?

— Коротко — чіповів він мішаючи чорну каву, яку я вже казав подати, щоби підчеркнути свою журналістичність. — Як ото все зайшло... А до чого доходило: пише собі поза мої плечі до якогось капеляна, щоби її найшов посаду в бюрі у війську, здибається з якимсь лапсердаком на стації, а той вписує їй в нотесик: „Як важко ми платимо за хвилини щастя..“

Мій друг має ту прикмету, що завжди відбігає від теми (в школі діставав за це завжди „недост.“ із задач) і я пригадав йому в третє:

— Але чому ти винен, скажи!

— Просто я подумав: Чорт його бери, зненавидів хату, приходив опівночі, зранку сварився і тікав на цілий день. Вона погрожувала, що поїде до матері, я чекав і давав їй на дорогу гроші — ну, ще одне незрозуміле подружжя.

— І ти її зрадив, правда?

— О, ні, брате! Я був за розбитий. Сидів отак, курив, ходив, як божевільний по місті, щоби найти кого, читав часописи і сидів у бюрі. Кінець. А про неї найгірші думки. І от, знаєш — ти знаєш Марусю? Памятаєш?

— Марусю? Ага, ага, памятаю. А вона де?

— Хто її зна! — махнув Микола зневажливо рукою — хіба мені було цікаво? Або тепер цікаво?

(Маруся — манюська постать в синій шапочці, розумні очі і сипка мова.)

— Але оттоді багато думав про неї. Тужив просто. Якось не смів запитати по телефону, хоч знав число, але отак ходив тай думав. А Маруся — ти знаєш: контраст. І так якось тягнулися ті дні — ну, нехай не згадую. А Маруся м. ін. теж тана, як Дара і теж видеалізував її. Ще з того часу — ти знаєш. Так то вміла вхопити і мовою і своїми листами і вченістю. Ти — мала цілу бібліотечку соціольогів...

Микола знов відбіг від теми, але я повернув його увагу на цей раз на каву:

— Пий, Миколо! Вистигне!

— Спасибі. Ти завжди таку редакторську?

— Ге! Ну і як то все скінчилося?

ІНЖ. ЕВГЕН ХРАПЛИВИЙ.

Наша кооперативна трирічка.

Останні Загальні Збори Ревізійного Союзу Українських Кооператив, що відбулися 29. XII. 1932 р. приняли низку резолюцій для нашої кооперації, а в них і загальний пляя роботи нашої кооперації на найближчі три роки: 1933, 1934 і 1935. Наша кооперація як цілість уперше проголошує пляя своєї праці на роки наперед. Бо досі тільки „Маслосоюз" зі своєю підбудовою працює у рямцях пятирічного пляну, якого два роки саме вже минули.

Плянівість праці це найближча потреба кооперації. Бож вона береться за перебудову теперішнього господарського та суспільного ладу, за творення нових господарських форм, за поборювання господарського визиску. Проти кооперації стоїть крішкий ще сьогодні світ капіталізму, посередників, банкирів і великих купців, які розпоряджають не тільки маєтковими богацтвами, але й досвідом та розумом у цих справах, які ведуть десятки, а то й сотні років тіж самі торгівельні чи банкові доми, родини чи стани.

У цій, сьогодні напевно верівній боротьбі кооперація в тою частиною, що мусить добувати собі і всіх прихильників і місце у теперішньому господарському світі. А відомо, що добувати важче, боронитися лекше. Кооперація висуває масам свої ідеали, ними їх переконує. Але приватники мають засоби, які богатьох слабодухів держать у себе. Тому кооперація — для праці серед мас — мусить організовано та систематично працювати, мусить мати пляни праці, коли сама працює над будовою організованого, плянового господарського ладу. Тому то перший суцільний пляя праці цілої нашої кооперації, розложений поки що тільки на три роки, вказує на те, що наша кооперація хоче переводити задумане в діло не припадково, а плянево.

Проголошений зборами РСУК трьохрічний пляя праці нашої кооперації, від 1. січня 1933 р., відомий тільки у загальних рямцях із принятих резолюцій. Для практичного переведення мусить бути, очевидно, детальний пляя праці для кожної форми кооперації, чого в цьому загальному пляні не подано. Бож практична робота, згідно з цими загальними напрямними, вимагає урухомлення відповідних грошових чи інших матеріяльних засобів, організаційних і пропагандивних заходів і відповідного людського апарату, або інакше детального фінансового, організаційно-пропагандивного та виконавчого пляну. Ці всі пляни вимагають, очевидно, також відповідного зміцнення і поширення праці самого РСУК, бож від його праці залежить у великій мірі те, чи вдасться перевести в життя намічене в поодиноких ділянках кооперації. Деякі напрямні, подані в резолюціях Зборів РСУК можнаб уважати фрагментами такого пляну праці самого РСУК, але саме для цієї централі не подали до відома пляну внутрішньої розбудови роками, а із самого ухваленого бюджету РСУК цього не видно.

Трьохрічний пляя праці передбачує розбудову всіх чотирьох фахових централь і їх підбудови.

Підбудова **Центросоюзу**, себто хліборобська кооперація для загального закупу і збуту, має за ці три роки приєднати нових членів, а зокрема жінок, має перейти у споживчих товарах на торг тільки за готівку, має усунути наслідки боргової господарки (сплатити зобовязання), розбудувати збут хліборобських продуктів (5 нових річних експортових магазинів), в тому живини, фасолі і конюшини, закріпити і поширити співпрацю з „Сільським Господарем" для покращання і уодностайнення хліборобських продуктів. Сам „Центросоюз" має поширити виріб мила до 7 вагонів місячно, змеханізувати свою фабрику батерій та приступити до реалізації двох дальших фабрик (поза милом, батеріями і нитками) та в третьому році пляну працювати так, щоби збутові і виробничі ділянки його праці покривали всю його адміністрацію, себто щоби посередництво товарів між переводити без накидки. Ця остання постанова, висунена арештою вже давніше „Центросоюзом", матиме велике значіння для цієї ділянки нашої кооперації, бо низькі ціни — це найкращий агітатор за покупнем.

Маслосоюз має прямувати до того, щоби районові молочарні приєднали в члени передовсім усіх дотеперішніх доставців молока, щоби ці молочарні збільшували денну скількість переробленого молока на 2.000, далі 3.000, а вкінці 4.000 літрів, щоби ці молочарні вивінувати відповідними будинками і машинами, щоби далі вводити контролю молочности і т. д. Вкінці висунули домагання, щоби кошти виробу масла знизити у р. 1933 на 20 відс. ціни масла, в р. 1934 — на 18 відс., а в р. 1935 — на 16 відс. ціни; ця точка є дуже плинка, бо ціна масла не установлює сама наша кооперація, а ринок взагалі, тому кошти продукції у відсотках від цієї ціни не все буде можна докладно держати у поданих границях; обниження ціни на масло приводить автоматично збільшення відсотка на виробництво і навпаки.

Центробанк має подбати за те, щоби його вивінували відповідними фондами, потрібними для

ТАТОЧКУ,

купи щось у перфумерії ФЕДЕРА Львів, Сикстуська 7, — як покличешся на оце оголошення дістанеш для мене

ДАРОМ гарне ЙО-ЙО „Сальферс".

З мільона людей, уроджених в одному році, половина їх вмирає в 45-ім році життя, а одна третина доживає 60-ого року життя. Ви не знаєте до котрої категорії належите. Ви можете вмерти і перед 45-им роком життя, вмерти навіть негайно, а тому треба Вам заздалегідь обезпечити своє життя в користь своєї рідні.

Найкраще може це зробити

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменица).

нього, як центральної каси нашої кооперації. Постанови про це наша кооперація вже ухвалювала, ще раз потверджувала і потім не виконувала. Тому цікаво буде слідкувати, чи це чергове рішення буде зреалізоване та якими засобами. Бо досі виявилося, що самих рішень — за мало. У пляні передбачене теж активізування інших (досі мало чинних) Українбанків та поширення масової ощадности. Подробиць поширення дрібної ощадности в пляні нема, нема і згадки, яку роль буде тут мати Т-во „Ощадність", про те дізнаємося щойно з дальшої практичної роботи. Пляя передбачує піднесення власного майна Центробанку до 600.000 зол. та зріст його оборотових фондів до 2 мільйонів золотих. Про райфайзенки і їх пляя розбудови пляя не говорить.

Вкінці **Народня Торговля**, як Краєвий Споживчий Союз, має зміцнити себе через придбання нових членів (коло 1.000 осіб), через стягнення вже деклярованих досі уділів, через заснування 5 нових складів, через збільшення торгів і вменшення боргів, через дальшу і справнішу опіку над місцевими спож. кооперативами, через розбудову гуртового торгу разом з Центросоюзом. Пляя каже, що дальші подробиці цієї ділянки праці зясує „Нар. Торговля" з „Рев. Союзом".

На закінчення сказано, що **Окружні Союзи Кооператив** мають у рямцях цього трирічного пляну випрацювати свої 3-річні пляни до кінця березня і предложити їх РСУК. Школа, що Окр. Союзи не мали змоги зробити це раніше, бо тоді можна би не тратити 3-ох місяців, які для організації і переведення пляну в першому році є дуже важними (зима).

Осьтак виглядає пляя 3-річної практичної роботи нашої кооперації. Багато його вимог є залежні від зовнішніх умовин, тому їх виконання буде можливе у звязку з розвитком цих останніх. Інші вимоги пляну звязані тісно з поширенням **кооперативної свідомости, освіти і науки**, з вишколом фахівців, пропагаторів і організаторів. Без людського елєменту годі розбудовувати кооперацію і її поширювати. Це є основа, яка заважить, чи наша кооперація цей пляя виконає чи ні. А ця сторінка у нашій кооперації, як і всі інші, є в руках самих членів.

— А отак: Наша спілка купила ліс на вируб. Коло Косова. На Гуцульщині. Я мав відпустку, але зрікся її, пропонуючи, що поїду в Косівщину наглядати за роботою. Жінка так мені була обайдужіла, що їхати — не їхати — все одно. З місяць ми жили, як співльокатори, тільки, що співльокатори звичайно люблять. От я бачив таких напр. співльокаторів у моєї тещі...

— Чекай! І жінка туди приїхала?

— Ні! Я залишив їй стільки грошей, що якраз на життя. Поїхав тай кінець. Вона може й задоволена була. Ото походить по Львові, а тут завжди якийсь тип найдеться, що скаже комплімент за її ноги. А вона такі компліменти рік памятає...

— А ти?..

— Я? Так он мовити, залюбився удруге в Марусю. І то так, як бахур. Як штубак. Тужив, не спав, згадував, вірші — навіть якісь дурні поезії накрабав. Тож гори були, поезія. От якби ти в такі гори поїхав, мав би тему до...

— А Дара?

— Отже треба тобі, щоб до Косова заїхав театр. Ставлять оперетку „Меді". Мені вже надоїла була трохи примітивність: ні то книжки, ні часопису, ні кіна — пішов. А ти був на „Меді"?

Я пригадував щось, не тямив, але щоби не компромітувати себе, відповів, між кавою й папіроскою:

— Був тричі. Славна оперетка! Але причому тут ця „Меді". Хіба ти зустрів на балі Дару? З кимсь?

— Видиш? Із тебе вилазить письменник! — засміявся він і відсунув каву. — Якби ти писав про мене повість (претенсії! — подумав я), то так ти і скінчив би: Дара приїхала з кимсь іншим, я її прихопив на вулиці, тамтого збив на потлєт, а вона на коліна і вже прекрасна дружина. Їдемо на спільне щастя в гори. Правда?

— Може! — відповів я, не радий, що відгадав мої здогади. Страшенне не люблю, коли хтось краде мені тему. — Отже як?

— Як ти був на „Меді", то там в другій дії є таке місце, що Меді пише до своїх адораторів: „Кожний мужчина що має жінку, ідіот. Він ніколи не бачить в ній того, що бачуть інші. За його жінкою ганяють друзі, накидаються, захоплюються, а він сліпий і ідіот". Чи щось таке. Отже я йду до дому після тієї оперетки, зглядно їду 18 км. вночі і роздумую. А таки справді: Чи не я такий? За моєю Дарою оглядаються, зачіпають, прохають до товариства... І я отак придивився — ну, ти ж сам знаєш: хіба Дара погана жінка? Великі сині очі, губки...

І він розвівся над красою своєї жінки. Я спинив його, коли він почав описувати, як вона цілує. Але мав рацію: Дара була гарна і расова.

— А скажи: хіба за поганою побігнуть? Хіба ти зачіпив би?

— І що? Ти зараз написав до неї, щоби приїхала?

— Ні! Відси вже пішло отак: Я ствердив, що я ідіот і вирішив, що ідіотом не думаю бути, тим більш, що Дара гарна. А зрештою, чого вимагати від жінки? Фільософії? Політики? Економіки? Поезії?

Я подав йому папироску. Він розгорячився, аж палав. Курив і руки йому дрожали.

— Я вернув стужений за Дарою. Добачив в ній оту Дару, що маю тепер. Вона вдоволена з мене і господарить дуже добре. І вже їй оті Петровичі повилітали з голови. І сидить в хаті цілими днями зі мною. Читаємо часописи...

— І вміє говорити, правда? — вкинув я, радий, що в мого друзяки все добре.

— Ні! Те, чого вона не знає, не рухаємо. Я ніколи на такі теми не сходжу. А вона іноді запитає — вияснюю. От і все.

— І кажеш — живете щасливо. А де вона?

— А є зі мною. А ось я таки чекаю на неї. Пішла до фризіра закрутити зачіску.

— І ти позволив? — спитав я здивовано, бо Микола був завжди проти т. зв. моди.

— Знаєш, жінці треба позволити бути жалюгідно кокетливою. Чи то вона робить це для тебе, чи ні — кажи, що то для тебе — і навіщо дразнити себе? А за отакі малі видатки маєш спокій. А ти може пішов би з нами до театру? Ми йдемо! Оце власне чекаю на неї...

— Що сьогодні в театрі?

— Видиш, редактор! — всміхнувся він знов. — „Меді" грають...

Як бачу, то ти полюбив цю оперетку — засміявся з черги я. — Я був уже, але піду. Цікавий бачити Дару...

Ми побалакали ще з пів години. Викурили десятку папіросок. Я оповів Миколі про свою хату, дружину і про маленького мого Юрчика (такого другого хлопця у світі нема), про свою роботу, про статті, про те, що журналістика дуже цікава, бо щоденно маєш щось нове—напр. в нашому випадку ту розвідку про вплив електрики на бактерії — і підеш якраз „Космос", щоби показати Миколі, кільо вольтів витримує бацил туберкульози, коли двері: шах! В Центральній вони відчиняються тихо.

Ми глянули і підвелися. До нас йшла пані Дара. Виглядала з обличчя на щасливу жінку і очі її до чоловіка засвітилися.

— Вибач, що я тебе заставила так довго ждати... А, це ви? О, сільки літ...

Подала мені праву руку. Ліву вхопив Микола і я бачив, що він тримав її біля щоки довше, як цього було потрібно для поцілунку.

Ми сіли втрійку, а за балькою розмовою я бачив в очах Миколи щось таке, що вирішив зразу:

— Ви будете ласкаві вибачити мені. Я забув, що маю засідання в 8-ій. Важне редакційне засідання. Вибачте. Я вас відвідаю, якщо дозволите. Ви в „Савої" — ти згадував, Миколо. Завтра в одинацятій...

Я думаю, що я добре зробив, що не пішов з ними. Вони були після довгого часу у великому місті і їм треба було навтішатися в цьому собою.

перації мусілаб найти теж практичну розвязку з пристосуванні її до цього трьохрічного пляну праці. Тоді булаб запорука, що плян вдасться провести.

Треба згадати і про те, що наша кооперація охоплює чимраз новіші ділянки сільського господарства, а з тим необхідно мусить чимраз більше брати собі в допомогу **агрономію** і агрономів. Без цього не буде теж правильної праці хліборобської кооперації. Тому треба буде в майбутньому витати зрозуміння ваги агрономії, як підвалини нашої хліборобської кооперації. Тоді і виконання цього плану праці нашої кооперації буде можливе і лекше.

„Святкуймо свята без алькоголю"!

Українське протиалькогольне Т-во „Відродження".

ЛУКА ЛУЦІВ.

Сьогочасна галицька поезія.

(Галицька та буковинська поезія XX. віку. Вибір і стаття Б. Якубського. Книгоспілка, Київ, 1930, ст. LXX + 185).

„Сьогочасна галицька поезія" — здвигне раменами здивований читач. Деж нові збірки поезій, де нові видання старих творів для хапчивої читаючої громади, де поезії в періодичних видавництвах?

Правда, нічого з того немає — а проте можна писати про сучасну українську поезію в Галичині, коли вийшла така груба антольогія.

Що це таке сучасність? Чи до неї зараховуються всі поети, що ще носять своє грішне тіло на нашій безгрішній землі? Чи може ті із мертвих тілом, які живуть своїми творами серед нашого покоління? Що то своїми ідеями, одітими в мистецьку форму поетичного слова, формують творчі ідеали сучасників „йо-йо".

По світовій війні затіснився круг людей, що заглядають до збірок нововиданих поезій. Ще менше сягає публика по твори т. зв. класиків. Це явище не тільки наше. Нагадаймо гітлерівські вибрики проти найбільшого з великих — творця „Фавста". А проте не перевелися поети на землі. Є вони і серед нас. Одні бачать світ і людей крізь призму порівнянь, метафор і аліпераций — бо таке світосприймання є їхньою вродженою прикметою і душевною конечністю. Другі сягають по дзвінкі рими, бо їхнім бажанням є втягнути при помочі бурхливих і розгойданих ритмів до свого табору якнайбільше ідейних прихильників. Вічно існують і графомани.

Б. Якубський не пише про поетів сучасників, тільки про поетів XX віку. Цілком вірно, бо хто сьогодні знає, що Ф. Коковський був колись членом „Молодої Музи" і видав тому двадцять-кілька літ книжку віршів „Настрої"? Та й сам критик признає, що до вибору взяв і кількох навіть у найменшій мірі неоригінальних „підголосків" і епігонів. А може саме вірші Коковського уповажнили Якубського згадати в наголовку і про Буковину бож у хрестоматії немає ані одного поета буковинця (бережанець Коковський студіював який час у Чернівцях!).

Не знаємо, чому впорядник атягнув до свого вибору галицької та буковинської поезії — Мелетія Кічуру, ані словом не згадав про рівнож галичанина Василя Атаманюка. Поминув також двох справжніх буковинців і правдивих поетів, пок. Володимира Кобилянського і Дмитра Загула. Всі три названі поети, подібно як Кічура, творили на Україні. Нам здається, що при таких обласних збірниках рішати може або тематика або саме тільки місце уродження поета.

В антольогії заступлені твори п'ятнадцятьох поетів. Девять з них працювали вже перед війною: Б. Лепкий, П. Карманський, В. Пачовський, Ст. Чарнецький, О. Луцький, Ф. Коковський, С. Твердохліб, М. Підгірянка і М. Кічура. З молодших, що то після війни далися пізнати читаючій громаді — заступлені М. Рудницький, Ю. Шкрумеляк, В. Бобинський, О. Бабій, Ст. Семчук і О. Петрійчук.

Про вибір саме названих авторів не пишемо нічого, бож це річ смаку впорядника. Найбільше віршів до збірника дали твори Б. Лепкого (38), П. Карманського (26), Чарнецького і Рудницького (по 21); найменше Петрійчука (5) і Семчука (3). Подібно оцінює критик вартість названих поетів в еволюції розвитку поетичного слова у своїй статті „Поезія критичної доби', в якій дісну оригінальність і творчу відвагу бачить серед молодомузіаців у Карманського, з молодших у Рудницького і Бобинського, з якого вмістено у збірнику аж 24 вірші.

Таке степенування вати поодиноких поетів можливе тільки на основі аналіза поетичної форми. Ферма є мірилом для Якубського, який за Эл. Веселовським повторює, що історія епітета — це історія стилю в його часовому виданні. Автор віставляє епітети поодиноких поетів, розглядає їхні мистецькі образи та емоційно-поетичні засоби: повторення та порівнання. На основі такої аналіза „може Якубський з певністю сказати, що найбільший поет „старої генерації" — це Петро Карманський".

Подібно оцінює М. Рудницького, якого порівняння завжди „несподівані і влучні", а епітети „свіжі". Читач дивується такому фаворитованню цього поета, автора вірша „Над морем". Вина тут самого поета, бож він єдиний із усіх товаришів у антольогії не зібрав своїх творів у осібну книжку. Його кількадесять віршів порозкидані по всяких часописах та збірниках.

Ми вже згадували, що Якубський головну вагу клав на мистецьку сторінку обговорюваних поезій та розглядав стиль поодиноких авторів. Критик застерігається проти дуалізму. В нього стиль — це „цілосна структура мистецького твору". „Стиль певної літературної творчости то є соціяльно-психольоґічний комплекс її мотивів, а мотиви ці втілено в художньо-словесні образи".

Та всеж таки автор висловлює жаль, що М. Рудницький, „письменник з такою великою літературною ерудицією — не вийшов на ширший тематично й ідеольоґічний шлях".

Василь Бобинський „проробив велику еволюцію від письменника занепадних настроїв, глибокого та антисоціяльного індивідуалізму до майже революційного письменника". Нам здається, що оця еволюція дала змогу навіть радянському критикові похвалити Бобинського за поезії із „Тайни танцю" та „Ночі кохання". Давніше оцінювали на Радянщині Бобинського строго негативно. І Якубський знає про це. „Як не оцінювати першу частину творчости Бобинського — проте не можна цій творчості відмовити в її високій майстерності". Невже критик не бачить тут суперечности із повищою моністичною думкою про „стиль — соціяльно-психольоґічний комплекс". Марксист, так нам принаймні здається, не сміє бачити майстерність стилю при „занепадних настроях".

Бабієві автор не може „відмовити певного поетичного хисту", Шкрумеляка зве „поетом не без обдарування". Кілька поезій Семчука і Петрійчука, — „поетів клерикалів та еротиків" — попали до збірки, щоби читач міг уявити собі, „до чого знизилася галицька поезія початку двадцятого сторіччя". До речі, в сімох поезіях обох авторів немає ані тіни із еротики — кількож її є в „Ночі кохання"? Та це, мабуть, тільки для радянського фасону.

Заява.

Нижче підписані подають до загального відома, що з нинішнім днем стримуються від уживання алькоголю і тютюну.

1) Ірена Бонковська, 2) д-р Д. Бречка, 3) пос. Д. Великановичь, 4) Евгенія Вербицька, 5) посол Вакнюк, 6) Іван Коваль, 7) д-р Карло Коберський, 8) В. Кудрик, 9) Василь Левицький, 10) Ольга Лемішківна, 11) пос. д-р Л. Мацарушка, 12) Софія Мельникова. 13) М. Ніскоклон, 14) Любов Петрикова, 15) Яр. Чорний, 16) пос. О. Яворський, 17) Лев Ясінчук. 18) Ярослав Мацюк, 19) Юрій Гусяк, 20) Андрій Бавацький, 21) Володимир Костюк, 22) Василь Гута й Сидір Габшій (шість останніх із Трускавця).

СМЕРТЬ ПРОВІДНИКА ШУЦБУНДУ.

БЕРЛІН, 5. І. ПАТ. Після довгої недуги помер тут провідник німецького Шуцбунду, поручник Фридрих барон Вілізен, який з кінцем 1918 р. зібрав усі війська і добровольчі відділи до оборони східних границь Німеччини та до боротьби з Польщею. В порозумінні з провідниками відділів на інших граничних теренах він утворив Шуцбунд, щоби перевести плебісцит у користь Німеччини.

Студентські справи.

Виділ У. С. Громади у Кракові

взиває всіх тих, що залягають з позичками в У. С. Г., звертати їх найдалі до 31. січня 1933 року на адресу: P. K. O. 411967 Kraków, або „Ukr. Stud. Hromada", Kraków, U. J.

В противному разі Виділ У. С. Г. подасть у часописах до загального відома всіх тих, що не віддали позичок, а відтак зверне справу на судову дорогу.

За Виділ У. С. Громади у Кракові:

Кобільник Володимир, голова. **В. Дідковський,** секретар.

З Т-ва українських студентів „Січ" у Ґрацу.

Дня 30. грудня 1932. відбулися надзвичайні загальні збори Українського Студ. Т-ва „Січ" у Ґрацу, на яких вибрано новий Виділ у складі: голова — Михайлечко Іван, заст. голови — Сайкевич Михайло, секретар — Салабан Володимир, скарбник — Боднар Мирослав, бібліотекар — Ткачук Лев, виділовий — Ільницький Олександер. Контрольна Комісія: Бурий, Мартинюк Михайло.

Заразом Виділ Т-ва повідомляє кандидатів на студії у Ґрацу, що в університеті у Ґрацу є всі факультети, як також є всі факультети в політехніці. Семестральна оплата на університеті коштує залежно від факультету від 180—200 австр. шил. На медицині, яка у Ґрацу стоїть добре, коштує сем. оплата около 180 шил., на фармації около 200 шил. Місячне середне удержання коштує 150 шил., скромне студентське життя 100 шил.

Всякі інформації у справі студій подає Виділ Т-ва. Адреса Т-ва: „Ukrainischer Studenten Verein „Sitsch" in Graz, Universität, Oesterreich.

Ґрац, 2. січня 1933 р.

Виділ

З Т-ва „Січ" у Відні.

Управа Українського Акад. Т-ва „Січ" у Відні просить живучих б. голов нашого Т-ва, або рідню померших, надіслати до архіву „Січи" на адресу Ukr. Studentenverein „Sitsch", Wien XVIII., Theresiengasse 15 одну світлину (по змозі формату 6 x 9) для доповнення нашого альбому. Бракує осьтаких знимок: д-р Ів. Скоморовський, П. Скобельський, д-р Ів. Горбачевський, Іван Дольницький, д-р Евген Кобринський, Воєвідка, Орест Зарицький, д-р Волод. Лаврівський, д-р Евген Левицький, Льонгин Бачинський, д-р Василь Павлюк, д-р Іван Бережницький, Олекса Петровський, д-р Мирон Кордуба, д-р Кость Таначкевич, д-р Волод. Старосольський, Теофіль Мелень, д-р Роман Перфецький, д-р Осип Назарук, Волод. Темницький, д-р Степан Витвицький, Іван Макар, Антін Герасимів, Омелян Бачинський, Волод. Кузьмович, Микола Чайківський, Володимир Зубрицький, Матвій Апостол, Василь Цмайло-Кульчицький, Нестор Гамоpак, Мирон Дольницький, Василь Терлецюк, Емануїл Сандул, Волод. Ганьківський, Михайло Бачинський, Микола Тофан, Іван Шминець.

Рівночасно подаємо до загального відома, що І-ший секретар тов. Волод. Брик уступив по 2-тижневім урядуванні. На його місце іменований І-шим секретарем тов. Василь Мричко, ІІ-им секретарем тов. Осип Петрів.

При цій нагоді складаємо щирі побажання Веселих Свят з нагоди Різдва Христового, як також і щирі бажання успіхів у суспільній праці з нагоди Нового Року всім студентським організаціям та всім прихильникам нашого Т-ва у краю і за кордоном.

Виділ.

Чар Країни Сходячого Сонця віднайдете у нововиданій книжці

СТ. ЛЕВИНСЬКОГО

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.

Набути можна в Адміністр. „Діла" за вол. 2.— (без пересилки).

Коляду, всякі збірки з нагоди Різдва Христового, з нагоди щедрівки, та дохід з усяких розваг у січні треба віддати на потреби „Р. Школи"!

СТРІЧА ГІТЛЄРА З ПАПЕНОМ.

БЕРЛІН, 5. І. ПАТ. Нац. соц. преса потверджує вістку про вчорашню стрічу Гітлера з бувш. канцлером Папеном у Кельні. В стрічі йшло про свобідну виміну думок у справі останніх політичних подій.

БУДУТЬ СУХІ СТЕЙТИ.

ВАШИНГТОН, 5. І. ПАТ. Сенатська правнича підкомісія, що розглядає справу прогібіції, заявилася за скасуванням прогібіції. Внесення підкомісії передбачують істнування „сухих" стейтів, які будуть під спеціяльною охороною. Конгрес матиме право заборонити продажу алькогольних напитків.

—o—

КИТАЙ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІДКЛИКАННЯ ЯП. ВІЙСЬК.

НАНКІН, 5. І. ПАТ. Китайський уряд запротестував у японського посла в Нанкіні нотою, в якій домагається відкликання японських військ із міста Шан-Гай-Кван і покарання старшин і вояків, відповідальних за останні події в цьому місті. Нота домагається теж, щоби на будуче не допустити до таких подій і застерігає собі право домагатися відшкодування.

—o—

СМЕРТЬ КУЛІДЖА.

НЮ-ЙОРК, 5. І. ПАТ. Бувший президент Злучених Держав Кальвін Кулідж помер сьогодні. Він був хорий від кількох тижнів, але помер несподівано мабуть наслідком серцевого удару. Кулідж помер у своїй посілости у стейті Массечусетс.

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ** як давніше в моїм Заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1. і 3—6. Насс.

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Петро Рогатинський,** кафлярський майстер, Львів, вул. Куркова ч. 2, Тел. 39-93. 1187 1-1

— **Виставка образів** укр. артистів-малярів краю та закордону, влаштована „Українським Т-вом Прихильників Мистецтва" у Львові, відкрита тільки до 17. січня ц. р., в салях Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, при вул. Чарнецького 24, І. від год. 10—4. щодня. 1188

— **Графічне заведення „УНІЯ"** (цинкографія і вітографія), Львів, Мілковського 5, тел. 92 97, складає цією дорогою всім своїм П. Т. Клієнтам найсердечніші побажання з нагоди Різдвяних Свят і Нового Року. 1196

— **„Distinction" косметичний кабінет,** Львів, вул. Коперника ч. 42 а. II. пов., телеф. 72-18. Виконує всі косметичні заходи (усуває зморшки, вигладжує і відмолоджує церу, усуває плями, лойотоки, веснянки, червоність шкіри та ін.) чисто індивідуально. Уживає найновіших метод найліпшими косметичними засобами, під гарантією **нешкідливими.** Ціни дешеві для П. Т. урядничок та студеток знижка. Години принять від 10—14 та від 15—19-і. 996 9-10

— **Всім Нашим Передплатникам, Прихильникам і Читачам, деб вони не були і деб їх доля не закинула, всім людям доброї волі і чистого серця з нагоди Різдва Христового бажає Веселих Свят і Кращого Завтра**

РЕДАКЦІЯ „ДІЛА".

— **До нинішнього числа „Діла"** долучуємо як безплатний додаток святочне число „Зиза", але тільки для наших постійних передплатників.

— **Найближче число „Діла" вийде у вівторок вечором після свят.**

— **Головний Відділ Т-ва „Просвіта"** повідомляє, що книгарня „Просвіти", вул. Руська ч. 1 від 10. січня ц. р. продає гіпсові бюсти (погруддя) Шевченка (за автопортретом у молодому віці), Франка, Мазепи і митроп. Шептицького у величині по 55 цм. роботи відомого арт. різьбаря Сергія Литвиненка по ціні 25 зол. за один примірник. Письменні замовлення надсилати разом з завдатком у сумі 10 зол. на адресу: Львів, Руська ч. 1. Книгарня „Просвіти", — решту 15 зол. при відборі замовлення.

— **Відзначення українського вченого.** Академія Технічних Наук у Варшаві письмом з 21. XII. 1932 р. повідомила професора Краківської Гірничої Академії **Фещенка-Чопівського,** що Загальні Збори Академії 16. грудня 1932. іменували його членом-кореспондентом у виділі наук технольогічних.

— **В-во „Укр. Заг. Енциклопедія"** повідомляє ВП. Передплатників УЗЕ, що 21-й зшиток (1. третього тому) вже друкується і буде розісланий з кінцем січня 1933 р. Другий том розсилається дальшим тягом. В-во просить вирівнати **залеглу передплату до другого тому включно** та надсилати нормальну передплату на третій том.

— **З львівського радія.** Львівська радіостація **подає у суботу 7. січня від год. 9.45 до год. 11.40** Богослуження з Волоської церкви у Львові, в год 20.00 концерт солістів: Марія Сокіл-Рудницька (сопр.), проф. Ант. Рудницький (форт.), Прокопович (бас), акомпаніює Серединський; в год. 20.45 концерт коляд у виконанню хору „Сурма", під дир. Ів. Охримовича; в понеділок 9. січня в год. 9.45 Богослуження з Волоської церкви у Львові, в год. 17.00 концерт українських арій та пісень у виконанні тенора д-ра Вас. Тисяка, а в год. 19.00 відчит д-ра Богдана Барвінського п. з. „Гетьман Іван Мазепа в літературі та мистецтві".

— **Театр ім. І. Тобілевича** переїзжає від 5. ц. м. на низку виступів до Болехова. 7-го дає у Стрию виставу комедії „Роксі".

— **Концертове Бюро Тірка** повідомляє, що у вівторок 10. січня ц. р. у салі польського Музичного Т-ва при вул. Хорущини відбудеться єдиний шукаючи для своїх близьких і знайомих слави піяніста Артура Рубінштейна. Програма вістркового концерту обхоплює здебільша твори, яких у Львові ще не грали. Напередодні того концерту, у понеділок 9. ц. м., Артур Рубінштейн гратиме у Станиславові.

— **Різдвяний дарунок.** У нинішніх часах кожний шукаючий для своїх близьких і знайомих Різдвяного дарунку, думає головно про те, щоби дарунок був дешевий, практичний і приємний. Один із найприємніших дарунків є мило „Центросоюзу" — дешеве, пахне та ощадне.

— **Нова фабрика.** За прикладом фабрики цукорків, гірчиці, мила та інших повстала у нас у Львові в останнім часі нова фабрика цикорії „Луна". Цикорія один із тих предметів щоденного вжитку, якої потребують тисячі. Згадана фабрика повстала спільними зусиллями наших приватних службовиків, які шукають там праці і хотять нашому громадянству дати якнайкращий товар. Цикорія вироблена з найкращих сирівців, гігієнічним способом і модерними машинами. Адреса на оголошенні.

— **Українська молодь і забави.** На запити інтересованих кол українського громадянства подаємо до відома, що українське студентство здержується від забав до 31. січня ц. р. — **Студентська організація.**

— **На карти „Рідної Школи",** звільняючі від алькогольних напоїв з нагоди Різдва Христового зложили дальше (в зол.) Громадяни(ки): зі Львова: проф. Гнат Павлюх 12.50, д-р Любомир Мацарушка 5, Гірнякова Олександра 5, посол Яворський Олекса 5, д-р Бурачинський Тит 5, Курилович Степан 5, Гераснмович Іван 2; з Підкаменя: Скрегота Іван 5. Хто черговий?

— **Страйк у Варшаві.** В державному виробництві телефонічних і телеграфічних апаратів у Варшаві застрайкували робітники. Страйкує коло 1000 робітників, які рішилися не виходити із фабрики так довго, доки не будуть приняті їхні домагання.

— **Любовна трагедія.** В Познані 23-літня вчителька Стефанія Гналіцка, посварившися зі своїм нареченим, студентом вищої торговельної школи Дембінським, добула нагло з торбинки револьвер і стрілила до студента, вбиваючи його на місці. Опісля вистрілом у голову відобрала собі життя.

— **Корабель горить на морі.** На Атлянтійському Океані, у віддалі кількадесяти кільометрів від берегів Нормандії, вибухла 4. ц. м. пожежа на французькому транспортовому кораблі „Атлянтік", що плив з південної Америки до Гавру. Вогонь повстав наслідком короткої злуки в кабіні радіотелеграфів і швидко поширився на ввесь корабель, містоти 40 тисяч тон. Після 2-годинної боротьби з вогнем капітан приказав залозі, числом 170 осіб, покинути корабель. На допомогу загрожених поспішив німецький корабель „Рур", що прибув перший на місце катастрофи і пустив у світ алярмові радіодепеші. Наслідком того із Шербургу виплив на допомогу французький военний корабель із кількома рятунковими суднами та з приладами до гашення вогню. Тимчасом „Атлянтік", гнаний филями, наближався до берега як велике огнище. Висланий із Шербургу гидроплян не міг наблизитися до корабля з причини сильного горяча, яке било від нього. Нічого теж не могли вдіяти рятункові кораблі, що мусіли держатися здалека. Врятували тільки часть залоги, між нею багато тяжко попечених. Що сталося з іншими, не знати. До останнього часу відомо, що обнятий пожежою корабель лежить боком на поверхні води, бухаючи клубами диму й пари. Довкола нього кружить багато рятункових кораблів, не могучи приступити ближче.

— **Свят-вечір берлінських злодіїв.** Кореспондент парижського денника „Парі-Суар" описує свою гостину на офіціяльнім свят-вечорі берлінських злодіїв разом з вломниками. Це товариство взаїмної помочі мало теж свою ялинку у прегарній салі великого ресторану, куди попали і деякі особи з публики. Гості дуже пильно стежили за своїми портфелями та годинниками, одначе аматори чужої власности поводились цього вечора як невинні діти. Оповіснй музика замовкла і вони заспівали хором коляду. Деякі злодії були такі зворушені святочним настроєм, що дали обіцянку стриматись на свята від усяких крадежей.

— **Святий рік.** Як чули ми з телеграфічних звісток папа проголосив у своїй традиційній різдвяній промові, що 1933 рік буде „святим і матиме виїмкове значіння". Головні думки цієї промови такі: Більшість вірних вірить, що Христа розпяли у 33-ім р. життя. Наука не мала змоги означити досі точної дати Голгофти, але папа особисто досліджував це питання, радився з компетентними особами і має пересвідчення, що найімовірніше ця дата припадає на 33-ий і 34-ий рік християнської доби. Із цих двох дат перша має більші дані на правду, тому треба би вважати, що саме у 1933 році скінчиться XIX-е стол. смерти Христа. Авторитетне слово головн. рим. церкви рішає для вірних віковий спір про автентичність дат нашої теперішньої системи рахування. Цей спір має свою історію. Від „Різдва Христового" почали рахувати щойно від 516 року християнської ери і аж у 753 р. римський богослов Діонізій Короткий зясував, що народини Христа припадають на 25. грудня; таким робом перше Різдво відсвяткували на землі 754 року. Пізніші історики ствердили, що богослов помилився на кілька літ; одні казали на 4, другі на 5 і 6 літ. Також і щодо Голгофти були різниці поглядів. Сам Пій XI., що проголосив 1933-ий рік святим, не привязує до цієї дати ваги без застережень. Він висловлює надію, що може люди 2033 року, завдяки історичним відкриттям зможуть краще перевірити автентичність давніх дат.

— **За підпал.** Карний трибунал у Станиславові засудив на 10 літ дому поправи 14-літнього хлопця Ант. Баранецького за те, що з пімсти підпалив господаря Дмитра Кундаря. Тоді згоріло ще 30 інших господарів.

— **Пророцтва на 1933 рік зперед 400 літ.** Альхемік Нострадамус, що жив у половині XVI. в. залишив книжку „Пророцтв", де у дуже закрученій формі віщує світові на різні майбутні роки різні дива. На 1933 рік у цій книжці є такі віщування: „Півень зростає на силах" — півень, кажуть, це символ Франції. „Дракон розложився на землі" — дракон це кріза. Та що значить „розложився", чи кріза панує далі, чи може слабне? „Він вертається" — хто це він? якась велика сильна особа; преса вірить, що це мусить бути політик. „Студінь скаженіє" це очевидячки треба брати дослівно; буде зимно, тільки невідомо, чи ще цієї зими чи в літі. „Злочинни множаться" — ніхто в цьому не сумнівається. „Жінка потерпить" — невідомо, чи це торкається всього жіноцтва чи якоїсь одної славної жінки. „Муж іде" це менш більше те саме, що „Він вертається". Який муж? куди іде? кожний може догадуватись по вподобі.

— **12 найкращих повістей.** Англійський журнал „Вікно з книжками" зробив анкету на тему найкращих повістей. Питання було: „Які на вашу думку найкращі повісті світової літератури?" Бернард Шов відповів: „Дон Кіхот", „Робінзон Крузо", „Гулівер", „Нуждарі", В. Гюго

При закупні взуття

прохаємо звернути увагу на українську фірму „КОМЕТА", крамницю взуття у Львові і Станиславові. Основники „Комети" взялись перед роком, отже у часі, найбільшої економічної скрути, до занедбаної досі ділянки торгівлі взуттям — предмету по поживі безперечно найконечнішої потреби, торгівлі, що дає працю і заробіток сотням людей, на жаль, досі не нашим. Рік праці, рік істнування і розвою „Комети" доказав наглядно, що торгівля взуттям має і серед нас вигляди великого розвою, якщо вести її фахово і на солідних основах. Маючи через дві покищо крамниці, запевнений збут взуття взялися основники „Комети" за дальше велике діло, а саме, щоб замість продавати чуже фабричне взуття, дати Громадянству взуття вироблене нашими шевцями ремісниками, а тимсамим дати працю і заробіток нашим шевцям, що для браку збуту нині часто ледви животіють, заробляючи хіба нужденно направками. Одним словом взялись за сотворення нашого промислу виробу взуття, але не хоптовного промислу фабричного, на який у нас не найшлись капітали, а зорганізування істнуючого вже промислу домового, ремісничого. Вже нині деякі роди взуття мужеського і дитячого, продаваного у крамницях „Комета" виробляються нашими шевцями у Львові, Станиславові, Жовкві, Яворові і т. д. Є певна надія, що нього взуття буде щораз більше, якщо лиш наше громадянство лавою посуне до „Комети" та жадатиме взуття виробленого своїми шевцями. В той спосіб лишаться між нами величезні суми видавані щорічно на взуття чуже, поволі крок за кроком збудуємо власний промисл виробу взуття без фабричних будинків, дорогих машин та дамо працю і заробіток нашим шевцям і торговцям. Передумовою цього є істнування своїх крамниць взуття і їх солідарна піддержка громадянством.

1174

„Тисяч і одна ніч", „Манон Леско" Прево, „Айвенго" і „Роб Рой" Вальтера Скота, „Кандид" Вольтера, „Подорож паломника" Буніяна, „Том Джонс" Фільдінга", „Вейкфільдський парох" Гольдсміта, „Мала Дорита" Діккенса. Бернард Шов, як звичайно оригінальний, сказав: „Я назвав вам тут 13 книжок замість 12, але міг би легко найти ще 12 повістей так само найкращих". Уельс відповів ще розумніше: „Я не люблю сортувати книжок категоріями і обраховувати, яка краща і яка гірша. Це так само, як шукати архітектуру у природі і питатись: що краще колібрі або слон, кедра або фіялка?

— **Учитель, що стріляє.** ПАТ подає таку вістку: В німецькій кольонії Бандрів біля Устрик (пов. Ліско) учитель місцевої нар. школи після обильної лібації в своїй хаті, правдоподібно нетверезий, вийшов на вулицю та тут став стріляти з револьвера „на віват". Одна з куль упала крізь вікно до хати, в якій спав ученик нар. школи Валентій Франдах. Куля пробила ученикові грудну клітку та застрягла в жолудку. Франдака відвезли до шпиталю в Перемишлі, де його зоперували. Стан його безнадійний.

— **Конфіскують лососину.** Галицька прикордонна сторожа сконфіскувала в Галичині лососеві консерви фірми Танепбавм у Данціґу. Загалом сконфіскували цього товару аж 3.000 кг.

— **Смерть під возом.** У Липиці Долішній (пов. Рогатин) дерево з перевернутого воза придавило селянина Вол. Слободяна. Тягар зломив Слободянові хребет, тому він згинув на місці.

— **Пачкарство.** Пачкар Юрко Яремчук із Тудів біля Кут хотів перепачкувати через польсько-румунський кордон більшу скількість тютюну й горівки. Прикордонний сторож крісовою кулею зранив Яремчука в ногу. Пачкаря придержали та відставили до шпиталю в Косові, а тютюн і горівку сконфіскували.

— **Хотів з добродушности піти до криміналу** і — втратив наречену. Позавчора повідомляли ми про одну дівчину на Волині, яка, не маючи даху над головою, зголосилась на поліцію та заявила, що вбила свою дитину. Ніякої дитини й не мала, а хотіла лише дістатися на зиму до вязниці. Іншого роду трагедію, чи радше трагікомедію, пережив один скромний функціонар міських водопроводів у містечку Пуатіє у Франції, який теж даремне проснився до криміналу. Він упав жертвою жарту своїх товаришів, які — зрештою — самі не сподівалися таких поважних наслідків. Знаючи, що той водопроводчик, що мало цікавився громадським життям, не голосував при останніх парляментських виборах у Франції, його товариші сказали йому жартобливо, що вийшов закон, який карає 3-ма днями вязниці за виборчу абстиненцію. Добряга повірив і будучи добросовісним громадянином — явився сам до начальника вязниці та зажадав посадити його до келії. Той викинув його з заявою, що кримінал — не готель. Не знеохочений „злочинець" пішов до жандармерії; там пояснили йому, що з нього пожартували. Але ця історія стала у містечку голосною та осмішила її героя. Зломила теж йому серце, — бо його наречена розсердилась на недотепу й відіслала йому заручиновий перстень...

— **Пімста комуністів.** Редактора одної жидівської газети в Гамбурзі, Карлбаха, пострілили тяжко якісь люди. В безнадійному стані перевезено його до шпиталю. Здогадуються, що це пімста комуністів за статті проти Радянщини.

— **Чоловік, який від 17-ти літ ніколи не спить.** У Будапешті живе своєрідний феномен: чоловік, який не знає, що таке сон. Зоветься він Павло Керн. Має тепер 49 літ, але здається йому, що прожив 57, бо впродовж останніх 17-ти літ ні хвилини не проспав. Почуває себе дуже здорово і не відчуває прикрощів безсонниці. Він просто не відчуває потреби сну. Так відвик від сну, що вид сплячої людини викликує у нього здивування: як може хтось хотіти спати? Лікарі кажуть, що куля, яка ранила Керна підчас війни в голову, поразила в його мізку центр сну. Щоби дозволити очам відпочити, Керн лежить щоденно дві години з заплющеними очима, однак весь той час навіть не дрімає. Ночами прохожується, просиджує їх у кавярні, бавиться або читає. Мав у Будапешті товариша, який теж не міг спати, Корнеля Цетнера; але він так здеперувався, що скінчив самогубством. Третій такий випадок — це один москаль-аптикар, що живе тепер у Парижі; він не спить уже кілька літ...

— **Напад на банк.** В Буенос Айрес напало кількох озброєних людей в білий день на один банк, щоби його ограбити. Однак їх намір не вдався, бо банкові урядовці почали їх остріловати й приневолили до відвороту. Згинули притім дві особи, а кілька є ранених.

— **Дорога залізниця.** З офіціяльних обчислень виходить, що ново-отворена нюйорська підземельна залізниця заробляє 2.000 дол. денно менше, ніж виносять кошти адміністрації. В додатку до цього дефіциту є ще 100-відсотковий дефіцит в оплаті процентів і сплаті затягнутого довгу на будову дороги — значить не платять ані проценту ані рат з капіталу, а це разом коштує 25.000 дол. денно. Отже ці оба дефіцити разом приносять втрату містови біля 10 мід. дол. річно. — Такий дефіцит буде одною з причин підвишки ціни їзди міськими трамваями, надземельними й підземельними залізницями замість дотеперішньої оплати пять центів.

— **За місце в кабінеті для жінки.** Федерація жіночих клюбів стейту Ню-Йорку підняла дуже поважно питання участи жінки в найближчім кабінеті президента Рузвелта. Їм іде про те, щоби дати жінці нагоду виказати свої здібности і в дипльоматичній та політичній службі. Одначе Федерація не хоче пропонувати якоїнебудь жінки, але такої, що має за собою досвід. Між визначними жінками є навіть такі, що надаються на секретарку стейту, отже на найважнішу позицію в американськім кабінеті міністрів.

— **Воскрес, щоби вмерти.** На сільському цвинтарі в Лімож у Франції хоронили 55-літнього селянина. Нараз із труни почувся сильний стукіт. Відчинили труну й показалося, що селянин пробудився з летаргу. Та це, що його мали похоронити живцем, зробило на селянина таке враження, що він незабаром потім помер уже направду.

— **Шаляпін не хоче їхати до більшовиків.** Відомий російський бас, Федір Шаляпін, прибув, як відомо, до Америки і дав цілу низку концертів. Запитаний кореспондентами, коли поїде до Росії, відповів, що більшовики знову запрошували його до себе і прислали окремого посланця до Парижа. Обіцяли, що вернуть йому забраний маєток і ще дадуть гроші, але співак відмовився. Не тому, що він може противиться радянській ідеї але тому, що там нема такої свободи, якої він потребує як артист. Тому побут у радянській Росії довів би його до конфлікту з владою, а це знову могло би скінчитися трагічно. Не зважаючи на те, Шаляпін хоче бути похоронений в Росії. Він має тепер 60 літ, але, як каже, чується молодим і не відчуває шістьдесятки на своїх плечах.

— **Ріжні вістки.** Турецький уряд рішив створити міністерство повітреплавства. — Поль Болкур, франц. міністр закордонних справ, зробив „домашню революцію" у будинку міністерства: занив для себе всі апартаменти досі призначені тільки для представників чужинних держав підчас їхнього побуту у Парижі. — Японський уряд завів дуже сувору контролю над виміною ріжних валют. — Ще один памятник Леніна буде вибудований у Ленінграді перед палатою Кшесінської, там, де у 1917 р. був поміщений головний штаб більшовиків; памятник різьбаря Манізера буде величезний. — Новий словник Академії Наук у Ленінграді обчислений на 250 томів по 160 сторінок; перші томи вже у друку. — Франц. діяч Ерріо пише спомини про свою політичну працю. — Персія купила в Злуч. Державах 40 літаків. — Бюджет паризької поліції на 1933 р. означений на 546 мілюнів.

— **Париж без трамваїв.** Щоби влекшити у Парижі вуличний рух, який щороку стає важною проблемою для батьків міста та нещастям для мешканців, паризька міська рада рішила впродовж найближчих 5-ти літ скасувати всі трамвайові лінії та заступити їх автобусами. На переведення цієї реформи міська рада асигнувала 53 мілюнів франків, за які куплять 300 нових великих автобусів.

— **Винахід машин помагає зростови населення.** Дивні річи описує вчений професор Гаверд Скатт, директор технократії, тобто групи дослідників-інжинірів на нюйорському університеті Колюмбія, про значіння машини для розмножування населення. В статті про „Теперішній вік" він пише, що на протязі 200.000 літ, в яких існував людський рід до року 1800, людство розмножувалося дуже поволи, бо в 1800 р. було всього 850 мілюнів людей. Але на протязі 132 літ, отже до 1932 р., людство розрослося до скількости 1,800.000.000 душ, отже далеко більше, ніж за 200.000 літ перед тим. До цього причинилися машини тим, що облекшили людині працю, а через те зробили його більше життєздатним, а крім цього машини причинилися до скорого транспорту харчів, убрання, медицини, а все те причиняється до збереження життя і до зросту населення. Професор Скатт є тої думки, що тепер уже приходить час більшого відпочинку для чоловіка, а це також треба завдячувати новим машинам, що приспішують продукцію дібр. Що цього ще не осягнено до тепер, то причина та, що людство переховує в себе давно вже перестарілі установи, які не дають змоги ввести в життя нові винаходи.

— **Постійна воздушна лінія з Німеччини до Південної Америки.** Воздухоплавні експерти розписуються в нюйорських газетах про постійне воздухоплавство між Німеччиною й Південною Америкою, яке буде створене в найближчому часі з правильним розкладом їзди. Дорога з Берліна до Буенос Айрес в Аргентині має тривати три з половиною дня, отже буде о цілий день коротша, ніж дорога, перебута Цепеліном в часі останньої його подорожі. Нова воздушна лінія буде послугуватися літаками німецького підприємства Люфтганза. Наразі буде це лише почтова служба. І буде сповняти пільот Блянкенбург, який обслугує воздушну почту для „Бремена" й „Европи", найбільших німецьких кораблів, що пливуть між Америкою й Европою. Блянкенбург вилітає літаком з почтою, коли „Бремен" є вже один день на воді, осідає на цьому кораблі, а коли корабель віддалений один день від свого місця призначення, наново вилітає з нього і привозить почту о один день скорше, ніж вона була би привезена кораблем. В той спосіб почта з Німеччини прибуває о два дні скорше до Америки. Однак, хоч як це важне почтове підприємство, дехто з ворогів Німеччини підозрівае, що вона приготовляється в той спосіб до нової війни в недалекій будуччині.

— **Міліонерка хоче знати кращий суспільний лад.** Пані Френк Вандерліп, жінка б. президента Нешенел Сіті Бенк в Ню-Йорку, виступила з пропозицією, щоби скласти комісію з 50 найвидніших одиниць в Америці, які мали би заняти придуманням нового суспільного ладу, але кращого, ніж це запровадили більшовики. Вона навіть назвала кількох таких людей, щоби вказати, якої якости повинна бути ця місія. Отже між запропонованими особами находяться такі: Мері Берд, Роберт Міликен, проф. Гаверд Скат з ксломбійського університету і Нютон Д. Бейкер. Вона думає, що таких 50 осіб може придумати щось нове, бо вони мають високі ідеали, і є взіцевими характерами. Завданням нового ладу осягнути щасливіше життя й зробити його безпечнішим. На її думку цей план повинен торкатися передусім економічного боку життя, бо власне через економічну депресію терпить все інше. Вона думає, що як зійдуться люди науки і розглянуть такі проблеми, як безробіття, брак видатности праці урядів, справа промислової продукції, недомагання фармерів, недостаточний розділ дібр, а крім того багато інших господарських питань, тоді зможуть найти якийсь спосіб на теперішні суспільні лиха. Вона признає, що більшовики мають плян, але він не для людей, бо люди не можуть його виконати. Тому треба найти кращий. Пані Вандерліп є дуже діяльною жінкою на гуманітарній ділянці, між ін. вона є предсідницею нюйоркської клініки для жінок і дітей.

— **Бріджа на судовій салі.** В одному льондонському суді відбувалася цікава розводова розправа: подружжа Бравни просили суд дати їм розвід „через нанесені обосторонні зневаги". Тло справи було дійсно небуденне: Молоде подружжа, яке повінчалось щойно півтора року тому, приймало вечорами гостей. За грою у бріджа два грачі-гості посварилися. Вони закликали господаря розсудити їх. Господар вирішив спір у користь одного з грачів. Однак іншої думки була господиня. Вона не погоджувалася з поглядом чоловіка і з черги посварилася з ним. Сварка продовжувалась і після того, як гості розійшлись до дому, та скінчилася маленькою бійкою, якої епільогом стала взаємна розводова скарга. Суддя вислухав і на велике здивування сторін, протоколянта, возьного та всієї публики — казав принести нову колоду карт. Коли принесли карти, суддя казав панству Бравнам відтворити ту партію, яка стала причиною спору. Після того заявив чоловікові: „Ви не мали слушности й розсудили справу неправильно: в даному випадку треба було заграти так, а не так. Ваша дружина цілком слушно звернула вам увагу на вашу помилку, а ви зовсім без підстави почали з нею сваритися. Раджу вам перепросити її і помиритися". Чоловік і жінка, які хотіли розвестися, були такі збентежені знанням бріджа у судді та його соломоновим присудом, що забули за свій спір і пішли у згоді до дому.

— **Музей Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові,** вул. Чарнецького 24, мав у місяці грудні м. р. 95 катальогових чисел приросту до ч. 23492 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольогія 2, етнографія 84, історичні памятки 14, рисунок 1, графіка 2, репро-

ТЯГНУТЬ ГОРЮЧИЙ КОРАБЕЛЬ.

ПАРИЖ, 5. . ПАТ. „Атляптік" обезпечений був в анга. т-ві „Льойд" на суму понад 100 мілюнів франків, що з уваги на теперішній низький курс становить тільки 1,200.000 фунтів. Суму ту вже виплатили. Є це найвища сума обезпечень, яку виплачено в останніх роках. „Атляптік" тепер віддалений ледви кілька миль від анга. побережа близько Портленду. Закинена на нього линва тягне його у східному напрямі, напрямі анга. портів, бо це могло би бути небезпечне для кораблів у порті.

дукцій 4, мапа 1, видівки 106, альбом репродукцій 1, фотографій 61, монети 2, відзнаки-жетони 7, печатки 2, бляшка 1. Жертводавцями були пп.: д-р Барвінський Б., о. Бугера І., Береза Я., Брик С., д-р Гриневич В., Городиський В., дир. Дорошенко В., учит. Демчук Т., Дівоча гімназія Р. Ш. у Львові, Курилюк В., Лучаківська О., арт. Литвиненко С., ред. Лепкий Л., д-р Левицький В., арт. Магалевський Ю., Маслянка В., ред. „Ново: Хата", Орач Д., інж. Пристай Б., Паньчишинова О., Свистельницький Н., Скубова М., радн. Сопотницький О., Тимяк П., д-р Федак С., Фіголь А., о. Фірак М., інж. Храпливий Е. Управа Музею складає всім щиру подяку. — **Управа Музею НТШ.**

— **Музей Т-ва „Бойківщина" в Самборі** мав від 1. жовтня до 31. грудня м. р. 124 каталогових чисел приросту до ч. 2487 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольогія 71, палеонтольогія 2, мінералогія 7, етнографія 545, побутова старина 11, образи 3, різи церковні 4, світлини 38, монети 38, банкноти 4, відзнаки, жетони 1, печатки 36. В бібліотеці і архіві прибуло: книжок 158, старі документи 4, рукописи 3, пергамени 2, мапи 2, часописи 652, афіші 2. Жертводавцями були пп.: Бачинський М., „Боян" Самбір, Бережанський В., Білинський С., Білецький Т., Білецька Я., Вершховський М., Гординський І., о. Грушкевич В., Державний Археольог. Музей Варшава, Давидович І., Добрянський В., о. Добрянський А., Д-р Кобільник В., Курилова Е., Д-р Княжинський А., Кнолмер Р., Козакевич В., Козакевичева Ю., Курчак З., Качмар І., Кульчицький І., Кордуба В., Кульчицька С. Ляшецька О., Лукавський І., Лазорів В., Матківський І., Матолич М., Міський Музей Варшава, Д-р Максимчук, Н. Т. ім. Ш. Львів, Редакція „Новий Час" Львів, Охримович О., Орловський М., д-р Озаркевич Л., інж. Озаркевич І., Петрівський В., д-р Рабій Ю., д-р Сулімірський Т., д-р Скорик М., Сілецький С., о. Сприс О., Сусуловська, Скобельська Й., Стриер В., Ступик І. Укр. Наук. Інст., Филипчак І., Филипчак Н., Футала В., Ред. „Хліборобський Шлях" Храпливий Е., Хлопецька В., Шумний К., Щурко Анна, Явірський І., Явірський Е., Яремко Ст. Відвідало музей за 1932 р. 454 осіб і 10 шкільних прогульок. **Управа „Бойківщини" Самбір.**

— **Замість святочних** побажань зложив о. Гр. Воскрес, парох у Сопоті, 4 зол. на фонд „Діла" і 4 зол. на українських інвалідів.

— **Справлення похибок.** У вчорашній інформаційній статті п. з. **„Не дайте заликати себе!"** (1. стор., 2. шпальта, від 29 рядка в долину) має бути: „Вони вживають при цьому напр. таких аргументів: той, хто бажає української мови навчання у школі, хоче, мовляв, викинути польську мову, а тимсамим виступає проти польської держави. Треба освідомити батьків і т. д."

—o—

Гуверова Бібліотека Великої Війни.

Hoover War Library

У Ню-Йорку заснував бувший президент Злучених Держав спеціяльну бібліотеку великої війни для всебічного вивчення історії останньої світової війни — причин її, що її викликали, обставин, в яких велася, та наслідків. Ця бібліотека носить ім'я свого основника. В останньому часі повстав у цій бібліотеці й окремий український відділ, що збирає матеріяли й документи, що освітлюють українську справу в звязку з війною. Зокрема збирається в цьому відділі все те, що торкається Галичини — видання, матеріяли й документи, що висвітлюють український рух приблизно за останніх 75 літ. Іде тут про представлення органічного росту українства. Яка це важна справа, нічого розводитися. Адже українство, так чи інакше, було одною з причин війни і то немаловажною, й зібрати відповідну літературу на цю тему в великій спеціяльній бібліотеці всесвітнього значіння, зі скарбів якої користуватимуть майбутні дослідники, значить багато. Значить — підчеркнути вагу саме українського моменту у війні, цеж одного боку, а з другого причинитися своїм матеріялом до об'єктивного, згідного з правдою зображення історії й ролі цього моменту. Сам факт істнування відповідно устаткованого українського відділу в такій спеціяльній бібліотеці спонукає неодного чужинця зацікавитися й цим моментом. Отже даймо йому до цього змогу. Покищо справа українського відділу це справа приватного почину. Ми мусимо цей почин піддержати. До цієї піддержки вже закликав уліткy Український Науковий Інститут у Берліні. Не знаю, чи звернуло наше громадянство відповідну увагу на цей зразок, тому дозволяю собі нагадати знову про цю многоважну для нас справу. Насамперед добре булоб, щоб бібліотека могла одержувати як не всі тутешні українські часописи (газети й журнали), то хочаб щонайважніші, членові органи ріжних наших партій і угруповань. Далі — партійні програми, звіти центральних установ, та загалом видання, що малюють історію й діяльність головних наших товариств — політичних, культурних і економічних. Це все треба посилати задурно, бо такі речі бібліотека загалом дістає безплатно, то трудно булоб домагатися, щоб оплачували наші. Повторюю, український відділ покищо справа приватного почину й тільки пішовши гуртом на зустріч цій ініціятиві можемо зацікавити цим відділом провід бібліотеки й здобути кінець-кінців на нього постійну дотацію.

Вичислені вгорі видання треба посилати на адресу: Fedor Mansvetov, **Research Associate Hoover War Library, 68 West 17-th Street, New York, N. 4. U. S. A.**

Розуміється, бібліотека вдячна буде й загалом за всякого роду статті й нові видання, присвячені історії українського руху на всіх українських землях. Ці видання можна посилати або просто до Ню-Йорку, або через Український Науковий Інститут у Берліні (Berlin W. 65., Französischestr. 28). Треба тільки зазначити, що це для Гуверової Бібліотеки Війни.

Вол. Дорошенко.

Із судової салі.

НАГЛИЙ СУД У ЧОРТКОВІ.

Дня 3. І. ц. р. перед наглим судом у Чорткові у складі віцепрез. Кічкевича, сос Гонсьоровського і Єднака станули *Михайло Панас*, рільник з Деревівки і *Петро Сікора*, заробних з Копичинець, обвинуваченні у злочині шпіонажі. По цілоденній розправі засудили *Панаса на 10 літ, а Сікору на 12 літ вязниці*. Обвинувачував прок. Валявський, боронили: Панаса д-р Володимир Електорович, Сікору д-р Михайло Росляк.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр в приватних оборотах 8.93.

Акції.

Банк Польський 86.50, 87.50.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 5. І. 1933 р. за масло експортове та десерове пріма 0·00 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 5·00 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 6. І. год. 3.15 „Орфей в пеклі".

Пятниця, 6. І. год. 7.30 веч. „Занадто правдиве, щоби було добре" (Ціни найнижч. Абон. 4).

Субота, 7. січня, год. 7.30 веч. „Самум" леса Лемормана (премієра).

Неділя, 8. січня, год. 3.30 попол. „Марія".

Неділя, 8. січня, год. 7.30 веч. „Евген Онегін" з М. Сокіл.

Понеділок, 9. січня год. 7.30 веч. „Самум".

Вівторок, 10. січня, год. 7.30 веч. „Самум".

Театр Різнородностей.

Пятниця, 6. І. год. 3.30 попол. „Еспанська муха" (Ціни знижені).

Пятниця, 6. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джаль" (Абон. 5).

Субота, 7. січня год. 7.30 веч. „Джім і Джаль", комедія Грея та Нюмена.

Неділя, 8. січня, год. 3.30 попол. „Оліпія", комедія Мольєра.

Неділя, 8. січня год. 7.30 веч. „Джім і Джаль".

Понеділок, 9. січня год. 7.30 веч. „Джім і Джаль".

Вівторок, 10. січня год. 3.30 попол. „Івась Нероба та його приятель", комедія-казка для дітей Разрта.

Вівторок, 10. січня, год. 7.30 веч. „Джім і Джаль" (закупл.).

Бюро Тірка:

Вівторок, 10. січня: VII. Мистецький концерт Артур Рубінштайн, піяніст.

Кіна.

АДРІЯ: „4-х чортів".

АПОЛЬО: „Любов і пімста до ...ого козака".

АТЛЯНТІК: „На прикази жінки".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).

КОЛЬОСЕЙ: „Тайна Секавни" і ревія „Ідемо до Закопаного!".

КОПЕРНІК: „Кохай мене сьогодні!" (Мор. Шевальє).

МАРУСЕНЬКА: „Кохай мене сьогодні" (Мор. Шевальє).

МІРАЖ: „Бастер Кітон жениться".

ОАЗА: „Чоловік, якого я вбила", ревія „Вулькан шале!".

ПАЛЯС: „Відважний вояк Швейк".

ПАН: „Неаполь, співаюче місто".

ПАСАЖ: „Побідна орда".

ПРОМІНЬ: „Блакитний метелик і російський хор.

СТИЛЕВЕ: „Містер Джекиль і д-р Гайд", ревія „Веселий Свершок".

УТІХА: „Домовський плян" (Том Мікс).

ХИМЕРА: „Пімста лилика".

Закордонне радіо.

Пятниця, 6. січня 1933.

Міляно (331,4) 11.15, 19.00 Музика, 21.00 Концерт, **Штрасбург** (345,2) 21.40 Камеральний концерт, **Штутгарт** (360,6) 18.55 „Дї Феєн" оп. Вагнера, **Білгород** (430,4) 16.00 Богослуження, 20.30 Колядн (хор), 21.30 Авдиція. **Рим** (441,2) 16.00 20.45 Концерт, **Беромінстер** (459,4) 20.45 „Гертнерін авс Ліде", „Аполь унд Гіацінт" опери Моцарта, **Відень** (517,2) 11.30 Концерт, 20.00 „Алляюне дер Васерман" оп. Мінкера, **Будапешт** (550,5) 11.15 Богослужебни. концерт, 18.00 Мад. пісні, **Любляна** (576,7) 20.00 Спів, **Харків** (937,5) 10.00, 13.00, 13.00 Концерт, 11.00 Звуковики, 16.35 Література, мистецтво, 17.30 Музика, реситаці, 24.00 Солісти, **Москва** (1000) 19.00 „Евген Онегін" оп. Чайковського (ВЗСПС 1304.3 м.), 18.30 Концерт Прокофева, 17.25 „Лькме" оп. Деліббеа.

Субота 7. січня, 1933.

Братислава (278.8) 16.10 Концерт, 20.00 „Мамзель Нітуш" оп. Герве, **Бреслян** (325) 20.00 Вечір вальсів, **Штрасбург** (345,2) 14.10, 18.00, 21.00 концерт, **Гельсінгфорс** (368,1) 19.05 Спів, **Білгород** (430,4) 13.00 Нар. пісні, 19.00 юг. музика, 20.30 Колядн хору „Томиславя", **Линненберг** (472,4) 20.00 Вес. вечір, **Прага** (488,6) 22.15 Вес. вечір, **Відень** (517.2) 11.30 Капеля, 15.15 Клявесин, **Мінхен** (532,9) 16.10, 17.00, 18.30 Концерт, 19.25 „Серед ескімосів" 20.00 Вес. вечір, **Харків** (937,5) 10.00, 15.00, 12.00, 24.00 Концерт, 17.30 Літературна трансм., 13.15 Популярна музика, **Москва** (1000) 17.30 „Садко" оп. Рімського-Корсакова (Досв. 720 м.).

Неділя, 8. січня 1933.

Братислава (278.8) 16.15 Авдиція, 17.45 Концерт, 19.20 Хор, 19.45 Спів, **Бреслян** (325) 18.25 Фортепян, **Міляно** (331,4) 20.30 Опера **Букарешт** (394.2) 20.00 „Дер Вампірмід" оп. Льорцінга, **Берлін** (419) 19.30 „Княжна Трапезунту" оп. Офенбаха, **Рим** (441,2) 13.30 Музика, 17.00 Концерт, 20.45 „Ля Капітан Фракасе" муз. комедія Костн, **Беромінстер** (459,4) 19.10 „Маргеймонд" оп. Джордана, „Тотенвахе" оп. Педроля, **Прага** (488.6) 7.30, 21.00 Концерт, **Відень** (517,2) 11.30 Концерт, 19.00 Фортепян, **Рига** (525,4) 17.30, 20.20 Пісні, **Харків** (937,5) 10.30, 13.15, 16.15, 16.00, 16.30, 18.40 Концерт, 24.00 Звуковики, **Москва** (1000) 17.25 „Царська наречена" оп. Рімського-Корсакова.

Понеділок, 9. січня 1933.

Кенігсберг (217,1) 11.30 Концерт, 20.05 „Орлеанська дівчина" авд., **Братислава** (278,8) 16.10 Концерт, 18.00 Сонати, **Бреслян** (325) 11.30, 16.20 Концерт, 20.00 „Дер ферльорене Зон" радіобаляда, **Міляно** (331,4) 11.15 Музика, 17.30, 20.30 Концерт, **Штрасбург** (345,2) 21.45 Скрипка, **Штутгарт** (360,6) 20.05 Еракові твори, **Гельсінгфорс** (368,1) 17.00 Саксофон, 18.25 Спів, **Білгород** (430,4) 12.05 Концерт, 15.00 Музика, пісні, **Рим** (441,2) 13.00, 17.30 Концерт, **Прага** (488,6) 20.00 Пісні Р. Штравса, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 22.15 Танк. музика, **Мінхен** (532.9) 12.00, 17.30 Концерт, 16.05, 19.25 Спів, 20.05 „Продана наречена" оп. Сметани, **Будапешт** (550,5) 12.05, 19.40 Концерт, **Харків** (937,5) 10.00, 13.15, 15.14, 16.30, 24.00 Концерт, 18.40 Українська музика, **Москва** (1000) 19.00 Звуковик „Залізна ріка", 17.25 „Золотий півник" оп. Рімського-Корсакова, 17.30 „Отелло" оп. Верді (Досв. 720 м.).

Вівторок, 10. січня 1933.

Кенігсберг (217,1) 19.30 Нім. пісні, **Братислава** (278,5) 17.50 Музика, 20.00 Концерт, **Міляно** (331,4) 11.15 Музика, 20.30 „Трояда Станбулу" оп. Л. Фала, **Штрасбург** (345,2) 21.30 „Ле Роа Діс" оп. Лялло, **Штутгарт** (360,6) 13.30 Концерт, 20.30 „Ля Мартімоніо Сегрето" оп. Чімароси, **Букарешт** (394,2) 20.00 Концерт, **Білгород** (430,4) 19.00 Пісні, **Рим** (441,2) 20.45 Скрипка, **Прага** (488,6) 18.30 Пісні, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 17.00 20.05 Концерт, **Рига** (525,4) 20.20 Пісні, **Будапешт** (550,5) 17.00 Мад. музика, 19.45 Концерт, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 16.00, 17.40, 18.40 Концерт, 13.15 Українська музика, 24.00 Танкова музика, **Москва** (1000) 10.00 „Травнева ніч" оп. Рімського-Корсакова.

Середа, 11. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, **Бреслян** (325) 16.00 Фортепян, 19.35 Концерт, 21.00 „Ідоменео" оп. Моцарта, **Білгород** (430,4) 15.30, 19.30 Спів, **Рим** (441,2) 13.00 Концерт, 21.00 Опера, **Беромінстер** (459,4) 19.45 Пісні йодлерів, **Лянгенберг** (472,4) 17.00 Концерт, 20.00 „Дас Голянд Вайбхен" оп. Кальмана, **Прага** (488,6) 19.20 Чеські й рос. пісні, **Відень** (517,2) 19.25 Фортепян, 19.55 Ангелерія вечір, **Рига** (525,4) 16.20 Пісні, 19.05 „Країна осміху", оп. Легара, **Будапешт** (550,5) 12.06 Циг. орхестра, 20.00 „Кохання в кадетській школі" оп. Гьонгія, **Харків** (937,5) 10.30, 13.15, 15.15, 16.00, 18.40 Концерт, 16.30 Гумор і сатира, 24.00 Нар. пісні.

Львівське Радіо.

Пятниця, 6. січня 1933.

11.55 Час, 12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Муз. поранок, Фотографуємо зимою, 14.00 Ветеринарний порадник, 14.20 Грамофон, 14.45 „Кущик" опов. для дітей М. Вераго, 15.00 „По коляді" авд. з сільським хором, 16.00 Для дітей „Вертеп на Ст. Місті" Ор-Ота, 16.25 Грамофон. Сільва рерум, 16.45 „Нар. вірування в св. Трьох Царів", 17.00 Солісти, 18.00 Легка музика, 18.50 „Блеск і нужда еспанців на провінції", 19.05 Всячина, 19.25 „Із зорею", 20.00 Обговорення симф. концерту, д-р Ал. Симоніна, 20.15 Симф. концерт, Поет. фейлетон, 22.40 Спорт, 22.50 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

Субота, 7. січня.

9.45—11.40 **Богослуження з Волоської Церкви у Львові,** 11.50 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 15.15 Експортовий комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Спортові та стрілецькі вістки, 15.35 Для дітей: „Король Крак", „Еля бавиться", 16.00 Авдиція для хорих, коляди, 16.40 „Наш приятель собака", 18.05 Легка й танк. музика Сільва рерум, 18.50 „Нафта й нафтярі в польській повісти", 19.15 Всячина, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 **Концерт солістів: Марія Сокіл-Рудницька (сопр.), проф. Антін Рудницький (форт.), Прокопович (бас), Акомп. Серединський. 20.45 Концерт колядхору „Сурма",** 21.05 Легка музика, Спортові вістки, Прес. рад. денник, 22.05 Шопенівський концерт, 22.40 „Без теми", фейл., 22.55 Комунікати 23.00 Мандоліністи.

УРОЛЬОГ-ОПЕРАТОР

Д-р В. Кесслєр

У НЕДУГАХ НИРОК І МОЧЕВИХ ДОРІГ

ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 24, ТЕЛ. 76-19.

Неділя, 8. січня 1933.

12.10 Метеорольог. комунікат. 12.15 Симф. полудник. „Конечні умовини життя", 14 го Різьн. бадлика. 14.20 Грамофон. 14.50 Лісовий кутох. 15.00 Польські коляди. 16.00 Для дітей: „Що чувати в світі?", „У порогів Азії", 16.25 Грамофон. Сільва рерум. 17.00 Концерт. 18.00 Танк. музика. 18.50 „Думаючі коні". 19.00 Вечірка. 19.25 „Р. Г. Інжинір" Віявера. 20.00 Популярний концерт. 21.20, 21.22 Спортові вістки. 21.30 Арії та пісні, Міросаву. 22.00, 23.00 Танк. музика.

Понеділок, 9. січня 1933.

9.45 Богослужения з Волоської церкви у Львові. 11.40 Огляд преси. 13.10, 15.15 Грамофон. 13.20 Метеорольог. комунікат. 15.10 Експорт. комунікат. 15.15 Господарсько-комунікац. комунікат. 15.30 Грамофон. Сільва рерум. 16.00 Листи, програми. 16.35 Лекція фр. мови. 16.40 „Що таке бюдж. дефіцит?" **17.00 Концерт солістів: Д-р Вас. Тисяк (тенор),** 18.00 Легка музика. **19.00 „Гетьман Ів. Мазепа в літературі й мистецтві" вик. д-р Богдан Барвінський.** 19.15 Вечірка. 19.30 На овазі. 19.45 Прес. рад. денник. 20.00 Трансм. з Варшави „Новочасна жінка" оп. Гільберта. Спортові вістки, прес. рад. денник. 22.00 „Три знаки запиту", 22.15, 23.00 Танк. музика. 22.55 Метеор. комунікат.

Вівторок, 10. січня 1933.

11.40 Огляд преси. 11.58 Час. 12.10, 16.15 Грамофон. 13.20 Метеорольог. комунікат. 15.10 Експорт. комунікат. 15.15 Господар. комунікат. 15.30 Комунікат уряду фіз. виховання. 15.35 Грамофон. Сільва рерум. 16.00 Радіо дітям. 16.25 „Праця учительських кружків". 16.40 Творці та винахідники суші". 17.00 Симф. концерт. 18.00 Легка музика. Спортові вістки. 19.00 Техн. скринька. 19.15 Вечірка. 19.30 Муз. фейлетон. 19.45 Прес. рад. денник. 20.00 Популярний концерт (Штад. музика). Спортові вістки. Прес. рад. денник. 22.00 Вічна журо, літ. чвертьгодина. 22.15—23.00 Мандоліністи.

Середа, 11. січня 1933.

11.40 Огляд преси. 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат. 11.58 Час. 12.10, 17.50, 22.35 Грамофон. 15.10 Експорт. комунікат. 15.15 Господарський комунікат. 15.35 „Вертеп у місійних країнах". Муз. загадки. 16.05 Грамофон. Сільва рерум. 16.40 „Як із водної енергії повстає електр. струя", 17.00 „Різдво в Англії та Франції" (муз. вказівки з грамоф. плит). 17.40 Різьбича скринька. 18.00 Легка музика. Біжучі вістки. 18.55 Літер балачка. 19.10 Вечірка. 19.30 „Дороговкази нашої культури". 19.45, 21.00 Прес. рад. денник. 20.00 Легка музика. 20.55 Спортові вістки. 21.05 Фортепіян. 22.00 На овазі. 22.15 Спів. Кар. Барас (бас). 22.40 „Зимові спорти в Польщі" (відчит в есперанто). 23.00 Ретрансмісія із закорд. станцій.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Українське Товариство Допомоги Інвалідам у Львові подає оцим до відома, що з днем 1. січня 1933 р. канцелярія УКТОДІ урядує при вул. св. Софії ч. 25 у Львові. Архів, кімната засідань і синдик Т-ва остають при вул. Руській ч. 3. Рівночасно УКТОДІ прохає усі збіркові повітові Комітети надіслати негайно виказ із висліду збірки в поодиноких повітах. Пригадується, що Комітети ці обовязані подати місцевим старостам вислід збірки в їхніх повітах. — **УКТОДІ, Львів, св. Софії ч. 25.** 1193

На дальших 10 обідів для студентів, що через матеріяльні злидні не можуть виїхати на свята зложив у нашій Адміністрації п. д-р М. Стахурський зол. 12.—.

П. Юліян Глушевський, власник кушнірської робітні у Львові зложив у нашій Адміністрації такі жертви: на Рідну Школу зол. 50.—, на Шпиталь зол. 25.—, на пресовий фонд „Діла" зол. 5.—, на викупно Городу зол. 5.— і на Національний Музей зол. 5.—.

Замість святочних побажань зложили на Рідну Школу Вп.: Марта і Аріян Домбровські Львів 5, Гоцькі, Колодзінці 5, о. Петро Курчаба, Чорний Острів 2.50, С. А., Чорний Острів 2.50 зол.

Всім другам, товаришам і знайомим по всім закутинам нашого краю, товаришам і товаришам Талергофської неволі і Гміндівської недолі, Людвіківського палом-ництва в 1930 році, всім членам і читачам видавництв: „Діло", „Нова Зоря", „Мета", „Новий Час", „Неділя", „Дзвони", „Комар" — замість окремо — пересилаю цією дорогою широсердечні святочні і новорічні побажання: „Христос раждається". — **Д-р Василь Маковський.**

Замість святочних і новорічних побажань складає 3 зол. на іменинах Антон Костащин. Львів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФІРАНКИ зол. 8.50, коцдри правд. вовна, брокати, накидки, найбільший вибір, найдешевше. Фрайлих, Львів, Сикстуська 21. 516—?

ВІД 1. ЛИПНЯ 1933 відступлю в повітовому місті добру адвокатську канцелярію. Зголошення до Адміністрації під шифрою „Добрий інтерес". 1049 4—4

ЗА 2.— ЗОЛ. перероблює, відновляє капелюхи жіночі й мужеські відома робітня **„КАПЕЛЛЬО", Кентшинського 18.** Уважати на адресу! 1081 5—5

3-МІСЯЧНИЙ курс крою, моделювання, шиття у **ВИЩІЙ КРАВЕЦЬКІЙ ШКОЛІ** починає 9. січня **Козловська,** Академічна ч. 22. 1127 3—3

ФОРМИ БАЛЕВИХ СУКОНЬ, КОЗЛОВСЬКА, АКАДЕМІЧНА 22. 1127 3—3

НАЙДЕШЕВШЕ джерело жарівок, ламп і радієвих частин у відомій фірмі Альберт Агід, склад електричних матеріялів, ул. Казимирівська ч. 39, телефон 78-86

ПРИЙМУ на мешкання учениці або студентки з цілим удержанням, Сикстуська 58, II. пов., д. 6. 1189 1—1

ПРИЙМУ учеників на станцію (вул. Баторія). Зголошення письменні або устні: „Виктуалія", Львів, Кохановського ч. 5. 1190 1—1

ОКАЗІЙНО продам американську машину до писання (українське письмо), Львів, Льва Сапіги 47, Рожанський. 1192 1—1

СТОЛЯРНЯ Петра Хоркавого приймає всякі роботи при вул. Скарбківській і Лукасінського 4. 1180 1—1

ЗНИЩЕНІ ПРЕДМЕТИ з правдивого або із китайського срібла — направляє посріблює старанно і дешево Мандль, Львів, Коперника 14, проти кіна. 1197 1—10

ПОКІЙ з харчем для двох студентів, студенток, Копцева 4, двері 7. 1182 1—2

КОЛЯДИ на мішаний хор Ярославенка за 3 золоті висилає „Торбан", Львів, вул. Софії 78. 1184 1—1

„МІКО! — Різдвяний привіт". Гена.

ЕКСТЕРНІСТІВ приготовляю у Львові до іспитів. У гуртах оплата низька. На відповідь значок. Зголошення до Адм. під „Успіх".

ПЕРЕКЛАДАЮ швидко, солідно, дешево літературні твори, документи, листи под. з мови англійської, французької, німецької, італійської та еспанської. Маю готові переклади сенсаційної повісти Волеса, трагедії Голзверси (лавреат Нобля), оповідання Шніцлера в Цвайга. Шукаю видавця. Зголошення до Адм. під „Перекладчик". На відповідь значок. 1176 1-1

КУРСИ модерного ручного трикотарства веду дальше. Приймаю замовлення на трикотарські роботи. Міка Бачинська-Зелена, Театинська 31, I. 1173 1—1

МОЛОДИЙ АДВОКАТ українець приступить до спілки до старшого адвоката на провінції. Зголошення приймає з чемности: адв. Домбчевський — Стрий. 1164 1—3

МОСЯЖНІ нові ліжка з квадратових рур оказійно продам. Листи до Адм. „Діла" під „Віденські". 1165 1—1

УРЯДНИК скарбовий, 8. ст. бувший старшина У. А. 36 літ — пізнає з матримоніяльною метою інтелігентну і солідну панну або вдову до 32 літ. Дискрецію і звороти знимки заручую словом чести. Тільки поважні зголошення слати на адресу **Łódź, ul. Nawrot 45, W. n. Kubis**

ПЯНІНА АНГЛІЙСЬКІ,
відомі з першорядної якости по цінах пяніни краєвих:
„ДІМ ШОПЕНА", Львів, Сикстуська 11.
Спеціяльні умови ратальних платностей. 1084 1—2

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЄКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЄКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 НАЙНОВШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЙНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОГРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ
Фото-Радіо-Палас, Львів, пл. Марійська ч. 8.
740 **(Дім Шпрехера).** 23—30

ОХОРОННИЙ ЗНАК

Жадайте всюди
цикорії ЛУНА
виріб української кооперативної фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"
ЛЬВІВ - БОГДАНІВКА
вул. Церковна 2.
Телефон ч. 42-97.

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ
МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ
Обемом 244 сторін. Ціна 3.— зол. Для передплатників „Діла" 2.— зол., із порученою пересилкою зол. 3.10. Замовляти в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10, або у всіх українських книгарнях.

Присилайте передплату та приєднуйте Передплатників.

РАТУЙТЕ ЗДОРОВЛЯ!

Найбільші світові лікарські повати стверджали, що у 75 проц. причиною хвороти бувае обструкція. Хорий шлунок, не голосна причина найріжнороднійших хвороб, завечинує кров та творить мейсаку перейму матерії.

ЗНАНІ ВІД 50 ЛІТ ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА У ЦІЛІМ СВІТІ

як це стверднли проф. Бергін, Університету д-р Мартін, д-р Гофмаєтер і багато ін. Знаменитих лікарів, є ідеальним засобом перешкоджуючи ядорозвиткам шлунка, усувають обструкцію, в добрим засобом перешкоджуючи, облегчують функцію органів травлення, зміцнюють організм і побуджують апетит.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА усувають болі печінки, нирок, жовчних каменів, болі геморойдальні болі голови, приші та ангіни.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА були загороджені на лікарських виставках найвищими відзначеннями і золотими медалями в Базелі, Берліні, Відні, Парижі, Льондоні та багато інших містах —Тисячі подяк одержав д-р Лєуер від вилічуваних осіб. Ціна пів пляшки зол. 1,50. Дістати можна в аптеках і аптечних складах.

НОВІСТЬ У СУЧАСНІЙ БУДОВІ.

50 проц. ощадности, подвійна ужитковість поземого рису, редукція висоти мурів, збереження естетики в ново обдуманих проєктах церков зі салею для праць церковно-громадянських — виконує затверджені плани Воєвідством

Інжинір-архітект

ЛЕВ ЛЕВИНСЬКИЙ

управнений будівничий, заприсяжений знавець для справ будівництва церковного
ЛЬВІВ, СОДОВА 3 (бічна Потоцького).
Телефон 74-67.

УВАГА! УВАГА!

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ
УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ
КАЛЄНДАР „ЧОРНОМОРЕ"
НА 1933 РІК.
ЦІНА ТІЛЬКИ 0.50 ЗОЛ.
Дістати можна в українських книгарнях: „Просвіти", Наук. Т-ва ім. Шевченка, Рідної Школи. Замовляти: Е. Чеховичі, Варшава, Вспульна 38, м. 22.

АДВОКАТИ
Д-р Іван Кміцикевич
Д-р Волод. Лициняк
спільно ведуть канцелярію
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РОМАНОВИЧА Ч. 11.
Ч. тел. 10-09.

ЦІКАВИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ЖІНОЧИЙ ТИЖНЕВИК
„Жіноча Доля"
виходить у Коломиї.
Передплата на півріч зол. 6.—.

ЛІКАР
Д-р В. Гранківський
отворив дня 20. грудня 1932 р.
свою лікарську канцелярію
в ГВІЗДЦІ, пов. Коломия.

УРЯДОВО УПОВНОВАЖНЕНИЙ
інж. буд. Антін Ліськевич
виконує плани і кошториси та веде будови всіляких мешкальних і фабричних будинків, проєктує та виконує залізобетонові конструкції та дає фахові поради
ЛЬВІВ, УЛ. ЛИСТОПАДА БІЧНА Ч. 5.

Новий журнал „Вістник"
Виходить від 1-го січня 1933 у Львові, Чарнецького ч. 3. м. 6. при співучасти. Д. Донцова, Г. Келлер-Чикаленка, проф. М. Кордубн, О. Ольжича, У. Самчука, проф. С. Сірополка, проф. Ст. Смаль-Стоцького, В. Стефаника, М. Івакейко та інш. Місячна передплата зол. 2.20, піврічна 12.—, річна 23.—, для закордону 4.— дол. 2—2
1073

ПЯНІНА першорядні по зниженних цінах; на довгих умовинах. Купно, продажа; заміна уживаних інструментів.
НОВАЦКІ
Пілсудського 17. Тел. 35-21.

НА ЯЛИНКУ! НА ЯЛИНКУ!
треба скористати з нагоди
14 білих днів
які влаштовує
Галицький Магазин Новин
ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15, ТЕЛ. 85-59,
де можна закупити всякі бажані товари
ПО ЦІНАХ НА 40% ДЕШЕВШЕ.

Жарівки свічники, ламинкові лямпки, анодові батерії „Центра" 100 V — зол. 12, 120 V — зол. 15, 150 V — зол. 18, радієві апарати, детекторові зміцнювачі з голосниками, фотографічні апарати нові моделі у великім виборі по найприступніших цінах поручає:
„Електрокабель" ЛЬВІВ **Коперника 10.**
Фотоматорська робітня постійно діяльна.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Т-ВА „МІЩАНСЬКЕ БРАТСТВО"
В ТЕРНОПОЛІ
зі звичайним порядком нарад відбудуться у власній салі дня 20. СІЧНЯ 1933, о г. 12.
ЗА ВИДІЛ:
А. Фаленди, голова, Сай Василь, секр.

KALOTRIX
ПРОТИ ВИПАДАННЯ І НА ПОРІСТ ВОЛОССЯ ВИСИЛАЄ О. Д-Р ВЕРГУН
В СОКАЛІ
1171 ПЛЯШОЧКА 3 ЗОЛ. 1—9

Уживайте
ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ
лише
„ЕЛЄҐАНТ“
що не лише консервує шкіру, але і дає найкращий полиск.
Львів, вул. Кордецького 51.
Тел. 60-04.

НА СВЯТА. НА СВЯТА
Паровий Бровар у Калуші поручає свої **ПИВА:**
ЕКСПОРТОВЕ, ДУБЕЛЬТОВЕ і ЧОРНЕ
в бочках і пляшках.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА
ДРУКАРНЯ „ДІЛО“
ЛЬВІВ, РИНОК 10.
ВИКОНУЄ В НАЙКОРОТШОМУ ЧАСІ І НАЙДЕШЕВШЕ ТВОРИ, БРОШУРИ, АФІШІ, ЧАСОПИСИ ТА ВСІЛЯКІ ІНШІ ДРУКИ.

Центральний Кооперативний Банк
„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ“
у Львові, Ринок ч. 10.

(Від 2-ої половини січня 1933 р. у власній каменниці при вул. 3-го Мая ч. 15).

Ч. телеф. 433. — Конто Почтової Щадниці ч. 143.467. — Жирове конто в Банку Польським,

Як ЦЕНТРАЛЬНА КАСА УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ приймає вкладки ощадности, обезпечує їх у твердій валюті та акредитує українські кооперативи всіх форм, щоби піднести господарський розвій українського народу.

Запросини до передплати журналу
Життя і Знання
НА 1933 Р. К.

З днем 1 січня 1933 р. почався вже шестий рік істнування **одинокого** в нас, популярно-наукового місячника „Життя і Знання“.

Хто не передплачував досі „Життя і Знання“, не читав його, а може й взагалі в руках не мав, того просимо **докінче** переглянути останній річник нашого журналу або зажадати в Адміністрації зразкового числа та справді прочитати його. Тоді переконається, що на зміст журналу складаються статті з усіх майже ділянок науки й знання. Є там археольогія (наука про старовину), астрономія, бібліографія (відомості про нові книжки), біографії (життєписи про засл. людей), вістки про винаходи наук. й практичні, гігієна (наука про здоровля), географія (землезнання), історія культури й політична Україна та чужих народів, летунство, медицина, метеорольогія (наука про погоду), мовознавство, некрольоги (життєписи померлих діячів), освіта, палеонтольогія (наука про давно вимпутих звірів), педагогія (наука про виховання), побут українців та інших народів, подорожі наукові, природничі науки, радіо, руханка, сільське господарство, соціольогія (наука про суспільність), спорт, техніка у всіх її ділянках, фільми, фотографія й інше.

Отже, як бачимо, „Життя і Знання“ подає всебічний погляд на всі ділянки науки й знання, вияснює важні питання доступним способом і таким чином творить багате джерело для доповнення й поширення знання, для **самоосвіти**, для **викладів і грімкого читання** в читальнях і кооперативах. Згадаємо ще, що він містить дуже багато прегарних образків, які оживлюють статті та роблять їх краще зрозумілими.

„Життя і Знання“ повинно находитися в кожній українській хаті, кожній читальні, кооперативі й освітньо-культурній установі!

Його повинні передплачувати всі, що займаються культурно-освітньою роботою в народі, передовсім наше учительство і духовенство, а далі, всі інші: адвокати, лікарі, інженери, промисловці, купці, кооператори, приватні й державні урядовці. Не потреба додавати, що усі Філії і Читальні „Просвіти“ повинні передплачувати його **обовязково.**

Умови передплати.

Передплата на рік в краю і Чехословаччині виносить 18.00 зол., на 6 місяців 9.00 зол., на 3 місяці 5.00 зол., поодиноке число коштує 2.00 зол.

Комплєти II., III. і IV. річників можна замовляти по ціні: 18.00 зол. за брошурований і 23.00 зол. за оправлений в півполотно зі золотими витисками на фронті і хребті. V. річник брошурів. 22.50 зол., оправл. 27.50 зол.

ПРОСИМО ПРИСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ. АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:
Львів. Ринок 10, Товариство „Просвіта“.

ПАПЕРЦІ І ТУТКИ-ПОВНОВАТКИ
„КАЛИНА“
ДОБІРНІ, ДЕШЕВІ
та вироблені в українській : кооперативній фабриці. :

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ
Акційна Спілка.
Львів, вул. Словацького ч. 14.
Телефон ч. 3-32 і 52-92. Конто П. К. О. ч. 149.000.
Адреса телєграфічна: Землабанк — Львів.
Жировий рахунок в Банку Польськім.
Акційний капітал зол. 5,000.000. Власна каменица.

ВИКОНУЄ всякі банкові чинности,
ПОЛАГОДЖУЄ перекази заграницю до всіх місцевостей світа,
КУПУЄ і ПРОДАЄ цінні папери, девізи, валюти по курсі дня — на найкорисніших умовинах.
ПРИЙМАЄ і ВИПЛАЧУЄ вкладки в золотих і долярах
ПЕРЕПРОВАДЖУЄ інкасо у всіх місцевостях краю і заграницею.

У всіх краях Европи й Америки власні кореспонденти.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ
в Перемишлі, вул. Косцюшки 5

одинока українська каса ощадности, якої вкладкові книжечки мають **публічну обезпеку** на рівні з книжечками польських **комунальних кас ощадности.**

а) Приймає і виплачує щадничі вкладки, у золотих **і в твердій валюті,** щоденно з винятком неділь і українських свят і платить титулом відсотків від вкладок
у твердій валюті 4—5% річно,
у золотових від 5—6% річно.

Вкладки можна складати в касі Щадниці особисто або пересилати почт. чеками, переказами і грошевими листами.

б) Дає короткоречинцеві позички на догід. умовинах.

Всякі інформації і дотичні друки можна дістати в канцелярії інституції.

Урядові години від 9—13. — — Ч. конта в ПКО. 144.755.

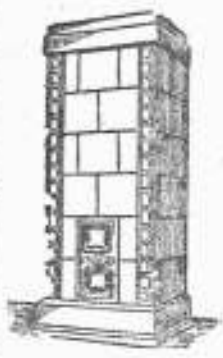

ПЕЧІ І КУХНІ
КАФЛЕВІ НОВІ СТАВИТЬ, СТАРІ НАПРАВЛЯЄ, У ЛЬВОВІ І НА ПРОВІНЦІЇ ШВИДКО І ДЕШЕВО
Михайло Галібей
ЛЬВІВ, Петра Скарги 5. Тел. 61-65.
Філія
СТАНИСЛАВІВ, Липова ч. 1.
Зокрема печі, котрі зужинають опалу 25 прц. менше, а видайність тепла 10 проц. більша. — Полекші у сплатах.

Кождий українець читає і передплачує „ДІЛО“!

Онда

Домашні капці 2·90
жіночі фільцеві . . . . .
Теплі і приємні 3·90
Мужеські перш. якости 5·90
Діточі високі з клямрою вел. до 22 3·60
в. 23—26 4·— в. 27—30 5·— в. 31—34 5·50

СНІГІВЦІ 5·—
для дітей, чорні в. 1—7 . .
в. 8—12 6·— в. 13—16 8·—
та жіночі і муж. кальоші .
Жіночі з бронз. габардини . 8·50
- чорні ляк. . . . . 8·—
Суконні жіночі . . . . . 14·50

ОБУВА
І
ПАНЧОХИ
ЦЕ
НА ЯЛИНКУ
ПРАКТИЧНИЙ
І
вартісний
дарунок

ЖІНОЧА ОБУВА 10·—
вечірні оксамітні човенця і пантофлики . . .
Бокс. чор. і бронз. півчеревики і пант. на плоскім і стовп. обц. тревалі і практичні . . . . . 12·90
Лякерові пант. на франц. і стовп. обц. з найн. комб. . 14·90

МУЖ. ОБУВА 14·90
Чорні півчер. боксові
Цілі з чорн. боксу 15·90
Півчер. лякерові 18·90
Спортові чорні і бронз. з подвійною підошвою . . . 18·90

Панчохи
Жіночі панч. теплі в пружки 1·20
Шовкові панч. в найн. відтін. 1·50
шовкові панчохи під гарант. 3·90

Діточа обува. 3·50
з бронз. боксу в. 23-26 4·50 и 19-22
чорні боксові . . . . 8·90
в. 27—30 . . . . . 11·90
в. 31—35 10·90 в. 36—39 13·90
— БРОНЗОВІ І ЗОЛ. БІЛЬШЕ —
спортові пасово шиті в. 27—34. . . . . 15·90
спеціяльний черевик до сонців в. 27—30 16·90 в. 31—35 18·90 в. 36-41 22·90

Скарпитки
теплі
скарпитки 0·50
Десенєві скарп. 0·88
Фільдекосові скарпитки . . 1·30
Вовняні скарпитки . . 1·60

Можна дістати у всіх філіях

ПОЗІР! Для місцевостей, де нема філій, полагоджуємо замовлення відворотною почтою з централі Краків, вулиця Либровщизна 3, за післяплатою. — При замовленні подати число ношеної обуви.

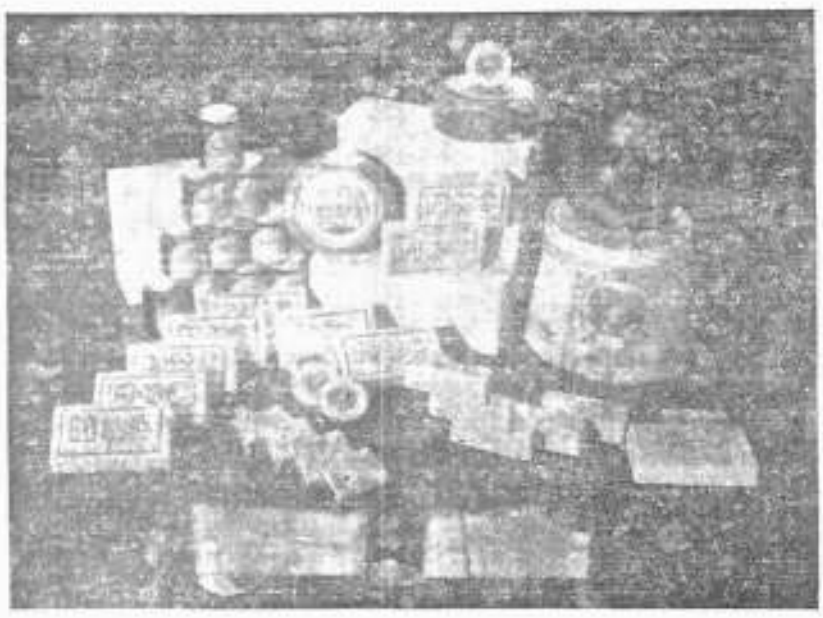

Найкраще десерове
МАСЛО і СИРИ
як Трапіст, Айдамер,
сирки „а ля крем“,
Ромадур, Імперіяль
зі знаком М. С.

КУПУЙТЕ У КРАЄВІМ МОЛОЧАРСЬКІМ СОЮЗІ
„МАСЛОСОЮЗ“

У ЛЬВОВІ в таких крамницях:
Косцюшка 1 а, Ринок 10, Льва Сапіги 21, Зиблікевича 49, Жовківська 11, Городецька 48, Личаківська 34, Кентшинського 24, Пілсудського 19, Янівська 4.

НА ПРОВІНЦІЇ:
СТРИЙ — Міцкевича 2, СТАНИСЛАВІВ — Собеського 24; ПЕРЕМИШЛЬ — Косцюшка 3; САМБІР — Косцюшка 11 а; КОЛОМИЯ — Косцюшка 11; ДРОГОБИЧ — Пілсудського 14; ТЕРНОПІЛЬ — Міцкевича 41; ЛУЦЬК — Ягайлонська 25; КАТОВИЦІ — Косцюшка 10; БЄЛЬСЬКО — 3. Мая 1 а.

СЕЗОНОВІ:
ГРЕБЕНІВ, ЗЕЛЕМЯНКА, ТРУСКАВЕЦЬ, ЯРЕМЧЕ, ВОРОХТА І ЗАЛІЩИКИ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.

Ч. 7 (13.246). Львів, четвер 12. січня 1933. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол. Чвертьрічно 12·00 „ Піврічне 24·00 „ Річно 48·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Харчеві труднощі в СРСР.

В одним з грудневих чисел „Ізвестій" можна оглядати карикатуру, яка дуже влучно зясовує стан, в якім перебуває тепер радянське робітництво. Горішня частина карикатури представляє кілька нероб, по радянській термінольогії — „лоирей, прогульшників і летунів", що завчасу стали в чергу перед кооперативною крамницею; долішня частина карикатури представляє працьовитих робітників, що по скінченні роботи прийшли купити засобів пожиги й опинилися перед грубою колодкою на дверях кооперативи та написом, що товарів вже нема.

Редакція „Ізвестій" очевидно пересліпила, що карикатура не спрямована не проти „прогульщиків", які дбають цілком природно про поживу для себе та родини більше ніж про роботу, а проти самого радянського уряду, який допровадив до браку засобів пожиги навіть для упривілейованої кляси робітників.

Характеристичною прикметою сучасних радянських відносин є те, що справа виживлення робітництва відсунула на другий плян справу виробництва. Кардинальним фактом радянських відносин є занепад вартости гроша до такого ступня, що заробітна платня не стоїть у жадному відношенні до цін продуктів у вільнім торгу та що праця радянського робітника не забезпечує йому й найнижчого мінімума істнування. Наслідком цього є сталий зріст байдужости робітника до праці, проти чого даремно провадить боротьбу радянський уряд. Про зріст втечі робітництва від праці свідчить сама радянська преса, але пояснює це цілком хибно браком робочої дисципліни та впливами контрреволюційних елементів. „Ізвестія" з 12. грудня пишуть на цю тему: „У червні цього року в камінно-вугільнім промислі на кожного робітника припадало 1.14 дня прогаяння праці без поважного грунту, в липні це число зросло на 1.28, а в серпні на 1.33 дня. З цієї причини шахти одного лише тресту „Севкавуголь" за вісім місяців завинили державі 168.000 тон вугля. Через це ростовська фабрика хліборобських машин виробила їх менше на вартість 1¼ мільонів рублів. На фабриках Електрометаллеса (Сталінград) за 11 місяців цього року прогаяно 43.000 робочих днів, приблизно на кожного робітника 18 днів на рік. Через них на ланах радгоспів загинули мільони пудів збіжа та інших сільських продуктів. Величезна шкода, яку завдають народньому господарству „прогульщики", (термін невідомий українській, німецькій чи французькій мові — М. Д.), ці дезорганізатори соціялістичного виробництва, цілком очевидний."

Не є випадком, звичайно, що „Ізвестія" беруть свої ілюстрації саме з українського промислу, бо засобами пожиги забезпечує радянський уряд в першу чергу московські фабричні райони. З другого боку як селянство так і робітництво на Україні бореться більш інтенсивно пасивним опором проти визиску державного підприємства, ніж московське населення.

Цілком хибно булоб сподіватися, що радянський уряд зробить єдиний розумний висновок зі сучасного стану річей, а саме, що поліпшити якість роботи на фабриках можна лише зменшивши визиск робітництва та поліпшивши його виживлення. Навідворот, центр. орган московських верхів пише далі: „...Радянський уряд видав зовсім декрет про звільнення робітників та службовців за прогаяння хочби одного дня без вистарчального грунту, про видалення „прогульшників" з мешкань підприємства та про позбавлення їх карток на засоби пожиги."

Цілком очевидно, що більшовицький уряд так-же мало є в стані забезпечити навіть дотепершне півголодне виживлення робітництву, як і вдержати упривілеюваний стан цілої партійної касти. Тому бюрократичний апарат звужується, частину радянських службовців звільняється, чистка партії переводиться перший раз без її поповнення новими членами, а з фабрик викидається робітників, яких уряд не може вже далі виживити. Робиться це звичайно під відомими демагогічними кличами. „Ізвестія" запевняють, що робітників звільняють лише тому, що „боротьба з „прогульщиками" має величезне значіння для організації виробничого процесу"... „Численні робітничі збори, які обговорювали декрет, висловились проти того, щоби робітник, який не має „прогулів" дістававав поживу так-же як і „прогульшик, летун, рвач"...

Брак засобів пожиги для робітництва спонукує радянський уряд зробити як то кажуть німці, з лиха часнику, та використати його як засіб видушити більше праці з тих робітників, які матимуть щастя дістававати й далі засоби пожиги. План примусової праці дістає своє завершення під загрозою голодової смерти.

Дотичний „указ" з 4. грудня має ліберальний титул: „Постанова СНК СРСР і ЦК ВКП(б) про поширення прав управ фабрик в справі постачання пожиги робітникам та поліпшення карткової системи". Відсунувши на бік бюрократичну елюкевенцію четирьох розділів цього „указу", можна бачити, що управам фабрик надається владу над органами постачання пожиги робітникам, а по друге, що ці фабрики пускається самопас, щоби поза тим, що вони дістануть від центральних органів постачання, заохотити їх до самостійного полювання на засоби пожиги. „У Перевести обезпечення свого життя значить сповнити моральний обовязок супроти своєї рідні, суспільности й самого себе. Зробіть це в одинокому

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменица).

мовами, що прискорюють поліпшення постачання", поучають „Ізвестія" управи фабрик, „а найбільша його децентралізація розгортання ініціятиви, використовування місцевих можливостей, організація власної споживної бази на підприємствах, самозаготівля." У перекладі на зрозумілу мову це значить — рятуйся, хто і як може. Бо як стоїть справа з більшовицькою самодіяльністю, аж надто відоме. Самодіяльність поруч з пляновим примусом істнувати не може, тому брак засобів пожиги на Радянщині зростатиме невпинно далі.

М. Домко.

Нова англійська книжка про національні меншини.

(Допис з Америки.)

Ню Йорк, 27. грудня 1932.

Написав німець книжку, яку повинен був написати українець. Але все одно, добре, що книжка появилася в Америці, англійською мовою, отже не перекладом з якогось чужоземного оригіналу. Берлінець Отто Юнґманн, оголосив свою невелику обемом, бо всього щось 120 сторін друку працю під наголовком „National Minorities in Europe". „Національні меншини в Европі", видану в Ню-Йорку накладнею Covici Friede. Матеріял до цієї праці взятий почасти з „Етнополітішес Альманах", виданого в Берліні у 1931 р. накладом „Берлін-Стеґліц Інстітут фір Ґренц-унд Авсляндсстудієн", як це зазначено в передньому слові. Але висновки автора його власні.

Як зазначено в наголовку, праця відноситься до теперішнього положення національних меншин в Европі, в тому числі і до українців. Є *це праця спеціяльна, отже не така, щоби лише* згадувала про якісь там меншини загально, але про кожну окремо. Автор з правдивою німецькою солідністю переходить всі держави, в яких живуть національні меншини, вичислює кожну з них окремо і згадує про її долю. Наприкінець приходить до висновку, що треба би загалом зробити з питанням національних меншин.

Юнґманн начисляє 26 національних меншин у різних европейських державах, а між тими меншинами поставив німців на першому місці, бо в числі 8,524.000 ;на другому українців, у числі 5,660.000; на третьому жидів у числі 4,910.000, дальше катальонців у силі 4,500.000 душ; наприкінець білорусів у числі 1,063.000; щойно опісля вичислив поляків з 1,136.000 душ, а по них поставив москалів (росіян) з 684.000 одно-націоналів і т. д. Книжка написана з теплом до кожної нац. меншини, а зокрема до українців, бо в кількох місцях автор подає їх як приклад при всяких покривдженнях меншин. Крім того в графічній картині, поданій при кінці книжки, для наглядного виказання величини національних меншин, Юнґманн подав імя „білоруссів", хоч у тексті вживає слова „біло руси".

В історичнім оглялі твердить автор, що в середніх віках під поняттям „меншини" розуміли релігійні меншини і щойно від часу французької революції прийшло поняття „нації" на місце релігійної приналежности. Дальше займається законним становищем теперішніх меншин і розрізняє три а зглядно 4 категорії законодавства, тобто: 1) автономія для меншини; 2) спеціяльні державні інституції для меншин; 3) однакове трактування всіх горожан без розбору; 4) упоспільження меншин. Взагалі при цім останнім автор цитує українців як упосліджених нарівні з закладанні шкіл у Польщі, де на заложення польської школи треба 25 підписів, а української аж 40 підписів.

Опісля переходить Юнґманн до справжнього положення меншин у державах, в яких меншинам загарантовані права міжнародніми договорами і в державах, де таких договорів нема. До першої категорії належать українці в таких державах:

Польща. Тут, як подає автор, живе всіх нац. меншин 9,390.000 душ, а українців 4 й пів мільона, тобто 15.2 відсотків. Згідно з договором з дня 19-го червня 1919 Польща є обовязана дати права меншинам, отже й українцям. Але цих зобовязань не дотримує, на що автор наводить велику кількість прикладів. Каже м. ін., що українці не користають із закону про автономію трьох східно-галицьких воєвідств з дня 26. вересня 1922 р. Крім цього автор вичисляє докладно репресійні засоби проти українців: згадує про відбирання українських церков на Волині, про упадок українського приходнього шкільництва (2.000 укр. шкіл з австрійських часів перемінено), про кольонізацію пів мільона гектарів землі на українській области і т. п.

Чехословаччина. Тут начисляє українського населення на 4.60.000 (3.38 відсотків) і каже, що положення це є вдоволяюче. На доказ того згадує про відмову автономії такими словами: „Актом несправедливости спеціяльного міжнароднього значіння є відмова автономії Підкарпатським українцям з огляду на факт, що в договорі про меншини Чехословаччина підлялася

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 18. 11. 1932. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 254 czasopisma pt. „Діло" z daty Lwów dnia 16. 11. 1932 do Sygn. VI. 1 Pr. 757/32 na posiedzeniu niejawnem dnia 18. listopada 1932 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 14. 11. 1932 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Діло" Nr. 254 z daty Lwów dnia 16. 11. 1932 zawierającego w artykule pt. „Protyżydiwśki ekscesy u Lwowi" w ustępie od słów „U Lwowi" do słów „W nedilu" znamiona występku z art. 170 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym Nr. i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. — Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu przez wyolbrzymienie rozmiarów zajść akademickich we Lwowie nadać tym zajściom charakter pogromów co jako nieprawdziwe może wywołać niepokój publiczny. — Wezmą §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący Medyński w. r. Protokul. Dr. Bilk Czavkowski w. r. Za zgodność Linnanowicz. st. sekr.

тати цій меншині по можности якнайширшу автономію, коби лише вона не йшла в розріз з цілістю держави. Численні петиції з протестами проти недодержання цих міжнародніх зобовязань вносили українські русини (сік!) до Ліги Націй, але без успіху".

Румунія. Тут українці становлять 4.14 відсотків населення в числі 700.000 душ. Румунія загарантувала охорону меншинам договором, заключеним з аліянтами (західними державами) 9-го грудня 1919 р., але румунська конституція з березня 1923 р. нічого про меншини не згадує і положення нац. меншин є дуже невдоволяюче.

Лише при обговорюванні долі меншин у Болгарії автор згадує, що назагал їх положення є вдоволяюче. Опісля автор переходить до держав, які не мають міжнародніх гарантій у справі меншин і між ними вичислює Німеччину з 900.000 поляків, 72.000 вендів, 46.000 чехів і моравян, 10.500 данців і 7.000 литовців.

Цікавий є уступ книжки про „Боротьбу національних суспільностей за волю". Тут згадується про працю Міжнароднього Союзу Товариств Ліги Націй. Та найцікавіша розвязка автором питання „Яка будуччина?", поданого в останнім розділі. Тут думки подекуди такі важні, що підписаний хоче передати їх уривками в дословнім перекладі. Отже читаємо там:

„Нац. меншини працюють сьогодні над поліпшенням державних та міжнародніх законів у користь їх свобідного розвитку, кожна в рамцях тієї держави, до якої належить. Коли справді вони хочуть приготовити концентраційні сили, то передовсім треба, щоби вони самі зберігали права концентрації, то значить... вдержання й розвивання національної культури своїх членів. Всяке розтягання їх діяльности поза їх власний обсяг, може бути фатальним. На ділі не всі національні суспільности осягнули сьогодні такий ступінь моральної самодисципліни, яка забезпечилаб їм побіду в цій боротьбі".

„Отже, що мусить бути зроблене?

„1) Перш усього комплетна, систематична організація різних національних меншин. 2) Але найбільш есенціональною програмою є освідомлення держав..., щоби вони належно трактували меншини. 2) Розвиток засобів для законодавства в міжнароднім праві щодо а) прав меншин на таке саме трактування, яке дається кожному громадянинові даної держави; б) культурних прав меншин як такої. — Фундаментальна етика дасть загальну силу таким нормам."

„Культурна автономія на особистій підставі повинна становити мінімум цього закону. Максимальною границею для цього права була би ідея „групової держави" (Group State), значить держави, якої територія була би поділена на ріжні округи, в яких домінуюча національність грає ролю державної національности і тому має обовязок забезпечити всім народам в її границях права меншин у пропорції до сили їх відносних членів. Така розвязка відношення державної суспільности до національної суспільности дає підставу до можливої розвязки питання про національности в майбутній загальній державі „civitas maxima".

Але як кавтелю для забезпечення права тим народам, що живуть на території національних меншин автор радить установити спеціяльний міжнародній суд. А кінчить Юнґґанн свої виводи таким заключенням: „Лише на таких підставах можливим є для національних меншин осягнути такий ступінь свободи й рівности, який підходив би під поняття світу, що обіймає багато суверенних територіяльних одиниць."

Хто читає цю працю Юнґґанна, а належить до нації, означеної тепер як „національна меншина", той не може позбутися враження, що автор знайшов спосіб розвязання новітнього „Гордійського вузла".

Д-р Семен Демидчук.

Політична хроніка останніх 3-ох днів.

У Німеччині йде жвава закулісова гра, яка обертається довкола незясованого досі становища нац.-соц. до уряду канцлера Шляйхера. Нац.-соціялісти хотіли би, мабуть, омминути нове розвязання райхстагу, не маючи грошей на вибори та вичуваючи ослаблення своїх впливів серед мас. Велику ролю грає у тих закулісовних розмовах великий німецький промисл, який досі фінасував Гітлера та ставиться з застереженими до нового господарського пляну уряду Шляйхера. — Великого шуму наробила зустріч б. канцлера Папена з Гітлером у Кельн (Кольонії). На цій зустрічі, заініційованій представниками вел. промислу („блюк Гугенберга"), казалося буцімто про прихід до влади Гітлера, як канцлера, з Папеном як міністром закордонних справ. Однак проти такої комбінації свідчить довга авдієнція Папена у канцлера Шляйхера: Папен докладно інформував нинішнього канцлера про свої розмови з Гітлером. Авдієнція тривала дві години. Папен виступає у ролі посередника поміж Гітлером та Шляйхером і Гінденбургом. З другого боку Шляйхер хоче — здається — використати розділ у таборі Гітлера, трактуючи покликання на становище пруського прем'єра вождя нац.-соц. опозиції Штрассера. Всі ці розмови й комбінації мусять дати якийсь конкретний вислід найдальше до 24. ц. м., бо на той день скликаний райхстаг. На всякий випадок Шляйхер матиме в кишені декрет Гінденбурга про розвязання райхстагу.

Ревізіоністична кампанія проявилася у ще одному проекті розвязки спору за Поморя. Цим разом у ролі проектодавця виступив француз, Шарль Бребан, ген. секретар Т-ва „Міжнародньої Приязни". Він пропонує залишити Польщі Ґдиню, але дати до неї лише вузенький доступ; над цією вузькою дорогою йшов би віядукт для виключно німецького вжитку, а вся решта т. зв. поморського коридора й побережа дісталась би Німеччині. Як рекомпенсату для Польщі пропонує дати їй мандат на деякі африканські кольонії. Важнішим від цього конкретного проекту є засадниче становище Бребана, який наприкінці своїх виводів заявляє: „Ніякий мир ані безпека не є можливі без ревізії договорів, а найважнішою ревізійною справою є Поморя, з яким треба так чи сяк скінчити". Польська преса з обуренням відкидає повищий проект. Шікаво, що Бребан має славу приятеля Польщі.

В Еспанії знову кипить. У Барцельоні арештували замаховців на будинок найвищого трибуналу. Найшли при них бомби й гранати. На одній вулиці викрили 50 бомб. Підчас заворушень 8 осіб убито та 50 ранено. У Сарагоссі підчас арештування кількох екстремістів на вулиці — прийшло до кривавої перестрілки з поліцією. У Мадриді відбулися вуличні демонстрації. Міністерство внутрішніх справ казало скріпити сторожу при військових складах, префектури й дирекції поліції. Бережать залізничі лінії й почтовий рух. Існують дані, що комуністи й монархісти взаємно використовують себе у боротьбі проти нинішнього режіму.

— **Польська нота проти радія** у Льондоні викликала досить живий відгук в англійській пресі. Польські газети, за ПАТ-ом, покликуються на „Таймс", що премієр Макдональд особисто відповість на протест Польщі в справі випадку анга. радія проти Поморя.

В Америці йде підготовча робота, щоби новий президент Рузвельт перебрав владу від Гувера. На понеділок 9. ц. м. була назначена конференція нового президента з дотеперішнім офіціяльним керманичем закордонної політики Спол. Держав Стімсоном. Ця конференція має торкатися 3-ох найважнішних нині міжнародніх проблем: воєнних довгів, розброєння і світової господарської конференції

Кальвін Кулідж, попередник Гувера на становищі президента Сполучених Держав, помер на атак серця. Похорон відбувся дуже скромно. Взяв у ньому участь особисто Гувер з жінкою; Рузвельт не міг приїхати, зате була присутня його жінка й син. На похороні явився теж дипльоматичний корпус з франц. амбасадором на чолі. Ніяких промов не виголошено. Тіло б. президента складено у його родинній могилі у м. Пляймут у стейті Вермонт.

Італія зброїть Угорщину — так бодай впевняє соціяліст. віденська „Арбайтер Цтг.", яка реверяціонує про великі транспорти зброї, що їх Італія висилає через Вілях до Ґіртенберґу, під адресою тамошньої фабрики набоїв. Перший такий транспорт Італія нібито вислала нічю з 30. на 31. грудня; це було 10 вагонів, задекларованих як залізний крам, а на ділі наладований машиновими крісами й пальною зброєю. Другий такий самий транспорт мав уже 30 вагонів. Австрійські соціялісти ремствують, що це італійські й угорські фашисти нарушують невтральність Австрії. Знову з Ґрацу наспіла вістка, що у стирійських містах бачили 5 великих боєвих італійських аеропланів, які летіли у напрямку до Угорщини. Наслідком тих звісток австр. канцлер Дольфус заповів, що складе в цій справі відповідну занву на головній комісії австр. парляменту, скликаній на вівторок 10. ц. м.

Румунсько-італійська приязнь найшла свій вислів у договорі, що його важність минає цими днями; цей договір продовжено тепер до липня 1933 року — не вважаючи на заходи Югославії, що старалася створити спільний протиталійський фронт держав Малої Антанти. Становище Румунії у цій справі як також у справі пакту неагресії з СРСР є доказом, що Мала Антанта лише формально зберігає свою союзницьку єдність.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

Закарпаття.

З успіхів Учительського Хору

Краєвий Учительський Хор 25.—26. XII 1932 відбув подорож до Кошиць та Пряшева, де уладив свої концерти. Хор мав великий мистецький успіх і це чужі газети відзначають. Напр. „Кошої Уйшаг" з дня 28. XII. пише між іншим таке: „Концерт викликав надзвичайне враження, що ми об'єктивно констатуємо. 60-членний мішаний хор стоїть на такій мистецькій височині, що Кошиці давно не чули такого гарного співу. Їх диригент проф. Приходько є з природи обдарований мистець, людина високої музичної інтелігенції. Він так майстерно та з енергією веде многочисленний хор, що, здається, бачите перед собою по військовому дисциплінованих членів, якими він керує, озброївшись музичною технікою". — Газета нарікає на публику, що вона не в повній мірі використала приїзд нашого хору.

Радіємо, що наш хор мав такий визначний успіх на Словаччині та тішимось, що публика Ужгороду, Мукачева, Густу і Севлюша матиме нагоду також почути хор, бо в дні 13., 14. і 15. січня 1933 він уладжує концерти в названих містах. („Вперед").

Збори філії „Просвіти" в Мукачеві.

Загальні збори філії „Просвіти" в Мукачеві відбулися дня 20. XII. 1932. До виділу вибрано: голова Ю. Перевузник, заступники голови Я. Остапчук, П. Петричко, секретар інж. Ад. Гелетка, скарбник О. Віммерова, контрольор А. Балаж. Члени виділу: інж. Г. Думка, інж. Л. Романюк, І. Васко, д-р І. Комариньский, В. Свереняк, А. Васко; кандидати: В. Божукіяна, В. Орбан, Ф. Повхан, І. Грига.

Іван Куртяк помер.

Посол авономно-земледільської партії Івана Куртяк, що був сторонником автономії, а також русотяпства та мадяронства на Підкарпатті, несподівано помер дня 2. І. 1933. Покійний став боронити „русинів" тільки після революції, хоч в останніх часах безнастанно кричав про свій патріотизм. Небіжчик походив з селянської родини, з фаху був учителем. Після прилучення Підкарпаття до ЧСР він не хотів скласти присяги й тому перестав бути учителем, а за деякий час став послом до парляменту. Слідуючим кандидатом до списку автон. земледільського союзу є Андрій Бродій, також учитель, який відмовився скласти присягу й тепер політикує.

—o—

„Сучасні Іроди".

Новий наклеп краківського „І. К. Ц.".

Під наг. „Сучасні Іроди — Нетакт гр.-кат. епископа" містить краківський „Куріерок" з 10 ц. м. замітку з приводу цьогорічної Різдвяної проповіди преосв. о. епископа Будки у Волоській церкві у Львові, яку передало львівське радіо. „Куріеркові" не сподобалося, що еп. Будка поручив підтримувати „Рідну Школу", яка — як відомо — щороку підчас Різдвяних Свят збирає грошеві датки за коляду. „Совісний" інформатор „Куріерка" передав зміст проповіди українського епископа в той спосіб, що — мовляв — проповідник назвав „Рідну Школу" „найбільш успішною зброєю проти різання українських дітей Іродами". А тому, що „Рідна Школа" має свій осідок у Львові та розвиває свою діяльність на українських землях у Польщі, тому — пише „Куріерок" — легко догадатися, хто саме є Іродом і різуном українських немовлят. І — очевидно — „І. К. Ц." домагається проти епископа „відповідних консеквенцій"...

Передовсім ціла реляція про проповідь Прев. еп. Будки наскрізь „куріеркова", себто перекручена й брехлива. Проповідник говорив про релігійні відносини на Радянщині та назвав „новітніми Іродами" тих пропагаторів безбожницької акції, які вбивають у молодому поколінню їхні душі. Згадавши, що й у нас появляються спроби защіплювати серед молоді безбожницькі ідеї, проповідник звернув увагу, що підтримуючи датками працю „Рідної Школи", яка виховує дітвору і молодь в християнському дусі, дається найкращий відпір роботі новітніх Іродів.

Так представляється фактичний стан справи. Не знаємо, у чому тут проявився „нетакт" католицького епископа-українця, який протиставиться безбожництву і поручає християнське виховання у рідній школі?!

Читаючи це, пригадуються нам голоси вшехпольської преси, щоби викинути з українського букваря такі „небезпечні" речі, як Воробкевича „Мово рідна, слово рідне" та Шевченка „Учітеся брати мої". На оправдання цієї „операції" підносили польські газети питання того роду, як: „Що розумів поет під словами „той у городах не серденько — тільки камінь має"... або: „бо хто матір забуває, того Бог карає"? — Це очевидно протидержавна агітація! Бож той „камінь" — це нічого іншого, тільки польська панъствова мова, а Бог карає тих, що хотять жити в згоді з поляками...

Гадаємо, що замісць шпіонувати кожне слово католицького епископа, який піклується моральним життям дітвори й молоді, краківський „Куріерок" зробив би краще, щоби перестав деморалізувати молодь і ширити своєрідну моральну гниль усякими своїми „детективами"...

Стан посідання буковинських українців.

Що залишилось буковинським українцям з їх колишніх великих надбань після 14 літ румунської влади.

Під заголовком „Народня освіта буковинських українців" приніс черновецький „Час" (ч. 1.209) статтю, в якій подані підсумки страт буковинських українців на культурно-освітньому полі за час приналежности Буковини до Румунії. Стаття настільки цікава, що подаємо її нижче повністю. **Ред.**

До прилучення Буковини до Румунії було тут уже 15 середніх шкіл. З того 10 шкіл було державних, а 5 приватних. У Кіцмані й Вижниці були чисто українські гімназії. В Чернівцях і Сереті німецько-українські гімназії. Всі ці середні школи були державні, як і українська учительська семинарія у Чернівцях. В Чернівцях була ще приватна українська дівоча семинірія, у Кіцмані приватна українська дівоча семинарія і в Вашківцях приватна українська реальна гімназія. Всі ці школи тепер румунські. В однім з черновецьких гімназій залишилися ще необовязкові курси української мови. Приватні українські середні школи всі знесені. Міністерським розпорядком з 3. жовтня 1932 р. наказано, аби в одній з державних нормальних шкіл (учительських семинарій) заведено обовязково навчання української мови як предмету для вишколу учительських сил у тих народніх школах, де заведено українську мову як предмет науки. До кінця 1932 р. не вчили української мови в ніякій нормальній школі. Як вийдуть із служби українські учительські сили, не буде кому їх заступити й наука української мови буде неможлива з недостачі приготовлених до цієї науки учительських сил.

Наука українською мовою була ще до 1918 р. в кошикарській школі у Сторожинці, в різьбарській школі у Вижниці і в рільничій школі в Кіцмані. Всі ці школи зрумунізовано.

В університеті у Чернівцях була для українців катедра української мови й літератури, катедра славістики й катедра східної Европи на фільософічнім виділі, катедра церковно-славянської мови і катедра практичного богословя й гомілетики на теольогічнім відділі, котрі всі покасовані.

При такому стані українського шкільництва на Буковині зазначується все виразніше не лише неграмотність в українських предметах знання, але й упадок рівня загальної освіти. Доходить до того, що молоде покоління з середньою і вищешкільною освітою нічогісінько не знає з українознавства. Меншає число тих, що вміли би принаймні говорити й писати правильно по українськи.

З 30 українських товариств у Чернівцях лишилися ще лише отсі: „Український Народній Дім", що має дві каменици і дає в них приміщення українським товариствам, установам та культурним підприємствам, вимагаючи від них менше, як самі кошти вдержання будинків; „Руська Бесіда", яка втративши через кризу ввесь свій маєток, ледви животіє, чекаючи віднови; „Жіноча Громада на Буковині", що вдержує захоронку й українських сиріт; „Українська Школа", педагогічне товариство, що веде вакаційні курси української грамоти, видає місячник для дітей „Українська Ластівка", видала кілька популярних книжечок для дітей, має читальняні секції, видала українську читанку для перших двох кляс середніх шкіл, котра вже вичерпалася, а тепер готовиться знову стати українською педагогічною фаховою установою, якою вона й була з самого початку; співацьке й музичне товариство „Буковинський Кобзар"; спортове товариство „Довбуш"; українські студентські товариства; козацтво „Чорноморе" й козацтво „Запороже"; „Українська Міщанська Читальня", що має добрий муж. хор; „Український Міщанський Хор"; „Українське Товариство Мироносиць"; „Товариство дрібного господарства", „Український Театр"; „Українська Книгозбірня".

Неоцінені заслуги для піддержання українства в Румунії має укр. книгарня в Чернівцях, спершу власність кооперативи „Українська Видавнича Спілка для закупна й продажі", котра через обезвартіснення видаваних нею українських шкільних книжок наслідком знесення українських народніх шкіл заліквідувала свою діяльність, а тепер власність двох приватних українців, що за матеріяльною допомогою третього ведуть серед найтяжчих обставин далі українське книгарське діло. За 11 літ свого істнування пустила ця українська книгарня в народ більше українського письма, ніж пущено на Буковині за ввесь час відродження буковинських організацій.

До важних з культурного боку установ належить і „Український Музей Народовідання" в Чернівцях, зорганізований на основі австрійського закону про спілки з обмеженою порукою з 1896 р. Призбирано цінні предмети не лише з українського народовідання, але й з усіх галузей музейництва. Чимала збірка не скатальогізована з недостачі відповідної домівки і грошевих засобів на вдержування кваліфікованих сил.

З періодичної української літератури появляється тепер щоденник „Час", незалежний часопис; двотижневик „Самостійна Думка"; двотижневик „Трибуна Буковини"; місячник „Народня Бібліотека"; місячник „Українська Ластівка"; тижневик „Нове Життя", соц. дем. часопис; „Правда" і „Хліборобська Правда", а від лютого 1933 р. має виходити місячник „Український Народ".

Економічна криза, яка в Румунії набрала хаотичних форм через непомірковані закони про віддовження, відбивається нехорисно й на діяльности українських культурних установ і товариств. Попропадали може й безповоротно значні фонди без вини виділів дотичних товариств. Через це терпить і діяльність українських товариств, установ і підприємств культурного значіння. З кризою минається і хвилевий застій.

вт.

Еспанія на вулькані.

Як доповнення вісток, поданих на іншому місці (гл. „Політ. хроніка останніх 3-ох днів"), служить саме нова телеграма ПАТ-а, отримана з Парижа про бурхливі події в Еспанії. Севільські революціонери виконали вчора ряд терористичних актів. Одну їх групу заскочила поліція в моменті підкладання бомб під один склад. Терористи кинулись навтікача та вскочили до проїжджаючого трамваю. Револьверами приневолили моторового, кондуктора й пасажирів покинути віз і пустилися з великою швидкістю вулицями міста. Поліція пустилася за ними в самоходах і дігнавши, арештувала революціонерів. Одночасно в іншому місці прийшло до стріляннини між поліцією і революціонерами. Арештовано 20 осіб, членів комітету конфедерації праці. Губернатор наказав закрити всі синдикалістичні й анархістичні організації. В ріжних сторонах міста революціонери відбирали шоферам бензину й підпалювали нею магазини, з яких кілька згоріло до тла. Після півночі застрайкували залізничі робітники.

З Парижа повідомляють, що в Барцельоні революціонери підносять голови. Поліція кружить по місті й переводить арештування. Підчас подій 8. ц. м. згинуло 30 осіб, а 50 є тяжко ранених. Терористичним рухом кермує іберійська анархістична федерація.

Вся еспанська преса домагається строгих кар супроти революціонерів і терористів.

Із Кадиксу повідомляють, що на знак протесту проти вбиття одного революціонера синдикалісти проголосили загальний страйк. Всі магазини закриті. До страйку пристали шофери. Трамвайева комунікація відбувається під охороною поліції.

Оголошення, оповістки, місцеві як і з провінції оголошуватимемо тільки за попередньою присилкою належитости. Незаплачені заздалегідь оголошення не будуть помі-щені.

З голосів польської преси.

Неграмотні нісетниці Вітоса.

Вінцентій Вітос, якому знудилася роля скромного опозиційного посла й диктаторського „дзялача" на терені Вержхославіц, проявляє в останніх тижнях жвавішу „діяльність". Він рішив шукати союзників у старих приятелів з табору „Хєно-Пяста", себто ендеків. З цією метою приїздив недавно до Львова й пробував зліпити тут одностайний фронт від б. посла Перацького, лідера львівської ендеції, до б. посла Гавзнера, лідера львівських ППС-ів. Для соціялістів Вітос мав цукорок у вигляді своїх „радикальних" проектів вивласнення великої земельної власности без відшкодування та єдиного фронту „хлопів і робітників", а для ендеків — ремствування на українців. Але тому, що „радикальна" демагогія Вітоса перелякала реакційних ендеків, для яких велика зем. власність є непарушною святістю, то треба було злагіднити це враження ще дужчими україножобськими лайками. Така генеза виступу вержхославіцького кавалїра „Орла Білого" в ролі публіциста на сторінках ендецького „Куріера Варшавського".

Його велика стаття *„Малопольска Вчорайше та нині"* є одним великим зборищем дурниць, наче буквально переписаних з якоїнебудь „фахової" статті „знавця" українських справ із „Куріера Львовського" п. Грабика. Отже Вітос бідкає, що польський „стан посідання" у Сх. Галичині „загрожений"; відносини для поляків щораз гірші „через політику уступок і толєранцій", яку нібито стосує післятравневе правління супроти — українців. Найгірше болить Вітоса заломання кольонізаційної акції, яку він форсував разом з ендеками у часах своєї влади. Переповідаючи свій недавній побут у Львові, Вітос вповні, що тут „усі" нарікали перед ним на „велике фортування українців і жидів".

Опісля ідуть уже сущі ідіотизми на тему урядових „дарунків" українцям, державних субвенцій і т. д. „Українці приймають усе, що уряд їм дає (?! — Ред.) та самі не беруть ніякої відповідальности ані зобовязань". Вітосові, який є відомий „махер" від інтересів і все любить щось від когось брати та нічого не давати, дуже імпонує така ніби то вигідна українська ситуація. „Українці стосують дуже хитру і мудру тактику". „Вони (українці) мають полекші а навіть поміч у постаті ріжних субвенцій" (*яких?!*). Потім іде казка про „великі суми, які пливуть з Америки і Канади від українців, що там живуть, *як також з інших, незнаних нам джерел*" (хуліганські вотки зовсім у 100-відс. ендецькому стилі). „Провід тої роботи, опертої на цілій український загал та збудованої на ненависті до поляків і держави, спочиває у руках парохів і студентів". З сіл ця „робота" переноситься до міст, де українці здобувають торговельні ринки та викуповують каменици. І т. д., і т. д. у тому самому стилі.

Яка річева вартість усіх тих теревень, під якими не сориться підписуватись б. двократний польський премієр, — про це каже короткий коментар львівської „Ґазети Поранної", яка зрештою теж — як відомо — не грішить надто великою любовю українців. Отож „Ґаз. Пор." оцінює цей виступ Вітоса виключно з погляду тактичного маневру. „Остаточно у старого грача з Вержхославіц усе є лише тактикою. Нині він уважав видно доцільною річю виступити як оборонець польського стану посідання у Сх. Галичині, хоча — бодай у теперішній хвилині — *нема такої політики центральних чинників, яка оправдалаб раптовий давім тривоги*".

Наприкінці „Ґаз. Поранна" слушно звертає увагу, що прецінь постулят вивласнення поміщиків суперечить вимозі про „скріплення польського стану посідання". Інша річ, що того постуляту ніхто поважно не трактує: якщо Вітос найде підтримку ендеків, то вони йому потрібніші, як політ. союзники, і ближчі не психіці й поглядами, ніж радикали з б. Стронніцтва Хлопского чи Визволення. Тоді і його нинішній суспільний „радикалізм" піде до архіву.

У ОСІБ ПРИГНОБЛЕНИХ, виснажених, незділних до праці, натуральна гірка вода **„Franciszka - Józefa"** побуджує обіг крови, зміцнює здібність думання та охоту до праці. Поручувана лікарями.

Чар Країни Сходячого Сонця віднайдете у нововиданій книжці

СТ. ЛЕВИНСЬКОГО

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.

Набути можна в Аміністр. „Діла" за зол. 2.— (без пересилки).

ЗАНЯЛИ КИТАЙСЬКЕ МІСТЕЧКО.

ТОКІО, 10. І. ПАТ. Японська кінnота заняла містечко Чін-Мен-Кван, близько великого китайського муру, по китайському боці, недалеко від Шан-Гай-Кван. При займанні міста японська кінnота не стрінулася із спротивом.

У токійських політ. колах пояснюють, що заняти Чін-Мен-Ков треба було конче, щоби не допустити військ Чан-Сю-Ліяна до провінції Еголь.

ВИБУХ У ФІНЛЯНДСЬКІЙ ТВЕРДИНІ.

БЕРЛІН, 10. І. ПАТ. Із Гельсінгфорсу повідомляють про великий вибух у фінляндській твердині на острові Мек Еліот. У твердині цій, що є 30. км. від Гельсінгфорсу, вибухла пожежа, яка перекинулася на муніційні будинки. Весь арсенал вилетів у повітря. Сніговія не позволила пожежним і рятунковим станціям підійти до місця катастрофи. Всі телефонічні получення з твердинею перервані. Здалека видно щораз то нові стовпи вогню та чути сильні детонації. По дотеперішнім вісткам 7 касарняних будинків знищені зовсім. Думають, що є чимало жертв у людях.

Покищо є ріжні здогади про причини катастрофи. Кажуть, що повстав вогонь в одній із купалень, тому що необережно обходилися з печами. Кажуть теж, що вогонь повстав в ремізі, де було приладдя вогневої сторожі, що вказувало би на плянову злочинну акцію.

Твердиню на острові Мек Еліот побудували шведи, розбудували росіяни, а знищили її в 1918 р. Твердиню відбудували опісля фінляндці, приморовивши найбільш новочасні здобутки збройної техніки, на що видали великі гроші. Твердиня ця була головним осередком оборонної морської бази Фінляндії.

—o—

МІЖНАРОДНЄ СКОРОЧЕННЯ ЧАСУ ПРАЦІ.

ЖЕНЕВА, 10. І. ПАТ. Сьогодні отворили технічну конференцію для справ міжнароднього скорочення часу праці, скликаної з ініціятиви адм. ради міжнароднього бюра праці. Конференція вибрала своїм предсідником проф. Магайма, делегата бельгійського уряду. В конференції бере участь 34 держави. Уряди Зл. Держав і СРСР. не приняли запрошення на конференцію. Зл. Держави визначили обсерватором свого ген. консула в Женеві Гільберта.

—o—

СТАЛІН — ОПТИМІСТ.

На пленумі центрального комітету комуністичної партії виголосив Сталін промову, яку московська преса принесла 10. ц. м. Сталін говорить про білянс пятилітки та полемізує з опозицією. Промова оптимістична говорить про успіхи пятилітки в ділянці промислу та хліборобства. Говорить теж про покращання долі працюючих. Заповідає ослаблення темпа колективізації. Гострим карами грозить внутр. ворогам, себто злодіям, дефравдантам і дезорганізаторам більшовицького господарського життя.

—o—

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

БУКАРЕШТ, 10. І. ПАТ. Нині рано на букарештенському дворці зударився поспішний поїзд із особовим. Пять вагонів особового поїзду розторощених. Згинуло 8 людей, 12 є тяжко раненних, багато контужених.

—o—

СПРАВА НАГЛИХ СУДІВ У СОЙМІ.

На засіданні адміністраційної комісії польського сойму розглядали поправки, що торкаються виборчої ординації до громадських рад.

У правничій комісії розглядали внесення кількох клюбів, м. н. ППС. у справі скасування декрету про введення наглих судів і внесення Українського Клюбу в справі скасування декрету про новий карний кодекс.

ПІЛСУДСЬКИЙ ІДЕ ДО АФРИКИ

Зачувати, що Пілсудський вже небаром не їде на довший побут не до Італії, а до Африки.

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ

МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ

Обемом 244 сторін. Ціна 3.— зол. Для передплатників „Діла" 2.— зол., із порученою пересилкою зол. 3.10. Замовляти в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10, або у всіх українських книгарнях.

Велике свято Станиславівщини.

Перші роковини смерти бл. п. д-ра Володимира Яновича.

Дня 28. XII. 1932. святкувала Станиславівщина небуденне свято. Шановано память організатора українського життя Станиславова і Станиславівщини, бл. п. д-ра Володимира Яновича, перші роковини смерти якого саме минули.

В тяжких умовинах нашої громадянської праці таке свято дійсно небуденне явище. Звичайно тихі, невтомні робітники провінціонального міста рідко коли осягають те, щоби память про них сягала поза їх смерть і в цьому те небуденне. Для Станиславова це заразом дуже відрадний і позитивний прояв, що громадянство, серед якого і для якого працював д-р Яновіч — настільки дозріло, що вміє якслід оцінити громадянські чесноти та гідно шанувати память своїх провідників.

Д-р Володимир Янович, поза тим, що був почесним членом Товариства „Просвіта" у Львові, як громадянин мало відомий у краю. Але для Станиславова і Станиславівщини — це громадянин незрівнанних заслуг, це символ нашого національного розвитку. Зразковий і талановитий лікар, політичний провідник повіту, організатор української національно-демократичної партії, знаменитий просвітянський робітник, впродовж 26 літ голова філії „Просвіти", основник і голова „Сокола", „Української Хати", „Української Міщанської Каси", „Зорі", „Т-ва Українських Купців", „Ремісничо-Промислової Бурси", „Українського Народнього Базару" й ін. Для філії „Просвіти" й „Української Міщанської Каси" купив, при сильній допомозі з власної кишені, великі реальности. Всі станиславівські товариства завдячують д-рові Яновичеві як не своє осьвування, то моральну і матеріяльну поміч. Уся його діяльність у Станиславові і Станиславівщині — це дійсно один великий подвиг і тому не треба дивуватися, що коли Станиславівщина святкувала 25-ліття його головування у філії „Просвіти", — то це свято стало великим національним святом.

Після його смерти (23. XII. 1931) Станиславів начеб забув про свого заслуженого громадянина. Але небавком саме порівнування минулого з теперішнім пригадало про цю велику людину, а разом з ним принесло і правдиву оц'нку його муравлиного життя. Основується навіть комітет, що постановив своїм завданням не тільки вшанувати його память, але і зорганізувати тревалий стипендийний фонд ім. д-ра Волод. Яновича, для талановитих, бідних учнів.

Заходом цього комітету підготовано й цілий свято, що відбулося 28. XII. 1932. На програму свята зложилися: поминальне богослужения в катедральній церкві й академія.

В битком набитій салі з приємністю бачили ми численні делегації читалень „Просвіти", міщан, робітників. На всіх лицях повага і якесь скупчення. Відкрив свято промовою голова комітету, проф. Микола Лепкий. Падуть прості, теплі, невимушені слова, але такі безпосередні і повні чуття, що зимна саля і ця офіціяльна академія перемінюються в родинний куток, де близькі собі люди згадують дорогого свояка. Це й був найкращий момент свята. Виповнили програму три добірні точки, тим симпатичні, що цього сильного вражіння, що його викликала промова проф. Лепкого, не затерли, а навпаки: скрипили. Смичкове тріо, а саме проф. І. Сенкевич (скрипка І.), проф. Вислоцький (скрипка ІІ.) і проф. І. Недільський (челю) — прегарно виконали Бетовена „Ададжіо", добре вийшла деклямація („Я убогий родився") і Стеценка: „Прометей" у виконанні муж. хору „Думка". Ціла академія поли шила на учасниках справді глибоке вражіння. Треба додати, що для більшого звеличання памяти д-ра Яновича комітет видав карточки з його світлиною і великі портрети.

Та поза уладженням академії перед комітетом незрівняно тяжче завдання, а саме зорганізувати стипендійний фонд для бідної студіюючої молоді. Загальна грошева скрута тут найбільшою перепоною. Але й ця трудність булаб поборена колиб усі, що колинебудь користали чи то з безплатної лікарської помочі Покійного (а таких сотки!), чи з основаної і вивінованої ним „Селянської Бурси", чи з інших установ, почувалися до морального обовязку сплатити свій довг у формі жертв на стипендійний фонд ім. д-ра Яновича. Спеціяльно „Селянська Бурса" допомогла сотками учнів покінчити студії. Сьогодні вони священники, лікарі, адвокати, професори, урядовці по всіх кутках нашого краю. З певністю і „Діло" читають. Нехай-же вони всі, коли тільки ці слова дійдуть до них, не зволікають, а поможуть здвигнути тревалий памятник заслуженому Покійникові!

Коляду, всякі збірки з нагоди Різдва Христового, з нагоди щедрівки, та дохід з усяких розваг у січні треба віддати на потреби „Р. Школи"!

Так інформувати не треба.

В чеському часописі спілки для студій меншостевих питань **„Narodnostni Obzor"** поміщена довша стаття п. Н. Григорієва: „Сучасний український рух". Стаття ще незакінчена, але саме в останньому грудневому числі минулого року автор підійшов до сьогоднішнього нашого положення і тут поінформував про дещо так, що важко ні інформації проминути мовчанкою.

Автор в підзаголовку **„Сьогоднішні напрямки"** пише: „У звязку з відношенням до ідеї національної держави діляться український рух на 1. **самостійників**, що змагають до створення самостійної держави; 2. „автономістів", які вважають залежність України від котроїсь з сусідніх держав за конечність і 3. **„конюнктуристів"**, які переконані про необхідність дочасної автономії, як перехідної стадії для творення самостійної української держави".

Уже з цієї схеми видно, що т. зв. конюнктуристи (сюди Н. Григорієв зараховує буковинських і підкарпатських політиків — „Час" — Чернівці, „Вперед" і „Свобода" — Ужгород) повинні би бути вміщені вище ніж автономісти. Автор цього **не робить мабуть з огляду** „географічних".

До **автономістів** крім більшовиків автор зараховує ще „автономістичну клерикально-польонофільську групу". „Признає (ця група — П. К.) права польської держави в Галичині, залишає собі право боротись лише за деякі автономні місцеві справи. Складається з „Укр. Народньої Обнови" еп. Хомишина („Нова Зоря" у Львові), та „Укр. Католицького Союзу" митр. Шептицького („Мета" у Львові)".

Наскільки ця інформація правдива — нехай судить сам читач.

„Самостійники" діляться **на соборників і партикуляристів.** „Соборники діляться **на 1. демократів** (ліберали і соціялісти) і **2. антидемократи** (гетьманці і фашисти), між тим як партикуляристи розбиваються на **1. польонофілів**, які думають утворити самостійну українську державу при допомозі Польщі на територіях, занятих російськими більшовиками і **2. русофіли**, які знова сподіються при допомозі Росії створити українську державу на теренах, що опинились у Польщі".

З тексту статті не ясно кого п. Н. Григорієв розуміє під назвою „русофіли". Чи це якась окрема група, чи може т. зв. радянофіли? Зрештою могліб бути і укр. соц.-революціонери (з Київом Лігом Народів Сходу) **але** для цієї партії автор дав дуже почесне місце серед самостійників-соборників (демократичного напрямку).

„Цей напрямок — пише він — поширився в найсвідоміших верствах українського народу, в середовищі а) селянському — де його пропагує укр. партія соц.-революціонерів („Трудова Україна" — Прага), укр. партія соц.-радикалів в Галичині і на Волині („Гр. Гол. у Львові) та „Селянська Спілка" в СРСР (нелегально)...; б) дріб нобуржуазному і „інтеліґентському", під керівництвом „Укр. Нац.-Демокр. Обєднання" (УНДО) в Галичині і на Волині („Діло" і „Свобода" у Львові); в) робітничому — під керівництвом „Укр. Робітничого Союзу" в Чехословаччині..."

Вражає в цім: по-перше, гльорифікування партії соц.-революціонерів і її неперіодичного літографованого органу („Трудова Україна"), по-друге цілковите замовчування ролі укр. соціял-демократів, які в умовах еміґрації роблять неменше від с.-р., і мають такий самий літографований орган („Соціял-Демократ"), тільки може значно змістовніший...

Далі дочитуємося, що легальна організація українських націоналістів має свій орган у Львові „Новий Час" і в Празі — „Розбудову Нації". Не знати, що „Новий Час" є опозиційний орган, що стоїть на платформі УНДО — це трохи за багато для українського політика...

„На чолі польонофілів стоїть „Укр. Радикально-Демократична Партія" та фракція соціяльних демократів („Тризуб" в Парижі)". Але ми знаємо ще крім того, що коло „Тризуба" є люди, які звуть себе „соціялістами-революціонерами". Чому це перші стали фракцією, а про других і не згадано?

Прикро вражає також непоінформованість автора в радянських відносинах. Н. Григорієв інформує чеського читача, що школи „ФЗУ" є нібито школи найвищого типу в Україні — отже вище інститутів (університетів). У дійсності це є школи „фабрично-заводського учеництва" — фактично **семирічки** з надбудовою одного року. В українській радянській системі ці школи є між семирічками і профшколами. Релятивна перевага російської мови як мови навчання (32,7 проц. рос., 17,6 проц. укр. — решта мішані) пояснюється саме **фабрично-заводським** характером цих шкіл.

До загальної оцінки статті п. Григорієва ми ще надіємось вернутись.

Д. К-вич.

КІНО АТЛЯНТІК

Вир бня СОВКІНО.

Сьогодні прем'єра **БЕЗПРИЮТНІ.** (Безпризорные) революційний архитвір режисера Екка, що відтворює реалістично болячку сьогоднішнього більшовицького життя: трагедію зломаної безприютної молоді.

Міністерство вн. справ у признанні небуденних вартостей цієї найоригінальнішої фільми наших часів признало її високо артистичною та позволило вперше на сцені продукції в російській мові. — Паспарту і білети вступу до 18. п. у касі. Ціни не підвищені. Знижки важні.

Вимордували жидівську родину.

В селі Колодно Вел. біля Жовтанець (пов. Жовква) доконали страшного злочину вбивства, жертвою якого впала жидівська родина, зложена із чотирьох осіб. Рік тому поселився там 38-літній гандляр Зиндель Фельд, родом з Радехівщини, що займався теж купном крадених річей. В ночі на 7. ц. м. хтось застукав до дверей Фельда, а коли він відчинив, дістав кілька ударів сокирою по голові і впав трупом на землю. Опісля бандити впали до мешкання і вбили 37-літню жінку Хаю, 11-літнього синка Менахема та приватного вчителя, 27-літнього Остербаха, що мешкав у Фельдів. Після грабунку бандити накрили вбитих соломою та клаками, облили нафтою і підпалили. Досвітка люди в селі побачили дим, що добувався з хати Фельда і загасили вогонь. На підлозі найшли чотири трупи, що згоріли майже на вуголь.

Поліційні доходження ствердили, що Фельд дістав був попереднього дня сто кількадесять зол., яких у хаті вже не знайшли, однак інші познаки вказували на те, що масового вбивства доконано не задля грабунку, але з помсти або з побоювання, що Фельд може когось зрадити. Ідучи по нитці до клубка, поліція звернула підозріння на звороткичого зі стації Колодно-Жовтанці, Андрія Жовтанецького та його шваґра Войтіха Нікратовича, відомого в цілій околиці авантюрника. Жовтанецький мав на своїй совісти крадіж їадиків, про яку знав Фельд і боявся, щоби не втратити посади. Ревізія, переведена в його мешканні, потвердила підозріння. Поліція найшла закривавлену сокиру, обіж Жовтанецького з кривавими плямами, закривавлену хустинку Нікратовича й сильно закривавлений ручник, яким злочинці обтирали собі руки. Наслідком таких доказів поліція арештувала Андрія Жовтанецького, його двох братів Петра й Івана та Войтіха Нікратовича. Всіх відставили до Львова, де займеться справою прокуратура. Винуватці стануть перед наглим судом.

Слід зазначити, що арештований Андрій Жовтанецький перейшов перед кількома роками з греко-католицького обряду на римокатолицизм. Дальше довідуємося з автентичного джерела, що родина Фельдів користувалася в селі загальною симпатією, бо була солідна і скромна, та що не вбивство викликало в селі загальне співчуття й пригноблення.

НОВИНКИ

— **Д-р Мирокович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 3—7

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Преосв. епископ Н. Будка** виїхав зі Львова в рідні сторони і верне аж по Йордані.

— **Новий український діточий часопис.** До відомих у нас діточих часописів: „Світ Дитини", „Наш Приятель", „Дзвіночок" і „Молоді Каменярі" (додаток до „Гром. Голосу") приходить отсе ще один, а саме місячник **„Веселка"**, що його видає Видавництво „Веселка" (Львів, Куркова 10). Річна передплата „Веселки" враз з додатками коштує 6 зол., без додатків 2 зол.; поодиноке число 25 сотиків.

— **Чому це так?** Один з прихильників нашого часопису надсилає нам таку замітку: В ч. 1. „Львівських Парохіяльних Вістей" вичитав я, що в неділю 8. січня, себто на другий день Різдвяних Свят, відправиться в церкві св. Петра і Павла у Львові співана Служба Божа в 10. год. ранку. Прийшовши в цій годині до згаданої церкви, здивувся я дуже. Співаної Служби Божої в цій годині не було. Тільки з хорів чути було досить голосну приватну балачку хористів чи там дяків. Люди, що зі мною ждали на богослуження, сумно споглядали на гору, чи часом ця розмова не втихне... Ждав я так на богослуження до год. 10.30 і не діждавшися його, вийшов з церкви. Те саме зробило й кільканацять інших громадян.

—**На карти „Рідної Школи"**, що звільняють від алькогольних напитків з нагоди Різдва Христового зложили в зол. отсі Громадяни(ки): Заліщики: по 5: Баранники, д-р Стефановичі, д-р Долиняські, суддя Ястрембський, о. В. Попадюк, Будзиновська, Т-во „Просвіта"; по 3: Юрійчуки, Кручкевич, Кашовські, Василевська, Дембицька; по 2.50: інж. Чеховичі, Глинський; по 2; Стажинська, о. Каменецький, проф. Жолевич, о. Братик і 2 особи 2 зол. Калуш: 3 зол.: Чорпітова Степанія; по 2: Бачинський Адам, Бариш Тимофей, Гладишовський Степан, Загаєвич Степан, д-р Воробець Михайло, д-р Коритовський Тарас, Курдидик Онуфрій, о. Тисовський Володимир, д-р Рожанківський Маркіл, д-р Сохацький Іван, Стронціцький Михайло, Миговнч Петро, Сімків Герентій зі Станькової і 2 особи 2 зол. — Хто черговий?

— **Крадіж на почті.** На Левандівці під Львовом завсди тому рік почтовий уряд, яким адміністрував почтовий асистент Стан. Марковський. Контроля викрила, що на протязі кількох місяців він спроневірив 3.275 зол., які заінкасував за телефонічні розмови. На днях Марковський мав станути за те перед львівським судом, однак з причини його недуги розправу відложили.

— **Фальшиві жебраки.** У Львові під костелом Єлисавети арештували чотирьох молодих людей, що вбираючися по військовому й удаючи інвалідів, видурювали від людей милостиню. Вони мали власну бричку та пару коней і їздили по відпустах та ярмарках по краю, управляючи з успіхом свій промисл. Є це Адольф Гайга, Фр. Таф, Ст. Шак і Мих. Курчак.

— **Гостина вломників у „Надії".** До українського кредитового т-ва „Надія" в Перемишлі вломилося в ночі три злодії. Вже пороли „раком" залізну касу, в якій находилося 9.000 зол., але почула їх роботу сторожиха Анна Ручкова і сполошила вломників. Бандити загрозили їй револьвером, увійшли до її мешкання і двох чи скочило крізь вікно на вулицю. Третього із них, Юліяна Дзєдзіца придержала Ручкова й передала поліції.

— **Самогубство нафтяря.** У Львові застрілився у своєму приватному мешканні у Львові при вул. Академічній ч. 5. 57-літній нафтяр гр. Володислав Дунка де Сайо. Покійний був довший час директором „Премера", а останніми часами президентом Союзу Польських Нафтових Промисловців і віцепрезидентом новоснованого Союзу Продуцентів Роти. Мав велике майно, бо був власником трьох копалень нафти. Родом де Сайо був мадяр, одначе підчас війни вступив був уже до польської І. бригади. В листі до шурина як причину самогубства подав де Сайо змучення наслідком кризи та боротьби з картелем.

— **Трагедія безробітного.** На залізничому шляху між Станиславовом і Хриплином випав із потягу Яків Яцук і згинув на місці. Він вертав до Хриплина із Франції, де пробував найти роботу.

— **Мурин прелєгент.** До Польщі приїхав мурин Коля Аяї із Лягос у Ліберії й виголосить по більших містах відчити про життя муринів в Африці й Америці та про мурииську музику. Прелєгент буде говориги в есперантській мові, користуючись при цьому ілюстраціями.

— **Кривава забава.** На забаві з танцями в Заболотові пов. Снятин прийшло між учасниками до бійки, в часі якої згинув Лесь Крицяк. Арештовано Юрка Драгана і Петра Яремчука.

— **Злодій вбивником.** До курника Івана Яремчака в Рихтичах пов. Дрогобич дісталися в ніч злодії. Почув це господар і підчас погоні за злодіями дістав стріл у груди, від якого згинув на місці. Поліція арештувала Миколу Кравця, який стане мабуть перед наглим судом.

— **Смерть у камінеломі.** В Глиняній Наварії п.д Львовом у фабриці вапна висаджували динамітом камінь. Коли один вибух не вдався, директор фабрики Шльосман підійшов до скали й здарив її джаганом. В тійже хвилині великий каменний блюк упав йому на голову й вбив його на місці.

— **Арештували заступника капітана ґдинської пристані.** Польські часописи принесли вістку, що в Гдині арештували заступника капітана тамошньої пристані, Ін. Антоневича. Йому закидають шантаж на директорі фірми „Атлянтік" Моссевічеві. Кажуть, що й фірма „Атлянтік" вела шкідливі для держави махінації.

— **Шибениця в Бережанах.** В окружному суді в Бережанах відбулася нагла розправа проти Болеслава Кірша та його батька Станислава, що допустилися розбійникового вбивства на родині Джусів. Болеслав Кірш признався до злочину, зізнаючи, що вбив 5-кілевим тягарем чоловіка та жінку, а батько стояв на чатах. Опісля спакували заграблені річи і вивезли фірою. Молодого Кірша засудили на кару смерти, а справу його батька передали звичайному судові. Минулої п'ятниці засудженого повісили.

—**Виправа львівських злодіїв.** В Медничах пов. Дрогобич, доконано влому до тютюнової гуртівні Северина Сусмана. Злодії розбили огнетривалу касу й забрали 1050 зол., 74 доляри, 1000 австрійських срібних корон, деякі золоті річи та тютюнові вироби, вартости 800 зол. Поліція викрила чотирьох злодіїв, Яна Ваніка, Йосифа Василика, Мар'яна Скрінгера і Людвіка Кеслера, всіх зі Львова, що приїхали до Медничів автом і вернули назад з краденими річами. Всіх арештовано.

—**Дуніковського визнали обманцем.** В Парижі скінчився нарешті судовий процес відомого альхеміка Дуніковського, якого засудили на дві роки вязниці та на заплату відшкодування 2.800.000 франків, які дістав від своїх спільників. У присуді ствердженo, що „винахід" Дуніковського не представляє ніякої вартости та що його досліди з добуванням золота із землі не оперті на наукових основах і мали на меті тільки видурити гроші від легковірних людей.

— **Справлення помилки.** В нинішньому числі на стор. 3. помилково видруковано заголовок статті „Політичні нісенітниці" замість „нісенітниці".

З опери.

Сліплива романтика тієї опери, нині вже здорово таки анахронічна, не позбавляє її „залізної позиції" у світовому оперному репертуарі. Зрештою, коли люди ходять до театру, щоби забути про буденщину, поринаючи думками у світ інших часів, інших людей та інших почувань — то „Онєгін" привабливе мабуть чаром того іншого світу, такого далекого й чужого, а проте — своєрідно гарного. На львівській сцені славетна опера Чайковського діждалася в останню неділю достойної постановки, головно мабуть тому, що тутешній режисер п. Улуханов зумів саме витворити відповідний настрій: перша відслона так і нагадувала інший такий російський „анахронічний" сценічний твір „Вишневий сад" Чехова.

Вартість музичної сторінки опери Чайковського в її мельодійних сольових і збірних аріях які вимагають гарних і вишколених голосів. Виконавці головних партій мусять теж бути добрими сценічними артистами. Львівський ансамбль вдобільша цим вимогам відповів. Евген Онєгін найшов в особі *Плонського* культурного артиста: його дискретна креація не давала від-

МАМО

купи щось у перфумерії

ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 7.

Якщо покличешся на оце оголошення, дістанеш для мене

ДАРОМ

гарне ЙО-ЙО „Сальферс".

чувати смішности ситуацій, в які ставить його лібретто. П-ні *Сокіл* дала піанати другу — п'єсля Маргарети з „Фавста" — найбільш репрезентативну свою креацію: вона була голосово й сценічно до нюансів викінчена. У II. і останній відслоні, в яких дівоча скромність і збентежливість Татияни уступала перед вибухами темпераменту, — артистка змушувала публіку до оплесків. В решті виконавців слід похвально згадати п. *Ужейка* в ролі князя і *Петера* (Ленський). Добрим помислом було розбити оперу на три частини лише з двома перервами. Зате темпо було тут і там (чудовий вальс, якого хотілось би слухати довше!) мабуть надто швидке. Диригував дир. Должицький. Взагалі вистава пройшла з повним успіхом. Театр був повніський. Українські слухачі мали нагоду перевірювати вплив українських мотивів на творчість Чайковського. *N*

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Филемон Метелля, довголітній президент суду у Станиславові, що недавно тому перейшов на емеритуру, про що у нас була ширша згадка, помер 7. ц. м. у Станиславові. Похорони Покійного відбулися 9. ц. м. В. Ї. П.

Дописи.

КАЛУШ.

Міська господарка. Калуш, хоч і невеличке місто, всеж таки під оглядом заложення не постидалобся хочби й самої Варшави. Громадська управа за часів т. зв. „радісної творчости“, якої представником в саме бурмістр, а рівночасно й посол ББ Сокаль, нагосподарчав поверх пів мільона довгу, якого сьогодні ніяк не може позбутися. Нема грошей навіть на процент, не помагають величезні, як на теперішню пору, торгові оплати, які в переважаючій мірі платить наш селянин, що їде до міста. Не зважаючи на спадок цін рільничих плодів, оплат цих майже не знизили. Не помагає і посередній податок, який платиться за вживання електричної струї по 95 сот. за 1 кільоват. Такі самі високі оплати за воду і т. д. Тож остаточний і найкращий вихід з цього положення для селянина це хіба не їздити до міста, для вживаючих електрики — свічка, а для магістрату — бубон. І то в найближчій будучині.

СКІЛЬЩИНА.

З плебісцитових митарств. Повновласник батькiв ик. дітей у Гребенові п. Дм. Савчин одержав такє письмо з інспекторату у Стрию: Rada Szkolna Powiatowa w Stryju. L. 4347/32. Stryj, dnia 24. grudnia 1932. Do Pana Dmytra Sawczyna w Hrebenowie. W związku z wniesieniem przez Pana deklaracyj językowych o zmianę języka nauczania w Hrebenowie zawiadamiam Pana, że w myśl postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnem z dnia 22. marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) należy tutaj złożyć pełnomocnictwo, w którem deklaranci winni swojemi podpisami stwierdzić, iż upoważnili Pana do złożenia tych deklaracyj w Radzie Szkolnej Powiatowej. Termin wnoszenia ważnych deklaracyj na rok 1933/34 upływa z dniem 31. grudnia 1932 r. Autentyczność podpisów deklarantów w pełnomocnictwie winna być poświadczona przez notarjusza, bądz przez Sąd lub Starostwo. Pełnomocnictwo musi być zgodnie z art. 111 ust. 4 ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 41. poz 413 z 1932 r.) zaopatrzone znaczkiem stemplowym za 5 zł.— Henryk Kirsz, Przew. RSP. Inspektor szkolny pow.— До цього письма замітимо, що воно датоване у Стрию 24 грудня, а адресатові доручила почта в Гребенові ту резолюцію щойно 29. грудня. Напротязі двох днів (30. і 31.) родичі не мали вже практично можливости легалізувати повновласти в нотаря у Сколім. На 68 дітей внесено декларацій за 65 дітей у шкільному віці.

—o—

СПОРТ.

ГАКІВКОВЕ МИСТЕЦТВО ЛЬВІВСЬКОЇ ОКРУГИ.

Чорні — А. З. С. 9:0 (3:0, 1:0, 5:0). Змагання за мистецтво А-кляси. Судця п. Саварин.

Чорні — Україна 12:0 (3:0, 6:0, 3:0). Змагання за мист. А-кляси. Вину такої високої програної поносить у першу чергу воротар України, що виказав повну безпорадність; причинилася також до цього відсутність в українській дружині (у таких важких змаганнях!) резервових, якими противник послугувався дуже доцільно до самого кінця змагань. Судця п. Шиба.

Погонь — А. З. С. 8:0 (2:0, 3:0, 3:0). Змагання за мистецтво А-кл. Судця п. Мармоль.

По дотеперішніх висліdах звітає до Б-кляси дружина А. З. С. Україні прийдеться по всій правдоподібности ставати до елімінаційних розгривок з мистцем Б-кляси.

Кpеси (Тернопіль) — Дрор (Львів) 2:0 (1:0, 0:0, 1:0). Змагання за мистецтво Б-кл.

Кpеси — Гасмонея 0:0. Змагання за мист. Б-кл.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Погонь — Лехія 2:0 (0:0, 1:0, 1:0). Замісць змагань за мистецтво відбудися з причини злого стану леду змагання товариські. Видiв 800. Судця п. Мармоль.

Вівторок 10. І. **Богун — Сокіл IV. 3:1.** Незла гра технічно ліпшого Богуна, для котрого ворота добули Бучацький 2 і Маринець 1.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 11. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 17.50, 22.55 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 „Вертеп у місійних країнах“, Муз. загадки, 16.05 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Як із водної енергії повстає електр. струя“, 17.00 „Різдво в Англії та Франції“ (муз. лекція з грамоф. плит), 17.40 Різьбнича скринька, 18.00 Легка музика, Біжучі вістки, 18.55 Літер. балачка, 19.10 Вечірка, 19.30 „Дороговкази нашої культури“, 19.45, 21.00 Прес. рад. денник, 20.00 Легка музика, 20.55 Спортові вістки, 21.05 Фортепян, 22.00 На овнді, 22.15 Спів, Кар. Барас (бас), 22.40 „Зимові спорти в Польщі“ (відчит в есперанто, 23.00 Ретрансмісії із закорд. станцій.

Четвер, 12. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20, 22.55 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15, 17.00 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 „Новочасні форми предметів щоденного вжитку“, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40, 17.40 Відчит, 18.00, 20.00 Легка музика, 19.00 „Зїзд у Раві Руській Августа II. з Петром В.“, 19.15 Вечірка, 19.30 „Пук і зуби“ гумореска, 19.45 Прес. рад. денник, Спортові вістки, 21.30 „Монсіе Гелен“ авд., 22.15 Циг. орхестра 23.00 Танкова музика.

Четвер, 12. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, **Брен** (325) 21.25 Давні танці, нові пісні, **Мілянo** (331,4) 11.15, 19.00 Музика, 21.00 Опера, **Штрасбург** (345.2) 21.30 Концерт, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.40, 19.00, 19.25 Спів, **Букарешт** (394,2) 19.40 Опера, **Білгород** (430,4) 19.00 Нар. пісні, **Нада Александрович, Стокгольм** (435,4) 20.45 Військова музика, 22.00 Солісти, **Рим** (441,2) 20.45 Симф. концерт, **Прага** (488,6) 19.20 Славянські пісні, Бородіна-Черкаська, 19.50 Бахові й Гайдкові сонати, **Відень** (517,2) 17.00 Капеля, 21.00 Віденська оперетка, **Мінхен** (532,3) 20.00 Вес. програма, **Будапешт** (550,5) 12.05 Солісти, 17.30 Циг. орхестра, 19.30 Опера, **Любляна** (574,2) 20.00 Опера, **Харків** (937,5) 10.00, 16.30 Концерт, 13.15 Музика, 15.15 Український концерт, 18.00 Опера, 24.00 Звуковики, **Москва** (1000) 17.25 „Демон“ оп. Рубінштайна, **Париж** (1724,1) 12.30, 20.20 Концерт, 21.45 Бельгійський вечір.

—o—

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 11. січня год. 7.30 веч. „Евген Онегін“ з М. Сокіл.

Четвер, 12. січня год. 7.30 веч. „Самум“.

Театр Різнородностей.

Середа, 11. січня год. 7.30 веч. „Джім і Джіа“ (закупл.).

Четвер, 12. січня год. 7.30 веч. „Джім і Джіа“ (закупл.).

Кіна.

АДРІЯ: „4-х чортів“.

АПОЛЬО: „Любов і пімста до[illegible]ого козака“.

АТЛЯНТІК: „На приказ жінки“.

КАСІНО: „Мата Гарі“ (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „Мелюка, цвітка Маракеду“, ревія 100 кг. сміху“.

КОПЕРНИК: „Кохай мене сьогодні!“ (Мор. Шевальє).

МАРУСЕНЬКА: „Кохай мене сьогодні“ (Мор. Шевальє).

МІРАЖ: „Ц. к. фельдмаршал“ (із Вл. Бурівном).

ОАЗА: „Чоловік, якого я вбила“, ревія „Вулкан шалє!“

ПАЛЯС: „Жінка на одну ніч“.

ПАН: „Неаполь, співаюче місто“.

ПАСАЖ: „Джекі моряком“, „Таїний документ“.

ПРОМІНЬ: „Блакитний метелик і російський хор.

СТИЛЕВЕ: „Містер Джекиль і др Гайд“, ревія „Веселий Сверщок“.

УТІХА: „Дівольський план“ (Том Мікс).

ХИМЕРА: „Пімста лилика“.

Закордонне радіо.

Середа, 11. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, **Брен** (325) 16.00 Фортепян, 19.35 Концерт, 21.00 „Ідоменео“ оп. Моцарта, **Білгород** (430,4) 15.30, 19.30 Спів, **Рим** (441,2) 13.00 Концерт, 21.00 Опера, **Бромінстер** (459,4) 19.45 Пісні йодлерів, **Лянгенберг** (472,4) 17.00 Концерт, 20.00 „Дас Голянд Вайбкен“ оп. Кальмана, **Прага** (488,6) 19.20 Чеські й рос. пісні, **Відень** (517,2) 19.25 Фортепян, 19.55 Айслерів вечір, **Рига** (525,4) 16.20 Пісні, 19.05 „Країна осміху“, оп. Легара, **Будапешт** (550,5) 12.05 Циг. орхестра, 20.00 „Кохання в кадетській школі“ оп. Гьонгія, **Харків** (937,5) 10.30, 13.15, 15.15, 16.00, 18.40 Концерт, 16.30 Гумор і сатира, 24.00 Нар. пісні.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Інж. д-р Томашевський Евген: **КООПЕРАТИВНИЙ ЗБУТ ЖИВОЇ ПТИЦІ.** Львів, 1933. Накладом автора. Ст 38. Форм. 16⁸.

ЖУРНАЛИ.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ. Річник IV. ч. 12. Львів, грудень 1932. Зміст: Привіт Богданові Лепкому.— Рейд отамана Залізняка, подав Ол. Доценко. — Українці полонені у веплярському таборі — Омелян Терлецький. — Два роки в українській армії — Зенон Стефанів. Памятник героям у Кліводині на Буковині — Д. Онищук. Окремий Стрілецький Запорожський Курінь в Галичині. Українське військо у княжі часи — подав І. К.

ДЗВОНИ, літературно-наукований журнал. Рік II. Ч. 12, грудень 1932. Зміст: У. Кравченко: Наш архієрей. — У. Самчук: Волинь. — В. Лімниченко: Моїй долі. — о. Т. Жеpуський: Середні віки й Візантія. — Кидпир: Трощькому й Агабекові в альбум. — Я. Биркас: Тобі одній. — О. Дурбак: Спасіння. — Б. І. Антонів: Криза сучасної літератури. — Д-р В. Кучабський: Завдання зах.-укр. держави серед сил Сх. Европи. — Проф. О. Мицюк: Тадей Р. Рильський. — Хронїка. — Студентське життя. — Рецензії. — Є. Ю. Пеленський: Бібліографія укр. бібліографії.

НОВА ХАТА, журнал для плекання домашньої культури. Річник IX. Ч. 1. Львів, січень 1933. Зміст: Марійка Ч.: Свято біле; Надійка: В нове життя з Новим Роком; Л. Бурачинська: Про завдання жіночої преси: Ірина Вільде Химерне серце; М. Н.: З концертової салі; С. Г.: Жінка й українське мистецтво; Н. Лещатерці в дорогу; Оля: В новім помешкань; О. П.: Дещо про приправу риб; О. П.: Ялинка для дорослих; Бібліографія; Різні вісти; М. Даве: Дещо про приправу риб.

СІЯЧ, орган Союзу українських евангельських реформованих громад. Рік I. ч. 5. Коломия, грудень 1932.

ОГОЛОШЕННЯ

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Загальні Збори Т-ва Вик. Осель відбудуться дня 25. січня 1933 в год. 5-ій пополудні в домівці Марійського Т-ва Пазь, Руська ч. 10, партер, із звичайним порядком нарад. Оскільки в означеній годині не збереться відповідна скількість членів, збори відбудуться пів години пізніше без огляду на скількість членів. Численно явитися просить Видiл.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

НАКИДКИ брокати від 3.60 зол., килими, обстіль, фіранки, кант, портієри найдешевше **Фрайлїх, Львів, Сикстуська 21.**

МЕБЛІ елегантні та тривкі на догідні сплати: **„Мебльосплат“ Городецька 7.** 1039 6—10

МОЛОДИЙ АДВОКАТ українець приступить до спілки до старшого адвоката на провінції. Зголошення приймає в чемності: адв. Домбчевський — Стрий. 1164 2—3

ПОКІЙ з харчем для двох студентів, студенток, Коцюбинського 4, двері 7. 1182 2—2

ВІЧНІ ПЕРА найдешевше направляє **„Прецизія“ Рутовського 10 (в брамі).**

ПОШУКУЄМО розвозника молока за провізією. Маслосоюз. 1207 1—3

ГОДИННИКАРСЬКІ роботи виконує прецизійно й дешево Мандль, Коперника 14, проти кіна „Коперник“. 1197 1—10

ПОШУКУЄ від 1. III. 1933 учительки українки до дитини з II. і IV. кл. нар. школи і на слідуючий рік з поданням умовин на адресу: Володимир Дроздовський у Шерешевицях, почта Тлусте. 1205 1—1

МЕБЛЬОВАНА окрема кімната зараз до наймлення. Шашкевича 4, II. п. 1206 1-2

Ширіть наш часопис!

Ф-ма Фр. Сеземський

НАЙЛІПШІ СВІЧКИ СТОЛОВІ І ЦЕРКОВНІ. 1074 7—10

Направа слухавок з доданням нових шнурів, регулюцією і магнесованням зол 1.—. Перерібки і електрифікація відбірників найдешевше:

РАДІО-ЛЯБОРАТОРІЯ

Львів, вул. Бема 12 а в подвірю. Тел. в чемности 1-26. 1141 4—5

KALOTRIX

ПРОТИ ВИПАДАННЯ І НА ПОРІСТ ВОЛОССЯ ВИСИЛАЄ О. Д-Р ВЕРГУН В СОКАЛІ

1171 ПЛЯШОЧКА 3 ЗОЛ. 2—3

Жарівки свічники, ялинкові лямпки, анодові батерії „Центра“ 100 V — зол. 12, 120 V — зол. 15, 150 V — зол. 15, радієві апарати, детекторові вмонтовачі з голосниками, фотографічні апарати нові моделі у великім виборі по найприступніших цінах поручає:

„Електрокабель“ Львів **Коперника 10.**

Фотозаторська робітня постійно діяльна.

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЄКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЄКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 НАЙНОВІШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЙНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОГРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ

Фото-Радіо-Палас, Львів, пл. Марійська ч. 6.

740 (Дім Шпрехера). 24—30

Нововідчинений першорядний магазин ПАНЧІХ

„М А Н О Н“, Саніги 1 (рір Коперника) поручає панчохи, рукавички і біляну по 820 цінах крізовних. 7—10

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошенених.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги „ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках „ 0·48
1 „ „ на першій сторінці . „ 0·55

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні по . . . . . вол. 0.15
купно, продаж, винаки і т. п. . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . . „ 0·08

слова тонстим друком подвійне.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 380·—
„ „ 1/2 . . . . . „ 200·—
„ „ 1/4 . . . . . „ 110·—
„ „ 1/8 . . . . . „ 60·—

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло“. З дрикарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Вінкор 10.

Ч. 8 (13.247). Львів, пятниця 13. січня 1933. Рік LIV.

Рідною справою заплатимо пусканням.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Підсумки 1932 року.

Волинь, 4. I. 1933 р.

I.

Часто доводиться чути, що сьогоднішнє життя Волині тече мляво й немічно, що селянські маси огортає індиферентизм, дезорієнтація й своєрідна хороблива аполітичність.

На нашу думку, ці закиди несправедливі. Життя Волині посувається вперед значно збільшеними кроками. Зокрема минулий рік вписав у історію волинської землі неодну дуже помітну сторінку, що матимуть немале значіння як для сьогоднішнього дня, так і для майбутности.

Маючи на увазі значіння деяких моментів торічного життя Волині, не можна дечого не відновити в памяті й не усвідомити собі.

II.

Радянофільські часописи кажуть, що волинські маси тікають від політики. Так, волиняки справді почали тікати від політики, але тої, що далеко стояла від реального життя та що велася тут деким виключно для себе чи для когось чиншого.

Отак волиняки остаточно „втікли" від чорної московської політики, що була ведена головним чином у церковній ділянці. „Русскіе" батюшки, поміщики, РНО й РСО цілковито збанкрутували. На хвилях нового 1933 року бачимо лише рештки розторощеного українським національним рухом московського передвоєнного кораблика, що пристав до волинського берега.

1932 рік був фатальним для так званої певнівщини, зірка якої почала хилитися до упадку. Ті, що весь час вертілися в її орбіті, наприкінці року розпочали акцію за перегрупування й усунення головної вивіски, скомпромітованої в очах мас. Чим скінчиться ця акція, це інша річ. Важне те, що вона вже почалася.

Разом з певнівщиною затьмарюється й сама ідея утраквізації життя через „добір" безвартісного елементу, здібного до неславної праці над приспанням народу. Тяжкий удар цій „ідеї" наніс останній плебісцит, удар майже смертельний. Селянин, що підріс у своїй національній свідомости, розвязав для себе це питання дуже просто: той, хто перешкоджає українській школі або боїться заїкнутися про неї, хіба є приятелем?

Врешті минулий рік сильно підрізав так званий сельробізм. Доки він мав можливість шуміти й бубнити в ралянський бубон, селянство відгукалося від реального життя. Коли ж він замовк, відразу стануло перед очима його порожнеча в усій своїй широчині: села, що були опановані чи загіпнотизовані сельробівцями, пасуть задніх у організаційному, моральному й економічному відношенні. Порівнання з тими селами, де працював національний елемент, виходить не на користь цим „соціялістичим опікунам" працюючих і бідуючих мас.

III.

Минулий 1932 р. залишив помітний слід і в секторі волинської інтеліґенції. Під впливом великої революції і шуму останніх хвиль у масах, певна частина цієї інтеліґенції виробила собі погляд, що волиняки по своїй природі „ліві" й що лише пофарбувавшися на соціялістів і релігійних індиферентистів, можна найти в масах послух і симпатії. Звідси таке явище, що не лише звичайні люди, але навіть бувші богослови й манастирські „послушники", одягали маски соціялістів і антиклерикалів, щоби підійти до селянина.

Кінець минулого року остаточно здер маску з цих інтеліґентів і виявив, що волинський селянин і не безбожник і не соціяліст (комуніст, сельробівець чи який інший), а патріот, людина побожна, великий індивідуаліст та власник.

Всі ці обставини мусіли наблизити волинського селянина й деяких інтеліґентів до табору УНДО, як національно-творчого чинника. Особливо є це помітним серед молодої інтеліґенції, вільної від минулої гіпнози.

IV.

Невиконані шелрі обіцянки останніх чотирьох років з боку певного табору й звужені національні можливости всупереч існуючим законним гарантіям мусіли довести до деяких масових відрухів. Інша річ, якої форми вони набрали й чи можна з нею погодитися. Зрештою, хіба хвилі на розбурханому в негоду морі можуть бути лише одної якоїсь форми?

Отже в царині народньої динаміки занотовано такі явища; Мосур, Олексинець, події на Поліссі; перший масовий процес ковельських націоналістів; шкільний плебісцит, що місцями доходив до кульмінаційного пункту національної свідомости й саможертвованости (сотні зол. плачено нотарям за засвідчення підписів на деклараціях); усування москвофілів-священиків і відома історія свящ. Неізвестного в Борохові; шириння унії; мужна оборона „Просвіт" і кооперації; сильний національно-освідомлюючий рух серед молоді, в тому числі серед жіноцтва; зріст КПЗУ і ОУН та перші арешти серед малолітніх дітей; активізація УНДО і УСРП і т. д.

Ось те, що свідчить про пробудження потенціональних сил народніх мас та зростаючу динаміку селянського національно-політичного життя. Взагалі минулий 1932 рік значно посунув уперід свідомість і активність волинських мас, і в цьому відношенні можна його вважати за рік переломовий.

V

Зрозуміла річ, що розбуджений до життя український нарід може вважати темпо свого просування вперед за занадто повільне. Кожному хочеться наздігнати інші західні народи і тому не йти, а бігти. Але, беручи справи обективно, мусимо стверднти, що волиняки йдуть уперід доволі великими кроками.

З кожним роком народній механізм захоплює в свому розгоні все ширші маси й прискорює своє темпо. При цій роботі може й є одиниці, що ломляться, відпадають на смітник життя. Але вся маса йде вперід, нівечачи всі штучні перепони.

На порозі нового року це явище повинні собі усвідомити українські кермуючі верстви, як рівнож повинні взяти це під увагу ті, що все ще не тратять надії стримати хід історії і колесо українського життя, спричинюючи шкоди і нам і собі.

Sonex.

ЗНАЄТЕ БІБЛІЙНУ ПРИТЧУ ПРО ЗАКОПАНІ ТАЛАНТИ?

Так само нерозумно поступає той, хто свої ощадности тримає дома, а не зложить на вкладкову книжечку

В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Два розпорядки до декрету про право про товариства.

У Вістнику Законів П. Р. ч. 116. з 28. грудня 1932 р. оголошено два міністерські розпорядки зі силою від 1. січня 1933 у звязку з виконанням президентського декрету з 27. жовтня 1932 про право про товариства (В. З. П. Р. ч. 94 поз. 803). Є це розпорядок міністра внутрішніх справ з 10. грудня 1932 (В. З. П. Р. ч. 116 поз. 963) про реєстрацію товариств і розпорядок міністра внутрішніх справ у порозумінні з міністрами справедливости та суспільної опіки з 17. грудня 1932. (В. З. П. Р. ч. 116 поз. 964) про пристосування товариств і виточених в міжчасі справ до постанов декрету про право про товариства.

I. РЕЄСТРАЦІЯ ТОВАРИСТВ.

Перший виконавчий розпорядок (поз. 963) торкається виключно реєстрації товариств, що повстали після 1. січня 1933, або змінили у тому часі свій статут — себто від хвилини, від котрої обовязує президентський декрет про право про товариства. Цей декрет розріжнює товариства трьох родів: 1) звичайні, заголошені в старостві, що не мають правної особовости, 2) зареєстровані і 3) товариства „вищої ужиточности" з мовою польним становищем. Тільки оба останні роди товариств мають правну особовість, яка стає важною від хвилі зареєстрування.

Реєстр товариств провадить воєвідський уряд, кожне товариство одержує у реєстрі біжуче число, а до впису призначується щонайменше дві сумежні сторінки реєстру. Впис переводиться на основі розпорядження реєстрацийної влади на підставі окремого письменного вневку інтересованого товариства. Якщо впис або вичеркнення слідує з уряду, то про це зазначується у рубриці „завваги" (§ 3).

Реєстр товариств має шість рубрик. В рубрику „статутові дані" вписується подрібні дані про товариство: 1) назва й осідок товариства й терен діяльности, 2) дата впису до реєстру, 3) ціль товариства і средства діяльности, 4) імена і назвиська основників, 5) евентуальні обмеження уповноважень управи і 6) час тривання товариства, якщо час є обмежений). Про зміни статуту, що не торкаються повищих справ, поміщується тільки замітку, що статут змінено, подаючи дату і число рішення (§ 4).

Про зміни у вписі або вичеркнення Тва з вписи треба помістити у рубриці „завваги" і для впису. Ті дані, які втратили своє значіння через пізніші вписи або замітки, вичеркується через підкреслення їх червоною краскою. У відписах з реєстрів треба взяти під увагу червоно підкреслені вписи тільки тоді, коли цього жадається, або коли це потрібне відповідно до обставин (§ 5). (Цю постанову взято через аналогію з галицького закону про ведення грунтових книг).

Кожне зареєстроване товариство має мати окремі акти з назвою товариства і числом, під яким втягнено його до реєстру. В актах переховуються всі письма і докази, що відносяться до цього товариства (§ 6). Оголошення про реєстрацію товариства переводиться після взору ч 2. долученого до цього розпорядку (§ 7). Інтересовані особи можуть переглядати реєстр у призначених до цього годинах (§ 8). Староство є обовязане предложити воєвідському урядові подання про реєстрацію товариства разом зі своєю опінією (§ 9). Висота оплати за оголошення про реєстрацію виносить 30 золотих, за оголошення про зміну статуту 20 зол. (§ 10).

Коли ж проектовані зміни торкаються зміни назви товариства, його осідку, терену його діяльности, цілей і засобів діяльности, прав та обо

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego Sądu okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie S. O. W. Medyńskiego jako przewodniczącego S. O. H. Młynarskiego i S. O. Dr. J. Lockera jako głosujących w sprawie konfiskaty Nr. 2. czasopisma pt. „Dilo" z daty Lwów dnia 2. stycznia 1933 do Sygn. VI. i Pr. 8/33 na posiedzeniu niejawnem w dniu 7. stycznia 1933 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 31. 12. 1932 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" Nr. 2 z daty Lwów dnia 2. stycznia 1933 r. wierszującego w artykule pt. „Z ternopiłskoji" w całości wraz z tytułem znamiona wyst. z art. 24 ust. pras. i zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu przedruk wiadomości skonfiskowanej w czasopiśmie „Nowyj Czas" Nr. 290 z 30. 12. 1932. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 26 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Medyński w. r. Protokuł [illegible] w. r. Za zgodność: Lisanowicz st. sekretarz.

вязків членів, властей товариства, способу репрезентування товариства, умов важности постанов, способу полагоди спорів увутрі товариства, затягання маєткових зобовязань, зміни статуту, розвязання і ліквідації товариства — то тоді належність за оголошення в „Моніторі Польськім" виносить 30 золотих. Отже буде правилом, що і за оголошення зміни статуту треба платити 30 золотих. Розпорядок не подає, коли треба цю оплату зложити, чи відразу із заявою про реєстрацію, чи щойно тоді, коли товариство буде зареєстроване. Ясна річ, що коли би зложено належність за оголошення вже при зголошенні заяви про реєстрацію, а воєвідський уряд відмовив, то належність мусить бути звернена, бо її платиться за оголошення в „Моніторі Польськім", якого при відмовному полагодженні справи реєстрації нема. Про час і спосіб складання грошової належности за оголошення рішить окрема інструкція, яку дотичні власти одержать, чи вже одержали.

Щодо висоти оплат за відписи та витяги з реєстру, мають застосування відповідні постанови закону про стемплеві оплати (§ 10). *Розпорядок увійшов в життя з днем 1. січня ц. р. (§ 11).*

Вище навів я цілий виконавчий розпорядок про реєстрацію товариств. З нього виходить таке: Заяву про реєстрацію товариства, а так само про зміну статуту, вноситься до воєвідського уряду через староство з долученням чотирьох примірників статуту чи проектованих змін. На заяві (поданні) наліплюється стемпля (без переписування) за 7 зол. (5 зол. за подання і 2 зол. за 4 примірники статуту) — себто стемплева оплата виносить 7 зол. 70 сот. До цього приходить оплата за оголошення 30 зол., разом 37 зол. і 70 сот. Культурно-освітні товариства, що досі були звільнені від стемплевої оплати (напр. Кружки „Рідної Школи"), є звільнені від неї і на будуче, але оплату за оголошення в „Моніторі Польськім" у висоті 30 золотих (евентуально при зміні статуту в деяких випадках 20 зол.) будуть змушені заплатити, бо від цього звільнення нема. Ця постанова спинить значно основування товариств у теперішню господарську скруту, бо 37 зол. 70 сот. чи хочби 30 зол. це сьогодні поважна сума. Ця оплата є по суті „податком від освіти і культури", бо оголошення коштує тільки незначну частину того, що платить за нього інтересоване товариство.

Декрет про право про товариства не означує зовсім речинця, до якого воєвідський уряд має полагодити заяву про реєстрацію товариства чи про зміну статуту. В австрійському законі про товариства цей речинець виносив 4 тижні і коли основники не одержали у цьому часі відповіди, вважалося, що влада прийняла статут до відома. Про це говорено на засіданні соймової адміністраційної комісії дня 17 грудня м. р. в дискусії над внеском про ухилення декрету про право про товариства. Тоді заявив авторитетно представник уряду, що закон про речинець помянули в декреті свідомо, бо тут має застосування постанова президентського декрету про адміністраційне поступування, в якому сказано, що адміністраційна влада має дати відповідь на зголошене подання впродовж трьох місяців від дня зголошення. Виходить, що на зголошене подання про реєстрацію товариства чи зміни статуту, воєвідський уряд має дати відповідь інтересованим до трьох місяців, що воєвідство реєструє товариство, або що воно відмовляє реєстрацію з поданням причин відмови. Якщо у тому часі відповіди не було би, прислугує інтересованим зажалення до міністерства внутрішніх справ. Однак у практиці готово бути таке як на Волині, де на відповідь про реєстрацію товариства треба ждати роками, хоч президентський декрет про адміністраційне поступування існує вже від кількох літ.

Ще одно. Подання про реєстрацію чи зміну статуту зголошуються (якщо йде про зареєстровані товариства) через староство, а не як досі було в Галичині просто у воєвідському уряді. Окремого рубрум на зголошення не можна долучати, а хто хоче мати посвідку зголошення, мусить долучити стемпель за 20 сотиків і тоді одержить таку посвідку в інформаційно-подавчого бюра староства.

На основі статті 13 декрету про право про товариства кожне товариство вже існуюче в дні 1. січня 1933. або пізніше основане має подати до відома властей (через староство) до двох тижнів після виборів поіменний склад управи (виділу) товариства з точними адресами його членів та адресу домівки товариства, а на кожночасну вимогу надзірних властей відпису протоколів засідань і постанов та списку членів товариства. Всі ті письма є вільні від стемплевої оплати тому, що ні сам декрет ні виконавчий розпорядок таких оплат не накладають, а досі такі письма були звільнені від оплат.

Звертаю увагу, що вище говорив я тільки про *реєстровані товариства*, що мають правну особовість, а такими є в Галичині *всі без виїмку існуючі законно товариства.* Звичайних товариств без правної особовости у нас в Галичині взагалі не було і нема, а так само з правних і на північних українських землях. Існують вони на давній пруській займанщині, де зовсім не було примусової реєстрації товариств, а якщо товариство бажало мати правну особовість, то реєструвалося там у суді.

Думаю, що і на будуче до виїмків будуть належати у нас так звані звичайні товариства без правної особовости, яких не торкається згаданий виконавчий розпорядок про реєстрацію товариств.

Д-р Степан Баран.

Як переводять шкільний плєбісцит.

Повідомляють нас, що борщівський староста Васевіч, згідно з законом з 31. липня 1924 р., виконним розпорядком з 7. січня 1925 р. і обіжником міністерства внутрішніх справ з 19. лютого 1925 р. ч. 1254 доручив письмом із 14. грудня 1932 р. ч. А. 69, всім начальникам громад борщівського повіту без ніяких перепон потверджувати власноручність підписів на шкільних деклярациях.

Натомість калуський староста Костоловський заявив дня 5. грудня 1932 р. відпоручникам батьків із Войнилова Стефанові Дурбакові, Юрієві Ковалеві і Михайлові Просимякові, що ходили до нього з жалобою проти тамошнього начальника гром. Станислава Новосельського і делегаціям інших громад, що дав наказ громадським начальникам не потверджувати власноручности підписів на шкільних деклярациях. Він не приняв наперед зголошеної делегації, тільки із сіней відправив делегатів словами: „Прошеня мі ту не агітоваць", бо як схоче, то вже виповнені і повідписувані шкільні деклярації підуть до кошa!.., Громадяни Калущини не дали себе стероризувати і примірно перевели шкільний плебісцит за українською школою по всіх громадах, а там, де начальники громад відмовлялися потверджувати підписи, то потверджували їх у суді.

*

Батьки Бабина, самбірського повіту, перевели 11. грудня 1932 р. шкільний плебісцит з домаганням української мови навчання в місцевій школі. Підписали 138 шкільних деклярацій за 214 дітей. Коли довідався про це місцевий учитель-поляк Густович, розіслав 17. грудня через шкільних дітей польські деклярації і казав повідписувати. На ціле село найшлося тільки двоє таких, що з несвідомости підписали ті деклярації. Та коли комітетові Степан Пікуш і Степан Приліч пояснили тим двом батькам у чому річ, вони негайно пішли з комітетовими до вчителя Ґустовіча і рішучо зажадали звороту підписаних польських шкільних деклярацій. Учитель не хотів віддати, а навіть грозив. Але вчитель таки мусів віддати обі шкільні деклярації.

Дня 30. грудня 1932. хотів Ґустовіч підійти батьків іншою штучкою. Скликав тих батьків, що виказані на шкільну кару і казав їм, що інспектор подарує їм кару, якщо повідписують деклярації за польською школою. Одначе не найшлося нікого, щоби за дарування кари підписав польську шкільну декларацію і учитель відійшов з нічим.

Річ ясна — учителеві не вільно брати участи у шк. плебісциті а навіть плебісцитових огологошень не вільно прибивати на школі. А проте учитель Ґустовіч з цим мало рахується.

СЕСТРИЧКО
купи щось у перфумерії
ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 7.
Якщо покличешся на оце оголошення, дістанеш для мене
ДАРОМ
гарне ЙО-ЙО „Сальферс"

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. СІЧНЯ 1933.

Д-Р АНДРІЙ ЛАСТОВЕЦЬКИЙ.

Нові типи літаків.

Ми вже звикли до літаків так, що навіть не глянемо догори, коли чуємо туркіт літакового мотору в повітрі. Нам все здається, що цей літак, там десь високо, має кадовб, до якого з переду причеплені двигальні поверхні („крила"), а ззаду кермові прилади. Навіть не приходить нам на думку, що можуть існувати літаки цілком іншої форми, а саме: літаки, що літають не наче назадгузь себто з „хвостом" і з кермовими приладами на переді, дальше літаки, що взагалі не мають „хвоста", а тільки одну велику двигальну поверхню, ще далі літаки, що замість двигальних поверхней мають над кадовбом дивні „вітрякові крила", що обертаються над ним та двигають його враз з пасажирами майже сторчем вгору. Пятнацять літ тому ми може і не вірили би, що якісь там напр. „безхвості" літаки можуть удержатися і літати в повітрі так само добре, як „хвостаті" літаки. Дивуємося теж нині, коли побачимо гидроплян себто літак з човнуватим кадовбом, який стартує з води і до неї причалює, з парою колісят, що дозволяють йому відлітати і причалювати також і на суші.

Після великого поступу у будові літаків в останнім десятилітті здавалося, що може у тій ділянці техніки прийде застій, що може людський дух задоволиться дотеперішніми великими здобутками тай спочине. А тимчасом...

Якщо річ у літаках, то їх уліпшення ідуть у напрямі збільшення безпеки лету та економічної видатности. Притім завважуємо дуже цікаву подробицю: при будові нових типів літаків відгребують і уліпшують звичайно типи, які існували вже давніше на самім початку їхньої історії. Ці давні типи закинули тоді тільки тому, що на їхні успіхи треба було ждати довший час та що ці успіхи не були такі очевидні, як напр. успіхи нинішніх звичайних „хвостатих" літаків. І так нинішнім новим типом літака — „качкою" — літали вже в 1903 р. брати Райти, нинішнім „безхвостим" літаком послугувався вже в 1904 р. австрійський летун Ігo Етріх. Таксамо нинішній „земноводний" літак не є в дійсності ніякою новістю. А не мали ці нові типи літаків наглядних успіхів давніше з тої простої причини, що звичайними „хвостатими" літаками можна було навчитись найскорше і найлекше літати — а це була саме одинока ціль тодішніх літаків.

З нових типів літака, які ще найбільше збліжені до давного типу літаків (себто до машин з двигальними поверхнями, прикріпленими на кадовбі літака спереду, та з кермами, що находяться ззаду), слід згадати „земноводний" літак. Коли такий літак має причалювати на озері, морю або ріці, відповідні прилади підносять колеса боком вгору і човнуватий кадовб опускається на воду. Таксамо швидко можна замінити цей гідроплян на „сухопутній" літак, спускаючи вниз піднесені передтим вгору колеса. Найліпші фабрики „земноводних" літаків є нині в Америці (інж. Сікорскій) та в Німеччині (фірма Гайнкель у Варнемінде).

Таксамо „стратосферні" літаки малочим ріжняться від давнього типу літаків. Тому, що їх завданням є дослідити ці верстви атмосфери що положені 16 кільометрів і вище над землею, обсерватор і керманич приміщені в спеціяльній, цілком замкненій кабіні, збудованій з подвійних стін. Знаємо, що атмосферичне тиснення на такій висоті дуже мале і людина не могла би там перебувати навіть короткий час. Тому ця кабіна цілком замкнена і незвичайно відпорна на тиснення. Повітря для людей і моторів достарчають і очищують в цім літаку відповідні прилади. Яке значіння має для науки майбутній лет у стратосферу, видко хочби з того, що конструкцією такого „стратосферного" літака зацікавилася відома фабрика літаків проф. Юнкерса та „Товариство допомоги німецькій науці".

Зате значно ріжниться від давнього типу літаки звані популярно „качками". Ця назва походить від намагання наслідувати характеристичний лет дикої качки. Нам здається, що такий літак летить назадгузь. „Качка" має на самім переді свого кадовба, отже ще перед двигальною поверхнею малі крила, що служать до прямовісного кермування. Ці крила нагадують саме „хвіст" літакія звичайного типу і тому нам здається, що „качка" летить „хвостом" вперед. Згадані крила збільшують значно безпеку лету: тільки завдяки їм „качка" не тратить своєї скорости (втрата скорости літака спричинює при недостаточній висоті упадок літака) навіть тоді, коли летун сильно промахнувся при прямовисним кермуванні. Завдяки цим переднім крилам „качка" автоматично, „сама зі себе" приходить знову в нормальне положення лету. Крім цього літак-качка має в порівнанні зі звичайними нам добре відомими літаками ще й ту прикмету, що причаливши на землю, не перевертається ніколи тому, що колісятко приміщене під кадовбом на самім переді лежить 4 метри перед точкою тяготи літака. Слід згадати,що фабрикацією цього типу літака займаються заведення Фоке-Вульф в Бремен. Німецьке міністерство шляхів допустило згадані „качки" до перевозу пасажирів на рівні зі звичайними літаками.

У звичайних літаках двигальні поверхні, що мають зужитковувати опір повітря для зрівноваження тягару літака, є прикріплені нерухомо до кадовба літака. Зате у новім типі літаків т. зв. ви-

Проти кари смерти.

Виступи українських послів на правничій комісії сойму.

Засідання соймової правничої комісії дня 10. ц. м. було присвячене полагодженню 2-х внесків, а саме внескові клюбу ППС про ухилення розпорядку президента про наглі суди, та внескові Українського Клюбу про ухилення розпорядку президента, що каже про карний кодекс і право про проступки. Референт першої справи пос. Свйонтковський (ППС), обговорив в обширному рефераті всі негативні сторони наглих судів. В оживленій дискусії промовляло 10-х бесідників, представників усіх клюбів (з виїмком польських ендеків, які в дискусії голосу не забрали, але голосували потім за скасуванням наглих судів).

В імені Українського Клюбу забрав голос посол **д-р Володимир Загайкевич.** Він виступив у довшій промові як найрішучіше проти установи наглих судів і її використовування. Промовець ствердив, що вперше наглі суди введено у Польщі 30. червня 1919 р.; вони істнували безперервно до 1927 р. Потім заведено їх знову дня 2. IX. 1931 і вони істнують аж до нині. Таке довге збереження наглих судів є доказом, що ціли своєї, а саме викорінення деяких категорій каригідних учинків, наглі суди не осягнули. Тому, коли якийсь засіб не веде до наміреної ціли, треба його понехати. Однока провідна ціль наглих судів, а саме теорія відстрашення, збанкрутувала, не осягнувши ціли. Дальше промовець широко говорив засадничо про позбавлювання людей життя, про смертні присуди наглих судів, про атмосферу тих судів, їх статистику (якої представник м-ства справедливости не предложив), врешті про недавні конкретні події, а саме на Поліссі та у Львові. Останній уступ своєї промови присвятив пос. Загайкевич городецькому процесові та його епільогові. (Повного тексту прегарної промови д-ра В. Загайкевича не подаємо виключно з цензурних оглядів).

У відповідь пос. д-ру Загайкевичеві забирали голос представники ББ, між ними і пос. **д-р Зайдлєр,** який заявив, що статистичні дати про наглі суди подасть при своєму рефераті про міністерство справедливости на буджетовій комісії. В голосуванню внесок референта про ухилення наглих судів упав, одержавши 8 голосів цілої опозиції проти 14 ББ. Тому реферат на пленум поручили послові Верчинському, а пос. Свентковський застеріг собі внесок меншости.

За ухилення карного кодексу.

Після відкинення внеску про ухилення розпорядку про наглі суди приступила правнича комісія до нарад над внеском Українського Клюбу у справі ухилення розпорядку президента про карний закон. Референт справи пос. Терліковський (з клюбу ББ) поставив внесок на відкинення внеску українських послів. Внесення Української Парл. Репрезентації мотивував **пос. д-р Ст. Біляк.** Промовець заявився проти того, що такий важний закон, як карний кодекс, появився шляхом розпорядку президента замість шляхом закону, ухваленого законодатними установами. Отже не диво, що карний закон, який тепер обовязує, складений у міністерських кабінетах, а не представниками народу, не є висловом правного почуття громадянства, при чому промовець пригадав, що вже проф. Таганцев сказав, що не для викликання подиву і похвали чужих твориться закони, але для заспокоєння потреб краю. Ті потреби краю розуміють умандатовані представники народу краще від кабінетних референтів. Опісля піддав бесідник карний кодекс фаховій правничій критиці, закидаючи м. і., що карний кодекс не устійнює правного поняття „каригідного вчинку", не подає дефініції злочину, злого наміру, співвини, помочі, намови і т. п., а через те залишає надто широке поле судейській інтерпретації, перед чим перестерігав уже правників за римських часів Юстиніян. Як примір цього навів бесідник постанову 225 ст. к. к. про вбивство. Така надто свобідна судейська інтерпретація творить небезпеку судейського субективізму.

Небезпечним та шкідливим вважає промовець створення поліційного карного кодексу про переступства („о викроченях"), який-то кодекс складає в руки адміністраційної влади можність позбавити громадянина на кілька місяців свободи, хоча відомо, що теперішній адміністраційний персонал до такої функції не має належної підготовки.

Як дальшу дуже поважну хибу карного кодексу вважає промовець введення у кодексі **кари смерти.** Майже всі повоєнні карні кодекси, а то Австрії, Данії, Швеції й Еспанії знесли законодатним шляхом кару смерти, признаючи недоцільність цієї кари. Заводить її польський карний кодекс, який має претенсію бути висловом новітніх систем карного права. Кара смерти, як засіб відстрашення уже збанкротувала, а против тієї кари звертається не лише наука права, але й гуманітаризм та релігійні й етичні почування людини. Висловом цього була також резолюція міжнароднього конгресу в справі карного права в Льондоні в 1925 р.

Найважнішою хибою обовязуючого кодексу вважає промовець те, що не вводить поняття **політичного** проступку, що зробили вже усі новітні карні кодекси. Політичні провини мають інші мотиви, тим самим і кара повинна бути інша.

Зокрема закинув промовець, що кодекс не бере в охорону честь поодиноких національностей, що живуть в Польщі, а в ст. 152 к. к. говорить лише про зневагу „народу і держави польської", так що **зневага української нації не є каригідною;** австрійський карний закон в § 302 та російський карний закон в ст. 129 брали в охорону усі національности, що замешкували державу.

Вкінці промовець підкреслив велику суворість кар, введених карним кодексом.

До внеску Української Парл. Репрезентації приключився лише іменем Християнської Демократії — пос. Бітнер, з мотивів, що карний кодекс не забезпечує як слід охорони релігії. Після дискусії внесок Українського Клюбу відкинено.

Пленарне засідання сойму скликане на четвер 12. ц. м.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 6-ий ножик безплатно.

Молодість ясна.

Присвята нашій молоді під Новий Рік.

Наш нарід каже, що молодість всміхається молодому, а не все відсміхається молодий до неї, бо не кожний розпізнає той великий скарб, який вона йому приносить. Тому не всякий бував молодий у своїй молодості.

Позатим, молодий своє думає. Він хоче чим скоріше йти вперед, щоби дігнати старших і стати разом з ними на їх становищі, або ще й вище добиватись. Цеж розгін темпераменту молодечого...

І так молоді стають старшими, та нераз і не стямляться, як минули їх літа молодії.

А у пізніших літах радо приходить память про молодість, про молоді літа... Наче якась нова хвиля, — весела струя навертається на душу людини. Десь там донедавна не бували ці думки, — здавалось, що вони забулись та що їх годі нагадати, а тимчасом, чим більше віддаляється людина від своїх молодих літ, тим більше вони нагадуються в памяті поворотною струєю та стають іще ясніші і миліші, а відтак накликують за собою сердечний жаль...

І в цих думках-спогадах, наче розяснюється нам життя-буття, — так радісно, як тоді було, коли ми були молоді. Зі скарбу молодечих переживань добуваються шляхотні почування: тісніші нитки родинного життя, молодечої дружби та молодих починів і щирих мрій — побажань у творчій праці у користь рідного народу...

А це не вражіння менту, що скоро переходять, — ні! Вони остають при нас, нераз і засмутять нас, бо переходять на дійсність нашого життя, яка каже нам, що те все вже минулось і не вернеться... І звідси родиться глибша думка, що це прецінь основа нашої дійсности: молодість ясна, яка нам вказала наше життя як громадян-діячів...

А далі висновується перед нами знову скорбна думка в сучасних обставинах життя, що питає нас: чи здійснилась хочби частина ідей, які ми проповідували і переводили від наших молодих літ?..

Та знову навертається молодість ясна і думка сповіди душі нашої, — що ми служили своєму народові у чесноті добрих діл, і вона вспокоює нас, що ми своє зробили для кращої долі свого народу...

Старше покоління передає свою духову спадщину молодому поколінню, — молодостя ясній...

Д-р Кость Левицький.

Німецькі військові аташе.

БЕРЛІН, 11. І. ПАТ. Міністерство Райхсвера рішило утворити з днем 1. квітня ц. р. становища мілітарних аташе в Парижі, Льондоні, Римі, Празі, Варшаві, Москві і Вашингтоні. Крім того мають повстати становища аташе маринарки при амбасадах у Парижі, Льондоні і Римі. Деякі аташе будуть акредитовані рівночасно в кількох державах.

Гітлерівський арсенал.

ВІДЕНЬ. 11. І. ПАТ. Викриття тайного складу вибухових матеріялів викликало у пресі та в опінії сильне вражіння. Пишуть, що націонал соціялісти плянували при помочі вибухових матеріялів замахи на своїх політичних противників. Поліція перевела ревізію в підприємстві, де найшли 352 амонітові набої, й арештувала директора. Є це б. офіцир Барісані. Амоніт походить із фабрики зброї в Блюмав.

гогіро еспаноського інжиніра де ля Тсіерва ролю двигальних поверхней заступили чотири „вітрякові крила", що поміщені на спеціяльнім руштуванні над кадовбом літака, обертаються від струї повітря. Ці „вітрякові крила" не тільки заступають двигальні поверхні звичайних літаків, але також працюють догори як пропеллєр (шруба). Розуміється, що автогіро має також (як і звичайні літаки) звичайний, порушуваний мотором пропеллєр, що вводить у рух літак у поземім напрямі. Усі машини де ля Тсіерви після кількаметрового розгону „відриваються" від землі і летять дуже стрімко вгору. Підчас самого лету можна змінати до вподоби скорість автогіро: воно сконструоване так, що впасти йому при таких змінах скорости доволі трудно. При причалюванні автогіро задержується там, де прямовисно опадаючи, діткнулося землі. На те, що літаки де ля Тсіерви незвичайно практичні, вказує факт, що в Америці літають уже цілі їх ескадри. Те, що вони стартують і причалюють майже прямовисно, віщує їм майбутність: бо найбільші небезпеки походять саме з великої скорости при відлеті і причалюванні. Двигальні поверхні заступив також „вітряковими крилами" італійський конструктор Д'Асканіо. Одначе його „крила" обертає мотор. Д'Асканіо зумів відлетіти з землі на своїм апараті зовсім прямовисно, задержатися кілька хвилин супокійно у повітрі та причалити точно у тім самім місці, де стартував.

Останній новий тип літаків, це „безхвості". Становище конструкторів цих літаків меншебільше таке: Для двигнення літака вгору конче потрібні є тільки двигальні поверхні, які ми називаємо „крилами". Сам кадовб, де містяться мотори, кабіни і погонні запаси, є в повітрі зовсім зайвим балястом. Отже всі частини літака, які не служать до його двигання, слід помістити не в кадовбі, а в „крилах". Треба сконструувати літак, який був би тільки одною великою двигальною поверхнею, одним великим „крилом" без „хвостатого" кадовба. Перший проект таких „тільки крилатих літаків" подав ще в 1910 р. проф. Юнкерс, який швидко зорієнтувався, що при так сконструованім літаку заощадимо значно на тягарі, зменшимо опір, що його треба підчас лету поборювати, а тимсамим економічна видатність літака збільшиться. Отже не дивуймося, коли на чужині (в Америці, Англії, Німеччині і Радянщині) будують щораз більше „безхвостих" літаків.

На увагу заслугують ще два роди літаків представлені в минулому році на німецькій виставці воздушного спорту. Перший з них це літак давнього типу, одначе зі змінними двигальними поверхнями. Поменшення двигальних поверхней літака збільшує підчас лету його скорість, рівночасно заощаджує його енергію, а тим самим збільшує його видатність; зате побільшення двигальних поверхней підчас відлету і причалювання збільшує безпеку літака. Другий з них це літак нового типу і називається „літаючим автом". Є це літак з трьома „вітряковими крилами" вгорі над кадовбом, які заступають двигальні поверхні і обертаються підчас лету подібно як „вітрякові крила" в автогіро. На землі можна ці „вітрякові крила" зложити разом поздовж кадовба і вжити літака як авта. Звідси і назва цього літака.

Читачі певно спитають, який із вичисленних нових типів літаків має найкращу будуччину перед собою. На це питання тяжко відповісти. Здається, що для далеких летів найліпшим апаратом повинен стати „безхвостий" стратосферний літак, одначе до зреалізування такого літака ще дуже далеко. Одно певне: в ділянці будови літаків стоїмо перед далекосяжним переворотом.

В Еспанії спокій.

ПАРИЖ, 11. І. ПАТ. На основі повідомлень еспанських офіціяльних кол в Сарагосі, Барцельоні й Севілі запанував уже спокій. Слідство має ствердити, звідки походять вибухові матеріяли, зброя й гроші, що мали підпомагати рух, який мав характер чисто анархістично-синдикалістичний.

ПАРИЖ, 11. І. ПАТ. Після вчорашнього засідання ради міністрів видано комунікат, що після прослідження ситуації становище робітників супроти анархістично-синдикалістичного руху є гідне признання. Якщо революційні неспокої повторяться, уряд проголосить у тих місцевостях стан облоги.

Рузвельт конферує.

НЮ ЙОРК, 11. І. ПАТ. Президент Рузвельт конферував з полковником Гавзом. Тій конференції приписують велике значіння, бо наступила безпосередньо після нарад Рузвельта з державним секретарем Стімсоном. Преса здогадується, що новий президент, обнявши владу, зробить у закордонній політиці вирішні потягнення.

Невдоволені вислідом 5-літки

НЮ ЙОРК, 30. XII. (Вл. кор.) Волтер Дюранті, московський кореспондент „Ню Йорк Таймс", повідомляє спеціяльною іскровою депешою, що радянський уряд стрічає в мішаними почуваннями кінець пятилітки: Вони захоплені успіхом і розчаровані рівночасно. Останніх десять днів грудня присьвячує більшовицька преса обчисленню успіхів за минулий період, а з початком січня мають відбутися важні конференції верхівки над новими плянами на слідуючий рік, або й на дальші. Для ілюстрації теперішнього положення Дюранті подає такий приклад: Дотепер жили люди в ріжних домах, від мурованих палат до колиб, аж рішилися збудувати хмародер на 60 поверхів. Поставили залізні стовпи, збудували мешкання до 10 поверхів, закрили каміннім знадвору до 20 поверхів, а дальше не можуть іти, бо страшна завіюра. Треба рішатися, що робити. Матеріял є, будівничі є, архітекти мають завзяття йти вперед, хоче про те, чи нерви витримають і чи в цій рішаючій хвилі архітекти потягнуть за собою робітників. Дюранті — очевидно під контролею урядового телеграфічного бюра — заключав: Уряд має нерви, отже нема сумніву, хто побідить

Спір за „Атлянтік".

Корабель „Атлянтік", що згорів на днях, був другий з черги найбільший французький корабель. На кораблі була люксусова променада, і по боках її крамниці. Коштував 300 міл. франків. Та тепер до згорілого корабля „Атлянтік" має претенсії Голяндське корабельне товариство, тому, що, як твердить, трьох його моряків перші обсадили покинутий горіючий корабель, отже на основі морського права корабель належиться згаданому товариству. До цього зазначують французькі часописи, що командант корабля „Абель", кап. Пішар із небезпекою для життя видістався на горіючий „Атлянтік", застромив фр. прапор і злучив „Атлянтік" дротом із „Абелем". Щойно 10 хвилин пізніше мозляв, підплив голяндський корабель до „Атлянтіку" і трьох людей із його залоги видісталося на нього. Рятував „Атлянтік" і німецький корабель „Сімсон". Фр. поручник Евен хотів перетяти голяндську та німецьку линву й при цьому був ранений. Капітан „Атлянтіку" Шуфс боронить, що покинув був корабель лише на той час, як відвозив залогу до Шербургу. За той час поручив горіючий корабель капітанові фр. корабля „Мінотавра". Навпаки „Матен" приносить вістку, що кап. Шуфс оставив був „Атлянтік" на Божу волю і до нього міг підплисти хтонебудь.

„Атлянтік", найправдоподібніше неопланується вже відновляти, бо це коштувало би майже стільки, що нова конструкція. Корабельне т-во вжие лише деякі частини корабля, а решту продадуть на ліцитації як старе залізо.

—o—

ПОГОРІВ ЩЕ ОДИН ФР. КОРАБЕЛЬ.

У Гаврі вибухла пожежа на французькому трансатлянтійському кораблі „Франс", який вже 4 місяці є в направі. Вогонь на цьому люксусовому кораблі вгасили до двох годин. Шкода невелика. Здогадуються, що вогонь повстав наслідком короткого з'єднання, а не при таких загалочних обставинах, як на „Жорж Філібарі" й „Атлянтіку".

СТ. ЛЕВИНСЬКОГО
З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.
Набути можна в Адміністр. „Діла" за вол. 2.—
(без пересилки).

Протирелігійна боротьба ослабає.

МОСКВА. 11. І. ПАТ. В часі Різдвяних свят ударяла в очі ослаблена діяльність протирелігійної кампанії, яку більшовики влаштовують що року. На вулицях не відбувся ні один похід, який робили давніше. Богослуження по церквах відбувалися без перепон. Влада не заборонила навіть дзвонити. Протирелігійна кампанія обмежилася тільки до нечисленних відчитів і музейних показів.

Число натуралізованих горожан меншає.

НЮ ЙОРК 30. XII. (Тел. вл.). В часі від 1. червня 1931. до 1. червня 1932 число оголошень за першими горожанськими паперами в Ню Йорку впало на 5.000. Крім того також зменшилося число зголошень за другими паперами на 14.412, а також і горожанських паперів видано на 6.000 менше н'ж мин. року. Такі інформації оголосила Ліга для американського горожанства. Та не зважаючи на менше число зголошень за горожанськими паперами, кошти натуралізування збільшилися. Треба пераз по кільна разів переводити іспити щодо знання англійської мови та засад американського горожанства, бо так наказує новий закон. Отже задля цього треба здержувати більше число урядовців до такої праці. Також кошти натуралізування зростають тепер значно, бо давніше можна було дістати горожанські папери за 5 дол., а тепер вимагана такса 10 дол. Крім цього треба заплатити ще й свідкам за прислугу або страчений день праці, а ще разом підносить видатки нового горожанина до 35 дол. Однак, коли тепер ще є досить значне число зголошень, то це тому, що міські, стейтові та федеральні інституції, бюра й уряди не хочуть давати праці тим, що не мають повного американського горожанства.

—o—

Справа австрійського Кредитового Заведення.

ВІДЕНЬ, 11. І. ПАТ. Вчора вечором підписано умову між австрійським урядом і вірителями Кредитового Заведення. Умова буде предложена до ратифікації головній комісії австрійського парляменту й стане правосильна, коли заакцептує її кваліфікована більшість загранічних вірителів.

„Нешенел Бродкестинг" передала українську програму з Шикаґа.

НЮ-ЙОРК, 26. грудня. (Вл. кор.) З нагоди Різдва централя американських радіостацій „Нешенел Бродкестинг Ко." трансмітувала в понеділок 26. грудня між год. 3. і 4. попол. українську програму з Шикаґа на ріжних місцевих радіостаціях. У Ню Йорку передали її через стацію В. І. З. і вона вийшла знаменито. Більшу часть програми забрав Український Хор міста Шикаго під управою п. Юрія Бенецького із своїми народніми колядками та іншими низкою нар. пісень. Є це чи не другий український хор в Америці, тобто перший після хору Кошиця, бо й він стяг ріжні признання на міжрасових пописах у Шикаго. Поруч з ним виступала орхестра, яка грала м. ін. мельодії П. Чайковського, основані на українських народніх мотивах. Промову про Україну та український нарід, як також пояснення до поодиноких пісень, виголосив управитель системи „Нешенел Бродкестинг".

Крім згаданої програми йшли ще й місцеві українські програми в неділю попол. у кількох місцевостях.

Вибухові матеріяли у гітлерівців.

ВІДЕНЬ, 11. І. ПАТ. Як повідомляє преса, склад вибухових матеріялів, викритий поліцією в одній фабриці на Мілерштрассе, є власністю націонал-соціялістів. Поліцію привів на місце один виключений член націонал-соціялістичної партії. Найшли 44 кг. амоніту. Перевели ревізію у 36 націонал-соціялістів і в „Брунатному Домі".

—o—

Перемиря між Перу і Колюмбією.

З Ліми повідомляють, що наслідком посередництва Бразилії підписано перемиря між Перу і Колюмбією на 90 днів. Умова передбачує збереження статус кво. Обі уряди висловили готовість навязати переговори в справі ревізії перуансько-колюмбійської границі при співучасті бразилійського уряду.

Катастрофальна сніговія в Румунії.

БУКАРЕШТ, 11. І. ПАТ. В цілій Румунії панують снігові, що утруднюють залізничу комунікацію. Вісім пасажирських потягів стануло серед снігів. Начальника стації, на якій наїхали на себе вчора два потяги, арештували. Крім того арештували обох керманичів, що вели потяги до катастрофи. На місце випадку прибув міністр Манів і міністр шляхів

Самогубство доньки Троцького.

БЕРЛІН. 11. І. ПАТ. Донька Троцького, що перебувала від довшого часу на лікуванні в Берліні, відобрала собі життя, отруївшись світляним газом. Причиною самогубства був страх перед видаленням з Німеччини.

—o—

НОВИНКИ

— **Важне для всіх наших товариств і кооператив.** В нинішньому числі „Діла" друкуємо статтю посла д-ра Степана Барана, в котрій обговорюється точно виконавчий розпорядок про реєстрацію нових товариств або реєстрацію змін статуту по 1. січня 1933 р. — себто від часу, коли обовязує декрет про право про товариства. Завтра помістимо другу статтю тогож автора про виконавчий розпорядок про пристосування істнуючих вже товариств, або зголошених, а ще не затверджених, до постанов згаданого декрету. Досі нема ще у нас окремої книжки чи брошури про декрет про право про товариства і про виконавчі розпорядки і їх хвилево мають заступити інформаційні статті д-ра Ст. Барана, котрі з увагою повинні прочитати всі, що мають якийнебудь звязок з діяльністю наших товариств або кооператив з культурною діяльністю.

— **Випущені на волю.** Увязнені дня 26. вересня м. р. вийшли на волю дня 5. січня ц. р. з вязниці в „Бригідках" пп. Антін Крушельницький, Іван Вольний, Петро Козланюк, Кость Білинський-Почаєвець, Василь Половчак, Сень Сородник, Роман Мулик, Роман Сказинський, Іван Кошко, Іван Шкварко, Мирослав Гнип, Василь Вольний. Зпсміж увязнених дня 26. вересня м. р. остались ще далі в тюрмі: Іван Бущак, д-р Михайло Заяць, Мелітон Голінатий Андрій Шах. Кузьма Пелехатий і Надія Кухтова. Слідчий суддя в справі всіх названих видав постанову щодо кореспонденції, адресованої до них. Одначе цієї постанови в цензурних оглядів не подаємо.

— **Йордан у гр.-кат. церкві у Варшаві.** Пишуть нам: Цього року в день Богоявлення (по новому стилю) наша варшавська церква гостила знову представника Апостольського престола Нунція Франца Мармаджія, що прибув на це свято, аби взяти участь у нашім водосвятті. Крім нього і його секретаря були присутні: провінціял оо. Капуцинів, о. Сопух, ґвардіян, о. кан. д-р Домбровський та канцлер Полевої Курії. Церква була битком набита. Службу Божу співану целебрував о. д-р Микола Нагорянський, військовий декан, в асисті двох діяконів. Він також довершив обряду водосвяття. З великим зацікавленням слідкував Ап. Нунцій за всіми церемоніями йорданського водосвяття, а на завершення торжества подав зібраному народові апостольське благословення. Після богослуження перейшов Ап. Нунцій вряд із присутнім клером до мешкання настоятеля варшавської гр.-кат. церкви, о. ігумена Павла Пушкарського, де Достойного Гостя приняли святочним обідом.

— **Число безробітних росте.** На основі статистичних даних число безробітних, зареєстрованих у державних урядах посередництва праці, в цілій Польщі, дійшло 7. ц. м. до 231.239 осіб, що дає зріст числа безробітних в останньому тижні на 10.994 осіб.

Проти посередніх виборів.

ВАРШАВА, 11. І. ПАТ. Сьогодні в 8. год. рано адміністраційна комісія радила над проектом закону про частинну зміну самоврядного устрою головно над справою виборчої ординації до громадських установ.

Опозиційні посли заявилися проти посередніх виборів. М. І. **пос. Кузик (Український Клюб)** заявив, що закон сконструований нарочно на те, щоби кривдити українське населення. Віцемаршал Полякевич у відповіді на промову пос. Кузика завважив, що ББ нарочно усуває з дискусії політичні моменти, а опозиційні посли не хочуть признати цього. Бесідник заперечує начеб закон мав на меті кривдити українське населення. Закон подуманий так, що забезпечує всім горожанам без ріжниці віросповідання, кляси та національности право рівности.

У дискусії промовляв віцеміністр внутрішніх справ Корсак, опісля засідання відложили до год. 16.30.

Справа наглих судів

Скільки в Польщі вязнів?

ВАРШАВА, 11. І. ПАТ. Соймова бюджетова комісія радила сьогодні над бюджетом м-ства справедливости. Референт посол Зайдлер (ББ). Він обговорив виконані і плянові праці в ділянці кодифікації та уніфікації законодавства. Хоче треба удоровити справу адвокатури, тому розпорядок президента держави про устрій адвокатури треба вважати зворотною точкою в дальшім її розвитку.

Далі бесідник торкнувся справи тюремництва. У 365 вязницях є 38.590 осіб. Жінки творять пересічно 11 проц. цифри мущин. Вязнів рецидивістів було 1. січня ц. р. 12 проц.

Торкаючися справи наглих судів, референт сказав, що стан безпеки в хвилині введення наглих судів міг викликати поважні побоювання. Крім того злочинність мала характер прогресивний. Тоді уряд 2. IX. 1931. ввів наглі суди згідно з 1. уст. розпорядку президента. Коли нині ходить про доцільність введення наглих судів, то його треба шукати в статистичних цифрах. Наглє поступування мусить мати профілактичне значіння і ділати спинюючо на злочинність. Порівнання статистичних цифр доказує, що введення наглих судів було умотивоване й доцільне. Про ригористичне приноровлювання наглого поступування годі говорити.

У дискусії пос. Тромпчинський (Кл. Нар.) виступив проти персональної політики м-ства справедливости у судівництві. Пос. Криса (Стр. Люд.) жалівся на поспіх у видаванні нових законів і декретів.

— **2.200 інжинірів без праці.** В Польщі живе коло 10.000 інжинірів, з того шість і пів тисячі зорганізованих у 30 професіональних товариствах. Наслідком загальної господарської кризи 2.200 інжинірів не має ніяких зарібків. До цієї величезної цифри, що дає 39 проц. усіх інжинірів, треба додати елемент незорганізований, серед якого безробіття найбільше.

— **Суспільне обезпечення в практиці.** У звязку з труднощами у виплаті грошевих підмог для безробітних умовних службовців, обезпечених у ЗУПУ, повідомляють, що на терені львівського відділу цього заведення находиться тепер коло 4.000 осіб, яким належиться підмога. Як відомо, це державне заведення виплатило їм за грудень лише 115.000 зол. або 25 проц. призначеної допомоги, а залягає з виплатою дальших 345.000 зол. Чотири тисячі осіб чекає вже другий місяць на виплату своєї належитости.

— **Український Технічно-Господарський Інститут при УГА,** позаочна школа високошкільних студій, затверджена м-ством хліборобства ЧСР. Навчання веде професорський персонал Української Господарської Академії. Кожний, що студіює, дістає друковані лекції та підручники з поодиноких предметів. Впис на всі відділи та курси терміном не обмежується. Фахові відділи: агрономічно-лісовий, агрономічно-кооперативний та хеміко-технольогічний дають фахову систематичну освіту і титул агронома, економіста та хеміка. При відділах існують Вужчі фахові курси: суспільної агрономії, контрольорів-асистентів (контроля годівлі і продукції худоби), бухгальтерії, лісових наук. Курси з окремих предметів: оброблення шкіри, радіотехніки, олійництва, миловарства, фотографії, креслення, цегляpства, птахівництва, кріляpства, пасічництва та чужих мов: французької, німецької, англійської. Проспекти безплатно висилає Секретаріят УТГІ. Звертатися на адресу: **Ukrajinska Hospodarska Akademie v CSR, Podebrady Tchecoslovaquie,** або Т-во „Сільський Господар", Львів, Зіморовича 20.

— **Власники коней** в деяких повітах дістали від влади документи, що ствердкують тотожність кожного коня. Ті кінські „доводи" контролює не тільки місцевий оглядач худоби, але й офіцир, що є районовим інспектором коней. Без них наш селянин не може поїхати до сусідного села чи до ліса, інакше наразиться на грошеву кару, яку поліція стягає зараз. Може хто потрудився би до воєвідського уряду та провірив, чи це нове „добродійство" наказане згори, чи є тілєки помислом повітових інспекторів коней.

Шведський парлямент.

Престольна промова

СТОКГОЛЬМ, 11. І. ПАТ. Король отворив звичайну сесію ріксдагу в присутності членів кор. родини, уряду, дипльоматичного корпусу і т. д.

Престольна промова підкреслює добрі взаємини Швеції із закордоном, одначе висловлює жаль із приводу загального політичного положення. Сподівання, що збільшиться торговельна вимінa не сповнилися, а висліди розбройної конференції досі марні. Далі промова згадує про англійсько-німецькі торговельні переговори.

В ділянці внутрішньої політики проектують розпорядки, яких метою знищити безробіття та прийти з помічю хліборобам. Спадковий податок збільшать, щоби скріпити фонд прилюдних робіт. Проектують реформу закону про контролю акц. спілок і банків. Плянують скасування всенних судів.

АРГЕНТИНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ЗАЧИНЕНИЙ.

БУЕНОС АЙРЕС, 11. І. ПАТ. Наслідком розпорядку президента республики конгрес не буде радити аж доки не зліквідують теперішніх неспокоїв.

НАПАЛИ НА БЮРО КОМУНІСТІВ.

ЕСЕН, 11. І. ПАТ. Відділ гітлерівських пробоевиків напав у Дісельдорфі на бюро комуністів. Гітлерівці вистрілили ок. 30 куль у вікна бюра; зранили тяжко одного комуніста, двох лекше.

СТРАЙК У КОПАЛЬНІ.

ПРАГА, 11. І. ПАТ. У копальні вугля в Гандлевій на Словаччині вибухнув страйк. 2.100 шахтярів здержалося від праці наслідком виповідження збірної умови.

—o—

Літаки проти повстанців.

З Дельгі повідомляють, що магараджа Альвару рішив купити два літаки, яких хоче вжити до летів понад околицями, де вибухли повстання магометан проти панування магараджі На його думку літаки, що воркотять у воздусі, зроблять велике враження на повстанцях і причиняться до здавлення бунту.

— **Обережна ощадність.** Серед загального клича за ощадністю попадається одни за видаванням гроша. Проф. В. Бебсон, економіст і статистик, заявляє прилюдно, що вже забагато тих кличів за ощадністю. Він думає, що через те власне люди почали ховати гроші, а з тим іде в парі застій в фінансовім житті. Щоби рушити підприємства, треба почати видавати гроші, отже пускати їх в оборот. Він йде дальше й каже, що якби мав силу Мусолінього, то заказав би давати добродійні допомоги, а зате казав би видавати гроші на анонси та на розпродаж нагромаджених товарів. Отже люди без роботи дістали би роботу, яка спонукала би до дальших підприємств. А як гріш раз пущений в рух, то він мусить знову робити свою службу, як робив давнішими літами. Бебсон каже, що якраз не тепер пора проповідувати ощадність, коли самі люди прийшли до такого висновку, але не те був час від 1926 до 1929 року, бо тоді було з чого щадити. Таксамо не можна зарадити безробіттю тим, що помагається людям дальше оставати без праці, але тим, що дасться їм роботу.

— **Новий рік у Ню-Йорку.** Американська преса ствердила одноздідно, що такої веселої стрічі нового року у Ню-Йорку, як остання, не було від часів „сухого" режіму. У ресторанах, готелях і по приватних домах алькоголь лився ріками. За вино і шампанське платили великі гроші Агенти прогібіційного закону були невтральні. Контрабандисти алькоголю заробляли більш як попередніх літ, відчуваючи, що це вже останні хвилини їхнього панування. Хоча протиалькогольний закон не скасований, громадянство є тої думки, що фактично він не існує. Поліція почувала це і не мала сміливости арештувати перших із берега, коли бачила, що тисячі явно пють і наливають у склянки та чарки алькоголь.

— **З Українського Лікарського Т-ва.** В пятницю 13. ц. м. в год. 19 відбудеться в домівці Т-ва при вул. Чарнецького ч. 26/I. відчит д-ра О. Філясе' Нові погляди на етіольогію Erythema nodosum у дітей.

— **Подяка.** Вп. д-рові В. Електоровичові і д-рові М. Рослякові, адвокатам в Чорткові, складають щиру подяку Ярослав Клим, Осип Кузик, Тарас Левчук, Мирослав Кушнір, Микола Грєчка і Іван Демчук всі в Копичинцях та їх рідні за опіку в часі побуту в слідчому арешті і за оборону в карному процесі за приналежність до ОУН.

З концертової салі.

КОНЦЕРТ ЛЬВІВСЬКОЇ ФІЛЬГАРМОНІЇ. — АРТУР РУБІНШТАЙН.

Останній симфонічний концерт — під диригуванням п. Должицького — зібрав найбільш численну авдиторію з усіх симфонічних концертів цього сезону. Чимало до цього причинився мабуть соліст, львов'янин Яків Гімпель, відомий скрипач. Шкода, що замісць заповіджного концерту Чайковського, виконав Гімпель нудний і воднинстий Концерт Гольдмарка, який вправді дає нагоду скрипачеві показати свою віртуозність, але публіку спонукує... до думок над партією цього роду епігонистичних творів. Як скрипач, Гімпель завів очікування: від його останнього виступу у Львові (перед кількома роками) не зробив він ніяких поступів — очевидно в розумінні музикальности і культури, — і того, чим він блестів як хлопчина чи молодець — сьогодні не досить дорослому мущині.

„Фантастичну Симфонію" Берліоза, цього батька програмової музики і модерної інструментації, виконано дуже старанно. Диригент і оркестра віднесли вповні заслужений успіх.

Артур Рубінштайн все ще „притягає" публіку — навіть в нинішні „кризові" часи. Про них нагадувала всетаки програма його концерту: за виїмком скерців Шопена — самі „легкі" твори, здебільша танкового характеру — як нпр. вальси Брамса, Ліста, танки де Фаї чи Альбеніца — або ве менше „легкі" — хоча й не танкові — як нпр. Ліста Сонет Петрарки чи Ноктюри Скрябіна. Отже: програма пар екселянс під смак широкої публики! Про Рубінштайна нічого нового не можна сказати: це піаніст великого стилю, який як мало хто вміє оперувати цілою гамою ніжних красок і нюансів.

др.

Дописи.

БУЧАЧЧИНА.

З діяльности Філії „Просвіти" в Бучачі. Заходом комітету допомоги „Просвіті" при Філії „Просвіти" в Бучачі відбувся в четвер 5. І. ц. р. діточий ярмарок, з чого чистий дохід у квоті поверх 10 зол. призначено на Т-во „Просвіту".

Колада на „Рідну Школу". Колядою на „Рідну Школу" в Бучачі занялося Т-во „Сокіл". Колядували двома партіями, одна на передмісті, друга в самому місті. Разом на обі листи заколядували 128.20 зол., яку то квоту зараз вислали до Гол. Т-ва.

Амат. вистава в Монастириськах. Аматорський турток при чит. „Просвіти" в Монастириськах відограв у неділю 1. І. ц. р. комедію п. з. „Бабський бунт". Публика виповнила салю по береги й обі сторони були вповні здоволені з вистави.

Праця Кружка „Рідної Школи" в Монастириськах. Кружок „Рідної Школи" в Монастириськах працює на області монастирецької судової округи. Завдяки невтомній праці п. Рибака Норберта підготовлено коляду на „Рідну Школу" і в своєму окрузі і в самих Монастириськах. Гарно вишколений п. Рибаком мішаний хор заколядував у самих Монастириськах біля 200 зол., що є немалим осягом у нинішніх часах.

З життя „Союзу Українок" у Монастириськах. „Союз Українок" у Монастириськах проявляє розмірно добрі праці. В найближчому часі задумує уладити спільно з управою монастирецького складу П. С. К. в Бучачі господарський курс для дівчат із дооколичних сіл. Такий самий курс у менших розмірах має вести в Григорові від „Союзу Українок" у Монастириськах п. Монастирська, жінка тамошнього пароха.

Життя перемагає. Кооперативна „Загальний закуп і збут", коop. з обм. поруков. в Ковалівці, пов. Бучач, належала ще недавно до „Русского Рев. Союзу". В останніх часах виступила із згаданого вище Союзу і вступила в члени РСУК у Львові. Завдяки зв'язкам зі складом П. С. К. Бучач у Монастириськах ця кооператива розвивається тепер досить добре. Як бачимо, то життя перемагає мертву і бездушну вже тепер москвофільську течію.

СПОРТ.

З КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩАТАРСЬКОГО КЛЮБУ.

Дня 14. і 15. ц. м. відбудеться у Славську заходом К. Л. К. **лещатарський курс для початкуючих.** Відїзд зі Львова до Славська у пятницю в год. 18.15. Нічліги у власній домівці. Взяти з собою коци. Подрібні інформації подаємо телефоном 6-24 до год. 15.00.

Дня 17. ц. м. відбудуться ширші сходини К. Л. К. в домівці, Львів, Ринок 43, Тов. „Земля".

Д-р З. Русин у Тчеві, один з ініціяторів і основників К. Л. К., зложив на викінчення домівки К. Л. К. у Славську 100 золотих, за що йому складаємо щиру подяку.

Видїл.

ТРІУМФИ ГАРКАВЕНКА.

В турнірі професійних сиачів, що відбувається тепер у Ціріху, український змагун Олександер Гаркавенко поклав на днях мистця Польщі Штекера. За перше місце змагаються: Гаркавенко, Штекер і шлеський великан Грабовський. Нинішня польська преса, аби осолодити кось Штекерові його поразку, розписується широко про його перемогу над німцем Дерінгером, яка, мовляв, викликала серед видців „небувалий ентузіязм".

ПОГОНЬ — ГАСМОНЕЯ 5:1.

Тренінгові змагання в гаківці Погоні з Гасмонеєю покінчилися перемогою першої у відношенні 5:1 (2:1 1:0 2:0).

ТУРНІР ЖИДІВСЬКИХ ДРУЖИН.

У найближчу суботу й неділю відбудеться на торі Л. Т. Л. при вул. Пелчинській гаківковий турнір жидівських дружин з приводу 25-ліття львівської „Гасмонеї". В турнірі братимуть участь: Маккабі (Краків), Ж. А. С. С (Варшава), Дрор (Львів) і Гасмонея (Львів).

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

„PRZEGLĄD SPOŁECZNY", miesięcznik Nr. XII Rok VI. Lwów, grudzień 1932.

„SLOVENSKY PREHLED", sbornik pro poznavani politickeho, socialniho a kulturniho zivota slovanskych statu a narodu. Praha, prosinec 1932. Rocnik XXIV.

„BULLETIN MENSUEL de Renseignements économiques et sociaux". XXIII. année. Nr. 12. Roma, décembre 1932.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у приватних оборотах 8.95.

ЗБІЖЖЕ.

Львоко Підволочиська: Овес двірський 13.00—13.50, пшениця двірська 26.75—27.00, пшениця збірна 22.50—23.00, овес замоклий 11.25—11.75, овес збірний 9.75—10.00, Львоко Львів: Пшениця двірська 740 28.75—29.00, пшениця двірська 720 26.50—27.00, пшениця збірна 24.50—25.00, овес двірський 15.00—15.50, овес двірський замоклий 13.25—13.75, овес збірний 11.75—12.00.

Інші курси незмінені.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 2. і 3. І. 1933 р. за масло експортове та десерове прима по зол. 2.40, дня 4., 5. по зол. 2.20, дня 6., 9., 10. по зол. 2—, дня 11. І. 1933 зол. 2—, за літру молока 15—17 сот., за кожу вець 5.40.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр

Четвер, 12. І. год. 7.30 веч. „Самум".

Театр Різнородностей.

Четвер, 12. І. год. 7.30 веч. „Джем і Джаль".

Кіна.

АДРІЯ: „4-х чортів".
АПОЛЬО: „Рай підростків".
АТЛЯНТІК: „Безпритомні".
КАСІНО: „Мата Гарі" (Гретта Гарбо).
КОЛІСЕЙ: „Мелюка, цяцка Маракешу", ревія 100 кг. сміху".
КОПЕРНИК: „Кохай мене сьогодні!" (Мор. Шевальє).
МАРУСЕНЬКА: „Кохай мене сьогодні" (Мор. Шевальє).
МІРАЖ: „Її к. фельдмаршал" (із Вл. Бурівном).
ОАЗА: „Чоловік якого я вбила", ревія „Вулькан шалів!"
ПАЛЯС: „Жінка на одну ніч".
ПАН: „Ніч шаду".
ПАСАЖ: „Джекі моряком", „Таємний документ".
ПРОМІНЬ: „Блакитний метелик і рожівський хор.
СТИЛЕВЕ: „Містер Джекиль і др Гайд", ревія „Веселий Свершок".
УТІХА: „Дівча знад Волги", ревія „Веселий куток".
ХИМЕРА: „Під чаром Неаполю".

Закордонне радіо.

Четвер, 12. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, **Бреслав** (325) 21.25 Давні танці, нові пісні, **Мілян** (331,4) 11.15, 19.00 Музика, 21.00 Опера, **Штрасбург** (345,2) 21.30 Концерт, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.40, 19.00, 19.25 Спів, **Букарешт** (394,2) 19.40 Опера, **Білгород** (430,4) 19.00 Нар. пісні, Нада Александрович, **Стокгольм** (435,4) 20.45 Військова музика, 22.00 Солісти, **Рим** (441,2) 20.45 Симф. концерт, **Прага** (488,6) 19.20 Славянські пісні, Бородіна-Черкаська, 19.50 Бахові й Гайднові сонати, **Відень** (517,2) 17.00 Капеля, 21.00 Віденська оперетка, **Мінхен** (532,5) 20.00 Вес. програма, **Будапешт** (550,5) 12.05 Солісти, 17.30 Циг. орхестра, 19.30 Опера, **Любляна** (574,2) 20.00 Опера, **Харків** (937,5) 10.00, 16.30 Концерт, 13.15 Музика, 15.15 Український концерт, 18.00 Опера, 24.00 Звуковики, **Москва** (1000) 17.25 „Демон" оп. Рубінштайна, **Париж** (1724,1) 12.30, 20.20 Концерт, 21.45 Бельгійський вечір.

Пятниця, 13. січня 1933.

Кенігсберг (217,1) 11.30, 20.10 Концерт, **Братислава** (278,8) 19.20 Концерт, 20.10 „Фатальне запрошення" комедія Клераля, **Гуізен** (296,1) 20.55 „Клайн Доріт" оп. Кеслера, **Мілян** (331,4) 21.00 Концерт, опера, **Гельсінгфорс** (368,1) 17.25 Гармонія, 19.00 Концерт, **Букарешт** (394,2) 20.00 Вечерія вечір, **Рим** (441,2) 13.00, 16.00 Концерт, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 17.00 Солісти, 19.45 Нар. пісні, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 18.40, Концерт, 16.00 Для дітей, 17.00 Музика, 24.00 Оп. арії.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 12. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20, 22.55 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15, 17.00 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 „Новочасні форми предметів щоденного вжитку", 16.25 Лекція фр. мови, 16.40, 17.40 Відчит, 18.00, 20.00 Легка музика, 19.00 „Візит у Рані Руській Августа II. з Петром В.", 19.15 Всячина, 19.30 „Пук і дуби" гумореска, 19.45 Прес. рад. денник. Спортові вістки, 21.30 „Монсіє Гелей" авд., 22.15 Циг. орхестра 23.00 Танкова музика.

Пятниця, 13. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20, 23.25 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.25, 18.40 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Лекція англ. мови, 15.50 Грамофон, Сільва рерум, 16.10 „Жалісна історія про паяцика Фрицка", 16.40 „Джан Лок — батько лібералізму", 17.00 Концерт 18.00 Солісти (Кісілевська — сопран, Рейхан — баритон), 18.50 „Чоловік і машина", 19.10 Всячина, Грамофон, 19.30 Успіх з інтересах, 19.45, 23.20 Прес. рад. денник, 20.00 Муз балачка, 20.15 Фортепян, 21.00 Трансм. з Мілкно: Концерт, 23.15 Спортові вістки.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооп. Український Театр у Львові. — Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Калуш: Нар. Дім: 12. І. „Весела вдовичка, 13. І. „Бродвей", 14. І. „Мікадо", 15. І. „Сорочинський Ярмарок", 16. І. „Роксі".

З Калуша театр заїде на 4 вистави до Станиславова.

Жертви для нещасної матері в золотих: О. Л. 5, Г. Л. 2, Я. Л. 5, В. Л. 2, П. П. 1, Якимів 5, Р. С. З. Ірена Гашинська 5, Мирон і Левцьо Р. 1.50, Теод. Мартинець 5, С. Матіева 2, Анна Стефанишин 1, М. С. Яворів 5, Громадини Зборова: о. В. Кулик 3, Д-р М. Стефанишин 3, Д-р М. Бойко 2, Інж. О. Стойкевич 2, Д-р І. Макух 1, А. Сенних 1, о. Юхнович 1, М. П. 0.50, О. Маланчук 1, М. Сінтинський 1, Я. Шпак 1, М. Антонік 1, В. М. Ліско 5, Вірця і Лідзя Чайківські 5, Висьневські 7, Ір. Киприянівна 5, Вол. Перепелинський 3, Ів. Бурда 2, Чемеринська 10, Калина Танчаківська 1, Конрадова 5, Павійчук О. 1, К. Р. 0.50, Морозова А. І, О. Г. 2.50, Лотоцька О. 1, С. Л. 0.75. М. Д. 0.50, О. П. 1, І. Р. 2, А. Глібовицька 1, Ковшевичева 2, Г. Т. 0.75, Л. М. 2, О. Я. 5, Г. К. 5, М. К. 5.50, М. Садовська 2.50, Чит. „Просвіти", Улюч 2, С. Д. Л. Самбір 5, Марійка і Гануся з Тернополя 14, Стефанія Курдилик 2, дві особи з Надвірної 4, І. і Р. К. зі Снятинщини 2.50, Н. Шевчик 3, Учитель 2.50, С. Г. Бучач 5, Атенка П. 2, М. К. Любачів 2, Л. Студинська 1 ам. долар. Разом з попередніми жертвами 532.50 зол. і 2 доляри.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

БРОКАТИ від зол. 3.80, коцдри, постіль, фіранки, капи, портієри і накидки найдешевше **Фрайліх, Львів, Сикстуська 21.**

МЕБЛІ елегантні та тривкі на догідні сплати: **„Меблосплат" Городецька 7.** 1039 7—10

МЕБЛЬОВАНА окрема кімната зараз до найняття. Шашкевича 4, II. п. 1206 2-2

1 ЗОЛ. направа брошки, перстеня або ковтка коштує у Мандля, вул. Коперника, проти кіна „Коперник". 1197 1-10

ЕМЕРИТОВАНИЙ суддя (22 літ служби) глядає бюрового заняття у Львові, володіє українською, польською, німецькою мовою. Зголошення Василь Оробець, Коломия, Тарновських. 1210 1—3

СЕПАРОВАНИЙ учитель, літ 24, ожениться з богатою, пристійною українкою до літ 22. Неанонімові зголошення зі знимкою „Діло" — „Чорнявий". 1—1

Прислайте передплату!

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ ВІЗКИ ДІТОЧІ

поручає дешево фабричний склад

МЕЧ. ВОЛКОВИСКИЙ

ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 5. Тел. 95—97

Металеві тапчани.

УВАГА! Ціни фабричні.

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає такі свої видавництва:

Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild Scherls Magazin, Algemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.

Адреса всіх видавництв:

BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41

У листах треба зазначувати:

Ausland-Abteilung. Місця платности у Польщі: Банк для торгівлі та промислу, Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.490). Почтове конто в Берліні: **Berlin, N-4 3.111.** 2—7

Направа слухавок з доданням нових шнурів, регуляцією і магнесованням зол. 1.— Перерібки і електрифікація вілбірників найдешевше:

РАДІО-ЛЯБОРАТОРІЯ

Львів, вул. Бема 12 а в подвірю, Тел. 8 1141 чемности 1-25. 5—1

Нововідчинений першорядний магазин ПАНЧІХ

„М А Н О Н", Сапіги 1 (pir Коперника) поручає панчохи, рукавички і біляз, по 820 цінах крізових. 8—16

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.15	Остання сторінка 1/1	зол. 380.—
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги	„ 0·40	„ „ 1/2	„ 200.—
1 „ „ в тексті і новинках	„ 0·48	„ „ 1/4	„ 110.—
1 „ „ на першій сторінці	„ 0·55	„ „ 1/8	„ 60.—

Дрібні оголошення від слова: натрипоміяльні по зол. 0.15; купно, продаж, винаєм і т. п. „ 0·10; шукаючі праці „ 0·08. Слова товстим друком подвійно.

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костів — Видає Видавниче Спілка „Діло" — З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10

ч. 9 (13.248). Львів, субота 14. січня 1933. Poczтowe opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ощадн. 143.322.
Адреса для телеграм „Діло" Львів
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·50 зол. Чвертьріччне 13·50 „ Піврічне 27·00 „ Річно 45·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 нов.. Швеції 7·50 зол.. Німеччині 5 нм. фр.. Чехословаччині 30 ч. к.. Румунії 150 лей Болгарії 7·50 зол. Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Маланчин Вечір
найгарніше проведете в колі своїх знайомих у
Кавярні „Уніон"
Косцюшка 1 (Народня Гостинниця).
На гостей чекають милі несподіванки.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий"
у ЛЬВОВІ, РИНОК, ч. 10.
ч. тел.: 433. — Конто Почтової Щадниці ч. 143.467. — власна каменниця при вул. 3. Мая ч. 15)
як Центральна Каса Українських Кооператив приймає вклядки ощадности, обезпечує їх у твердій валюті та помішує в наших кооперативах, що зможе піднести господарський розвій українського народу.

ASSICURAZIONI GENERALI TRIESTE
Генеральна — Аенція
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОПЕРНИКА 3.
Бюра відчинені від години 8—3-ої пополудне з винятком неділь і свят 1211

ЛЕЩАТА, СОВГИ, САНКИ та інше спортове приладдя дістанеш найдешевше в одинокій українській спортовій складниці „ПЛАСТ", ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 35.

Незалежність думки і самостійність у праці.

(Допис з Америки).

Ню Йорк, 28. грудня 1932.

„Богато найчистіших перел пропадає на дні моря; богато гарних квіток цвите й загибає на пустині" — каже англійський поет Т. Грей у своїй „Елегії писаній на сільському цвинтарі". — Хочби ми, як нація, не знати які великі цінности зберігали; хочби українці були найвартнішим народом під сонцем, то вони не діждуться ніякого признання, коли самі не постараються про розголос для себе.

Пощо цей розголос? — Живемо в Америці, де реклама творить другу половину бізнесу. Великі підприємства мають окремі департаменти для розголосу; на університетах є окремі катедри, де викладають про розголос як науку: кандидати на уряди видають більше на рекляму, ніж приносить їм платня, яку вони надіються дістати і т. п. Але реклама мусить опиратися на правдивих фактах — як це підписаний мав нагоду навчитися не лише в практиці, але також і в часі студій цього предмету на університеті, в парі із студіями журналістики.

Цілий світ глядить тепер на Злучені Держави Америки як на найбільшу фінансову потугу. Нема сумніву, що Америка буде також рішати і в політиці і то в недалекій будуччині. Чужинні амбасади так добре заходяться біля приведання для своєї справи американського уряду.

На наше щастя, ми, як нація, маємо в Америці велику українську амбасаду, якою є українська еміграція й імміграція, тобто та молода Україна, що вже тут родилася й виховалася. Цю амбасаду треба заосмотрити агітаційним матеріялом того роду, щоби вона могла представити українську справу як одну з найважніших у світі. Лише як ми зможемо переконати світ, що українська нація є важна для існування інших націй, можемо надіятися від світу допомоги. Самі апелі до справедливости, до милосердя, до інших почувань не спонукають інші нації до якоїсь акції в користь українського народу. Бо коли навіть льокалізується якусь пошесть, то це з милосердя над тералічними, а більше тому, щоби запобігти її поширенню на інші краї. Це треба мати за увазі і при агітації за звільненням із найданів українців у кожній займанщині.

Як москалі займали Львів, підписаний перебував тоді в Яворові, отже кілька миль від Львова, а нічогісінько не знав про евакуацію міста, поки не натрапив на цілі поїзди втікачів, коли пустився в дорогу до Перемишля, а потім через Відень до Америки. Коли приїхав тут, довідався, що наші земляки з Америки слідили крок за кроком на підставі телеграфічних звідомлень напір російських військ і вже наперед знали, що Львів мусить упасти. Таксамо слідили ми звідси події у дальших роках. Подібно стоять речі й тепер. Звідси, з Америки, ми маємо нагоду слідити все, що відноситься до подій на Сході Европи на підставі телеграм кореспондентів. Крім того маємо нагоду читати книжки, видавані чи то в Америці, чи в Німеччині, чи в Англії чи де інакше, коли в тих книжках порушується українське питання. Отже з такої перспективи ми можемо мати ліпший перегляд української справи, ніж може рідний край. Важне при тім те, що ми не маємо цензури.

Приходимо до заключення, що йде історична боротьба двох світів: дотеперішнього, так би сказати християнського, з його евро-американською або так званою західною культурою; і евро-азіяцькою, з новою, більшовицькою культурою. В цю боротьбу вмішана ціла Европа й Америка. Деякі американські письменники твердять, що колись прийде до головної розправи м'ж двома культурами: більшовицькою й американською. І вже тепер приготовляють американську суспільність на цю неминучу конечність.

Не нашим ділом запускатися в пророцтва. Але нашим ділом взяти участь в кристалізуванні поглядів і виказати важну роль, яку в розвитку майбутніх подій може й повинна відограти Україна. Наші західні сусіди знають, про що мова і раз-у-раз видають публікації в англійській мові про свою важну місію на Сході Европи. Вони виказують напр., що вони лише продовжують історичне діло передмуря цивілізації на Сході. Тимчасом без нашої спонуки появляються публікації, в яких сказано, що самі наші сусіди своєю політикою супроти українців, не то що не можуть бути ніяким заборолом проти новочасного більшовицького імперіялізму, але противно, що вони саме більшовизують свою східню територію, винищуючи християнську культуру через відбирання церков, замикання шкіл, мілітарні наїзди на мирне населення і т. п. Отже вони властиво є форпостами більшовицької культури і самі собі приготовляють руїну. Так пишуть не українці, а інші народи.

Це важна пригадка для нас. Так довго український нарід терпів татарські наїзди, як довго надіявся, що держава, в котрій жили українці, прожене їх з наших земель. Аж як українці створили своє козацтво, щойно тоді татарва зрозуміла, що проти них стоїть сила. Гасельну роль держави виказав Лозінський у своїй книжці „Правом і левом". Тепер історія майже точно повторюється й українці не мають чого надіятися на поміч західнього сусіда проти більшовицької навали зі сходу. Єдина сила, яка може спинити більшовизм, лежить у нас самих, тобто у витворенні такої суспільної структури серед українського народу, щоби навіть і політичний більшовизм її не міг знищити. Британський посол, Рені Сміт, що недавно говорив лекцію в Ню Йорку, подивляє український кооперативний рух серед галицьких українців. Ще лише квестія створення своєрідної кооперації праці. Коли би напротязі кількох літ можна в Галичині положити тривкі основи під нову суспільність, тоді ми зможемо перед світом похвалитися, що ми знайшли спосіб застановити похід більшовизму. І вже тепер треба робити собі ім'я пож ж тими націями, що нас потребуватимуть у своїх приготуваннях до майбутньої розправи з більшовизмом. Без відповідної реклями не вдасться нам звернути увагу світа на себе.

Від часу покінчення війни велика скількість українців перебуває поза границями свого рідного краю. Цю обставину треба використати в двох напрямах: раз для розголосу рідної справи, а друге на студії суспільних та культурних відносин за границею і перещіплювання добрих здобутків чужої культури в рідному краю для скріплення сили нації. Коли наші брати в рідному краю поведуть завзяту працю і дадуть нам, заграницею, матеріял для розголосу своєї праці тоді нашим обовязком буде напружити всі наші зусилля цей матеріял відповідно використати. Рідний край не має причини стидатися жадати помочі від своїх дітей, що пішли у світ. Теж обовязок кожного українця дати своєму народові все, що лише в його силі, не дивлячись на те, що є й такі одиниці, що вважають працю або жертву для рідного краю за якусь ласку. Але, щоб ніхто заграницею не мав вимівки, треба уложити плян праці і прямо поручити кожному членові нації виконання якоїсь частини.

А ми, як нація, не маємо причини стидатися накидати чужинним народам та державам наші домагання. Велика війна не вибухла з нашої причини. А навіть якби й так, то війна є періодичним загальним нещастям, на яке ніхто не відповідає. Тепер час на зужитковання всіх сил для відбудови світу. Коли найумудріші голови втяли у Версалі таку штуку, що тепер стала причиною хаосу на цілому світі, то ми не маємо причини чутися пониженими за те, що нас вибили і розчетвертували. Так само теперішня всесвітня криза показує, що й найбільші мізки є пігмеями супроти якогось нового ладу, що надходить проти їх волі і передбачування. Отже ми не маємо причини почуватися незрілими, коли виступаємо з проектом якогось нового ладу, котрий дійсно може стати ратунком світу.

Але нехай всі свідомі члени української нації зберуться на відвагу взяти участь хоч в дискусії над створенням сили нації. Нехай кожний спробує бути самостійним у думках, а тоді прийде незалежність у виконанні різних думок. Зі самостійністю в праці одиниць прийде самостійність цілого народу. *Д-р Семен Демидчук.*

Два розпорядки до декрету про право про товариства.

II. Існуючі і зголошені товариства.

Другий виконавчий розпорядок (із 17. грудня 1932 В. З. П. Р. ч. 116 поз. 964) відноситься до товариств вже існуючих або таких, котрі зголошено до дня 31. грудня 1932, але ще їх не зареєстровано.

Існуючі досі закони про товариства з правною особовістю, себто зареєстровані польською владою чи давніше австрійською, існують дальше і зовсім не потребують ніякої поновної реєстрації. Це відноситься прим. до Товариств „Просвіта", „Рідна Школа" зі всіми їх філіями, читальнями чи кружками, до Т-ва „Союз Українок" зі всіми його філіями, до товариств „Сокіл", „Луг", „Каменярі", дальше до різних освітніх, культурних, гуманітарних, руханково-спортових, касинових і т. д. товариств, котрі правно існували в дні 1. січня 1933 р. Всі вони без виїмку мали у нас в Галичині правну особовість на основі австрійського закону про товариства з 15. листопада 1867 В. з. д. ч. 134, а таксамо на північних українських землях на основі російського закону про товариства з 4. (17.) березня 1906 і деяких польських законів з кількома незначними виїмками. Тимсамим не потребують вони скликувати тепер ніяких зборів, ані переводити зміни статуту для пристосування до теперішнього декрету про право про товариства. Якщо в будучности хотілиб існуючі товариства змінити

Забезпечення родини це скріплення моральної і матеріяльної сили кожного народу. Обезпечіть свою родину негайно в одинокому

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ И РЕНТИ

„КАРПАТІЯ“,

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна камениця).

свій статут, то — очевидно — таку зміну мусять зареєструвати. Словом: у дотеперішньому правному стані наших товариств не буде ніякої зміни з винятком права нагляду державної політичної адміністрації над товариствами, які то права значно тепер поширено. Але говоритиму словами розпорядку.

Товариства і союзи товариств, що існували правно в дні 1. січня 1933, опирають найдальше своє правне існування на останньому рішенні, виданому щодо затвердження (реєстрації) товариства на основі дотеперішніх постанов властивою адміністраційною чи судовою владою.

Поза цим до товариств, про які мова у повищому уступі, матимуть пристосування відповідні постанови права про товариства, а зокрема — до товариств, що не мають правної особовости, постанови про зареєстровані товариства — з винятками, що їх передбачує цей розпорядок (§ 1).

Вписи до реєстру, передбачені у праві про товариства, що не дотичать зміни статуту, будуть переводитися в дотеперішніх реєстрах, що їх веде влада загальної адміністрації, лишень остільки, оскільки давній реєстр має відповідні рубрики. Дані, непередбачені у тих рубриках, будуть унагляднені в актах, що відносяться до товариства. Таксамо тільки в актах будуть унагляднені дані щодо тих товариств, для яких досі не ведено реєстрів. — **На випадок зміни статуту товариство мусить бути зареєстроване поновно на основі постанов права про товариства (§ 2).**

Поминаю постанови §§ 3 і 4 розпорядку, бо вони відносяться до колишньої пруської займанщини.

Справи з круга ділання права про товариства, незакінчені в першій інстанції, мають бути поладнані на основі постанов цього права передбаченою у ньому владою. У тій ціли влада загальної адміністрації, що має поладнати ці справи, покличе сторони до відповідного доповнення їхніх подань і відповідно до висліду такого доповнення спрямує акти до властей, покликаних до цього згідно з постановами права про товариства. — Справи про реєстрацію, неполагоджені в першій інстанції реєстровими судами, суди ті перекажуть негайно реєстраційним властям, покликаним до цього по думці права про товариства. Ті власти з надісланими справами поступлять згідно з постановою уступу 2 нинішнього параграфу (§ 5).

Справи, що є в ході полагоди у другій інстанції (відкличній), слід полагодити на основі дотеперішніх постанов (§ 6).

Нинішній розпорядок не обмежує прав, признаних товариствам на основі польсько-німецької горішньо-шлеської конвенції, заключеної в Женеві дня 15. травня 1922 р. (§ 7).

У грудні 1932 р. внесено до воєвідських урядів у Львові, Станиславові і Тернополі багато подань про затвердження статутів кружків „Рідної Школи“, читалень „Просвіти“, „Соколів“, „Лугів“ і „Каменярів“. Подань тих не поладжено і їхня реєстрація буде переведена вже згідно з постановами декрету про право про товариства — обох виконавчих розпорядків. Важне те, що ті всі зголошені, але незатверджені товариства мусять тепер заплатити окремо 30 золотих за оголошення реєстрації в „Моніторі Польскім“. З огляду на значне число тих зголошень буде це поважним податком до державної каси, від котрого може неодно товариство усунеться через те, що не зложить оплати 30 зол. і тимсамим не увійде в життя.

Наприкінці слід мені згадати про постанову статті 11 декрету про право про товариства, що відноситься до кооператив, які по статуту займаються крім економічної ще й культурною діяльністю. Ті кооперативи, якщо хотять дальше вести культурну діяльність, мусять про це повідомити староство свого осідку з долученням одного примірника статуту (ст. 12 декрету), подаючи: 1) назву товариства, його ціль і засоби діяльности, 2) терен діяльности й осідок товариства, 3) імена і назвища та адреси членів управи і їх заступників, 4) спосіб покликання управи, 5) спосіб приняття й уступлення членів і 6) спосіб розвязання товариства. Подання треба остемплювати на 5 зол. 50 сот. (коштує 6 зол. 5 сот.). Староство має відповісти до 4 тижнів (ст. 13). Про кожну зміну у складі управи, адреси і льокалю кооперативи треба повідомити староство (без стемпля) до двох тижнів. Якщо кооператива не хоче дальше вести культурної діяльности, то мусить про це також повідомити староство. У своїй діяльности в культурній ділянці кооператива підпадає під постанови, що відносяться до звичайних товариств (ст. 12 до 18 включно декрету про право про товариства). Реєстраційної оплати в квоті 30 чи пак 20 золотих щодо кооператив нема, бо їх не оголошують у „Моніторі Польскім“. Та проте кооперативи надальше мають правну особовість, котру набули з хвилею реєстрації в суді на основі постанов кооперативного закону. Думаю, що у цій справі Ревізійний Союз Українських Кооператив видасть окремі поучення й інструкції для підчинених собі кооператив та оголосить їх у „Госп.-Кооп. Часописі“.

Д-р Степан Баран.

Чар Країни Сходячого Сонця віднайдете у нововиданій книжці

СТ. ЛЕВИНСЬКОГО

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.

Нищення самоуправи.

Як санація з ендецією „забезпечує права польського населення“?
(Дискусія в адміністраційній комісії сойму).

Дня 10. і 11. січня ц. р. дебатували в адміністраційній комісії сойму над виборчими приписами до громадських рад. На підставі урядового проєкту вибори до громадських рад мали би бути загальні, рівні та безпосередні. Староство має право ділити громаду на виборчі округи, які мають вибирати одного, двох, чи найвище 3-х громадських радних, залежно від числа населення даної виборчої округи. **Вибори відбуваються на виборчих зборах явно,** а тільки на жадання 1/5 частини виборців, присутніх на зборах, вибори відбуваються тайно. Виборці голосують тільки на назвисько одного зі зголошених кандидатів до громадської ради, а вибраним буде той, хто дістав найбільше голосів.

Вибори до рад громадських і збірних треба переводити через т. зв. виборчу колегію, до якої мають входити: 1) громадські радні від тих громад, які мають свої ради; 2) від тих громад, які не мають громадських рад, мають належати до виборчої колегії делегати від двох до 12. Скількість тих делегатів устійнить повітовий староста відповідно до скількости населення громади і 3) солтиси та підсолтиси всіх громад. Так, як при виборах до громадських рад, так само і при виборах до збірної громади має право повітовий староста поділити цілу громаду на виборчі округи і назначити, скільки громадських радних яка округа має вибирати.

У дискусії над тими двома справами забирали голос представники всіх клюбів. Характеристичним був виступ **пос. Верчака,** представника „Клюбу Народового“, який жалівся, що предложений урядом проєкт „не забезпечує належно інтересів польського населення“ на землях з українською більшістю, передовсім на землях Східної Галичини, і домагався такої виборчої ординації, яка призначалаб окрему польську курію. При тій нагоді повторював пос. Верчак старі ендецькі дурниці, наче теперішній уряд „підтримує“ у Сх. Галичині українців та „розбиває“ поляків.

У справі виборів до громадських рад забрав голос **пос. Олекса Яворський,** який передусім заявився за пятипредметовим виборчим правом, одночасно промовець розправився з виводами пос. Верчака, застерігаючись, що він не має наміру боронити санацію перед ендеками. Однак, коли мова йде про нібито протегування українців, то українське населення знаменито відчуває, що теперішній уряд з найбільшою послідовністю переводить політичну програму польської ендеції, а ендеки є лише наче контрольорами совісти санації. При цій нагоді пос. Яворський відчитує статтю з органу санаційної молоді „Ґунт Млодих“, де сказано виразно, що посли з ББ є такими самими загорілими націоналістами, як посли з ендеції, тільки ще сміливішими у сесійній тактиці („пацифікація“). Якщо річ іде про забезпеку інтересів польського населення на українських землях, то про це аж надто дбала і дбає влада, яка у предложеному проєкті самоуправного закону забезпечила органам адміністрації небувалу свободу вмішуватися і керувати громадською самоуправою. Найсправедливішою розвязкою національних прав у самоуправі було би голосування рівне, безпосереднє, тайне, загальне і пропорціональне; пропорціональність дала би польському населенню повну забезпеку їх прав, відповідно до чисельности того населення у даній громаді.

У дальшій дискусії над постановами закону про виборчі приписи до рад збірних громад промовляв 11. ц. м. **пос. С. Кузик.** Зміст його промови такий:

Посторонній слухач, не ознайомлений з дійсністю у польській державі, прислухуючись дискусії над виборчими приписами до громадської сільської ради та до ради збірної громади, набрав би переконання, що польська влада так толерантно відноситься до українського народу і так той нарід протегує, що аж представники польських партій мусять журитися забезпекою польського населення перед українською майорізацією. Льогічно, той слухач міг би подумати, що на українських землях панує не польська влада, а що та влада і польське населення мусять з важким трудом боронитися перед українцями. Тимчасом на ділі польська влада позбавляє крок за кроком український нарід тих прав і здобутків, які він мав перед польським пануванням. Доказом цього також і предложений закон про самоуправу та ті постанови закону, які зменшують права українських громадян. Промовець вказує, що супроти українців нинішня влада змінила тільки методи поведінки. За влади польських ендеків постанови закону були безоглядні, але ясніші. Закони, які виходять за часів санації, є більш скомпліковані і дають органам влади ширше поле до зловживань. На практиці вони нищать цілковито кожний прояв збірного життя нашого народу. Приписи про вибори до громадських рад і до рад збірних громад приносять шкоду українському населенню. Закон покликується на виборчий регулямін, який видасть міністр внутр. справ. Краще для населення було би, колиб ясну виборчу ординацію ухвалив сойм, а не видавав її міністр. Населення у громадах несе рівні тягарі, однак не має рівних прав, бо не має права безпосередньо голосувати на члена ради збірної громади. Право вибирати раду збірної громади мають лише привиборці, себто радні сільської громади. Промовець твердить, що на українських землях, де самоуправа розвивалася добре, нарід привик до того, щоб безпосередньо голосувати на радних громади; знаючи передвоєнні виборчі практики, не має до правиборців довіря. У цьому недовірю закріпила промовця заява пос. Хованця, який є одним із співтворців проєкту, та який успокоював ендеків, що про забезпеку прав польського населення подбали вже проєктодавці, вставляючи постанови про поділ на виборчі округи, про голосування на одного, двох чи трьох радних, про вибори радних через правиборців, про затверджування старостом війта і т. д. Хоча представники правлячої нині групи й уряду твердять, що закон не має характеру політичного, то проте таке вияснення одного із представників санації доказує ясно, що закон має саме політичні ціли. Тими політичними цілями є позбавлення українського населення тих прав у ділянці самоуправи, які воно досі мало.

Представники Українського Клюбу поставили відповідні поправки до обговорюваних статтей закону, однак в голосуванню їх відкинули, а перейшли тільки ті постанови, які з поправками Клюбу ББ представив уряд. У відповіді пос. Кузикові голова Комісії **пос. д-р Полякевич** заявив, що проєкт громадського закону „не має політичних тенденцій“, та що має на ціли тільки „урегулювання справ самоуправи цілої держави“. Уряд і санація — мовляв — не підходить до питання самоуправи зі становища протегування чи нищення політичних або етнічних груп, а буде однаково трактувати громадян, дивлячись на їх „льояльне чи нельояльне становище до польської державности“. А що поняття „льояльности“ є у пп. Полякевичів тотожне з питанням хруніяди, то новий самоуправний закон є — видно — новою пляшкою для „діяльности“ віжних „русинів“.

БРАТЧИКУ

купи щось у перфумерії

ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 7.

Якщо покличешся на оце оголошення, дістанеш для мене

ДАРОМ

гарне ЙО-ЙО „Сальферс“.

ЛЕЩАТАРСЬКІ ВІТРІВКИ,

штани, жакети, рукавиці, сорочки і т. ін. продукує і продає по цінах фабричних: Фабрика білизни та охоронних одягів „РЕНОМА“, Львів, Слонечна 9. Відпродавцям даємо знижку.

А. Пясецький С. А. Краків
Фабрика чекольди
поручає у ведучім виборі безконкурсійні тоді сметанкової, молочної десерової чекольди, як також різносортні карнельки і цукри. Не шумною рекламою, дарунками у виді лосів шахт, бонами і т. ін., але щиро ознаменитими виробами, приготовленими з гарантованих чистих сирівців хочемо здобувати признання найвищих кол, даючи одночасно своїм виробам приступність ціни.
Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

Німецькі хлібороби проти уряду.

БЕРЛІН, 12. І. ПАТ. Конфлікт між урядом Шляйхера і Ляндбундом, що закидує урядові республики протекційну політику в користь експортового промислу, викликав у політичних колах велике вражіння. Загально думають, що конфлікт буде мати великий вплив на дальший розвій внутрішньо-політичної ситуації. Урядовий комунікат зазначує виразно, що уряд республики без огляду на нельояльні виступи Ляндбунду зробить все можливе для охорони інтересів хліборобства, однак уважається приневоленим від тепер зірвати всякі переговори з управою Ляндбунду. Це становище канцлера, кажуть, заапробував президент Гінденбург. Вчора президія Ляндбунду ухвалила резолюцію, в якій скаржиться, що досі не введено контингентових розпоряджень проти імпорту хліборобських артикулів із заграниці. Уряд, який бажає, говорить резолюція, вдержати німецький селянський стан посіданий, повинен був бодай оголосити мораторію на довги хліборобства. Програму боротьби з безробіттям, проклямовану канцлером Шляйхером, резолюція називає ілюзією.

Хто заробив у нас на кольонізації.

Як „Слово Польске" демаскує Вітоса і його приятелів.

У відповідь на статтю посла Вінкентія Вітоса в „Курієрі Варшавскім" на тему мнимого корчення польськости у Східній Галичині (див. „Діло" ч. 7), появилася у вчорашньому „Слові Польскому" передова стаття М. Здановича п. з. „Нефортунна аргументація п. Вітоса", в якій автор збиває в пух і прах усі твердження Вітоса і від себе подає, хто і як з близьких і прихильників останнього заробив у нас на кольонізаційній акції. Ці інформації настільки цікаві, що подаємо їх до відома й українського громадянства.

Отже як розумів свою задачу пос. Вітос і його партія дотично кольонізації у Східній Галичині? — питає передовик „Слова Польского". Вітос — читаємо дальше — попросту використав „конюнктуру" у першій мірі до розбудови організаційної сітки „Пяста", не забуваючи при цьому випосажити найбільше собі відданих співробітників.

Ось деякі особи, що знаменито обловилися на найбільш патріотичному ділі, себто на польській кольонізаційній акції на наших землях: 1) брат посла В. Вітоса **Енджей Вітос**, що з власника кількоморгового господарства став нагло завдяки всемогучому тоді братові власником понад 100-моргового фільварку у Краснім, пов. Золочів; 2) **б. посол Плюта**, що як член надзірної ради „Т-ва Аграрно-Кольонізаційного" у Львові (яке переводило кольонізацію, а тепер ліквідується) купив для доньки понад 20-моргове господарство, на що чейже гроші за продані 3 морги в повіті Перевірськ не висталиб; 3) б. посол **Скшипек**, власник 5-моргового господарства, що купив у бережанському повіті великий фільварок; 4) **вшехпольський посол Добія**, що крутився тоді (рр. 1922—25) коло „Пяста", купив також близько 100-морговий фільварок; 5) директор „Т-ва Аграрно-Кольонізаційного" у Львові **Париляк**, що в Сокільниках під самим Львовом купив також 100-морговий фільварок.

Всі вичислені особи, а також інші, яких автор статті у „Сл. П." не вичисляє — це визначні діячі „Пяста", найближчі співробітники посла В. Вітоса. Всі вони на кольонізаційній акції у Сх. Галичині поробили знамениті інтереси.

Та акція — як загадково відомо — цілковито скрахувала. А польські кольоністи, що продавши у себе 2—3 морги землі, набували у нас по 20 і 30 моргів, тепер задовжені по вуха й опинилися у справді скрутному положенні. Земельні комітети (урядові), що оцінювали недавно вартість польських кольоній на наших землях під кредитовим оглядом, ствердили, що **оціночна вартість пересічного господарства польського кольоніста у Сх. Галичині є менша, як її задовження...**

Отже маса польських кольоністів опинилася у просто безвихідній ситуації, а аранжери і провідники кольонізації панують у стоморгових фільварках!

Революційний фермент в Еспанії.

ПАРИЖ, 12. І. ПАТ. Повідомляють з Еспанії, що в місцевости Райс к. Барцельони найшли новий склад вибухових матеріялів, зброї і крісів, які находилися в приватному мешканні. В Тарагоні (Каталюнія) арештували кількох революціонерів. В їхніх мешканнях найшли прилади до фабрикування бомб. У зв'язку з тим арештували двох залізничих механіків, з яких один є головою синдикату залізничих робітників. Губернатор Андалюзії закрив усі синдикати, що належать до конфедерації праці.

—o—

Городок у соймі.

Заява посла Недзялковського. — Пан Полякевіч як „бессервіссер". — Палка промова посла д-ра Степана Біляка. — Міністр Міхаловський декларує себе прихильником екзекуцій та „бере відповідальність"!...

Велику частину онодішньої дебати у бюджетовій комісії сойму при розгляді бюджету міністерства справедливости (пишемо про неї окремо) зайняли відгуки останнього наглого суду у Львові.

Передовсім **пос. Недзялковський (ППС)**, звертаючи увагу на розмірно малу скількість помилувань, заявляє: „Не маю, очевидно, заміру торкатися совісти п. президента, але при порівнанні відсотку актів помилування у нас і закордоном, бо навіть у нас за часів, коли начальником держави був маршал Пілсудський, а потім през. Войцеховський, виходить, що цей відсоток є некорисний для нинішніх часів". **(Пос. Медзінський**, ББ, переривае: „міністр справедливости не є за це відповідальний"). „Справді, однак президент не може подрібно розглядати кожної справи, тільки мусить мати дорадників, які інформують його. Тому мушу зазначити, що президент при стосуванні права ласки має поганих дорадників, що виявилося особливо в останній справі Біласа і Даниличина. Відкидаючи цілком теорію правного і політичного утотожнення тої акції з акцією давньої боевої організації ППС і стверджуючи, що акція під Бездонами була чимось іншим, ніж напад у Городку (цікаво, чому п. Недзялковський не подав ніяких аргументів на правильність такого поділу й відріжнення — Прим. Ред.) — мушу проте (казав далі промовець) добачувати деякі моральні анальогії і признати, що напад у Городку мав політичне підложа; тому називання його виконавців у бруковій санаційній пресі „злодіями" та „бандитами" було для них кривдою, а присуд смерти був виконаний не на кримінальних злочинцях, лише політичних. У цій справі значно більша відповідальність паде на дорадників п. президента, бо є ясною річчю, що у такій політичній справі п. президент не міг рішати без дорадників. Це виходить навіть з урядового комунікату ПАТ-а, який подав, що президент прийняв спершу міністра справедливости, а потім прийняв рішення. Це завдало поважний удар будучим польсько-українським відносинам..."

Пос. Полякевіч (ББ): „Прочитайте спершу „Діло", яке стверджує (?!), що цей напад не був політичним актом! **(Коли і де пан Полякевіч, який зрештою, як ноторійно відомо, взагалі української газети ніколи до рук не бере, вичитав таке у „Ділі". Рішуче протестуємо проти зловживання фірмою нашого часопису для своїх політичних митарств. Ми можемо дивитися так чи інакше на доцільність чи недоцільність таких актів підпілля, як Городок, з погляду національної політики, але нема ніодного тверезого українця та й взагалі ні одної розумної людини, яка не стояла бн на становищі, що революційне підпілля є явищем політичним і що тому і його акти є актами політичними! Виступ пана Полякевіча треба напятнувати, як неповажний дітвацький вискок. — Прим. Ред.).**

Голова комісії **пос. Бирка** (ББ) візвав пос. Недзялковського не порушувати дальше тої теми під загрозою втрати голосу...

Опісля велику промову виголосив представник Українського Клюбу **пос. д-р Степан Біляк.** Він піддав спершу гострій критиці новий карний кодекс, аналізуючи фахово поодинокі його постанови. Зокрема різко критикує введення до нового кодексу кари смерти, пригадуючи чужинецькі законодавства, які цю кару скасували — без шкоди для правосудля. Опісля переходить до національної політики міністерства судівництва у Польщі. До служби у судівництві, прокуратурі й тюремництві українців майже зовсім не приймають всупереч 96 ст. конституції, що каже про вільний доступ усіх громадян до всіх державних установ. У Найвищому Суді нема ні одного українця, хоча чимало справ першої і другої інстанції полагоджується в українській мові. За австрійських часів судді-українці творили 28 відс. загалу суддів у Сх. Галичині. Недавно звільнили в 7-ми галицьких окружних судах 62 українців-суддів, тому ця редукція мала яскраво політичний характер. У Львові іменували 20 коморників та ні одного українця. Щораз частіше ломлять у судах мовні права українців. Недавно у Львові предсідник трибуналу в одному укр. політ. процесі відмовив навіть відчитанню акту обвинувачення в українській мові...

Політичні процеси (казав далі промовець) множаться, що є доказом ненормальних відносин у Галичині. Окрему проблему творять наглі суди. Їхньою засадничою хибою є те, що нема від них відклику, отже трапляються справжні

правні промахи. Мін. Міхаловський заявив у мин. році, що наглі суди запобігають і відстрашують. Нема на це доказів щодо політичних проступків. Наглі суди у політичних справах відбувалися на Поліссю, у Ліську, Тернополі, а недавно у Львові. Вони остають без наслідку. Справа Городка мала виразний політичний підклад. **Це ствердила преса, а також „Діло", дарма, що один з послів твердив нині інакше. (Пос. Зайдлер:** „Але „Діло" осудило городецький злочин". **Пос. Недзялковський** (ППС): „Ціле українське громадянство його осудило". **Пос. д-р Загайкевич: „Так". — Пос. Бирка** (ББ): „Коли ссудило, хай не плаче". **Пос. Загайкевич: „Плаче, бо ви викривили підложа"). „Шибениця** (казав далі д-р Біляк) **не розвяже всіх політичних проблем. Виконання присуду на Біласі й Даниличинові потрясло до глибини цілим українським громадянством та поглиблює почуття переживаної мартирольогії. Міністр справедливости несе відповідальність за наглі суди. Він є відповідальний за львівський присуд і його виконання.** (Подаємо цей звіт за несконфіскованою „Хвилею". Звіт є цілком згідним зі соймовим діяріем, — Прим. Ред.).

Відповідаючи послові Білякові міністр справедливости **Міхаловський** заявив спершу у справі усунення українських суддів: „У стан спочинку перенесено тільки таких суддів-українців, які через свою нездібність або нельояльність супроти польської держави не годилися на те становище, що проявлялося у сторонничих присудах (?! — Чомуж викинули суддів без ніякої дисциплінарки?! Адже між тими суддями були одиниці, які були ноторійно відомі навіть зі своєї ультра-„льояльности"! — Прим. Ред.). „На їх місце іменовано **кількадесять суддів української національности** (Яких?! Де вони?! Які їхні імена?! — Прим. Ред.).

Щодо наглих судів та присудів смерти міністр склав „сензаційну" заяву такого змісту:

Кожний присуд наглого суду є передаваний міністрові до відома телефонічно разом з опінією суду. Присуди смерти предкладає міністр на письмі разом зі своєю особистою опінією президентові Республики. Заявляє, що в усіх випадках, коли суди висловили неприхильну опінію щодо акту злагіднення кари смерти, міністр ані

разу не виступив до президента з внеском злагіднити кару. „Беру на себе з цілою свідомістю відповідальність за те, що роблю, тому, що вважаю, що роблю добре і по мому розумінню на добро Польщі, як й служу. Не маю заміру тічим закриватися. Навіть у таких випадках, коли на мою думку суди надто покватно й надто ласкаво представляють справу на помилування, я було кілька таких випадків, я всупереч опінії судів заголошував перед президентом внесок не злагіднювати кари смерти".

(Кореспондент „Курієра Львовского" впевнює, що навіть санаційні посли, привичаєні до всяких будючних заяв, почувалися після такої приємної заяви незручно й ніяково).

Мусоліні про світову кризу.

ЛЬОНДОН, 12. І. ПАТ. „Ню Кронікль" оголошує розмову свого кореспондента з Мусолінієм, який висловив думку, що світова криза осягнула свій найвищий рівень. Теперішній стан потрвае ще вних 6 м'сяців. 6 три проблеми, які мусять найти розв'язку, а саме: справа военних довгів, справа розброєння і справа митних кордонів. Щодо взаємин між Францією й Італією Мусоліні надіється зближення обох держав. Також з Югославією уряд задумує осягнути поправу взаємин, які тепер не конче вдоволяють.

Труднощі Гітлєра.

БЕРЛІН. 12. І. ПАТ. Гітлер удався до Ліппе, щоби вести дальшу виборчу кампанію. Побут його у Берліні був звязаний головно з фінансовими труднощами партії. Попри те були розмови в справі евентуального дальшого відложення Райхстагу. До стрічі зі Шляйхером не прийшло. Проти відложення Райхстагу заявляються окрім комуністів тільки німецькі націонали.

Виборці замерзли в снігу.

ВІДЕНЬ, 12. І. ПАТ. Відеиські часописи повідомляють з Будапешту, що в комітаті Рамнік Шарак відбулися у вівторок вибори до комітатової репрезентації. З причини великої снігової заметі багато виборців, що йшли з дальших околиць до місця голосування, заблудили. Вчора рано найшли 14 осіб, що замерзли в снігу. Шукають ще за іншими людьми, що пропали. Правдоподібно й вони впали жертвою снігової.

Безробіття.

БЕРЛІН. 12. І. ПАТ. На основі звіту посередництва праці число безробітних у Німеччині дійшло з кінцем минулого року до 5.773.000 осіб.

ПРАГА, 12 І. ПАТ. Скільність безробітних у Чехословаччині зросло в місяці грудні м. р. на 14.000 осіб, осягаючи число 749.876 осіб.

СЛІДСТВО В СПРАВІ КРІГЕРОВОЇ АФЕРИ В З.Л. ДЕРЖАВАХ.

ВАШИНГТОН, 12. І. ПАТ. Банкова комісія, що вела слідство в справі продажі в Зл. Державах паперів концерну Крігер і Толь, вібрала докази, які кажуть, що 1) в Ню Йорку продали 165.000 акцій, які походили головно з Парижа зваи ще подали до прилюдного відома вістку про самогубство Крігера. 2) дали додаткову гарантію замість звичайної емісії бонів, наслідком чого американські власники акцій втратили 20 міл. дол., 3) досі невідомим способом пропало 60 міл. у німецьких бонах. Вкінці можливо, що Крігер не був умово здоровий.

Зима в Румунії.

БУКАРЕШТ, 12. І. ПАТ. Від кількох днів у Молдавії віє сильна сніговиця. В містах Одобешті і Тукечію сніг осягнув висоту 6 метрів, наслідком чого мешканці не можуть вийти з домів. З причини морозу трапляються щодень випадки смерти. В деяких селах мешканці держать сторожу, щоби відстрашити голодних вовків.

Вовки на Вкленщині.

ВИЛЬНО. 12. І. ПАТ. В ошмянському повіті волочуться стада вовків, що добуваються до селянських загород і розривають корови і телята. Селяни роблять облави на хижаків. У лунгманському повіті вбили три вовки.

МИХАИЛО РУДНИЦЬКИЙ
МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ
Обемом 241 сторін. Ціна 3.— зол. Для передплатників „Діла" 2.— зол., із порученою пересилкою зол. 3.10. Замовляти в Адміністрації „Діла". Львів. Ринок 10, або у всіх українських книгарнях.

107 шибениць за 16 місяців.

Скільки є вязнів у Польщі? — Жахлива статистика злочинів. — Наглі суди та недоцільність їх істнування. — Політичні картотеки на суддів.

(Велика дебата про польське судівництво у бюджетовій комісії сойму.)

При розгляді бюджету міністерства справедливости розвинулась у бюджетовій комісії сойму велика дебата, яка стала тим цікавішою, що велася у присутности міністра Міхаловського та численних достойників з його міністерства, і що опозиція використала рідку при польській парляментарній системі нагоду порушити болячі побіжно ті найважніші питання з ділянки ресорту справедливости, які давно хвилюють усіх громадян, та які подобаються лише санаційному таборові.

У звязку з атаками польської та непольської опозиції на установу наглих судів (у пресі та на правничій комісії сойму), референт бюджету м-ства справедливости пос. Зайдлер (ББ, станиславівський адвокат) представив дуже цікаву й високо характеристичну статистику вязнів, злочинів та діяльности наглих судів.

У Польщі є 345 вязниць, в яких перебуває нині 38.590 вязнів. Ця цифра є максимальною, яку польські вязниці можуть вмістити. Жінки творять пересічно 11 відс. вязнів. Малолітніх злочинців до 17 літ буває між 600 до 720 осіб. Превенційних вязнів було в ост. році 23 відс. загального числа.

Заведення наглих судів (2. IX. 1931 р.) пояснює референт „конечністю" з уваги на толішній жалюгідний стан безпеки у Польщі. У 1931 р. було 120 випадків шпигунства, 1248 випадків грабіжі й нападів, 1757 убивств і 3.470 підпалів. Після введення наглих судів було впродовж 5-ти кварталів 103 випадків шпигунства, 1.194 нападів і грабунків, 1392 убивств і 2.619 підпалів. Пос. Зайдлер (не відомо на якій підставі) доходить до висновку, що „з порівняння цифер виходить, що введення наглих судів було конечне й доцільне" (референт промовчує найвищий факт, що дуже невелична цифрова зниска злочинів, що підлягають наглим судам, доказує саме недоцільність тих судів, як засобу поважного і тривкого усунення чи бодай великого зменшення злочинности, з якою треба боротися іншими засобами).

Торкаючись наболілого питання політики у судах, санаційний референт покликався на обіжник міністерства, який забороняє суддям належати до якоїзебудь політ. групи та проявляти політичну діяльність...

Зате цікаві речі на тему політики в ресорті міністерства справедливости оповідав ендецький посол *Тромпчинський*. Отверджував він м. ін., що „у кожному воєвідському виділі безпеки ведуть картотеку, в якій зазначують політичні погляди суддів, — очевидно на підставі доносів проводирів противного табору". Тромпчинський назвав останню „чистку" судейського складу „зовсім отвертим зломанням конституції", яке полягало м. ін. на тому, що реорганізацію заповів не закон, лише декрет президента. Конституція каже, що перенести судію можна тоді, коли цього вимагає реорганізація судів, отже перенесення має бути наслідком, а не цілю. Тимчасом мін. Міхаловський вже рік тому хвалився, що зробить „чистку" і що та „чистка" є цілю реорганізації. „Хоча відчувається брак суддів і велика скількість справ залягає по судах то всеж міністр повикидав сотні суддів виключно на підставі свідоцтва другого відділу у міністерстві справедливости та у воєвідських виділах безпеки".

Про наглі суди й присуди смерти говорив м. ін. пос. *Недзялковський* (ППС). 107 виконаних присудів смерти — це величезна цифра. Референт помиляється, гадаючи, що наглі суди оправдали свою доцільність через зменшення злочинности. В дальших своїх виводах на цю тему пос. Недзялковський торкнувся справи останнього наглого суду у Львові (Городок), — пишемо про це на іншому місці.

Бунт гітлєрівських штурмівок.

БЕРЛІН, 12. І. ПАТ. У націонал-соціялістичних штурмових відділах у Нірнберзі вибух бунт. У Бруиатному Домі штурмівці відмовили послуху. Окружного команданта штурмівок центральна влада гітлєрівської партії приппинила в урядуванні.

Революціонери перед воєнним судом.

ПАРИЖ, 12 І. ПАТ. На вчорашньому засіданні еспаньскої ради міністрів рішено поставити арештованих революціонерів перед военний суд. Уряд задумує предложити Кортезам проект закону, що відбирає цивільним і карним судам право видавати присуди в деяких справах. Проект накладає спеціяльно гострі кари за переховування зброї й вибухових матеріялів.

Штрасер конферує з Гінденбургом.

БЕРЛІН 12. І. ПАТ. Як повідомляють часописи, президент Гінденбург мав перед кількома днями довірочну конференцію з провідником націонал-соціялістів Штрасером. Зачувати, що Штрасер зберігає покищо резерву і виступить публично щойно тоді, коли між урядом республики і Гітлєром прийде до явного конфлікту.

Б. цісар Вільгельм проти гітлєрівства.

Б. німецький цісар Вільгельм видав цілій родині приказ, яким заборонив їй належати до гітлєрівської партії. Синові Августові Вільгельмові приказав виїхати на довший час з Німеччини і зірвати сносини з Гітлером. З уваги на цілковиту фінансову залежність від батька вп. Август Вільгельм піддався спершу батьківській волі, однак тепер старається таки залишитись у рядах гітлєрівської партії.

НОВИНКИ

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 4—?

— ***Українська робітня футер Юліяна і лушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.*** 744-?

— **„Distinction" косметичний кабінет,** Львів, вул. Коперника ч. 42 а. II. пов., телеф. 72-18. Виконує всі косметичні заходи (усуває зморшки, вигладжує і відмолоджує церу, усуває плями, лойотоки, веснянки, червоність шкіри та ін.) чисто індивідуально. Уживає найновіших метод найліпшими косметичними засобами, під гарантією **нешкідливими.** Ціни дешеві для П. Т. урядничок та студеток знижка. Години принять від 10—14 та від 15—19-і. 996 10—10

— **Наша Служба Божа в радіо.** В суботу 14. ц. м. на наш Новий Рік львівська радіостація трансмітуватиме Службу Божу з Успенської церкви. Початок богослуження в год. 9.45. Проповідь виголосить о. д-р Г. Костельник.

— **Вийшли на волю.** В перший день Різдва вийшли на волю з львівської слідчої вязниці: Б. Коодюк. І. Малюца. В. Марчак. З. Матла. Ю. Онишкевич, Т. Ординець, І. Равлик, О. Рудакевич, Д. Штикало і В. Янів.

— **З нагоди свят Різдва** політичні вязні у львівській вязниці зреклися традиційної вечері в користь пошкодованих засудами родин вязнів.

— **Традиційну маланку** можна провести тихо, дешево і приємно у кавярні „Уніон", де сходяться львівські земляки.

— **Відчит про українське малярство.** „Українське Т-во Прихильників Мистецтва" у Львові, подає до відома загалові українського громадянства, що в неділю 17. січня ц. р., відбудеться в Музею Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка, при вул. Чарнецького 24/1., відчит про сучасне українське малярство разом із рецензією на дотеперішні рецензії про виставу У. Т. П. М. в нашій та чужій пресі. Початок відчиту год. 3. попол. Після відчиту відбудеться щорічне преміювання членів Т-ва. На премії визначено 6 образів українських артистів-малярів. Вписи в члени Т-ва приймають на виставці.

— **В справі вирівнавчого податку** пише нам один священик з Поділя: Я дістав з обох громад моєї парохії платничий наказ на вирівнавчий податок проти чого вніс я в законнім речинці рекурс до повітового виділу, однак рекурс від-

Промова Молотова.

Не буде колективізації хліборобства.

МОСКВА, 12. І. ПАТ. Сьогодні оголосили промову голови ради народніх комісарів Молотова, яку він виголосив на партійному пленумі. Програма для промислу заповідає покращання якости продукції, збільшення вигідности праці та знижки власних коштів, не вганяючи за скількостевим ефектом. В справі легкого промислу програма заповідає ревізію імпорту закордонних сирівців. Для хліборобів наказано в 1933 р. покращання врожайности з 1 га при збільшеній площі засіву. Дальшу колективізацію хліборобства закинуть майже зовсім. Програма заповідає закинення достави аграрних продуктів шляхом примусового закупна, зате побиратимуть їх у характері податку в натурі. Це рівняється поворотові до господарських метод із часів военного комунізму. Ціни рільних продуктів має управильнювати держава.

Заповідження дальшого скріплення могутности диктатури пролетаріяту покривається з репресіями супроти решти протибільшовицьких елементів, яким Молотов, як і Сталін у своїй виголошеній промові, приписує вину за всі невдачі у внутрішній та закордонній політиці СРСР. Вкінці Молотов зазначив, що треба вповні виконати пятилітку у военному промислі та згадав про втрати, які мав СРСР з причини низьких цін на світових ринках.

ТРОЦЬКИЙ ХОРИЙ.

Зі Стамбулу повідомляють, що стан здоровля Троцького від тижня значно погіршився. Недужий не кидає ліжка. Секретар Троцького виїхав на захід по лікаря-спеціяліста.

—o—

УПАДОК ГІТЛЄРИЗМУ В САКСОНІЇ.

ЛЯЙПЦІҐ, 12. І. ПАТ. В останніх комунальних виборах у Саксонії в багатьох громадах зросли сильно комуністичні та соціялістичні голоси, а зате значно впали голоси та вплив гітлерівців.

ЗМІНИ НА СТАНОВИЩАХ ВОЄВОДІВ.

У варшавських політичних колах кружляють чутки, що певно уступить львівський та поморський воєвода. Кажуть теж про перевесення познанського воєводи. Станиславівський віцевоєвода Сокул буде, мовляв, іменований львівським воєводою.

ЗМІНИ НА СТАНОВИЩАХ ПОЛЬСЬКИХ АМБАСАДОРІВ.

З чутки, що віцемініструа Шембека іменують амбасадором у Римі. Амбасадор при Ватикані Вл. Скшинський буде амбасадором у Парижі, а станицю при Ватикані займе гр. Юр. Потоцький, бувш. адютант Пілсудського. Послом у Римі іменують виленського воєводу Вечковича, а на його місце прийде білостоцький воєвода.

---

kwiecno з таких мотивів. Na zasadzie art. 36 lit. „a" oraz art. 48 punkt 4 lit „a" ustawy 11. VIII. 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 747 o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, w brzmieniu ustalonem obwieszczonem min. spr. wewn. 28. IX. 1932 r. D. U. R. P. Nr. 106 poz. 884 i rozp. wykonawczego min. spr. wewn. 23. XI. 1932 Dz. U. R. P. Nr. 113 wniesionego odwołania nie uwzględniam z następnych powodów: a) wymiar samoistnego podatku w tych gminach został dokonany zgodnie z zasadami wyrażonymi w ustawie 20. 3. 1932 Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 172 o samoistnym podatku wyrównawczym, b) samoistny podatek wyrówn. jest samoistną daniną komunalną, a nie dodatkiem do podatków bezpośrednich, zatem przepis § 83 lit „b" ustawy z 12. 8. 1866 niema w tym wypadku zastosowania. c) Orzeczenie niniejsze jest ostateczne w administracyjnym toku instancji co nie wyklucza ewent. uprawnienia do wniesienia skargi do Najw. Trybunału administracyjnego. Przewodniczący tymcz. wydziału powiatowego: starosta.

— **Вияснення до замітки: „Чому це так?"** До замітки „Діла" про спізнений початок Служби Божої у церкві св. Петра і Павла в другий день наших Свят (див. новинку п. з. „Чому це так?") дістаємо інформацію, що початок співаної Служби Божої в тій церкві був поданий у „Львівських Парохіяльних Вістях" помилково на год. 10, замість на год. 10.30. В тій годині (10.30) починається там Сл. Божа що-неділі і на ту саму годину було заповіджене урочисте богослуження в другий день наших Свят. Щодо голосної розмови на хорах, то повідомляють нас, що диригент хору п. Андрій Цап співав тої неділі з цілим хором церкви св. Петра і Павла Сл. Божу у церкві оо. Студитів на Кайзервальді, отже тимсамим ця частина замітки ні до п. Цапа ні до хорістів не може відноситися.

KNOCK OUT!

Боротьба скінчена! „Струєжер" безапеляційно переможений. Втиснувся він до т. зв. „дешевих" жарівок, щоби пожерти безужиточно велику скількість струї. Але широка публика скоро завважила підступ і тепер добра жарівка верховодить понад усіма.
Не купуйте жарівок, які зужинають багато дорогої струї. Купуйте повновартісні жарівки Філіпса, які ощадно зужинають струю і не приносять розчарування.

ЖАРІВКА PHILIPSA

хоронить Ваші очі, дбає про Вашу кишеню.

Сторожіцтво Людове дезавуе Вітоса.

Заява посла Врони для української преси.

Ми зреферували вчора статтю Вінцентого Вітоса з „Куріера Варшавского" з 9. І. в якій він гостро виступив проти українців, розвиваючи ендецьку програму: про кольонізацію українських земель, асиміляцію і т. д. У звязку з тою статтею голова начальної ради „Сторожіцтва Людового" п. Врона заявив одному українському журналістові у Варшаві, що стаття Вітоса є висловом його особистих поглядів і ніяк не віддає становища „Сторожіцтва Людового" в українській справі. Справа виступу Вітоса буде предметом наради Гол. Викон. Комітету „Сторожіцтва Людового", який видасть у цій справі спеціяльний комунікат. „Сторожіцтво Людове" взагалі з акцією Вітоса у Львові не має нічого спільного.

Пос. Врона уповажнив згаданого журналіста передати цю заяву українській пресі.

— **Смерть професора львівського університету.** Помер Освальд Маріян Бальцер, професор польського права львівського університету. Народився 1848 р. у Ходорові. У львівськім університеті викладав від 1887 р., був дійсним і почесним головою ріжних наукових товариств, польських і чужинних. Вимаючи висловив бажання, щоби замість вінків на його могилу люди склали гроші на товариство допомоги студентам і дітям.

— **Кари за податкові проступки.** Найвищий адміністраційний трибунал постановив, що кари за податкові проступки підлягають також останній амнестії.

— **Вовки під Львовом.** У звязку з останніми сніговими опадами й морозами в сільських горах появилися великі стада вовків, що нападають на села й роблять шкоду серед худоби. Сельни роблять окремі сторожі, щоби відстрашувати голодних хижаків. В гірських околицях вовки перебігають на доли, а навіть появилися в лісах під Львовом. Бачили їх між Винниками і Сиховом, а також біля Зубрі і Сокільник, де бушує тічня, зложена з кільканацятьох вовків. На подвірю одного господаря в Сокільниках вовк роздер два привязані пси. Селяни зробили на вовків облаву й застрілили одного вовка.

— **Великий ошуканець.** Язвою населення в краю є між іншим агенти, що оферують ріжні цінні папери на ратальну сплату. Публика, ласа на виграння великих сум, зобовязується до сплати й дуже часто переконується опісля, що впала жертвою ошуканців. Свого часу голосні були шахрайства кількох спекуляційних підприємств у Львові, що понятягали поверх три тисячі людей на купно долярівок, яких не мали й остаточно завдали тільки праці судам. Вславився тоді Едмунд Оницьків, родом з Болехівщини, що був спершу агентом і вештався по краю, опісля заложив у Львові „Людови Банк Вспулдзельчи" при пл. Академічній ч. 4., а пізніше ще „Польскі Банк Вспулдзельчи" при вул. Зиблікевича. Він заангажував собі до помочі співредакторів, бухгальтерів та багато інших службовців, а по краю розіслав кількасот агентів, що збирали замовлення. Продавав на рати долярівки, яких не мав, виставляючи тільки друковані зобовязання. З цілої Польщі почали плисти до обох банків гроші, по кількадесять тисяч місячно. Одночасно головний директор Оницьків почав вести розгульне життя, купив собі люксусове авто, яким розшибався по всіх усюдах. Але врешті люди почали домагатися оригінальних долярівок, а що „банки" їх не мали. Оницьків утік автом за границю вивозячи півтора міліона зол. Арештовано тільки його помічників. Тимчасом Оницьків вирину аж у Бельгії, де кинувся таксамо на подібні спекуляції, закидуючи офертами дальше Польщу Інтерес ішов, бо Оницьків купив собі камяницю в Брукселі і великий фільварок біля Парижа. Але вкінці посовгнулася йому нога. Він рішив виробити собі бельгійське горожанство і для формальности мусів зголоситися за пашпортом до польського консуляту в Брукселі. Тут розвідали швидко про його подвиги в Польщі й арештували. На домагання польської влади перевезли його на днях до Польщі і незабаром займеться його ошуканствами львівський суд. Разом із ним будуть відповідати його спільники, між іншим Владислав Герман і Маріян Гендель з Дрогобича.

— **Хто виграв на клясовій льотерії?** Сьогодні в першім дні тягнення Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 89056; 5000 зол. на ч. 46987, 22128; 2000 зол. на ч. 4417, 114145, 117814, 135888; 1000 зол. на ч. 15987, 31685, 78814, 115514; 500 зол. на ч. 53444, 53902, 73649, 80720, 108188, 111209; 400 зол. на ч. 8235, 22116, 31723, 34583, 41126, 46614, 56372, 73923,78869, 101554, 109453, 123798, 142407, 417329; 300 зол. на ч. 9036, 12234, 12560, 15618, 30592, 30777, 45070, 51114, 62998, 73360, 88301; 89873, 94889, 101889, 104302, 111197, 114893, 119671, 128064, 142116, 116172, 120827, 140145, 147932.

— **Увільнили здогадних вбивників родини Фельдів.** Зпоміж чотирьох арештованих під закидом убийства родини Фельдів у Колодні (біля Жовкви) двох братів Жултанецьких випустили на волю. Зате Андр. Жултанецький і його шурин Нікратович остають далі у вязниці під закидом убийства.

— **На допомогу українським політичним вязням** переслав Український Народній Союз у Франції — 348 франків. Ці гроші зложили: Українське Т-во ім. Ів. Франка в Ліберкурі — 92 франки, Українська Студентська Громада в Парижі — 90 фр. Український Клюб у Кнютанжі — 58 фр. й українські емігранти з Аміе — 100 фр. Разом переслав Союз (перша посилка 2001.60 франків) 2349.60 франків

— **Звертаємо увагу** на сьогоднішнє оголошення на першій стороні Assicurazioni Generali Trieste.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей виріжок отримає 6-ий ножик безплатно.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Григорій Пікас, управитель школи в Гвозниці Горішній, пов. Рящів, помер дня 10. грудня 1932 р. в шпиталі у Львові, проживши 45 літ. Похорони відбулися дня 13. грудня з вірменської криптн на Личаківський цвинтар. Покійний працював кільканацять літ у турчанському повіті, звідки перенесли його на захід. У Покійному втратило наше громадянство ідейну людину, а станове Т-во Взаїмна Поміч У. У. ревного члена і доброго педагога. В. Р. П.! 1213

СПОРТ.

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩАТАРСЬКИЙ КЛЮБ У СТАНИСЛАВОВІ.

Дня 15. грудня 1932 р. відбулися установчі загальні збори Карпатського Лещатарського Клюбу у Станиславові, на яких вибрано видїл у такому складі: голова д-р Степан Шаапан, заст. голови Юрко Семишин, секретар Мирон Ганушевський, скарбник Микола Гіряк, справчик Анатоль Проскурницький. Заступники видїлових: Зоня Онуферківна, Тетяна Лепківна й Евген Курило. Контрольна комісія: д-р Кутинський і Володимир Гіряк. Загальне число членів К. Л. К. у Станиславові 35. Адреса: Мирон Ганушевський, Станиславів, почтова скратка 264.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ У. С. К. „БЕРКУТ" У ПЕРЕМИШЛІ.

Звичайні Збори спортового клюбу „Беркут" відбулися 1. січня н. р. у власній домівці. По річевих звідомленнях поодиноких членів видїлу і по ухваленні абсолюторії уступаючому видїлові вибрано новий видїл у такім складі: голова д-р Вол. Загайкевич, заст. голови Евген Борис, секретар Мих. Лунай, скарбник Роман Ганчук, господар І. Іван Красник, господар ІІ. Ом. Ланицяк. Відтак вибрано провідників секцій. Клюб має секції: легко-атлетичну, копаного мяча, гімнастичну, лещатарську, ситківкову, пінг-понгову, водку і музичну. На заг. зборах рішено утворити секцію культурно-освітню, провідником якої став д-р Несторович.

Слід замітити, що в грудні м. р. відбувся у нас курс легко-атлетичних суддів, який скінчило вісьмох членів з успіхом.

Секція лещатарська влаштовує в половині січня лещатарський курс з метою притягнути всіх початкуючих і „дких" лещатарів, яких доволі багато їздить незорганізовано.

Ухвалено що-неділї відбувати прогульки в околиці Перемишля. Попри це передбачено кілька прогульок у Карпати в околицю Турки і Славська.

Секція гімнастична дає руханковий виступ у другій половині лютого.

Крім цього ухвалено плян праці на літній сезон.

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ.

Змагання цих дружин за мистецтво Ахіляси відбудуться в пятницю 13. ц. м. на торі Л. Т. Л. при вул. Пелчинській. Початок: год. 7.30 веч.

—o—

Листування Редакції.

Проф. М. Тим. Станиславів. Ваші переклади були дуже добрі. Нема сили боронитись перед друкарськими похибками і їх спростовувати. Ваші замітки влучні; ми не мали оригіналу.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах 8.93 і пів.

В оборотах міжбанкових платили за: Нью Йорк 8.92.25—8.92.60, Льондон 29.90—30.05, Цюріх 171.75—172.10, Прага 26.40—26.46, Париж 34.80—34.90, Берлін 211.75—212. Відень 103—105.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 12. І. 1933 р. за масло експортове та десерове прима 0·00 зол., за літру молока 15—17 сот. літру сметани 0·00 зол., копу яєць 5·40—5·60 зол.

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.
Пятниця, 13. І. год. 7.30 веч. „Самум" (Абон. б).
Субота, 14. І. год. 7.30 веч. „Євген Онєгін".

Театр Ріжнородностей.
Пятниця, 13. І. год. 7.30 веч. „Ліям і Джіль" (Абон. б).
Субота, 14. І. год. 3.30 попол. Ціни зниженні — „Інась неробa та його приятель" комедія-казка для дітей і молоді.
Субота, 14. І. год. 7.30 веч. „Ліям і Джіль" (Ціни зниженні — Абон. б).

Кіна.

АДРІЯ: „Доброволець".
АПОЛЬО: „Рай підростків".
АТЛЯНТІК: „Безприютні".
КАСІНО: „Мата Гарі" (Ґрета Гарбо).
КОЛІСЕЙ: „Мелюзга, цяцька Маракешу", ревія 100 кг. сміху".
КОПЕРНИК: „Кохай мене сьогодні!" (Мор. Шевалє).
МАРУСЕНЬКА: „Кохай мене сьогодні" (Мор. Шевалє).
МІРАЖ: „Ш. к. фельдмаршах" (із Вл. Бурійном).
ОАЗА: „Люди моря" й ревія.
ПАЛЯС: „Жінка на одну ніч".
ПАН: „Боротьба в підземеллях" або „Тайна 5-ох ключів".
ПАСАЖ: „Джекі моряком", „Тайний документ".
ПРОМІНЬ: „Дівча з Пратеру".
СТИЛЕВЕ: „Вільні душі" й ревія.
УТІХА: „Дівча знад Волги", ревія „Веселий куток".
ХИМЕРА: „Під чаром Неаполю".

УРОЛЬОГ-ОПЕРАТОР
Д-р В. Кесслєр
У НЕДУГАХ НИРОК І МОЧЕВИХ ДОРІГ
ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 24, ТЕЛ. 76-19.

Закордонне радіо.

Пятниця, 13. січня 1933.

Кенігсберг (217,1) 11.30, 20.10 Концерт, Братислава (278.8) 19.20 Концерт, 20.10 „Фатальне запрошення" комедія Кларая, Гузен (296,1) 20.55 „Княжна Доріт" оп. Кеслера, Мілянo (331,4) 21.00 Концерт, опера, Гельсінгфорс (368,1) 17.25 Гармонія, 19.00 Концерт, Букарешт (394,2) 20.00 Вагнерів вечір, Рим (441,2) 13.00, 16.00 Концерт, Відень (517.2) 11.30 Квартет, 17.00 Сповісти, 19.45 Нар. пісні, Харків (937,5) 10.00, 15.15, 18.40, Концерт, 16.00 Для дітей, 17.00 Музика, 24.00 Оп. арій.

Субота, 14. січня 1933.

Братислава (278,8) 19.20, 21.00 Концерт, Копенгаген (251.2) 20.00 Шведський і данський церк. хор, 20.40 Веселий вечір, Штрасбург (345.2) 18.00 Концерт, Штутгарт (360,6) 20.00 Веселий віденський вечір, Гельсінгфорс (368,1) 17.10 Військ. музика, 19.40 Спів, Аніні Уімонен, Букарешт (394,2) 20.00 Рел. і нар. пісні, Рим (441,2) 21.00 Опера, Лінгенберг (472,4) 12.00 Концерт, 20.00 Вес. вечір, Прага (488,6) 20.00 Кабарет автора, Брюсель (509,1) 19.15 Пісні, Відень (517,2) 11.30 Капела, 19.55 Пісні, 19.10 Карнавал, 20.15 Легка музика, Мінхен (532,9) 20.00 „Гр. Люксембург" оп. Легара, Будапешт (550,5) 19.45 Концерт, Харків (937,5) 15.15, 18.40, 24.00 Концерт, Осльо (1083) 16.15, 18.15 Музика, Москва (1000) 17.25 „Мадам Баттерфляй" оп. Пуччіні, 17.25 (Досл. 720 м.) „Борис Годунов" оп. Мусоргського, Кенігсвустергавзен (1634.9) 20.00 Вес. вечір.

Львівське радіо.

Пятниця, 13. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20, 23.25 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.25, 18.40 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Лекція англ. мови, 15.50 Грамофон, Сільва рерум, 16.10 „Жалісна історія про паяцика Фрицка", 16.40 „Джаз Лук — батько лібералізму", 17.00 Концерт, 18.00 Солісти (Кісілевська — сопран, Рейхан — баритон), 18.50 „Чоловік і машина", 19.10 Всячина, Грамофон, 19.30 Успіх в інтересах, 19.45, 23.20 Прес. рад. денник, 20.00 Муз балачка, 20.15 Фортепян, 21.60 Трансм. з Мілянo: Концерт, 23.15 Спортові вістки.

Субота, 14. січня 1933.

9.45 Богослуження з Волоської церкви у Львові, 11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20, 22.55 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Військові вістки, 15.35 Для дітей: „Оповідання про Роляндa", 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 Дамські лови, 17.00, 17.30 Авд. для хорих, Вільнонеділя, 17.40 Відчит, 18.00 Легка музика, 18.25 Дуети й арії: Лєпецька (сопр.), Біччо (бас), 18.55 „Ідемо до кавярні", 19.10 Всячина, 19.30 На овалі, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Легка музика, Спортові вістки, 22.05 Шопенові теорії, 22.40 Кавариняні клопоти, 23.00 „Арс льонга, віта бреніс" (И. Ман, Батістіні Карузо).

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

У пятницю, дня 13. січня на закінчення старого року відправиться в Архикатедральній церкві св. Юра у Львові в год. 5.30 вечором Всеночне з Литією. Проповідь виголосить преосв. Кир Івин. На сам Новий Рік порядок Богослужень як звичайно в неділї і свята. — **о. Леонтій Куницький, парох катедри.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

КОВДРИ зол. 9.90 брокатові першорядно виконані, постіль, найдешевше найбільший вибір **Фрайліх, Львів, Сикстуська 21.**

ЗНИЩЕНІ ПРЕДМЕТИ з правдивого або із китайського срібла — направляє посріблює старанно і дешево Мандль, Львів, Коперника 14, проти кіна. 1197 2—10

МОЛОДИЙ АДВОКАТ українець приступить до спілки до старшого адвоката на провінції. Зголошення приймає з чемности: адв. Домбчевський — Стрий. 1164 3—3

ПОШУКУЄМО розвозщика молока за провізією. Маслосоюз. 1207 2—3

КАМЕНИЦЯ одноповерхова, нова, окоиця головного двірця, річний дохід 4.800 зол., довг Банку Господарства Краєвого 25.000 зол., вклад 25.000 зол. Відомість горішня Павлінів 23, Савка. 1215 1—2

ТОРГОВЕЛЬНІ курси Й. Гіршфунга, Львів, Личаківська 34. Вписи на новий 5-місячний курс відбуваються щодня від 9—12. і від 6—8. 1212 1—3

Присилайте передплату!

Присилайте передплату та приєднуйте Передплатників.

РАТУЙТЕ ЗДОРОВ'Я!

Найбільші світові лікарські новини стверджують, що у 75 проц. причиною хвороти буває обструкція Хорий шлунок, це головна причина найрізнороднійших хвороб, вамечкує ціле тіло та творить непотрібну перешкоду матерії.

ЗНАНІ ВІД 50 ЛІТ ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА У ЧІЛІМ СВІТІ

як це стверднли проф. Берлін. Університету д-р Мертін, д-р Гольфенстер і багато ін. Знаменитих лікарів, є цілковим засобом перешкоджуючим ущкодження шлунка, усувають обструкцію, а добрим засобом перечищуючим, обберігають функцію органів травлення, вибільшують організм і побуджують апетит.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА усувають болі печінки, нирок, мочевих шляхів, болі геморойдальні, болі голови, прищі та жовтяк.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА були нагороджені на лікарських виставках найвищим відзначенням і золотими медалями в Белені, Берліні, Відні, Парижі, Льондоні та багато інших містах. —Тисячі похвал одержав д-р Лауер від вилічуваних осіб. Ціна пів пудовій зол. 1.10. Дістати можна в аптеках і аптечних складах.

ПАПЕРЦІ І ТУТКИ-ПОВНОВАТКИ

„КАЛИНА"

ДОБІРНІ, ДЕШЕВІ

та вироблені в українській : кооперативній фабриці. :

ПЯНІНА АНГЛІЙСЬКІ,
відомі з першорядної якости по цінах пяні краєвих:
„ДІМ ШОПЕНА", Львів, Сикстуська 11. Спеціяльні умови ратальних платностей.

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЄКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЄКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 НАЙНОВІШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЙНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОГРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ
Фото-Радіо-Палас, Львів, ул. Марійська ч. 8.
740 (Дім Шпрехера). 25—30

Ширіть наш часопис!

ПЯНІНА першорядні по зниженних цінах; на догідних умовинах. Купно, продажа: заміна уживаних інструментів.
НОВАЦКІ
Пілсудського 17. Тел. 35-21.

Ф-ма Фр. Сеземський
НАЙЛІПШІ СВІЧКИ СТОЛОВІ І ЦЕРКОВНІ.
1074 8—10

KALOTRIX
ПРОТИ ВИПАДАННЯ І НА ПОРІСТ ВОЛОССЯ ВИСИЛАЄ О. Д-Р ВЕРГУН В СОКАЛІ
1171 ПЛЯШОЧКА 3 ЗОЛ. 3—3

Нововідчинений першорядний **магазин** ПАНЧІХ
„М А Н О Н", Сапіги 1 (ріг Коперника) поручає панчохи, рукавички і білля, по
820 цінах крізових. 9—16

Вуголь зол. 36'—
за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім, позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — Л І Н Д О Г О 2. Тел. 74-66.
1216 (Пошукує заступників). 1-10

За редакцію відповідає Олександер Костюк. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 10 (13.249). Львів, неділя 15. січня 1933. Рік LIV.

Поєднуймо оплату з готівковою рухомістю.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло" Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	4·00 зол.
Чвертьрічно	12·00 „
Піврічно	24·00 „
Річно	48·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долер, Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Будьмо здорові!

Прийшов святий вечір і як лише смерклося, зайшли малі колядники зі звіздою під двері нашого дому тай заспівали несподіваним хором: Бог предвічний. Підходжу до дверей, щоб поглянути на тих колядників, чи вони від „Рідної Школи", бо наша організація постановила і призначила всю коляду „Рідній Школі". Різдвяний дар народу це Різдвяний дар для „Рідної Школи", бо „Рідна Школа" дбає, щоби українська молодь залишалася при своїм народі, щоби кріпилася та вміла зберегти і розбудувати національні надбання... І це приказ нашої душі зложити Різдвяний дар для „Рідної Школи".

Тимчасом переконуюсь, що ці колядники, а за ними другі і треті не знають нічого про „Рідну Школу", — бо на мій допит: чи мають легітимацію колядувати на „Рідну Школу", вони не відповідають, а на дальший запит: на яку ціль колядують? — вони нерадо кажуть, що це раз на рік колядують „так для себе"... І так гурмами ходять хлопці і ремісничі челядники по наших домах у Львові, щоби стягати від нас коляду для себе, зі шкодою для „Рідної Школи", а наша організація українців міста Львова і організація коляди на „Рідну Школу" за слабі, щоби обезсилити такі перепони при збірці різдвяного народнього дару.

Це було на святий вечір. На другий день Різдва звов перейшли гурми колядників „для себе", а за ними хор колядників із дзвінком на Преображенську церкву та опісля колядники з музикою на безробітних і діти зі школи короля Данила, а головна коляда на „Рідну Школу" якось припізнилася, бо прийшла аж другого дня Різдвяних свят.

Наше громадянство міста Львова ще не здорове, бо неозорганізоване як слід.

А цю недостачу зєднання і солідарности здорової громадянської думки подибуємо у всіх майже ділянках нашого громадянського життя.

Те саме, що і з „Рідною Школою" діється також на шкоду „Просвіти", бо одні підмогають наше матірне товариство в його тяжкому матеріяльному положенні а другі не тільки самі нічого не дають, але ще інших підмовляють, щоби нічого не давали, бо це пропаде марно і „Просвіти" не врятує, хоча нам, українським громадянам, не вільно навіть подумати, що „Просвіта" може впасти.

Говорять і пишуть у нас богато про конечну потребу упромисловлення нашого господарського життя, не зважаючи на трошеву скруту, що висмажує всякого промисловця в його змагальних удержати промисловий варстат. А одночасно атакують управи наших централь торговлі і закупу, начеб вони з причини особистих зв'язків підтримували за богато такі підприємства, як фабрику пасти „Елегант" або фабрику цукорків „Фортуна Нова", або інші. Куди дорога?

У пропаганді гасла: „Свій до свого" загалямося так далеко, що робимо докори централям кооперативі торговельній зате, що вона держить на складі товари, яких свої не продукують, але свої жадають цих товарів від централі збуту. Чи це доцільне або помічне, чи навпаки шкідне, бо зражує свого кущця і консумента.

Жадаєте поширення наших підприємств заробкових, щоби дати приміщення своїм безробітним або випомагувати їм потрібні підмоги, а тим-часом комишком весете переважно свої вкладки до чужих установ і потім нарікаєте, що у своїх тяжко виднати якусь позичку, а не впустите тих чужих установ, де носите свої гроші, і де вам зовсім не дають кредитів...

Голиться шанувати свій доробок, здобутий власними силами, та з довірям і спокоєм ставитися до своїх установ, здвигнених у тяжких обставинах власною працею. А до цього ми не можемо допускати до нас безхарактерних голосів та мусимо вийти з тяжкої повоєнної недуги, щоби стати здоровими в наших думках і ділах. Тому моє громадянське побажання: Будьмо здорові!

Д-р Кость Левицький.

ХОЧЕТЕ МАТИ ПЕВНІСТЬ,
що Ваш гірко запрацьований гріш не пропаде, а приноситиме добрі відсотки? Якщо так, то складайте свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Хмари над незалежністю кооперації.

Дивний проект зміни кооперативного закону.

Кооперація користувалась досі ліберальним і з кооперативного погляду добрим законом про кооперативи з 29. жовтня 1920 р. Цей закон встоявся досі перед навалою етатистичних експериментів, яких свідком є ми в інших ділянках життя. Але — на жаль — не тривало це довго. Бо перед кооперацією стоїть саме марево зміни цього закону про кооперативи.

В дні 17. січня ц. р. має відбутися чергове засідання Кооперативної Ради при Міністерстві Скарбу, якій предложать до заопінювання зміну кооперативного закону з 29. жовтня 1920 р.

Зміни, які урядові чинники хочуть ввести торкаються багатьох параграфів закону і загострюють так відповідальність управ і надзірних рад за правильне ведення кооперативів, як теж і ревізійних чинників за достаточне і сумлінне їх ревідування. Але є в цьому проекті інші, далекосяглі зміни, які входять глибоко в дотеперішню свободу і незалежність кооперації і її обединань — ревізійних союзів.

У зміні цього закону говориться, що право переводження ревізій надає міністр скарбу на внесок голови Кооперативної Ради (він є урядовцем Мін. Скарбу); досі право ревізій для ревізійних союзів надавала Кооперативна Рада, отже всежтаки орган, в якому є бодай заступлені кооперативні обединання. Кооперативна Рада складається з поверх 20 представників ревізійних союзів (в тому і РСУК) і урядовців Мін. Скарбу. Якби там не було, але досі була можливість представникам ревізійних союзів говорити над тим, чи і кому право ревізій надати.

Та що більше. Сам міністр скарбу має право відбирати право ревізії ревізійним союзам, а з тим фактично їх ліквідувати, а цей засіб дає можливість владі „коротко" держати кооперативні обединання, головно ті, які не дуже-то люблі. Внесок на відібрання права ревізій ставить знова тільки прелсідник Кооперативної Ради — отже державний урядовець.

Однак на цьому не кінець. Бо новий проект кооперативного закону передбачує, що міністр скарбу може зажадати від ревізійного союзу 1) ограничення терену його праці, 2) звуження або поширення цеї праці на деякі типи кооператив, 3) може зарядити злуку двох або більше союзів в один союз. Практично може з цього вийти таке, що міністр скарбу може довільно розграничувати територію праці ревізійних союзів, себто з деяких теренів усунути одним розпорядженням інші чи деякі союзи, залишаючи одні чи два з привілеєм, або ним вибрані. Неменше небезпечним для свободи праці ревізійних союзів є постанова нового законопроекту про те, що міністр може вилучити деякі види кооператив (пр. молочарські чи кредитові і т. д.) з одного союзу і просто прилучити їх іншому. Це — при теперішній будові ревіз. союзів, що спираються на кооперативах ріжних видів — дає можливість „обтинати" їх довільно та тимсамим одні ослаблювати, а інші зміцнювати — відповідно до волі міністра скарбу.

Та вже зовсім дивовижною є в проекті постанова про те, що міністр скарбу може „законодіяць" злуку двох чи більше союзів в один союз. Ця постанова дає просто вільну руку міністрові для ліквідації тих ревізійних союзів, які невигідні, і то без крику і гамору.

Такі постанови нового кооперативного закону, якщо він був би ухвалений, рівнається повному знесенню якої-такої незалежности ревізійних союзів, а разом з тим передання цілої кооперації в повну залежність від міністра скарбу.

Невідомо, як поставиться до цього проекту змін кооперативного закону чергове засідання Кооперативної Ради, в якій засідають також і кооператори. Але колиб проект там навіть перепав, то нічого не стоїть на перешкоді перевести його через сойм і сенат з відомою урядовою більшістю та зробити його законом.

Ухвалення цього закону — це нове марево над нашою кооперацією, яке не обіцює цій ділянці нашого національного життя рожевих хвиль у майбутньому.

Як переводять шкільний плєбісцит.

В Городенщині на 56 народніх шкіл є тільки 13 українських зате 34 утраквістичних і 9 польських. А що це чисто український повіт, тому нарід забажав використати закон з 31. липня 1924 р. і перевести плебісцит за українською мовою навчання в польських та утраквістичних школах.

У деяких громадах плебісцитова акція натрапляла на ріжнородні трудноші. Нпр. в *Луці* війт Еберман заборонив війтові потверджувати підписи на шкільних деклараціях і всі декларації назав собі предложити. До староства внесено жалобу. Також у *Поточиськах* та *Ісакові* війти відмовилися потверджувати підписи. Староство наказало війтам не робити трудноші.

У *Віжні* жадала поліція предложення спису батьків, що попідписували шкільні декларації та шукала за шк. деклараціями. Зрозуміло, бо шкільні декларації доручено вже шкільному інспекторові.

У *Косневі Пільнім* показала поліція, що вміє. Справа малася так: Голова Плебісцитового Комітету гром. Павло Книгницький умовився з начальником громади, що 14. грудня 1932 р. будуть батьки потверджувати в громадській канцелярії свої підписи на шк. деклараціях. В означенім дні явився в гром. канцелярії старший посторонній Янковяк з другим поліцаєм Дикеном і назав гром. Книгницькому йти додому. В присутности Івана Клєльца, Миколи Мартина і Йоника перенів ревізію у гром. Книгницького та забрав спис дітей, за підставі якого треба було підписувати шкільні декларації.

При ревізії поліцай Янковяк казав Книгницькому розділягнутися до сорочки у прияві жінок. Хору його доньку (6 днів після злогів) вигнав з ліжка і перетрусив цілу постіль. Мало того: назав розкинути стіжок окопотів і 40 штук розказав. Дальше розкинув загату довкола хати і зняв дашок з кошниці!

Коли Книгницький звертав увагу Янковякові, що донька хора, то Янковяк занявів: „То нічого їй не пошкодить, бо 6 днів після злогів можна вже вставати!...

У тій справі зголошено скаргу до городенського староства й до комісаря поліції. Побачимо, що з того буде...

*

ЧИ ВІДПОВІДАТИ ПОВІТОВИМ ШКІЛЬНИМ ІНСПЕКТОРАМ?

Чимало батьків звертається до нас із запитом, що вони мають відповідати повітовим шкільним інспекторам, які на підставі кураторського розпорядку вимагають від них повновластей, легалізованих у нотаря, в суді або в старостві, за внесені шкільні декларації.

Щоби не відповідати кожному поодиноко, подаємо до відома, що міністерство освіти рішенням з дня 2. січня 1933 р. узнало такі домагання львівського шкільного куратора протизаконними, тому нема потреби відповідати повітовим шкільним інспекторам на дотичні письма.

Правна Оборона
при Головній Управі „Рідної Школи".

„Будьте готові!"

Так кличе пос. Рені Сміт до українців.

НЮ ЙОРК, 23. грудня. (Вл. кор.) „Ви маєте нагоду бачити з Америки й Канади цілісіньку українську проблему, як ніяка інша частина України у світі" — докінчував британський посол Рені Сміт свій реферат у викладовій салі ч. 2. Українського Народнього Дому в Ню Йорку дня 21. грудня 1932. — „Ви маєте повну волю і тому ви повинні обняти інтелектуальний та моральний провід в українських справах. Зростайте разом з часом! Поставте першорядні справи на першому місці, а другорядні на другому. *Будьте готові!* — І це моє останнє слово до Вас, коли сьогодні передаю вам привіт від ваших братів-українців з рідного краю!" — так закінчив пос. Сміт свою одноголосну промову.

Інформації подав пос. Сміт такі: Минулого літа цілих три тижні перебував він на зах. українських землях. Був у Львові і в інших містах та селах. Подивляє наші кооперативні організації. Українська культура — на його погляд — тісно сплетена з релігією і духовенство наше переняте національним духом. Митрополит Шептицький — це центральна фігура українського руху в точки погляду Західної Европи. Від нього пере-

ТІТОЧКО
купи щось у перфумерії
ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 7.
Якщо покличешся на оце оголошення, дістанеш для мене
ДАРОМ
гарне ЙО=ЙО „Сальферс".

дає пос. Сміт раду, *щоби висилати з Америки жертви лише на культурні та економічні цілі в краю.*

В Радянській Росії і на Україні був Сміт три місяці осінню 1932 р. Українська мова там має значно більші права, ніж у Польщі. Зате нема там української культури, а є більшовицька. Економічне положення страшне. Більшовики взялися за неможливе діло: з мужика, що живе життям XIII-го століття, зробити модерного громадянина, перескакуючи 700 літ розвитку. Хотіли це зробити ентузіязмом, а коли ентузіязм не створив чуда, то взялися до терору. Створили колективні господарства за ріллі і пишуть на експорт, що на Україні, як і в цілому СРСР, нема безробіття. Тимчасом справа має ся саме навпаки. За три місяці Сміт бачив лише три трактори на полі при праці, 6 коней і трьох селян! Селяни повтікали з господарств і чекають сотнями тисяч на залізничні поїзди, щоби їхати світами. Нераз тиждень треба ждати на залізничний поїзд навіть і чужинцям. Офіціяльний рубель не має ніякої вартости, а радше не знати, що він собою уявляє. Номінально йде сім рублів на один англійський фунт стерлінг, а в практиці то й за 120 рублів не можна дістати одного англ. фунта. Ось тому американці втікають із радянського царства, хоч вони в дійсности поклали основи під теперішню економічну силу СРСР. Одно замітне на Україні, а саме, повно фабрик, яких колись не було. Але ті фабрики стоять порожні.

Яка будучність СРСР, цього Сміт не береться розв'язувати. Каже лише, що голодують мільони і голодова катастрофа перейде 1929 рік. Він передав помічення, а висновки лишає слухачам. Радить американським українцям, як загалом і цілому вашому народові, більше видавати грошей *на публікації в англійській та загалом чужинних мовах*, хочби коштом українських видавництв, бо українських культурних та літературних перлин заграниця майже не знає і тимсамим і не може дбати за українців.

Після відчиту пос. Сміт виїхав до Европи, бо саме в Ню Йорку закінчив свою півторамісячну туру по різних американських містах.

У ЛЮДЕЙ, ЩО ХОРУЮТЬ НА ШЛУНОК, кишки і печінку, гірка натуральна вода „Ер. мінер. - **Józefa**" впливає на справне функціонування органів, травлення та сприяє відживі для організму соки та кровобігу. Поручувана лікарями.

Про правосуддя у Польщі.

Фабрика параграфів. — 20 зол. за право шукати справедливости. — Ще про суддів-українців. — Права мови в судах. — Конфіскати. — Політичні процеси. — 4 шибениці.

В доповнення вчорашнього звіту з промови посла д-ра **Степана Біляка** у бюджетовій комісії сойму подаємо такі уривки його виводів:

Коли референт бюджету вказував на велику скількість законів та розпорядків, виданих при співучасті міністерства судівництва, як про додатню появу, то промовець вважає це саме відємним явищем, бо велика скількість законів та розпорядків спричинила хаос у вимірі справедливости, та суперечности у поодиноких законних постановах. Цю новелізаційну горячку міністерства судівництва окреслив слушно проф. краківського університету, Голомб як **„проклін новелізації"**, а Р. Гавснер назвав це інфляцією правних постанов. В часі від 1. січня 1932 р. до жовтня 1932 р. створило міністерство судівництва 85 законів і розпорядків, так, що слушно можна назвати легісляційний департамент міністерства фабрикою параграфів. Цей фабричний гін довів до того, що треба було новелізувати постанови, котрі не ввійшли ще в життя, як це сталося з кодексом цивільної процедури.

Із законодатної „творчости" міністерства вийшов у тому часі м. і. карний кодекс. Промовець відкликується до фахової оцінки того кодексу, переведеної у правничій комісії, а тепер як його головні хиби підносить, що цей кодекс не ввів поняття політичного проступку, що як кримінальну кару ввів кару смерти і що передбачені в ньому кари є скрайньо суворі — просто драконські. М. і. введений в життя **кодекс карної процедури** накладає обовязок складати каву 20 зол. тим, що бажають доходити перед судом свого права на випадок їхнього легкого ушкодження тіла. Відомо, що зубожіле сільське населення не може собі на цей видаток дозволити і тому приходить на селі часто до вирівнювання такої особистої кривди шляхом — дуже важкого ушкодження тіла. Таким робом та постанова причинюється до поглиблення деморалізації села, а заразом поглиблює недовіря до офіціяльного судівництва. Забуває влада, що вже Бальзак сказав, що брак довіря до судівництва — це початок суспільного розкладу.

Закон про судові кошти передбачує такі високі оплати, що доходити порушених цивільних прав чи грошевих претенсій це нині річ майже неможлива. Цей закон знівечив постанову польської конституції, яка у ст. 98. каже, що ніякий закон не може громадянинові замикати судової дороги, щоби доходити своєї кривди чи втрати. Цей закон став також причиною, що число судових справ цивільних 1932 р. значно впало, а у 1933 р. буде певне ще менше.

З російських правних уладжень м-ство перейняло і ввело в життя в цілій Польщі найгіршу установу т. зв. **коморників**, які будуть переводити тепер екзекуцію. Ця установа на терені Росії була найгіршою установою, яка найбільше докучала населенню.

Серед українського громадянства викликало велике враження масове звільнювання суддів-українців з державної служби. Останні редукції суддів послужили за покришку до масового звільнювання зі служби суддів-українців. Число зредукованих суддів доказує, що ці редукції мали політичний характер і що їх тенденцією було позбутися з державної служби суддів української народности. Деяких суддів звільнили на кілька тижнів або навіть на кілька днів перед тим, заки дістали права до емеритури.

Доля вязнів, що перебувають по тюрмах, є дуже прикра. Особливо це торкається **політичних вязнів**, яких держать спільно з криміяльними злочинцями, та яким роблять великі труднощі у всяких пільгах, хоча навіть суворий вязничний правильник в § 227. передбачує для вязнів, які допустилися вчинків не з охоти зиску ані з низьких мотивів, деякі полекші. Цілий ряд політичних вязнів приміщено в ізольованих вязницях, приміром у такій страшній вязниці, як у Вронках, приміщено 6-х молодих політичних вязнів з університетською освітою, не дивлячись на те, що по кількох літах побуту у тій вязниці вони наражені на важкі фізичні і умові недуги через повну ізоляцію в одиничних келіях.

Досі неуправильнено справи **конфіскат** пресових періодичних органів, що спричинює не лише хаотичне стосування пресового закону, але й болючі матеріяльні втрати видавництв.

Як давніше, так і тепер повторяються на наших землях масові політичні процеси. В 1931 1932 рр. відбулося на наших землях 78 політичних некомуністичних процесів, в яких виступало 585 обвинуваченых, з того числа звільнено 328 осіб, а решту засуджено на вязницю, яка в сумі дає кількасот літ. Крім того 3 особи засуджено на досмертну вязницю, а 10 на кару смерти, з чого чотири присуди смерти виконано на терені Східної Галичини.

Скількість присудів смерти, виконаних на Поліссі, не є нам ближче відома, не подав їх також референт бюджету. Засуджених за ліські події помилували, заміняючи кару смерти на досмертну вязницю, зате виконали два присуди смерти у Тернополі та два присуди у Львові.

Навіть царські воєнні суди, котрі ліквідували російську революцію в 1905 р., стояли під оглядом правної конструкції вище від сучасних польських наглих судів, бо царські суди передбачували право відклику, а польські наглі суди є першою і останньою інстанцією, яка передбачує майже виключно кару смерти.

Ставити когонебудь за політичні проступки перед наглі суди це нарушення постанови польської конституції, яка в ст. 83. виразно каже що для осуду політичних проступків будуть покликані лише суди присяглих. А нема хіба найменшого сумніву, що вчинки, закинені в останніх днях Василеві Біласові та Дмитрові Данилишинові мали своє джерело в ідейних мотивах, а події в Городку Ягайлонськім мали безсумнівну політичний підклад. Так оцінює цей вчинок ціле українське громадянство, а також українська преса включно зі щоденником „Діло", котрому пос. Полякевич голословно інсинуує, що воно не признало нападу в Городку політичним актом.

Можна ріжно оцінювати доцільність діяльности терористичних організацій. Однак є певною річю, що шляхом доразових судів і шибениць не вдасться розвязати ніякої політичної проблеми.

Чи українські інваліди дістануть ренту?

Інвалідські ренти і т. зв. віденська конвенція на бюджетовій комісії сойму. — Виступ посла Остапа Луцького. — Єдина Польща не виконала підписаної міжнародньої умови! — Представник міністерства фінансів заявляє, що „справа вичерпана". — Пос. Луцький ще раз реферуватиме цілу справу.

На вчорашньому засіданні бюджетової комісії сойму переведено дискусію над бюджетом емеритур і рент. З реферату пос. Вагнера (ББ) виходить, що видатки на емеритури зросли з поверх 32 мільонів зол. у 1924 р. до майже 150 мільонів зол. у будучому році. В р. 1924 було 40.000 емеритів, тепер є їх 68.000. Освітлюючи бюджет інвалідських рент, референт устійнив, що число родичів, користаючих з рент, зросло з 12.000 на 16.000. Інвалідів нараховує статистика міністерства скарбу на 108.000 душ, а міністерство суспільної опіки — 133.000. З ріжниці цих чисел виходить, що 25.000 інвалідів не одержує покищо ніякої матеріяльної допомоги з ріжних причин. По ревізії інвалідських актів мабуть втратить ще кругло 5 проц. інвалідів свої дотеперішні ренти.

Як перший промовець у цій дискусії виступив представник Українського Клюбу **пос. Остап Луцький.** В першу чергу він звернув увагу уряду на те, що краківська скарбова палата літами **не полагоджує подань на признання інвалідських забезпечень,** та жадав або побільшити персонал виділу рент при тій палаті, або відчинити для східно-галицьких воєвідств другий відділ рент при скарбовій палаті у Львові. Цей свій внесок мотивував промовець ствердженням, що у відділі рент при краківській скарбовій палаті залягає тепер окрутло 100.000 справ, які має полагодити 5-х урядовців. (Референт бюджету пос. Вагнер висловив у цій справі таку саму думку).

Також по суті полагоджують подання на ренти по мужах і синах, що загинули на війні, дуже погано. У безлічі випадків жадають від нещасних людей доказу, чи їх мужі й сини, що вийшли здорові на війну і померли у військових шпиталях, померли на війні. Це несовісний викрут.

Відтак пос. Луцький звернув увагу присутнім представникам міністерства скарбу, що **ухвалений соймом закон про інвалідське забезпечення з 17. березня 1932 р., який у 69 ст. признає право на це забезпечення також інвалідам колишньої галицько-української армії, досі остає без**

виконавчого розпорядку, через що ціла справа повисла в повітрі. При цім уступі промови пос. Луцького присутній віцеміністр скарбу Козловський заявив, що спершу мусить бути переведена **реєстрація українських інвалідів** і що це домагання треба повторити при обговорюванню бюджету міністерства суспільної опіки.

Третьою справою, якої торкнувся представник Українського Клюбу, це нещасна **віденська конвенція**. Промовець зясував докладно цілу історію цієї справи від підписання конвенції 30. листопада 1923 р. до її ратифікування у Польщі 19. грудня 1928 р. та оголошення у „Дневнику Законів" 31. січня 1931 р. На підставі цієї конвенції був. австрійські урядовці та військові старшини і підстаршини, які ще не були перенесені в стан спочинку до 3. листопада 1918 р., мали по ствердженню їх громадянства в Польщі одержати еметитуру, якщо мали право до неї на основі старо-австрійських законів у дні 3. листопада 1918 р. Висоту цієї еметитури мав визначити польський уряд. **Одинока Польща зпоміж усіх держав, що підписали віденську конвенцію** (Італія, Румунія, Югославія і Чехословаччина) досі **ані не видала до того закону виконавчого розпорядку, ані не полагодила удокументованих подань, зібраних львівською скарбовою палатою.** Маючи це на увазі, **пос. Луцький зголосив резолюцію, яка домагається, щоби уряд видав чимскорше виконавчий розпорядок до закону про віденську конвенцію з 31. січня 1931 р. та приступив з 1. січня ц. р. до виплати еметитур усім, що придбали це право на основі віденської конвенції.** Рівночасно зголосив **внесок, щоби у бюджетовім прелімінарі вставити нову позицію на ціль у висоті 500.000 зол.**

Зголошену пос. Луцьким резолюцію і його внесок у цій справі підтримав також представник Жидівського Клюбу пос. Розмарін.

При цій нагоді годиться зауважити, що 99 проц. управнених до еметитури на підставі віденської конвенції — це був. австрійські урядовці та військові української, жидівської і німецької національности. Поляків взяли відразу по розвалі Австрії на польську службу.

Віцеміністр скарбу Козловський відповів на промову пос. Луцького дослівно ось що: „Тут порушено справу віденської конвенції. Справа полягає на непорозумінню. Арт. 8. конвенції каже, що вона не нарушує правних відносин, які обовязують громадян кожної окремої держави, що приступила до конвенції. Тому єдиною правною підставою для еметитур у Польщі є польський еметитальний закон з 11. грудня 1923 р. На підставі польських законів бувші австрійські урядовці були зобовязані зголоситися до 1. жовтня 1923 р. Тоді кожний такий урядовець міг бути прийнятий або неприйнятий і навіть в цім другім випадку неприйняті урядовці одержують еметитуру. Зате коли був. урядовець не зацікавився польською державою в означенім речинці, тоді він випав з евіденції і згідно з арт. 95. польського еметитального закону такі урядовці еметитури не одержали. Ця справа вже вичерпана і такий сам погляд заступає Адміністраційний Трибунал. Тільки новий польський закон міг би змінити цю дійсність".

По такій нежданій відповіді представника міністерства скарбу пос. Луцький ще раз зголосився до слова і, одержавши його, заявив, що Український Клюб знає орєчення Адміністраційного Трибуналу з 25. квітня 1931 р., на яке покликався п. міністр, та всеж не може погодитися з відповідю міністра у такій важній справі. Український Клюб зголосив у справі невиконання урядом віденської конвенції окремий внесок, який бюджетова комісія поручила зреферувати йому, пос. Луцькому. Тому пос. Луцький пропонує, щоби комісія призначила ще перед третім читанням прелімінаря бюджету і перед голосуванням над зголошеними нині внесками Укр. Клюбу окреме засідання для докладного й остаточного розгляду цієї справи. Голова комісії пос. Бирка згодився з цим внеском пос. Луцького і заявив, що в найближчому часі призначить для внеску Українського Клюбу в справі віденської конвенції окреме засідання ще перед третім читанням бюджету. Таким чином ця важна справа вирине ще раз на бюджетовій комісії а потім на пленарнім засіданні сойму.

Штрасер іде вгору.

БЕРЛІН, 13. І. ПАТ. Офіціяльно потверджують, що Штрасер був принятий перед кількома днями президентом Гінденбургом. Комунікат підкреслює, що візита була на виразне бажання Гінденбурга, який хотів познайомитися з людиною, що грає важну ролю в німецькій політиці. Орган Штальгельму „Кройццайтунг" називає Штрасера кандидатом на становище канцлера.

—o—

Гітлер і Штрасер годяться.

БЕРЛІН, 13. І. ПАТ. „Дойтше Альг. Цтг." повідомляє, що в четвер дійшло до стрічі між Гітлером і Штрасером на терені провінції Ліппе. Була це перша спроба замирення двох провідників нац.-соціялістичної партії, що посварилися наслідком різниці поглядів щодо відношення до уряду.

Нерозважність чи провокація?

Пишуть нам з Волині: У римо-католицькі Різдвяні Свята десятки сіл на Волині, головним чином на Луччині, хтось масово засипав відозвами з підписом ОУН. Відозви друковані на машинці й відбиті на цикльостилі.

Докладний зміст відозв нам невідомий. Передають лише, що вони накликають: залишити партійництво

Зміст відозв, як бачимо, говорить нібито те, що їх розкинула Організація Українських Націоналістів. Але з одного села передають, що буцімто їх розкидали нічю над ранком якісь люди з авта. Колиб дійсно було це так, то можнаб добачувати і провокацію, очевидно, з метою репресій.

Однак навіть коли відозви розкинуло й ОУН, положення не міняється. Волинь у наші дні переживає часи неймовірних трудощів у веденні культурно-освітньої та економічної праці. В моменті розкидання летючок, села гаряче переводили шкільний плебісцит. Якуж мету могли мати ті летючки — полекшити плебісцит чи утруднити його? І чим справді є ця акція — нерозважністю чи провокацією?

Так чи інакше — мусимо сказати, що подібні виступи в такі важкі відповідальні моменти та у сучасному положенні Волині найменше корисні для тутешнього українського населення. Навпаки вони можуть бути дуже корисними не для українців, бо вони викликують дезорієнтацію серед активного елементу, відстрашують від громадської праці малоактивні кола, а українському загалові спричинять лише національні страти.

Зокрема мусимо назвати шкідливою демагогією заклик до населення усуватися від політичного життя, названого „партійництвом". Те, що наші волинські маси все тримались „хати з краю" й уникали політично-партійної роботи саме їм причинило найбільше шкоди нашим національним інтересам. Політична невироблєність мас і слабо розвинена національно-патійне життя є саме нещастям Волині, бо дає грунт для всяких шкідливих експериментів.

Senex.

Гітлерівці забезпечуються зброєю.

ВІДЕНЬ, 13. січня ПАТ. Віденська преса повідомляє з Лінцу, що в ночі на 7. ц. м. доковано влому до бюр Гаймверн в Штайрег в Австрії Горішній. Вкрали більшу скількість військових предметів і знарядів. Врешті вдалося вислідити вломників. Є це молоді люди числом 7 осіб, серед них кількох студентів університету, членів національ-соціялістичної партії. Вкрадені предмети відобрала поліція.

—o—

Повстання в Туркестані.

МОСКВА, 13. І. ПАТ. Повідомляють із Нанкіну, що в Туркестані в провінції Сін-Чуан вибухло повстання магометан, звернене проти китайської влади, з метою відорватися від Китаю. Повстання приймає грізні розміри. Радянська преса добачує звязок між теперішнім повстанням і недавними китайсько-тибетанськими боями. Інспіруе його Англія, щоби відділити китайські землі від СРСР на заході при помочі буфорової держави, створеної на взірець Манджурії.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ

„САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол.

тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 15. СІЧНЯ 1933.

Клопоти з рідною мовою.

„РІДНА МОВА", НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ МІСЯЧНИК. ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР І ВИДАВЕЦЬ: ПРОФ. Д-Р ІВАН ОГІЄНКО.

Доказувати корисність і необхідність такого журналу серед нинішнього занепаду літературної мови? Він потрібний нам усім — найбільше журналістам. Куток мови у „Ділі" був жестом розпуки; ніхто від літ не займається в Галичині чистотою рідної мови, так звані місцеві фільольоги пишуть тарабарщиною з дилювіяльної доби, гімназійні вчителі повторяють за шкільними підручниками слова та звороти, з яких уже самі учні починають глузувати.

Журнал „Рідна Мова", якого головним редактором і видавцем став проф. І. Огієнко, може виконати велике громадянське завдання. Передплатники піддержать його напевно, але сама редакція повинна яко мога хутше подбати, щоби його піддержали і співробітники, фахові, не пригідні. Те, чим його редактор доворяє ріжним нашим видавництвам, трапилось уже в 1-ім числі журналу, який хоче вчити рідної мови. Присланні статті невиправлені якслід, а навіть у статтях самого редактора трапляються форми та звороти, щодо яких маємо поважні застереження. Редактор виправляє своїм співробітникам мову, це бачимо ясно, але виправляє не все і залишає в їхніх статтях „лапсуси".

У статтях співробітників находимо: „товпа" (рос.) замість юрба; „талану", що значить „щастя", у значінні „таланту"; „нігде" зам. ніде; і такі звороти: „вміє з неї користатися" (рос.) зам. користати; „духовні заповіти" у знач. попросту „заповіту" або „духовної".

Сам проф. Огієнко вживає скрізь дуже дивної форми „тей" (!) зам. „цієї", „тієї" або „тої"; на 1-ій сторінці поруч заголовка пише „вартість *ув* іншій валюті", зате не зберігає правила милозвучности у таких місцях: „Таким чином *в* 1922 році", „*В* словнику", „*в* Великій Україні". Далі: „щасливого успіху й доброго поводження" це не тільки тавтольогія але ще й („поводження!") польонізм; „карно (поль.) тримаються" зам. солідарно, одностайно, бо „карний" у нас істнує тільки у значінні кари напр. „карний закон", „карний пункт"; „вторувати (поль.) дорогу" зам. прокласти шлях; „записувати належить" (поль.) зам. треба, слід; „у записах непремінно (рос.) зазначайте" зам. конче; „старожитність (поль.) форми" зам. стародавність, „красоту" (рос.) зам. красу; „життєвого приміненння" (рос.) зам. приладдя; „комісія кінчила (!) цю працю тільки (!) 13. червня" — „кінчила" і „тільки" по чисті москалізми замість „скінчила" і „аж", „щойно".

Ось сумнів: „справа прибрала реальних форм" — чи не краще „реальні форми". В іншому реченні цей родовий відмінок вийшов таки кумедно: „Комісія не склала тільки Правничого Словника, але „Словника правничої мови", себто не обмежилася лише правничими термінами, але дала й ті слова, що потрібні правникові в його широкій діяльності..." Автор хотів сказати: „Комісія не тільки склала Правничий Словник, але й „Словник правничої мови..." Ми кажемо: „Академія видала великого граматика", але „видала великий словник", не „словника". Проф. Огієнко пише: „Ось тому прийменник, творячи з іншою частиною мови прислівника..." і в іншому місці: „Прийменника пишемо окремо..." Це питання належить до дискусії, яку ми завели з приводу форми, вжитої на головнім місці журналу „Рідна Мова": „Коли за те долучено відповідного почтового значка" зам. „почтовий значок", а ще краще: „почтову марку", бо значок у нас — це малий знак, а не почт. марка. До цієї справи вернемось після статті, яку „Р. М." обіцює дати на цю тему у 2-ім числі. Як не як, але вже пасивна форма „коли за те долучено" не видається нам дуже нашою. На Радянській Україні під впливом московської мови запанувала масово форма „було зроблено, рішено" і т. д., зам. нашої рідної: „зробили, рішили"...

Далі йдуть стилістичні недоладности: „Але таких форм варто (?) вживати якнайменше" у значінні „треба", „слід". „Але все це як мало наукове та робленє похапцем, не задовольняло всіх широких (?) правничих (?) потреб". Сумніваємось, чи можна казати про „правничі потреби", ще й „широкі". „Рідна Мова" поставила собі завданням сіяти добрі знання"; „знання" не має у нас множини, як російська мова; автор імовірно хотів сказати: „сіяти зерна знання". У статті одного співробітника читаємо про „служебно-льогічну роль" літературної української мови; — що це таке, не збагнеш. Проф. Огієнко пише скрізь „небто" зам. „себто"; чи не слід би

Димісія румунського уряду.

БУКАРЕШТ, 13. І. ПАТ. Король Карло прийняв учора на авдієнції премієра Маніва, що зложив на його руки димісію уряду. Король призяв димісію і місію утворення нового кабінету дістане мабуть проф. Вайда. Зачувати, що новий уряд буде мати характер нац.-селянський царанистичний.

БУКАРЕШТ, 13. І. ПАТ. Вайда Воєвод приїхав тут нині. На двірці витав його приватний секретар короля Дімітреску, кількох міністрів і провідників нац.-селянської партії. Часописи вважають успіх Вайди певним. Зазначують, що його визначення відповідає парл. приписам, бо Манів, як предсідник обох палат і інші політики поручали, щоби новий кабінет опирався на теперішній парляментарній більшості

—o—

168 МІЛІОНІВ ДЕФІЦИТУ.

На засіданні соймової бюджетової комісії пос. Бжозовський (ББ) референував бюджет м-ства комунікацій. Він передбачує дефіцит заміжниць у найближчому році на 168 мід. зол. Щоби зарадити цьому, референт піддає проект ередукувати персонал, а передовсім зревідувати оплати за години, в яких залізничники відбули т. зв. поготівля та не виконують праці.

—o—

Дальша революта в Еспанії

ПАРИЖ, 13. І. ПАТ. Повідомляють з Мадриду, що в еспанському селі Казас Вієхас прийшло до завзятої сутички між анархістами і поліцією. Революціонери, які прибули до села зі сусідних міст, оголосили в селі комуністичний лад і хотіли встановити тут головну кватиру нової влади. Щоб унеможливити прихід поліційних відділів, революціонери викопали поперек доріг, що вели до села, глибокі рови. Всеж таки поліція дісталася до села, заатакувала комуністів і спалила дім, де сховалася частина комуністів. Підчас сутички 50 осіб убито або ранено.

В цілій Еспанії множаться терористичні акти. В Мадриді революціонери підпалили церкву. В одній вязниці збунтувалися вязні. Виходячи з їдальної салі, кинулися на своїх дозорців, відобрали їм зброю і звязаних замкнули в келіях, опісля знищили уладження 150 келій. Один дозорець, що вирвався з вязниці, заалярмував поліцію, яка приборкала збунтованих. Крім того вязні пробували підпалити вязничний будинок, однак вогонь швидко згашено.

Під Валенсією революціонери зірвали залізничні шини, наслідком чого вискочив із шин потяг. На щастя жертв людьми не було. В Гренаді революціонери підложили під урядовий будинок бомбу, якої вибух знищив майже увесь будинок. Еспанська влада старається з цілою енергією здавити революту.

Пригода гидропляну.

ЛЬОНДОН, 13. І. ПАТ. Біля Плімавт зударився великий гидроплян, на якому находилося 9 осіб залоги, зі судном, що належить до арсеналу. Із залоги літака одна особа втопилася а 7 осіб потовклося.

писати послідовно і „цьоголні"? Гадаємо що таких слів як „себто" і „сьоголні", раз закам'янілих у своїй формі, нема найменшої причини модернізувати.

У журналі „Рідна Мова" прикро вражають статейки принагідних дописувачів, які отак собі базікають на тему рідної мови та потреби такого журналу, немов би це була популярна газетка. „Науково-популярний місячник" — це значить наукові питання у загальнодоступній формі, а не часописні статті. Редакція могла би теж у такім журналі залишити на боці такі фрази: „Мусимо робити так, як навчав нас Кобзар": „І чужому научайтесь..." Це пахне читанкою з народньої школи. Не личить теж професорові університету поміщувати у своєму органі рецензію на свої часописні статті, та ще й пера молодого магістра. Головний редактор і видавець в одній особі міг би теж не підписувати кожної статейки та замітки, ще й іншою формою: „проф. д-р" і наперемінку „проф." і „д-р". Сама така архирейська повага відбирає журналові повагу.

Уявляємо собі, що такий журнал повинен таки більшу увагу звернути на чисто фаховий бік і притягнути кінче співробітників-фільольогів. Він мусить мати справді зразкову літературну мову та стиль і в ніякому разі не забувати в одній статті, те, чого навчав у другій. „Куток мови" у „Ділі" мав свої неточності, бо ми робили його прихапцем і як аматори; аж тепер бачимо, що треба буде його відновити, щоби приневолити „Раду Мови" обережніше поводитись із рідною мовою.

ж. в.

Сніги.

ВИЛЬНО, 13. І. ПАТ. З Молодечна повідомляють, що на польсько-радянській границі впали великі снігн. Засипані польські й радянські станиці. Селяни, які 10. ц. м. вибралися до ліса по дрова, не могли з причини снігових заметів дістатися до дому. Всім пар саней засипало снігом. Вислано рятункову експедицію, зложену з вояків на лещатах, які й улекшили селянам поворот додому.

НОВИНКИ

— **„Українське Т-во Прихильників Мистецтва"** у Львові подає до відома, що виставa образів у Музею Наукового Т-ва м. Т. Шевченка, при вул Чарнецького 24/І., продовжена до 22. січня ц. р.

— **Мялярська вистава.** У будинку Промислового Музею польське Т-во Приятелів Красних Мистецтв відчиняє 15. січня в 11. год. передпол. виставу образів львівського арт. Мартина Кітца і союзу артистів-пластиків „Одноріг". Тут теж додані праці львівських графіків п. з. „Львів у графіці".

— **Комітет допомоги** вдовам і сиротам по священиках уладжує **традиційний вечір** дня 7. лютого в салях Народнього Дому.

— **Фабрика пасти до обуви** „Елегант" пригадала нашій редакції свої виробн, поклавши на стіл кожному зі співробітників зразки для перевірки, що ця паста справді дорівнює найкращим чужим виробам. Та сама фірма вироблює теж французьку масу до підлоги.

— **Хосенний журнал.** Редакція двотижневика „Жіноча Доля" у Коломиї прохає нас пригадати нашому громадянству, що цей журнал збільшився за останні три місяці новим додатком „Світ Молоді". Журнал має на меті головно організувати сільську інтеліґенцію та притягати до жіночих товариств якнайбільшу скількість свідомих селянок. Уже нині Сокальщина, Скільщина, Перемищина та Стрийщина має одну-дві діячки зі священичої верстви, що ведуть велику просвітню працю.

— **Політичні процеси.** Найвищий Суд зніс, як відомо, присуд львівського суду присяглих, що наложив на б. посла і редактора „Нового Часу", Дм Палієва, кару 3-літної вязниці. Згідно з рішенням Найв. Суду нова розправа не відбудеться перед судом присяглих, тільки перед звичайним трибуналом і обмежиться до виміру кари на основі нового карного кодексу. Речинець нової розправи визначений на 21. ц. м. Боронитиме адв. д-р Старосольський. — На день 16. ц. м. визначена касаційна розправа З. Пеленського, д-ра Ол. Бабія і тов., засуджених тому чотири місяці львівським судом присяглих за участь у віденському конгресі ОУН.

— **З приводу „Дня трьох Л"**, який припадає на 15. ц. м. і є комуністичним святом трьох Л (Либкнехт, Люксембург, Ленін), арештували у Львові 50 комуністів.

—**За вбивство тещі.** Перед трибуналом окружного карного суду у Львові відбулася розправа проти Михайла Трусевича, господаря з Лелехівки пов. Городок, що вбив сокирою свою тещу Катерину Хохолову і тяжко поранив брата й сестру своєї жінки. Опісля віддався добровільно в руки поліції. Трусевича засудили на 10 місяців вязниці.

— **Страйк польських селян.** Як повідомляють із Варшави, польська людова партія лаштується до нового селянського страйку, що має на меті примінити довіз харчів до міст. Страйк має вибухнути в лютім ц. р.

— **Чекають на експертизу.** В справі вбивства в Колодні западе рішення за кілька днів. Найдені на полі Жултанецького закрівавлені предмети, як сокиру, штани, ручник, хустину і т. п. повіз окремий посланець до хемічного інституту проф. Гіршфельда у Варшаві. Після переведення експертизи крови буде визначений наглий суд проти Жултанецького та Нікратовича.

— **Хто виграв на льотерії?** В другім дні тягнення III. кляси Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 20.000 зол на ч. 141444; 15.000 зол. на ч. 57196, 58175; 10.000 зол. на ч. 122195; 5.000 зол. на ч. 37523, 56149, 69060, 128319; 2.000 зол. на ч. 11806, 56833, 73495, 136004; 1.000 зол. на ч. 33462, 46788, 102863, 141171; 500 зол. на ч. 2173, 23503, 37752, 33647, 36009, 65981, 83291, 84197, 119107; 400 зол. на ч. 3429, 21311, 2757, 30964, 47672, 64577, 75631, 81296, 87495, 95159, 99823, 104383, 119457, 120365, 120508, 129996, 142768.

— **За сироневірення.** Окружний суд у Лодзі займався справою 74-літнього нотаря Трояновського, що спроневірив 22.000 зол. Засуджено його на півтора року вязниці з припиненням кари на 3 роки, крім того на 5.000 зол. гривни з заміною на випадок нестягальности на 50 днів вязниці.

— **Плютоновий застрілив жінку капітана.** В Коцюбинчиках пов. Гусятин плютоновий граничної сторожі Людвик Шишка застрілив на дорозі Яніну Луковську, жінку капітана граничної сторожі, а після того вистрілом у голову відібрав собі життя. Причина покищо невідома.

—**Підпал.** В Ожидові пов. Золочів у загороді Оришки Литвинової повстала пожежа, що знищила мешкальний дім і господарські будинки. Переведені доходження виказали, що вогонь спричинила 20-літня зарібниця Теодора Іськів з цімсти проти зятя Литвинової, Антона Пйотровського, батька двох її неправесних дітей, що відмовлявся від всякої опіки над ними.

—**Дрібні вістки.** В Синевідську Вижньому коло Сколього на стриху одного дому найшли Миколу Сеніва, що повісився з невідомої причини. — В Ярославі згоріла в ринку 2-поверхова камениця. — Почтову агенцію в Ходовичах пов. Стрий перенесено до Дашави. — На Місіонарській площі у Львові побилися два злодії, причому Павло Павловський пробив свого противника Едварда Лянгера так тяжко ножем, що той помер, перевезений до шпиталю.

— **Сахарина в печиві.** Гранична сторожа перевела в самбірських пекарнях ревізію й ствердила, що деякі пекарі вживають до печива сахарини. Особливо в пекарні Маєра Гірша найшли значний запас сахарини, якої вживав до виробу тіст. Сахарину, пачковану із Чехословаччини, сконфісковано і відлано до митного уряду в Сянках, а пекаря відставлено в розпорядження судової влади.

— **Пачкарство на румунській границі.** На терені повітів коломийського, снятинського, городенського й косівського гранична сторожа викрила в останньому часі значну скількість тютюну й горівки, перепачковану з Румунії. Товари сконфісковано, а пачкарів відставлено до окружного суду в Коломиї.

— **50.000 хорих на грипу.** Пошесть грипи у Льондоні осягла небувалі розміри. 50.000 людей є недужих на цю пошесть. У багатьох прилюдних інституціях і банках наслідком того відчувається застій. Перебіг грипи легкий.

— **Маца для Радянщини.** В Радянщині була заборонена жидівська маца в часі жидівського свята Пасхи. Це зроблено на те, щоби затерти всякий слід якихнебудь релігійних обрядів та звичаїв. Колиж тепер ославлена пятилітка не вдалася і настав загальний голод, американські фармері, що не мають що зробити з надміром збіжа, дістали замовлення на те збіжа від власників млинів. Замовлення прийшло з Ню-Йорку, де одна пароплавна компанія вже робить приготування вивезти більшовикам два міліони фунтів маци. Очевидно, радянський уряд постарався закупити лише американське збіже за безцінь і хоче перемінити його на мацу, щоби довго могла зберегтися. Отже аж американське збіже рятує населення Радянщини перед голодовою смертю, хоч Росія за царських часів славилася як шпихлір Европи.

— **Шаляпін професором співу.** Відомий російський басовий соліст, Федір Шаляпін, стане, як відомо, професором для культури голосу у нюйорській школі музики, коли верне з весною з Европи. Йому тепер 60 літ, отже вік, в якому співаки тратять голос. Шаляпін прибув перший раз до Ню Йорку в 1906 р. і виступив в Метрополітен Опері, але публика ним не одушевлялася. Аж за другим разом, в 1913 р. дістав тут належне признання. В 1927 р. він побирав платню на одну третину вищу ніж Карузо. В 1929 р. він покінчив свою карієру як оперовий співак і став давати самостійні концерти. Від 1927 р. більшовики прогнали його з батьківщини і від тоді він живе за границею. До Америки приїздить кожного року на короткий концертовий сезон, опісля їде до ріжних столичних міст в Европі. Тепер він виїхав до Парижа.

— **Царівни, що ждуть на чоловіків.** З кризою королівських престолів прийшла кріза на королівські доньки, що не мають відповідних кандидатів до своєї руки. Коли тільки приїхала недавно до Льондону шведська княжна Інгрид, зараз пішли чутки, що наслідник англійського престола має з нею женитись. Зваживши, що кандидат на англійський престол може женитись тільки з царівнами, вибір уельського князя не великий, бо в Европі є крім Інгриди ще 8 царівен. Обі доньки Альфонса XIII. досі ще не мають наречених; італійська королівська пара має ще на відданні княжну Марію; данський король має ще три доньки „вільні" — Теодору, Каролину та Люізу. Зовсім виїмкове місце займає голяндська княжна Юліяна, що сама стане королевою; її чоловік буде тільки додатком до її „королівської величности".

— **Що вішують англійські вчені.** Англійські хеміки сер Річард Грегорі і проф. Льов висловили кілька думок на тему найближчої будучини. Вони вповняють, що людство небавком матиме змогу контролювати пол і передрішувати його, а навіть творити живий людський організм у реторті. У 1933. відкриють спосіб, як боротись із мікробами, що нищать рослини і звірята. Сліпі

СТРІЛИ ДО СВІДКА З ГОРОДЕЦЬКОГО ПРОЦЕСУ.

Польські джерела принесли вістку, нібито якісь невисліджені люди стріляли крізь вікно до хати Яціва в Верині (Миколаївщина), який зізнавав як свідок у городецькому процесі. Поліція була арештувала двох людей, яких підозрівала, що стріляли до хати Яціва, одначе їх випустила після 24 годин. У звязку з тією стріляниною на приказ жидачівського старости село Веринь тепер держить варту біля хати Яціва.

—o—

ГУВЕР ПРОТИ РЕВІЗІЇ ВОЄННИХ ДОВГІВ.

НЮЙОРК, 13. І. ПАТ. Запитаний кореспондентом „Ню Йорк Таймс" у Вашингтоні один із визначних політичних провідників, що втішається довірям бувш. президента Гувера, заперечив, начебто Гувер узяв на себе якінебудь зобовязання в справі воєнних довгів підчас гостини прем. Лявaля у Вашингтоні. Часопис довідується, що Гувер є проти всякої ревізії французьких і італійських довгів, а зате є прихильником деяких редукцій для Вел. Британії, Польщі, Греції, Малярщини та мабуть і Бельгії.

—o—

ГОРИТЬ БІЛЬШОВИЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

ТОКІО, 13. І. ПАТ. Приняли тут радіотелеграму, яка повідомляє, що більшовицький корабель виїхав поспішно з Миколаєва на поміч більшовицькому кораблеві „Сахалін", якому приключилася катастрофа на Охоцькому Морі. На чердаку корабля є ок. 200 осіб. Крім того корабель той охопила пожежа.

—o—

ГІТЛЄР ХОЧЕ БУТИ МІНІСТРОМ РАЙХСВЕРИ.

Гітлєр сказав, що готов співпрацювати з урядом, коли стане міністром райхсвери, а міністром внутр. справ хтось із його прихильників.

ФІНЛЯНДСЬКУ ТВЕРДИНЮ ВИСАДИЛИ КОМУНІСТИ.

Виявилося, що надморську фінляндську твердиню Мек Емонт висадили у повітря комуністи. Командант твердині одержав димісію, а на його місце іменували начальника ген. штабу Остермана. Твердиня була головною морською базою Фінляндії. Скільки було жертв у людях, досі не ствердили.

та глухі зазнають великої полекші від досвідів з електрикою. Цього року можна буде теж кращим способом передавати електричну енергію. Зате літаків ні авт покищо розвинути далі не буде можна. Найважніша звістка для всіх — це новий спосіб виробу дешевшої матерії, охорони карчів і лекшого їх перевозу.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Ярослав Гаврилюк, інжинір лісництва, упокоївся дня 12. січня ц. р. в домі своїх родичів в Стільську коло Миколаєва над Дн. проживши 12 років. Похорон відбудеться в неділю, дня 15. січня ц. р. в год. 2-ій попол. в Стільську.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Василь, Маланка і вино.

„Василь сіно косить,
Маланка їсти носить,
Го-го-го-го добре вино!"

Василь сіно косить — поетична ліценція, бо на Василя в нашій країні можна хіба змерзлі будяки косити. І то — як не дуже сніжна зима.

Цього року, наприклад, можнаб. Криза поширилася видно, і на надземські райони — сніг як і падає, то так якось дуже делікатно, мовби там у горі завели пайок на сніг, як у зазбручанській республиці на хліб.

Але на наші свята таки небо змилосердилося. Сипнуло снігом на брудну землю і хоч трохи прикрило міське сміття та сільське болото. Побіліло довкола — і світ став ніби веселіший.

Коби так більше снігу, то можеб побіліли і брудні руки і чорні душі, на яких нема кріси, навпаки — дорід як ніколи. (Може й тому завівся звичай скидати рукавичку при привитанні? Бачиш — мовляв — руки в мене чисті!).

Обмаль снігу цього року. Ось-ось уже Водохрещі, а люди ще й саней не витягали. А я так люблю, коли попід вікна заграють дзвіночки при санях. Що-правда задзвонить часом хтось, біжу поглянути, але це не санки. Емерит, приватний урядовець, мистець, робітник пера, а останніми часами і державний урядовець подзвонюють так голосно зубами. Не стає кальорій тепла ні зверху ні з середини. Біжать трюхцем до праці і подзвонюють...

Маланка їсти носить...

Є всі познаки на те, що й цей рядок пісні стане поетичною ліценцією. Не тільки з огляду на приспішену еманципацію жінок (Ще нести: Возьми собі сам!), але й на недостачу продуктів першої потреби. Яка кому з цього потіха, що ті продукти дешевіють, що на виставових шибах кожного тижня появляється щораз нижча ціна!

„Ніжей цен фабричних!"

„То, чего еще не било!"

„Стань і патш на цени!"

Чоловік стане, дивиться цікаво на ціни, ще цікавіше на самі продукти і... йде далі... Чимраз більше людей жде на таку комюнктуру, коли загалом не треба буде платити.

Тоді напевно рух збільшиться, хоч і не на довго.

Го-го-го-го, добре вино...

От часи були. В народній поезії приходить вино. Видно приходило і в народній їжі. А нині?!

Поминаю, що це алькоголь, який губить людство, але все таки вино — трутка незла. Возьмім хочби „богослужебне" з Народн. Торговлі. Може бути, що чоловік пару днів коротше буде жити як напеться, але хто зна чи не варто... Чим наше життя аж таке солодке?!...

Дали мені добрі люди можність покушати цього „богослужебного". Признаюся („Будучносте", прости мені грішному!), кушав в цілі свята, а тепер тільки згадую....

Ходжу отсе по хаті та підспівую народню пісню. Два перші рядки злегка, а третій таки голосно.

„Го-го-го-го, добре вино!"

Бо таки справді!

Галактіон Чіпка.

СПОРТ.

З УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО ЖИТТЯ В ГОРОДЕНЦІ.

Рухливе тутешнє українське спорт. т-во „Пробій" зорганізувало заходами п. Кидрачука побіч інших також першу мабуть на Покутті секцію боксерську. Фаховий провід (тренінг) обняв б. мистець Букарешту в боксі Орест Бойчук, який також виступав недавно в репрезентації Черновець у Львові і Станиславові. Секція має вже 10 членів. Найліпшими виявилися (побіч тренера) Семенюк, О. Сілецький, Ящан, Морозевич і Рощук. Дня 1. січня ц. р. влаштовано вже перші боксерські змагання з польським „Стшельцом", якого секція істнує вже два роки. Цей перший виступ „Пробою" закінчився перемогою противника. Але все таки наші змагуни, хоча деякі з них мали вперше на руках боксерські рукавиці, зуміли гідно боротися і виказали, що вже небавком стануть грізними для сильнішого і більше рутинованого противника. Суддював на рінгу п. Бойчук. Видців мало.

Д.

МИСТЕЦТВО ЛЬВІВСЬКОЇ ОКРУГИ В ГАКІВЦІ.

Львівський Окружний Гакізковий Союз (ЛОЗГЛ) вильосував додатково розгривки за мистецтво А-класи: 15. ц. м. Лехія — Чорні, 16. ц. м. Україна — Погонь, 17. ц. м. Чорні — Погонь, 18. ц. м. Погонь — Лехія.

ПЕРЕМИШЛЬ: **Польонія — Чувай 4:0**. Гаківкові змагання за мист. Б-кл.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у приватних оборотах 8.93.25 зол.

Трансакції. Продажа. Купно.

Голяндія 358.90, 358.80, 358.00, Льондон 29.95—90, 29.11, 29.81, Ню Йорк чеки 8.92.5, 8.94.5, 8.90.5; Ню Йорк кабель 8.92.9, 8.94.9, 8.90.9, Париж 34.85, 34.94, 34.76, Швайцарія 171.85, 172.28, 171.42, Берлін 212.07.

Акції.

Банк Польський 87.50—87.

ЗБІЖЖЕ.

Львоко Підволочиська: Пшениця дворська 27.00—27.25, пшениця дворська 25.00—25.25, пшениця збірна 23.00—23.25, вика чорна 10.00—10.50, Висівки житні 5.50—5.75, висівки пшен. 5.75—6.00, Львоко Львів: Пшениця дворська 29.00—29.25, пшениця дворська 27.00—27.25, пшениця збірна 25.00—25.25, висівки житні 6.25—6.30.

Інші курси незмінені.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 13. І. 1933 р. за масло експортове та десерове преса 0·00 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 5·40—5·60 зол.

УКРАЇНЦІ!

КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 14. І. год. 7.30 веч. „Евген Онегін"

Неділя, 15. І. год. 3. попол. „Орфей у пеклі" (останній раз).

Неділя, 15. І. год. 7.30 веч. „Самум" (Абон. 6).

Понеділок, 16. І. год. 7.30 веч. „Страшний двір" оперa Монюшка.

Вівторок, 17. І. год. 7.30 веч. „Самум" (Абон. 6).

Театр Різнородностей.

Субота, 14. І. год. 3.30 попол. Ціни знижені — „Івась нероба та його приятель" комедія-казка для дітей і молоді.

Субота 14. І. год. 7.30 веч. „Джим і Джіль" (Ціни знижені — Абон. 5).

Неділя, 15. І. год. 3.30 попол. „Еспанська муха" (Ціни найнижч.).

Неділя 15. І. год. 7.30 веч. „Джим і Джіль" (Ціни знижені — Абон. 5).

Понеділок, 16. І. год. 7.30 веч. „Джим і Джіль" (Ціни знижені — Абон. 5).

Вівторок, 17. І. год. 7.30 веч. „Джим і Джіль" (Ціни знижені — Абон. 5).

Др Остап Селянський

отворив з днем 15. січня 1933. р.

ЛІКАРСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

в КУТАХ над Черемошем.

Кіна.

АДРІЯ: „Доброволець".

АПОЛЬО: „Рай підростків".

АТЛЯНТІК: „Безвинюти".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „Мелюка, цвітка Маракешу", ревія 100 кг. сміху".

КОПЕРНИК: „Кохай мене сьогодні!" (Мор. Шевальє).

МАРУСЕНЬКА: „Кохай мене сьогодні" (Мор. Шевальє).

МІРАЖ: „Ц. к. фельдмаршал" (із Вл. Бурієном).

ОАЗА: „Люди моря" й ревія.

ПАЛЯС: „Жінка на одну ніч".

ПАН: „Боротьба в підземеллях" або „Тайна 5 х ключів".

ПАСАЖ: „Дзвякі моряком", „Тайний документ".

ПРОМІНЬ: „Дівча з Пратеру".

СТИЛЕВЕ: „Вільні душі" й ревія.

УТІХА: „Дівча зазд Взаги", ревія „Веселий куток".

ХИМЕРА: „Під чаром Несполю".

Закордонне радіо.

Субота, 14. січня 1933.

Братислава (278,8) 19.20, 21.00 Концерт, Копенгаген (281,2) 20.00 Шведський і данський церк. хор, 20.40 Веселий вечір, **Штрасбург** (345.2) 18.00 Концерт, **Штутгарт** (360.6) 20.00 Веселий віденський вечір, **Гельсінгфорс** (368,1) 17.10 Військ. музика, 19.40 Спів, Анікі Уімонен, **Бухарешт** (394,2) 20.00 Рел. і нар. пісні, **Рим** (441,2) 21.00 Опера, **Лянгенберг** (472,4) 12.30 Концерт, 20.00 Вес. вечір, **Прага** (488,6) 20.00 Кабарет авторів, **Брюсель** (509,3) 19.15 Пісні, **Відень** (517,2) 11.30 Капела, 15.55 Пісні, 18.10 Карнавал, 20.15 Легка музика, **Мінхен** (532,9) 20.30 „Гр. Люксембург" оп. Легара, **Будапешт** (550,5) 19.45 Концерт, **Харків** (937,5) 16.15, 18.40, 24.00 Концерт, **Осльо** (1083) 16.15, 18.15 Музика, **Москва** (1000) 17.45 „Мадам Батерфляй" оп. Пучіні, 17.25 (Досв. 720 м.) „Борис Годунов" оп. Мусоргського, **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 20.00 Вес. вечір.

Неділя, 15. січня 1933.

Братислава (278,8) 16.00 Концерт, 18.00 Музика, **Талін** (298,8) 21.00 Музика, **Мілянo** (331,4) 21.00 Опера, **Бухарешт** (394,2) 20.00 „Ле Сольда де Шокелі" оп. О. Штравса, **Білгород** (430,4) 16.30 Пісні, **Рим** (441,2) 20.45 „Ля Донна Пердута", оп. Пістрія, **Прага** (488.6) 11.00 Симф. поранок, 19.45 „Дві вдови" оп. Сметани, **Відень** (517,2) 10.30 Спів, Аксель (сопр.), 20.00 „Чесна Зузанна" оп. Гільберта, **Мінхен** (532,9) 20.00 Концерт, **Будапешт** (550,5) 11.15 Богослуження, концерт, 19.30 Вес. вечір, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Звуковик.

Понеділок, 16. січня 1933.

Братислава (278,8) 16.10, 18.00 Концерт, **Лайпціг** (389,6) 20.00 Концерт, **Білгород** (430,4) 20.00 Опера, **Рим** (441,2) 13.00, 17.30 Концерт, **Прага** (488,6) 19.40 Спів, 20.05 Концерт, **Відень** (517,2) 19.45 Віденська пісонька, 20.35 Музика **Будапешт** (550,5) 19.00 Цит. орхестра, **Харків** (937,5) 10.30 18.30 Концерт, 13.15 Солісти, 15.15 Музика, рецитації, 16.30 Гумор, сатира, 24.00 Звуковик, **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 21.15 „Едіпус-Рекс" оп. Стравінського, **Париж** (1724,1) 21.00 „Книжка Героль-штайн" оп. Офенбаха".

ЛЬВІВСЬК РАДІО.

Субота, 14. січня 1933.

9.45 Богослуження з Волоської церкви у Львові, 11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20, 22.55 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 13.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Військові вістки 15.35 Для дітей: „Оповідання про Роланда", 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 Давні лови, 17.00, 17.30 Авд. для хорих, Вольончеля, 17.40 Відчит, 18.00 Легка музика, 18.25 Дуети й арії: Левецька (сопр.), Біччо (бас), 18.55 „Ідемо до кавярні", 19.10 Всячина, 19.30 На овилі, 19.45 Прес. раз. денник, 20.00 Легка музика, Спортові вістки, 22.05 Шопенові твори, 22.40 Кавярняні клопоти, 23.00 „Арс льонга, віта бреніс" (Ф. Ман, Батістині Карузо).

Неділя, 15. січня 1933.

11.58 Час, 12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Симф. поранок, 14.00 Ветеринарійні поради, 14.20, 15.00 Концерт, 16.00 Для молоді: „Прощання з Віннету" Карла Мая, 16.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.45 „Що чувати у Вильні?", 17.00, 18.00 Легка музика, 18.50 „Кдика", вес. фейлетон.

19.05 Всячина. 19.25 „Годинички листя Андр. Олени Лисаковської". 20.00 „Блєски та тріски в рад. котелку". 20.15 „В зазуленім гнізді" фейл. 20.30 Експерим. аудиція: „Страйк" звук. фотомонтаж, „Жабячий концерт" голосовий фотомонтаж, 20.50, 20.52 Спортові вістки. 21.00 Литовські та білоруські пісні. 22.00 Танк. музика. 22.55 Комунікати. 23.00 „Аре львовга, вітя бревіс".

Понеділок, 16. січня 1933.

11.40 Огляд преси. 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат. 11.58 Час. 12.10, 15.42, 16.15, 19.20 Грамофон. 15.10 Експорт. комунікат. 15.15 Господар. комунікат. 15.25 Комунікаційний комунікат. 15.30 Почт. скринька для дітей. 16.00 Листи та програми. 16.25 Лекція фр. мови. 16.40 Як ріжні держави борються з дефіцитом. 17.00 Камеральний концерт. Комунікат для рибалок. 18.00 Легка музика. Біжучі вістки. 18.50 „У боротьбі й бурі". 19.05 Всячина. 19.30 На овиді. 19.45 Прес. рад. денник. 20.00 „Странний двір" оп. Монюшка. „Як радить Ліга Націй?". Спортові вістки. 23.00 Комунікати. 23.35 Танкова музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

ПОДЯКА.

Всім, що висказали мені письменно чи устно заяви співчуття по смерти моєї Дорогої Дарусі і Мужа Григорія складаю отсею дорогою щиру подяку. — **Олена Піхасова.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФІРАНКИ зол. 8.50, колдри правд. вовна, брокати, накидки, найбільший вибір, найдешевше: Фрайліх, Львів, Сикстуська 21. 561—2

ГОДИННИКАРСЬКІ роботи виконує пречизійно й дешево Мандль, Коперника 14, проти кіна „Коперник". 1197 2—10

ЕМЕРИТОВАНИЙ суддя (22 літ служби) знайде бюрового заняття у Львові. Володіє українською, польською, німецькою мовою. Зголошення Василь Оробець, Ботомия, Тарновських. 1210 2—3

МЕБЛІ елегантні та тримкі по догідні сплати: „Мебльоспілат" Город[illegible] 7. 1039 5—10

ТОРГОВЕЛЬНІ курси И. Прашарунга, Львів, Личаківська 34. Вписи на новий 3-м січний курс відбуваються щодня від 3—12. і від 6—8. 1212 2—3

КАМЕНИЦЯ одноповерхова, нова, околиця головного двірця, річний дохід 4.800 зл., довг Банку і господарства Крайового 25.000 зол., вклад 25.000 зол. Відомість горішня Павліна 23, Сзака. 1215 2—2

ВІЧНІ ПЕРА найдешевше направляє „Прогиз" Рутовського 10 (в брамі).

РУТИНОВАНИЙ конципієнт шукає місця з адвоката. Зголошення: Адм. „Діла" під „Практ". 1232 1—1

ВІДСТУПЛЯТЬ негайно адвокатську канцелярію на дотідних умовинах. Відомість: Антульський, емерит, Яворів. 1224 1-1

ВИНАЙМУ кімнату з харчем студентці або урядниці. Вул. Земяковського ч. 2, партер (біля пл. св. Юра). 1222 1-1

ДИВАНІВ ПЕРСЬКИХ і емпіренських курси, під управою славного творця диванового промислу пана Кароля Литвиновича починаються 17. і 18. ц. м. На курси будуть приняті пані і панове, щоби дати змогу кожному взяти участь в такій гарній праці. Цілий курс треває 14 день по 2 годин. дінно, коштує тільки 10 зол. Вписи та інформації в будні від 11—13 і 17—19-ої. Виробна диванів „Orient pers" Львів, Зиблікевича 18. 1219 1-3

АБСОЛЬВЕНТКА СЕМІНАРІЇ шукає посади в обсягу нар. школи, найкраще у священика. Зголошення до Адм. „Діла" для „Солідної". 1217 1—2

КОМФОРТОВИЙ покій елегантно урядженій з окремим входом винайму з харчем або без. Бічна Личаківської. Зголошення до Адм. під „Спокій". 1233 1-1

ПОРУЧАЄТЬСЯ нововідкрита концесіонована столярня Петра Хоркавого Львів, вул. Лукасінського і Снарбківська 4.

ЛЕКЦІЇ ФРАНЦ. МОВИ дає інжинір, що жив 7 літ між французами. Спеціяльність: правничо-економічні науки. Зголошення до Адм. „Діла" під „Інжинір". 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

IX. ЧЕРГОВІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА „СОЮЗ УКР. КУПЦІВ" у Львові

відбудуться в домівці Т-ва при вул. Підвалля ч. 9, І. пов. **дня 2. лютого 1933 р.** о год. 10. передполуднем зі слідуючим порядком нарад: 1. Відчитання протоколу з послідних Заг. Зб. 2. Звіт з діяльности за минулий рік. 3. Звіт касовий. 4. Звіт Контрольної Комісії і внесення на уділення абсолюторії уступаючій Раді. 5. Вибір Голови Товариства. 6. Вибір 12 членів Ради, 4 заступників і 3 членів Контрольної Комісії. 7. Ухвалення висоти членської вкладки на біжучий рік. 8. Справа відсвяткування 10-літнього Ювилею Товариства у 1933 р. 9. Внески й запити. Наколиб о год. 10. не явилося вимагане статутом число членів Заг. Збори відбудуться о одну годину пізніше з важністю ухвал.

ЗА РАДУ ТОВАРИСТВА:
Радн. Гр. Гануляк в. р. голова,
Д-р А. Джулинський в. р. секретар.

КАНАРОК співає гарно й пильно, якщо вирощений мішанкою купленою лише у фірми „ЗООН", Львів, Чарнецького 3. Там співучі канарки і приборн до них. 1221 1—2

ЛІКАР-ДЕНТИСТ
Марія Миколаєвич
д-р мед.-дент. унів. у Ґетінґен
ординує в ТЕРНОПОЛІ, вул. Пілсудського 18, І. пов. 1—2
1218

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ ВІЗКИ ДІТОЧІ
поручає дешево
фабричний склад
МЕЧ. ВОЛКОВИЦКИЙ
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 5. Тел. 95—97
Металеві тапчани.
УВАГА! Ціни фабричні.

Нововідчинений першорядний магазин
ПАНЧІХ
„М А Н О Н", Сапіги І (ріг Коперника) поручає панчохи, рукавички і біля, по цінах крізових. 820 10-10

Вуголь зол. 36'—
за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім, позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — Л І Н Д О Г О 2. Тел. 74-66. (Пошукує заступників). 1216 2—10

КОЖНУ НЕДУГУ ВИЛІЧИШ
якщо будеш регулярно вживати
Зела д-ра Браєра
найбільше помічні у таких недугах:
Ч. 1. — кашель, астма, побільшення легенів — ціна зол. 3.50.
Ч. 2. — ревматизм, артретизм (лиха перемін матерії) — ціна зол. 3.50.
Ч. 3. — шлунково-кишкових недугах, недугах печінки, жовтяниця — зол. 3.—.
Ч. 4. — нервових, болі голови, безсонниці, апатії до життя — ціна зол. 4.—.
Ч. 6. — блідниця, довготревала недокрівність — ціна зол. 5.50.
Ч. 7. — ниркові, міхура — ціна зол. 4.—.
Ч. 9. — загального затроєння — перечищаючі — ціна зол. 1.50.
Дістати можна в оригінальнім опакуванні в аптиках, аптичних складах і дрогеріях, або у фабриці **ПОЛЬГЕРБА — Кракін-Подгуже, скр. почт. ч. 48.** Заінтересовані дістануть на домагання безплатно в фабрики брошурку: „Як відзискати здоровля".

ДЛЯ ВСІХ. ЗДОРОВЛЯ И ЖИВУЧІСТЬ

можна задержати від дитинства до старости, якщо в кожній хаті щоденно питимуть ОВОМАЛЬТИНУ. Ця знаменита відживка з яєць, молока, солоду і какао в своїй сконцентрованій формі має всі відживчі складники і вітаміни необхідні для здоровля. ОВОМАЛЬТИНА робить кожний напій повновартісним, легкостравним, успішно діяє на нервову систему, скріплює організм, дає багатий запас здоровля і енергії — причому дітя, з огляду на її милий смак, волять ОВОМАЛЬТИНУ, ніж кожний інший напій.

OVOMALTINE

залевнюе здоровля!

Ціни: пушка 125 гр. зол. 2.50, 250 гр. зол. 4.30, 500 гр. зол. 7.80.

Fabryka Chemiczno-Farmaceutyczna
Dr. A. WANDER, Sp. Akc.
Kraków.

Можна дістати в усіх аптиках і дрогеріях. — Зразки і брошури висилаємо безплатно.

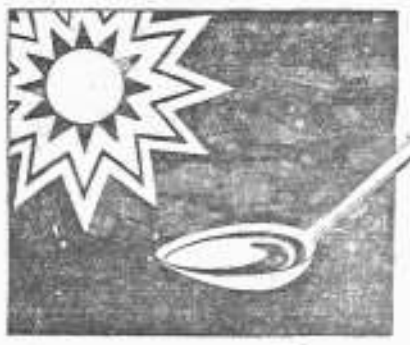

Сильні, здорові зуби

розвиваються при помочі великого засобу А і Д вітамінів. Одна ложочка норвеського трану містить в собі більше А і Д вітамінів чим щоденно спожите молоко і масло. Ці вітаміни найкраще творяться через споживання норвеського трану.

НОРВЕСЬКИЙ ТРАН

Жадайте всюди
цикорії ЛУНА
виріб української кооперативної фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЕЛ"
ЛЬВІВ - БОГДАНІВКА
вул. Церковна 2. Телефон ч. 42-97.

БЮРО ПОСЕРЕДНИЦТВА В БЕРЛІНІ й УКРАЇНСЬКЕ БЮРО ПОДОРОЖЕЙ
ПОЛАГОДЖУЄ ВСІ СПРАВИ
BERLIN W15 SCHLIESSFACH 39.

За редакцію відповідає Олександер **Костик.** — Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Ради Спілки „Діло" у Львові, Ринок 16.

Ч. 11 (13.250). Львів, середа 18. січня 1933. Piк LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол. Чвертьрічне 12·00 „ Піврічне 24·00 „ Річно 48·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

„Від Праги до Одеси".

(Від нашого кореспондента).

Париж, 13. січня 1933.

Французький уряд вислав до Риму нового амбасадора, який має, мовляв, нарешті довести до замирення між Францією й Італією. Цього мав би доконати п. Жубнель, доволі відомий письменник політичний, колишній власник великого бульварного щоденника „Матену" і сенатор. Супроти того, що по закону дипльоматичні місії, поручені членові парляменту, не можуть тривати довше речинця шести місяців, після якого або треба мандат зложити або покинути місію, дехто тут іронічно завважує, що новий амбасадор хоче до 180 днів доконати того, чого не вспіли доконати всі інші французькі амбасадори в Римі від самого 1919 року, тобто від „мира", який залишив Італію в стані крайної незадоволеності. Поживемо, побачимо. Одначе вже нині можна висказати сумнів у вигляди римської місії п. Жубнеля. Не тому, щоби думали, що новий амбасадор до свого завдання не дорос: всі, що знають п. Жубнеля з Парижа чи з Женеви (де він часто бував) вповажають, що це людина і зручна в переговорах і високо освічена. А тому, що є такі ситуації, в яких навіть геніяльний дипльомат засуджений на безплодність, бо сили річей і трудноші обставин ґеть перерастають силу й зручність одиниці. Здається, що саме так стоїть справа з французько-італійськими трудношами.

Франція від Італії, правда, нічого не хоче й нічого не вимагає. Але зате Італія має цілу листу домагань до Франції — таку довгу листу, що італійський уряд ледви чи колинебудь рішився б (хіба після побідної війни) в цілости представити її Франції. Само урядове предложення такої листи могло би викликати війну! Замість урядово предложити Франції список своїх домагань, Італія залишає волю своїм публіцистам складати, доповнювати і щодня повторювати той список. А що, як відомо, в Італії, подібно як у Радянщині, нема ні одної незалежної від уряду газети, то й всякому ясно, що все, що тамошні газети пишуть, — вислів урядових поглядів, бажань, замислів. Бажання ці й замисли далекі й широкі. Розтягаються вони на кольонії, на моря й на Европу. Що перелюднений Італії треба кольоній для переселення надміру італійської людности, та що такими кольоніями могли би послужити здавна Тунізія й Альжирія (старі картагінські области), які кріпко держить Франція, це відоме. Також відоме, що Італія хотіла би перейняти від Франції один-другий мандат в Африці й Малій Азії (Сирія). Натомість можна припускати, що про „відзискання" Корсики, Сабавдії та Ніцци італійська преса говорить без особливого переконання про доцільність цих „вимог", а тільки з оглядів тактичних і настроєво-пропагандистичних. Зате наміри Італії щодо Балканів і Европи Середньої, а навіть Східної, далеко не виключно тактичні: це наміри дуже поважні, над здійсненням їх працює італійська дипльоматія повною силою пари вже десять років — свідома того, що від успіху на цьому, европейському полі, у великій мірі залежатимуть успіхи Італії в кольоніяльних, заморських ділянках.

На неможности суттєвих уступок саме в Европі з боку Франції і в користь Італії мабуть зведеться нінащо й місія нового французького амбасадора в Римі.

Що таке, які уступки, він може принести, тобто предложити італійському урядові? Якусь одну-другу оазу в Африці; якесь незначне „вирівнання" границь на півдні Тунізії; відступлення якогось незначного мандату кольоніяльного на якийсь острів або якусь пристань? Нічого більше; хіба ще пустоцтвітні балачки про „латинську" солідність? Таке щодо кольоній. А щодо Европи?

Щодо Европи—ще менше, тобто просто нїщо. Чого хоче Італія в Европі? Муссоліні недавно кількома напоротами повторював кожному стрічному французові:

— Лишіть мені вільну руку від Праги до Одеси!

Від Праги, тобто він Белграду й Загребу до Букарешту — вільна рука щодо політичної перебудови союзів, впливів і кордонів. До Одеси — тобто залишення Чорноморської области італійській торговельно-промисловій експансії.

Найважніша річ, за якою все інше булоб „дане". — Белград, тобто просто кажучи, ліквідація — за згодою Франції! — югославянського новотвору.

У німецькій публіцистиці вже кріпко вкорінився технічний термін „Saisonstaat-y" в приложенні до одної з сусідних держав. Для Італії такою сезоновою, себто тимчасовою, державою в Югославії в границях, які їй дав — необережно, бо без гарантій хорватсько-словінської автономії! — 1919 рік. Отже в Римі (і в Будапешті) нині великі надії покладають на самочинний, спонтанічний розпад Югославії бодай на три части. Знаний ще з австрійського парляменту і нашим послам добре відомий посол о. Корошец, голова католицької словінської партії і ще недавно тому міністр короля Олександра, кілька тижнів тому не завагався прилюдно сказати:

— Я вже зруйнував був Австрію; можу також і Югославію розвалити.

Чи справді посол Корошец міг би таке зробити, не знаємо. Але знаємо, бо всі знають, що слова його тай взагалі всі помилки, наковні белградськими централістами в колишніх краях Габсбурської корони й культури, находять живий відгомін у Римі і в Будапешті. Одначе за Белградом і всім, що сербські диктатори творять у Загребі й Любляні, стоїть Париж і французько-югославянський політичний і військовий союз. Перше питання, яке в Римі поставлять п. Жубнелеві, буде мабуть звучати: Чи Франція справді хоче замиритися з Італією? Коли так, то чи вона схильна дати перший і необхідний завдаток на свою дружбу з Італією і залишити Югославію на ласку й неласку Італії? Як ні, то шкода тратити слова на балачки про „латинську солідарність", тощо. І Італія далі буде збройтися і далі підготовлятиме цілу націю до війни, як вона це доробить — там уже 8-літні хлопці організовані по військовому і вчаться стріляти з рушниць, самострілів, навіть з гармат.

Подібний, хоча і не вповні такий самий наслідок, як союз з Белградом для відносин між Парижем і Римом, має й союз з Варшавою для відносин між Парижем і Берлівом. Викладати в чому саме ця схожість і в чому несхожість, на сторінках „Діла" було би, скажімо, за ховако. Можна хіба тільки сконстатувати що і дипльоматичні заходи не вгавають у Берліні, як у Римі (також берлінський амбасадор уступає!), і збройня не вгавають — ні в Італії, ні в Німеччині, ні у Франції. Що з того вийде — котра ворожка здібна це передсказати?

Життєва поліса — це не лише найпевніша льоката ощадностей, але й найкраща забезпека будучности Вашої і Вашої Рідні. Тож обезпечіться якнайскорше в одинокому

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменица).

З волинського Полісся.

Перші кроки до піднесення господарського життя.

З метою ознайомлення з умовинами господарського життя на так званому волинському Поліссі (північна частина Луччини) голова філії „Сільського Господаря" п. В. Островський відвідав три волости — чарторійську, колківську і тростянецьку. Земельний голод, повна безрадність і крайні злидні населення — ось те, що можна сказати про згадану частину волинського Полісся. Хіба ще можна додати: забуті люди.

І не дивно. З Луцька до м. Чарторійська (тогоже пов.) залізницею і кіньми біля 180 км. пільною дорогою (шоси нема) 75 км. Грунт здебільшого — піскуватий. Місцями по 10 і більше га пісків, на яких годі зустрінути травинку. А обік — багнисті луки, мочари. Томуто тут ще живі постоли, рядно, свого виробу свити, кожухи і страшні баранячі шапки. Томуто тут уже тепер не всі мають хліб і годуються лише бараболею.

Але, не зважаючи на дуже тяжкі умовини життя, ці волинські поліщуки пильно, просто по діточому тягнуться до нового життя, до світла, до організації. Хто перший їх кликав, за тим і йшли. І пішли з початку за Сель-робом. Та швидко й відійшли від нього. Щира безпосередня душа поліщука інстинктово потягнулася в національний бік та до своїх українських організацій.

Дня 27. грудня м. р. заклало в себе кружок „С. Г." село Хряськ, чарторійської волости. Голову філії п. В. Островського місцеве населення зустріло біля хати, де мала відбутися господарська нарада, хлібом-сіллю, при чому свідомішій селянин, Яків Красьоха, виголосив дуже гарне привітальне слово. У великій хаті зібралося стільки людей, що прийшлося відчинити вікно. Цікаво, що й у цьому забутому Богом селі найшлися свідомі дівчата, а одну з них навіть обрали до ради. Прибуття інтелігента, якого тут бачать раз на рік або й рідше, для хрещан — справжнє свято.

Ще численніші збори були в м. Чарторійську, яке загалом дуже бідує. Хата з двох кімнат виповнилася людьми вщерть. Лямпка гасла з недостачі кисеню. А очі горіли від нового слова про новітні форми життя й господарювання. По закінченні організ. зборів кружка „С. Г." місцевий хор, під дириґентством дяка п. Лопуховича, відспівав голові філії „Многая літа". А після всього пересварені мешканці разом з священником, дяком, іншими інтелігентами та представниками двох груп селян просили голову філії п. В. Островського „розсудити" й помирити їх, щоб робота йшла згідно і дружно. В 3-тій год. пополудні таки дійшло до повного замирення, в чого всі були дуже задоволені. Хіба не цікавий закутки нашої землі?

В м. Колках (28. XII.) відбулася ширша господарська нарада. Місточко має всі дані до розвитку. Але, з одного боку, розїдав його досі сельробівський соціялізм, а з другого боку — гальмує розвиток страшна шахівниця піль. Зібрані старші господарі, що вже очуняли від сельробізму, поважно обмірковували справу комасації, годівлі й молочарства. Але поки молоді не очухаються цілковито від цього „ізму", ледви чи піде в них справжня корисна праця.

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ 4. II. 1933. МЕДИКІВ 4. II. 1933.

В дні 29. XII. відбулася господарська нарада й організаційні збори кружка „С. Г." в Тростянці. В селі є молочарня, що належить до польського молоч. союзу, споживча кооператива, ощадно-позичкова каса, польська нижча с. господ. школа, будується поверховий мурований Народній Дім. Але все це має невиразний, напів утраквістичний характер. І цим мабуть треба пояснити, що село майже в цілости досі дихало сельробізмом. Характеристичне явище: „співжиття" інтелігентів і, як протест, сельробівство мас!

Цікаво, що скрізь на вол. Поліссі йде справді будуюча праця лише тоді, коли за неї беруться члени або симпатики УНДО.

Н. Н.

—o—

Від Анни до Каяфи.

З історії шкільного плєбісциту.

Шкільний плебісцит за українською школою охопив всі повіти і майже всі громади з українським населенням. Одначе відомий розпорядок львівського шкільного куратора спинив, ба й унеможливив доручування шкільних декларацій. Повітові шкільні інспектори не тільки не приймали декларацій від посланців, вимагаючи протизаконно нотаріяльно легалізованих уповноважень від кожного батька, але навіть з розмислом не хотіли приймати декларацій, пересланих поручено почтою (напр. у Борщеві).

Інтервенція представника Української Парляментарної Репрезентації у міністерстві не помогла нічого, бо після оголошення комунікату У. П. Р. в тій справі у „Ділі", видав львівський куратор вияснення у польській пресі, де було „стверджено" буцімто комунікат У. П. Р. „не відповідає правді".

Хоча міністерство освіти повідомило У. П. Р. письмом з дня 2. січня 1933 р., що не поділяє становища львівського шкільного куратора і видало відповідні доручення, одначе факти доказують, що до кінця грудня 1932 р. всі шкільні інспектори поступали по думці протизаконного доручення львівського шкільного куратора. А саме:

Не тільки зараз після появи згаданого кураторського розпорядку жадали шкільні інспектори доповняючих уповноважень від тих осіб, що перед появою того розпорядку поручили були шкільні декларації (напр. інсп. Т. Пахорек у Перемишлянах письмом з 22. грудня 1932 р. ч. 3456/32, або інсп. К. Молчановскі зі Станислава письмом з 23. грудня 1932 ч. 72128), але й пізніше, аж до самого кінця грудня 1932 р.

Таких уповноважень жадав напр. інсп. Новосад з Косова письмом з 27. грудня 1932 ч. 2925, інсп. Слівінський з Надвірної письмом з 28. грудня 1932 р. ч. 3096, інсп. Мандичевський з Камінки Струмілової письмом з 28. грудня 1932 ч. 1918, інсп. Бончар зі Зборова письмом з 29. грудня 1932 та інсп. Генрик Гірш зі Стрия письмом з 31. грудня 1932 р.

Річ ясна — якщо шкільні інспектори були своєчасно знали про відклик міністерством кураторського розпорядку, були тих домагань не висилали.

Тому маємо тут тільки дві можливости: або міністерство до кінця грудня 1932 р. не переслало львівському шк. кураторові повідомлення про те, що його протизаконний розпорядок скасований, або львівський куратор дістав таке повідомлення, але його не подав до відома підлеглим повітовим шкільним інспекторам.

Мало того: о. Григорій Фуканьчик з Угерців, ліського повіту, був дня 28. грудня 1932 р. з представниками батьків у ліського пов. шкільного інспектора у справі передачі шкільних декларацій і покликався на комунікат У. П. Р. про рішення міністерства. На це шкільний інспектор заявив:

„To było tam, ale my tutaj nic nie wiemy"!

В Борщеві інтервеніював дир. Гораль і адв. д-р Чировський у тамошнього шк. інспектора в справі доручення шк. декларацій. Інспектор заявив, що декларації мають бути доручені „згідно з приписами закону" затаюючи навіть відомий розпорядок шк. куратора про легітимацію уповноважень батьків. Вкінці інспектор зауважив, що почтою надіслані шкільні декларації, зверне висилаючим.

І справді возьний борщівської Повітової Шк. Ради перебрав з почти всі письма і залишив тільки шкільні декларації, заявляючи, що перебере їх в понеділок, себто 2. січня 1933 р. Самого шк. інспектора не було на той час у бюрі, а секретар Повітової Шкільної Ради, інтерпельований у тій справі представниками батьків, заявив, що не знає, чому возьний не забрав з почти шкільних декларацій!...

З того всього видно, що факт скасування міністерством протизаконного розпорядку львівського шкільного куратора не мав ніякого практичного значіння.

Зміна статуту Товариства „Луг".

Пресова конференція у домівці „Великого Лугу" з приводу нових статутів Лугової Організації.

У пятницю 13. січня 1933 р. відбулася українська пресова конференція, скликана Головною Старшиною „Великий Луг" у Львові. На конференцію явилися представники редакцій „Діла", „Свободи", „Мети", „Нової Зорі", „Неділі", „Нашого Прапору", „Народньої Справи", „Правди", „Хліборобського Шляху", „Зиза" й В-ва „Червоної Калини". Конференцію відкрив заст. голови Головної Старшини **п. Михайло Козланюк,** зазначуючи, що потреба конференції виринула наслідком атак частини преси на Лугову Організацію, що дали підклад до ріжних сплетень та наклепів на Лугову Організацію. Витаючи представників української преси, промовець повідомляє, що лише редактор „Нового Часу" Дмитро Палій поставився згори негативно до цієї наради, присилаючи письмо, що на конференцію не прийде, бо його часопис і так заняв вже негативне становище, та уважає, що ця конференція є „муштардою по біді".

Обширний реферат про Лугову Організацію, причини зміни статуту й суть зміни виголосив голова Головної Старшини **д-р Роман Дашкевич.** Він говорив:

У 1921 р. після програної війни, коли панувала велика зневіра серед українського громадянства, зібрався гурт людей, кол. вояків і давніх передвоєнних Січовиків, які поставили собі за ціль відновити Січову організацію. Відновлено в 1921 і 1922 рр. яких 50 Січей. Вони влаштовували курси, спортові свята, вправляли молодь та вели серед неї культурно-освітню роботу. Влада поставилася негативно до Січової Організації. У 1923 р. вийшло розпорядження міністерства, яке вважало всі товариства, які до того часу не відновили діяльности, як неістнуючі. В той спосіб замкнено дорогу до відновлення істнуючих перед війною Січей. Повітова Січ у Львові, яка стала центром січового життя, та яка відновила передвоєнне видавництво „Січові Вісти", вносила кількакратно статути на затвердження нових Січей. Статути влада відкидала. Ми разураз справляли статути і м. і. викинули назви членів старшин Січи, як немилі для декого. Але і це не помогло. Вкінці з великим жалем для бувших Січовиків прийшлося зректися і самої назви Січ, а прибрати нову назву Луг. Всі Січі розвязано і від 1925 р. починає жити та розвиватись Лугова Організація. За весь час досі Лугова Організація перейшла через 1176 сіл. Лугова Організація заторкнула всі повіти, а Луг був оснований у кожнім другім українськім селі. Ми уладжували великі Лугові Свята у Львові і на провінції. Луги вели з одного боку велику культурно-освітню роботу, а з другого боку приучували молодь до дисциплінованости і послуху. Спершу влада майже не цікавилася організацією. Луги вправляли, носили Лугові Однострої і ніхто перешкод їм майже не робив. У 1926 р. вийшло гостре непорозуміння за Лугову організацію з радикальною партією, яка хотіла захопити Лугову Організацію цілком під свої впливи. Цьому оперся Луговий провід, вийшов із тої кампанії побідно і по короткім замішанні обєднав довкола себе всі Луги. Провід Лугової Організації пробував організувати повітові осередки як Лугові Комітети. Так Центральний Комітет, як і деякі Повітові Комітети влада порозвязувала. Лишилися Луги без повітових осередків, а тільки з моральним центральним проводом. При кінці 1926 р. і в 1927 р. влада порозвязувала дуже богато Лугів. Щоби рятувати Лугову Організацію, Луговий провід рішився ризикувати навіть особистою амбіцією для рятування Лугової Організації. Почалися поїздки до Варшави. За них посипалися наклепи і лайки на Луговий провід. Але організація бодай на якийсь час була частинно врятована. Влада розвязувала дальше поодинокі Луги та Товариства, а Луговий провід закладав в інших селах нові товариства. В 1929 р. заборонили нам носити Лугові однострої у тернопільськім і станиславівськім воєвідстві, а при кінці 1930 р. також у львівськім воєвідстві. Підчас „пацифікації" Луги потерпіли настільки, що Луговий провід не міг навіть уладити в 1931 р. традиційного Лугового Свята у Львові. Вкінці влада перестала затверджувати загалом Лугові Товариства. Лишилося вправді около 400 Лугових Товариств, але вони розкинені по всіх повітах, одно Товариство далеко від другого, без можности взаємного звязку. І те число щораз меншає. Перед Луговим проводом станула рубом дилема: або зовсім зліквідувати Лугову Організацію, або почати переговори з владою над можливостями відновлення розвязаних Лугів та ведення дальшої праці. Переговори переведено в травні 1931 р. у міністерстві внутр. справ. Там заявили представникам Лугу, що Лугова Організація не може взагалі істнувати у дотепершній формі: або вона змінить статут на руханково-спортове Товариство і буде підлягати Урядові Фізичного Виховання і Військової Підготовки, або зрезигнує з руханки і спорту і буде підлягати пожарничій державній централі ім. св. Фльоріяна. Дальше Лугова Старшина питала інформацій в державнім Уряді Ф. В., як евентуальна залежність Лугів буде виглядати і на чім опиратися. Довго велися розмови і торги. Ще довше Луговий провід призадумувався над витвореною ситуацією та радився ріжних громадян. Вкінці рішився для добра української молоді виробити нові статути руханково-спортового Товариства, які ось і є затверджені.

Ці статути викликали заворушення серед громадянства. Причинилася до цього частина преси, яка різко накинулася на цілу Лугову акцію. Пішли ріжні образливі для Лугів фальшиві поголоски. Ціла буря спирається на двох параграфах нового статуту. А саме, § 2 каже, що правильники й інструкції „Лугів" має затверджувати Д. У. Ф. В.; з цього параграфу „Новий Час", цитуючи його, випустив тенденційно останні слова, а саме, що ті правильники й інструкції мають бути предложені (зладжені) Головною Луговою Старшиною. Дальше тенденційно інтерпретують §. 55 статуту, наче Д. У. Ф. В. дістав право розпоряджатися та командувати Луговою Організацією. Це суща неправда. Відпоручники Д. У. Ф. В. мають лише право **спротиву** проти ухвал Лугової Старшини. Цей спротив може безперечно відноситися тільки до таких справ, коли би Луг хотів вести діяльність, яка виходила би поза рямки руханки, спорту і культурно-освітньої праці. На підставі такого тенденційного підходу деяких часописів, ідуть по краю татарські вісти про Лугову Організацію, які не мають ніяких фактичних основ.

Сама Лугова Організація та передусім села прийняли нові статути з повним довірям, маючи повне довіря до свого проводу. Доказом є факт, що ледви за 3 тижні, як статути по краю розіслані, **основано 87 Лугових Товариств.** Такого швидкого розросту філій ніяка українська організація досі не осягнула. Однак виринає острах перед можливістю ворожнечі поміж сельом та частиною активної інтеліґенції, яка зацукається перед участю у праці в Лугах під впливом пресової кампанії. Напр. „Наш Прапор" приніс статтю проти Лугової Організації під наголовком „Не туди дорога". Д-р Дашкевич, як голова Лугової Організації, питає автора тої статті: куди дорога? чи має сільська молодь іти справді до „Сгшельца", чи деморалізуватися без усякої організації фізичного виховання? Головна Старшина може ще нині зліквідувати цілу свою діяльність. Але Луговий провід працює над українською молодю вже 12 літ по вій-

ЛЕЩАТАРСЬКІ ВІТРІВКИ,

штани, жакети, рукавиці, сорочки і т. ін. продукує і продає по цінах фабричних: Фабрика білизни та охоронних одягів „РЕНОМА", Львів, Слонечна 9. Відпродавцям даємо знижку.

Виселення кубанських козаків.

МОСКВА. 16. І. ПАТ. Поголоски про бунт козаків на Кубані найшли потвердження в ростовській газеті „За мір і труд". Більшовицька влада виселила на північ людність трьох козацьких станиць: Полтавська, Мисовська й Урупська числом 40.000 осіб. Є це репресія за саботаж у доставі збіжа і т. п. На місце виселених осадили військових, що дістали безречинцеву відпустку, й резервістів, членів кооперативних колективів. Подібні репресії будуть вжиті проти всіх опірних станиць і сіл.

Новий румунський уряд.

БУКАРЕШТ. 16. І. ПАТ. Вайда Воєвода утворив новий кабінет, якого склад майже тотожний з попереднім. Виймок творить тільки тека міністра внутрішніх справ, яку обняв Міронеску на місце Міґалаке. Новий уряд стане перед парляментом 25. п. м., щоби зложити заяву.

Вуйцю

купи шось у перфумерії

ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 7.

Якщо покличешся на оце оголошення, дістанеш для мене

ДАРОМ

гарне ЙО-ЙО „Сальферс".

ні та не бачить ніяких чинників, хто цю працю перейняв би.

Дискусія з приводу того реферату тривала більше 3-ох годин.

Ред. І. Кедрин признає девку слушність редакторові Палієву, що нинішня конференція це мустарда по обіді, бо скликана запізно. Тактичною помилкою д-ра Дашкевича є те, що замало інформував ріжнячі політичні чинники про свої заміри й заходи щодо нових Луговик статутів. Нинішній збір редакторів не може дати відповіди на запит д-ра Дашкевича „куди дорога", бо це інформаційна пресова конференція, а не політичний синедріон. Присутні не можуть пересуджувати назвіть становища органів, які репрезентують. Преса є залежна або від політичних чинників або від поодиноких людей, які не рахуються з ніякими річевими аргументами. Лугова Старшина повинна була бути згори приготована на атаки, бо будь-що-будь новий статут це вигідна „виїздова брама", якою можна скочити проти Лугової організації, женучись за дешевою популярністю". Українською трагедією є те, що підставою тих випадів є не „хрунівство" атакованої справи, лише брак віри в українську чесність та розум: ті, що атакують нині Луговий Провід, не вірять чи внески тої Старшини, предкладані ДУВФ, будуть гідні й правильні.

Ред. Пашківський погоджується, що дійсно сьогоднішня конференція не є компетентна вирішувати конкретно ці справи.

Ред. Голінн уважає, що нинішня конференція не є мустардою по обіді тому, що може направити помилки, які вийшли в частині преси через її непоінформованість, та помогти Луговій Організації. Хто має відвагу відразу на швидку руку написати ворожу статтю, повинен мати відвагу признатись до помилки.

Ред. Лепкий обурюється на останнє число „Комара" з дуже несмачною карикатурою голови Гол. Старшини „Лугів". Є границі і в дотепах та сатирі. Нині робиться з д-ра Дашкевича „хруня", так, як це робилося вже з неодного громадянина. При такій роботі „Комарів" грозить час, що вкінці станемо всі „хрунями". Д-р Дашкевич має 90 проц. заслуги у тому, що повстали Українські Січові Стрільці. Він був теж одним із перших організаторів Січових Стрільців у Київі. І коли розлітались неодні придніпрянські частини в Галичині, то гарматні батерії київських Січових Стрільців були добре зорганізовані д-ром Дашкевичем і вони устоялися. У нас не шанують ніякого авторитету. Один одному не вірить. Д-р Дашкевич заслуговує на повне довіря, бо цей чоловік не має за собою плям, як інші. Маєтку не зробив, за спиною вожів політики не робить і на політиці не зробив і не зробить інтересу.

Ред. Кузьмович заявляє, що йому відомі переговори у справі реактивування Пласту. Вони велися пізніше, бо щойно в 1932 р. Тоді Пластові влада поставила вже вимоги далеко гірші, як Лугам. Лугова Організація не може сподіватися підтримки цілого громадянства, бо в кожному громадянстві мусять бути ріжниці поглядів. Тому ніяким робом Лугова Старшина не може і не сміє кидати розпочатої роботи, — якщо вже її розпочала. Деякі часописи, які атакували Луг, не кермуються почуттям відповідальности за ніжку організацію. В організованому громадському житті не вільно ставити засаду, що краще втратити все, ніж іти на компроміс. Треба опертися на прихильних організації групах української суспільности і вести роботу дальше.

Ред. Целевич цікавиться, як на практиці виглядає відношення представників Державного Уряду Фізичного Виховання до Лугів, та які границі вимог влади Лугова організація вважає для себе можливими у звязку з § 2. Лугового статуту і скільки є правди в ріжних поголосках (Д-р Дашкевич дає подрібні інформації. М. ін. вияснює, що досі в Лузі ніхто не чув ніякої польської команди, ніхто не жадав зміни обставин і т. д.) Недоліком д-ра Дашкевича є те, що він не скликав скорше наради і не вияснив усіх тих справ. Комунікат Головного Секретаріяту УНДО є тимчасовий. Справою буде займатися ще Центральний Комітет УНДО, і тоді займе конкретне становище. До того часу і партійна преса не може займати остаточного становища. Промовець може говорити тільки особисто, а не як генеральний секретар УНДО. Він є теж того погляду, що будемо мати або фізичне виховання переведене так, як у статуті Луга, або не будемо мати ніякого фізичного виховання.

Ред. др Назарук уважає, що нинішня справа Лугу є дуже повчаюча. Треба дивитися: хто робить, що робить і як робить. Уважає, що другого виходу не було. Треба зберігати те, що можна зберігти. Обговорює статтю у „Новім Часі" „Вилім" і питає в чім тут є вилім. Адже платимо податки, носимо до цензури часописи, присягаємо у війську, ходимо до судів, користуємось державними залізницями і т. д. Робота Лугової Організації заслуговує на інше становище ніж „Нового Часу".

Ред. Бодиарович зазначує, що „Новий Час" і „Наш Прапор" хотів Лугам прислужитися. Те, що при цитуванні § 2. статуту пропущено пів речення — не має значіння. Дашкевича особисто не клеймимо і попередніх його заслуг не зменшуємо. Щодо карикатури у „Комарі" признає, що була невідповідна. Справа повстання Лугової Старшини є дуже важна і суто політична. Статті поміщені в „Новім Часі" й у „Нашім Прапорі" не є написані наборзі, але співробітники редакції „Нового Часу", „Нашого Прапору", „Народньої Справи" і „Комара", разом 10 осіб, радили дуже довго над тою справою і вирішили занятн до тої справи таке становище як закінч. Заповідає, що ті часописи будуть дальше виступати про-

П. К. О. у Варшаві

повідомляє, що з днем 16. січня 1933 р.

Бюра Відділу у Львові

перенесені з дому при вул. Сикстуській число 10.

до власн. будинку при вул. 3. Мая ч. 9.

Рівночасно з тим днем у ЛЬВІВСЬКІМ ВІДДІЛІ будуть виконувати повний чековий оборот.

ти таких способів організування українського життя, як зробили це Луги, хочаби український народ мав стратити всі товариства і лишитися без ніякої організації. Його ніхто не може переконати, що моральне виховання молоді буде таке, як вони собі того бажають. Він здає собі з того справу, що багато української молоді йде до Стшельця, але це „невелика шкода".

Ред. Дурбак зазначує, що він, як буковий січовик і луговик ставиться до справи позитивно. Шкода, що 10 людей зважилося вирішувати таку важну справу й у такому короткому часі.

Ред. Яворівський уважає, що трагічною справою є те, що Луг не є партійною організацією, як напр. є в Німеччині. Уважає, що справами повинні занятися маси.

Вкінці конференції забрав голос **д-р Дашкевич** як референт. Заявляє, що Лугова Старшина не зробила ніякого злому. Центральним державним інститутом підлягає Маслосоюз, підлягає ціла кооперація, підлягають банки, а з новим законом про товариства підлягають загалом усі організації. Щодо правильника й інструкції, то не буде чисто фаховий підручник, як вести руханку, спорт, впоряд. Зазначує, що редактор Бодиарович хіба ніколи не працював на культурно-освітнім полі: виховання молоді не може вміщатися в ніяким підручнику чи інструкції, бо на нього складаються інші чинники. Нігенітницею є острах, що до Лугів будуть належати поляки: хтож знайде поляка, котрий вбере луговий мундур, вишиванку сорочку, лугову відзнаку і буде слухати української команди! Є ріжниця поміж згодою бути рабом та бездумечним підпорядковуванням себе примусово, а волею вести справу корисно для свого народу. Не має значіння фраза про боротьбу, коли свідомо хто її зрікається і кидає на поталу корисну національну організацію.

Банкроцтво театру.

ВІДЕНЬ, 16. І. ПАТ. Директора тутешнього театру „Люстшпільгавз" Фріца Зедена та його помічника Ґрінгавза арештували під замітом легкодушного банкроцтва і спроневірення касцій персоналу. Пасива театру доходять до 65.000 шілінгів.

Проголошення Святого року.

РИМ, 16. І. ПАТ. Вчора рано в Базиліці св. Петра відбулося врочисте проголошення надзвичайного Святого року. В часі врочистости папа велів відчитати булю, що розпочинає Святий рік. В часі відчитування булі у всіх римських церквах дзвонили чверть години дзвони.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Сойм.

З АДМІНІСТРАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ.

Дня 12. ц. м. радили на Адміністраційній Комісії над урядовим **проєктом закону про публичні збірки.** Той закон постановляє, що всякі публичні збірки готівкою чи в натурі мусять бути дозволені владою. В дискусії над цим законопроєктом промовляв пос. **Кохан,** який заявився за тим, аби товариствам зареєстрованим вільно було робити збірки на цілі, передбачені статутом тих товариств, без дозволу. Поправки представника Українського Клюбу перепали і закон ухвалено в тексті, предложеним урядом.

Дня 13. січня продовжувалася **дискусія над самоврядним законом.** Промовляв пос. **Ст. Кузик,** що виступив проти проєкту закону про затверджування староством виборного солтиса і громадського підсолтиса. Більшість комісії ухвалила цю постанову в запропонованім урядом тексті.

З ВІЙСЬКОВОЇ КОМІСІЇ.

Дня 13. січня ц. р. радила Військова Комісія сойму над внеском Укр. Клюбу у справі обнижки військового податку для всіх на 50 проц., а цілковитого звільнення від нього осіб: а) перенесених до резерви по думці арт. 60 закону про загальний обовязок військової служби після відбуття 6-місяців цієї служби, б) рільників, які мають до 5 га землі, в) працьовників, яких міс. заробок не перевищає 120 зол. Обнижка чи радше звільнення від того податку малоб відноситися також до всіх залеглостей, а закн вийшов би обовязуючий розпорядок, внесок домагався здержання з того титулу всіх екзекуцій.

Становище Українського Клюбу в цій справі представив на Комісії посол **В. Кохан,** доказуючи, як саме в практиці цей податок сягають і скільки мають з ним мороки наші селяни. В голосуванні більшістю голосів ББ внесок Українського Клюбу відкинули і він прийде як внесок меншости на пленарне засідання сойму.

Годиться при цій нагоді занотувати виступ посла ББ Бурди. Доказуючи, що український внесок про військовий податок — це чисто політична демонстрація, напав він при цій нагоді на українську суспільність за те, що вона почала переводити бойкот польських монополів горівки і тютюну. Спеціальної уваги удостоїлися жінки, які на його думку у звязку з виконанням присуду на бл. п. Даниличині й Біласові проголосили публично, що здержуються від уживання тютюну й алькоголю. На цю атаку зареагували як слід члени Комісії посли Кохан і Матчак.

Гітлерівці переходять до наступу.

БЕРЛІН, 16. І. ПАТ. Наслідком успішних виборів до краєвого сойму в Ліппе націонал-соціялістична партія оголосила урядовий комунікат, який стверджує між іншим, що внутрішню ситуацію партії опановано та що тепер розпочинається нова фаза зросту гітлерівського руху. Як політичні консеквенції виборів у Ліппе комунікат заповідає перехід націонал-соціялістів з оборонної опозиції до наступу. В найближчих тижнях і місяцях ціла Німеччина буде свідком поширення духа офензиви. Партія відкидає всякі компроміси, що не відповідають її силам.

Промовляючи вчора на зборах партійних провідників у Веймарі, Гітлер підкреслив, що буде дальше неуступчивим і вестиме боротьбу аж до осягнення цілн, значить, повстання нової Німеччини. Опісля Гітлер виїхав до Берліна.

—o—

Мусоліні певний свого завтра.

РИМ, 16. І. ПАТ. Преса оголосила текст передмови, яку премієр Мусоліні написав до збірника актів великої фашистівської ради. У передмові Мусоліні стверджує, що після 10 років фашистівська революція ще молода, не втратила нічого зі своєї свіжости отже находиться вповні розвитку своєї енергії й певности свого завтра. Мусоліні радить прочитати збірник актів великої фашистівської ради, бо в тих актах унаглядненне повстання революції та її консолідації після переможного бою

Хрестини на болгарському дворі.

СОФІЯ, 16. І. ПАТ. Приїхала тут інкогніто італійська королева, мати болгарської королеви, що повила перед кількома днями доньку. Хрещення відбулося в каплиці королівської палати. Королівна дістала імена Марія Люіза. Хресним батьком був председник палати Малинов. Церемонія відбулася в присутности короля і членів уряду.

„Свято Української Католицької Молоді" у Львові.

На пятницю 13. ц. м. пополудні запросив Ділoвий Провід „Свята Української Католицької Молоді" у Львові представників української преси на конференцію з метою познайомити їх з цілями того свята і почути їх думку про нього. Конференція та відбулася в канцелярії ректорату гр.-кат. Малої Духовної Семинарії при вул. Сикстуській ч. 39 а під проводом Преосв. д-ра І. Бучка, а взяли в ній участь представники всіх без виїмку українських пресових органів, що стоять на національній чи чисто релігійній основі.

Конференцію отворив Преосв. Бучко, що привитав присутніх і в кількох словах представив, чим має бути свято української католицької молоді у Львові і як воно повинно виглядати. Ширший реферат на цю тему виголосив дир. д-р В. Кузьмович. „Свято Української Католицької Молоді", задумане з огляду на початок Святого Року, має відбутися у Львові в днях 6.—7. травня ц. р. і стати великою маніфестацією релігійною, а одночасно й національною, молодого українського покоління. Кличем того свята буде: „Українська молодь — Христові". До організації свята приступили згідно всі три наші епархії і нема сумніву, що участь у ньому візьме кількадесять тисяч молоді обох полів.

У дискусії, що відбулася після того реферату, забирало голос кілька присутніх, що подавали свої думки дотично того свята і його переведення. Остаточний речинець і програму свята намітить Ділoвий Провід і подасть це до прилюдного відома в найближчому часі.

Закінчив конференцію дир. Бабій (що в міжчасі обняв провід) подякою всім представникам преси за участь і закликом до них піддержати по силам цей почин відповідною пропаґандою у своїх прес. органах.

Чи ми здисциплінованe громадянство?

Доходять до нас вісти, що різні організації та гуртки переводили коляду чи збірку в часі Різдва й Нового Року на різні свої потреби. Без сумніву — багато є важних і пекучих потреб. Але це все не може бути причиною, щоби „Рідній Школі" відбирати змогу істнування. Від давніх років призначений дохід з усяких українських імпрез у місяці січні — для „Рідної Школи". Зокрема це відноситься до коляди.

Тому звертаємося до всіх, до кого ця замітка може відноситися, з апелем: весь дохід з цьогорічної коляди чи щедрівки, з вертепу, зі святочних аматорських вистав чи інших імпрез віддайте солідарно і всецілo на „Рідну Школу" найдальше до кінця січня! Треба безумовно дати їй змогу виплатися зі своїх зобовязань та уможливити їй дальше істнування для тої великої праці, що стоїть перед нею.

Головна Управа „Рідної Школи".

УБРАННЯ ЛЕЩАТАРСЬКІ СПОРТОВІ І ВІЗИТОВІ (СМОЛІНГИ) та ТОҐИ з біретами продає безпосередньо консументам по гуртових цінах:
Ф-ма РОТ і РУГДЕРФЕР, Львів,
вул. Легіонів, ч. 3., І. П. (над кіном „Палас").
Пальта и футра по посезонових цінах.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-г

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 5—?

— **Проби хору „Львівський Боян"** вже почалися. З уваги на підготовку до чергових концертів просимо Вп. Членів точно являтись на пробах. **Виділ.** 1—1

— **На покінчення будови нагробника І. Франка** зложило Обединання Укр. Організацій в Америці дол. 50 (пятьдесять).

— **На карти „Рідної Школи"** звільняючі від алькогольних напоїв з нагоди Різдва зложили в зол. отсі Громадяни(ки): зі Львова: Попель Степан 2.50; з Підгаєць: дир. Бакалець Іван 5, нот. Левицький Степан 5, суддя Стеткевич В. 3, суддя Метик Роман 3, дир. Малис Кипріян 3, д-р Ловицький Евген 3, д-р Маркевич Олекса 2.50, о. Костюк Олекса 2.50. — Хто черговий?

— **Зібрання Фільольогічної Секції Н. Т. ім. Ш.** відбудеться в суботу 20. січня в год. 18. у читальні Б-ки Н. Т. ім. Ш. Реферат д-ра К. Кисілевського п. з. „Історичний підклад сучасного академічного українського правопису" і справа чергового тому „Записок" вимагають обовязкової присутности всіх членів. — **І. Свенціцький.**

— **Йорданська вечера для студентів.** Заходом львівських українських студентських організацій відбудеться дня 18. ц. м. в год. 19. в авлі Академічного Дому традиційна йорданська вечера. Карти вступу в ціні 1.20 зол. можна набувати у бльочкаря студ. харчівні до дня 17. ц. м. Українських студентів на терені м. Львова до участи у вечері запрошує отсією дорогою — **Комітет.**

— **Напад на Лугову українську виставу.** Дня 15. ц. м. улаштував Луг IV. у Львові у домівці „Рідної Школи" при вул. Супінського ч. 21. виставу п. н. „Чар однострою". Коли вже мала розпочинатися вистава, а саля була вже заповнена публикою, невідомі люди перервали електричні проводи і на салі стало темно. Рівночасно на салю вдерлася група людей з криками, свистом і вигуками проти Лугу! Через брак світла вистава не могла відбутися, а публика зі зрозумілими почуваннями й рефлексіями розійшлася.

—**До нагороджених на маскаралі „Кооперативи Укр. Театр" дня 6. лютого 1932 р.** З 12 осіб, які дістали різні нагороди на минулорічній маскараді „Кооперативи Український Театр" у Львові, одна вибрала радіовий апарат. Тодішній комітет балю не записав назви цієї особи і наслідком цієї неточности тепер жертвою паде зовсім постороння особа. Згаданий апарат купив у крамниці для Кооперативи на нагороду один із членів комітету, молодий урядовець. У крамниці записали його як власника апарату і радіофонічний уряд почтовий посилає йому рахунки весь рік. Молодець нехтував собі взвання у переєвідченні, що не може платити за щось, з чого не користає і не має. Справа докотилась до скарбового уряду і довг за радіофічну оплату зріс до 40 зол. Невинно пошкодований звертається із проханням до тієї молодої пані, що дістала як нагороду радіо подати своє прізвище, щоби цим доказати, що фактично вона дістала радіовий апарат, а не той, який зовсім випадково купив його від імені маскарадового комітету. Може яка з інших нагороджених пань пригадає собі, хто саме дістав радіовий апарат.

— **Вияснення.** Дня 8. ц. м. відбулось у Бережанах польське ендецько-пястівське віче, на жаль у салі українського кредитового товариства „Надія". На сторінках „Курєра Львовского" й інших польських часописів появилася згодом іронічна замітка про те, що польське зібрання відбулося в домі української „Просвіти" в Бережанах. А „Хвіля" подає з того приводу замітку п. н. „Лекція толеранції", в якій з недвозначною тенденцією підкреслює цей факт й наводить зміст реферату ідеольога ендеції. Не входячи в мотиви, якими кермувалась управа „Надії", відступаючи проф. Грабському салю, Виділ філії подає до прилюдного відома, що Т-во „Просвіта" в Бережанах свойого дому не має та ніякою салею не завідує і на польське віче салі не відступала. А коли б навіть і мала салю, то оферти ендеції у всякому разі не приймилаб. — За Виділ філії Т-ва „Просвіта" в Бережанах: **д-р Володимир Бемко,** голова, **Пилип Гошовський,** секр.

— **Санаторія Каси Хорих і хрещення дітей.** В неділю 15. січня ц. р. сталась у санаторії Каси Хорих при вул. Курковій така подія: Катарина Суска вродила в санаторії двоє близнят. Вона і її муж є греко-католиками. Коли прийшлося хрестити дітей, тоді всі урядовці і сестри санаторії стали на становищі, що дітей можна хрестити тільки по римо-католицькому обряді і що хрестити може тільки римо-катол. священик. Коли родичі і куми цьому спротивились, тоді служба санаторії замкнула перед греко-катол. священиком капличку. Так, мовляв, наказав римо-катол. священик. Служба (певно з доручення управи) поставила таки на своєму, бо дітей мусів охрестити о. Дуткевич, парох церкви св. Петра і Павла, на коридорі, на звичайному столі під дверима каплиці. З цього факту видно, що в санаторії Каси Хорих зчаста діються такі містерії, де дітей греко-католицьких родичів насильно хрестять римо-католицькі священики та рахують їх за поляків. Невже на це нема ніякої ради?

— **Хто виграв на льотерії?** Сьогодня в четвертім дні тягнення III. кляси Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 100.000 зол. на ч. 58080; 50.000 зол. на ч. 72658; 5.000 зол. на ч. 67380; 2.000 зол. на ч. 36473, 130469, 14110; 1000 зол. на ч. 35237, 53516, 77493, 101782, 137063, 143141; 500 зол. на ч. 480, 8666, 27960, 35626, 35824, 53131, 65888, 71803, 85414, 91892, 95050, 111696; 400 зол. на ч. 11434, 17616, 25107, 36367, 39202, 39378, 47363, 50086, 57542, 58000, 63211, 64785, 84474, 85945, 93655, 101120, 124834, 134445, 300 зол на ч. 16287, 17775, 33602, 34421, 47033, 47619, 47779, 52491, 52858, 60180, 97741, 97812, 109992, 117216, 121543, 132108, 138480, 140273.

— **Артист-крамар.** Львівський оперовий артист Станислав Тарнавський, що був від двох літ безробітний, відчинив у Львові при вул. Потоцького крамницю харчових продуктів.

— **Новий вимір емеритур.** Скарбові палати у Львові, Варшаві, Познані й Катовицях розпочали рахункові праці над устійненням нових емеритальних пенсій, що входять у життя з днем 1. квітня ц. р. На основі нового емеритального за-

За рівноправність у зброєнні.

БЕРЛІН, 16. І. ПАТ. Вчорашня маніфестація з приводу роковин Кіфгайзербунду перемінилася у велику військово-політичну маніфестацію. Взяли у ній участь президент Гінденбург в однострою маршала німецької армії, два сини б. цісаря Вільгельма, багато генералів б. цісарської армії з ген. Макензеном і ін. Виголошено промови звернені проти версайського договору. Між іншим канцлер Шляйхер сказав: Німецька армія, яка в часі війни представляла цілий німецький нарід під зброєю, відчула найболючіше нелицарську заборону переможців носити зброю. Проти такого пониження німецький нарід протестував рішучо, аж в останнім часі цей символ суверенности йому назад привернули. Можу повторити слова, сказані міністром заграничних справ, що уряд республики не підпише ніякої розбройної конвенції, яка не признає Німеччині рівноправности у зброєннях. Потрібна перш усього загальна військова служба, оперта на системі міліції.

Крівава партійна боротьба.

БЕРЛІН, 16. І. ПАТ. У Берліні і на провінції прийшло в неділю до численних вуличних сутичок між прихильниками радикальних партій. Атаковано часто поліцію. Занотовано випадки тяжких поранень і смерти. В Берліві кілька націонал-соціялістів потерпіло пострілові рани. Розвязуючи комуністичний похід, поліція була заатакована градом каміння, на що відповіла салвою.

На терені Ліппе, де вчора відбувалися вибори до краєвого сойму, націонал-соціялісти знищили домівку споживчої кооперативи. Прийшло до бійки з членами республиканського Райхсбаферу, наслідком чого 5 осіб потерпіло рани. Гітлерівці викинули на вулицю уладження кооперативи й вибили шиби в сусідніх мешканнях. Поліція сконфіскувала зброю нападникам.

В часі заворушень в Ессені гітлерівський штурмовий відділ пострілив поліцієнта. В часі ексцесів у Зігбурзі тяжко поранили гітлерівського денникаря.

Революція в Еспанії.

ПАРИЖ, 16. І. ПАТ. Поліція арештувала вчора в Барцельоні небезпечного анархіста Помета, у якого найшла тайну фабрику бомб. З огляду на поголоску про майбутній страйк залізничників поліційна влада в Барцельоні наказала строге поготівля. Двірці і залізничі лінії обсадила поліція. В ночі в робітничій дільниці прийшло до бійок між поліцією і революціонерами. Одного поліцієнта вбито, два прохожі потерпіли тяжкі рани. В іншій частині міста вивязалася теж боротьба між поліцією і революціонерами, причому два революціонери згинули. У Мадриті поліція теж стереже публичні будинки.

Німці не зрекликся Мемеля.

БЕРЛІН, 16. І. ПАТ. В десяті роковини збройного заняття Мемеля литовськими відділами відбулася в будинку пруського сойму маніфестація. Зібрані приняли резолюцію, що домагається прилучення Мемеля до Німеччини.

ПРОМОВА МІН. ПЕРАЦЬКОГО

16. січня у бюджетовій комісії сойму міністр внутрішніх справ Перацький виголосив промову Він м. і. сказав, що бюджет його ресорту довгі літа вважали устабілізованим на суму 250 міл. золотих. Тепер той бюджет у порівнянні з мин. роком нижчий на 15 міл. Редукцію бюджету осягнули так, що зменшили видатки на поліцію. Від 1. січня до 30. вересня м. р. число службовців централі та воєв. урядів і староств зменшилося на 243 особи.

У справі самоврядування міністр сказав, що в державі нема місця на дуалізм та протиставлення адміністрації урядової і самоврядної. Адміністрацію в усій державі треба вчинити одноцілою.

Справа публ. безпеки в Польщі була від початку її існування дуже трудна. Причиною того є велика різниця культурного рівеня, національні різниці горожан, а вкінці і те, що навіть серед інтеліґенції можна ствердити великі недостачі в ділянці критеріїв держ. думання та діляння. Беручи все загалом у Польщі є два роди явищ, що заколочують спокій: 1) звичайні проступки кримінальної натури, 2) надужиття політичного характеру. Останніми часами скількість звичайних проступків зростає, зате меншає скількість політичних проступків. До цих проступків другого роду належить комуністична діяльність, яку поборюють з усією рішучістю закону. Інтерес держави не позволяє безкарно виступати проти політ. порядку. Народова партія думає, що Польщу можна ущасливити підюджуванням молоді до терору проти жидів. Адміністрація не бачить у законах уповноваженння для ніякої партії для такої діяльности тому здавлює вибрики підюджуваної молоді.

Кожна організація, якої діяльність суперечить статутові й обовязуючим приписам, наражується на репресії, чи буде це комунізуючий Сельроб, чи Обоз Великої Польщі, що виходить із патріотичних заложень, а доходить до підземельних конспірацій.

Промову свою закінчив міністр запевненням, що в Польщі суспільний лад удержаний, адміністрація успішно береже публ. безпеки та спокою.

кона коло 50.000 емеритів будуть діставати зменшені пенсії на 8 до 25 проц. Однак рівночасно емерити, яким закон з 1931 р. скоротив зачислені літа праці, будуть діставати пенсії побільшені на основі приписів сперед 1931 р. До тієї категорії емеритів належить 6.000 осіб. Обнижка емеритур не торкається емеритів давних держав, вдовиць з платнею 50 зол. і сиріт з підмогою 25 зол. місячно.

— **Вовки не були під Львовом.** У звязку з новинкою, яку подали ґазети, що в Сокільниках появилися були стада вовків, ПАТ повідомляє, що ті інформації виявилися неправдивими. В Сокільниках появилася була лише на-пів освоєна вовчиця, що була власністю якогось польсько

го старшини. Вона покусала 2 собаки. Ловці, що тоді були на ловах і селяни загнали вовчицю на подвіря польського пароха й там її вбили.

— **Зловживання в „Огніску".** В товаристві львівських друкарів „Огніско" викрито перед кількома тижнями зловживання на 18.000 зол., яких допустився на шкоду товариства касієр Маріян Петрушка. З наказу прокураторії дефавданта арештовано.

— **Згоріла церква.** В Монтреалі згоріла католицька церква Ст. Люї де Франс. Шкоди, яких є на 450.000 долярів, виплатили майже вповні всекураційні т-ва, одначе ріжні цінні образи та мощі згоріли. М. і. згоріли мощі св. Людвика, короля Франції. Згоріло теж 8 домів біля церкви.

— **Кулїджове завіщання.** У завіщанні, що займає 75 слів, Кулідж записав усе своє майно своїй жінці. Кажуть, що того маєтку є на більше як пів міліона дол.

— **Самогубство банкира.** Власник банкового дому в Бравншвайгу, Гуго Вертгаймер доконав подвійного самогубства, вішаючись та стріляв одночасно до себе з револьвера. Причиною були фінансові клопоти і страх перед судом за фальшівництво векслів.

—**Незабаром вийде друком** праця бл. п. Вячеслава Липинського п. з. „Релігія і церква в історії України". В-во „Дружина" приймає вже замовлення й оголошує передплату на цю книжку. Хто прішле гроші до 5. лютого 1933 р.

1 опера
2 оперети
62 концерти
77 годин легкої музики
44 годин танкової музики
47 годин музики з грамофо
10 авдицій
18 літературних чвертьгодин
22 авдиції для дітей
100 фейлетонів і гутірок

ЗА 3 ЗОЛОТІ МІСЯЧНО

ЧИ ЦЕ ДОРОГО?

РАДІО НЕ ЗАЙВИЙ ЛЮКСУС,
А РАДІСТЬ, ПОЖИТОК.,

цей 1) платить тільки 1.50 зол. за примірник, 2) не оплачує порто, 3) при закупні пятьох примірників дістає один даром. З появою книжки в розпродажі коштуватиме примірник 2.50 зол. (за кордоном 0.50 амер. дол.). Замовляти й гроші слати на адресу: „Дружина" — Львів, скрит. почт. 323. (найкраще чеками П. Щ. ч. 410.928).

— **Після грипи.** Якщо зворотний пункт у недузі минє, пацієнт, щоби знову придбати пружність і відпорність організму мусить дуже дбайливо відживлятися. 2—3 ложочки Овомальтини у філіжанці теплого молока дають змогу повороту до здоровля. Овомальтина зміцнює в часі рекомвалесценції загальний стан та привертає скоро апетит. Овомальтина має в собі найвижчу відживчу вартість з легкостравністю. Зразки і брошури висилає безплатно фабрика хемічно фармацевтична Д-р А. Вандер, Сп. Акц., Краків.

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: **„Самум", пєса на 9 яв, Лєнормана.**

Лєнорман — один із найчільніших сучасних французьких драматургів. Він кидає сміливо свобідною рукою низку картин, на перший погляд настроєвих, не дуже суспільно звязаних, а по суті глибоко обдуманих як цілість. Лєнорман залюбки зображає моменти несподіваних метаморфоз одиниці, що сама не знає глибини своїх пристрастей.

Вже самі заголовки його пєс характеристичні: „Життя це сон", „Зїдач мрій", „Людина та її привиди". У житті бувають хвилини, що як самум змітають усе з його рівної поверхні. Ось европеєць, що прожив 15 літ на африканській пустині; звик до її воздуху та звичаїв, примирився з новим світом. Але на дні на душі живе спомин молодого ідеального пориву. Прийде хвилина і цей тремтливий образ давнини візьме верх над волею, загартованою у пристрастях.

Лєнорман умів із великою чутливістю торкнутись сюжету, який ось-ось міг стати прикрою сторінкою з патольогії. Тип еспаньки-метиски ледви чи зрозумілий для таких людей „півночі", як ми — барвистий, живий, повний стихійної сили.

м. р.

З кіна.

Кіно Марусенька: „Дивна історія Кляри Дін".

Жінкам, що входять на салю кінотеатру, повинні роздавати хустинки до носа: бо до виїмків належить жінка, яка на цій фільмі не сплачеться, як бобр. Це справді зворушлива історія молодої дівчини, яка тратить гарне середовище праці й милих друзів з любови й довіря до мущини, що переслідує її крізь ціле пізніше життя, як якесь трагічне фатум. Він відбирає їй красу і молодість, віно, запроторює на 15 літ до вязниці, через нього вона мусить виріктися дитини, але вкінці втомлена, зломана, вона — найлагідніша людина з добрячим серцем — стає свідомим убивником. Однак також поза сценарієм (сюжетом фільми) — це фільма високої кляси: наче вирізаний кусень життя, образ наскрізь реалістичний, позбавлений деяких сценічних акцесорій, найбільш віродостойний. Гра артистів першорядна, — знимки такі, як завжди у фільмах „Парамонта". Цю фільму варта оглянути. ік.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ВОЛОДИМИР РУБЧАК,

(брат знаного театр. артиста Івана Рубчака) помер 7. січня ц. р. в Калуші у 57. році життя. Вже в молодих роках як ревний громадянин брав він живу участь у праці культурно-освітніх товариств міста, не згадуючи вже про місцеву читальню, з якою ніколи не розставався, працюючи в її хорі від хлопячих літ. Похорони відбулися 9. січня при співучасти тисячної зорби, що з сльозми в очах прощала заслуженого мішанина доброго громадянина. Співав злучений хор Т-ва „Калуський Боян", читальень, місцевої і Загіря та Т-ва „Сокіл". Гарне надгробне слово виголосив парох о. В. Тисовський. В. Й. П.!

ФИЛЕМОН МЕТЕЛЛЯ.

Як ми вже повідомляли, помер у Станиславові дня 6. січня 1933 р. емер. президент окружного суду Филемон Метелля. Похорони Покійного, що відбулися при великім здвизі народу 8. ц. м., провадив при численній участи священників епископ Іван Лятишевський.

Бл. п. Филемон Метелля був 16 літ президентом найбільшого окружного суду в державі, тобто станиславівського (14 городських судів). Переворот у 1918 р. застав його на тому становищі. На тому становищі зложив він присягу Західно-Української Республиці і був і її служб аж до відходу нашої Армії за Збруч.

По переході українського уряду до Станиславова організується тут Апеляційний Суд, котрого один виділ заняв місце Найвищого Трибуналу. Покійний став віцепрезидентом Апеляційного Суду і сенату Найвищого Трибуналу На тому становищі віддав нашій молодій державі великі прислуги, бо вже сама організація тих наших високих судів була значно улекшена, якщо в місці був якслід зорганізований Окружний Суд, а на його чолі стояла людина, що своїми спосібностями і великим знанням та характерністю на це становище надавалася. І хоч цивільне судівництво мало у нас великі люки бо велика часть суддів, передовсім молодих була на фронті або заняла становища військових суддів, хоч у деяких судах при перевороті уступили всі судді, так що декуди не залишився у службі ніодин суддя, — то проте всі ті недостачі повелося швидко усунути. Не диво, що наше судівництво, хоч існувало короткий час (бо цілий час істнування ЗУНР. був короткий), урядувало коректно, стояло ввесь час на високім рівні і зєднало собі загальне признання у своїх і чужих. Не диво також, що коли по приході поляків уряд хотів установити у Станиславові президента поляка, ніхто не хотів цього становища обняти. Всі заявили, що місце це обовязково належиться Метеллі.

Залишившись за польської влади дальше на становищі президента у Станиславові, Покійний виконував свої обовязки зразково і зєднав собі загальне і повне признання. Його прощання, коли перейшов у стан спочинку, було величавою маніфестацією признання, вдячности й любови і суддів, і адвокатури, і нотаріяту округи. Треба ще згадати, що Покійний уважав завсіди на те, аби права української мови в судах його округи не були нарушені, дбав про принимання українців до судейського стану і т. д. В. Й. П.!

ПРИ РЕВМАТИЗМІ і подаґрі треба негайно вживати таблеток „ТОҐАЛЬ", бо „ТОҐАЛЬ" поборює ті недомагання, стримує нагромаджений мочевий квас, який як відомо, є причиною цих терпінь. Спробуйте і переконайтеся самі. Можна дістати у всіх аптиках. Ч. реєстру 1364. ТОҐАЛЬ

„Книжка на захід".

(II-ий виказ).

Подаємо 2-ий виказ дарованих книжок, вложених в канцелярії Т-ва „Просвіта" і призначених на захід. На жаль, як досі, пожертви йдуть дуже повільно. Ще раз просимо філії, аби занялися збіркою книжок і переслали їх на адресу Т-ва „Просвіта". Нехай підчас свята Нового Року кожна родина згадає за наші західні повіти і дарує бодай одну книжку.

Книжки зложили Вп.: Турянська Романа, Львів 8 кн., Насс Якім, дентист, Львів 8 кн., Р. С. У. К. Львів 39 кн., Незнаний, Львів 14 кн., Бурачинський Ерест, Львів 21 кн., Курдидик Анатоль, ред., Львів 29 кн. і журнали, Марійське Т-во Молоді, Львів 16 кн. і журнали, Редакція „Нар. Справи" 36 кн. і журнали, Герасимовичева Н., Львів 25 кн. Окунь-Бережанський Василь, Самбір 6 кн., Вітошинська Олімпія, Тернопіль 66 кн., Незнаний 3 кн. Наконечний Олександер, Криве 4 кн., Цьонка Осип, Львів 48 кн., Дудкевич Мирослав, Львів 23 кн., Т-во Допомоги Еміг. в Вел. Укр. 107 книжок.

—o—

СПОРТ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЛІГИ

Минулої суботи (14. ц. м.) відбулися у Варшаві Заг. Збори Ліги, на яких ухвалено між іншим розгривати змагання за мист. Польщі у 2-х групах. В одній групі будуть 4 краківські дружини, Варта і Рух. У другій групі варшавські і львівські дружини, Л. К. С. і 22 п. п. У фіналі гратимуть по три перші з кожної групи за мистецтво, а три останні за вдержання в Лізі.

ГАКІВКОВІ ЗМАГАННЯ ЗА МИСТ. А-КЛ.

Лехія — Україна 5:2 (1:1, 3:1, 1:0). Заслужена виграна Лехії, в якій найкращим грачем був Соколовський. З України слаба оборона. Голі стріляли: для Україн Шиналь і Труш І., для Лехії Соколовський 4 й одного правокрилового. Суддя п. Мариоль.

Чорні — Лехія 4:0 (0:0, 4:0, 0:0). Судив п. В. Кукар

ТОВАРИСЬКІ ГАКІВКОВІ ЗМАГАННЯ.

Богун — Сокіл IV, 5:0 (4:0, 0:0, 1:0). Гра нецікава, з великою перевагою Богуна, для котрого ворота добули: Бучацький 2, Мариниець 2 і Верещинський 1.

ІНШІ ГАКІВКОВІ ВИСЛІДИ.

Дві програні репрезентації Польщі, яка грала, як репрезентація Варшави у Празі з чеським клюбом Л.Т.Ч. Перший раз програли поляки 6:1, другий раз 2:0.

ЛЬВІВ. **Гасмонея — Маккабі (Краків)** 4:1 (1:0, 0:1, 3:0).

Ж. А. С. С. — Дрор 0:0.

Гасмонея здобула перше місце в змаганнях між жидівськими дружинами, які відбувалися у Львові в днях 14 і 15. ц. м.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Л. З. О. П. Н.

В неділю 15. ц. м. відбулися Заг. Збори Л. З. О. П. Н (Льв. Окр. Союзу Копаного Мяча). Всі українські клюби провінції прислали повновласти на ці збори делегатам України. До нового Виділу Л. З. О. П. Н. вибрали з українців п. Е. Чучмана, а до В. Г. і Д. п. Конашевича Ст. Над іншими важними справами (зміна статуту, зміна способу розгривок за мист.) будуть відбуватися наради дальше в неділю 29. січня ц. р. Новим президентом вибрали майора Мірського, а не проф. Дрекгевича, який повних 11 літ стояв на чолі Л. З. О. П. Н.

—o—

Нові книжки й журнали.

Інж. Евген Храплявий: ПРО ХЛІБОРОБСЬКИЙ ВИШКІЛ СІЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ. В-во „Сільський Господар" Львів 1932. Ст. 72.

—o—

Листування Редакції.

Всіх Вп. Кореспондентів прохаємо присилати свої кореспонденції до рубрики „Дописи" згідно з приняттою у нас формою.

Вп. Дописувачеві в Бучачі: Вказу жертв помістить безплатно, на жаль, не можемо.

„Н", Яворів: Згода. Просимо писати по змозі що тижня.

Рост. Матв. Богородченко, Підгайці. Дамо відповідь ширшим листом.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам: масло 12. 13. 14. 16. І. по 2.20; молоко 16. І. 15—17; яйця 5.40—5.60.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 17. І. год. 7.30 веч. „Самум" (Абон. 6).

Середа, 5. І. год. 7.30 веч. „Ловці жемчугів" оп. Бізета.

Театр Різнородностей.

Вівторок, 17. І. год. 7.30 веч. „Джим і Джіль" (Ціни знижені — Абон. 5).

Середа, 8. І. год. 7.30 веч. „Джим і Джіль" (об. 5).

Кіна.

АДРІЯ: „Леві та Ска".

АПОЛЬО: „Рай підростків".

АТЛЯНТІК: „Безпритульні".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „Мелюка, цвітка Маракеші", ревія 100 кг. сміху".

КОПЕРНИК: „Предивна справа Клари Ді".

МАРУСЕНЬКА: „Предивна справа Клари Ді".

МІРАЖ: „Її ц. фельдмаршал" (із Вл. Бурієном).

ОАЗА: „Люди моря" й ревія.

ПАЛЯС: „Жінка на одну ніч"

ПАН: „Ронні".

ПАСАЖ: „Боротьба в підземеллях або Тайна 5 ключів".

ПРОМІНЬ: „Дівча з Пратеру".

СТИЛЕВЕ: „Вільні душі" й ревія.

УТІХА: „Дівча знад Волги", ревія „Веселий куток".

ХИМЕРА: „Під чаром Неаполю".

Закордонне радіо.

Вівторок, 17. січня 1933.

Братислава (278,8) 17.20 Шопенові твори, 19.20 Скрипка, Мілянo (331,4) 20.30 Оперетка, Лъондон (356,3) 21.15 „Гофманові казки" оп. Офенбаха, Лайпціг (389,6) 16.30 Концерт, Букарешт (394,2) 20.00 Симф. концерт, Білгород (430,4) 19.00 Спів, 21.00 Рел. пісні, Рим (441,2) 17.30, 22.00 Концерт, 21.30 „Кіяро ді люна" комедія Стефанія, Прага (488,6) 21.00 Концерт, Відень (517,2) 11.30 Квартет, 15.30 Пісні й арії, Юнгбавер (сопр.), 21.30 Пісні Монтмартру, Будапешт (550,5) 16.30 Циг. орхестра, 19.30 Опера, Харків (937,5) 10.30 Концерт, 15.00 Музика, 17.30 Концерт для молоді, 18.40 Український концерт, 24.00 Музика, пісні.

Середа, 18. січня 1933.

Кенігсберг (217,1) 21.00 „Йосиф і його браття" балет. опера Мегуля, Братислава (278,8) 12.30 Концерт, 18.00 Мадяр. вид. рецитація, музика, Гельсінгфорс (368,1) 19.05 Спів, гармонія, Лайпціг (389,6) 21.00 Концерт, Білгород (430,4) 20.00 „Стріженоголошено" нар. опера Барановича, Брюсель (509,3) 22.00 „Дочка пані Анго" оп. Лекока, Відень (517,2) 11.30 Квартет, 15.20 Молоді артисти, 19.35 „Христос" орат. Ліста, Мінхен (532,5) 12.20 Музика, 21.00 „Дас Любесферботт" оп. Вагнера, Будапешт (550,5) 12.05 Вок. концерт, 15.15 Пісні в 8-х мовах, Любліна (574,7) 20.30 Спів (сольо), Харків (937,5) 10.00, 15.15, 24.00 Концерт, 13.15 Легка музика, 16.30 Нар. музика, 18.00 Опера.

ЛЬВІВСЬ. Е РАДІО.

Вівторок, 17. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 15.50, 16.15 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.30 Комунікат фіз. виховання, 15.35 Авд. „Блакитних", 16.05 Серед книжок, 16.25 Відчит для учителів, 16.40 „Як оснувати амат. астроном. обсерваторію", 17.00 Комп. концерт Нововейського, фрагм. з оп. „Татри", 18.00 Легка музика, 19.00 Технічна скринька, 19.15 Всячина, 19.30 Муз. балачка, 19.45 Прес. радіевий денник, 20.00 Концерт (орхестра, співає: Шимановська), Спортові вістки, 22.00 „Бог ласкав" (оп. Герца), 22.15 Танк. музика, 22.55 Комунікати, 23.00 Ретрансмісії із закордону.

Середа, 18. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 17.15 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.25 Сказтівський куток, 15.35 Для дітей: „Два щурі", „Загадки", 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 Що й як читати, 17.00 „Скибка хліба" фейл., 17.40 „Палати праці та їх значіння для ум. робітників", 18.00 Камер. інструм.-вок. концерт, 18.55 Літ. балачка, 19.10 Всячина, 19.30 „На межі літератури й журналістики", 19.45 Прес. радіевий денник, 20.00 Концерт, 20.50 Спортові вістки, 21.00 Фортепян, 22.00 На овнді, 22.15 Танк. музика, 22.40 Німецький відчит, 22.55 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооп. Укр. Нар. Театр у Львові, — Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.

Станиславів: сала Укр. Сокола: 19. І. 1933 „Роксі"; 20. І. „Загибіль корабля „Надія"; 21. І. „Мікадо"; 22. І. „Боєриня"

В своїм турне вступить театр на кілька виступів до Галича, Ходорова і Жидачева. Театр підготовляє пєсу Лужницького-Лісевича „Мотря" на підставі повісти Б. Лепкого.

Жертви для нещасної матері в золотих: А. Капустієва 2, Д-р Вас. Банд 5, Мгр. Гр. Банд 2, М. Радловська 3, З. Баранин 2, Н. Н. Добровляни к. Заліщик 5, А. Наконечна 3, о. Ю. М. 2, Н. Н. Новий Санч 2, Зацерковний, Грудзьондз замість святочних бажань 2, Л. Брусак 2, А. Паранька 2, Оксана і Борис Савіни 2, Марійка Рогозинська 2, Ап. Мировичева 3, Збірка в П. С. К. Калуш 5.50, Ст. Гречухова 2, село Підгайчики 10.50, Н. Н. Тернопіль 2, Студентки в Купновичах з колядн 10, Музичний Кружок в Ст. Самборі 10, Із. Яськів 2. — Разом з попередніми жертвами є зол. 613.50 і 2 долари.

На „Рідну Школу" зложили в нашій адміністрації Вп. в зол.: Д-р А. Рибачевський з Биткова, замість квітів на домовину п. Дуткевичевої 10, П. Рибчукова, Станиславів 1 зол, за календар, Гр. Бобяк, Дембіца 4, о. Ст. Сенишин, Ширець замість свят. побажань 3, д-р Роман Лаврінський, Коломия, замість свят. побажань 5.50, Косець, Етербек І. 25, інж. Адр. Мельник, Львів зол. 2.

До п. Шаповала Олександра в Чікаго. Вичерпавши інші засоби, напоминаємо Вас цею дорогою, щоби Ви негайно прислали належитість у висоті 74 (сімдесятьчотири) амер. дол. за одержані Вами від кооп. „Дружина" у Львові брошури. Про цей наш крок попередили ми Вас письмом з дня 8. листопада 1932 р., не одержавши ніякої відповіді на наші напоминаючі письма з 24. V. 1932 і 8. VIII. 1932 р. (всі ті письма були поручені — реджістровані). Якщо й це візвання не віднесе успіху, будемо приневолені доходити претенсій судовою дорогою. — **Управа кооп. „Дружина" у Львові.** 1—1

Кружок „Рідної Школи" в Перемишлі влаштовує в суботу, дня 4. лютого 1933 Традиційні Маскові Вечерниці в великій салі „Народного Дому". Початок в год. 9. вечором.

Склеп до винайму від вул. Сикстуської ч. 20 (Народня Гостинниця) від 1. лютого ц. р. 1239 1—3

ДРІБН. ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПОШУКУЄМО розвозника молока за провізією. Маслосоюз. 1207 3—3

МЕБЛІ елегантні та тривкі на догідні сплати: **„Мебльосплат" Городецька 7.** 1039 9—10

ТОРГОВЕЛЬНІ курси Й. Гіршарупта, Львів, Личаківська 34. Вписи на новий 5-місячний курс відбуваються щодня від 9—12. і від 6—8. 1212 3—3

ВІЧНІ ПЕРА найдешевше направляє „Пресиза" Рутовського 10 (в брамі).

ДИВАНІВ ПЕРСЬКИХ і смирненських курси, під управою славного творця диванового промислу пана Кароля Литвиновича починаються 17. і 18. ц. м. На курси будуть приняті пані і панове, щоби дати змогу кожному взяти участь в такій гарній праці. Цілий курс тревае 14 день по 2 години денно, коштує тільки 10 зол. Вписи та інформації в будні від 11—13 і 17—19-ої. Вирібни диванів „Orienpers", Львів, Зиблікевича 18. 1219 2—3

АБСОЛЬВЕНТКА СЕМИНАРІЇ шукає лекцій з обсягу нар. школи, найрадше у священика. Зголошення до Адм. „Діла" для „Солідної". 1217 2—2

ФОРМИ суконь, біляк, КОЗЛОВСЬКА, Академічна 22, І. п. 1243 1—3

З КІМНАТИ, великі, сонячні в середмісті разом або поодиноко до винайму, відповідні на бюра. Зголошення до „Діла" під „ч. 7". 1238 1—1

ЛЕКЦІЇ ФРАНЦ. МОВИ дає інжинір, що жив 7 літ між французами. Спеціяльність: правничо-економічні науки. Зголошення до Адм. „Діла" під „Інжинір". 2—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Ф-ма Фр. Безземський

НАЙЛІПШІ СВІЧКИ СТОЛОВІ І ЦЕРКОВНІ.

1074 9—10

ПЯНІКА першорядні по зниженій ціні; на догідних умовинах. Купно, продажа; заміна уживаних інструментів.

НОВАЦКІ

Пілсудського 17. Тел. 35-21.

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ ВІЗКИ ДІТОЧІ

поручає дешево фабричний склад

МЕЧ. ВОЛКОВИЦЬКИЙ

ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 5. Тел. 95—97

Металеві тапчани.

УВАГА! Ціни фабричні.

Вуголь зол. 36'—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66. 1216 (Пошукує заступників). 3—10

Присилайте передплату та приєднуйте Передплатників.

РАТУЙТЕ ЗДОРОВЛЯ!

Найбільші світові лікарські авторитети стверднли, що у 75 проц. причиною хвороби буває обструкція. Хворий шлунок, це головна причина найрізноманітніших хвороб, завчасує кров та творить нещасну перемішу матерії.

ЗНАНІ ВІД 50 ЛІТ У ЦІЛІМ СВІТІ ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА як це стверднли проф. Берлін. Університету д-р Мартін, д-р Гохфлєгер і багато ін. Знаменитих лікарів, є ідеальним засобом перешкоджуючим уздоровленню шлунка, усуває обструкцію, а добрим засобом перечищуючим, обмежує функцію органів травлення, зміцнює організм і побуджує апетит.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА уступають болі печінки, нирок, жовчових камінків, болі гемороїдальні, болі голови, грипі та лишай.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА були нагороджені на лікарських виставках найвищим відзначенням і золотими медалями в Відні, Берліні, Відні, Парижі, Льондоні та багато інших містах — Тисячі подяк одержав д-р Ляуер від вилічуваних осіб. Ціна пів пудельці зол. 1,60. Дістати можна в аптиках і аптичних складах.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10

Ч. 12 (13.251). Львів, четвер 19. січня 1933. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ощадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічне 12·00 „
Піврічне 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·60 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. ш., Румунії 150 лей, Болгарії 7·60 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-61.
„ Друкарні: 29-28.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

„Наш сердечний ворог, Франція".

(Допис з Америки.)

Ню Йорк, 5. січня 1933.

Слова у наголовку не пише українець, а американець Едвин Д. Скунмейкер. Такий саме наголовок дав він своїй книжці, що появилася щойно перед тижнем накладом видавництва Рей Лонг енд Ричард Смит у Ню Йорку. Сотню літ треба було чекати, щоби почути такі епітети в сторону найбільшої приятельки Америки, Франції. І мабуть треба було також чекати сотню літ на те, щоби діждатися незвичайної дебати в американському сенаті — також про Францію.

Чужинці, що відвідують Злучені Держави, замічують, що палата послів вашингтонського Конгресу дуже мало інтересна. Але сенат Злучених Держав — це, на їх думку, найповажніше законодатне тіло на землі. І отсей американський сенат був саме вчора видівнею нечуваної критики в сторону Франції наслідком її відмови заплатити рату воєнного довгу Америці, що припадала 15. грудня 1932 р.

Теперішній сенат у більшості республіканський, отже так би сказати „урядовий". Але прогресивний член республіканської партії, сенатор Джансон з Каліфорнії, що при останніх виборах отверто перейшов на сторону Розевелта, виголосив вчора дво-годинну промову, в якій особливо заатакував Францію за те, що вона не лише сама не хоче платити довгу, хоч може, але ще й потягнула за собою Польщу. А ця остання не заплатила відсотків американському урядові дня 15. грудня, але заплатила рату приватного довгу в Америці кілька тижнів пізніше.

Сенатор Бора, голова сенатської комісії заграничних справ, запитував президента Гувера за французьку несловність, йому секундував провідник демократичної групи в сенаті, Робинсон, а пенсильванійський сенатор Рід, республиканець, вичитав Франції таку історичну лекцію:

„Францію спасла від загибели лише військова поміч Америки; американські щедрі позички врятували її від банкрутства; після перемиря американські банкіри дали їй змогу регабілітації; ваша піддержка в її лакомих домаганнях нових територій у часі мирової конференції допомогла їй здобути все, що вона хотіла; поодинокі громадяни Америки дали її містам, селам, інституціям найбільшу харитативну підмогу, яку колинебудь зложено на землі: а все те сьогодні забувається, нас називають немилосерним купцем „Вуйком Шайлаком" (із Шекспіра) лише за те, що ми домагаємося заплати довгу, якого вартість впала більше ніж половину того, що ми на ділі позичили. В додатку нас визивають".

Зміна прилюдної опінії американської суспільности в справі Франції не прийшла нагло. На це треба було кілька літ часу, щоби загіпнотизована правительством суспільність зрозуміла цілу правду про Францію. Але громадянство ще не було би собі так легко отворило очі, якби само правительство не було заняло іншого становища. Отсі безнастанні торги за сплату довгів таки мусіли надоїсти кожному. Франція то прощать, то відгрожується, хоч на ділі вона живе соками Америки. Подумати лише, кілько то треба було енергії американського уряду, щоби перевести так звану „Позичку Свободи" в часі війни, яка майже в цілости пішла на рятунок Франції. Сенатор Джансон саме вчора пригадав, що в часі війни Франція закупила в Америці матеріалів на кредит вартости двох міліярдів (тут міліярд називають „біліоном") долярів, а не заплативши за них ані долара, відпродала їх назад Америці, при чім заробила 70 міліонів долярів, значить більше, ніж вона досі сплатила свого воєнного довгу Америці. — Отже, як хочете судіть Америку, але мусять бути якісь границі в натягненні, все одно чи приватних осіб, чи держави.

Якаж була причина такого ласкавого поведення Америки супроти Франції? — Тут можна нечого навчитися навіть пильним студентам політичної історії. Серед американської суспільности покутувала легенда, що в часі американської революційної війни проти Англії (1776—1789) Франція прийшла з військовою і матеріяльною допомогою первісним американським 13 стейтам. Цю легенду використали французи на те, щоби спонукати президента Вилсона рятувати Францію в часі світової війни перед знищенням Німеччиною. Це мав бути ніби акт вдячности зі сторони Америки. Вільсон мав свої далекосяглі ідеалістичні цілі і використав благання Франції для втягнення Америки у всесвітню війну. Цю легенду тепер дуже влучно розвіває Скунмейкер. у книжці, якої наголовок поданий на горі. Він каже, що для піддержання легенди серед американських мас, зовсім свідомо сфальшовано історію. З молоденького французького шляхтича, Ляфаєта, який запалився революційними ідеями і втік до Америки з окруження французького короля, зроблено в Америці великого героя американської революції, хоч на ділі він був лише любимцем Вашингтона. Зате старанно закрчується історичну правду, що той самий Ляфаєт, хоч утік з французького королівського двора, був посередником між Америкою й французьким королем, коли той рішив виступити по стороні Злучених Держав. Але це зробив король не з прихильности до ребеліянтів проти тодішнього суспільного ладу, бо він сам боявся такого перевороту, але з чистого рахунку, щоб ослабити Англію, з якою він був тоді на ворожій стопі. І зробив це аж після битви під Саратогою, в якій Англію побили американці цілковито і від тоді було очевидним, що Америка вже встоїться як незалежна держава. А Америка в часі великої війни прийшла Франції в поміч саме в такій хвилі, коли то вашингтонські амбасадори західних держав отверто признали, що Франція й її союзники („аліянти") зже цілковито війну програли. Отже, каже Скунмейкер, час розвіяти легенду про добродійство Франції для Америки, а зате треба поширити правдиву історію. І переходить автор критично відносини Франції до Америки від боїв за незалежність аж до р. 1932 і виказує, що Франція є властиво природним ворогом Америки. Останню притоку до такого гвердження дає Скунмейкерові поведення Франції супроти Японії в її виправі на Манджурію. Автор приходить до висновку, що „найзавзятіший союзник не міг Японії зробити більше добра в часі її окупації Манджурії, як це зробила Франція". З цього автор робить висновок, що мусить існувати якийсь тайний договір між Францією і Японією.

А така приязнь обох згаданих держав це вістря меча проти Америки. Таж Америка від літ працює над здобуттям ринку на свої фабричні вироби в Китаю, а тепер цей ринок загрожений... ким? — Таж ніким іншим, як „найбільшою й приятелькою", Францією!

Це страшне відкриття доводить Скунмейкера до того, що він немилосерно здирає з Франції маску і представляє її, хто вона на ділі є. Каже, що Франція має культуру, але в неї нема людяности; що це є найбільш егоїстична нація на світі; що вона навіть революцію перевела для своїх імперіялістичних цілей, а зі „Свободи прав Чоловіка" світ властиво нічого не зискав; що Наполеон був лише уособленням французьких мілітарних та імперіялістичних забаганок; що ці імперіялістичні цілі Франція зовсім отверто виявила своєю кольоніяльною виставою в Парижі в 1931 р.

Відтак приходить Скунмейкер до висновку, що світ тепер поділений між дві потуги: Англію та Францію і що Франція мусить вважати Англію за свого суперника. А тому, що Франція не має ніяких вселюдських ідеалів, то Америці час отверто заявити, що в неї закорінені англо-саксонські ідеали, тобто „рівність, воля, братерство, але... для всіх націй", а не для себе самої, як це є на ділі у Франції.

Книжка Скунмейкера читається як роман, головно, коли читач належить до національної меншини. Бо в одній із свіжо опублікованих праць про національні меншини сказано, що Франція панує над Европою і вона є найбільшим ворогом національних меншин. Франція, як однонаціональна держава, не розуміє долі недержавних меншин і тому проти неї муситься звернути вістря всіх поневолених народів.

Виходить, що поневолені народи повинні звернутися до англо-саксонського світа за допомогою. Америка тепер починає грати першу скрипку в світовій політиці. Новий президент Америки, Франклин Д. Розевелт, припадковим збігом обставин, став кандидатом на президента заходами впливового американця, Віліяма Рендолфа Герста, відомого видавця й власника кількацяти щоденників у важних осередках Америки. Герста перед двома літами Франція прогнала навіть з літнього побуту в Парижі. Він тепер непереєднаний ворог Франції і її союзників, наших сусідів. Без сумніву, Герст буде мати великий вплив на нового президента в його відносинах до Франції.

Про це повинні тямити й українські політичні круги.

Д-р Семен Демидчук.

ХТО ЛЮБИТЬ СВОЮ ЖІНКУ Й СВОЇ ДІТИ,
для якого не є байдужою будучність рідні і його власна, той складає свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

„Ворожа рука".

(Від нашого кореспондента).

Париж, січень, 1933.

Париж і Франція цілі пережили саме кілька днів серед надзвичайного зворушення з нагоди пожежі, жертвою якої впав ще один — уже третій чи четвертий з черги за останніх кілька років — великий океанський корабель. Тому три роки згоріла „Азія"; минулого року потрясла первами всього людства жорстока пожежа „Жоржа Філіпара", серед якого сотні людей попекліся, згоріли або потонули, а оце минулого тижня запалав роскішний пасажирський корабель Північно-Американської Лінії „Атлянтік". Цим разом катастрофа не доконалася на далеких водах, а трохи не в обличчю французького побережа. „Атлянтік" запалав підчас переїзду з одної французької пристані до другої. На щастя був без пасажирів, і тому жертви катастрофи були розмірно „незначні": „всього" яких два десятки моряків, одних спечених живцем, других затоплених. Решта залоги, разом з капітаном, встигла вирятуватися на спущених іще вчас човнах, з яких перебрали їх опівдикані безпротним телеграфом кораблі — німецький, голяндський, англійський. Залишений залогою корабель понесли морські хвилі геть, аж під англійський беріг. А що по стародавньому морському праву подибані на морі, залишені залогою судна і частини та рі чи безвласні, які переняти на свою повну власність може перший стрічний корабель, то біля ще димлячого кадовба „Атлянтіку" розігралися зажерті духанки за те, хто саме, котрий корабель і чия компанія вспіє захопити його і потягнути його, як свою правну добичу, у свою пристань. Бо зайво додавати, що навіть „спалений" морський велитень представляє собою ще вартість богатьох міліонів доброго гроша: уявіть собі ряд дуже високих камениць, чверть кільометра довгий, опанцирений і виповнений залізом, крицею, міддю — це наче копальня золота. Існують у ріжних мореплавних народів особливі підприємства, компанії, які удержують спеціяльні кораблі в безперервному поготівлі, щоби на першу звістку про якусь корабельну катастрофу, пігнатись на місце і захопити залишені судна чи

навіть останки суден і заволікти їх у свояси. Так і на „Атлянтік" налинула ціла зграя таких „морських вампірів", наче хмара супів на стерво, тай кожний силкувався навперегінці перед іншими закинути на залишену палубу свою линву тай — по змозі — скинути відти линву іншого „вампіра". Вийшло таке, що до „Атлянтіку", занесеного струями аж під англійський беріг, причіпилися з одного боку кораблі голяндські, з другого французькі, тай тягли його одночасно в противних напрямах. Кінець кінців „перемогли" французи, просто тому, що насіло на місце французьке воєнне судно, яке дало перевагу своїм землякам; корабель перетаскано осьтак у французьку пристань. Одначе „противники" не прийняли цієї фактичної перемоги французької; вони поперли за „Атлянтіком" у французьку пристань і зголосили свої правні претенсії до корабля в морському суді: отже буде судова розправа за власність добичі, тобто за першенство у захопленні „нічиєї річи", з доказами, свідками, тощо, і лише тоді буде установлена власність чи участь у власности вирятованого (коли це пишемо ще зконечно не погашеного) „Атлянтіку".

Видовище тих сварок за останки корабля, з якого ще не добуто обсмалених і погорілих трупів людських, — гріх сказати, щоби було — дуже гарне. У таких драматичних нагодах людська менажерія без стиду і стриму розкриває грубо-вирячу сторону своєї вдачі; коли справа йде за важливу, і то наживу оцінювану приблизно на десятки мільонів, то чому, мовляв, тут накладати на себе який-небудь стрим? Така щаслива нагода не часто трапляється; правду сказати, досі ще ніколи в таких розмірах не трапилася: розбиті й залишені залогою кораблі на морях, правда, не новина, одначе ще ніколи такий морський велитень, як оце „Атлянтік" (40 тисяч тон) не був залишений залогою на жертву хвилям і — морським вампірам: то й чому не хопити такої нагоди просто за волосся! Всякому відомо, до кого „Атлянтік" належав. Залишено недалеко французьких територіяльних вод, трохи не в обличчю французької пристані? Власники — недалеко, віддалені всього кілька чи кільканадцять кільометрів, і без найменшого сумніву вже вислали кораблі на рятунок залишеного в огні великана? Все те правда, але що з того? Морське право — формальне, і хто перший захопить „покинену" „нічию річ", того вона й буде. Значить, навперегінці!

Зайва нагода для міркувань над людською природою...

Одночасно це й нагода до уваг про т. зв. психольогію народню, про деякі націоналістичні підходи особна. Подумайте тільки! На кораблях, побудованих і всякими внутрішніми причандалами заосмотрених у французьких заводах, вибухають в останніх роках пожежі одна за одною, на різних кінцях світа, на повному морі і в пристанях, на кораблях французької власности і на проданих французькими заводами чужинцям. Супроти такої жахливої черги подібних „припадків" яка думка передовсім виринає в голові стороннього, непопередженого свідка? Думка, що в будові цих кораблів є якась хиба — якась помилка в її електричних установах (безмірно складних), може у виборі комнатних обстанов, занадто люксусових і запальних, може в хибному і швидкому розповсюдненню огня оприятливих проходів і продувів, може в недбальстві послуги (огарки цигаретох!) і недостачі нагляду, може в усьому тому і ще дечому іншому нараз. І лише тоді, коли би було доказане, що всі ті, „внутрішні" й органічні причини пожеж відпадають, тобто, що ніякої вини ні хиби не було на французькому боці, по боці будівничих і залоги кораблів, то виринє у вас підозріння, що може є десь якась злочинна організація, неймовірно хитра й засібна, яка поставила собі метою палити саме кораблі французької будови, в чиїх руках вони й не були і на яких водах воєнь не плавали. Таке подумаєте ви, і таке подумали всякі сторонні свідки французьких корабельних нещасть. Одначе не те французька преса, що творить і висловлює тутешню громадську думку: маємо на увазі т. зв. велику пресу з мільонними накладами. Вона за кожною новою пожежою наново підносить крик: Чужинецька рука! Злочинна закордонна змова! Злочинна чужинецька конкуренція! Підступна, підземельна війна проти Франції! І так далі! З натяками раз на німців, раз на англійців або й італійців, та крім того на більшовицький інтернаціонал. Той день за днем, статтю за статтею, сторінка за сторінкою — тривля на „ворогів"! Ще перед слідством, ще без тіни доказів! Націоналістичне самодурство не хоче допустити, що вина може лежати таки у своєму, рідному недбальстві, неуцтві, в рідній безконтрольности й самовдоволенности. Ні, винником мусить бути в пріорі чужинець. Тому й гайда на нього! А тимчасом своя рідна, національна неохайність, заслонена тією тривлею чужинецького ворога, безперечно далі зберігається тай супокійно далі буде продовжувати закорінілі поровн, помилки й хиби — на шляху до нових катастроф.

Така психольогія національного самодурства, закорінього й далеко ще не виполеного в найкультурнішому громадянстві Европи. Одначе невже тільки в ньому? Якби було вільно, то можна би навести куди страшніші зразки того суспільно психольогічного явища з іншого кінця Европи, страшніші й небезпечніші. Тай наново піднесені до рівня „національних святощів", національного „табу", з яким колись боровся Драгоманов та яка в нашому столітті і в наших днях безжурно й безтямно, гамірливо й напастливо, нестримно собі буяє.

Соймові вибори 54-ої виборчої округи перед Найвищим Судом.

Дня 16. ц. м. розглядав Найвищий Суд у Варшаві на явній розправі три протести проти переведених дня 16. листопада 1930 р. виборів до сойму в округі ч. 54. (Тернопіль, Збараж, Теребовля, Підгайці, Скалат, Чортків, Бучач, Копичинці, Борщів і Заліщики) та протест повновласника листи ч. 11. (обєднані українські листи) проти виборів до сенату, переведених в окрузі тернопільського воєвідства в дні 23. листопада 1930 р. Протести проти соймових виборів внесли повновласники трьох ліст, а саме д-р Ст. Баран як представник української листи ч. 11, К. Відота іменем Центролеву в оборові листи ч. 4., та ліста ч. 4. К. Свірського і М. Гловінського. В склад трибуналу входили судді Найвищого Суду: Свйонціцкий як предсідник, Дидушинський як референт і Рогальський. Прокуратуру репрезентував прокуратор Н. С. Мошинський. Протести української листи, внесені д-ром Ст. Бараном і Василем Бачинським заступав на розправі адвокат і посол д-р В. Загайкевич. Інші два протести на розправі не були заступлені. Після обширного й основного реферату судді Дидушинського забрав слово д-р Загайкевич, вказуючи у довшому виводі на основі зібраних в актах матеріялів на надужиття, доконані при запротестованих виборах і насвітлюючи піднесені закиди зі становища права постанов виборчої ординації. Прокуратор Мошинський, зясовуючи зміст всіх протестів станув на становищі, що піднесені в них закиди не спричинюють неважности виборів, ані не вспіли змінити фактичного висліду виборів та розподілу мандатів між поодинокі листи, і тому домагався відкинення всіх протестів. Після короткої наради предсідник оголосив постанову, що рішення Найвищого Суду буде оголошене 30. січня ц. р.

УКРАЇНЦІ!
КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

Японсько-манджурсько-радянський комітет.

МОСКВА, 17. І. ПАТ. ТАС видав комунікат про хід останніх переговорів між Радянщиною і Японією про пакт неагресії. Японський уряд відповів 13. м. м. відмовно на пропозицію заключити пакт, пропонуючи наперед полагодити справи, які могли би стати предметом конфлікту між обома державами і висунув м. ін. пропозицію утворити японсько-радянсько-манджурський комітет, який не допустив би до евентуальних пограничних інцидентів. Радянський уряд у ноті з 4. ц. м. полемізує з японською тезою, підкреслюючи, що вона не забезпечить перед інцидентами. Нота стверджує дальше, що між Радянщиною і Японією нема ніяких спорів, яких не можна би вирішити мирним шляхом, і врешті годиться на створення японсько-радянсько-манджурського комітету.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 19. СІЧНЯ 1933.

Д-Р ВОЛОДИМИР ГАЛАН,
комендант батерії 2. к. У. Г. А.

Йордан у Чечельнику
1920 р.

(Причинки до історії X. Гарматного Полку УГА.)

Перший день Різдва X. Гарматний Полк УГА. провів у селі Войтівці біля Тульчина. В заступстві команданта полку от. Кирила Карася, який саме захорів на тиф, я виїхав до команди Першого Корпуса УГА., який мав вже бути в той час в Тульчині. Там я мав домагатися хоч кількаденного відпочинку для полку, представити стан хорих, та наскільки можливо дізнатися, яке наше положення, куди ми йдемо, щоби розвіснити справу гармачам, які підозрівають старшин в укриванні якихсь таємниць.

Раником 25. грудня ст. ст. ми вибралися верхом у Тульчин. Зі мною їхав мій вістовий Кравець. Цікава це була людина. Австрійський кавалерист, гарного росту, мав найкращі коні в першім корпусі. Підчас моєї недуги на тиф він був моїм санітаром і набрався недуги від мене. Підчас наших боїв під Миклашевом, він ночами пересиджував у піхотних окопах, бо — як казав пізніше — боявся, що піхота відступить неспотівано і ворог міг би забрати його коні. У часі найбільших боїв, чи то на Чортівській скалі, Кам'янім горі, Олієвом, Тернополем та на Великій Україні, коли я пересиджував на обсерваційнім пункті, він все поч найбільшім обстрілі приносив їду для всієї командної обслуги. У часі відступу, коли наша батерія прикривала відворот, він кроком не відступав від останньої гармати, сповняючи службу кінного розвідчика. Я поводився з ним більше як з братом, а не вістовим. Не тямлю одного випадку, щоби він не поздоровив старшини, або чимнебудь провинився супроти військової дисципліни. Був це вояк із крови і кости.

Часи тоді були досить непевні і тому ми виїхали в повній зброї, взявши в додатку малі кавалерійські кріси „штуцери" та по 80 набоїв.

По дорозі я думав, як команда корпуса прийме мій звіт, а зокрема, як прийме мене комендант корпуса полковник Шаманек. Останній раз стрічався я з ним з початком грудня, 1919, коли Перший Корпус мав наступати на Бердичів. До цього завдання були призначені шеста, девята та десята бригада піхоти та по одній батерії з кожного гарматного полку. З десятого полку була друга батерія. Перед наступом, полковник Шаманек скликав воєнну нараду, в якій взяли участь комендант шестої бригади сотник Головінський, комендант десятої бригади сот. Кондратський, комендант десятої бригади та представники гарматчиків. Я заступав 10-ий Гарматний Полк. На цих нарадах полк. Шаманек вказав на приказ заняття Бердичева та питав кожного зокрема, який дух у частинах.

Ще до нарад я мав змогу говорити з командантами бригад і всі вони висказували думку про безцільність наступу. Всі представляли просто катастрофальне положення частин: брак обуви, білля, а навіть примітивних санітарних засобів. Одначе коли полк. Шаманек став питати їх офіціяльно, всі вони заявили, що їх частини готові до бою, а — здається мені, комендант девятої бригади (не памятаю його імени) аж перебориш, заявляючи, що його бригада аж „горить" до бою.

Від 10-го Гарматного Полку я зложив заяву, що ми вважаємо потрібним за всяку ціну берегти людський матеріял і недопускати непотрібних жертв. Отже коли Перший Корпус не мусить наступати на Бердичів, але робить це добровільно, я є проти наступу, бо нема виглядів на його успіх. Відступ чи розбиття здеморалізує армію до краю. Колиж прийде приказ до наступу, моя батерія сповнить вложене на неї бойове завдання.

На це полк. Шаманек звернувся до мене і сказав: „Звертаю Вашу увагу, що Ви є старшиною". На це я відповів йому: Пане полковнику, дякую слухняно за Вашу заввагу. Одначе я дозволю собі сказати, що я є українським старшиною і моїм обовязком дбати про батерію не тільки як її комендант, але як українець.

Полк. Шаменек зрозумів мій натяк, почервонів і негайно замкнув збори. Ми перейшли до начальника штабу (мабуть от. Ціха) за оперативними приказами до наступу... Як ми передбачували, наступ на Бердичів не вдався, а ця бригада, яка по словам її коменданта аж „горіла" до наступу, зовсім не пішла. Друга батерія десятого полку, якої іменем я склав заяву полк. Шаманекові, сама, без піхоти, в страшнім снігу і морозі прикривала по геройськи відступ і очевидно в цей день збільшила число хорих і раненних. Після цього я стрічав команду корпусу в Винниці, саме в часі „налету" отамана Шепеля і тепер я мав відвідати їх як комендант 10-го полку.

У Тульчині корпус примістився в гарнім будинку (мабуть школа) і там були вже всі його відділи.

Полк. Шаманек прийняв мене дуже ввічливо

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чекоряди

подучає: у великім виборі безконкурепційні роди сметанкової, молочної десертної чекоряди, як також різносортні карамельки і цукри. Не шумною рекламою, дарунками у виді льосів шасти, бонами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, приготованими з гарантованих чистих сирівців хочемо здобувати признання найвищих кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.

Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

Більшовики не опанували села.

МОСКВА. 17. І. ПАТ. Промова Сталіна, виголошена 11. ц. м. на партійному пленумі, була присвячена селянським справам. Промовець стверднв, що збіжева кампанія пройшла минулого року далеко трудніше ніж року попереднього, хоч урожаї були кращі. Вину цього Сталін приписує сільським комуністам, які не примінювали селян, що мають вигляди вільної торговлі збіжем по цінах вищих, ніж платить держава, та які не виконали навмисне на час хлібозаготівлі. Селяни старалися віддати державі якнайменше, щоби решту збути за більшу ціну. Не дооцінювано, на думку Сталіна, впливу вільної торговлі харчовими продуктами на психіку селянина. Одвак цю торговлю треба вдержати в інтересі міста і села. Крім того Сталін закидує льокальним комуністам бюрократизм і несвідомість того, що діється в колективах, де тимчасом розназошпилися вороги народу, організуючи саботаж. Сільські комуністи не зрозуміли, що куланство омиває тепер явну боротьбу та спротив і діє системою підступу, причому не має нічого спільного з т. зв. плякатовим кулацтвом. На думку Сталіна кулаки під маскою льояльних громадян опанували управу багатьох колективів і грають на егоістичних інстинктах, роздаючи щедро членам колективів збіжє. Вину приписує Сталін не самим селянам, але комуністам і заповідає шпидке опанування ситуації, особливо при допомозі т. зв. політичних виділів, творених тепер при всіх совхозах, державних доменах і моторових тракторових станицях. Ті виділи будуть мати вирішний вплив на обсаду провідних становищ усіх колективів і державних домен.

Промова Сталіна це різкий доказ, як дуже далека ситуація на селі від опанування владою. Теза Сталіна, що колективи на селі згуртували розпорошені контрреволюційні елементи, доказує, що тимсамим вони розминулися зі своїм завданням, яким було зближення психіки селянина до міського робітника.

Національна політика уряду.

Виступи українських послів та відповідь міністра Перацького.

„НІЩО НЕ ЗМІНИЛОСЯ..."

У вчорашньому „Ділі" ми подали ще в останній хвилині короткий зміст великої промови міністра внутрішніх справ Перацького на засіданні бюджетової комісії при розгляді бюджету ресорту внутрішніх справ. У цій своїй промові міністр не згадав ані словом про проблему неполяцьких народів у Польщі.

Звернув на це увагу у дискусії **пос. М. Матчак,** зазначуючи, що міністр чомусь то не зволив поінформувати комісію про висліди його минулорічної декларації в українській справі. Ніщо не змінилося ані перед декларацією ані після декларації. Істнує тенденція, щоби адміністраційні чинники й всевладна поліція опанували ціле життя на українських землях. Промовець жаліється на цензурні практики, наводячи численні приклади. Міністр має хибні інформації, коли каже, що поліція не викликує сутичок з населенням. Кріваний хід випадків у ліському повіті був спричинений повітовим комендантом поліції і старостою. Відповідальним за ці події є львівський воєвода, який згодився на неосудні ідеї п. Потоцького... Ціла політика уряду супроти українського населення зводиться до того, щоби знищити український елемент господарськи, культурно, ба навіть чисельно. Ця політика не відповідає теоретичним заявам ані міністра ані урядового табору. У „Газеті Польській" ми читали недавно, що в інтересі польської державної рації є свобідний розвиток українського населення у границях Польщі. „Наше становище супроти бюджету таке саме, як у попередніх роках. Будемо боротися і віримо, що побідником у цій боротьбі не вважаючи на все, буде український нарід".

ЧИ В ГІМНАЗІЯХ ІСТНУЄ ПРОВОКАЦІЯ.

У дальшій дискусії забрав голос **посол О. Луцький:**

Рік тому п. міністр виголосив свою історичну промову, в якій поставив свої три тези української політики, однак тез, заключених у тій промові, не виконав. В останніх двох роках масово розвязують українські освітні товариства, головно на Волині. Залишено одну „Просвіту" і то в окрузі насиченій комуніямом. Розвязують „Просвіту" напр. у луцькому воєвідстві при таких мотивах, як напр те, що в 1924 р. правилось богослуження за Васарабову. У Галичині нищать приватну українську освіту. У Тернополі розвязали Т-во Прихильників Освіти тільки за те, що деякі члени приватно занесли вінки на стрілецькі могили. Українське Наукове Товариство, українські театри позбавлені від самого початку підмог із бюджетів. Навіть у Чехословаччині ведеться інтриги проти утримування там українських високих шкіл. Народнє українське шкільництво, замінене на утраквістичне, стало польським. Якщо це помилки, то вони свідомі. Закон про оснування українського університету не виконаний, а українських фахових шкіл нема. Стан посідання українців у шкільництві зведений до одної третини. В українських школах вводять провокаторську систему, систему конфіденціональних доносів. Напр. у семих і восьмих клясах дівочих і хлопячих гімназій е бодай по 2-х хлопців і дівчат, яким платять за доноси. Ці хлопці вкладають професорам „Сурму" до кишені, а вечором приходить до них поліція. Часто є такі типи провокаторів, як Мотика, яких куратерія казала прийняти назад до гімназії...

Мін. Перацький: Сидить у кримінал і чекає на процес.

Пос. Луцький: Після першого випущення його на волю зголосився до гімназії. Директор не знав, що з ним зробити та відіслав справу до куратерії без позитивного внеску, а куратерія казала прийняти його.

Мін. Перацький: Прошу відвязатися з своєю партією від цілої тої справи.

Пос. Луцький: Нас не звільнює те, щоби всеж про ці справи говорити, хоч які вони болючі. Зрештою, я далекий від того, щоби вважати п. міністра джерелом того, що зробила куратерія. Стверджую, що тисячі української молоді, що покінчили фахові школи, блукають без праці, інші знову після матури не можуть попасти на університет, де введено контингенти також для української молоді. Ті маси примусово безробітної молоді є небезпечною бочкою пороху.

Мін. Перацький: У звязку з закидами п. Луцького, начеб у школах істнувала провокація, взиваю його, щоби достарчив мені на це доказів, тому, що такий поважний закид вдаряє у цілу адміністрацію. Як міністр не лише свого ресорту, але й цілого уряду мушу таких доказів домагатися. Чекаю на них і відповім.

Пос. Луцький: Докази я дам, але під умовою, що влада не буде витягати наслідків, коли буду змушений назвати деякі призвища. Вониж можуть вилетіти зі школи. Львівська куратерія знає про цю справу. Не тверджу, що вона не хоче з цим боротися. Хай п. міністр пошукає, хто ці речі уладжує...

Після того, як пос. Луцький промовляв 10 хвилин, голова комісії Бирка (ББ) відібрав йому голос під притокою, що від українців промовляв уже посол Матчак. Таке рішення комісії заскочило пос. Луцького, який рішуче проти такої поведінки запротестував.

„ЗАГАЛЬНА ЛІНІЯ ВСПУЛЖИЦЯ..."

Наприкінці дебати промовляв знову мін. Перацький, торкаючись цим разом також українських справ. Згідно з комунікатом ПАТ-а міністр сказав таке:

В українській справі та взагалі національних меншин уряд стоїть дальше на становищі заяви міністра з 16. ц. м. (загальні теорії про „рівність перед правом" і „проблему безпеки" — Прим. Ред.). Загальна лінія польсько-українського співжиття (?!) мусить бути переведена, чи це подобається чи ні націоналістам цієї і другої сторони. Мушу стверднти, що є поважні труднощі через жалюгідні події у Східній Галичині. Однак стверджую, що так з одної як і з другої сторони, та головно українські провідники, йдуть позаду громадянства, яке вже застосувалося (?!) до загальних напрямних співжиття (?!). Ціле громадянство мусить відмежуватись від випадків террору. Ті події, які були у Східній Галичині, ті різні декларації свідчать, що навіть частина УНДО солідарнзується зі злочинцями, які виконують терористичну роботу (?!). Я не переймався би тимчасовим загостренням атмосфери в польських та українських умах. Мусимо працювати без зовнішнього ефекту. Кожний день мусить приносити якісь висліди. Згадаю тут про здогадних конфідентів у середніх українських школах. Якунебудь службу того рода у середній школі треба вважати шкідливою для молоді без огляду на те, яке її походження. Можу запевнити панів, що таких проявів нема, а коли були якісь спорадичні випадки, то їх будемо безоглядно нищити".

МІНІСТР ПРО ПОЛІССЯ.

Порушили тут справу диверсійних банд на Поліссі. Практичний стан справи представляється так, що після розвязання КПЗУ створився гурт кількадесяти людей на терені 7 громад (гмін) ковельського і коширського повіту. Ті люди, добуваючи собі харчів, почали нападати під комуністичними гаслами. Грабили крамниці, вбили війта в одному селі. Опісля міністр вичисляє різні випадки нападів, які виконували дрібні групи. Ліквідація була важка з уваги на багнистий терен. Остаточно терен очищено. У боротьбі згинуло 21 осіб по стороні тих людей, з 29 передано судам. Частину вже судили; м. і. у наглому суді видано 4 засуди смерти. Згинули 2 поліцяйнти, 4-ох було ранених, один поліційний старшина втратив ногу...

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

та доручив скласти звіт полку начальникові штабу. З ним ми засіли до довшої балачки. Коли я скінчив звіт про хорих, ранених, некуті коні, розбиті вози, брак уніформ, білля, мила, а навіть мазі до возів і гармат, він сказав мені, що X гарм. полк у теперішню пору це найкраща боєва частина УГА. В цій хвилині надійшло повідомлення, що кінnота X. бригади, яка прикривала відворот, перейшла до більшовиків. Це очевидно збентежило всіх, одначе вістка виявилась пізніше неправдивою.

Щодо наших майбутніх плянів він заявив, що нашим бажанням є відорвати Армію від ворога скорим походом на південь у район Балти, там відпочати, переорганізуватися, перевести бранку новобранців та доповнити наші частини поворотцями з Італії. Уряд диктатора перейде в Одесу. Денікінці майже розбиті і до наших справ зовсім не мішаються. Тому наш полк мусить негайно рушити вперед і на Йордан бути вже в Чечельнику.

Була це думка, яку леліяла Галицька Армія зараз після перемиря з денікіном. Наші обчислення були такі: Стан Галицької Армії можна піднести до боєвого стану 60.000, полонені з Італії, яких начислювали на 100.000, частини Дієвої Армії (Петлюри), які можна було втягнути в склад Гал. Армії 20.000. Разом 180.000 правильної, дисциплінованої Армії.

Ця Армія розложена на Правобережній Україні, з прихильним населенням, могла перевести правильну бранку неменш як 200.000, що далоб нову, зреорганізовану, модерно вишколену, українську Армію в силі 380.000—400.000, яка в тих часах зовсім вистарчала би на обезпечення кордонів держави.

(Докінчення буде.)

Гітлерівці проти порозуміння з Польщею.

ДАНЦІҐ. 17. І. ПАТ. В останіх часах гітлерівці почали знову проявляти живу агітаційну діяльність, що стоїть під впливом Ляндбунду. Під проводом д-ра Равшнінґа відбулися два віча, на яких промовляв теж голова Ляндбунду Вілінґенс. Д-р Равшнінґер, що находиться від кількох місяців в опозиції до сенату, атакував його політику, мовлячи, що сенат веде тепер політику гіршу від попередніх ліво-центрових урядів. Промовець заявився рішучо проти політики порозуміння з Польщею, домагаючись від сенату передовсім оголошення неістнування варшавської умови, яку нарушила Польща. Дальшим етапом тієї акції має бути поворот Данціґа до Німеччини.

Комунікація і публичні роботи.

Українські закиди під адресою міністерства комунікації.

В дні 13. січня 1933 р. відбулася в бюджетовій комісії дебата над бюджетом міністерства комунікації публичних робіт. Між іншими промовляв від Українського Клюбу **пос. Великанович.** Він порушив такі справи:

1) При бюджеті залізниць зажадав двомовних написів на двірцях і залізничих будинках. Усуненням українських написів із часів Австрії не затреться слідів істнування українського народу на тій території. М-ство залізниць не приймає українців до залізничої служби, а старих поусувано.

2) При бюджеті публичних робіт промовець підніс, що преліміновапа сума на справу будови доріг, мостів і регуляції рік — 43.948.400 зол. разом з дороговим фондом і персонально-адміністраційними витратами є дуже малою. Домагається справедливого розділу цієї суми на всі території Польщі, а в першій мірі на Сх. Галичину і Волинь. Домагався регуляції гірських рік Стрий-Прут, ріки Вересниці між Кліцком та Якимчицями, мосту під Мартиновом і Синевідським Вижним, та субвенції на будову мостів у Різдвянах, повіт Теребовля. Рівночасно запротестував проти стягання з населення оплати за перевіз на поромах, де впали мости, бо в той спосіб населення несе подвійні кошти — платить дороговий податок і платить за користування поромом. Дальше домагався відшкодування за землі, забрані під будову доріг (Немидів пов. Радехів) і зголосив такі вимоги: 1) видати розпорядження, щоби дороговий податок не переступав 50 проц. безпосередніх податків. Ті, яких безпосередній податок не доходить до 50 зол., повинні мати змогу відробляти дороговий податок працею; 2) треба зменшити адміністраційно-персональні кошти в дороговім повітовім бюджеті — бо досі 45 проц. складаних податків іде на урядовців та адміністрацію, а не на направу доріг; 3) треба устійнити катастр доріг і означити, які дороги громадські, та які повітові чи державні; 4) треба вжити фонд безробітних на заплати сільських безробітних при роботах на дорогах і при регуляції рік.

Суспільна опіка.

Закиди українських послів у соймі та відповідь міністра: безробіття на селі, інвалідські ренти, захоронки, шпиталі, каси хворих.

Бюджетова комісія радила в дні 14. І. 1933 над бюджетом міністерства праці і сусп. опіки. З Українського Клюбу промовляли посли **Великанович і Чукур.**

Перший порушив такі справи: 1) Домагався видати виконуючий розпорядок до ухваленого в минулій сесії закону про ренти інвалідів; 2) домагався фінансової опіки для українських товариств опіки над дітворою у тій висоті як для польських дітей; 3) каси хворих вже взагалі на село не на те, щоби нести лікарську поміч, але щоби збирати оплати. За приклад подав Яблонів і справу о. Бахталовського з Коломийщини; 4) домагався більших допомог на шпиталі у наших повітах — зокрема підніс потребу будови шпитального відділу для хворих на епідемічні хвороби у Турці.

Пос. Чукур ствердив, що тепер зовсім нема ріжниці між безробітними по містах та на селі. Досі держава присвячує дуже мало уваги положенню нашого селянства, яке масово терпить нужду. Яскравими красками описує голод серед гірського населення і визискування їх праці приватними працедавцями. Головно терпить населення на недостачу хліба, соли і нафти. 20 проц. населення у горах голодує і між ним поширюються пошесні недуги. Неправдою є твердження послів 1-ки, що їх журбою є добробут населення без ріжниці на народність.

Відповідаючи на повищі промови посла Великановича і Чукура міністр заявив:

1) Забезпечення безробітних на селі є незвичайно великою і важкою проблемою. Держава не має змоги вирішити цієї справи через недостачу фондів. Тут у першій мірі громадянство мусить прийти з допомогою своїм землякам.

2) На заміт посла Великановича, що міністерство не хоче чи має злу волю приспішити видання виконавчого розпорядку про інвалідські ренти, заявив міністр, що головною причиною зволікання було те, що міністр хотів якнайбільше виторгувати для військових інвалідів (неправильно подає „Курер Львовскі" начеб це торкалося лише українських інвалідів).

3) Щодо допомог українським товариствам опіки над дітворою та головно захоронкам, заявив міністр, що не робить ріжниці в субсидіюванню і всі організації без огляду на національність допомоги одержують. Коли пос. Великанович попросив цифер, тоді віцеміністр — як сам заявив — „стидливо" перечитав цифри, а вони обертались у висоті від 20—50 золотих місячних допомог на українські захоронки.

4) Щодо шпиталю у Турці, то прийняв до відома завваги посла Великановича, але рівночасно заявив, що цей шпиталь є фінансово залежний від „Тимчасового Самоуправного Виділу в ліквідації".

5) Щодо зловживань Кас Хворих домагався імен і цифр, які зараз на засіданні посол Великанович йому зложив.

—o—

Чи у Чорткові обовязують ті самі закони, що у Львові?

Справа нової конфіскати брошури „На трівогу!"

Справа конфіскати цієї брошури має вже свою історію. Ця книжка це передрук з часопису „Новий Час" з 1929 р. В тих фейлетонах сконфіскували 30 рядків, які у книжковій відбитці випущено і це виразно зазначено на стор. 14.

Не дивлячись на це львівське староство ту книжку сконфіскувало. Однак львівський окружний суд цю конфіскату зніс, зазначуючи у протоколі з 24. VII. 1929 р. (справа пр. 257/29), що „umieszczone w tym druku artykuły nie zawierają w sobie znamion czynu karygodnego w szczególności zbrodni z § 65 a. i występku z § 300 i 302 uk. tem bardziej, że artykuły powyższe są przedrukiem z czasopisma „Nowy Czas", które to czasopismo zajęciu nie uległo".

Після того львівське городське староство звернуло „Рідній Школі" всі сконфісковані примірники.

Названу книжку „На трівогу" сконфіскувала поліція у 1932 р. з бібліотеки кружка „Рідної Школи" в Білобожниці.

Поминувши цю обставину, що кожному вільно законно мати у себе по 1 прим. навіть сконфіскованих друків (тільки їх не поширювати), — у цьому випадку поліція сконфіскувала книжку, яку львівський окружний суд зпід конфіскати звільнив. Але на диво чортківський окр. суд ту конфіскату затвердив. Сталося це на засіданні з дня 19. XII. 1932 (справа II. Пр. 69/32), в якому рішено, що брошура „На трівогу" „zawiera w sobie znamiona występku z art. 127 i 152 k. k."

Виринає питання:

1) Чи чортківський окружний суд має право касувати рішення львівського окружного суду й наново конфіскувати ту саму книжку, якої конфіскату зніс львівський окружний суд?

2) Чи рішення чортківського окружного суду відноситься тільки до самої Білобожниці, точніше сказавши, тільки до сконфіскованих тамошньою поліцією примірників, чи має якесь ширше обовязуюче значіння?

3) Якщо це рішення чортківського окружного суду відносилось би тільки до тих сконфіскованих примірників, — то всеж воно суперечить наведеному рішенню львівського окружного суду, а тим самим, як пояснити ту суперечність?

Касаційна розправа проти учасників Конґресу Українських Націоналістів.

ВІДДАЛЕННЯ КАСАЦІЇ ЩОДО ЧОТИРЬОХ ОБВИНУВАЧЕНИХ. — СКАСУВАННЯ ЛЬВІВСЬКОГО ПРИСУДУ НА З. ПЕЛЕНСЬКОГО.

Вчора, 18. п. м. відбулася перед Найвищим Судом у Варшаві касаційна розправа проти учасників „Першого Конгресу Українських Націоналістів у Відні", який відбувся в останніх днях січня 1929 р., а саме проти *Зенона Пеленського, Осипа Бойдунника, д-ра Юліяна Васіяна, Степана Ленкавського й Олеся Бабія.* Всіх їх засудив суд присяжних у Львові по однотижневій розправі в дні 9. вересня 1932 р. на кару вязниці *по чотири роки* за злочин державної зради з § 58. к. а., довершений участю та ухваленням резолюції у тому Конгресі, при чому ред. Зеновові Пеленському визначили лучну кару *шість літ* вязниці з огляду на те, що вже в т. зв. бобрецькім процесі проти Богдана Кравціва і тов. його 26. листопада 1931 р. засудили були за злочин державної зради на три роки вязниці.

На касаційній розправі проводив с. н. с. Антермая, вступали судді д-р Крижановський і Маєр, обвинувачував прокуратор Травінський, боронили: проф. д-р *Вол. Старосольський* зі Львова і посол *д-р Степан Біляк* з Городка.

Оба оборонці виголосили дуже річеві промови, домагаючися зміни правної кваліфікації закиненого обвинуваченим вчинку, а зокрема умореня карного поступовання проти ред. Зенона Пеленського, вказуючи на те, що вчинок, за який тепер його засудили, був уже предметом т. зв. бобрецького процесу в 1931 р. (процес проти Богдана Кравціва, Ю. Дачишина і тов.), в котрому то процесі засудили м. ін. З. Пеленського на кару 3-х літ вязниці за злочин державної зради. Оборонець д-р Біляк підніс м. ін. справу відмови львівським судом відчитати на розправі акт обвинувачення в українській мові. Оборонець твердив, що акт обвинувачення в українській мові не є звичайним „перекладом" акту обвинувачення, зладженого в польській мові, але є він рівнорядним актом і тому невідчитання його вважав порушенням законних постанов.

Після промови прокуратора, який домагався віддалення касації щодо всіх обвинуваченних, трибунал по двогодинній нараді проголосив присуд, котрим віддалено касацію щодо Осипа Бойдунника, д-ра Юліяна Васіяна, Степана Ленкавського та Олеся Бабія, натомість *присуд львівського суду у справі Зенона Пеленського внесено,* і карне поступовання проти нього умарено згідно з внеском оборони. Найвищий Суд ставив на становищі, що вчинок, за який його засудили дня 9. вересня 1932 р. на кару 4-х літ, є ідентичний з учинком, за котрий засудили його в дні 26. листопада 1931 р. на кару 3-х літ. Так отже присуд львівського суду став правосильний, внаслідок чого Олесеві Бабієві, д-рові Ю. Васіянові, Степанові Ленкавському та Осипові Бойдунникові прийдеться відбути кару чотирьохлітньої вязниці, а ред. Зенонові Пеленському кару 3-х літ вязниці. Всі вони — як відомо — перебувають у вязниці від листопада 1931 р.

Присуд Найвищого Суду зробив у журналістичних кругах Варшави, які цією розправою живо цікавились, помітне вражіння, а це з огляду на незвичайно високу кару, присуджену обвинуваченим журналістам за участь у Конгресі.

ДІДУЮ.
купи щось у перфумерії
ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 7.
Якщо покличешся на оце оголошення, дістанеш для мене
ДАРОМ
гарне ЙО-ЙО „Сальферс".

Опозиційні пляни гітлерівців.

БЕРЛІН, 17. І. ПАТ. Виборчий успіх націонал-соціялістів у Ліппе зміцнив становище опозиції проти уряду групи тієї партії, в якій верховодить президент райхстагу Герінг і посол Гебельс. В політичних колах передбачують, що націонал-соціялісти вже на конвенті сеніорів дня 20. ц. м. спровокують явний конфлікт з урядом, виступаючи проти відложення райхстагу. Серед таких умовин на першому засіданні райхстагу 24. ц. м. внесення на недовіря для кабінету Шляйхера здобуло би більшість. Уряд відповів би на те розвязанням райхстагу. Поважно рахуються з тією можливістю, а навіть подають дату 19. або 24. лютого як речинець нових виборів. Справа передбачуваної реорганізації кабінету втратила би в тій ситуації зовсім на актуальности. Шляйхер продовжує політичні розмови, як кажуть, в цьому напрямі, щоби на випадок розвязання райхстагу забезпечити своєму кабінетові ширшу підставу.

Вчора вечором канцлер приняв председника центрової партії пралата Кааса. Шанси Штрасера як майбутнього віцеканцлера змаліли. Націонал-соціялістичні провідники змінили ролі: виграють тепер Штрасера проти Шляйхера, подібно, як недавно канцлер виграван його проти Гітлера. Характеристична розмова президента Герінга з редактором нац.-соц. „Національ-Цтґ." В тій розмові Герінг приписує Штрасерові низку ворожих заяв проти канцлера Шляйхера, з яким хоче його посварити. З другої сторони управа нац.-соц. партії лякає погрозою видалення Штрасера з партії на випадок, якби всупереч Шляйхерові вступив до кабінету.

Чого поїхав Шембек до Риму?

Заграничпа преса обговорює поїздку польського віцеміністра заграничних справ Шембека до Риму. До голосів, які вязали приїзд Шембека до Риму з польсько-італійськими торговельними переговорами, приходять цікаві голосси, які зотуй французька й німецька преса. Кажуть, що Польща впливає на італійський уряд, щоби змінив своє становище в справі ревізії трактатів. Крім того римські розмови є продовженням зміни польської орієнтації, яка виявилася в часі переговорів про пакт неагресії з Радянщиною. Рекомпенсатою за зм'яне становище Італії в справі поморського коридору мала би буди піддержка Італії в її заходах про ревізію трактату в Тріянон з Італією. На перепоні стоять тут відомі заяви Мусоліпія в справі коридору і певні зобовязання супроти Німеччини, на які натякає німецька преса.

Новий грецький уряд.

АТЕНИ, 17. І. ПАТ. Греція мав нову кабінетну кріву. Тому, що Кафандаріс натрапив при творенні нового уряду на перешкоди, президент республики поручив місію створення кабінету Венізельосові, якому вдалося сформувати новий уряд у короткому часі. Новий уряд зложив уже присягу.

ЯПОНІЯ ПРОТИ ЗЛ. ДЕРЖАВ І СРСР.

ТОКІО, 17. І. ПАТ. Уряд вислав японській делегації в Женеві нові інструкції, які, як довідується аг. Райтера, є проти покликання до участи в працях підкомісій держав, які не належать до Ліги Націй, як Зл. Держави та СРСР. Інструкції взагалі є проти інтервенції підкомісії в справі безпосередніх переговорів між Китаєм і Японією.

Безсильність Союзу Народів.

ЖЕНЕВА, 17. І. ПАТ. Вчора зібрався під проводом бельгійського міністра загр. справ Гімапса комітет 19-го надзвичайного засідання Союзу Народів. Генеральний секретар Драмонд злożив звіт про розмови а делегацією китайською и японською, відбуті від часу останньої сесії комітету, зазначуючи, що японський уряд розглядав нову формулу розумного поступування між Китаєм і Японією задля поладнання маджурського конфлікту. Деякі промовці висловили невдоволення, що наради Союзу Народів у цій справі занадто повільні, й домагалися від надзвичайного збору Союзу рішучих постанов. Найближче засідання відбудеться в середу і займеться відповіддю японського уряду.

ЛЬОЙД ДЖОРДЖ ДАЛІ ЗАЙМАЄТЬСЯ ПОЛІТИКОЮ.

ЛЬОНДОН, 17. І. ПАТ. Льойд Джордж святкує нині 70-ті роковини уродин. На запит, чи думає знову взяти керму партії, відповів, що не думає цього робити. Зате не перестане давати поради та вказівки, незалежно від того, чи вони стрінуться з признанням чи ні.

Зловживання в Радянщині.

МОСКВА, 17 І. ПАТ. На засіданні ВЦК Радянського Союзу народній комісар фінансів Яковлева зреферувала бюджет на 1933 р. В часі дискусії народній комісар справедливости Крилепко виголосив промову, в якій заповів найгострішу боротьбу з протирадянськими елементами. Всі зловживання і крадежі в державних установах, кооперативах і хліборобських колективах будуть трактовані як діяльність ворогів народу і контрреволюційні акти.

КОНФЛІКТ ВАТИКАНУ З БОЛГАРСЬКИМ КОРОЛЕМ.

Як відомо, жінка болгарського короля Бориса (дочка італійського короля) привела на світ дочку. Дитину охрестили по-православному. З цього приводу папський нунцій запротестував у премієра Муханова, бо, як заявив, згідно з умовою всі королівські діти за виїмкою наслідника престола, повинні бути хрещені в католицькій церкві. Муханов відповів нунціеві, що дитину охрестили на основі виразної ухвали ради міністрів, а весь болгарський нарід погоджується з цим.

Нунцій не вдоволився його відповідю та просив, щоби йому визначили авдієнцію у короля, в якого він особисто зложив би протест.

ПОЧУТТЯ ПЕРЕПОВНЕННЯ, кишкові болі, болі в боках, тиск у грудях, биття серця, проганяє натуральна гірка вода „Franciszka-Josefa" усуваючи надмірне перекровлення мічку, в очах, у легенях та серці. Поручають лікарі.

НОВИНКИ

— **Церковне відзначення б. соймового посла.** Станиславівський єпископ д-р Хомишин імепував почесним крилошанином греко-кат. Капітули в Станиславові пароха в Мельниці пов. Борщів о. Олександра Капустинського, довголітнього посла до галицького сойму з Української Національно-Демократичної Партії з борщівського повіту. Інсталяція нового крилошанина відбулася минулого тижня в катедральній церкві в Станиславові. О. крилошанин Капустинський мимо поважного віку і тяжкої недуги на ногу, що приковує його до хати, інтересується якнайживіше всіми нашими національними справами.

— **Виступи Мих. Голинського у Львові.** Довідуємося, що наш співак Михайло Голинський виступатиме вже в найближчому часі гостинно в цілій низці опер на сцені львівського міського театру. Він співатиме зі старого свого репертуару в „Аїді" (Радамес), у „Жидівці" (Елеазар) і в „Тосці" (Каварадоссі). Перший виступ відбудеться в „Аїді" 26. січня ц. р. Крім того наш артист виступить у нових операх, а саме, у „Дон Карльосі" Вердія і в „Тангайзері" Вагнера.

— **Знесення повітових земельних урядів.** Міністерство рільництва і земельних реформ знесло з днем 1. січня ц. р. повітові земельні уряди, приділюючи їх агенди окружним земельним урядам, що існують тільки в осідках воєвідських урядів. Це пояснюється теперішньою політикою ощадности. Кожний повітовий земельний уряд мав свій власний льокаль, повітового земельного комісаря, його секретаря і возьного, що коштувало чимало грошей. Тепер зредуковано всіх секретарів і возьних, а дотеперішніх повітових комісарів приділено як референтів до окружних земельних урядів, призначуючи для кожного з них по кілька повітів. Урядують вони в осідку окружного земельного уряду, котрого презесом є тепер воєвода, а дотеперішній презес його заступником з правом начальника воєвідського виділу. Рівночасно поширено компетенцію окружних земельних урядів, а з окрема компетенцію воєводи як презеса окружного земельного уряду, — приділюючи їм більшість тих справ, що досі рішало їх м-ство рільництва і земельних реформ напр. таку важну в Галичині справу як управильнення на основі закону з 1929 р. гіпотек тих парцелянтів, що набули свої наділи перед днем 9. січня 1926 року.

— **Новий процес Горгонової** розпічнеться 28. лютого ц. р. перед судом присяглих у Кракові. Обвинувачуватимуть два прокуратори. Перед розправою оба прокуратори приїдуть до Брухович, щоби перевести льокальну візію й познайомитися з тереном злочину.

— **Зворот у колодненській справі.** З Варшави повідомляють, що в справі вимордування жидівської родини в Колодні біля Львова наступив наглий зворот. Аналіза крови на річах, найдених на горищі Андрія Жултанецького, випала назагал негативно. Показалося, що сліди крови на його вбранні є звірячі, а це годилосяб із зізнаннями Жултанецького, що кров походить від зарізаного вепра. Дальше виказала аналіза, що кров на ручнику є людська. Жултанецький пояснює, що вона походить від рани, яку зробив собі підчас голення. Подрібний виспід аналізи і писемне парере прийде до Львова на руки слідчого судді. Насаідком того можна сумніватися, щоби арештовані під замітом убийства станули перед наглим судом.

— **Фабрика грошей на селі.** По розвязанні „Сель-роба" поліція перепроваджувала ревізію в Коцурові, бобрецького повіту м. ін. і у Івана Багрія. Нічого політичного не найшли, але найшли за це фальшиву двозолотівку і прирядя до фабрикації грошей. Виявилося, що ті прирядя дав Багрієві Михайло Слоцький, недалекий сусід, а цей знов подав, що намовив його до того Степан Влах, родом з Коцурова, замешкалий у Львові. Дня 17. січня ц. р. станули всі три перед судом присяглих у Львові, обжалувані за злочин з § 175 к. к. По переведеній розправі присяглі судді узнали винним тільки Слоцького, а трибунал у складі суддів Медиського, Ягодзінського і Павлього засудив його на два роки тюрми, сбжалував прок. Огоновський. Багрія боронив д-р Ганкевич, Слоцького д-р Живіцький, а Влаха д-р Вайсгляс.

— **На залізничому двірці в Перемишлі** згорів кіоск з книжками й газетами вартости 5.000 зол. Крім того пожежа ушкодила двірцеву галю й телефонічний автомат.

— **Бомби і стріли.** В Рожищах пов. Луцьк поліційна стежа хотіла в ночі придержати двох підозрілих людей. У відповідь на те один із них кинув ручну гранату, що покалічила поліцаїв. Тоді стежа дала кілька стрілів, наслідком чого один чоловік упав трупом, а другого арештовано.

— **Дрібні вістки.** У Варшаві виповіли службу 400 трамвайникам. — На вул. Стрийській у Львові якийсь грабіжник вирвав Станиславі Беліковій, жінці капітана, ручну торбинку з грішми і втік по сусідного Стрийського парку. — На залізничій лінії Стендал-Берлін наїхав потяг на віз, в якому находилося 6 осіб, наслідком чого три особі вбиті і дві тяжко ранені. — Троцький звернувся до уругвайського уряду за дозволом поселитися в Уругваю.

— **Хто виграв на льотерії?** У пятому дні тягнення III. кляси 26 Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 200.000 зол. на ч. 4291, 15.000 зол. на ч. 97567, 10.000 зол. на ч. 28945, 91343; 2.000 зол. на ч. 138617; 5.000 зол. на ч. 94414, 116514; 1.000 зол. на ч. 9444, 30747, 66458, 68152, 133070, 133141; 500 зол. на ч. 18651, 28969, 33449, 42949, 49537, 50145, 52531, 89744, 101525, 109901, 127781, 130610, 130912; 400 зол. на ч. 19974, 40905, 44550, 53456, 64607, 73068, 82898, 90341, 90543, 95025, 96716, 105143, 106891, 110360, 134473.

— **Три смертні присуди за шпигунство.** Адміральський суд у Гдині як наглий засудив на кару смерти босмана летунського дивізіону в Пуцку, Яна Кропідловського за шпигунство в користь сусідньої держави. Тому, що президент республики не скористав з права ласки, присуд виконали. Рівночасно перед наглим судом в Гдині відбулася розправа за шпигунство проти власника млина в Пуцку, Пріде і купця в Данцігу, Кофа. Обох засудили на кару смерти.

— **Обстрілювалися наслідком сніговії.** З Радошковиць (Виленщина) повідомляють, що підчас онодішньої сніговії, яка лютувала на польсько-більшовицькому кордоні в околиці Хоценичць дві стежі більшовицької прикордонної сторожі стрінулися та стали взаїмно обстрілювати себе. Це заалармувало польську сторожу. Підчас перестрілки один більшовицький вояк був убитий, а кількох ранено. На місце події виїхала слідча комісія.

— **До Палестини** виїхало мин. року за посередництвом центрального палестинського виділу у Варшаві 3.721 жидів, з того 855 т. зв. піонірів-халуців.

— **Нові діямантові поля** відкрили у Трансвалю. У сто вагониках шутру находиться пересічно 100 до 170 каратів брилянтів. Є це найбогатші терени в цілому світі. Торговці дорогоцінними камінями тепер не знають, що з тим богацтвом робити, бо ринок не годен сьогодні поглотити нових партій, ціни впали, а попит змалів. Експльоатація нових діяментових піль буде мабуть припинена аж до поправи ситуації на ювілєрськім ринку.

— **У практичній добі.** Практичні англійці ввели на останні Різдвяні Свята і новий рік форму дарунків, яка імовірно прийметься у ріжних краях. Вони посилають своїм приятелям і кревнякам боны, на підставі яких можна взяти собі у крамниці якийнебудь предмет на вказану суму. Давніше був звичай посилати цукорки, чоколяду, дрібниці для прикраси сальону, квіти, здебільша речі непотрібні, тим більше, що всі діставали подібні предмети. Тепер кожний новорічним і різдвяним дарунком може счеркнути якусь важну позицію свого бюджету.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ

„САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно

Хто предложить цей вирізок отримає 6-ий ножик безплатно.

— **Кіно у боротьбі зі злочинцями.** Нюйоркська поліція ввела у себе новий спосіб реєстрації злочинців на фільмовій стяжці. Дотеперішні фотографії мали ту недостачу, що вони передавали тільки один вислів обличча. Злодій чи злочинець міг легко змінити своє обличча, як актор на сцені і поліції нелегко було його розпізнати. Кіно дає змогу відтворити особу в усіх її характеристичних рисах, не тільки вигляду, але навіть рухів і голосу. У головнім будинку нюйоркської поліції існує вже окрема студія, де роблять знимки злочинців. Є там і проєкційна саля, де агенти можуть на екрані знайомитись із тими, яких мусять шукати.

— **Не треба роздавати карт.** У льондонських крамницях появився новий винахід: механізм, що сам мішає і роздає карти. Є це електричний мотор у скрині, поміщеній на боці стола, куди вкидають карти. Загорілі грачі захоплені цим винаходом, бо не потрібують тратити часу на перемішування та роздачу карт. Крім цього відпадає підозріння, що грач, роздаючи карти, може деякі відповідно зазначити у своїй памяті.

— **Папуга покусала свою паню.** Американські часописи принесли таку новинку: Нічо зателефонувала хтось до бруклинської поліційної ста-

вниць. Поручник, що був у службі, підняв слухавку, а за хвилину післав до хати торговельника Джана Севеджа поліцая з приказом, щоби по дорозі взяв собі амбуланс зі шпиталю. За пів години поліцай вернувся та розповів що сталося. 44-літня пані Севедж мала папугу, яку їй тому 9 літ подарував чоловік. Пані Севедж дуже любила папугу, щоби чоловікові справити тим приємність, цілувала її що-вечора на добраніч. Також задля чоловіка. Та цього вечора папуга при цілуванні вкусила паню в уста так сильно, що її треба було відвезти до шпиталю. „Може папуга була заспана" — сказав поручник, а поліцай, що бачив п. Севеджову, відповів: „А я гадаю, що папуга сьогодні її вперше добре побачила. І не дивуюся нітрохи тій папузі!"

— **Спіритистичний музей.** У Будапешті відчинили перший у світі спіритистичний музей, де зібрані всякі матеріяльні докази взаємин людей із другим світом. Директор музею д-р Елемер Гіап-Чентері показує відвідувачам ріжні предмети, які покидали духи підчас своїх сеансів. У окремій вітрині на почесним місці бачимо чотири цибулі: їх кинуло астральне тіло від рабіна Ісаака, що помер 1600 літ тому. Головний експонат це 9-кілевий камінний хрест, що теж попав туди якимсь чудесним способом. Характеристичне явище, що духи найрадше залишають по собі: ріжні харчі: ковбасу, хліб, овочі. Деякі відвідувачі впевняють, що збірка тих усіх доказів замість зміцнювати віру у духи, збільшує їх сумніви.

— **Збори Т-ва „Зоря".** Звичайні загальні збори Т-ва українських ремісників, промисловців і торговців „Зоря" у Львові відбудуться дня 29. січня ц. р. в год. 10. передпол. у власній салі, вул. Вірменська 25, зі звичайним порядком нарад. Якщо в означеній годині не збереться приписане статутом число членів, збори відбудуться годину пізніше при якімкольвіть числі членів.— **Виділ.**

— **З Українського Лікарського Т-ва.** В суботу 21. ц. м. в год. 19. відбудуться в домівці товариства при вул. Чарнецького 26/I. сходини членів з рефератами з біжучої медичної літератури.

— **Радість життя** тратить багато людей, яких мучать страшні ревматичні і нервові болі. Але нема причини до розпуки, бо вже багато тисяч недужих вернуло до здоровля при помочі Тогалю. Бо таблетки Тогаль часто поборюють ті недомагання. Тогаль не дає призбируватися мочевому квасові. Нешкідливий для серця, шлунка та інших органів. Можна дістати у всіх аптиках.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Дмитро Курдидик, б. декан і парох, помер в Циганах к. Борщева дня 17. січня ц. р. в 64 році життя. В. Й. П.

СПОРТ.

ПОГОНЬ — УКРАЇНА 3:1 (0:0, 1:1, 2:0).

Змагання за мистецтво А-класи, розіграні на торі Л. Т. Л. вечором при світлі електричних ламп. Україна грала розумно з тактичного погляду, бо цілу дружину стягнула до дефензиви, обмежуючися тільки до наглях сольових випадів. Цим і здобула вона почесний виспід з таким противником, яким є без сумніву І. гаківкова дружина Погоні. Взагалі можна сказати, що Україна має шастя до Погоні. Не пояснюємо собі цього такою низькою програною нашої дружини, лише з вдоволенням стверджуємо що грачі України на змаганнях з Погонею грають завсіди дуже амбітно, а це є вже половиною успіху. Колиб не те, що ваша дружина має в дійсности лише 7 грачів (до інші — слабина) і через те все ті самі грачі мусять видержати темпо до кінця, підчас коли противник має до розпорядимости все по 6 грачів до нападу, які постійно змінюються, то висліди України були напевно значно кращі. Про це повинен конче подбати провід гаківкової секції. З грачів України на шляху до розвитку є Шиваль і Скрипій. Одинокого гола для України стрілив Труш І. Суддював п. Стшелецький.

КАНАДА — ЗЛУЧ. ДЕРЖАВИ 1:1.

Змагання гак. дружин: канадійської „Едмонтон Суперіорс" і американської „Мессечусетс Рангерс", розіграні в Льондоні, покінчилися ремісово.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

D. Dorosenko (Prag): HETMAN MAZEPA. (Sein Lebes und Wirken). Sondedruk aus Band VII. Heft 1. aus „Zeitschrift für osteuropäische Geschichte". Berlin 1932

M. Pawszyński: KTO JEST OBOWIĄZANY DO PROWADZENIA KSIĄG HANDLOWYCH. Grudziądz 1932

ЖУРНАЛИ.

„NASZA PRZYSZŁOŚĆ", wolna trybuna zachowawcze, myśli państwowej. Tom XXVI. Warszawa, grudzień 1932

BULLETIN MENSUEL de renseignements économiques et sociaux.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз платив кооперативам: масло 12., 13., 14., 15. І. по 2 зол. 16. і 17. по 2.20 зол. 17. І. молоко 15—17, яйця 5.40—5.60.

Театри.

Великий Міський Театр.
Середа, 8. І. год. 7.30 веч. „Ловці жемчугів" оп. Бізета.
Четвер, 19. І. год. 7.30 веч. „Самум".

Театр Різнородностей.
Середа, 8. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джіа" (об. S).
Четвер, 19. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джіа".

Кіна.

АДРІЯ: „Леві та Ска".
АПОЛЬО: „Рай підростків".
АТЛЯНТІК: „Безприютні".
КАСИНО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).
КОЛІСЕЙ: „Мелюка, цвітка Маракеш", ревія 100 кг. сміху".
КОПЕРНИК: „Предивна справа Клари Дін".
МАРУСЕНЬКА: „Предивна справа Клари Дін".
МІРАЖ: „Непотрібна".
ОАЗА: „Хай живе свобода!", ревія: „Шаржа то я!"
ПАЛЯС: „Дівчина й мілїон".
ПАН: „Ронні".
ПАСАЖ: „Боротьба в підземеллях або Тайна 5 ключів".
ПРОМІНЬ: „Дівча з Пратеру".
СТИЛЕВЕ: „Вільні душі" й ревія.
УТІХА: „Дівча знад Волги", ревія „Веселий куток".
ХИМЕРА: „Під чаром Неаполю".

Закордонне радіо.

Середа, 18. січня 1933.

Кенігсберг (217,1) 21.00 „Йосиф і його брати" оп. Опера Мегуля, **Братислава** (278,8) 12.30 Концерт, 18.00 Мадяр. авд. рецитація, музика, **Гельсінгфорс** (368,1) 19.05 Спів, гармонія, **Ляйпціг** (389,6) 21.00 Концерт, **Білгород** (430,4) 20.00 „Стрілецько-кошенко" нар. опера Барановича, **Брюсель** (509,3) 22.00 „Дочка пані Анго" оп. Лекока, **Відень** (517.2) 11.30 Квартет, 13.20 Молоді артисти, 19.35 „Христос" орат. Ліста, **Мінхен** (532,5) 12.20 Музика, 21.00 „Дас Лібесферботт" оп. Вагнера, **Будапешт** (550,5) 12.05 Вок. концерт, 18.15 Пісні в 8-х мовах, **Любляна** (574,7) 20.30 Спів (сольо), **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 24.00 Концерт, 13.15 Легка музика, 16.30 Нар. музика, 18.00 Опера.

Четвер, 19. січня 1933.

Кенігсберг (217,1) 20.05 Чародійна скрипка, **Братислава** (278,8) 12.30 Концерт, **Бреслав** (325) 19.30 „Танго опівночі" оп. Комітія, **Мілянo** (331,4) 11.15, 13.05 Радіоорхестра, 21.00 Опера, **Гельсінгфорс** (368,1) 19.30 Спів, Ейнар Кеннелл, **Ляйпціг** (389,6) 22.30 „Гофманові казки" оп. Офенбаха, **Букарешт** (394,2) 17.00, 18.25 Орхестра, 19.40 Опера, **Стокгольм** (435,4) 19.00 „Валькірія" оп. Вагнера, 20.30 Фортепян, **Рим** (441,2) 20.45 Концерт, **Берлін-Мінстер** (459,4) 19.30 „Тангайзер" оп. Вагнера, **Мінхен** (532,9) 16.00 Солісти, 20.00 „Журналісти" комедія Фрайтага, 21.30 „Ле Інд Галянт" оп. Рамо, **Будапешт** (550,5) 17.30 Рел. концерт, 21.30 Циг. орхестра, **Любляна** (574,7) 20.00 Оперов. дуети й арії, 20.45 Куплети, **Харків** (937,5) 10.00, 18.40, 24.00 Концерт, 13.15 Українська музика.

Львівське радіо.

Середа, 18. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 17.15 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.25 Скавтівський куток, 15.35 Для дітей: „Два щурі", „Загадки", 16.00 Грамофон, Сільва верум, 16.40 Що й як читати, 17.00 „Скибка хліба" фейл., 17.40 „Палати праці та їх значіння для ум. робітників", 18.00 Камер. інструм.-вок. концерт, 18.55 Літ. балачка, 19.10 Всячина, 19.30 „На межі літератури й журналістики", 19.45 Прес. радіовий денник, 20.00 Концерт, 20.50 Спортові вістки, 21.00 Фортепян, 22.00 На оанді, 22.15 Танк. музика, 22.40 Німецький відчит, 22.55 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

Четвер, 19. січня 1933.

9.47 Богослуження з Волоської церкви, 11.40 Огляд преси, 11.50, 12.30 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.12, 17.00 Грамофон, 12.35 Концерт, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.37 Грамофон, Сільва верум, 16.00 Балачка про моду, 16.25 Лекція фірмови, 16.40 „Гроші й капіталізація", 17.40 Відчит, 18.00 Легка музика, Лісова скрипка, Легка музика, 19.00 Всячина, Грамофон, 19.20 Комунікат м-ства хліборобства, 19.30 „Давні часи" опов. в гірничому діялекті, 19.45 Прес. радіовий денник, 20.00 Концерт, Спортові вістки, Прес. радіоденник, 21.30 Авдиція, 22.15 Пісоньки з гітарою, 22.30 Танк. музика, 22.55 Комунікати, 23.00 Ретрансміс. із закордону.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Склеп до винайму від вул. Сикстуської ч. 20 (Народня Гостинниця) від 1. лютого ц. р. 1239 2—3

На Рідну Школу зложили з золотих: Вп. Евгенія з Храпливі Львів 10 замість квітів на домовину бл. п. інж. Ярослава Гаврилюка, Народня Лічениця, Львів 150, як неприйнятий гонорар п. Л. Яснічуком за пропаганду в Америці в користь шпиталя.

Замість святочних і новорічних побажань зложили в зол.: о. Іван Божейко, Перегонів 5, Надія Кізюк, Корол. Гута 5, о. Евстахій Бартків, Романів 5, о. Степан Цісик, Жидатичі 5, Михайло Сухий, Войтковa 3, Василь Лонич, Коломия 3, Омелян Тарнавський, Чорткія, тюрма 2, Володимир Тарнавський, Улашківці 2, о. М. Дацько, Підлисе 2, Герасим Черниш, Копичинці 2, Осип Павлинський, Грузятичі 2, Р. Петрицький, Копичинці 2, Роман Брикович, Копичинці 2.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

1 ЗОЛ. направа брошки, перстеня або ковтка коштує у Мандля, вул. Коперника, проти кіна „Коперник". 1197 2—10

ЕМЕРИТОВАНИЙ суддя (22 літ служби) глядає бюрового заняття у Львові. Володіє українською, польською, німецькою мовою. Зголошення Василь Оробець, Коломия, Тарновських. 1210 3—3

МЕБЛІ елегантні та тривкі на догідні сплати: **„Мебльосплат" Городецька 7.** 1039 10—10

ДИВАНІВ ПЕРСЬКИХ і смирненських курси, під управою славного творця диванового промислу пана Кароля Литвиновича починаються 17. і 18. ц. м. На курси будуть приняті пані і панове, щоби дати змогу кожному взяти участь в такій гарній праці. Цілий курс тревае 14 день по 2 години денно, коштує тільки 10 зол. Виписи та інформації в будні від 11—13 і 17—19-ої. Вирібник диванів **„Orientera"**, Львів, Зибликевича 18. 1219 3—3

ВПРАВНИЙ інструктор, найрадше неомаїурист, потрібний для учеників VI кл. клясичної. Конечні поручення. Гр. Плакида, Скалат Старий, п. Скалат. 1247 1—1

КОТРА богата, інтелігентна українка віддасть серце лікареві ветеринарії-чехословакові? Адміністрація під „Нова батьківщина". 1248 1—1

ПОПОЛУДНЕВИЙ КУРС КРОЮ, шиття, моделювання починаю 25. с'чня. Ціни зниженi. М. Козловська, Академічна 22, І. пов. 1244 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО Т-ВА

відбудуться дня 28. січня 1933 р. о год. 18-ій в домівці Товариства при вул. Чарнецького ч. 26, І. зі слідуючим порядком.

1) Звіт уступаючого Виділу.
2) Звіт Контрольної Комісії і уділення абсолюторії.
3) Вибір нового Виділу.
4) Внески й запити.

Д-р Ол. Подолинський, голова
Д-р Ю. Кордюк, секретар.

ПЯНІНА АНГЛІЙСЬКІ,

відомі з першорядної якости по цінах пяніна краєвих:

„ДІМ ШОПЕНА", Львів, Сикстуська 11. Спеціяльні умови ратальних платностей

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЕКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЕКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 НАЙНОВІШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЙНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОГРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ

Фото-Радіо-Палас, Львів, пл. Марійська ч. 6,
740 (Дім Шпрехера). 24—30

Вуголь зол. 36'—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім, позакартелева копальня. Бюро копальні **ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66.**
1216 (Полукує заступників). 4—10

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.

Ч. 13 (13.252). Львів, пятниця 20. січня 1933. Pocztowa opłata zaofiacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143,322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічне 12·00 „
Півріччне 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол. Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф Редакції: 29-61.
„ Друкарні: 29-28.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Новорічне Мане, Текель, Фарес.

(Від нашого кореспондента).

Париж, 14. січня 1933.

Чи не добре булоо нині, 1-го старого січня кинути оком на французькі новорічні міркування опереД тижня тай спробувати вибракувати що головне й сущне з повені новорічних побажань і статей? Бо як не як, а Париж таки далі є одним з двох-трох перших осередків світа, а Франція — одною з наймогутніших — може навіть іще наймогутнішою — держав світа цілого.

Всі тут погоджувалися — очевидна річ — на тому, щоби бажати собі нового року, кращого від минулого. Нехай западеться й забудеться той рік криз, банкрутств, нещасть! — казали одні та в ту-же мить інші додавали: Коби лише не прийшлося нам жалкувати того року — як підстаркувата людина, каже собі, дивлячись у зеркало: Боже крінкий, таж незабаром прийдеться мені жалкувати навіть цього підстарілого обличя!

Рік 1932 із своїми хороводами безробіття і нужди був важкий для всіх народів — навіть для французького, дарма, що не в такому катастрофальному ступні, як для інших. Всі народи (не кажемо очевидно про ваш, кинений під ноги „історії" і майже вповні позбавлений впливу на власну долю) за багато спихають вину кріз на „воріженьків", і замало шукають її в самих собі, у своїх помилках, свому засліпленню, своєму самодурстві. Похожі в цьому на еміґрантів, які після провалу Революції й Наполеона верталися до Франції, нічого не призабувши й нічого не навчившися, широкі маси европейців і американців, тай їх проводирі, міністри, банкові й велико-промислові ватажки, таки щиро собі уявляють, що лютуюча кріза — ніщо інше, як лише перерва, трохи задовга й заважка, та всетаки минуща, в трівкому розростї продукції, в постійному багатінні, в природному поході до загальних гараздів. Ні один нарід досі ще не здав собі справи з того, що сьогоднішня кріза означає початок нової суспільно-господарської, а затим і політичної, рівноваги, побудованої на загальному, всесвітному розповсюдненні машинізму, який приніс усім народам спромогу продукувати самому собі майже все потрібне для заспокоєння своїх потреб.

Про повний поворот до колишньої „високої кон'юнктури" нині вже не можна мріти — можна числити хіба тільки на деяку, більш або менш видатну, полекшу в гострої кріза. Пільга така ймовірно вже булаб нині настала, якби не було щораз то нових обставин, що кидаються на поперек шляху до поправи господарського лихоліття. Коли „справи" далі не рухаються з місця, то воно так тому, що на перешкоді поправі стають всякі замішання фінансові й ускладнення грошеві: а джерело останніх — політичне.

Коли вже мова про політику, то французький горожанин думає передовсім про політику німецьку. Бо від того, як поведуться політичні справи по тому боці Рену, залежатиме все сущне в Европі 1933 року. Італія і її воєнні виклики й збройна 8-літньої дітвори — річ певна — вимагає пильної уваги, одначе й те певне, що без Німеччини Італія ні на такий рішучий крок не зважиться. Тут, газети одна за одною розважають себе й потішають — яка скромна „розвага"!— вже стократ повторюваною (між ін. також Муссоліні-ем) увагою французького обсерватора Браше та, що мовляв, „Італієць часто верне дурниці, але не робить дурниць ніколи", — витикаючи осьтак на свою запевненість, що Італія на таку „дурницю", як видача війни Франції сам на сам, не піде. Значить також італійська небезпека залежна від Німеччини. Отже що думати французові про Німеччину?

Німеччина — мусить він признати — важко протерпіла 1932 рік. Новорічні числа німецьких соціялістичних газет одним хором оповідали, який важкий був минулий рік для німецьких жінок, рік дорожнечі, недостатків, недоїдів. А проте — каже далі француз — Німеччина не могла в тому році жалкуватися, що завіли її операційні гарячі. Тай забуваючи про східного сусіду Німеччини, який цілу третину всіх своїх доходів видає на армію, забуваючи про коридор, про Шлеськ, про Познанщину, про післяверсайські приниження і дошкулювання, французьк й публіцист питається: Що саме штовхнуло німецький нарід віддатися Гітлерові після руйнуючих спроб соціяльно-демократичного режіму, йти від одних виборів до других тай жити в безпастанному замішанні? Кажуть, правда, що генералові Шлайхерові швидко вже вдасться загатити Гітлерівську навалу. Одначе чи покористується він загаченою й увязненою силою саме для справ мира — тобто для збереження мира... версайського?

Майже виключають таку можливість побажання, які вимінювалися підчас новорічних прийнять у президента Гінденбурга. Політичні проводирі Німеччини оцінюють 1932 рік зовсім інакше ніж німецькі жінки й мами. Рік той приніс їм похорон репарацій і засаду рівноправности щодо армії й зброєння: один з найкращих років від часу війни. Рік, у якому Німеччина доконала великий крок в напрямі ліквідації версайської язви. Тепер приходить черга на ревізію кордонів. Рік 1933 буде тим, чим він повинен бути: роком територіяльних домагань, роком перекроювання европейської мапи. Мане, Текель, Фарес вже виписані на стінах неодного з версайсько-жидівських новотворів.

Нам над цим сльози проливати — нема чого.

ВІД ВИСОТИ ОЩАДНОСТЕЙ,
відданих до вжитку українським економічним установам, залежить наша економічна самовистарчальність і незалежність. Тому складайте свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Перша і єдинока українська фірма у Варшаві
БІЮРО ПОСЕРЕДНИЦТВА ПРАВНО-ТОРГОВ.
„МЕДІЯТОР"
спілка з обмеженою відповідальністю
ПОЛАГОДЖУЄ ВСІ СПРАВИ ПРАВНІ І ТОРГОВЕЛЬНІ по всіх урядах і приватних інституціях
ШВИДКО, ФАХОВО, ДЕШЕВО.
Варшава, Кошикова 43/4, телефон 9-70-45
Конто П. К. О. Варшава 27239.

МИХАИЛО РУДНИЦЬКИЙ
МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ
Обемом 244 сторін. Ціна 3.— зол. Для передплатників „Діла" 2.— зол., із порученою пересилкою зол. 3.10. Замовляти в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10, або у всіх українських книгарнях.

З голосів польської преси.

З хору голосів про українську проблєму.

В останніх двох тижнях появилося стільки статтей у польській пресі ріжних напрямків на українські теми, що є річю просто фізично неможливою усіх їх реферувати чи бодай реєструвати. Зрештою — це й недоцільно, зваживши інколи аж надто примітивний рівень того чи іншого пресового виступу. До голосів, які вибилися понад пересічний трафаретний спосіб підходу до українських справ, належать м. і. статті й замітки у варшавських тижневиках **„Епока"** і **„Пшелом"** та недавня стаття посла Мацкевіча у виленському **„Слові"**, в якій він аналізував враження з процесу Даниловичина і тов. серед польського громадянства. Нині подаємо найбільш есенціональні витяги з 2-ох, так мовити репрезентативних, органів польської преси, санаційного та соціялістичного офіціозу.

„НА ПОЛЬСКО-УКРАЇНСЬКІМ ОБЛОЗІ".

Під повищим наголовком центральний санаційний щоденник **„Газета Польска"** приносить у числі з 13. ц. м. обширну статтю, в якій автор хотів мабуть затерти дещо те враження, яке в українському і частинно в польському громадянстві зробив городецький процес та виконання двох присудів смерти. Зі статті так і випливається, що автор найшовся у дуже незручній ситуації, що взявся — чи казали йому взятися — за дуже неподячне завдання і не знає — на яку ногу станути.

На початку статті автор бідкає, що „не є добре для української справи в Польщі, коли її актуалізують такі випадки, як городецька трагедія" і що „українська проблема не може та не повинна „вибухати" від моменту до моменту, спонукана тим чи іншим ірраціональним товчком". Зате, переходячи до речей конкретних, автор відразу розгублюється на манівцях ліричної деклямації:

„У таборі травневої революції є політичний настрій, прихильний багатьом українським ідеалам. Знають про це однаково добре наші польські, як і українські політичні противники. Але ці перші хотять завсіди знати забагато, ці останні не хотять про це взагалі, як досі, нічого знати".

У чому проявляється цей прихильний „політичний настрій", чи в декларації мін. Міхаловського, чи в шкільній політиці, чи якихнебудь інших конкретних ресортових ділах — цього ш. автор, на жаль, не торкається. Зате заявляє, що „для кристалізації тих (прихильних) настроїв (санації) у форму конкретних актів потрібна ранішня поважна підготовча праця". Автор — видно — стоїть на становищі, що 6 літ панування санації „не рахується"; але українці цю 6-літню „підготовчу акцію" знаменито знають...

Дальше автор пятнує дійсно дивоглядні ідіотизми національно-програмових напрямних Обозу Велькей Польскі та та добачує паралелю зі становищем українців, які „не всі погодилися з істнуванням польської держави в її нинішніх границях". Свідомо нападає на українське підпілля та несвідомо має власний табор: „здаємо собі з того справу, що долівання оливи до вогню не загасить пожежі". Наприкінці ставить дві тези: „1) українські ідеали кажуть національному українському рухові станути чесно на грунті польської державности і признати легальні форми, засоби і шляхи, як єдину методу своєї акції, і 2) зате: запевнення у тих границях можности національного розвитку українського населення у Польщі не загрожує польській державі, лише навпаки, збільшує її відпорність супроти зовнішніх небезпек".

Забуває ш. автор дві „дрібниці": 1) відношення громадян до чужонаціональної держави є завжди наслідком нац. політики уряду, а не її причиною, і 2) що західно-европейське розуміння поняття льояльности, як признавання істнуючих законів з застереженням собі права боротьби з ними, не має нічого спільного з поняттям російської „благонадійности".

В усякому разі через такі статті обліг не перестане бути облогом.

ТЕРИТОРІЯЛЬНА АВТОНОМІЯ.

Зовсім інакше ставить справу пос. Недзялковський у вступній статті **„Роботніка"** з 14. ц. м. п. н. „Східна Галичина" (Małopolska Wschodnia")

Стверджуючи також нове загострення польсько-українських відносин, автор впевняє, що

це невідхильні наслідки цілої системи правління. Держава зрозуміла як „всевладна бюрократія", ніколи і ніде не вміла розвязати національні проблеми. Не дивниця, що хорунжі федеративної ідеї з літ 1919—20 склали смирно свої прапори в досвіді й практичні долоні пп. Міхаловського, Наконечникова-Клюковського і Перацького, яким „ліберальні сентименти" не кружляли по умах і серцях"...

....Проблема польсько-українська істнувала багато літ перед війною. Вона розгорілася кривавою загравою у листопаді 1918 р. Не вміли (м. і. також не вміла ППС. — Прим. Ред.) найти правильної дороги перед травневим переворотом; у чергових роках ситуація підлягла дальшому загостренню і підлягає йому нагалі аж по нинішній день.

Після того автор деклярує позитивну програму ППС: територіяльна автономія земель Польщі з українською більшістю. Стоючи на становищі, що „польське населення є так само населенням корінним", автор добачує розвязку проблеми в організації „співгосподарювання на терені національно-мішаним в рамах автономічного устрою". Автор вірить, що ця програма таки побідить, однак першою передумовою уважає ліквідацію нинішнього володіючого табору. Останній патетичний зворот під адресою „українського соціялістичного руху" є нешкідливою, так мовити професійною, фразеольогією ППС-ів.

*

У завтрішньому числі зреферуємо дуже цікаві голоси **Адольфа Новачинського „Вернигора"** (варшавське „АБЦ" з 1. ц. м.) та **Леона Василевського „За шляхи порозуміння"** („Бюлетин польсько-український", ч. 2. за січень 1933).

Австрія невтральна держава?

ЛЬОНДОН, 18. І. ПАТ. Французький уряд обмірковує тепер, як повідомляє „Дейлі Телеграф", сенсаційне міжнародне посунення в справі Австрії. Франція хоче, щоби Австрія стала невтральною республикою на взірець Швайцарії та щоби Сокз Народів загарантував австрійський невтральний статут. Тим способом зробиться кінець німецьким заходам щодо прилучення Австрії до Німеччини.

БАБУНЮ
купи щось у перфумерії
ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 7.
Якщо покличешся на оце оголошення, дістанеш для мене
ДАРОМ
гарне ЙО-ЙО „Сальферс".

За океаном.

Перша українська прилюдна бібліотека в Америці.

Щоби заповнити одну важну прогалину в умсвім житті української громади в Ню-Йорку, відомий базар „Сурма", під ч. 103 Евню „А" в Ню-Йорку, отворив українську прилюдну бібліотеку, а при ній і читальню. Бібліотека забезпечена в українську клясичну літературу, а крім того власник базару, гром. Мирон Сурмач, пильно доповнює отсю бібліотеку чужинними, головно англійськими книжками про українську справу. Збирає й такі книжки, в котрих українська справа згадана хоч частинно і в той спосіб дає нагоду кожному, хто цікавиться українською справою, переглянути колинебудь ці книжки для свого вжитку. — Цю повість, тобто читальню й бібліотеку вніс базар „Сурма" експериментально. Коли по кількох місяцях показалося, що нема відповідної публики для використання цієї нагоди, тоді він бібліотеку звине і на її місце створить якийсь окремий бизнесовий відділ.

Для допомоги українській виставі в Шикаго.

На запрошини п. Василя Авраменка зійшовся 22. XII. м. р. поважний гурток артистів та інших громадян в Українськім Народнім Домі у Ню-Йорку для серіозної застанови над тим, як повести акцію для складення й виконання артистичних планів в українськім відділі світової вистави в Шикаго. Головна річ у тім, як уладити співацько-музично-драматичні вистави в часі „Українського Тижня", щоби принести розголос українській справі. Наради затягнулись до пізної ночі і принесли деякі конкретні пляни, яких виведення буде залежати від умови з українським комітетом вистави.

Композиції Гайворонського виповнили увесь концерт у Ню Йорку для вшанування композитора.

Концерт, улаштований в Українськім Народнім Домі у Ню Йорку 20. грудня м. р. заходом хору „Бандурист", а присвячений творчости композитора Михайла Гайворонського, мав особливе значіння в українсько-американськім житті. Перше, що нюйоркська українська громада вміла пошанувати людину, яка живе ще серед неї і працює. А це-ж на імміграції велике диво. Друге, що на концерт прийшли майже всі видні українські артисти, включаючи і проф. Олександра Кошиця, який щойно вернувся з Европи. А третє: програму виконали не лише українські сили з Галичини і Придніпрянщини, бо до таких подій ми вже здавна привикли, але прибули також і українці з Закарпаття, бо взяли участь у хорі „Бандурист" під дириґентурою п. Гната Палажія, дириґента хору при греко-католицькій церкві закарпатських українців, що приміщена при 1ст 13-тій вулиці. Таксамо й парохіяни тієї церкви, разом із своїм парохом о. Вислоцьким, явилися на концерті.

В програму концерту увійшли композиції М. Гайворонського: 1) на мішаний хор; 2) на муж. хор; 3) сольоспіви (сопран п. М. Гребенець-ка і баритон Петро Ординський); 4) скрипкове сольо (проф. Роман Придаткевич). Крім того б) деклямація (п-а Ст. Перестюківна). Були також і наддатки на загальне домагання публики яка заповнила салю Народнього Дому в поважному числі.

Більшість творів була виконана вперше. Найбільший успіх мали вокальні точки хору „Бандуриста". („Живи Україно", співали на початку і на закінчення). Опісля сольові продукції, серед котрих кілька разів викликували композитора овацийно на сцену.

Це чи не перший наш концерт в Америці складений з творів одного композитора. Він очевидно не дав цілковито скінченого образу творчости М. Гайворонського, бо на це треба би було виконати на симфонічну орхестру його „Симфонічну Поему" (одну або другу), або його вязанку („Суіту") також на симфонічну орхестру, або його 150-ий чи 17-ий псалом на хор з орхестрою, або його „Баляду" на хор з орхестрою, а також більше його хорових та сольових творів.

На цьому концерті дали, так сказати, лекші твори, неначе підготовні до нових, більших. Але публика не могла й тими композиціями доволі налюбуватися. Це знак, що твори Гайворонського публика любить через суто народні мотиви, бо Гайворонський — це композитор наскрізь національний, хоч живе вже довший час в Америці. Навіть його „Суіта", виконана проф. Придаткевичем („Арієтта", „Гавота", „Мінует", „Танок") і додаткове „Рондо", побудовані на нашім мотиві в чисто українському мельодійному стилі.

УКРАЇНЦІ!
КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

Буря з причини православних хрестин.

ВІДЕНЬ, 18. І. ПАТ. З Риму повідомляють, що хрещення первородної доньки болгарської королівської пари в православному обряді викликало дуже відємне враження у Ватикані і в тамошніх політичних колах. Протест папи з причини недодержання приречення дручин апостольський нунцій не тільки болгарському урядові, але теж королеві. У ватиканських колах заперечують вістці, що папського нунція відкликано з того приводу із Софії. Письмо папи до болгарського короля стверджує притім, що королева в цій справі невинна.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 20. СІЧНЯ 1933.

Д-Р ВОЛОДИМИР ГАЛАН, 2)
командант батерії 2. к. У. Г. А.

Иордан у Чечельнику
1920 р.

(Докінчення).

До виконання цього пляну треба було 3—4 місяці відпочинку та просто надлюдської праці всього старшинського корпусу, а зокрема начальної команди.

Ми не сподівалися ніяких перепон від Денікінців, бо вони знали нашу силу і це була причина їх великої поміркованости. Сам факт, що уряди з Камянця розлетілися Армія приняла байдуже. До деякої міри вважали це додатним, бо Армія мала тепер розвязані руки, і могла приступити до дійсної організаційної праці та класти основи державного будівництва без інтриг, демагогії, і глупоти безлічі безглуздих отаманів.

Як дивилась Армія на уряди в Камянці доказом може бути такий епізод:

Після відвороту з Києва, десята бригада і X. Гарматний Полк мали змінити дня 20. вересня 7 бригаду підполковника Бізанца, яка займала бойові позиції біля шосе Бердичів-Житомір, коло с. Дворець. З огляду на терен ми мусіли ждати до ночі і тимчасово розташорилися в полі, в долині. До нас приїхав підп. Бізанц та почав розказувати про враження з поїздки до Камянця. Він перелбачував повну загибіль Армії, якщо не пойде до зміни. Великим ділом було би, якби яка бригада поїхала в Камянець, порозганяла всю наволоч та встановила військову диктатуру...

Своїх виводів не докінчив, бо прийшла звістка про новий наступ на його бригаду і він негайно відїхав.

Тепер цей план можна було перевести, навіть без революційного виступу.

*

Мене прохали залишитися у корпусі на обід, та знаючи, що на мене ждуть у полку, я рушив негайно назад.

І ми не помилялися. Старшини і гармаші ждали на новини з корпуса, бо це у тодішніх часах було одиноке джерело всяких відомостей. Ніяких часописів чи злуки зі світом ми не мали.

От. Карась лежав вже в ліжку в страшній горячці і балакати з ним було неможливо. Поясняши наше положення я дав негайно приказ до відходу полку в Чечельник, а на найближчу ніч опорожнити половину села для Пятої Бригади піхоти під командою сот. Коссара.

Тому, що команда корпуса мала лишитись кілька днів у Тульчині, ми рішили залишити от. Карася у Войтівцях у священика, бо везти його в час тифозної кризи це очевидна смерть. З ним ми лишили, дві підводи і кількох гармашів, з наказом негайно після кризи відїхати за полком у Чечельник. Інших хорих ми брали з собою.

Не вважаючи на Свята Різдва батерійні ковалі, столярі та римарі взялися кувати коні, направляти вози та упряж. Всі ми вірили в кращу долю та весело брались до тяжкої праці.

Дня 26. грудня ст. ст. 1919 р. рушив X-ий гарматний полк у дорогу на Чечельник. З огляду на тодішні обставини ми йшли боєвим порядком. Вперед їшла сильна кінна старшинська стежа. Чоло похідної кольони творила одна четa (дві гармати) похідної батерії з машиновим крісом, відтак друга чета похідної батерії, друга батерія, полкові і батерійні обози, хорі, третя і четверта батерія. Замикала кольону сильна кінна старшинська стежа теж із машиновим крісом.

При такій боєвій силі наш похід проходив спокійно з села до села з тяжими виїмками: в одному селі (не памятаю імени) вночі зникнув хтось гарматні коні в ліс, в другому селі якийсь бандит застрілив гармаша другої батерії. Бандита зловили і розстріляли перед відходом полку.

Напередодні нового року ми прибули до м. Ободівки, а на самий новий рік ми рушили далі в похід, хоч гармаші вважали це злим знаком для полка (сім літ скитання).

У Чечельнику полк мав залишитися на довше, хоч нам було це дуже невигідно. Місто для гармаша, це найгірше місце постою, бо нема де примістити коней. А Чечельник це властиво ні містечко ні село. Містечко хіба тому, бо мало чи не пять горалень, великий двір та якусь фабрику цегли чи дахівки. Це все було розграблене, а зокрема горільчані фабрики. Натомість по домах (і в мого господаря) були цілі бочки горілки, правдивої „Миколаївки". Команда Корпусу примістилася в фабриці і там улаштували шпиталь.

Населення було до нас прихильне, одначе ходили вістки, що на передмістях за річкою Савранкою (доплив Буга) вешгаються якісь людці та намовляють до повстання проти галичан.

Для зближення населення і війська команда корпусу дала розпорядок узяти участь в священню води на ріці, а як військову одиницю — з браку піхоти — призначено другу батерію.

Згідно з програмою мала відбутися подєва

Гітлер переговорює

БЕРЛІН, 18. І. ПАТ. Гітлер відбув учора довшу розмову з головою німецько-національної партії, Гугенбергом. Обі сторони зберігають у тайні хід і зміст розмови. Справа евентуальної стрічі Шляйхера з Гітлером досі невирішена. Ніодна сторона не хоче виступити з почином до стрічі.

Гувера обвинувачують.

ВАШИНГТОН, 18. І. ПАТ. Мек Фадден злочинив палаті репрезентантів резолюцію, що домагається поставлення президента Гувера в стан обвинувачення у звязку з переговорами в справі воєнних довгів.

УРЯД ШЛЯЙХЕРА ЗАХИТАНИЙ.

Становище уряду ген. Шляйхера захитане. Гітлерівці, центр і Штрасер не хочуть вступити до його кабінету.

В справі ревізії границь.

БЕРЛІН, 18. І. ПАТ. „Фосіше Цтг." передруковує таку вістку з Парижа: Як повідомляє агенція Авас з Парижа, міністр заграничних справ Нойрат заявив, що уряд республики в теперішній ситуації не думає давати почину в справі внесення про ревізію східних німецьких границь. Міністр додав до того, що коли у Женеві зажадають від Німеччини підписання нових пактів у справі східної границі з Польщею, то буде приневолений протиставитися визнанню тієї границі й пригадати, що Німеччина старається довести до її ревізії.

ПРОТИ СОКОЛІВ У ЮГОСЛАВІЇ.

У Югославії церковна влада наложила клятву на соколів. У пастирському листі признали їх організацію протирелігійною. З цього приводу прийшло до поважних сутичок між соколами та католиками. Кількох священиків арештували й засудили на 14 днів арешту.

Буча в пруському соймі.

БЕРЛІН, 18. І. ПАТ. Засідання пруського сойму було вчора видовищем великої бійки між гітлерівцями і комуністами. Підчас горячої дискусії над внесеним хліборобської комісії комуністичний посол Франкен крикнув: „Нема більшої банди від вас!". На це 30 гітлерівців кинулося на комуністів. Пос. Блай вискочив на трибуну і почав кулаками окладати комуністичного посла. З трудом удалося розділити противників.

УПАДОК ФРАНЦУСЬКОГО УРЯДУ.

Майже певне є, що уряд Поля Бонкура впаде в найближчих днях. Багато організацій протестує проти податкових проектів мін. Шерона.

Служба Божа на подвірі у дворі, а відтак похід над ріку і сальва батерії.

На Йордан в год. 10. рано друга батерія в повній зброї станула на подвірю двірської пали ти, яка стоїть зараз над ставом і так заслоновала батерію від холодного вітру.

Ненадійно, з села понеслася страшна крісова пальба і понад наші голови зачали дзвеніти крісові кулі, наче бджоли з улия.

Пальба прибирала чимраз більші розміри, чаче наближалася до нас. Гармаші кинулись до крісів, обсадили вікна, наставили машиновий кріс до стрілу, а гармаші при гарматах спокійно відпинали гармати з ляфет та закочували їх на позицію. Стрівожені коні запихали голови під рамена їздових та інстинктовно шукали захисту під муром. Для них це була стара історія.

Я видав наказ заалярмувати інші батерії та часкільки це мав би бути якийсь повстанчий наступ, виїхати за місто на призначені позиції...

Однак в тій хвилині прибіг гармаш зі звісткою, що це так святять воду в Чечельнику і на знак приязни до Галицького війська витають нас по військовому...

І дійсно, за хвилину пальба втихла і стоячи ми вислухали богослуження. Відтак команда корпуса, а за нею друга батерія рушила походом на ріку, де вже зібралось багато місцевого населення.

Батерія станула над самою річкою і на знак сурмача віддала сальву, від якої затряскотів лід і задзвеніли шиби в чечельницьких хатах.

Своїм голосним військовим привітом мешканці Чечельника дали нам відчути і свою силу. Та коли почули наш привіт, ще сильніший і голосніший, вони набрали до нас і пошани.

Так святили воду в Чечельнику галичани, X. Гарматного Полку У. Г. А. року 1920.

Філядельфія, Па січень 1933.

Примусове пересележня в Радянщині.

З Москви повідомляють, що реєстрація всіх радянських громадян, яку розпочала на днях радянська влада, викликала серед людности велике занепокоєння. Десятки тисяч людей, яких ждє переселення в інші сторони, покинули добровільно Москву та інші великі міста. Радянська влада пояснює ту реєстрацію, сполученну з паспортовим примусом для всіх радянських громадян, бажанням кращого розподілу робучих сил. Однак нема сумніву, що цей розпорядок звернений перш усього проти богатших селян, т. зв. кулаків, духовенства, купців і інших осіб непролетарського походження. Реєстрація і новий розділ робучих сил потягне за собою переселення людности і то в таких розмірах, якого ще ніколи в Росії не було. Загально думають, що багато мешканців вишлють на роботи в копальнях вугля, тартаках і т. п. Крім того новий розпорядок торкається тих селян, що в останніх часах схоронилися до міст, тепер будуть вислані назад до хліборобських робіт.

Та новочасна, регульована владою мандрівка народів, що перекидає мільони осіб з місця на місце, є дальшим кроком, що випливає з „плянової" радянської господарки. Одночасно є вона невільництвом, якого населення Росії не знало навіть за кріпацтва.

П. К. О. у Варшаві

та її відділи у Кракові, Катовицях, Познані і Львові

полагоджують найшвидше й найдешевше

інкасо векслів і інших вірительних документів

платних у всіх місцевостях Річипосполитої Польської. Заінкасовані квоти зачислює П. К. О. безпосередньо і негайно на чекове конто припоручників.

Національна політика уряду.

Бюджетова комісія сойму. — Заява пос. Луцького і відповідь мін. Перацького.

Наради над бюджетом м-ства внутрішніх справ протягнулися 16. ц. м. до години 3. вночі.

Провідник комісії відібрав голос **послові Луцькому,** коли він почав говорити про небезуспішні зусилля підчинених міністерству органів мати платних конфіденційних співробітників серед шкільної молоді українських середніх шкіл. Всеж таки та ревеляція пос. Луцького викликала велике зражіння. У нашій вчорашній нотатці (яку ми взяли з польських часописів), було сказано, що пос. Луцький окреслив львівську кураторію як джерело, з якого пливе ця отрута до українських шкіл. По провірці стверджуємо, що такого завваження в промові пос. Луцького не було. Його підкреслення, що львівська кураторія наказала знову приняти відомого Мотику до гімназії, не можна толкувати так, начебто кураторія була аж джерелом цієї погані.

Мін. Перацький безпосередньо по промові п. Луцького заявив, що до вечора чекає на докази. Томуто при кінці засідання **пос. Луцький** зложив ось яку заяву:

„На нинішньому засіданні я був речником великої тривоги, яка огорнула українське громадянство, на основі запримічених ним в українських середніх школах подій, які це громадянство не може пояснити собі інакше, як систематичну конфіденціональну розвідку адміністрації серед нашої шкільної молоді. Це велике обвинувачення я видвигнув тут на основі нарад найповажніших українських громадян у Львові, в якій я брав участь. Факти, які дали нам підставу прийти до таких висновків уповажнений до цього учасник наради вже подав до відома львівському кураторові. До него відсилаю п. міністра. Українське громадянство домагається, щоби п. міністр поважно прослідив цю справу і переконав нас, чи правдивим є його інше переконання у цій дуже болючій справі."

У своїй останній відповіді мін. Перацький заявив, що конфіденціональну розвідку в школах при помочі самої молоді вважає недопустимим злом, що справу розслідить і безпощадно знищить ці злочини, якщо вони денебудь против його волі привілися. При цій нагоді міністр, покликуючися на „Сурму", завважив, що революційні українські організації, які працюють серед молоді, стараються удержувати з поліцією конфіденціональні звязки в цілях контрроззідки та що це повинно виявитися в однім недалекім судовім процесі.

Справа рільництва на буджетовій комісії сойму.

Вчорашнє засідання бюджетової комісії було присвячене **міністерству рільництва.** Від „Українського Клюбу" промовляв **пос. Луцький.** Яскравими красками змалював промовець найглибшу в Польщі перентовність дрібних сільських господарств на українській території, навіть там, де —як на Полісі — скількість посіданої землі видавалась би вистарчальною. По зсувзині причин цієї катастрофи пос. Луцький дуже сильно вдарив на кольонізаційну політику всіх польських урядів і польського суспільства. „Замість дбати за те, щоби польський селянин на своїй землі дорабляся, замість подбати про здорову добру польську хлопську кооперацію, ви кинули свого мужика на український схід, здеморалізували його кредитами, що перевищують ціле майно кольоністів і виховали з них теплярняну кайтку, яка мусить пропасти при першім подуві вітру дійсного життя. Ви пішли шляхом примітивних народів, які не знають іншої господарської системи, як тільки взяти все потрібне від сусіда. Українське селянство передусім на Волині й Полісі, але також у Галичині побачило нараз між собою цих ваших так дуже протегованих кольоністів і наочно переконалося, яка велика біжнися є поміж їх важким життям і теплярняною дійсністю кольоністів. На такім ґрунті мусіли вирости відомі полїські події. Така політика мусіла викликати в цілім українськім народі якнайглибше обурення. Кріза не дає вам змоги вести кольонізацію далі. Але п. Вітос заповідає, що з його поворотом до влади, знову віджиє кольонізація, навіть у Галичині. Та й ви самі заповідаєте, що висушене Полісся це новий терен для його кольонізації мазурами. Така політика страшно пімститься." У дальшій промові пос. Луцький зголосив цілий довгий ряд домагань українського селянства і запитав міністра, як він виконав закон з минулого року про закінчення військової кольонізації. З огляду на поширювані польською пресою видумки, що уряд підтримує українські господарські організації великими субенціями, промовець заявив, що українська кооперація від нікого ніяких субенцій не жадає і не одержує, а українське госп. товариство „Сільський Господар" одержало в минулому році першу субенцію з мін. рільництва в висоті 10.000 зол. Це хіба символ субенції, не капітал. Все, що мають українці, вони завдячують тільки своїй упертій боротьбі серед неймовірно тяжких умов.

І. Закарпатський Ярмарок у Празі.

Оцінка Ярмарку в чеському прес. органі.

У Празі відбувається тепер І. Виставовий закарпатський Ярмарок. Поміщений в убікаціях палати „Метро" при Народній вулиці.

„Večernik" ч. 7. (додаток до „Prav-a Lidu") пише про цю виставу:

„Виставовий Ярмарок переконує нас, що закарпатський нарід наділений багатим пластичним талантом. Великі вистави севлюшської та ужгородської кераміки дивують нас багатством узорів, барв і форм. Треба тямити, що закарпатська кераміка для домашньої потреби є проста й ріжниться дуже від кераміки, яку виробляють для міського торгу. Кераміка для торгу перебирає вже малярські та словацькі зразки, а рівну лінію заступає невеличким луком або стилізованими цвітами. Зате навпаки, в деревляних виробах переважає випалювання, різьба або малюнок.

Цікаві є домашні закарпатські текстильні вироби; переважно льняні, що визначаються гарним забарвленням і спокійними, простірними взорами. Це килими і накривала, ткані на домашніх верстатах. До їх барв і мотивів закарпатський нарід наче вкладає це, чого життя не може йому дати: ясність, повноту і красу форм. Подібно є з вишивками, яких ніжність і скомплікованість зачудовує у людей, котрим недостає освіти, а які всетаки виявляють багато зрозуміння для краси та гармонії. Цей нарід — то дрімаючий талант — лише треба його пробудити. Тепер щойно пізнаємо, якого злочину допустилися мадяри на цьому народі, що витискали його від участи в культурі та переслідували під господарським оглядом.

Є й кошикарство з виробами, що правда, простими, зате гарно прикрашеними комбінаціями зелених і червоних пружків."

—o—

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ

„САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей виріжок отримає 8-ий ножик безплатно.

З БЮДЖЕТОВОЇ КОМІСІЇ.

Бюджет м-ства військових справ.

ВАРШАВА, 18. І. ПАТ. На денному порядку нарад бюджетової комісії є бюджет м-ства військових справ. У нарадах бере участь віцемін. військових справ ген. Складковський. Референт пос. Полякевич м. ін. сказав, що обсервуючи події на міжнароднюму терені Польща під оглядом оборони краю не може остати позаду інших держав. Дотеперішні висліди розбройної конференції не позволяють бути великим оптимістом. Не вільно Польщі підписувати акт, що підриває вартість оборони держави без одержання в заміну відповідних гарантій в ділянці безпеки. Польща остає позаду інших держав щодо безпеки. Не має укріплень на кордонах, каварень і т. д., воєнної фльоти настільки, що відповідало би потребам краю. Слабість польського военного бюджету виявляється в порівнянні з Німеччиною та СРСР.

—o—

ГОЛОДОВИЙ ПОХІД.

У Лодзі комуністи старалися зорганізувати демонстрації під кличем „Голодозого походу". Безробітних мала вести під будинок воєвідства пос. Ігнасякова. Інтервеновала поліція й арештувала 23 особи.

З організаційного руху.

ПОВІТОВИЙ ЗІЗД УНДО В КОПИЧИНЦЯХ.

В четвер 12. січня н. р. відбувся в Копичинцях Повітовий Народній Зізд Українського Національно-Демократичного Обєднання політичного копичинецького повіту, у прилві 96 делегатів, що репрезентували 27 громад, і представника та члена Центрального Комітету УНДО посла д-ра Степана Барана з Тернополя. Зізд отворив член тричленї Повітового Народнього Комітету адвокат д-р Володимир Безпалько і на його предложення вибрано провід зізду в особах о. Івана Бриковича, пароха Кривенького і пп. Бобака й Зілінського. На денному порядку були три реферати: політичний, шкільний та організаційний і вибір Повітового Народнього Комітету.

Перший реферат виголосив пос. д-р Степан Баран, обговорюючи сучасне політичне положення українського народу в його цілости, а зокрема в межах польської держави, й у звязку з тим діяльність Української Парляментарної Репрезентації на терені сойму й сенату, в пропаганді української справи за кордоном і в організаційній праці у краю.

З черги виголосив шкільний реферат п. Василь Пецпак. В Копичинцях істує повна семиклясова народня мішана школа „Рідної Школи" з великою фреквенцією (понад 300 дітей). Батьки дітворн, здебільша зовсім бідні, не вспіли удержати школу власними засобами. Тут треба допомоги громадянства, тимбільше, що школа сповняє якнайкраще своє національне завдання і стоїть високо під педагогічним оглядом, що з нагоди візитацій признали і візитатор і повітовий шкільний інспектор. Плебісцит за українською народньою школою виявив у повіті якнайкраще, не вважаючи на перепони деяких місцевих урядових чинників.

Наконець д-р Вол. Безпалько референував про організацію партії УНДО і про потребу поширення партійного тижневика „Свобода".

По дискусії приступлено до вибору Повітового Народнього Комітету. На виносок п. Мальського вибрані: головою д-р Володимир Безпалько, адвокат у Копичинцях, членами: о. Анатоль Малиновський, парох Чабарівки, о. Дуплинський, парох Самоствсковець, п. Ольга Томашівська, жінка пароха з Коцюбинець, п. Михайло Бульчак, господар з Копичинець, п. Пунак, господар з Чорноківець та пп. Василь Пецпак і Гриць Безкоровайний — обоє з Копичинець.

Наконець председінник зізду о. Бриковнч поставив отсі резолюції:

1) Повітовий Народній Зізд УНДО в Копичинцях висказує своє довіря Українській Парляментарній Репрезентації і проводові партії УНДО та признання за дотеперішню їх працю, стверджуючи, що одинокою українською партією в Польщі, яка під цю тяжку і відповідальну хвилю веде українську національну політику в краю, а переповсім на закордонному терені, є партія Українського Національно-Демократичного Обєднання;

2) Повітовий Народній Зізд наказує нововибраний Повітовий Народній Комітет притягнути в члени партії УНДО якнайширші селянські маси в повіті і перевести їх реєстрацію, удержувати постійний звязок з членами партії на місцях та поширити між ними партійний часопис „Свобода".

Резолюції принято одноголосно серед загального одобрення. Більш як тригодинні наради заключилися відспіванням національного гимну.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-7

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 6—7

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця,** Львів Пасаж Миколяша, II. пов., напроти кіна „Утіха". 1250 1-25

— **Товариство Українська Захоронка у Львові** подає інтересованим до відома, що влаштовує двомісячний курс для провідниць ведення Садків і Захоронок. Курс, який розпочинається дня 1. лютого 1933 р. ведуть фахові учительські сили, практики відбуваються по Захоронках. Наука відбуватиметься в вечірніх годинах. Оплата за науку і практику 15 зол. місячно. Зголошення письменні слати до Т-ва Українська Захоронка у Львові, вул. Руська 3/I. пов. 1 3

— **Засідання Фільольогічної Секції Н. Т. ім.** Шевченка відбудеться в суботу 21. ц. м. в год. 18-ій у канцелярії Т-ва, вул. Чарнецького 26.

— **Виклад.** Заходом Т-ва українських студентів „Обнова" відбудеться в пятницю, 20. ц. м. в год. 20. в авлі Акад. Дому виклад проф. д-ра Ю. Полянського п. з.: „Людина леляної доби".

— **Історики з „Курера Львовского".** Пишуть нам: У статті з 7. ц. м. про „Недопускальну маніфестацію о. Василіянів" якийсь спец-богослов із „Курера Львовского" наплів багато дечого про Мазепу буцімто в оборонї католицької церкви. Цьому „спецові" невідомо, що Мазепа студіював в езуїтській католицькій колегії, що і т. зв. екскомунікаційнім декреті обвинувачували Мазепу в тому, що він хоче український нарід привести до унії, що Мазепа будував унїтські церкви. Ще дивніше, що курерково-львовський католик хоче заборонити католикам-українцям молитись за всіх померших, що впали за волю батьківщини. Чи відомо цьому панкові, що в Дубні оо. Єзуїти відправляли у травні м. р. панахиду за Мазепу? Зате архикатолицьке серце львівського ендека має виїмкову толеранцію для митрополита Дениса. Невжеж митрополит Денис у світлі маніфесту „царя" Кирила заслуговує аж на таку симпатію?

— **Відрадна вістка.** Повідомляють нас, що молоді господарі і молодь села Конюшки Тулигловські (пов. Ружи) рішили не курити і не вживати алькоголевих напитків. Це рішення сподобалося іншим селянам так, що тепер ціле село не пє і не курить. — В місті Комарні перестало пити алькоголеві напитки і курити 40 родин.

— **Відзначення українського лікаря.** На предложення югославянського міністра здоровля відзначив король Югославії Олександер І. **д-ра мед. Івана Х. Ортинського,** асистента дерматольогічної клініки проф. Я. Буковського у Празі орденом св. Сави за наукові праці, виголошені на II. зізді дерматольогів у Білгороді в червні 1931 р. На торжество доручення ордену, яке відбулося в югосл. посольстві у Празі, явився д-р Ортинський в відзнакою УГА та у своїй подяці зазначив, що дружні взаємовідносини наукових робітників українських і югославянських, навязані в інших ділянках науки вже давніше, тревають і досі та поширюються і на ділянку медичних наук. Перший звязок українських лікарів з югославянськими після війни датується від участи проф. Українського Університету у Празі д-ра мед. Бориса Матюшенка та д-ра Ортинського у зізді югославянських лікарів 1926 р. в Білгороді.

— **У справі нападу на Лугову українську виставу.** У звязку з онодішньою новинкою п. н. „Напад на Лугову українську виставу („Діло" з 18. ц. м.) явилися у нашій редакції два студенти, які заявили, що ця новинка не відповідає правді: ніяка група людей на салю не вдиралася та вигуків не робила, лише два українські студенти візвали присутніх, щоби вони розійшлися на знак протесту, тому, що нинішні Луги не є на правильній дорозі і присутні послухали цього поклику, розійшлися та уладили між собою збірку на покриття коштів вистави. — Помішуючи льояльно повищу заяву, не можемо стриматись від уваги під адресою тих двох студентів (яких щирости інтенцій не квестіонуємо), а саме, що вони ніяк не є компетентні вирішувати, чи якась українська організація є „на правильній" чи „неправильній" дорозі і що такими методами висловлювання свого невдоволення з приводу тих чи інших постанов тої чи іншої української установи можна ввести лише повний хаос та анархію у ціле наше громадянське життя.

— **Важне для державних службовців.** Обіжник мін. освіти з 28. жовтня м. р. (Дневник Урядовий Кураторії ЛОШ. ч. 12.) пояснює, що за дітей, які ходять до прилюдних доповнюючих шкіл, або до шкіл приватних з правом прилюдности (прим. наша при школі ім. Грінченка у Львові) належиться економічний додаток. В той

Суддям журналістичної етики.

У „Нашому Прапорі" з 22. ц. м. три співробітники того часопису й „Народньої Справи" оголосили заяву п. н. „В імя етичних засад", в якій простують два речення зі звіту про виступ ред. О. Боднаровича на пресовій конференції у справі „Лугів", при чому нападають на співробітника „Діла", як автора того звіту. Вони відсуджують того співробітника від чести й розуміння етики та закидають йому, що він „свідомо-злобно перекрутив неодно з заміром понизити свого товариша по званню". Заявляю, що я був представником „Діла" на згаданій пресовій конференції, однак мусів вийти раніше, перед кінцем зборів, і промови ред. Боднаровича не чув. Я отримав звіт з пресової конференції та виступу ред. Боднаровича від громадсько-відповідальної людини, якій мав і маю право довіряти, і той звіт лише скоротив з чисто технічних мотивів. У звіті промови ред. Боднаровича я нічогісінько не змінював і не перекручував, а скорочував його пропорціонально до всіх інших скорочень і про це можна переконатися на даному манускрипті. Ред. О. Боднаровичеві я сказав про це телефонічно і заявив готовість усяке доповнення чи спростування помістити. Тому закид „свідомої злоби" є — делікатно кажучи — напастю на гладкій дорозі.

Коли ж мова про журналістичну етику, дозволю собі пригадати ред. О. Боднаровичеві такий факт: За його своєчасний виступ проти мене на сторінках „Нового Часу" я покликав його на суд чести членів партії УНДО. Такий суд відбувся у складі пп. д-ра Костя Левицького (як суперарбітра), д-ра І. Гінки (як мого заступника) і п. Ат. Добрянського (як заступника ред. Боднаровича). Ред. Осип Боднарович і я погодилися на тій площині, що ред. Боднарович зобовязався оголосити заяву, якої текст устійнив згаданий суд чести. Від того часу минуло більше року, а тої заяви п. Боднарович так і не оголосив. І не вважаючи на те, я ніколи не закинув йому нечестичного вчинку.

І. Кедрик.

Львів, 17 січня 1933.

ДЛЯ СПОЛУКИ ЕВРОПИ З ПІВД. АМЕРИКОЮ.

ПАРИЖ, 18. І. ПАТ. Французький літак „Арк ен Сель" перелетів із Сенегалю понад Океаном до Ріо де Джанейро. З Ріо де Джанейро відлетів до окончної мети подорожі: Буенос Айрес. Летун сказав, що його лет це окончна спроба літунської сполуки Европи з Південною Америкою.

АВТОМОБІЛЕВИЙ СТРАЙК.

У Чехословаччині підвищили податок від авт. Щоби запротестувати проти цього, до Праги їхало около 10.000 авт із усього краю і стоять рядом на вулицях. Спроби зломити страйк не вдалися. Прийшло до кровавих сутичок із поліцією.

спосіб державні службовці будуть одержувати цей додаток за дітей в ремеслі, якщо вони ходять на доповняючу науку.

— **Господарка в польських кооперативах.** Краківський „Курєр Цодзенни" з 15. ц. м. пише ось що про торговельну централю польських кооператив в Галичині: Ще в листопаді 1932 р. зголосив „Звйонзек" угодове поступування з вірителями числом 351. Головні з них є „Банк Звйонзку спулек заробкових" з квотою близько 1 і пів міл. зол., „Паньствови Банк Рольни" понад 2 міл. зол., державний скарб за податки поверх пів міл. зол. і дрібніші як Заведення суспільних обезпечень („ЗУПУ"), Каса Хорих, Банк Гіпотечний і службовики, разом на квоту 120.000 зол. Претенсії „Банку Звйонзку" є гіпотечно обезпечені, та санаційні кредити, уділені урядом будуть відписані в цілости. В той спосіб пасива винесуть около 3 міл. зол. Особливий посмак сенсації мають тзв. „дуті" векслі, надсилані в довірі складницями „Звйонзку", переважно на дрібні квоти, які він достемпльовував, виповняв на вищі квоти і пускав у світ, не журячися далі ними. В той спосіб весконтував дутих векслів на 1 міл. зол. Актива „Звйонзку" виносять поверх 900.000 у цінних паперах, а 400.000 зол. в недвижимостях. Цікаво, що директор, усунений Радою за те все, зажадав відшкодування у висоті 100.000 зол.! „Звйонзек" підлягав сильним впливам політичної партії „Пяст" і цьому мабуть завдячуємо ревеляції „Курєрка", який хотів допекти відомому опікунові польскості у Східній Галичині пос. Вітосові.

— **Залізнича катастрофа.** Поїзд вузькоторової залізниці, навантажений деревом, наїхав у Каленці, між Брошневом і Осмолодою (пов. Долина) на моторову дрезину. Дрезина наслідком сильного зударення знищена зовсім. Шість людей, що їхали дрезиною, впору вискочили й не були ранені.

— **Приватна почта у Львові.** Високі почтові оплати викликали нелегальні приватні підприємства, що конкурують з державною почтою. У Львові такими інтересами займалося транспортове підприємство „Рух-Промет". Воно мало по містах і містечках на провінції свої відділи й приймало до пересилки листову кореспонденцію, пачки, а навіть гроші. Робило це солідно, швидко і дешево, отже почтовий рух розвивався чимраз більше. Дальшому розвиткові перешкодила поліція. Централя приватної почти находилася при вул. Фірманській, де переведена ревізія найшла всі книги і записки.

— **10 років удавав інваліда.** В окружному суді у Львові відбулася карна розправа проти 43-літнього Михайла Камінського, що в 1919 р. зголосився як военний інвалід, на протязі 10 років дістав від державного скарбу 2 мілїони 339.113 марок і 5.240 зол. інвалідської ренти. Лікарські комісії ствердили, що він каліка на ногу, але не провірили причини того каліцтва. Аж недавно показалося, що Камінський у війську ніколи не служив, та що його каліцтво походить ще сперед війни. Однак він запевнює, що був ранений в часі польської оборони Львова. Розправу відложено, бо наперед лікарі хірурги мають ствердити, чи каліцтво обвинуваченого походить від пострілу.

— **Занедбана господарська ділянка.** В повітовій рільничій комісії у Львові відбулася нарада в справі організації управи й збору лікувальних ростин у краю. Реферат виголосив інж. Бардецький. Вибрано дві комісії для виладження інструкцій в справі управи лікувальних ростин і фабрикації чи управи олійстичних ростин. З весною має розпочатися акція на ширші розміри. Чи не розпочав би у нас такої акції „Сільський Господар"?

— **Великі зловживання при бранці** викрили у Варшаві. В аферу замішані підофіцири шпиталю санітарного вишколу. Вони були у змові з махерами і рекрутами та виставляли лікарям до підпису документи, на основі яких рекрути звільнялися від військової служби.

— **Замерз на границі.** З Вильна повідомляють, що група втікачів з Радянщини хотіла дістатися до Польщі, однак на границі задержала їх варшавська сторожа. Двох із них сховалося серед снігових заметів і врятувалися перед арештуванням. Однак один із незамічених замерз на смерть, а тільки другий, Петро Лучайонок, відморозивши собі ноги та одну руку, дістався на польський бік.

— **Зріст безробіття в Польщі.** Число безробітних на терені цілої держави виносило 12. ц. м. 243.290 осіб, отже зросло на 12.051. Варшава має 22.794 безробітних, Лодзь 40.049, Шлеськ 78.715.

— **Лікарі без роботи.** Як подає польська преса, місто Лодзь має поверх 500 лікарів, докторів усіх лікарських наук і ріжних спеціялістів. У звіті місцевої лікарської палати стверджено, що з того числа є 63 лікарі зовсім безробітні, а 67 півбезробітні, отже разом 130 лікарів або понад 25 проц. загалу терпить нужду.

— **Кат при роботі.** Наглий суд у Познані засудив на кару смерти бандитів Беднарчика і Грельку, що вбили кс. Масловського та 18-літнього Лідтке. Президент не скористав з права ласки і тому обох засуджених повісили. — У Сосновці повис на шибениці Войтіх Кнапік, що вбив поліцая і копальняного сторожа.

— **Дунай замерз.** З Румунії повідомляють, що місточко Сулина в дельті Дунаю відтяте від світа, бо ріка замерзла. Буря зірвала телефонічний зв'язок з містом, так що місто зовсім ізольоване. Румунська влада вислала до Сулини ледоломи, що мають привернути комунікацію на Дунаю й уможливити довіз харчів.

— **Темні сторінки фільмових заробітків.** Поволі доходять до европ. преси вістки про незавидну долю багатих голівудських артистів. Тому, що фільмові актори дістають величезні гонорарі, американські бандити звернули на них велику увагу і користають із їхніх доходів. Саме недавно один „джентельмен-вломник" ограбив у білий день артистку Беттї Компсон, ще й освідчившись їй при цій нагоді. Забрав їй діяментів і перел на 40.000 дол. тоді, як вона грала в карти з директором своєї кінової фірми. Компсон затаїла цей напад, щоби пресі не подавати подробиць, які могли би її компромітувати. Недавно бандити ограбили на вулиці артистку Бебе Даніельс і Жанетту Макдональд. Інші дістали листи з погрозами, подібні як Ліндберг. Діти численних артистів є під постійною опікою поліційних агентів або передані на виховання у невідоме місце. Фільмові артисти живуть під вічною загрозою власного життя та життя своїх дітей.

— **Перша шибениця у Македонії.** В югословянській частині Македонії, недалеко Дебара, виконали першій смертний присуд на шибениці. Досі там засуджених на смерть розстрілювали. На незвидане видовище зібралась велика юрба цікавих. Кат прийшов у циліндрі і в білих рукавичках. Він мав повісити молодця, що вбив свого приятеля для грабунку. Коли кат виконав присуд він кинув під шибеницю свої білі рукавички і голосно крикнув: Я невинен у його смерті!

— **Сніги в Італії.** З Міляно повідомляють, що в цілій північній Італії впали великі сніги й спричинили труднощі в залізничній комунікації. По містах працюють плуги, усуваючи снігові замети.

— **Слідство в справі катастрофи Атлянтіку** приняло сенсаційний оборот. Перед виїздом корабля з пристані Пуйляк до Гавру один шофер таксівки відвіз із Бордо до Пуйляку якогось мужчину, що ніс невелику пачку. Незнакомець увійшов на поклад корабля і за 20 хвилин повернув без тієї пачки. Опісля вернув назад до Бордо. В цілій тій історії не було би нічого надзвичайного, якби не те, про що довідався слідчий суддя, а саме, що одночасно з виїздом Атлянтіку з Пуйляку головний адміністратор маринарки одержав анонім з повідомленням, що корабель по дорозі з Гавру буде спалений Товариство, до якого належав Атлянтік рішило відступити спалений корабель товариству обезпечень, яке продасть його на злом. Віднова і привернення корабля до давного стану коштувало би майже стільки, що будова нового. Крім того Атлянтік здискредитований раз на все в опінії пасажирів, наслідком чого його експльоатація могла би не оплатитися.

— **Знову пожежа на французькому кораблі.** З Льоріяну повідомляють, що в тамошньому порті на кораблі „Прем. Бріян" вибухла з невідомої причини пожежа. Після 3-годинних зусиль вогонь удалось згасити.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Причина мовчанки.

Час до часу позволю собі на поезію, як на тісточко. А тоді приятелі і звеличники мого таланту до мене:

— Чому ти закинув поезію? Ти в поезії грубо ліпший, як у прозі.

І приємно мені і прикро. Алже хвалять те, що я закинув, а ганять те, в чого хліб їм.

А все таки, може й цікаво буде кому, чому я закинув поезію.

Лишаю на боці дуже сильні аргументи: не маю часу, нема настрою, не виплачується, бо вони нікого не переконають. Час — мовляв — усе знайдеться, настрою можна не мати місяць, два, але не десять літ, а що не виплачується — то це стара істина.

Поет не повинен оглядатися на мамону.

Отже не те.

Я перестав писати вірші (професійно) тому, що зявилися нові таланти, які пхнули українську поезію на нові шляхи, відкрили перед нею нові обрії, обсипали її такими перлами думки і самоцвітами висловів, що я — сів.

...„Ви співайте, а я більше співати не буду"...

І не співаю. Часом собі мушкаю під носом, коли трапиться Різдво, Великдень, чи якась непересічна любов і — кінець.

Зате залюбки розчитуюсь у творах молодих геніїв. Яка величезна ріжниця, який семимилевий крок вперед від часів, коли я гриз нігті в даремній пошуканці за штудерним римом, чи кучерявою формою! І — признаюся — досада мене бере, чому я не можу втяти такого. Атже, остаточно, і тут ціла вага у словах.

Слава поета богато треваліша від слави співака, фейлетоніста чи актора. Вона товчеться ще довго по світі, хоч її спричинник давно гризе сиру землю. А коли ця слава і притихне на часок, то зараз знайдеться річниця, чи якийсь кандидат на доктора і — поет знову популярний.

Передімною збірка поезій „Шлях". Автором її є добродій Золотолиця, людина напевно вимкова. Не тільки з огляду на свій талант, але й на жажду бачити свої вірші надрукованими. Просто не може стерпіти, щоб котрась із його перлин не була надрукована, а то й передрукована.

Тому видав власним коштом збірку за збіркою, не зважаючи на кризу і українську нехіть до поезії.

Діяпазон його творчости широкий як море, як степ, як козацькі шаравари. Від ненько-українського патріотизму, що раком щіпає за душу, до сільсько-господарської лірики, що пахне сіном і... соломою.

Наприклад (ненько-українське!):

„Схоронено козаченька
При дорозі близько,
Поклонився бурлаченько
Україні низько, так низько".

Що за розмах, яка форма, а врешті сам образ!

„Схоронено козаченька
При дорозі близько!"

Не можна краще!

А тепер з іншої бочки (сільсько-господарської!):

„Хатньо рідна ти моя
Нині прощаюсь я з тобою,
Бо у далеку дорогу йду
Тебе вже більше не уврю".

Ось чому я перестав писати поезії! А з тих, що мені залишилися, збірки не зложиш. І не треба. Ледви, може, що десята варта побачити світ божий.

Тільки одна, фактично добра поезія аж проситься до друку. Спробую з добродієм Золотолицею, може він позволить помістити її у своїй збірці. Менш-більш та сама форма і образочок нічого собі.

Ось вона:

„Темна нічка невидненька
Сонце припікає,
Оселедець на яворі
Книжечку читає".

Подайте мені вісточку, шановний пїте, чи „узрю" я свою перлину між вашими самоцвітами, чи не „узрю"?...

Галактіон Чіпка.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": *„БЕЗЗАХИСНІ"*.

Ця фільма названа в оригіналі „Путьовка в жізнь" увійшла на екран всіх більших европейських кін. Її тема — доля радянських безпритульних дітей, що з причини сиріцтва, нужди або нестерпних домашніх умовин стають дітьми вулиці та живуть крадіжю й грабунками. Фільма показує спроби добродійних, державних установ спрямувати ці діти на здоровий шлях. При всій своїй педагогічній тезі вона тримає глядача весь час у напруженні своїм наскріз мистецьким виконанням. Тини, міміка, рухи, гра світла та тіней виявлені під орудою великого режісера.

Дописи.

КАЛУШ.

Шкільний плебісцит. Плебісцит з домаганням української школи переведено успішно в цілому повіті, за винятком двох громад з неукраїнським населенням та 4 громад, де є школи з українською мовою навчання. Село зрозуміло вповні потребу боротьби за свою школу, тож не зважаючи на перешкоди, виявилося вдвоєнню зі свого обовязку. Загальний вислід плебісциту в калуському повіті ось такий: 5.265 батьків у 62 громадах зголосило декларації з домаганням української школи за 7.554 дітей. Зокрема слід з признанням підчеркнути поставу батьків зі села Підмихайле, в якому війт-полък з дяком вся легалізувати декларації. Коляж спроба легалізування у нотарів не повелася з причини їх відмови, село на свій кошт спровадило до села судового урядовця; одначе він потвердив тільки частину декларацій, при чому до кожної мусіли декларанти додавати ще й стемпель по 1.65 зол. По ці декларації мусіли родичі йти за кілька днів до суду кільканадцять кільометрів, щоб їх собі особисто відібрати, бо так зарядив урядовець, відправивши делегацію, яка прийшла за деклараціями, з тічим. Шкільний інспектор також не хотів принять декларацій від делегації, натомість родичі мусіли особисто вручувати їх та додавати знову стемпель по 22 сот. до кожного рубрум. Остаточні коштн плебісциту в Підмихайлю перейшли суму 200 зол. У звязку з тим слід згадати про один, хоч і дрібний, але характеристичний випадок: Підмихайлин, які виходили зі суду з відібраними декларціями, зняв привагідний фотограф. Це дало притоку до полі ційних доходжень, а навіть переслухувань на поліції. Судячи по поставі селян з Підмихайля й інших сіл, можна сміло ствердити, що того роду перешкоди викликують наслідки зовсім протилежні бажаним.

Сумне явище. Якщо хто хотів би в Калуші закупити українську книжку, стрінувся би з дивним і рівночасно сумним явищем. Бо в українських крамницях не чайде ніякої книжки, байдуже якого змісту, а в жидівських книгарнях щонайвище букварі. Зате всякі розношники приїздять на торги зі „Сонниками" і „Пророцтвами Мнхальди", на які мають добрий збут.

Український театр ім. Тобілевича загостив на декілька днів до Калуша. Слід підчеркнути, що ставлені ним вистави мають, крім доброї гри, ту додатню сторінку, що починаються точно в означений годині, чим змушують громадянство хочби і маломісточкове до точности. Річ, яка у нас не бувала, та при добрій волі і відповідній дасться чейже громадянство переконати, що окрім обовязковости треба нам і точности.

Увільнення Кружків „Р. Ш." від стемплевих оплат. Калуське староство вимагало від Кружків „Р. Ш." в повіті, що вносили подання на вистави, стемплевої оплати 11 зол., не зважаючи на те, що на зарядження Воєводства всі окружні староства вже давно таких оплат не побирали. По старанних Повіт. Кружка староство на зарядження Воєвідства (по довгих вижиданнях) почавши від 14. січня ц. р. не побиратиме вже стемплевих оплат. Тому всі Кружки „Р. Ш." в повіті можуть уже вносити подання на імпрези до староства без стемпля.

КОЛОМИЯ.

Основання філії Т-ва „Зоря". Дня 25 грудня м. р. відбувався в Коломиї установчі збори філії Т-ва „Зоря", що гуртує в себе українських ремісників, торговців і промисловців. Збори відбулися так пізно з причини всяких перепон, які стояли на шляху до основання цього потрібного й корисного товариства. Після пояснення статуту збори вибрали головою філії Т-ва „Зоря" п. Андрія Стромецького, власника арт. шлюсарні. Є надія, що під його проводом нове товариство згуртує всіх наших ремісників і торговців у Коломиї.

—o—

СПОРТ.

З КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩАТАРСЬКОГО КЛЮБУ.

Дня 19. ц. м. уладштовує К. Л. К. клюбову прогульку до Медових Печер. Збірка в год. 13.00 на Погулянці біля ресторану „Погуляйка".

В суботу 21. ц. м. починається лещатарський курс для початкуючих на Кісельці. Збірка в год. 14.30 на Високому Замку, кінець трамв. лінії 4.

В неділю 22. ц. м. відбудеться цілоденна прогулька до Брюхович, збірка на головному дворці. Поїзд відходить 10.20. Взиваємо всіх членів до якнайбільшої участи.

Загальну міжклюбову прогульку зі спільною зимівкою пропонуємо на неділю 29. ц. м. Ближчі дані подамо пізніше. Присутність усіх лещатарів, зорганізованих у поодиноких клюбах і секціях, обовязкова. Виділ К. Л. К. запрошує рівнож і незорганізованих лещатарів (ок) до участи у прогульці.

На будуче всі інформації і звідомлення К. Л. К. будемо поміщувати на таблиці за вікном книгарні Н. Т. ім. Ш.

Урядові години Клюбу що вівторка і пятниці від год. 19.00.

ПОГОНЬ — ЧОРНІ 3:2 (2:2, 1:0, 0:0).

Змагання за мистецтво А-кляси, що їх вирішила не тяжкій боротьбі у свою користь гаківкова дружина Погоні. Видців 3.000. Суддя п. Саварин.

БІЛЯНС КАНАДІЙСЬКИХ ГАКІВКАРІВ.

Канадійська дружина гаківкарів „Едмонтон Супериорс" за час свого дотеперішнього турніру по Европі програла тільки одні змагання, а саме з репрезентацією Франції (0:3), яку у відплатних змаганнях побила 9:1 (3:0, 2:1, 4:0), а зремісувала теж тільки одні змагання (з БСЦ 1:1). Всі інші змагання канадійці виграли переважно високоцифрово. Загальне відношення воріт 137:26 у їх користь, значить: вислід кожної зустрічі був пересічно 5:1.

Нові книжки й журнали.

„W OBRONIE WOLNOŚCI SZKÓŁ AKADEMICKICH". Głosy: K. J. Arcbutowskiego; Osw. Balzera, Al. Brücknera, Fr. Bujaka i in. Kraków 1933.

—o—

БІРЖА.

ЗБІЖЖЕ.

Ціни біржові, ціни ринкові. Львоко Підволочиське: Пшениця дворська 27.75—28.25, пшениця 26.00—26.50, овес дворський 13.00—13.50, овес дв. замокний 11.25—11.75, житні висівки 5.85—6.10, пшеничні висівки 6.50—6.75.

Інші курси незмінені.

ГРОШІ.

Долар в прив. оборотах 8.92,25.

Валюти, девізи.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 123.75, 124.05, 123.44; Голяндія 358.70, 359.60 357.80; Льондон 29.96—97, 30.11, 29.82; Ню Йорк чеки 8.92.4, 8.94,4, 8.90,4; Ню Йорк кабель 8.92,8, 8.94.8, 8.90.8, Париж 34.86, 34.95, 34.77; Прага 26.43, 26.49, 26.37; Швайцарія 171.90, 172.33, 171.47; Берлін 212.15

Акції.

Банк Польський 82.50.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 18. І. 1933 р. за масло експортове та десерове прима 0·00 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., кожух 3·40—3·60 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 19. І. год. 7.30 веч. „Самум".

Пятниця, 20. І. год. 7.30 веч. закупл. вистава „Самум".

Субота, 21. І. год. 7.30 веч. „Самум" (Абон 6).

Театр Різнородностей.

Четвер, 19. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джіа".

Пятниця, 20. І. год. 7.30 веч. „Магія" комедія фант. Честертона (Абон. 6).

Кіна.

АДРІЯ: „Леві та Ска".

АПОЛЬО: „Рай підросткіе".

АТЛЯНТІК: „Безпритютні".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „Трансатлантік" і ревія „Парада моряків".

КОПЕРНИК: „Зунгу, пригоди малої люда й білої жінки".

МАРУСЕНЬКА: „Зунгу, пригода малолюда й білої жінки".

МІРАЖ: „Непотрібна".

ОАЗА: „Хай живе свобода!", ревія: „Шпрьжа то я!"

ПАЛЯС: „Дівчина й міліон".

ПАН: „Ронні".

ПАСАЖ: „Боротьба в підземеллях або Гайна 5 ключів"

ПРОМІНЬ: „Дівча з Пратеру".

СТИЛЕВЕ: „Вільні душі" й ревія.

УТІХА: „Дівча знад Волги", ревія „Веселий куток".

ХИМЕРА: „Гльорія" з Бригідою Гельм.

Закордонне радіо.

Четвер, 19. січня 1933.

Кенігсберг (217,1) 20.05 Чародійна скрипка, **Братислава** (278,8) 12.30 Концерт, **Бреслав** (325) 19.30 „Танго оглиняне" оп. Комітія, **Мілано** (331,4) 11.15, 13.35 Радіо орхестра, 21.00 Опера, **Гельсінгфорс** (368,1) 19.30 Спів, Ейнар Кенелєв, **Лайпціг** (389,6) 22.30 „Гофманові казки" оп. Офенбаха, **Букарешт** (394,2) 17.00, 18.25 Орхестра, 19.40 Опера, **Стокгольм** (435,4) 19.00 „Валькірія" оп. Вагнера, 21.30 Фортепян, **Рим** (441,2) 20.45 Концерт, **Зарембінстер** (459,4) 19.30 „Тангайзер" оп. Вагнера, **Мінхен** (532,9) 16.00 Солісти, 20.00 „Журналісти" комедія Фрайтага, 21.30 „Ле Іпд Галянт" оп. Рамо, **Будапешт** (550,5) 17.30 Рел. концерт, 21.30 Циг. орхестра, **Любляна** (574,7) 20.30 Оперові дуети й арії, 20.45 Куплети, **Харків** (937,5) 10.00, 18.40, 24.00 Концерт, 13.15 Українська музика.

Пятниця, 20. січня 1933.

Братислава (278,8) 10.20 Концерт, **Копенгаген** (281,2) 21.45 Пісні, **Гельсінгфорс** (368,1) 17.25 Спів, Аірі Оса, **Лайпціг** (389,6) 19.30 Лістів веч.р, **Рим** (441,2) 13.00, 20.45, 22.00 Концерт, 16.00 Скрипка, **Прага** (488,6) 17.05 Фортепян, 20.15 „Антигона" песа Софокля, муз. Мендельзона, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 16.50 Солісти, 20.15 Рубінштайнів концерт, **Рига** (525,4) 18.30 „Вільний стрілець" оп. Вебера, **Будапешт** (550,5) 18.15 Циг. орхестра, 19.30 Опера, **Харків** (937,5) 10.30, 13.15, 15.15 18.40 Концерт, 17.40 Легка музика.

Львівське радіо.

Четвер, 19. січня 1933.

9.45 Богослуження з Волоської церкви, 11.40 Огляд преси, 11.50, 12.30 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.12, 17.00 Грамофон, 12.35 Концерт, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.37 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Балачка про моду, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 „Гроші й капіталізація", 17.40 Відчит, 18.00 Легка музика „Лісова скрипка, Легка музика, 19.00 Всячина, Грамофон, 19.20 Комунікат м-ства хліборобства, 19.30 „Давні часи" опов. в гірничому діялекті, 19.45 Прес. радіовий денник, 20.00 Концерт, Спортові вістки, Прес. радіовий денник, 21.30 Авдиція, 22.15 Пісоньки з гітарою, 22.30 Танк. музика, 22.55 Комунікати, 23.00 Ретрансмісії із закордону.

Пятниця, 20. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 15.50 22.50 Грамофон, 13.20 Метеорольог. комунікат, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.35 Лекція англ. мови, 16.00 „Від гусячого до вічного пера", 16.15 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Ідеалізм Дж. Берклея", 17.00 Трубна орхестра, 18.00 Легка музика, 18.45 Комунікат для лещатарів, 19.00 Комунікат для лещатарів, 19.00 „Трагічний документ сучасности" (Спогади безробітних), 19.45, 22.45 Прес. радіовий денник, 20.00 Муз. балачка, 20.15 Симф. концерт, 22.40 Спорт. вістки, 22.55 Комунікати, 23.00 Танкова музика.

Оповістки

За оголошення редакція не відповідає

Склеп до винайму від вул. Сикстуської ч. 20 (Народня Гостинниця) від 1. лютого ц. р. 1239 3—3

Жертви для нещасної матері в золотих зложили: Збірка п. Льва Кульчицького, Львів 39.05, збірка п. Іванни Блажкевич 30.60, збірка Стрийщини 100, Д. К. 2, З П. 1, Л. К. 1.60, Крамарж 2, Р. Ястрембська 3, Громадяни Равн Руської 34 та закликують усе українське громадянство равського повіту складати жертви на ту ціль, село Волосівка 7, І. Мельник 1, „Темний" Волиняк 1.50, І. Іжиковська замість квітів на могилу нареченого 5, о. Гулеюк Берко 20 кч. (зол. 5.20), Пов. Союз Кооператив, Копичинці 25. — Разом з попередніми жертвами є зол. 871.45 і 2 долари.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЗНИЩЕНІ ПРЕДМЕТИ з правдивого або із китайського срібла — направляє посріблює старанно і дешево Мандль, Львів, Коперника 14, проти кіна. 1197 3—10

ВІЧНІ ПЕРА найдосконалше направляє „Прецизія" Рутовського 10 (в брамі).

ДОБРЕ проспериюча адвокатська канцелярія на провінції до відступлення за готівку. Зголошення Е. Н. Перемишль, почтова скритка 170. 1252 1—5

ПРОДАМ віллю І. п. з 2 мешканнями 4-кімнатними, комфорт, город. Околиця св. Петра. Без посередництва. Зголошення Адміністрація „Лічаків". 1253 —1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Ф-ма Фр. Сеземський

НАЙЛІПШІ СВІЧКИ СТОЛОВІ І ЦЕРКОВНІ. 9—10

1074

СЛУЖБА БОЖА

укладу

Й. КИШАКЕВИЧА

на мішаний хор

поручена Преосв. Митроп. Ординаріятом до вжитку церковних хорів продається по зол. 7.50 в Книгарні Шевченка, Львів 1249 Ринок 10. 1—3

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає такі свої видавництва:

Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild, Scherls Magazin, Algemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.

Адреса всіх видавництв:

BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41

У листах треба зазначувати:

Ausland-Abteilung. Місця платности в Польщі: Банк для торговлі та промислу, Познань (чекове конто в ПКО ч. 200,490), Почтове конто в Берліні: **Berlin, N-o 3.111.** 3—3

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ ВІЗКИ ДІТОЧІ

поручає дешево фабричний склад

МЕЧ. ВОЛКОВИСКИЙ

ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 5. Тел. 95—97

Металеві тапчани.

УВАГА! Ціни фабричні.

Вуголь зол. 36'—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 71-66. 1216 (Пошукує заступників). 5—10

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 14 (13.253). Львів, неділя 22. січня 1933. Pocztowe opłatę zaułacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

З уваги на непевність завтрішнього дня повинен кожний подбати чимскорше за обезпечення свого життя в однокому УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ „КАРПАТІЯ", ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменица).

Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий" у ЛЬВОВІ, РИНОК, ч. 10. ч. тел.: 433. — Конто Почтової Щадниці ч. 143.467. — (власна каменица при вул. 3. Мая ч. 15)
як Центральна Каса Українських Кооператив приймає вкладки ощадности, обезпечує їх у твердій валюті та помішує в наших кооперативах, щоби піднести господарський розвій українського народу.

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ 4. II. 1933. МЕДИКІВ 4. II. 1933.

ПОМІЖ ДВОМА ПЯТИЛІТКАМИ.

На маргінесі промов Сталіна і Молотова.

I.

Перша радянська пятилітка, що її проект виринув на початку 1927 р., а справжня реалізація почалась 1. жовтня 1928 р., скінчилася саме тепер разом із календарним роком. Тревала вона 4 роки і 3 місяці, хоча ці 3 місяці чогось промовчують у Радянщині, підкреслюючи гордо прискорене на рік темпо здійснення пятилітнього пляну.

Великий експеримент, до якого взялись більшовики на просторі шестої частини світу, заселеної дванацятою частиною мешканців земської кулі, — експеримент на найважнішому відтинку їхньої реформаторської діяльности, а саме при перебудові хліборобської країни на країну промислову, — цей експеримент, якщо його висліди будуть трівкі, чимало завдячуватиме свій успіх ідеї „пятилітки". **Ця пятилітка стала щасливою idée de manevre.** Вона зуміла засугерувати маси недалеким „добром", вона зуміла викресати в них цілу низку чеснот, як саможертва, віра, амбіція і т. ін. Янта-Полчинський, якого цікаві репортажі з Радянського Союзу друкувались недавно у „Вядомосцях Літерацкіх", у розмові зі співробітником краківського „Часу" завваг між іншим: „Ідея пятилітки за глибоко сидить у мілионових масах молоді, аби щонебудь могло її нарушити, — вона сама для себе є силою, що все торощить"...

Так. Але одно — ентузіязм для пятилітки і її життевого змісту, друге — брак заспокоєння найбільше примітивних потреб радянських мас. Більшовики, що приняли повністю „матеріялістичний світогляд", всупереч йому спекулюють увесь час на ідеалізмі, на посвяті мас, **і в цьому міститься справжній парадокс,** що на дальшу мету мусить бути грізний для їхнього режиму. Вже тепер розростається все більше опозиція навіть у колах найправовірніших комуністів, рідшають лави ветеранів жовтневої революції, одна по одній падуть зорі з більшовицького неба: після Зіновева, Каменева, Бухаріна — Риков, Смірнов, Томський... Не вважаючи на страшні наслідки, що їх спричинює відібрання партійного квітка (не лише моральна гільотина, але і присуд коротати вік серед „лишенців"), комісії для чистки партійних рядів ледви вспівають з роботою — її багато. Особливо на Україні, де насильне насаджування колективів і просто грабіжницька поведінка державних чинників, що вимітають всі хлібні резерви, настрожила проти них все населення, більшовики масово обвинувачують навіть здисциплінованих членів комуністичної партії у саботажі, помочі куркульським елементам, зриванні хлібозаготовок, і викреслюють їх за все те з реєстру членів партії.

Не хочемо накреслювати тут цієї великої кількости трудношів, що ними переповнена тепер радянська дійсність. Це занадто розширило б рямці нашої статті. Не збираємось теж ворожити скорого провалу червоної диктатури, бо самі мусіли здержувати сміх, коли читали новорічну відозву в. князя Кирила до „червоної армії", в якій цей кандидат на царський престол говорить про близьку годину визволення Росії від більшовицького деспотизму. Мовляв — внутрішня ситуація в Рад. Союзі є того роду, що більшовизм ось-ось лопне і червона армія мусить зберегти цілість Росії...

Саме тепер, коли зовнішнє положення С. Р. С. Р. значно покращало, коли є виглядн навіть на визнання більшовиків Зх. Державами П. Америки — заворотне темпо покінченої з кінцем грудня першої пятилітки на селі і в місті, в сільському господарстві і в промислі, довело радянських громадян справді до крайньої нужди, а з тим і до деяких актів розпуки. Це знову у свою чергу викликало репресії московського уряду. Шпенглер, автор славної книжки „Сумерк заходу", каже, що машина вбиває свого майстра, білу людину. Культ машини, що так сильно розгорівся на радянському сході, заступив потреби будня, потреби в харчах, одязі, мешканнях, — потреби найбільш примітивні, а без їхнього заспокоєння найбільший ентузіязм мусить погаснути. Недостаток з лихим дорадником. Через те й зародились нові надії серед російської еміграції.

Але треба признати, що кремлівські володарі все вміють завернути, коли бачать, що загнались у сліпий переулок. **Вони нищать носіїв опозиційної думки, зате їхню думку часто присвоюють собі і реалізують.** Вони готові радше зрезигнувати зі своїх ідей, ніж віддати чи ділитись владою. Скільки-ж залишилось комунізму сьогодні в Радянщині, про це зайво хіба говорити.

Промова, яку виголосив Сталін на обєднаному пленумі Центр. Комітету і Центр. Контр. Комісії ВКП 7. січня ц. р. з нагоди покінчення першої пятилітки і якою займемось окремо, викликала величезне зацікавлення не тільки на Радянщині, але й у цілому світі. **Сталін говорить дуже рідко.** Тим разом мовчав півтора року. Врешті відізвався, аби підсумувати досягнення закінченої пятилітки і заповісти початок другого пятилітнього пляну. Idée de manevre залишається далі, вона сама по собі щасливa. Нових пять літ — може навіть чотири — це вам не 10 і не 20 або й безнадійно більше. Нехай далеко сама, але все-таки вона є на географічній карті радянської пустині.

Сталін заговорив і хоч у його мові матеріял більш ретроспективного характеру (завдання першого року другої пятилітки представив Молотов), то проте висказав він теж думки дотичні 1933 року. Найважніші з них: **звільнення темпа нової пятилітки, поглиблювання дотеперішніх надбань у більшій мірі, ніж добування нових.**

В західно-европейській пресі появилася вістка, нібито вже було постановлено, що 20. ц. м. на засіданні Ц. Вик. Комітету Молотов виступить в імені уряду з пляном зміни внутрішньої структури Рад. Союзу і що нібито постанову цю тепер змінили на тайній нараді Сталіна з Молотовом і Ворошиловом. Бояться — мовляв — явної контрреволюції. Скільки тут правди — годі визнатись. Невесела радянська дійсність дозволяє на поширювання найфантастичніших вісток, бо хоч „крізи в СРСР нема", проте там багато гірше, ніж у державах, де криза царить неподільно і всевладно.

В. Север.

З голосів польської преси.

Адольф Новачинський і Леон Василевський.

„НЕ ЗЛЕТИТЬ КОРОНА ЗІ ШЛЯХОТСЬКОЇ ГОЛОВИ..."

Адольф Новачинський, „ас" ендецької публіцистики, зробив ендекам прикру несподіванку, — головнож ендекам галицьким: він здорово вилаяв своїх земляків за їх повну ігнораніцію у справах української культури та із свого боку підкреслив величезні позитивні вартости самостійного українського культурного дорібку. Мало того: він накинувся на польські культуряцькі установи за легковаження, недоцінювання і переочування творів українських учених, письменників і мистців, а вину за те скинув, зовсім слушно, на „чисто політичні причини". А що авторами тих „причин" є на 100 відс. польські ендеки, які так само на 100 відс. консервують наслідки тих причин — то Адольф Новачинський зовсім пророчисто, хоч не називаючи людей по імени, весь час дезавував ендеків; тих самих ендеків, які українську культуру національну трактують per „non est" і всіх зусиль вживають, щоб її до фактичного стану „non est" звести...

Зветься ота обширна стаття А. Новачинського *„Вернигора"*, а появилася у варшавському полудневому щоденнику *„АБЦ"* ще 1. ц. м. Починає автор від похвали під адресою польського поета Чеховича, що взявся перекладати Павла Тичину.

І в Празі і в Ковні існують вогнища чи пропагандові експозитури русинського (українського) (автор уживає постійно такої подвійної термінольогії — Ред.) культурного розвитку. У нас, із чисто політ. причин широко відомих та нормуючих всілякі взаємини анормально, нема буквально найменшого поняття, що там пишеться і що там твориться у майже семимільйоновому „комплексі" наших співгромадян".

Вказуючи на захоплення польської публики жидівськими письменниками (Аш) та театр. пєсами („Дибук") — автор дивується, чому польська публика не знайомиться з творами повістевої і сценічної літератури української, яка те суперництво може знаменито витримати. Переповідає передвоєнні наукові і літературні польсько-українські взаємини (Оркан, Виспянський, Третяк, Леон Василевський), каже про перерив усяких звязків наслідком війни та повоєнних відносин, вкінці стверджує, що нині українською літературою, музикою, малярством, музейництвом, народнім мистецтвом, театром — займаються уже не лише литовці й чехи, але й англійці, французи та німці, канадійська та американська преса — „зате Варшава ані ду-ду".

Адольф Новачинський, називаючи себе „лайком" і в тих справах „не-спецом" — хоче „указати дорогу компетентним і заінтересованим". Вказує її в той спосіб, що наводить довгі реєстри прізвищ та установ із ріжних ділянок української культури. Отже: галицькі й наддніпрянські музеї та ті безцінні скарби, які в них зібрані; малярі, їхні організації, видання, виставки й успіхи на рідній землі та в широкому світі; літературні періодики: наукові й белетристичні твори — і т. д. і т. д. Не всі дані, наведені автором, зовсім вірні; деякі переплутані, деякі неправильно насвітлені, деяких вартісніших речей не згадано, інші менш вартісні не зовсім заслужено підкреслено. А проте в усьому тому досить хаотичному матеріялі видно щиру волю автора зібрати якнайбільше інформацій про українську культуру та щире здивування її великими вартостями.

З побіжного й принагідного нарису бачимо, що можна у тому всьому „новий світ" відкрити, пізнати, виробити собі думку про всі можливости й евентуальности у будучині та про культурний стан у теперішньому... Нікому не здіймить з голови шляхотська корона, коли оглянє львівський музей, де зібрано до 200 ікон, деякі із XV. ст. Якщо найдеться том таких добрих повель, як колись Стефаника „Кленові листки", варта перекласти їх хочби для тих, які не насолоджуються тепер перекладеними уже кри-

А. Пясецький С. А. Краків
Фабрика чекольди
по учає: у великім виборі безконкуренційні роди сметанкової, молочної десерової чекольди, як також різносортні карамельки і цукри. Не шумною рекляною, дарунками у виді дьосів шестя, боксми і т. ін., але якостево знаменитими виробами, приготованими з гарантованих чистих сировин хочемо здобувати признання найліпших кол, даючи одночасно своїм виробам приступні ціни.
Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

міналій, фекалій, копролалій. Ходимо юрбою на совітські фільми, то від біди моглиб і якусь українську пісу побачити на сцені, чи українську фільму скомпонувати й накрутити. Автольогію молодої української поезії теж можна би стравити, не давлючись. Уладили виставку різьб і образів у Парижі, де не роблять з вівса ряжу, то й у Варшаві ми оглянулиб її собі спокійно...

Після усіх тих розумних слів — вже трошки більш по ендецьки звучить зворот на тему імперіялістичних теорій „Юнака", який чейже не є органом науковим, літературним чи мистецьким. Всеж, той устуи статті не обнижує вартости цілого її „тенору", яким є охота пізнати українську культуру та її — шанувати.

ЧОМУ?!

Про новий польський журнал (місячник) під назвою „Бюлетин Польсько-Український", якого перше число вийшло у Варшаві в листопаді мин. року, а друге маємо ось тепер перед собою, — треба буде написати кілька слів окремо. Нині згадаємо лише, що це журнальчик дуже цікавий, редагований живо, підходить до української проблеми пристойно, хоч ще не зовсім ясно і зрівноважено, та що репрезентує нову групу польських гейби-політичних романтиків, які проте надто реально глядять на сучасні національні відносини у Польщі, щоби з ними погоджуватися.

У другому числі того „Бюлетину" находимо — після короткого редакційного елегійного вступу на тему останнього нового загострення настроїв — статтю Леона Василевського п. н. „За шляхи порозуміння". Це — мабуть — одна з найкращих статтей того старого польського політика й публіциста, яку ми читали в останніх роках. Писана — очевидно — з польського патріотичного становища, але стаття гідна і розумна.

Перестерігаючи польських молодих ідеалістів перед надто рожевими надіями на успіхи їхньої пресової акції, автор пригадує історичні польсько-українські спори за територію, за кордони, та стверджує існування взаємних вимог, яких — взаємно — обі сторони не можуть прийняти. Тому радить не казати про питання міждержавних польсько-українських відносин і т. д., лише про той цілий ряд справ, які вже нині треба полагодити у Львові, Станиславові, у Бересті і Луцьку...

На жаль, українці не можуть нині говорити з нами „як вільні з вільними та рівні з рівними". Тому на нас, поляків, паде передусім завдання створити умовини, в яких і польсько-українські відносини вийшлиб на нові шляхи, бажані для обох сторін.

Автор є проти творення безвартних формул, які ще й викликують (слушне) підозріння, що вони є лише тактичним викрутом.

Що кому прийде нині з того, що висловимось якнайбільш ентузіястично за самостійністю України аж по Кавказ, коли в справах, розмірно досить дрібних, які проте заторкують наш стан посідання, будемо кермуватися готентотською моралею? Чи бачучи, що в тих щоденних справах керуємося непередбачливим обміркуванням спільних інтересів дальшої будуччини, але загумінковими мотивами, опертими на тісному національному еґоїзмі, не звернуться вони до нас з закидом, що радо жертвуємо заглобівські Нідерланди, бо це нас нічого не коштує?

Опісля іде черга багатомовних запитів під адресою керманичів польської нац. політики й усіх поляків:

„Чому напр. постанови нашої конституції, які запевнюють рівноправність українському населенню, остають на практиці так часто мертвою буквою? Чому молодий українець, що скінчив українську державну гімназію, мусить їхати на вищі студії конче до Чехословаччини, щоби щойно після їх тамошнього скінчення працювати успішно на своїй рідній землі? Чому на Волині нема майже зовсім українських шкіл, хоч українська людність творить там величезну більшість, і чому існує там двомовне навчання навіть у тих школах, в яких цілковито нема польських дітей. Чому виквалїфікований і льояльний учитель українець може вчити польські дітн на Поморю чи в Кельцах, але часто не може вчити польських дітей у селі, з якого сам походить? Чому в Київі, Харкові й Одесі виходять коштом наїздницького совітського уряду не лише агітаційні брошури, але й сотки українських наукових творів, коли в бюджеті Річпосполитої нема ані сотика на Т-во ім. Шевченка у Львові? Чому у польській державі ведеться у православній церкві україножерчу російську політику супроти українців?!

Автор має повну слушність, коли вважає щиру відповідь на ті запити далеко більше вартною від усіх політичних формул.

Перед новою сесією Союзу Народів.

Нова сесія Союзу Народів, що має розпочатися на днях, викликує покищо дуже мале заінтересування в інтернаціональних колах Женеви. Заінтересування цього не збільшив і останній наступ японців на південь від великої стіни та здобуттяШанг-Кай. Куаню, що тут вважається початком заняття цілої провінції Йеголь. Події на Далекому Сході безнадійно перегнали відомі заходи Союзу Народів. Формально в Женеві займаються далі японсько-китайським конфліктом. Китайська делегація подала до Союзу Народів традиційний протест проти нового нападу японців. Японський уряд зі свого боку відповів традиційними запевненнями, що Японія не має жадних заборчих плянів і не має найменшого наміру продовжувати наступ на Пекін чи на Тієн-Тзінь. Щож до Шанг-Кай-Куану, то його занято лише тому, що там концентрувалась китайська армія, готуючись до наступу на Манджурію. Таким чином події на Далекому Сході розвиваються, поминаючи Союз Народів. Фактично Китай виконує вже свою погрозу перевести загальну мобілізацію та боронитися власними силами проти японського наступу. На Далекому Сході фактично провадиться війна. Північ та Південь Китаю єднаються у спільній обороні. Представники Китаю в Женеві післали телєграму до китайських генералів, закликаючи їх перевести всі заходи, потрібні для оборони держави. Страшні морози стримують тим часом розвиток воєнних операцій, але з весною війна запалає знов. І хто знає як довго вона буде ізольованою.

У Женеві тимчасом на першім пляні стоять справи економічні. Але праці конференції в справі заведення сорока годин праці на тиждень не обіцюють успіху. Зл. Держави формально не беруть у них участи, покликаючись на те, що в Америці праця фактично й так скорочена. Радянщина не бере участи ніби тому, що тут не обговорюють інших справ, у дійсності ж у тому, що не бажає якихось обмежень примусової праці. Найбільше уваги притягають до себе праці підготовчого комітету до економічної конференції у Льондоні, від якої сподіваються заходів, що причиняться до поборення світової кріси. Але надіятись більших успіхів на економічному терені ніж на політичному причин властиво нема.

(Укр. Бюро в Жен.)

Французький страх перед Німеччиною.

ПАРИЖ, 20. І. ПАТ. Б. премієр Еріо виголосив учора відчит про міжнародне положення Франції. Торкаючись французько-німецьких взаємин, промовець вказував на небезпеку, яку представляє для Франції Німеччина з її 62 і пів мільонами мешканців у порівнянні зі 40 мільонами людности Франції. Німеччина, якою править ґенерал ф. Шляйхер, що мілітаризує німецьку молодь і святкує всі воєнні й цісарські роковини, мусить непокоїти Францію, пригадуючи їй минувшину. Франція мусить зробити все для забезпечення мира. Опісля Еріо вичислив справи, які стануть незабаром актуальними у взаєминах обох країв. Першою умовиною добрих французько-німецьких взаємин мусить бути моральне розброєння Німеччини та аліквідування справи аншлюсу, якою Німеччина хотіла би зміцнитися 7 мільонами австрійських німців.

З мряковиння Волині.

Чи кінець реґіоналізму?

Волинь, 11. І. 1933 р.

І.

Як уже повідомляло „Діло", всі волинські санаційні часописи скомасували з новим роком в один тижневик „Волинь". Цей тижневик безумовно є голосом тих чинників, які дають напрямок сьогоднішній політичній лінії на Волині. Тому передову статтю „Волиня" в ч. 2 п. н. „Креси", що має всі признаки програмової статті, не можна обійти мовчанкою.

Голозний мотив згаданої статті такий:

„Справа східніх земель Річпосполитої **не може бути трактована, як завдання звичайно реґіонального характеру.** Ця справа, в силу ваших великих історичних традицій і завдяки своїй природній (?) динаміці, буде творити в нашій державі одно з основних і винятково актуальних завдань.

Минуло всього чотири роки, як була проголошена й широко розреклямована „нова політична правда" на Волині — **реґіоналізм:** спільні „хати", мистецтво, культура й „котьолок" чи пак — економічне життя. А сьогодні ті самі чинники кажуть, що, мовляв, усе це дурниці. Є вищі завдання, що випливають з великих (!) традицій і динаміки...

Українське громадянство Волині відразу зрозуміло порожнечу й оманливість реґіоналізму. Але як сьогодні виглядають усі ті одиниці, які повірили, що за цим сірим мряковинням ховається краща доля українського народу?

Щоби краще й повніше зрозуміли це українські неофіти „реґіоналізму", зацитуємо деякі місця із згаданої статті, а саме: про підстави до такого присуду реґіоналізмові й висліди з нього на будуче.

Підстави, як сказано в статті, в історії, традиції і „динаміці", а не в якихось соціяльно-біольогічних, етичних, правних чи просто в практичних нормах, а саме:

„Встала з могили польська державна рація, а з нею встали, в наслідок традиції вашої історії (далюф), великі справи, що творять зміст нашого життя й державного розвитку. Одною з них без сумніву є справа східних „кресів" Річпосполитої".

А далі:

„Організичний звязок Польщі із східними кресами"... „уформлення життя цих земель"... „творення

Даром
2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.
Почтові висилки відворотно.
Хто поєдначить цей вирізок отримає 9-ий ножик безплатно.

ДЛЯ ДІТЕЙ, ЯКІ НЕ ЗНОСЯТЬ ТРАНУ

магістра А. БУКОВСЬКОГО,
що має в собі вітамінові чинники
ЗБІЛЬШУЄ ВАГУ ТІЛА
ПОПРАВЛЯЄ АПЕТИТ
ПОБУДЖУЄ ПЕРЕМІНУ МАТЕРІЇ.
Вистерігатися безвартісних фальшивих виробів і підробок.

Живі риби всі купують у першій гігієнічній продажі живих риб, маринатів і делікатесів у відомій фірмі
Бернард Ціммерман, Львів, ул. Леґіонів 43. Тел. 59-57
„ Старозакономна 2. „ 71-54

КООПЕРАТИВНА ПЕКАРНЯ
„Золотий Колос"
ЛЬВІВ, КУЛЬПАРКІВСЬКА 22, Тел. 32-53
поручає щоденно свіже різнородне печиво по низьких цінах. До набуття у всіх складницях Нар. Торговлі, Маслосоюзу і українських склепах. Замовлення полагоджуються в кожній порі разом з доставою.

органічного взаємодії між тим, що польське, і тим, що польським — у значінні походження — не є"... „зникнулася можливість відбудови в тому (місцевому) житті властивих йому цінностей" (?)... „Такою спільною справою (для всіх „кресів") є завдання польської (а не регіональної) культури"... „урегульованим в нашій державі православного ісповідання" (?)... „завдання освітньої політики, перебудова рільного устрою й т. д...

Досі писала так лише ендецька „Земя Волиньска", що вмерла одночасно з народженням „Волиня". Чи часом її душа не переселилася до нового санаційного часопису й не проголосила смертного присуду регіоналізмові й звороту до „великих традицій"? В кожному разі факт залишається фактом: з могил виходять стародавні тіні.

І чогож вони бажають собі для відновлення „великих традицій" Заглоб і пущення в рух спинених історією „динамомашин"?

Висловлене це в кількох дуже виразних словах: **„позицій в державному бюджеті на справи кресів"**. Щоби злагіднити такий різкий скок з висоти „історичних традицій" до скарбової каси, „Волинь" просить: бодай „узгляднення в бюджеті спеціяльно важних з загально державного погляду „кресових позицій".

Словом: грошей на ведення вже не регіональної, а загально-державної політики. Само собою розуміється, в першу чергу — на видавництво „Волиня".

А потім:

„З загально державної точки погляду шкільництво на наших кресах вимагає виняткового прихильного трактування (!)".

Розуміється, тут говориться не про українське шкільництво й не про прихильність до зложенних шкільних деклярацій.

А далі:

„Не менше яскравою позицією є політика зміни рільного устрою і т. д.".

II.

Хіба це не хаос, не мряковиння, що цілковито обезформлює життя нещасної Волині?

По вулицях плентаються зредуковані й безробітні. Бідняки вже не мають хліба. Крадіжі стають останнім „варстатом" для безробітних і голодних. Рільництво завмирає. Комунальні господарства переживають сухоти. Незадоволення серед мас швидко зростає. Бракує повітря для віддиху, як перед хуртовиною.

І в цьому мряковинні життя встають з могил волинські Заглоби та витягають руки до скарбових скринь і шаф за грішми на „реституювання" страшних, з погляду сучасности, традицій і страшних чинів минувшини.

Що „меншинні" досвіди народів! Що новітні умовини життя! Заглоби, практика дідів-прадідів — ось джерело...

Але джерело мряковиння, жаху й бурі.

Senex.

Інтервенція Америки на Сході.

У справі японсько-радянського конфлікту на Далекому Сході зайшли два нові факти. Передовсім Зл. Держави рішили інтервеніювати, даючи інструкції своїм дипльоматичним представникам у Льондоні, Парижі й Женеві, щоби вели політику пошанування міжнародніх зобовязань й невизнавання нової манджурської держави.

Ця вістка викликала в Женеві велике вражіння, тимбільше, що вона зустрілася з відповіддю Японії, яка не годиться на участь Зл. Держав у дальшій мировій акції Союзу Народів, та відкидає всякі компромісові проповиції комітету 19-ох, що займаються китайсько-японським конфліктом.

У звязку з тією відповіддю Японії комітет 19-ох задумує замкнути справу конфлікту на Далекому Сході, описуючи остаточний рапорт, який містив би поручення, оперті на відомому рапорті манджурської комісії Літона. Цей рапорт, як відомо, є для Японії неприхильний. Зладження остаточного рапорту Союзом Народів зробило би кінець дальшій мировій акції в японсько-китайському конфлікті і могло би дати в практиці Китаєві вільну руку супроти Японії.

Замерзло 380 китайських вояків.

Як повідомляють із Шанґаю, японські стежі найшли в горах Такушан на корейській границі 380 замерзлих китайських вояків. Був це відділ, якому японське військо відтяло відворот і який шукаючи виходу, дістався на сам вершок гори. З того місця китайці ставили 14 днів завзятий опір японцям. Врешті найшли їх замерзлих, з крісами в руках, готовими до стрілу.

ПРИ ТЕРПІННЯХ СЕРЦЯ та звапнінні посуд, вахливі до удару і апоплектичних атак, натуральна гірка вода „Franciszka-Józefa" запевнює лагідне випорожнення без напружування. Поручувана лікарями.

Турецькі замисли.

Турецькі урядові кола обмірковують проект перемінити мечет св. Софії в Царгороді на музей византійського мистецтва. Тим способом турецький уряд хоче скинути зі себе перед заграницею підозріння магометанського фанатизму й турецького націоналізму. Одночасно хоче стягати до Царгороду чужинних туристів, зібравши в тому музеї всі скарби византійського мистецтва, розкинені досі по всіх містах Туреччини. В Царгороді думають, що цей проект дасться легко зреалізувати, як свідчить справа давньої візантійської церкви св. Ірини, переміненої на військовий музей.

Відкинені виборчі протести.

Найвищий суд у Варшаві розглядав 18. ц. м. справу 5 протестів, зголошених українцями й польськими партіями Центролеву против висліду виборів до сойму з округи ч. 55 (Золочів, Збоїв, Камінка Стр., Броди, Радехів, Бібрка, Перемишляни, Рогатин, Жидачів, Бережани). Найвищий суд відкинув усі протести.

КУЗИНКО
купи щось у перфумерії
ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 7.
Якщо покличешся на оце оголошення, дістанеш для мене
ДАРОМ
гарне ЙО=ЙО „Сальферс".

Російський федералізм.

Під таким титулом приносить „Журналь де Женев" дуже симптоматичну передову, пера відомого Віляма Мартена з нагоди десятиліття перетворення Радянщини у федеративну державу. Радянський федералізм побудований на цілком іншій основі, як у Німеччині, Зл. Державах чи у Швайцарії. Доля націй старої Росії була ріжна, деякі з них вдержали свою самостійність, а інші втратили її, як „нещаслива Україна, засмучена Грузія, Азербейджан та інші". Національні рухи примусили радянський уряд завести федералізм, але він міг зробити це тим лекше, що основою держави для більшовиків є не спільність мови чи національна єдність, а спільність суспільної концепції. Формою федерації радянської є гегемонія одної держави над всіми іншими. Під формою відмінности кожної республики ховається в дійсности жахлива одноманітність. Незалежність на терені уживання рідної мови має справді неважне значіння; коли Росія повернеться колись у ліберальну державу, єдність державної мови не дасться вже ніколи привернути, коли вона западеться в хаос, тепер є вже зародки майбутн. держав. Булоб хибно думати, що сфедеровані держави можуть робити, що хочуть. Навідворот: автономна в них лише адміністрація під більшовицьким доглядом. Але ані адміністрація ані навіть уряд на Радянщині тепер нічого не значать. Силу має лише партія. „А вона ані федеративна, ні децентралізована. Вона паскрізь централізована в руках її шефа, Сталіна". Всі республики терплять подвійне поневолення: диктатуру партії та одноманітність соціяльної концепції. Деж тут федералізм? *(Укр. Бюро в Жен.)*

Комунікат Союзу Українок.

Головний Виділ Союзу Українок у Львові подає до загального відома, що на своєму засіданні в дні 16-го січня 1933 р. порішив одноголосно на основі § 25 б) свойого статута **виключити п. Дарію Бабюкову** з Рогатина з членів Союзу Українок за її шкідливу для Товариства діяльність.

За Головний Виділ Союзу Українок у Львові:
Мілена Рудницька в. р. голова,
Олена Шепарович в. р. за секрет.

Свято Йордану у Львові.

Львів, 20. січня 1933.

Як у попередніх роках, так і цьогорічне водосвяття стягнуло величезні маси народу, що заповнили щільно не тільки ту частину ринку (район Нар. Торговлі й аптики Терлецького), де відбувався обряд свячення води, але буквально цілий ринок з усіх чотирьох сторін. Причинилася до цього очевидно не тільки величезна популярність того свята серед львовян і давня традиція, по якій свято Йордану відбувається від незапамятних часів на львівському Ринку, але й розмірно добра погода і відсутність морозу.

Свято почалося богослуженнями у всіх львівських церквах. Найторжественніше випало воно в церкві Преображенській, де архієрейську Службу Божу відправив Преосв. д-р Бучко. Після заамвонної молитви рушив у 10. год. процесійний похід з церкви на Ринок, а з ним процесії з усіх львівських церков під проводом свого духовенства. Впадали в око особливо пребагато вишивані хоругви і фелони та прапори українських установ.

Акту водосвяття довершив Преосв. еп. Бучко в асисті всіх членів митрополичої капітули і численного духовенства, після чого поблагословив зібрані маси. По закінченні водосвяття рушив церемоніяльний похід з поворотом до Преображенської церкви. В поході, що робив незвичайно імпозантне вражіння, бачили ми представників наших культурно-освітніх та економічних установ, великі ряди членів товариств: „Зоря", „Сила", „Воля" (з прапорами), „Міщанське Братство", „Будучність", студентське т-во „Обнова", „Марійське Т-во Пань" і ін. Співав, як щороку, великий хор питомців, грала орхестра „Зорі". Цілий ринок гомонів від прекрасних арій українських колядок і щедрівок, співаних чи то хорами чи учасниками поодиноких процесій. Образ справді незабутній!

В часі свята весь рух у центрі міста був припинений. Порядку ніде не нарушено, тільки вже після покінчення водосвяття, коли духовенство відступило від криниці, пустив хтось з юрби у повітря три голуби з червоними транспарентами. Це вперше у святі Йордану виступили з того роду демонстрацією львівські комуністи.

*

В тому самому часі відбулося ще водосвяття для вояків греко-кат. обряду львівського гарнізону перед статуєю Матери Божої на Марійській площі. В цьому святі взяли участь представники військовости і цивільної влади. Були теж делегати деяких москвофільських установ. Відправляв військовий священик Озінкевич в асисті о. Яросевича і Яворського та кількох латинських військових капеланів. Грала орхестра 40. п. п., почесний відділ віддав три сальви. В цьому році ніякого хору у цьому святі не було.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна прислати почтовими марками.

СТРАЙК АВТОБУСОВИХ РОБІТНИКІВ.

ЛЬОНДОН, 20. І. ПАТ. Около 3.000 автобусових робітників у Льондоні почало нині страйк наслідком уведення в життя нового плану поділу служби. Робітники, заняті в Сіті, що живуть на передмістях, відчувають у звязку з цим деяку невигоду.

ЗРЕДУКУВАВ СВОЮ ПЛАТНЮ.

Президент Франції зредукував свою платню на 10 проц. Платні міністрів зредукують також на 10 проц.

ВІДЛЕТІВ НА РЯТУНОК І САМ ПРОПАВ.

ЛЬОНДОН, 20. І. ПАТ. Капітан Говп, що відлетів шукати пропавшого летуна Гіклера, пропав тепер сам в околиці Ветергорна.

НОВИЙ НІМЕЦЬКИЙ ПАНЦИРНИК.

У Кільонії спустили на воду новий німецький панцирник „Дойтшлянд".

ПРОДАВАЛИ ПАМЯТКИ СТАРОВИНИ.

АТЕНИ, 20. І. ПАТ. Цілі Атени схвилювалися на вістку про сенсаційну аферу нелегальної торгівлі памятниками старовини. Аферу викрили наслідком газетної новинки проф. Арвантіноса. Арвантіпос обвинуватив Метрополітен Мюзеум у Ню Йорку, що нелегально купив вивезеного з Греції, величавого на 2 м. високого Аполя. Кустош Нюйорського Нац. Музею сказав, що статую викопали в Атиці.

На основі тих ревеляцій грецька поліція виспідила, що гурт селян з околиць Маркіза та Коропі систематично розкопував руїни в Анависос в Атиці, де був старий цвинтар з микенської доби. Знахідки продавали антиквареві в Атенах, Русу.

Літом 1932 р. тамошні селяни викопали недалеко Малісургу в Анависос мармурну статую, яку продали за 100.000 драхм антиквареві Русу. Русу насамперед розібрав статую на кілька частин і вивіз їх крадьки за кордон та продав за 300.000 долярів Метрополітен Мюзеум у Нюйорку.

Слідство виявило, що кілька літ тому той сам Русу вивіз до Німеччини статую Аполя та продав її за 1.800.000 золотих марок.

Найдені підчас ревізії у Русу та його спільників старинні предмети сконфіскували та передали до археольогічного музею в Атенах. Ведуть далі слідство, яке стає щораз сенсаційніше.

НОВИНКИ

— **До відома львівського громадянства.** В неділю, 22. січня ц. р. в 10. год ранку відбудеться в архикатедральній церкві св. Юра у Львові архиєрейське богослуження в наміренні українського народу. Надіємося, що українське громадянство візьме масову участь в цьому богослуженні.

— **Виступи М. Голинського у Львові.** До останньої новинки під тією назвою додамо, що М. Голинський виступить в опері „Аіда" (Радамес) не 26, як було подано, а в неділю 29. січня (3-я година попол.).

— **Вистави українського театру у Львові.** До Львова приїжджає 27. ц. м. на чотири вистави трупа театру ім. Тобілевича, що належить до Кооперативи Український Театр у Львові. Трупа гратиме у салі театру Ріжнородностей (Народній Дім). У репертуарі є три новинки: американська комедія „Роксі", що мала у свій час величезний успіх на сцені львівських міських театрів і дві оригінальні песи „Бояриню" Лесі Українки та „Мотрю", інсценізовану перерібку з повісти Б. Лепкого, Лужницького-Лісевича.

— **Виклади у Т-ві „Зоря" у Львові.** В неділю 22. січня ц. р. в год. 12. в полудне відбудеться в Т-ві „Зоря" при вул. Вірменській 25 відчит інж. Романа Білинського п. н. „Психотехніка і її применення у промислі і торговлі" — для членів і їх родин та запрошених гостей. — Пополудні в 5. год. для ремісничої молоді проф. д-р М. Панчишин виголосить реферат від Гігієнічного Товариства „Про туберкульозу" зі світлянним образами.

— **Французька фільма українця.** 17. січня, як довідуємось із паризької преси, відбулась прем'єра першої великої праці нашого земляка, кінового режісера Евгена Деслава „Райська птаха". Оригінальний текст появився спершу в Америці. Тепер ця фільма йде одночасно у найбільшому кіні в Парижі та Льондоні. Акція фільми відбувається на Таіті; в головній ролі Дольорес дель Ріо.

— **Український композитор у львівській фільгармонії.** Найближчий симфонічний концерт львівської фільгармонії під дир. А. Должицького буде особливо цікавий для українського музичного світа. Поруч із творами Баха й Моцарта — вперше буде виконана „Суіта" Антона Рудницького для великої орхестри. Цією точкою програми диригуватиме сам композитор. У концерті виступить також, як соліст, піяніст Гі Мерріне (Нова Зеляндія). Концерт відбудеться у Великому Театрі у Львові в середу 25. ц. м.

— **Український концерт у Брюсселі.** Дня 11. лютого відбудеться у Брюселлі заходом концертового товариства Ляверінс вечір українських пісень і танків на дохід українських студентів лювенського університету. Хори під орудою Р. Степаняка відспівають думи, коляди, щедрівки та народні пісні, а танці виведе І. Логин. Після концерту забава.

— **Обікрали кооперативу „Пласт".** Минулої ночі невисліджені злодії вломалися до кооп. „Пласт" у Львові, Городецька 95., звідки забрали черевиків і іншого спортового знаряддя на суму кількасот золотих. Шкода обезпечена в „Дністрі".

— **„Курер Вечорни",** новий польський щоденник, почав виходити у Львові з днем 19. ц. м.

— **На доживлювання шкільної молоді.** Управа м. Львова призначила 16.000 зол. на доживлювання бідної молоді при 50 міських народніх школах.

— **Болгарський вплив на початки українського мистецтва.** На таку тему виголосить в українському науковому інституті в Берліні виклад Дм. Антонович, проф. українського університету в Празі.

— **Землетрус на Покутті.** В четвер, 19. ц. м. дався чути в Коломиї і на цілому галицькому Покутті легкий землетрус. Після глухого гуркоту люди відчули одно потрясення, при чому задеренїли у вікнах шиби і заколихалися в мешканнях меблі. Долівка дрожала як при переїзді вантажного самоходу. Землетрус тревав 3 до 4 секунд.

— **Податкові залеглости в Польщі.** Обчисляють, що податкові залеглости в Польщі досягають загальну суму 1 міліярд 400 міл. зол.

ЛЕЩАТАРСЬКІ ВІТРІВКИ,
штани, жакети, рукавиці, сорочки і т. ін. продукує і продає по цінах фабричних: Фабрика білизни та охоронних одягів „РЕНОМА", Львів, Слонечна 9. Відпродавцям даємо знижку.

— **Арештування комуніста.** Політична поліція у Львові перевела ревізію в мешканні студента політехніки Володимира Біласа. Найшла комуністичну літературу й рукописи, приготовані для комуністичного часопису, що має виходити у Львові. Біласа арештовано.

— **Кара на екзекутора-душегуба.** Окружний суд в Коломиї засудив на 2 і пів року вязниці екзекутора зі Снятина, Йосифа Дзялинського, що підчас стягання залеглостей застрілив з револьвера на подвірі наймита гр.-кат. пароха з Русові.

— **Пожежа фабрики.** При вул. Зеленій ч. 20. у Львові згоріла фабрика карт до гри „Карпаліт". Шкоду обчисляють на міліон золотих. Фабрика була обезпечена на 70 тисяч долярів. Причиною пожежі був недокурок папіроски, кинений необережно робітником.

— **Піч замість огнетревалої каси.** Маєр Гандельман, купець в Сульмежицах біля Ченстохови залягав з більшою сумою податку. Побоюючись екзекутора, ховав гроші і цінні річи до печі. З часом найшлося в тій касі 600 зол. готівкою, два векслі по 2 тисячі зол. і біжутерія на загальну вартість 10 тисяч зол. Недавно мати Гандельмана, не знаючи про сховок сина, хотіла огріти на ніч кімнату і запалила в печі. У вогні пропав цілий скарб купця.

— **Цісаревич хоче бути вченим.** В Берліні пробуває від кількох тижнів син б. австрійського цісаря Карла, архикн. Отто Габсбург під іменем князя Ф. Бар. Він скінчив правничі студії на університеті в Левен і пише в Берліні докторську працю з міжнар. права. Свому окруженню каже, що політикою не займається і хоче посвятитися науці.

— **Корабельні катастрофи.** На Червоному Морі згорів норвеський корабель „Таронга", що віз 12 тисяч тон австралійської бавовни. Залога врятувалася. Слідство в справі пожежі французького корабля „Атлянтік" ствердило, що вогонь повстав правдоподібно наслідком короткої електричної злуки. Пожежа вибухла після морської бурі, що ушкодила корабель в багатьох місцях.

— **Ріжні вістки.** Президент французької республики Альбер Лебрен з нагоди Нового Року помилував 206 засуджених військовими судами; ще 267 справ він має розглянути. — У 1935 р. буде у Парижі зїзд американських учасників великої війни; на зїзд приїде з Америки 20.000 осіб. — Де Валєра висловився у своїй виборчій промові, що передбачує повне відокремлення вільної ірляндської держави від Англії. — У ріжних містах Барцельони вибухло 18 бомб підкладених синдикалістами - революціонерами; матеріяльні школи великі, людських жертв нема. — В Італії в місті Кальтаджіроне викопали 50 кістяків, яких походження вчені означують на час 2000 літ перед Христом. — У Москві помер у 71 р. життя головний диригент опери Вячеслав Сук. — Вулькан Кракатав знову вибухає; одночасно на морі лютують бурі. — У Ротердамі згорів театр „Арена". — Два радянські криголоми „Ленін" і „Руслан" доїхали до „Малигіна", що застряг із залогою серед ледів; через бурі не можна покищо його спасти. — За 15. і 16. січня на французькій Рівіері було 8 самогубств. — Нюйорському банкирові Орляндо Гарріманові вломники забрали дорогоцінностей на 50.00 дол.. — Уругвайська преса приносить вістку, що Троцький звернувся до уругвайського уряду з проханням дозволити йому поселитись у Монтевідео. — У Чіле уряд ставить законопроєкт про передачу дрібним хліборобам усіх великих маєтків у краю.

— **Столиця гарамантів.** Італійський професор Фробеніюс, що їздив в урядовій експедиції до середньої Африки, найшов у віддалі двох днів їзди від Убарі руїни міста, що мали всі ознаки предавньої цивілізації. На думку Фробеніюса це столиця народу, про якого згадує Геродот, — гарамантів. Гараманти жили там 9000 літ перед Хрестом і мали високу культуру, чого доказом є мистецькі рисунки на стінах їхніх печер. Згодом вони покинули цю країну і переселились до Судану, але одно із племен, що живе там досі можна вважати їхніми нащадками.

— **Комуністична пропаганда.** В агітаційних курсах в Москві, Ленінграді і Харкові бере участь коло 900 осіб, що походять з Польщі. Вони призначені спеціяльно для комуністичної пропаганди в Польщі. В програмі курсів кладеться великий натиск на пропаганду безбожництва.

— **Неграмотний мільонер.** Сенсацією в Льондоні був цими днями мурин Брави із британської Гвіяни острову Підусен. Це мільонер, який не вміє писати ні читати, але підписує векслі на тисячі хрестиком, як усі неграмотні. До Льондону приїхав він за машинами для сполоскування піску, з якого добуває золото. Він має за собою 30 літ тяжкої праці на ріжних копальнях золота. За останні свої гроші він наняв кількох робітників, що почали шукати золота на маленькім острові і хутко став мільонером.

— **Пригода летунок.** Дві молоді англійські летунки Пейдж і Сейльбаркер, що відбували лет з Капштату до Европи, пропали без вістки, вилетівши минулої суботи з місцевости Маші у східній Африці. Вислано за ними обсерваційний літак, який найшов їх у дикій околиці 40 миль на південний захід від Наіробі. З причини теренових трудностів обсерваційний літак не міг осісти, однак його пільот доглянув перевернений літак і одну летунку, що давала знаки. З Наіробо вислали самохід з харчами та знарядами до направи ушкодженого літака.

— **Міжнародній адресник.** Нюйорське видавництво Макміліяна видало перед новим роком міжнародній календар-адресник „Де хто є", де поміщені прізвища з титулами та адресами 25.000 найвизначніших людей. При кожній особі подані ріжні інформації, здебільша записані з уст дотичної особи. Англійські й гіндуські князі та еспанські гранди мають безліч титулів. При гіндуських подане число їх жінок, авт і медалів.

— **Подяка.** Управа Т-ва Укр. Фонд Воєн. Вдовиць і Сиріт у Львові складає цею дорогою щиру подяку Хв. Союзові Українок у Львові, його Філіям і Кружкам, усім повітовим Комітетам й тим Вп. Громадянам, що занялися переведенням збірки в користь военних вдів і сиріт по членах УГА в осени 1932 р.

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ
МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ
Обемом 244 сторін. Ціна 3.— зол. Для передплатників „Діла" 2.— зол., із порученою пересилкою зол. 3.10. Замовляти в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10, або у всіх українських книгарнях.

З кіна.

Кіно „Апольо": „Рай підростків".

Анні Ондра стає щораз славнішою світовою артисткою, завдяки дуже своєрідним рисам таланту. Вона створила оригінальний тип лялечки, з автоматичними рухами, що одночасно проявляє невтомну енергію вистрибуючи якби під натиском притаєної пружини. Ондра це жіночий Чаплін. В оцій чеській фільмі маємо дуже добре складену історію молодого, несміливого гімназійного вчителя, типового книгогриза, що переходить муки у жіночій школі. Лямач дає прегарну креацію і глядачі не хотять вірити своїм очам, коли бачуть його останню метаморфозу. Фільма має багато гумору і дуже добрі ситуаційні сцени.

†

Осип Сойка

емер. семинаріяльний професор упокоївся у Львові дня 18. січня у 66. р. життя.

Похорон відбудеться в суботу в год. 2. попол. у Бережанах з парохіяльної церкви. На цей сумний обряд запрошує свояків та знайомих горем прибита

Жінка.

НАРАДИ ОТОНА ГАБСБУРГА З МІНІСТРАМИ ЗАКОРД. СПРАВ?

У звязку з побутом кн. Оттона в Берліні під назвищем кн. Бара, берлінські часописи подають, що в Берліні є австрійський міністр закордонних справ Шушніґ, відомий з монархістичних переконань, тому побутові кн. Оттона приписують теж політ. значіння. Кажуть, що Отто переговорював із Шушнігом у справі звороту дібр Габсбургам в Австрії

Урядові кола заперечують ці вістки. Кажуть, що мін. Шушніґ є в Берліні урядово та переговорює в справі зрівнання деяких приписів австрійського карного кодексу з німецьким.

Кажуть теж нібито кн. Отто переговорював із теперішнім мадярським міністром закорд. справ, а донедавна послом у Берліні, Канею, що є теж прихильником повороту Габсбургів на мадярський престіл.

Дирекція Міського Газового Заведення

звертає увагу мешканців міста і відборців газу, що з приводу морозів в зимовій порі можуть потріскати газові рури. Щоби оминути небезпечні наслідки уходження газу, треба в кожнім завваженім випадку повідомити поготівля Газового Заведення Міського, телефон ч. 4-92 або 43. Газ, передаваний Газовим Заведенням, має своєрідний, легко вичувальний сильний запах. Просимо власників реальностей, щоби у власнім інтересі припоручили сторожам домів щодня переглянути пивниці і кожноразове завважене уходження газу подати до відома Газового Заведення.

Із судової салі.

ВІДГОМІН СОЙМОВИХ ВИБОРІВ НА ВОЛИНІ.

Окружний суд у Рівному засудив 1. вересня 1931 р. **Нікона Юркевича,** громадянина Нового Корця, рівенського повіту, за проступок з 3. ст. розпорядку Президента з дня 12. вересня 1930 р. про охорону свободи виборів на кару 1 місяць вязниці за те, що в листопаді 1930 р. в Корці підступно застрашував виборців Нового Корця, що голосування на листу ч. 1 приведе у Польщі панщину та що тих, які не будуть голосувати на листу ч. 11, будуть карати. Вину підсудного потвердили зізнання місцевого латинського пароха кс. Соболевського і коменданта „Стшельца" Ст. Мушинського.

Проти цього присуду відкликався п. Юркевич до Апеляційного Суду в Люблині. Дня 18. ц. м. відбулася в тій справі апеляційна розправа. Проводив трибуналові суддя Одинец, обвинувачував прокуратор Квіріні, боронив **пос. д-р Степан Біляк, адвокат в Городку.** Оборонець д-р Біляк вказав на те, що якби навіть дати віру сторонничим зізнанням свідків, то в закиненім вчинку брак знамен підступу. Трибунал після наради **звільнив** п. Н. Юркевича від вини і кари.

ДЕФІНІТИВНЕ ПОКІНЧЕННЯ СПРАВИ Б. ПОСЛА О. Д-РА ПЕЛЛІХА.

У карній справі проти колишнього посла УНДО о. д-ра Володимира Пелліха, як відомо, львівський суд засудив його на 6 місяців безумовної вязниці за зміст вічевих промов. Опісля Найв. Суд у Варшаві цей присуд зніс та передав до нового розглянення львівському судові. Тепер окружний суд у Львові повідомив оборонця д-ра **Степана Біляка,** що на підставі останньої амнестії **припинено** карне поступування проти о. д-ра Пелліха.

„Я ХОТІЛА БИ МАТИ ВЛАСНЕ, СПЕЦІЯЛЬНЕ МИЛО".

Поважний перфумерійний фахівець спитавши одну дистинговану даму про її бажання, дістав таку відповідь. Таким способом зроблене оригінальне мило „на замовлення", створене для незвичайно вибагливої клієнтки. Захоплена своїм милом, пані ця роздала кілька куснів поміж своїх знайомих. Було це необережністю! Усі почали допоминатись за ним. І тепер — за окремим дозволом з її боку — це саме мило, абсолютно незмінене, можуть дістати всі.

ELIDA CITRON »Special« 80 Gr.

Незвичайно делікатні цитринові олійки надають цему милові великі косметичні прикмети.

Вигнута оригінальна форма, надзвичайно вигідна до вжитку.

ВІДГОМІН НАПАДУ НА ПОЧТОВИЙ АМБУЛЯНС ПІД БІРЧЕЮ.

Дня 1. серпня 1931 р. вечором їхав з Перемишля до Бірчі почтовий амбулянс, що віз понад 20 тисяч зол. готівки. Коли амбулянс находився на шосі під містечком Бірчею, з ліса вискочило 6 озброєних людей й напало на амбулянс із заду, стараючися обезвладнити конвоєнтів. Постерунковий Гібчинський хотів зробити вжиток з револьвера, однак у цій хвилині його застрілили. Пострілили теж візника Ів. Секелу. Мішка з грішми нападникам не вдалося забрати, вони вдоволилися тільки кількома цінними пересилками. Вістка про напад розійшлася швидко по цілій околиці й за нападниками зорганізовано погоню. Взяв у ній участь Базилі Ланік, член „Стшельца". На вид погоні пастушок Дмитро Гут, що пас худобу на поли, почав утікати. Побачивши його, завзятий „стшелец" Ланік стрілив до нього з кріса й положив його трупом. Свого часу Ланік станув перед судом у Перемишлі, що засудив його на 2 місяці вязниці. На днях справою занявся апеляційний суд у Львові і дарував обвинуваченому кару на основі амнестії.

Пошкодовану сторону заступав адв. д-р Ганкевич.

ЗАСУДИЛИ ПОЛІЦАЇВ ЗА ПОБОЇ.

17—18. січня 1933 р. відбулася в Ковлі перед виїздною сесією окружного суду в Луцьку сенсаційна судова розправа в справі убийства на постерунку П. П. в Любитові селянина с. Битня, тієїж гміни, Пилипа Бицюка. Суд виявив, що П. Бицюка, запідозреного в переховуванні краденого майна, 20. XI. 1932 р. убили — комендант постерунку Марян Рутковський й поліцай — Владислав Вуйцік, Суйко й Рембач. Після двохденного розгляду справи суд проголосив засуд, яким покарав М. Рутковського на 12 літ, В. Вуйціка на 10 літ, Суйка й Рембача на 3 роки каторжної тюрми. Обв. до вини не признавалися. На запит, як Р. переводив „допит", докладно розповів про це. На суді виявились страшні речі щодо способів катування й знущання над Бицюком, у якого судовий лікар ствердив зломаних 11 ребер, цілком зімяту грудну клітку, потурбований половий орган, тощо. Перед тим арештованого й побитого на постерунку селянина Мірчука примушували бити Бицюка й їсти свої екскременти. Судова саля була переповнена польською публкою, на яку процес зробив гнітюче враження. Кожний обвинуваченій мав свого адвоката. Від цивільного позовника виступав адвокат С. Підгірський.

Присутній.

СПОРТ.

АНКЕТА У СПОРТОВИХ СПРАВАХ.

Український Спортовий Союз улаштовує дня 23. ц. м. в год. 18. у салі „Української Бесіди" анкету у спортових справах враз із рефератом „Ідея й суть фізичного вихования і ми". Вступ за запрошеннями.

ПОГОНЬ — ЛЕХІЯ 1:0 (0:0, 0:0, 1:0).

Цією перемогою здобула Погонь остаточно мистецтво львівської А-кляси в гаківці, і то 6-ий раз з черги.

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ.

Змагання тих дружин у гаківці відбудуться в неділю 22. ц. м. на торі Л. Т. Л. при вул. Пелчинській. Початок: год. 7.30 веч.

Нові книжки й журнали.

ПЕРШИЙ РІЧНИК КАЛЄНДАРЯ УКРАЇНСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО БЮРА У ВАРШАВІ на рік 1933. Видання української секції славянського товариства мистецтва і культури. Варшава 1933. Зредагували Евген Чехович, Лев Лукасевич, Юрій Липа.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у приватних оборотах 8.91 і пів зол.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 123.70, 124.01, 123.39; Голяндія 359.75, 357.95. Льондон 29.94—95, 30.09, 29.90; Ню Йорк чеки 8.92,5 8.94,5, 8.90,5; Ню Йорк кабель 8.92,9, 8.94,9, 8.90.9; Парнж 34.85, 34.94, 34.76; Швайцарія 171.98, 172.41, 171.55; Італія 45.70, 45.92, 45.48; Берлін 212.15.

Акції.

Банк Польський 80, 81 і пів.

ЗБІЖЖЕ.

На пшеницю та жито й далі попит, ціни вдержуються на дотеперішньому рівні. Звишкова тенденція вдержується далі.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 20. І. 1933 р. за масло експортове та десерове пріма 2·20 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 5·60—5·20 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 21. І. год. 7.30 веч. „Самум" (Абон. б).

Неділя 22. І. год. 3.30 попол. ціни знижені від 40 сот. до 4.50 зол. „З малої хмари" (останній раз).

Неділя, 22. І. год. 7.30 веч. „Семум" (Абон. б).

Понеділок, 23. І. год. 7.30 веч. „Орфей у пекді".

Театр Різнородностей.

Субота, 21. І. год. 3.30 попол. „Якось не роба та його приятель" байка для мол.

Субота, 21. І. год. 7.30 веч. „Магія" (Абон. б).

Неділя, 22. І. год. 12 в пол. „Якось не роба та його приятель".

Неділя, 22. І. год. 3.30 попол. „Джім і Джіль" (Абон. б).

Неділя, 22. І. год. 7.30 веч. „Магія" (Абон. б).

Кіна.

АДРІЯ: „Король прошаків".

АПОЛЬО: „Рай підростків".

АТЛЯНТІК: „Безприютні".

КАСІО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „Трансатлянтік" і ревія „Парада моряків".

КОПЕРНИК: „Зунгу, пригоди малої дівки й білої жінки".

МАРУСЕНЬКА: „Зунгу, пригоди малої полюда й білої жінки".

МІРАЖ: „Непотрібна".

ОАЗА: „Хай живе свобода!", ревія: „Шаржа то я!"

ПАЛЯС: „Дівчина й мільон".

ПАН: „Ронні".

ПАСАЖ: „Боротьба в підземеллях або Тайна 5 ключів".

ПРОМІНЬ: „Дівча з Пратеру".

СТИЛЕВЕ: „Вільні душі" й ревія.

УТІХА: „Дівча знад Волги", ревія: Веселий куток".

ХИМЕРА: „Гальоола" з Боягілою Гельм.

Чарка здоровля!

Одиноким засобом для віднови та збереження здоровля — це енергієтвірча відживка — ОВОМАЛЬТИНА, багата у вітаміни. Для доброго смаку, кожний з правдивою насолодою випиває чарку ОВОМАЛЬТИНИ, чим приспособлює собі таку скількість субстанцій відживчих, яку нинішня наука вважає за найкращу.

Чарка ОВОМАЛЬТИНИ — це знаменитий напиток, який повинен бути при кожній їді.

ОВОМАЛЬТИНА — це сполука яєць, молока, солоду та какао, засібна у діястазу та лецитину, а притім легкостравна та дуже вигідна для приряджения.

OVOMALTINE

Ціни: пушка 125 гр. зол. 2.50. 250 гр. зол. 4.30, 500 гр. зол. 7.80

Fabryka Chemiczno-Farmaceutyczna Dr. A. WANDER. Sp. Akc. KRAKÓW

Можна дістати у всіх аптиках і дрогеріях. Зразки і брошури висилаємо безплатно.

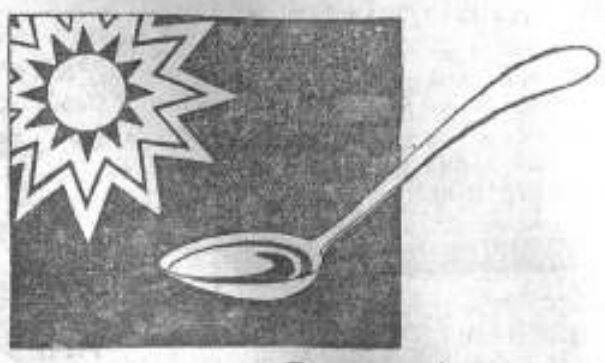

Сильні, здорові зуби

розвиваються при помочі великого засобу А і Д вітамінів. Одна ложочка норвеського трану містить в собі більше А і Д вітамінів чим щоденно спожите молоко і масло. Ці вітаміни найкраще творяться через споживання норвеського трану.

НОРВЕСЬКИЙ ТРАН

Присилайте передплату та пригадуйте Передплатників.

РАТУЙТЕ ЗДОРОВЛЯ!

Найславніші світові лікарські поважні стверднли, що у 75 проц. причиною хвороби бувае обструкція. Хорий шлунок, не годиться приклад найріжнороднійших хворіб, занечищує кров та творить кепську переміну матерії.

ЗНАНІ ВІД 50 ЛІТ У ЦІЛІМ СВІТІ ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА

ви ви ствердили проф. Берлін. Університету д-р Мартін, д-р Гохфлаттер і багато ін. Знаменитих лікарів, є ідеальним засобом перешкоджени ужорювання шлунка, усувають обструкція, з добрим засобом перечищуючи, облегчують функцію органів травлення, знішкожь організм і побуджують апетит.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА усувають болі печінки, нирок, новчення кишенів, болі геморойдальні, болі голови, прищі та лишаї.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА були нагороджені на лікарських виставках найвищими відзначеннями і золотими медалями в Белеві, Берліні, Відні, Парижі, Льондоні та багато інших містах — Тисячі подяк одержав д-р Ляуер від вдячних осіб. Ціна пів пляшки зол. 1,50. Дістати можна в аптиках і аптичних складах.

Закордонне радіо.

Субота, 21. січня 1933.

Братислава (278,8) 16.10 Концерт, 18.00 Авдиція, 20.00 „Ревізор" оп. Вайля, 22.15 Циг. музика, **Мілано** (331,4) 17.00 Музика, **Штрасбург** (345.2) 18.00 Концерт, **Берлін** (419) 20.00 „Гарна Рісета" оп. Фалля, **Лянгенберг** (472,4) 20.00 Вес. вечір, **Відень** (517.2) 11.30 Капеля, 20.00 Вес. вечір, **Будапешт** (550,5) 17.00 Орхестра, 18.45 Пісні, 20.00 Оп. хор, **Харків** (937,5) 10.30 Концерт, 15.15 Музика, пісні, відчит, 16,00 Концерт бажань для дітей, 16.30 Гумор, сатира, 18.40 Нар. музика.

Неділя, 22. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.05, 18.10, 22.20 Концерт, 16.15 Авдиція, **Мілано** (331,4) 21.00 Опера, **Штрасбург** (345,2) 16.00 Концерт, **Гельсінгфорс** (368,1) 17.35 Віольончеля, **Білгород** (430,4) 16.00 Нар. музика, **Рим** (441.2) 17.00 Концерт, 20.45 „Ілі капітан Фракаса" оп. Кости, **Прага** (488,6) 11.05 Камер. музика, 20.05 Концерт, **Брюсель** (509,3) 21.00 „Золото Рену" оп. Вагнера, **Відень** (517,2) 10.30 „Соната ч. 1. а-дур" Бетовена, 15.30 Концерт, 20.00 „Бляфухс" комедія Герцега, **Будапешт** (550,5) 11.00 Рел. музика, Концерт, 19.15 „Довкола кохання" оп. Штравса, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Солісти, 17.40 Гумор, сатира, 24.00 Звуковики, **Москва** (1000) 17.30 Опера або концерт (18.30)

Львівське радіо.

Субота, 21. січня 1933

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.10 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 13.15 Шк. поравок, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Військові вістки, 15.35 Авд. для молоді, 16.00 Авд для хорих, Сальонова орхестра, 16.40 „Пілсудський як історик січн. повстання" 17.00 Скрипка, фортепян, 17.40 Відчит, 18.00 Легка музика, Сільва рерум, 18.55 „Вогнище ветеранів з 1863. у Львові", 19.10 Всячина, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Легка музика, Спортові вістки, 21.45 „Пані й зоольогія", 22.05 Шопенові твори, 23.00 Комунікати, 23.05 Танк. музика, Вістки з краю для членів Польської Полярної Експедиції.

Неділя, 22. січня 1933.

10.45 Трансм. з Вел. Театру авдиції з нагоди 70-их роковин січн. повстання, 11.58 Час, 12.10 Метеорольог. комунікат, 14.00 Конкурсова балачка, 14.20 Пісні — Орловська, 14.40 Годівельний відчит, 15.00 Концерт „Октет Бляшке", 16.00 Для молоді: „Що чувати в світі?", „Лицар у ледяній зброї", 16.25 „Травгут" відч., 16.40 Пісні з часів січн. повстання, 17.00 Солісти: Гачинський (баритон), Каган (фортепян), 17.25 Комунікат союзу польської молоді, 17.35 Колядн, 18.00 Легка музика, 18.50 Розмова з молодими та старшими, 19.05 Всячина, Сільва рерум, 19.25 „Дика рожа", 20.00 Італійські нар. пісні, 21.05, 21.07 Спортовий комунікат, 21.15 Концерт, 22.00 Звукова тижд. ревія, 22.20 Танк. музика, 22.55 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

СТАНИСЛАВІВ, ЛЬОКАЛЬ з 2—7кімнат до винайму на бюра або торговельне підприємство. Інформації у П. Олесницького, Голуховського 20. 1268 1—2

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Прошу Вп. оо. Духовних грималівського і скалатського деканату до кінця січня повідомити мене кілько декларацій і за кілько дітей внесено до шкільного інспекторату в Скалаті. — **Александер Пісецький** в Грималові.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКАРСЬКІ роботи виконує пречизійно й дешево Мандль, Коперника 14. проти кіна „Коперник". 1197 3—10

КАНАРОК співає гарно й пильно, якщо кормлений мішанкою купленою лише у фірми **„ЗООН"**, Львів, Чарнецького 3. Там співучі канарки і прибори до них.

ФОРМИ суконь, біляв, КОЗЛОВСЬКА, Академічна 22, І. п. 1243 1—3

ПОПОЛУДНЕВИЙ КУРС КРОЮ, шиття, моделювання починаю 25. с'ічня. Ціни знижені. М. Козловська, Академічна 22, І. пов. 1244 2—3

ПРОДАМ у середмісті одноповерхову каменичку, вільне мешкання, ціна 35 000 зол. Відомість Горішна Павлінів 23, Савка. 1266 1—1

ПЕЧІ, бляти, рушта, кухонне начиння, найсолідніша фірма Рентчнер, Легіонів ч. 37. 1264 1—5

ВДОВА, літ 35, інтелігентна, господарна пошукує місця, найрадше у священика. Пелягія Букшована, Львів-Богданівка, Спокійна 4. 1—2

НА ПРОДАЖ двоповерхова каменица у центрі міста, вільні великі фабричні льокалі. Зголошення до Адміністрації під „Каменица". 1261 1—1

ОБРУЧКИ шлюбні з 14-каратового золота від зол. 8.—, **ВОЛЬФ,** Гетьманська 6. 1112 2—2

ГЛУХОТА, шум, витік з ух лікувальні. Домагайтеся безплатної повчаючої брошури. Адреса: Eufonja. Lisaki.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Банковий Дім Г. і А. Гріндлінгер

У ЛЬВОВІ, ЛЕГІОНІВ 21, ТЕЛЕФ. 76—42

повідомляє, що без огляду на значну звижку курсів державних облігацій, продає далі на рати

Долярівку Будовельну Інвестиційну лише по **3·70** міс.

Замісцеві приручення полагоджуємо відворотно. Спіши із замовленням, бо 1-го вже льосування.

ПАПЕРЦІ І ТУТКИ-ПОВНОВАТКИ

„КАЛИНА"

ДОБІРНІ, ДЕШЕВІ

та вироблені в українській : кооперативній фабриці. :

ЛІКАР-ДЕНТИСТ

Марія Миколаєвич

д-р мед.-дент. унів. у Гетінген

ординує в ТЕРНОПОЛІ, вул. Пілсудського 18, І. пов. 2—2

1218

Санки, Лещата, Кийки

до лещат власного виробу в найбільшім виборі поручає

КОНЄВИЧ, БАТОРОГО 12, Тел. 76-00. Ціни значно знижені.

892

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ ВІЗКИ ДІТОЧІ

поручає дешево фабричний склад

МЕЧ. ВОЛКОВИСКИЙ

ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 5. Тел. 95—97

Металеві тапчани.

УВАГА! Ціни фабричні.

ПЯНІНА першорядні по зниженних цінах; на догідних умовинах. Купно, продажа; заміна уживаних інструментів.

НОВАЦКІ

Пілсудського 17. Тел. 35-21.

Вуголь зол. 36·—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66

1216 (Пошукує заступників). 6—10

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЄКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЄКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 НАЙНОВІШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЙНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОГРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ

Фото-Радіо-Палас, Львів, пл. Марійська ч. 8.

740 (Дім Шпрекера). 25—30

За редакцію відповідає Олександер Кости" Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10

Ч. 15 (13.254). Львів, понеділок 23. січня 1933. Pocztowe opłaty zaryczałtowane. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ощадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічна 12·00 „
Піврічне 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і зовнр. Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол. Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

СТАЛІН ПРО ПЯТИЛІТКУ.

Оптимістичні підсумки і заповідь звільнення гігантного темпа.

Сталін сказав правду на початку свого реферату, що його він виголосив 7. ц. м. на об'єднаному плєнумі Ц. К. партії і Центральної Контрольної Комісії: думки світа про успіхи „пятилітки" поділились і до нині не є однозгідні. Тих, які вважали голосно реклямований пятилітний плян звичайним „блефом", було спершу дуже багато, значно більше, ніж сьогодні. Число тих, що признали пятилітці ролю „стомильових чобіт" у господарській розбудові Радянщини, досить значно зросло, хоч і скептиків залишилось теж чимало.

Диктатор Рад. Союзу, що скривається за скромним титулом секретаря партії, заки приступив до підсумків першої пятилітки, доволі широко обговорив міжнародне її значіння. Він підніс „незаперечний факт, що успіхи пятилітки мобілізують революційні сили робітничої класи всіх країн проти капіталізму"...

Пятилітка виросла з необхідности **„зліквідувати технічно-економічну відсталість Радянського Союзу".** Колиб, мовляв, навіть і ця відстала радянська промисловість була розбудована, то небезпека відновлення капіталізму в СРСР не минула би, **„поки не обєднаноб дрібні селянські господарства у великі колективні господарства".** Тому, що основою пятилітнього пляну був важкий промисл з будовою численних машин, треба було саме з того починати. Однак шлях був не легкий у добуванні фінансів. Радянщина могла рахувати тільки на власні засоби і тому мусіла завести **найстрогіший режім ощадности.**

У промислі — заявив Сталін — осягнула Радянщина більше, ніж могли сподіватися найлялкіші голови в партії. Зявилась чорна металюргія, тракторна, автомобільна і авіяційна промисловість, верстато-будівництво, виробництво сільсько-господарських машин і електричної енергії, — хемічний промисл. Всього того або зовсім бракувало, або — якщо було — то нерозвинене, неповажне. Поширено одиноку досі вугільно-металюргічну базу на Україні і створено нову на сході. Розбудовано текстильний промисл, творячи дві нові бази, у середній Азії та у Сх. Сибірі і то в розмірах, що „перед ними бліднуть розміри европейської індустрії".

З кінцем мин. року виконала Радянщина — каже Сталін — 93.7 проц. програми промислового виробництва. Мале недотягнення (6.3 проц.) оправдав Сталін досить сензаційно: **був час, коли загроза війни змусила переставити деякі фабрики на продукцію знарядів оборони.** Цей уступ промови найшов уже широкий неприхильний відгук в Японії.

„У Радянщини вихідною точкою є цифри, через ті цифри, через вищі і ще вищі цифри змагає там усе до комуністичної мети" — писав колись з Москви Г. Штайн, кореспондент „Берлінер Тагеблят". **Саме ті цифри були причинником богатьох невдач.** Їх або фальшували в рапортах, або вони поставали коштом якости продукту. Ця якість була часто ні до чого.

У промові Сталіна кишіло від цитат з Леніна та від цифер. Як довго ті цифри торкаються одної сторінки „плянової господарки" — інвестиційної діяльности, їх можна вважати більше-менше правдивими. В оригінальних дописах із Москви нам нераз доводилось читати про поважні осяги в будові нових засобів продукції. Значно більше застережень можна мати супроти цифер, які визначують висоту продукції, експльоатацію згаданих засобів. Але й без огляду на цифри годі перечити, що радянська фабрична продукція значно зросла в порівнанні з передвоєнними літами. І так з кінцем мин. року вона — як каже Сталін — зросла на 334 проц., а продукція Зх. Д. П. А. знизилась до 84 проц., Англії до 75 проц., Німеччини до 62 проц.

А проте не зважаючи на такий зріст фабричної продукції, в Радянщині не минав товаровий голод. Правда — можна було половину з півтори мільярда карбованців, що їх витрачено на влаштування важкого промислу, вжити на закупно полотна, взуття, одягу — каже Сталін. Але тоді не булиб сповнені завдання індустріялізації; сільське господарство — мовляв — не дісталоб тракторів і „ми сиділи би без хліба"... Цей останній аргумент зовсім неповажний. Бо всім відомо, що в давніх часах, коли колективізації і тракторів не було, хліба було куди більше. На днях читали ми в „Газет-і Польскій", в кореспонденції Отмара з Москви, осьшо на цю тему: „Бачив я харківську фабрику тракторів, але бачив і понурі кладовища тих тракторів, розсіяні зрештою по цілій Росії під назвою „моторово-тракторових стацій". Згідно з офіційними даними, відсоток нечинних машин на неодній із стацій перевищав підчас жнив цифру 50!"...

Партія провадила політику можливо найскоршого темпа розвитку промисловости. Та у другій пятилітці мусить бути інакше, бо 1) **головне завдання пятилітки** — на думку Сталіна — **вже виконане:** нова сучасна техніка під промисл, транспорт і сіл.-господарство дістала нові підстави, 2) оборонна спроможність країни піднесена і 3) треба засвоїти техніку нових фабрик. Заповідь звільнити темпо розбудови вказує, як дуже інвестиції переросли спроможність експльоатації новозаложених фабрик. Треба „передишки", щоби їх опанувати.

Підсумки осягів „пятилітки" в сільському господарстві вийшли в освітленні Сталіна теж якнайкраще. **Тут пятилітка — це колективізація.** Завдання полягало в тому, щоби перетворити СРСР з країни дрібно-селянської й відсталої на країну великого сільського господарства, організованого на базі колективної праці, що дає найбільшу товаровість (ренговість*)".

Партія добилась у цій ділянці (каже Сталін):

1) організації 200 тисяч колективних і 5 тисяч радянських господарств,

2) обезпанням в колгоспах понад 60 проц. селянських господарств і понад 70 проц. селянської площі,

3) заготовки 1.200—1.400 міл. пудів зерна, замість давніших 500—600 міл. і вреші

4) розгромлення куркулів як класи.

Розправляючись з закидом нерентовности богатьох колгоспів і радгоспів, Сталін каже: „у нас є тисячі колгоспів і десятки радгоспів уже тепер цілком рентабельних"... Гратулювати — на 5 тися радгоспів аж „десятки" радгоспів рентуються!... Промовчує Сталін одну відому правду: що колективізація причинилась у великій мірі до зменшення засівної площі, до пониження видатности землі. Відомо, що загалом підпорядкування інтересів рільництва інтересам промислу — це одна з найсумніших сторінок радянського життя і **найважніша пасивна позиція в біляпсі радвлади.** Це загально підкреслювали з нагоди недавнього 15-літнього ювилею цієї влади.

*) Всі цитати подаємо за „Пролет. Правдою" з 11. січня ц. р.

КООПЕРАТИВНИЙ БАНК
„ДНІСТЕР"
дає позички на догідних умовах тільки тому, хто обезпечує своє майно в Т-ві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, вул. Руська ч. 20.

ЛЕШАТА, СОВГИ, САНКИ та інше спортове приладдя дістанеш найдешевше в одинокій українській спортовій складниці „ПЛАСТ", ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 95.

В колективізації теж заповіджена **„передишка".** Програма — мовляв — втроє перевиконана і тепер треба перш усього зміцнити колгоспи організаційно, вигнати куркуля і зробити колгоспи справді більшовицькими.

Найбільш мабуть неповажні виводи Сталіна — це підсумки пятилітки в поліпшенні матеріяльного стану робітників і селян. Катастрофальне безробіття в цілому світі дозволяє Сталінові хвалитися: „Ми — мовляв — знищили безробіття і визволили робітників СРСР від його страхіть. Те саме треба сказати про селян. Тепер селянин — забезпечений господар, член колгоспу, що має в себе трактори, машини, насінні фонди, запомогові фонди і т. і."... Подумайте скільки гаразду! А робітникам — то і платні піднесли за час пятилітки. **Зате про обезцінення вартости карбованця Сталін у цьому місці не говорить.**

Очевидно — питання валюти дуже делікатне і тому нервує диктатора. Обіг банкнотів тепер доходить у Радянщині мабуть до 7 мільярдів карб., а що золотий фонд у Госбанку перед роком рівнявся 610 мілйонам (за цей час на всякий випадок не підійся), то бачимо, як виглядає на ділі законне 25 проц. золотове покриття. **Інфляція у повному ході!** Надії на покращання нема, отже найлекша річ іронізувати собі з економістів.

Лють, з якою Сталін накинувся на протирадянські елементи, що розповзлись по всіх установах, ба навіть у партію пролізли, — вказує на те, скільки клопотів має з ними радвлада, скільки шкоди вони їй наносять. Вичислюючи всі їх справжні і здогадні злочини Сталін закликає боротись з останніми загонами буржуазії... Такими загальними висновками закінчив червоний диктатор свою промову:

1) Пятилітка здійснена, тому неправда, що вона є фантазією;

2) пятилітка показала, що робітник вміє не тільки руйнувати, але і будувати,

3) пятилітка доказує, що соціялізм можна будувати і в одній країні,

4) пятилітка перевернула твердження, що капіталістична система найкраща; навпаки вона пережилась і повинна уступити місце рад. соціялістичній системі;

5) пятилітка свідчить про те, що комуністична партія сильна і не боїться трудностів.

Як бачимо — повний оптимізм. Але хтож має бути оптимістом, як бодай не автор „генеральної лінії"?

В. Север.

Проба плянової продукції в американському хліборобстві.

Новий проєкт боротьби з кризою хліборобства.

Саме появилися в пресі вістки (Госпол. Народова і інші) про новий проєкт, яким американські хлібороби хочуть позбутися найбільшого свого клопоту — надміру у продукції збіжа, чи докладніше пшениці.

Хліборобська комісія конгресу ухвалила тепер проєкт під назвою „Добровільного внутрішнього (краєвого) пляну розподілу". Voluntary **Domestic Allotment Plan)** т. є надія що його ухвалить пленум та затвердить през. Рузвелт, який є теж прихильником цього пляну. Цей плян полягає на тому, що вводить пляновість у продукції пшениці, бавовни і тютюну, а згодом може на буде поширити його і на ін. ділянки хліборобської продукції, головно на безроги. Ця пляновість є нескладна: кожний фармер, що добровільно приступить до окремо створеного хліборобського картелю мусить зобовязатись управити на 20 проц. менше площі під названими культурами, ніж це було досі. Зате за все збіже, яке підпадає під цей плян, продає фармер купцям для внутрішнього ужитку в Злучених Державах, дістає він не тільки ринкову ціну, але ще й окрему премію, яка рівнятиметься майже висоті тієї ринкової ціни. Таким чином пшениця для внутрішнього ужитку і купована від зорганізованих фармерів буде майже двічі дорожчою, ніж звичайна. За тією премією чи доплатою фармер не мусить нікуди ходити, бо він дістає її просто від купця, а цей купець при продажі з посвідкою, в кого ця пшениця куплена, дістає її у гуртівника, а той від організації, що переводить цілий цей плян у життя. Гроші на ці премії прийдуть з податків, які на цю ціль додатково ухвалять, а передовсім з податків, осягних додатково з незорганізованих в картель хліборобів.

Автори проєкту надіються, що в такий спо-

сіб хліборобська продукція буде пляново переводжена і не буде небезпеки, що знову буде стільки збіжа, чи інших продуктів, що з ними годі буде щонебудь зробити, як це є сьогодні. Разом з тим відпало би взагалі збіже виложене з краю, а ціни в самому краю на збіже, чи інші обняті проектом продукти, сильно піднеслись би. А це знова привернуло би сяку-таку рентовність фармерських господарств.

Притягаючим до картелю чинником є належно обіцяна добра ціна. І коли б цей плян вдалося перевести в життя, то це було би поруч Радянщини друга спроба пляновой господарки у хліборобстві, а передовсім у його продукції. Однак засадничою різницею тут є момент добровільної організації в американців і примусу на Радянщині. В додатку цей плян мають перевести покищо як пробу на один рік.

Переведення цього пляну вимагатиме величезного організаційного апарату та дуже докладної його праці, що можна буде перевести хіба в таких умовинах, як в Америці. Ця перша спроба добровільної пляновости у продукції сільського господарства дуже цікава і на її вислід чекатимуть нетерпеливо фахівці, економісти та політики.

Коли б цей плян вдалося перевести в життя, то як твердять деякі автори (Б. Лончковскі) з цього моглаб вийти тільки користь хліборобам Европи, бо тоді вивіз хліборобських продуктів з Америки був би куди менший, ніж досі, а з тим пізнала би теж і примара непроданих запасів збіжа, що тяжить тепер над европейськими ринками. (Хр.)

Порадня для вибору звання.

При кінці січня ц. р. має основатися Порадня для вибору звання, яка існуватиме при Головній Управі „Рідної Школи" під назвою „Психотехнічна Комісія".

Цю щасливу думку треба щиро привітати. Це вказує, що ми не хочемо відставати від передових культурних народів, де питанню призваневого порадництва присвячують велику вагу.

При теперішнім розвитку техніки й раціоналізації виробництва вимагають від кожного робітника (фізичного чи умового) якнайбільшої справности, щоби його продукт праці був якнайбільше досконалий і дешевий. Бо без того не може народне господарство конкурувати з господарством інших народів, а це, очевидно, потягає за собою втрату економічної, отже швидко й політичної незалежности відсталого народу.

Ефект (справність) праці кожної одиниці буде найбільший тоді, коли людина працює в такому фаху, який найкраще відповідає її вродженим здібностям. Отож завданням Порадень для вибору звання — скермувати кожну людину до тої ділянки праці, яка відповідає її здібностям.

Щоби це завдання виконати, мусить Порадня розпоряджати такими засобами: 1) через відповідну обсерваційо психічних і фізичних прикмет особи визначити їй спеціяльні здібности: 2) Знати, які здібности вимагає кожний фах і 3) знати запотребування ринку праці.

Якщо нема або не буде в найближчій будучині праці в якомусь фаху, то Порадня радить вибирати фах споріднений, в якому є праця і який вимагає приблизно тих самих здібностей.

Отож призваневa Порадня ставить собі ціль запевнити одиниці успіх у праці і щастя.

Проти добору найбільше відповідних людей до праці в різних спец'яльностях чуємо нераз такі заміти, що такий добір може позбавити богато людей всякої праці, а через те і підставки існування. Це, очевидно, велика помилка. Ціль психотехнічних досліджень не усувати мало здібних людей від праці, але приділити кожну одиницю до такої праці, яка найбільше відповідає її здібностям. При відповідній організації суспільної праці кожна особа може мати найвідповіднішe для себе заняття, яке буде з вдоволенням та успіхом виконувати.

Американський „самоходовий король" Форд каже, що в нормальному громадянстві нема такої скількости хворих і калік, яких не можна б приділити до відповідної праці. Так напр. у своїх фабриках він примістив таке число калік і хворих: без обох ніг 4, з одною ногою 234, без обох рук 1, з одною рукою 123, зовсім сліпих 4, сліпих на одно око 207, майже сліпих на одно око 253, глухонімих 37, епілептиків 60. Хворі на груди працюють у нього в окремих просторих і сонячних салях, відокремлених від здорових робітників, щоби їх не заражувати. Умови праці там такі, що ті хворі не тільки успішно працюють, але й при тім лікуються. При цьому слід ствердити, що Форд платить всім хворим і калікам платню у такій висоті, як і зовсім здоровим робітникам. Ефект праці тих хворих робітників і калік інколи є навіть кращий, як справність праці здорових і нормальних робітників.

Організоване Порадництво для вибору звання має величезне культурне й господарське значіння для народу. В розвитку такого порадництва заінтересовані в першу чергу шкільні й освітньо-виховні та господарські установи.

Активну участь у праці Психотехнічної Поради повинні взяти наші педагоги, психольоги, лікарі, інженіри та економісти.

Всі прихильники організованого призваневого порадництва, що є членами „Рідної Школи", повинні стати членами Психольогічної Поради та підтримати її морально й матеріяльно.

Стоїмо перед важким завданням, однак вірімо, що вдасться нам його виконати. *Л.*

Даром

2 ЗНАМЕНИТЬ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 6-ий ножик безплатно.

Вісти з „Рідної Школи".

I. Оснування нових кружків „Рідної Школи".

У відповідь на численні запити й урґенси у справі основування нових кружків „Р. Ш." подаємо цією дорогою до відома інтересованим ось що: Основування нових кружків „Р. Ш." будемо від цього року (1933) переводити в інший спосіб, як це було дотепер. Вже цими днями розішлемо докладне поучення, яких формальностей треба при оснуванні нових кружків „Р. Ш." Тоді звернемо для доповнення чи пак перерібки прохання різних громад враз із підписаними статутами, надісланими до нас. Тоді також пришлемо до вжитку статути „Р. Ш." всім тим, що їх від нас домагалися.

II. Цьогорічна коляда.

На численні домагання різних гуртків, щоби проголосити в часописах вислід збірки на коляду з їхньої місцевости й імена збірщиків та висловити подяку всяким прихильникам „Р. Ш.", повідомляємо всіх інтересованих, що по закінченні коляди буде збірка підсумована і проголошена окремо друком з виказом усіх громад і тих сум, які вони перешлють готівкою до каси Головної Управи. Тоді зробимо також загальний огляд цьогорічної коляди. За проголошення цілої збірки в часописах ми мусіли платити.

III. Звіти з діяльности.

Звертаємося востанне до Повітових Кружків „Р. Ш." з правом Повіт. Союзів Кружків з проханням, щоби ті, які ще не надіслали звіту з діяльности (на розісланих блянкетах) за 1931/32, надіслали їх найдальше до половини лютого ц. р.

IV. Льоката готівки „Р. Ш."

Деякі кружки „Р. Ш." уладжуються з прибираною готівкою в той спосіб, що складають її в різних інституціях на „льокату". Пригадуємо з усією рішучістю постанову, яка обовязує всі кружки „Р. Ш.", що льокату готівки може кружок „Р. Ш." держати тільки в касі Головної Управи на конті дотичного кружка, якщо вона призначена на якусь окрему ділянку різношкільної діяльности. Коли це звичайна касова надвишка, — її треба кожного місяця відіслати просто до каси Головної Управи на загальні потреби Товариства.

Головна Управа „Рідної Школи".

Скликання райхстагу за тиждень.

З Берліна повідомляють, що в пятницю, 20. ц. м. зібрався конвент сеніорів німецького райхстагу. До останньої хвилини велися горячкові переговори між партіями, що мали вияснити ситуацію. Акція б. канцлера Папена, що підявся посередничати між урядом Шляйхера і Гітлером, мала покищо тільки цей успіх, що гітлерівці згодилися переговорювати дальше з урядом. Серед такої ситуації конвент сеніорів рішив відложити заповіджене на 24. ц. м. пленарне засідання парляменту на тиждень, отже до 31. січня. Дня 27. ц. м. відбудеться новий конвент сеніорів задля устійнення денного порядку того засідання райхстагу, а тимсамим задля рішення, чи вже на денний порядок увійде комуністичне внесення на недовіря урядові Шляйхера.

В головній кватирі Гітлера у Мінхені не вірять в те, щоби гітлерівцям вдалося здобути перемогу у новій виборчій кампанії до парляменту. Партія не має на вибори грошей, а заходи у справі фінансової допомоги у заграничних банках не принесли успіху. Це й було головною причиною відложення кампанії з урядом на тиждень.

—o—

Гітлерівці за карою смерти для пацифістів

У Франкфурті н. М. гітлерівці розбили пацифістичне зібрання Міжнародного союзу жінок для мира і свободи. Ледви одна делегатка розпочала свою промову, на трибуну вийшов провідник гітлерівської штурмівки і відчитав резолюцію, що закликає през. Гінденбурга встановити кару смерти для всіх противників війни. В тій хвилині розміщені на салі і галерії гітлерівці почали кидати смердючі бомби, викликуючи загальний переполох. Збори мусіли закрити. Поліція арештувала винуватців.

—o—

Польсько-австрійські торговельні переговори.

ВІДЕНЬ, 20. І. ПАТ. Польсько-австрійські торговельні переговори, що відбуваються у Відні, довели до узгіднення значної частини преференційних мит, які Польща могла би признати Австрії. Не погодилися досі щодо вивозу вугля і худоби з Польщі. Після короткої перерви переговори будуть продовжуватися.

—o—

Внутрішнє переселення в Радянщині.

МОСКВА. 21. І. ПАТ. З вчорашнім днем припинено аж до відкликання діяльність урядів цивільного стану у Москві, Ленінграді, Харкові та в інших місцевостях, віддалених 100 км. від тих міст. Тому не дають ані вінчань, ані розводів, не можна теж законно адоптувати. Це має тревати аж до увічнення вилавлення паспортів значить до кінця квітня. Припинення діяльности тих урядів має на меті унеможливити декому побут у більших містах завдяки женячці та адоптації. Багато людей покидає вже тепер Москву добровільно. Залізничні двірці виглядають тепер як після евакуації.

Процес в родині Бурбонів.

ВІДЕНЬ, 21. І. ПАТ. У Вінер Найштат розпочався вчора цивільний процес за спадщину після кн. Жема Бурбона, претендента до еспанського престола. Покійний записав значне майно в Австрії й південній Франції та багато памяток одній із своїх доньок, а саме княжній Беатрічі Масімо. Сестра її Алісія дель Прет заквестіонувала заповіщання, домагаючися пів міліона шилінгів. У цій спадщині находиться історичний капелюх, який свого часу Наполеон подарував княжній Люїзі. Носила його Марія Антонета, йдучи на шафот. Між предметами находиться забальсамоване серце Людвика IV.

Революта в Еспанії.

ПАРИЖ, 21. І. ПАТ. Повідомляють з Еспанії, що без огляду на енергійну акцію влади революційний рух ще не здавлений. Терористичні акти повторюються. Минулої ночі у Севілі вибухла бомба біля Народного Дому. Від експльозії потерпіло кільканацять осіб.

МИХАИЛО РУДНИЦЬКИЙ

МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ

Обемом 244 сторін. Ціна 3.— зол. Для передплатників „Діла" 2.— зол., із порученою пересилкою зол. 3.10. Замовляти в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10, або у всіх українських книгарнях.

Архикнязь Франц-Фердинанд і українська справа.

В сьогорічньому різдвяному числі „Діла" (ч. 6 з 7. січня 1933) появилася стаття д-ра Василя Панейка під заголовком „Одна з загадок", що торкається особи австрійського престолонаслідника Франца Фердинанда, погибшого трагічно від куль сербських політичних заговірників Надейка Кобриновіча і Габора Прінчіпа в Сараєві дня 28. червня 1914 р. Автор цієї інтересної статті подає коротенький зміст обемистої монографії французького журналіста Моріса Мюре (Maurice Muret — „L'Archiduc Francois-Ferdinand") про архикн. Франца-Фердинанда, передовсім відносно характеристики його особи і його політично-державних плянів. М. Мюре не подає, які це були пляни, бо до цього не знайшов відповідних джерел, а архів покійного архикн. Франца Фердинанда покищо опечатаний і недоступний для дослідників. Впевняє тільки, що архикн. Франц Фердинанд не бажав зовсім війни між Австро-Угорщиною і Росією, навпаки, бажав собі віднови тісного союзу 3-х цісарів — австрійського, німецького і російського — себто створення нового „святого союзу" консервативних і правовірних потуг проти грядучих масонських, республіканських і соціялістичних сил.

Щодо плянів політики Франца-Фердинанда на внутрішньому фронті — то після М. Мюре архикнязь думав про перебудову дуалістичної монархії на триялістичну — німецько-угорсько-югословянську, а може і про іншу, ширшу комбінацію — федерацію національних держав. Які саме були конкретні пляни покійного престолонаслідника, М. Мюре не подає, не маючи до цього відповідних матеріялів. Натомісць подає їх у своїх недавно друкованих спогадах італійський дипльомат граф Сфорца. Він на підставі особистого знайомства з пок. архикнязем впевняє, що Франц-Фердинанд мав на думці перебудову дуалістичної австро-угорської монархії на федерацію національних держав (держав, не коронних країв!), звязаних зі собою габсбурською династією — на якусь Наддунайську Швайцарію монархічного крою, в якій і українці з Галичини, Буковини і північної Угорщини знайшли би свою національну українську державу на своїй етнографічній території.

Мабуть граф Сфорца має повну рацію. Пляни Франца-Фердинанда перевернула вправді світова війна, якої вихідною точкою є саме його смерть і опісля повний розвал Австро-Угорщини. Та всеж знайшли вони частинний відгомін у жовтневому маніфесті з 1918 р. останнього австрійського ціс. Карла про перебудову Австрії на національні держави. Було це вже в хвилі цілковитої агонії габсбурської монархії і маніфест остав тільки паперовим історичним документом без ніяких життевих наслідків.

До розвязки „одної з загадок", що її порушив мій давний товариш і приятель В. Панейко, докину і я від себе декілька слів.

З початком жовтня 1911 р. по зложенні адвокатського іспиту у Львові виїхав я на студії до Відня. Записався я на фільософічний факультет віденського університету і між иншими слухав я викладів з історії Східньої Европи проф. д-ра Ганса Іберсбергера. Тут стрінувся я з нашим молодим істориком Евгеном Перфецьким, студентом московського університету, сином галицького емігранта, що тоді приїхав з Москви на студії до Відня. Проф. Іберсбергер (D-r Hans Uebersberger) викладав не в університетському будинку, але в домівці Інституту Східної Европи при Hörlgasse, що його фундував значними засобами провідник австрійських клерикалів князь Ліхтенштайн, особистий приятель архикнязя Франца Фердинанда. В Інституті була знач. на бібліотека по історії Східної Европи з найновішими виданнями в мовах: московській, польській і українській, які то мови проф. Іберсбергер зовсім добре розумів. При Інституті була його особиста робітня і семінар історії Східньої Европи. Університетським возним, що обслуговував в кабінеті професора і у підручній бібліотеці був галицький українець, колишній підстаршина галицької армії. Проф. Іберсбергер (він недавно — вже по розвалі давньої Австрії — був ректором віденського університету) відносився незвичайно прихильно до українців, знав добре наші політичні стремління і історію польсько-української та московсько-української боротьби в минулому і сучасному. Був безсумнівним прихильником нашої повної політичної і державної еманципації. Інтересувався передовсім новішою історією, а навіть подіями біжучої політики. Слідкував за московським націоналістичним рухом і за братнім до нього всепольським рухом. У нього в робітні були всі числа московського „Новаго Времени" і всякого слова Польского" та цілий ряд московських, польських і українських періодиків, між іншими щоденники львівське „Діло" і київська „Рада".

Інтерес проф. Іберсбергера на теми злободневної політики трьох словянських народів — москалів, поляків і українців — мав практичну ціль. Проф. Іберсбергер був саме за вставленням свого протектора кн. Ліхтенштайна сталим інформатором престолонаслідника Франца-Фердинанда про справи російські, польські і українські у самій Росії і в границях Австрії. Не диво, що маючи такого всесторонньо і безпосередньо обзнайомленого з подіями інформатора як професор Іберсбергер, був архикн. Франц-Фердинанд зовсім добре зорієнтований в політичних російських справах і у тодішніх польсько-українських взаєминах у Галичині, здається краще, як неодин з австрійських президентів міністрів чи австро-угорських міністрів закордонних справ. Про самого архикнязя Франца Фердинанда проф. Іберсбергер згадав раз у розмові зі мною, що це „ein Man der grossen bahnbrechenden Staatsreformen in der nahen Zukunft". (Чоловік великих переломових державних реформ у недалекій будучности). Виходить, що проф. Сфорца має повну рацію відносно плянів архикнязя Франца Фердинанда щодо основної перебудови Австро-Угорщини.

В літньому семестрі 1912 р. брав я участь в семінарі проф. Іберсбергера і тоді мав нагоду ближче з ним зійтися. У цьому часі польсько-українські відносини в Галичині були незвичайно напружені. З одної сторони явне братання міх всепольським послом гр. Ал. Скарбком і московським чорносотенним націоналістом, послом до думи гр. Вол. Бобрінським, поширення москвофільської пропаганди та скріплення всепольського фронту — з другої неполагода реформи виборчої ординації до галицького сойму й основання українського університету були притоком до рішучих виступів українського громадянства і українських послів.

Д-р Степан Баран.

(Докінчення буде.)

П. К. О. у Варшаві

та її відділи у Кракові, Катовицях, Познані і Львові, вул. 3-го Мая 9.

полагоджують найшвидше й найдешевше

інкасо векслів і інших вірительних документів

платних у всіх місцевостях Річипосполитої Польської. Заінкасовані квоти зачислює П. К. О. безпосередньо і негайно на чекове конто припоручників.

Америка просить Англію на конференцію.

ЛЬОНДОН, 21. І. ПАТ. Запрошення Америки, що закликає Англію вислати місію до Вашінгтону задля переговорів у справі довгів та в інших господарських справах, викликало в урядових кругах деяку консернацію. Нема сумніву, що Америка за уступки у справі довгів зажадає концесій в тарифах. Уступки, яких зажадає Америка від Англії торкаються: 1) повороту до паритету золота, 2) знесення протекційних мит, установлених в Оттаві. Обі ті умовини годі прийняти Становище Рузвельта і Гувера утруднює скликання всесвітньої економічної конференції, яку плянує прем. Мекдональд.

—o—

З життя наших установ.

Загальні Збори Т-ва „Воля".

В неділю 15. І. відбулися у Львові Загальні Збори Т-ва українських дозорців „Воля" у власній домівці при вул. Краківській ч. 5. На збори прибуло поверх 250 членів, які виповнили вщерть не тільки обі кімнати домівки, але й сумежний коридор, а навіть частину подвіря.

Збори отворив і їм проводив голова Т-ва п. Жмінковський Іван. Зі звіту присутні довідалися, що „Воля" має тепер 320 членів і понад 1.000 золотих готівки, зложеної на книжочку в Земельнім Банку Гіпотечнім. Хоч Т-во існує всього 5 місяців, спромоглося вже не тільки на власну домівку, але й на прегарний прапор вартости 900 зол.

Після вичерпання всіх точок денного порядку Збори вибрали знову головою Т-ва п. Жмінковського. До Старшини війшли самі свідомі і тверді під національним оглядом дозорці, які дають запоруку, що Т-во буде й дальше розвиватися якнайкраще і боронити з успіхом інтереси своїх членів.

Варто ще зазначити, що Збори рішили випосилувати з каси Т-ва 100 зол. на виклади громадського знання, що їх улаштовує Народня Організація Українців м. Львова. Від тієї Організації були на Зборах пп. Березовський і Добрянський.

Чар Країни Сходячого Сонця віднайдете у нововиданій книжці

СТ. ЛЕВИНСЬКОГО

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.

Набути можна в Аміністр. „Діла" за зол. 2.— (без пересилки).

§ 19.

До Високоповажаного Пана Олександра Костика Відповідального Редактора часопису „Діло" у Львові Ринок ч. 10.

На підставі § 19. пресового закону з дня 17-го грудня 1862 р. Д. З. Д. ч. 6 за 1863 р. прошу вмістити в найближчому числі часопису „Діло" на тому самому місці й тими самими черенками спростування статті п. н. „Зміна статуту Т-ва „Луг", вміщеної в „Ділі" ч. 11 з 18-го січня 1933 р.

1) Неправда що „Ред. Боднарович зазначує, що „Новий Час" і „Наш Прапор" хотів „Лугам" прислужитися" — натомісць правда, що я сказав, що справа „Лугів" — це суто політична справа і політичні чинники обовязані заняти до неї ясне й рішуче становище.

2) Неправда, що „Ред. Боднарович щодо карикатури в „Комарі" признає, що була невідповідна" натомісць правда, що я сказав, що за ту карикатуру не відповідаю.

3) Неправда, що „Ред. Боднарович зазначує, що його ніхто не може переконати, що моральне виховання молоді буде таке, як вони собі того бажають", натомісць правда, що такого баламутного речення я взагалі не сказав, а сказав, що не вірю, аби в нових „Лугах" моральне виховання молоді було таке, яке потрібне для добра українського народу.

4) Неправда, що „Ред. Боднарович зазначує, що він здає собі справу, що багато української молоді йде до „Стшельца", але це „невелика школа", натомісць правда, що я сказав: „Здаю собі з того справу, що дехто з української молоді вступав і буде вступати до „Стшельца", але так роблять тільки морально мало вартні одиниці і тому це невелика шкода".

Львів, дня 20-го січня 1933.

Осип Боднарович

*

Як відомо, пресовий закон забороняє додавати до спростувань на підставі § 19. в тому самому числі якінебудь коментарі. Тому відкладаємо їх до найближчого числа.

Ревізії й арештування в Золочеві.

Ревізії й арештування, що почалися в Золочеві ще вночі 23. грудня м. р., про які писали ми вже в „Ділі" — досі не покінчилися.

В останньому часі ревізії й арештування пішли здебільша серед учнів української приватної гімназії. Загальне число всіх арештованих і переслухуваних перейшло сотню. В останньому висліді відставили до судових арештів (на т. зв. „Замок") окружного суду у Золочеві студ. прав М. Сагатого й учня 8 кл. гімн. Волод. Богоновича.

Крім згаданих відставили до вязниці в вечірніх годинах учня 8. кл. гімн. Мудрого В. і Городиловського Е.

Переслухували теж багато жінок-студенток і учениць.

Деяких студентів, арештованих 23. XII. і випущених потім на волю, переслухували відтак удруге на обставину, де і як перебули Різдвяні Свята.

Судових затверджень ревізій та арештувань ніхто не одержав.

—o—

НОВИНКИ

— **З нинішнім числом висилаємо чеки П. К. О., якими просимо переслати передплату.**

— **Товариство Українська Захоронка у Львові** подає інтересованим до відома, що влаштовує дво місячний курс для провідниць ведення Садків і Захоронок. Курс, який розпочинається дня 1. лютого 1933 р. ведуть фахові учительські сили, практики відбуваються по Захоронках. Наука відбуватиметься в вечірніх годинах. Оплата за науку і практику 15 зол. місячно. Зголошення письменні слати до Т-ва Українська Захоронка у Львові, вул. Руська 3/I. пов. 2—3

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця,** Львів Пасаж Миколяша, II. пов., напроти кіна „Утіха". 1250 2-25

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 7—?

— **До відома просвітним установам.** Читальні „Просвіти" негайно звернуть через свої філії збіркові листи „Дару Просвіті" з грудня 1932 р., бо Матірне Т-во мусить зложити воєвідствам звідомлення з висліду збірки. Філії „Просвіти" до 5. лютого ц. р. подадуть назвиска збірщиків, які не звернули збіркових листів.

— **Арештування.** З Калуша пишуть нам: Дня 18. I. 1933 арештували тут м-ра прав Володимира Ничая і відставили мабуть до Львова. Перевели теж у нього ревізію. Причина арештування невідома.

— **Українка в радіо.** У суботу 18. ц. м. в год. 23. виголосив д-р Ганс Цбінген з Ціріху радіо-відчит німецькою мовою про свої враження з піврічної культурної поїздки по Польщі. Виклад трансмітував Краків на Львів і Варшаву-Рашин. Після загальних завваг про польську літературу та висловлення жалю, що зах. Европа не знає таких поетів-письменників, як Міцкевич, Словацький, Тетмаєр і Виспянський — прелегент перейшов до архітектури. Три міста Польщі вважає він архітерними клейнотами: Краків, Львів і Вильно. Для нас цікаве те, що прелегент говорив про Львів: Хоча виклад був у польонофільському дусі (для прелегента, до того швайцарця, культура й мистецтво стоять понад політикою) — і хоча про Краків і Вильно прелегент висловлювався з ентузіязмом та суперлятивами, то переходячи до Львова зараз підчеркнув український характер міста, що-більше, говорив про нього, як про **цілковитий витвір української культури.** ...„Ще сьогодні — говорив він — бачу, — як колись з гори Льва,— катедру св. Юра з її бароковою вежою, що царює понад зеленю дерев та далеких лісів у синій млі; з її вежочками, що наче полумя горять тим комплексом стилів, барока з византійським, з орієнтальним. Горять під подувом вітру зі сходу, з безмежних степів України, що її пісні підбадьорували польських поетів творити більше і краще ніж їх рідні польські пісні. З тої України, якої мова була колись основою інших славянських мов, якої культура лялася широким струмком на Захід, щоби помагати між іншим до творення й перетворювання польської культури"... При кінці відчиту цікава згадка про гуцулів. ...„Найглибші враження довелось мені пережити у Східних Карпатах, у королівстві Чорногори і Горганів, серед гуцулів, цих індіянів Европи. Мають у собі велику, дуже велику культуру, що сильно проявляється скрізь, — як у вишиваках, різьбах, ношах, звичаях... Щасливці! Живуть собі у своїй примітивности, бо завдяки комунікаційним перепонам не дісталась ще до них наша американська „цивілізація", що нам на Заході вбиває душу, почування, словом все, просто мордує нас"... З захопленням згадує прелегент свій побут на Гуцульщині і називає її раєм Европи, де могли б відродитися „перецивілізовані" европейці. Видно, що слова „індіяни" вживав у добрій волі, без крихітки глуму чи іронії. Українські мистецькі кола повинні нав'язати листування з д-ром Гансом Цбінгеном, як людиною прихильною українській культурі.

— **Львівський воєвода остає.** Часописи принесли були вістку про плянованє перенесення львівського воєводи д-ра Ружнецького. З міродатних кол запевнюють що вістку.

— **Невдала коровяча демонстрація.** Щоби запротестувати проти податку від молока, австрійські продуценти і торговці набілу рішили зробити оригінальну демонстрацію. Вони хотіли зігнати до Відня з околиці 5.000 корів і уставити їх перед будинком парляменту. Однак поліція заборонила цю демострацію.

— **Спав 10 місяців з мумією.** З Ганноверу повідомляють про несамовите відкриття, яке зробила тамошня поліція в мешканні одного аптикаря, що займався знахорством. Його сусіди повідомили поліцію, що жінка аптикаря щезла від 10 місяців без сліду. Коли поліція увійшла до його мешкання, застала його в ліжку коло мумії, якою була його жінка. Аптикар не виходив цілий час з дому, живлячись харчами, яких мав великі запаси. Спав разом з жінкою, яку перемінив на мумію. Лікарі ствердили, що це людина несповна розуму.

КУЗИНЕ
купи щось у перфумерії
ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 7.
Якщо покличешся на оце оголошення, дістанеш для мене
ДАРОМ
гарне ЙО-ЙО „Сальферс".

— **Жертва легкодушної жінки.** Перед судом присяглих у Львові відбулася розправа проти 39-л. возьного з Рави Р., Ів. Чижа, що сам обвинуватив себе за замах на потяг і цілу низку крадіжей та вломів. Спершу був, як говорив перед судом, порядним чоловіком, але на своє нещастя оженився з лихою жінкою, що його зраджувала, вела розпусне життя й намовляла до крадіжей. Щоби зірвати зі світом і дістатися до вязниці, він пробував спричинити залізничу катастрофу, підкопавши залізничий насип між Равою Руською і Камінкою Волоською, однак до катастрофи не прийшло, бо тільки машина вискочила зі шин. Винуватця тоді не викрили. Опісля почав красти і вломлюватися до кас, переважно удачно, так що акт обвинувачення закидає йому 7 крадіжей та вломів. Розправа скінчилася засудом Чижа на 4 роки за злочин крадіжей. Від закиду замаху на потяг його увільнили, бо суд не повірив його самообвинуваченню.

— **Влом до кооперативи.** Оноді вечором до кооперативи в Запитові, пов. Львів, вломилися Вас. Чмелик і Ол. Сусь. Вкрадені річи вони покинули та втекли. Підчас утечі стріляли до погоні.

— **Спалив три загороди.** В Ременові пов. Львів згоріли три господарські загороди. Доходження вказали, що вогонь підложив господар Черак наслідком маєткового спору.

— **Трагічна смерть учительки.** В Дрогобичі згинула 28-літня вчителька гімназії Марія Баран, донька почтового урядовця зі Львова. Ідучи спати, напалила в печі так необережно, що зачадилася на смерть. На другий день рано мала взяти участь у лещатарській прогульці.

— **Загадочне душегубство.** На дорозі коло села Вороців пов. Городок застрілив хтось 24-літнього Михайла Кадлубця з Вороцова. Душогуб покинув незнаний.

— **Грабіжницький напад.** На Мих. Мандака, що йшов дорогою зі Шибельні (пов. Жовква) напало двох людей та загрозивши йому ножами й крісами забрали в нього 15 зол. Поліція арештували обох. Це брати Федь і Петро Биців.

— **Згоріло 2.000 одностроїв.** У касарні 22 п. п. в Седльцях вибухла в магазині одностроїв пожежа. Хоч почалася негайна рятункова акція, згоріє цілий магазин з 2 тисячами одностроєвих комплетів. Шкоду обчисляють на 35.0000 зол. Доходження мають вказати причину пожежі.

— **Дефраудант перед судом.** Карний суд у Варшаві розглядає справу бувшого віцедиректора Банку заробкових спілок, Яна Гіндеміта, що здефраудував 317 тисяч зол. Він утік до Франції, однак звідтам спровадили його назад до Польщі. Обвинуваченний каже, що вкрадені гроші програв на кінських перегонах і в карти. Дістав три роки вязниці.

З ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ.

Проект акад. закону.

У суботу радила в соймі освітня комісія над проектом закону про академічні школи. В засіданні взяли участь міністр Бінджевич, віцеміністр о. Жонголович і запрошені ректори вищих шкіл. Президент академії наук Костанецький сказав, що заворушення шк. молоді в Польщі не є надто поважні. Молодь, крім першого року, є досить спокійна.

Всі представники вищих шкіл заявилися проти проекту, м. і. тому, що проект віддає рішення в багатьох чисто наукових справах у руки міністра, який гірше знається на цілости справ.

АРХИКН. ОТТО ТАКИ ПЕРЕГОВОРЮЄ?

Зачувати, нібито архикн. Отто Габсбург, що є тепер у Берліні, переговорював там із представниками надрейського промислу. Обговорювали можливість рівночасного повороту Гогенцоллернів у Німеччині й Оттона на австро-угорський престіл.

ЯПОНІЯ ПРИЙМЕ ДРЮМОНДОВУ ФОРМУЛУ.

ТОКІО, 21. I. ПАТ. Уряд звернувся до свого делегата в Женеві, щоби приняв Дрюмондову формулу, коби лише скреслили клявзулю, яка передбачує участь не-членів Ліги Націй.

Міністр закорд. справ сподіється, що тепер можна буде осягнути порозуміння, одначе зазначує, що відповідь Японії буде негативна, коли лише комітет домагатиметься вдержання резолюції з 20. XII. 1932. без введення ріжних змін.

АВТОБУСОВИЙ СТРАЙК.

ЛЬОНДОН, 21. I. ПАТ. У страйку автобусових робітників бере вже участь більше як 10.000 людей, або майже половина загалу робітників.

26 ШАХОВИХ ПАРТІЙ.

МІЛЯНО, 21. I. ПАТ. Відомий шахіст Боголюбов, що є тепер у Міляно, розіграв у місц. клюбі рівночасно 26 партій з найкращими місцевими шахістами. Висліди мечу такі: 17 партій виграних, 4 програні та 5 ремі. Меч іще повторять.

ПОМЕР АНГЛ. ПИСЬМЕННИК.

ЛЬОНДОН, 21. I. ПАТ. Помер тут відомий повістяр Джордж Мур.

СНІГИ НА 10 М. ВИСОКІ.

КИШИНІВ, 21. I. ПАТ. Наслідком великих снігів у Бесарабії здержали зовсім на деяких шляхах залізничий рух. Подекуди поїзди їздять із перешкодами. Сніги, головно в півд. Бесарабії, доходять до 10 м. висоти.

— **Протижидівські екскеси в Чернівцях** були 19. ц. м. з приводу судової розправи проти 6 комуністів. Між обвинуваченими находиться Поля Пашкуцьяна, над якою знущалися жорстоко в слідчім арешті. Коли розправу відложено до 26. ц. м. румунські студенти перетягали великою юрбою вулицями й били стрічних жидів. Демонстрації тревали до пізного вечора.

— **Дрібні вістки.** У звязку з останнім днем „3-х Л." поліція у Львові переводила ревізії у комун. організаціях і арештувала около сто осіб. Комуністи старалися уладити в суботу демонстрації на Бернадинській та Академічній площі біля кавярні „Рома". Кравець Генр. Федер побив шиби в згаданій кавярні. Поліція розігнала демонстрантів. — У Кривчицькій кольонії за Личаківською рогачкою пострілялася з револьвера свого господаря наймичка Текля Яцків. — До Брухович приїхав краківський віцепрокуратор Шипула, де з ап. суддею Ляневським переводив візію в віллі архітекта Заремби. В лютім відбудеться там ще одна візія. — Пос. Санойца сказав у соймі, що польський монополь веде звичайний „швіндель", бо дає до скриночки меншу скількість сірників. — У Перемишлі в звязку з днем „трьох Л" поліція перевела в місті та повіті ревізії й арештувала 18 комуністів. У якогось Вальдмана найшли цикльостиль і летючки.

— **Трагічна операція.** У шпиталі у Варель (Ольденбург) оперував лікар д-р Букен молодого пацієнта, що мав глибокий боляк на шиї. В часі майже одногодинної операції д-р Букен нагло занеміг і перенесений до сусідної кімнати помер на удар серця. Тимчасом пацієнт, що находився у наркозі, дістав сильної кровотечі і закн прийшов інший лікар, умер із знесилення.

— **Пригода двох летунок в Африці.** Англійський капітан-летун Комб вирятував з небезпечної ситуації дві англійські летунки, міс Пейдж і міс Сейль Баркер, що летіли з Каппштату до

Льондону і з причини дефекту мотору мусіли осісти в околиці Невробі в середній Африці. Підчас примусового осідання обі летунки тяжко потовклися, а що скінчилися харчі, грозила їм голодова смерть. Кап. Комб довідався від іншого летуна, що біля Невробі лежить розторощений літак, а коло нього находиться дві жінки. Комб прилетів негайно на місце катастрофи і ствердив, що там годі осісти на землю. Тому опустився три милі дальше і звідтам прийшов пішки до обох летунок. Міс Пейдж мала зломану руку і ногу і тому Комб зладив з крила, розбитого літака ноші і при допомозі другої летунки, що потовкласи лекше, переніс її до свого літака. Тимчасом з Невробі вирушив санітарний самохід, однак не міг дістатися до місця, де находився літак кап. Комба. Тому літак забрав обі летунки на свій апарат і привіз до Невробі, де обі приміщені в місцевому шпиталі.

—o—

З театру.

Театр Ріжнородностей: „Магія", комедія на 3 дії Честертона.

Честертон — англійський католик і ліберал в одній особі. Це своєрідна англійська сполука, незрозуміла на „континенті". Деяким віриим волосся встає дуба, коли він починає боронити цитатами зі св. Письма потреби вживати алкоголю, їсти мясо (проти вегетеріянців!) та інших прав на свободу людини.

Хто цікавий, як виглядає його оборона чудес, нехай піде на „Магію". Почує сила дотепних аргументів, але песи не побачить. Те, що він каже про старі та нові штучки чарівників, торкається точно його самого. Воліємо старі „штуки", в яких автори нам нічого не розясняють, ніж нові, де нема нічого крім розяснень. Честертон першорядний, дуже оригінальний ессаіст, але він не Бернард Шов, що вміє єднати діялектичні бої зі сценічним нервом. **м. р.**

—o—

Із судової салі.

РОЗПРАВА ПРОТИ РЕД. ДМ. ПАЛІЄВА.

В суботу 21. ц. м. відбулася у великій салі суду при вул. Баторія розправа проти ред. Дм. Паліева, якого на першій розправі в червні м. р. засудили були на три роки вязниці за промови на посольських справоздавчих вічах. Найвищий Суд, як ми вже повідомляли, зніс цей присуд і передав справу з поворотом до окружного суду у Львові для виміру нової кари.

Теперішня розправа відбулася вже не перед суддями присяглими, а перед трибуналом, якому проводив о. суддя Тертіль, а як вотанти засідали о. с. Ягодзінський і Млинарський. Боронив адв. д-р Володимир Старосольський, обвинувачував прок. Циган.

Після короткої промови прокуратора і знаменитої промови обор. д-ра Старосольського трибунал по нараді видав присуд, яким **обв. ред. Дм. Паліева засудив на півтора року вязниці.** А тому, що засуджений просидів уже 14 місяців у слідчій вязниці (з того кілька місяців у Березі), то лишилось йому ще відсидіти 4 місяці і 3 дні.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ПЕТРО МАСЯК.

Дня 16. січня ц. р. в'дбулися величаві похорони бл. п. Петра Масяка у Мшані, пов. Городок, при великому здвизі місцевого і позамісцевого громадянства. Не диво. Покійний відзначався сильним громадянським характером та горячою любовю свого рідного. За це прийшлося йому немало натерпіти. А вже найбільше потерпів він у памятному 1930 р. Від того часу западав на здоровлю шораз більше і дня 13. січня перестало бити його серце.

Бл. п. Петро Масяк уродився дня 9. липня 1871 р. у Мшані. По скінченні гімназії вступив до почти і як урядовець робив службу у Жабю, Нижанковичах, Куликові, Черлянах, Городку. В 1912 р. іменували його почмайстром у Конюхах. В часі світової війни був при військовій пензурі в Остравській Моравії, а відтак завідував почтою в Добросині і Гільчу, де застала його визвольна війна. Брав живу участь у будові власної держави. За це не приняли його до служби в повоєнних роках. Щойно в 1926 р. по всяких заходах приняли його знову до служби і кинули до Бидгощі, де перебував три роки. По спенсіонуванні в 1928 р. осів на постійне в родинному селі Мшані і віддався роботі над піднесенням культури й добробуту родинного села. Працював ревно в усіх товариствах. Не було установи, котрої не був би членом, не було збірки, в якій не взяв би участи, не було сходин-анкет у повіті чи у Львові без його участи. І завдяки йому село піднеслося високо й передує всім громадам городецького повіту. Тому всі громадяни проводили Покійного на вічний спочинок зі сльозами на очах. Зложили вінці: чит. „Просвіти", кооп. „Гаразд", Брацтво Найсв. Тайн, хор та амат. гурток читальні, кружок „Сільського Господаря" та молодь — усі із Мшани. Прощали: місцевий парох о. дир. Хмельовський, о. д-р Цегельський в імени українських установ Городеччини, п. Петрик від Матірнього Т-ва, п. Ковальський від „Сільського Господаря", п. Михайлишин від читальні „Просвіти" у Мшані. Співав хор з Городка, грала орхестра з Керниці.

Земля, яку він так щиро любив і за яку терпів, нехай буде йому легка!

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Нова манія.

Були в нас часи йо-йо-манії і здається, безповоротно минули.

Львівські кишенькарі покинули були на якийсь час свій улюблений фах і кинулись продавати цю глибокоумну забавку.

— Варшавско-влоска заваба Йо-Йо! Тилько 60 гроши.

Люди купували. Хоч не ставало на обід, хоч прачка подала до суду, а сторож зборгував учора десятий раз браму. Купували.

А потім то в гору, то в долину, то в гору, то в долину, а коли знудилося — змінялн: то в долину, то в гору...

Гарна і ріжноманітна забава. Працює тіло і дух. І чоло пріє і мозок мучиться.

Але минулося. Нині, як хто ще йойочиться, то це вже невилічимий ентузіяст, або впертий дослідник.

Ледви перший сніжок упав на ніс львівського громадянина — йо-йо пішло в кут, а його місце зайняли лещата.

Лещата, лещета, лещіта. Як хто хоче і любить, бо однако ця назва не грішить глуздом.

Возьмім „лещата", бо так називалися досі дві дощинки, які привязував наш нарід до зломаної кінчини.

Отже лещата!

І пішло з цього.

Мущини, що досі тільки раз на день вставали з фотелю, жінки, що вже пять літ тому перестали фарбувати сивий волос, діти, що врешті збридили собі пипку — все кинулося на лещата.

Про середняків і не казати, а про молодь тим більше.

Зароїлися вулиці, площі, насипи людьми, всілякої масти і гатунку, а кожний із затисненими зубами і з твердою постановою бодай раз зіхати з горбка не на чім іншім тільки на дошках.

Але що це все супроти сцен, які розгравають на неврожайних полях довкола Львова. Трязична товпа засіяла поля і луки як египетська саранча та сувається по землі на чім може і вміє.

Прекрасний спорт, а скільки в нім невимушеного комізму і вимушеного трагізму.

Ось один знайомий хвалиться мені:

— Цілий день їжджу, а ще ні разу не впав.

— А вже давно їздите на лещатах?

— Перший раз.

Дивуюся, доки не побачив його „на вправах". Найняв собі хлопця, який його весь час тримає за матню.

Другий знайомий не спить, не їсть, а тільки вправляє.

— Подобається вам цей спорт?

—До чорта лисого з таким спортом.

— Чомуж їздите?!

Зітхнув, помовчав, а вкінці таки признався.

— Моя, бачите, дівчина їздить. Намовляла мене — я не хотів. Бачу, останніми часами — позимніло... Щож треба було вчитися на лещатах.

— І як іде?

Махнув рукою.

— А дівчина?

Ще раз махнув.

— Прийдеться їхати з горба. Я воміть головою в сніг, а вона вихром на долину, а там уже...

— Той третій!?...

— Здається, буде перший. Все через ті прокляті лещата, лещета, лещіта, чи як там їх до сто сот чортів.

Застогне бідолаха і далі — дошки на плечі і йде вправляти.

Боюся, що заки вправиться, то вже буде за пізно...

Але чи може одна-дві такі і тим подібні трагедії відстрашити правдивих спортовців?! Ле тарська горячка захопила всіх: політиків і поліціянтів, директорів і диригентів, професорів і професів, а жіноцтво, то вже поголовно.

Повстають щодня нові союзи, товариства, а в товариствах ще секції.

Ось, кажуть, у нас організуються дві нові секції: „Крилошанська" і „Учасників битви під Кенігрецом".

Я жду на секцію „Повоєних інвалідів".

Тоді дошки на плечі і — далі в простори, осяяні сонцем, побілені снігом — коміть головою.

Галактіон Чіпка.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

З життя філії „Просвіти". Одною з найактивнішних секцій філії „Просвіти" є, побіч відчитової секції, мужеський хор „Думка". Хор цей освувався перед 3 роками. Ініціятором заснування хору, його дійсним організатором і першим диригентом був мгр. Леонтій Крушельницький. Тільки завдяки його організаційному хистові і праці та тій широкій симпатії, яку він має у молодих, зискала філія „Просвіти" новий, гарний засіб для осягнення своїх завдань. Приступаючи до організації хору, мгр. Л. Крушельницький хотів не тільки скупчити прихильників української пісні, що студіюючи її, знайомлювалиб з нею і станиславівське громадянство, але в круг впливів хору задумував втягнути і повіт. Тепер, коли на працю хору дивимося з перспективи 3 літ, мусимо признати, що це йому вповні вдалось осягнути. Це і є з певністю для нього найбільшою сатисфакцією за його плянову і безперервну працю. А праця не була легка. Сьогодні хор начисляє 28 співаків, здисциплінованих, знаменито вишколених, безперервно працюючих. Складається з ремісників і студентів, але всі вони зжиті з собою і перняті одною ідеєю. За 3 роки хор „Думка", крім 6 самостійних концертів у Станиславові і помочі в 14 концертах, уладжуваних ріжними товариствами, дав 69 концертів у читальнях „Просвіти" станиславівської філіяльної округи, всюди викликуючи ентузіязм для української пісні. Бачимо вже і сліди цієї пропаганди пісні. У своїй програмі пісень для читалень хор має 6 комплетів: на свято „Просвіти", свято книжки, Шевченківський концерт, Франківське свято і пропагандистичну вечірку пісні. Крім пісень хор має своїх відготованих промовців і добрих декламаторів, так, що своїми силами переводить кожне свято. Коли до цих висліпів додамо і внутрішню працю, себто працю хору над собою (постійні проби тричі в тижні), тоді будемо мати повний образ праці цієї секції. За останніх два роки змінялися диригенти кілька разів, але найбільше праці над вишколенням хору вложив проф. Іван Нелільович, якому „Думка" завдячує дуже багато. Тепер знов ситуація об'явив знову мгр. Л. Крушельницький. Коли праця буде йти цим темпом, що досі, то хор буде під кожним оглядом зразковою організацією цього роду.

Заг. збори „Молодої Громади". Вже рік існує в нашому місті товариство „Молода Громада", організований вийм молодої генерації. За ввесь час товариство, крім листопадового свята, академії в честь Стефаника, курсу танців та якоїсь невдачної забави, абсолютно нічого не зробило. І тому загальні збори т-ва, які відбулися 1. І. 1933, були блямажом для „Молодої Громади" та прикрим поличником для її членів. На оправдання такого стану виступали ріжні причини. За головну причину подали обставину, що т-во зараз після заснування розбилося на секції, які з діяльністю самого т-ва не мали багато спільного, а свою приналежність у товаристві вважали тільки формальним фірмуванням. Подано й менші причини, які з певністю в деякій мірі вплинули на ослаблення діяльности т-ва. Можна їх було вишукати й більше. Але поза тим усім криється не що інше, тільки недостача охоти до організованої суспільної праці і дуже неповажний підхід молоді до справи будови й організації українського життя. І тому в льокалях, де можна грати в карти, такий натовп, що не найдеш вільного місця, а до поважної праці ледви кількох людей можна притягнути. Загальні збори „Молодої Громади" виявили, що станиславівська молодь, яка на кожному кроці нарікає на опортунізм та назадництво старшого громадянства, сама у громадянське життя, крім безплідної критики, нічого нового не внесла. Над цим мусять подумати нововибрані видія „Молодої Громади" та подбати, щоби описані загальні збори були зворотним пунктом до кращого.

БУЧАЧ.

Домагаються української молитви. В грудні м.р. внесли селяни села Яргорова, пов. Бучач, через своїх односельчан п. Дмитра Білоуса й Олексу Мохнатого до шкільного інспекторату в Бучачі протест проти введення до школи відомої і голосної вже молитви. Ось зміст зредагованого самими селянами протесту: „До Пана Шкільного Інспектора! Високоповажаний Пане Інспекторе! Ми, підписані батьки, вносимо отсим зажалення і протест проти того, що наші діти рідні моляться у школі по польськи. Відколи наш нарід виступає в історії, ще ніколи не було того, аби наші українські діти молилися в чужій мові, а все душа людини розмовляла з Богом у своїй мові. Ми, батьки, уважаємо, що культурний світ дає волю людській душі славити Бога в її рідній мові, бо молитися в чужій мові до Бога є насильством над людською душею. Ми болюче все відчуваємо, що наші діти моляться у школі по польськи і через те протестуємо проти молитви в чужій мові і просимо Вп. Пана Інспектора, аби видав зарядження до управи школи в Яргорові, щоби молитва у школі для наших українських дітей була ведена лише в нашій українській мові, так, як це було досі. Яргорів, дня 19. грудня 1932 р." (Сміються підписи 75-ох батьків).

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у приватних оборотах 8.91 і пів зол.

Трансакції. Купно продажа.

Бельгія 123.70, 124.01, 123.39; Лондон 29.92, 30.07, 29.77; Нью Йорк чеки 8.92,5, 8.94,5; Нью Йорк кабель 8.92.9, 8.94.9, 8.90.9; Париж 34.45, 34.94, 34.76; Швайцарія 172.12, 172.55, 171.65; Італія 45.70, 45.92, 45.48; Берлін 212.15.

Акції

Банк Польський 81.50, 81, 82

ЗБІЖЖЯ.

За 100 кг. льохо станція надання, нарітас 200 км Ціни ринкові: пшениця дворська 28.00—28.50, пшениця зб. 24.75—25.25, жито одноліле 14.00—14.25, жито зб.рне 13.00—13.25, ячмінь двір. одноліяий 12.00—12.50 ячмінь на мливо 11.50—12.00, овес гал. 14.75—15.25, овес замокліий 11.25—11.75, кукурудза краєва 12.00—12.50, гарабоні пром. 3.00—3.26, фасоля біла з мішком 13.00—17.00, фасоля коліорова з мішком 14.00—15.00, фасоля краси з мішком 17.50—18.50, горох пів-Вікторія 19.00—21.00, горох полевий 13.00—15.00, бобик 10.50—11.50, вика чорна 9.50—10.00, вика сіра 8.00—8.50, сіно солодке прас. 6.50—7.50, солома прас. 4.50—5.00, гречка 12.00—12.50 льон 37.00—38.00, дубіи синій 8.75—9.25, ріпак озимий 40.00—42.00, житні висівки 6.50—6.75, пшеничні висівки 5.75—6.00, крупи гречані 50 проц. пол. 24.00—26.00, просо краєве 12.50—13.00, макухи льняні 17.00—18.00, конюшина червона звич. 85.00—90.00, мак синій 117.00—127.00, мак синий 110.00—115.00.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 22. І. год. 3.30 попол. ціни знижені від 40 сот. до 4.50 зол. „З малої хмари“ (останній раз).

Неділя, 22 І. год. 7.30 веч. „Семуел“ (Абон. б).

Понеділок, 23. І. год. 7.30 веч. „Орфей у пеклі“.

Театр Різнородностей.

Неділя, 22. І. год. 12 в пол. „Яцко нерґба та його приятель“.

Неділя, 22. І. год. 3.30 попол. „Джім і Джіль“ (Абон. 5).

Неділя, 22. І. год. 7.30 веч. „Магія“ Абон. б).

Понеділок, 23. І. год. 7.30 веч. „Магія“.

Кіна.

АДРІЯ: „Король прощань“.

АПОЛЬО: „Рай підростків“.

АТЛЯНТІК: „Безприютні“.

КАСІНО: „Мата Гарі“ (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „Трансатлантік“ і ревія „Парада моряків“.

КОПЕРНИК: „Зунгу, пригоди мисливця людо й білої жінки“.

МАРУСЕНЬКА: „Зунгу, пригоди мисливця людо й білої жінки“.

МІРАЖ: „Непотрібна“.

ОАЗА: „Хай живе свобода!“, ревія: „Шаржа то я!“

ПАЛЯС: „Готель студентів“.

ПАН: „Роккі“.

ПАСАЖ: „Боротьба в підземеллях або Тайна 5 ключів“.

ПРОМІНЬ: „Дівча з Пратеру“.

СТИЛЕВЕ: „Цілунок весни“ й ревія.

УТІХА: „Дівча знад Волги“, ревія „Веселий куток“.

ХИМЕРА: „Гльорія“ з Брігідою Гельм.

УРОЛЬОҐ-ОПЕРАТОР

Д-р В. Кесслєр

У НЕДУГАХ НИРОК І МОЧЕВИХ ДОРІГ ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 21, ТЕЛ. 76-19.

Закордонне радіо.

Неділя, 22. січня 1933.

Братислава (278,5) 12.05, 13.10, 22.20 Концерт, 16.15 Авдиція, **Мілано** (331,4) 21.00 Опера, **Штрасбург** (345,2) 16.00 Концерт, **Гельсінґфорс** (368,1) 17.35 Віольончеля, **Білгород** (430,4) 16.00 Нар. музика, **Рим** (441.2) 17.00 Концерт, 20.45 „Їль капітан Фракаса“ оп. Кости, **Прага** (488,6) 11.05 Камер. музика, 20.05 Концерт, **Брюсель** (509,3) 21.00 „Золото Рену“ оп. Вагнера, **Відень** (517,2) 10.30 „Соната ч. 1. а-дур“ Бетовена, 15.30 Концерт, 20.00 „Бляфухс“ комедія Герцега, **Будапешт** (550,5) 11.00 Рел. музика, Концерт, 19.15 „Довкола кохання“ оп. Штравса, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Солісти, 17.40 Гумор, сатира, 24.00 Звуковики, **Москва** (1000) 17.30 Опера або концерт (18.30)

Понеділок, 23. січня 1933.

Кенігсберг (217,1) 19.00 Спів, **Братислава** (278,5) 16.10 Концерт, 17.30 Речіталь, 18.00 Трубні інструменти, **Штрасбург** (345,2) 21.30 Солісти, **Штутгарт** (360,6) 19.20 Концерт, **Гельсінґфорс** (368,1) 19.15 Спів, 19.30 Концерт, **Лайпціг** (389,6) 20.00 Гумор, 21.15 „Симфонія Доместіка“ Р. Штравса, **Берлін** (419) 20.00 „Дер толле Капельмайстер“ оп. Бердія, **Білгород** (430,4) 15.30 Пісні, **Рим** (441,2) 13.00, 17.30 Концерт, **Лінценберг** (472,4) 20.00 Увертюри, пісні, танці, марші, **Відень** (517,2) 16.50, 20.30 Концерт, **Мінхен** (532,9) 19.35 „Дер Вафеншмід“ оп. Льорцінга, **Будапешт** (550,5) 17.00 22.30 Циг. орхестра, 21.00 Концерт, **Харків** (937,5) 10.30 Звуковики, 13.15, 15.15, 16.00, 18.40, 24.00 Концерт, 16.30 Музика, рецитації, 17.40 Авдиція, **Париж** (1724,1) 21.00 „Ле Шеміне“ ком. опера Леру.

ВЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

Львівське радіо.

Неділя, 22. січня 1933.

10.45 Трансм. з Вел. Театру авдиції в нагоди 70-их роковин січн. повстання. 11.58 Час, 12.10 Метеорольог. комунікат, 14.00 Конкурсова балачка, 14.20 Пісні — Орловська, 14.40 Годівельний відчит, 15.00 Концерт „Октет Бляшке“, 16.00 Для молоді: „Що чувати в світі?“, „Лицар у ледяній зброї“, 16.25 „Травгут“ відч., 16.40 Пісні з часів січн. повстання, 17.00 Солісти: Гачинський (баритон), Каган (фортепіян), 17.25 Комунікат союзу польської молоді, 17.35 Колядн. 19.00 Легка музика, 19.50 Розмова з молодшими та старшими, 19.05 Всячина, Сільва рерум, 19.25 „Дика рожа“, 20.00 Італійські нар. пісні, 21.05, 21.07 Спортовий комунікат, 21.15 Концерт, 22.00 Звукова тижн. ревія, 22.20 Танк. музика, 22.55 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

Понеділок, 23. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15, 21.00 „Ле Шеміно“ ком. опера Леру, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Комунікац. огляд, 15.30 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Листи та програми, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 „Чому є стільки міжнар. конференцій?“, 17.00 Камеральний концерт, Комунікат для рибалок, 18.00 Легка музика, 18.50 „Самогубство, сусп. лихо“, 19.05 Всячина, 19.30 На вівці, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Трансм. з Варшави: „Русалка карнавалу“ оп. Кальмана, Спортові вістки, 22.00 „Бой Лесмин“ фейл., 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає.

Подяка. Т-во У. Ц. К. Відділ у Львові почувається до милого обовязку зложити отсією дорогою щиру подяку всім особам і установам, що своїми пожертвами або безпосередньою участю допомогли в уладженні Ялинки для дітей емігрантів з В. України, в дні 14. І. ц. р. Зокремаж В. П. д-р Дашкевичеві і Т-ву „Луг“ за безплатне помешкання і щиру гостинність. За пожертви в грошах і натурі: В. П. інжиніровій Ніні Вітвицькій, Е. Тишинській, д-ру М. Холевчукові, власникові аптики Терлецькому і ін. Товариствам і фірмам: Центр. Кооп. Банкові, Земельному Банкові, Центросоюзові, Т-ву Допомоги Емігрантам, „Рідній Школі“, „Союзн. Базарові“, адміністрації „Народня Справа“, адм. „Нова Хата“, друкарні „Графія“, Т. Пінака, Делька, Гандельман і Вайзер, Вінклер, Гібнер, „Фортуна Нова“, Берта Штарк і ін. — В. П. радникові Купчинському з хором за прегарно виконані колядки. 1275

Видія Філії „Просвіти“ в Зборові повідомляє отсим, що в четвер 2. лютого 1933 відбудуться в салі „Рідної Школи“ в Зборові в год. 10 рано звичайні Загальні Збори Філії „Просвіти“ з таким порядком нарад: 1. Відкриття Зборів. 2. Верифікація протоколу з попер. Зборів. 3. Звіт з діяльности уступаючого Виділу. 4. Внесення Контрольної Комісії на ухвалення абсолюторії уступаючому Виділові. 5. Вибір Виділу, Контрольної Комісії і делегатів на Збори Матірнього Т-ва. 6. Внесення — **Видія.**

На памятник Франка зложила в нашій Адміністрації п. Марія Тимків зол. 10.—

Загальні Збори Т-ва У. Ц. К. Відділу у Львові відбудуться дня 29. І. (с'нчн) в год. 9—10. в салі Т-ва „Луг“ при вул. Коперника ч. 5, про що повідомляє Управа.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ПОПОЛУДНЕВИЙ КУРС КРОЮ, шиття, моделювання починаю 23. с'нчня. Ціни зниженні. М. Козловська, Академічна 22, І. пов. 1244 3—3

СТАНИСЛАВІВ, ЛЬОКАЛЬ з 2—7кімнат до винайму на бюра або торговельне підприємство. Інформації у П. Олеханицького, Голуховського 20. 1268 2—2

1 ЗОЛ. направа брошки, перстеня або ковтка коштує у Мандля, вул. Коперника, проти кіна „Коперник“. 1197 3-10

Жадайте всюди

ЦИКОРІЇ ЛУНА

виріб української кооперативної фабрики

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“

ЛЬВІВ - БОГДАНІВКА

вул. Церковна 2. Телефон ч. 42-97.

ДОБРЕ проспериуюча адвокатська канцелярія на провінції до відступлення за готівку. Зголошення Е. Н. Перемишль, почтова скринька 170. 1252 2—3

КІМНАТА для 2 панів до винайму, Вольносьць 12, партер ліворуч. 1276 1—1

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Прецизія“, Рутовського 10 (брама). 1276 1-1

З ДНЕМ 1. ЛЮТОГО 1933 влаштовує Стефанія Монцібович прьохимісячний курс крою та шиття. Зголошення приймають у пополудневих годинах вул. Хмельовського ч. 15. 1273 1—3

5 ЗОЛ. беру за строєння фортепіяну, піяніна. Герман, Кохановського 69. 1-1

СЛУЖБА БОЖА

укладу

Й. КИШАКЕВИЧА

на мішаний хор

поручена Преосв. Митроп. Ординаріятом до вжитку церковних хорів продається по зол. 7.50 в Книгарні Шевченка, Львів, Ринок 10. 1249 2—3

КОЖНУ НЕДУГУ ВИЛІЧИШ якщо будеш регулярно вживати

Зела д-ра Браєра

найбільше помічні у таких недугах:

Ч. 1. — кашель, астма, побільшення легенів — ціна зол. 3.50.

Ч. 2. — ревматизм, артретизм (лихе переміна матерії) — ціна зол. 3.50.

Ч. 3. — шлунково-кишкових недугах, недугах печінки, жовтяниця — зол. 3.—

Ч. 4. — нервових, болі голови, безсонниці, апатії до життя — ціна зол. 4.—.

Ч. 6. — блідниця, довготревала недокрівність — ціна зол. 5.50.

Ч. 7. — ниркові, міхура — ціна зол. 4.—.

Ч. 9. — загального затроєння — перечищаючі — ціна зол. 1.50.

Дістати можна в оригінальним опакуванні в аптиках, аптичних складах і дрогеріях, або у фабриці **ПОЛЬҐЕРБА — Краків-Подгуже, скр. почт. ч. 48.** Заінтересовані дістануть на домагання безплатно з фабрики брошурку: „Як відзискати здоровля“.

Ф-ма Фр. Сеземський

НАЙЛЇПШІ СВІЧКИ СТОЛОВІ І ЦЕРКОВНІ. 1074 10-10

Ч. 16 (13.255). Львів, середа 25 січня 1933. Pocztowa opłata gotowa ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол. Чвертьрічно 12·00 „ Піврічно 24·00 „ Річно 48·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол. Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Як воно буде?

Як уявляють собі французи німецьку політику в 1933 році?

(Від нашого кореспондента).

Париж, 18. січня.

Як воно буде — „воно", тобто, як у цьому, щойно розпочатому році Німеччина зробить новий крок на шляху до ліквідації мирових договорів, які також і нашу нещасну землю кинули під колеса історії, — як воно справді буде, очевидно, ніхто не знає. Політичних подій і процесів ніхто точно й певно передбачити не може: вони занадто складні для нашого занадто вже тісного розуму. Їх можна хіба відгадувати або... виворожити. Коли рік перед великою війною хтось питався Анатоля Франса, чи і коли на його думку В. Британія, збентежена німецькими фльотовими збройними, німецьким торговельно-промисловим суперництвом і загрозами та словесними перехвалками Вільгельма Ііго, піде війною на Німеччину, старий скептик і мудрець відповів:

— Раджу Вам іти за відповіддю до ворожки. Тільки ворожка може на це відповісти, ніхто інший.

Так і тепер хіба тільки ворожка могла би „напевно" предсказати, що буде у 1933-му році. Ворожок у наших духово захитаних часах після-воєнних не хибує в Парижі (і деінде); їх тут є сотні, може навіть тисячі; газети переповнені їх оповістками; по вулицях роздають прохожим їх адреси; не тільки залюблені дівчата й старі жінки, що грають у кінські перегони, а й — не жартуємо — всякі політичні діячі (!) потайки ходять до них за порадою; ворожбитське ремесло нині тут — як у всіх добах суспільного сумерку — дуже розповсюднене і дає, кажуть освідомлені, добрі заробітки. На жаль, чи на щастя, ваш кореспондент іще не дозрів до віри у ворожки — тому він і волів звернутися за прогнозою німецько-французької закордонної політики в році Божім 1933 до одного з дуже нечисленних тут справжніх знавців Німеччини й дослідників німецько-французьких взаємин. Кажемо: до справжнього знавця, а не уявленого, тому, що наш знайомий вже зо два десятки літ „вивчує" Німеччину, знає її мову й письменство, перебув кілька років у німецькому університеті, опублікував кілька дуже добрих книжок про Німеччину і має, можна сказати, постійно впалений у Німеччину зір: у всьому тому він основно відріжняється від величезної більшости тутешніх політиків і публіцистів, які „знають" Німеччину і взагалі середньо-европейські відносини з третіх, а то й десятих рук, і в безконечність перебовтують на німецькі теми старі, непровірені кліші.

Не утожсамлюючи врешті всіх поглядів нашого знайомого зі своїми думками на дану тему, все таки вважаємо їх доволі цікавими й поважними, щоби передати їх і нашому загалові.

Підчас 1932. року — каже він — Німеччина добилася похорону репарацій. Поспікавшися після довгої підкопної праці тягару того, що на неї налягав, Німеччина мерщій взялася до дальших заходів проти Версайського диктату. Не пройшло ніж року, а прийшла черга на військові статті договору: їх місце зайняла засада рівноправности в збройних. Найближчий етап мусить принести загальну ревізію мирових договорів. Заходи до неї вже заповіджені, а процедура швидко піде в рух. Яка вона буде, ця процедура?

Нема сумніву, що Німеччина передовсім потягне своє домагання на закордонному шляху, тобто звернеться до Союзу Народів. Там вона знайде певне чимало прихильників, але й чимало противників. Мало ймовірно, щоби перетворення карти Европи, доконане статутово вимаганою одностайністю, могло справді й уповні заспокоїти переможених з 1918-го року. Значить, осягнена на цій дорозі ревізія договорів булаб тільки завдатком на щось основніше. З другого боку, якщо провідники Німеччини добрі політики (а навіть після втрати незрівняного Штреземана, їх учителі, вони позаду не остали), то вони бережтимуть ся декларувати від старих укривджених договорами держав.

Так вони вже кількома наворотами заявляли, що не думають нарушувати існуючих кордонів між Францією й Німеччиною. Є чимало інших кордонів, які треба пересунути. Задля ревізії договорів Німеччина має природного союзника в Угорщині, що втратила три четвертини своєї колишньої території. Було би глупо виставляти нараз всі домагання німецькі й мадярські: у такому разі Югославія, Чехословаччина, Румунія й Польща сталиб в одну лаву. Елементарна політична вироблевість наказує позовникам іти етапами, концентруватися на найважнішому пункті, де німецький елемент найбільш загрожений у своєму існуванні, і розділити противників.

(Не так, як мимохіть нажидається тут нашому братові спогад, від якого нема нам причини бути особливо гордими, нам, буцім-то найбільш вироблений політично, галицький вітці українства! — не так, як зробили були ми 1919. року, коли вперті польською перевагою за Збруч, не вміли зосередити всіх своїх військових і політичних засобів на ратунок Рідної Землі перед загрозою окончного загину).

Явище дуже помітне: Так само, як Франції, не зачіпає тепер, Німеччина й Чехословаччини; дарма, що там є звиш трьох мільонів чистокровних німців. Ніхто тепер у Німеччині не говорить про чехословацьких німців, а п. Бенеш саме останньої неділі голосно вповнив, що чехам нема чого боятися Німеччини. Напрямна лінія позовників проста: Угорщина мовчатиме про Трансільванію, Словаччину і Закарпаття, а зосередить усю увагу й ціле своє зусилля на одну тільки Югославію. Натомість Німеччина мовчатиме про Альзасію, а звернеться проти Польщі. Таким чином усунеться небезпека одностайного фронту протиревізіоністичного. Перший затиск іде на Югославію, на котру одночасно гострить собі зуби й Італія.

Такі процеси передбачує, або, як хочете, ворожує знаменито освідомлений французький політик для Середньої Европи у 1933 році. Нам брат мусить до того ще собі доспівати, що Середня Европа — не ціла Европа. Тай що крім кордонів угорсько-югославянських, італійсько-сербських і німецько-польських є в Европі ще й інші кордони — нам навіть іще цікавіші...

Забезпечення майбутнього дитини дає батькові спокійну совість. Тому, батьки, забезпечіть своє життя в користь ваших дітей в одинокому

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ И РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменица).

День 22. січня у Львові.

У ЛЬВІВСЬКИХ ЦЕРКВАХ.

В 14-ліття злуки ЗУНР з УНР, проголошеної 22. І. 1919 р. у Київі на Софійській площі святочним універсалом, відправив у церкві св. Юра Преосв. Будка архієрейську Службу Божу в асисті численного духовенства. Проповідь про вагу хвилі виголосив о. прал. Куницький. Церква була переповнена вірними.

Торжественну Службу Божу в наміренні українського народу відправило духовенство також у церкві св. Петра і Павла. Також тут виповнили вірні церкву вщерть.

СХОДИНИ „МОЛОДОЇ ГРОМАДИ".

В неділю 22. ц. м. Т-во „Молода Громада" у Львові уладнило святочні сходини з нагоди роковин 22-го січня 1918 і 1919 р. Реферат, присвячений головним чином проголошенню соборности, виголосив проф. **д-р Володимир Старосольський.**

Референт цілою низкою фактів доказував психічну непідготованість українського народу до акту з 22-го січня 1918 р., а зокрема до акту з 22-го січня 1919 р. Проголошення соборности було лише формальним актом, який не переломив психічного наставлення наддніпрянців, а особливо галичан.

Спиняючись довше на психольогічних різницях між наддніпрянцями й галичанами, які на думку референта не є занадто глибокі і які можна при добрій волі легко побороти, д-р Старосольський дійшов до висновку, що наддніпрянці були більше українцями, ніж галичани. Натомість обі вітки українського народу мають кожна свої великі цінности, що могли би відвернути від нас дальші події по 1918 і 1919 роках, колиб українці вміли були ті цінности використати. Зокрема підкреслив, що добрий наддніпрянський козак і освічений та вишколений галицький старшина й підстаршина далиб добру українську армію. Державницький спосіб думання наддніпрянця з працездатністю на визначеному пості галичанина далиб Україні державний апарат.

Дуже цікаві були помічення референта про відношення до держави наддніпрянців і галичан. Наддніпрянці мали безпосередню стичність з державою. Всі лиха, яких вони зазнавали, йшли від держави. Тому там витворилася ненависть до держави і тому наддніпрянці не мали потім належної пошани й до своєї власної держави. Зате та безпосередня стичність з державою навчила їх думати по державному. Галичани ніколи не мали безпосередньої стичности з державою. Між ними й державою був їх політичний противник і тому в українців зродилося спеціяльне поняття про своє становище. Всі лиха приписувалось політичному противникові, за яким стояла держава з прихильністю для українців. З того зродилась у галичан пошана до держави, яка потім перенеслась на власну державу. Зате галичани в таких умовинах не навчились по державницьки дивитися на свої справи.

Взагалі реферат був дуже цікавий і шкода, що вислухав його тільки невеликий гурт осіб, які зібралися на святочні сходини „Молодої Громади".

АКАДЕМІЯ НАДДНІПРЯНСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ.

22. січня в полудне, у помешканні Т-ва „Великий Луг" при вул. Коперника 5, відбулася заходами Українського Центрального Комітету Еміґрантів святочна Академія, присвячена Великим Роковинам. Академію відкрив короткою промовою голова Комітету **полк. А. Кузьмінський,** після чого ширший реферат виголосив мец. **М. Корчинський.** Хор відспівав „Молитву" з „Запорожця за Дунаєм", а бандурист Гонта відіграв на бандурі думу „Про Байду Вишневецького" та „Бють пороги". Національний гимн закінчив свято.

Перед виповіженням японсько-китайської війни.

В політичних колах Англії думають, що в найближчому часі прийде до офіціяльного виповідження війни між Японією й Китаєм. Одночасно представники обох держав покинуть розбройну конференцію Союзу Народів.

Китайська делегація в Женеві оголосила заяву, в якій робить гострі закиди комісії 19-ох. Китай відкидає всяке порозуміння з Японією, як довго Союз Народів виразно не спротивиться визнанню манджурської держави. Інтервенція Америки й Радянщини необхідна, тому що обі ті держави поважно заінтересовані в розвитку подій на Далекому Сході. Вкінці Китай заявляє, що конфлікт можна аліквідувати тільки шляхом політичних переговорів усіх заінтересованих держав.

Защо звільнили суддів-українців.

Наради над українським внеском у правничій комісії сойму.

Дня 20. січня ц. р. відбулося засідання Правничої Комісії, в якій від Українського Клюбу взяв участь **пос. Олекса Яворський.** На черзі нарад найшовся внесок Українського Клюбу в справі ухилення розпорядку президента Річипосполитої з дня 23. серпня 1932 р. про тимчасове припинення неусувальности суддів. Референтом того внеску був пос. Бітнер, який з послами Клюбу Християнської Демократії зголосив був подібний внесок. Референт виказав, що згаданий розпорядок противиться 78. ст. конституції, яка виразно постановляє, що суддя може бути перенесений в стан спочинку або на інше місце проти своєї волі тільки на підставі судового присуду або на випадок реорганізації судів, а така реорганізація може наступити тільки на підставі закону.

Від Українського Клюбу **пос. Яворський** звернув увагу, що розпорядок президента противиться не тільки постановам 78 статті конституції, але також нарушує постанови про охорону прав національних меншин, бо та постанова ввійшла до 96 ст. конституції, яка каже, що прилюдні установи є в рівній мірі доступні для всіх. Розпорядок президента про звільнювання суддів відбився в першу чергу на суддях української національности, бо їх торкнулися редукції в далеко більшій мірі, ніж суддів-поляків. На підставі зібраної Українським Клюбом статистики в 7-ми східно-галицьких окружних судах, звільнено без пенсії 53 суддів-українців, а тільки 24 суддів-поляків. У тих числах нема редукцій, які прийшли в дні 31. жовтня 1932 р., котрі той стан погіршили. Коли зважиться, що і за австрійських часів суддів українців на терені Східної Галичини було около 40 проц., то нині українське населення має поважні підстави чекатися, що з часом буде зовсім позбавлене дальсник суддів. Вже сьогодні маємо ряд городських судів, де нема ні одного судді українця, хоча населення на території того суду є в більшості українське. Позбавлювання українського населення суддів українців є недоцільне також з огляду на вимір справедливости. Знаю місцевости, в яких судді-поляки навіть не знають по українськи тексту присяги, а відчитують її з кусника паперу, на якім судді раньше латинкою виписали і відчитують її так неграмотно, що сторона просто сміється з даного судді. Чейже той суддя, який має видати справедливий присуд, повинен розуміти мову підсудних і свідків. Та справа ще гірше представляється на Волині і Поліссю, де майже нема суддів-українців.

Звільнювання з посад суддів-українців стоїть в яскравім противенстві до ріжних заяв урядових чинників, та передовсім до заяви, яку тому рік на бюджетовій комісії склав іменем уряду міністр Перацький, в якій було виразно сказано, що на будуче буде уряд посвячувати більше уваги безробіттю серед української інтеліґенції і буде старатися приймати українську інтеліґенцію до державної служби. Якщо річ іде про кваліфікації суддів-українців, то звільнені судді мали звичайно найкращі кваліфікації і в публичній опінії мали славу найкращих правників. Щодо „протидержавної діяльности", то не було в тих справах ані ніякого слідства, ані розправ, ані присуду. Український нарід уважає редукцію суддів української народности виключно за акт політичний. Вправді п. міністр Міхаловський заявив, що на місце звільнених суддів-українців іменував нових суддів-українців, але не сказав скільки нових суддів-українців він іменував.

За внеском промовляли ще представники всіх польських клюбів опозиційних, проти внеску представник уряду і посли з клюбу ББ. По пятигодинній дискусії, Комісія голосами представників клюбу ББ відкинула оба згадані внески, які найдуться ще на пленарному засіданні сойму.

Крівава передвиборча акція.

ДЕБЛІН. 23. І. ПАТ. Підчас бійки, яка вивязалася на передвиборчому вічу Грале потерпіло рани поверх 50 осіб. Поліція шаржувала й вжила палок. Заворушення тревали до пізного вечора.

Замах у Манджурії.

Із Шанґаю повідомляють, що премієр нової манджурської держави згинув від вибуху бомби. Японського амбасадора при манджурському уряді тяжко ранило.

Японія відкидає посередництво Анґлії.

Як повідомляє урядова японська агенція, командант японської фльоти з Чінвантав відкинув пропозицію посередництва, яку висунув командант анґлійської фльоти у справі привернення нормальних взаємин і „статус кво".

Відписання дрібних позичок на відбудову.

Уряд зголосив до сойму закон, який змінює деякі постанови закону про державну поміч на відбудову будинків знищених або ушкоджених наслідком военних дій. На підставі того законопроекту, який буде цілком певно прийнятий, будуть відписані всі позички, дані на відбудову до висоти 1000 зол., якщо позичка дійсно була зужита на відбудову. Заразом зголошено до сойму законопроект про продовження часу урядування самоуправних органів на території Галичини, а то аж до часу приходу у тих громадах нових органів самоуправи, які будуть вибрані на підставі нового громадського закону. Той закон є тепер на черзі нарад і його приймуть ще тої зими.

До відома шк. кураторові і п. мін. освіти!

Історія боротьби за школу в одному селі.

Старосамбірському інспекторові Конечному не сподобалося, що в слеї Росохах, самбірського повіту, є українська школа, яка перетрівала там усі бурі й негоди. На його бажання перевела тамошня учителька Чайковська своєрідний „плебісцит" за введенням державної мови навчання в той спосіб, що шкільним дітям наказувала підписувати їхніх батьків на шкільних деклярациях за польською школою — очевидно без відома тих батьків. Таких деклярацій нафабрикувала 43 за 68 дітей. На тій підставі шк. інспектор рішенням з дня 13. квітня 1932 ч. 784/32 перемінив українську школу в Росохах на двомовну.

Користаючи з права рекурсу, батьки своєчасно зробили проти того рішення відклик до міністерства освіти, який підписало 70 батьків за 106 дітей.

В наслідок цього відклику дістав самбірський шк. інспектор Соколовський (бо в міжчасі Росохи прилучено до самбірського повіту) доручення перевести в тій справі слідство. Інспектор перевів слідство в такий спосіб: найперше дав війтові 14 деклярацій, казав йому скликати підписаних на деклярациях батьків і списати з ними протокол. Війт порадився команданта посторунку поліції, а той не казав з людьми списувати протоколу так довго, поки він не порозуміється зі старостою, інспектором і т. д. Батьки довідалися про це і самі налягали на війта, щоби з ними списав протоколи, однак війт 2 місяці не хотів цього робити. З огляду на те тих 14 батьків написало листа до пов. шкільного інспектора та вияснило історію з підписами деклярацій за польською школою. Те письмо попідписувало всіх 14 батьків і післало до Самбора, просили, щоби самий шк. інспектор приїхав і перевів слідство на місці.

На це письмо вислав пов. шк. інспектор делегата Пов. Шкільної Ради п. Екерта. Він зайшов на **посторунок поліції**, та щойно потім до школи та списав протокол з **учителькою** Чайковською і **не переслухавши ні одного батька** — відїхав.

Після того батьки одержали завізвання з Повітової Шкільної Ради на такий і такий день явитися в Самборі в бюрі шк. інспектора під загрозою: „**nie jawienie się Pana w tym terminie uważać będę za potwierdzenie deklaracji**".

А треба знати, що з Росох до Самбора близько 50 км.! Між візваними були старі й хворі та жінки, що кормлять дітей, в додатку зима. Першу партію 18 людей кликали на 6. грудня 1932 р., другу партію на 21. грудня, а третьої ще

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 25. СІЧНЯ 1933.

П. КОТОВИЧ.

З радянської літератури.

Невжеж ви сильніше всіх почувань
уважаєте терпіння, що все так зносите?
Шекспір.

І. Соціяльні і національні моменти.

Як не намагаються більшовики вкласти літературу в прокрустове ложе леніно-сталінізму — їм це не вдається. Література, наскільки ми під цим іменем розуміємо цілість творчости одиниць — це **стихія.** Можна переслідувати, бавіть, фізично нищити окремих творців, можна шляхом репресій деформувати вияви цієї стихії, можна навіть затулити рот письменникам, але не можна примусити їх говорити мовою гучномовця, що ловить хвилі лише московської радіостанції „Комінтерн".

„Соціяльне замовлення" не видумали більшовики, і не перший Маяковський почав писати „бойкіе стіхі" для Мосельпрому. Скрізь і всюди така „література" міститься в оголошеннях, і більшовики дали їй тільки почесне місце.

Проте у важких умовах більшовицької деспотії і самодурства, поруч з „творчістю" літературних невгласків, в обіймах „бригад рецензентів" (які є, по суті, поліційними агентами-сексотами) — твориться, зростає і могутніє **українська література.**

Хочемо спинитися на наймаркантніших проявах останніх двох літ, зокрема попробувати освітлити деякі моменти її розвитку. Свідомо обмежуємось в масі матеріялу, при цьому не все, що вийшло на Радянській Україні, попадає за кордон.

Радянські письменники радо малюють чарівними барвами майбутне, але як виглядає сучасність, радше мовчать — так безпечніше. Селянський побут мабуть найкраще дотепер змалював Головко в своєму „Буряні". Але ця повість не лише хронольогічно за стара для нашого огляду: вона малює побут нашого села зперед часів колективізації, — отже перед тим величезним катаклізмом, який викликала сталінська „реформа".

Що наше село й по цій руїні лишилося консервативним, свідчилоб таке місце з оповідання „Окриленні обрії" Б. Антоненко-Давидовича: „Над землею летять літа, на землі відбуваються величезні соціяльні зрушення, Дніпро міняє своє річище й підгризає Козачу гору, а чорнобривців Дуня не забула посадити й цього року, й Семенова повітка, як і пять, як і десять років тому, чекає якоїсь надмірно-малої випадковости, щоб завалитись і впасти." (Черв. Шлях, ч. 7—8, 1931 р.).

Антоненко-Давидович описує тут свою зустріч з одним незаможником. Письменник свідомий того, що зображений ним тип характеристичний для давної епохи. Він каже про свого „героя": „Семен Пальоха — це „тип"..., це — екстракт, що нагороджується раз на століття, щоб увібрати у себе дрібні розпорошені риси безліч подібних йому і створити цільність" (стор. 60).

Якже виглядає цей представник „благонадійної" частини селян?

У хаті й коло хати — невилазні злидні, але якби до нього практично застосувати гасло „хто не працює, той не їсть", він давноб уже дав дуба" (стор. 62).

Поет Евген Фомін каже, що багато

„Незаможних селян,
біль сховавши у серці тісному,
під вечірній шум
на прощання з полями
заливались сумною піснею."

(„Завдання героїв" — поезії. 1932 р.)

Той самий поет стверджує, що

„Є дві дороги — або в колектив,
або — на Соловки".

(Пригоди Диркіна)

Цікаво, як селянство, в радянських умовах, дивиться на пролетарів. Антоненко-Давидович пише: „Зве він (селянин Пальоха) нас на „ти" і вважає за „робочих у городі", себто глибоко переконаний, що ми, власне, нічого не робимо й нам по-дурному „видає власть чоботи, мануфактуру й карасин". („Окриленні обрії, стор. 61).

Чи мають рацію селяни?

Салдатенко, один з персонажів пєси І. Микитенка „Справа честі" говорить: „Хай гуде. Нам це все одно, що наплювать. Воля наша. Знявся — пішов. Хто мені впретить? Мені — бездомному пролетаріяту! Я вже скільки шахт перейшов. Нігде не сяду. Скрізь чоботи одержу і далі піду. А гудок, він, конешно, дурніп любить". (І. зія. Гарт. ч. 9. 1931 р.).

(Продовження буде.)

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чекоряди

пропонує: у великім виборі безконкурсійні роди сметанкової, молочної десертової чекоряди, як також різносортні карамельки і цукерки. Не шумною рекламою, дарунками у вигляді лосів щастя, бонами і т. ін., але якістю знаменитими способами, придбаними в гарантованих чистих сировинах хочемо здобувати признання якнайширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.

Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

не кликали. Нарід бідний, тому перша партія вибралася пішки до Самбора і провела в дорозі 2 дні. В інспектора розповіли, що не вони підписували шкільні декларації, тільки їхні діти в школі, очевидно без їхнього відома. Тоді інспектор заскакував людей питаннями: „То ви не хочете, щоби діти вчилися по польськи?" — А коли відповів: „Та нехай вчаться і по польськи", тоді інспектор сказав записати це до протоколу і тим батькам підписати. Тільки деякі лялися зловити на такий підступ і підписали такий протокол, очевидно в надії, що це в українській школі вчитимуть польської мови як предмету. Інші таких протоколів не підписували.

Друга партія візваних вже до Самбора не ходила, тільки вислала письменне представлення, виправдуючися далекою дорогою, зимою і тим, що не мають теплого одягу й обуви та грошей на дорогу. Повторили давню просьбу перевести слідство в тій справі таки в селі. І на цьому покищо стало. Досі нема відповіди на те письмо.

Не дивлячись на те — батьки внесли тепер декларації за українською мовою навчання. Всіх дітей у шкільному віці є **128**, з того **127 українських і 1 жидівська**, а до школи ходить **118 дітей**, з того **117 українських і 1 жидівська дитина.**

Декларації внесло 78 батьків за 120 дітей. Декларації післали почтою, а що вони дійшли, то найкращий доказ, що інспектор безправно жадав від посилаючого нотаріяльно легалізованих уповноважнень від всіх батьків, що підписували шк. декларації.

Таку боротьбу треба українським селянам вводити за народню школу у рідній мові у 100 проц. українському селі — та ще й вислід боротьби невідомий!

—o—

Жорстокість майбутньої війни.

В товаристві промисловців у Відні виголосив лікар д-р Різе виклад про те, що чекає людей підчас нової війни. Не буде це властиво боротьба озброєних армій, але масове вбивання цивільної людности. В майбутній війні не буде ніяких фронтів, бо бої будуть зводитися головно в повітрі. А літаки не знають ніяких границь. Добре озброєні великі держави мають сьогодні 3.000 або більше воєнних літаків до кидання бомб. Крім того всі пасажирські літаки можна швидко перемінити на воєнні. Всі страхіття минулої світової війни йдуть у тінь в порівнанні з небезпеками, які грозять в новій війні. Теперішні вибухові бомби важать 2.200 кг. Одної такої бомби досить, щоби обернути в румовище церкву св. Стефана у Відні. Від вибуху на половину меншої бомби згинуть всі люди в промірі півтора кільометра. Обчислено теж, що 72 літаки, штурмуючи таке велике місто як Берлін, можуть кинути 36.000 бомб, які можуть викликати 6.000 пожеж. Серед нечуваного хаосу, в атмосфері, пересяклій трійлавими газами, люди будуть гинути як мухи. Д-р Різе закінчив свій виклад ствердженням, що проти страхіть і жорстокости світової війни нема навіть гадки про оборону.

Англія проти американської пропозиції.

ЛЬОНДОН, 23. I. ПАТ. Майже вся льондонська преса, очевидячки інспірована згори, виступає сьогодні гостро проти наміру Америки злучити справу ревізії довгів зі справою золотого паритету фунта й митної тарифи. Найгостріше виступає проти Америки „Дейлі Геральд", що накликує уряд відкинути пропозиції Америки.

—o—

Архикнязь Франц-Фердинанд і українська справа.

(Докінчення).

Соймову виборчу реформу хавлево відложено, за те університетська справа стала незвичайно пекучою. Демонстрували обі сторони. Польська міська рада у Львові заложила протест проти наміреного основання українського університету у Львові. Сенат львівського університету в дні 29. травня 1912 р. святкував демонстраційно ювилей 250-ліття свого університету, хоч університет у Львові основав цісар Йосиф II., а відновив його цісар Франц I. і хоч він не стоїть в ніякому генетичному звязку з львівською колегією, основаною Яном Казимиром.

У відповідь на це скликали українці демонстраційне віче у Львові в дні 29. травня 1912 р. в університетській справі, де по рефератах проф. Івана Горбачевського з Праги і президента У. П. Р. д-ра Костя Левицького рішено всіми законами форсувати університетську справу, передовсім на терені парляменту. Край акцію вповні підпержав. Відозвалася сильним гомоном і Наддніпрянська Україна. Укр. Парл. Союз розпочав обструкцію у віденському парляменті. Голосною була обструкційна 14-годинна промова у військовій комісії пок. д-ра Льва Бачинського проти військових предложень, за котрими дуже побивався архикн. Франц Фердинанд як організатор австро-угорської армії. Про українську справу преса писала широко. Справа дійшла до цісаря Франца Йосифа, що для втихомирення українців уповажнив міністра бар. Гайнольда відчитати президії Укр. Парл. Союзу цісарське посланіе. Про ті всі справи пише обширно тодішній керманич нашої політики в Австрії д-р Кость Левицький у другій частині своєї „Історії політичної думки галицьких українців".

В травні 1912 р. виїхали до Київа пок. пос. д-р Евген Олесницький, д-р Степан Федак і теперішній пос. д-р Ярослав Олесницький. Київське українське громадянство стрінуло їх незвичайно щиро. Дня 29. травня 1912 р. було в Укр. Клюбі святочне привітання з промовами, на які відповів пок. д-р Евген Олесницький. Про це пише один з найбільше заслужених патріотів Наддніпрянщини пок. Евген Чикаленко у своєму „Щоденнику" (стор. 305, видання „Червоної Калини"). І тодішня преса про це обширно писала.

Всі ті події були відомі проф. Іберсбергерові. Неспокійні були міжнародні відносини. У балканському котлі кипіло і невдовзі прийшло там (осінню 1912) до вибуху першої балканської війни проти Туреччини. За відомістю і при допомозі австро-угорського генерального штабу — отже і не без відома архики. Франца Фердинанда — почалася в Галичині організація польського легіону під проводом невідомого тоді ширшому громадянству діяча польського революційного підпілля з ППС. Йосифа Пілсудського. У нас роблено перші — тоді безуспішні в причини відмовного становища державних чинників — заходи до військового вишколу українського стрілецтва. Часи були небуденні.

У другій половині червня 1912 р. з розмови з проф. Іберсбергером довідався я, що архикн. Франц Фердинанд досі в житті не стрінувся особисто з ніодним з українських політиків. Спитав я, чи така стріча тепер можлива і згадав, що саме вернув до Відня з України пос. д-р Евген Олесницький, що побував також і на Московщині і має цінні політичні інформації. У відповіді заявив проф. Іберсбергер, що про це спитає на компетентному місці і мене про це повідомить.

Другого чи третього дня повідомив мене проф. Іберсбергер, що є згода на строго довірочну конференцію і що престолонаслідник прийме у себе в палаті д-ра Евгена Олесницького з рефератом про українську квестію та просив, щоби його особисто зазнайомити з д-ром Олесницьким, а мене прохав задержати строгу таємницю, що я додержав до нині, бо про цю справу говорю перший раз.

Про свою розмову з проф. Іберсбергером повідомив я негайно пок. д-ра Евг. Олесницького, що радо згодився на предложення і слідуючого дня рано пішов зі мною до кабінету проф. Іберсбергера при Hörlgasse. Свою розмову з д-ром Олесницьким передав проф. Іберсбергер куди слід і на другий чи третій день за його посередництвом одержав д-р Олесницький запрошення на конференцію у престолонаслідника Франца Фердинанда у його кабінеті в Бельведері.

Ця конференція відбувалася у вечірних годинах з кінцем червня 1912 р. На приїзд д-ра Евг. Олесницького ждав при бічному вході палати дижурний старшина і запровадив його прямо до кабінету архикнязя, що вже там ждав на нього. Розмова велася в чотири очі і тревала около дві години. На поворот д-ра Олесницького ждав я разом з його дружиною і його свояком в одній каварні. Подробиць своєї розмови д-р Олесницький нам тоді не росказав, звязаний її довірочністю. Згадав тільки, що говорив про українське питання у його цілости на тлі тодішніх політичних подій і про наші біжучі домагання в Австрії (університет і соймова виборча реформа) та що архикнязеві передав відповідну записку. Про Франца Фердинанда згадав, що на загал є він у наших справах доволі добре зоріентований і що прохав передати йому дальшу подрібну записку (меморіял). Від проф. Іберсбергера довідався я опісля, що особа д-ра Олесницького й його реферат про українську справу зробили на архикнязя дуже помітне вражіння. Обширну записку недовзі передано архикнязеві і ті документи знайдуться колись у його приватному архіві. Думаю, що про довгу розмову пок. д-ра Олесницького з наслідником престолу і про висилану останньому записки в українській справі знали наші тодішні політичні провідники у Відні: д-р Кость Левицький і пок. Микола Василько і то прямо від пок. д-ра Евг. Олесницького.

Нині те все безповоротна історія. Габсбурська монархія розвалилася. Між покійними є оба інтерльокутори. На звалищах Австро-Угорщини низка нових держав, не все вповні обезпечених.

Читав я книжку гомінкого нині колишнього комнатного малярського челядника у Відні А. дольфа Гітлера „Mein Kampf" (Мінхен 1931 стор. 781), котрого ментальність незрозуміла для нормально думаючого чоловіка ніж. походження. Говорить він там обширно і про розвал Австрії, за якою зрештою не дуже жалує, а який на його думку спричинили Габсбурги, у першу чергу Франц Фердинанд, — жиди і словяни і тому для них всіх має він тільки слова найбільшої погорди і ненависти.

Що не це було причиною упадку габсбурської монархії — учать факти і саме вони доказують, що архикн. Франц Фердинанд старався її рятувати та історична доля зробила інакше.

Д-р Степан Баран.

—o—

Бріян зрадив Францію?

В цілій Франції викликали велике вражіння непідомі досі спомини померлого німецького міністра закордонних справ Штреземана, які друкує французький тижневик „Іллістрасіон". Спомини кидають зовсім несподіване світло на ролю, яку відтравав померший недавно французький міністр закордонних справ Бріян у переговорах зі Штреземаном. Показується, що пропозиція переговорів між обома міністрами в Тоарі вийшла від Бріяна, який не питаючи премієра Поанкаре запропонував Штреземанові в замін за німецьку підтримку французького франка евакуювати Надренію (5 років перед речницем, який установила трактат), віддати басейн Сари й згодитися на відступлення Німеччині на випадок реґуляції Ейпен і Мальмеду, що належать до Бельгії. Всі ті ревеляції, а також низка подробиць, як нпр. те, що Бріян говорив перед Штреземаном легковажно про Поанкаре, французьку армію, французький генеральний штаб, про політиків свого краю і т. п., викликали величезне обурення у публичній опінії Франції. Обурення дійшло до того, що один французький щоденник закликав скликати державний трибунал, який посмертно осудив би Бріяна, що зрадив інтереси свого народу. Крім того робляться заходи, щоби недопустити до поставлення памятника Бріянові у Парижі.

—o—

Загальносвітовий парлямент.

Відомий проф. Альберт Айнштайн заявив одному американському журналістові, що працює над створенням організації, що буде немов загальносвітовим парляментом. Буде це рід комітету, до якого увійшло би 25 найвизначніших людей світа. Такий парлямент, на думку проф. Айнштайна, мав би великий вплив у світі, а його голос причинився би до встановлення загальносвітового миру.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

МИХАИЛО РУДНИЦЬКИЙ
МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ
Обемом 244 сторін. Ціна 3.— зол. Для передплатників „Діла" 2.— зол., із порученою пересилкою зол. 3.10. Замовляти в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10, або у всіх українських книгарнях.

Крівава неділя в Берліні.

Ніч зі суботи на неділю у Берліні була дуже бурхлива. В різних сторонах міста билися комуністи з гітлерівцями. Пущено в рух мотоцикль зі скорострілом, що стріляв до прохожих. Бої тревали цілий день, на деяких улицях збудовано барикади. У східній дільниці комуністи обливали гітлерівські штурмові відділи вехрами із запаленою нафтою. Приходило до частої перестрілки, наслідком чого кількасот осіб є равених, між ними кількадесять тяжко. Поліція арештувала багатьох комуністів.

Заповіджений на неділю перемарш гітлерівських штурмових відділів крізь площу Більова на цвинтар, щоби вшанувати смерть творця гітлерівського гимну, Везеля, приняв великі розміри. Задля вдержання спокою поліція очистила площу Більова, при якій находиться управа комуністичної організації, та сусідні вулиці від публики, й обсадила панцирними автами зі скорострілами. Зате на інших вулицях прийшло підчас перемаршу до сутичок з комуністами. Були забиті й равені.

Поліція по сторожі гітлерівців

БЕРЛІН, 23. І. ПАТ. Недільні маніфестації націонал-соціялістів у Берліні скінчилися вічем у спортовій палаті, де Гітлер виголосив промову. Командант берлінських штурмових відділів гр. Гельдорф висловив признання для поліції, зазначуючи, що переважна її частина належить до націонал-соціялістичного табору.

ЛЕЩАТАРСЬКІ ВІТРІВКИ,
штани, жакети, рукавиці, сорочки і т. ін. продукує і продає по цінах фабричних: Фабрика бізизни та охоронних одягів „РЕНОМА", Львів, Слонечна 9. Відпродавцям даємо знижку.

Відгомін новорічного радіо-інциденту.

Найбільша англійська радіостація подала підчас виголошування своєї новорічної програми також коротенькі вістки з кожної держави на континенті, з характеристикою тої держави. Про Польщу було сказано, що не держава, яка витрачує одну третину свого бюджету на зброєння і яка „коридором" поділила Німеччину на дві частини.

Проти такої „неприхильної для запрязненої держави" пропаганди, вніс польський амбасадор до уряду закордонних справ у Льондоні протест. Крім цього, польська амбасада видала дня 3. січня ще й особні звідомлення для англійської преси в тій справі.

На цей протест відповіла англійська преса досить гострою критикою.

(Укр. Бюро Льондон).

Даром
2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.
Почтові висилки відворотно.
Хто предложить цей вирізок отримає 5-ий ножик безплатно.

120 вояків замерзло.

Із Токіо повідомляють, що біля міста Пей-пйо (провінція Гоголь) найшли замерзлих 120 китайських вояків. Вони були зовсім відрізані від світа і без харчів. Від сильних морозів усі згинули.

ПІЛСУДСЬКИЙ ІДЕ ЗА КОРДОН.

Паріські часописи принесли вістку, що Пілсудський виїде для відпочинку на фр. Рів'єру до кап Мартен або Антібів біля Ніцци.

БЕЗ ПРАЦІ.

Фабрики шлісерівської мануфактури в Озоркові припинили працю. Наслідком того 3.000 робітників опинилося без праці.

НОВИНКИ

— **На карти „Рідної Школи"**, звільняючі з дальшогольних напоїв з нагоди Різдва зложили в зол. отсі Громадяни(ки): зі Сянока: д-р Ст. Венчицький 2, д-р В. Блавацький 2, д-р Карано вич Волод. 2. Цар Михайло 2, проф. Чайківський Вол. 2, радн. Шулякевич Бол. 2, Белей Іван 2 д-р Бажалук Мик. 2; з Сяніччини: о. Андрейчик Петро 2, о. Малко Теодор 2, о. Середович Ал. 1, о. Цегелик Іван 2, о. Савчак Ярослав 2, Мізь Юрій 2, д-р Жук Остап 2, Смаль Петро 2; з Рави Руської: Білозори 3, Котовські 3, Богачевські 2, Лещуки 2, Прошки 2, Твердохліби 2, Кунціви 2, дир. Падох М. 2, Совик Ст. 2; зі Забіря: Швець Петро 2. — Хто четвертий?

— **Українка.** Празьке „Право Ліду" ч. 16. з 19. січня 1933. приніс фейлетон „З подкарпатске пєсєе". У фейлетоні подані зразки поезій Боршошша-Кумятського та Гренджі-Донського в перекладі на чеську мову.

— **Поручені листи подешевіють.** Як повідомляють із Варшави, в міністерстві почти запало вже рішення обнизити оплати від поручених листів на 10 сот., отже із 60 на 50 сот. Обнижка буде обовязувати від лютого ц. р.

— **Обнижать ціни нафти?** Зачувати, що польська влада приморовить загострення до власників рафінерій нафти, щоби так приневолити їх до знижки цін нафти на 12 проц.

— **Комуністичні ексцеси.** З приводу маніфестації в честь „трьох Л." у Львові арештовано в суботу кількадесять осіб, що пробували робити вуличні демонстрації, а били шиби в кавярні „Рома". Подібні ексцеси повторилися в неділю.

— **Процес Горгонової** перед краківським судом присяглих розпічнеться 28. лютого або 1. березня і потревае коло трьох тижнів. Обвинувачену боронитимуть адвокати д-р Аксер зі Львова, д-р Возняковський з Варшави і д-р Етінгер з Кракова.

— **За спроневірення громадських грошей.** Начальника громади Болохів пов. Калуш засудили на кару 3-місячного арешту за спроневірення громадських грошей.

— **Дерево вбило робітника.** В голубицькому лісі пов. Броди робітники підрізали бука й не зваливши його, відійшли додому. Незабаром переходив туди 34-літний робітник Михайло Турок із Гутиска, на якого звалилося підрізане дерево, вбиваючи його на місці.

— **Жертви ховзанки.** В селі Грималіві пов. Бережани ковзалося на ріці Стирі кілька хлопців. Нараз заломився лід і два хлопці, 10-літній Мазур і його ровесник Киселевич утонули. Інші хлопці розбіглися перелякані і не дали спершу нікому про це знати.

— **Електричний страйк.** 10. січня ц. р. мешканці Луцька відновили „електричний" страйк, який має на меті змусити Т-во „Вольт" обнизити ціну за кільоват-годину до 75 с. Другого дня після проголошення страйку електрівня сама обнизила ціну з 1.25 до 1.10 зол. за кільоват. Одначе луччани на цю ціну не погодилися і Луцьк вечорами, коли в вікнах блимають анемічні світелка, нагадує стародавні часи.

— **Судять міських архитектів.** Рівенський окружний суд засудив на рік вязниці міського архитекта Ричгурського-Савіча за зловживання при видачі дозволів на перебудову домів.

— **„Золото на Поліссі".** Про золото на Поліссі вже нераз писала польська преса. Тепер знову повідомляють, що буцімто урядовець староства в Камінь-Коширську виполокав у піску біля річки Застави 240 гр. золота. Таки комусь хочеться переконати світ, що Полісся „золоте дно".

— **Смерть від скаженини.** 14-літн. Ст. Шварца мешканця с. Вигнанки біля Дубна, перед кількома тижнями вкусив скажений собака. Батьки звернулися за порадою до місцевої фельчерки й та преслала ряд протискаженевих впроскувань. Одначе хлопець захворів на скаженину й вмер серед страшних мук у шпиталі.

— **Різні вістки.** Окрема конференція у Женеві, зібрана в справі означення висоти годин праці, рішила завести 40-годинний тиждень праці; делегати працедавців голосували проти цього рішення. — Безробітні у Сільберберґу (Долішній Шлеськ) рішили на знак протесту проти знижки допомог почати страйк у школах і перестати платити податки. — У Баварії падав сніг невпинно цілу добу; на одному зі шпилів шар снігу дійшов до 265 цм. — Радянська преса повідомляє, що криголом „Малигін" можна буде врятувати. — У Швайцарії у місті Біенн відчинили першу у світі електричну крематорію. — В Югославії сейсмографи записали сильне тремтіння землі, яке не заподіяло ніякої шкоди. — Німецький уряд рішив призначити військових агентів крім Парижа, Льондону, Вашінгтону та Москви, також до Праги та Варшави. — Дефіцит у бюджеті німецьких держав дійшов у 1932 р. до суми 520 міл. марок, дефіцит міських управ до 500 міл. — У Бельгії заводять на лінії Брюссель-Антверпен електричну заліницю. — Мадярський уряд заборонив носити якінебудь політичні відзнаки або уніформи. — У Гамбурзі зачинили один із найкращих у світі зоольогічний город; причина — недостача грошей. — Американський вивіз у листопаді мин. року рівний сумі 139 міл. дол., вивіз на 104 міл. дол. — У звязку з економічною кризою зачинили королівський театр в Льєж. — Офіціяльні берлінські кола категорично заперечують, буцімто Гінденбург поважно недужий. — Англійська фінансова група дала фінляндському урядові позичку на 1 міл. фунт. ст. — Помер у 74. році американський мільонер Вальтер Дженнінг, один із директорів товариства Стандард-Ойль. — Президія Т-ва „Старих більшовиків" приняла рішення не приймати ніяких нових членів, аби вони не перейшли відповідної „чистки". — Альфонс XIII. вибирається на острів Цейльон, де находиться на кораблі його син, що відбуває військову практику. — Появився 25-ий том російської комуністичної Енциклопедії (буква „Ж"). — Американська Академія жидівських наук рішила видати повну збірку творів Маймоніда з нагоди 800-ліття уродин фільософа; перші томи появляться аж у 1935 р.

— **Пожежі переслідують французькі кораблі.** На французькому вантажному кораблі „Полі Думер", що їхав із Сайгону до Сінгапоре, вибухла пожежа, що знищила частину товарів.

— **Корабельна катастрофа.** Американський транспортовий корабель „Ексетер Сіті" дістався серед Атлянтійського Океану в полосу сильної бурі й ушкоджений розіслав радіодепеші за рятунком. Величезна хвиля зірвала кермовий місток, наслідком чого згинули капітан і чотири моряки. Всі рятункові човна розбило. Інший американський корабель, що находився оподалік, врятував 22 розбитків.

— **Добродійна злодійка.** У Руані французькі судді мали клопіт, коли стала перед ними 19-літня симпатична дівчина Івонна Курмонтань, обвинуваченa у крадежі 35.000 фр., до якої призналась. Все те, що вона систематично крала, роздавала членам своєї рідні та приятелям. Івонна була чимсь у роді господині у своєї тітки, якій забрала 18.000 фр. просто зі шафи, потім різні предмети. Коли накрала багато, захована. Мала добрих спільників, що помагали їй міняти деякі своєї злобутки на гроші. Різні приятелі та свояки Івонни дістали мотоциклетки, пальта, ракети, навіть перли. За своє добре серце дістала два роки вязниці. Її спільники стільки-ж, ще й мусять повернути 35.000 фр. розтрачених, завдяки своїй 19-літній Музі.

— **Нові марки за минулий рік.** За 1932 рік появилось 1728 родів марок. Уперше на ринок уйшли марки нових автономних територій Інінь (французька кольонія в Африці), Латакії в Сирії, нової держави в Індії Морві та Манджуко. Сан-Маріно видало нову марку з нагоди будови нового залізничого шляху, який, до речі, не перевищає своєю довжиною звичайної трамвайової лінії. Америка видала ювилейну марку у честь Віліяма Пенна, Радянський Союз у честь Горького, Еспанія Бляско Ібанеса, Бельгія кардинала Мерсіє. Мистецький вигляд мають італійські марки Гарібальдія і марки з портретом його жінки, олімпійські американські марки і марки евхаристичного конгресу в Ірляндії. Вест-Індія видала марки з нагоди 300-ліття деяких своїх кольоній і Новофунляндія марку з портретом княжни Єлисавети, доньки князя Йорського. Найоригінальнішу марку пустив у світ Афганістан з таким надписом: „На память визволення краю від глупоти". Щаслива держава, що вірить у таку свою перемогу!

— **Банкрутва без кінця.** Мин. тижня 39 банків в Америці припинило виплати на загальну суму 11 мільонів 640 тис. дол. Попереднього тижня замкнуло каси 58 банків із вкладами 22 і пів мільонів долярів. Є це переважно малі, провінціональні банки, що творять більшість банкової сіти Зєдинених Держав.

— **Нові музичні інструменти.** Французький музик Льоран придумав 6 нових смичкових інструментів. Вони мають виповнити люки між скрипкою, альтівкою, віольончелею і контрабасом, збогачуючи новочасну орхестру новими звуками.

— **Мільони короля „жуйки".** У Чікаго помер король гумової жуйки, Віліям Рінглі. Він залишив 45 міл. дол., головно у формі доходу зі своїх фабрик. Крім цього мав він чимало парцель і домів у Льос Анджельос, на острові Санта-Каталіна і найбільший клюб „бейзбольз" в Америці. Майно Рінглі перейде на жінку, сина та доньку.

— **Недоцільне глядання за щастям.** Тайна щастя лежить у противенстві до його поняття — думає рабін Самуїл Шульман, що виголосив проповідь про щастя в Ню Йорку. — „Чоловік є наївний, як мала дитина — говорив Шульман. — Сьогодні ми складаємо собі побажання щасливого Нового Року, а ніхто не застановляється, в чім властиво полягає щастя. Ми ніколи не осягнемо щастя, як будемо за ним сочити і ду-

З освітньої комісії.

Стан шкільництва в Польщі. — Православна церква.

23. січня на засіданні соймової освітньої комісії міністр Свлжевич сказав, що зменшення гльобальної суми видатків на 24 міл. зол. не вплине на обмеження праць м-ства. Пороблено ощадности в персоналі, всеж скількість учителів у народніх школах збільшилася на 500 етатів, а у вищому шкільництві на 50 адюнктів. Зміна устрою шкільництва потягла за собою потребу зміни учительської прагматики. Серед учительства з того приводу замітне невдоволення, головно в причини тайности кваліфікацій у зновелізованій прагматиці. Це непорозуміння вияснить вик. розпорядок. Він означить виразно принцип, що оцінку учительської праці виявлятимуть відносно кожного учителя.

Нові програми для народніх і середніх шкіл впрацюють до березня 1933 р. М-ство зазначило, щоби нові підручники були якнайдешевші.

Референт пос. Здзіл Стронський зазначив, що прелімінар має у видатках загальну суму 352.614.204 зол. З того на заг. образуюче шкільництво призначено 228.505.351 зол., на вище 19.371.251 зол., на віроісповідання 22.003.759, мистецтво 2.55.700 зол.

Народне шкільництво в 1932-33 р. заняло стільки ділянок, що годі говорити про заломання заг. навчання, а треба стверлити, що це був час розвитку. Приріст дітей у шк. віці виносив 410.685 або 9.3 відс., а скількість учеників у нар. школах зросла на 6.7 відс. без Шлеська. Можна сподіватися, що приріст дітей у шк. році 1933-34 винесе ок. 200.000. Рівень школи не впав. Навіть вижчі школи пересунулися на вищий рівень. Задля ощадности зменшили скількість годин у середніх школах. У фаховому шкільництві фреквенція зменшилася на яких 13 відс.

У звязку з реформою навчання предложили 200 підручників.

Переходячи до відносин між церквою та державою референт згадав про працю м-ства в справі будинків, які займані уряди відібрали Церкві. Рак Церква відзискала досі 250 будинків.

М-ство старається управильнити правне положення Православної Церкви в Польщі. На скликання І. ген. собору та приготовні праці прелімінували 80.000 зол.

Вкінці референт обговорив діяльність держ. уряду фіз. виховання та зазначив, що уряд поставив собі ціллю, ввести й защепити ідеї фіз. виховання в найдальші маломістечкові та сільські осередки. Бюджет того уряду вин. 7.900.000 зол.

мати про нього для себе самих. А преці воно приходить до нас, коли ми найменше про нього думаємо. Щастя приходить тоді, як ми з вірою у вищий ідеал шукаємо способу помогти другим. Тоді ми забуваємо про себе, а тішимося тим, що других зробили щасливми".

— **Кінова хроніка.** У 1931 р. виробили у Німеччині 164 фільм, у Франції 143, в Англії 110, в Італії 31, у Чехословаччині 27, у Швеції 13, у Польщі 10, в Австрії 7, у Фінляндії 7, у Данії 6, у Бельгії 4, в Еспанії 3, у Швайцарії 2, у Туреччині 2, у Норвегії, Португалії та Румунії по одній. — Французький кіновий журнал розписав анкету на найкращу фільму 1932 р.; найбільше голосів дістала фільма „Дерев'яні хрести" на підставі відомої воєнної повісти Ролянда Доржелеса, члена Академії Гонкурів, на другім місці йде фільма Пабста „Атляятида", далі німецька фільма „Дівчата в уніформі", потім „Аріянна", фільма Рене Клера „Нехай живе свобода", кримінальна фільма „В ім'я закону", „Капітан Крадок", „Він чарівний" та „Усміхнений поручник" Мориса Шевалє. — Всі спроби голівудських журналів, щоби вивідати над чим працює Чарлі Чаплін досі надаремні. Чутки, що це сценарій до фільми „Клюб самогубців" були здається дописарською качкою. Приятелі Чапліна натякають, що він занятий тепер книжкою про свої зустрічі з великими людьми підчас подорожі по Европі: Айнштайном, Мекдональдом, Бріяном, Бернардом Шов і іншими.

— **Напад на касарню.** Мешканці моравського Брна побудилися вночі на неділю серед гуку грамат і великого руху по всіх касарнях. Був це аларм, при чому в ріжних сторонах стріляли в гору світляні ракети. Показалося, що на касарню 43 п. піхоти напало кількадесять цивільних людей і розброїли варту. Серед бійки один чоловік згинув, а чотирьох тяжко ранено. 35 осіб арештовано. Організатором нападу був резервовий поручник Кобзінек, відомий фашист, за яким розписано стежні листи. У звязку з тією подією арештували провідника чеських фашистів, бувш. ген. Гайду.

— **Вибухло 60 скринь динаміту.** В місті Морелія (Мексик) вибухло в повітрі 60 скринь динаміту. Вибух повстав наслідком необережности в державному магазині і спричинив пожежу, що перекинулася на поблизький шпиталь та інші мешкальні доми. Згоріло 30 домів, 33 особи втратило життя і 35 попеклося.

— **Зміна символу Франції.** Французький уряд ріпив змінити рисунок постаті, яка є символом французької республики на всяких державних будинках. Рисунок цей мусить бути більше мистецький і модерний, тому погруддя цієї жіночої постаті доручили відомому різьбареві Перові Поассон.

— **Користь із радія.** Берлінська кравчиня Салі Фассель сиділа вечором при своїм радіоапараті і слухала концерту з берлінської стації. Вона здивувалась дуже, коли в апараті почула дуже відомий собі голос. Романсу композиції Вольфа співав її рідний чоловік Гуго Фассель, що покинув її девять літ тому у крайній нужді, з малою дитиною. Салі Фассель звернулась до радіостації і там вивідала його адресу; подала на нього сьаргу в суд за аліменти. Та суд не квапиться з такими справами. За той час співака заанґажували до Америки і тепер його жінка знову часом чує його голос і шукає за його новою адресою.

— **„Фавст" на природній сцені.** Великий німецький режисер Райнгардт підготовляє виставу „Фавста" на лоні природи. Він мріяв про неї довгі роки. Аж тепер найшов в околицях Зальцбурґа місце, що ідеально надається на обстанову пєси, зі скелями, проваллям, потоком і терасами. Вистава коштуватиме багато, але Райнгардт має надію, що він притягне до неї чимало американських туристів, які не рахуються з цінами місць.

Стрийцю
купи щось у перфумерії
ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 7.
Якщо покличешся на оце оголошення, дістанеш для мене
ДАРОМ
гарне ЙО-ЙО „Сальферс".

— **Бюро Тірка** повідомляє, що в четвер 26. ц. м. відбудеться концерт М. Розенталя, піяніста, який у цьому році святкує 60-літній ювилей своєї артистичної праці. Розенталь — піяніст і тут у Львові виступав з першим концертом. Музикольог Німан зарахував його до найчільніших сучасних піяністів.

— **Ніхто з тих,** що терплять на ревматизм, подагру і нервові болі не повинен сумніватися, що може бути оздоровлений, бо багато недужих при покочі Тогалю вернуло до здоровля. Бо таблетки Тогаль не дають прибувати мочевому кислові. Нешкідливий для серця, шлунка та інших органів. Спробуйте і переконайтеся самі. Можна дістати у всіх аптиках.

—o—

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": *„ГОТЕЛЬ СТУДЕНТІВ"*.

У „Готелі студентів" у латинській ділянці Парижа два студенти-приятелі закохуються „з першого погляду" у своїй 18-літній товаришці. Старший і спритніший піддурив молодшого й скромнішого та використав на прогульці весняний настрій дівчини — з очевидними, дуже примітивними, але для дівчини дуже сумними наслідками. Хоче відолашня кинутися з 4-го поверху, але остаточно спричинник лиха зворушується і — женився з нею... Бідний зміст, бідна фільма й бідні гладачі. Єдина її „вартість" у сумнівно-моральному сенсі": фільма може переконати молодих хлопців і дівчат, щоб їздили на прогульки та безжурно віддавались настроям хвилини, бо кінець буде щасливий. Але в цій матерії мабуть не треба нікого переконувати.

Дописи.

РАДЕХІВ.

Основання філії Т-ва „Зоря". При великім зацікавленні радехівських міщан-ремісників відбулися дня 18. грудня м. р. установчі збори філії Т-ва українських ремісників, промисловців і торговців „Зоря". Менша сала Народнього Дому була переповнена учасниками. Збори отворив іменем Організаційного Комітету п. Дабайло Іван, запрошуючи на предсідника місцевого о. пароха. Обнявши провід зборів, о. Мик. Думанський повітав широ численно зібраних ремісників і відпоручників Головного Виділу львівської „Зорі" та уділив голос відпоручникові п. Юр. Сидоракові, який свій реферат почав привітом від Головного Виділу, а дальше розказав про життя українських ремісників по містах у давних часах (церковні брацтва), відтак про основання „Зорі" і її 5-літній розвій та про теперішній стан філій. При кінці зазивав радехівських ремісників стати в ряди зорганізованого міщанства і скріпити силу українського середнього стану на взір інших філій. П. Дм. Хомяк, секретар Гол. Виділу, пояснив деякі точки статуту, даючи вичерпуючі відповіди на всякі запити. Що зацікавлення було значне, видно з того, що до товариства приступило відразу 94 членів, у тім кільканацять жінок і 5 спомагаючих членів з інтелігенції. Багато труду і знакоїтв около основання філії поклав місцевий парох о. Думанський, якому належиться за це повне признання й подяка від зорянської організації. Головою вибрали збори п. Забавку Володимира, власника пекарні. Виділові: Півень Пилип, дир. Баранюк, Ференц Павло, Сохацький Богдан, Дибайло Іван, Антонишин Володимир. Заступники: Лиховид Юлія, Мирко Павло. Контр. комісія: Герасимяк, Малинин. Що радехівська інтелігенція поставилася прихильно до новоосновання ремісничого Т-ва, видно було з промови одного з її представників, який палкими словами загрівав зібраних до дальшої організаційної праці та зложки поджу Головному Виділові за те, що працює для добра міщанства в краю. Замикаючи збори, о. Думанський запевняв, що розпочата праця не змарніє і подякував іменем зібраних львівським відпоручникам за їх приїзд. Збори закінчилися відспіванням національного гимну.

КАЛУЩИНА.

Коляда на „Рідну Школу" в Калуші. В цьому році у нас вперше зорганізували коляду, з якою ходили члени „Калуського Бояна" і „Сокола". Коляда принесла поважну квоту 305 зол., яку переслано до Головної Управи. Рівнож у цілому повіті відбулася коляда на „Р. Ш.", яка з року на рік находить щораз більше зрозуміння.

Схаменіться! В селі Сівка Калуська, де вже здавна нуртує серед частини молодинку сельробівщина, сталася в минуле Різдво подія, яка мало не потягнула за собою жертв у людях. Національно свідомі хлопці пішли, як і в минулих роках, з коляддою на „Р. Ш.". Це не подобалося сельробучим хлопцям, які напали на колядників із сокирами та колами, перед якими колядники спасалися втечою. Та на цьому не покінчилося. На утрені дійшло в церкві до згіршаючої події. Сельробівці вдруге напали на колядників і учинили бучу під церквою, а навіть у самій церкві, де тільки з трудом повелося старшим господарям утихомирити своїх синів.

Гостина театру ім. Тобілевича. Великий успіх мав у нас театр Тобілевича, який загостив до Калуша 13. і ц. р., даючи низку вистав. Зокрема багацько публики стягнула вистава „Сорочинського Ярмарку". Після Різдвяну виїхав театр до Станиславова.

УСТЕЧЧИНА.

Розвій кооператив в Устю Зеленім. Кооперативна „Віра" в Устю Зеленім була у 1930 р. в цілковитому занепаді. Завдяки праці нечисленних одиниць, передовсім п. Василя Копея, коваля по фаху, вирішила кооператива протягом 1931 і 1932 р. всі свої зобовязання і вийшла на чисті води. Тепер має вигляди гарного розвою перед собою, треба тільки, аби наші люди всі свої запотребування полагоджували у своїй кооперативі і не йшли до чужинців.

Припинення діяльности Т-ва „Сокіл" в Устю Зеленім. Рішенням з дня 14. XI. 1932 р. припинило староство в Бучачі діяльність Т-ва „Сокіл" в Устю Зеленім. Мотив: Т-во відбувало, мовляв, вправи військового характеру. Закиди, роблені Т-ву, є нестійні і нічим неумотивовані, тому проти рішення староства внесла Старшина „Сокола" рекурс до воєвідства. Одначе дотепер, хоч уже минули два місяці, нема з воєвідства ніякої відповіди.

Як це назвати? Чит. „Просвіти" в Устю Зеленім у повному застою. Коли місцевий студент, п. Лозинський Осип, пробував оживити життя читальні, уладжуючи просвітні реферати, то стрічався у своїй праці з ріжного роду дрібними перепонами виділу читальні. І так під час його реферату гасла лямпа, бо нафти не було, або щось подібне. Інакше поступив виділ читальні, коли приїхали прелегенти-поляки з Бучача. Виділ не тільки відступив їм безплатно салю читальні на виголошення рефератів, але сам голова читальні засвічував лямпи і бігав усюди, дбаючи про все. Прелегенти заохочували засновувати кружки Л. О. П., а один із них зїхав навіть на тему „вспужищя". На тих викладах, запоміжених бубном, було немало і наших людей. Такою роботою не придбає виділ пошанівку ні у своїх ні в чужих. Час вакцися до праці, і то поважної, бо соромно буде глянути людям у вічі!

Заг. збори чит. „Просвіти" в Луці. Дня 1. І. ц. р. відбулися заг. збори читальні „Просвіти" в Луці. Учасників було біля 80. У звітовому році читальня працювала слабо. Тільки аматорська секція при читальні проявила живішу діяльність. У бібліотеці читальні є 116 книжок. До виділу вийшли переважно старші господарі, перед котрими стоїть завдання оживити читальню.

Заг. збори Т-ва „Луг" у Межигірю. Дня ц. м. відбулися в Межигірю заг. збори Т-ва „Луг". Відрадним явищем є те, що майже вся молодь села згуртована в „Лузі" і втягається до праці над собою.

Реферати на освітньо-економічні теми. При кінці грудня м. р. виголосив п. Лозинський Осип, студ. прав. на сходинах у кооперативі в Межигірю два реферати: 1) „Про ощадність" і 2) „Про ячарство". Зацікавлення рефератами, головно серед старших, велике.

ЗМУЧЕНІ НЕДОЛЕЮ
знайдуть хвилину забуття при цікавих кактусах від ф-ми:
БАХ, ЛЬВІВ, РИНОК 2. Тел. 67-32.

СПОРТ.

ГАКІВКОВІ ЗМАГАННЯ.

Україна — Лехія 1:1 (1:1, 0:0, 0:0). Змагання товариські, в яких Україна, не зважаючи на перевагу Лехії, в котрій грав олімпіядець Соколовський, держалася дуже добре і виборола собі ремісовий вислід. Воротя для української дружини здобув Ліщинський, для Лехії Камінський. Суддя п. В. Кухар.

Краковія — Погонь 2:0.

Погонь — Краковія 1:0 (0:0, 1:0, 0:0). Дружина Краковії перемогла певно в суботу, зате в неділю програла 0:1 через фатальну помилку свого воротаря.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Погонь II. 1:0.** Тов. змагання. У воротах Погоні грав Альбанський.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Погонь II. 1:0.** Змагання за мист. Б-кл.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Чувай — Погонь II. 1:0.** Змаг. за мист. Б-кл.

ВАРШАВА. **Легія — Польонія 1:0.** Після цієї перемоги здобула варшавська Легія мистецтво варшавської округи в гаківці.

ЛОДЗЬ. ЛКС — СКС 7:1. ЛКС здобув мистецтво Лодзі в гаківці.

ВІДЕНЬ. **Вінер Айслявфферайн — Е. К. Е. 0:0.** Вінер Айслявфферайн зремісував у фіналі з Е. К. Е. і тимсамим здобув мистецтво Відня в гаківці.

ТУРНІР ЗА ЧАШУ „БАНКУ ГОСПОДАРСТВА КРАЄВОГО".

В понеділок 23. ц. м. почався у Львові гаківковий турнір за чашу „Банку Господарства Краєвого", до якого зголосились усі 3 дружин А-класи і Б-класова дружина Л. Т. Л. Речинець розгривок намітили такий: 23. І. ЛТЛ — **Погонь і Україна — АЗС;** 24. І. Погонь — АЗС і ЛТЛ — Чорні; 25. І. **Погонь — Україна** і Лехія — Чорні; 26. І. **Україна — Лехія;** 27. І. Чорні — Погонь і **ЛТЛ — Україна;** 28. І. АЗС—Лехія і **Чорні—Україна;** 29. І. Погонь — Лехія і Чорні — АЗС; 30. І. Лехія — ЛТЛ; 31. І. АЗС — ЛТЛ.

КОПАНИЙ МЯЧ.

ГЛЄЙГОВ. **Рапід (Відень) — Глейгов 3:3 (3:1).** Сезонійні змагання, на яких явилося 68.000 людей. Крім Рапіду виїжджає ще до Англії у найближчих днях Вієнна.

БІЛЯНС ЗМАГАНЬ ВІДЕНСЬКИХ ДРУЖИН ЗА ГРАНИЦЕЮ.

На 12 дружин І-ої віденської ліги — 11 (крім наймолодшої дружини Лібертас) грало від 18. XII. — 15. І. за границею у всіх краях західної і полудневої Европи. Найбільше успіху мав цим разом В. А. Ц.: на 8 змагань виграв усі вісім; відношення воріт 40:8. „Австрія" на вісім змагань 7 виграла, 1 програла, в. в. 43:11. „Вієнна" на сім змагань 6 виграла, 1 програла, в. в. 30:9, „Алмірія" на 9 змагань 6 виграла, 1 ремі, 2 програла, в. в. 51:18, „Спортклюб" 5 змагань, 3 виграні, 2 ремі, в. в. 20:11. „Нікольсон" 6 змагань, 3 виграні, 2 ремі, 1 програна, в. в. 18:9. „Вакер" 5 змагань, 4 виграні, 1 програна, в. в. 12:6 „Б. А. Ц." 7 змагань, 3 виграних, 2 ремі, 1 програна, в. в. 42:15. „Ф. А. Ц." 6 змагань, 6 виграних, в. в. 27:5. Найслабші висліди мають такі популярні у Відні дружини як „Рапід" і „Гакоах". Перша на 4 змагання має 3 програні, 1 виграну, в. в. 10:7, а друга на 7 зм. 3 виграло 2 рем., 2 програні, в. в. 16:15. Разом 76 змагань, 55 побід, 9 рем, 12 програних, в. в. 321:114.

—o—

Листування Редакції.

Вп. Авторам статтей „Український університет у Празі", „Музей визвольної боротьби України у Празі" „Нова школа" (лист із Закарпаття): Піде, як тільки буде місце.

Вп. Дописувачам, що прислали нам матеріял про плебісцитову акцію: Що зможемо, використаємо у нас, решту передамо до вжитку Української Парляментарної Репрезентації.

Вп. Авторові допису про заг. збори філії „Просвіти" в Самборі: Такого великого допису не можемо помістити, бо на це у нас нема місця. Інакше всі наші числа були б завалені самими кореспонденціями з краю. Ваш допис скоротимо до одної четвертини.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 23. І. 1933 р. за масло експортове та десерове прима 2·20 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., кону вепр. 5·00—5·20 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 24. І. год. 7.30 веч. лише один раз „Поворот Одисея" (ціни найнижчі від 40 сот. до 3.60 зол.).

Середа, 25. І. Симфонічний концерт. „Сюїта" А. Рудницького.

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 24. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джіл" (ціни знижені. Абон. 5).

Середа 25. І. год. 7.30 веч. „Магія" (Абон. 6).

Концертове Бюро М. Тірка.

Четвер 26. січня: VIII. Мистецький концерт — Маврикій Розенталь, піяніст.

Кіна.

АДРІЯ: „Король пройдисвітів".

АПОЛЬО: „Рай підростків".

АТЛЯНТИК: „Безприютні".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „Трансатлянтік" і ревія „Парад моряків".

КОПЕРНИК: „Зунгу, пригоди мандрівця в білої жінки".

МАРУСЕНЬКА: „Зунгу, пригоди мандрівця в білої жінки".

МІРАЖ: „Непотрібна".

ОАЗА: „Чоловік своєї жінки" та ревія.

ПАЛЯС: „Готель студентів".

ПАН: „Роні".

ПАСАЖ: „Боротьба в підземеллях або Тайна 5 ключів".

ПРОМІНЬ: „Дівча з Пратеру".

СТИЛЕВЕ: „Цілунок весни" й ревія.

УТІХА: „Чудо вовків" і ревія „Підсвічник у тітки Кунегунди".

ХИМЕРА: „Гльорія" з Бригідою Гельм.

Закордонне радіо.

Вівторок, 24. січня 1933.

Барі (269,4) 20.45 Опера, **Братислава** (278,8) 17.40 Скрипка, **Мілано** (331,4) 17.00 Оркестра, 20.30 Оперетка, **Штрасбург** (345,2) 18.00, 19.30, 21.30 Концерт, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.40 Хор, **Стокгольм** (435,4) 17.05 Нар. музика, 22.50 „Зигфрид" оп. Вагнера, **Рим** (441,2) 17.30 20.45 Концерт, 21.30 „Бетіна" комедія Місета. **Прага** (488,6) 19.20 Фортепян, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 15.20 Спів, Дагмара Шмелес, 20.00 Концерт, **Рига** (535,4) 19.05 „Країна осміху" оп. Легара, **Мінген** (532,9) 16.05 Арт. Цал: В ескімосів, 19.05 Вес. програма, 20.50 Спів, Баско (мецосопр.), **Будапешт** (550,5) 17.00 Джез, 18.20 Цит. музика, 19.30 „Богема" оп. Пуччінія. **Харків** (937,5) 10.00, 13.15 Концерт, 16.30 Література, 18.00 Опера.

Середа, 25. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, 19.20 Легка музика, **Штрасбург** (345,2) 21.30 Брамсів вечір, **Лайпціг** (389,6) 12.00, 21.10, 23.00 Концерт, 16.00 Театрик для дітей, **Рим** (441,2) 20.45 Опера, **Бермінгем** (459,4) 19.45 „Дон Пасквалє" оп. Доніцетія, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 15.20 Форт. тріо, 19.30 Спів, Ір. Зентгайм, 21.00 Вечір гротески, **Будапешт** (550,5) 12.05, 23.00 Цит. музика, 17.00 Концерт, 21.00 Віольончеля, **Любляна** (574,7) 20.30 Сольоспів, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 17.40, 18.40 Концерт, 13.15 Мистці при мікрофоні, 21.35 Звуковники, **Париж** (1724,1) 12.00 Концерт фр. музики.

Львівське радіо.

Вівторок, 24. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15 Грамофон, 13.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.30 Комунікат держ. уряду фіз. виховання, 15.35 Грамофон, Сільва рерум 16.00 Радіо дітям, 16.25 Для учителів: „Роля нар. шкіл вищче зорганізованих", 16.40 Найстарші дороги в Польщі, 17.00 Симф. концерт, 18.00 Спів, Пія Ігіросану 18.30 Легка музика, 19.00 Техн. скринька, 19.15 Вечірня, 19.30 „Радіослухачі про радіомузику", 20.00 Солісти, 21.05 Спортові вістки, 21.10 Прес. рад. денник, 21.15 Трансм. із Женеви: Європейський концерт, 22.15 Літер. чвертьгодина: „Я. Пілсудський", „Великосте, де твоє імя?", 22.30 Танк. музика, 22.55 Комунікати, 23.00 Ретрансмісії із закордону.

Середа, 25. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 17.30, 22.15 Грамофон, 13.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Скандівський куток, 15.35 Для дітей „Колюмбові пригоди" „Моє найболючіше розчарування", 16.00 Грамофон, Сільва рерум. 16.40 Остання російська царица, 17.40 „Потреба культ. поночі для працюючої молоді", 18.00 Легка музика, 18.45 Фейлетон, 19.00 Пластичні вістки, 19.15 Вечірня 19.30 Фейл. „Вол. Орхан", 19.45, 20.55 Прес. рад. денник, 20.00 Концерт, 20.50 Спортові вістки, 21.00 Скрипка, 22.00 На овиді, 22.40 Відчит у новогрецькій мові, 22.55 Комунікати, 23.00 Танкова музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Виділ Товариства Ваканційних Осель пригадує своїм членам, що Загальні Збори Товариства відбудуться в середу, 25. січня 1933 в год. 5. попол. в домівці Марійського Товариства при вул. Руській ч. 10, партер.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЗНИЩЕНІ ПРЕДМЕТИ з правдивого або із китайського срібла — напрівлає по-срібляє старанно і дешево Мандль, Львів, Коперника 14, против кіна. 1197 4—10

ФОРМИ суконь, біля, КОЗЛОВСЬКА, Академічна 22, І. п. 1243 3—3

З ДНЕМ 1. ЛЮТОГО 1933 взяшторує Стефанія Мощібович трьохмісячний курс крою та шиття. Зголошення приймають у пополудневих годинах вул. Хмельовського ч. 15. 1273 2—3

ПЕЧІ, бляти, рушта, кухонне начиння, найсолідніша фірма Рентчнер, Легіонів ч. 37. 1264 2—3

ВДОВА, літ 35, інтелігентна, господарна пошукує місця, найрадше у священника. Пелягія Букшованя, Львів-Богданівка, Спокійна 4. 2—2

ПОКІЙ гарний до винайму при вул. А. Голуба 11 а, II. поверх, двері 6. 1284 2

СКЛЕПОВІ льокалі Домініканська 2, Ринок 8 до винайму. Відомість Домініканська 2, господар. 1283 1—1

ОКРЕМОЇ, теплої, сонячної кімнати з утриманням і фортепіяном шукає студентка. Зголошення до Адм. „Діла" під „Негайно". 1279 1—1

УРЯДОВЕЦЬ на державній посаді, добре ситуований, вдовець середніх літ (2 дітей у шкільному віці), англійської вдачі — пізнає в матр. цілі жінку поважну, чесного характеру. Невелике майно бажане. Зголошення з фотогр. слати до Адм. „Діла" під „Держ. урядовець". 1278 1—1

ПРИЙМУ 2 учеників на станцію. Руська 3/II. ганок ліворуч. 1280 1-1

АДВОКАТ УКРАЇНЕЦЬ з провінціонального містечка, 28 км. віддаленого від Львова шукає солідатора, який добре пише на українськім і польськім Ундеруді та розуміється на табулі. Оферти праз з умовинами та евент. референціями слати на адресу: Александер Антонюк, Львів, Декерта бічна 10/I. Неприняті оферти лишуться без відповіди. 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЄКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЄКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 НАЙНОВІШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЙНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОГРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ

Фото-Радіо-Палас, Львів, пл. Марійська ч. 6.

740 (Дім Шпрехера). 26—30

Вуголь зол. 36'—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім, позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66.

1215 (Пошукує заступників). 7—10

ПОДЯКА.

Невблагання смерть забрала нам перед самими Святами 4. п. м. нашу найлюбшу жінку і маму, Михайлину з Фіцек-Божинських Хавалкому в 64 р. її правед-ного, трудолюбивого життя. Всім, які в тім горі поспішили нам з помічю і потіхою складаємо отцим сердечну подяку. Дякуємо передовсім Впр. о. деканові Кравцеву і його Вп. Дружині, що в часі довгої і тяжкої недуги навідувалися до неї, зокрема Впр. о. Деканові, що підготовив Покійну на далеку дорогу, та при винесі тіла з хати попрощав її теплими словами. Дякуємо Вп. Отцям-сусідам: о. сов. Казанівському, о. Берелинському, о. Авликовичеві, о. Данилюкові, о. Міщаконі, о. Нагурському, о. К. Кедринському і о. Прихідкові за Служби Божі і участь у похороні, а окремо о. Нагурському за щирі слова прощання в церкві. Дякуємо братству церковному і всім парохіянам, які не вважаючи на занятя цього дня (Святий Вечір) дома, так численно зібрались, щоби відпровадити свою добру Ізмость на місце вічного спочинку. Дякуємо нарешті всім тим, що не маючи змоги явитися особисто, поспішили писмено висловити нам своє співчуття.

У Хмільнім, 20. січня 1933.

о. Іван Хавалка, муж; о. Ярослав Хавалка, д-р Кость Хавалка, д-р Олександер Хавалка, сини.

ПЯНІКА першорядні по зниженій ціні; на догідних умовинах. Купно, продажа; заміна уживаних інструментів.

НОВАЦКІ

Пілсудського 17. Тел. 35-21.

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ ВІЗКИ ДІТОЧІ

поручає дешево фабричний склад

МЕЧ. ВОЛКОВИСКИЙ

ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 5. Тел. 95—97

Металеві тапчани.

УВАГА! Ціни фабричні.

Присилайте передплату та приєднуйте Передплатників.

РАТУЙТЕ ЗДОРОВЛЯ!

Найбільші світові лікарські повага стверджали, що у 75 проц. причиною хворости бувае обструкція. Хорий шлунок, не головна причина найріжнороднійших хвороб, вимічуює кров та творить непотрібну перевіну матерію.

ЗНАНІ ВІД 50 ЛІТ ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА У ЧІЛІМ СВІТІ

як не стверджали проф. Берлін, Університету д-р Мартін, д-р Гохфлетер і багато ін. Знаменитих лікарів, є цілющими засобами перешкоджує уздоровленню шлунка, усуває обструкцію, є добрим засобом перемінчуючим, облегчують функції органів травлення, виділяють організм і побуджують апетит.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА усувають болі печінки, перон, можливих запалів, болі геморойдальні болі голови, прищі та лишаї.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА були нагороджені на лікарських виставках найвищими відзначеннями і золотими медалями в Відні, Берліні, Відні, Парижі, Льондині та багато інших містах — Тисячі похвал одержав д-р Лауер від знайомих осіб. Ціна пів пудельця зол. 1,50. Дістати можна в аптеках і аптечних складах.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10

Ч. 17 (13.256). Львів, четвер 26. січня 1933. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло". Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол. Чвертьрічно 12·00 „ Піврічно 24·00 „ Річно 48·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Нація чи партії.

Міркування на тему проблеми національного проводу.*)

У політичнім розвитку повоєнної Европи зазначились дві схеми — вдержання парляментаризму у великих державах Заходу, Англії та Франції, та перевага одної партії чи диктатури в Італії, Німеччині, Радянщині та в Польщі. З цих останніх дві перші це національні держави, а дві другі це держави національностей. Але як в одних так і в других перевага національного елементу перервала чи бодай ослабила до крайної міри нормальний розвиток політичних відносин у середині держави. Для нас має особливий інтерес розвиток суперечностей між національним та партійним чинником у державах, в яких перебувають найбільші частини нашої нації, отже в Радянщині та в Польщі.

Доки існує капіталістичний лад, а з ним і суспільні протиставства між окремими класами та між містом і селом, доти політична боротьба а тим самим і істнування політичних партій у державі, природні і потрібні. Але нормальний розвиток політичних відносин у державах з національно мішаним населенням є явищем досить виїмковим. Такими виїмками є, наприклад, Швайцарія та почасти Чехословаччина Парляментризм у старій Росії взагалі не міг розвинутись через її різнонаціональний склад. Партійна боротьба в московській в'язниці народів не була можлива, бо московські партії завжди боялись, що поневолені народи використають їх поріжнення, щоби вирвалитися з московського ярма, як це й сталося у 1917 році.

Теж саме бачимо тепер у Польщі. Природне суспільне зріжничкування та розвиток нормальної політичної боротьби в межах польського народу неможливі, бо поляки бояться, що неполяки, зокрема українці використають боротьбу польських партій у цілях далекойдучої національно-політичної еманципації.

Про якісь організовані форми національно-політичної боротьби українського народу на Радянщині не може бути й мови. Українці там можуть вибирати лише між пасивним та збройним опором, але саме тому тим більше уваги треба присвятити формам політичної боротьби українського народу в межах Польщі.

Головний зміст політичної боротьби в національних державах полягає в тім, що партія, яка здобуває більшість у парляменті, перебирає у свої руки виконавчу владу з примусовими засобами державного правління. Перемога тої чи іншої української партії в Польщі сама по собі становища українського народу ні трохи не поліпшує. Те, що українці мають тепер, осягнено обєднанням партій, консолідацією національних сил Істнування партій у межах нації при таких умовах може бути справдане лише потребою пристосувати національно-політичну працю до своєрідних умовин поодиноких груп населення, про партійну боротьбу тут властиво взагалі не може бути мови. Але це партійно-політичне зріжничкування в ніякому випадку не сміє порушувати єдности національного проводу.

З оглядуж на те, що партійна диктатура в межах недержавної нації неможлива при недостачі примусових засобів, якими розпоряджає держава, шлях до єдности національного проводу веде лише через вирівнання партійних протиставств та координацію засобів національно-політичної боротьби. Безоглядна акція одної партії, що ударемнює працю інших національних партій, для цілости національного організму є безумовно шкідлива.

Нація, що не володіє правами державної суверенности, не відповідає юридично за свої частини, себ то національний провід не відповідає за кожну партію. Але з другого боку, нація зорганізована політично так мало, що її провід не керує всіми її частинами та не може тому взяти на себе моральної відповідальности за чини кожної партії, очевидно не доросла до повноти національно-політичної еманципації.

Становище українців у Польщі в цьому відношенні тим більше відповідальне, що з огляду історичних фактів їм припало й заступництво перед світом інтересів українського населення в межах Радянщини. Як форма організації національних українських сил в межах Польщі так і вибір засобів національно-політичної боротьби мусить відповідати не лише місцевим потребам, а й дальшим цілям цілої української нації. Зрештою між одними і другими жадного протиставства нема.

Фактичне припинення політичної боротьби між окремими польськими партіями та консолідація їх під проводом санаційного центру вимагає підпорядкування всіх українських партій одному національному проводові.

Цьогож вимагають і державні інтереси цілої української нації. Національний провід українців у Польщі може виступати перед світом, заступаючи та боронячи інтереси цілої нації, як поважна частина замість цілого, але цього права не може мати тільки одна партія.

Загальна засада скупчення національних сил наскрізь слушна, як з погляду окремих у-

*) *Від Редакції:* Цю статтю містимо як дискусійну.

Ніхто не знає, що йому принесе будучність, тому повинен щадити на чорну годину, а свої ощадности поміщувати

В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ „ДНІСТЕР" у Львові, вул. Руська ч. 20.

країнським земель, так і з погляду цілости української нації. Але кожна витрата дорогих національних сил людських, а навіть матеріяльних, якою якась скрайня партія хоче осягати кінцевий ефект без огляду на цілість національних справ, є під кожним оглядом актом національної деморалізації.

Пересадна партійність та розбіжність національних сил, все були найбільшими хибами українського політичного життя. Вони тим більше небезпечні, що завдання політичної організації цілої нації припали тепер одній, західній її частині. І можна бути певним, що українська нація осягне свою політичну мету не скоріше, як її хиби будуть переможені.

Нація повинна стануть над партіями і провід кожної партії повинен поставити себе до розпорядимости національному проводові.

М. Данько.

Ще одна рептилька.

Волинь 21. I. 1933.

Появилась недавно на Волині одна з найпаскудніших брошурок російською мовою під назвою „Безпристастье" („Bezstronność") якогось Ніколая Старуха, видана в Замості на Холмщині, а видрукована у Володимирі на Волині. Брошурка має всього 39 сторінок малої 16-ки, а передмовою якогось Станислава Коверського, польською мовою, що дав буцімто на неї гроші. Цей „меценат" у своїй передмові каже, що добачив у брошурці бажання допомогти „консолідації польської держави й заспокоєнню розагітованих умів" і що все, що до цього веде, є є добре.

Сам-же автор Ніколай Старух у своїй передмові каже: „Бажання моєї брошури принести користь своїй державі й горожанам" і протиділати тим, що „намагаються стан держави погіршити різними суперечками релігійними, національними й партійними".

Цих передмов вистарчає, щоб зрозуміти, до якої породи належить автор брошури й хто та з якою метою дав гроші на її видання.

Починається вона секстанським стилем від апостолів, любови до ближнього й заклику до всіх без різниці віри й національности „лікувати рани батьківщини". А далі вже дістається й німцям, і „єрусалимським дворянам" (так і називав автор жидів), і польським партіям, і врешті — українцям.

На думку цього автора, взірцем для українців повинен бути Константин Острожський, „який був православної віри, але це не перешкоджало йому бути великим патріотом польської держави, себто поляком" (!).

„Звернім увагу, — каже він далі, — на проповіді різних партійних головарів: визволенців, соціялістів, комуністів, українців (теж партія!), сельробів і т. п., які проповідують сільському народові (!) різні нездійсними ідеї, а також повну рівноправність громадян" (!).

„Українські посли Холмщини, Волині й Галичини йдуть ще далі: вони... проповідують одночасно виділення згаданих земель в окрему автономну українську державу, пояснюючи при цьому темному народові, що давніше в цих місцевостях була самостійна Україна" (а малої літери). „Вони мріють стати правителями майбутньої України, як Ленін, Троцький і їхні помішники.

І т. д. і т. д. Брехня, неуцтво, демагогія, провокація й очевидний брак у голові котроїсь клепки — все це перемішане в брошурці в одну гидку саламаху. А наприкінці досипано перцю у формі таких дубових віршів:

Можеть быть придется плакать.
За то будуть всѣ балакать
Про украину, Шевченка,
No to będzie nie tak prędko.

І на таку мерзотину хтось видає гроші. Ще дивніше, що находяться якісь москалі, що розносять цю брошурку по наших селах.

Senex.

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ 4. II. 1933. МЕДИКІВ 4. II. 1933.

Бол'військо-параґвайський конфлікт.

З Ріо де Жавейро повідомляють, що на високорівні Гран Чако йде від кількох днів кривавий бій між військами Болівії та Параґваю. Є це найбільша збройна стріча тих держав від вибуху конфлікту за Гран Чако. Втрати по обох сторонах доходять до 2.000 вбитих і раненых. Болівійські війська вигнали параґвайців з їхніх становищ. Одначе параґвайські відділи перейшли незабаром до противнаступу. Болівійський уряд оголосив, що готов до переговорів з Параґваєм під умовиною, що Болівія дістане вільний доступ до ріки Параґвай.

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 23. grudnia 1932. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 281 czasopisma „Діло" z daty Lwów, dnia 18. grudnia 1932 do Sygn. akt. VI. 1. Pr. 812/32 na posiedzeniu niejawnem w dniu 23. grudnia 1932 po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 16. grudnia 1932 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Діло" Nr. 281. z daty Lwów, dnia 18. 12. 1932 zawierającego: w artykule p. t. „Chto czoho" w całości znamiona występku z §§ 24 ustawy prasowej oraz zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. nakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz — by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Na wykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenia za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu podać do wiadomości ogółu treść artykułu skonfiskowanego w Kurjerze Lwowskim Nr. 345. ABC. z 12. grudnia 1932. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: W. Medyński w. r. Protokolant: Lewicki w. r. Za zgodność: Lipanowicz, starszy sekretarz.

З весною відкриють Хліборобську Палату у Львові.

Преса доносить, що основна децизія про створення Хліборобської Палати у Львові вже прийнята міністерствами внутр. справ та хліборобства. В короткому часі затвердить ці внески рада міністрів та буде іменований комісар, що займеться вступними організаційними працями та переведенням виборів до Палати. Праця Хліборобської Палати у Львові буде розтягатися на три східньо-галицькі воєвідства та почне свою роботу вже з початком нового бюджетового року, себто з днем 1. квітня 1933. Таким чином наші передбачення, що цю установу з весною рухомлять, вповні справджуються.

Хліборобська Палата має, згідно з розпорядком президента окремі впливи: 1) з державного ґрунтового податку, а саме 3 проц. з нього, і 2) 50 проц. зі самоуправного (воєвідського) додатку до податків. Ці впливи для львівської Хліборобської Палати будуть такі (на основі впливів останнього року):

Воєвідство:	3% з грунт. податку:	50% зі самовр. додатку:
львівське	133.000	111.000
станиславівське	44.400	37.000
тернопільське	76.800	64.000
Разом	254.400 зол.	212.000 зол.

Або всі впливи з податків будуть виносити 466.400 зол. на рік. Крім того Хліборобська Палата буде мати приходи з оплат і винагород за свої праці, які покищо не можна підрахувати. В кожному випадку річні приходи Хліборобської Палати будуть замикатися квотою поверх півміліона зол.

Справа Хліборобської Палати є дня нас важною і тому з нашого боку треба уваги для цієї справи всіх чинників, які працюють над поширенням хліборобської культури і організацією нашого села. Ми вже інформували раніше, що Хліборобська Палата може приняти частину роботи добровільних хліборобських організацій, або через них давати напрямок цій праці. Мусимо подбати, щоби цей другий спосіб праці був переведений на нашому терені, бо тільки праця над піднесенням рівня хліборобської культури, ведена добровільними хліборобськими обединаннями може дати тривкі і для селянства дійсно корисні висліди.

Зокрема справу виборів радних до Хліборобської Палати у Львові мусимо доглянути з великою увагою, щоби наше хліборобське населення мало в цій установі голос бодай у тих вуських рямцях, до яких примушує розпорядок президента. Наші філії „Сільського Господаря" мусять над цим застановитися, щоби ці вибори на повітах відповідно приготовити з хвилею, коли появиться відносний розпорядок комісаря про вибори. Цієї справи не можна легковажити, так як інші зацікавлені в цьому чинники, П не спускають з ока і в скорім темпі переводять П в життя. (Хр.)

Організуймо сільську дітвору!

(Стаття надіслана.)

Передмовою звіт бібліотекаря діточої бібліотеки в Лужку Горішнім, пов. Старий Самбір (заброха О. Татомира). Ось деякі цифри:

Книжок у бібліотеці 180 чисел. 110 дітей у віці від 8—14 літ прочитало від серпня 1931-го року до кінця 1932-го р. 2.080 книжок. Десять найпильніших читачів і читачок прочитало разом 634 книжки. При віддачі книжок бібліотекар справджував кількома чи кільканацятьома питаннями, чи дитина докладно прочитала і зрозуміла книжку. Дітвора захоплюється найбільше такими лектурами: „Марко Проклятий", „Під Корсунем", „Славні побратими", „Перед бурею" (Богдан мельницький), „Ждала, ждала козака" і „Дзвіночком".

Переглядаю звіт і перед очима стають усі малі, 8—14 літні українці, у переважно полатаних свитинах і подертих ходаках: — інтелігентні очі і розбуджені, скупчені, цікаві личка...

Книжка в руках пересічного інтелігента — це переважно чинник, який докидає до балясту його розхитаного аналізою світогляду ще кілька нових ідей. А добра, жива книжка в руках 8—14-літнього бойчука, духово здорової дитини природи, це чудодійна сила, яка будить у його душі присипану віками неволі національну свідомість, національну амбіцію, яка могучо, рішаючим способом впливає на його світогляд.

110 бойчуків і 2.080 прочитаних книжок! Із таких дітей виростуть лави свідомого свого імени та своїх завдань українського хліборобства. Це не буде вже темна, сліпа, перелолохана юрба, тільки свідомий, національно амбітний, державотворчий елемент.

А тепер питання: Чи в багатьох наших селах дітвора так читає? Чи в кожному селі постараліся місцеві інтелігенти запренумерувати бодай 2—3 примірники „Світа Дитини", „Нашого Приятеля" чи „Дзвіночка", цих педагогічно знаменито редагованих часописів для дітей? Чи в усіх селах займається хтонебудь національним вихованням дітвори? — Боюся почути відповідь.

Спектатор.

Радянські гаразди.

ВИМКИ З СЕЛЯНСЬКОГО ЛИСТА.

Нам переслали листа, що його отримав один біженець з УСРР, молодий селянин, від свого брата, також селянина. Лист датований 4. січня ц. р. та висланий з приводу Різдвяних Свят. Вибираємо з нього деякі речення, справляючи лише дещо мову і правопис (лист писаний чоловіком з простолюддя).

„БІДНІ СВЯТА".

„Витаю я тебе з Різдвом, із святами. Ох, дуже наші свята бідні. Нічого нема, тільки вода та пшоно і капустиці трошка, маємо огірочків та цибульку — і те все буде у нас на свята. Вода замість горівки, пшоно замість пшениці, капуста замість мясів, огірки замість пирогів, цибуля замість котлетів, кукурудзяний мамай замість хліба — он і всі наші свята.

...Не цураймося і цього і молімося Богу, що ще це є у нас. Коби було таке до святої весноньки, а там на весні буде хоптиця...

...Горе та біду переживаємо і прийдеться видно погибати. Добиваймося одні до других, або ви до нас або ми до вас, бо самі вже не знаємо, як дальше жити...

ЦІНИ.

„До нового року було тяжко жити, а по новім ще тяжче. Корова, як гарна, коштує 1500 карбованців, а то 1000*), краща коняка 580 крб., але продають і за 10; вівці по 80—100 крб., саней у нас нема, а коли трапиться, то „драньтя" за 500 крб.; 1 фунт сала 10 крб., фунт хліба 8 крб., пуд (16 кг.) картоплі 15 крб., пуд якоїнебудь паші 100 крб., 4 цибульки 1 крб., шклянка круп чи пшона 1 крб., 2 яблука 1 крб., шклянка цукру 4 крб., пара чобіт 300 крб., шапка 200 крб.

„Ми коня продали за 130 карбованців, а продали тому, бо гудувати нема чим, а самі голодували. У нас забрали весь хліб з соломою. Осталася 1 кобила, 1 собачка, 6 курчат, 2 пари голубів і 4 нас: отака наша господарка..."

ПОДАТКИ...

„Податку нам давати треба було 75 крб. 91 коп., „обложення" 82 крб. 32 коп., „кубаційного" (?) 38 крб. 75 коп., тракторних акцій 93 крб. 15 коп., всього на суму 290 крб. 13 коп....

*) Офіціяльний курс 1 доляр — 2 карб.; фактичне „зпід поли" треба за 1 дол. дати 80 карб.; платні хитаються між 50—350 карб., не рахуючи кваліфікованих робітників. — Прим. Ред.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

ФЕЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 26. СІЧНЯ 1933.

Ю. КОТОВИЧ. 2)

З радянської літератури.

В романі Івана Кириленка, „Першихтовка" між комуністами зустрічаємо дуже добре нам знайомі типи „кающихся дворян". Один з них, наприклад, каже: „...знайомство моє з роботою домен наштовхує мене на одну настирливу думку: ми надто мало шануємо в робітникові людину. Ви поглянули, яка важка, як сказав, каторжна їхня праця, як вони напружуються... Це просто..."

„Білоручка"-комуніст обірвав свою думку, бо... йому не хватило слів. Його прототип, російський дворянин закінчив би цю думку французькою фразою, цитатою з Вольтера, чи там, Бальзака, але... сучасні пани ще не навчилися по-французькому — не мали часу...

До речі, коли ми вже коло отого „червоного дворянства", то принагідно мусимо завважити, що це вже найшло свій відбиток у літературі.

У цитованій уже Микитенковій „Справі чести" робітник Зануда питає: „...А Коля, це хто такий буде? Чи комісар який, чи з простого народу?"

Відомий талановитий письменник М. Хвильовий в останньому оповіданні „З лабораторії" пише: „Видно було, по-перше, що в Яруті він (комуніст Майстренко) визнав позапартійного, і, по-друге, — що перед професором (Ярутою) стоїть один із тих комуністів, які стикаються з позапартійними тільки, або принаймні, головним чином, на тих чи інших офіціяльних побаченнях". (Черв. Шлях, ч. 7—8).

Як бачимо, комуністи помаленьку „виходять у ролю", привчаються не лише панувати, але й панські примхи дістають. Одначе не перешкоджає якомусь Вадимові Собкові малювати для комсомольської „публики" так Західну „буржуазну" Европу:

„У прекрасному залі
чудовий концерт.
Виступає...
— Ах...
— Чарівний офіцер.
Знають усі у кімнаті (?)
— Розстріляв
пядесят
падлюк
солдатів.
А за геройство це
— Ах!
Ура! Офіцер!

Американці малюють собі бородатих москалів, як вони ото влітку сидять у тіні розлогої клюкви і пють із самовара... горілку. Як бачимо наївний „поет" з надлопанської столиці недалеко відбіг від цих американців: Мабуть думає, що „чарівні офіцери" в Европі подібні до... комісарів ДПУ.

В свій час М. Хвильовий виступив був проти фаворизування на Україні російської культури. Хвильовий стояв на становищі, що на Україні відбувається боротьба двох культур — російської і української, та домагався, аби харківський уряд став на шлях активної підтримки української культури.

„Враження від статті Хвильового, — писав тоді Могилянський, — таке ніби в кімнаті, де так душно, що важко було дихати, відчинили вікна, і легені раптом відчули свіже повітря".

За ці домагання накинулися були на Хвильового, і він, згідно з традицією радянських робітників пера, змушений був „каятися".

Вода в Лопані кілька разів замерзала, Хвильовий встиг за цей час знов „нагрішити" і знов „покаятися", а... думки, кинені ним, тоді не зник...

Ось недавно, колишній старшина УГА, поет, прозаїк і критик Володимир Гадзінський писав: „Ми не відкидаємо видатного впливу радянської культури Великоросії на Україні, що ще довго буде з ним боротися українська культура". (Цитую за Романченком „У хащах формалізму", Гарт, ч. 11, 1931 р., стор. 121).

Едвард Стріха (прецікавий псевдонім — вчувається орієнтацію на „психольогічну Европу!) писав у „Літер. Ярмаркові": „Ви звикли орієнтуватися на московське мистецтво, і не знаєте, що в ньому 50 проц. вашого, що воно починається вашою лаврою, вашими велитнями Левицьким і Боровиківським і кінчається вашим Рєпіним". (Гарт, ч. 7—8, 1931 р., стор. 93).

Українській культурі, і літературі зокрема, доводиться боротися на два фронти: **проти „самоотверженного малороса"**, який у всі історичні епохи був однаково безпринципним, рабським двоєдушним і зрадливим підлизувачем; та проти російського імперіяліста, який, як той хамелеон, міняє барви, але по суті залишається ще азіятським деспотом.

Як на приклад беапринципного малоросійства вистарчить вказати на такого Ів. Романченка, який вище уведений цитат з В. Гадзінського доповоджує завважою: „Цеж просто твердження українського шовініста, який протиставляє радянську культуру братньої РСФРР. — українській і навпаки!" (Гарт, ч. 11, 1931 р., стор. 121).

Не вадить такому Романченкові і той факт, що багато зпоміж чільних представників „братньої РСФРР" не то, що не „протиставляють", але просто не признають ніякої України.

Комуніст Максим Горкий, наприклад, писав: „Мені здається, що і переклад цієї повісти на український діялект (наречіє) теж непотрібний. Мене дуже дивує той факт, що люди, які ставлять перед собою ту саму мету, не тільки змішують різницю діялектів — намагаються перетворити діялекти на мову, але ще й переслідують тих великоросів, що опинились меншістю в области давнього діялекту". („На літературному посту" — цитую за Гірчаком „На два фронта")

(Продовження буде.)

Проти гітлеризму й антисемітизму.

ВІДЕНЬ, 24. І. ПАТ. Лінцський єпископ видав пастирський лист проти націонал-соціялістів, називаючи цю партію ворогом церкви. Лист звертається теж проти расового антисемітизму, вважаючи його незгідним з християнськими основами. Лист признає, що міжнародній жидівський рух є шкідливий, однак переслідування жидівського народу за його походження є нелюдське і нехристіянське.

Гітлер переговорює.

БЕРЛІН, 24. І. ПАТ. Канцлер Шляйхер зложив Гінденбургові звіт про внутрішню політичну ситуацію та про акцію затруднення безробітних. В правдивих колах думають, що переговори в справі створення центрово-правої парляментарної більшости скінчаться без успіху. Гітлер мав сьогодні конференцію зі штабом гітлерівських провідників, м. ін. з бувшим президентом державного банку, д-ром Шахтом. Зі Штрасером стрінувся в Мінхені, куди виїхали сьогодні обоє провідники.

Після замаху чеських фашистів.

Після невдалого фашистівського замаху на військову касарню в Брні запанував у місті спокій. Арештовано 60 осіб, переважно з Бучовиць коло Брна, централі фашистівського руху. В мешканні б. генерала Гайди поліція перевела ревізію й сконфіскувала листи, які свідчать, що він знав про плянований замах. Льокаль фашистів у Празі опечатали.

З повідомлень чеської преси виходить, що фашисти були дві години панами положення та, що замах представлявся дуже поважно. Слідство ствердило, що касарняна варта не мала муніції і не держалася службових приписів. Арештували двох фельдфеблів, що були у змові з фашистами. Поведення арештованих дуже прикре. Багато із них плакало, що їх опукали. Всі вірили, що ген. Гайда оголосив у цілій Чехословаччині диктатуру.

Експозе Молотова.

МОСКВА, 24. І. ПАТ. В салі палати на Кремлю відбулося бюджетове засідання ЦКВ, на якому Молотов виголосив велике експозе. Обговорив наперед актуальні справи внутрішньої політики, заповідаючи опадність, боротьбу з протирадянськими елементами і висунув постулят зміцнення диктатури пролетаріяту. В ділянці закордонної політики вказав на зміцнений престіж Радянщини за границею після удачної пятирічки, чого доказом пакти про неагресію, які Молотов уважає за докази мирної радянської політики. Підкреслив тісні взаємини з Німеччиною й зазначив, що на Далекому Сході Радянщина займає строгу невтральність. Виступив притім проти дипльоматичних антирадянських потягнень Японії, яка приписує більшовикам прихильність до китайського руху.

—o—

Більшовики промахнулися.

Цікаві враження з Радянщини оповідає Морріс Гіндус, автор книжки „Червоний хліб", після свого повороту з пятьмісячного побуту в тім-же краю, звідки він родом. Він каже, що радянський режім зробив великий промах, відбираючи селянам збіжже зі жнив. Замітне це особливо на Україні, яка славиться своїм чорноземом. На Україні — каже Гіндус — щезла всяка охота селян до праці і більшовики пробують тепер знайти хоч скорку заінтересування селянства до праці на полі. Не помагають ніякі обіцянки комісарів. Для інтелектуальних робітників уряд зробив деякі уступки, але вони мусять признатися, що вони комуністи. Гіндус призбирав великий матеріял для своєї книжки.

—o—

Зловживання радянських службовців.

МОСКВА, 24. І. ПАТ. В Севастополі засудили на смерть 6 службовців тамошнього податкового уряду, між ними й заступника керовника. Закинули їм свідоме обнижування податку приватним торговцям, хабарництво і низку інших службових зловживань. Радянський скарб потерпів шкоду на суму 600.000 рублів.

—o—

Аероліт у Бразилії.

ВАЛЬПАРАЙЗО, 24. І. ПАТ. Величезної ваги аероліт упав на новозбудований театр „Монціяль". Аероліт пробив дах театрального будинку і наробив великого знищення. Сталося це перед полуднем і тому жертв людьми не було.

Як фабрикують декларації за польськими школами?

Учитель Коневіч у Ляшках Мурованих розлає шкільні декларації, друковані по українськи, але з домаганням польської мови навчання через шкільних дітей їхнім батькам до підписування. Між іншим передав таку декларацію синові Теодора Завія і жадав, щоби батько її підписав. Коли син переказав учителеві, що батько вже підписав раз одну декларацію за українською школою, то учитель відповів на те: „to nic nie szkodzi, niech ojciec podpisze teraz za polską szkołą".

Учителька Чайковська з Росох, самбірського повіту, казала шкільним дітям попідписувати шкільні декларації з домаганням польської мови навчання шкільним дітям за їхніх батьків. Батьки опісля проти того протестували, справа тягнеться далі і досі нема ніякого її вирішення.

Звертаємо на це увагу громадянства, бо такі факти можуть зайти і по інших громадах. Батьки українських дітей нехай не підписують ніяких декларацій, бо час підписування та вношення декларацій за українською школою вже минув 31. грудня 1932 р. Так само батьки повинні заборонити своїм шкільним дітям підписувати їх на якихнебудь шкільних деклярацїях.

Допомога безробітному вчительству.

Основання „Окружного Учительського Комітету для боротьби з наслідками безробіття у Львові".

При Кураторії Львівської Шкільної Округи засновали в місяці грудні м. р. **„Окружний Учительський Комітет для боротьби з наслідками безробіття"** з осідком у Львові. Завданням цього Комітету є збирати матеріяльні жертви від учительства вселюдних, середніх і фахових шкіл та працьовників шкільної адміністрації з метою давати підмоги для безробітних учителів (ок), які найшлися в нужді, дальше вредукованим службовикам шкільної адміністрації та на доживлювання шк. дітвори.

Цей Комітет складається з представників усіх станових учительських організацій польських, українських і жидівських, яких діяльність обіймає терен Кураторії Л. Ш. О. З українських учительських установ входять у склад цього Комітету: „Учительська Громада" і „Взаїмна Поміч Українського Учительства", а саме Мих. Таранько (3-ій заст. голови Комітету) й Андрій Зелений (контр. комісія). Комітет оподаткував увесь загал учительства в межах Львівської Шкільної Округи у висоті пів проц. від місячних поборів, одержуваних в готівці. Акція збірки фондів розпочалася з днем 1. січня 1933.

Всі ті безробітні учителі (ки) і службовники шкільної адміністрації (урядові Рад Шкільних Повітових та Кураторії), що перебувають тепер постійно на території Кураторії Л. Ш. О., а находяться в нужді й бажають користати з підмог вище названого Комітету, нехай вносять прохання на письмі до „Окружного Учит. Комітету для боротьби з наслідками безробіття" у Львові через свою станову організацію, до якої належать.

Вчительські колективи та „Батьківські Комітети", які займаються справами допомоги для найбідніщої шкільної молоді, вносять прохання у справі підмог для ведення акції доживлювання чи одягання дітвори через дотичні Ради Шкільні Повітові (для дітвори шкіл вселюдних), або через Дирекції шкіл середніх (для молоді середніх шкіл) у своїх місцевостях.

Всі безробітні члени „Учительської Громади" (учителі середніх шкіл) і „Взаїмної Помочі Українського Учительства" (учителі (ки) вселюдних шкіл), оскільки бажають користати з цієї допомогової акції, мусять не гайно внести прохання через вище наведені станові організації до „Окружного Комітету", які переладують і подання з відповідною конкомітацією під розгляд Виконного Виділу „Окружного Комітету".

Бюро Виконного Виділу находиться в будинку Львівської Кураторії при вул. Кармелітській ч. 4, І. пов.

—o—

Зміна американської конституції.

ВАШИНҐТОН. 24. І. ПАТ. 36 стейтів, отже більшість 2/3 приняло поправку до конституції, яка передбачує, що конгрес, вибраний в листопаді, буде скликуваний на день 3. січня наступного року, замість, як досі, за 11 місяців після виборів. Президент і віцепрезидент будуть складати присягу в дні 20. січня замість, як досі, 4. березня. Згідно з тією поправкою на будуче давний конгрес не буде вже збиратися після виборів нового конгресу, а новий президент обійме раніше урядування.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 9-ий ножик безплатно.

Проф. О. КІЗЕВЕТТЕР.

Посмертна згадка.

Дня 9-го січня помер у Празі в 66-ім році життя визначний російський історик, проф. Олександер Олександрович Кізеветтер. Покійний був учнем, а потім наступником славнозвісного російського історика В. О. Ключевського, професора московського університету. Перебуваючи на еміґрації не зі своєї вини (більшовицька влада вислала О. К-ра разом з декількома російськими вченими поза межі рад. республики), О. К-р у 1922 р. оселився в Празі, де заняв посаду професора в еміґраційних російських високих школах, а згодом на Карловім університеті.

У своїх наукових розвідках з історії Росії О. К-р найбільшу увагу присвячував добі 18-го ст. („Посадская община в Россіи 18-го столѣтія", „Городовое Положеніе Екатерины II. 1785 г." і ін.). З інших праць Покійного зазначу тут дві, в яких знайдеться немало цінного матеріялу і для нас, українців. Це науково-популярний нарис: „М. С. Щепкин" (2-е вид. Прага, 1925 р.) і спогади: „На рубеже двух столетий" (Прага, 1929 р.), де знаходимо, напр., характеристику професорів московського університету Миколи Стороженка та Федора Корша, згадку про виступ проф. Е. Гордієнка на харківських дворянських зборах у кінці 80-их років, про з'їзд міських діячів і всеросійський сільсько-господарський з'їзд у Київі в 1913 р. і ін.

Ст. Сірополко

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-7

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця,** Львів Пасаж Миколяша, II. пов., напроти кіна „Утіха". 1250 3-25

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 8—7

— **Вистави українського театру у Львові.** Театр ім. Тобілевича, що є тепер трупою Кооперативи Український Театр у Львові приїзжає на кілька вистав до Львова. Вистави йтимуть у Театрі Ріжнородностей. 27-го год. 7.30 веч. піде американська комедія Конерса „Роксі", що йшла довший час на сцені міського львівського театру. Всі, що не бачили цієї песи на польській сцені можуть поглянути на неї, як вона виведена нашими артистами. Навіть ті, що бачили свого часу „Бродвей" на обох сценах, мусіли признати, що наша трупа виставила цю песу не гірше під великої столичної. 28-го у суботу в год. 3-ій попол. піде оперетка „Мікадо", 30-го вечором песа Лесі Українки „Бояриня", вперше на українській сцені, 31-го „Мотря" сценічна переробка з повісти Б. Лепкого, Лужницького-Лісевича. Ці дві українські песи будуть свого рода сенсацією для нашої інтелігентної публики.

— **Летючки УОН на селі.** В селі Вертові пов. Жовква хтось розкинув у неділю, 22. ц. м. коло церкви і по селі летючки УОН. Поліція, глядаючи за кольпортерами, перевела ревізію в хатах селян Михайла Демка та Івана Білокурія і хоч не найшла нічого, арештувала обох. Арештованих відставила до Жовкви.

— **Засідання Фільольоґічної Секції Н. Т. ім. Ш.** відбудеться в суботу 28. січня в канцелярії Т-ва в год. 18-ій у справах: наміченя пляну і регуляміну праці Секції і її комісій, предложення вибору нових членів-чужинців на місце померших та наміченя часу виборів проводу Секцій і комісій на 1933/4 рр. Усі дійсні члени Секції зволять явитися. — **І. Свенціцький.**

— **Інформаційний відчит** про участь українських інжинірів у Науковому Зїзді природників, лікарів та інжинірів у Львові виголосить інж. І. Кандяк у салі Т-ва Українських Інжинірів, Львів, Ринок 10, в середу 25. І. в 7 год. веч.

— **Концерт М. Розенталя,** що був спершу заповіджений на 26. ц. м. у салі Польського Музичного Інституту перенесений на бажання артиста на 27-го січня.

— **Мороз у Львові.** Львівська ратункова стація зареєструвала 23. ц. м. 30 випадків відмороження носа, ух і рук.

— **Комуністичний процес.** Перед трибуналом присяглих суддів у Львові розпочався комуністичний процес проти мулярського помічника Дре

Рада Ліги Націй.

ЖЕНЕВА, 24. I. ПАТ. Сьогодні передпол. почалася під головуванням італійського делегата Альойзія 70. сесія Ради Ліги Націй. Францію заступав пос. Ко, В. Британію Еден, Німеччину постійний делегат Келлер, Польщу Рачинський. На довірочному засіданні відіслали до льокальної процедури меншинну петицію Найгебавера з Гор. Шлеська. На явному засіданні визначили справоздавця для англійсько-перського конфлікту. Цю справу референ мін. Бенеш.

Мін. Бенеш переговорював нині з головою розбройної комісії Гендерсоном.

—o—

ПЕРЕПАЧКОВУВАННЯ ЗБРОЇ.

ЖЕНЕВА, 24. I. ПАТ. У кульоарах ідуть далі переговори між Малою Антантою та великими державами в справі перепачковування зброї з Італії через Австрію на Мадярщину. Делегат Малої Антанти поставив зясувати цю справу Раді Ліги Націй на основі санжерменського та тріянонського трактату. Деякі великі держави роблять заходи, щоби інцидент полагодити дипльоматично, без інтервенції Л. Н. Посередництво предложила державам Малої Антанти В. Британія, як зачувати на бажання Італії.

шера та його 10 товаришів зі Львова, Станиславова, Дрогобича і т. д. Всім закидують противдержавну діяльність.

— **Великі сніги.** В цілій Мадярщині панують великі снігові, що перервали зовсім залізничу комунікацію. В деяких сторонах сніг сягає до 5 метрів. Коло Шаварр засипало кілька потягів. Подібно діється в Румунії, де міжнародні потяги не можуть видобутися зі снігів.

— **Отже хто вимордував жидівську родину?** Слідчий суддя випустив 23. ц. м. на волю Анарія Жулатанецького і Войтіха Нікратовича, арештованих під замітом вимордування жидівської родини Фельдів у Колодні пов. Жовква. А-заліза крови на предметах, висланих до експертизи до інституту проф. Гіршфельда у Варшаві виказала, що це кров звіряча а не людська, наслідком чого впала підстава обвинувачувати обох арештованих. У Жовківщині ведуть далі поліційне слідство. Сподіються, що в найближчих днях зможуть справжніх убивників із Клодна передати судові.

— **Різні вістки.** 20. січня зустрінулися на нараді у Вашингтоні Гувер із Розвельтом; вони радитимуть у справі воєнних довгів союзних держав. — Московські громадянські організації зібрали субскрипцією 2 міліярди рублів на будову велитенського літака, що буде називатись „Максим Горкий". — Перервані наради представників Німеччини та Швеції щодо нового торговельного договору; шведські делегати вернулись у Стокгольм. — Бельгійська соціялістична партія зорганізувала у Брюсселі демонстрацію жіноцтва для протесту проти нових податків; на демонстрацію приїхали делегатки з різних міст. — За грудень число безробітних в Італії зросло майже до 100.000 осіб. — 20. січня збирається в Каїро міжнародній залізничий конгрес. — З Льондону до Ню-Йорку виїхав пароплав „Георгік" з вантажем золота на 2 міл. фунтів. — У 30 кільометрах від Гельсінгфорсу вилетів у воздух воєнний форт Мак-Еліот; причина вибуху невідома.

— **Гостра зима.** В цілій середній Европі впали великі сніги. З Німеччини, Австрії, Мадярщини та Румунії приходять вістки про перерви в залізничій комунікації. Те саме діється в Польщі. Метеорольоги заповідають в найближчому часі ще більші морози, ніж були досі.

— **Тран лікувальним засобом.** З Америки прийшли звістки про цікаві досвіди переведені в одній фабриці. Почали там насильно відживляти робітників траном. В одній із хемічних фабрик поділили всіх на дві групи; в одній було 115 жінок і 70 мущин, у другій 88 жінок і 40 мущин. Перша група від грудня 1931 р. до березня 1932 щодня діставала підчас перерви у праці одну ложку трану. Друга не діставала трану. Виявилось, що з першої групи 102 осіб підчас зимових місяців ані разу не занедужала від простуди, а у другій групі простудилось 42 особи. 92 особи, що працювало у першій групі, ніразу не покинули праці, а у другій увесь час працювало тільки 52 особи. Лікарі та вчені ствердили, що тран береже людей теж від заразливих недуг.

— **Трагічні артилерійські вправи.** Підчас артилерійських вправ в Антонівці біля Стрия експльодувала граната в моменті, коли вилетіла з дула. Наслідок експльозії був жахливий. Гарматчика Візнера ранило так тяжко в живіт і шию, що він помер незабаром у шпиталі. Лекше ранило гарматчиків Бенера і Любавого.

— **Вбив тещу.** В Угринові пов. Калуш скликав місцевий парох мировий суд у справі поділу маєтку між Антониною Фінюк і зятем П. Дмитром Ручанчиком. Підчас мирових переговорів вибухла між ними сварка, при чому зять вхопив залізко до прасування і вдарив ним тещу так сильно в голову, що вона незабаром померла. Душогуба арештували.

— **Вовки роздерли вояка.** В клеванських лісах біля Рівного появилися вовки, що нападають на людей. Перед кількома днями напали на одного вояка й роздерли його на куски.

— **За тяжке побиття.** Перед карним трибуналом у Львові станули перед кількома днями 25-літній Федько Моцько і 20-літний Петро Сорока зі села Деревники пов. Жовква за побиття. Моцько жив у незгоді з Андрієм Ясиневичем, який його раз побив. У серпні м. р. він узяв собі до помочи Сороку, щоби помститися на Ясиневичу, і коли він надїхав за селом фірою, Моцько затримав коні а Сорока вдарив Ясиневича палкою так сильно по голові, що заломив йому череп і він після двох місяців помер. Трибунал засудив Сороку на півтора року, а Моцька на 8 місяців вязниці. Пошкодовану сторону заступав адв. д-р Ганжевич.

— **Демонстрація дівчат, що хотять вийти замуж.** У Ню-Йорку створили дівчата, що від довшого часу є кандидатками на молодиці, організацію, яка має на меті осмілити мущин, щоби охотніше женились. Саме тепер рішили вони виступити прилюдно зі своїми домаганнями і влаштували демонстраційний похід по вулицях міста. Їх супроводитиме поліція для забезпечення спокою. Демонстрантки нестимуть прапори з такими щирими гаслами: „Ми, старі панни з новими ідеями!" „Давайте нам чоловіків!" Головою цієї організації є Рожа Гессе, 26-літня дівчина. Вона заявила журналістам, що їхня демонстрація має зовсім поважну мету: звернути увагу поважних мущин, що будуть прегарними чоловіками, на тисячі симпатичних і чесних дівчат із ріжними великими прикметами. Нюйорські дівчата устами своєї председінниці так зясували свій ідеал: „Чоловіка, за якого хочемо вийти замуж уявляємо собі приблизно у віці 35 літ, добре вихованого, непоганого, працьовитого. Коли демонстрація підготовлювана кандидатками до подружжа не зовсім удасться, англьо-саксонські незамужні дівчата мають іще надію на переступний рік, в якому вільно самим дівчатам освідчатись мущинам.

— **Революційні імена.** Із радянської московської преси довідуємося про такі нові імена та прізвища, які прибрали собі радянські громадяни, щоби піти за духом свого середовища. Рожа Жовтнева, Рижкова-Молодняк, Петро Революція, Гнів Народній, Семен Ударний, Михайло Новийбнт, Доганяй-Перегоняїв, Дора Патос. Ніхто не здивується вже, коли почує імена: Агітка, Летучка, Мітинг, Пятилітка.

— **Італійський колектив.** Із „Вечерньої Москви" довідуємось, що на Криму, біля Керчі, існує єдиний італійський „колхоз" (колективне господарство), названий іменем Сакка та Ванцетті. Члени цього колхоза це нащадки італійців, які переселились на Крим 100 літ тому.

— **„Атлянтік" без вартости.** Капітан цього корабля заявляє, що є надія використати хіба машини, які остання пожежа не дуже знищила. Представники ріжних товариств обезпечень і знавці суперечаться тепер про те, чи кістяк корабля можна буде ще вжити на щось. Імовірно, що ні.

ПОДЯКА.

Щиро дякуємо **Вп. д-рові К. Воєвідці,** лікарю в Станиславові за вмілу й совісну операцію та дбайливу опіку в часі недуги Моєї Дружини.

1285 **Голинський Михайло,** опер. артист.

Стрийка

купи шось у перфумерії

ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 7.

Якшо покличешся на оце оголошення, дістанеш для мене

ДАРОМ

гарне ЙО-ЙО „Сальферс".

Чар Країни Сходячого Сонця віднайдете у нововиданій книжці

СТ. ЛЕВИНСЬКОГО

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.

Набути можна в Аміністр. „Діла" за зол. 2.— (без пересилки).

З нових книжок.

Богдан Кобарівський: „СТРІЧКАМИ В ЖИТТЯ" Вибір поезій. Львів, 1933, ст. 64. В-во „Дажбог"

Підзаголовок „вибір поезій" значить тут вибір із тих, що автор мав у рукописі, бо це його перша збірка. Велика школа, що таких зшиткіз не переглядає перед друком хтось, хто міг би вказати молодшим поетам зверрнути увагу бодай на ті часто російські та польські слова і деякі невибачні „ліценції", від яких у гробі перекидається дух української мови. Нпр. „жизнь", „шорох", „молва", „печаль", „більш глибоко" це найчистіша російщина; комаха названа „важка" — польський термін; „торговано", „слано" і „ранячи" (в одній поезії!) стиль канцелярщини. Чимало є таких зовсім незугарних форм як: „Се цей муж що" і повне нехтування правил милозвучности як: „В співі..." „повздержуваъ в бігу..."

Загальний тон збірки — тужлива сліза меланхолія: зітхання до зір, весни, муки, туги, самоти; всі причандали молодечої поезії, що недужав дюма недостачами: браком сюжетів і думок. Усе ще білі берізки, гроби, жалібні арфи, казки провалля. Коли вже таку осінню меланхолію та тугу краще виспівали Лепкий і Кармаський, а Чупринка і Олесь до зануди повторили вічний рефрен:

Хотілосяб полинути в край казки,
туди, де сила і краса,
де лицарі змагаються так важно,
де ціль міліонам сердець спільна.

З нової поезії замітний у автора вплив штудерних рим і сумнівних асонанс: „пристрастьчиста", „гонг-чолом", „стрімких-ріки" „блідзад", „прірву-гнівом..." Краще вже вживати білого вірша.

Є в цій збірці строфи які можна би переписати на конкурсовий ребус, що це значить.

Годі відкинуть чуття, що родять життя
і завзяття,
геній один є по суті у великих вождів
і поетів,
вдіе, що розум і догма, як мудрих псмудрі
ограблять,
чим-же двигне він товпу, чим зірве до
шабель і багнетів.

А поруч такої фільософії простота зі зшитка гімназиста:

Заморгали сільські віконця
далеко десь бреше собака
завзятий майна оборонець, —
із річки підноситься мряка.

Ніяково слухати таку сповідь:

Коли настрій прийде
я пишу й пільгу маю
і більше щастя повад те
я не бажаю.

Якби поезія кінчилася на тім, що хтось віршує тільки для себе!

Чи може це мати яке значіння для автора, коли скажемо йому, що він має поетичний хист і робить шире зусилля, щоби засвоїти собі сучасну літературну мову та поетичну форму?

М. р.

Відозви й комунікати.

ВПИСИ ДО ГОСПОДАРСЬКОЇ ШКОЛИ В МИЛОВАННІ.

З днем 1. березня 1933 р. розпочинається *7-місячний господарсько-садівничий* курс у господарсько-садівничій школі Товариства „Просвіта" в Милованні.

Головний Видїл проголошує *вписи на прийняття до школи 40 учениць* з приміщенням та удержанням під отсими умовинами:

1) Зголошувати́ся можуть мущини у віці від 16—24 літ, що скінчили найменше народню школу.

2) Кожний принятий ученик має мати одіж (у тім одіж до праці), 4 пари білля, 4 рушники, 2 простирала, подушку, покривець, сінник, а також ложку, виделку, ніж, тарілку, миску і ліа літрове горня (полоскане). Батьки учениць мають підписати письмені зобовязання, що будуть платити правильно за удержання.

3) Наука у школі коштує 5 зол. місячно. Ученики мають приміщення у приюті, а харчі одержують у кооперативній харчівні школи. За приміщення у приюті, опал і світло платять ученики по 5 зол. місячно, а за харчі 25 зол. місячно. Вписове 15 зол. на початку курсу.

Програма курсу на основі програми, затвердженої міністерством рільництва.

Зголошення на курс слід вносити найдальше до 10-го лютого 1933 р. поручено на адресу: Господ.-садівнича Школа Т-ва „Просвіта" в Милованні, п. Отрганці н. Дн. До зголошення долучити шкільне свідоцтво, посвідку родичів, потверджену парохіяльним або громадським урядом, що зобовязуються платити правильно місячну оплату і марки на 75 сотиків на відповідь.

Про принятя і день приїзду повідомить управа школи до 10. лютого 1933.

Головний Видїл Т-ва „Просвіта у Львові.

Німеччина в союзі з антантою.

ЖЕНЕВА, 24. І. ПАТ. „Журналь де Женев" п. з. „Чотири великі держави абрітром світа — плани проти Ліги Націй та менших держав" помістив телеграму з Льондону, що обговорює плян Мекдональда та Саймона, який створює постійну, тісну співпрацю групи великих держав, а саме: В. Британії, Франції, Німеччини й Італії. Вони мали б гегемонію.

Кореспондент твердить, що нібито згідно з поголосками, Саймон зірітований цим, що політиці В. Британії в Лізі Націй часто перепиняють т. зв. менші держави. Женевська процедура за повільна, а група 4-х держав могла б дійти до скорших постанов. Для цих планів Саймон зєднав собі Мекдональда.

Кореспондент зазначує, що здійснення того плану стрінулося би з перешкодами з боку Чехословаччини та Польщі.

Кореспондент зазначує далі, що в Льондоні пильно слідкують за активністю польського уряду, який заключив пакт неагресії з СРСР. та зблизив Польщу до Чехословаччини.

СТРАЙКУЄ 6.000 РОБІТНИКІВ.

Італійський страйк у Відзевській Мануфактурі в Лодзі триває далі. Роб. делегати зажадали, щоби фабрика заплатила залягаючі платні, 180.000 зол. Фабриці вдалося зібрати 50.000 зол. і їх виплатили робітникам. Усеж таки робітники не працюють, а зажадали ще, щоби фабрика прийняла до праці відправлених недавно роб. делегатів. Із 6.000 страйкуючих робітників ок. 3.000 безперервно сидять у фабриці. Харчі приносять їм родини.

—o—

ДПУ. ВИВЕЗЛО СЛУЖБОВИЧКУ БІЛЬШ. ПОСОЛЬСТВА.

Контрольор персоналу більшовицьких станиць за кордоном Ройземан вивіз на силу із швайцарської санаторії службовичку більшовицького посольства в Берліні Марію Еліянов. Швайцарський уряд одержав вістки, що Еліянов є тепер у московській тюрмі та що їй грозить кара смерти, тому приказав перевести слідство в тій справі. Виявилося, що Еліянову вивезли не легально, а на силу.

—o—

СМЕРТНИЙ ПРИСУД НА ГІТЛЄРА.

З Берліна повідомляють, що Гітлєр одержав почтою лист, підписаний 10 комуністами. Автори листа повідомляють Гітлєра, що на нього видали присуд смерти.

—o—

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ДОВГІВ.

ВАШИНГТОН, 24. І. ПАТ. По інформаціям „Ню Йорк Таймс" метою візити амбасадора В. Британії в держ. департаменті було вручити британську відповідь на запросини відбути конференцію в справі довгів. Амбасадор просив, щоби йому дали ближчі пояснення у тих справах, що мають бути предметом нарад.

—o—

ІМЕНУВАННЯ ВОЄВОДІВ.

Півурядова аґенція „Іскра" повідомляє, що зміни на становищах воєводів оголосять щойно в лютім. Іменують нових дипльоматів щойно після повороту мін. Бека зі Женеви.

—o—

СОЦІЯЛІСТИ ПРИ ВЛАДІ У ФРАНЦІЇ.

У Франції уступить мабуть уряд Поль Бонкура, а до влади прийдуть мабуть соціялісти. Дефіцит фр. скарбу винесе п. р. 7 мілярдів фр.

—o—

МОБІЛІЗАЦІЯ В СРСР.

У звязку з неспокоями на Дал. Сході зарядили в СРСР нову реєстрацію резервістів. Їм доручили мобілізаційні картки. Рівночасно переводять „чистку" серед резервістів. В Москві говорять, що небаром вибухне війна.

—o—

Дописи.

КАЛУШ.

Основання філії Т-ва „Зоря". Сліди народньої праці пок. д-ра Курівця на терені Калущини помітні ще й нині на кожному кроці. Не дивно, що установчі збори філії українських ремісників, промисловців і торговців „Зоря" в Калуші відбулися у пригарному настрою і стягнули масу нашого міщанства. Збори відбулися дня 22. січня п. р. у великій салі „Народнього Дому" при участи 80 громадян-ремісників. Збори отворив іменем основників п. Степан Залеський коротким вступним словом. Згідно з волею присутніх вибрано до проводу зборів, даючи правні пояснення і цінні вказівки на будуче для членів і проводу нової філії „Зорі". З Головного Виділу на збори приїхав голова п. Юрій Сидорак, який по поясненні деяких точок статуту в довшім реферати змалював організаційне життя українських міщан-ремісників у давнині, відтак у часах його занепаду та в часах його відродження, звязаних з основанням львівської „Зорі" в 1884 році. Реферат цей зробив дуже корисне вражіння на присутніх, чого виявом були рясні оплески. Зараз після гарної промови п. Сидорака голова філії „Просвіти" і дир. Пов. Союзу Кооператив п. Петро Миговіч заявили, що калуська інтеліґенція доложить усіх старань і в ділянці освітній і в ділянці економічній, аби підтримати „Зорю" і її членів у важніших змаганнях. Промовляли ще п. Вол. Ничай, конд. вдм., о. Мальончак і кількох ремісників. Усі вони виступали з прихильними радами в користь ремісничого стану. На Зборах приступило до „Зорі" 63 членів. Головою вибрали п. Степана Залеського, купця-мясаря. До Виділу увійшли: Михайло Кушлик, Семен Мельничкович, Василь Сімків, Володимир Дідошак, Дамян Кушлик, Теофіль Процик. Заступники виділових: Володимир Сілецький, Богдан Завадович. Контрольна комісія: дир. Петро Миговіч і Юрій Келебай. Нововибраний голова п. Залеський подякував зібраним за довіря до його особи і закликував членів до якнайбільшої точности у сповнюванні обовязків. Замикаючи Збори, мец. Коритовський прощав зібраних з якнайкращими надіями на успіх, складаючи рівночасно подяку головному Виділові „Зорі" за працю по філіях, а присутньому відпоручникові за приїзд на збори. На закінчення п. Сидорак іменем Гол. Виділу зложив щиру подяку на руки провідника зборів українській інтеліґенції Калуша за її виїмкову прихильність до ремісничого стану.

КОБАКИ, ПОВ. КОСІВ.

Народній Дім звернено „Просвіті". По інших селах люди борються за своє рідне, а в Кобаках більшовики виступають проти свого, бо виступають проти „Рідної Школи". Кажуть, що в „Рідній Школі" виховуються „байстрюки". Кількох молойців, фарбуючи себе на червоно, захопили були неправно Народній Дім і зробили його централею пропаганди для Москви. Це не перекомунало комсомольців, що одноповерховий будинок вибудовано грішми кобацьких американців у Торонті і Детройті, а також зі збірок села (Сталін не дав ані сотика — прим. допису.), і вони не хотіли з Дому виступити. Два вічні недоуки, першорядні демагоги, втягали несвідомих все більш під темну звізду і зробили з Народнього Дому гніздо мафії. Розуміється, що читальню „Просвіти" з Народнього Дому демагоги скоро своєю нахальністю довели до упадку і староство її замкнуло. Ще якийсь час „двигтів" там червона „культура": крики, й вигуки по ночах було чути знідти на цілє село. Та врешті опечатано й будинок і довго дім стояв пусткою. Завдяки старанням теперішнього пароха о. Терлецького Михайла і ще кількох одиниць справа Народнього Дому пішла в суд і будинок звернено „Просвіті", а більшовицька мафія, як драпливий горнець, розлетілася на черепки. На Новий Рік відсвятковано „Свято Просвіти" при співучасти хору чит. „Просвіти" в Кутах. Комсомольці обставляли вправді стежки і дороги вечорами і старалися терором звернути публіку, але денного світла боїться вже як щури, що живуть у містових каналах.

Гашівський М.

СІНЯВА.

Сіняківщина — „Просвіті". Сіняківська округа ярославського повіту святкувала в дні 27. XII. 1932 р. незвичайне свято. Філія Т-ва „Просвіта" за ініціятивою і при підготовці місцевого комітету, відбула в означеному дні „Свято Просвіти" при співучасти дооколичних читалень. Свято почалося в Сіняві, де відправлено Службу Божу та панахиду за померших членів „Просвіти". Селяни й інтеліґенція цілої округи в числі около 2 тисяч виповнили по береги церкву та церковне подвіря і в святочному настрою вислухали богослужения, до якого стануло майже все духовенство Сіняківщини. Незвичайно змістову, палку і зворушливу проповідь виголосив місцевий парох о. Антін Мельничук. Не зважаючи на те, що місцевий „Сокул" в останній хвилі відкликав свою згоду на свято в його салі, народ масово вийшов, болотнистою дорогою пішов до села Лежахова, віддаленого 3 кільометри від Сіняви, де й відбулося свято. Наборді прикрашена саля читальні „Просвіти" в Лежахові не могла помістити всіх учасників і велика частина їх збиралась під вікнами дому. Свято отворив голова Філії „Просвіти" в Ярославі о. К. Хотинецький, після чого слідували інші точки програми, на яку злożилися: просвітянський реферат посла Загайкевича, кооперативний посла З. Пелеяського, низка пісень у виконанні читальняних хорів з Монастирка, Теплиць, Вилевої, Дубкова та Сіняви і деклямації читальняників з Лежахова й Теплиць. Цінних рефератів послів вислухав народ з великим зацікавленням та вислови їм гарячу подяку у формі рясних оплесків. Рівнож інші точки програми вийшли гарно і причинялись до святочного настрою. Замітне, що двома хорами проводили диригенти-селяни, які зуміли зовсім поправно виконатись зі свого завдання. Свято закінчилось відспіванням національного гимну, учасники розійшлись домів з вдоволенням. Виявилося, що Сіняківщина, полишена сама собі, не лишилась позаду інших округ нашої тісніщої Батьківщини, але нарівні з іншими розвивається під оглядом культурним і національним, що доказала своїм величавим святом. Видно, що праця в Сіняківщині йде правильним шляхом. Це дає нам запоруку, що продовжувана в дотеперішньому напрямі принесе вона гарні овочі.

Учасник.

СПОРТ.

АНКЕТА У. С. С. У СПОРТОВИХ СПРАВАХ.

Заходом Українського Спортового Союзу відбулася у Львові в понеділок 23. січня п. р. анкета у спортових справах, започаткована рефератом студ. Гладкого на тему: „Ідея й суть фізичного виховання і ми". Перейшовши подрібно історію спорту, його цілі і значіння у всіх культурних народів, референт закреслив завдання й цілі українського спортового життя, підчеркнувши при цьому ідеольогію У. С. С., який стоїть принципово на становищі власних сил, негуючи всякі взаємини з чужонаціональними спортовими організаціями і якунебудь від них залежність.

Після реферату вивязалася жива дискусія, в якій забирали слово: ред. Паліїв, проф. Гайдучок, дир. Радловський, п. Чучман, п. Окшанський, студ. Макарушка студ. Янів, студ. Рак, п-на Біленька й ін. Темою дискусії не був, якби хто міг думати, зміст цілого реферату, але його остання частина, яка торкалася безпосередньо справи українського спорту, а передовсім різних шляхів, якими цей спорт прямує. А що, скликуючи згадану анкету, У. С. С. не мав на меті вирішувати якісь засадничі справи хіба поінформувати слухачів про свою ідеольогію, то анкета не закінчилася ніякими обовязковими рішеннями. Вона пройшла в цілости на взаїмній дискусії представників двох наших спорт. таборів. Дещо більше цікавого вніс до дискусії ред. Паліїв, який поінформував зібраних, що недавно повстав був у Львові ініціятивний гурток, якого завданням було скликати поважну спортову анкету, на котрій булиб заступлені різні табори, а передовсім репрезентанти У. С. С. і „України". Анкету зірвав Спортовий Союз і тому вона не відбулася. Одначе фактом є, що підписавшись найповажніших українських клюбів вступило до Львівського Окружного Союзу Копаного Мяча і до У. С. С. не належать. Клюбів цих не можна пустити самопас, бо вони — на думку промовця — з часом можуть затратити українського духа, передовсім клюби провінціональні, які є дальше від українського середовища. Обовязок згуртувати ці клюби лежить у першій мірі на „Україні" і вона, мовляв, відповідальна за їх дальшу долю.

Анкета закінчилася долаткową заявою студ. Гладкого, що теперішня Спортова Рада У. С. С. свого принципового становища не зміннть і на ніякі компроміси не піде. Клюби, яким не становище Ради не подобається, можуть іти своїми шляхами, гуртуватися в Союзи, а життя само покаже, хто йде правильним шляхом.

Проводив анкетою в повазі і безпристрасно д-р Б. Гнатевич.

На жаль, старше громадянство майже цілковито зігнорувало згадану анкету, бо зі старших явилося всього кільканайцять осіб; решта (до 30 осіб) сама молодь. Не знаємо тільки, чи вина тут по стороні аранжерів анкети, які не зуміли стягнути старших, чи може старшим цілком байдужа ця справа. А не так воно діється на заході, дарма, що на анкеті говорили багато про те, що захід є „гнилий".

Е. Ч.

УКРАЇНА—ПОҐОНЬ.

Гаківкові змагання цих дружин в турнірі за чашу Банку Господарства Краєвого відбудуться в середу 25. п. м. на торі ЛТЛ при вул. Пелчинській. Початок: год. 7. веч. Після тих змагань грає Лехія з Чорними.

ПОҐОНЬ—ЛТЛ 10:0 (4:0, 1:0, 5:0).

Змагання за чашу Б. Г. К.

ГАКІВКА В ТЕРНОПОЛІ.

Дня 15. І. п. р. відбулися гаківкові товариські змагання *Поділля—Jerion* з вислідом 1:0 в користь Поділля (1:0,0:0,0:0).

Дня 21. І. п. р. відбулися відплатні змагання *Поділля—Jerion* з вислідом 2:0 (0:0, 1:0, 1:0).

—o—

У НЕРВОВО ХОРИХ і психічних недугах лагідна гірка вода „Franciszka-Józefa" причиняється до доброго травлення і дає спокійний сон вільний від тяжких думок. Поручають її лікарі.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Інж. Евген Храплевий: „ПРО ХЛІБОРОБСЬКИЙ ВИШКІЛ СІЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ". Бібліотека „Сільського Господаря", ч. 98. Львів, 1932, стор. 72, форм. 8°.

ЖУРНАЛИ.

„ШЛЯХ ВИХОВАННЯ Й НАВЧАННЯ", педагогічно методичний тримісячник, орган „Взаємної Помочі Українського Вчительства". VI-ий річник, 1932. Третя Книжка. Зміст: Теорія виховання й навчання. Проф. С. Ф. Русова: Сучасні течії в новій педагогіці. Іван Кущинин: Навчання природи в народній школі. Михайло Мацух: Закладання й ведення природничих збірок у школах. Михайло Таранько: Українська література в обсягу природи в народній школі. Я. Романенко: Другий варіянт міністерських програмів для 1-ої класи народніх шкіл. Виховно-освітні системи й організація шкільних установ. Олександер Тарнович: Італійське шкільництво. Проф. Ст. Сірополко: Політехнізація школи на Радянській Україні. Огляд педагогічної преси. Огляд західно-европейської педагогічної преси у 1931 р. Я. Кузьмова. Критика й рецензії. Методика і шкільна практика: Денис Петрів: Методично-дидактичний показчик для навчання чинности в 2-класових народніх школах.

КАРБІ, мистецький збірник, Львів 1933. ст. 32. ціна 3 зол. Зміст: Б. І. Антонич: Національне мистецтво (спроба ідеалістичної системи мистецтва). Володимир Гаврилюк: Олександер Новаківський. Володимир Ласовський: Завваги про сучасне мистецтво. Антін Малюца: Самостійність національного мистецтва. Б. І. Антонич: Проти помикування мистця (Нотатка про Новаківського). Г. К. Шіммерман: Стиль і якість (з нім. перекл. С. М.). Рене Туссен: Барвисті симфонії (з франц. перекл. Надя Манухівна). Рецензії. 41 ілюстрацій.

„РІДНА МОВА", науково-популярний місячник (Варшава, вул. Стальова 25, м. 10.) ч. 1. січень 1933: Зміст: Д-р А. Чайковський: В справі нашої письменницької мови. Проф. д-р Іван Огієнко: Давальний учасництва. В. Островський: Знання мови необхідне кожному. Проф. Ів. Огієнко: Москалізми в українській мові. Яр. Мандрівець: Притча про самоцвіт. Ів. Огієнко і Юра Шкрумеляк: Замітки про окремі слова. Проф. Ів. Огієнко: Словник правничої мови. Його-ж: Правописні замітки. Дід Опій: Граматика малої Лесі. І. Огієнко: Мова наших видань. Його-ж і д-р Вол. Виногородський: Говори української мови. Його-ж: Відповідь на запитання наших читачів. Мгр. І. Коровицький: Огляд нових праць для вивчення української мови.

„НИВА", ч. 12. грудень 1932. Зміст: Митрополит Андрій: З викладів про аскетику. Й. Р.: Чи священики легковажуть потребу сепа. о. Северин Матковський: Похвала або культ Преся. Діви Богородиці Марії в гр.-кат. Церкві. о д-р Г. Костельник: Генеза жіночого й мужеського полу. Р. І. Даниленич: Літурґічний рух у Німеччині. о. Теодор Цегельський: Дещо зі священничої традиції. о Павло Штохалко: Кілька завваг дотично порядку в часі богослужень. о. Юліян Дзерович: Вісти з Тов. св. Андрея. Місії. Поклик „Відродження". Всячина.

„ЖИТТЯ І ПРАВО", місячник теорії і практики, орган Союзу Українських Адвокатів і Товариства Українських Правників у Львові, під начальним редагуванням д-ра Костя Левицького, ч 4 (23), грудень 1932. Зміст: Д-р Юліян Завиць: Послідовности конкордатів; Ярослав Левицький: Причинки до інтерпретації § 879/3 п. з.; Бібліографічні записки: Богдан Пелехович: Про адвокатуру в Америці; З життя нашої адвокатури: З життя адвокатів; Некрольог: д-р Іван Ганкевич; Оречення Найвищого Суду; Оголошення. Адреса Редакції і Адміністрації: Львів, Ринок ч. 43. І. пов.

„ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ", ілюстрований журнал історії та побуту. V. Річник. Число 1. Львів, січень 1933. Зміст: Зима 1920 р. вірш; Святий вечір; Озброєні сили війська кубанського: історія одного раненого; Правда про 10. і 11. листопада 1920 р.; Рейд отамана Мірошниченка; Стрілецькі могили в Золочені; Різ в холодному яру; Іван Мазепа та Іван Скоропадський; Польський генерал про львівські легенди; З Новим Роком; Бібліографія; Оголошення.

„КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛІКА", економічно-суспільний місячник. Річник VI. ч. 1. Січень 1933. Зміст: На окраю днів; А. Ж.: Населення на українських землях у Польщі після перепису 1931. і 1931. М. Жід: З історії кооперативної думки; Ю. Павликовський: Нарис розвитку української кооперації в Галичині; В. Томіяк: Де я стан кооператором? В. Таппер: Кооперація Фінляндії; В. Левинський: Поляки під Прусією.

„ТЕХНІЧНІ ВІСТИ", орган Українського Технічного Товариства, Р. IX. ч. 1, Львів, 1. січня 1933. Зміст: І. Кандиж: Напрямні нашої праці. Я. Стефанович: Отворення Дніпрельстану. А. Мілянич: Боротьба з безробіттям. Реферати. Огляд. Звідомлення Українського Технічного Товариства

„ВІСТИ З ЛУГУ", письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці. Р. VII. ч. 12. Львів, грудень 1932

„УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ", місячник. Відень. Листопад—грудень. Ч. 11—12.

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР", ч. 1. 1. січня 1933.

„КООПЕРАТИВНЕ ГОСПОДАРСТВО", ч. 1. 1. січня 1933 р.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 24. I. 1933 р. за масло експортове та десерове прима 2·20 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 3·00—3·20 зол.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Без трансакцій. Долар у приватних оборотах 8.91.50.

ТРАНСАКЦІЇ. ПРОДАЖА. КУПНО.

Бельгія 123.75, 124.06, 123.44; Голяндія 358.90, 359.80, 358.00; Лондон 29.99, 30.14, 29.84; Нью Йорк чеки 8,923, 8,943, 8,903; Нью Йорк кабель 8.937, 8.947, 8.907; Париж 34.86, 34.95, 34.77, Швайцарія 172.55, 173.08, 172.12, Італія 45.72, 45.94, 45.50, Берлін 212.23.

АКЦІЇ.

Банк Польський 81—80.

ЗБІЖЖЕ.

Ціни біржеві, ринкові. Львово Підволочиська:

Пшениця дв. 740 28.50—29.00, пшениця 720 27.25—27—75, пшениця збірна 25.75—26.25, жито одноціле 15.00—15.25, жито збірне 14.00—14.25, ячмінь броварянний 15.00—16.00, ячмінь дворський 12.50—13.00, ячмінь на мливо 11.75—12.25, овес дворський 13.50—14.00, овес дв. замокл. 11.57—12.25, овес збірний 10.75—11.00, кукурудза краєм 12.50—13.00, бобик 10.50—11.00, вика чорна 10.50—11.00 вика сіра 8.50—9.00, гречка на мливо 14.00—14.50, гречка пашна 11.50—12.00, висівки житні 7.00—7.25, висівки пшеничні 7.25—7.50, крупи гречані 28.00—29.00, просо красне 13.50—14.00.

Львово Львів: пшениця дворська 740 30.00—30.50, пшениця дворська 720 28.75—29.25, пшениця збірна 27.25—27.75, жито однородне 16.50—16.75, жито збірне 15.50—15.75 ячмінь на мливо 12.75—13.25, овес дворський 15.50—16.00, овес дворський замокл. 13.25—13.75, овес збірний 11.75—13.00, мука пшенична люкс. 40% 53.50—54.50 мука пшенична 50% „00" 52.50—5300, мука пшенична 60% „0" 49.00—50.00, мука житня 55% „00" 30.50—31.00 мука житня 65% „0" 28.50—29.00, мука житня сяткова II 16.50—17.50, висівки житні 7.25—7.50, висівки ячмінні 8.00—8.50, крупи ячм. грубші 24.00—25.00, шпоно 30.00—31.00, пенцак ч 10 23.00—24.00

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 25. I. Симфонічний концерт. „Сюїта" А. Рудницького.

Четвер, 26. I. з причини ген. проби „Розбійників" Шілера театр нечинний.

Пятниця, 27. I. год. 7.30 веч. премєра „Розбійники" Фр. Шілєра (Абон. 7).

Неділя, 29. I. год. 3.15 попол. „Аіда" оп. Верді в (виступ Годинського).

Театр Робітничої Самодіяльности.

Середа, 25. I. год. 7.30 веч. „Магія" (Абон. 6).

Четвер, 26. I. год. 7.30 веч. „Джім і Джім" (ціни знижені. Абон. 5).

Український Театр ім. Тобілевича в сезоні Театру Рідної Самодіяльности.

Пятниця, 27. I. год. 7.30 веч. „Роксі" комедія Бар. Конерса.

Субота, 28. I. год. 3.00 попол. „Мікадо" оп. Сулівена.

Понеділок, 30. I. год. 7.30 веч. „Боярин" пєса Лесі Українки.

Вівторок, 31. I. год. 7.30 веч. „Мотря" Лужницького й Лісевича на основі Лепкого.

Концертове Бюро М. Тірка.

Четвер 26 січня: VIII. Мистецький концерт — Мавриція Розенталь, піаніст.

Кіна.

АДРІЯ: „Король прошаків"

АПОЛЬО: „Рай підростків"

АТЛЯНТІК: „Безприютні".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „Трансатлянтік" і ревія „Парад моряків".

КОПЕРНИК: „Зунгу, пригода малої людоньки й білої жінки".

МАРУСЕНЬКА: „Зунгу, пригода малої людоньки й білої жінки".

МІРАЖ: „Непотрібна".

ОАЗА: „Чоловік своєї жінки" та ревія.

ПАЛЯС: „Готель студентів".

ПАН: „Роккі".

ПАСАЖ: „Пімста шалевого", „Зузі саксофоністка".

ПРОМІНЬ: „Дівка з Прагеру".

СТИЛЕВЕ: „Цілунок весни" й ревія.

УТІХА: „Чудо вовків" і ревія „Підсвірок у тітки Кунегунди".

ХИМЕРА: „Гальорія" з Бригідою Гельм.

Закордонне радіо.

Середа, 25. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, 19.20 Легка музика, **Штрасбург** (345,2) 21.30 Брамсів вечір, **Лайпціг** (389,6) 12.00, 21.10, 23.00 Концерт, 16.00 Театрик для дітей, **Рим** (441,2) 20.45 Опера, **Бромінстер** (459,4) 19.45 „Дон Паскаль" оп. Доніцетія, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 15.20 Форт. тріо, 19.30 Спів, Ір. Зентгайм, 21.00 Вечір гротески, **Будапешт** (550,5) 12.05, 23.00 Цит. музика, 17.00 Концерт, 21.00 Віольончеля, **Любляна** (574,7) 20.30 Сольоспів, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 17.45, 18.40 Концерт, 13.15 Мистці при мікрофон, 21.35 Звуковики, **Париж** (1724,1) 22.00 Концерт фр. музики.

Четвер, 26. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, **Мілано** (331,4) 21.00 Опера, **Штуттгарт** (360,6) 13.30, 17.00 Концерт, 20.00 „Синьобородий", оп. Офенбаха, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.40 Спів, **Лайпціг** (380,6) 20.00 „Іфігенія в Авлісі" оп. Глюка, **Білгород** (430,4) 19.00 Пісні, **Рим** (441,2) 20.45 Концерт, **Відень** (517,2) 11.30, 17.10, 22.25 Музика, 19.25 „Кавалєрія Рустікана" оп. Маскаїк, „Пяяци" оп. Леонкавалля, **Будапешт** (550,5) 18.20 Цит. орхєстра, 19.30 Опера, **Любляна** (574,7) 20.00 Оп. арії, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 17.40, 18.40 Концерт.

Львівське радіо.

Середа, 25. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 17.00, 22.15 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Скавтівський куток, 15.35 Для дітей „Голубкові пригоди", „Моє найболючіше розчарування", 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 Остання російська царица, 17.40 „Потреба культ. помочі для працюючої молоді", 18.00 Легка музика, 19.45 Фейлетон, 19.00 Пластичні вістки, 19.15 Всячина, 19.30 Фейл. „Вол. Орхан", 19.45, 20.55 Прес. рад. деннік, 20.00 Концерт, 20.50 Спортові вістки, 21.00 Скрипка, 22.00 На овалі, 22.40 Відчит у новогрецькій мові, 22.55 Комунікати, 23.00 Танкова музика.

Четвер, 26. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 12.30 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15 Грамофон, 12.35 Шк. концерт, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Карнавал і тов. життя, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Як треба читати Норвіда, 17.00 Грамофон, Комунікат для рибалок, 17.40 Зим. макабіяда, 18.00 Шубертів октет, 18.45 Всячина, 19.05 Різьн. комунікат, 19.30 „Чати на вовків", Прес. рад. деннік, 19.45 Обговорення концерту з Дрездена, 20.00 Тр. з Дрездена: „Іфігенія в Авлісі" оп. Глюка, 22.00 „Аерельцію, не роби того" авд., 22.45 Комунікати, 22.50 Танк. музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Заходом Порадні Матерей відбулася дня 1. січня 1933 р. в салях Української Бесіди ялинка для найбідніших дітей при ласкавій участи о. прал. Купщького і запрошених гостей. Обдаровано 60 дітей.

На Рідну Школу зложили в нашій Адміністрації в золотих: Ст. Вишницька, Ліско 2, д-р Зенон Русин 10, Мілько Русин 5, А. Лепкий 1, Н. Русин 1, Петро Глібчук, Тчев 5, Синявський, Франція 2.

Жертви для нещасної матери в золотих: Ів. Мельник 1, І. К. 2, складка Збаража 30, о. В. Г. 2, Н. Д. 2, Ірена Могильницька 1.20, Складка Глинян 20, щедрівка вчительського гуртка в Монастириськах 20, Олександер Литвинович 5, о. Р. Станиславів 3. Разом з попередніми виказами 967.65 зол. і 2 доляри.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКАРСЬКІ роботи виконує пречизійно й дешево Мандль, Коперника 14, проти кіна „Коперник". 1197 4—10

ДОБРЕ проспериюча адвокатська канцелярія на провінції до відступлення за готівку. Зголошення Е. Н. Перемишль, почтова скритка 170. 1252 3—5

ПОКІЙ гарний до винайму при вул. А. Голуба 11 а, II. поверх, двері 6. 1284 2-2

ВЛАСНИК споживчого склепу у Львові оженився з маєтною особою. Зголошення до „Діла" під „Кавалер". 1—1

НАЙДЕШЕВШЕ джерело електричних жарівок — ламп і радієвих частин у відомій фірмі **АЛЬБЕРТ АГІД**, склад електротехнічних матеріялів — Казимирівська 39 Тел. 78-86. 1286 1—4

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

СЛУЖБА БОЖА

укладу

Я. КИШАКЕВИЧА

на мішаний хор

поручена Преосв. Митроп. Ординаріятом до вжитку церковних хорів продається по зол. 7.50 в Книгарні Шевченка, Львів, Ринок 10. 1249 3—3

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Банковий Дім Г. і А. Гріндлінгер

У ЛЬВОВІ, ЛЕҐІОНІВ 21, ТЕЛЄФ. 76—42

повідомляє, що без огляду на значну зміну курсів державних облігацій, продає далі на рати

Долярівку Будовельну Інвестиційну лише по **3·70** зол.

Замісцеві припоручення полагоджуємо відворотно. Спіши із замовленням, бо 1-го вже льосування.

Вуголь зол. 36·—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім, позакартелева копальня. Бюро копальні ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66. 1216 (Пошукує заступників). 8—10

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0·15	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні по	зол. 0.15	Остання сторінка 1/1	зол. 380·—
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги	„ 0·40	купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10	„ „ 1/2	„ 200·—
1 „ „ в тексті і новинках	„ 0·48	шукаючі праці	„ 0·08	„ „ 1/4	„ 110·—
1 „ „ на першій сторінці	„ 0·55	слова товстим друком подвійно.		„ „ 1/8	„ 60·—

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За осередню відповідає Олександер Костик Видає Видавниче Спілка „Діло". Друкарня Вид. Спілки „Діло" у Львові, Ринок 10.

Ч. 18 (13.257). Львів, пятниця 27. січня 1933. Pocztowa opłata zaryczałtowana. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічно 12·00 „
Піврічне 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Замогильний дух.

(Допис з Волині.)

Волинь, 22. січня 1933.

I.

Не можна поминути мовчанкою останньої передової статті у волинському проурядовому тижневику „Волинь" (ч. 2.) під назвою „Дух на степу".

Але раніше, ніж винотувати деякі цікаві для нас місця цієї статті, мусимо сказати два слова про той хаос, що далі панує в умах польських політиків і журналістів північно-західніх земель.

Вже сама назва статті „Дух на степу" говорить про нереальність думання співробітників часопису, про відгуки в ньому романтизму з початків минулого століття, про те вречті, що поруч духа Заглоб живе ще дух романтиків Залеського, Мальчевського, Гощинського й інших. Словом, не один, а багато духів минувшини й сентиментальних і жорстоких. Не видно лише одного духа — духа сучасности.

Одначе мусимо ствердити, що дозрівання українських мас, зміцнення динаміки нашого збірного життя, гідна постава населення в обороні свого національного „я" зробили вже на польські громадські кола деяке враження. Інша річ, що місцеві державно-політичні чинники по інерції ведуть далі свою безоглядну політику.

І власне все нещастя в тому, що перші і другі, бачучи, як стає на ноги кільканадцятимільйонова маса українського народу на цих землях, ніяк ще не можуть примиритися з цим фактом і все ще звертаються або до романтичних духів вперед сотні років або до „огня й меча".

II.

„Волинь" вмістила згадану статтю з приводу деякої метаморфози А. Новачинського в його статті в „АБЦ" з дня 1. І. ц. р., який вречті порадив своїм землякам занехати негацію української культури, а навпаки — знайомитися з нашою літературою, музикою, пластикою і т. д. і взагалі українську справу трактувати зовсім інакше.

Та старий „дух степів", що все ще покутує у „Волині", поробив для себе й для своїх земляків такі висновки, що під ними напевне підписався і Заглоба і п. Грабський.

III.

„Волинь" починає свої висновки з того, що поляки легували нас:

„Не вміли ми, — каже вона, — в належній мірі пізнати його (українського суспільства) духового дорібку а часом з дивною легкодушністю легували навіть існування відрубної культури того громадянства..." „В польській державі мешкає кілька мільонів польських горожан української національности, яких змагання, аспірації, розвиток культури й усе те, що складається на відрубність психіки цього суспільства, творить зміст важної політичної проблеми".

Здавалось би, що з признання факту відрубности української культури й життєвої потенції українських мас можна зробити лише один логічний висновок: відрубне суспільно-політичне життя. Але „дух степу" мусить заводити політиків на манівці. І далі в статті бачимо вже самі блудні вогники степів. Признавши делікатно, що навіть польській культурі не вдається цілковито ізолювати себе від впливів культури української жадними китайськими мурами, „Волинь" раптом кидається вслід за згаданими блудними вогниками й каже:

„Одначе мусимо цю суспільність (українську) знати, коли хочемо мати якийнебудь вплив на оформлення духових явищ в українськім суспільстві" (!) Мусимо також, піддаючи українське молоде покоління найчистішим та істотним впливам нашої духової культури, в широкій скалі громадського виховання" й т. д. Поруч нас існує молоде життєве суспільство, розвиток якого може йти по думці наших інтересів, або всупереч їм..." „Хочемо мати руку на живчику всіх проявів українського життя" (!).

Старі пляни, старі блудні вогні. Мати руку на живчику признаної відрубної, одних літ з польською, української культури сорокмільйонового народу, що живе одним духовим життям поза ріжними межами й океанами? Мріяти про те, щоби дати *своє* суспільне виховання молодому українському поколінню, яке дає такі яскраві докази, що сама смерть не може того зробити?

Мусимо ствердити факт, що деякі відломи польського суспільства вже починають шукати шляхів до розв'язання українського питання, але шукають шляхів виключно оманливих, усе ще надіючись на те, що вдасться їм уняти у свої руки українську душу й українську відрубну культуру.

Цього не буде, бо цього силою природи бути не може. „Дух віє куди хоче", і український творчий дух ішов, йде й буде йти лише своїми власними природніми шляхами.

Тому ми порадили „Волині" пошукати інших, правдивих шляхів до розв'язання української проблеми.

Зрештою, самі балачки про відрубність української психіки й культури стоять у страшній суперечности з практикою на Волині. Але про це іншим разом.

Senex.

НАВИВОРІТ.

(З совітської дійсности).

Писав до мене один приятель з Полтави, що все життя в СРСР іде навиворіт та що й часописи тамошні треба починати читати з оголошень, а не з передовиці, як це прийняте в цілому світі. Признаюся, що не вірив я йому, бо він контрреволюціонер на всі 100 відсотків. Але якось я пригадав пораду свого приятеля і почав читати всі совітські часописи від слів: „Відповідальний редактор"...

І якже я був здивований, переконавшись, що справді, переглянувши тільки самі оголошення, можна газети далі й не читати, бо часом зміст оголошень дає цілковиту уяву про совітську трагічну, а іноді й трагікомічну дійсність.

Я хочу познайомити шановних читачів зі змістом трьох таких оголошень.

У ленінградському виданні „Красная Газета" читаємо:

1) „Продається за 1500 рублів убрання англійське. Вул. Червоних З. 1-24-26, помешкання 112. Дзвонити чотирі рази до Максимова. Оглядати від 5 до 7 вечора".

2) „Чорні черевики ч. 11 продам за 200 рублів".

Коментарі до цих двох оголошень, на нашу думку, зайві!

Натомісць довше зупинимось на третьому оголошенні. Воно надруковане в чч. 182 і 183 час. „Більшовицька Правда" за 1932 рік і звучить так:

„Вінницька областна контора „Торгсін" повідомляє, що його універмаги в містах: Вінниці, Бердичеві, Шепетівці, Проскурові, Могильові, Камянці, Гумані і Тульчині одержали широкий асортимент — великі партії: мануфактури, взуття, готов. одягу, трикотажу тощо, а також продукт. крамy: муку, крупи, цукор тощо. Ціни на крам значно занижені. Продаж усім у бажаному асортименті, необмеженою кількістю за брухт золото (злом), чужоземну валюту, золоті монети і за перекази зза кордону"

Нехай шановний читач тільки трохи вглибиться у зміст цього оголошення, то зрозуміє те, чого „інтурісти" в Совітах не помічають.

....універмаги в містах: Вінниці, Бердичеві, Шепетівці, Проскурові, Могильові, Камянці, Гумані і Тульчині одержали широкий асортимент — великі партії мануфактури, взуття, одягу, трикотажу тощо, а також продукт. крамy: муку, крупи, цукор тощо"..

Виходить, що інші міста та населені пункти цього всього або зовсім не одержали, або одержали невеликі партії.

Важкі економічні відносини не звільняють Вас від обовязку забезпечити будучність Вашої Рідні. Тому негайно обезпечіть свое життя в користь Ваших близьких в однокому

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменица).

Якби в тих універмагах (універсальні магазини) та продавали речі люксусові, то не було б чого дивуватись, але ж мова йде про продукти „ширпотребу" та про продукти відживлення, без чого населення в нормальних умовах існувати не може.

...„Продаж всім"...

Виходить, що в Совітах не всі мають право купувати продукти першої потреби!

...„Продаж... у бажаному асортименті, необмеженою кількістю"...

Ліпшої щирости не може бути! Отже, як 2×2=4, ясно, що на всі перечислені продукти „ширпотребу" та на продукти відживлення було та є обмеження при купівлі їх поза магазинами „Торгсіну".

...„Продаж... за брухт золото (злом), чужоземну валюту, золоті монети і за перекази зза кордону".

Нещасливі робітники і селяни совітські! Неже ви ще маєте якесь золото, чужоземну валюту та золоті монети? Чи може вам хтось робить перекази грошові зза кордону? Мабуть, ні!

Треба догадуватись, що все те має так звана „совбуржуазія" та т. зв. апаратчики, але чи не патріотизму ради, для спасення пролетарської соцбатьківщини, для поправи катастрофального фінансового стану совітів, вони таки не хотять добровільно розлучитись зі своїми дорогоцінностями.

Ще багацько можна було б сказати про цю сензаційну частину оголошення, а особливо тим, що в свій час уважали Уряди Центральної Ради та Директорії за „буржуазні", але ми зупинимось ще тільки на одному моменті.

Існує у нас добра приповідка: „Пішли дурного Богу молитися, то він і лоб пробе". Так воно мабуть вийшло і з оголошенням у двох числах „Більшовицької Правди", органі Вінницького обласного Комітету КП(б)У, міського Комітету КП(б)У, обласного виконавчого Комітету і обласної ради професійних спілок. Бо хіба ж не ясно, що подібного змісту оголошення пустити в світ не можна.

Якби така халепа трапилась у буржуазній газеті, то тут є виправдання: перед оголошеннями у буржуазних газетах, як правило, стоять ці 6 слів: „За зміст оголошень редакція не відповідає".

У совітських-же часописах такої замітки бракує. Тому не завидуємо редакторам більшовицьких газет, що вони не хотячи, і не могучи в своїх органах описувати тамошньої нужди в редакційній частині пропускають мимоволі у світ правду в анонсових відділах своїх газет. Буває, що і за такі анонси треба писати покаяння.

А писати покаяння за оголошення це вже доволі прикра справа, бо тут не тільки за марксизм чи ленінізм, а навіть і за „генеральну лінію" важко щось сказати.

Як. Тан-ра.

Розпуск грецького парляменту.

З Атен повідомляють, що президент республики Заіміс вислав 23. ц. м. сенатові письмо, яким на основі конституції зажадав розвязання парляменту. Нові вибори мають відбутися 5. березня. Тому, що республиканська партія в сенаті має сильну перевагу, розвязання прийнято. Президник опозиції, роялість Цальдаріст, оголосив письмо, в якім розпуск парляменту назвав реголюційним актом, бо новий уряд Венізельоса не зложив у парляменті ще ніякої заяви.

Важке внутрішнє положення Німеччини.

Після недільних заворушень в Берліні внутрішнє положення в Німеччині тільки загострилося і ніхто вже не має надії, після останньої невдалої спроби центровців, скласти парляментарну більшість. Тому всі міркування й комбінації обертаються довкола питання, на що зважиться президент Гинденбург, який одинокий рішає тепер про дальший розвиток подій. Нема найменшого сумніву, що він ніяк не допустить до прийняття недовіря урядові Шляйхера. Значить, що оскільки в останньому часі не вирінуть якісь несподіванки, треба рахуватися з розпуском райхстагу.

Коли частина публичної опінії думає, що задля вкорочення виборчої боротьби і сполучених з нею політичних та господарських неспокоїв речинець нових виборів буде визначений якнайшвидший, в інших колах говорять явно про те, що теперішнє важке внутрішнє положення створює виїмковий державний стан, який уповажнює уряд до надзвичайних розпоряджень. Кажуть, що уряд приготовив уже свій плян, який спирається на засаді: коли з парляментом годі правити, треба якийсь час обходитися без нього.

Америка в справі довгів.

ВАШИНГТОН, 25. I. ПАТ. Уряд Злучених Держав вислав італійському урядові запрошення на конференцію в справі воєнних довгів. Таке саме запрошення дістали, як відомо, Англія, Франція, Чехословаччина та інші довжні держави.

Югославія шукає порозуміння з Італією.

Югославянський король Олександер з жінкою гостить від кількох днів у румунського короля Карла. Румунські урядові кола впевнюють спершу, що це чисто родинна гостина (король Олександер оженився з сестрою короля Карла), однак конференції обох коронованих шваґрів з румунськими міністрами та генералами вказують на політичний підклад справи. Міністр закордонних справ Тітулеску старається забезпечити солідарну акцію обох держав у закордонній політиці. Румунсько-італійський пакт приязни продовжено на шість місяців. Цей пакт дає Румунії змогу, не нарушуючи своїх приязних взаємин з Італією, вжити заходів, щоби її югославянський союзник наладнав теж приязні взаємини з Італією. Кажуть, що Румунія піднялася посередництва між обома державами. Румунія згідна з Югославією щодо засади: Балкан для балканських народів. Обі держави визнають господарську й національну незалежність Албанії в надії, що югославянському урядові вдасться довести до відпруження загострених відносин до Італії.

З голосів польської преси.

„Польсько-українське господарське суперництво".

Про „загрожений стан" польського посідання та „український наступ".

Під повищим наголовком у *„Слові Польскім"* з 26. ц. м. п. М. Здановіч помістив обширну передову статтю, яка збиває ендецькі тези про небезпеку українського господарського розвитку для польського стану посідання у Сх. Галичині. Автор має ту прикмету, що оперує цифрами й підходить до теми діловo; там він теж сильний — так само, як не переконує, коли переходить до загальників. Пригадуємо, що кілька днів тому той сам автор цифрами виказав, скільки правди у плачах Вітоса над зупиненням кольонізаційної акції: скільки то „Пяст" і його „стовпи" заробили на кольонізаційному ґешефті...

Нині цифрами розбиває автор творену ендеками найновішу теорію, наче українці „витискають" поляків у промислі й торговлі та захоплюють у свої руки всю економіку краю, при „безрадності" уряду і повному „безсиллю" польського громадянства.

Тимчасом як ті песимістичні (для поляків — прим. Ред.) виводи представляються у світлі фактичних даних. Галичина ніколи не грішила великим розвитком промислу, в усякому разі складаються на нього станиці, які в 99 відс. працюють польським, жидівським і закордонним капіталом. Український промисл репрезентує тепер не більше, як 1 відс. загального промислу.

Опісля іде скромний уєок українських фабрик і фабричок на всьому терені Сх. Галичини (бракують у ньому хіба килимчарські варстати у Глинянах і Косові та може ще якісь невеличкі промислові підприємства).

Не потребуємо додавати, що порівнання того малевького білянсу українського промислу з польським промислом — не дає ніяких підстав до песимістичних внесків.

Переходячи до ділянки кооперативної, яка так лякає ендеків та якою вони так лякають уряд і своїх читачів, автор стверджує:

На 4321 кооперативних станиць у півд.-сх. воєвідствах маємо 1025 польських кооператив, 3146 українських і 150 жидівських. З того зіставлення видна пригнітаюча перевага українських кооператив. Це факт, якого не можна заперечити. Однак у 1025 польських кооперативах є зорганізованих ок. 400.000 членів, а в 3146 українських кооперативах 370.000 членів. Отже хоч під оглядом числа станиць ми значно позаду українців, випереджуємо їх під оглядом зорганізованих членів. Ще більш уналядднюється польський стан посідання при перегляді капіталу, яким розпоряджають польські та українські кооперативи: 1025 польських кооператив репрезентує поверх 120 мільонів зол., підчас коли 3146 українських кооператив липне ок. 15 міл. зол.

Слушно стверджує теж автор, що кредитової української кооперації не можна навіть порівнювати „з розгалуженою і багатою у капітали сіткою польських кредитових станиць". Так само слушно автор дивується, як може держава сумувати й журитися з того приводу, що якась поважна частина її громадян старається розбудувати свій господарський добробут. Зате у дальших виводах він іде вже по лінії „найменшого спротиву" та повторяє ендецькі загальники про „використовування політичними організаціями кооперативних станиць як оперативних баз до протидержавних виступів", про „розбудову тих станиць під політичним кутом" і про „недопускальні форми суперництва в опануванню того чи іншого села". Ті загальники зменшують позитивну вартість першої ділової частини статті, а вже зовсім набирає вона характеру якогось виправлування уряду перед ендеками та потішування їх, що санаційний уряд не гірше ендеків дасть собі раду з українськими кооперативами: про це каже згадка, що вже „виготовлено докладний плян, який має на меті скомасувати кооперативну працю, розстрілену досі поміж численні організації" (це така дипльоматична формулка на приготовлюваний „регіональний" та „утраквістичний" кооперативний законопроект). Натяк на ББ, який теж ніби то „скомасував" „розстріляне до недавна політ. життя" нагадує відразу санаційних „русинів" та взагалі понурі перспективи ставить перед успіхом кооперацію взагалі та українською зокрема.

Останне твердження статті про те, що українська інтелігенція, не маючи доступу до урядових посад мусить хочби задля власної екзистенції видатися на розбудову кооперативних станиць — правильне. Правильною є теж увага, що ендеки завжди волять більше кричати, ніж працювати. А ми додамо: кричати та руйнувати працю інших.

В усякому разі — ми ніколи не мали найменшого сумніву щодо того, що єдиною справжньою причиною ендецького крику про шкідливість українського кооперативного руху для польської економіки у Галичині був не фактичний стан, лише бажання спонукати уряд до нових протиукраїнських виступів. Згаданий автором проект нового кооперативного закону доказує, що це ендекам удалося.

Ширіть наш часопис!

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. СІЧНЯ 1933.

П. КОТОВИЧ. 3)

З радянської літератури.

III. Маринізм в українській літературі.

Дух відпорности супроти національного гноблення знаходить собі місце в українській радянській літературі.

Аглая, героїня роману М. Хвильового „Вальдшнепи", каже про себе: „Я — нова людина нашого часу. Я одна з тих молодих людей, які, як гриби виростають навколо ваших комячейок". Аглая — це не Галя (другий персонаж роману), це не та типова укр. жінка, що „так ганебно випровадивши синів Тараса Бульби на Запоріжську Січ, пішла плодити безвільних людей".

Але нас у даному випадку цікавить не „воля до поширення" сама по собі (прикладів ми могли б навести й більше), а своєрідне переломлення цих настроїв на українському ґрунті. Маємо на увазі Маринізм".

Леонід Чернов хоче бачити Україну великою, могучою, морською державою:

„Капітани — наші месії —
три століття хропли на печі.
Нашим трупом наш край засіє
неозору морську далечінь..."

Або, Юрій Яновський: „Морська школа", з вікон синіє море. Юнаки виходять кораблем в славання. Вони вчаться захищати вільність, свій прапор-націю трудящих („Майстер корабля", стор. 10).

М. Рильський, у збірці поезій „Гомін і відгомін" (1929 р.) пише:

„Ми ще ніколи не були собою
Не піліймали стяга на морях,
Ні по чужих, невиданих краях,
Де квіти квітнуть барвою новою".

Чи не найкраще оцю українську тугу за морем і великодержавністю показав поет, що під псевдонімом „Грон" подав свою поему „Огнецвіт" на конкурс Народнього Комісаріяту Осьвіти в Харкові.

Поема ця не була видрукована, але В. Коряк нам сав на цей твір критику. З поданих ним цитат вибираємо такі:

„Дніпро-Босфор-Суец,
Дніпро, Босфор і Гібралтар,
Київ-Лондон, Кічкас-Ріо де Жанейро.
Пічки-Стокгольм, Основа-Орлеан".

У поемі повторюється рефрен:

„Хай ростуть і міцніють порти
Хай ревуть пароплавні сирени.
Золотими вогнями в світи
Вони вказують шлях нам безмежний".

В книжці Гірчака „На два фронти", що вийшла в двох мовах, українській і московській, подибуємо таке місце: „...претензії України, її месіянство по відношенню до народів Сходу — є не що інше, як давніші мрії української буржуазії і укр. куркульства оволодіти східними ринками. Це теорія українського імперіялізму (російське видання, стор. 81).

Характеристично, що Гірчак, цей „завзятець проб" говорить про „претензії України", як цілости, як єдиного організму. Нема мови про те, що це мовляв, окремі ухили...

IV. В обіймах „рец-бригад".

Доноси в поліцію пишуться й писалися давно. Серед доносників мабуть як тепер так і раніше траплялися й письменники. Але написати донос для ДПУ, надрукувати його в літературному органі і взяти за це ще й гонорар — до цього хіба могли додуматися лише в країні „переможно будованого соціялізму".

Проте й тут, очевидно, не все буває зручно писати одному, а тому такі „рецензенти" (доноси звуться — рецензіями) обєднуються в групи — „рец-бригади". „Ударне" ім'я, що дозволяє на безапеляційний тон, безграмотність, яка перевищує часто безсоромність цієї писанини, з одного боку, та репресії за справжні, а ще частіше за здогадні „ухили" — ось Сцила і Харибда сучасної української літератури.

Я. Савченко пише: „Розмова сердець" (поета Бахана), — памфлет на старого російського інтелігента, отого носителя месіянської ідеї та потворної російської великодержавности, що дався йому в знаки за революційних часів, і що наступав на нашу слабку культуру з арсеналом третьосортної філософії, містики, соціяльного і індівідуального юродства, знесилюючи нас і деморалізуючи". (120 стор.).

„Яку це „нашу" культуру? — впадає Савченкові до мови Сухино-Хоменко, — кому це „нам"? Кого це „нас" він знесилював і деморалізував? Невже всіх? І чи не протистояла йому якась сила, — ну, хоч би тогож пролетаріяту?"

Може й „протистояла" — не споримо, але чи був між тією „силою" Сухино-Хоменко? Мабуть ні, бо інакше не треба булоб так доводити свою „лояльність" і ловити на слові Савченка.

Я. Савченко про Довженкову фільму „Земля" написав: „...соками буйними пристрасної сили дихає земля. І в цій переможній пісні життя основний мотив співає людина — переможець, організатор, творець".

„В тім то й річ, що „людина" взагалі, а не класова людина", — додає Сухино-Хоменко...

Колись російський фельдфебель довбав у голови солдатам „на словесності": „Кажу-ж вам, сякі-такі, що не залізний а вишеозначений гвинт!"...

(Докінчення буде.)

А. Вясецький С. А. Краків
фабрика чекольяди

пропонує: у великім виборі беззконкурепційні роди сметанкової, молочної десерової чекольяди, як також ріжносортні карамельки і цукри. Не шумною рекламою, дарунками у виді льосів щастя, бонами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, приготованими з гарантованих чистих сировин хочемо здобувати признання найширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.

Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

Як господарять москвофіли.

До чого довела народні установи невідповідальна господарка москвофільських провідників.

Наші інформації про господарку комісаря М. Бачинського в Народньому Домі у Львові і про величезне обдовження тої всенародньої установи викликали в широких кругах українського громадянства **велике вражіння,** чого доказів дістаємо мало не щодня у формі ріжних запитів, нових інформацій про цю справу і т. д. Уважаючи, що висвітлити справу комісарської **господарки в Нар. Домі,** як і господарки **в інших москвофільських установах Львова** (на яку комісарська „діяльність" п. М. Бачинського кинула свою темну тінь), є нашим національним обовязком, містимо нижче жмут інформацій про господарку й порядки в „русских обществах" Львова, починаючи знову від господарки в Нар. Домі. Зазначуємо, що наші інформації, які подаємо покищо тільки в малій частині, походять **із зовсім певного джерела** і ні трохи не перебільшені. Не сумніваємося, що факти, які тепер публікуємо, викличуть відповідну реакцію не тільки серед українського громадянства, але й серед тих одиниць у москвофільському таборі, які дорожать установами, здвигненими народнім грошем і болюють над тим разом із нами, що ті установи обсіли здебільша люди, ціла діяльність яких зводиться до того, **аби з тих установ якнайбільше витягнути для себе** і таким чином привести їх якнайскорше до ліквідації.

I.

ЩЕ ПРО ГОСПОДАРКУ В НАР. ДОМІ.

Про кольосальне обдовження всіх реальностей Нар. Дому у Львові писали ми вже в ч. 3. „Діла" з 4. ц. м., провіривши грунтову книгу тих реальностей. Показується, що загальна сума обтяжень реальностей Нар. Дому у Львові на основі тої книги доходить тепер до **одного мільона золотих.** Одначе поза тими довгами є ще **повно інших позичок,** затягнених на коротку мету (векслевих), яких даремне шукати у грунтовій книзі для реальностей Нар. Дому. Крім того дуже високо **обтяжені також маєтности Нар. Дому Білка і Костенів** у перемишлянському повіті, як про це ми вже згадували в ч. 3. На жаль, суми тих обдовжень ними ще також докладно не знаємо, бо грунтові книги для цих маєтностей находяться в окружному суді у Бережанах. На всякий випадок ціле обдовження Народнього Дому ураз із залеглими податками хитається тепер завдяки комісарській господарці **між півтора до двох мільонів золотих.**

Аби вийти якось з тої скрути і поплатити принайменше найпекучіші довги, рішився Бачинський **продати монастир СС. Василіянок у**раз із церковцею **і приналежним городом при вул. Зиблікевича.** Абиж дістати за все те якнайвищу ціну від наших церковних кругів, поставався він пустити зручно між українців вістку, що, мовляв, церква СС. Василіянок загрожена, бо хочуть її купити римо-католицькі Домініканки чи навіть сам вірменський архиепископ Теодорович. З тої продажі обіцяв він собі 500.000 золотих, з чого 300.000 зол. мало піти на залеглі податки Нар. Дому, а з решти в сумі 200.000 зол. мало піти по половині на санацію „Защити Земли" і на „Русскій Ревіз. Союз", на які то установи Бачинський закинув свою вудочку.

Після монастиря і церковці СС. Василіянок рішився Бачинський на **продажу обох сіл,** що належать до Нар. Дому, себто Білки й Костенева, а в дальшому й на продаж інших маєтностей.

Так то деякі люди ведуть народне добро до руїни й заглади, по думці „засади", яку нераз висказувано в москвофільських кругах голосно: **„Мають з того щонебудь дістати українці — краще зімо все до-чиста, аби їм не лишити нічого"...**

Нинішня ситуація Нар. Дому така, що завдяки поїздці **нового синдика Н. Д. адв. д-ра М. Глушкевича** до Варшави та його інтервенції у двох міністерствах **хвилево на час 3 місяців зняли примусову судову управу,** яку був обчав Денисюк (б. дир. „Дністросяну", що довів до його ліквідації). Так отже в Н. Д. урядує дальше ком. М. Бачинський і йому віддалений дир. Слезюк. По трьох місяцях прийде знову до примусової управи в Н. Д., бож поправити ситуацію може хіба — чудо.

При цій нагоді згадаємо, що Бачинський у боротьбі зі своїми противниками послуговується всякими можливими засобами. Між іншим Бач. закинув **дотеперішньому синдикові Н. Д. д-рові Лисякові,** що він не подає до суду і не екзекує енергічно залеглих чиншів від купців-жидів, які наймають льокалі в будинках Н. Д. і винні по кільканацять тисяч, хоч не видав йому ніколи спису тих залеглих чиншів, ані не дав грошей на судові оплати. Це зробив Бач. очевидно на те, аби усунути нинішнього свого ворога д-ра Лисяка і на його місце взяти собі д-ра М. Глушкевича.

II.

„ЗАЩИТА ЗЕМЛИ".

Відомий банк „Защита Земли", колись богатий і знаменито загосподарений, довели його керманичі до того, що він опинився над берегом пропасти. Нині „З. З." вже фактично невиплатна. Дирекція „З. З." у складі п. **Солука** і жида **Шайовича** дібрала собі за синдика банку **д-ра Шайовича** (рідного брата директора!), який заробляв місячно на веденні судових справ „З. З." до 800 зол. Цей д-р Шайович поступав супроти селян безцеремонно: він робив таким селянам, що були винні в „З. З." по 100—200 зол., нераз більше як 500 зол. коштів, а жидам, які не платили своїх довгів, навіть не протестував векслів і не подавав їх до суду понад два роки... довели до того, що „З. З." має кругло **130.000 зол. страт, які вже в білянсі відписані,** а крім того порозписували **найменше 130.000 зол. переважно таким жидам, які або не мають ніякого майна, або переписали його на свої жінки!** Значить: і ця сума принайменше на 50 проц. пропаде.

Як господарила та дирекція, видно найкраще з карних донесень до прокуратури, в яких подано м. ін. такі факти, що пп. директори зачисли гроші собі, своїм тещам і свояким та продавали самовільно і протизаконно здепоновані у них цінні папери (Стшалковського). Не дивно, що п. Солук вибудував собі у Львові віллю і купив був у Зимній Воді парцелі, а дир. Шайович вибудував собі над каменицею III. поверх...

Аби рятувати „Защиту Земли" перед повним банкроцтвом, дирекція рішила, що всі уділовці банку (у 94 проц. селяни!) **мають доповнити свій уділ до 100 зол. і крім того виплатити ще по 1-му уділові в сумі 100 зол.** Який це буде тягар для наших селян і скільки проклонів упаде з цього приводу на голови пп. директорів, не треба й казати.

Недавно (18. IX. 1932) дирекція „З. З." в подавному вище складі, довівши банк до катастрофи, **уступила, чи радше її усунули.** Тепер урядує нова дирекція у складі пп. **Вербовського і Темеха.** При тім стані, який заістнував, **нема мови,** аби вони мали довести до якоїнебудь **санації „З. З."** Тому й зродилася думка **продати дім „Гал.-Русской Матици" при вул. Жовківській ч. 28.** і весь капітал з тої продажі вложити в „Защиту Земли", аби не руйнувати селян! — як пізніше побачимо — не допустити до руїни „Общества Качковського" і Ставропігії. Колчж проти цього пляну виступила різко опозиція, не лишилося „защитникам" нічого іншого, як **звернутися до посла Бачинського за помічю та інтервенцією у влади.** Звідси й почалися „хождекія" до воєвідства, закінчені поїздкою до Варшави, про що докладніше подамо в дальших числах.

Як фабрикують декларації за польською школою?

Чергові підступні засоби видурювання підписів від українських батьків.

Для збаламучення українських батьків видрукували поляки декларації в українській мові, одначе за польською як державною мовою навчання. Є також декларації видані поляками точно на зразок наших деклараций за українською мовою навчання, але з **пропущенням** жаданої мови навчання. Початок такої декларації звучить так:

„Я нижче підписаний... (ім'я і назвище) горожанин Річпосполитої Польської, української (рускей, русіньскей) народности, мешканець" і т. д. Кінчиться вона так: „...висловлюю бажання, щоби до істнуючої — маючої повстати публичної загальної (повшехної) школи в... була введена мова навчання".

Яка саме мова навчання — там не сказано, очевидно в тій цілі, щоби опісля дописати з „польською" чи „паньствовою".

Такі декларації видала „Друкарня Народова" — Львув, ул. Шайнохи 2.

І вже маємо спроби „перешмуґлювання" таких деклараций серед українських батьків, а саме:

Начальник громади **Стібна** перемиського повіту, Петро Зверковський, післав дня 20. січня ц. р. громадського поліцая Михайла Ожібка з такими деклараціями по батьках. Поліцай казав підписуватися на невиповнених деклярациях заявляючи, що війт занесе вечором усі ті декларації до „егомосця", бо „егомосць" не хоче, щоби кожний зокрема приходив до нього і наносив снігу. Свідки: Степан Похировський і Микола Малецький. Багато людей повірило й попідписувало. Тільки 3 господарів не підписало, а саме: Панько Пискір, Сенько Хромик і Степан Гавриш та відобрали ці деклараці від поліцая.

Якщо щось подібного трапилося й деінде, то батьки повинні **негайно повідбирати ті видурені декларації.** Якщо булоб це наразі неможливе, то треба поручено вислати через повітового шкільного інспектора вияснення і протест до шкільної кураторії та заяву, що **відкликують ті декларації.** Очевидно таке письмо мусять попідписувати всі батьки, які далися були піддурити.

Звіт Управи Національного Музею у Львові за 1932 р.

Приріст збірок у Національнім Музею такий: з археольогії 22 предм., монет 22, банкнотів 147, печаток 10; з людового мистецтва 55, одягів 13, кераміки 22, килимів 24, побуту 16. У відділі мистецтва: ікон XVI. в. 12, XVII. в. 6, XVIII. в. 4; різьби 17, портретів 36; новітнього мистецтва 34 і 4 копії, рисунків 4, старої обстанови 3. У відділі книгозбірні — архів XVII—XVIII. в. 17, б. п. Юліяна Романчука 124, о. Карл., Подолинського 31; стародруків латинницею 42, кириличних рукописів XVI. в. 19, XVII. і XVIII. вв. по 4, XIX. в. 3, Мазепинів 5; гравюр 161, медалів 11, карт XVIII. 23, фотографій 645; з історії мистецтва 87, новітніх книжок 80. Загально на 368 позицій вплинуло 1707 предметів. На закупно видано біля 3000 зол., а на консервацію 600 зол.

До приросту причинилися вкладами предметів: Основник Музею Впреосв. о. митрополит Андрей Шептицький 142, таборяни з Йозефова 535, д-р Ю. Романчук 124, п. д-рова О. Коцюбова 43, Марія Березівська, П-во Дороцькі 13, п. Оришкевич 10, п. Сурмач з Н. Йорку 9, о. І. Іванчук і проф. І. Шпитковський по 8, гр.-кат. Митрополича Консисторія і О. Величковська по 7, д-р І. Околот і о. мітрат Тит Войнаровський по 5, М. Мокрицький 4, п. Іванія, оо. Ощипко і Шумський по 3; о. Е. Бартків, Д. Горняткевич, Микола Драган, В. Косован, А. Кравчук, о. Г. Плакида, о. д-р І. Чорняк по 2, по 1-ому: кс. А. Бастржиковський, проф. Я. Бідло, М. Глущенко, Я. Гординський, О. Грищенко, пос. РП. д-р Гржибовський, єромонах Діонісій, о. І. Жарський, о. А. Копистянський, О. Луцький, д-р Т. Маньковський, Міністерство ВР. і ОП., Я. Музичка, І. Озарко, інж. Попович, о. В. Склепкович, о. О. Солтижевич, М. Тощі, В. Щербаківський і В. Яцина.

На потреби музею признало Міністерство ВР. і ОП. 1750 зол. допомоги на видання І-ої частини „Опису кириличних рукописів", в яку ввійшли музейні пергаміни XII. до XV. вв., а магістрат м. Львова виплатив 1000 зол. на загальні цілі музею. — На закупна зібрано вкладками 50-ти членів „Союзу Прихильників Національного Музею" 1943 зол.

На розбудову зібрано 2607.40 зол., а видано 14.624.65 зол. На цілковите викінчення будови внутрі потрібно ще 6000 зол., зовні з плянтуванням терену 9000 зол., а на покриття зобовязань будови 18.000 зол. Зупинка в будові вийшла через невиплатність довжників музею на загальну квоту біля 30.000 зол., що через загальну кризу не вплинули правильно до каси музею. З огляду на велику вагу викінчення будови і цільного використання всіх саль для систематичного приміщення збірок — Управа Музею просить на цьому місці все Громадянство за можливо найприхильнішу память про одноразові і збірні пожертви на викінчення будови.

Пожертви на розбудову Національного Музею можна вплачувати через усі більші українські банки у Львові і на почтове конто чекове у Варшаві для Національного Музею у Львові ч. 153.422.

Найкращим прикладом збірної допомоги музеєві може послужити поміч духовенства — Собору Крилошан Митрополичої Капітули, та деканатів Бережанського, Бобрецького і Камянецького, що як члени СПНМ вплатили свої річні вкладки по 120 зол., та ходорівського Деканату зі складкою 130 зол. на будову. Приступлення решти деканатів АЕпархії у члени СПНМ допомогло би посередньо до негайного викінчення будови внутрі та до розміщення збірок у дальших семи салях. Організована поміч засобівних установ краю та від громадян, свідомих ваги хвилини і культурної роботи Національного Музею, певно допоможе вже протягом 1933 року завершити велике діло розбудови Музею і приступити до скріпленої праці виставі і видань з історії мистецтва і культури українського народу. (Докінчення буде.)

—o—

Більшовицький аґент у Ватикані.

У ватиканських колах викликало перед місяцем велике занепокоєння загадочне щезнення о. Ал. Давбнера, особистого секретаря архиепископа Д'Ербіні, що є предсідником ватиканської комісії pro Russia. Тепер показалося, що о. Давбнер був агентом ДПУ. Походив з Радянщини і ставши перед кількома роками в Римі священиком, здобув собі довіря членів комісії pro Russia, а навіть став секретарем предсідника тієї комісії. На такому становищі мав вгляд у всі довірочні акти й документи, що торкалися католицизму в Радянщині та унійної акції. Слідство ствердило, що Давбнер виїхав з Риму до Берліна, де взяв цивільне вінчання з комуністкою і за радянським паспортом виїхав за границю. Тікаючи, забрав зі собою важні документи комісії pro Russia. Замітне, що після втечі Давбнера в Радянщині арештували багато католицьких священиків.

—o—

Військовий податок.

20. січня п. р. сойм радив над внесенням Українського Клюбу про зниження висоти військового податку. В імені внесколавців промовляв пос. О. Яворський, який м. ін. сказав таке:

Військовий податок, котрого висоту устійнює розпорядження ради міністрів, спирається на ст. 90. закону з дня 23. травня 1924 р., на підставі якого податок мають платити особи, звільнені цілком або частинно від обовязку військової служби.

На тій основі рада міністрів розпорядком з дня 24. серпня 1931 р. встановила військовий податок, як засадничий податок та як додаток до державного доходового податку. Як основний військовий податок признано його для осіб, яких признали зовсім нездібними до військової служби (категорія Е) та для перенесених до резерви, на 10 зол. річно; для осіб, яких признали здібними до служби в загальному ополченні без зброї, (категорія Д) на 15 зол. річно, а для осіб, яких признали здібними до служби в загальному ополченні зі зброєю (категорія Ц) на суму 20 зол. річно в тім, що обовязок платити військовий податок для категорії Ц, Д, Е має тривати аж до покінчення 50-того року життя.

Хоча само розпорядження ради міністрів мало вийти в життя з днем оголошення, себто з днем 7. жовтня 1931 р. то проте цілий ряд осіб отримав завізвання заплатити податок, почавши від дня, коли станули перед поборовою комісією. Через те декотрі з тих осіб мають тепер заплатити ніби то залеглого військового податку понад 100 зол.

Наше внесення йде в тому напрямі, щоби уряд змінив своє зарядження, а саме, щоби основний військовий податок обнизити на 50 прц. Коли зважиться, що сьогодня чи то заробітки, чи ціни рільних продуктів впали принайменше на 50 прц., то ця обнижка на 50 прц. засадничого податку для всіх трьох категорій Ц, Д, і Е в цілком оправдана.

Дальше домагаємося звільнити від військового податку особи, які перенесено до резерви по думці ст. 60 закону про загальний військовий обовязок, коли вони перейшли 5-місячну військову службу. Вважаємо, що коли громадянин переслужив у війську 5 місяців і злобув основне військове виховання, нема підстави дальше обтяжувати його військовим податком. Домагаємося дальше звільнити від військового податку рільників, які мають до 5 гектарів землі, та робітників і службовиків, яких місячний заробіток не переступає 120 золотих. Виправді сказав пан референт, що закон передбачує звільнення для безробітних, але, прошу панів, це звільнення торкається безробітних, які є зареєстровані у державних урядах посередництва праці та не торкається усіх сільських бідаків і безробітних. На селі вперлася того роду практика, що коли особи, які мають платити податок, не мають нічого маєтку, то цей податок стягають з їх рольчів. Це річ ненормальна і наш внесок має на увазі усунути такі надужиття, як перекидання податкової відповідальности зі сина на батька або на матір.

Чому приходимо з тим внесенням. (П. Бурда: Адже панове робите це в демонстраційних цілях, кажете, що військовий податок грозить катастрофою для села!) Ні, пане после, для села він не є катастрофою, але є катастрофою для того, хто мусить в нинішніх часах той податок заплатити. Також є катастрофою для рільника, котрий має — скажім — пів морґа поля, коли має платити той податок до 50 року життя, себто має заплатити з титулу податку яких 1000 золотих, коли цілий його маєток не варт у нинішніх часах навіть 300 золотих.

Зголосити цей внесок спонукало нас знання справжніх відносин серед сільського люду, справжніх болів наших виборців. Наше внесення не є демонстраційне, але випливає дійсно з потреб і нинішнього важкого положення села. (Внесення Українського Клюбу голосами послів ББ відкинули).

Успіхи наших молодих мистців.

Дня 22-ого січня закінчилася у Львові малярська виставa, зорганізована Українським Т-вом Прихильників Мистецтва, в якій узяв участь гурт молодих мистців зі школи О. Новаківського, сам О. Новаківський і деякі старші мистці взноса Львова, з Парижа, Варшави та інших міст. Як на нинішні обставини, в яких люди зовсім не цікавляться мистецтвом, тільки насущним хлібом, виставу оглянуло прибливно 1000 осіб. Дуже відрадне явище, що публика купила 41 образів. У даному випадку це головна заслуга одного із членів Виділу Т-ва Прихильників Мистецтва, який приватно намовив кілька заможніх громадян до такого купна. Хоча деякі молоді мистці продали свої образи по дуже добрій ціні, заробіток їх усе ще мінімальний, коли зважити їхні постійні довги за фарби.

Мистці мають намір обїхати зі своєю виставою важніші галицькі міста. Може ця подорож причиниться хоча би трохи до вироблення смаку нашого громадянства, яке ще й досі наповнює свої хати образами т. зв. „каліжського" виробу, богомазами нетямущих мазунів, які мають єдиний талант — продавати інтеліґентним людям сміття за добрі гроші.

—o—

Процес Державного Скарбу з б. воєводою Борковським.

Бувшого львівського і познанського воєводу Борковського візвали відповідні державні чинники до заплати належитости за опалювання вуглем його службового помешкання в часі від 15. червня 1925. до 10. жовтня 1929, тобто в часі, коли був воєводою в Познані і означили цю належитість на квоту 1.766 зол. 92 сот. Міністерство внутрішніх справ видало розпорядок, оголошений в „Моніторі Польскім" ч. 120 з 1927 р. такого змісту, що державні урядовці (отже і воєводи) мають звертати державному скарбові належитість за опал їх службового мешкання. Цієї належитости п. Борковський не хотів добровільно заплатити і тому генеральна прокуратура, відділ у Львові, виступила від державного скарбу з цивільним процесом в окружному суді в Тернополі проти бувшого воєводи п. Петра Дунін Борковського, замешкалого в Струсові, суд гор. Теребовля, про заплату 1766 зол. 92 сот., опираючи своє домагання на згаданому вище розпорядку міністра внутрішніх справ.

Оногді відбулася в окружному суді в Тернополі перша авдієнція проти п. Борковського у повищій справі. Позваний сам на розправу не явився, а заступав його один з місцевих жидівських адвокатів. Позваному доручено внести відповідь на позов на письмі і тоді відбудеться дальший хід згаданого процесу.

Є це мабуть перший процес у Польщі, де державний скарб виступає в суді проти бувшого воєводи з титулу службових відносин.

—o—

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 6-ий ножик безплатно.

Політичне вбивство в Болгарії.

Два невідомі напасники застрілили 24. ц. м. в Софії комуністичного посла Трайкова в темній вуличці біля парляменту, звідки він вийшов. Трайков дістав пять револьверових куль в голову й згинув на місці. Вбитий був родовитим македонцем і разом з паненим недавно македонським комуністом Маргульковом брав участь в житті македонської еміґрації в Болгарії. Вже двічі робили на нього замах, але за кожним разом він виходив щасливо.

—o—

Японія будує літаки.

ТОКІО, 25. І. ПАТ. На основі урядових даних у Японії вибудовано 63 військові літаки за гроші, добуті шляхом публичної субскрипції.

—o—

Радянсько-італійські взаємини.

МОСКВА, 25. І. ПАТ. Устуи промови Молотова, присвячений „тісним взаєминам Радянщини з Німеччиною" московські дипльоматичні і денникарські кола коментують як натяк на довірочні переговори з німецькими фірмами у справі пересунення деяких радянських платностей в Німеччині. Звертають теж увагу на факт промовчання Молотовом радянсько-італійських взаємин, що вважались досі дуже приязними.

—o—

РОЗВЯЗАННЯ УПРАВИ ЗУПУ У ЛЬВОВІ.

Міністр праці й суспільної опіки зарядив розвязати управу ЗУПУ у Львові й іменував урядовим комісаром цієї установи дотеперішнього президента управи ЗУПУ д-ра Володислава Стеслонема, бувш. міністра почти та телеграфів.

Нервовий журналіст.

Два дні тому „Діло" принесло спростування одного українського журналіста, який на підставі § 19. старенького пресового закону домагався „на тому самому місці" і „тими самими черенками" спростувати деякі звороти його промови на одних українських зборах. Це небувалий прецеденс, бо досі в § 19 користали сувроти „Діла" здебільша польські урядові чинники. Ще цікавіше цей — зрештою малозначний — випадок виглядає на тлі таких фактів:

1) Коли цей журналіст, ред. Болгарович із „Нашого Прапору", жалівся телефонічно, що „Діло" принесло неправильний зміст його промови, на зїзді конференції у справі „Луґа", представник редакції „Діла" заявив йому виразно, що „Діло" помістить усяке його спростування чи доповнення і без відклику до § 19.

2) На це ред. Болгарович спершу вилався телефонічно, потім у „Нашому Прапорі" особисто напав на члена редакції „Діла", хоча знав, що той останній того звіту не писав, викликав зовсім зайвий конфлікт на персональному ґрунті, вкінці таки пошукав собі сатисфакції — у § 19 прес. закону.

3) Поскільки ж щонайменше дискусійним є „злочин", якого допустилося „Діло" є слідуюча заява, яку прислали нам 3 члени тої Луґової пресової конференції.

ЗАЯВА.

„У звязку з заявою пп. ред. Болгаровича, Яворівського та Шкрумеляка маємо би звіт, поданий у „Ділі" „З пресової конференції у справі нового статуту Луґів" в уступі щодо промови ред. Болгаровича не відповідав правді, заявляємо, як присутні на тій конференції, що по суті той звіт цілком правильно віддав зміст і характер промови ред. Болгаровича, і тому закид свідомого й злобного перекручення не має ніяких підстав. Уважаємо, що різні докори під адресою співробітника „Діла цілком неоправдані.

Лев Лепкий, Роман Пашківський.

Потверджую правильність заподіяного тов. Лепким з тим, що короткий зміст промови ред. Болгаровича, поданий в „Ділі", не обнив одного коментаря до його одного ширшого твердження.

Роман Голінь.

І навіщож у такому разі робити стільки шуму, ображувати людей та — перувати ся?!

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

МЛІЮТЬ СТРАЙКУЮЧІ РОБІТНИЦІ.

Як ми вчора повідомляли в відзевській фабриці мануфактури страйкує 6.000 робітників, а з тих 3.000 сиділо безперерви в фабриці. Поліція усунула тих, що голодували в фабриці та не хотіли випустити з фабрики 40 робітниць, які вже мліли з голоду.

—o—

ХОЧУТЬ НАМОВИТИ ПРЕЗ. РОЗЕВЕЛТА ДО МОРАТОРІЇ.

Льорд Рідінг має поїхати до Зл. Держав, щоби намовити през. Розевелта ухвалити мораторію в справі воєнного довгу.

—o—

ТАЙНІ ЯПОНСЬКІ МОРСЬКІ СТАНИЦІ.

На тайному засіданні мандатової комісії при Лізі Націй виявилося, що японці збудували морські бази на острові Сайпан і Палан, давніх німецьких кольоніях.

—o—

ПОЖЕЖА БОМБАЮ.

БОМБАЙ, 25. I. ПАТ. Сотки населення осталo без захисту, бо пожежа знищила 300 домів на передмісті Бомбаю, Матунго.

—o—

ПОЖЕЖА КОРАБЛЯ.

БЕРЛІН, 25. I. ПАТ. У гамбурській пристані вибухла нині вночі пожежа на данському пасажирському кораблі „Альсіз", якого містота вимосить 6.000 тон. Вогонь вибухнув у складах товарів, що їх корабель привіз із останньої подорожі до Азії. До рятункової акції взялися всі відділи пристанеової вогневої сторожі. Вогонь вдалося почасти згасити так, що затопили частину корабля, якого кадовб ушкодився значно в портовому мольо. Рятункову акцію було дуже тяжко вести. Вогневики працювали в протигазовому одностої, бо привезені кораблем запаси копри, кокосового сирівця горіючи, витворювали трійливий газ, схожий на фосген. Пасажири та залога врятувалися.

—o—

НОВИНКИ

— **Емеритований суддя Франц Бабяк** відкрив канцелярію в Бережанах і веде її при вул. Гердера ч. 1 (проти магістрату). 1290 1-2

— **Товариство Українська Захоронка у Львові** подає інтересованим до відома, що влаштовує двомісячний курс для провідниць ведення Садків і Захоронок. Курс, який розпочинається дня 1. лютого 1933 р. ведуть фахові учительські сили, практики відбуваються по Захоронках. Наука відбуватиметься в вечірніх годинах. Оплата за науку і практику 15 зол. місячно. Зголошення письменні слати до Т-ва Українська Захоронка у Львові, вул. Руська 3/I. пов. 3—3

— **Мороз.** В цілій північній і середній Европі запанувала в останніх днях велика студінь. У Швеції й Норвегії мороз доходить до 40° Цельзія, в Німеччині до 25. Усі захисти для безпритульних у Берліні переповнені. На німецьких залізницях змобілізували технічні поготівля для поборювання перешкод у комунікації. — Великі сніги зупинили майже зовсім залізничу комунікацію в Румунії. В багатьох місцях телефонічні й телеграфічні дроти поперериванні. Кілька міст у Молдавії зовсім відрізані від світа. Багато поїздів застрягло в снігу. Тому, що посли, які живуть на провінції, не могли приїхати на засідання парляменту, яке визначене було на 25. січня, його переложили на найближчий день. — — У Польщі мороз вагається між 20 і 30 степенів. У Львові в середу ранком термометр показував 24°, поза містом 30° нижче зера. Метеорольоги заповідають студінь на довший час.

— **Оживлення в деревному промислі.** В Татарові, пов. Надвірна, урухомлено тартак Рознера, що був від довшого часу нечинний. В тартаку найшло працю 25 робітників. — В останньому часі слідне оживлення в деревному промислі в повітах дрогобицькім і турчанськім. В лісах біля Зубриці почали рубати дерево, при чому найшло працю кількасот робітників. Не обійшлося на сам початок без трагічної події. Стяте дерево вбило одного робітника.

— **Гостре стріляння.** У днях 4, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 27. лютого ц. р. відбуватимуться на військовій стрільниці в Замарстинові вправи військових відділів, получені з гострим стріляннем. Територію, загрожену стрільнами, на яку ступати небезпечно для життя, обсадять охоронні стійки. До їх заряджень мають приноровлюватися всі прохожі.

— **Перерва в залізничій комунікації.** Останні великі сніги спричинили в Ярославщині перерву в комунікації на воєвідських і повітових дорогах. Перешкоди усунено, ще лише дорога Ярослав-Порохник замкнена для автобусового руху з причини великих снігів.

— **Нові вексельні бланкети** обов'язуватимуть від 1. квітня 1933.

ЯК ОХОРОНИТИСЯ ПЕРЕД ҐРИПОЮ.

Статистично доказано, що зарязки грипи переносяться через подавання рук, числення грошей і т. п. Щоби охоронитися перед тим поручаємо часто вмивати руки спеціяльною кольонською водою „Сальферс", яка вбиває зарязки грипи в дістати її можна виключно у перфумерії С. Федера, Львів, Сикстуська 7.

— **Арештування судового урядника.** На поручення прокуратури поліція перевела ревізію в мешканні директора канцелярії городського суду секція II. у Львові, Северина Куркевича й законфіскувала шістьдесять кілька депозитових книжочок. Після ревізії відставили його до слідчого судді.

— **Самогубство судового секретаря.** В будинку цивільного суду при вул. Рутовського у Львові кинувся секретар конкурсового відділу Г. Равхбергер з першого поверху на подвіря й тяжко потовкся. Перевезений до шпиталю помер. Причина самогубства загадочна, бо Равхбергер був заможний і жив серед упорядкованих родинних відносин.

— **Син убив батька.** Перед судом присяглих у Перемишлі запав присуд на Степана Якимця, селянина з добромильського повіту, за вбивство свого батька. Батько Якимця відгрожувався родині, що всіх поубиває і приніс до хати сокиру, якою замахнувся на свою жінку. Тоді син вирвав батькові сокиру і вбив його. Дістав за те 12 років вязниці.

— **В пащі медведиці.** В Головецьку коло Сколього відбувалося полювання на дики, яке влаштував у своїх лісах барон Гредль. Шість осіб із нагінки пішли біля Маківки слідами до одної криївки, звідки вискочила нагло медведиця. Вона кинулася на Миколу Рибака і тягнула його сто метрів, кусаючи по всьому тілі. Рибак боронився, як міг, аж прискочили три пси, які вирятували його напів живого з пащі звірюки. Його перевезли до Сколього, але лікарі не мають надії вдержати його при житті.

— **Каріера.** Французький щоденник „Ентрансіжан" приніс недавно цікаву анекдоту характеристичну для нашої доби. Один зі співробітників цього часопису мав розмову із старою російською революціонеркою Анжелікою Балабановою, що не зазнала ласки у Сталіна і знову, як колись перед революцією, живе бідним емігрантським життям у Парижі. Вона віддавна знала дуже близько Леніна, Троцького, Муссоліні та інших майбутніх володарів. У 1905 р. вона зустріла у Льозанні, у гурті італійських емігрантів, одного бідно одягненого молодця з блідним лицем і підпухлими очима. Балабанова почала з ним розмову. Він шукав праці і сказав: — Я невдачник, не маю що робити на цій землі. — Не попадай у розпуку, товаришу, ми поможемо тобі вийти в люди. — Ні, життя мене більше не цікавить. — Може ти маєш бодай які вигляди на якусь працю? — Один видавець пропонує мені 50 франків за переклад одної малої брошурки Каутського, але я майже не знаю німецької мови. — А я знаю і поможу тобі. — Не знаю, як тобі віддячитись, товаришко. — Нема за що; скажи мені тільки своє імя та адресу. Бідний молодець відповів: — Моє імя Беніто Муссоліні. Цікаво, чи Муссоліні прочитавши цей спомин, найшов спосіб, як віддячитись Балабановій.

— **Спростування похибки.** В поміщених недавно статтях д-ра Ст. Барана під заг. „Архикнязь Франц-Фердинанд і українська справа" в „Ділі" ч. 15 з 23. січня ц. р. і ч. 16 з 24. січня ц. р. є кілька друкарських похибок, що їх тепер простуємо. А саме в ч. 15. — возний в Інституті Східної Европи у Відні галицький українець був колишнім підстаршиною австрійської (мильно подано галицької) армії і граф Сфорца за місць проф. Сфорца, що читач сам собі поправив після попередньої титулятури. В ч. 16 замість ментальність (Гітлєра) незрозуміла для нормально думаючого чоловіка нім. походження має бути чоловіка ненімецького походження.

На шерстку і порепану шкіру

КРЕМ NIVEA

Ціни золотих 0·40—2·60.

— **Вбивство з любови.** В Городищу пов. Бібрка 27-літн. Василь Солубка стрілив з кріса до 20-літної Насті Суробура, ранячи її тяжко в голову. Ранену відвезли в безнадійному стані до львівського шпиталю. Винуватця арештували. Причиною злочину була заведена любов.

— **Вовки на Волині.** В багатьох місцях радянської границі появилися масово вовки. Коло Оленська по радянському боці хижаки загризли трьох селян і два коні. Селяни везли дерево до колективу і в лісі напала на них тічня вовків, перед якими не могли оборонитися. Остався по них тільки віз з деревом.

— **Протижидівські демонстрації.** На університеті в Бресляві вибухли 24. ц. м. гостра антисемітська демонстрація. Тому, що проф. Кон розпочав виклади, кількасот студентів счинило в салях і на коридорах великий крик і шум, унеможливлюючи виклади. Демонстранти кидали сліз ні бомби, а в телефонічній будці підкинули петарду. Ректор покликав поліцію, яка розігнала демонстрантів гумовими палками.

— **Самогубство американського консуля.** В Празі скінчив самогубством американський консуль Девіс, кинувшися з найвищого поверху сходової клітки в готелі, де мешкав. Погиб на місці.

— **У болгарському портовому місті** Мезембрія над Чорним Морем вибухла велика пожежа, що загрожує цілому місту. Зусилля вогневої сторожі стрічаються з великими труднощами. Всі мешканці винеслися з річами на вулиці, боячись вертати до загрожених домів. Ближчих подробиць покищо нема.

— **Ріжні вістки.** У Брюсселі радила конференція преставників металюргійної промисловости; метою нарад була відбудова міжнародного сталевого тресту. — Союз банкових урядовців в Еспанії домагається 6-годинного дня праці у всіх банках. — Британська есакдра на Атлантику почала маневри. — Президентом швайцарської конфедерації на 1933 р. вибрали радника Шультеса. — Мексиканський уряд повідомив Лігу Націй, що фінансова кріза не дозволяє йому залишатись членом Ліги; згідно з принципом Мексик повідомляє про це на два роки раніше, обіцюючи берегти ідеї Ліги. — Магістрат Парижа призначив 1779 фр. на лікування каштанів, що ростуть на вулицях і потребують спеціяльної опіки садівника. — До Ніцци приїхав син колишнього англійського премієра Болдуїна, що є кіновим режисером; він буде крутити фільму на Рів'єрі. — 15. ц. м. було у Парижі після великих морозів 15 степенів тепла; ця несподівана зміна температури йде з Америки.

СПОРТ.

ГАКІВКОВІ ЗМАГАННЯ.

Змагання за чашу Банку Господарства Крайового.
Чорні—ЛТЛ 15:0.
Погонь—АЗС 1:0.

Дописи.

ЛЬВІВ.

Установчі Збори „Лугу" у Знесінні. На Йордан 19. ц. м. відбулися у Знесінні к. Львова в салі місцевої читальні „Просвіти" Загальні Збори першого „Лута", заложеного на новіх статутах. Збори відкрив і вступне слово виголосив мгр. Василь Жовнір, який і виложив новий статут, звернувши особливу увагу на ті його постанови, які викликали в останньому часі гостру дискусію у пресі, а які відносяться до контролі уряду фізичного виховання. На місці записалося у члени 35 осіб. По тім того вибрано першу Старшину нового „Лута": мгр Василь Жовнір — голова, Володимир Петноцький — зазст. голови, Омеляна Кирилюкінна — секретарка. По виборі Старшини відбулася дискусія над планом праці знесінського „Лута" на будуче. Є надія, що відновлений „Луг" поведе тепер не менше інтенсивну працю, як і він перед розвязанням.

БУЧАЧ.

З документів часу. Йдучи за кличем „Поборюймо неграмотність!", задумала чит. „Просвіти" у Скоморохах, пов. Бучач, уладити курс для неграмотних. Підготовивши все як слід, вніс видія читальні письмо до шк. інспектора в Бучачі такого змісту: До Пана Інспектора шкільного в Бучачі. Читальня „Просвіти" у Скомороха: намірне уладити в часі від 1. І. 1933 до 15. III. 1933 р. курс для аналфабетів. Курс буде вести кваліфікована учителька п. Анна Чапельська в салі читальні „Просвіти" у Скоморохах. Подіяний буде на два відділи: а) для тих, які цілком не вміють читати і писати і б) для тих, які вже частинно опанували читання і писання. Просимо отсе прийняти до ласкавого відома. — Скоморохи дня 22. грудня 1932. За Видія читальні „Просвіти": о Іван Галібей вр., Чапельська А. вр. (печатка читальні). Видія читальні сподівався, що все буде в порядку, одначе на тому самому письмі одержав таку відповідь:

Rada Szkolna Powiatowa w Buczaczu. Otrzym. dn. 27/XII. 1932. Nr. 6493. zał. — Skomorochy. kurs dla anal-

Analfabetów. Odręcznie. Czytelni Proświty w Skomorochach. Zwracam z powiadomieniem, że Rada Szkolna Powiatowa, nie przyjmuje do wiadomości prowadzenie przez Czytelnię Proświty kursu dla analfabetów, ponieważ do prowadzenia powyższego kursu jest uprawnione tamtejsze kierownictwo szkoły. — Przewodniczący Rady szkolnej powiatowej. Inspektor szkolny: J. Mądry.

ЖОВКІВЩИНА.

Наші сільські кацики. В часі усіх плебісцитової акції в жовківському повіті виявили деякі наші війти свою жадюгідну небувалу безхребетність. Для ілюстрації нехай послужить тих кілька прикладів. 1) У селі **Куннні** війт Проць Лин не хотів спершу зовсім підписувати шкільних декларацій та на інтервенцію депутації селян сказав, що має доручення підписати лише 120 декларацій і стільки на ділі підписав. Зате з присілків **Вільха Кунська, Хитрейки і Червінця** не підписав ні одної. Що більше, той війт не підписав декларації навіть для своєї дитини. Селяни прийшли у депутації в числі майже 40 людей до старостваа. А заступник старости Андрухович (наш таки землячок) велів їм прийти на другий день, тобто 28. грудня. Того дня селяни явилися знову в старостві. Пан заступник мав якесь „посиденне". Прийшли селяни перед третьою зполудня — тоді п. заступник запросив селян за двері: мовляв, час урядування минув. Селяни звернулися просто з плачем до о. Вігорянського. Той велів покликати війта, якого знайшли селяни в коршмі у Гершка Еттінгера. Війт категорично заявив, що таки не підпише, бо одержав такий наказ від старостваа і мусить старших слухати. 2) В селі **Сопошині** війт Іван Клепач відмовив підпису на деклярацїях. Коли явилася депутація з того села з письменною жалобою у старостві, там почула таке, що, мовляв, війт „на урльопі". Селяни звернулись тоді за підписами до заступника війта, а цей заявив просто, що не має печатки. 3) Війт з **Мацошина** Дм. Сірак не хотів теж підписувати деклярацій. Увесь час тікав від людей або ховався по хатах. Раз, зустрінувши його в місті, бігли за ним селяни, щоби допроситись підписів. 4) Те саме було в **Новому Селі**. На допомогу тим війтам вирушили й інші сили — деколи поліція і деякі учителі. Наведемо тільки один приклад — а таких було безперечно більше в повіті. В селі 5) **Волі Вис.** учитель Тріска Юзеф (gente рутенус — religione польонус), довідавшись, що селяни підписують шкільні деклярації, прийшов до школи дня 20. грудня і почав дітей сварити за їх батьків. Мовляв, коли батьки хочуть української школи, нехай зложаться і поставлять українську школу. А теперішня школа громадська. За якийсь час захочете може ще й німецької або жидівської. Хлопцям Черачівни, які ходять з передмістя до сільської школи, бо до міста за далеко, грозив усуненням зі школи, а батька, що є громадським гробарем, пообіцяв викинути. 6) У Скварові Старій війт зовсім не хотів підписати — відмовився категорично.

БІРЖА.

ЗБІЖЖЯ

Ціни збіжжя, ринкові місце Підволочиська:

Пшениця дворська 740 28.50—29.00, пшениця дворська 720 27.25—27.75, овес збірний замокший 10.75—11.00, кукурудза краєва 12.50—13.00, висівки пшеничні 7.25—7.50.

Місце Львів: висівки пшеничні 8.75—9.00.

ГРОШІ.

Долар у приватних оборотах зол. 8.91.25.

Трансакції. — Продажа. — Купно.

Бельгія 125.90, 125. 21, 125.59; Данціг 173.80, 174.25, 173.37; Голяндія 358.00, 350.00, 358.00; Лондон 30.35, 30.40, 29.10; Нью Йорк чеки 8.916, 8.936, 8.96; Н. Йорк кабель 8.920, 8.9, 8.9; Париж 34.90, 34.99, 34.81; Прага 26.45, 26.49, 26.37; Швайцарія 172.85, 173.25, 172.42; Італія 45.72, 45.94, 45.80; Берлін 212.40.

АКЦІЇ.

Банк Польський 81, 81 і одна четверта, 81,

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 25. І. 1933 р. за масло експортове та десерове прима 3·20 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 5·40—5·60 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Український Театр ім. Тобілевича в сезоні Театру Ріжнородностей.

Пятниця 27. І. год. 7.30 веч. „Роксі" комедія Барі Конерса.

Субота, 28. І. год. 3.00 попол. „Мікадо" оп. Сулівена.

Понеділок, 30. І. год. 7.30 веч. „Боярин" пєса Лесі Українки.

Вівторок, 31. І. год. 7.30 веч. „Мотря" Лужницького й Лісевича на основі Лепкого.

Великий Міський Театр.

Четвер, 26. І. з причини ген. проби „Розбійників" Шілера театр нечинний.

Пятниця, 27. І. год. 7.30 веч. премієра „Розбійники" Фр. Шіллера (Абон. 7).

Неділя, 29. І. год. 3.15 попол. „Аіда" оп. Вердія (виступ Голинського).

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 26. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джід" (ціни знижені. Абон. 5).

Концертове Бюро М. Тірка.

Четвер 26. січня: VIII. Мистецький концерт — Мавриція Розенталь, піаніст.

Кіна.

АДРІЯ: „Король прошаків".

АПОЛЬО: „Рай підростків".

АТЛЯНТІК: „Безприютні".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „Трансатлянтік" і ревія „Парада моряків".

КОПЕРНИК: „Зунгу, пригоди малайського люда й білої жінки".

МАРУСЕНЬКА: „Зунгу, пригода малайського люда й білої жінки".

МІРАЖ: „Непотрібна".

ОАЗА: „Чоловік своєї жінки" та ревія.

ПАЛЯС: „Готель студентів".

ПАН: „Ц. к. команда сердець".

ПАСАЖ: „Пімста божевільного" та додатки.

ПРОМІНЬ: „Дівча з Пратеру".

СТИЛЕВЕ: „Пат і Патахон, винахідники пороху" та ревія.

УТІХА: „Чудо вовків" і ревія „Підсвірок у тітки Кунегунди".

ХИМЕРА: „Гельорія" з Бригідою Гельм.

—o—

Закордонне радіо.

Четвер, 26. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, **Мілано** (331,4) 21.00 Опера, **Штутгарт** (360,6) 13.30, 17.00 Концерт, 20.00 „Синьобородий", оп. Офенбаха, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.40 Спів, **Ляйпціґ** (380,6) 20.00 „Іфігенія в Авлісі" оп. Глюка, **Білгород** (430,4) 19.00 Пісні, **Рим** (441,2) 20.45 Концерт, **Відень** (517,2) 11.30, 17.10, 22.25 Музика, 19.25 „Кавалерія Рустікана" оп. Маскаґні. „Паяци" оп. Леонкавалл, **Будапешт** (550,5) 18.20 Циг. орхестра, 19.30 Опера, **Любляна** (574,7) 20.00 Оп. арій, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 17.40, 18.40 Концерт.

Пятниця, 27. січня 1933.

Барі (269,4) 17.30 Фортепян, 20.30 Оп. музика, **Мілано** (331,4) 16.00, 21.00 Концерт, **Брно** (341,7) 19.30 „Чорт і Катерина" оп. Двожака, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.15 Спів, 19.05 Концерт, **Білгород** (430,4) 12.00 Югосл. музика, 20.30 Кларнет, 21.00 „У криниці" ком. опера Бльодека, **Стокгольм** (435,4) 17.45 Військ. музика, 19.20 Хор, **Рим** (441,2) 16.00, 20.45 Концерт, 21.30 „Ля Джезералїссімо" ком. Мольнара. **Лінгенберг** (472,4) 12.00, 13.30, 17.00 Концерт, 20.00 Вальси, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 20.00 Концерт, **Мінкен** (532,9) 16.00 Солісти, 20.35 Хор, 21.00 „Ді Гешвістер" пєса Гетого, 21.45 Вес. програма. **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 18.40 Концерт, 16.30 Гумор і сатира, 24.00 Знуковики.

Львівське радіо.

Четвер, 26. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 12.30 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15 Грамофон 12.35 Шк. концерт, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Карнавал і тов. життя. 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Як треба читати Норвіда, 17.00 Грамофон, Комунікат для рибалок, 17.40 Знм. макабіяда, 18.00 Шубертів октет, 18.45 Всячина, 19.05 Рільн. комунікат, 19.30 „Чати на вовків", Прес. рад. денник, 19.45 Обговорення концерту з Дрездена, 20.00 Тр з Дрездена: „Іфігенія в Авлісі" оп. Глюка, 22.00 „Аверальцю, не роби того" авд., 22.45 Комунікати, 22.50 Танк. музика.

Пятниця, 27. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольогічний комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Лекція англ. мови, 15.50 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Огляд жіночих часописів, 16.40 „Час" відч., 17.00 Орхестра 18.00 Грузинська авдиція (орхестра, сп.в), 18.50 Комунікат для лещатарів, 19.00 „Толедо" фейл., 19.15 Всячина, 19.30 „Творення нового світогляду", 19.45, 22.45 Прес. рад. денник, 20.00 Муз. балачки, 20.15 Концерт (орхестра, фортепян, віольончеля), Фейл.: „Авдиція та театр", 22.40 Спортові вістки, 22.55 Комунікат, 23.00 Танк. музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На Рідну Школу зложили Вп. Леонтія Мричківна і Микола Негребецький 50 зол. замість повідомлень про своє вінчання, яке відбудеться дня 3. лютого 1933. у Львові.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

1 ЗОЛ. направа брошки, перстеня або ковтки коштує у Мандля, вул. Коперника, проти кіна „Коперник". 1197 4-10

З ДНЕМ 1. ЛЮТОГО 1933 відкриває Стефанія Монцібович трьохмісячний курс крою та шиття. Зголошення приймають у пополудневих годинах вул. Хмельовського ч. 15. 1275 3—3

ПЕЧІ, блити, рушта, кухонне начиння, найсолідніша фірма Рентчнер, Легіонів ч. 37. 1264 3-10

РУТИНОВАНИЙ конципієнт шукає місця в адвоката. Зголошення: Д-р Р. Марманц, Зашків к. Львова. 1230 1—3

ТЕПЕР ПРОДАЄМО залишені по сезоні сукні від зол. 15.—, плащі від зол. 25.—, усі інші товари дуже оказійно. Магазин ЯКІВ ПОСАМЕНТ, Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). 1288 1—6

ВИКАЗ ЖЕРТВ
зложених на „Фонд Ветеранів" у II. півроці 1932 р. в золотих:

Інж. Артимишин 2, К. Багницький, Городенка 11, Д-р О. Бай, Буськ 4, учит. А. Баландюк, Чижев 15, ем. лікар А. Бачинський, Калуш 17, О. Бачинська, Стрий 2, Д-р Д. Блавацький, Бібрка 25, С. Бріль, Тудорів 15, проф. І. Брикович, Тернопіль 15, о. І. Брикович, Кривеньке 6, о. В. Вевгринович, Ваньовичі 24, учит. Г. і О. Вовк, Шешори 5, о. І. Гавриляшин, Лучинці 9.60, С. Гандзюк, Лубна 6, Д-р Т. Гвоздецький, Липиця Дол. 3, В. Глібовицький, Шешори 15, Т. Гозд, Перемишль 18, учит. О. Горбатий, Ольхуш 3, учит. М. Гординська, Ваньовичі 24, Т. Грицай, Стрілиська Ст. 3, І. Гутринкевич, Стрий 10, Д-р В. Гуркевич, Стрий зб. 124, Т. Гоґоц, Борислав 10, нот. В. Диків, Немирів 25, Д. Жук, Павлова 6, Д-р А. Жуковський, Підволочиська 12, о. П. Задворняк, Деревлини 5, о. Л. Залужний, Заланів 12, проф. І. Заяць, Перемишль 12, Д-р П. Зволинський, Болехів 18, М. Зубрей, Перемишль 12, О. Качанюк, Любомирка 6, інж. К. Кізюк, Корол. Гута 10, О. Коссак, Познань 10, учит. П. Костюк, Руда Паб. 6, К. Котис, Перемишль 17, С. Кульчицький, Катовиці 5, суд. В. Курилович, Підкамінь 15, Д-р С. Кучмір, Яворів 9, ем. упр. шк. С. Ласовський, Фільварки 6, Д-р І. Левицький, Стрий 10, Ю. Левицький, Осмолода 15, канд. нот. Я. Левицький, Винники 30, Д-р М. Лепкалюк, Галич 3, о. С. Мазяр, Новосілки 6, Д-р В. Маковський, Ліско 35, О. Максимюк, Катовиці 60, суд. Я. Марків, Бучач 10, М. Морко, Перемишль 6, М. Михайлів, Рибник 10, лікар В. Морозьский, Познань 10, о. В. Навроцький, Красне 3, Л. Налуковий, Копичинці 15, П. Особа, Людвикевка 4, радн. Т. Пилипівський, Познань 5, о. В. Подолянчук, Чернелів 4, о. Т. Прийма, Дуліби 20, Д-р І. Ржкій, Миколаїв к. Гаїв 8, Д-р М. Рожанківський, Калуш 60, Д-р М. Сірко, Броди 15, інж. І. Скоропада, Терчопіль 9, П. Скочиліс, Сікорж 2, Службовики П. С. К., Стрий 109.90, П. Смаль, Борщів 20, о. К. Стисловський, Девятники 6, І. Строцький, Отинія 30, Ю. Татуньчак, Поремба Жег. 5, М. Тимків, Бабин 25, Фр. Фільц М. Яворів 4, Філія УКТОДІ 10.90, О. Хмара, Колоимя 21, о. В. Чопей, Галич 4, о. Яновнч, Борщів 8, Д-р Р. Савойка, Дрогобич 10.

Львів: Д-р В. Бабій 2, проф. М. Бадмюк 7, інж. П. Базилевич 7.20, П. Баковнч 9, о. В. Белей 36, М. Бігайський 9, Т. Білостоцький 1, Д-р Р. Бізас 14, інж. М. Болмар 12, ред. О. Болнарович 12, М. Бонковський 10.50, Д-р Д. Бречка 6, М. Бриляньский 2.60, Д-р Т. Бурачинський 12, В. Варивода 3, І. Василик 12, В. Васильків 3, Д-р І. Вегера 3, Д-р І. Витанович 1, Д-р М. Войтович 9, Д-р М. Волошин 90, дир. С. Волошиновський 12, А. Гаврилко 12, Ю. Галяревич 6, Д-р С. Ганицький 4, В. Гафткович 3, Г. Гладкий 12, Д-р Б. Гнатевич 2, В. Головка 12, І. Грабар 12, Я. Гузар 3, М. Гебус 6, Д-р І. Гижа 10, К. Гуран 6, Г. Дмитрів 6, В. Дутхевич 6, інж. Г. Елішевський 3, інж. Г. Йовик 0.50, інсп. М. Капуста 6, О. Кирпінський 12, Д. Квасниця 12, В. Хипрій 6, дир. М. Кисілевський 12, В. Кицикевич 12, М. Коваленок 0.50, Г. Ковч 5, Д-р М. Коновалець 4, Д-р Ю. Кордюк 12, Я. Косоногський 12, О. Костик 9, інж. П. Кецюба 6, В. Коцюмбас 2, Д-р П. Кривуський 15, В. Кубаевич 12, В. Кудрик 6, М. Кузик 5, Л. Кульчицький 6, Д. Кульчицький 6, о. Д-р Лаба 10, Д-р О. Лавріщький 16, І. Лада 3, В. Левицький 6, Д-р І. Левицький 30, Л. Лепкий 8, Г. Лесюк 0.50, І. Литвинець 3, Д-р Лужницький 2, Т. Логин 2, Д-р інж. В. Лукашевський 4.50, пос. О. Луцький 60, С. Магаляс 15, Д-р Л. Макарушка 10, Д-р Л. Максимович 12.50, о. О. Малиновський 15, Я. Маренін 6, дир. І. Мартюк 8, Д-р М. Матюшенко 7.20, інж. А. Медьник 9, М. Мельничук 12, П. Мечник 4, О. Микитович 9, Т. Миськ 6, радн. В. Мригацький 7, ред. В. Мудрий 6, дир. А. Мудрик 12, Д-р М. Музика 12.50, Е. Мурин 2, О. Навроцький 8, дент. Я. Насс 10, Д-р І. Німчук 10, Л. Огоновський 12, Д-р Я. Олексишин 12, інж. І. Ольховий 12, В. Ольховий 6, Б. Онуфрик 7, М. Павлюк 6, І. Пак 1, дир. В. Паліїв 22, ред. Д. Паліїв 11, інж. А. Палій 12, Д-р М. Паньчишин 40, В. Паньків 2.50, Д-р К. Паньківський 10, інж. С. Пастернак 2, Д-р Я. Пастернак 11, П. Пасіка 12, З. Пелеиський 12, Д-р З. Петрів 6, П. Петрик 3.50, інж. О. Пежанський 3, К. Плетінка 1.50, проф. Ю. Полянський 6, П. Постолюк 7.50, Т. Пявка 10, О. Раловський 11, інж. Р. Ряховський 12, радн. Рожанківський 10, інж. З. Рудик 12, І. Рудницький 6, М. Рудницький 5, інж. Л. Савойка 4, С. Свирида 6, І. Семенчук 6, інж. А. Сербин 10, В. Синенький 1.50, Я. Скопляк 12, І. Стернюк 12, О. Стецура 2, О. Тарнавський 9, інж. М. Творидло 12, Д-р М. Терлецький 50, ред. І. Гнктор 15, С. Трусевич 3, проф. Л. Турчин 6, С. Український 10, В. Фариіга 4, І. Филипович 6, Б. Фостяк 1, М. Хархаліс 3, Д-р М. Холевчук 6, Д. Хомяк 2, дир. Е. Храплний 6, Д-р П. Цимбалістий 10, о. Я. Чемеринський 15, А. Чір 6, Д-р М. Чубатий 21, ред. Л. Чубатий 1, дир. Ю. Шепарович 12, інж. Л. Шепарович 20, ред. Ю. Шкрумеляк 4, Д-р В. Юзвак 1.50, З. Юзичинський 12, І. Яремкевич 6, Л. Ясінчук 4.

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЕКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЄКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 НАЙНОВІШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЙНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОГРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ

Фото-Радіо-Палас, Львів, вул. Марійська ч. 8.

740 (Дім Шпрехера). 27—30

Вуголь зол. 36'—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім. позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66. 1216 (Пошукую заступників). 8—10

ЛІЖКА
МЕТАЛЕВІ
ВІЗКИ
ДІТОЧІ
поручає дешево
фабричний склад
МЕЧ. ВОЛКОВИСКИИ
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 5. Тел. 95—97
Металеві тапчани.
УВАГА! Ціни фабричні.

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.
С М І Х З Е М Л І
Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

За редакцію відповідає Олександер Костим. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів Ринок 10.

Ч. 19 (13.258). Львів, субота 28. січня 1933. Pocztowa opłatę zaofiacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол. Квартально 12·00 „ Піврічно 24·00 „ Річно 48·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Розбудовуємо наш щоденник.

Львів, 26. січня 1933.

Про наш щоденник пишемо сьогодні декілька рядків до наших читачів, прихильників і приятелів. Працюємо в ньому з дня на день, серед великих зусиль, серед поважних труднощів, морального і матеріяльного характеру. Своєю працею бажаємо принести користь усьому українському загалові, всім українським верствам і станам, словом усій нашій нації. Як у своїй політичній так і в усій культурній праці рівняємося на найкраще добро свого народу. Але при тому ніколи не ганяємось ні за дешевою популярністю, ні за конкуренційними успіхами. Боронимо твердо національних здобутків і цінностей навіть за ціну нашої непопулярности. Так само послідовно та безупинну противимось виявам усякої демагогії в нашому національному житті. Тому не диво, що демагоги нас не люблять і бажають нам зі щирого серця не тільки невдачі, але й заглади. Та ми віримо, що в нашій високовідповідальній праці маємо велику моральну підтримку серед найздоровших і найбільше відповідальних за цілість нашого національного життя кол громадянства. І тому боремося радо із найбільшими труднощами, щоби тільки зберегти на належному рівні і на гідній висоті наш щоденник.

Ще в липні минулого року знизили ми нашим передплатникам ціну за часопис (з 5-ти на 4 золоті місячно і з 25-ти на 20 сотиків за число), щоби таким чином зробити його доступнішим у теперішню господарську скруту. Ця знижка вдарила по видавництві болюче, бо ні кошти друку ні паперу ні редагування не зменшились. Від липня по кінець 1932 р. втратило Видавництво на цій знижці кругло 30 тисяч золотих. Означе ця втрата не вплинула під ніяким оглядом ні на зменшення розмірів ні на якість щоденника. Видавництво повводило цілу низку ощадностей і перемогло всі, звязані зі стратою труднощі. На жаль, не всі передплатники зрозуміли благородні інтенції Видавництва щодо знижки, бо багато з них перетворилося в післяплатників і тим завдало Видавництву багато несподіваних ударів. Післяплатники завинили по кінець грудня 1932 р. ні більше ні менше як 23 тисячі золотих. Ця цифра дуже вимовна і кидає багато світла на ті чисто матеріяльні клопоти, серед яких доводиться працювати Видавництву. Але й це нас ні не зражує ні не знеохочує до дальшої праці. Ми певні, що наші післяплатники вирівняють у скорому часі свої залеглости і таким чином допоможуть нам не тільки успішно втримати наш часопис при теперішній кризі, але й дадуть нам змогу його розбудувати. Бо наше Видавництво саме рішило приступити з днем 1. лютого ц. р. до розбудови „Діла".

Що ж це за розбудова? — Від 1. лютого 1933 р. „Діло" буде появлятися не шість разів як досі, але *сім разів* на тиждень. Досі „Діло" не появлялося вершого дня після кожного свята і після кожної неділі. Від 1. лютого понеділкове число „Діла" (семе з черги у тижні) виходитиме у понеділок перед 7-ою годиною ранку. Воно буде приносити телеграфічні й телефонічні інформації зі світа, інформації з нашого життя, зі спорту і руханки, а крім того матиме на двох сторінках повістевий додаток, друкований так, що можна буде його складати в книжку.

В розпродажі кожне число буде коштувати як досі 20 сотиків а в *преднумераті від 1-го лютого буде „Діло" коштувати пять золотих місячно.* Ми глибоко переконані, що кожний передплатник щоденника радо заплатить 5 золотих у місячній преднумераті за ціну семого числа українського щоденника в тижні. Ми вже доросли до того, щоби мати щоденник у буквальному розумінні цього слова. Крім того й само наше зорганізоване життя виявляє стільки різнородности та богацтва, що вимагає понеділького і посвяточного числа щоденника передовсім на те, щоби унаглядняти перед цілим громадянством і перед світом найважніші свої події.

Приступаючи таким чином до поширення нашого щоденника з днем 1. лютого ц. р. просимо наших передплатників, читачів і прихильників підтримати наш почин морально та матеріяльно своєчасним точним присиланням передплати і здобуванням нових передплатників. Віримо, що ця розбудова нашого щоденника принесе скоро обопільну користь, і нашому громадянству і Видавництву. Нехайже наша віра в корисність початої акції буде запорукою повного її успіху.

ЛИШЕ ЛЕГКОДУХ НЕ ДУМАЄ ПРО ЗАВТРА. Розумна людина забезпечує свою і своїх близьких будучність тим, що складає свої ощадности В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ „ДНІСТЕР" у Львові, вул. Руська ч. 20.

Школа у Польщі.

Цікавіші виїмки з нарад бюджетової комісії сойму над бюджетом міністерства освіти дня 23. січня 1933 р.

Дискусія над бюджетом міністерства освіти у бюджетовій комісії тріяала цілий день і скінчилася майже коло півночі. Промовляло 16 промовців з усіх клюбів з деяких навіть по 3-х. Промовці мали обмежений час: по 30 хвилин для першого репрезентанта клюбу та по 15 для другого. Ендеки старалися доказувати, що політика міністерства стоїть в суперечности з ідеольогією католицької церкви і національної моралі. З другого боку мін. Єнджеєвіч заявив, що намічені програми праці не змінить і почував би себе пригнобленим, колиб опозиція змінила про нього свою думку на краще.

„ПОЗИТИВНЕ ВІДНОШЕННЯ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ".

З промови міністра цікавий для нас уступ про школи для національних меншин. Він сказав: „Бажаю в кількох словах пригадати моє становище до шкільництва національних меншин, яке в минулім році очевидно не змінилося. Стою твердо на грунті вимог конституції і шкільних законів. Поруч з безсторонньою і справедливою оцінкою висліджів праці меншинових шкіл, а також докладним береженням закону стараюся чи то шляхом признання відповідних прав, чи то, оскільки це можливо, надачею учительських етатів, чи вкінці через удержавлення помагати тим школам, в яких бачу чесну журбу за піднесення дидактичного і виховуючого рівня. На жаль етатова поміч може бути тільки незначна, але винувата цьому загальногосподарська ситуація краю і її бюджетові консеквенції. Зате з натиском мушу піднести, що в меншиновому шкільництві ставляю і буду ставити вимоги **не лише зовнішньої льояльности, але також позитивного відношення до польської державности, а ті школи, в яких це відношення не було би відповідне, мусітимуть відчути в прикрий спосіб наслідки своєї поведінки".**

Як має проявлятися те „позитивне відношення", хто буде його класифікатором, та як польська держава здобуває собі те відношення у своїх чужонаціональних громадян, — того, на жаль, міністр не сказав.

ПІВ МІЛІОНА ДІТЕЙ ПОЗА ШКОЛОЮ.

Згідно з заявою міністра Єнджеєвіча, в цьому році користає зі шкільної науки 4,362.000 дітей. Зате поза школою є 458.000 дітей у шк. віці. На найближчий рік заповідається приріст дітей 180.000, отже поза школою буде в роках 1933-34 понад пів міліона дітей. Однак на рік найближчий зголосив міністр запотребування лише на 500 учительських етатів. Це число заповідає дальше безробіття учительських кандидатів і редукції старших; жертвою тих редукцій напевне впадуть передовсім українці.

У фахових школах фреквенція учнів впала на 12 проц. а саме зі 180.000 на 150.000

ДИСКУСІЯ.

Пос. Корнецький (ендек) критикував зимові ферії, не відповідні для села та вчительську прагматику. Він звернув увагу, що з бюджетових цифр виходить, що у школах стягають на рахунок шкільних оплат 13 і пів міліона зол., а до шкіл вертає тільки — 1,661.000. — **Пос. Полякевич** (ББ) виступив проти того, щоби оплати учнів були власністю уряду. Домагався, щоби учителі і по сільських школах мали фахову і рільничу осяту. **Пос. Повіковський** (людовець) виступив проти високих оплат у середніх школах, де діти в зимі мерзнуть по клясах, проти додаткових оплат по 300 зол. від приватних шкіл, домагається фахових шкіл, а кінчить запитом, чи відомо міністрові, що в середніх школах (Лодзь, Ловіч, Львів, Варшава) є комітети комуністичної молоді.

По нім промовляв від Українського Клюбу **пос. Великанович,** якого промову подамо завтра, з технічних мотивів, окремо. Пос. **Зомерштайн** (жид. клюб) домагався опіки уряду для жидівського шкільництва і виступав в оборону студентів-жидів на університеті. **Пос. Смуліковський** (ББ) полемізував з ендеками, яким закидував, що поведінка ендецької академічної молоді колідує з католицькими принципами.

КОНЦЕСІЯ ДЛЯ РОСІЯН І МОСКВОФІЛІВ.

Цікавий, безумовно згори умовлений з урядом запит поставив на початку дискусії генеральний референт бюджету пос. Медзінський (ББ). Він підчеркнув значіння знання російської мови і запитав міністра, чи існують можливости, **щоби науку російської мови введено до шкільних програм.**

По дискусії міністр склав таку приготовану заяву: Навчання російської мови обовязково буде введене до торговельних шкіл тому, що господарський звязок з Росією буде інтенсивніший; в інших школах, а саме в середніх, буде введене навчання якоїсь славянської мови, а в тому у першій мірі російської".

У звязку з цією заявою росіянин з ББ. Пімонов заявив таке: „Як представник російського народу висловлюю найбільше вдоволення з приводу зголошення запиту генеральним референтом п. Медзінським у справі введення до державних шкіл навчання російської мови і з приводу позитивної відповіди п. міністра. Вірю, що в атмосфері взаємного довіря вже в недалекім часі на обопільне вдоволення уряд візьме під увагу також і деякі ін. вимоги і потреби російської людности в Польщі (де вона є?!—Прим. Ред.). Буде це важним моментом в будучім розвитку відносин обох народів".

Ніхто не може мати найменшого сумніву, що заяви пп. Медзінського та Єнджеєвіча і „велике вдоволення" Пімонова — це якась нова політична штучка міністерства внутрішніх справ. Ту саму тактику знаємо з перену православної церкви.

БІЛОРУСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА ЗОВСІМ НЕМА!

Зміст промови посла Єреміча, буквальний переклад з соймового діярія.

«еперішній міністр є грабарем білоруського шкільництва. Уряди Хієно-Пяста не мали відваги ліквідувати принайменше приватного шкільництва; в 1932 р. не мали ми вже ні одної народньої білоруської школи й ані одної гімназії, підчас коли в 1925 р. мали ми ще 4 свої гімназії і кількадесять народніх шкіл. Народне шкільництво зліквідували утраквізацією, дві гімназії замкнули під закидом комунізму і низького рівня навчання — замість той рівень піднести. Зрештою зробили це при допомозі підступу: утворили філії при польських гімназіях у Вильні і Новогрудку, замість дати нам бодай народне 6-клясове шкільництво і приречення, що будуть білоруські ліцеї. Одиноку приватну школу у браславськім повіті зліквідували цього року в той спосіб, що учительці відмовили свідоцтво моральности і льояльности. Фактичним куратором є начальник виділу безпеки.

Дальше завважує пос. Єреміч: Пос. Луцький жалівся на цій комісії на „шпіцлів" серед гімназійної української молоді. Я знаю, що так само діється і у нас — є „шпіцель" платний, про це знає кожний ученик, педагогічна рада, комітет батьків. (Міністр Єнджеєвіч: „Це неправда"). Яреміч: Подам назвисько. (Міністр Єнджеєвіч: „Це мало, прошу доказів"). Єреміч: Дам докази. Щодо вищого шкільництва, то ніякий білоруський селянин, навіть найбогатший, а у нас є тільки середньо заможні селяни, не може посилати дитини до середньої школи і університету. Тепер наша молодь мандрує через зелену границю і наш інтелігент виховується у Совітах та на Лотві, але яким він верне? — Напевно не буде вихований в такому дусі, в якому бажає собі п. міністр.

Вибори в Ірляндії.

ДЕБЛІН, 26. І. ПАТ. Оголошені нині висліди виборів до ірляндського парляменту виказали величезну перевагу незалежницької партії (де Валєри). Ця партія здобула досі 19 мандатів, партія Косгрейва 7, партія незалежних 4, партія праці 1. Остаточний вислід буде відомий аж у суботу.

Страйк паризької біржі

ПАРИЖ, 26. І. ПАТ. Синдикат біржевих і банкових маклерів оголосив учора на паризькій біржі, що не котують ніяких курсів. Страйк на біржі був цілковитий, обіймаючи 6.500 маклерських службовників. При вході на біржу роздавали летючки з поясненням причини страйку, який має бути протестом проти проекту парляментарної фінансової комісії, що задумує ограбити французів з ощадностей та зруйнувати власників цінних паперів. Проект викличе втечу капіталів за границю, спричинюючи застій на біржах і безробіття біржевих службовників.

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ НА 1933 Р.
на ілюстрований півмісячник
„РІДНА ШКОЛА"

„РІДНА ШКОЛА" — це трибуна у найживотніших підставових справах української нації, якими є шкільництво й виховання та дороговказ у її змаганнях.
У „РІДНІЙ ШКОЛІ" друкують свої праці **найвизначніші українські письменники, педагоги і суспільні діячі з краю і зпоза кордону.**
„РІДНА ШКОЛА" повинна найтися в руках кожного свідомого Українця, в кожній шкільній, читальняній, кооперативній і приватній бібліотеці.
Передплата в краю для Чехословаччини, Румунії й Австрії:
місячно . . . . . 1 зол. квартьрічно . . . 3 зол.
піврічно згори. . . 5.50 зол. річно згори . . . .10.00 „
Для інших країв на чужині: 2 доляри на рік, 1 дол. на пів року.
Адреса: **„РІДНА ШКОЛА", ЛЬВІВ, РИНОК 10.**
Конто П. К. О. 153.427. Телефон 77-52.

Німецькі соц'ялісти проти стану державної кр'зи.

БЕРЛІН, 26. І. ПАТ. Президія соціял-демократичної партії й президія її парляментарної фракції ухвалили резолюцію, в якій гостро протестують проти пляну проклямувати т. зв. стан державної кризи. Здійснення цього пляну доведе до державного замаху, проти якого опір палати був би оправданий і дозволений.

Жиди таки зібрали потрібні гроші.

Кампанія нюйорських жидів за зібранням біля 4-мільонового фонду на свої добродійні інституції покінчилася. Цю кампанію вели жиди від місяця жовтня 1932 р. під проводом звісного мільонера Фелікса Варборґа. Була це правильна щорічна праця нюйорських жидів, тільки цього року пройшла вона далеко тяжче, а всетаки з з успіхом. Жиди в Ню Йорку вдержують з таких складок 91 ріжнородних інституцій. Але цього року ці інституції мусіли також пообтинати свої бюджети і лише в той спосіб вони зможуть звести кінці разом. Ціла сума призбираних грошей дає 3,923.000 дол. Щоби її зібрати, комітет зробив розмет (репартицію) на поодинокі групи і вони працювали між собою. Отже напр. банкірі й брокери вложили 775.000, жіночий відділ 566.000, адвокати й судді 280.000, товариства 180.000 дол. і т. п. Але, щоби перевести таку акцію, жиди перед кількома роками перевели свою власову перепись (цензус) коштом пів мільона долярів. Маючи докладний адрес, можуть тепер переводити всякі збірки.

Даром
2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ
„САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.
Почтові висилки відворотно.
Хто предложить цей вирізок отримає 9-ий ножик безплатно.

Папський консистор.

РИМ, 26. І. ПАТ. На день 13. березня має бути скликаний тайний консистор, на якому папа Пій XI. визначить кардиналів для отворення дверей в базиліках св. Івана Латеранського, св. Павла і С-та Марія Маджоре. На думку деяких ватиканських кол є можливість іменування нових кардиналів.

Л. Джордж пише історію війни.

ЛЬОНДОН, 26. І. ПАТ. Преса повідомляє, що Ллойд Джордж працює тепер над історією світової війни. Досі написав уже третю частину свого твору.

З американського боєвища.

АСОМПЦІОН, 26. І. ПАТ. Міністерство війни видало комунікат, що болівійські війська відступили з поспіхом з форту Аяля, залишаючи 190 вбитих.

Відповідь Англії Рузвельтові.

ЛЬОНДОН, 26. І. ПАТ. Британська нота до президента Рузвельта відкидає рішучо домагання Рузвельта узалежнити рішення в справі ревізії довгів від британських концесій в економічній ділянці. Нота підкреслює, що не рахує на остаточне порозуміння справи довгів у Вашингтоні перед лютим ц. р., що покинуло В. Британія хоче дістати мораторію, а остаточне рішення відложити до кінця світової господарської конференції.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 28. СІЧНЯ 1933.

П. КОТОВИЧ 4)

З радянської літератури.

(Докінчення).

Б. Якубський написав книжку „Дмитро Загул — літературний портрет" (Київ, 1931 р.). Цю книжку „рецензує" реп-бригада (Відмицький, Н'юненець, Товстуха).

„Вульгарний соціологізм Якубського, — пише бригада, — що його він поєднує, з формалізмом нічого спільного не має, звісно, з марксо-ленінською методою. Еволюція його (Якубського), — іде... в бік апології буржуазно-націоналістичної критики, в бік буржуазного об'єктивізму".

Читач має право запитати: якаж критика на думку бригади є справді наукова? А ось яка: „Критик (Б. Якубський) обстоює „об'єктивність" (себто буржуазний об'єктивізм!), не хоче зрозуміти, що большевицька партійність це і є справжня наукова об'єктивність". (Критика, ч. 4, 1932 р.).

Очевидно, в умовах „соціялістичного будівництва" люди тратять... почуття гумору, бо чейже не жартували б собі отак із поважною міною...

Друга „бригада" (І. Ткаченко, Л. Чернець, І. Юрченко) пише: „Річ не тільки в тому, що Якубський надто оптимістично й легковаж о дивиться на шлях Антоненка-Давидовича до пролетарської літератури. Реакційність цього шляху Якубського полягає насамперед в затушкуванні класово-ворожого характеру сьогоднішньої творчости Антоненка-Давидовича, прикриття його зоологічного націоналізму, його відверто-буржуазної пропаганди". (Гарт, ч. 7—8, 1931 р., стор. 113).

Знов ще одна бригада (М. Малашенко та М. Юрченко) виступає уже безпосередньо проти Антоненка-Давидовича, реценлуючи вже цитоване нами його оповідання „Окриленні обрії".

„Антоненко-Давидович виступає тут, — пише бригада, — як запеклий апологет реставрації буржуазно-фашистських порядків у країні переможно будованого соціялізму". (Критика, ч. 1—2, 1932 р.).

Щоб довести це твердження бригада, звісно, цитує ті місця із оповідання, які їй не подобаються. Між іншими подає й таку цитату: „Ніхто на пристані із службовців держпароплавства не скаже вам, бодай приблизно, коли піде пароплав, — і вже напевне ніхто не відповість вам по-українському". (Критика, ч. 1—2, 1932 р.).

На сторінці 58-ій Червоного Шляху (ч. 7—8, 1931 р.) — де надруковане це оповідання — у Антоненка-Давидовича цитоване місце є, але... без останньої фрази. Ми уважно перечитали ціле оповідання і твердимо, що ніде там ані такого, ані подібного речення нема. Для чогож бригаді було вигадувати? Очевидно, щоб довести, що „большевицька партійність це і є справжня наукова об'єктивність".

Якийсь Вас. Мускін у „Критиці" (ч. 1—2, 1932 р.) пише статтю, де подає цілий список письменників, які „програшилися": Корнійчук — правоухильник, Колиця — троцькіст, Ключня — намагався подати привітання ЦК ВЛКСМ (!),— крім того він „ідеалізує Блакитного, цим самим шкідливо покриваючи його націоналістичні(sic!) антибольшевицькі помилки", Кундзич, Дончен ко і інші (?) писали лише про комсомольців — п'яниць, хуліганів, роспусників, а про комсомолок лише тоді, коли їх гвалтують" (стор. 31).

Отож, які бувають „гріхи" у письменників...

Щож дивного, що В. Коряк (хоч, признаємось, ми думали, що він людина культурніша) місить із брудом память розстріляного більшевицькими бандами українського поета Гр. Чупринки.

Навівши цитату поеми Грона „Огнецвіт" —

Там на гранітних скелях лихоліт,
Підноситься й зростає, наче міт,
Огнистий велитень, що йде вікам на зміну
Вогнева
Мрія
України —
Огнецвіт.

В. Коряк додає: „Цеж культ бандита з Холодного Яру, розстріляного інструктора кінноти і піхоти бандитських зграй — Грицька Чупринки". (Гарт, ч. 11, 1931).

Як бачимо, зрадний шкуринецький тип малороса, готового оплювати себе і свій нарід — не виводиться. Ба й справді нехай Корякові доручили (коли сам не випросився) написати критику на „Огнецвіт", але чиж йому таки наказали обов'язково згадати Чупринку? Безперечно ні. В ньому заговорив отой безпринципний підлизувач — раб, вчора ще „общерос" сьогодні — „інтернаціоналіст".

Як господарять москвофіли.

До чого довела народні установи невідповідальна господарка москвофільських провідників.

III.

СТАВРОПИГІЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ.

І ця установа, що за час свого кількасотлітнього істнування перебула неодно, стоячи твердо в обороні „віри й нації руської", опинилася наслідком кепської господарки у **вельми скрутному положенні.** Тому пять літ не мала Ставропігія ані сотика довгу, а нині має їх **до 140.000 зол.** Довги її зростають від 1928 року. Початок датується від віднови Успенської церкви і головного будинку Ставропігії, **на що затягнено 52.000 зол. довгу.** Позатим Сеніорат Ставропігії, аби рятувати „Защиту Земли" перед катастрофою, дав на ту ціль **кавційні векслі на суму 400.00 зол.,** яку то суму мусітиме очевидно заплатити. Виною того обдовження Ставропігії є в першу чергу **б. сеніор Третяк,** той самий, що патронував перед кількома роками сумної памяти протестам-боям москвофільської молоді у притворі Успенської церкви проти відомого церковного гимну „Боже великий, единий"... Тепер сеніором Ставропігії є **емер. суддя Гулла,** його заступниками надрадник д-р Юліян Заяць і б. прок. Сивуляк, секретарем канцелярії знаний на львівськім ґрунті москвофільський крикун д-р В. Ваврик, що ненавидить українців усіми фібрами своєї бідної душі. До помочі має він ще емер. урядовця Турянського.

Відносини у Ставропігії характеризує хочби такий факт: Не так давно тому вела Ставропігія **переговори з нашими церковними кругами** в **справі винайму своєї друкарні на 10 літ** (це було перед закупном Бібльосу). Церковні круги давали Ставропігії прекрасні умовини: 200 долярів місячно, а крім того мали закупити своїм коштом необхідні нові машини до друкарні, що по 10 роках мали перейти на власність Ставропігії. Проти такої умови виступили завзято пп. Третяк і Ваврик, а також суддя Семен Білинкевич, **тому до неї не дійшло.** А тимчасом друкарня Ставропігії працювала зі стратами, так, що перед винародуванням Медицькому мала вже **кругло 22.000 зол. страт.**

Не ліпший інтерес зробила Ставропігія на **ротаційній друк. машині,** яку закупив б. сеніор Третяк за кілька тисяч долярів з другої руки. Цікавим міг би сказати дещо в цій справі б. управитель друкарні п. Яськів. Дивно воно було теж із закупном паперу **на друк евангелія.** Митр. Шептицький замовив був того евангелія 1.000 прим., тому було видно заздалегідь, що тої книги більше не піде. А тимчасом Сеніорат не уважав на те і дав надрукувати аж 5.000 прим. евангелія. Очевидно, що 4.000 прим. тої книги лежать тепер на складі і тимсамим обдовження Ставропігії зростає.

До зросту довгів Ставропигійського Інституту причиняється також обставина, що в її канцелярії працює тепер **двох платних урядовців:** Ваврик і Турянський (останній як бухгальтер), хоч там нема що робити й одному. До 1927 року справлявся з секретаркою і бухгальтеркою зовсім добре померший недавно емер. учитель Гумецький і нікому й на думку не приходило давати йому помічника. Тимбільше не має що робити **С. Бендасюк, як платний урядовець Музею,** бо тих нечисленних гостей, що відвідують Музей, міг би дуже добре опровадити д-р Ваврик, котрий і так сидить у канцелярії бездільно.

Цікаво булоо ще довідатись, скільки заробляє на заступстві справ Ставропігії її **синдик д-р Крижановський.** А заробляє він, як кажуть, солідно!

Стільки покищо про Ставропігію.

IV.

„ОБЩЕСТВО КАЧКОВСЬКОГО".

Не менше сильно обдовжене також „Общество Качковського". І воно поспішило на рятунок „Защити Земли", **виставивши кавційні векслі для польських банків на суму 100.000 зол.** Свого власного довгу має „Общество Качковського **поверх 20.000 зол.,** так що всіх зобовязань має воно нині **понад 120.000 золотих.** Голова т-ва, людина вимковно чесна (дир. Вербицький), не в силі тут нічого порадити, бо товариство зідає трійця з централі: Малец, Цебринський і Кокотайлова. Перший з цієї трійці **Малец** — це старушок, який нікому нічого не винен, але з причини старости нічого не памятає, нічого на час не зробить і через це наносить т-ву мимохіть страти. Він навіть не знає, яке майно має „Общество Качковського" на провінції. Щож до **Цебринського,** то він крім платні побирає ще доволі високі діети за поїздки на провінцію. Це він їздив три роки тому до Америки по „пособія" для краєвих установ від тамошніх „русских". Сидів він там щось 19 місяців, але віча і збори влаштовував тільки впродовж 12 місяців, бо 7 місяців просидів у свого свояка. По поверотї до краю він всеж таки предложив рахунок за ввесь час побуту в Америці. „Общество Качковського" вийшло на його поїздці так, що до неї ще доложило з власної каси і ще нині „винно" за це п. Цебринському 1.500 зол. Окрема згадка належась би тут і „госпожі" **Кокотайло,** яка веде в „обществі" бібліотеку-випозичальню та інкасує вкладки від поодиноких членів і почтові перекази. Про її своєрідну господарку в т-ві напишемо може при іншій нагоді.

Усі ті три особи зідають фонди т-ва Качковського, не даючи йому за це нічого або майже нічого. Колись один **Дуда** вів експедицію видань т-ва щомісяця і крім того вів цілу канцелярію, обслуговуючи кільканацять тисяч членів. А тепер, коли **до „общества" не належить і 1.000 членів,** а за цілий рік виходить його заходом ледви один календар і одна книжка („Історія Руси", коректу якої веде сам її автор, д-р А. Коцистянський), тримають там аж три особи, з котрих такий прим. Цебринський абсолютно нічого не робить. Чиж дивно, що в таких відносинах довги т-ва, яке не дістає з краю майже ніяких вливів, зростають з дня на день?

В останніх часах **Малец,** як довідуємося, **зголосив резигнацію,** бо не чується більше на силах. І може вийти таке, що в т-ві залишиться тільки пара Цебринський і Кокотайлова, що будуть уже вповні панами ситуації.

При кінці замітимо ще, що на недавніх зборах „общества" (1. XI. 1932) перейшла ухвала що **Головна Управа має право продати деякі недвижимости т-ва на провінції,** аби рятувать централю. На тих-же зборах вибрали до Гол. Управи на місце пок. Трешневського п. Третяка, який конче пхається до продажі недвижимостей „общества". А треба зазначити, що „Общество Качковського" має на провінції щось **12 недвижимостей,** у тому числі 2 **камянці** у Бродах, чудову площу в Сокалі, домн в Турці над Стр., у Чорткові і т. д. Отже є що продавати!

Львів вільний від грипи.

Цей стан буде тревати, якщо всі мешканці будуть змивати руки постійно і часто спеціяльною кольонською водою „Сальферс", яка нищить безоглядно і неминуче заразні грипи, навіть такі, що находяться в повітрі. Таку спеціяльну воду можна дістати виключно у Перфумерії С. Федер, Львів, Сикстуська 7.

Нарешті ще один документ (Гарт, ч. 7—8, 1931 р.):

„Товаришу Сталін!

Другий пленум ради Всесоюзного обєднання асоціяцій пролетарських письменників (ВОАПП) передає у вашій особі горячий привіт Цснтр. Комітету ВКП(б).

В нашій праці... ми керуємося тими настановленнями в національному питанні, що дані вами, тов. Сталін.

Коли порівняти наш рапорт вам, товаришу Сталін, з тими рапортами, що подаються з фронту боротьби за пятирічку..., то стане особливо наочним відставання пролетарської літератури...

Розмови з вами, тов. Сталін і ваші вказівки в питаннях літератури мали величезне значіння в нашій боротьбі... і ми запевняємо Вас, тов. Сталін, що в недалекому майбутньому пролетарська література СРСР принесе партії і своїй класі рапорт"...

Ні, годі... гидко читати... Чи були в історії приклади такого плазування? У передмові до творів Елана (Блакитного), Хвильовий писав: „з одного боку ти (комуніст. — П. К.) повинен (обовязково повинен) душити „живе слово", бо воно є не що інше, як продукт буржуазної культури, але з другого боку — ти, наперекір диктатурі пролетаріяту, — сам хочеш почути це „живе слово", бо ти вже втужив за ним, і задихуешся в сірій, нудній і „роздеріротапозіхальній" казенщині „Єпархіальних Ведомостей", яку, казенщину, до речі родить те буття, яке означує твою свідомість".

Так! А якеж жахливе мусить бути це буття, щоб породити таку свідомість!

Звіт Управи Національного Музею у Львові за 1932 р.

(Докінчення).

За 1932 р. улаштовано 5 окремих виставок рисунку і малюнку західнього мистецтва, організовану з музейного матеріялу XV—XVIII. вв. мистцем Святославом Гординським; збірну виставу Мазепинів з музейного матеріялу при допомозі книгозбірень і музеїв Львова та Варшави; наконець 3 виставки з музейного матеріялу — дитячої української книги для шкільної молоді, килимів XVII—XIX. в. і вишивок початку XIX. в., та постійну галерію новітнього українського мистецтва, зразковий уклад образів на стіні галерії на підставі пляну Управи Музею перевів п. Мирон Мокрицький. Ці виставки показали глядачам біля 1500 предметів. На це витрачено майже 7 місяців підготовчої праці, яку виконали два постійні співробітники музею коштом 1000 зол., оплати за роботу. Із вступів на виставки зібрано всього 1900 зол. від 3049 гостей, між якими було 428 чужинців.

У цьомуж році присвячено чимало уваги і кошту для організації 2-ої виставки українських мистців і їх друзів у Парижі. Організатори цієї виставки, за почином Управи Національного Музею пп. Перебийніс і О. Лагутенко в Парижі осягнули справді великий успіх на пробній виставі, зібраних для музейної виставки мистецьких творів 16 українців і 20 чужинців — у листопаді у сальоні „Марсель" у Парижі. За це належиться обом громадянам щиросердечна подяка і поклін признання.

Наукова робітня музею обслужила 144 осіб, 588 предметами — головно рукописів, стародруків і архіву.

Видавничо-науков. діяльність Національного Музею обняла в 1932 р.: статтю дир. музею „Про консервацію і реставрацію історичних памяток церковного мистецтва", видану з поручення АЕпарх. Археольогічної Комісії та редакційю статті пок. В. П. Пещанського про „Іконописну техніку та її джерела". На викінченні є друк І-ої частини „Опису рукописів НМ. XII—XV в." і „Пісенности різдвяного круга в літературі й мистецтві".

Серед музейних збірок перевела д-р Марія Струтинська картковий опис метрик XVII—XVIII вв. У майбутньому буде зладжений каталіг пергамінових документів. Одначе вся внутрішня праця залежатиме від вливу готівки — як від довжників Національного Музею, так і вкладок членів СПНМ, та від Громадян на будову. З огляду на велику скруту грошеву і необхідність викінчити будову музею довелося протягом 1932 року звільнити 3-ох співробітників від занять і цим робом зменшити число співробітників НМ. до 5 осіб і 2-ох служителів, на удержання яких у даних умовинах нашого життя таки нема ніякого покриття.

Під наглядом директора музею літом 1932 року переведено реставраційно-консерваційні роботи над іконостасом з початку XVIII. в. в історичній церковці в Чесниках і половини XVIII в. в Перегінську, та над історичними портретами і малюнками XVII. поч. XVIII. вв. в салі Собору Крилошан у Львові. В осени минулого року підготовлено з доручення Митрополичої Капітули історичний і технічний матеріял до консерваційно-реставраційних робіт у Катедрі св. Юра. Цей матеріял підготовляли крім дир. музею, як провідника праці, пп. архітекти Лушпинський і Січинський та д-р М. Струтинська.

Директор, як представник музею брав діяльну участь у загально музейних справах — у січні на нараді в Варшаві в справі закону про опіку над музеями; як член організаційного Комітету Словника Словянської Старовини в Празі у червні, та як член Управи Союзу Музеїв у Польщі у зїзді музеольогів у Перемишлі з доповіддю про „Технічну і суспільну працю музеольога". Для потреб українського наукового зїзду у Празі переслав директор доповідь про „Стан українського музейництва у Польщі" та про зміст своєї праці в друку про колядки і щедрівки. Для словника словянської старовини приготовив він статтю „Систематика данних джерел до історії української мови XI—XIV в."

Організаційна праця Національного Музею і його розбудова були предметом особливої уваги зїзду консерваторів Польщі в червні і учасників зїзду музейників у вересні 1932 р.

І. Свенціцький,
директор Національного Музею.

Львів, 17. січня 1933.

Вкорочення часу праці

ЖЕНЕВА, 26. І. ПАТ. Скінчилася тут конференція в справі скорочення часу праці. Рішено час праці принціпіяльно вкоротити й устійнити в тій справі конвенцію, яка має встановити, що час праці не може перевищати 40 годин тижнево. Число допускальних надзвичайних годин буде обмежене.

Ревізії й арештування.

В селі Переволочній, золочівського повіту, появилися на Йорданські свята летючки по плотах і по деревах, під церквою й по бічних вулицях. Це дало притоку поліції до ревізії у місцевій читальні та кооперативі, при чому арештовано голову читальні Федя Рудка та крамаря кооперативи Романа Щуровського, перелержано їх кілька днів на постерунку в Соколівці та в неділю відставили їх до арешту в Олеську. У Федя Рудка нічого не найшли, тільки подібні цяшки до тих, що ними були прибиті летючки і за те його арештували.

—o—

Америка покине свою самітність.

Відомий журналіст, Фрейк Саймондс, що в часі світової війни виробився на знавця закордонної американської політики, написав свіжу книжку під наголовком: „Чи Америка може остати дома?" Автор переходить історичне відокремлення Америки в минувшині, згадує її майже релігійний ідеалізм, який затягнув її до світової війни за часів Вільсона, і приходить до заключення, що політична ізоляція Злучених Держав якраз тепер кінчиться. Саймондс каже, що в справах европейської політики Америка не може оставати дома. „Ми не можемо ігнорувати Европу — каже автор книжки — а рівночасно використовувати її як ринок для американських товарів і для інвестицій американського капіталу. Під торговельним оглядом ми потребуємо мира в Европі і цього не сміють переочувати американські дипльомати". На думку Саймондса Америка покінчила свою ізоляцію зі світовою війною.

—o—

Отто Габсбург у Гінденбурга.

БЕРЛІН, 26 І. ПАТ. Архикнязь Отто Габсбург, що перебуває на студіях у Берліні, зложив учора візиту през. Гінденбургові. На основі інформації преси візита мала приватний характер.

—o—

Ворошилов про більшовицькі пляни.

МОСКА, 26. І. ПАТ. Оголосили тут велику промову Ворошилова, виголошену на останньому партійному пленумі. Вожд червоної армії оцінює незвичайно оптимістично висліди 5-літнього пляну, що є, мовляв, тріюмфом політики Сталіна при поборюванні опозиції. А проте Ворошилов підкреслив невиконання пляну щодо якости продукції. Говорячи про рільництво, зазначив, що не можна так легко переробити психіки селянина за кілька років. Політичні організації при совхозах і моторово-тракторних станціях уладжені на зразок сітки політичних урядів червоної армії, що на північний Кавказ і на Україну вже заслали 300 військових, щоби зорганізували там політичні виділи. Промовець обговорив локально технічні зброєння, головно в ділянці скорострілів, артилерії, танків, авіяції та загальної моторизації армії. Щодо соціяльного складу червоної армії, то 60 відс. її належить до партії. Командний склад у 40 відс. походить з робітничих кругів а панцирні і танкові відділи стоять під командою тільки комуністів.

—o—

Криваві заворушення в Німеччині.

БЕРЛІН, 26. І. ПАТ. До незвичайно тяжких сутичок між поліцією і комуністами прийшло в Дрездені в часі з вівторка на середу. В часі ліквідування комуністичного зібрання поліцією юрба заатакувала поліцаїв, які знову вжили пальної зброї. На основі урядових звідомлень згинуло 9 осіб а 11 вийшло з тяжкими ранами.

—o—

Ще одна корабельна пожежа.

Радянський корабель Сахалін, на якому вибухла недавно пожежа, находиться на Охоцькому морі. Вогонь погасили, але корабель не придатний до плавби. Годі означити де находиться, бо навігаційні інструменти зайшені. Із Владивостоку вислали на допомогу два кораблі і літаки.

УРЯД ДЕ ВАЛЄРИ.

ДЕБЛІН, 26. І. ПАТ. Дотепер вибрали знову листок міністрів уряду Де Валери. Висліди ці вказують на великий виборчий успіх прихильників Де Валер.

Згоріла фабрика.

БЕРЛІН, 26. І. ПАТ. У великій фабриці хемікалій Вайт і С-ка в Гамбурзі вибухла пожежа, яку супроводили кількаразові експльозії. Напротязі короткого часу вогонь знищив до тла магазини фарб, смоли і салітри. Причина пожежі доси не відома.

Напасть польського часопису на українського священика.

(Допис із Тернополя).

Тернопільський сенаційний тижневик (донедавна вишехпольський) „Глос Польскі" завів у себе постійну рубрику „Пшегльонд справ руских і українських", в якій поміщує звичайно різнороднї наклепи на наших видатніших діячів. Таке було і в числі 2 з 8. січня ц. р. зі статейкою під заголовком „Люд рускі на ложі досьць політикі церквенєй" з нападами на нашого заслуженого громадянина о. Платона Карпінського, пароха в Острівчику, повіт Теребовля, був. члена Української Нац. Ради у Станиславові. Згадано там, що у свято Непорочного Зачаття Преся. Богородиці 22. грудня 1932. о. Карпінський викинув зі своєї хати депутацію парохіян що прийшла до нього з домаганням усунути дяка Івана Ястрембського, тому, що він, мовляв, бунтує населення. Про це довідалися парохіяни зібрані в церкві і коли о. Карпінський станув на Службу Божу в церкві в Острівчику, зібрані в числі около 1000 вийшли з церкви, а опісля напали на виходячого з церкви о. Карпінського серед різних окликів і лайки, кинули його на землю під церквою і тяжко там його побили. Скатувавши свого пароха, пішли зібрані до місцевого костела і просили тамошнього священика, щоби позволив їм помолитися в костелі, що й сталося. Цей цілий допис повторив у дійсности краківський „Ілюстр. Курер Цодзенни" з відповідним коротким коментарем.

Тимчасом описана в „Глосі Польскім" подія взагалі не мала місця і не було ніякого нападу та побиття о. Платона Карпінського. Зайшло тільки непорозуміння між дяками на тлі особистої конкуренції. В Острівчику є дяком Іван Ястрембський і проти нього став бунтувати головно молодь дячок Ізидор Луковський, що недавно вернувся з дяківської бурси у Львові, не скінчивши дяківського курсу і не заложивши іспиту на дяка. Забажав він всеж таки стати дяком тому, що його покійний батько був дяком в Острівчику. Дня 22. грудня 1932 прийшов до захристії в церкві в Острівчику гурток молодиків з двома господарями, де о. Карпінський саме вбирався в ризи, з домаганням, щоби негайно від правив дяка Ястрембського і на його місце прийняв молодого Луковського. Цьому о. Карпінський відмовив, бо прийняття дяка на постійне належить до Ординаріяту. Гурток вийшов із захристії, повідомив декого в церкві, з якої декто вийшов разом з ним і всі вони стануди на цвинтарі коло церкви, ждучи на кінець Служби Божої. Вона відбувався без перепони. Коли з церкви вийшов дяк Ястрембський, декто з родини дячка Луковського і з його молодих прихильників кинувся на нього. Безборонного Ястрембського повалили під церквою на землю та тяжко його побили. О. Платона Карпінського при цьому не було і коли він довідався про напад, прийшов на місце й успокоїв нападників. Ніхто о. Карпінського ані не бив, ані йому не грозив, ані його не лаяв.

Справою нападу занявся поліція, устійнила імена нападників і зробила проти них карне донесення до суду і до староства за публичне зґвалтування, а дяк Ястрембський також донесення до суду за побиття. Доходження перевела і церковна комісія, зложена з о. декана Мохнацького з Теребовлі й о. Барановського з Дарахова. Вона рішила, що до Томиної неділі має бути дяком на місце тяжко побитого Ястрембського, що тепер ліку ється, другий місцевий дяк Борецький, а у нього має практикувати дячок Ізидор Луковський. Опісля Ординаріят обсадить дяківство на основі конкурсу.

Тільки було всього, а поляки в Теребовлі і в Тернополі розпустили вістку, що о. Карпінського його власні парохіяни так тяжко побили під церквою, що він слідок побоїв дні його життя почислені. Щоби й дальше не ширилися подібні вісти, о. Платон Карпінський за посередництвом адвокатської канцелярії пос. д-ра Ст. Барана вислав відповідне спростування до редакції „Глосу Польского" в Тернополі з представленням дійсного стану справи так, як це вище у нас подано.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфания,** Львів Пасаж Миколяша, II. пов., напроти кіна „Утіха". 1250 4-25

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 9—?

— **Емеритований суддя Франц Бабяк** відкрив адвокатську канцелярію в Бережанах і веде її при вул. Гертлєра ч. 1 (проти магістрату). 1-2

— **Школа танців Т. Витвицького.** 7. лютого ц. р. в салі „Руського Касина" („Народн. Дім", Рутовського 22/II. пов.), телеф. 63-46, починається 2-ий курс модних танців (для молоді й старших), а також курс народніх танків. Вписи і інформації там-же в днях 31. І., 1. II. та 6. II. в год. 6—7.30 веч. і підчас лекцій. 1295 1-2

—**Гостина групи Театру ім. Тобілевича у Львові.** Сьогодні наш театр виставить у салі театру „Ріжнородностей" соняшну комедію Кіннерса „Роксі". Головну ролю в цій веселій пєсі гратиме П. Ленська, в інших ролях пп. Совачева, Бенцалева, Блавацький, Яковлів, Горницький і ін. Режисерія В. Блавацького. Українське громадянство Львова має нагоду в приємному і погідному настрою провести вечір.

— **„Про сказ".** Відчит на цю тему зі світлянами образами виголосить д-р Юліян Кордюк від Українського Гігієнічного Т-ва для ремісничої молоді, згуртованої в Т-ві „Зоря", Вірменська 25, в неділю 29. січня ц. р. в год. 5. попол.

— **Із слідчої вязниці в Бережанах** вийшли на волю: студ. Петро Онуфрик, М. Музичка, М. Луців і Я. Васьків — всі з Пукова та студ. Гриць Гамкало з Ходорівщини. Сидять ще арештовані в листопаді: студ. Ол. Курчаба, М. Пухаль, С. Щерба, Ф. Лозинський, М. Давидів, С. Маланчук, І. Прудивус, С. Білик, В. Любінецький, І. Сомик, В. Стефанів, Д. Лушпак, М. Баран, В. Балук, Н. Пухаль, Д. Умблят, П. Олійник, Володимира Саляківна, О. Луців, М. Герич, М. і В. Труш — всі з Ходорівщини, та С. Мельник, І. Музичка, С. і М. Юрків, М. Дарміць, В. Шеремета, М. Бойко, І. Терлівський, М. Захарко і П. Заставний — всі з Рогатинщини.

— **Свято 22. січня в Українському Пласті.** Пишуть нам з Праги: Празькі відділи Союзу Українських Пластунів Емігрантів відбули 22. січня ц. р. в год. 14. у пластовій домівці спільні святочні сходини. Присутні були члени дівочого і хлопячого куреня старших пластунів у Празі, брат комендант та кількох членів команди СУПЕ. Сходини почалися пластовим гимном. З першу промовляв курінний III. куреня старших пластунів ім. О. Вахнянина бр. інж. Є. Кульчицький, далі член команди СУПЕ бр. О. Семчишин, вкінці говорив брат комендант про значіння 22. січня та про обовязки Українського Пласту. Свято закінчилося національним гимном. Після цього зроблено збірку на Український Дім у Празі. Музей Визвольної Боротьби у Празі оповістив день 22. січня своїм днем та оголосив на цей день збірку на Український Дім, що буде збудований у Празі.

— **Гостра зима.** Ніч зі середи на четвер принесла ще більший спадок температури. У Львові занотовано — 25° Цельзія, поза містом 30 до 32. Дуже даймаючо дався відчути мороз залізничій і трамваєвій службі, селянам, що санками їхали до міста, купцям, шкільній молоді і т. п. На протязі вчорашнього дня в поготівлі рятункової станції у Львові перевязано коло 500 осіб, які відморозили собі уха, носи, руки або ноги. В одним моменті нестало перевязочного матеріялу, аж Каса Хорих мусіла наспіти з допомогою. Під вечір в деяких сторонах міста розпалили великі огнища і коло них грілися перемезлі прохожі. З причини морозу впала значно фреквенція в народніх школах, бо родичі задержали дітей дома. Надіються, що шкільна влада припинить на якийсь час шкільні заняття.

— **Шкільна наука і морози.** Міністерство освіти пригадує розпорядок з 30. січня 1922 р. про шкільну науку підчас морозів. Розпорядок позволяє шкільним управам і вчительству оправдувати неприсутність у школі дітей, особливо молодших, у випадках, коли температура на дворі впала до мінус 20 ст. Засадничо з причин морозів не припиняти шкільних занять. Однак у випадках, коли школи з інших причин, напр. з недостачі палива, хибної будови печей і т. п. не можуть забезпечити молоді температури бодай плюс 10 ст., можна поодинокі клясе або цілу школу замкнути, повідомляючи про це зверхну владу.

НОВА Й ЗНАЧНА ЗНИЖКА ЦІН

у фабричній складниці мила і свічок

„В А Ш Е О Ч К О"

Львів, Галицька ч. 1, ріг Ринку

всілякого рода мило та господарські предмети, першорядної якости у великім виборі. 1-2

— **Безпідставне обвинувачення.** Українські громади сокальського повіту дістали від староства дозвіл висипати могили в память полеглих українських вояків. Між іншими скористали з того дозволу громадяни села Боянич і почали сипати могилу на місцевому цвинтарі. Не подобалося це місцевим полякам, які счинили крик що українці нарушили приватну власність і стратували сусідні польські гроби. В справу вмішався поліційний постерунок, приїхав на місце навіть заступник старости Бавер і заборонив сипати дальше могилу. Крім того потягнено до судової відповідальности гурток громадян, між ними й студента Андрія Дячишина. Однак розправа скінчилася звільненням усіх обвинувачених від вини та кари, бо не викликала важнішого їм провин.

— **Напад на професора.** В старім університетськм будинку у Львові стрінула проф. романістики д-ра Черного немила пригода. На коридорі заступив йому дорогу гурток студентів і коли хтось згасив електричне світло, всі кинулися на нього. Один студент підставив йому ногу, наслідком чого проф. Черни упав, а інші почали його штовхати. З трудом удалося йому врешті добутися на вулицю. Напад стоїть у звязку з промовою проф. Черного в соймовій освітній комісії, де він заявився за урядовим проектом закону про академічні школи.

Чар Країни Сходячого Сонця віднайдете у нововиданій книжці

СТ. ЛЕВИНСЬКОГО

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.

Набути можна в Аміністр. „Діла" за зол. 2.— (без пересилки).

— **Грабунок на вулиці.** На вул. Зеленій у Львові якийсь злодійчук видер Л. Пфляцеровій жінці капітана, ручну торбинку з квотою 30 зол. і втік. Подібна пригода стрінула М. Домінову, жінку сержанта, на вул. Паненській.

— **Розбили пусту касу.** До бюра Патронату рільничих кооператив у Львові вломилися злодії й розбили огнетривалу касу. Однак відійшли з великим розчаруванням, бо в касі не було ані сотика.

— **Смертельна бійка смітярів.** Коїм міського заведення чищення Львова є теж приватні підприємці, що вивозять сміття. Між такими робітниками 21-літн. Вол. Дорошем і Теод. Лодею та Савулею й Бедрієм прийшло до суперечки за право вивозу сміття з дому при вул. Малецького ч. 2. В бійці на ножі згинув Лода, а Дорош був ранений. Обох убивників арештували. Вони призналися до вини та сказали, що до бійки прийшло на тлі боротьби за „посаду", бо Лода і Дорош хотіли їм відібрати хліб.

— **Плямистий тиф появився** в кількох повітах львівського воєвідства. В селі Карпи пов. Рава Руська стверджено в останньому часі 5 випадків тифу, в Липі пов. Добромиль один, в Новому Селі пов. Жовква один, в Кристинополі пов. Сокаль два; в ярославському повіті чотири випадки. Санітарна влада запевнила лікарську опіку й видала спеціяльні ізоляційні та дезинфекційні розпорядки.

— **Судова тяганина.** Окружний суд у Перемишлі засудив свого часу судового секретаря в Добромилі, І. Влязла на 6 місяців вязниці за хабарництво. Наслідком відкликну апеляційний суд підвищив цю кару до 18 місяців. Однак Найвищий Суд зніс цей присуд і справа вернула назад до нижчих інстанцій. Тим разом Влязло дістав 14 місяців. Справа оперлася об апеляційний суд, який засудив Влязла на 10 місяців, з чого половину дарував на основі амнестії, а решту кари припинено.

— **На досмертну тюрму** засудив перемиський суд Станислава Максима з Журавниці. Максима обвинуачували в цьому, що на військовому цвинтарі журавецького присілка Бажантарня вбив свою любовницю, підрізавши їй горло.

— **Бандитську ватагу** бандита Чайковського зліквідувала поліція в околиці Заліщик. Арештувала 10 її членів, а сам Чайковський втік мабуть до Румунії.

— **Засуджений суддя.** Перед апеляційним судом у Варшаві станув 25. ц. м. судля Фельдман, засуджений окружним судом на 5 років вязниці за урядові зловживання. Апел. суд затвердив присуд першої інстанції.

— **Нова релігійна організація.** До Льондону приїхало 1000 молодих голяндок, які належать до нового релігійного товариства, недавно зорганізованого. Почин до товариства дали деякі суспільні дівчі, глибоко пересвідчені, що вся европейська цивілізація щезне за три покоління, коли жіноцтво не пічне боронити основ християнської культури. Членицями стають головно дівчата, названі „дівчатами Грааля". Вони належать до ріжних суспільних кляс. Зверхнім виглядом вони мало чим ріжняться від інших. Вони вчаться масової деклямації, щоби поширювати боєві гасла своєї організації і закінчують свої промови та співи спільним окликом: „Така воля Грааля". На стадіснах дають вони збірні вистави містичного характеру, виступаючи в туніках. Ці їхні виступи нагадують подекуди „Армію Спасення".

— **Ріжні вістки.** Індійський суд (у Ню Делі) стверднв, що московська комуністична партія вислала спеціяльних англійських агітаторів до Індії, щоби там підготовляти революцію. — Англійська преса передає звістку про проект нейтралізації Австрії на зразок Швайцарії; проект виходить імовірно від Франції, яка хоче тим ви-

ВІДГУКИ ДНЯ.

Мороз.

Здавалося, що зима цього року буде малопоказніша як на Малейрі, чи інших Філіпінах. Сніг, хоч і попадував час-до-часу, то зараз топився, а традиційна „польска осень" грязла по коліна в болоті доріг з тим самим прикметником.

Різдвяні Свята з тяжким трудом покрили брудну землю тонкою верствою (чисто по українськи: шаром!) білого пуху. Дехто пробував для традиції переїхатися санками, але швидко чхав на традицію і вертався до дому пішки, а змарені коні йшли зазду.

Але находив Йордан, а це таке свято, що від непамятних часів замовило собі мороз і сніг. Здається, що й вода не смакувалаб, коли не пекло вухо, а уста не примерзали до банячка. З огляду на те перед Йорданом почав падати сніг і заскреготів зубами мороз. Хоч нині часи такі, що ніхто зобовязань не виконує (хліболавці, довжники, женихи, державні мужі а навіть парляменти!), але наше підсоння тримається ще передвоєнних засад. Обіцяло — маєш!

Раз спровадженний мороз не так легко вступається. Зробив далеку дорогу, то й не виплачується йому так швидко вертатися назад. Гостює в нас вже більше як тиждень і чимраз ліпше розпаношується.

Змінився Львів під його впливом.

Не видно пополудневої товпи на Академічній, бо червоний від холоду ніс робить зовсім інакше враження, як червоні від карміну уста, а „робити око" на морозі не всяк потрафить. На це треба не тільки професійної вправи, але й шлункової конечности. На вулиці видно тільки тих, які мусять кудись іти, або тих, які мусять на ній бути.

Навіть жебраків менше (під жебраками розумію тільки тих, які вже витягають руку по милостиню!). На десять прохожих ледви два чи три. Окутані в лахміття, більше з привички як з переконання наставляють шапку чи сиву руку. В такий мороз рідше як звичайно паде гріш.

Навіть скулений, маленький хлопчик, що сидить біля цукорні Залеського не має щастя. За шибою тіста, пукорки і тепло, а в його шапочці ні сотика. Навіть нещасна мати, що з немовлям у лахманах прим'стилася біля готелю Жоржа не дістає нічого. Може хтось і кине спів чуваючим оком на неї, не хоче на морозі розкриватися, щоб кинути гріш.

Наскільки щасливіші від хлопчика і від матери з дитиною і від усіх отих хромих, сліпих та горбатих пропаків — панове воробці. Вони мають „Товариство охорони", вони мають приятелів та опікунів у кожній кам'яниці, хоч і без цього пережилиб скрутний час. Щодня сипле їм милосерна рука окрушки на сніг. І то не одна і то не раз на день. Чомусь тоді ця рука не боїться морозу, шпортає по кишенях, розшпає кожух...

Біжу до редакції.

На термометрі в антиші 24 степені морозу. Доки не бачив — ще було сяк-так, тепер починаю мерзнути.

Біжу. До вуха долітають відломки розмов стрічних людей.

— Ух! Тисне...

— Я нині не запалила...

— Діти сидять у ліжку цілий день...

Два студенти спішаться на виклади. Здається не тому, що пізно, а тому, що за легко вбрані.

— В мене нині мидниця замерзла до споду...

Два власники добрих кожухів і зайвої готівки входять до спіданкового льокалю.

— Мороз, це благодать. Бацилі видушить...

— Дав би Бог, бо та грипа...

І ввійшли...

А я біжу і роздумую: може й справді

Ануж по тім морозі прочиститься у нас атмосфера.

Уявіть собі: тиснув мороз дві-три неділі, а прийшла відлига і ми як не ті.

Все наше життя стерилізоване.

Зникнуть мегалью-коки, отамано-коки демо-коки, прудеро-коки, крадо-коки, кліко-коки і такі в останніх часах поширені хрунью-коки.

Як радісно дихнуть тоді груди!

Галактіон Чіпка

ключити можливість „аншлюсу" з Німеччиною — Радянський уряд з нагоди ювилейних роковин директора „Художественного Театру" Станіславського рішив переробити на фільмові знимки деякі із найкращих його вистав як „Ревізора" та „Вишневий сад". — Бернарда Шова, що вибрався у подорож довкола світа запросив ніжінський університет на кілька викладів; у запрошенні його назвали „висланцем богів". — Двох визначних німецьких письменників Я. Вассерман та Еміль Людвіг вибираються у березні з відчитами по Польщі; перший вибрав тему „Промови до молоді", другий „Ті, що панують над світом". — Фінський залив замерз на просторі 70 км. від Ленінграду від половини цього місяця; кораблі можуть посуватись уперед тільки при помочі трьох криголомів.

— **Німецький автор нагороджений на англійському конкурсі.** Англійський щоденник „Таймс" розписав великий міжнародній конкурс на найкращу повість із повоєнного життя. У конкурсі взяло участь більш як 10.000 авторів, у цьому 1400 німців. Нагороду дістав німецький поет Франц Лезер за свою першу повість „Спадщина землі".

— **Загальні Збори Українського Лікарського Товариства** відбудуться в суботу дня 28. січня ц. р. в год. 18. в домівці Товариства при вул. Чарнецького 26/І.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗІТАДКИ.

ДЕНИС КУЛЬЧИЦЬКИЙ.

Дня 25. ц. м. пополудні розпрощався з цим світом ем. директор видільової школи ім. Т. Шевченка в Яворові, проф. Денис Кульчицький. Помер ледви у 56 р. життя у львівському шпиталі на недугу, яка звалила його з ніг несподівано, коли перебував в гостях у льв. приятелів Покійника. Невмолима смерть вирвала з рядів укр. громадянства взагалі та яворівського зокрема людину великих громадянських заслуг та особистих прикмет. Тридять пять літ невтомної праці учительської, яку трактував Покійник як національну місію, та не менше жертвенна праця в усіх культурно-освітніх установах забезпечила йому належне місце в історії Яворівщини. Покійник остав на довго в памяти тих, які мали щастя спільно з ним працювати. Серед тих, що його знали, нежданна смерть бл. п. Дениса викличе невтишний жаль по втраті людини хрустального характеру й ангельськи-доброго серця. Добрячий „Дизьо" належав до того типу людей, які не мають ворогів — близькі відплачувалися йому серцем за серце, далекі глибокою повагою а політичні противники — признанням для його характеру. В. й. Ц.

ПОЧАВСЯ ПЛЕБІСЦИТ ЗА ПОЛЬСЬКИМИ ШКОЛАМИ.

Вже підсувають українським батькам до підпису декларації за польською мовою навчання. На деяких друках навіть нема зазначено того. Для збаламучення такі декларації бувають друковані також по українськи і своїм зверхнім виглядом нагадують декларації за українськими школами. **Тому освідомляйте батьків, щоби не дали збаламутитися і не підписували ніяких декларацій, бо плебісцит за українськими школами минув уже 31. грудня 1932 р.** Також батьки повинні наказати своїм дітям, щоби в школі не підписували їх на ніяких шкільних деклараціях якщо жадали-б того учителі чи учительки.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА

Установчі збори Кружка „Рідної Школи" ім. Марківна Шашкевича у Дмитровичах. Перші загальні збори цього Кружка відбулися 22. ц. м. в битком наповненій салі читальні „Просвіти". Збори відчинив ділевою промовою перший член-основник Кружка, місцевий гр.-кат. парох о. Петро Пелехатий, якого збори вибрали своїм провідником. Реферат про значіння „Рідної Школи" з ділянці національного виховання нашої дітвори й молоді та про обовязки її членів і всього громадянства супроти неї — виголосив делегат Ради Пов. Союзу Кружків „Р. Ш." у Львові, проф. Микола Ластовецький. Зараз по рефераті вписалося у члени Кружка 110 осіб, між ними значне число жіноцтва. Збори вибрали головою Старшини о. П. Пелехатого, членами Хому Анну, Бугая Дмитра, Волоського Гриця с. Гринька, Лещишина Сенька, Голода Івана с. Томка і Голода Пазька; заступниками: Миколу Бугая, Павла Бугая с. Івана і Павла Верходая. До провірної комісії увійшли: Хома Іван с. Андрія, Голод Агафія д. Івана і Голод Іван с. Івана; заступники: Ілля Сеньчишин, Томко Сокіл с. Павла. Річну членську вкладку визначили збори на 1.20 зол. На внесення п. Івана Хоми члени Кружка оподаткували себе й усіх членів своїх родин 1 сотиком у місяць, рахуючи уладити діточий садок і вмістити в кооперативі й читальні „Просвіти" скарбонки на добровільні датки на „Р. Ш.". Зацікавлення діяльністю „Р. Ш." у зібраних незвичайне. Зазначити годиться захоплення жіноцтва зорганізуванням діточого садка в майбутности та посвяту молоді для „Р. Ш.", яка проявилася в уладженні вертепу-коляди на „Р. Ш.", не зважаючи на всякі перешкоди. До зорганізування Кружка причинилися о. парох Пелехатий та інж. Роман Голод.

Хто не платить за часопис, підрізає рідну пресу.

СПОРТ.

ЛЕЩАТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО СТУДЕНТА.

В неділю, 29. п. м. відбудуться *лещатарські змагання в мистецтво українського студента (ки) на рік 1933.* Зголошення до змагань приймають на старті. Збірна змагунів в год. 9.30 на останнім перестанку „10".

КОМУНІКАТ ЛЕЩАТАРСЬКОГО СЕКРЕТАРІЯТУ УСС.

З огляду на брак тренінгу лещатарський субреферат УСС продовжує річницю внутрішньо-клюбових змагань до 6. II. п. р. Правильник лещ. змагань хістануть ті клюби, що прислали відповідь на лещатарську анкету.

Гаківка.

Гаківкові змагання у Львові за часу Балку Господарства Краєвого перервали з причини сильного морозу.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

„ДАЖДЬБОГ", літературний журнал. Львів, січень, 1933. Зміст: Поезії Б. Лепкого, Е. Малянюка і Я. Зарембн; Я. Курдиняк: Місто; Я. Ярий-Кантата будинів; Б. Кабарівський: Дешева кімната; В. Бернзон: Віршне гніздо; Тіршайч: З поучень юнакам; В. Ю. Пелевський: 450-ліття українського друкованого слова; Г. І. Антонич: Поет пристрасти.

„РІДНА ШКОЛА" число 2, з 15. січня 1933, приносить такий матеріял: Інж. Іван Лучишин: Чим є для нас фахове шкільництво? Корнило Устиянович: Стріча з ірландським незалежним м. (Ешз з 1870 р.). П. Н. [illegible]: Шкільна справа на Поліссі, Який вихід з зачарованого кола? Шкільний плебісцит в Калущині. о. Василь Нагрепський: Світла й тіни. (З життєвої практики старого педагога). Вадим: Плебісцит в Свиничині. Д-р Іван Крипякевич: З історії галицького шкільництва XVI—XVIII. в. Погруддя великих людей. Володимира Жуковенька: Дитина й мистецтво. Лев Ясінчук: о. Володимир Сколіткевич. (Посмертна згадка). З життя „Рідної Школи": (Що робити після внесення шкільних декларацій; Акція за українським середнім шкільництвом; Анкета делегатів сільських Кружків „Р. Ш." львівського повіту; Повітовий Союз Кружків „Р. Ш." у Львові; Діяльність Кружка „Рідної Школи" в Любачеві). Бібліографія. Різні вісти. Веселий куток. Ілюстрації. — Передплата 1 зол. місячно. Адреса „Рідної Школи" — Львів, Ринок, ч. 10.

„ЗА ДЕРЖАВНІСТЬ", матеріяли до історії війська українського. Збірник 3. Видав „Українське воєнно-історичне Товариство". Каліш — 1932. У збірнику статті: ген. М. Омелянович-Павленка; ген. М. Безручки, сотн. О. Шпілінського; сотн. П. Вашенка, підполк. М. Чижевського; підп. І. Ромболовича, інж. В. Яповського, полк. С. Чорного, поручн. О. Зоренка, ген. В. Савченка-Більського, Гайда Лазаревського. Збірники редагує Колегія. Відповідальним редактором є Михайло Саловський. Стор. 274. Формат вел. 8°. *У збірнику багато ілюстрацій.*

„УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК", Річник VI. Ч. 1. щорічно за січень 1933 р. Львів. Окладка роботи арт. П. Конкуна.

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР", орган Краєвого Т-ва Господарського „Сільський Господар". Річник XIX. ч. 2. Львів, 15. січня 1933.

Н Т І:

П. ЯРОСЛАВЕНКО. *Стрілецькі пісні на мішаний хор* пятий випуск. Ціна 2 зол. Видання: Музичної Накладні „Торбан" у Львові.

Оцей випуск є мабуть заключенням збірки „Стрілецьких пісень" на мішаний хор, що появилися в обробітці Я. Ярославенка. У випуску поміщено сім пісень, з яких кілька пісеньок майже невідомі співацьким колам. Автор поезій та мельодії Роман Купчинський наспівав їх композиторові щойно при складанні „Альбому Стрілецьких пісень" на фортепіян. Видання чепурне й дешеве, тому заслуговує на поширення. Окладинка роботи арт. маляра Я. Ю. Левицького

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар 8.90.75 зол.

У міжбанкових трансакціях нотували: Нью Йорк 8.91.40—8.91.80, Лондон 30.20—30.35, Цюріх 172.70—173, Прага 26.40—26.46, Відень 101—104, Берлін 212.25—212.50, Париж 34.85—34.95, Голяндія 358.75—359.20.

АКЦІЇ.

Банк Польський 81.50.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 26 І 1933 р. за масло експортове та десерове ціна 2·20 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., кожу вець 5·40—5·60 зол.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Український Театр ім. Тобілевича в сали Театру Ріжнородностей.

Пятниця, 27. І. год. 7.30 веч. „Роксі" комедія Барі Конерса.

Субота, 28. І. год. 3.00 попол. „Мікадо" оп. Сулівена.

Понеділок, 30. І. год. 7.30 веч. „Боярин" пєса Лесі Українки.

Вівторок, 31. І. год. 7.30 веч. „Мотря" Лужницького й Лісевича на основі Лепкого.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 27. І. год. 7.30 веч. „З мглою змари" (Абон. 4).

Кіна.

АДРІЯ: „Король прошаків".

АПОЛЬО: „Рай підростків".

АТЛЯНТІК: „Безвинувтні".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „Небезпечна проба", „Золотий шаа".

КОПЕРНИК: „Зунгу, пригоди малої молюда й білої жінки".

МАРУСЕНЬКА: „Зунгу, пригоди малої молюда й білої жінки".

МІРАЖ: „Непотрібна".

ОАЗА: „Чоловік своєї жінки" та ревія.

ПАЛЯС: „Готель студентів".

ПАН: „Ц. к. команда сердець".

ПАСАЖ: „Пімста божевільного" та доватки.

ПРОМІНЬ: „Дівча з Пратеру".

СТИЛЕВЕ: „Пат і Патахон, винахідники пороху" та ревія.

УТІХА: „Чудо вовків" і ревія „Підвівірок у тітки Кунегунди".

ХИМЕРА: „Гаворія" з Бригідою Гельм.

Закордонне радіо.

Пятниця, 27. січня 1933.

Барі (269,4) 17.30 Фортепян, 20.30 Оп. музика. **Мілано** (331,4) 16.00, 21.00 Концерт, **Брно** (341,7) 19.30 „Чорт і Катерина" оп. Дворжака, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.15 Спів, 19.05 Концерт, **Білгород** (433,4) 12.00 Ютоса. музика, 20.30 Квартет, 21.00 „У криниці" ком. опера Бльодека, **Стокгольм** (435,4) 17.45 Військ. музика, 19.30 Хор, **Рим** (441,2) 16.00, 20.45 Концерт, 21.30 „Ія Джеральєсімо" ком. Мольнара, **Лянгенберг** (472,4) 12.00, 13.00, 17.00 Концерт, 20.00 Вальси, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 20.00 Концерт, **Мінхен** (532,9) 16.00 Солісти, 20.35 Хор, 21.00 „Ді Гешвістер" пєса Гетого, 21.45 Вес. програма. **Харків** (837,5) 10.00, 15.15, 18.40 Концерт, 16.30 Гумор і сатира, 24.00 Звуковики.

Субота, 28. січня 1933.

Кеніґсберг (217,1) 11.30 Оп. оркестра, 19.10 „Азійська виправа Свен Гедіна", **Барі** (269,4) 20.35 Опера, **Братислава** (278,8) 16.10 Концерт, 20.00 „Домок трьох дівчат" оп. Шуберта, **Бреслян** (325) 16.15 „Пригоди серед змій", 20.00 Вес. вечір, **Штрасбург** (345,2) 14.05, 18.00 Концерт, 21.30 „Ле Драгон де Віхар" ком. опера Мелярта, **Штутгарт** (360,6) 14.00 Пісні, 15.05 Нар. музика, **Білгород** (430,4) 20.00 Опера, **Рим** (441,2) 13.00 Орхестра, 20.45 Опера, **Бромінстер** (459,4) 20.45 „Ліси уид Фріцле" муз. пєса Офенбаха, **Лянгенберг** (472,4) 20.00 Вес. вечір, **Прага** (488,6) 19.05 „Вуйко Кропаль ідє на баль" **Відень** (517,2) 11.30, 12.00, 13.10 Квартет, 15.10 Хор, 18.50 „Терезієнмессе" Гайдна, 22.15 Джез і спів (Петров), **Мінхен** (532,9) 16.40 Говорений хор, 20.15 „Беміше Музікантен" муз. водевіль Герца, **Будапешт** (550,5) 12.05 Концерт (спів, фортепян), 17.00 Цит. орхестра, 18.30 Концерт на двох фортепянах, **Любляна** (574,7) 20.00 Опера, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Література, 17.10 Популярна музика, 24.00 Нар. пісні, **Давентрі** (1554,4) 21.15 „Онлі є Мил Ґьорль" муз. бурлеска, **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 20.00 Вес. вечір, **Гільверзум** (1875) 21.10 Дитячий хор.

Львівське радіо.

Пятниця, 27. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольогічний комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Лекція англ. мови, 15.50 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Огляд жіночих часописів, 16.40 „Час" відч., 17.00 Орхестра, 18.00 Грузинська авдиція (орхестра, сп.в), 18.50 Комунікат для лещатарів, 19.00 „Толедо" фейл., 19.15 Всячина, 19.30 „Творення нового світогляду", 19.45, 22.45 Прес. рад. денник, 20.00 Муз. балачка, 20.15 Концерт (орхестра, фортепян, віольончеля), Фейл.: „Авдиція та театр", 22.40 Спортові вістки, 22.55 Комунікат, 23.00 Танк. музика.

Субота, 28. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.10 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 13.15 Шк. поранок, „Останні колядники" авд., 15.10 Експорт. комунікат, 15.35 Для дітей „Наша Юлька", 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 Лещатарські терени Гуцульщини, 17.00 Авд. для хорих, Коляди, 17.40 Відчит про Виспянського, 18.00 Легка й танк. музика, 18.55 Льв. літопис із 1859 р., 19.10 Всячина, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Концерт хору льв. синагоги, 22.05 Шопенівський хор, 22.40 Фейлетон, 22.50 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Замість квітів на домовину бл. п. Орисі, донечки Стефанії і Осипа Бубів складаю 5 зол. на Рідну Школу. — Ольга Фостакорська. 1299 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЗНИЩЕНІ ПРЕДМЕТИ з правдивого або із китайського срібла — напрасване посрібляє старанно і дешево Мандль, Львів, Коперника 14, проти кіна. 1197 5—10

ПРОДАМ на горішнім Личакові дім доходовий, городчик, 260 сяжнів, ціна 32.000 зол. Відомість: Горішня Павлінів 23, Савка. 1300 1—1

РУТИНОВАНИЙ інструктор, спеціяльність: латина, німецьке, математика і граматика, пошукує лекцій. Ступар Іван, Кордецького 5, II. мешк. 28. 1297 1-1

УМЕБЛЬОВАНА кімната, сонячна, вхід з передпокою, Шашкевича 4, II. 1-2

ПОПОЛУДНЕВИЙ курс кроєння шиття, моделювання починаю 4. лютого. Ціна знижена. М. КОЗЛОВСЬКА, Академічна 22, I. 132. 1—3

Присилайте передплату!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Вуголь зол. 36·—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім позамартелева копальня. Бюро копальні ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66 1216 (Пошукує заступників). 10-1

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає такі свої видавництва:

Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild Scherls Magazin, Algemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.

Адреса всіх видавництв:

BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41

У листах треба зазначувати:

Ausland-Abteilung. Місця платности в Польщі: Банк для торгівлі та промислу Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.490); Почтове конто в Берліні: **Berlin, N-е 3.111.** 4—1

ШЕВЧЕНКО і КНЯЖНА РЕПНІНЬ

Ціна 1·50 зол., на почт. перес. 50 сот

Жадайте всюди

цикорії ЛУНА

виріб української кооперативної фабрики

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"

ЛЬВІВ - БОГДАНІВКА

вул. Церковна 2. Телефон ч. 42-97.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.15	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні по	зол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги	„ 0·40	купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
1 „ „ в тексті і поминках	„ 0·48	шукаючі праці	„ 0·08
1 „ „ на першій сторінці	„ 0·55	слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	зол.	380·—
„ „ 1/2	„	200·—
„ „ 1/4	„	110·—
„ „ 1/8	„	60·—

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

Відповідальний редактор Олександер Костик. Видає Видавництво Спілки „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Вимоги ін-

Ч. 20 (13.259). Львів, неділя 29. січня 1933. Pocztowa opłata zaryczałtowana. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічне 12·00 „
Піврічне 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-28.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ТУТКИ
Norvitan
СТАНИСЛАВА ВОЛОШИНСЬКОГО
найліпшого ґатунку

Чи Ви як батько призадумалися над тим, як виглядатиме життя Ваших найближчих на випадок Вашої ненадійної смерти? Зробіть це негайно, а годі певно забезпечите своє життя в одинокому
УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ
„КАРПАТІЯ",
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменица).

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий"
у ЛЬВОВІ, РИНОК, ч. 10.
ч. тел.: 433. — Конто Почтової Щадниці ч. 143.467. — (власна каменица при вул. 3. Мая ч. 15).
як Центральна Каса Українських Кооператив приймає вкладки ощадности, обезпечує їх у твердій валюті та помішує в наших кооперативах, щоби піднести господарський розвій українського народу.

Ювилей Радянської України.

Фальшувати історію України є старим московським звичаєм. Його дотримують більшовики так-же пильно, як і старі царські історики, а навіть із тих-же самих причин. Як перші так і другі намагаються доказати тотожність історичного шляху Московщини й України. Святкуючи п'ятнацятилітний ювилей радянської України кілька місяців по ювилею цілої Радянщини більшовики намагаються стерти з людської памяти геройську боротьбу українського війська та населення за волю батьківщини проти московської навали та представити утворення Радянської України вільним ділом самих українців.

Офіціальні більшовицькі історики зазначують як початок Української Радянської Республики перший всеукраїнський з'їзд Рад у Київі. „Ізвестія" з 26. грудня пишуть про цю історичну подію так: „Зірваний у Київі Центральною Радою з'їзд перенісся до Харкова, де 26. грудня н. ст. 1917 р. відбувся разом з донецько-криворіжським з'їздом рад перший всеукраїнський з'їзд рад, який оголосив неважність влади націоналістичної української Центральної Ради..."

Про правне єство „українського" уряду, утвореного харківським з'їздом рад звичайно нема чого й говорити, але й фактично він нераз мусів опускати на довший час не лише Харків, а й територію України взагалі, та переноситися до Московщини. Не можуть навіть „Ізвестія" замовчати того, що боротьба з українськими повстанцями закінчилася більше менше з кінцем 1920 року.

Святкування ювилею Радянської України складається головним чином з наведення згаданих уже кілька разів при інших обставинах дуже сумнівних статистичних дат про дуже сумнівні досягнення українського промислу, куплені ціною руїною українського сільського господарства. Ілюстрація більшовицьких досягнень на Україні висловлена в рублях, що так часто міняють свою вартість, не дає взагалі ніякого поняття про дійсні відносини.

Найбільше більшовики хваляться Донбасом. Там заведено, мовляв, найновіші технічні прилади й урядження в копальнях вугля, тоді, як його бракує навіть для залізниць, а деякі більшовицькі установи опалюють лише двічі на тиждень. А що населення терпить від зимна, то цим уряд клопочеться дуже мало.

У 1913 році відливали 2,9 міліонів тон чавуну, а в 1932 аж 5,1 міліонів. Про його якість не будемо говорити; яким чином більшовицькі математики знають кількість річної продукції вже перед кінцем року — це вже їх справа. Зрештою, колись історію писали на основі гороскопів, але коли їм навіть повірити, то треба признати, що досягнення ці не дуже значні, особливо беручи під увагу збільшення населення за 20 років та ту обставину, що воно позбавлене довозу відповідних металевих виробів зпоза кордону.

Так-же стоїть справа і з іншими досягненнями. „Великий розмах осягнув розвиток хемічного промислу на Україні", пишуть „Ізвестія". Тимчасом мило зробилось для населення України недосяжним люксусом. Так само пишуть про розвиток легкого українського промислу зокрема вовняного, трикотажного, кравецького і шевського. А недавно мені довелося розмовляти з одним швайцарським інжинієром, що в складі екскурсії „Інтуриста" відвідав між іншим Харків та Київ, і той оповідав мені, що порядно одягнені там хіба військові та урядовці. Туристи були одягнені звичайно, по подорожньому, але в Київі пробували пальцями їх одяги, як дикуни торкають здивовано шкіру білих мандрівників, та подивляли недосяжну якість европейських черевиків.

Щодо хліборобства, то „Ізвестія" хваляться з нагоди ювилею лише головно переведенням колективізації та поширенням площі засіву: ніяких порівнянь кількости зібраного збіжа ані з 1913 ані з якимсь іншим роком з добре зрозумілих причин нема. З тих-же самих причин нема ніяких відомостей відносно ювилею п'ятнацятилітнього нищення худоби та цілого добробуту українського селянства.

Але дійсного стану сучасних відносин на Україні не спромоглися затерти і самі писаки з московського центрального органу, який при кінці врочистої передової пише: „УСРР зустрічає своє п'ятнацятиліття величезними перемогами на фронті соціялістичного будівництва, але поруч з тим ми маємо на Україні низку непереборних прорівів, як по лінії промислу так і особливо по лінії головніших хліборобських кампаній. Серед цього полишення позаду особливо не можна дозволити запізнення республики по лінії збору збіжа. До цього часу на Україні не зломано саботажу куркулів, досі ще багато колгоспів та радгоспів, районів, областей (особливо Дніпропетровська та Одеська) та й сама республика в цілому не спромоглись, користуючись досвідом боротьби за збіжа тисяч передових колгоспів України по більшовицьки виконати плян збору збіжа. У цьому полишенні позаду особливо ролю грають радгоспи, які не змобілізували всіх сил на ліквідування прориву в темпах молочення та здавання збіжа".

Для комуністичної партії більшовиків України ювилей припав справді на дуже сумний час. Число 520.804 комуністів на 40 міліонів населення України справді не багато, особливо, коли взяти під увагу, що крім українських яничарів між ними „комуністами" є багато москалів і жидів; число комуністів українців не творить у всякому разі й одного відсотку населення України; але й цю частину відсотку поважно зменшує чистка партії та редукція радянських урядовців. Пасивний опір все більше ширіться й у партійному апараті на Україні, бо й комуністи бояться лишитися цілком без хліба, а пасивний опір населення чимраз більше зростає.

Коли „Ізвестія" запевняють, що радянська влада устаткувалася на Україні на завжди, то вони очевидно дуже помиляються.

М. Данько.

„Вспулжиє" на звалищах українських шкіл...

Короткий зміст промови посла Д. Великановича на бюджетовій комісії сойму, при розгляді бюджету міністерства освіти 23. ц. м.

НІ ОДНОЇ СПРАВИ УРЯД НЕ ПОЛАГОДИВ.

Стверджую, що ні одної справи української культури, про яку я казав тут минулого року, уряд не розглянув і не полагодив. Що більше, 1932-ий рік приніс нам нові докази, що крім слів панове для нас не маєте нічого більше. Нині забираю слово тільки для предложення характеристичних матеріялів до історії польсько-українських відносин, без надії, що скоро наступить зміна на краще. Декілька прикладів:

1) освітню фундацію „Народній Дім" замість віддати під кураторійну управу україн-

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ МЕДИКІВ не відбудуться.

ських освітніх установ і тим самим дати змогу користати з неї всьому українському народові, якого жертвами фундація повстала, офіціяльні чинники зробили політичним засобом для дошкулювання українському громадянству. Майно віддали в руки одиниць, які довели до матеріяльної руїни та інтервенції суду через задовження на суму 2-х міліонів золотих.

2) Кожного року домагаємося справедливого трактування нашої академічної молоді, яку повинні приймати на університет у пропорціональному відношенню до числа українського населення в Польщі. З року на рік цей стан щораз гіршний, бо через високі оплати і політику університетських чинників, а головно фахових факультетів (як медицина, ветеринарія і техніка) наша молодь позбавлена можности вищої освіти. Ще гірше діється по скінченню студій, бо щойно тоді молодий чоловік по довголітній праці не допущений виконувати свого звання, марніє і попадає в розпуку.

3) Ми домагалися, щоби по всіх школах термін „український" був офіціяльно признаний. Цього не зроблено, а доведено, що польське вчительство, інспектори і духовенство слово „український" заїло поборюють і допускаються у школі образи нашої нації.

4) Наша вимога впробувати прегарний дітячий журнал „Світ Дитини" від кількох літ не задовольнена тому, що треба нашій дітворі накинути анальогічні польські журнали. До шкільних бібліотек не допускають поважніших українських творів, а завалюється їх дрібничками, або польською україножерною літературою у роді „Огнем і мечем".

5) У справах українського учительства предкладав я кілька місяців тому меморіял безпосередньо п. міністрові, та на жаль безуспішно. Під покришкою устійнювання учительських етатів усунули нам передовсім з Волині майже всіх українців-учителів галичан. На основі розпорядку міністра заборонено приймати учительських кандидатів з чужих територій. Наслідком того розпорядку на терені львівської території українські кандидати не можуть дістати посади, бо

їх місця заняли вже вчителі поляки, які не знають української мови, а до інших кураторій наші кандидати не мають уже доступу.

6) До шкільної адміністрації не допускають громадянського чинника, а тим менш українців. Інспектора-українця у львівській кураторії нема ні одного, а в міністерстві освіти також нема ні одного українця. Є комісії для шкільних програм і підручників, створено державну раду виховання, але для представника українського народу там нема місця.

7) Не даєте ніяких субвенцій на будову шкіл по наших селах. Не даєте ніякої помочі нашому приватному шкільництву, навпаки робите йому щораз нові труднощі.

ТРИ ПОТРЯСАЮЧІ СПРАВИ.

Три справи потрясли глибоко наше населення: а) новий шкільний устрій, б) молитви, в) плебісцит за українську мову навчання.

Від 1920 р. наш стан посідання у шкільництві в прискореному темпі маліє. Скасовано українські катедри на львівському університеті. Майже зовсім знищено народне шкільництво, знищено шкільну автономію. Шкільними підручниками в українській мові влада не цікавиться. Зате у польських підручниках, як напр. історія Польщі Левицького є уступи, які ображують український нарід. Число українського вчительства маліє через усування старих сил і непринимання нових учительських кандидатів українців. Промовець наводить характеристичні конкретні приклади, як повітові інспектори виризають з посад вчителів-українців.

Закон Грабського з р. 1924 переводить руїну українського шкільництва значно скорше, ніж він сам сподівався. Пані посолка Яворська в мин. році переконувала нас, що утраквізм є найкращий для витворення українсько-польського співжиття. Однак цікаво, що те „спудниче" витворюється на трупах українських шкіл.

Дальше обговорює промовець новий шкільний закон, втрати, які поніс український нарід у середньому шкільництві, та труднощі, які виходять при виконуванню цього закона супроти приватних шкіл. Дальше стверджує, що уряд не задумує зовсім отворити хочби одну фахову українську середню школу. Бажали би ми знати, які наміри має міністр в організуванню ліцею для української дітвори.

ДЕ УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ?!

Зголосив уряд законопроект про академічні школи. Однак про справу оснування українського університету у Львові всупереч законові з р. 1922 царює глуха мовчанка. З притиском мушу підчеркнути, що 20 проц. громадян української народности в Польщі виконує законні обовязки в державі, але від держави нічого не дістає. Від громадян українців жадають льояльности, але уряд супроти українців тої льояльности не признає.

Дальше подає кілька примірів про шкідливість нового закону в практичному застосуванню до нашого приватного шкільництва, про шикани тернопільського воєвідства в справі шкільних домівок, а навіть діточих садків, та вказує на величезні труднощі при організуванню приватного шкільництва на підставі нового закону. Дальше оповідає про хрестний шлях учительства та наводить приклади, як м. і. різні староства інтерпретують закон, що вимагає від учителя „опінію льояльности" від адміністраційних чинників. Зокрема торкається промовець справи звільнення посла Артемюка у Бересті, який вже вчить 17 літ та якого тепер наразі позбавлено засобів до життя. Львівська кураторія накидує українським школам чужі учительські сили, але рівночасно забороняє приймати жидівські діти.

МОЛИТВИ І П. ҐАДОМСЬКИЙ.

Дальше обговорює відому справу зловживань польського учительства в ділянці шкільних молитов у народніх школах. Ставить вимогу, щоби міністр перевірив, кому залежало на викликанню тої молитовної справи і яка ціль була в цьому.

Вкінці найдовше задержується над справою останнього плебісциту на українських територіях. Обговорює поодинокі зловживання всіх польських чинників, як учителів, війтів, поліції, а на останку відомий розпорядок львівського куратора про нотаріяльні уповноважнення для тих, що доручають декларації. З пресового спростування п. Ґадомського виходить, що або куратор Ґадомський не послухав п. міністра і свого розпорядку не відкликав, або ділав в порозумінні з міністерством. Не маємо надії, щоби п. міністр витягнув службові консеквенції до львівського куратора, та його дорадників референтів і зробив кінець подібним зловживанням на будуче.

СКУПА ВІДПОВІДЬ МІНІСТРА.

На промову пос. **Великановича** відповів міністр тільки у двох справах, а саме: у справі молитов і плебісциту. Він заявив таке: „Щодо шкіл національних меншин, то випадок з молитвою полягає на непорозумінню. Внаслідок відпустки урядовців наступив недогляд. Виключене можливість в Польщі, щоби дитина не могла молитися в своїй батьківській мові. Щодо плебісциту на терені львівської кураторії, то стверджує, що **розпорядок куратора був неслушний і міністерство його відкликало**" На оклик п. Великановича, що куратор це злегковажив, міністр заявив, що „цю справу вияснить". Тільки й усього про українське шкільництво й українську культуру у Польщі...

Церковні матеріяли брокати на фелони, фрезлі, гальони, учисти, також всілякі матеріяли для потреб церковних і літургічних — а також осінні новини у вовнах і шовку на плащі і дамські сукні поручає фірма

АДОЛЬФ АВЕРБАХ. Львів, Ринок ч. 20, телеф. 7-54. Рік заснування 1890.

Хліборобські внески Українського Клюбу.

Дня 21. І. ц. р. відбулося засідання земельної комісії сойму, на якій найшлись 4 внески Українського Клюбу — а саме: 1) у справі заборонення границь на імпорт до Польщі збіжа, ряжу і товщів, 2) кредиту на штучні погної для гірських околиць львівського і станиславівського воєвідства, 3) про кооперативні згони худоби на селі, 4) у справі відложення рільників.

Перші два внески референтував пос. **Тершаковець**. Щодо першого внеску вказав референт, що його Клюб ще в 1930 р., лякаючись сильної знижки цін на господарські продукти, зголосив до міністерства хліборобства цілу низку дезидератів, прохаючи передусім не допустити до краю цілого ряду рільної і звірячої продукції. М-ство хліборобства поставилось тоді до тих бажань неприхильно, але життя примусило уряд, що він сам дещо із тодішніх українських дезидератів вже зреалізував, з тою різницею, що — запізно. Промовець вичисляє подрібно ті хліборобські продукти, які страшне втратили на цінї через зовсім зайвий імпорт зза кордону.

Навіть у минулому році, коли уряд, ідучи за домаганнями різних соймових внесків у справах ввозу та бажань господарських організацій, у великій частині обмежив ввіз тих продуктів до краю, то всеж і в цьому році ввезено до краю до дня 1. листопада 1932. досить велике число земельних і звірячих продуктів та їх перетворів. Збіжа, муки, висівків і ряжу, рільничих товщів, масла і бриндзі, лоїв, живих свиней і поросят, — разом того краму й живого товару ввезено на загальну суму 45,228.000 зол.

Референт поставив домагання на найдальше обмеження ввозу вище наведених продуктів що спричинить підвишку рільних цін і звірячих продуктів внутрі краю.

Представник м-ства рільництва признав, що внесок Українського Клюбу є доцільний і узасаднений, однак його постулати вже сам уряд частинно реалізує, або буде старатися зреалізувати. Зате представник м-ства промислу і торговлі заявив, що ввіз ряжу до краю є в інтересі загальної розбудови пристані в Ґдині і її лущарні та що не може згодитись на обмеження імпорту ряжу. (Лущарня ряжу є приватною акційною спілкою).

За внеском заявилося 9 голосів проти 12 ІПС здержалося від голосування. Проти внеску голосувало тільки ББ.

Потім пос. **Тершаковець** референтував 2-й внесок про кредити на погної. Тому, що гірське населення внімково таке зубожіле, що не то, що не має защо закупити нових погноїв на весняні засіви 1933 р., але ще довжне за погної з 1931/32 р., Клюб домагається помочі у формі довгорічинцевого і низькопроцентового кредиту, котрий гірське населення української народности повинно одержати за посередництвом у-

НОВА Й ЗНАЧНА ЗНИЖКА ЦІН
у фабричній складниці мила і свічок
„В А Ш Е О Ч К О"
Львів, Галицька ч. 1, ріг Ринку
всілякого рода мило та господарські предмети, першорядної якости у великім виборі. 2-22

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 29. СІЧНЯ 1933.

П. КАЛЕН.

Новий Рік у Данії.

Стеге на Меені, 2. січня 1933.

Замість планованих трьох днів довелося у Марібо пробути цілий тиждень. На те воно Данія! Зложити візиту чотирьом родинам не вдасться так скоро. Ялинка, чоколяда, кава і товариство у знайомих пп. Гагеманів в останній вечір... Щойно в суботу рано перед Новим Роком покидаємо Марібо.

Автом (тут називають його коротко „біль", бо так вирішили колись у приватному плебісциті), разом з п. Гагеманом їдемо до двірця. „Лольланд-Експрес" прийшов із Наккова коло пів девятої. Ще кілька хвилин і ми розстаємося на невідомий час...

У поїзді мало людей. Кількох селян жваво дебатує над прикрим станом данського сільського господарства. „Автаркія" дає себе сильно відчути!... Десять хвилин рівними полями (найвищі „гори" на Лольланді мають тільки до 28 метрів над морем) їдемо до Саксскебінга. Це також старовинне місто, де мешкає трохи понад 2000 людей. Цукроварня домінує. А далі до Нікебінга вже переліски і горби, — немов перехід до Фальстера, який відділено від Лольланда призналом „Гульдборгсунд" („Пролив Золотого Замку"). Довгі — залізничний і позвійний електричний — мости лучать оба острови. Понад 200 метрів греблею і сорок метрів над водою.

Нікебінг-Фальстер може тут сміливо славитися як „велике" місто. Воно має 14.000 мешканців. Його початки сягають до XI. ст. Ще за сербо-лужицьких часів стояв тут доступний замок. А перед двома століттями — сім літ після сумної Полтави — перебував тут Петро Московський. Останні Романови в 1898 відбудували його дім. Ця памятка наслідника Івана Грізного і попередника Сталіна тепер є окружним музеєм.

Ледви встигаємо оглянутися по місті, як надходить поїзд, що має нас відвезти до найстаршого купецького міста на Фальстері, Стуббекебінга. У ньому живе понад 2000 душ. Доброї пів години вється залізниця на схід і північ поміж ріжними селами. Тут ще помітніше краєвид міняється з одноманітно-рівного, немов десь на Київщині, на перерізно-підвищений, немов наше Поділля.

Молодий данець розпізнає чужинця й радо оповідає про свою батьківщину та пояснює її відмінність від інших европейських країв.

— Уявіть собі мою подорож з Оргуса на Юлянді, де я вчуся, до моїх батьків у Нікебінзі на Фальстері! Віддаль може 200 кільометрів, а я мушу аж девять разів пересідати з поїзду на корабель...

Ще не скінчив, як ми приїздимо. Коло самого двірця пристань. „Гренсунд" („Зелена Протока") перед нами. За нею Меен, один із найкращих островів Данії з його крейдяними скелями та його плодючою землею.

Майже годину чекати на черговий пароплав.

*

Є що оповідати про Данію. Вона всім відома, але її мало хто знає.

Це одинока країна світу, яка без війни найкраще виграла війну. Її територія зросла після миру 1919 р. на 10 відсотків. Замість округло 39.000 кв. км., що їх ми подали у допису з Марібо („Різдво в Данії", „Діло" ч. 6), Данія збільшилася до 43.000 кв. км. Це одно з небагатьох справедливих рішень у Версалю, бо ним направили кривду 1864 р., коли „Сендер-Юлянд" або „Шлезвіг" по німецьки завоювала Німеччина.

Хоч і збільшена, але всеж на 20 відсотків менша від галицької землі, Данія буквально роздріблена на шматки і шматочки. Ми згадували попереднього разу про 150 островів. Це тільки головні, з яких коло 100 має постійних мешканців. Усього Данія має аж 525 шматків землі розкинених між Балтійським і Північним морями та частинно (Феройські Острови) на Атлянтику. До властивого континенту Европи належить тільки півострів Юлянд.

Аби краще уявити собі данську територію, згадаймо, що її кордон суходолом має тільки 65 кільометрів, а її береги округло 7500 кільометрів! Колиб узяти цілу данську землю і зложити з неї квадрат, то межа-побережжа такого теоретичного квадрату мало перевищилаб 300 км.

І ось така країна з гордістю оглядається на велику історію, високу культуру та цивілізацію!

(Продовження буде.)

українських кредитових кооператив. Тому внесок жадає від уряду негайної помочі в формі кредиту щонайменше 200.000 зол. Проти внеску забрався представник Клюбу ББ. Внесок голосами ББ. провалився.

Дня 25. січня ц. р. на засіданні земельної комісії обговорювали дальші два внески Українського Клюбу, а саме про кооперативні згони худоби і безріг та про віддовження рільників, власників дрібних господарств.

Перший внесок референував **пос. Луцький.** Відповідаючи представникові м-ства рільництва на його заміти, що вийшов обіжник, що адміністраційна влада в кожнім випадку має давати дозвіл на подібні згони худоби, пос. Тершаковець звернув увагу на високі торгові оплати за згін худоби на міських торговицях, через що міста нерадо дають такі дозволи..

Другий внесок про віддовження рільників референував **пос. Тершаковець.** Ціллю внеску Українського Клюбу є доповнити прогалини розпорядку Президента Річипосполитої з дня 23. серпня 1932 р. про створення роземчих урядів для кредитових справ дрібної земельної власности, а саме, щоби кошти, получені з утворенням і утриманням роземчого уряду, несли по половині тимчасова повітова управа і державний скарб. Дальше, щоби терміни сплати, належних вже платностей замість 3-х літ розложити на 10 літ.

Після обширного, докладного фахового реферату забрав голос представник м-ства рільництва, признаючи, що урядовий розпорядок чесовний, але уряд — мовляв — випрацьовує новий проект нормування сплати довгів дрібних господарств.

З огляду на цю заяву референт згодився відложити полагодження справи до спільного обговорення внесків.

—o—

Після кривавих подій в Дрездені.

БЕРЛІН, 27. I. ПАТ. Кривавi сутички поліції з комуністами в Дрездені на комуністичному вічу відбилися сильним відгомоном в цілій публичній опінії. Свідчить про це комунікат, що заповідає оголошення виїмкового стану. Правицева преса домагається закриття ком. партії, спираючись на вислідах слідства, яке ствердило вину комуністів. В саському соймі комуністи і соціял-демократи внесли інтерпеляцію в справі подій. Комуністи твердять рішучо, що перші стріли впали від поліції, вказуючи на недостачу ранених серед поліцаїв. Міністр внутрішніх справ боронив поліцію, запевнюючи, що вона діяла у власній обороні. На знак протесту робітники більших промислових заведень розпочали маніфестаційний страйк.

—o—

Поголоска про Гітлєра.

БЕРЛІН, 27. I. ПАТ. Пізним вечором появився лівофіц. комунікат, який стверджує, що всупереч поголоскам про намірену димісію Шлайхера зі становища канцлєра, він зовсім не думає уступати. На конвенті сеніорів державний підсекр. Планк заждає іменем канцлєра, щоби партії заняли становище супроти уряду. Вечором почали кружити версії, що Гітлєр зрезигнував з опору й згодився на участь націонал-соціялістів у президіяльному уряді.

—o—

Радянський бюджет.

МОСКВА, 27. I. ПАТ. На засіданні ЦКВ Радянського Союзу комісар фінансів Гринько зреферував бюджет на 1933 р., що замикається цифрою 34.600 міліонів рублів по стороні доходів і 33.500 міліонів по стороні видатків. Видатки на військо побільшені на 230 міл. рублів, або на 19 проц. в порівнанні з минулим роком. Тепер сума цього ресорту досягла 1440 міл.

—o—

Форд закрив свою фабрику.

НЮ-ЙОРК, 27. I. ПАТ. Велику сензацію викликала тут вістка з Дітройт, що управа заведень Форда закрила нагло на необмежений час всі відділи своєї фабрики самоходів. Сто тисяч робітників осталося без праці. Конфлікт повстав наслідком того, що робітники одного відділу фабрики покинули працю, не годячись на обниження платень.

—o—

Бора в Трієсті.

ТРІЄСТ, 27. I. ПАТ. Від кількох днів панує тут незвичайно сильний вітер бора, якого швидкість доходить до 130 км. на годину. Наслідком бори багато кораблів не може причалити до пристані. На вулицях міста протягнули шнури, щоб улекшити рух прохожим. Вихор кинув багато осіб що находилися на вулицях, об землю та инші наслідком чого вони сильно потовкли.

Сотворене для одної дистинґованої дами.

Одна світова дама бажала собі, щоби зробити виключно для неї нове спеціяльне мило. Це „приватне мило" не лише подобалося їй надзвичайно, але виказало знамениті косметичні прикмети. Її делікатна цера стала ще чистіша і гарніша. Отже розказала про своє відкриття серед знайомих. Було це необережне, бо всі почали допоминатись за ним. І тепер — за окремим її дозволом — мило це продукують без жадних змін для всіх.

Незвичайно делікатні цитринові олійки надають цему милу визначні косметичні прикмети.

ELIDA CITRON »Special« 80 Gr.

Витягнута оригінальна форма надзвичайно вигідна до вживку

Як господарять москвофіли.

До чого довела народні установи невідповідальна господарка москвофільських провідників.

V.

„РУССКІЙ РЕВІЗІЙНИЙ СОЮЗ".

Цей Союз, що має обєднувати всі „русскі" кооперативи в краю, має **ок. 220 членів-кооператив** (РСУК обєднує, як відомо, понад 3.000 членів). Одначе стан тих „русских" кооператив **просто трагічний,** бо з них тільки 2 (словами: дві) активні! Решта, себто буквально всі — є кооперативами пасивними, а багато з них є **просто розсадниками не кооперативної ідеї, а деморалізації,** яку ведуть кооперативні управи на місцях, зробивши собі з тих кооператив джерело наживи. Контроля тих членів-кооператив з централі є — делікатно кажучи — **невистарчаюча,** чому годі дивуватися, коли зважити, що директор „Русского Ревіз. Союзу" **К. Ганасевич** виїздить собі що року за гроші тогож Союзу на студії до Познаня (так студіює вже три роки!), а до Львова вертає тільки на свята і на ферії. Тепер матеріяльний стан „Р. Р. С." дуже тяжкий і він не має грошей навіть ревізорам на дорогу; не помогли ні редукції персоналу, ні знижка платень, ні заходи дістати субвенції з Нар. Дому чи від польського уряду. Нині **„Р. Р. С." не має вже чим оплатити урядовців, його ситуація просто безвиглядна.** Також управу **„Р. Р. С." зеднав собі ком. Бачинський** і то обіцянкою, що внеднає для нього 5.000 зол. одноразової субвенції від уряду. „Сума" 5.000 зол. і то тільки обіцянка панам з управи „Р. Р. С.", найкраще вказує, в якому положенні опинилася та установа.

VI.

„РУССКІЙ ПРИЮТ".

Ця установа, що має давати захист студіюючій молоді, має **дві каменици при вул. Личаківській ч. 111 і 113.** Ще три роки тому „Русскій Приют" не мав ні сотика довгу; **нині він вже також поважно задовжений.** Завідував домами: ем. радн. дир. скарбу **Рудавський,** що він зі всіми льокаторами непотрібні судові спори та видавав, не маючи на це права, „пособія" таким людям, що йому подобалися. Тепер председником „Русского Приюту" на місце емер. учит. Павенцького А. є д-р Кметик, а завідує домами еміґрант Нахмазов.

VII.

„РУССКАЯ ШКОЛА".

Засноване перед кількома роками т-во „Русская Школа", якого головою є **о. проф. д-р Т. Мишковський,** появилося на світ **як мертвороджене дитя.** Можна тільки дивуватися, як „Русская Школа", не основавши ні одної школи і не проявивши взагалі **ніякої культурно-освітньої діяльности,** мала сміливість збирати в Америці при помочі Цебринського фонди на свої цілі. Багато він, що правда, для неї не зібрав, бо весь її маєток уже разом зі збірками в Галичині не перевищає суми **двох тисяч долярів.** Усі ті гроші „добре і певно" удьоковано в „Защиті Земли"..

VIII.

„ГАЛ.-РУССКАЯ МАТИЦА".

І це товариство, що колись розвивало доволі живу наукову діяльність, **а нині є цілком мертве,** не маючи припливу свіжих соків, попало в довги. Його **камениця при вул. Жовківській ч. 28** не приносить ніякого доходу, бо льокатори за виїмком одного не платять. Дивуємося, пощо це т-во ще взагалі існує і яка його справжня ціль...

IX.

„НАРОДНАЯ КОНТОРА", „РУССКІЙ ГОЛОС" І „ЗЕМЛЯ І ВОЛЯ".

Ті два тижневі органи т. зв. „Русскої Селянскої Організації", перший у російській мові для інтеліґенції, другий в українській для народу, **вегетують увесь час** через недостачу передплатників. До того як усюди, так і в „Народній Конторі" та в обох тих органчиках пригніздилося **більше людей, як їх треба.** Ще два роки тому було занятих в редакції „Р. Г." і „З. і В." та у спільній з ними „Нар. Конторі" аж 6 осіб. Ни ні є там 4 особи: **Сірко-Білинський, Яблонський, Марко та Продан.** З них Марко мав би вести політично-організаційну акцію на провінції та їздити як делеґат. В дійсности на провінції його майже не видно. Зате ходить він щоденно до всіх „русских обществ" на „приємну розмову", а найчастіше пересиджує в канцелярії Нар. Дому в очікуванні на дир. Слезюка, аби видобути від нього хочби жебрацьку допомогу на редакцію чи контору навіть в сумі 15—20 зол.!

Щодо редактора „Русск-ого Голос-у **Сірка Білинського** (псевдоніми: Каренін і Бо[illegible]ренко), то він пише у своїм органі „залежно від обставин": раз його статті цареславно-москвофільські, довший час були напів більшовицькі, якийсь час писав він в „українофільськім" дусі (коли звертається до митрополита Шептицького по субвенції!), а що якийсь час пише і в „польонофільськім дусі". В останньому часі він саме пропагує **„русско-польське обединання" для знищення українців** та від довшого часу ні словечком не згадує про „діяльність" М. Бачинського, хоч давніше оба органи „Р. С. О" його особу завзято поборювали. Таємниця того „завішення зброї", а навіть **тісного порозуміння**

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чекоряди
по участі у великих виборах сельконкурренційні роди металевої, молочної десертової чекоряди, як також різносортні карамельки і цукор. Не шумною рекламою, дарунками у вигляді льосів шостя, бонами і т. ін., але якістю значенними виробами приодержений в гарантованих чистих сирівцях хочемо здобувати признання найвищих вол, даючи одночасно своїм виробам конкурентні ціни.
Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

між п. Бачинським і Сірком-Білинським, дуже проста: грошева допомога першого для обох тих газет. Справа така, що довги за друк тих газет у Ставропігії зростали від числа до числа (тяжнево 900 зол.), а не було їх чим покрити (довги ці перейшли в листопаді м. р. суму 11.000 зол.). Тоді Бачинський скаптував собі зовсім легко обо пресові органи „Р. С. О." тим, що дав Сірковi-Білинському **вексель на 5.000 зол.** Таким чином **Бачинський купив собі і „Р. Г." і „З. і В.", і тимсамим цілу „Р. С. О." за розмірно дуже дешеву ціну** та має тепер спокій, бо в москвофільському таборі нема нині органу, який міг би виступити проти його господарки в „Нар. Домі" і проти всяких інших його ходів.

*

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

У вчорашньому (19) числі „Діла", в статті про **Ставропигійський Інститут** наслідком переложення точки в цифрі 40.000 зол. вийшла незрозуміла сума 400.00 зол. Дотичне речення має виглядати так: Сеніорат Ставропігії дав на ригунок „Защити Земли" казційні векселі на суму 40-000 зол.

Лист з Парагваю.

Редакція „Українського Емігранта" одержала з Парагваю такий допис:

Переживаємо такі часи в Парагваю, як ви переживали в 1914 році. Уже пять місяців триває війна між Парагваєм і Болівією. Хоч Парагвай має лише мілiон населення, бється успішно проти 4 з половиною мілiонів болівійців. Досі здобули парагвайці яких 20 фортів. Коли зачиналася війна, болівійці хвалилися, що до 24 години їх коні будуть пити воду з ріки Парагваю, а вони самі їздитимуть по вулицях парагвайської столиці Асунсіон. Це їм не вдалося. Винищили кілька тисяч своїх людей, винищили також Парагвай, який війни не хотів.

Емігрувати до Південної Америки тепер ніксму не можна радити. В ніодній республиці нема тепер добра. Скрізь ходять люди без роботи. Фабрики по більшій части закриті, бо нема збуту на товари. Залізних доріг ніодна південно американська республика не будує.

Парагвай може принять в свої межі два, а навіть і три мілiони людей. Але треба почекати аж покінчиться війна. Парагвай буде принимати таких людей, що схочуть осісти на землі і схочуть працювати. Землі є піддостатком і земля тут дуже добра під управу рижу, бавовни, кукурудзи, тютюну і винограду. Найкаще буде, коли наші емігранти будуть приїздити з родинами і осідати на кольоніях, як це роблять німці та італійці.

Клімат здоровий, хоч може і загарячий. Але це залежить, де хто забажає осісти, Ближче Аргентини, в департаменті Вілля Енкарнасіон є вже українські кольонії, заселені переважно емігрантами з Волині. Деякі з кольоністів вже доробляються і живеться їм не погано.

На поміч парагвайського уряду числити не можна, бо він не богатий. Але землю дає даром. Від земельного банку можна дістати насіння і знаряддя на догідні сплати, або за зворотом коштів в продуктах.

Фуерте Олімпо, 17. XI. 1932.

І. Падучак.

Ірляндські вибори.

ЛЬОНДОН, 27. І. ПАТ. На основі останніх звітів вислід виборів до ірляндського парляменту є такий: партія Де Валери добула 44 мандати, партія Косгрейва 26, центрум 4, незалежний лейбурист 1.

По широкому світі.

— Минулого тижня вмерло у великих англійських містах на грипу 1.589 осіб, з того в Льондоні 570.

— З приводу 74-их роковин уродин б. цісаря Вільгельма II. провід німецько-національної партії вислав до Дорн привітну телеграму.

— З нагоди побуту короля Олександра в Букарешті обговорювали справу створення безпосередньої залізничої комунікації між Румунією і Югославією.

АМЕРИКАНСЬКЕ ПИВО — 3-ПРОЦЕНТОВЕ.

Правна комісія сенату ухвалила проект закону, який позволяє продавати пиво й вино під умовинною, що ті напитки не матимуть більше алькоголю як 3.05 проц.

Колюмбійсько-перувіянський конфлікт у Союзі Народів.

ЖЕНЕВА, 27. І. ПАТ. Нинішне засідання Ради Союзу Народів виповнила дискусія на тему колюмбійсько-перувіянського конфлікту наслідком перувіянської окупації колюмбійського порту Летіція. Перу заперечує Колюмбії права до поліційної акції проти повстанців, грозячи, що це може довести до війни. Обсерваційний комітет запропонував Раді вислати дві депеші урядові Перу, які звернули би його увагу на обовязок не робити перепон поліційній акції влади проти повстанців, а колюмбійського уряду на конечність уникати перувіянської території.

Перувіянський делегат заявив, що тревалий мир можна зберегти тільки при ревізії істнуючих трактатів. Колюмбійський делегат підкреслив, що його уряд хоче привернути легальний стан, зазначуючи, що трактати треба шанувати. В тому дусі заявилися делегати польський і французький.

До Вп. Передплатників

Передплата на ЛЮТИЙ 5 зол.

Вчорашня передова стаття вияснила причину звишки передплати з 4·— зол. на 5·— зол. місячно. Просимо наших Впов. Передплатник в надсилати передплату на лютий і біжучі місяці по 5 зол., а тих, що вже вислали передплату просимо допонити рештуючу квоту.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

АНГЛІЯ ПРОТИ УПРАВИЛЬНЕННЯ ДОВГІВ.

ВАШИНГТОН, 27. І. ПАТ. Приїхав тут із Вормспрінгс, осідку през. Розевелта, один із його господарських дорадників, Моллі. Він переговорював із держ. секретарем Стімсоном. Стімсон сказав, що досі не вислали відповіди до Англії на її ноту. Всеж зачувати, що Стімсон зредагував уже відповідь і її завтробували обо президенти себто Гувер і Розевелт. Вони поручили вислати її до Льондону. В політичних колах думають, що британське меморандум рівняється відкиненню пропозиций управильнення справи довгів

ВІЛЬНА ТОРГОВЛЯ В СРСР.

У Москві оповістили розпорядок, підписаний Молотовом і Сталіном, який позволяє колектиавним господарствам, людям занятим у колхозах і самостійним селянам в околицях зах. Сьбірі, російських північних землях, Білоруси, Узбекістані, Туркменістані та Каракалпакії, які доставили приписану скількість збіжа за м. р., з вільної руки продавати збіже, яке їм остало.

—o—

ОХОРОНА НІМЕЦЬКОЇ МЕНШИНИ ЗА КОРДОНОМ.

БЕРЛІН, 27. І. ПАТ. Комісія закордонних справ райхстагу радила під проводом Фріка, в присутности Найрата, над справою охорони німецької меншини за кордоном. Урядовий комунікат підкреслює, що радили головно над німецьким шкільництвом у Польщі.

—o—

ЛИШЕ КРІГЕР ВИНЕН.

СТОКГОЛЬМ, 27. І. ПАТ. Головного контрольора рахунків концерну Крігер і Толь, Геніга, суд І. інстанції увільнив. Це тому, бо, як устійнили, відповідальність за ріжні неправильности в рахунках спадає особисто на Крігера, а не на Геніга, який не підозрівав, що ті операції мають характер проступку.

—o—

ПОЖЕЖА ДАНСЬКОГО КОРАБЛЯ.

ГАМБУРГ, 27. І. ПАТ. Велика пожежа данського корабля „Альсія", який привіз зі Сіяму копру й гуму, тревала два дні. Горіли в двох люках 4.000 мішків копри. Тому, що люки залила вода, корабель перехилився так дуже, що хвилями здавалося перевернеться.

—o—

МУРИНИ ПРОТИ БІЛИХ.

ПАРИЖ, 27. І. ПАТ. У Льоанді, столиці Анголі, португальської зах. Африки, поліційне слідство в справі кількох загадочних убивств, викрило ватагу муринів, що має на совісти чимало убивств людей. До ватаги належало 50 муринів. У відкритій поліцією мурінській криївці найшли стрю, якою мурини хотіли затроїти криниці в Льоанді, щоби витроїти білих

—o—

НОВИНКИ

— **Школа танців Т. Витвицького.** 7. лютого ц. р. в салі „Руського Касина" („Народн. Дім" Рутовського 22/II. пов.), телеф. 63-46, починається 2-ий курс модних танців (для молоді й старших), а також курс народніх танків. Вписи і інформації там-же в днях 31. І., 1. II. та 6. II. в год. 6—7.30 веч. і підчас лекцій. 1295 2-2

— **Українське студентство в роковини бою під Крутами.** Пригадуємо всім студентським організаціям і установам: II. Крвева Студентська Конференція вирішила, що „роковини геройської смерти українських студентів у бою під Крутами є від сьогодні українським усестудентським святом". Так як і попереднього року, в день 30. січня 1933 р. українське студентство вшанує память полеглих під Крутами товаришів одноденною голодівкою, від якої не сміє відмовитися ніодин студент, ні одна студентка. Гроші, заощаджені голодівкою, призначені на нар. цілі.

— **Оперетка в нашім театрі.** Весела оперетка „Мікадо", яку ставить у суботу попол. в год. 3-й у салі „Ріжнородностей" трупа артистів ім. І Тобілевича буде ведена не як досі ставили у нас оперетки, а дещо модернізована. Не тільки старій, але й молодь може скористати з цієї приємної та цікавої вистави.

— **Друга крамниця „Маслосоюзу" у Станиславові.** Громадянство Станиславова домагалося настирливо відчинення другої крамниці „Маслосоюзу" в околиці зал. двірця, аби в той спосіб могли користати й мешканці тої частини міста з першорядного набілу і загальновідомого найкращого масла тої установи. Тепер довідуємося з приємністю, що „Маслосоюз" сповнив це бажання і з днем 28. ц. м. відчинив другу свою крамницю у Станиславові при вул. Третього Мая ч. 32. Віримо, що громадянство Станиславова поставиться з довірям до цього почину і підтримає нову крамницю „Маслосоюзу" так, як вона на це заслуговує.

— **Т-во українських студентів-католиків „Обнова"** повідомляє своїх членів, що чергові сходини членів відбудуться в неділю, 29. ц. м. в год. 10. в домівці Т-ва. — **Видід.**

— **Союз пластиків у Львові.** На основі рішення загальних зборів мистців-пластиків у Львові повстав професійний Союз мистців-пластиків як експозитура межимістового професійного Союзу мистців-пластиків у Польщі. Головою союзу став Андрій Пронашко, заступником інж. З Гарлянд і Л. Лілле, секретарем Макс. Фаєррінг скарбником Р. Сельський. Завданням союзу боронити професійні й матеріяльні інтереси мистців-пластиків, уладжувати вистави в краю та заграницею і культивувати товариське життя. Секретаріят союзу: Львів, вул. Тарновського 9/II. пов.

— **В Українському Науковому Інституті в Берліні** вигодосив 27. ц. м. артист-маляр Роберт Лисевський виклад на тему „Мистецьку творчість Петра Холодного"

СЕЛЯНИ МОЖУТЬ ЗНОВУ ПРИВОЗИТИ ДРОВА НА ПРОДАЖ.

На днях львівський магістрат видав був розпорядок, яким заборонював селянам привозити дрова на продаж. Тепер відкликав цей розпорядок, тому селяни спокійно й далі можуть привозити дрова і їх тут продавати.

ЯПОНІЯ ВИСТУПИЛА З ЛІГИ НАЦІЙ.

„Юнайтед Прес" повідомляє з Токіо, що японський кабінет ухвалив постанову, що Японія виступає з Ліги Націй. Сталося це наслідком неприхильного для Японії рапорту Літона та в звязку з нарадами комітету 19-х, якого тези Японія не хотіла приняти. В звязку з виступом Японії з Ліги Націй мусить загостритися манчурський конфлікт.

ОБВИНУВАЧУЮТЬ 45 АПТИКАРІВ.

ШРІХ, 27. І. ПАТ. У Ціріху викрили велику аферу торговлі наркотиками. 45 аптикарів обвинувачують у цьому, що видавали наркотики на неважні або сфальшовані рецепти.

ВІДНАЙШЛИ ЗАЛОГУ ПОТОНУВШОГО КОРАБЛЯ.

МОСКВА, 27. І. ПАТ. Рятункова експедиція віднайшла 8 людей зі залоги корабля „Альбатрос", що в грудні м. р. затонув у Карському Морі. Доля решти залоги невідома. Її шукають.

УНІВЕР. ІНСПЕКТОР ОБВИНУВАЧЕНИЙ В ДЕРЖ. ЗРАДІ.

ГАМБУРҐ, 27. І. ПАТ. Велику сенсацію викликало в Ґетінґені арештування адміністраційного інспектора тамошнього університету. Його обвинувачують у державній зраді.

ЛЮТУЮТЬ ПОШЕСТИ.

ЕССЕН, 27. І. ПАТ. У Надренії поширюється загально пошесть грипи, що часто кінчається смертю. В окрузі Зіґбурґ нездужає на ґрипу 50 відс. населення. У містах Дортмунд, Кельн і Ґальвенкірхен зачинили всі школи. В місцевості Феттер померло останніми часами 7 осіб. Крім грипи в Надренії поширюється й дифтерія. Останніми днями померло кілька осіб на цю недугу.

ФРАНКФУРТ н. М., 27. І. ПАТ. Наслідком грипи 8 шкіл зачинили зовсім. Крім того замкнули 100 кляс в інших школах.

„БЕЗПРИЮТНІ" НЕВІДКЛИЧНО ЩЕ ТІЛЬКИ КІЛЬКА ДНІВ **Фільма, про яку говорить цілий світ.** Отже не зволікайте, але користайте з останньої нагоди. Ціни місць від 50 сот. до 2 зол. — на всі сеанси. В суботу і неділю сеанс вистави в год. 10-й Кіно „АТЛЯНТІК"

— **35-ліття станиславівського „Бояна".** В суботу, 4. лютого ц. р. станиславівський „Боян" святкуватиме свій 35-літній ювилей. В цей день відбудеться в салі „Сокола" святочний концерт, на якому крім станиславівського „Бояна" виступлять „Боян" зі Львова і Коломиї та муж. хор „Думка". На концерті побіч цілого ряду знаменитих композицій буде виконаний злученими хорами твір композитора В. Барвінського: „О чаша тугі, наша пісне"... (до слів С. Черкасенка), присвячений станиславівському „Баянові" з нагоди його ювилею. Хорами будуть диригувати проф. М. Колесса зі Львова, проф. І. Смоляницький, проф. І. Недільський, проф. Я. Барнич і мгр. Л. Крушельницький. Фортепіяновий дотвір спочиватиме в руках: дир. В. Барвінського і проф. д-ра Б. Кудрика зі Львова та піяністок: Ірени Ліськевичівної й Тетяни Лепківної. Після концерту відбудеться комерс в салях „Сокола". Привітн на це свято висилати на руки голови „Бояна", проф. Миколи Лепкого (вул. 3. Мая 40).

— **Мороз заломився.** Ніч на 26. ц. м. була переломова в сибірській стужі, яка панувала від двох тижнів над Европою. Температура в Польщі впала тоді в деяких сторонах (Сарни) до — 35°, а знад балтійських портів наспіла вістка, що море замерзло. Однак вже на протязі передполудня температура почала підноситися і в полудне термометер у Львові показував уже — 12°. Під вечір температура почала знову спадати, але не багато, бо в пятницю ранком було — 15°. В кожному разі мороз рішучо заломився, бо надтягнув західний вітер, що підніс температуру над цілою европейською територією.

— **Гостре стріляння артилерії.** 15-го лютого відбудеться гостре стрілання артилерії на боєвій стрільниці в Замарстинові з напрямом стрілів зі Збоїськ на Бруховичі. З огляду на загрожуючу небезпеку здержать цього дня всякий рух осіб і звірят на терені боевої стрільниці Замарстинів від год. 7-ої до 14-ої. Здовж небезпечної території стоятимуть військові стійки, які не дозволятимуть ступати на загрожений терен. До тих заряджень треба безоглядно приноровлюватися.

— **Виплата підмог для умовних безробітних.** Міністр суспільної опіки затвердив внесення урядового комісаря ЗУПУ у Львові д-ра Стесловича на скреслення арт. 47 того заведення, наслідком чого час побирання підмог для безробітних умовних службовців зредуковано до 6 місяців. Тому що підмоговий фонд вичерпаний міністр затвердив внесення на затягнення позички з емеритального фонду. Наслідком того почали виплачувати безробітним умовим службовцям решту підмог (три четвертини) за місяць грудень м. р. Крім того западе рішення в справі виплати підмог за місяць січень ц. р.

— **Ще один кандидат на воєводу.** У Варшаві кружила вчора поголоска, що президент міста Кракова полк. Беліна-Пражмовський буде іменований в найближчому часі львівським воєводою. На цьому становищі має дістати спеціяльні широкі повновласти.

— **Пожежа в „Бібльосі".** В домі „Бібльосу" при вул. Японській ч. 7. у Львові вибухла пожежа в приватнім мешканні. Пожежна сторожа вогонь швидко вгасила.

— **Загадочний вмерлець.** На поли коло села Козичі пов. Львів найшли трупа невідомої молодої дівчини, що лежала там уже кілька тижнів. Заходить підозріння, що то якась божевільна та що вона замерзла.

— **Памятник для Робінсона.** У місті Ґуль підготовляють будову памятника у честь Робінсона Крузо. Відомо, що в повісті Дефо вибрався Робінсон у морську подорож з міста Ґуль. Памятник зображуватиме Робінсона таким, яким знаємо його із давніх ілюстрацій: у звіриних шкурах, із рушницею і зі своїм червоношкірим товаришем „Пятачком".

— **Книжка жінки американського президента.** Небавком вийде у Ню-Йорку книжка жінки нового американського президента Рузвельта п. з. „Що жіноцтво може осягнути". Авторка хоче змалювати становище жіноцтва в Америці і вказати практичні способи, якими американки можуть у добі кризи дати собі раду із теперішньою кризою.

— **Відзначення французької шпигунки.** Велике враження в цілій Франції викликало відзначення орденом гонорової легії пані Кромптон, яка під псевдонімом Марти Рішар відограла в часі світової війни визначну шпигунську ролю. Є це перша шпигунка, відзначена найвищим орденом французької республики за надзвичайну прислугу, яку зробила з патріотизму. На початку війни вона маючи іспит пільота, запропонувала французькому урядові організування летунської лінії на службі французької армії. Коли цей проект відкинули, а її чоловік упав на фронті, Марта Рішар удалася з доручення французької розвідки до Мадриду, де відограла велику ролю як приятелька і співробітниця керівника німецької розвідки. Здобувши повне його довіря, передавала французам цінні воєнні інформації, які відвернули неодну велику небезпеку від Франції.

— **Ще про більшовицького агента у Ватикані.** У звязку з поданою вчора звісткою про о. Ал. Давбнера, що відограв загадочну ролю у Ватикані і втік до більшовиків, довідуємося з певного джерела, що він не був особистим секретарем архиепископа Д'Ербіні, предсідника комісії pro Russia, тільки працював в орієнтальному інституті в Римі. Слід зазначити, що згадана вістка облетіла вже европейську пресу.

— **„Крі-крі" або колишне „йо-йо".** В роках 1878—1879 опанувала була людство подібна „манія" як тепер „йойо". Але тоді звалася та забавка „крі-крі". Була це 5 цм. довга, на зелено помальована цинова жабка. Під сподом була вложена в ту жабку сталева, 1-цм. широка листовка, виставаюча дещо на верх. Коли її було потиснути до долу, то вона потім назад вертала до свого положення і видавала звук, подібний до „крі-крі". Ту жабку носили люди в руці або в кишени, а йдучи попри когось другого (зособа хлопець коло дівчини) крікали нею що-сили, на що із чужої кишені чи жмені виходила відповідь: „крі-крі". Була це знаменита спроба, зближення до другої особи. В тих часах і в Парижі і у Відні і у Львові крікало всьо, що було. Причиною повстання цієї забавки було правдоподібно ось що: Власне кілька років перед тим вийшли були з моди широкі жіночі кринолїни, до котрих уживано сталеві тонкі обручі, так зв. „стальки". Коли та мода скінчилася, лишились фабрикантам великі запаси тих стальок, яких до інших цілей годі було ужити. Отже хтось піддав тим фабрикантам думку робити з них „крі-крі". І добре на тім вийшли, бо та забавка розійшлася в міліонах примірників. Славний в тих часах комік Фішер, актор львівського театру, написав був з тої нагоди навіть одноактівку п. з. „Крі-крі", в якій представив, як одного старого кавалєра-бюрократа Гутшенріттера, що залицявся до молодої панночки, а був дуже нервовий — при помочі „крі-крі" висадив молодший суперник із сідла.

— **Задатковану салю в Ремісничій Палаті** при Стрілецькій площі ч. 8 на „Традиційну Маланку", яка з відомих причин не могла відбутися, використаємо на „Дитячу забаву". Забава з ріжними продукціями відбудеться в неділю 12 лютого ц. р. в год. 3 пополудня. Виділ Тов. Українська Захоронка у Львові запрошує Вп. Родичів прибути з діточками якнайчисленніше. Салю огріта.

СЛУЖБА БОЖА
укладу Й. КИШАКЕВИЧА
на мішаний хор,
поручена Преосв. Митроп. Ординаріятом до вжитку церковних хорів продається по зол. 7.50 в Книгарні Шевченка, Львів, Ринок 10.

З листів до Редакції.

Прошу не відмовити мені поміщення на сторінках „Діла" слідуючого:

В тернопільському сапаційному тижневику „Ґлос Подольскі" ч. 4. з 22. І. 1933 р. була стаття під заг. „Будують чи руйнують?", в якій обговорено зміст брошури М. Петришина (вид. „Пролому" 1932 р.) під новищим заголовком з критикою діяльности полк. Евг. Коновальця і УВО згляднО ОУН, до якої автор брошури ставиться негативно та виказує її шкідливість для української справи. На вступі до повищої статті „Ґлос Подольскі" подає, що в її редакції зявився бувший український старшина, сьогодні незалежний чоловік, та вручаючи редакції згадану брошуру, заявив, що автором її є один з українських послів з тернопільського воєвідства, знаний зі свого негативного становища до українського революційного руху, чому дав вираз свій виспів.

У звязку з повищою редакційною допискою „Ґлосу Польского" дехто з місцевого українського громадянства приписує мені авторство згаданої брошури, супроти чого заявляю, що я не є автором брошури М. Петришина „Будують чи руйнують?" — вид. „Пролому" 1932 р. і з її появою не маю нічого спільного.

Прошу прияти слова моєї пошани.

Тернопіль, 26. січня 1933.

Д-р Стефан Баран.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. ОСИП ПЕТРАШКЕВИЧ,
довголітній катехит і вчитель гімназії „Р. Ш." ім. Ів. Франка у Дрогобичі, помер по довгій і важкій недузі дня 25. січня ц. р. Похорони відбулися 27. ц. м. з церкви Св. Трійці у Дрогобичі. В. п. П!

БІРЖА.

ҐРОШІ.

Доляр в приватних оборотах 8.90.73 зол.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 123.95, 124.26, 123.64; Данціг 17, Голяндія 358.95, 359.85, 358.95; Льондон 30.35, 30.50, 30.20; Нм. Йорк чеки 8.924, 8.94, 8.90; Ню Йорк кабель 8.928, 8.94, 8.90; Париж 34.85, 34.94, 34.76; Прага 26.44, 26.50, 26.38, Швайцарія 172.94, 172.57, 172.41, Відень 45, 45, Берлін 212.35.

Акцій.

Банк Польський 82 і пів, 82 і одна четверта.

ЗБІЖЖЕ.

Пшениця збірна 26.25—26.75, гречка на млино 14.25—14.75, вісівки житні 7.00—7.25, вісівки пшен. 7.00—25, вісівки пшен. грубі 7.25—7.75, пшениця збірна 27.25—27.75. — Інші курси незмінені.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 27. І. 1933 р. за масло експортове та десерове ціна 2·20 зол., за літру молока 15—17 сот., сметани 0·60 зол., копу яєць 5·40—5·60 зол.

Театри.

Український Театр ім. Тобілевича в салі Театру Рівнородностей.

Субота, 28. І. год. 3.00 попол. „Міждо" оп. Сулівена.

Понеділок, 30. І. год. 7.30 веч. „Боярин" пєся Лесі Українки.

Вівторок, 31. І. год. 7.30 веч. „Мотря" Лужницького й Лісевича на основі Лепкого.

Великий Міський Театр.

Субота, 28. І. год. 7.30 веч. премієра „Розбійники" Фр. Шіллєра (Абон. 7).

Неділя, 29. І. год. 3.15 попол. „Аїда" оп. Вердія (виступ Голинського).

Театр Рівнородностей.

Субота, 28. І. год. 7.30 веч. „Магія" (Абон. 6).

Неділя, 29. І. год. 3.30 попол. „Джім і Джіл" (останній раз).

Неділя, 29. І. год. 7.30 веч. „Магія" (ост. раз).

Кіна.

АДРІЯ: „Король прошаків".

АПОЛЬО: „Рай підростків".

АТЛЯНТИК: „Безприютні".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Гретя Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „Небезпечна проба", „Золотий шал".

КОПЕРНИК: „Жінка з бічної вулиці", „Сім і Грім при війську".

МАРУСЕНЬКА: „Жінка з бічної вулиці", „Сім і Грім при війську".

МІРАЖ: „Непотрібна".

ОАЗА: „Чоловік своєї жінки" та ревія.

ПАЛЯС: „Готель студентів".

ПАН: „Ц. к. команда сердець".

ПАСАЖ: „Пімста божевільного" та доватки.

ПРОМІНЬ: „Гаї-Тай" і комедія.

СТИЛЕВЕ: „Пат і Патахон, винахідники пороху" та ревія.

УТІХА: „Чудо в зоопарку" і ревія „Підвечірок у тітки Кунегунди".

ХИМЕРА: „Гегемон жінки".

Закордонне радіо.

Субота, 28. січня 1933.

Кенігсберг (217,1) 11.30 Оп. орхестра, 19.10 „Азійська вправа Свен Гедіна", **Барі** (269,4) 20.35 Опера, **Братислава** (278,8) 16.10 Концерт, 20.00 „Домок трьох дівчат" оп. Шуберта, **Бреслян** (325) 16.15 „Пригоди серед змій", 20.00 Вес. вечір, **Штрасбург** (345,2) 14.55, 18.00 Концерт, 21.30 „Ле Драгон де Віляр" ком. опера Мелярта, **Штутгарт** (360,6) 14.00 Пісні, 15.05 Нар. музика, **Білгород** (430,4) 20.00 Опера, **Рим** (441,2) 13.00 Орхестра, 20.45 Опера, **Бромінстер** (459,4) 20.45 „Після пів Фріцле" муз. пєса Офенбаха, **Лянгенберг** (472,4) 20.00 Вес. вечір, **Прага** (488,6) 10.05 „Вуйко Кропаль іде на баль" **Відень** (517,2) 11.30, 12.00, 13.10 Квартет, 15.30 Хор, 19.50 „Терезієнмесце" Гайдна, 22.15 Джез і спів (Петров), **Мінхен** (532,9) 16.40 Говорений хор, 20.15 „Беміше Музікантен" муз. водевіль Герца, **Будапешт** (550,5) 12.05 Концерт (спів, фортепіян), 17.00 Цик. орхестра, 18.30 Концерт на двох фортепіянах, **Любляна** (574,7) 20.00 Опера, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Література, 17.40 Популярна музика, 24.00 Нар. пісні, **Давентрі** (1554,4) 21.15 „Онлі є Мил Гірль" муз. бурлеска, **Кенігсвустергавзен**(1634,9) 20.00 Вес. вечір, **Гільверзум** (1875) 21.10 Діточий хор.

Неділя, 29. січня 1933.

Братислава (279,3) 15.00 „Вільгельм Тель" оп. Россіні, **Бресляв** (325) 16.00 Пісні в супроводі лютні, **Мілянo** (331,4) 12.30 Концерт, 21.00 Опера, **Штутгарт** (360,6) 12.00, 16.00 Концерт, 19.00 Вес. нар. музика, 20.00 „Яблука" оп. Штравса, **Гельсінгфорс** (368,1) 17.35 Арфа, 18.35 „Віденська кров" оп. Штравса, **Ляйпціґ** (389,6) 12.00 Концерт, 20.00 „Село без звонів" оп. Кінеке, **Букарешт** (394,2) 17.00, 18.25 Орхестра, 20.00 „Весела вдовичка" оп. Легара, **Сотенс** (403,8) 20.45 Мурманські пісні (трансм. з Нюйорку), **Рим** (441,2) 12.30 Концерт, 20.45 „Гальяя" оп. Джоніса, **Відень** (517,2) 10.30 Пісні, (Кюріна) 11.30, 17.05 Концерт, 20.00 Звуковик, танок, оперетка, **Мінхен** (532,9) 15.15 Нар. пісні, **Будапешт** (550,5) 11.15 Богослуження, концерт, 18.15 Мад. пісні, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 16.00, 18.40, 24.00 Концерт, 13.15 Звуковик, 16.30 Гумор, сатіра.

Львівське радіо.

Субота, 28. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.10 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 13.15 Шк. поранок, „Останні колядники" авд., 15.10 Експорт. комунікат, 15.35 Для дітей „Наша Юлька", 16.00 Грамофон. Сільва рерум, 16.40 Лещатарські терени Гуцульщини, 17.00 Авд. для хорих, Коляди, 17.40 Відчит про Виспянського, 18.00 Легка й танк. музика, 18.55 Льв. літопис із 1859 р., 19.10 Всячина, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Концерт хору льв. синагоги, 22.05 Шопенівський хор, 22.40 Фейлетон, 22.50 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

Неділя, 29. січня 1933.

11.35 Місійний відчит, 11.58 Час, 12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Симф. поранок, 14.00 Плекаймо овочі, 14.20 Легка музика, 14.40 Що чувати, що треба знати?, 15.00 Орхестра, спів, 16.00 Для дітей: „Що діється в світі", „На червоній зорі", 16.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.45 „Жигмонтова колюмна в Варшаві", 17.00 Солісти, комунікат союзу сільгромад, 18.00 Всячина, 18.20 Лісовий куток, 18.30 Відчит мін. Кентковського, 21.00 Польські нар. танки та пісні, 21.30, 21.32 Спортові вістки, 21.40 Скрипка, 22.10 Танкова музика, 23.05 Комунікати, 23.10 Ревія.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Підгайці позір! Загальні Збори Членів Відділу Взаімної Помочі Українського Вчительства в Підгайцях відбудуться дня 1. лютого 1933 р. в годині 3 пополудні в салі школи мужеської (дім Кучми). Програму Збори подамо на місці. — **Кипріян Малис**, голова Відділу. 1302

Жертви для нещасної матери в золотих: М. Мартинюкова 1, складка матерей з Угриновець 4.52, Ів. Шперналь 1.80, коляда з Рівного 2, Аматорський Гурток зі Старого Самбора 10, о. М. Лукашевський 2, складка з Микулинець 25.26. Разом з попередніми жертвами зібрано 1.004.22 зол. і 2 доляри.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

за оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКАРСЬКІ роботи виконує пречизійно й дешево Мандль, Коперника 14, проти кіна „Коперник". 1197 5—10

НАЙДЕШЕВШЕ джерело електричних жарівок — ламп і радієвих частин у відомій фірмі **АЛЬБЕРТ АГІД**, склад електротехнічних матеріялів — Казимирівська 39. Тел. 78-86. 1286 2—3

ПЕЧІ, блати, рушта, кухонне начиння, найсолідніша фірма Рентчнер, Легіонів ч. 37. 1264 4-10

ТЕПЕР ПРОДАЄМО залишені по сезонні суконі від зол. 15.—, плащі від зол. 15.—, усі інші товари дуже оказійно. Маґазин **ЯКІВ ПОСАМЕНТ**, Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). 1298 2—7

РУТИНОВАНИЙ конципієнт шукає місця в адвоката. Зголошення: Д-р Р. Мармаш, Зашків к. Львова. 1290 2-3

УМЕБЛЬОВАНА кімната, сонячна, вхід з передпокою. Шашкевича 4, II. 1-2

ПОПОЛУДНЕВИЙ курс кроєння шиття, моделювання починаю 4. лютого. Ціна знижена. **М. КОЗЛОВСЬКА**, Академічна 22, I. 1311 1—2

Нова ґенерація сильних і здорових людей.

Численні А І Д вітаміни, які находяться в норвеському трані зміцнюють ріст дітей. Норвеський тран запобігає і лікує англійську недугу, він береже перед заразливими недугами, як простуда і недуги легенів. Норвеський тран містить в собі достаточно йоду, який хоронить проти воля.

НОРВЕСЬКИЙ ТРАН

Присилайте передплату та приєднуйте Передплатників.

РАТУЙТЕ ЗДОРОВЛЯ!

Найбільші світові лікарські новини стверджують, що у 75 проц. причиною хвороти буває обструкція. Хорий шлунок, не годовна праця найрізнороднійших хвороб, знечищує кров та творить поживну перешку матерії.

ЗНАНІ ВІД 50 ЛІТ У ЦІЛІМ СВІТІ ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА

як не стверджує проф. Берлін. Університету д-р Мартін, д-р Гохфінгер і багато ін. Знаменитих лікарів, є ідеальним засобом перечищуючим уладженням шлунка, усуває обструкцію, є добрим засобом перечищуючим, оживлюючим функцію органів травлення, змішнює організм і побудковує енергію.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА усуває болі печінки, нирок, жовчних каменів, болі геморойдальні, болі голови, прищі та лишаї.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА були нагороджені на лікарських виставах найвищими відзначеннями і золотими медалями в Берлині, Берліні, Відні, Парижі, Льондоні та багато інших містах — Тисячі подяк одержав д-р Ляуер від вилікуваних осіб. Ціна пів пляшки зол. 1,50. Дістати можна в аптеках і аптечних складах.

НА ПІДСТАВІ УМОВИ З ТОРГОВЕЛЬНИМ ПРЕДСТАВНИЦТВОМ С. С. Р. Р. В ПОЛЬЩІ

посилки харчові й одягові на Україну і в Росію

З ГАРАНТІЄЮ ДОРУЧЕННЯ ВИСИЛАЄ БЕЗПОСЕРЕДНЬО

„BIURO POSYŁEK"

WARSZAWA, NOWOGRODZKA 36.

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ ВІЗКИ ДІТОЧІ

поручає дешево фабричний склад

МЕЧ. ВОЛКОВИСКИЙ

ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 5. Тел. 95—97

Металеві тапчани.

УВАГА! Ціни фабричні.

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт пересилкою 4·— зол.

ДИВАНІВ перських та смирненських останні курси під управою відомого творця диванового промислу пана Карла Литвиновича починаються 31. січня і 1. лютого. Щоби дати змогу кожному взяти участь у такій гарній праці, ціллть курсу 14 днів по 2 години денно, лише 10 золотих. Вписи, інформації для пань і панн у попередніх днях від 11—13 і 17—19-ої у виробні дивана, Львів, Зибликевича 18. Зазначуємо, що з причини від'їзду пана Литвиновича до Познани на ведення курсів, курси у Львові є останні. 1307 1—2

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЄКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЄКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 **НАЙНОВІШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЯНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОГРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ**

Фото-Радіо-Палас, Львів, пл. Марійська ч. 6.

740 (Дім Шпрехера). 28—30

ПЯНІНА першорядні по зниженій ціні; на догідних умовинах. Купно, продажа; заміна уживаних інструментів.

НОВАЦКІ

Пілсудського 17. Тел. 35-21.

Присилайте передплату!

БЮРО ПОСЕРЕДНИЦТВА В БЕРЛІНІ й УКРАЇНСЬКЕ БЮРО ПОДОРОЖЕЙ

ПОЛАГОДЖУЄ ВСІ СПРАВИ

BERLIN W15 SCHLIESSFACH 39.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	вол.	0.15	
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольога	„	0·40	
1 „ „ в тексті і новинках	„	0·48	
1 „ „ на першій сторінці	„	0·55	

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні по	вол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·08

слова тонстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	вол.	380·—
„ „ 1/2	„	200·—
„ „ 1/4	„	110·—
„ „ 1/8	„	60·—

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавниче Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.

Ч. 21 (13.260). Львів, понеділок 30. січня 1933. Pocztowa opłata zaiacsono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол. Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
Ціна цього числа
20 сот.

ДВІ ВЕЛИКОДЕРЖАВИ.

ОГЛЯД СИТУАЦІЇ У ФРАНЦІЇ ТА НІМЕЧЧИНІ.

УПАДОК УРЯДУ ПОЛЯ БОНКУРА.

Лєдви кілька тижнів тому здав у Франції кабінет Еріота, провалившись на справі воєнних довгів. Це була трагічна ситуація голови уряду, коли він зужив усю силу аргументації, що Франція мусить довг заплатити, а парлямент відповідав йому вічно одним хоровим окликом „ані одного су". Так чи інакше, чи мав Еріо слушність чи ні, — відійшов на „відпочинок", а його місце зайняв ніби-соціяліст, військовий міністр, адвокат Поль Бонкур.

Найшовся той новий премієр Франції у незавидній ситуації. Передовсім справа франко-американських відносин, загострена згаданим рішенням палати депутованих, стояла вічно на черзі дня: бо крик „ані одного су" ні трішки такої справи не полагоджує. Радикалізм внутрішньо-німецьких відносин разом з активізацією німецької закордонної політики та зріст ревізіоністичної кампанії висувають перед французькою дипльоматією дуже важкі перспективи. На півдні — зріст італо-югославянського конфлікту й щораз небезпечніший „галіматіяс" на Балкані; вкінці пожежа на Далекому Сході ставить Францію у небувало прикру ситуацію поміж Америкою, Японією, Англією та — Союзом Народів. Це найбільш загальниково й поверховно згадані французькі міжнародні клопоти. Але вони стають ще де-де більшими, коли додати внутрішню ситуацію Франції. Цю ситуацію схарактеризувати неважко: поруч із найбагатшою країною світа Злученими Державами Півн. Америки, господарську кризу переживає вже й найбагатша держава Европи — Франція. Її бюджет, вишрубований до 13 мілїярдів франків, виявив в останньому році близько двомілїярдовий дефіцит. Після скреслення німецьких репарацій — санація державних фінансів стала найболючішим актуальним завданням французького уряду.

За реформу фінансів уявся міністр Шерон. Зі своїм проєктом, який довго устійнював цілий уряд з фінансовою комісією парлямету, він прийшов перед парлямент. Засадами проєкту було: 1) компресія бюджету до суми 10, а навіть до 7-ми мілїярдів, 2) знижка видатків головно через зниженку урядничих платень та соціяльних чинитьб держави і 3) звишка доходів через нові податки. Ясна річ, що такий проєкт не задовольняв нікого: ані поодиноких членів кабінету, ані парлямєнтарної лівиці, яка творить у парлямєнті більшість, — ані правиці, яка дістала знамениті зачінні точки у засадничій кампанії проти „соціяліста" Поль Бонкура.

Початкові голосування у парлямєнті виказували перевагу уряду, який від самого початку ставив справу руба, стоючи на слушному становищі, що в тій ситуації не може бути неясних пунктів. Врешті після цілонічної дебати в 6. год. зранку почалось голосування над цілістю бюджету. „Проти" висловилося 390 послів, „за" 193. В той спосіб упав кабінет Поль Бонкура який в 7. год. зранку поїхав до президента республики Лєбрена скласти йому збірну заяву димісії від усіх міністрів.

Покищо нема ще навіть назвищ кандидатів на наслідника на французького премієра.

ПЕРЕД УПАДКОМ ШЛЯЙХЕРА.

Одночасно з кризовими звістками з Франції наспівають подібні звістки з Німеччини. Уряд ген. Шляйхера урядує 2 місяці, але весь той час займали закулісові розмови, переговори й інтриги, які мають або стабіліязувати нинішній німецький кабінет бодай на якийсь передбачений час, або його — повалити. В той спосіб Німеччина все ще переживає щойно „підготовчий" період, або вірніше — період перманентної кризи.

Спершу була наліа, що ген. Шляйхер здобуде собі всю демократію, від центру до соціял-демократів, — цих останніх бодай як пасивних глядачів. Потім виринула можливість використати розлім серед гітлерівців та притягти до уряду групу Штрассера. Однак одна й друга комбінація провалилася. Зате збільшився рух в опозиційному таборі. Почались інтриги Гугенберга, який денунціював Шляйхера перед Гінденбургом, що Шляйхер „капітулює перед більшовиками" та, „загиблює авторитет". Але Гугенберг не є єдиним претендентом до влади. Є ще два інші — обидва сильніші від Гугенберга: Гітлер і фон Папен. Вправді цей останній є мужем довіря реакційної правиці Гугенберга, а проте має у Гінденбурга більше особисте довіря, ніж сам старий Гугенберг.

І ось цей останній почав працювати над новою комбінацією: Папен, як канцлер, чільні гітлерівці у кабінеті з Герінгом як віцеканцлером, та Гугенберг, як міністр обєднаних господарських ресортів. Не брала ця комбінація під увагу трьох чинників: Гінденбурга, який всетаки має рішаючий голос і покищо довіря Шляйхерові; Гітлера, який відкинув уже раз концепцію делеґувати своїх підвладних до уряду, але самому зректися портфелю канцлера, та Шляйхера, який в останній хвилині може не зректися влади та сягнути за оборону до — Райхсвери.

Очевидно, існують і інші комбінації. Напр.: Гітлер, як канцлер. Однак Гінденбург заявив уже раз, що націонал-соціялістичної диктатури він не хоче. В такому разі канцлерський уряд Гітлера був би залежний від того, чи предложив би він Гінденбургові не свою диктатуру, а підтримку парлямєнтарної більшости. Тоїж автоматично на арену входить — католицький центр з б. канцлером Брінінгом. Може це й бути таке, що ген. Шляйхер згодиться повернути до ролі міністра Райхсвери у реактивованому кабінеті Папена, що спирався би цим разом також на гітлерівців...

А покищо висить у Німеччині марево або безвиглядних нових виборів, або явної безпарляментарної диктатури. Конвент сеніорів рішив скликати райхстаґ на вівторок 31. ц. м. Першою точкою буде декларація уряду. Дискусія вияснить відразу ситуацію. Коли ген. Шляйхер матиме в кишені декрет на розвязання райхстагу — зможе розвязати його ще перед голосуванням. Коли такого декрету Гінденбург не підпише — його доля буде залежати від гітлерівців і комуністів, які взаємно вистрілюються на вулицях Берліна, але які в парлямєнті йдуть рука в руку!

Понура внутрішньо-політична ситуація Німеччини та мінімальні виглядн на її покращання.

ЗНАЄТЕ БІБЛІЙНУ ПРИТЧУ ПРО ЗАКОПАНІ ТАЛАНТИ?

Так само нерозумно поступає той, хто свої ощадности тримає дома, а не зложить на вкладкову книжечку

В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

ЛЕШАТА, СОВГИ, САНКИ та інше спортове приладдя дістанеш найдешевше в одиноків українській спортовій складниці „ПЛАСТ", ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 35.

Американське Різдво й коляди.

Українські коляди практичним підручником рідної мови для імігрантських дітей. — Потреба ревізії мови й тексту коляд.

(Під увагу краєвих церковних кол.)

Ню Йорк, 10. січня 1933.

Існування українських громад поза границями рідного краю вкладає нові, до недавна невідчувані, обовязки на матірний край. Це показується напр. при нагоді цьогорічного Різдва. Раз, чи може двічі до року, трапляється нагода побачити по великих містах Америки молодий український доріст побіч старих імігрантів. Звичайно обі ті генерації живуть своїм окремим життям: мають свої окремі клюби, часом інші товариства, і лише не знають ще, як створити свою окрему церкву. Але молодь це питання так розвязує, що ходить на ранішні Служби Божі, тобто на читані, а співані вже лишає своїм батькам. На ранніх богослуженнях нема проповіди, то й молоді лекше, бо проповідей, виголошуваних українською мовою, вона не слухає, а проповідей англійською мовою ще нема кому голосити, бо ледви кількох священиків походить з молодого, американського дорасту. Решта — це уроженці старого краю.

Але Різдвяні Свята і ще деякі інші зводять і молодь і старших разом. По великих містах введено звичай, що в саму північ на Різдво правиться співану Службу Божу. Це зроблено тому, бо більшість українців мусить іти в день до роботи. Отже, щоби пошанувати рідну традицію і не втратити працю („джабу"), винайшли компроміс. А що з нагоди американського „крисмесу" в католицьких церквах правлять богослуження опівночі, то не було тяжко й молодь притягнути до української церкви на різдвяне богослуження в північ. От тому в „тиху, святу Ніч" сходяться разом два українські покоління: стара, заімігрована з Европи українська громада і молода, автохтонна, американська. Це справжня романтика, яка витворює сердечний настрій між обома таборами.

Але при такім компромісі слідно цілковиту уступчивість молодої генерації. Вона настільки вирозуміла, що вже в нічім не протестує проти своїх батьків. А хто збоку дивиться, то приходить до висновку, що таки є проти чого протестувати.

Під примусом батьків діти остаточно голяться ходити до української школи. Спершу багато дітей протестує, тікає зі школи, але, коли батьки вперті, коли припильнують дитину, то вона остаточно дасть себе наховстати і піде за наказом батьків хочби для „святого спокою". Всеж, мало хто є „з каменя" і пересічна дитина не має сили вічно наражуватися на авантюри. Часом, а то й доволі часто, скорше ломляться батьки й уступають перед дітьми. Але з правила побіджають батьки, бо навіть і в Америці діти не мають окремого притулку, куди могли втікти з батьківського дому. Поліція насилу завертає їх до тата-мами. Отже остаточно діти не бачать іншого виходу, як дати запровадити себе до української, звичайно парохіяльної, школи. Спершу вони пробують ігнорувати вчителя, придумувати найріжнородніші пакости, щоби вчитель прогнав їх зі школи, але звичайно українські вчителі розуміють „благородні" наміри своїх учнів та придумують ріжні „тріки", щоби таки зробити з тих дітей українців. Звичайним таким тріком є порозуміння з батьками на окремих конференціях і тоді наша рідна „березова каша" є дуже спасенним доказом про потребу, а то й конечність рідної школи на чужині.

А по такій „пацифікації" треба таки подбати про справжню науку. Отже починається від пісень. Тут уже наше „Євшан-Зілля" робить своє. Як лише українська дитина зачує українську пісню, вона переходить внутрішню, духову переміну. Спершу тратить свою американську бундючну вдачу, а потім вже несвідомо повторяє слова й мельодію української пісні. Очевидно, вчителі стараються пояснювати значіння слів та історичний підклад пісень і по якімсь часі діти набирають свідомости, що українські пісні справді є найгарніші; що історія України в періоді боротьби з татарвою подібна до історії Америки в часі боїв з індіянами; що українські козаки виконували на Сході Европи таку саму місію, як на Заході Америки співаний Буффало Біл і т. п. „А як поволі час Різдвяних

Церковні матеріяли брокати на фелони, френзлі, галъони, мисти, також всілякі матеріяли для потреб церковних і л'тургічних — а також осінні новини у вовнах і шовку на плащі і дамські сукні поручає фірма

АДОЛЬФ АВЕРБАХ, Львів, Ринок ч. 20, телеф. 7-54. Рік заснування 1890.

Свят, тоді обовязково, — бо школа звичайно парохіяльна — треба вчити українських коляд.

І ось тут починається клопіт. Як лише дітчуть співати „Прийшол днесь со небес, щоби вздріл люд свой весь", а потім поетично- ономатопійне: „Месіяш Христос наш і Пан наш для всіх нас" — діти лише витріщать очі. Деякі слова вони ще розуміють. Але значіння тих слів, то вже й сам учитель не розуміє, як часто не розумів і той київський бурсак, що то напр. написав про Гарасима, як то він „скочил по струнах, сівши на два коня". Правда, учитель має деякі нові підручники коляд і пробує вчити з них зукраїнщені коляди. Але й це мало помагає, бо діти поприносять „кантички" від своїх батьків з дому з наказом, що то так треба співати коляди, як „тато кажуть". Там, де сильніший учитель, — а це рідко бувае, бо може втратити „посаду", — то він таки навчить дітей якоїсь зукраїнщеної коляди. Адже річ у тім, щоби при помочі пісень навчити дитину української мови. Але, як на само Різдво стрінуться діти з батьками в церкві, як діти заведуть „щоби спас люд увесь", а батьки як затягнуть „щоби вздріл люд свой весь", то повстане така саламаха, що годі й зісти. Але тати сильніші, дітей перекричать і піде „Месіяш для всіх нас" і т. д. аж до того Гараснма, що то скакав по струнах аж на двох конях — на велику втіху дітей.

Але саме тут кінчиться комедія, а починається траґедія. Навіщо дитині вчитися пісень українською мовою, як їх не можна співати в церкві? І що то за така українська мова, що самі батьки її не признають при співі на хвалу Господню?

Чи може підождати нам, аж вимре старе покоління з його привичними анахронізмами і тоді щойно будемо вчити молодь коляд українською мовою? — Тієї молоді вже не буде. Вона піде до чужих церков, де співають англійською мовою. А раз перерветься традиція в родині, то вже внука не стягнеш до української церкви, коли батько пішов до чужої.

Отже тут треба вжити авторитету рідного краю та зокрема авторитету нашої церкви. Рік часу вистарчить, щоби зложити комісію знавців української мови й церковної традиції. Перебрати в першій мірі самі коляди, навіть зцензурувати й того „Михаїла дишканта і Грицька за альта" й інші подібні; з інших коляд перейти кожне речення, чи воно має сенс; в реченнях обчистити мову; додати нові коляди, написані вже під теперішню пору; загалом мати на увазі також національно-педагогічний мотив при такій праці. Тоді зложити коляди друком, зробити з друкованого складу фотографічні плити, дати „імпріматур" і вислати українські коляди до всіх українських церков по цілому світу. Раз нехай маємо якусь одноцілість і церковний авторитет для вірних. Бо найбільшою перепоною в заведенні коляд рідною мовою по церквах є таки самі найвірніші вірні, котрі за іновації проженуть дяка, проженуть священника, але не зможуть прогнати книжки, коли іншої не буде. Тоді українські діти на чужині зможуть безпечно співати українські коляди, і пригадувати собі, що такі самі коляди співає разом з ними не лише їх тато-мама в Америці, але й українець в Канаді й у Бразилії і в Аргентині і в Австралії, ну і на самій матірній землі.

А як такий спосіб неправильний, то нехай компетентні чинники подбають про інший, але дещільний.

Д-р Семен Демидчук.

Жиди, кріза і господарський шовінізм.

Жидівська нужда і український націоналізм.

У половині січня відбулась у Варшаві конференція сіоністичних діячів із цілої Польщі, в тому числі і зі Східної Галичини. Конференцію зликав обединений сіоністичний комітет з приводу нестерпного економічного положення жидів. Реферат — як подає „Гайнт" з 17. ц. м. — виголосив д-р Ротенштрайх, ілюструючи його поважним цифрним матеріялом.

Д-р Ротенштрайх вийшов із великого упадку кількости торговельних патентів, які що-року викуплюють купці. Коли ще в р. 1928 викуплено їх у Польщі 485 тисяч, то в 1932 р. уже тільки 344 тисячі. Число патентів зменшилось на зах.-польських землях, де жидів мало, всього на 13 тисяч, зате в Конгресівці, Галичині і на „кресах" на 108 тисяч, з чого — як калькулює референт — біля 80 тисяч, припадає на жидів рахуючи 5 осіб на родину, д-р Ротенштрайх прийшов до заключення, що 400 тис. в жидівському купецькому середовищі залишилось протягом 4 літ без хліба. До цього числа доходить ще поважна кількість ремісників, між якими панує страшне безробіття, хоч важко тут за статистичні дані. Коротко — **на 1.400.000 жидів у Польщі половина не має вже сьогодні варстату праці, не має з чого жити.**

До причини загально-світової нужди, якою є погана кон'юнктура, доходять для жидів ще інші причини, про які не-жиди не мають поняття. А саме причини: структуральна і політична. Господарська структура жидів — це торговля. І тепер, коли тиснені кризою, хотілиб жиди змінити свої професії і перейти в інші царини господарки, то стрічають вони в цьому непереможні перешкоди середовища.

Бідкаючись на толерантне середовище, не поминув д-р Ротенштрайх і українців:

„Українські націоналісти — сказав він — **ведуть політику урбанізації**, прямують до опанування українським елементом щораз більшої скількости економічних позицій по містах і тим способом випихають жидів"...

Досі — як відомо — жиди нарікали на українські кооперативи, **що вони витискають жидів із сіл,** встряваючи самі в торговельне діло, в діло дистрибуції товарів серед сільського населення. Тепер — як бачимо — обвинувачення своє жиди поширили, добачуючи і **по містах** в розбудові нашого господарського дорібку замах на засиджені жидівські права, на їхні варстати праці...

Делеґати, що забирали голос у дискусії підкреслили жахливі обяви юдофобії, і то не тільки в Польщі, але і в цілому світі. Навіть в Америці, де господарські позиції жидів були дуже сильні, стратили вони тепер майже все, що добули в літах ліпшої кон'юнктури. У Німеччині загально бойкотують жидів. Останнє розпорядження дотично товарових домів т. зв. „од родних цін" звернене виключно проти жидів **„У цілому світі панує тепер господарський шовінізм** — сказав п. Гольдман з Берліна. Один нарід хоче відмежуватись від другого народу Скрізь зачиняють брами..."

Справді дивно, що серед загально пануючих тенденцій усамостійнитись у господарській ділянці, жиди спеціяльний жаль чують до українців за їх спроби (на жаль досі-розмірно не такі великі) розбудувати теж своє господарське життя, аби як-так поліпшити положення мас і дати заробіток безробітній інтеліґенції, що напевно не менше від жидів бідує...

В. Н-вич

Мала Антанта на овиді.

Мала Антанта рішила, як повідомляє „Тан", з приводу справи перевозу зброї з Італії через Австрію до Мадярщини затіснити ще більше оборону своїх інтересів. Гостина югосл. короля Олександра у румунського короля Карла і розмови міністрів закордонних справ обох держав вказують пророчисто яку вагу приписують у Білгороді, Букарешті а певно теж у Празі до тріского обединання задля самооборони не тільки перед відбудовою Угорщини, але й перед ревізією границь середньої Европи.

Афера Ґіртенберґа.

В колах Союзу Народів довідуються, що Франція й Англія рішилися на дипльоматичний крок у Римі, Відні і Будапешті з приводу аферн Ґіртенберґа (перевозу зброї з Італії до Угорщини). Уряди малої антанти домагаються вияснень з Риму, Відня і Будапешті та застерегли собі виступити на всякий випадок з тією справою в Раді Союзу Народів. Загально думають, що Рада Союзу Народів займеться справою ще на теперішній сесії.

Британська інтервенція в Римі.

ЛЬОНДОН, 28. І. ПАТ. З міродатних кол повідомляють, що В. Британія заявила готовість виступити з інтервенцією в Римі у справі пачкування зброї з Італії до Мадярщини крізь Австрію. Справа, видвигнена Малою Антантою в Женеві, грозить неприємними наслідками. Щоби не допустити до ускладнень на женевському терені і вдовольнити Малу Антанту без нарушення престіжу Італії, Англія виступила в Римі з приязним демарше. Відповідні інструкції вислав Макдональд британському амбасадорові в Римі.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 30. СІЧНЯ 1933.

П. КАЛЕН. 9)

Новий Рік у Данії.

(Продовження).

Подумати тільки: сучасна Данія перевищує всі европейські держави пропорціональністю скількістю своїх періодичних видань! **На 3.600.000 людей є 300 щоденників і 2000 різних інших часописів!** А до цього рекорду ще і скількість авт: **на кожних 34 душ 1 авто!**

Ясна річ, є чимало також невідрадно-нездорових моментів у житті данського народу. Вистарчить згадати велику надпродукцію інтеліґенції і непропорціональний ріст столиці: **кожний пятий данець живе у Копенгазі!**

Ось такі думки займають нас на пароплаві між Стубекебінґом на Фальстері і Горбелле на Меені. Непомітно минає пів години серед густої мряки. Гудок наказує приготуватися до причалення. Їдуть тільки 4 подорожні. Меен, — величиною семий острів Данії після Селянд, Фінен, Льолянд, Борнгольм, Фальстер і Лянгелянд, — вирінає з мряки.

*

Про наш приїзд до Горбелле вже знали. „Для певности" Фонд цукроварні ждав вже від девятої. Шофер не потребує довго випитувати за чужим гостем.

Чудове шосе вється по горбках, ярах, поміж селами й окремими чепурними будинками. За двацять хвилин не стає 15 кільометрів. Сердечно-привітливий директор цукроварні та його мила дружина зустрічають нас на порозі...

Щойно встаємо від сніданку, як вже їдемо до елеґантного Рено. Сам господар править. Їдемо на північ острову над море, але спершу об'їздимо і переїздимо навколо і впоперек місто Стеґе і цукроварню.

Стеґе немов Царгород у мініятюрі: з одного боку „велике море", а з другого залив. Міст над проливом лучить старе місто з новим. Як і більшість данських малих міст, Стеґе має за собою багато століть. Колись був тут замок. Церква ще з XII. ст. Стара міська брама і глибокі рови свідчать про войовничо-бурхливе минуле. Тепер яких 2500 населення (на цілому острові 16.000). Кілька банків вказує на економічне значіння Меена, що має всього 217 кв. клм. Нове місто скупчене привітливими елеґантними домами довкола фабрики, яка є найбільш модерною цукроварнею в Данії. На воді кораблики і кораблі від дрібних човнів до великих пароплавів.

Авто й автобус панують на Меені. Залізниця не могла злобути для себе цієї перлини Данії. Були проекти, але населення противиться їм. Зате щедрою рукою дає воно засоби на будову гарних доріг для авт. Швидко вертаємось із прогульки. Погода не сприяла. А крім того надходить вечір: зустріч Нового Року...

*

Коло 7. год. всі за святочно накритим столом. Після їжі подають солодощі, а в різнобарвних пакунках дарунки з картками, на яких вірші ми виписані присвяти. По черзі голосно читають картки дорослі і діти та передають пакунки тому, чие їм згадано. Завязується справжне змагання у віршованні дотепів і приповідок. А пізніше засвічують востанне різдвяну ялинку, навколо якої кружляють і співають усі, без різниці віку, пани чи слуги...

Святочну годину маємо пережити в домі сестри господині, а тому вже коло 10-ої заходимося коло ракет, бенґальських вогнів та інших огнестроїв у великому парку перед вікнами будинку. Після того йдемо до чудово уладженого будинку панни О. Лярсен.

Радіо, брідж, солодощі і „віски" допомагають прискорити кінець старого року. Лишається ще тільки пів години. Усі за столом, який ледви вміщує данські принади. Святочний настрій. Господиня проводить традиційним псальмам і пісням. Склянки приготовані. У радіо починає бити дзвін...

— „Ґледеліґт Нітор!" — „Радісного Нового Року!"

(Докінчення буде.)

Каркі експедиції в совхозах.

Біля Новосибірська на західній Сибірі були криваві розрухи в совхозах. Селяни відмовилися доставляти збіжа до магазинів. До здавлення саботажу вжили 20.000 вояків. Карні експедиції знищили вогнем артилерії цілі села.

—o—

Буря на Чорному Морі

МОСКВА. 28. І. ПАТ. На Чорному Морі шаліє буря. В новоросійському порті англійський пароплав „Ню Корнваль" і багато рибацьких кутрів зірвало з якора. Крім того багато рибацьких суден не вернуло до порту. На допомогу вийхали рятункові кораблі.

—o—

Справжнє есперанто.

Зближення народів різними комунікаційними засобами робить щораз актуальнішою справу міжнародньої мови. Війна вивчила мільони людей мову своїх ворогів, сусідів і мешканців далеких країн, куди вони забрили. Есперанто поширюється постійно, а проте великі держави не приняли його досі як мову офіціяльного порозуміння. Поруч дипльоматичної мови французької рівнорядне місце здобуває вже англійська, наслідком факту, що це мова світових бізнесменів. Одночасно німці, італійці, еспанці та росіяни можуть при кожній нагоді домагатись рівноправности у міжнародніх нарадах і зїздах для своєї мови.

Це складне питання рішив вирішити наскрізь ділово професор університету у Кеймбріджі К. Огден при допомозі вчених різних національностей. Недавно 50 таких учених зі світовим іменем заявило прилюдно, що конче треба принять одну допоміжну міжнар. мову, але не штучну. Та кожна жива мова нелегка для чужинців. Найбільший закид проти есперанта в тому, що воно легке для тих, які знають кілька чужинних романських і германських мов. Мовознавець Огден відповідає на це так:

„За останніх 300 літ пропонували людям сотню різних штучних мов, але всі вони тільки збільшували вавилоську вежу поміпаних язиків. Зате англійською мовою говорить нині вже більш як пів мілїярда людей. Ми рішили, що ця проста, легка мова вже принята масами, має найбільші дані, щоби стати міжнароднью. Ми вибрали з всїх 850 слів, які можуть заступити 20.000 інших. Цю мову можна засвоїти собі за місяць з усіма її тюнсами, коли вчитись її тільки дві годинки денно. Ця упрощена мова названа нами „основний англійський" звучить як справжня англійська".

Англійська мова має 700 тисяч слів. Професор Торндайк склав словник із 20 тисячами, найбільше вживаними у літературі. Пересічний читач знає не більше 25.000. Проф. Огден каже, що більшість англійських дієсловів це зайві вигребеньки, які можна заступити звичайними. Кількох фільольогів після довгої праці залишили собі всього 36 дієслів, найпотрібніших для порозуміння, таких як: давати, йти, діставати, лишати, ставити, бути, мати, відбуватись, діяти тощо. Іменників треба було всього 400, прикметників 100 і ще 100 інших помічних слів. До цього дохали ще 200 слів на означення необхідних предметів; таким робом склали словник із 1000 слів, які можуть заступити собою 20.000 інших.

До цього словника додана ще упрощена граматика англійської мови. На підставі неї кожний може утворити собі сам із одних слів інші. Така проста схема дає змогу вивчити цю просту, але живу мову швидше, ніж усі інші штучні. У Скандинавії, Японії та Китаю „основний англійський" починає вже поширюватись. У цих краях друкують уже підручники цією скороченою мовою, а в Лондоні появилась „основна" Біблія. Нема сумнівів, що ця нова англійщина поширіться швидше, ніж есперанто і заступить його силою факту поширювання англійської мови. Поза Европою англійська мова найбільше відома в інших частинах світа, в Европі вона починає ставати суперницею французької та німецької.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

Гітлерівська преса проти Гінденбурґа.

БЕРЛІН, 28. І. ПАТ. Провідник гітлерівської фракції у Східних Прусах Кубе оголошує в націонал-соціялістичній кореспонденції статтю з гострими замітами для през. Гінденбурґа. Політика Гінденбурґа, заявляє Кубе, є для національної Німеччини погубна. Факт, що Гінденбург у 1928 р. без застережень іменував канцлером республики соціяліста Мілера, який підписав ганебний версальський трактат, а зате відмовився поручити цей уряд в 1932 р. борцеві за волю і честь Німеччини, Гітлерові, найде в історії Німеччини відповідну оцінку, подібно як мир у Тільзіті та оломунецький трактат.

П. К. О. у Варшаві

та її відділи у Кракові, Катовицях, Познані і Львові, вул. 3-го Мая 9.

=== полагоджують найшвидше й найдешевше ===

інкасо векслів і інших вірительних документів

платних у всіх місцевостях Річипосполитої Польської. Заінкасовані квоти зачислює П. К. О. безпосередньо і негайно на чекове конто припоручників.

Як господарять москвофіли.

До чого довела народні установи невідповідальна господарка москвофільських провідників

X.

Подавши в попередніх числах „Діла" образ господарки у львівських москвофільських установах, скажемо ще кілька слів про внутрішні відносини серед столичної москвофільської „братії", аби лекше зрозуміти, як воно могло дійти аж до такої катастрофальної господарки.

Перше, що характеризує загал москвофільської інтеліґенції Львова, це **повна затрата віри в народню силу.** Замкнувшись у тісний гурток, відірвані від живого пня народу, обсіли ті інтеліґенти вичислені у нас установи і творять — очевидно з деякими виїмками — своєрідну „фамілію". Одні члени тієї „фамілії" — не нездари й непотріби, які не годяться до нічого, а інші таки свідомо ведуть установи, в яких сидять, до руїни. Є й такі, що не заганяються над нічим і не думають, вдоволені, що дістають свою платню. Тільки нечисленні одиниці болїють над теперішнім станом москвофільських установ у Львові і взагалі над нинішньою ролею москвофільства в Галичині, але серед витворених обставин вони безсильні, аби ті обставини змінити на краще.

Друга риса москвофільської інтеліґенції Львова — **це її безприципіяльність, безхребетність і брак всякої самоповаги.** Стративши звязок з народніми масами, не маючи в нікому й нічому опори, та інтеліґенція блукає манівцями і лявірує між українським національним табором та польськими офіціяльними чи півофіціяльними кругами, бо не має ні сили ні змоги створити щонебудь здорового. Інші деякі члени москвофільського гуртка докочуються аж до затрати всякої не то національної, але й людської гідности, а проте вони далі є членами „русских обществ", а навіть є в проводі „русского" нац. життя. Якжеж це життя може бути здорове, коли йому надають тон нерідко саме такі типи?!

Дальша характеристична риса тої інтеліґенції — це її **загумінковість і життя серед постійних сплїток.** Одно і друге зрозуміле, коли зважимо, що той дрібний гурток (до 100 родин) замкнувся у собі і знав себе, як то кажуть, наскрізь. Члени того гуртка знають до найменших подробиць про себе, „що, хто і як", тому не можна дивуватися, що коли зійдеться разом кількох москвофілів, то ціла їх розмова — це будуть або сплїтки, або й правдиві факти з життя й діяльности членів того самого гуртка в роді тих, яких ми торкнулися в попередніх статтях. На жаль, тих сумних фактів множиться в останніх часах чимраз більше.

Провінціональні москвофільські дїячі, яких ще не обхопила „львівська деморалізація", знають небагато про „подвиги" своїх столичних однопратійців. Вони вірять у їх безінтересовність і не прочувають навіть, що **„русскі" установи Львова опинилися над берегом пропасти.** Годиться, що москвофільські дїячі з провінції зареагують на це як слід разом з тими чесними одиницями, яких не бракує в тому таборі й у Львові. Тому ми, пишучи про „порядки" й деморалізацію в москвофільських установах Львова, з розмислом згадували тільки найважніше, не спиняючись на ріжних т. зв. дрібницях, які всеж кидають своє дивне світло на життя й відносини в москвофільському таборі. Не згадували ми досі прим. ні про тих „русских патріотів", які, побираючи невеличну платню, уміють якось утримати не тільки півтузинову родину, але й мають за що уладжувати у себе гучні приняття й забави. Не згадували ми і про тих урядовців, які дістають мізерну платню, а проте мають змогу удержати родину, добре жити й бавитись, а до того купувати собі прекрасні парцелі за грубі тисячі долярів. Не згадували ми нічого і про платні деяких москвофільських менерів, які вони побирали і ще нині побирають по підчинених собі установах. А висить тих платень, коли зважити нинішній матеріяльний стан тих установ, до якого ті менери чейже довели, — подекуди дійсно значна. Про все те й інші ще справи надіємося написати докладніше в короткому часі, при чому постараємося проаналізувати, звідки мізерні урядовці мають такі широкі засоби до життя та чому вони всюди „міле відзяні", а навіть вирїжувані..,

Закінчуючи цей розділ, стверджуємо ще раз одно: москвофільські установи у Львові захопила у свої руки компанія „патріотів", які там **попримїщували своїх синів, братів, сватів і свояків,** що добре дбають тільки про те, аби їм добре жилося та аби — Боже борони! — не дісталася до управи товариства яка чесна, працьовита й вишколена фахово одиниця. Чесних людей, які мають свій погляд на справу і які нераз звертали увагу на ріжні аномалії „русского" життя у Львові, там бояться, як вогню і стараються їх усунути з установ під ріжними претоками, найчастіше що вони — українці!

Знаючи те все, зрозуміємо, чому ком. Бачинський міг розмірно легко закинути вудку на „русскі общества", аби їх, мовляв, санувати. Як до того прийшло і як та „санація" виглядає по нинішній день — про це в чергових статтях.

—o—

Арештування чеських фашистів

ПРАҐА, 28. І. ПАТ. На основі інформацій з міродатного джерела головних спричинників збройного замаху на касарню піхоти в Брні моравському, Бобсінка і Гайду арештувала югославянська поліція в місцевості Мажарска в Дальматії. Дипльоматичний представник Чехословаччини в Білгороді увійшов в порозуміння з югославянською поліцією.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

„МАСЛОСОЮЗ" У МИНУЛОМУ РОЦІ. НОВІ КРАМНИЦІ.

Згідно з приблизними підсумками загальний оборот „Маслосоюзу" в 1932 р. був 11.257 тис. зол. Достава масла союзних молочарень зменшилась на 12.14 відс. в порівнянні до попер. року (2,133.262 кг. проти 2,428.012 кг.). Вивіз за кордон упав з 841.798 кг. у 1931 р. на 106.896. Цей упадок спричинила — як відомо — сильно поширена протибіційна система в міжнародних торговельних взаєминах. Малі надії на зміну цього стану річей примушують дирекцію „Маслосоюзу" ще скорішим темпом розбудовувати мережу крайових пунктів збуту масла і старатись усе більше закріплюватися на крайовому ринку. Як зачуваємо — крім нової крамниці в Станиславові, про що повідомляло вже „Діло" вчора, задумує М. С. відчинити у краю в найкоротшому часі ще 4 нові крамниці.

Польська хроніка.

НЕБЕЗПЕКИ ТОРГОВЕЛЬНОГО БІЛЯНСУ.

Як страшно корчаться торговельні обороти Польщі з заграницею, про це хай скаже слідуюче зіставлення в міл. зол.:

	Привіз	Вивіз	Сальдо
1929	3.111	2.313	—298
1930	2.246	2.433	+187
1931	1.468	1.878	+410
1932	862	1.084	+222

Отже від 1929 р. бачимо нечувану редукцію у вивозі на 61 проц. і в привозі на 72 проц.! Сальдо, хоч активне, проте недостаточне. Сама обслуга заграничних позичок у минулому році вимагала майже вдвоє більше грошей. Зайва річ підкреслювати, які це спричинює небезпеки для стійности гроша. Рахуючись із невеселим образом торгов. білянсу мусів Банк Польський дальше вменшувати обіг грошей, що викликало знову дальшу тісноту на грошевому ринку. Цей процес тревае дальше і на 20. п. м. обіг банкнотів досягнув найнижчого рівня від початку кризи, падаючи до суми 941,1 міл. зол.

ЗА ЗНИЖКУ ЦІН. — КАРТЕЛІ.

Від довшого часу уряд веде досить гомінку акцію за обниженням цін і переговорює з тою метою з картелями. Останні згоджуються на те, аби ціни обнизити, але зі свого боку ставлять вони ріжні вимоги. Спершу ці вимоги йшли дуже далеко (обниження податків, соц. тягарів, коштів роботи, кредиту і перевозу), тепер домагаються картелі інтервенційних замовлень і підсувають проекти ріжних публичних робіт, які оживили б господарське життя. Як досі — то акція уряду по суті нічого не дала.

КВАРТАЛЬНІ ПРОМИСЛОВІ СВІДОЦТВА.

Господарські організації задумують внести проект не річних а 3-місячних промислових свідоцтв. Видаток, звязаний з оплатою патентів рік наперед, при сьогоднішній непевній ситуації змушує богатьох купців зрезигнувати з дальшого ведення підприємства. В 1932 р. викуплено на 121 тисяч патентів менше ніж 4 роки тому. За рік 1933 статистики ще не маємо. Вона буде напевно ще гірша.

ТОВАРИСТВО ДЛЯ КОМПЕНЗАЦІЙНОЇ ТОРГОВЛІ У ЛЬВОВІ.

Труднощі міжнародніх оборотів зродили — як відомо — ідею компензацій, себто зрівноваження трансакцій експортових імпортовими трансакціями (товар за товар). Слідани Варшави проектують теж у Львові заклясти товариство, яке регулювало би цей рід торгівлі. Ініціятиву до цього дала Пром.-Торг. Палата, а з українців до комітету вийшли: дир. Завчківський, інж. Палій і дир. Мартюк.

Світова хроніка.

МІЖНАРОДНЯ ГОСПОДАРСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

Підготовку конференції веде спеціяльний комітет, що перманентно радить у Женеві. На днях проголосила комісія для справ господарської політики свій рапорт, у якому намічає пункти цієї політики, що ними повинна би занятись міжнародня конференція. У рапорті є теж вказаний шлях, яким можна розвязати найважніші болячки міжнароднього товарового обміну. Тим шляхом є: знесення контингентів, заказів імпорту, девізових обмежень, тощо. Підставою міжнар. господарських взаємин — каже комісія — мусить стати знову кляузула найбільшого упривілеювання. З великим зацікавленням вичікує світова опінія рапорту фінансової комісії, що теж повинен небавком появитись. У ньому мусить комісія ясно поставити дві справи: валютову (особливо звязаний з тим поворот Англії до золотового стандарту) і воєнних довгів.

ВОЄННІ ДОВГИ ДАЛЬШЕ АКТУАЛЬНИМ ПИТАННЯМ СВІТА.

З успіхом міжнар. господарської конференції тісно вяже світова опінія розвязку справи воєнних довгів. Це висунув теж як першу умову господарської поправи світа, відомий англійський економіст Лейт Росс, що як „спец" засідає в підготовчому женевському комітеті. Загально очікують, що Америка, після довших торгів, значно поступиться у своїх домаганнях і з нетерпячкою чекають заповіджених на початок березня американсько-англійських і амер.-італійських переговорів. Редукція европ. збройонь все ще становить „conditio sine qua non" евентуальних уступок Америки. Це мічно підкреслив авторитетний полк. Гавс на сторінках „Фіненшель Нюс".

ДОЛЯР ТА ІНФЛЯЦІЯ.

В Америці створились тепер два табори: одні за інфляцією долляра, другі проти неї. Деяку сензацію викликала в світі промова амер. сен. Борага, який став тепер завзятим інфляціоністом. „Доходи Америки рівняються тепер майже нулеві — сказав він між іншим. При берегах Пацифіку рибний промисл зруйнований. Перебрали його ті краї, що відступили від золотого паритету. Також фармери не можуть проти тих країв боротись. З уваги на те залишається як остання розвязка тільки інфляція.

В. Н-вич

Стереженого Бог стереже.

Щоби оминути лютуючу тепер сильну епідемію грипи, треба вистерігатися зараження часто і постійно змиваючи руки спеціяльною кольонською водою „Сальферс", яка знищить безоглядно і неминуче заразні гриби навіть такі, що находяться в повітрі. Таку воду можна дістати виключно у Перфумерії С. Федер, Львів, Сикстуська 7.

Садівничо-господарська Школа Товариства „Просвіта" в Милованні.

Відомий скрутний фінансовий стан Т-ва „Просвіта" в останніх роках відбився некорисно і на маетностях Т-ва та веденні одинокої на наших землях української Господарської Школи в Милованні.

На Милованні тяжить довг у круглій сумі 100.000 зол. На цей довг зложилися: 21.804 зол. позичка з 1925 р. на будову стайні, 15.687 зол. з перерахування долярових довгів, яких курс значно піднісся від часу, в якому затягнено позичку, 28.349 зол. відсотки від довгу. Решта довгу це недобори школи, які виносять за час від 1925/26 до 1931/32 включно 45.630 зол. Господарство вплатило за той час на удержання школи 11.470.

Головний Виділ рішив шукати способів, щоби школу вести на основі самоплатности, бо далі задовжувати маєток на ведення школи є неможливо і недопустимо.

Головний Виділ при співучасти Т-ва „Сільський Господар" провірив докладно дотеперішний спосіб господарювання в Милованні та можливости побільшення прибутків з господарства бодай до тої міри, щоби вистарчило на удержання учителів.

Рівночасно з працями над реорганізацією самого господарства, яке не лише булоб дохідним, але рівночасно було би і засобом для практичного навчання в школі, поробив Головний Виділ старання в тому напрямі, щоби школа давала те знання, яке в нинішних тяжких господарських умовинах є для сільського населення необхідне та щоби ця школа служила якнайбільше дооколичному населенню.

Томуто покликав до життя окремий **Опікунчий Комітет** для школи з представників тих повітових установ та дооколичних філій Т-ва „Просвіта", які працею школи є найбільше зацікавлені як засобом ширення господарської науки між населенням їх району.

Опікунчий Комітет працює постійно при філії Т-ва „Просвіта" в Станиславові і в порозумінні з куратором школи п. сен. д-ром І. Макухом. Його завданням є приєднати для школи якнайбільше учеників з найближчої околиці та безпосередня опіка над школою і господарством у Милованні.

Крім цього покликав Головний Виділ до життя у Львові Педагогічний Патронат для школи в Милованні з представників тих краєвих **центральних господарських установ**, які працюють для піднесення культури і добробуту українського села („Ревізійний Союз Українських Кооператив", „Маслосоюз", „Сільський Господар", „Рідна Школа" і „Просвіта").

Завданням Педагогічного Патронату є дбати, щоби школа в Милованні вчила передовсім того, що для господаря в теперішньому часі необхідно знати. Педагогічний Патронат звертає головну увагу на побічні предмети з господарського і кооперативного життя, для яких навчання буде старатися придбати найкращих фахівців, що практично працюють в установах.

Таким чином думає Головний Виділ заінтересувати школою ширший загал та уможливити заінтересованому школою громадянству вплив у працю школи і господарства, щоби можна було якнайбільше угляднювати потреби населення.

Праця Опікунчого Комітету і Педагогічного Патронату вплине безперечно на побільшення фреквенції в школі, бо вона зяже цю школу тісно з потребами господарського життя нашого села.

Та за Головним Виділом залишається найбільша трудність, а саме забезпечити бюджет бо лише тоді можлива правильна праця в школі.

Головний Виділ рішив урухомити школу з днем 1. березня 1933 р. і закликає все зорганізоване громадянство помогти йому в цьому ділі.

Д-р М. Холевчук.

ПЕРЕДПЛАТА НА ЛЮТИЙ

ЗОЛ. 5·—

Впов. Передплатників, які прислали за лютий 4·— зол., просимо ласкаво додатково надіслати 1 зол.

АДМІНІСТРАЦІЯ

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 10-?

— **Емеритований суддя Франц Бабяк** відкрив адвокатську канцелярію в Бережанах і веде її при вул. Гертлєра ч. 1 (проти магістрату). 2-2

— **Петро Смаль,** емеритований суддя, отворив адвокатську канцелярію в Мельниці.

— **Основні Збори Психотехнічної Поради для вибору звання** при Головній Управі „Рідної Школи" відбудуться в суботу, дня 4. лютого ц. р. в 6. год. вечором в домівці школи „Рідної Школи" при вул. Мохнацького ч. 12. І. пов. Просимо всіх українських громадян якнайчисленніше явитись на ці збори. — **Організаційний Комітет.** 1314 11

— **З наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові.** Засідання математично-природописно-лікарської секції буде у вівторок дня 31. ц. м. в год. 18. в канцелярії Т-ва. Членів проситься о численну участь. — **Д-р В. Левицький, д-р Ю. Полянський.**

— **Традиційний студентський концерт для вшанування памяти „Бою під Крутами"** відбудеться заходом львівських українських студентських організацій в понеділок, 13. лютого ц. р. в год. 19.30 в салі Муз. Інст. ім. М. Лисенка (Шашкевича 5). Білети раніше можна набути в Союзнім Базарі.

— **Вистава пєси Л. Українки.** Крім „Лісової пісні" не бачили ми досі на сцені ніодної пєси цієї великої поетки. Десять її пєс жде досі свого виведення. Навіть із книжок вони, на жаль, невідомі нашому ширшому загалові. Велике прегарне видання збірних її творів, що появилось у Київі недоступне для галицьких читачів з огляду на свою високу ціну і тому, що деякі томи цього повного видання передучасно випродані на Радянській Україні; наші книгарні не можуть нині навіть постачити комплету творів Лєсі Українки. Наш театр, узявши на себе виставу „Боярині", хотів виповнити велику прогалину в своїм репертуарі, що не збагачується новими пєсами. Одночасно вважав він своїм обовязком супроти громадянства познайомити його ще з одним твором великої поетки — стільки літ після смерти так само забутої, як і за її життя.

НОВА Й ЗНАЧНА ЗНИЖКА ЦІН

у фабричній складниці мила і свічок

„В А Ш Е О Ч К О"

Львів, Галицька ч. 1, ріг Ринку

всілякого рода мило та господарські предмети, першорядної якости у великім виборі. 3-2

УКРАЇНСЬКА ПЕТИЦІЯ В ЛІЗІ НАЦІЙ.

Польські джерела принесли вістку, що пос. Мілена Рудницька подала до секретаріяту Ліги Націй петицію в справі тюремництва в Польщі. Пос. Рудницька домагається, щоби петицію признали наглою та щоби її негайно розіслали всім членам Ради Ліги.

(Наша Редакція покищо не одержала автентичної вістки про цю справу).

ТИФ У СКІЛЬЩИНІ.

Пошесть черевного тифу вибухла в Оравчику (Скільщина). Досі занедужало там 14 ссіб, одна з них померла. Село ізолювали, а в шкільному будинку уладили шпиталь. Червоний Хрест виделегував до того шпиталю три санітарки та лікаря д-ра Шренцеля зі Сморжа.

АНГЛ. АМБАСАДОР ВИЇЗДИТЬ З АМЕРИКИ.

НЮЙОРК, 28. І. ПАТ. Англійський амбасадор виїде 31. І. до Льондону, щоби зясувати свому урядові стан справи военних довгів.

БОМБА ПІД ДОМОМ МУСОЛІНІЄВОГО ПРИЯТЕЛЯ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, 28. І. ПАТ. Під дім Ді Сільвестро, Мусолініевого приятеля та голови т-ва „Синів Італії" підложили бомбу, якої вибух знищив дім зовсім. Діти й жінку Ді Сільвестро разом із ос. секретаркою присипало румовище. Ді Сільвестро не був тоді дома. Злід звалищ добули секретарку й дітей, тяжко раненних. Жінки Ді Сільвестро досі не найшли. Треба згадати, що Ді Сільвестро щойно кілька днів тому вернувся з Італії, де був із усією родиною.

20 ПОЧТОВЦІВ — ШПІОНАМИ.

БУКАРЕШТ, 28. І. ПАТ. Учорашньої ночі поліція арештувала під закидом шпіонажі 20 службовців тутешньої почти. Їх обвинувачують, що викрадали урядові документи та доставляли їх закордонним конфідентам. У звязку з цим перевели теж арештування на провінції. Слідство виявило, що в аферу вмішані комуністичні організації.

— **Вийшли на волю.** Зі станиславівської тюрми вийшли на волю Осип Мончук і Осип Сливинський з Галича, що пересиділи у слідчій тюрмі від 22. листопада м. р. Слідство проти них припинено.

— **Новий воєвода у Львові.** Поголоска про зміну на становищі львівського воєводи нарешті здійснилася. Дотеперішнього воєводу д-ра Рожнецького перенесли на становище воєводи в Люблині, а на його місце покликано теперішнього президента міста Кракова, команданта легіонової кавалєрії, полк. Беліну-Пражмовського. Крім того буде покликаний ще другий віцевоєвода, якого назвище покищо невідоме. Отже буде це одиноке воєвідство з двома віцевоєводами.

— **Зловживання у судах.** У Львові арештували секретаря цивільного суду Рудольфа Бачинського наслідком зловживань в урядуванні. Це вже третя в останньому часі подібна афера у львівському судівництві.

— **Новий залізний міст** затягнено 16. ц. м. на залізничому шляху під Нижневом. Цілий міст змонтували осторонь, а потому віндами затягли на місце старого. Перерва в залізничому руху тревала ледви кілька годин.

— **Самогубство в суді.** На коридорі окружного суду в Коломиї відобрав собі життя вистрілом з револьверу урядовець рільничого кулка в Коломиї, Вільгельм Червінський. Поліція веде доходження.

ВІЧНІ ПЕРА
НАПРАВЛЯЄ ФАХОВО Й ДЕШЕВО
„ПРЕЦИЗІЯ"
ЛЬВІВ, Рутовського 10, (в брамі) проти пл. Св. Духа

— **Під замітом зловживань.** Бурмістра місточка Гвоздець пов. Коломия, Казимира Стусіка усунули від урядування наслідком грошевих зловживань, яких допускався на шкоду громади. Між іншим закинули йому прилюдне хабарництво. Під вражінням тих закидів Стусік умер нагло перед своїм домом.

— **Жертва морозу.** Коло залізничого мосту на відтинку Креховичі-Брошнів пов. Долина найшли трупа, в якому пізнали селянина Петра Мазуркевича. Лікар ствердив смерть від морозу.

— **Пострілив поліцая.** До золочівського шпиталю привезли тяжко раненого постерунконого Маріяна Бруса з Білого Каменя. Він мав доставити до вязниці якогось арештанта. По дорозі арештований добув нагло револьвер і пострілив поліцая в шию і втік.

УРЯДОВО ДОЗВОЛЕНА
ВИПРОДАЖ З ПРИЧИНИ ЛІКВІДАЦІЇ
КУПИШ НИЖЧЕ ФАБРИЧНИХ ЦІН СУКНА, ЖІНОЧІ МАТЕРІЯЛИ, ШОВКИ І ВСІЛЯКІ БЛАВАТНІ МАТЕРІЯЛИ ПЕРШОРЯДНИХ КРАЄВИХ І ЗАКОРДОННИХ ВИРОБІВ
у відомій своєю солідністю фірмі
САНДГАВС І ГОФМАН, ЛЬВІВ, Казимирівська ч. 22.

Димісія Шляйхерового уряду.

ФОН ПАПЕН ТВОРИТЬ УРЯД.

У звязку зі вступною статтею про упадок Шляйхера подаємо в доповнення останні телєграми:

БЕРЛІН, 28. І. ПАТ. В год. 12.15 канцлера Шляйхера приняв президент Гінденбург. Після короткої авдієнції Шляйхер зголосив в імені всього кабінету димісію. Президент Гінденбург димісію приняв і поручив теперішньому кабінетові, щоби тимчасово виконував владу.

Безпосередньо потім президент приняв бувш. канцлера фон Папена та поручив йому навязати переговори з партіями, щоби устійнити політичне положення та розглянути істнуючі можливости для нового уряду.

Офіціяльний комунікат.

БЕРЛІН, 28. І. ПАТ. Про перебіг авдієнції канц. Шляйхера у през. Гінденбурґа урядово комунікують:

Канцлер Шляйхер здав нині президентові Німеччини звіт про положення та заявив, що теперішній уряд згідно зі своїм характером, як президіяльний кабінет, лише тоді міг би предложити райхстагові свою програму й устійнити своє становище, коли б президент республики дав йому повновласти для розвязання райхстагу. През. Гінденбург сказав на це, що в теперішньому положенні не може приняти того предложення. Тому канц. Шляйхер зложив димісію всього кабінету. Президент димісію приняв і поручив урядові тимчасово вести аґенди.

Президент висловив при цьому Шляйхерові та членам уряду подяку за жертвенну службу для добра країни в тяжких часах.

Професійні союзи проти Папена.

БЕРЛІН, 28. І. ПАТ. Ряд начальних професійних союзів робітників і службовців звернувся до през. Гінденбурґа спільною телеграмою, в якій перестерігають, що поручення уряду суспільно-реакційним ворогам працюючої кляси прийме вся робітнича Німеччина за провокацію.

Професійні союзи сподіються, що през. Гінденбург спротивиться рішучо всім заходам, які стараються довести до державного перевороту й обстоюватиме конституційну розвязку кризи.

Рівночасно нач. організації професійних союзів звернулися до президента Німеччини з просьбою, щоби поняв їх на спеціяльній авдієнції.

Страшні репресії на Радянській Україні.

Після важких репресій радянської влади супроти кубанських козаків, яких масово переселено на північ, радянський уряд виступив з подібними репресіями в тих округах Радянської України, де селяни не виконали збіжевого плану і ставляться ворожо до урядових розпорядків. З полтавської округи вислали коло 1000 родин на Сибір під замітом рільного саботажу. Все їх майно сконфіскували в користь держави. З інших округ України виселено теж масово українських селян. Загальне число виселенців, між якими находяться теж опозиційні члени комуністичної партії України, доходить до 20.000 осіб. Положення виселенців жахливе, бо не мають відповідної одежі, а транспортують їх у замкнених вагонах під сильною ескортою ДПУ. Коли один такий транспорт приїхав на дворець у Курску, в одному вагоні найшли 6 замерзлих селян. Одночасно в багатьох округах України карні експедиції розправляються жорстоко зі селянами за укривання збіжа.

Фірма С. БЛЮМЕНКРАНЦ у Львові, вул. Галицька (РІГ БОЇМІВ)
ПОВІДОМЛЯЄ ВПОВ. ПУБЛИКУ ПРО ЛІКВІДАЦІЮ.
ЦІНИ ЗНАЧНО ЗНИЖЕНІ. 1—3

Арештування словінських політиків

Як повідомляють із Любляни, арештували там двох словінських політиків, а це б. міністра д-ра Корошеца і заступника голови словінської католицької партії Наглятцана. Обох перевезли до Нового Базару. Арештування стоїть у звязку з акцією за словінську автономію.

13 осіб згинуло наслідком дрездежської різанини.

На знак протесту проти дрезденської різанини в цілій Саксонії застрайкувало на кілька годин кільканацять тисяч робітників, а в деяких місцевостях відбулися великі демонстрації. У Ляйпцігу побили тяжко двох гітлєрівців. Із тяжко ранених у Дрездені дальші чотири особи вмерли, побільшуючи число смертних жертв різанини до 13 осіб.

— **Урядовці найвищого суду комуністами.** У варшавському апеляційному суді запав присуд у справі комуністів, що творили комуністичну групу в судівництві. Справа була свого часу дуже голосна, бо між арештованими найшлися службовці, заняті в найвищому суді та кількох судових аплікантів. Суд першої інстанції засудив урядника найвищого суду Щота на 6 років вязниці, інших обвинуваченних на кару 4 і 3 роки вязниці. Апеляційний суд затвердив вирок першої інстанції, не вчисляючи обвинуваченим слідчої вязниці.

— **Люльки небезпечні.** У берлінському інституті, де досліджують недуги рака ствердили, що рак на губі дістають майже виключно мущини. Із 173 таких випадків 169 було мужеських недуг. А тому, що із них 123 особи курило люльку, ясний звязок між куренням люльки і рака на губі.

— **Конкурс краси вистави у Шікаго.** Паризьке видання „Шікаго Трібюн" помістило цього місяця поклик до всіх дівчат і молодих вдів з усього світа. Міжнародня вистава у Шікаго, яка відчиняється 1-го червня потрібує королеву красн. Редакція цього найбільш поширеного щоденника взяла на себе цю працю за порозумінням із виставовим комітетом. Кандидатки повинні посилати свої фотографії до редакції, де виберуть 51 красунь. Усі вони поїдуть на виставу до Шікага на рахунок шікагіського денника. Тут виберуть із 51-ох три — „королеву" і дві придворні дами. Перша дістане 5.000 дол., друга 3.000 і третя 2.000 дол. Участь у конкурсі можуть брати жінки всіх національностей, без огляду на професію і суспільне становище, з вимком професійних красунь себто театральних і кінових артисток і модельок у мистецьких підприємствах. Крім цього „Шікаго Трібюн" у своїм американським виданні поміщуватиме у своїх недільних додатках сто вибраних фотографій із гонораром 100 дол. за кожну. Паризьке видання теж помістить у своїм додатку 100 фотографій по 100 фр. за кожну. Щоби взяти участь у конкурсі необхідно купити число паризького або американського видання „Шікаго Трібюн" і вирізати з часопису купон, щоби приклеїти його на другім боці фотографії. У купні цього числа міститься вся тайна того світового конкурсу. Адже на світі є міліони молодих жінок, що хотять їхати задурно на шікагівську виставу, ще й дістати гроші.

Абітурієнти!! Пригадуємо, що шкільні таблю по новочасному й дешево виконує фотограф
1318 „Venus", Академічна 24. 1-20

— **Щастя і нещастя на льотерії.** У селі Пауна у Тиролі трапилась цікава історія. Робітниця Ашінгер уродила дитину, якої батьком був робітник Штундлер. Дитина була нешлюбна, тому її батьки хотіли її позбутись. Штундлер задушив дитину, заповив у полотно і кинув до ріки. Бу-

до це 12. серпня 1932. Убийник уважав, що це добра нагода поставити на льотерію, щоби перевірити своє щастя і поставив 100 лірів на числа 12, 8 (восьмий місяць), 19 і 32. Усі чотири числа вийшли. Нехай астрольоги, спіритисти і фільософи думають над злобним пальцем Долі! Штундер виграв великі гроші. Та розбагатівши не хотів уже женитися зі своєю любкою. Тоді вона з помсти повідомила поліцію про тайну його виграної — його злочин.

—o—

З театру.

Кооператива Український Театр у Львові (Театр ім. Тобілевича): „РОКСІ", комедія Коннерса (Саля Театру Різнородностей).

Погідна, приємна комедія. Маємо їх нині так мало у світовім репертуарі, в театрі і в кіні, навіть у буденщині, де комедії бувае щораз більше, що варт на неї поглянути більш як раз. Хто бачив її вчора вдруге, не жалував вечора. Жалували ми тільки артистів, які заслужили на більшу авдиторію і жалували тої публики, що у своїм бюджеті не найшла позиції на скромний білет. Приємно прирівнати гру наших артистів із добрими, чужими, що мають усі вигоди, щоби ролю добре передумати та випробувати на вигідній оцені.

„Роксі" — нині найуспішніша песа у репертуарі нашого театру на провінції. Це навіть одна із тих рідких сучасних пес, на які можна післати молодь, бо любов приймае там таку невинну форму, що заздримо американцям їхньої молодости. Постійний конфлікт між старою подружою парою має всі риси класичних комедій, спільних для всіх віків і народів.

Заголовна роля належала до п-ні Ленської завсіди приємної, свобідної та із тією дрібкою наївности, яка зробила її такою симпатичною у відомій креації з „Церковної миші". П. В. Блавацький, її партнер, умів добути у відповідних хвилинах гумор притаєний автором у запитах і відповідях молодця, що єднае зі сміливими фінансовими планами велику несміливість супроти жіноцтва. П-ні Совачева як завсіди створила справжній тип напереміну злющої та заляканої жінки; п-ні Бенцалева та п. Яковлів були теж дуже добрі.

м. р.

СПОРТ.

З КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩАТАРСЬКОГО КЛЮБУ.

В неділю 5. лютого відбудеться **загальна міжклюбова прогулька** всіх українських лещатарів зі спільною метою, на яку повинні обовязково прибути всі зорганізовані лещатарі. Лещатарів, які не належать до ніякої української організації запрошуємо до участи. Збірка точно в год. 10. кінець трамв. лінії 4 на Вис. Замку.

Дня 12. лютого відбудуться **Краєві Лещатарські Змагання.** Того самого дня вечором роздача нагород і товариська гутірка при чаю.

Філія К. Л. К. Ворохта: Дня 29. ц. м. улаштовує філія змагання в бігу на 16 км. за відзнаку справности К. Л. К. Крім того змагання в скоках.

Філія К. Л. К. Космач: П. Заг. Збори відбулися дня 14. ц. м. Новий Виділ: голова Андрій Кіфик, заст. голови Курило Пожоджук, секретар Микола Пилипюк, господар Василь Вінтоняк, справник Іван Куцепірчук. Контрольна комісія: Андрій Пожоржук, Микола Васкул, Василь Ребеджук. Мир. суддя: учит. Ярослав Шумилович. Сходини філії відбуваються що суботи. Філія приступила до виробу власних лещат; одначе не може з грошевих причин роздобути відповідної скількости сирівцю. Філія передплачує кілька часописів і журналів.

Філія К. Л. К. Березів Нижний: К. Л. К., який поставив собі за завдання поширювати лещ. спорт у масах, а в першу чергу серед нашого населення в горах, де часом може він стати не лише спортом, але й життевою конечністю, зробив ще один крок вперед. Дня 19. ц. м. відбулися установчі Заг. Збори філії К. Л. К. в Березові Нижнім у присутности 25 членів. До Виділу увійшли: голова Василь Ґеник-Антошків, заст. голови Антось Арсенич-Зубрик, секретар Степан Арсенич Антося, скарбник Василь Ґеник Андрія, господар Михайло Арсенич Василя, справник Микола Ґеник Антошків. Контрольна комісія: Петро Ґеник, Іван Кузич, Микола Арсенич. Мир. суд: Михайло Ґеник Івана. Збори відкрив Михайло Геник, проводив Іван Кузич. Березів Нижний відомий як свідоме і зорганізоване село, а вибрані до Виділу люди дають запоруку, що товариша філія К. Л. К. виявляється найкраще зі своїх завдань.

ОТВОРЕННЯ СПОРТОВОЇ ГАЛІ У ЛЬВОВІ.

Міський комітет фізичного виховання і військового приготування у Львові відчиняе в неділю 29. ц. м. в год. 12 вполудне власну спортову галю (лижварський тор) при вул. Яблоновських. У програмі м. ін. гаківкові змагання Чорні — тім Львова.

КАНАДА — АНГЛІЯ 6:0

В гаківкових змаганнях, розіграних у Ліверпулі, перемогли високоциферно канадійці.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

„БОГОСЛОВІЄ", науковий тримісячник. Видае Богословське Наукове Товариство. Том X. Кн. 4. Львів, 1932. Зміст: Др Лео Ґяніна: De potestate episcoporum.; Вол. Січинський: Вежа і дім Корнияти у Львові; о. др Г. Костельник: Поняття матерії в старинних атомістів і в нинішній фізиці; Вибрані питання; Огляди й оцінки; Всячина.

„ВІЛЬНЕ КОЗАЦТВО", ілюстрований двотижневий літературний і політичний журнал. Рік видання 6. Прага, 10 січня 1933.

„ВІСТИ З ЛУГУ". Р. VIII. ч. 1. Львів, січень 1933. Вісти з Лугу це місячник, присвячений луговим і січовим справам, просвіті та науці.

„ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС", орган Ревіз. Союзу Укр. Кооператив. Ч. 3—4. Львів, 15. січня 1933 р. Рік XIII.

НОТИ:

П. КИШАКЕВИЧ: *Служба Божа по західно-українському церковно-народньому напіву на мішаний хор.* Духовно-музичні твори П. Кишакевича ч. 21. Львів, 1933, стор. 32, 4°. Ціна 7.50 зол.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах зол. 8.90.75.

В міжбанкових оборотах нотували: Ню Йорк 8.92.25—8.92.50, Льондон 30.25—30.40, Ціріх 172.75—173, Прага 26.40—26.48, Відень 102—105, Берлін 212.30—212.40, Париж 34.80—34.90.

Акцій.

Банк Польський 82,5, 83 і одна четверта.

ЗБІЖЖЕ.

Жито збірне 14—14.25. — Інші курси незмінені.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 28. І. 1933 р. за масло експортове та десерове прима 2·20 зол., за літру молока 15—17 сот., за літру сметани 0·00 зол., копу яець 5·40—5·60 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Український Театр ім. Тобілевича в салі Театру Різнородностей.

Понеділок, 30. І. год. 7.30 веч. „Боярин" песа Лесі Українки.

Вівторок, 31. І. год. 7.30 веч. „Мотря" Лужницького й Лісевича на основі Лепкого.

Великий Міський Театр.

Неділя, 29. І. год. 3.15 попол. „Аіда" оп. Верді (виступ Голинського).

Понеділок, 30. І. год. 7.30 веч. „Розбійники".

Вівторок, 31. І. год. 7.30 веч. Карнавалові вечорі в опері (комічна опера Пуччіні „Джанні Шікі", „Чемпіон тяжкої ваги" ком. оп. Кренека та балетове дівертесма „Віденські ночі" муз. С. Штравса).

Середа, 1. II. год. 7.30 веч. „Розбійники".

Театр Різнородностей.

Неділя, 29. І. год. 3.30 попол. „Джім і Джіл" (останній раз).

Неділя, 29. І. год. 7.30 веч. „Магія" (Абон. 6).

Середа, 1. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіл" (Абон. 5).

Кіна.

АДРІЯ: „Король прошаків".

АПОЛЬО: „Чар її очей" (Дж. Гейнор).

АТЛЯНТІК: „Безправотні".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Ґрета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „Небезпечна проба", „Золотий шал".

КОПЕРНИК: „Жінка з бічної вулиці", „Слім і Грім при війську".

МАРУСЕНЬКА: „Жінка з бічної вулиці", „Слім і Грім при війську".

МІРАЖ: „Непотрібна".

ОАЗА: „Чоловік своєї жінки" та ревія.

ПАЛЯС: „10 проц. для мене".

ПАН: „Ц. к. команда сердець".

ПАСАЖ: „Пімста божевільного" та доватки.

ПРОМІНЬ: „Гай-Тан" і комедія.

СТИЛЕВЕ: „Пат і Патахон, винахідники пороху" та ревія.

УТІХА: „Чудо вовкіо" і ревія „Підвечірок у тітки Кунегунди".

ХИМЕРА: „Гегенна жінки".

Закордонне радіо.

Неділя, 29. січня 1933.

Братислава (279,3) 15.00 „Вільгельм Тель" оп. Россіні, **Бреслян** (325) 16.00 Пісні в супроводі лютні, **Мілано** (331.4) 12.30 Концерт, 21.00 Опера, **Штутгарт** (360,8) 12.00, 16.00 Концерт, 19.00 Вес. нар. музика. 20.00 „Ябука" оп. Штравса, **Гельсінґфорс** (368,1) 17.35 Арфа, 19.35 „Віденська кров" оп. Штравса, **Ляйпціґ** (389,6) 12.00 Концерт, 20.00 „Село без дзвонів" оп. Кінеке, **Букарешт** (394,2) 17.00, 18.25 Орхестра, 20.00 „Весела вдовичка" оп. Легара. **Сотенс** (403,8) 20.45 Мурінські пісні (трансм. з Нюйорку), **Рим** (441.2) 12.30 Концерт, 20.45 Ґейша" оп. Джонса, **Відень** (517,2) 10.30 Пісні (Кіюріна) 11.30, 17.05 Концерт, 20.00 Звуковик, танок, оперетка, **Мінхен** (532,9) 15.15 Нар. пісні, **Будапешт** (550,5) 11.15 Богослуження, концерт, 16.15 Мал. пісні, **Харків** (937.5) 10.30, 15.15, 16.00, 18.40, 24.00 Концерт, 13.15 Звуковик, 16.30 Гумор, сатира.

Понеділок, 30. січня 1933.

Братислава (279.3) 16.10 Концерт, 17.10 Спів, 18.00 Скр. соната, **Мілано** (331,4) 20.30 Камер. музика, **Брно** (341,7) 19.25 Гавайська музика, **Гельсінґфорс** (368,1) 17.00 Квартет лойцьких рогів, 18.25 Фінл. пісні, **Рим** (441.2) 17.30 Скрипка, **Відень** (518,1) 19.55 Пісні й арії, 20.35 Військ. орхестра, **Будапешт** (550,5) 18.20 Циг. орхестра, 19.40 Концерт, **Харків** (937,5) 10.00 Концерт, 15.15 Музика, репитацій, 18.00 Опера, 24.00 Звуковики, **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 20.10 Вес. програма, 21.10 Брамсові пісні (хор молоді), **Париж** (1724,1) 21.00 Вечір пісеньків.

Львівське радіо.

Неділя, 29. січня 1933.

11.35 Місійний відчит, 11.58 Час, 12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Симф. поранок, 14.00 Пдекаймо овочі, 14.20 Легка музика, 14.40 Що чувати, що треба знати?, 15.00 Орхестра, спів, 16.00 Для дітей: „Що діється в світі". „На червоній зорі", 16.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.45 „Жигмонтова колюмна в Варшаві", 17.00 Соліст. комунікат союзу сільгоспмад, 18.00 Всячина, 18.20 Лісовий куток, 18.30 Відчит мін. Квятковського, 20.00 Польські нар. танки та пісні, 21.30, 21.32 Спортові вістки, 21.40 Скрипка, 22.10 Танкова музика, 23.05 Комунікати, 23.10 Ревія.

Понеділок, 30. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 13.10 Експорт. комунікат. 13.15 Господарський комунікат, 13.25 Комунікат. огляд, 13.30 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Листи та програми, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Торг. і платничий біляне, 17.00 Фортепян, 17.25 Комучікат для рибалок, 17.35 Пісні (Лестуці — сопран), 18.00 Легка музика, 18.50 У службі милосердя, 19.05 Всячина, 19.20 Серед книжок, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. дениик, 20.00 „Джоконда" оп Понч'єлі (грам. плити), Спортові вістки, 22.55 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідае

Звичайні Загальні Збори Товариства „Філія Союза Українок" в Калуші відбудуться дня 5. лютого ц. р. в год. 2-ій попол. зі звичайним порядком нарад. — За Виділ: **М. Тисовських.** 1316 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідае

1 ЗОЛ. направа брошки, перстеня або ковтка коштує у Мандля, вул. Коперника, проти кіна „Коперник". 1197 5-10

ПОПОЛУДНЕВИЙ курс кроєння шиття, моделювання починаю 4. лютого. Ціна знижена. **М. КОЗЛОВСЬКА,** Академічна 22, І. 1331 3—3

ДИВАНІВ перських та смирненських останні курси під управою відомого творця диванового промислу пана Карла Литвиновича починаються 31. січня і 1. лютого. Щоби дати змогу кожному взяти участь у такій гарній праці, ціліть курсу 14 днів по 2 години денно, лише 10 золотих Вписи, інформації для пань і панів у попередніх днях від 11—13 і 17—19-ої у виробні диванів, Львів, Зиблікевича 18. Замічуємо, що з причини від'їзду пана Литвиновича до Познання на ведення курсів, курси у Львові є останні. 1307 2—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідае

УРОЛЬОГ-ОПЕРАТОР

Д-р В. Кесслєр

У НЕДУГАХ НИРОК І МОЧЕВИХ ДОРІГ

ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 24, ТЕЛ. 76-19.

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЄКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЄКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 НАЙНОВІШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЙНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОГРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ

Фото-Радіо-Палас, Львів, пл. Марійська ч. 8.

740 (Дім Шпрехера). 29—30

Хто хоче навчитися доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український нарід, **ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ**

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА",

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

Головний Редактор і Видавець проф. др ІВАН ОГІЄНКО.

ПЕРЕДПЛАТА:

6 зол. річно, 3 зол. піврічно, — 1.50 чвертьрічно. За границею 1 амер. доляр. Конто чекове П. К. О. число 27110.

Адреса Редакції й Адміністрації: **Warszawa, Stalowa 25. m. 10.**

Присилайте передплату!

За редакцію відповідае Олександер Костик. Видае Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 22 (13.261). Львів, середа 1. лютого 1933. Poczтowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Признаки національного проводу.

(Допис з Америки).

Ню Йорк, 12. січня 1933.

„Коли я почав мою студію, я дивився на Вудро Вільсона як на вуличника в оцій драмі, що перед нами розвивається" — пише Джордж Сильвестер Фірек у своїй книжці. „Найдивачніша приязнь в історії", що появилася недавно в Ню Йорку накладом Ліверайт Поблішерс. „Коли я далі почав закопуватися в звалища споминів і в записану історію, він постепенно почав набирати виглядy мученика й святого. Свого часу не було другої людини, яку я трактував би з більшим недовірям, як Едварда Манделля Гавса. Сьогодні він являється для мене оригінальним фільософом і талановитим державним мужем. Хоч його добрі наміри, як і наміри Вільсона, помогли цілому людству промостити шлях до пекла, то проте вони дали нам спромогу поглянути на Землю Обітницю, де царить мир, і де нова санкція вирішує долю народів". Так кінчить згаданий автор вступне слово до своєї знаменито написаної праці.

„Найдивачніша приязнь в історії" є одною з тих цікавих історичних фільософічних праць, написаних уже по великій війні з цілю виказати, якими незвичайними дорогами ходить практична політика і як вераз перед непереможною силою обставин мусить уступити і найбільший великан, головно, як він випадково стоїть при кермі націй-держави.

Поза німецьке громадянство в Европі ледви чи хто інший знає імя Джорджа Сильвестра Фірека. Може не знає його навіть і теперішне німецьке покоління в Европі. Мало знає його й нове німецьке американське покоління. А всеж з вибухом світової війни це було найбільше зненавиджене імя серед американського проалієнтського табору і безперечно найбільше поборюване британською пресовою та шпигунською службою, на чолі котрої в Америці стояв сер Вілям Вайземан. Фірек, це був особистий приятель німецького цісаря Вільгельма II., але як рожденний американець, був рівночасно добрим американським громадянином. Чоловік богатий, видавав власним коштом знаменито редагований тижневик „Фатерленд" по англійськи., а писаний з таким завзяттям, що його не міг у тім перевищити навіть „Берлінер Тагеблятт". Цілою силою своєї душі ненавидів Фірек президента Вільсона та його довірочного дорадника, полковника Едварда Гавса, бо вони, на його думку, нарочно втягнули Америку до війни по стороні аліантів, отже Франції й Великої Британії, щоби знищити Німеччину. І цей самий Фірек признається тепер до своєї величезної помилки і пише довище подане славословя для обох собою зненавиджених людей.

Великий чоловік отой Фірек — подумає неодин, коли застановиться над таким поступком. Справді великий. Але ще більша його вартість тим, що написав отсю книжку, в якій він доказує:

Що через шість і пів року в часі великої війни Злученими Державами правив властиво дуумвірат, тобто комітет двох, вложений з президента Америки Вудро Вільсона й почесного полковника зі стейту Тексас, Едварда Манделля Гавса; що ця особиста, а цілком безкорисна приязнь Гавса, довела до того, що в американській дипльомтичній службі панував у тому часі хаос, бо було два правління: урядове, при допомозі конгресу, і особисте, тобто Вільсона і Гавса; що це особисте правління було наскрізь ідеалістичне з метою осягнути якнайбільші користи для цілого людства; що Америка мала властиво виступити до війни по стороні Німеччини, але дуумвірат вважав, що з такого факту світ цілковито не зможе нічого зискати; що остаточно великі зусилля Америки, а Вільсона й Гавса зокрема, показчилися невдачею тому, що Франція й Англія не довісім згодилися приняти 14 точок Вільсона, які до речі кажучи, були властиво продуктом полк. Гавса; що після перемоги Вільсон так завзято боронив Німеччину, як передтим завзято її поборював, коли Клемансо робив усі заходи, щоби Німеччину розчетвертувати; що Вільсонові ледве вдалося перефорсувати „Завіт Ліги Націй" і він мусів тим осягом вдоволитися, а решту полишив Божому Провидінню, почуваючи себе безсильним супроти тільки перепон, яких він перед тим не добачував і т. п.

Для нас одна дуже важна сторінка історії стає ясною з книжки Фірека. У 28. розділі, при обговорюванні славних 14 точок Вільсона, Фірек, на підставі особистої розмови з Гавсом, твердить, що Польщу створив на підставі засад, засованих в 14 точках, ніхто інший, а саме полковник Гавс, а то на підставі обіцянки, зробленої ним Ґнатові Падеревському, якого представив полк. Гавсові один німець, спільний приятель обох цих мужів. Отже, каже Фірек, полк. Гавс є хрестним батьком Польщі.

Хоч як цікавою є книжка Фірека про способи правління незвичайного в історії людства дуумвірату, то чи не цікавішою ще для пізнання характеристики способу володіння є також цілком свіжа книжка „Сумерк царів", написана великим князем російським Олександром, видана в Ню Йорку накладом Рей Лонга й Ричарда Сміта. Олександер був зятем царя Олександра III. отже швагром Миколи II. Він тепер біля 60-літній чоловік, подорожує дуже багато по світі і справді знає дуже багато. Книжка написана з метою перекопати світ, що „демократія дуже мало причиняється до людського поступу" і що незабаром прийде хвиля, коли до влади прийдуть назад королі, що тепер перебувають на відпустці.

„Сумерк царів" відзначається цілковитою, ба навіть брутальною щирістю, як це напр. виходить з наголовку в першій части: „Чи королі є людьми?" На це відповідає вел. князь Олександер, що „якраз тому вони є злими володарями, що вони звичайні люди, які не знають навіть своєї професії... Пересічний наслідник престола мусів щойно в практиці сам для себе відкривати, що володар не має права бути людяним або чесним. Володар, як хоче бути володарем не лише з імени, мусить бути безоглядним. Але понад усе мусить вміти орудувати своїми вкритими талантами. Кайзер був би ще досі володарем, якби не був таким щирим і якби не показував ціле богацтво своїх укритих талантів... Ніщо не є більше людським, як ненависть, а німецький цісар вперто оставав при своїх людських чуствах аж до кінця"....

„Зараз по ненависти любов позбавила богато володарів їхніх престолів. І то любов до своїх жінок, а не до любовниць. Ті останні жадають грошей, а жінки помагають валити престоли. Росія з 1894—1917 року пропала тому, що цар Микола II. був ідеальним мужем для своєї жінки."

Вел. кн. Олександер був довгі літа свідком, як цариця Марія, жінка царя Олександра III, одного з наймудріших російських володарів, через 23 роки безпастанно докучала своєму чоловікові, щоби він піметився на Німеччині за те, що Бісмарк у 1860 році забрав Данії кусник землі, а цариця була дочкою данського короля. І хоч як опирався цар цьому невмістному бажанню, то по 23-ох літах таки цариця осягнула своє і „Росія заключила з Францією договір у 1884 році, що був сентиментальним нонсенсом і став кривавим маревом у 1914 р."

Подібний яскравий приклад, як людяність володаря причинилася до втрати престола, подає вел. кн. Олександер на еспанській королеві Альфонсові, який є героєм його книжки. Автор доказує, що Альфонс робив усе можливе, щоби рятувати Еспанію перед загладою, але власне тому, що був чоловіком і то дуже людяним, що приватно розмовляв з представниками соціялістичних орґанізацій і радився їх, які переводити реформи, він втратив прикмети володаря і вони стягнули його з престола.

Зате признає автор одну важну прикмету диктаторам, що походять з посеред „народу", а саме ту, що хоч їх програма зовсім не ліпша від програми монарха, то зате диктатор „є продуктом мас, знає їх світогляд і тому знає ліпше своє ремесло, як рожденний монарх".

Але найцікавіша заввага автора та, що хоч німецький цісар був одним з найбільших німецьких патріотів, а Альфонс був і досі є дійсним добродієм всіх еспанців, то проте вони потратили свої престоли

Коли хто з наших земляків перечитає ось згадані праці, якось мимохіть насувається питання:

Якіж повинні бути прикмети українського проводу, щоби він міг успішно працювати для добра цілої нації?

А серед теперішніх відносин усіх проводу є тотожнім з успіхом української справи.

Д-р Семен Демидчук.

З партійного життя.

ЗАСІДАННЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ УНДО.

В суботу, дня 28. січня 1933 р. відбулося засідання Центрального комітету УНДО. Предметом нарад був реферат **Голови д-ра Дмитра Левицького** „Про політичне положення українського народу в Польщі і ситуація внутрі партії". Від цілої Президії видвигнув Голова також справу довіря. По 5-годинній дискусії ухвалено одноду шно (при двох, що стрималися від голосування) слідуючі резолюції:

1) Центральний Комітет ухвалює Президії УНДО довіря за її дотеперішню політичну діяльність.

2) Центральний Комітет стверджує, що з огляду на пливке політичне положення світу та незвичайно важке і складне політичне і господарське положення українського народу, виступає гостріше чим колинебудь потреба національної єдности, усуцільнення партійної організації та скріплення авторитету виконавчої влади Проводу.

3) Центральний Комітет стверджує, що в останніх часах були прилюдні спроби нарушування внутрішньої партійної дисципліни і тому пригадує членам партії постанови організаційного статуту відносно партійної карности. звертає увагу, що критика членами партії заряджень партійних верховних установ є допустимою тільки на покликанім до цього терені партійних установ, закликає членів партії до абсолютного послуху, заповідає, що в будуччині буде найгостріше виступати проти всяких спроб нарушення внутрішньої партійної карности та взиває Президію, щоби пильно слідкувала за кожночасним її нарушенням.

З огляду на спізнену пору, відложено дальшу дискусію над політичним положенням і справу „Лугів" на слідуюче засідання Центрального Комітету, яке має відбутися в найкоротшому часі.

Львів, дня 30. січня 1933 р.

Президія
Українського Національно-Демократичного Обєднання.

УКРАЇНЦІ!
КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

Новочасні педагоги

АБО: ЯКИМИ ШЛЯХАМИ ЙДЕ „ПАНЬСТВОВЕ ВИХОВАНЄ“ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ.

Міністрам освіти і внутрішніх справ та кураторові ЛШО під увагу.

Не вважаючи на настирливі заходи та навіть поїздки до Львова влада зліквідувала в Зарудю (тернопільський повіт) українську школу та місцевих дітей відіслала до школи в с. Обарінцях. Цю школу перемінено з початком шк. року 1932-33 на 4-клясову. Усіх дітей тут 171, з того гр. кат. 101, жидів 5, а решта 65 римо-католики. Зате всі три вчителі поляки і **ні один з них не знає української мови.** Вони поправляють у вищих клясах те, що в задачах написано цілком правильно. Нпр. ученик пише: „на зиму роблять люди загату“, учитель поправляє на „захату“, або „грушка“ на „хрушка“, Ілько на „Хілько“, українське „и“ на „у“ і навпаки. Між тими „українізмами“ находиться теж п-ні Станкевичева, якої одинокою кваліфакіцією для навчання дітей української мови є мабуть те, що вона є... кузинкою інспектора п. Блонського з Тернополя. Її чоловік, п. Станкевич, **не розуміє ні слова по українськи. Але дітей бе, коли вони три рази хрестяться, або поздоровляють словами „Слава Ісусу Христу“.** Ось приклад методики виховання і навчання цього пана: Питає на годині ученика І. кл. Петра Заяця, сина Янька: скільки є „богів“? Ученик — „один“. Пан Станкевіч далі: „а чий“? Ученик: — до речі латинник — розуміє в чому річ і відповідає „польскі“. За це учитель гладить ученика по голові і каже: „добже дзецко, достанеш ксьонжке“.

Не дивниця, що при такому „вихованні“ діти гр.-кат. релігії бігають на релігію „польську“, хоч ці діти греко-католики та не криються з тим, що ходять на „польську“ релігію, щоби приподобатися вчителеві. Мама у Миколи Журака з III. кл. „полька“ або батько Йосафатки Скирінської з I. кл., Марії Ошпяківної з V. кл., Марії Шведівної з V. кл. і інш. — „поляки“, а одним і другим кажуть ходити на релігію „польську“. Так виглядає ловля діточих душ та їх деморалізування.

Той сам п. інспектор Блонський переніс безправно у 1932 р. учителя п. Володимира Фаендиша до Івачова, а на скаргу до Куратерії, внесену о. Петром Іваховим, спровадив його назад у листопаді 1932 до Обарінець на те, щоби від 15. січня 1933 р. перекинути його знову на нову позицію до Івачова. Так виглядає „спренжиста“ діяльність.

Письма, вношені громадянами чи до міністерства чи куратерії лишаються без успіху. Від часу до часу приїжає інспектор, зробить нібито слідство і справа лишається по старому. Учителі баламутять дітей на годинах української мови, процвитає у школі польський шовінізм, а в селі росте згіршення й огірчення.

Цей допис пересилаємо панам міністрам Перацькому і Єнджеевичеві в альбом.

Громадяни Зарудця і Обарінець.

ПОЧАВСЯ ПЛЄБІСЦИТ ЗА ПОЛЬСЬКИМИ ШКОЛАМИ.

Вже підсувають українським батькам до підпису декларації за польською мовою навчання. На деяких друках навіть нема зазначено того. Для збаламучення такі декларації бувають друковані також по українськи і своїм зверхнім виглядом нагадують декларації за українськими школами. **Тому освідомляйте батьків, щоби не дали збаламутитися і не підписували ніяких декларацій, бо плебісцит за українськими школами минув уже 31. грудня 1932 р.** Також батьки повинні наказати своїм дітям, щоби в школі не підписували їх на ніяких шкільних деклараціях, якщо жадали-б того учителі чи учительки.

Кабінетна кріза у Франції.

Президент французької республики Лєбрен доручив місію утворення нового кабінету Деляд'єрові, який цю пропозицію прийняв. Загально думають, що він стрінеться з великими труднощами, які не швидко уластся йому побороти. Першим його ділом буде запропонувати соціялістам участь в кабінеті, як це зробив його попередник Бонкур. Щоби дати відповідь на цю оферту, провідник соціялістів Блюм мусить скликати наперед конґрес своєї партії. В новому кабінеті Деляд'є крім теки премієра обняв би теку краєвої оборони або внутрішніх справ. Міністром закордонних справ став би Бонкур, фінансів Бонне.

ПАРИЖ, 30. I. ПАТ. В кулюарах палати вибір Деляд'є на премієра прийняли назагал прихильно. Більшість соціялістичних послів теж думає, що Деляд'є має тепер найбільші виглядн притягнути соціялістів до співпраці. Всежтаки сумніваються, чи партійний конґрес згодиться на співпрацю з Деляд'є як шефом уряду. Соціялісти мусіли би принятн на себе вітнов дальшість за оздоровлення фінансів, яке вимагає стосування засобів, невигідних зі становища соціялістичної програми. Суспільні радикали рішили дати премієрові цілковиту свободу переговорів зі соціялістами. Уміркована група держиться в резерві.

Оскільки соціялісти не згодяться на безпосередню участь в уряді, Деляд'є буде старатися дістати їх підтримку, творячи кабінет республиканської акції, як сам його назвав, що буде складатися зі самих суспільних радикалів. Загально думають, що кабінет буде складений у вівторок.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ

„САЛЬФЕРС“ тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

УКРАЇНСЬКА ПЕТИЦІЯ В СОЮЗІ НАРОДІВ

Львів, 30. I. 1933.

Сьогодні одержали ми автентичну вістку із Женеви, що посолка Мілена Рудницька вчера 26. січня п. р. від Української Парляментарної Репрезентації петицію до Союзу Народів у справі трактування політичних вязнів у Польщі.

Чистка комуністичної партії.

З Москви повідомляють, що з комуністичної партії на Кавказщині виключили 40 відс. членів. Усіх старих комуністів, найближчих співробітників або приятелів Сталіна вислали або позамикали до вязниць. Провідником комуністичної політики на Кавказі іменували молодого комуніста Берю, президента ҐПУ на Кавказі й Грузії та ґенерального секретаря грузинської комуністичної партії. Він став тепер всемогучим володарем З необмеженими правами на всій території Кавказу та Грузії. За останні три місяці арештовано й вислано в концентраційні табори 15.000 осіб, між ними поверх 1.000 членів комуністичної партії. На Кубанщині виключено з тієї партії більше ніж половину всіх членів, а того половину вселено. Боячись кари, багато комуністів покидає посади і втікають разом з козаками та селянами в ліси, де організують загони для боротьби з більшовицькою владою. Кавказькі гори повні таких утікачів.

Хорошец інтернований

БІЛГОРОД, 30. I. ПАТ. Б. президента югославянської ради міністрів, словінця Хорошеця переслухала вчора поліція в Любляні у звязку з його діяльністю, суперечною з обовязуючими законами. Аж до нових приказів поліція визначила йому на місце побуту одну з купелевих місцевостей.

Шкільництво на Закарпатті.

Чехословацький міністр освіти д-р Іван Дерер виголосив у парляменті експозе про стан шкільництва в Чехословаччині. З експозе довідуємося, що на Закарпатті за весь час чсл. республики побудували 70 шкільних будинків, з того 42 за останніх три роки, або 60 відс. Коштувало це 21,687.000 чк.

Ірляндські вибори.

Остаточно оголошено вислід виборів до ірляндського парляменту. Партія де Валєри здобула більшість, вибравши 77 послів на загальне число 153 мандатів.

За мораторією воєнних довгів

ВАШИНҐТОН 30. I. ПАТ. Торговельні палати Злучених Держав висказалися більшістю голосів за новою мораторією для воєнних довгів. Після вигасення мораторії прийде зміна, залежна від торговельних уступок та побільшення видатків на зброєння.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 30. СІЧНЯ 1933.

П. КАЗАН. 3)

Новий Рік у Данії.

(Докінчення).

„Данмарк“, 4. січня 1933.

Хто був на Меєні, той мусить обовязково бачити „Клінтен“ („Скелі“). Біло-молочна завіса огорнула весь острів. Треба з обережністю пильувати усіх викрутасів двацяти кільометрів між Стеґе і „Клінтен“. Повз стародавні церкви, мальовничо соломою вкриті, зеленим мохом оброслі хати — зовсім як на Україні! — і гарні модерні селянські доми чи окремі двори через широку долину з містечком Борро все вище і вище до чудового лісу. Десь у далечині реве пригбережна сирена, остерігаючи мореплавців перед небезпекою. Коло найбільшого готелю, який лежить при „Сторре Клінт“ („Велика Скеля“) зупиняємося і висідаємо. З найвищого пункту пробуємо глянути вниз... Густа мряка і далекий шум моря...

Краще стає у вівторок, день уродин бльондинки Кірстен, яка саме кінчить 15 років. Ще вночі вітер розвіяв мряку. Перед обідом ясна погода. Куди швидше і лекше доїздимо до лісу і залишаємо авто біля одного двору. Між смереками, гарною дорогою і крутими стежками приходимо на самий край прірви... Чудовий образ!... Понад сто метрів спадає крейдяний беріг просто до моря. Фантастичні обриси приваблюють до себе. Відгуком вертає голос... А внизу поміж камінням білою піною грає зеленосіре море... Досить глянути на цю картину, щоби зрозуміти, чому Меєн славиться не тільки серед данців, але також і серед чужинців.

Літом зїздяться сюди сотні гостей-туристів на відпочинок. На це вказують готелі, пансіони й окремі віллі, що лежать близько „Клінтен“ і вздовж південного берегу острова. Вертаємось, минаючи чимало з них.

— Ось Вам дім, — каже п. Ґамборґ і показує на стару літню хатину на горбку яких пів кільометра від моря. — Ви повинні придбати собі такий куток, аби могли працювати у бурхливому світі у свідомості, що на одному острові в Данії маєте спокійний притулок. Бож не знати, коли Вам пощастить вернутись на Україну...

А в останній вечір у Ґамборґів „велике торжество“. Зібралося 11 данок, 10 данців і 2 шведки. Рідко трапляється у такому оточенні бути українцеві... Найстарший віком гість, родинний священник, зазначує це в тості на нашу адресу. Треба відповідати: по-українськи, бо хотіли чути, як звучить наша мова, і по-данськи на знак вдячности за щиру гостинність, колись і тепер...

*

Нелегко покидати такий дім і таку країну, щоби вертати до берлінського буденного життя. У середу рано остання розмова. А коло 10-ої в супроводі життєрадісної господині й її небоги п-ни Кістен автом до порому на Калесаве десять кільометрів від цукроварні.

Може десять хвилин пором перевозить з Меєна на Селянд. Вантажне авто, автобус і приватне авто, легко вміщаються на ньому. Навіть не помічаєш, що автобус не стоїть на дорозі, суходолі. Ще пів години й у Вордінґборзі.

Цілу годину приходиться чекати на автобус, що повезе далі. Дрібний дощ і мряка не дають оглянути місто з його славним замком. Замість того кілька останніх привітів-листівок... Коло 12-ої рушає автобус. За пару хвилин покидаємо Сіелянд і залізничим мостом їдемо на острівець Маснеде. Там уже знають, бо кондуктор автобусу (у Данії це молоді хлопчики) з власної ініціятиви телєфонував. На столі в конторі залізничої стації лежить готово-виписаний квіток... Це Данія!...

Від Маснеде до Ореговеда, північного пункту на Фальстері, знову кораблями-поромами. Берлінські і гамбурські вагони перевозять, решта залишається. Це трівае яких 15 хвилин. За цей час подорожні встигають покоштувати, чого хочеш, у гарно-накритому буфеті корабля. Незабаром почнуть тут будувати понад 4 км. довгий міст. Кредити вже ухвалили: щось 35 міл. корон. За виконання праці беруться англійці.

Ще тільки пів години по земли і Ґедсер, найбільш південний пункт цілої Данії.

Тепер куди більше пасажирів на поромі. Вертаються по святах на місця праці у різних осередках Европи урядовці данських посольств і консулятів з родинами. Сирени гудуть без перерви. Мряка не розходиться. Біло четвертої **години знов у Німеччині.**

З життя наших установ.

II. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЦЬ „БУДУЧНІСТЬ".

В неділю 1. І. відбулися Збори Т-ва „Будучність" при участи 160 делегаток Кружків Т-ва зорганізованих у Львові. Збори відкрила голова Т-ва п. **Е. Тишинська,** опісля провід нарад віддала прсв. еп. Будці, а на секретарку покликала п. Лідію Мрицівну. Протокол з попереднього Збору відчитала І. Мрицівна, опісля п. Е. Тишинська здавала звіт з діяльности Т-ва за минулий рік. Зі звіту зібрані довідались, що Виділ перевів 16 засідань, три наради ширшої Управи і одну анкету. Вислано 36 обіжників, виготовлено правильник і проект нового статуту. Дотеперішні слабі звязки філій з централею можна буде скріпити щойно на основі нового статуту. Оголошено у часописах поклик у справі заснування нових філій Т-ва „Будучність" та уніфікації всіх істнуючих товариств українських домашніх робітниць в одно Краєве Т-во з централею у Львові. На жаль цей поклик не найшов відгомону. Тому, що недостача власної домівки спинює нормальний розвій Т-ва, справі придбання домівки Управа присвятила найбільше часу і заходів. Старалась також придбати фонди для безробітних членок. З тою метою відбулися дві загальні збірки. Рівнож заходи в магістраті в справі підмоги для безробітних членок у „Приюті св. Андрея" увінчались успіхом. Порішено добути прапор Т-ва „Будучність" і відзнаку для членок.

Діяльність Т-ва згідно з його головним завданням розвивалась у таких напрямах: несення моральної і матеріяльної помочі потребуючим робітницям, які на час безробіття находили захист в „Приюті св. Андрея". З приюту користало досі 526 робітниць. Секретаріят Т-ва (Ринок 10, II. пов.) помагав членам у вишуканні праці, з чого користало досі 460 робітниць. Однак через господарську кризу та зубожіння нашої інтеліґенції хлібодавців щораз менше зголошується, а число безробітних постійно росте.

Абітуріенти!! Пригадуємо, що шкільні таблю по новочасному й дешево виконує фотограф 1318 „Venus", Академічна 24. 2-20

Зарадити цьому лихові можна через отворення у власній управі таких варстатів праці як дешева кухня, пральня, прасовальня, шваль ня, трикотарня, які дали би безробітним працю в Т-ву доходи на удержання приютів для безробітних і немічних робітниць. Але на це необхідна власна домівка. Виділ рішив давати членкам безплатно правні і лікарські поради тим робітницям, котрі не можуть користати з Каси Хорих.

На культурно-освітнім полі праця йшла у напрямі морально-релігійного виховання, національного освідомлення й плекання товариського співжиття між членами. М. і. товариство уладжує щороку спільно Свят-Вечір і спільне Свячене. На Зелені Свята рік-річно беруть участь у походах на цвинтар і складають вінки на могилах героїв.

Культурно-освітня діяльність розвивається по кружках через сходини, які відбуваються кожної неділі по вечірні з відповідними відчитами, викладами та гутірками на актуальні теми, читанням часописів і книжок. Кружки основують малі бібліотеки, учать співу, ведуть курси для неграмотних, уладжують аматорські вистави, що-року улаштовують концерти в честь Шевченка. В мясниці уладжується забави з танцями, а в літі фестини.

Наприкінці свого реферату п. Тишинська казала про діяльність кожного львівського кружка зокрема, при чому підкреслила активність і живучість двох кружків на Жовківськім та ствердила повний занепад кружка при церкві Спаса у середмістю.

Освітній референт **о. Чемеринський** підкреслив з признанням успішну працю пань студенток на культурно-освітнім полі у Т-ві „Будучність". П-ні **Ріплева** реферувала акцію поборювання неграмотности серед членок Т-ва. Справу пропаґанди та суспільної опіки реферувала окремо п. Е. Тишинська. П-ні **Конрадова** представила стан каси за минулий календарний рік. Прибутків було: 1412 зол. 15 сот., видатків 921 зол. 36 сот., готівка 6.938 зол. 57 сот.

Збори прийняли до відома оба звідомлення, перевели широку дискусію та дали на внесок контрольної комісії абсолюторію Виділові.

Тому що пані Е. Тишинська рішуче заявила, що з важних причин не може дальше проводити Т-ву, хоч від праці в ньому не відмовляється, на внесок комісії-матки збори вибрали нову управу у такому складі: п-ні **Антонія Конрадова**, члени Виділу: пп. **Е. Тишинська, С. Фіголева, О. Ріплева, М. Скрентович, Я. Липська, о. Чемеринський.** На заступників: **о. Дзедзик** і **П. Огородникова.** До Контрольної Комісії увійшли: **о. Каштанюк, о. Лада,** робітниці **Павлишин** і **Біскупська.** До Мирового Суду: **о. прелат Куницький** і робітниці **М. Федівна** і **Мелюхівна.**

Виділ порішив змінити статут, невигідний для розвою Т-ва; о. Чемеринський зясував проект нового статуту, який Збори приняли. Членську вкладку Збори знижили з 1 зол. на 50 сот. місячно, з тим, щоб до заможніших робітниць відкликатися за вищою вкладкою.

Наприкінці Зборів о. Лончина привитав нову голову п. Конрадову та рівночасно висловив признання для заслуг дотеперішньої голови п-ні Тишинської, яка від оснування Т-ва „Будучність" три роки з повним пожертвуванням працювала для добра організації. П-ні Тишинська від себе подякувала за щиру співпрацю всім паням виділовим, а також неприсутнім давнішим виділовим п-ні Марії Зацерковній і п-ні Софії Конашевич, які від оснування Т-ва три роки працювали для добра Т-ва. Вкінці висловила щиру подяку за жертвенні труди преосв. еписп. Будці і духовенству.

Вибрано делегацію, яка в імені Т-ва має зложити Митрополитові Андрееві, як опікунові Т-ва „Будучність", щиру подяку. Вкінці робітниці заінтонували „Многая літа" в честь дотеперішньої голови п-ні Тишинської. Відспіванням національного гимну закінчено збори.

Л. М.

Перший український цех у Галичині.

(Від власного кореспондента.)

Станиславів, 22. І. 1933.

Розріст національного життя обхопив також українське міщанство. По всіх наших містах замітний організаційний рух і освітня праця серед т. зв. середнього стану. Доказом цього хочаб численні філії товариства „Зоря", що основуються навіть по менших місточках, рухливі передмістські читальні, орхестри, тощо.

Не було досі тільки станових організацій. До 1927 р. були у нас тільки примусові цехи, до яких мусіли належати ремісники всіх національностей. На основі нового закону почали творитися у 1927 р. приватні цехи, головно жидівські. Ті, що лишилися, творили т. зв. католицький цех. Українські ремісники залишилися або без організації, або тинялися в т. зв. католицьких, на ділі польських цехах, не маючи ніяких користей з робіт, які розділювала чужа, здебільша ворожа їм управа цеху. Всі цехи висилали своїх відпоручників до таких установ, як Реміснича Палата, а що до управ цехів рідко коли могли попасти українці, тому й інтереси українських ремісників були постійно нехтовані.

Такі умовини зродили думку про потребу заснувати окремий український цех. Її зреалізували саме у Станиславові, де оснувався перший у Галичині український цех. Організація цього діла, про яку ми вже свого часу згадували в „Ділі", має свою історію. У березні 1932. столярський майстер Дмитро Сіменович при діяльній помочі С. Снігуровича, О. Галібея, П. Трача та інших почав організувати українських ремісників Станиславова в окремий український цех. Виготовлений д-ром І. Волянським статут намічував поширення станиславівського цеху на ціле воєвідство, одначе адміністраційна влада дала дозвіл тільки на повітовий цех. Це обмеження вимагав від українських ремісників основування своїх цехів по всіх повітових містах, що безумовно зєднає ще тісніше наше ремісництво в цілому краю.

На основі затвердженого статуту станиславівського українського цеху відбулися 15. січня п. р. у присутности відпоручника староства перші загальні збори цеху, якими проводив п. Д. Сіменович. Після вияснення завдання, цілей і безумовних користей своєї власної станової організації вибрали численно зібрані ремісники одноголосно таку управу: старший цеху: Северин Снігурович; підстарші: Дмитро Сіменович і Павло Трач; управа: Іван Прокопів, Михайло Грицак, Антін Осипів, Франц Мандзюк, Петро Фесюк, Осип Галібей; заступники управи: Антін Бублинський, Володимир Магас, Степан Слюсарчук; виділ для справ челядничих: Іван Полутранка, Прокіп Погрібний; виділ для справ учнів: Петро Дуткевич, Теодозій Комісарук; мировий суд: Іван Балашюк, Іван Терпеливець, Степан Будзуляк.

Початок зроблений. Бажаємо першому українському цехові найкращих успіхів і віримо, що гарний почин Станиславова найде в найкоротшому часі широкий відгук по всіх містах і містечках нашої тіснішої Батьківщини.

Масовий опір проти колєктивізації.

МОСКВА. 30. І. ПАТ. Голова ради народніх комісарів Молотов заявив на засіданні ЦКВ, що викрито саботажеві організації не тільки в багатьох совхозах і колхозах, не тільки в низових установах радянського господарського апарату, але навіть у центральних органах народнього комісаріяту земельних справ. Крім того викрили організації, що спричинили масову гибіль сколективізованих коней та худоби, защіплюючи носатину й інші недуги. У звязку з тим переведено у Москві та на провінції багато арештувань. Між іншими арештовано кількох вищих урядовців комісаріяту земельних справ.

—o—

Примусові роботи і розстріли за саботаж.

В Москві оголосили два декрети, підписані Сталіном і Молотовом, що торкаються реалізації заповідженого Сталіном нового курсу супроти селянства у справі виконання збіжових наказів. Один декрет передбачує створення спеціяльних комісій, що мають контролювати постачання збіжевих приділів, призначених для потреб держави. Заповідав притім, що на випадок невиконання повнотою урядового пляну на всіх мешканців опірних округ будуть наложені примусові роботи. Селяни, що укривають збіжє, будуть адміністраційним шляхом розстріляні. Другий декрет установляє вільну продаж збіжа по вільних цінах для округ, де сільська людність виконала повнотою наказані приділи.

—o—

Чехословаччина побільшує армію.

ПРАГА. 30. І. ПАТ. На засіданні ради міністрів рішено побільшити континґент рекрутів на 6.000 осіб. Побільшення стоїть у звязку з недавним скороченням часу військової служби. Досі континґент був обчислений на 70.000 вояків.

—o—

Товариство Наукових викладів ім Петра Могили.

Дня 12. січня, після довшої перерви, відбулися Загальні Збори Т-ва Наукових викладів ім. Петра Могили. Після звітів і дискусії вибрали новий виділ. До Головної Ради ввійшли д-р Іляріон Свєнціцький — голова, д-р Роман Цегельський — заступник голови, проф. Іван Сітницький — скарбник, студ. Антін Романюк секретар і д-р Володимир Старосольський — член ГР. Цими загальними зборами відновило свою діяльність старе українське товариство після довгої перерви з причин незалежних від попереднього виділу. Завданням Т-ва є прилюдні виклади. Найживішу діяльність проявляло воно 1908—1924 рр. Товариство мало тоді кілька філій у важніших наших містах. Досі залишалася тільки студентська філія у Львові під опікою Т-ва Прихильників Освіти. Новообраний виділ головного Т-ва рішив розпочати у Львові низку прилюдних викладів в надії, що вдасться їх повторити також в осідках давніх філій Т-ва в Перемишлі, Тернополі, Станиславові, Рогатині.

Виклади у Львові почнуться 5. лютого викладом голови Т-ва д-ра І. Свєнціцького „Про суспільну працю українського письменства". У неділю 19. лютого д-р Кисілевський: „Історія сучасного українського правопису", 5. березня д-р К. Коберський: „Як повстав економічна криза", 19. березня д-р І. Кучер: „З історії календаря", 2. квітня д-р Ю. Полянський: „Людина ледяної доби Поділля".

Виклади будуть у великій салі Т-ва „Бесіда" — кожний раз в год. 18-ій (6 веч.)

—o—

З природи й техніки.

НОВЕ ЧИСЛО „ТЕХНІЧНИХ ВІСТЕЙ".

Перше число „Технічних Вістей", органу Українського Технічного Товариства у Львові, за січень і лютий 1933 р. має три статті: інж. Кандяка Івана про „Напрями нашої праці", інж. Стефановича Ярослава про створення Дніпрельстану та інж. Міляничка Атанаса про боротьбу з безробіттям. У першій статті автор домагається скріплення внутрішньої організації українських інженірів (м. і. наладнати тіснійший контакт між товариством і його членами) та широку участь українських інженірів у розбудові нашого господарського життя. Цікаві подробиці про історію, будову, створення та значіння „Дніпрельстану" містить друга стаття. Актуальною нині темою займається третя стаття, а саме проектами нових ділянок праці для українських інженірів, звертаючи притім увагу на розбудову українського промислу. У „Рефератах" подані публікації членів Укр. Техн. Товариства, одна рецензія та цікаві вістки з гірництва, меліорації та землемірства. Тут теж поданий повний список найновіших технічних видань Радянської України. В „Огляді" поміщені найновіші технічні осягн у нас і на чужині. Доповнюють число „Звідомлення Укр. Техн. Т-ва", присвячене організаційним справам. Довідуємося з нього, що пропамятна книга І. конгресу українських інженірів появиться в лютім ц. р. Проект окладинки книги має виконати арт.-маляр П. Ковжун.

ДРУГА ПІВНІЧНО-СХІДНА ПЕРЕПРАВА ВДАЛАСЯ.

Північно-східною переправою називаємо подорож Північним Ледовим Морем з Европи до східньої Азії через пролив Берінга. Першу переправу відбув на кораблі „Вега" Норденскельд ще у рр. 1878—1879. Цей сам дослідник заплив був ще передтим аж до устя Єнісею і саме що його подорож слід уважати почином до нинішніх правильних торговельних подорожей до гирла рік Обу й Єнісею. Цього „полярного" року зорганізувала Радянщина спеціяльну експедицію, якої завданням було відбути другу північно-східню переправу. Розуміється, що експедиція мусіла теж дослідити можливості морської торговлі ще далі на схід аж до устя Лени та Далекого Сходу. Далі згадана експедиція мала закласти цілу низку досліджих стацій, а саме радіостації на розі Челюскін, далі на схід на Північним розі біля устя Лени та на острові Кательной, що є напроти цього устя. Дальші стації мали повстати на острові „Земля архикнязя Рудольфа", що належить до групи островів „Земля Франца Йосифа", та на Білім острові в східній частині Карійського моря, біля півострова самоєдів. На гористім острові „Новая Земля" експедиція мала закласти спеціяльну високогірську стацію.

З тією метою експедиція послугувалася двома криголамами: один з них „Сібіряков", зладжений під доглядом проф. д-ра Шмідта в Ленінграді коштами Загального Арктичного Інституту тамже, другий називався „Брусилов". Наперед оба кораблі дісталися з Ленінграду до Мурманська, звідти до Архангельска, який залишили 28. липня 1932 р. в напрямі на Владивосток. Цей день уважають першим днем експедиції. Ціла переправа „Сібірякова" тревала 65 днів тоді, коли корабель „Вега" потребував в рр. 1878-79 на цю саму дорогу 2 роки. Притім слід згадати, що „Сібіряко" мусів стратити на непередбачені зупинки аж 25 днів! 18. вересня Сібіряков нарушив при розі Сердце Камень свою шрубу, одначе до 24. вересня гнала його корвсна морська течія дальше на схід. Вже 1. жовтня експедиція переплила пролив Берінга, де стрінулася з висланим із Владивостока на поміч рибацьким кораблем, що затягнув експедицію до мети.

За звідомленнями експедиції вдалося вона заклясти всі намічені стації, а надпрограмово заїхала вона до устя Лени та Колими і поробила там дуже цінні географічні досліди. Рівночасно розсліджила теж умови майбутньої морської торговлі аж до устя Лени. Від устя Лени аж до устя Колими (яких 2000 кільометрів) криголами держалися сибірського берега, щойно від устя Колими підплили більше на північ до острова Врангля. Свої успіхи завдячує експедиція передовсім своїй радіотелеграфічній стації, яка весь час подорожі порозумівалася з радянськими стаціями. Криголами розсаджували лід найчастіше при помочі експльозій. Слід згадати, що на покладі криголамів були представники різних наук, а над ними супроводив експедицію постійно один літак.

НОВИЙ ЛЕТУНСЬКИЙ ПОРТ У ХАРКОВІ.

Столиця Радянської України є одним з найважніших вузлів летунської комунікації в цілім Радянськім Союзі. А саме Харків получений повітряним шляхом з Ростовом, Одесою, Київом і Москвою, а в найблизчім часі буде мати получення з Донецьким басейном, Сімферополем на Криму та іншими центрами. Новозбудований летунський порт зможе в противежності до давнього виповнити вкслід усі вимоги модерної пасажирської і почтової комунікації. Має він великі салі, буфет, почтовий уряд і т. д. При порті має повстати метеорольогічна стація, велика радіостація зі студією, підземні склади бензини й олїв, гангари, гаражі, рефлектори та ліхтарни для обслуги нічних летів і т. п.

УКРАЇНСЬКЕ МАНДРІВНЕ ФІЛЬМОВЕ АТЕЛІЄ.

На Радянській Україні зорганізували (вперше в Радянському Союзі) фільмове ателіє в залізничому поїзді. Ателіє має 5 вагонів-робітень, власні самоходи, друкарню і часопис. Пять акторських гуртків працює одночасно. Згадане ателіє сфільмувало в минулому році інавгурацію „Дніпрельстану", а під цю пору працює в Донецькім басейні, допомогаючи місцевим інституціям технічної пропаганди в поглиблюванні технічного знання серед робітничих мас.

А. Л.

Ви нині здорові, що буде завтра з Вами не знати, тому вже нині подбайте про забезпечення Вашого майбутнього і майбутнього Вашої ріди в одинокім

УКРАЇНСЬКІМ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменица).

Штубацька полєміка.

Студентам львівського університету на увагу.

Дуже поганий і негідний звичай завівся тепер у львівському університеті. Саме від якогось часу появляються на стінах дискретних убікацій хуліганські написи в українській (sic!) мові того роду, як „Геть з Лихами!" „Смерть Польщі!" а то й по польськи: „Niech żyje UON" і т. п. Зайвим є доказувати, що того роду написі понижують людську гідність авторів, викликують несмак у людини, що гидиться всяким неестетичним ділом та кидають лихе світло на культуру деяких невідповідальних одиниць споміж університетської молоді. Річ у тому, що польські студенти не остають довжними і в дорозі „реакції" вміщують під тамтими свої „патріотичні девізи", з яких такі, як: „Karaimo mam cię w"... і „Na Kaźmierzowską z UON" є ще доволі делікатними. Гірша справа, коли запальничі противники в такій „полєміці" не здержуються від збезчещування покійників і виписують такі речі, як „Білас і Даниляшин с... сини"... Ось до чого доводять штубацькі нерозважні вискоки недорослих „патріотів"! Такі промахи можна би від біди вибачити гімназійному учневі, що з пімсти за злу ноту виписує в кльозеті зневажливі епітети на зненавидженого „бельфера", але для студента університету такі промахи непростимі і їх треба строго напятнувати! Хіба нема такого, який думав би, що таким чином сповнить своє патріотичне завдання чи здобуде щонебудь для народу. Бо хіба для кожного ясно, що це медвежа прислуга для своїх товаришів-студентів, яка може кидати зокрема лихе світло на весь український студентський загал.

Направду слід би вже раз покінчити з того роду штубацтвом і зрозуміти, що така „полєміка" і в так чесному місці є каменем на власну голову.

Евген Ткачук, студент прав.

НОВИНКИ

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця,** Львів Пасаж Миколяша, II. пов., напроти кіна „Утіха". Власні матеріяли на складі. 1250 5-25

— **Українська оперетка у Львові.** Дня 6. ц. м. Львівська Мистецька Сценка „Богема" виставить новоскладену оперетку „Жабуриння" Мерія ма-Лужницького з музикою В. Балтаровича. Вистава відбудеться у салі театру „Кольосеум". У пєсі беруть участь пп. Сабат-Свірська, Козак-Вірленська, Сорокова, Сорока, Ольський, Гірняк, Т. Купчинський та ін. Танки виконують учениці пластично-ритмічної школи п. Суховерської. Дохід із вистави на воєнні вдови й сироти.

— **Прем'єра у львівській опері.** Дирекція львівської опери повідомляє, що у вівторок 31. січня відбудеться прем'єра „Карнавалових вечорів", на які складаються дві однодієві комічні опери та балет. Відіграють Пуччінія „Джіянні Скіккі" та Крженека „Боксер важкої ваги". Середню частину вечора заповнить балет Штравса „Віденські ночі". В обох операх виступає м. ін. Марія Сокіл, одною із них дирігує Антін Рудницький. Рештою вистави дирігує . Должицький. — В четвер 2. лютого попудні йде вдруге у цьому сезоні „Фавст" Гунода з Марією Сокіл у партії Маргарети та з Антоном Рудницьким за диригентським пультіпом.

— **Забавова абстиненція молоді.** Всі українські студентські організації у Львові не уладжують в цьому році ніяких забавових імпрез.

— **Мазепинське свято.** Комітет українських студентських організацій у Львові покликав до життя Комітет, який має зорганізувати й улаштувати **Святочну Академію** з нагоди 300-ліття уродин гетьмана Івана Мазепи. Академія відбудеться в перших днях березня ц. р.

— **Стипендії Українського Наукового Інституту в Берліні.** Як двоїдуємося, Українському Науковому Інституті в Берліні прислали на цей шкільний рік 10 стипендій, з яких 9 вже розділено, а 10-у держать у резерві, правдоподібно для секретаря Інституту. Рівночасно постановив Інститут дати дві стипендії для українських журналістів, на які був уже розписаний конкурс у пресі. Ці дві стипендії розділено так: І. Витвицький зі Львова і д-р Гладилович, також зі Львова. Проханъ було около 40.

— **Український відділ у берлінському журналістичному інституті.** В берлінському журналістичному інституті завели недавно також відділ української преси цілого світу. Тека української преси досить солідна, хоч, що правда, всіх видань ще нема в ній. Треба сподіватись, що буде. Зробили це завдяки нашим студентам, що тепер студіюють у цьому інституті. Директором інституту є проф. Дофіфат. Теку української преси поповнило Українське Бюро в Берліні зі своїх газет, які воно удержує з цілого світу.

— **Терещенко директором „Кредітанштальт-у"?** Російська емігрантська преса повідомляє, що австрійський уряд уже дав свою згоду на іменування Терещенка директором віденського „Кредітанштальт-у". Сам Терещенко походить з Київа. Родом він українець, але духом москаль. Він багата людина, славився свого часу як цукровий король України. Відповідальність за цю вістку треба полишити московській пресі. Повідомляють також, що Терещенко мав уже заангажувати до праці у Відні свойого давнішого співробітника у фінансових операціях, якогось латиша з Риги.

— **На волі.** Арештований дня 18. І. ц. р. в Калуші мгр. Володимир Ничай після перевезення його до Станиславова і переслухання на поліції вийшов на волю.

— **Масові арештування в Дрогобиччині.** З Дрогобича повідомляють до краківського „Ілюстр. Курєра Цодзен.", що в ночі на 26. ц. м. змобілізована поліційна політична і мундурова поліція з цілого повіту перевела масові ревізії й арештування серед українців у Дрогобичі, Бориславі, Трускавці та в інших місцевостях повіту. Всіх арештованих відставили до вязниці на Гірці в Дрогобичі, бо в поліційних арештах не стало місця.

— **„Стшельци" гуляють.** „Стшельци" зі села Волковия, ліського повіту, мають уже за собою досвід і вправу в бешкетах та напастуванні невинних селян не лише свого села, але також сусідніх сіл. Та вже найбільше дістається молоді зі села Завіз, теж ліського повіту, бо вона приневолена ходити до парохіяльної церкви в Волковні. Дійшло до того, що навіть у білий день наша молодь не може спокійно перейти селом, бо „відважні" та сміливі „стшельци" бють. Сталось таке 28. серпня 1932 р., коли ті „стшельци" Іван Сало та Петро Вроновський напали на молодь, що повертала з церкви, а саме на Михайла Бурого, Василя Бурого та Антона Льоренца і їх побили. Нападені виступили у своїй обороні і потербували завадіяку І Сало та його спільників. Епільог такий, що окруж. суд у Сяноці засудив М. Бурого на 4 місяці тюрми, а „стшельцові" П. Вроновському подарував кару. Тому громадяни, напастованих „стшельцами" сіл звертаються цією дорогою до Української Парляментарної Репрезентації, аби вона звернулась до відповідальних чинників, які повинні вгамувати самоволю „стшельців". Тут згадаємо ще, що ті „стшельци" в 1930 р. побили тих господарів, які привезли були на віче посла Г. Теошаківця та опісля намагалися ще розігнати віче і стероризувати нашого посла.

— **Вияснення.** У звязку з нотаткою, поміщеною в 14-му числі „Діла" про „арештування комуніста" надіслав п. Вол. Баляс таке вияснення: Дня 12. ц. м. переведено у мене ревізію і мене арештовано. Між мистецькими книжками, які були в мене та які торкаються мого фаху, взяла поліція дві книжки про малярські проблеми видані Державним Видавництвом на Україні, які я студіював. Ніяких рукописів до ніякого журналу у мене не найшли. Я носився лише з думкою видавати малий журнал, присвячений мистецтву, бо наша мистецька молодь, що вчиться на високих школах в краю (а не в приватних), досі не забирала голосу в мистецьких справах. **З комунізмом я не мав і не маю нічого спільного,** а так тенденційно тільки насвітлила справу мого кількаденного арешту польська брукова преса. — **Баляс Володимир,** студ. техн.

— **Таємниче арештування.** В Товстому біля Заліщик гранична сторожа в асисті поліції арештувала залізничого касіера Каз. Злотніцкого й абсольвента гімназії Корнеля Білоуса. В часі ревізії мали найти компромітуючі папери.

— **Державна польська літературна нагорода.** Щороку міністерство освіти у Варшаві признає 10.000 зол. за якийсь новий твір одному письменникові. За 1932 рік дістав тепер цю нагоро-

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за упокій душі бл. п.

Володимира Барвінського

основника і першого редактора „Діла"

відбудеться в пятьдесяту річницю смерти в четвер, дня 2. лютого, в год. 9. рано у Волоській церкві, на яке запрошує Українське Громадянство

Видавнича Спілка „ДІЛО".

ду В. Берент за „Вивласнення Муз". Берент належить нині до сеніорів польської літератури. Він пише рідко і його літературне надбання невеличке: всього кілька томів, зате довго та важко вироблених, як „Порохно" та „Озимина". Нагороджений твір друкований у журналі не появився ще окремою книжкою.

— **За напад на почту в Городку.** Розправа проти дальших обвинуваченних в участи за напад на почту в Городку Яг.: студ. політехніки Мащака, гімн. Куспіся, студ. Цапа, Коссака, Купецького й інш. відбудеться з початком лютого.

— **21 польських студентів перед судом.** У понеділок почалася перед львівським окружним судом апеляційна розправа 21 польських студентів університету, обвинуваченних за участь у протижидівських ексцесах. Студенти ці внесли відклик проти присуду городського суду. Досі запав присуд лише в справі студентів ветеринарії Завітая та Кокохи, засуджених за участь у ексцесах біля кавярні „Рома". Городський суд засудив їх був на кару по 150 зол., а тепер обнизили їм цю кару на 50 зол., або 10 днів арешту. Студентові Собалі, якого були засудили за роздавання летючок на 50 зол., обнизили кару на 15 зол., або 3 дні арешту. Студентів Журека та Вілька засудили на 10 зол. кари зі заміною на день арешту. В гор. суді засудили були їх за нелеґальну збірку грошей на 1000 зол. кари або по 2 місяці вязниці. У вівторок відбудеться ще розправа проти 18 студентів.

— **Обкидали професора гнилими яйцями.** В авлі університету при вул. Маршалківській у Львові гурт невідомих молодих людей обкидав гнилими яйцями професора правничого виділу львівського університету Камиля Стефка, як виходив із викладової салі. Недавно проф. Стефек виголосив у соймовій ком. комісії промову проти автономії університетів.

— **Катастрофа літака.** На полі біля Окення коло Варшави впав польський військ. літак. Пільот пор. Ґжанка вискочив із легкопадом. У безнадійному стані відвезли його до шпиталю. Літак знищений зовсім.

— **Труп на весіллі.** На весіллі у господаря Спиридіона Васильчука в Гаях Дітковецьких пов. Броди побилися парубки, причому Адольф Юнак помер від побиття. Арештовано парубка Івана Целюха і Григорія Ковальчука, начальника громади.

— **На полюванні** в лісах С-ки Броди директор тієї спілки Косткевич натрапив на двох лісових злодіїв і казав їм затриматися. Тоді один із них, як повідомляє ПАТ, змірився до Косткевича з кріса, на що Косткевич стрілив з дубельтівки, ранячи його поважно в груди. Другий дикий стрілець утік. Раненому, яким є Волод. Боянський, подав першу поміч присутний на ловах лікар д-р Шантручек, опісля відставили його до брідського шпиталю.

— **Трагедія на радянській границі.** Мешканці села Підфилипя на Збручі (пов. Борщів) бачили, як по радянському боці женуть коні в сторону ріки. На санках сиділи дві особи. На самій границі заступив їм дорогу радянський вояк і вистрілив з кріса. Втікачі почали відстрілюватися з револьверів, бажаючи за всяку ціну дістатися на польський бік. Тоді радянський вояк кинув на них ручну гранату. Наслідок був такий, що один втікач згинув на місці, а другий втік назад на схід.

— **Командант червоної армії в Німеччині.** Командант більшовицької армії на Дал. Сході ген. Бліхер є тепер під чужим назвищем у Німеччині.

— **Вогнева катастрофа в готелі.** В німецькому місті Детмольд згорів великий готель. Жертвою вогню впало 15 осіб, з яких три згоріли, інші тяжко попеклися. Пожежа вибухла в 3 год. доспіта й обхопила швидко цілий поверх. Мешканці вискакували крізь вікна. Тіло доньки господаря найшли спалене серед згарища. З цілого будинку остались тільки мури. Між жертвами находиться кілька членів кабаре ової трупи, що виступала в готелевій салі.

— **При первових болях і болях голови,** грипі і простуді можна вжити таблетки „Тогаль", „Тогаль" втихомирює болі. Тогаль не дає призбируватися мочевому квасові. Нешкідливий для серця, шлунка та інших органів.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Дискусійні куряви.

Буває так нераз, що цілий місяць нема якоїсь соковитої теми для часописів. Спеціяльно для часописів, які на соковитість полюють.

Аж нараз вискочить якась тема як Пилип з конопель. На око ніби незначна, зате соковита: потиснеш — патріотичний сік як з доброї грушки. Кап-кап, кап-кап і вже статтей, заміток, відкликів, заяв, спростувань на підставі параграфу і без підстави параграфу. Все це з невелькою на початку, з сорок міліонами на кінці, а в середині „я". Я, мене, мені, в усіх відмінках, щоби тільки ближче до мандату до польського сойму.

Скаже хтось: Як можливо одну тему так довго обертати?

Зараз виясню.

Отже є тема. Стаття за, стаття проти — два, відповідь на статтю за, відповідь на статтю проти — чотири, відповідь на відповідь і відповідь на відповідь відповіді — шість.

Хтось скаже: І на тім кінець.

Отже ні.

Зараз поясню:

Нема дискусії, в якій хтось не наводив би слів свого противника.

Наведе слова і замість: „Я не беру під увагу" напише: „Я не брав під увагу".

Тоді сама тема сходить на другий плян, а починається справа далеко поважніша і багато більше соковита: особиста образа. З того часу тема служить уже тільки як театральна декорація, конечна для глядачів і директора театру.

Досі йшла битва на ножі, мечі і самопали, тепер висувають на арену боротьби... баньки з газом. Не кажу трійливим, небезпечним для життя, але страшенно неприємним. З т. зв. газетярським фосгеном.

Пуф-ф-ф! — параграф 19. пресового закону.

Паф-ф-ф! — спростування.

„Неправдою є, що я сказав — не брав, — а зате правдою є, що мій противник душогуб, зрадник і каналія. І обовязково — хрунь!"

На тлі такого спростування особа прихильника 19 § виступає далеко більш релефно посередині сорокміліонового народу.

Цілу ту дискусійну куряву здіймають добрі люди не тому, щоби вийти на чистий шлях, замести бруднй, чи звернути читачів на інший, а просто тому, щоби народ біг дивитися.

Сусідські газети мають щораз якусь „горгонізяду", а щож ми маємо?!

Патріотизм!

Давай на патріотизмі робити інтерес.

Сто процентовий? Мало! Давай двісті процентів!!...

А як того буде мало, то й синьо-жовті черенки вперемо!

Гей! Письменний народе! А можеб так трохи: гов!?

Поменше куряви — я вас прошу! В імени своїм і... читачів.

Галактіон Чіпка.

Гітлєр канцлєром.

БЕРЛІН, 30. І. ПАТ. Нині в год. 11. передпо. луднем президент Гінденбурґ приняв на авдієнції бувш. канцлєра Папена. Папен здав йому докладний звіт з перебігу ведених ним переговорів. Безпосередньо після того, як Папен вийшов із палати президента Німеччини, в політичних колах розійшлася вістка, що іменування Гітлєра канцлєром є доконаним фактом.

Незабаром потім цю вістку потвердили офіціяльно.

Президент Німеччини поручив Гітлєрові становище канцлєра Німеччини й іменував рівночасно таких міністрів:

Фо Папен — віцеканцлєр і комісар Німеччини для Прусії, Геріпг — міністр без теки та комісар для справ летунства, Зельдте — міністр праці, ґенерал-підпоручник — міністр райхсвери, барон фон Рібенах — міністр почт і комунікацій, гр. Шверін-Кросіґ — міністр фінансів, д-р Ґугенберґ — міністр господарки та хліборобства, фон Нойрат — міністр закордонних справ, Фрік — міністр внутрішніх справ.

Безпосередньо після іменування кабінет заприсягли.

Рішення в справі обсади міністерства справедливости ще не запало.

Новий канцлєр Гітлєр іще нині пічне переговори з центром і баварською партією. Нині в год. 5. відбудеться засідання кабінету.

*

Новоіменований канцлєр Адольф Гітлєр народився 1889 р. в Бравнав над Іном (Австрія). До війни був рисівником у архітекта. В 1914 р. вступив як доброволець до німецької армії та брав участь на зах. фронті. Як скінчив військову службу в 1920 р. працював далі в Австрії в нац.-соціялістичній партії. Після виїзду до Німеччини зорганізував нац.-соціялістичну партію в Німечині. В 1923 р. зорганізував своїх прихильників у військові формації, опісля основав пробоєві відділи. При їх помочі зорганізував пуч, що скінчився невдачно. Засудили його на 4 роки твердині. З кінцем 1924 р. вийшов на волю.

Довший час удержував звязки з бувш. фельдмаршалом Людендорфом. Організація Гітлєра була заборонена в багатьох нім. краях до 1927 р. Тоді то заборону скасували в Баварії. Лише в Прусії заборона вдержалася довше. Тоді то Гітлєр перестав бути австрійським горожанином, тому що служив при німецькім війську. Та рівночасно не мав німецького горожанства. В 1930 р. Гітлєр побідив при виборах до райхстагу та почав акцію для легалізації свого руху. Відтоді при ріжних комбінаціях виступав на політичній арені як кандидат на становище президента Німеччини або канцлєра. При виборах на президента Німеччини поборов його Гінденбурґ. Тодішня спроба створити Гітлєрів кабінет не вдалася, бо годі було здобути в парляменті постійну більшість, на якій кабінет міг би опертися.

Тепер Гітлєр став канцлєром кабінету, до якого війшли нац. соціялісти та група Ґугенберґа, а крім того як муж довіря Гінденбурґа, бувший канцлєр Папен.

З театру.

Кооперативна Український Театр у Львові (Театр ім. Тобілевича): „МІКАДО", оперетка Сулівена. (Саля Театру Ріжнородностей).

Майже всі модерні оперетки мають виликих князів і графів, що закохуються в якійсь бідній дівчині і знаємо, як це все починається та кінчиться. Оперетка з країни розквітлих вишень має для нас іще досі чар гейш, барвистих кімон, звисних мостів, мінятурних столиків, парованів і міцний запах екзотичного чаю. Коли до неї додані куплєти та дотепи на актуальні теми, мусите сміятись, хоча би над головами головних осіб висів топір ката і найкращій дівчині загрожувала смерть живцем закопаної.

Кожний глядач мусів подивляти чепурні костюми, дуже добрі хори, зручні танці, складені п. Нікітиним та свобідну гру всього ансамблю. Найприроднішим був п. Бенцаль, якого кожне слово чуємо на авдиторії; пп. Яковлев і Паздрій мали веселі маски; п. Леньска від косих брів утратила дещо зі своєї природної краси; грою і голосом вона творила гарну пару з п. Нікітиним. П. Блавацький дав дискретний тип старого мікада.

Великий Театр: „РОЗБІЙНИКИ", Шілєра.

Невже-ж нерви нинішної публики потрібують аж таких примітивних засобів як страховища молодечого романтичного театру? Здається, що єдині песи Шілєра, які нині можна ще слухати, це „Фієско" і деякі частини „Валенштайна". Ті розбійники, що охкають як істеричні панночки і темні характери, що вибалакують усі свої зрадницькі пляни, пригадують нам зелену молодість. Єдина постать, що може глядача ще цікавити, це Франц Мор і то тільки тоді, коли стримує на мент потік своєї базікании.

м. р.

—o—

СПОРТ.

ОКРУЖНА ЛІГА КОПАНОГО МЯЧА У ЛЬВОВІ.

В неділю 29. І. відбулося у Львові продовження Зборів ЛЗОПН, на яких рішили утворити Окружну Лігу копаного мяча, зложену з 8 клюбів, при чому цей рік буде перехідний, а мистецькі розгривки матимуть заразом елімінаційний характер. Розгривки в теперішній А-класі відбудуться в одній групі. В будучности львівська округа буде мати свою Лігу (8 клюбів), А-класу (16 клюбів), Б-класу (32 кл.) і В-класу (60 кл.).

ЧОРНІ—ТІМ ЛЬВОВА 4:2 (0:0, 2:2, 2:0).

З нагоди отворення спортової галі у Львові при вул. Яблоновських розіграла гаківкова дружина Чорних змагання з тімом Львова, у якому були гаківкарі Погоні, Лехії А. З. С. і Гасмонеї. Виграли Чорні, що мали в третій терції помітну перевагу. Судив п. В. Кухар.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 30. І. 1933 р. за масло експортове та десерове пріма 2·20 зол., за літр молока 15—17 сот., літр сметани 0·60 зол., кошт мол. 5·90—5·40 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Український Театр ім. Тобілевича в сал Театру Ріжнородностей.

Вівторок, 31. І. год. 7.30 веч. „Мотря" Лужницького й Лісевича на основі Лепкого.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 31. І. год. 7.30 веч. Карнавалові вечорі в опері (ком'чна опера Пуччіні „Джанні Шікі", „Чемпіон тяжкої ваги" ком. оп. Кренека та балетове дівертесма „Віденські ночі" муз. С. Штрауса).

Середа, 1. II. год. 7.30 веч. „Розбійники".

Театр Ріжнородностей.

Середа, 1. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіл" (Абон. 5).

Кіна.

АДРІЯ: „Король промаків".

АПОЛЬО: „Чар її очей" (Дж. Гейнор).

АТЛЯНТІК: „Безприютні".

КАСІНО: „Мата Гарі" (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „Ніч у Шікаго", ревія „Арабські авантюри".

КОПЕРНИК: „Жінка з бічної вулиці", „Слім і Грім при війську".

МАРУСЕНЬКА: „Жінка з бічної вулиці", „Слім і Грім при війську".

МІРАЖ: „Непотрібна".

ОАЗА: „Чоловік своєї жінки" та ревія.

ПАЛЯС: „10 проц. для мене".

ПАН: „Ц. к. команда серденъ".

ПАСАЖ: „На піднебесному шляху" та додатки.

ПРОМІНЬ: „Гай-Тан" і комедія.

СТИЛЕВЕ: „Пат і Патахон, винахідники пороху" та ревія.

УТІХА: „Капітан Гвелен" і ревія.

ХИМЕРА: „Гегенна жінки".

Закордонне радіо.

Вівторок, 31. січня 1933.

Кеніґсберг (217,1) 20.05 „Кавалір Срібної Рожі" оп. Р. Штрауса, **Барі** (269,4) 17.30 Легка музика, 20.30 Опера, **Братислава** (279,3) 17.20 Фортепян, 19.40 Концерт, **Мілян** (331,4) 13.30 Оркестра, 20.30 „Ромікольо" оп. Пітріні, **Штуттґарт** (360,6) 10.10 Пісні, 20.00 „Мінна фон Барнгельм" пєса Лесінга, **Білгород** (423,7) 16.30 Нар. музика, 22.00 Цит. музика, **Стокгольм** (435,4) 19.00 Нар. пісні, **Рим** (441,2) 20.45, 22.15 Концерт, 21.45 „Non è mia, è tua" комедія Де Беллісі, **Лянґенберґ** (472,4) 17.00 Концерт, 20.00 „Ґец фон Берліхінґен" пєса Ґетого **Ґраца** (488,6) 19.20 Співи, 20.30 „Чортик зі Зьїкова" ком. опера Новака, **Брюсель** (509,3) 14.30 Пісні 22.30 Мистці 18-го століття. **Відень** (518,1) 19.25 „Любовний напиток" оп. Доніцетія, 21.45 Ґанімки (трансмісія з ґраніц), **Рига** (525) 20.20 Пісні (Нєдра, бас), **Будапешт** (550,5) 21.30 Концерт, **Ленінґрад** (857,1) 17.30 „Зачарований флет" оп. Моцарта, **Харків** (937,5) 10.30, 13.15, 15.15, 18.40 Концерт, 24.00 Пісні.

Середа, 1. лютого 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, 17.00 Співи, 19.20 Орґ. творн. **Бреслян** (325) 18.25 Пісні (Кон — бас), 21.10 Вес. пісоньки, **Мілянo** (331,4) 17.00 Співи, 20.30 Комедія, **Штрасбурґ** (345,2) 14.05, 18.00, 21.30 Концерт, **Ляйпціґ** (389,6) 11.30 Музика, 20.00 „Іфіґенія в Таврісі" оп. Ґлюка, **Лянґенберґ** (472,4) 12.00, 13.00 Концерт, 20.00 „Музік ум Зузі" муз ком. Ґріна, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 15.20 Фортепян, **Рига** (525) 16.10 Пісні, 17.00 Кляс. концерт, 19.00 „Ю-Ю" оп. Офенбаха, **Будапешт** (550,5) 17.00 Цит. орхестра, 19.50 „Гофманові казки" оп. Офенбаха, **Харків** (937,5) 10.30, 18.40 Концерт, 13.15 Звуковики, 15.15 Український концерт, 18.00 Мист. трансм. **Париж** (1724,1) 22.00 Симфон. концерт.

Львівське радіо.

Вівторок, 31. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.10 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Ґрамофон, 15.10 Експортовий комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.30 Комунікат уряду фіз. виховання, 15.35 Почт. скринька для дітей, 15.47 Ґрамофон, Сільва рерум, 16.00 Авд. блакитних, 16.25 Для учителів: „Виховання польської молоді на чужині", 17.00 Симф. концерт (оркестра, фортепян), комунікат для рибалок, 18.00 Легка музика, Скринька для хорих, 18.55 Всячина, 19.15 Техн. фейлетон, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Концерт (оркестра), Спортові вістки, 22.00 „В лякерованій клітці" Каден-Бандровського, 22.15 Трансм. з чеської Праги, 23.00 Ретрансмісія із закордону.

Середа, 1. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 17.30 Ґрамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Скавтівський комунікат, 15.35 Для дітей: „Нові чобітки", „В кузні", 16.00 Ґрамофон, Сільва рерум, 16.40 Відчит, 17.00 Авд. для учителів музики, 17.40 „Справа водини на міжнар. конференції суси. служби у Франкфурті", 18.00 Коляди, 18.55 „Трагедія Аполінарія Кручи" — анг. Репорт, 19.10 Всячина, 19.30 Літер. життя, фейл., 19.45, 20.55 Прес. рад. денник, 20.00 „Яке то було гарне", огляд старих і нових мельодій та пісоньок, 20.50 Спортові вістки, 21.00 Спів — Джулеметті (сопран), 22.00 На овиді, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Під увагу Кружкам „Рідної Школи". З огляду на те, що півмісячник „Рідна Школа" видаваний кооперативою „Рідна Школа", поміщує безплатно обіжники, розпорядки, комунікати, оголошення, конкурси, іменування, звідомлення, викази та інші публікації „Рідної Школи" і дає докладний образ рідношкільної праці на місцях, Президія Гол. Управи „Рідної Школи" на своєму засіданні 20. ц. м. ухвалила пригадати своє рішення з 15. січня 1932 р. у справі обовязкової передплати Кружками, школами й установами „Р. Ш." півмісячника „Рідна Школа". Тому, що деякі сільські Кружки „Р. Ш." внаслідок малої свідомости своїх Старшин не доцінюють півмісячника „Рідна Школа", а навіть бувають випадки зворотів, накладає Президія Гол. Управи „Р. Ш." обовязок на Повітові Кружки „Р. Ш." стягати від підлеглих собі Кружків і установ „Р. Ш." своєї области місячну передплату по 1 зол. і з виказом переслати її правильно найдальше до 15. кожного місяця до адміністрації журналу „Рідна Школа" у Львові, Ринок 10. Якщо який Кружок „Р. Ш." даної области залягає з передплатою ще за 1932 рік, то дотичний Повітовий Кружок „Р. Ш." подбає про стягнення тих залеглостей і перешле цю квоту до Адміністрації журн. „Рідна Школа" у Львові, Ринок 10. Вкінці обовязком Повітових і всіх Кружків та установ „Р. Ш." є приєднувати нових передплатників і взагалі популяризувати журнал „Рідна Школа". — Головна Управа „Рідної Школи": **Ілля Кокорудз** голова, **Д-р Мирон Коновалець** секретар.

Зміна адреси Видавництва „Червона Калина". З днем 1-го лютого ц. р. Видавництво „Червона Калина" переноситься з Підвалля 7. III на вул. Зіморовича 3, партер. Управа Видавництва просить інтересантів звернути увагу на зміну адреси „Червона Калина" Львів, Зіморовича 3 (в камениці де В-во „Світ Дитини").

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЗНИЩЕНІ ПРЕДМЕТИ з правдивого або із китайського срібла. — напрявляє посріблює старанно і дешево Мандль, Львів, Коперника 14, проти кіна. 1197 6—10

ПЕЧІ, блати, рушта, кухонне начиння, найсолідніша фірма Рентчнер, Легіонів ч. 37. 1264 5-10

ОСОБА солідна шукає праці, розуміється на куховарстві і сільськім господарстві. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Працьовита 36". 1323 1—1

КОЛЬПОРТЕРІВ на поодинокі округи на корисних умовах приймє **Українська Заг. Енцикльопедія,** Львів, Чарнецького 26. Референції обовязкові, зголошення тільки письменні. 1320 1—3

ТЕПЕР ПРОДАЄМО залишені по сезоні сукні від зол. 15.—, плащі від зол. 35.—, усі інші товари дуже оказійно. Магазин **ЯКІВ ПОСАМЕНТ,** Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). 1288 2—8

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВЖЕ ВИЙШЛО 2 ЧИСЛО „ВІСТНИКА" з таким змістом: Від Редакції. — Б. І. Антонич: Суворий вірш. — Н. Холодна * * * — О. Ольжич: * * * — Е. Малянюк: Строфи. О. Теліга: Відвічне. Ст. Смаль-Стоцький: Немолів (спомини). — Мерджери-Бавн. Безсмертні гріхи (переклад М. Струтинської). Л. Луціїв: Чи справжнє мистецтво? — І. Федорович-Малицька: Вистава Х. Т. П. М. у Львові. Л. Мосенда: Ще крик у порожнечу. — Дм. Донцов: Партія чи Орден? — Артур В. Юст: Подорож барона Мінгаузена до країни Совітів. — О. В.: Крах пятилітки. — **Devius:** Галицькі перспективи. — М. Л.: З пресового фільму. — Від і до наших передплатників. — Бібліографія. — Від Адміністрації. — Адреса „Вістника": Львів, вул. Чарнецького 3/6. — Чекове конто 500-371.

L. W. II/1—112/33.

ОПОВІЩЕННЯ.

Магістрат корол. стол. м. Львова подає до загального відома, що преліминар буджету м. Львова на рік 1933-34 з вложений до перегляду в бюрі Відділу II/1 Магістрату (ратуш, II. п. двері ч. 62) через 7 днів, а саме від 1. лютого до 7. лютого 1933 включно, в годинах від 9-ої до 13-ої. Інтересованим платникам комунальних данин присługує право переглянути в повищім речинці буджетовий преліминар і вносити заклади та застереження в дальшім 7-денним речинці, отже до 14 лютого 1933 включно.

Магістрат корол. стол. м. Львова.
Львів, дня 27. січня 1933.

Президент міста:
Вацлав Дрониовскі вр.

Вуголь зол. 36'—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім, позакартелева копальня. Бюро копальні: **ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66.** 1321 (Шукає заступників). 1—10

Ширіть наш часопис!

АДВОКАТ
Мр. Ромян Громницький
отворив канцелярію
в КАЛУШІ
РИНОК, дім п. Із. Мендельбавма.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ ЛЕҐЕНІВ, СЕРЦЯ І ШЛУНКА
Д-р Фелікс Ґаж
ЛЬВІВ, БАТОРОГО 12, ТЕЛ. 84-45.
Пересвітлює Рентґеном.

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ ВІЗКИ ДІТОЧІ
поручає дешево
фабричний склад
МЕЧ. ВОЛКОВИСКИЙ
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 5. Тел. 95—97
Металеві тапчани.
УВАҐА! Шини фабричні.

ПЯНІНА першорядні по низьких цінах; на догідних умовинах. Купно, продаж; заміна старих інструментів.
НОВАЦКІ
Пілсудського 17. Тел. 35-21.

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЄКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЄКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 НАЙНОВШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЙНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОҐРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОҐРАФІЧНА РОБІТНЯ
Фото-Радіо-Пакет, Львів, пл. Марійська ч. 8.
740 (Дім Шарехера). 30—30

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „Д І Л О"!

Присилайте передплату та приєднуйте Передплатників.

РАТУЙТЕ ЗДОРОВЛЯ!

Найбільші світові лікарські повзи стверджують, що у 75 проц. причиною хвороти бувае обструкція. Хорий шлунок, це головна причина найрізнороднійших хвороб, завчасно зрана та творить непсиду переміку матерії.

ЗНАНІ ВІД 50 ЛІТ У ЦІЛІМ СВІТІ ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА

як не стверджують проф. Берлін. Університету д-р Мартін, д-р Гохфлетер і багато ін. Знаменитих лікарів, є ідеальним засобом перенизуючим уздоровання шлунка, усувають обструкцію, а добрим засобом перечищуючим, обмягчують функцію органів управління, зміцнюють організм і побуджують апетит.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА усувають болі печінки, нирок, мочевих каменів, болі геморойдальні, болі голови, кринці та ломи.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА були нагороджені на лікарських виставках найвищим відзначенням і золотими медалями в Відні, Берліні, Парижі, Льондоні та багато інших містах — Тисячі подяк одержав д-р Ляуер від вилікуваних осіб. Ціна пів пудельна зол. 1.50. Дістати можна в аптеках і пятничих складах.

Жадайте всюди
цикорії ЛУНА
виріб української кооперативної фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"
ЛЬВІВ - БОГДАНІВКА
вул. Церковна 2. Телєфон ч. 42-97.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	вол. 0.15	**Дрібні оголошення від слова:**	
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги	„ 0·40	матримоніяльні по	вол. 0.15
1 „ „ в тексті і новинках	„ 0·48	купно, продаж, винаси і т. п.	„ 0·10
1 „ „ на першій сторінці	„ 0·55	шукаючі праці	„ 0·08
		слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка	1/1	вол. 350·—
„ „	1/2	„ 200·—
„ „	1/4	„ 110·—
„ „	1/8	„ 60·—

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

ч. 23 (13.262). Львів, четвер 2. лютого 1933. Pocktowe opłatę zryczałtowane. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Поклін діячеві преси.

З нагоди 50-тих роковин смерти основника і першого редактора „Діла" Володимира Барвінського.

Львів, 31. січня 1933.

Жалібна оповістка скликує українських громадян до церковного храму поклонитися тіням діяча, що пів століття тому відійшов на віки від усякої праці, при цій праці оставав був велового га проте залишив по собі такий трівкий памятник творчих зусиль, який став дороговказом для цілих грядучих поколінь. Помер Володимир Барвінський маючи всього 33 роки. Не був полководцем ані якимось геніяльним письменником чи мистцем, не вславився ніяким ефектовним бравурним подвигом. Не гнався теж за славою і ніколи про неї не мріяв. Був звичайним народнім робітником, — але цією роботою заслужив собі аж надто на те, щоби в пів століття після його смерти спомянути його неалим тихим словом.

Це були важкі часи кристалізації національної свідомости й оформлювання молодої національно-політичної думки. Це були часи визволювання себе з національного й культ. назадництва й розросту табору свідомих громадян-одиниць, які зрештою творили тоді ще радше гурток, ніж табор. А разом із цим духовим процесом ішов процес творення позитивних національних цінностей, процес важкої і морочливої щоденної, конструктивної праці

Володимир Барвінський, один із першого покоління молодої галицько-української світської інтеліґенції, був саме одним із тих, які відіграли рішаючу роль у розбудові того нашого новітнього національного життя. А що піоніром такої розбудови мусить бути преса — він зрозумів це і став одним із перших організаторів нашої національної преси.

Єдиним народовецьким часописом у 70. рр. мин. століття був двотижневик (потім місячник) „Правда", заснований у 1867 р. В. 1876 році, маючи 26 літ, Володимир Барвінський став редактором „Правди", яку теж провадив до кінця свого життя. У ній друкував м. ін. свої палкі промови на Шевченківських концертах, які мали тоді величезне національно-виховуюче значіння, у ній помістив теж дві свої повісти: „Скошений цвіт" і „Сонні мари молодого питомця".

Однак тодішній гурток львівських патріотів здавав собі справу, що такий літературно-суспільний журнал, як „Правда", не може стати справді живим осередком, який пропагував би як слід народовецькі ідеї та відривав з москвофільського табору „старорусинів" кращі одиниці. У виспіді тих нарад у малому гуртку, до чкого належав Барвінський, почала з днем 1. квітня 1870 року виходити двічі в місяць „Батьківщина" під редакцією Юліяна Романчука, а з дні 13. (1. ст. ст.) січня 1880 року появилося перше число „Діла" — під редакцією Володимира Барвінського.

Не була переломова дата в житті галицьких українців — і переломова дата в житті її творця, Володимира Барвінського. Він відмовився від правничої професії і тілом та душею присвятив себе укоханому часописові. Довгі місяці не брав ніякої винагороди, рік не підписував часопису. Стоючи на засадничому становищі: занехати всякі формальні спори, взаємно не дразнити себе, та зате — працювати і працювати — він запрацьовувався, не визнаючи у праці ніяких меж. Признаючи лише творчу конструктивну працю та будучи ворогом всякої фрази, демагогії й пустих демонстрацій, В. Барвінський клав на першому всенародньому вічу у Львові 28. листопада 1880 року гасло господарської відбудови та різко протестує проти визласнювання селян і мицан з їхньої прадідівської земл: він знав уже тоді, що боротьба за землю, це боротьба за етнографічний характер країни...

Скромний, позбавлений фальшивих амбіцій, безкорисний, не шукав ані кар'єри, ані маєтку, ані признання, не виступаючи навіть зі своїм вазвищем на сторінках часопису, що його створив і провадив. Був жорстким тактиком: покладно обраховував слабкі тодішні народовецькі сили, мав перед собою одну мету збільшити їх, знав зло внутрішніх сварок, інтриґ, амбіцій, неробства і крикунства. Тому йшов нераз на уступки, хоч як вони були важкі, напр. у тодішній правописній грязні. Не вмів розрахувати тільки одного: сил власного здоровля. Для праці жив і праця звалила його з ніг. До могили загнала його в молодому, ледви 33 році життя ґазетна праця, яка стільки вже одиниць у світі виснажила, порвавши їм нерви та затроївши легені бацилями смертної недуги.

*

В 50-ті роковини смерти Володимира Барвінського схиляємо голови перед піоніром української преси та першою жертвою української пресової служби.

*

Поминальне Богослуженни за упокій душі бл. п. *Володимира Барвінського* основника і першого редактора „Діла" відбудеться в пятьдесяту річницю смерти в четвер, дня 2. лютого, в год. 9. рано у Волоській церкві, на яке запрошує Українське Громадянство *Видавнича Спілка „Діло"*.

ХОЧЕТЕ МАТИ ПЕВНІСТЬ,
що Ваш гірко запрацьований гріш не пропаде, а приноситиме добрі відсотки? Якщо так, то складайте свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Чар Країни Сходячого Сонця віднайдете у нововиданій книжці
СТ. ЛЕВИНСЬКОГО
З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.
Набути можна в Адміністр „Діла" за зол. 2.— (без пересилки).

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого рода друкарські роботи
по найдешевших цінах!

Заборонений реферат

на тему:

„ПОЛЬСЬКІ ДІЯЧІ І ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬЛУ ПРОБЛЄМУ".

Як відомо, польські політичні діячі й публіцисти наговорили й понаписували в останніх часах дуже багато гарних слів про українську проблєму. Та з огляду на кризу, годі волинякам усю цю пресу мати й усі старорічні та новорічні добрі побажання перечитати.

Тому п. Володимир Островський заповів громадянству й зголосив до староства в Луцьку на 29. мин. січня реферат на тему: „Польські діячі й преса про українську проблему". В летючках додано: „За часописами: „Sprawy Narodowościowe", „Wschód", „ABC", „Robotnik", „Biuletyn Polsko-Ukraiński" і ін. До тих інших мав належати й луцький тижневик „Wołyń".

Зголошення було внесене дня 25. січня, а дня 28. січня після трьохгодинного очікування в старості п. Островський одержав на руки повідомлення з відмовою дозволу на реферат, в якій між іншим сказано:

„Niniejszą decyzję pozostawiam bez bliższego uzasadnienia ze względu na pozostawienie tego rodzaju decyzji swobodnej ocenie władzy. Od tej decyzji wolno wnieść odwołanie za pośrednictwem tut. starostwa do Wołyńskiego Urzędu Wojewódzkiego w ciągu dni 14 licząc od dnia doręczenia decyzji".

До цього треба додати, що п. Островський запропонував познайомитися з рефератом на письмі, але цього староство не взяло під увагу.

Вияснення, що „Sprawy Narodowościowe", „Wschód", „Biuletyn Polsko-Ukraiński", „Wołyń" урядові, проурядові або субсідіовані й, очевидно, призначені для того, щоб їх читали громадяни, теж не помогло.

Реферат не відбувся. На жаль, відповідь була прийшла в суботу, 28. І. в годині 12.40; коли не було змоги повідомити громадянство, що реферат не відбудеться, і селяни поприходили за 8—10 кільометрів.

Цей випадок насуває деякі думки. Виходить, що на Волині не можна знайомити громадян навіть з тим, що пишуть про українське питання урядові й проурядові часописи. Реферату не позволяють без перечитання його; по аналогії може бути не допущений часопис ще до його видрукування, а п. Леонові Василевському, Стоянові, Новачинському й іншим требаб хіба заборонити писати про українську проблему. А коли дозволяють писати, то для кого?

Треба ще додати, що реферат п. Островського має характер виключно інформаційний.

Згаданий випадок свідчить, що в Варшаві й на Волині далеко не однаково думають про українську справу.

КОЖНИЙ
ПЕРЕДПЛАТНИК
одержує точно часопис, тому повинен памятати
про відновлення передплати.

Конференція У. С. Д. П. і П. П. С.

Дня 29. січня ц. р. відбулася у Львові конференція Української Соціял-демократичної Партії і Польської Партії Соціялістичної. У конференції взяли участь члени Центрального Комітету У.С.Д.П. як і представники місцевих організацій тієї партії з цілого краю. Зі сторони ППС брали участь у конференції посли Недзялковський і Пужак з Варшави та члени Окр. Ком. ППС зі Львова.

Конференцію відкрив д-р Лев Ганкевич. Реферати виголосили посол Недзялковський і В. Темницький.

У часі семигодинних нарад порушили цілу низку справ, звязаних із взаєминами обох партій в минулому і сучасному, обмірковували шляхи, що усунули би дотеперішні розходження як під ідеольоґічним так і організаційним оглядом і які довели би до порозуміння та співпраці тих обох партій. Порушено також справу утворення одноцілого соціялістичного фронту в Польщі.

Довідуємося, що в часі конференції зарисувалося сильно розходження між б. послом Гавзнером, а іншими членами ППС. Його виводи прийняли присутні з несмаком, що найшло свій висказ в голосах інших членів ППС. Виступ б. посла Гавзнера був цілковито відокремлений.

Конференція мала устійнити ряд питань ідеольоґічного і організаційного характеру, але остаточне сфіналізування основ порозуміння і співпраці припоручено Центральним Комітетам обох партій.

УРЯДОВО ДОЗВОЛЕНА
ВИПРОДАЖ З ПРИЧИНИ ЛІКВІДАЦІЇ
КУПИШ НИЖЧЕ ФАБРИЧНИХ ЦІН СУКНА, ЖІНОЧІ МАТЕРІЯЛИ, ШОВКИ І ВСІЛЯКІ БЛАВАТНІ МАТЕРІЯЛИ ПЕРШОРЯДНИХ КРАЄВИХ І ЗАКОРДОННИХ ВИРОБІВ
у відомій своєю солідністю фірмі
САНДГАВС І ГОФМАН, ЛЬВІВ, Казимирівська ч. 22.

Справа виборчих протестів з тернопільської округи.

Найвищий Суд у Варшаві оголосив 30. д. м. рішення в справі соймових виборів з округи 64 (Тернопіль, Збараж, Скалат, Теребовля, Підгайці, Чортків, Гусятин, Борщів, Заліщики, Бучач) і в справі протесту проти сенатських виборів з тернопільського воєвідства. На основі того рішення окружний суд у Тернополі має переслухати свідків на місці.

З життя українців у Берліні.

Діяльність „Української Громади". — Оживлення серед робітничої еміграції.

Пишуть нам з Берліна: У Берліні існує декілька українських організацій чи то фахових чи загально-громадських, які обединюють українську кольонію в Берліні й околиці. Найстаршою з них є „Українська Громада", що обєднувала досі всіх українців без ріжниці на погляди, політичні переконання, професію і т. п. Завданням її було обєднати як найширші круги українського громадянства на чужині. Розуміється, входили в рахунок люди, що почувають себе українцями і працюють для української справи, як лише можуть. Минулого року вступила була „Українська Громада" до „Обєднання українців на чужині", осередок якого находиться в Брюселі. Цей крок дав притоку декільком українцям, що творять так звану групу ванзейців виступити з „Громади". Річ іде про 2—3 людей, які лише чекали тої нагоди, щоби виступити, коли побачили, що „Громаду" не вдасться їм втягнути під свої впливи. Замість скоординувати всю роботу для української справи, стараються дехто її розбити, бо занадто сильний фронт українських національних елементів може декому й невигідний.

Зрештою, в останньому часі помітно в кругах української еміграції в Німеччині деяке оживлення. До цього оживлення причинилась у немалій мірі економічна нужда, що охопила робітництво. Поволі воно відвертається від проповідуваних агітаторами комуністичних ідей. Український Допомоговий Комітет з свого боку почав з початком січня ц. р. видавати інформаційний Листок для робітництва, який подає короткі відомости, що діється в рідному краю, як також поради, як можна видобути документи на працю в тих важких і для чужинців часах. Інформаційний Листок має появлятись регулярно що місяця. На жаль він не друкований, а битий на гектографі, бо мабуть на друк нема грошей.

—o—

З болівійсько-парагвайського боєвища.

ПАРИЖ, 31. І. ПАТ. На основі комунікату парагвайського м-ства війни болівійські літаки збомбардували шпиталь в Ісякой. 7 осіб згинуло, а 14 є ранених. На відтинку в Коралес ідуть дальші бої. Відкинено болівійські атаки на Нанаве. На відтинку Герера ворог відступив.

ПАРИЖ, 31. І. ПАТ. На основі комунікату болівійського генерального штабу артилерія відкинула сильний наступ парагвайців на форт Коралес. Одночасно штаб дементу є поголоску про покликання нових річників до війська та вістку про збомбардування болівійськими літаками шпиталю в Ісякой. Болівія шанує постанови женевської конвенції, каже комунікта, стосуючи супроти Парагваю точно воєнні права.

Безсильність розбройної конференції.

ЖЕНЕВА, 31. І. ПАТ. Президія розбройної конференції обговорювала сьогодні справу розпоряджень, які треба би стосувати супроти держав, що нарушують приписи про вжиття хемічних і бактеріольогічних засобів підчас війни. Порозуміння не осягнено, тому переказано справу головній комісії конференції.

Відгуки плєбісциту.

ЯК ВІЙТ ЛОМИТЬ ШКІЛЬНИЙ ПЛЄБІСЦИТОВИЙ ЗАКОН?

Серед яких обставин приходилось українським батькам переводити шкільний плебісцит за українською мовою навчання — наводимо приклад села **Обарінців,** тернопільського повіту. Обарінський війт Микола Солянський не хотів підписати ні одної декларації. Батьки писали двічі жалоби до м-ства внутрішніх справ, до воєвідства і староства. Мабуть внаслідок тих жалоб оголосив цей війт оповістку, але вже в останніх днях грудня, та всеж таки не потвердив ані одної декларації.

Містимо це війтівське оголошення в цілости, не справляючи мовних похибок як документ війтівської самоволі.

OGŁOSZENIE.

Niniejszem podaję do powszechnej wiadomości, że ludność zamieszkująca na terytoryum gminy Obarzańce bez względu na narodowość, a ubiegająca się w tutejszym Urzędzie gminnym o stwierdzenie Deklaracji szkolnych z językiem nauczania w szkołach powszechnych tutejszych a to w 4-ro klasowej w Obarzańcach i 1-dno klasowej w Chomach Jankowieckich, do której uczęszcza dziatwa mieszkańców gminy Obarzańce-Chomy, o ile reflektóje na legalizację tychże Deklaracyj przez gminę i muszą się wykazać następującemi dokumentami.

a) Wyciągiem Familijnym z Metryk urodzin co będzie dowodem, że dany Ojciec czy Matka, lub uprawniony opiekun posiada dziecko uczęszczające do szkoły w następnym roku szkolnym.

b) Dowodem Osobistym z Fotografią co da możność Zarządowi gminy zbadania czy dany Ojciec, Matka, lub Opiekun jest faktycznie mieszkańcem gminy Obarzańce a to względu na rozległość 7 dniu kilom zamieszkania gminy przez mieszkańców.

Potwierdzenie Deklaracji przez Urząd gminy można uzyskać w dniu 29/12 lub 30/12 b. r. w godzinach urzędowych z tem jednak, że brak którego z omowionych Dokumentów spowoduje mnie do zaniechania legalizacii na Deklaracjach i odesłanie interesowanych do Sądu, Notarjatu, lub do Starostwa wmyśl § 8 ust. z 31/7, 1924 ozn. rozp. Min. Sp. W. Osw. pub. z 7/1, 1925 lit. c.

Obarzańce dnia 27/12 1932

Solański

Zerwanie zniszczenie i t p. ogłoszenia urzędowego pociągnie za sobą odpowiedzialność pomyślí istniejących ustaw karnych.

Solański wójt
Печатка з написом
Sigillum communitatis Obarzańce.

Це оголошення противоріче якраз тому законові і розпорядкові, на які саме покликується війт. 1) Бо не війт, тільки шкільний інспектор має провірювати справу дітей і взагалі важність декларацій. 2) На цеж має й потверджувати власноручність підписів війт, щоби батьки не потребували роздобувати доказових документів, бо війт і без того знає всіх мешканців своєї громади, а в сумнівних випадках мо-

---

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. ЛЮТОГО 1933.

АНАТОЛЬ КУРДИДИК.

Фейлєтон мого приятеля.

(Присвята одній моїй знайомій.)

Андрій Ковшевич, що працює фейлєтоністом у „Вістях" — мій щирий приятель. За чотири фейлєтони в тиждень має 500 зол. плати, сидить в кавярні і видумує. Пригоди, ситуації, сенсації і кривавi епізоди. Чим більше крови у фейлєтоні, тим кращий фейлєтон.

*

Андрій випив осьму чорну каву й викурив двацятьшосту папіроску „бандерільос".

— Знаєш, — каже — чоловіка може чорт вхопити. Третій день ходжу як божевільний, шукаю теми і не маю теми. А ця вся історія так мене рознервувала, що трудно перо втримати.

— Яка історія? — питаю Андрія, бо він сказав це так, мов би я її переживав, а не він.

— Не знаєш? — допивав осьму чорну каву. — Ця історія з Жанею, бодай її не знаю що.

— Андрію, а тиж що? На Божу милість — ти на Жану? Щож вона таке зробила? Вийшла замуж?

— Знаєш — перехилився він недбало в ложі — якби не ця історія, то я сьогодні мав би фейлєтон. А так не маю фейлєтону, в редакції на мене верещуть, а я маю пошарпані нерви і питиму зараз девяту „чорну". І фейлєтону ще хоч три дні ніхто у „Вістях" не побачить...

І він стукнув об мармурну плитку столика черговим, двацятьсемму „бандерільос"

— Ну?

Історія виходила проста.

Жана це була дівчина, в якій Андрій кохався, ще поки оженився. Чому оженився з Асею, а не тамтою — проблема отверта і можете на цю тему комбінувати, що хочете.

Факт, що Андрій не забув Жани, а якщо поза подружжям є кохання, то він кохав її. І то надалі по штубацьки, як дітвак! Оце мрія, аж зяовкне, оце бахне вірш такий, що аж за жилку щось у серці сіпне, оце каже:

— Знаєш, я свою повість присвячую Жані...

В тісному гурті найщиріших приятелів, до якого належав і я, було відоме, що за Жаною він жалів, і що вважав її чимось таким, чого в ніякій жінці нема: Високий інтелект, широкий погляд, тонке почування...

— Це жінка — говорив він. — Вона казала мені: За пересічну людину не вийду замуж. А як вийду за непересічну, за поета, маляра, артиста, то весь будений клопіт візьму на себе, щоб він ріс, а я біля нього От, жінка...

Не дуже ми там вірили в ці фрази, але я врешті сам почав його Жану вважати непересічним явищем. А ще як він впевнив мене, що коли хто ожениться з нею, то стане великою людиною і що він живе і творить нею, для того, щоби імпонувати їй — я іноді вірив у його слова:

— Знаєш, я ніколи не буду великим письменником. Моя дружина банальна. Якби так Жана була моєю дружиною...

Кінчив звичайно зітхом.

Цю Жану бачив він так мимоходом два чи три рази. І я знав теж, що він колись був на краєвій студентській конференції, що там зустрів її і не міг говорити з нею... „Мені отак уста затремтіли, зціпли, знаєш, я не хочу її зустріти, бо я не міг би з нею балакати" — жалівся мені і взагалі у всіх цих справах я був його довірений.

На Великдень цього року Андрієві фейлєтон справді вдався: фейлєтон на девять шпальт, у кожній шпальті — труп, крім цього десяток калік, а червоною ниткою пробігав крізь фейлєтон мотив кохання андалюзки з якимось пачкарем. Фейлєтон називався „Кров на писанці", а люде тільки ехали і гратулювали Андрієві. Ще ні в один свій твір не влив він був стільки посоки, що в цей, а публика кров любить.

Дістав ото Андрій святочне число „Вістей" (36 сторінок + 12 ановсів) зачеркнув свою „Кров на писанці" червоним олівцем, випитав адресу і бах! — післав Жані. Ще й білетик дописав: „Далекій-предалекій на доказ, що з думкою про всї працюю". Дивись — мовляв.

Це все я знаю з його оповідань, спогадів і зітхів.

*

Потім треба — каже Андрій і допивав вже десяту чорну — щоби я побачив її на Зелені Свята. Стою і дивлюся на похід на могили, коли це йде якась організація. І Жана йде. Побачила мене. Я вклонився. Потім щось шепнула своїм двом товаришкам і ті звірилися на мене. А вона так дивилася і дивилася — я не міг очей відірвати. Вечором не міг у кавярні всидіти. Нудило щось під серцем. Я не знаю, я кохав її. Я чув її очі. Я написав візитівку менш-більш того змісту: „Жано, не знаєш, що діялося в мені, коли я побачив тебе. Я бачив досі на рік 2—3 рази Тебе, а це так жахливо мало — задзвони (число телєфону...), хочу з Тобою поговорити 10—15 слів, або завтра задзвони (телєфон редакції) — Андрій." Потім я закликав одного портієра з портієрки, дав йому півтора зол. і казав віднести білет...

(Докінчення буде.)

же легко на місці провірити тотожність особи без документів. 3) Недостача якихнебудь документів не може бути причиною до відмови легалізації власноручности підпису батька, бо до того ані закон ані виконний розпорядок не вимагає ніяких особистих документів.

Очевидно з тої причини внесено поновну жалобу до міністерства.

Троха інакше поступав війт зі Стібна, перемиського повіту, Петро Зверковський. Зразу зовсім не хотів потверджувати підписів, а Панькові Похировському заявив, що „по руску не умі читаць". Опісля під сильним напором батьків і матерей українських дітей потвердив підписи на 60 шкільних деклярациях. **Сімнацятьом громадянам не тільки не хотів потвердити підписів, але в додатку декларації сконфіскував.** Щойно 29. грудня 1932 р. вечором віддав шк. декларації 9 громадянам, але на кожній декларації **поперечеркував діти** в шкільному віці і таким чином їх уневажнив. Вісьмом батькам **сконфіскованих деклярацій не віддав,** а Таціяну Зверковську, коли 12. XII. 1932. прийшла до начальника громади по свою декларацію, вдарив 2 рази в плечі, потрясуючи нею сильно і викинув з хати. Свідки: Сенько Чуба, Марія Ліхтарська, Анна Пійан і Анна Пахолок.

Проти цього внесено жалоби до староства і міністерства та досі без ніякого висліду.

*

ПОСИЛАЙТЕ ПІДСУМКИ ПЛЕБІСЦИТУ ЗА УКРАЇНСЬКИМИ ШКОЛАМИ У 1932 Р.

До кінця січня 1933 р. мали Повітові Плебісцитові Комітети зібрати матеріяли з усіх громад своєї области і поробити підсумки, а саме: 1) число внесених деклярацій з кожної громади і за скільки дітей; 2) у яких громадах батьки виготовляли шкільні деклярації, але не внесли і чому; 3) які громади не переводили шк. плебісциту і чому; 4) перепони та чи і як їх усунено; 5) інші завваги. — Де не було Повітових Плебісцитових Комітетів, там поодинокі громади мали переслати такі підсумки безпосередно до Правної Оборони при Головній Управі „Рідної Школи".

Надіслані матеріяли дають образ великанської праці і зусиль по повітах і громадах, великого заінтересування, а в багатьох випадках справжнього геройства у боротьбі за українську школу й українського вчителя.

На жаль — з деяких повітів і громад плебісцитові підсумки ще до нині не надійшли, — а деякі з тих, що надійшли, не зовсім повні і через те не можуть бути відповідно зужиткувані.

Звертаємо увагу, що підсумки плебісциту є не менше важні, як переводження самого шкільного плебісциту. І тому недобре роблять ті повітові чи місцеві діячі, що — не доцінюючи значіння підсумків — не зібрали і не надіслали ще досі плебісцитових зіставлень.

Тому прохаємо зробити це негайно, щоби матеріял можна було своєчасно використати, де слід.

У Львові, дня 1. лютого 1933 р.

Правна Оборона
при Гол. Управі „Рідної Школи",
у Львові, Ринок 10.

Як господарять москвофіли.

До чого довела народні установи невідповідальна господарка москвофільських провідників.

XI.

Як довго польські банки без вагання есконтували векселі Народнього Дому, з чого ком. Бачинський виплачував „Рольничому Союзові" велику щомісячну субвенцію, так довго все було в порядку. П. Липецький цілувався з Бачинським, аж тріщало.

Колиж банки перестали есконтувати векселі, скінчилася їх приязнь. „Рольн. Союз", що не мав ніяких членів, стратив і субвенцію, так, що вся його акція на провінції припинилася. Майже одночасно з тим пп. **Липецький, д-р Лисяк і Бартек Марков,** що творили „Рольничий Союз", **пересварилися з Бачинським на смерть.** Дійшло вкінці до того, що Липецький і д-р Лисяк **викинули Бачинського зі своєї „Аграрної Партії",** так, що після того він лишився вже тільки з послом о. **Йосифом Яворським** і своїм вірним дорадником п. **Слезюком,** дир. Нар. Дому. Поза тим штабом **не має п. Бачинський ані одного офіцера, не то вояка.** Як не як, а навіть на таку „державно-творчу" партію трьох людей трохи таки за мало. Тепер зрозуміємо, чому п. Бачинський у цій прикрій ситуації вхопився з такою енергією **за останню дошку рятунку,** якою стала для нього **„Русская Селянская Организація"** (представництво всіх москвофілів), доведена фатальною господаркою та нездарністю головачів „русских обществ" над беріг пропасти.

Було це саме на весну мин. року, коли „Русскій Ревізійний Союз" виплачував своїм урядовцям по кілька золотих що кілька днів, а в „Защиті Земли" було ще гірше. Припертий до стіни власниками вкладкових книжочок, дир. Солук заривав усюди, де тільки міг, хочби по кількадесять золотих, не жахаючись навіть тих протизаконних махінацій, про які донесено до прокураторії. Не зважаючи на всі ті заходи, **ситуація погіршувалася з кожним днем,** а виголоднілі урядовці, що вже не діставали ніякої платні, почали навіть відгрожуватися. Чиж дивно, що в таких відносинах і **Солук ухопився зі свого боку за Бачинського, як за останню дошку рятунку?** Розуміється, за собою потягнув він і інші „русскі общества", в першу чергу „Русскій Ревізійний Союз", в якому був також головою. (Отже як директор „Р. Р. С." контролював Солук самого себе, як директора „Защити Земли"!).

Таким робом почалася та **солідарна співпраця,** яка й довела до **„культурно-економічного зїзду",** скликаного до Львова на день 29. червня мин. року. На тому зїзді панове з „Русской Сел. Организації" не тільки не обкидали гнилими яйцями п. Бачинського, як передше все погрожували, але навпаки — всі з ентузіязмом про нього висказувалися і з певністю булиб його носили на руках, якби він був появився на салі у відповідному моменті.

Зїзд той, як і можна було надіятися, не обмежився тільки до промов львівських „патріотів" та провінціональних делеґатів. Він виділив із себе **перманентний культурно-економічний комітет,** який мав за завдання взяти у свої руки керму над усіми „русскими" товариствами. Комітет той утворили **делеґати всіх львівських „русских обществ".**

Розуміється, що на голову того поважного комітету довго шукали відповідного, достойного громадянина. А такого сама доля їм послала. Ним був п. **Третяк,** б. сеніор Ставропігії, що то „потерпів за ідею", бо його три роки тому звільнили передчасно зі становища судді зовсім не з національно-політичних мотивів. Він вславився теж як добрий господар у Ставропігії, він і незлий правник. Бо коли його спенсіонували, він, не маючи що робити, звернувся до „общества Качковського", аби йому дали заступство спірних справ, які мав вести як субститут одного адвоката-жида. І вже першу справу проти „Сель-Робу" повів Третяк так, що програв її відразу в першій інстанції. Але зате порахував собі ок. 130 зол., хоч д-р Павенцький, як заступник противної сторони, взяв тільки 30 зол. Значить: п. Третяк уміє числити, а це треба ціните! Зрештою докази, що п. Третяк уміє числити, подає він і донині. Ось недавно попросив він одного члена з управи „Защити Земли", аби він зажадав для нього на засіданні Надзірної Ради 15 зол. денно титулом тантієм. Хоча становище голови Надз. Ради — велика почесть, проте не шкодить діставати денно 15 зол. за „правні поради". Нада. Рада після дискусії рішила признати п. Третякові 8 зол. денно, як на збанкротовану „Защиту Земли" хіба доволі.

Здавалося, що при таких даних п. Третяк буде ідеальним головою культурно-економічного комітету. А тимчасом горе. Бо найшовся ще достойніший муж, який в останніх часах занив його місце, обнявши провід того комітету. Мужем тим є знаний уже нам редактор „Русского Голосу" п. **Сірко-Білинський** (псевдоніми: Каренін і Бондаренко), що, як виявилося, має ще більші заслуги для „ідеї", як п. Третяк. Докладний опис його „лицарських подвигів" на Закарпатті в Мукачеві (на основі судових актів) залишаємо на пізніше, тут тільки відмітимо, що п. Сірко-Білинський, вернувши із Закарпаття не по своїй волі до Галичини, думає, що люди про ту його справу зовсім забули. Про великий дар „політичної орієнтації" п. Сірка-Білинського згадували ми вже в попередніх числах у звязку з „напрямними", що присвічують йому при редагуванні „Русского Голосу". Що він мистець у добуванні гроша, видно м. ін. і з того, що набрав у „Защиті Земли" позичок на суму 3.—4.000 золотих, а зате мовчав завзято в „Р. Г." про руїницьку господарку в тій установі. Вмів він також добувати по 50 зол. місячно від „Общества Качковського" за „обявленія" в „Русскім Голосі" і тому не писав нічого і про те „общество".

Комуж було обняти провід культурно-економічного комітету, як не п. Сіркові-Білинському? Тимбільше, що переговори він уміє добре вести, як це зараз побачимо.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ

„САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

Міліони випадків грипи

з винятком Львова, тому, що мешканці змивають постійно і часто руки спеціяльною кольонською водою „Сальферс", яка безоглядно і безповоротно вищить всілякі заразки грипи, навіть ті, що є в повітрі. Таку спеціяльну воду можна дістати виключно у Перфумерії С. Федер, Львів, Сикстуська 7.

Євангелики між собою.

Пересторога.

У звязку з появою в „Ділі" (ч. 238) статті „Євангельські хлібоїди" Союз Українського Еванг. Реф. Громад, аби себе оправдати, подав від Пресвитерії СУЄРГ у своєму органі „Сіяч" (ч. 3—4), підписану пастором П. Ч. Кратом таку пересторогу для своїх членів: „До Союза Українських Єв. Реф. Громад не належать: пастор В. Федів і В. Червінський з Коломиї. У звязку з тим, що згадані пани розпускають про наш Союз неправдиві вістки і що вже дехто впав жертвою їх, остерігаємо членів наших громад перед ними".

У відповідь на цю „пересторогу" заявляю, що ця пересторога зайва, бо я ніколи і ніде не афішувався приналежністю до цього Союзу, хіба, що провідникам того Союзу залежало лише на тім, аби мене очорнити та мати змогу свій нічим неоправданий крок (останній акцес) на кого іншого зложити.

Заявляю, що для мене булоб соромом належати до такого Союзу, до якого належать такі „примірні пастори, котрі, побираючи платні від євангельського світа, рівночасно переговорюють з львівською ґо-кат. Консисторією дотично повороту до католицької Церкви. (Тут певно йшло пасторам про добрі парохії). Мені соромно належати до такого Союзу, якого члени ведуть розводові процеси зі своїми жінками, якого члени мають за собою кримінальні справи, а самі беруться вчити моралі інших. Мені соромно належати до такого Союзу, якого члени цілих три роки боролись за усамостійнення українського еванг. реф. руху, а тепер за якісь там марні обіцянки забули нараз, що така залежність ніколи не може створити незалежности.

Дотично закиду, що дехто з членів СУЄРГ впав жертвою розповсюджуваних мною неправдивих вістей про той Союз заявляю, що я ніяких неправдивих вістей не ширив, а спитаю лише, чи доконання згаданого акцесу (про що найперше написала „Jednota", organ Polskiego Kościoła Ewang. Reform. w Warszawie) в розумінні ініціяторів згаданої злуки значить „упасти жертвою"? Я уважаю, що це не жертва, а тільки доказ, що — як писало „Діло" — „євангельські пастори обіцюють своїм вірним „Царство Боже", а для себе горнуть гроші і коштом віних запевнюють собі вигідне життя та служать тому, хто більше платить".

На цьому місці остерігаю всіх перед матеріяльними стратами, які можуть понести, кооперуючи з панами з СУЄРГ. Передовсім остерігаю всіх місійних робітників, яких би ті панове ангажували до праці, щоб дотично платні зробили правні застережения. Бо коли хтось з місійних робітників не піде по їхній лінії та не одобрює їхніх промахів, то ті панове мовчки перестають платити за працю, а вкінці зрікаються проводу, передають його іншій особі, а самі зрікаються всякої відповідальности, говорячи: „Що з мене візьмеш?", як виказує хочби справа в коломийському городському суді ч. С. І. II, 346/32. Дальше перестерігаю всіх тих, у кого би п. Крат хотів харчуватися, аби казали собі згори платити за харчі, якщо не хочуть

нагазитися на неприємности, бо п. Крат звик затягнути з платою за харчі з три місяці, а вкінці переноситься на харч деінде, кажучи, що його забивають, даючи багато їсти, а в додатку все варене.

Панове з СУЄРГ, аби приєднати собі членів, обіцюють вірним великі зиски за висилку їм до Канади садженниць, оріхів, а коли приходиться платити за оріхи, то треба мировых судів, чого доказом мировий суд між п. П. Кратом і Федором Фесюком з Воскресінець.

Панове пастори з СУЄРГ уміють присвоювати собі доляри, які присилано з Америки євангельським вірним титулом позички чи запомоги, з яких лише частину виплачували тим, кому вони належались, а решту задержували собі, як це було з грішми, призначеними для Ф. Фесюка з Воскресінець і Романа Кваснюка з Молодятина.

Керманич Союзу УЄРГ замовляє ріжні вишивки, запевнюючи добрі зиски, забирає і висилає товар на руки своєї рідні в Канаді, а опісля не платить за побраний товар і доводить до судових процесів, як виказує ч. спр. С. І. П. 351/32. Буває і таке, що як хтось має звязок з якимись загр. торг. фірмами щодо збуту вишивок, то п. Крат старається підступом здобути адресу тих фірм, куди опісля висилає свій, тут за безцін куплений товар та цим способом дотичній особі відбирає джерело заробітку. І ще багато подібних фактів можнаб навести, та з огляду на те, що це забралоб багато місця, остерігаю всіх перед такими „носіями Царства Божого". Передовсім роблю обережними позаколомийські округи, де ці панове починають свою киринницьку працю, щоб перш, поки з ними навяжуть які звязки, поінформувались про них, хто вони такі, яка їх ціль та яка їх вартість. Наприкінці заявляю, що за правдивість усього поданого тут беру повну відповідальність. Українські часописи прошу це передрукувати для добра загальної справи.

Василь Червінський, Коломия,
секретар Союзу Українських Еван. Реформ. Християн.

Уряд Гітлєра в Німеччині.

ДАЛЬШІ ЧЛЕНИ КАБІНЕТУ

БЕРЛІН, 31. І. ПАТ. Міністром райхсвери в кабінеті Гітлєра став генерал барон Вернер ф. Бльомберґ, один з найвизначніших німецьких старшин. Від 1. жовтня 1929 р. був фактичним шефом штабу Райхсвери, будучи начальником т. зв. трупенамту. Став теж командантом 1-го корпусу піхоти, стаціонованого у Східніх Прусах. Генерал ф. Бльомберґ є добрим знавцем російських відносин і прихильником німецько-радянського зближення.

Геринґ іменований міністром без теки і комісарем республики для летунства. Рівночасно обняв становище комісарного віцеміністра внутрішніх справ у Прусії.

Міністерство справедливости досі не обсаджене. Теку цього міністерства резервують для евентуального представника центрум у кабінеті Гітлєра. З центрум Гітлєр веде теж переговори.

Комісарем республики для затруднювання безробітних залишився д-р Ґерекє

ПЕРЕД ЕКСПОЗЕ ГІТЛЄРА.

БЕРЛІН, 31. І. ПАТ. Конвент сеніорів рішив учора відложити скликання райхстагу аж до часу порозуміння з урядом. Райхстаг буде скликаний на день, коли канцлєр Гітлєр рішиться виголосити програмове експозе.

ВНЕСЕННЯ НА НЕДОВІРЯ.

БЕРЛІН, 31. І. ПАТ. Комуністична фракція виголосила в райхстагу внесення на недовіря урядові Гітлєра. Подібне внесення приготовляють соціял-демократи.

ОВАЦІЇ ДЛЯ ГІТЛЄРА.

БЕРЛІН, 31. І. ПАТ. В урядовій дільниці біля Вільгельмштрасе зібралась вчора юрба гітлєрівців і зробила велику овацію канцлєрові Гітлєрові, що переїздив зі своєї домівки Кайзергоф до канцелярії республики. Вечором гітлєрівські штурмові відділи уладили похід з ліхтарнями в честь президента Гінденбурґа з приводу створення кабінету Гітлєра.

ГОЛОСИ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ.

Кабінет Гітлєра приняла преса як знак цілковитої зміни дотеперішнього курсу німецької політики. Всі часописи без ріжниці політичної закраски підкреслюють велику відповідальність яку взяв на себе Гінденбурґ, ангажуючися в найвищій мірі в розвязці кабінетної кризи. Часописи, зближені до т. зв. гарцбурського фронту, витають кабінет Гітлєра як символ одноцілого національного фронту.

„Дайтше Альг. Цтг." говорить виразно про згоду між Гінденбурґом і Гітлєром. Публична опінія Німеччини не відмовить Гітлєрові прав прислугуючих йому як провідникові найбільшої партії. Найважнішою причинною уступлення Шляйхера була невдачна спроба приєднати гітлєрівський рух для уряду.

„Берзен Цтг." називає новий уряд мечем національної єдности, підкреслюючи, що обоз німецького націоналізму взяв на себе важне завдання перевести державний корабель поміж рафами зовнішньо-політичної небезпеки і внутрішньої господарської кризи аж до останнього наступу на версайський трактат.

„Берлінер Тагеблят" і „Фосіше Цтг." з натиском вказують на відповідальність Гінденбурґа за дальший хід подій. Оба часописи звертають увагу на небезпеку, яку зміна курсу політики може викликати в теперішньому укладі суспільних відносин Німеччини.

Соціялістичний „Форвертс" пригадує президентові Гінденбурґові, що він відповідає за вдержання конституції, бо уряд Гітлєра, якщо не дістане парляментарної більшости, мусить уступити. Колиж всетаки пробував би вдержатися при владі, повстане ситуація, в якій трудові маси будуть приневолені кинути на терези всі свої сили.

Врешті гітлєрівський „Ангріф" пише: Витаємо нашого провідника, однак в ім'я справедливости мусимо рівночасно згадати про фельдмаршала Гінденбурґа, що укоронував діло свого життя, обединуючись з німецько-національною молодю.

ГОЛОСИ ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ.

ПАРИЖ, 31. І. ПАТ. Вся преса обговорює факт обняття Гітлєром становища канцлєра. Більшість часописів є тої думки, що Гітлєр міг дійти до влади завдяки значним уступкам в користь інших партій, заступлених у кабінеті. Преса бачить у цьому чинник поміркування в майбутній політиці Німеччини. Міністри не є чейже васалями провідника націонал-соціялістів і зможуть ослабити деякі потягнення, які Гітлєр схоче форсувати в закордонній політиці, щоб оправдати неможливість їхньої реалізації. Присутність Нойрата як міністра закордонних справ позволяє думати, що не буде глибших змін у німецькій закордонній політиці. Всежтаки преса не скриває небезпек ситуації, яка поставила Гітлєра на переді уряду.

„Фіґаро" підкреслює, що заграничні політика Гітлєра є великою небезпекою й побоюються демонстрацій на східній границі згідно з програмою націонал-соціялістів. „Ле Пті Парізієн" зазначує, що Гінденбурґ і Папен навмисне підлялися тій небезпечній спробі правління.

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ.

Новий кабінет республики відбув учора перше засідання під проводом Гітлєра. Премієр підкреслив у довшій промові, що в теперішньому кабінеті національної концентрації обединялися національні сили Німеччини, зясував основи своєї політики та становище супроти райхстагу. Комунікат підкреслює, що дискусія виказала повну згідність усіх членів кабінету.

—o—

Гітлєрівці проти версайського трактату.

БЕРЛІН, 31. І. ПАТ. Націонал-соціялістична партія оголосила в басейні Сари проклямацію, в якій заявляє, що постанови версайського трактату ваготіють над басейном Сари подібно як над іншими німецькими землями, творяючи непереможну запору для порозуміння між народами. Сильніше ніж досі, заявляє проклямація, треба взятися до усунення тієї запори.

Б. цісар Вільгельм збирається до Берліна.

БЕРЛІН, 31. І. ПАТ. Повідомляють із Амстердаму „Гет Фольк" подає, що б. цісар Вільгельм купив на днях чотири великі самоходи марки Мерцедес. Князь Генрик Мекленбурський виїхав уже одним самоходом до Берліна, забираючи зі собою багажі б. цісаря.

Соціялісти в обороні конституції.

БЕРЛІН, 31. І. ПАТ. Соціял-демократична партія і професійні робітничі союзи видали проклямації до загалу робітників, заявляючи між іншим, що ведуть боротьбу на строго конституційній основі та протиставляться всіми способами нарушенню урядом конституції. Відозва кінчиться закликом до дисципліни та єдности. Провідні робітничі організації остерігають своїх членів перед марнуванням сил на розпорошену акцію.

Комуністи стріляють гітлєрівців.

БЕРЛІН, 31. І. ПАТ. Групу націонал-соціялістів, що брала участь у маніфестаціях на Вільгельмштрассе й вертала крізь дільницю Шарльотенбурґ, заатакували стрілами комуністи, укриті в кількох домах. Сержант, що командував відділом поліції для охорони гітлєрівців, умер від пострілу в груди. Поліція замкнула околиці кордоном і перешукала всі доми. Досі не зловили ніодного напасника. Кривава стрілянина була теж в Оранієнбурзі під Берліном, де прийшло до сутичок між гітлєрівцями й комуністами.

Крім сержанта застрілили комуністи на Шарльотенбурзі одного з командантів місцевої націонал-соціялістичної штурмівки. Крім того дві особи потерпіли рани. Стверджено, що на стріли комуністів націонал-соціялісти відповіли з револьверів.

Воєнна рада Мусоліні.

Римська преса подає вістку, що дня 2. лютого п. р. збереться у венецькій палаті велика воєнна рада під проводом Мусоліні. Рада стоїть очевидно у звязку з останньою подорожею югославянського короля до Румунії та з будовою мосту на Дунаю, що має лучити обі сусідні держави. На думку італійської преси міст має стратегічне значіння і має служити в першій черзі до перемаршу румунських військ на сербський бік на випадок італійсько-югославянської війни.

Проти більшовицького ярма.

Пресові агенції в Берліні і Льондоні подають, що біля Ростова над Доном прийшло до великих заворушень у звязку з наказом, який вносить значну частину місцевих селян. Військові відділи сильно опорожнюють села і забирають людей, мущин і жінок. Серед кубанських козаків вибух теж зорганізований опір, наслідком чого переведено жорстоку пацифікацію. Видано смертний присуд на 600 осіб. Вислано з того району 1.500 родин.

Повідомляють теж про повстання селян на Сибірі, а саме в районі залізничої лінії Новомиколаевск-Барнаул. Оголошено стан облоги. Коло Миколаевска йдуть бої, в яких бере участь кількадесять тисяч селян. Успіх повстанців пояснюється тим, що деякі військові відділи перейшли до них. З Москви мають відійти на Сибір значні військові сили. Тимчасом повстанці звернулись до всего населения Радянщини з покликом, щоби скинуло більшовицьке ярмо.

—o—

Комуністи демонструють.

ЛЯЙПЦІҐ, 31. І. ПАТ. Без огляду на поліційну заборону комуністи пробували зробить демонстраційний похід вулицями. Юрби безробітних збиралися в середмістю з окликами проти уряду. Коло ратуша прийшло до сутички з поліцією, яка розігнала демонстрантів. Подібні демонстрації були в ріжних саксонських містах.

—o—

В Румунії кипить.

В цілій Румунії вибухають студентські заворушення, що є звичайно вістунами більших внутрішньо-політичних потрясень. В Ясах студенти зажадали від бурмістра негайного збурення жидівського мешкального дому, що находиться біля церкви. Коли бурмістр дав відмовну відповідь, студенти, числом 100 осіб, збурили дім протягом години. Жандармів, що пробували інтервеніювати, обкидали камінням.

В Браїлі члени „залізної гвардії" знищили парсдній дім соціял-демократичної партії. Прийшло до сутички з моряками, що находилися якраз у домі, причому по обох сторонах було багато ранених.

Також в Кишиневі були заворушення. В Букурешті були минулої неділі численні віча урядників, залізничників і вчителів з протестом проти обнижки платень.

Хто не здатить за часопис, підпиває підну поесу.

†

Поминальне Богослуження
за спокій душі
бл. п. ПЕТРА КОПАЧА
емер. урядовця Самоуправ. Виділу, б.старшини УГА відбудеться в пятницю 10. II. 1933, год. 8. в церкві св. Петра й Павла.

НОВИЙ УРЯД У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 31. I. ПАТ. Новий уряд утворився вчині. Його склад такий: президент ради міністрів і міністр краєвої оборони — Далядіє, справедливість — Пенанґіє, закордонні справи — Поль Бонкур, внутрішні справи — Шотам, фінанси — Жорж Бонне, бюджет — Лемуре, фльота — Лейґ, торг. фльота — Фрот, освіта — Де Монзі, праця — Франсоа Альбер, кольонії — Альбер Саро, летунство — Пер Ко, платні та ренти — Міле, публ. здоровля — Данелю, почта й телеграф — Льорен Ена, торговля — Сер, прилюдні роботи — Паганон, хліборобство — Кеїй.

ПОМЕР ГЕЛЬСУОРТІ.

Льондон, 31. I. ПАТ. Славний англійський письменник, лавреат Нобльової нагороди в 1932 р., Джон Гельсуорті, помер нині рано в 15. год. не відзискавши притомности. Родився 14. серпня 1867 р.

Страйк студентів.

ПАРИЖ, 31. I. ПАТ. Еспанська федерація студентів проголосила вчора страйк, солідаризуючися зі страйком студетнів інжинірної школи. Студенти домагаються відкликання кількох професорів.

Нова данина в Радянщині.

МОСКВА, 31. I. ПАТ. Уряд СРСР. наложив на населення одноразову данину на мешкальне будівництво та на культурні потреби сіл і міст. Висота данини ріжна, залежить від висоти заробків і класового характеру платника. Найвищу данину мають платити торговці й кулаки.

ЗАМКНУЛИ МІНІСТЕРСТВО.

БУДАПЕШТ, 31. I. ПАТ. З причини грипи, на яку захворіла більшість службовців міністерства гонведів, міністерство замкнули на три дні.

БУДАПЕШТ, 31. I. ПАТ. 38-літній посол із урядової партії Гальфі випав із вікна з 4-го поверху та згинув на місці. Причиною цього був нагалий заворот голови після перебутої грипи.

Заява.

В звязку з останнім виступом „Нашого Прапору" у висліді полеміки між ред. Осипом Бодаровичем а ред. Іваном Кедрином, заявляємо, що цілу справу передаємо під осуд мирового суду, внутрі Т-ва Українських Письменників і Журналістів у Львові.

Часописну полеміку, яка на нашу думку, не повинна ніколи переходити меж громадянської та журналістичної етики, а в яку втягнено нас проти нашої волі, вважаємо неморальною і крайно шкідливою.

Голіян Роман, Лепкий Лев,
Пашківський Роман.

у Львові, 31. січня 1933.

*

Приєднуюся радо до повищої заяви, передаючи й свою справу для розгляду того самого суду. До тої „полеміки" теж втягнули мене сили та всупереч здоровому розумові: ані я праці п. Боднаровича не чув, ані з неї звіту не писав, за його вірність битися відразу не хотів, радий був кожне спростування без ніякого „примусу" помістити, і тому весь той шум, лайки та образи вважаю виключно висліком хворих нервів та своєрідних наших „публіцистичних" метод...

А проте відношуся з великим скептицизмом до практичної вартости вирішування якихнебудь конфліктів з п. Боднаровичем громадянським шляхом, тому, що маю вже один повчаючий досвід за собою: п. Боднаровича покликував я вже раз на мировий суд, він зобовязався здати у пресі заяву, яку сформулував той суд та на яку я погодився, того зобовязання не дотримав, а тепер, по році, виписує знову речі, особисто оклеветуючі мене та цілком протилежні до колишньої своєї заяви. Якже з цією людиною, „мирово" розвязатися?!

І. Кедрин.

„БЕЗПРИЮТНІ" Останні три дні, себто невідклично до пятниці 3. лютого включно. В четвер, в год. 12-ій поранок. Ціни білетів від 50 сот. до 2 зол. на всі сеанси. КІНО „АТЛЯНТІК"

ЗАЛІЗНИЧИЙ СТРАЙК В ІРЛЯНДІЇ.

БЕЛЬФАСТ, 31. I. ПАТ. До залізничого страйку в півн. Ірляндії приступило 5.000 службовців.

АЛЬПЕЙСЬКИЙ ЛЕТ.

ВІДЕНЬ, 31. I. ПАТ. Австрійський вероклюб організує 16. і 21. травня ц. р. перший міжнародній альпейський лет. Лет складається з двох частин: зоряного лету до Відня та 3-денного понад Альпи.

АМЕРИКА ОБНИЖИТЬ ДОВГИ.

Зачувати, що Америка схильна обнизити воєнні довги на 80 проц. Англія домагається 90 проц. знижки.

НОВИНКИ

— **ДО ВПОВ. ЛЬВІВСЬКИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ! Для вигоди наших передплатників у Львові будемо від 1. лютого ц. р. присилати інкасента за передплатою до дому. Йому можна вручити передплату за посвідкою з печаткою Адміністрації.**

— **ПРИЙМАЮ як давніше в моїм Заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1. і 3—6. Насс.**

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 11-?

— **Концерт, присвячений памяти Миколи Лисенка** з нагоди 20-ліття його смерти уладжує Музичне Т-во ім. Лисенка у Львові 8. лютого н. р. у вел. салі власного будинку, Шашкевича 5. Початок год. 8. веч. Програма концерту, що буде попереджений рефератом, складається в більшости з незнаних або дуже мало знаних творів Лисенка. Виконавці: Одарка Бандрівська (сопран), В. Барвінський (реферат), М. Колесса (диригент), Е. Перфецький (скрипка), Р. Савицький (фортепян) і „Львівський Боян". При фортепяні Анатоль Кос і д-р Нестор Нижанківський. Подробиці в афішах.

ПРОТИ ОБСТРУКЦІЇ, ГЕМОРОЇДАМ, забуренням в шлунку і кишках, застою в печінці та селезінці, а також при болю хребта, доручаємо пити кілька разів денно природну гірку воду „Ferenczka-József". Поручають її лікарі. Жадати в аптиках і дрогуеріях.

— **На увагу приїзжим до Берліна.** Українське Бюро повідомляє: В 1933 році відбудуться в Берліні такі вистави: 1. Сільсько-господарська виставa 28. I.—5. II. 2. інтернаціональна автомобільна виставa 11—23. II. 3. Фахова виставa новинок і торгу 18—26. II. 4. Виставa під назвою „Жінка" 18.III.—23. IV. 5. Кулінарська виставa 25—31. III. 6. Водноспортова виставa 30. III.—9. IV. 7. С.-Г. вандрівна виставa 20—28. V. 8. Городня виставa 20—28. V. 9. Радіовиставa в серпні. 10. Виставa „Боротьба з небезпеками" в жовтні. Всі ці вистави відбудуться у виставовому павільоні при Кайзердамі. Зміна печинців не виключена. Провідники з рядів українського студентства будуть стояти відвідувачам до диспозиції.

— **Дискусійний вечір** відбудеться в середу 1. лютого в год. 6.30 веч. в домівці Українського Технічного Т-ва (Ринок 10). Дискусія відбудеться над формою і змістом ч. 1. „Технічних Вістей", органу УТТ. Дискусію започатковує інж. **Мілянич.** Просять членів Т-ва численно явитись і взяти участь у дискусії.

— **Найважніші проблеми суспільної опіки** обговорить ред. В. Целевич від Українського Краєвого Т-ва опіки над молодю — в домівці „Української Бесіди" при вул. Рутовського — в пятницю, дня 3. лютого в 18. год. Хто цікавиться питанням суспільної опіки зволить прибути. — По рефераті дискусія.

— **На волі.** Інж. Юліян Воробкевич, арештований перед кількома тижнями після повороту з Данцігу, вийшов з львівської вязниці на волю 24. I. ц. р.

— **Помер перед розправою.** У вівторок мала відбутися перед судом присяглих у Львові розправа проти Фел. Станкевича, обвинуваченого в убивстві. Перед самою розправою Станкевич помер, занедужавши на скрут кишок.

— **З життя канадійських українців.** Як повідомляє вінніпегський „Український Голос", під час українського зїзду в Сяскатуні 28. грудня на вечірній програмі відбудися змагання в красномовности між представниками студентських кружків з Вінніпегу, Сяскатуну, з Едмонтону. Перше місце в красномовности судді змагань признали панні Ользі Кравчук, представниці кружка „Прометей" з Вінніпегу, друге панні Софії Савка, представниці Студентського Кружка ім. А. Копка з Едмонтону, а третє Федькові Марковському, представникові кружка „Каменярі" із Саскатуну. Панна Кравчук говорила на тему: „Свято Української Держави", панна Савка говорила про обовязки українки, а Федько Марковський про обовязки українця. Панну Кравчук, як найкращу бесідницю, нагороджено трофеєм-чашою, яку вона привезла кружкові „Прометей" як доказ своєї побіди й на заохоту будучим учасникам в змаганиях красномовности.

— **Нафтовий синдикат у Львові** виповів службу своїм 58 службовцям із днем 1. травня 1933. Коли до цього часу не буде відновлена умова між нафтовими промисловцями та синдикатом 58 родин остане без хліба.

— **Автобусовий страйк у Польщі.** Зачувати, що з днем 1. лютого застрайкує в усій Польщі 2.500 автобусів. 1-го лютого мав увійти в життя закон про обезпечення автобусів і пасажирів. Асекураційні т-ва зажадали за обезпечення по 1.100 зол. від автобусу.

— **За шпигунство.** В окружному суді в Чорткові відбулася нагла розправа проти Петра Кащуковського, Анелі Курасової і Антона Мудрика, обвинуваченых у шпигунстві в користь сусідної держави. Кащуковського засудили на кару смерти, Мудрика на 6 літ вязниці, а справу Курасової переказали звичайному судові. Президент республики скористав з права ласки і смертний присуд Кащуковського перемінив на кару досмертної вязниці.

— **Камяниця вилетіла у повітря.** В Руді на Шлеську в копальні вилетів у повітря котел амоняку. Сусідній дім, у якій була галя машин зарамився. Під звалищами є чимало вбитих і ранених.

— **Спортова судова розправа.** У краківському суді відбулася розправа проти судді копаного мяча Готліба. Він закинув другому судді Зайдлерові, що його перекупила львівська „Погонь" і він ніби сторонничо змагання Погоні з ЛКС. Суддю Готліба засудили на 14 днів арешту із заміною на грошеву кару.

— **Землетрус.** Північну Грецію навістив сильний землетрус. Були великі шкоди.

— **Найвизначніші світові шахісти.** Часопис „Вінер Шахцтг." оголосив свого часу плебісцит для своїх читачів, хто із сучасних шахових мистців найбільший. Кожний сучасник голосування укладав листу з 10 назвищ. Недавно оголошено такий вислід: 1) д-р Альохін 4.282 голосів, 2) Капабланка 3.920, 3) Німцович 3.432, 4) Боголюбов 3.412, 5) Шпільман 2.582, 6) Фльор 2.321, 7) Еве 2.098, 8) Касдан 2.051, 9) Рубінштайн 2.039, 10) д-р Відман 1.680, 11) д-р Тартаковер 1.419, 12) Султан Кган 1.189, 13) Штольц 609, 14) Марочі 483, 15) Беркер і Грінфельд 379.

— **Доляр знищиться за 8 місяців.** Американський державний скарбник повідомив, що долярові банкноти ідуть так скоро з рук до рук, що за 8—9 місяців до непізнання знищений або подертий. Пятка має довше життя, видержить рік, десятка півтора року, зате тисячка видержить майже вічно — певне тому, що в мало яких руках найдеться.

Наші Впов. Передплатники діставатимуть від тепер часопис щодня, також у неділі і свята.

МІСЯЧНА ПЕРЕДПЛАТА

5 ЗОЛ.

Просимо вирівнювати залеглости і надсилати передплату.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 17. XII. 1932 помер бл. п. **о. Михайло Проскурницький,** парох у Бабинцях, духовний лек. Кудр. в 66 р. життя, а 46 священства — помер на клінїці у Львові. Був це дуже ревний душпастир, а притім правдивий і вірний сини еньки-України. Не було сходин, зборів і віча, де покійний не забирав би слова і промовляв все так річево, що промови покійного мали великий вплив. Великий жаль лишив у своїх парохіях, кондеканальних і всіх тих, що його знали. В. Й. Ц.

З театру.

Кооператива Український Театр у Львові (Театр ім. Тобілевича) „БОЯРИНЯ", драматична поема Лесі Українки. (Саля Театру Ріжнородностей).

Пєсу цю виставив наш театр із пієтизму для нашої великої письменниці, що все життя мріяла про театр і не мала до нього щастя. Недостача нових рідних пєс приневолює наших артистів завертати до давніх творів і то навіть таких, що не можуть рахувати на широку популярність.

„Бояриня" це кілька ліричних сцен звязаних тільки одною думкою. Думка заступає тут драматичну акцію. Туга молодої жінки за рідним краєм належить до улюблених тем лірики Л. Українки. Це один із тих мотивів в українській літературі, що дав неодин ліричний архитвір і тисячі слабесеньких переспівів тої самої нотки.

Істнує й досі легенда про Лесю Українку як драматурга. Вона відчувала глибоку потребу вживляти свої мрії в дієві особи та писала пєси. Та всі вони здебільша драматичні поеми. Німці мають окрему назву „книжкова драма" на означення твору, якому бракує необхідних елєментів для сценічної життєздатности і сама ця назва найкраще підходить до драм Лесі Українки.

Театр це світ дії. Л. Українка мала наскрізь контемплятивну уяву і не вміла змальовувати живих людей в їхній боротьбі з життєвими конфліктами. „Бояриня"— дуже характеристичний твір для неї: — вона передає у ньому тільки одну струну своєї душі і то ледви в одній напів живій постаті.

Можна залишити на боці думки про анахронізм самого сюжету. Модерні люди, серед зовсім інших обставин, теж можуть і нині тужити у Москві за Київом, не маючи змоги змінити місце свого побуту. Та на сцені туга або нудьга мусить проявлятись низкою вчинків, подій, конфліктів — пригадаймо хоча би „Самотніх людей" Гавптмана або „Жінку з моря" Ібсена.

„Бояриня" не втратила би нічого на своїм вражінню, якби пропустити з неї ще дві сцени і зробити коротенький фрагмент, що міг би йти поруч іншої короткої пєси.

Наші артисти мали нелегке завдання. П-ні О. Кривіцька у головній ролі добула зі себе всі потрібні тони ніжности, створивши гнучку постать. П. Бенцаль був не менше симпатичний. Решта виконавців: п. Посацька, Слюзарівна, Радванська і Теплий пробували піддержати загальний настрій, що не було легко у такій пєсі.

м. р.

УКРАЇНЦІ!

КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

СПОРТ.

З УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО ЖИТТЯ В КАЛУШІ.

Спорт. Т-во „Чайка" в Калуші відкрило дня 15. січня ц. р. совганку на спеціально до тої цілі призначеній площі, положеній в середмісті Калуша. Совганка ця завдяки своєму вигідному положенню, електр. освітленню та дешевости користується щораз то більшою фреквенцією, головно молоді. При тому слід замітити, що українське спортове життя в Калуші, якого зорганізованим вимом є в першій мірі Т-во „Чайка", у зимовому сезоні не замерзло, але навпаки — члени Т-ва управляють зимові спорти, а передовсім лещитарство, до якого розвитку Калуш і його околиці мають просто ідеальні умовини, а також пінг-понг, в котрій то грі „Чайка" у м. році здобула друге місце — перед польською, а після жидівської пінг-понгової дружини.

Дня 22. січня ц. р. відбулися чергові річні заг. Збори Спорт. Т-ва „Чайка", на яких вибрали новий виділ на рік 1933-34. У склад виділу увійшли: мгр. Ів. Аронець — голова, інж. Барнич — заст. голови, мгр. Вол. Пачай — секретар, дир. Яр. Рубчак — скарбник, Ол. Кочан і Яр. Кантівна — господарі, Л. Барнич і В. Супрун — члени виділу. До контр. комісії вибрані: Ф. Білецький, І. Люпуль і П. Максимик.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 31. І. 1933 р. за масло експортове та десерове пріма 2·20 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 5·20—5·50 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 1. II. год. 7.30 веч. „Розбійники".

Четвер, 2. II. год. 3.15 попол. „Фавст" оп. Гунода (виступ Марії Сокіл, дир. Ант. Рудницький).

Четвер, 2. II. год. 7.30 веч. „Розбійники".

Театр Ріжнородностей.

Середа, 1. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіл" (Абон. 5).

Четвер, 2. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіл".

Кіна.

АДРІЯ: „Парада кохання".

АПОЛЬО: „Чар її очей" (Дж. Гейнор).

АТЛЯНТІК: „Безвинюгні".

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „Ніч у Шікаго", ревія „Арабські авантюри".

КОПЕРНИК: „Жінка з бічної вулиці", „Слім і Грім при війську".

МАРУСЕНЬКА: „Жінка з бічної вулиці", „Слім і Грім при війську".

МІРАЖ: „Непотрібна".

ОАЗА: „Голос молодости" та ревія.

ПАЛЯС: „10 проц. для мене".

ПАН: „Ц. к. команда сердець".

ПАСАЖ: „На піднебесному шляху" та додатки.

ПРОМІНЬ: „Гай-Тан" і комедія.

СТИЛЕВЕ: „Веселий поручник" і ревія „Веселий свердюк".

УТІХА: „Капітан Гвелен" і ревія.

ХИМЕРА: „Геґенна жінки".

Закордонне радіо.

Середа, 1. лютого 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, 17.00 Спів, 19.20 Орг. твори, **Бреслява** (325) 18.25 Пісні (Кон — бас), 21.10 Вес. пісоньки, **Мілянo** (331,4) 17.00 Спів, 20.30 Комедія, **Штрасбурґ** (345,2) 14.05, 18.00, 21.30 Концерт, **Ляйпціґ** (389,6) 11.30 Музика, 20.00 „Іфігенія в Таврісі" оп. Ґлюка, **Лянґенберґ** (472,4) 12.00, 13.00 Концерт, 20.00 „Музік ум Зуаї" муз ком. Ґріна, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 15.20 Фортепян, **Рига** (525) 16.10 Пісні, 17.00 Кляс. концерт, 19.00 „Ю Ю" оп. Офенбаха, **Будапешт** (550,5) 17.00 Циг. орхестра, 19.30 „Гофманові казки" оп. Офенбаха, **Харків** (937,5) 10.30, 18.40 Концерт, 13.15 Звукозаписи, 15.15 Український концерт, 18.05 Мист. трансм., **Париж** (1724,1) 22.00 Симфон. концерт.

Четвер, 2. лютого 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, Леґенди (325) 16.10 Твори Лео Фаля, **Мілянo** (331,4) 21.00 Опера, **Штрасбурґ** (345,2) 21.30 Симф. концерт, **Гельсінґфорс** (368,1) 18.40, 19.05 Спів, **Букарешт** (394,2) 19.30 Опера, **Білгород** (429,7) 15.00 Звук. оперетка „Орлов", 22.20 Циг. музика, **Прага** (488,6) 20.10 Европ. концерт, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 15.30 Скрипка, **Рига** (525) 20.20 Спів, 20.40 Орхестра, **Мінхен** (532,9) 16.25 Пісні, 21.15 „Дер Дом ду унзерер лібен Фрав" авд. Чібульки, **Будапешт** (550,5) 16.00 Орхестра, 17.30 Хор, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 18.40 Концерт, 16.00 Для дітей, 24.00 Оп. арії, **Париж** (1724,1) 21.00 „Ля Кріш" авд. Куртеліна.

Львівське радіо.

Середа, 1. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 17.35 Ґрамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Скавтівський комунікат, 15.35 Для дітей: „Нові чобітки", „В кузні", 16.00 Ґрамофон, Сільва рерум, 16.40 Відчит, 17.00 Акад. для учителів музики, 17.40 „Справа одини на міжнар. конференції супр. служби у Франкфурті", 18.00 Коляди, 18.55 „Трагедія Аполінарія Кочи" — авт. Рапорт, 19.10 Всячина, 19.30 Літер. життя, фейл., 19.45, 20.55 Прес. рад. денник, 20.00 „Яке то було гарне", огляд старих і їх мельодій та пісонок, 20.50 Спортові вістки, 21.00 Спів — Джулєметі (сопран), 22.00 На овиді, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

Четвер, 2. лютого 1933.

11.58 Час, 12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Сюїт. поранок, Життя у вселенній, 14.00 Різне, палати, 14.20, 15.00 Музика, 14.40 Порося, 16.00 Для молоді: „Видра", „Павуць і дзвінки", 16.45 Нерви й госп. криза, 17.00 Солісти (спів, фортепян), 18.00 Коляди, Легка музика, 18.55 „Наш капітан" балачка, 19.10 Всячина, 19.25 „Сам. Зборовський", 19.55 Обговорення євр. конперту, 20.10 Европ. концерт, 22.15 Спорт. вістки, 22.25, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

П. Оксана Барановська зі Станиславова зложила на „Дар Просвіти" 3 зол. замість квітів на домовину своєї товаришки, бл. п. Галюсі з Миндюків Бобовникової. За дар „Просвіта" щиро дякує.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

РЕНТОВНЕ підприємство на продаж. Зголошення до Адміністрації під „Підприємство". 1336 1-1

КОЖНУ НЕДУГУ ВИЛІЧИШ якщо будеш регулярно вживати

Зела д-ра Браєра

найбільше помічні у таких недугах:

Ч. 1. — кашель, астма, побільшення легенів — ціна зол. 3.50.

Ч. 2. — ревматизм, артретизм (лиха переміна матерії) — ціна зол. 4.50.

Ч. 3. — шлунково-кишкових недугах, недугах печінки, жовтиниця — зол. 3.—.

Ч. 4. — нервових, болі голови, безсонниці, апатій до життя — ціна зол. 4.—.

Ч. 6. — бліданиця, довготревалі недокрівність — ціна зол. 5.50.

Ч. 7. — виркові, міхура — ціна зол. 4.—.

Ч. 9. — загального затроєння — перечищаючі — ціна зол. 1.50.

Дістати можна в оригінальних опакуваннях в аптиках, аптичних складах і дрогеріях, або у фабриці **ПОЛЬГЕРБА — Крилів-Полгуже, скр. почт. ч. 48.** Заінтересовані дістануть на домагання безплатно з фабрики брошурку: „Як відзискати здоровля".

УЛАШТОВУЮ 3-ий курс ручного трикотарства. Ціна 10 зох. місячно. Приймаю замовлення на трикотарські роботи. Міка Бачинська-Зелена, Театинська 31, І. пов. 1332 1—1

Ширіть наш часопис!

Вуголь зол. 36·—

за 1 тону (1000 кг.) з достивою перед дім. позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66. 1321 (Шукає заступників). 2—10

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Т-ВА ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ ІМ. І. ФРАНКА У ЛЬВОВІ
відбудуться дня 15-го лютня 1933 р. в год. 5 попол. у редакції „Діла" з таким денним порядком:

1. Відчитання протоколу з останніх загальних зборів.
2. Звіт із діяльности.
3. Звіт Контрольної Комісії
4. Вибір нової Ради.
5. Внески і запити.

ЗА РАДУ Т-ВА:
Б. Лепкий, голова. М. Рудницький, секр.

Присилайте передплату!

„КАРПАТИ"
ПРОДАЖА НАФТОВИХ ПРОДУКТІВ
Спілка з обм. пор.

поручають:

БЕНЗИНУ
НАФТУ
ГАЗОВИЙ ОЛІЙ
МАШИНОВІ ОЛІЇ

Олії і смари спеціяльної марки „GALKAR"

„КАРПАТИ"
організація краєвої продажі нафтових продуктів концерну
„МАЛОПОЛЬСКА"
має власні і комісові Відділи у цілій Польщі
та
біля 500 бензинових стацій, які обслуговують самоходи на всіх важніших шляхах доріг Польщі.

Автомобілеві олії „GALKAR"
продуковані із спеціяльної безпарафінової ропи після найновіших систем рафінації
гарантують найвищу економію
в уживанню.

Централя: ЛЬВІВ, ул. Баторія ч. 26.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

Ч. 24 (13.263). Львів, пятниця 3. лютого 1933. Pocztowe opłaty zapłacono ryczałtem. Рік LIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ГІТЛЕР КАНЦЛЕРОМ.

Львів, 1. лютого 1933.

Від двох днів два слова з повищого заголовку повторяються у всіх відмінах на сторінках всіх часописів світа. Гітлер канцлером — це найбільша сучасна політична сензація, яка відсунула в тінь і кризу кабінету у Франції, і Лігу Націй з її манджурською компромітацією, і прецікаві останні балканські перипетії з Італією у ролі режисера, і перші кроки Рузвельта, і південно-американську війну, і взагалі всі ті події широкого світу, які чейже не припинили свого бігу та розвиваються дальше, маючи більший або менший вплив на долю держав, народів і цілого людства. Однак усі ті справи зовсім автоматично зійшли з часописних шпальт або й ще не попали туди, бо... нема для них місця: адже Гітлер став канцлером Німеччини!

До речі, то після упадку кабінету Брінінга стало для всіх, у Німеччині і поза нею, ясною річю, що це лише питання часу, коли керма німецького уряду перейде до рук голови найсильнішої німецької політичної партії. Двічі Гінденбург зупинив цей неминучий хід подій, відмовившись віддати Гітлерові всю повноту влади. Нині ситуація змінилася постільки, що Гітлер зрезигнував уже з великої частини своїх амбіцій і не приймов домагатися канцлерства без огляду на інших людей, на інші політичні партії й на парлямент. Нині Гітлер іде разом з тим самим Папеном, проти якого провадив найбільш неперебірчиву кампанію, та разом з Гуґенберґом, національно-політично спорідненим, але соціально-політично дальшим ніж зненавиджені соціял-демократи!... І саме в цій компромісовій комбінації уряду Гітлера—Папена—Гуґенберґа, зі старим дипльоматом Нойратом як міністром закордонних справ, з консервативним фінансістом Шверін-Кроссіґом як міністром скарбу, й командантом „Штальгельму" (суперницької військової організації до штурмових відділів Гітлера) Сельдте як міністром праці, — у цій компромісовій комбінації містяться нині найріжвородніші можливости, над якими ломить собі голову світова преса.

Одні пригадують старі теорії, стільки разів практичною історією доказані, що народній трибун та вождь радикальної опозиції зовсім іншим тоном промовляє після приходу до влади. Вказують при цьому на ріжні фази „еволюції" націонал-соціялістичного руху, які проявлялись м. ін. у недавніх голосних внутрішньо-партійних розбіжностях (Штрассер), у лояльній поведінці Геріна на становищі президента райхстагу, врешті у засадничій згоді шукати для кабінету Гітлера підставу у парляментарній більшости. Тому ці „оптимісти" не сподіються з появою Гітлера на канцлерському стільці ніяких радикальних потрясень ані у внутрішній, ані закордонній політиці Німеччини, а на доказ — покликуються на мирові заяви представників нового уряду на його першій пресовій конференції.

Зате „песимісти" добачують саме в отому компромісі Гітлера з Папеном і Гуґенберґом зародки поважних потрясень, звертаючи увагу на найбільш соціяльно реакційний ультракапіталістичний характер групи „баронів" Папена та „націоналів" Гуґенберґа; ця коаліція, мовляв, штовхає соц.-демократів до тісного блоку з комуністами, себто по суті цілком більшовизує демократичний німецький соціялізм. Навіть евент. розвязання комуністичної партії та гострі протикомуністичні репресії можуть не стримати походу комуністів у Німеччині, якщо механічні репресії йтимуть рівнобіжно з реакційною господарською і соціяльною політикою уряду. Звертають теж увагу, що новий міністр райхсвери ґен. фон. Вльомберґ є відомим прихильником німецько-російської співпраці. Врешті ці „песимісти" впевняють, що коли такі могутні рухи, як німецький націонал-соціялістичний, не хотять банкротувати, то не можуть ослаблювати себе й обезцінювати міжпартійними та особистими компромісами, лише мусять — в той чи іншій спосіб — дуже маркантно відзначувати свій питомий характер та свою суттєву програму на всій системі правління...

Нині всі вичікують одної події, яка рішить про те, чи Гітлер піде ще дальше по шляху компромісів, чи по лінії протиконституційних експериментів. Тією подією буде засідання райхстаґу, скликане на 7. лютого ц. р. Голосування над зголошеним уже внеском комуністів про недовіря урядові Гітлера виявить наглядно, хто його активно підтримує, хто активно поборює та хто толерує. В уряді є заступлені дві ґрупи, які мають 250 голосів (нім.-нац. 54 і нац.-соц. 193); соціялісти й комуністи розпоряджають разом 221 голосів. Рішає партія центру, з якою ідуть тепер переговори — або за безпосередню участь в уряді або за „невтральність", яка виявилась би у стриманні від голосування над внеском недовіря. Такі самі переговори йдуть з т. зв. технічним клюбом, що обєднює дрібні клюби, здебільша центро-правого характеру. Католицький центр заявив уже, що застерігається рішуче проти всяких евентуальних устроєвих експериментів, зате радо поведе всякі розмови на ґрунті обовязуючої республіканської конституції. Мабуть ця заява вплинула на появу комунікату, що заперечує поголоски про поворот Вільгельма до Берліна.

Вражіння з приходу Гітлера до влади особливо сильне — у Польщі. Вправді краківський „Курієрок" впевняє, що „Варшава прийняла спокійно" цю вістку, а проте полк. Медзінський, як ґенеральний референт бюджету мабуть не лише з реторичних оглядів покликався на зміну німецького кабінету як на апробату незредукованого польського військового бюджету. Ніде правди діти: Гітлер канцлером — це таки слова, які мають свій величезний зміст для найближчих сусідів Німеччини.

КООПЕРАТИВНА ПЕКАРНЯ
„Золотий Колос"
ЛЬВІВ, КУЛЬПАРКІВСЬКА 22, Тел. 32-53
поручає щоденно свіже ріжнородне печиво по знижених цінах. Дістати можна у всіх складницях Нар. Торговлі, Маслосоюзу і українських склепах. Замовлення полагоджуємо в кожній порі разом з доставою.

До власної хати
ПРИ ВУЛ. 3. МАЯ Ч. 15 У ЛЬВОВІ
від дня 4. лютого ц. р. переносить свій льокаль
Центральний Кооперативний Банк
„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ" У ЛЬВОВІ

Протиукраїнська політика на Закарпатті.

Розвязання Товариства Українських Учителів.

Не добре діється на нашому Закарпатті, що найшлося в межах молодої Чехословацької Республики. Нераз ми писали про незрозумілу для нас протиукраїнську політику чеських аграріїв на Закарпатті, нераз підкреслювали і те, що Прага, ця сприяюча українській справі Прага, з такою політикою аграріїв певно не вповні погоджується. В такому нашому переконанні укріплювали нас численні факти, які ми бачили і про які чули в Празі. Приємно нам було чути наприклад літом минулого року гідну заяву чехословацького міністра освіти про українську мову в звязку з мовним питанням на Закарпатті. Такі факти підтримували в нас надію, що скорше чи пізніше прийде на Закарпатті до кращого. Ми вірили, що монопольні впливи всемогучих у тій нещасній країні аграріїв зчасом зменшаться під впливом Праги, а навіть надіялись, що й самі аграрії зчасом понехають свою політику ексклюзивного підтримування москвофільства теж під впливом живих і повних благородного гуманізму і справедливости подихів із осідку найбільшого сучасного гуманіста серед славян през. Масарика, тобто під впливом Праги.

Тимчасом показалось, що пересичені москвофільством і насичені українофобством чеські аграрії з Закарпаття находять послух для своїх протиукраїнських потягнень на Закарпатті і в самій Празі. Доказом на те факт розвязання „Товариства Українських Учителів" на Закарпатті. Істнувало там учительське т-во п. н. „Народовецьке Учительство". Це товариство перезвало себе на „Товариство Українських Учителів" і змінило в тому напрямі свій статут. Статути післало згідно з законними вимогами на затвердження влади. На внесення місцевих адміністративних чинників пражське міністерство внутрішніх справ статуту не затвердило і тимсамим Т-во розвязало. А не затвердило статуту тому, що в ньому учителі звуть себе українцями. На думку міністерства (інспіровану за-

---

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 5. grudnia 1932. Sąd okręgowy Wydz. VI. 1. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 267 czasopisma „Dilo" z daty Lwów, dnia 2. grudnia 1932 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 780/32 na posiedzeniu niejawnem w dniu 5. grudnia 1932 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 30. listopada 1932 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt.: „Dilo" Nr. 267 z daty Lwów, dnia 2. grudnia 1932 zawierającego 1) w artykule pt.: „W zamknenomu kitli"... a) od słów w ustępie „Konkretni"... do końca artykułu, 2) w artykule pt.: „Dalszyj chid"... a) w ustępie od słów: „win zimliw" do słów: „bulo". 3) w artykule pt.: „dla dobra szkoły"... a) w ustępie od słów: „aby"... do słów: „stupoiku" — znamiona występku z art. 170 kk. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać po myśli § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu ad 1), 2), 3) przez niezgodne z prawdą zobrazowanie obecnego położenia wewnętrznego Państwa Polskiego — podawanie fałszywych faktów z przebiegu ekscesów akademickich we Lwowie, oraz przez imputowanie władzom państwowym bezprawnego postępowania wobec nauczycielstwa narodowości ukraińskiej — szerzyć wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny.

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 28. XII. 1932. Sąd okręgowy Wydz. VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 287 czasopisma „Dilo" z daty Lwów, dnia 25. grudnia 1932 do Sygn. VI. 1. Pr. 824/32 na posiedzeniu niejawnem w dniu 28. grudnia 1932 po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 23. grudnia 1932 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Dilo" Nr. 287 z daty Lwów, dnia 25. XII. 1932 zawierającego: w artykule pt. „Tretia dija" od słów „wid rusztowania" do słów „waszym", w ustępie od słów „proszcza]" do słów „delikwenta" znamiona występku z art. 154 k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i w myśl § 492 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu przez gloryfikowanie sprawców zbrodni pochwalać dokonane przestępstwo. Według § 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: W. Medyński w. r. Protokolant: Lewicki w. r. Za zgodność: Lisanowicz st. sekr.

карпатськими аграріями!) українців на Закарпатті нема, так само, як нема там української мови, а крім того „український рух" на Закарпатті прямує „до витворення одної української цілости". Отже — твердить міністерство — не може саме тому існувати товариство, яке зве себе українським. Та далеко краще каже про те сам акт відкинення статуту й розвязання товариства. Ось і дословний його текст:

УРЯДОВИЙ АКТ ПРО РОЗВЯЗАННЯ „Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ УЧИТЕЛІВ".

„Поліційна дирекція в Ужгороді число: 2973 aj 1933. Ужгород, дня 19. січня 1933. Предмет: Народовецьке учительське товариство — відкинення статутів. Відповідь на число. Приложення: 5. П. Т. Народовецькому учительському Товариству (до рук пана шк. інспектора І. Гусная) в Берегові. У прилозі засилаємо Вам чотири примірники спілкових статутів, звісних сюди рішенням міністерства внутрішніх справ у Празі, з дня 16. І. 1933. число: 58.901/1932/6 з тим, що міністерство один примірник залишило для своєї урядової потреби. Разом засилаємо Вам копію рішення міністерства внутрішніх справ, отримання якого потвердіть на долученому листі. — Поліційний директор: в. з. П. Флек, в. р.

Міністерське рішення.

Міністерство внутрішних справ не задовольняє прохання спілки Народовецького Учительського Товариства з місцем осідку в Ужгороді, в ділі потвердження статутів, які були приняті загальними зборами відбутими дня 2. липня 1932 р.

Причини:

Після § 1. нових спілкових статутів називає себе спілка „Товариство українського учительства" а після § 3 в. його урядовою мовою є мова „українська".

Ця постанова, як і дальші постанови статутів, у яких уживається назву „український" (порівнай § 5. точка в), § 33 і 54 і інші) є противправні, бо означення мови і народности, як „український" є неправильне і противиться правничим постановам, на основі яких означується мову і народність домашнього горожанства Підкарпатської Руси, як руска (малоруска або русінска) порівнай § 49. законів з дня 15. квітня 1920, число 325 і 326 збірка законів і розпоряджів про порядок праці парляменту і сенату Народнього Представництва, статтю 100 правит. розпорядку число: 17/1926. Зб. законів і розпор. Генеральний статут Підкарпатської Руси і інші).

У наведеному означенні треба видіти також цілі з оглядом на відомі змагання до витворення спільного звязку українського".

*

З наведеного бачимо, що закарпатські аграрії мають сильні впливи в пражському міністерстві внутрішніх справ. Одначе ми не хочемо вірити, щоби ця децизія була вже окончною. Нам здається, що міністерство ще перевірить цю справу та звільниться від підшептів закарпатських аграріїв, дасть змогу зорганізованої корисної праці для українського учительства в його товаристві.

Життеве обезпечення це видаток, який вертається стократно, бо на випадок Вашої смерти, дає змогу Вашій родині улаштувати своє життя; тому обезпечіть Ваше життя в одинокім

УКРАЇНСЬКІМ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменица).

Зі сойму.

З НАРАД СОЙМОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ.

30. ц. м. на засіданні соймової адміністраційної комісії, в котрому взяли участь з УПР. посли Кузик і д-р Біляк, крім дальшої дискусії над урядовим проєктом самоуправного закону розглядано урядовий проект закону **про продовження урядування самоуправних органів** на території воєвідств: краківського, **львівського, станиславівського і тернопільського.** Проект закону, який референував пос. Санойца (ББ), продовжує біжучий період урядування громадських рад, міських рад, як і зверхностей громадських та магістратів на терені 4 згаданих воєвідств — отже і цілої Сх. Галичини — до часу уконституування нових самоуправних органів, які повстануть вже на основі нового самоуправного закону. Цей проект закону продовжує отже урядування теперішніх зверхностей і громадських рад по наших селах принайменше на **2 до 3 роки,** бо щойно в такім часі прийде по наших селах до переведення виборів на основі нового самоуправного закону.

Проти цього проекту виступили всі опозиційні клюби. Іменем Українського Соймового Клюбу **посол д-р Степан Біляк** заявився рішуче проти цего закону, вказуючи, що в великій скількости наших громад, люди вибрані до рад громадських і зверхностей, завели — і заходить пекуча потреба їх перевибору. Удержання тих самих зверхностей і гром. рад на протяг дальших 2—3 літ доведе цілу низку громад до матеріяльної руїни і побільшить існуючу економічну кризу. При цій нагоді вказав бесідник, що цей законопроект уможливляє дальший безправний стан в повітовій „самоуправі" на українських землях під Польщею. На ділі повітова самоуправа не істнує. Прибічні ради при старостах — називані „повітовими радами" не є ніякими самоуправними органами, це гурток добре бачених старостами номінатів — і тому не диво, що вони ані не вміють ані не хотять працювати над загальним добром повітів що очевидна річ — спричиняє **матеріяльну руїну наших повітів.** Не диво, що при цьому не узгляднюється також відповідного до числа населення заступництва українців. В тім місці пос. Ржуска з ББ. кличе: „А про це вам ходить!", на що пос. д-р Біляк відповів: **Так, хочемо брать участь у самоуправі на наших землях і мати на неї вплив, бо це наше право і з цього права не зрезиґнуємо!** Коли отже предложений законопроект причинюється лише до забагнення самоуправних відносин, Український Сойм. Клюб заявляється проти такого закону.

Розстрілюють кооператорів.

В Київі скінчився судовий процес 22 керовників кооперативних союзів, яким закинули зловживання в постачанні харчів. Провинилися головно тим, що видавали харчі некомуністам Директора централі Широкогородського, головного адміністратора Хакіна і пятьох інших урядовців засудили на розстріл, а 14 на тяжку вязницю до 10 років.

Повстання на Сибірі.

Повстанчий рух на Сибірі приймає щораз більші розміри, наслідком чого радянська влада проголосила военний стан. З Іркутська відійшли на повстанчий фронт великі військові сили. Всі місцевости між Читою та Іркутськом обсадили червоноармійці. Повстанці появилися в останньому часі в районі Красноярска і Каньска, докуди приступило до них військо.

На основі урядових звідомлень число повстанців дійшло до 40 тисяч. Повстанчі відділи появилися вже біля Томська й захопили потяг зі зброєю та муніцією. В Барнаульську повстанці напали на державний банк, частину урядовців повбивали і забрали з каси 26 міліонів рублів.

На думку радянських кол повстанчий рух на Сибірі зорганізувала чужа рука (натяк на японців). Як доказ вказують на факт, що повстання вибухло переважно в округах, що межують з полосою японських впливів і в часі загострення взаємин між Радянщиною і Японією.

Абітурієнти!! Пригадуємо, що шкільні таблю по новочасному й дешево виконує фотограф

1318 **„Venus", Академічна 24.** 3-20

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 3. ЛЮТОГО 1933.

АНАТОЛЬ КУРДИДИК. 2)

Фейлєтон мого приятеля.

(Докінчення).

— Знаєш, мене мало чорти не вхопили. Я горів, а що телефон задзвонить — я непритомний: Вона! Я не знаю, як я пережив той вечір. Портіер вертається, приносить лист. Я дріжав, як штубак. Я розірвав його. На, читай...

Це був лінійкований листок, видертий із зшитка, а на ньому нервово записано олівцем:

„Дякую за все. Не забула і не забуду. Ваші слова несподіванка для мене. Даруйте за письмо, рука дрожить. Завтра зателефоную, бо хочу Вам оповісти багато, багато. Стільки на серці залягло... Здоровлю — Ж."

— Ти знаєш — курить Андрій 30-го „бандерільос", — я той лист прочитав найменше сто разів. Цеж лист! Ти розумієш?

Я розумів. Це дійсно лист, який могла написати Жана, що трохи не збожеволіла, коли він її покинув. І я розумів, що тут починало пахнути новою фазою кохання. З тієї фази могли скористати тільки фейлетоністи „Вістей", бо Андрій після кожного міцнішого переживання писав, як навіжений.

— Ти знаєш, я другого дня пішов до редакції і чекав телефону. Не міг нічого робити. Під грудьми муляло. Покликали мене з централі, я спинив дух, але це якийсь тип напрошувався зі своїми творами. Потім знов чекав. Пробував писати. Не йшло. Думки коло телефону, серце коло телефону — ну, божевілля...

— Ти знаєш — вона не зателефонувала. Я просидів у редакції 6 годин. Я йшов розторошений по сходах вниз. Замість на обід, пішов до кавярні і написав візитівку. Прочитай.

На маленькій візитівці стояло:

„Жана! Я дожидав, як ніколи нікого, я ціле дополудня ждав дрожачи і в гарячці. Жана, я від Тебе нічого не хочу — хочу побачити Тебе й отак 10 слів почути — чому Ти не зателефонувала? Дожидаю до 5.30 при числі 32-04 — озвися. Андрій".

(Чи в цих словах не добачуєте пера фейлетоніста з „Вістей", яким усі захоплюються? О, колиб я так умів писати!..)

— Я знов покликав портіера, заліпив конверту і післав його. Знов не міг найти місця. Узяв часопис, але що хто взійде, то я думаю, що це він з відповіддю, що телефон — то від неї. Ну, хай йому біс! Нерви отакі стали...

Трицятьперше „бандерільос" застукало об столик і мужеський профіль Андрієвого носа зісунув ніби в лютні брови.

— А оце він приходить. Подає конверту — щось тверде. Розриваю, як тигр. І трохи не кину серцем об долівку. На, маєш і цей листочок.

Знову листок зі зшитка, але на цей раз без ліній. Письмо ще нервовіше, чорнилом.

„Рішуче прошу більше не писати. (останні два слова підкреслені). Ви жонаті, я заручена (два останні слова у скобках). Я людина, якій на опінії багато залежить. Мені не можна, Вам тимбільш. Квестія давно вже розвязана з хвилиною, коли Ви оженилися. Відсилаю Вашу візитівку і прошу рішуче більше не писати (останні три слова двічі підкреслені). Жана".

— Ну?

*

— Розумієш, мене чорти беруть не тому, що вона не прочитала мові візитівки і що я начекався і попереднього і того дня —

а розумієш, мене мало кров не залляла, що вона через одну ніч стала моралісткою, що їй так нагло почало через одну ніч залежати на опінії —

а чим я цю опінію псую? І скажи мені, що вона розуміє під тим:

„Мені не можна, вам тим більше?

— бо чого не можна? Говорити з людиною, що має жінку? Чи не можна тому, що вона заручена? І яка, до біса,

„квестія давно вже розвязана з хвилиною коли я оженився?"

— Кельнер, чорна!

— Знаєш, не люблю блазнів. А блазни є мужеські й жіночі. Ці останні небезпечніші, бо вміють замаскуватись під високі інтелекти. Очевидно, здерти маску і побачити блазня — нічого собі пригода.

— Уяви собі: ідейна жінка, що мріє про поета, маляря і мистця, що хоче творити великих людей, вживає таких слів: заручена, жонаті, можна, не можна, опінія. Опінія ця до ночі інша, коли ж виспиться — інша, між двома людьми рвуться всякі звязки, якщо одно з них жонате, або віддане.

— Знаєш, чоловіка мозок болить і жовч заливає, коли подумає: жінка з високою освітою — XX-го століття — і оце письмо.

— Як хотів її тільки побачити. Я маю дружину, яку над життя кохаю і яка мене кохає — а з неї

— розумієш, я з цього дивогляда хотів робити собі Музу.

— КЕЛЬНЕР ю „БАНДЕРІЛЬОС"!

— А той її наречений, що то вона ніколи не вийшлаб за пересічного чоловіка — знаєш хто?

— Ветеринар! Ба й ветеринарі бувають різні. А це буйвіл. Мускулятура, череп і мистецтво в нього — нехай не кажу де.

*

— Розумієш? — згорнув усі ці папери в кишеню. — І може то чоловік писати фейлетон? Не напишу...

І Андрій Ковшевич, мій приятель з „Вістей", не написав досі фейлетону.

Зате я написав фейлетон і ось ви його прочитали. Це фейлетон мого приятеля.

Як господарять москвофіли.

До чого довела народні установи невідповідальна господарка москвофільських провідників.

XII.

Що всім „русским обществам" **гроші до запізу потрібні,** знав це аж за добре не тільки п. Сірко-Білинський, але й посол Бачинський. Абиж зєднати собі симпатій серед „русских", які передше його завзято поборювали, **не жалував п. Бачинський обіцянок,** які, як знаємо, нічого не коштують. М. ін. обіцяв виробити для „Защити Земли" субвенцію в квоті 100.000 зол. на покриття страт, а крім того нові кредити на 250—300 тисяч, обіцяв теж виробити більшу субвенцію на „Русскій Ревізійний Союз" і т. д.

Одначе після культурно-економічного зїзду" з 29. червня 1932 р., на якому майже всі учасники, оброблені якслід п. Сірком-Білинським, були під гіпнозою тих обіцяних „пособій", прийшли відомі події в ліському повіті, а потім вакації, що, мовляв, перешкодило п. Бачинському здійснити покладені на нього надії. Зате **в осени почав він з великою енергією добиватися авдієнції в урядових кругах** у справі матеріяльної підтримки для москвофільських установ.

Характеристична річ, що всі **заходи п. Бачинського попасти на авдієнцію до львівського воєводи Рожнецького скінчилися нічим.** Воєвода, видно, знав добре п. Бачинського і ставився до цього неприхильно. Колиж накінець по довших заходах п. Бачинський добився назначення авдієнції, то в означеному дні й годині воєвода був пильно занятий, віцевоєвода мав важну конференцію, начальник виділу безпеки п. Сєханський мусів саме тоді вести телєфонічну розмову з Варшавою, так, що залишився один тільки радник Тилько в томуж виділі, у котрого і так дуже часто пересиджували передтим і тепер пересиджують пп. **Бачинський, Слезюк і Сірко-Білинський.** Рад. Тилько одобрив думку панів-делегатів **їхати до Варшави** до м-ства з метою повести безпосередні переговори з урядом.

По нараді між собою вислали наші „русскі" тихцем **делегацію до Варшави, у склад якої ввійшли: пос. Бачинський, о. Яворський і дир. Слезюк** від Нар. Дому, новий дир. „Защити Земли" **Вербовський,** урядовець і одночасно член виділу (!) „Общества Качковського" **Цебринський** та другий директор „Русск. Ревіз. Союзу" **Плешкевич.** Тому, що панове посли мають безплатно першу клясу в поїздах, ціла та поїздка коштувала касу Народнього Дому, який її фінансував, доволі дешево, бо всього 1.200 зол. — за два дні.

Делегацію приняв **міністр внутрішніх справ Перацький,** якому вона заоферувала за ціну „пособій" для москвофільських установ не тільки **тісну співпрацю з урядовими колами,** але й **„гостру боротьбу" з українським національним табором.** Мін. Перацький втішився неабичайно, почувши, що в 1932 р. нараз появився на галицькому терені „льояльний і вірний русинський нарід", який не має нічого спільного ні з українцями, ні з москалями. **Він обіцяв „старорусинам" підтримку,** але перед тим, як заявив, мусить познайомитися докладно з цілим „старофуским рухом" (на авдієнції говорили ввесь час тільки про „старорусінув") на основі точного розсліду і реляцій підчинених собі органів влади.

Все йшло, як по маслі, п. Бачинський сіяв з радости, аж тут нараз дир. **Вербовський** із „З. З." заявив, що коли уряд настільки не цінить „старорусинів", що не хоче дати їм зараз марних 100.000 зол. субвенції та яких 250.000 зол. кредитів, то **„старорусинам" не лишається нічого іншого, як злитися з українцями та спасати те, що ще можна спасти від руїни.** Пос. Бачинський мало не зімлів, а дир. Слезюк таки за голову вхопився: Якто, йти разом з українцями? На щастя, цілу справу замняв якось о. Яворський. Мін. Перацький, прощаючи делегатів, **обіцяв піти „старорусинам" на руку і дати їх т-вам кредити до кінця листопада 1932 р.**

Вернувшись з тріюмфом до Львова, делегати **на цей раз добились авдієнції у воєводи.** Прийшли до нього в тому самому складі, тільки **замість п. Слезюка був у делегації представник Ставропігії сеніор Гулла.**

І знову **вийшла непрємна історія.** Сеніор Гулла покликався на „заяви льояльности" і т. д. і зажадав ні більше, ні менше, як віддачі Нар. Дому „старорусинам" і тимсамим усунення комісарської господарки. Пос. Бачинський у першій хвилині так і завмер. А щож з його комісарством? Очунявши, він перебив: „У Варшаві в міністерствах мені заявили, що **може бути мова лише про розширення прибічної ради Нар. Дому,** а не про його віддачу"... Здивувався також **немало воєвода Рожнецький** та рішив, що коли поодинокі члени делегації не в силі узгіднити своїх поглядів між собою, то **нема що з ними дальше балакати.**

Так минув листопад, грудень — а про кредити „ні слиху ні диху". „Защита Земли", приперта до муру, хотіла вже **оголосити конкурс,** але п. Бачинський рішився піти **ще раз до воєводи з делегацією.** Воєвода приняв делегацію в **коротенькій, 4-мінутовій авдієнції** та заявив, що зміняє свій погляд і **займає прихильне становище супроти „старорусинів".** А щодо кредитів, то він, мовляв, видав уже **відповідні інструкції директорам банків,** з якими велів делегації увійти в безпосередні переговори.

Після того делегати повбирали знову шлюсроки і смокінги та давай **ходити по банках.** Як на зло, то директора не застали, то гол. касіера не було, то вийшла якась ін. перешкода.

Здавалося, що вже нема рятунку. Аж нараз, саме перед двома тижнями, влетів до „Защити Земли" один з членів делегації та задихаючись, приніс радісну вістку, що з **признаного одного міліона кредитів українці не дістануть ані сотика, зате „Защиті Земли" припаде 300 або і 500 тисяч золотих** кредитів. А після того, почухравшись за вухом, додав: **„Можеб так усі „русскі общества" дали на це гіпотекарну гарантію?"...**

Чи це не гачок на всі „русскі общества", аби їх за одним махом утопити? І чи не стид москвофільським менерам для такого „успіху" робити такі ходи й заходи, які вони робили?

Чар Країни Сходячого Сонця віднайдете у пововиданій книжці

СТ. ЛЕВИНСЬКОГО

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.

Набути можна в Аміністр. „Діла" за зол. 2.— (без пересилки).

Англійсько-японська умова

ЛЬОНДОН, 1. II. ПАТ. Кореспондент „Дейлі Геральд" із Женеви відкриває існування тайного англійсько-японського пакту, на основі якого В. Британія, мовляв, зобовязалася залишити Японії вільну руку в Манджурії, а зате Японія дає Англії вільну руку в Тибеті.

Японія певна своєї справи в Женеві й думає, що В. Британія не згодиться на віяку декларацію, яка осуджувалаб Японію та квестіонувалаб істнування держави Манджуко. В. Британія хоче створити подібну до Манджуко незалежну тибетанську державу під англійським протекторатом.

Англійсько-японська умова звернена, на думку „Дейлі Геральд-у", проти Китаю.

В справі воєнних довгів.

ВАШИНҐТОН. 1. II. Італія й Чехословаччина повідомили державний департамент Злучених Держав, що готові приступити до розмов у справі довгів з американським урядом негайно після закінчення розмов Рузвельта з представниками В. Британії.

На шерстку і порепану шкіру

КРЕМ NIVEA

Ціни золотих 0·40—2·60.

Румунська політика не змінилася.

БУКАРЕШТ, 1. II. ПАТ. Новий румунський уряд представився вчора парляментові. В дискусії промовляли представники всіх фракцій, домагаючись від премієра, щоб означив становище уряду супроти парляментарної більшости, та подаючи в сумнів, чи селянська партія може лишитися при владі після уступлення Маніва. Це було би неґідне з конституцією.

Премієр Вайда-Воєвод заявив, що з Манівом вяже його 40-літня приязнь, яка позволяє надіятись, що не буде ніяких непорозумінь. Король, поручаючи йому місію переведення виборів, заявив, що бажає, щоби вибори відбулися зовсім свобідно. В цьому місці палата зробила оплесками овацію королеві. Теперішній уряд, говорив премієр, має ту саму програму і просить ту саму парляментарну більшість співділати з ним.

—o—

Ситуація французького уряду неясна.

ПАРИЖ, 1. II. ПАТ. Створення нового французького кабінету без соціялістів викликало загальне здивування. Цікавляться, яке становище займуть тепер соціялісти, серед яких останні події викликали сильний відгомін, та яке становище займуть центрові партії, коли підчас представлення нового кабінету в парляменті соціялісти відмовлять йому підтримки. З другої сторони факт, що до кабінету не увійшов ніодин представник помірковаої партії, пояснюють тим, що соціялісти зможуть бодай якийсь час підтримувати уряд.

Що діється в Німеччині.

ЯК ПОВСТАВ КАБІНЕТ ГІТЛЄРА.

В німецьких політичних колах викликали особливе заінтересування ревеляції англійської преси про те, серед яких умовин повстав новий кабінет. Ще в неділю вечором між Гітлером і Папеном була велика розбіжність поглядів. Нараз появилася вістка, що ген. Шляйхер при допомозі почдамського гарнізону райхсвери ладить марш на Берлін. Під впливом тієї вістки Папен звернувся до Гінденбурґа з наглим проханням, щоби особистою інтервенцією погодив обі сторони. Відбулася конференція у Гінденбурґа, у якій взяли участь крім Папена оба провідники гітлерівців і німецьких націоналістів. Хвилеві розбіжности між Гітлером, Папеном і Ґутенбергом відійшли на дальший плян і Гінденбург доручив Гітлерові створити новий кабінет.

Цілу ту вістку здементовано вже урядово, однак частина німецької преси всетаки її підтримує.

БЕРЛІН, 1. I. ПАТ. Орган християнських професійних союзів „Дер Дойтше" потверджує, що Папен, опираючися на своїх інформаціях про здогадні путчові пляни в Берліні, намовив през. Гінденбурґа до інтервенції в переговорах між гарцбурськими партіями. В ночі з неділі на понеділок відбулася у през. Гінденбурґа конференція, на якій дійшло до порозуміння між Гітлером і Папеном, заки ще устійнено програму уряду.

ЖИДИ І ГІТЛЄРІВСЬКИЙ УРЯД.

Жидівська телєграфічна агенція одержала від провідних жидівських кол у Берліні такі замітки: Перший раз в історії Німеччини на чолі держави стоять люди, яких програма передбачує відобрання прав жидам. Це важкий удар для німецького жидівства, що потерпіло стільки жертв крови і майна для Німеччини. З огляду на загальну ситуацію треба надіятись, що націонал-соціялісти не виявлять в першу чергу свого протижидівського наставлення, бо інші члени уряду, особливо Папен і Ґутенберґ виступили би проти таких посунень. Багато залежить теж від центрум. Годі передбачити хід подій, однак на всякий випадок німецьке жидівство одноцілою лавою протиставиться атакам на його цілість.

ПАПЕН ПАНОМ ПРУСІЇ.

БЕРЛІН, 1. II. ПАТ. Урядово комунікують, що кабінет республики рішив предложити президентові проект декрету про перенесення коміс-

ВІЧНІ ПЕРА

НАПРАВЛЯЄ ФАХОВО Й ДЕШЕВО

„ПРЕЦИЗІЯ"

ЛЬВІВ, Рутовського 10, (в брамі) против пл. Св. Духа.

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чекоряди

пропонує: у великім виборі безконкуренційні роди сметанкової, молочної десертової чекоряди, як також рижносортні карамельки і цукри. Не цінною рекламою, дарунками у виді льосів щастя, бонами і т. ін., але якостью знаменитими виробами, приготованими з гарантованих чистих сирівців хочемо здобувати признання якнайширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.

Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

сарських компетенцій, які прислугували досі канцлерові республики на території Прусії, на віцеканцлера Папена. Опісля кабінет радив над політичною ситуацією, при чому Гітлер здав звіт з переговорів з центрум. Відповіди на запити центрум ще не вислано.

ГІТЛЄР ПОДАЄ РУКУ АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ. Канцлер Гітлер вислав австрійському канцлерові Дольфусові телеграму такого змісту: Покликаний президентом республики на голову німецького уряду, спішу зложити найсердечніші бажання успіху для братнього німецького народу в Австрії. — Депеша викликала сильне вражіння навіть серед тих австрійських кол, що досі ставилися неприхильно до гітлерівського руху в Австрії.

СОЦІЯЛІСТИ БРАТАЮТЬСЯ З КОМУНІСТАМИ

В будинку райхстагу відбулося засідання центрального комітету соціял-демократичної партії при участи представників „залізного фронту", соціялістичної фракції райхстагу та комуністів. Провідник соціялістичної фракції Брайтшайд назвав уряд Гітлєра найбільш реакційним зі всіх, які були досі в Німеччині. Може колись прихильники Гітлера схаменуться, зрозумівши, що він став наймитом великого капіталу й юнкрів. Робітничі маси готові до боротьби зі всякими протиконституційними замахами. Соціял-демократична опозиція проти теперішнього уряду самозрозуміла. Боротьба робітничого табору з фашизмом увійшла в нову фазу і соціял-демократична партія хотіла би налаштувати добрі взаємини з партією комуністичною. Все залежить тепер від комуністів.

ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОГО ТЕРОРУ.

БЕРЛІН, 31. І. ПАТ. Гітлерівський „Анґріф" повідомляє, що уряд республики у звязку з вбивством комуністами сержанта поліції та комісара гітлерівської штурмівки видасть проти комуністичної партії якнайгостріші розпорядки. Уряд має в найближчому часі заняти тією справою.

ВНУТРІШНЯ ВІЙНА В НІМЕЧЧИНІ.

В багатьох провінціональних містах прийшло до заворушень у звязку з маніфестаціями в честь уряду Гітлера. В Галле, Дісельдорфі, Кенігсбергу, Мангаймі, Гамбурзі і т. д. прийшло до кривавих сутичок між гітлерівцями і комуністами. З обох сторін стріляли і багато учасників потерпіло рани. В кількох місцевостях гітлерівці знищили комуністичні льокалі. У Бреславі демонстранти заатакували поліцію, яка зробила вжиток з пальної зброї. Одного демонстранта вбито, а кількох ранено. Президія поліції заборонила комуністичні походи. В Берліні вбито 2 особи і 12 ранено. Арештовано поверх 100 осіб.

БЕРЛІН, 1. II. ПАТ. Мин. доба пройшла далі неспокійно. І в Берліні і на провінції було кілька кровавих сутичок між комуністами та нац. соціялістами. Були жертви в людях.

М. ін. в Штав убили невідомі люди одного нац. соціяліста. В Пфортгаймі в сутичці було 3 ранених. У Мерсі підчас інтервенції поліції впало ок. 100 стрілів, при чому було ранених 4 учасників сутички. У Фельберті вбили в сутичці і комуніста. До більших демонстрацій прийшло в Гамбурзі та Надренії.

НАПРЯМНІ НІМЕЦЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

БЕРЛІН, 1. І. ПАТ. Орган Гугенберга „Дер Таг" пише: Ще уряд Шляйхера заповів, що на випадок висунення на женевському ґрунті справи безпеки з метою зробити східне Льокарно, Німеччина буде приневолена занити виразне становище в справі ревізії східних границь. Однак мусимо вести нашу офензиву не тільки на пьому відтинку версайського хаосу, треба перш усього найти розвязку в ділянці довгів. Конверсія довгів по рецепті Гугенберга буде головною точкою загального зайнтересування.

ІДЕ ЦІСАР ЧИ НЕ ІДЕ?

З двора б. цісаря Вільгельма в Дорні заперечили в англійському щоденнику „Івнінг Стандард" вістку, що б. цісар задумує покинути Голяндію та заявили, що оповідання про самоходи, що мають везти його річи до Німеччини, є видумкою. Всеж таки згаданий часопис стверджує, що до Дорну приїхав на днях кронпріц і вертає назад до Берліна.

ЧОМУ ГЕН. ШЛЯЙХЕР БУВ ПРОТИ ПАПЕНА?

БЕРЛІН, 1. II. ПАТ. Ґенерал Шляйхер оголосив нині заперечення чуток про приготування походу на Берлін. Рівночасно ґен. Шляйхер признав, що на ост. авдієнції у през. Гінденбурґа вважав за доцільне перестерегти, щоби не поручав Папенові канцлерства. Такий кабінет, що мав би за собою лише невеличку частину суспільности, був би явним заявом до боротьби, киненим більшості німецького народу. Конфлікти, які виринули би на цьому тлі, розбили би зовсім райхсверу та поліцію. Обовязком Шляйхера було не довести до цього. Ґен. Шляйхер скапав през. Гінденбургові, що найкращою розвязкою справи вважає покликати кабінет, що спирався би на парл. більшості, при участі нац. соціялістів.

Близька до ґен. Шляйхера „Тегліхе Рундшав" помістила рівночасно статтю, значену трьома зірками, п. з. „Райхсвера завтра". В статті цій м. ін. сказано: Тому два місяці ґен. Шляйхер лише тому рішився виступити на політичну арену, щоби з огляду на райхсверу, за всяку ціну не допустити до повороту Папена. Ґен. Шляйхер був думки, що Папенів кабінет був би кличем до нац. революції, а при цьому райхсвера мусіла би вийти на вулицю, щоби при помочі скорострілів боронити пережиту господарську та політичну систему.

—o—

Смерть лавреата Нобля

Цьогорічного літературного лавреата Нобля зустріла та сама доля, що кілька літ тому Анатоля Франса. Безпосередньо після нагороди Ґельсуорті помер у 66-ім р життя, не діждавшись Франсового віку, що дожив до 80-ки. Випадково покладені поруч себе імена пригадують спільну рису обох письменників, що були учнями класичної школи; приймаючи традиційну форму повісти, вони пробували передавати в ній типи нової доби та критикувати сучасні ідеї. Франс робив це з явною іронією, Ґельсуорті з повагою спочутливого громадянина.

У статті з 17-го листопада 1932 р. ми навели список головних творів Ґельсуортія і подали їх загальну характеристику. В Англії та Німеччині всі останні його повісті мали величезний успіх. Довгий цикль „Сага Форситів" охоплював щораз ширші кола читачів, які вміли оцінити прикмети досвідченого обсерватора, що без штудерних вигалок, спокійно та ясно вмів оповісти цікаву історію, зобразити низку живих типів і тільки вряди-годи докинути дискретну рефлексію зрілої людини.

Ґельсуорті один із головних основників міжнароднього „Пен-Клюбу". Своїм впливом і авторитетом він зумів наладнати звязки між чільними письменниками великих народів і надати їм форму загальної свобідної організації, що мала на меті словом і друком лагодити післявоєнні конфлікти між Францією і Німеччиною, Англією і Еспанією, Італією та Францією. Усю величезну нагороду Нобля Ґельсуорті ще за життя призначив на скріплення літературних звязків між народами, згідно з гуманними ідеями, які лягли в основу його творів.

—o—

З еміґраційних справ.

Новий аргентинський декрет про іміграцію.

З днем 1. січня ц. р. почав обовязувати новий декрет про іміграцію аргентинського уряду. На основі постанов нового декрету можуть тепер їхати до Аргентини такі категорії еміґрантів: 1) власники важних афідавітів, виставлених в Аргентині; 2) власники поіменних контрактів праці виставлених в Аргентині і потверджених Іміграційною Дирекцією в Буенос Айрес; 3) реемігранти, що мають карту ідентичности і свідоцтво моралі; 4) реемігранти, котрі мають лише карту ідентичности. Тій категорії реемігрантів видає аргентинський консуль візу по індивідуальному розгляненні справи; 5) родини, що ідуть у характері кольоністів на кольонії в Кордоби. Для всіх інших категорій, які досі могли без перепон виїздити до Аргентини, виїзд виключений. Відноситься це в першій мірі до самітних рільних робітників.

Віднова американських карт вступу.

На кожній карті вступу, яку дістає еміґрант, що думає виемігрувати до Злуч. Держав Америки, є зазначений день, у якому еміґрант має зголоситися з готовим еміґраційним паспортом і іншими документами по американську візу. Часами еміґрант не є в силі на означений день видістати всі документи і без них їде до Варшави, щоби продовжити або дістати нову карту вступу. Така поїздка до Варшави є цілком безпредметова, бо консулят не приймає таких еміґрантів. Якщо еміґрант не зміг на час вистаратися всіх документів, замість видавати гроші на непотрібну подорож до Варшави, повинен вислати подання до американського консуляту (візова секція) в Варшаві з проханням видати йому нову карту вступу з новим речинцем.

Лікарські оглядини еміґрантів до Бразилії.

З днем 1. січня 1933 р. завів бразилійський консулят у Варшаві обовязкові лікарські оглядини еміґрантів до Бразилії. Оглядини переводить власний лікар консуляту. Оглядинам підлягають усі без виїмку еміґранти, реемігранти і діти, без огляду на вік. Оплата за оглядини і видачу лікарського свідоцтва виносить 12 зол. від кожної особи. Без свідоцтва консулят не видає візи. Коли якийсь еміґрант не є вповні здоровий, повинен у першій мірі порадитися в місцевого лікаря. Щойно коли цей лікар скаже, що він здоров, тоді може він їхати до Варшави до оглядин. Головно хорі на трахому не можуть рахувати на дозвіл виїзду.

Підвишка цін корабельних карт.

Починаючи від грудня м. р. ціни корабельних карт до Злуч. Держав Америки й до Канади підвищені. Корабельна карта III. кляси до Ню-Йорку і до канадійських пристаней коштує 1.041 зол. (117 дол.) від особи повище 10 літ. Діти в віці від року до 10 літ платять половину корабельної карти це є 520.50 зол. (58.50 дол.) натомість за переїзд немовлят у віці до одного року оплачується 36 зол. (4 дол.). Ціни переїзду поспішними кораблями III. кляси виносять 1.086 зол. (122 дол.) від особи. Еміґранти, які вплатили завдаток на карту або в цілости заплатили карту перед днем 19. грудня м. р., не будуть доплачувати до цінника, який тепер обовязує. Особи, що мають корабельні карти, закуплені в Америці перед днем 19. грудня 1932 р., також не доплачують за карти до теперішньої висоти. Всі українські еміґранти, які думають їхати на чужину за інформаціями і порадами повинні звертатися до Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові, вул. Вишневецьких ч. 4 (Еміґраційний Дім).

—o—

НОВИНКИ

— **ДО ВПОВ. ЛЬВІВСЬКИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ! Для вигоди наших передплатників у Львові будемо від 1. лютого ц. р. присилати інкасента за передплатою до дому. Йому можна вручити передплату за посвідкою з печаткою Адміністрації.**

— **ПРИЙМАЮ** як давніше в моїм Заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1. і 3—6. Насс.

— **Поминальне Богослуження за бл. п. Петра Копача** відбудеться в цю пятницю 3. лютого ц. р. в год. 8. рано в церкві св. Петра й Павла, а не 10. лютого як повідомлено у вчорашньому числі.

— **Подаємо до відома** всіх кооператив і інтересентів, що Центробанк до дня 3. лютого ц. р. урядує ще в льокалі Ринок ч. 10, а від дня 4. лютого ц.р. урядує вже у власн. домі при вул. 3.мая ч. 15 у Львові і туди треба адресувати всякі письма і посилки до Центробанку, як також звертатися безпосередньо. — **Центральний Кооперативний Банк у Львові.**

— **Основуючі Загальні Збори Психотехнічної Порадні для вибору звання.** В нинішніх тяжких часах тільки той вибивається на верх, хто вибрав фах, до якого призначила його природа. Тільки той відчуває радість з праці, хто працює у фаху, що відповідає його вродженим здібностям. Чи Ви знаєте, який фах вибрати для Вашої дитини? Це скажуть Вам у Порадні, яку саме закладає Головна Управа Рідної Школи у Львові. **Прийдіть масово на Загальні Збори Порадні, що відбудуться дня 4. лютого в суботу, в год. 6. вечором при вул. Мохнацького ч. 12. І. пов. — Організаційний Комітет.**

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Кто предложить цей вирізок отримає 9-ий ножик безплатно.

ЯПОНІЯ ХОЧЕ ПОРОЗУМІННЯ

ТОКІО, 1. II. ПОТ. Цісар приняв нині Уші-ку. Він опісля приказав вислати до Женеви вказівки для японської делегації. Хоч офіціяльні кола нічого не кажуть, то з поінформованих кол запевняють, що японська делегація одержала вказівки, щоби робила все можливе для осягнення порозуміння. Рівночасно поручили делегації, щоби зажадала рішучо виключення з розмов § 9. в справі визнання Манджуко. Японська делегація має теж домагатися, щоби компетенції примирюючого комітету обмежено до ділянки, яку визначила Японія, а саме безпосередніх переговорів Японії з Китаєм. Колиб до порозуміння не прийшло, делегація має ждати конкретних внесень, які японський уряд розгляне, заки ухвалить окончну постанову. Думають, що колиб Японія признала, що ці внесення годі приняти, виступила би з Ліги Націй, або відкликала би свою делегацію зі Женеви, так, як це зробила Німеччина, коли відкликала свою делегацію із розбройної конференції.

—o—

ВИДАЧА ПОСЛІВ.

ВАРШАВА, 1. II. ПАТ. Соймова регуляміна комісія та комісія пос. незайманости приняла всі внесення в справі видачі послів судам, а саме постановила видати: д-ра Тад. Врубля (Кл. Нар.), обвинуваченого в протизаконному зігнанню плоду двом пацієнткам, і пос. Й. Макульського (Кл. Нар.) за зневагу уряду. Приняли теж внесення про притягнення до суд. відповідальности пос. Мар. Домбровського (ред. Іл. Курера Цодз.) Конст. Лясковського та Гр. Стажика (ББ).

— **Концерти колядок.** В неділі, 5. і 12. лютого ц. р., в 12. год. вполудне відспівають низку колядок у церквах: св. Юра, Преображенській і Волоській хори: „Сурми", рад. Купчинського й „Бандуриста".

— **Виклад.** Заходом Т-ва українських студентів-католиків „Обнова" відбудеться в пятницю 3. ц. м. в 20. год. в авлі „Акад. Дому" виклад о. д-ра Г. Костельника п. з.: „Про чуда".

— **Цікава вистава „Фавста".** З дирекції львівської опери повідомляють, що в четвер 2. ц. м. в год. 3.15 попол. гратимуть по найнижчих цінах „Фавста" Гунода. У титуловій партії виступить у першій відслоні, як „старий Фавст", д-р Василь Тисяк; опісля Фавста (молодого) співатиме тенор філядельфійської опери Волінський. Партію Маргарети співає Марія Сокіл, а Мефіста Константин Ужейко. За диригентським пультом Антін Рудницький.

— **Доповнення.** В статті д-ра М. Холевчука п. з. про садівничо-господарську школу Т-ва „Просвіта" в Миловані в „Ділі" ч. 21 з 30. січня ц. р. пропущено, що до Педагогічного Патронату належить теж „Центросоюз".

— **ЗУПУ під проводом комісаря.** Міністр суспільної опіки іменував державним комісарем ЗУПУ у Варшаві Б. Наконечнікова, дотеперішнього предсідника комісії, що управляла цим заведенням.

— **В справі мита від заграничних посилок з дарами.** З днем 1. лютого ц. р. входить в життя обіжник м-ства скарбу, важний для всіх, хто дістає часом почтові посилки з уживаною одіжю від своїків за границею, головно з Америки. Досі такі посилки були вільні від мита. Тепер звільнення від мита звязане з низкою формальностей, з яких найважніша та, що треба предложити свідоцтво незаможности. Таке свідоцтво видає громадський уряд, однак наперед має бути ствердженний маєтковий стан петента.

— **Невдалий шантаж.** Жінка львівського лікаря д-ра О. дістала в листопаді м. р. анонімний лист, в якому хтось зажадав від неї 5000 зол., інакше пропаде її дитина. Гроші мала зложити за горі Страчення (Гицлівській). Повідомлена про це поліція зробила засідку, однак по гроші ніхто не зголосився. За кілька тижнів пані О. дістала знову такий лист і цим разом гроші мала зложити в означеному місці в Стрийському парку. І цим разом засідка поліції була безуспішна. Ідучи за ниткою до клубка поліція врешті викрила, що листи писав Олекса Пиріг і що плян шантажу уложив до спілки з Томою Хлопецьким з Городка та Яніною Радзелич, служницею лікаря д-ра О., яка інформувала спільників про домові відносини своїх службодавців.

— **Загадочне вбивство.** Каз. Смолінський, поручник летунського полку зі Львова, забавляється в ресторані зі своїм приятелем Влад. Єдноругом а потому рішили оба скінчити самогубством у потязі. Вспіли до II. кл. особового потягу, що їхав зі Львова до Перемишля, і перед Зимною Водою Єдноруг стрілив до Смолінського, кладучи його трупом на місці. Опісля приложив собі дуло револьвера, але револьвер затявся і Єдноруг стратив охоту до самогубства. Тимчасом станув потяг, бо перед смертю Смолінський потягнув за охоронну линву. Трупа вінесли на стації в Зимній Воді, а Єдноругом заопікувалася слідча влада.

— **Любовна трагедія.** При вул. Смольки в Перемишлі 28-літн. Каз. Оберлє стрілив двічі до 18-літн. кабаретової танцюристки М. Левицької, ранячи її в груди і руку. Бачучи, що дівчина впала, облита кровю, Оберлє увійшов до побльзького дому і стрілив собі в рот. Відвезений до шпиталю помер. Стан Левицької не є грізний. Показалося,, що Оберлє залюбився в танцюристці нещасливо і не могучи добути її вірности, рішив справу при помочі зброї.

— **Залізнична катастрофа під Стриєм.** На лінії Львів-Стрий біля стації Більче-Волиця вискочили із шин чотири вози особового потягу. 11 осіб легко потовклося. Причиною катастрофи було передчасне переложення зворотниці.

— **Влом.** До повітової кооперативної каси в Сокалі вломилися злодії, розбили касу та забрали 1801 зол. 05 сот. Оставили лише трохи більону. Каса була обезпечена.

— **Парубоцькі порахунки.** В Городівці пов. Мостиска два парубки Ст. Лозовський і Ол. Башак напали на Мих. Созанського й побивши його до крови, лишили на дорозі. Тут він замерз. Обох винуватців арештовано. — В Жовтанцях пов. Жовква Сень Вихопень стрілив з кріса до Гр. Заяця й ранив його в живіт. Напасника арештовано, а раненого відставлено до шпиталю. — В Романівці пов. Рудки Іван Андрухів пострілив тяжко Степана Яремка. Пішов до Іванової хати.

— **Смерть Васнєцова.** В Москві помер у 85 р. життя відомий російський маляр В. М. Васнєцов. Десять літ працював він теж у Київі, де залишилась по ньому памятка: по мистецьки розмальовані стіни Володимирського Собору.

— **Справлення помилки.** У передвчорашньому (22) числі „Діла", в новинці „Стипендії Українського Наук. Інституту в Берліні", зложили помилково, що тому Інститутові прислали на цей н'к. рік 10 стипендій. Має бути: **признали.**

— **Гірка вода „Franciszka - Józefa"** діяє лагідно і побуджує перистальтику.

—o—

З листів до Редакції.

До психольогічних ріжниць між галичанами і придніпрянцями.

Львів, 29. січня 1933.

Високошановний Пане Редакторе!

Поміщені у пресі повідомлення з мого реферату в дні 22. січня ц. р. дали привід до непорозуміння щодо деяких мною висказаних думок. Зокрема приписали мені висказ, ніби-то придніпрянці виявляли в добу визвольних змагань злецидовані нахили руйнувати свою державу.

Прошу Вас, Пане Редакторе, помістити ласкаво отсе моє вияснення дотичного уступу мого реферату:

Я уважаю і висказував це нераз при ріжних нагодах, що саме історія Придніпрянщини років 1917 і дальших дала доказ надзвичайних, просто несполівано великих наших державно-творчих спосібностей. Протягом кількох років ми зуміли пройти на шляху до державности дорогу, яка вимагалаб нормально бодай століття. Разом з тим я вказував на ті виступи самих-же українців проти власної держави, з якими прийшлося боротись (напр. Григорієв, Махно то-що), яких психольогію я старався пояснити. Розуміється, це є зовсім щось інше, ніж приписувати „придніпрянцям" недостачу державно-творчих спосібностей.

З горячим моїм бажанням, аби галичани зрозуміли і як слід оцінили велич змагань, вуспіль і також *успіхів* Придніпрянщини, починаючи від 1917 р. Це зовсім певно причинилосьб до остаточної ліквідації отих ріжниць, що хоч у великій вже мірі вирівняні, та проте все ще не зовсім перейшли до історії.

В. Старосольський.

—o—

З театру.

КООПЕРАТИВА УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР У ЛЬВОВІ *(Театр ім. Тобілевича)* **„МОТРЯ"**, у 5-ох картинах, інсценізація *Лужницького* та *Лісевича* історичної повісти *Б. Лепкого.*

(Салю Театру Ріжнородностей.)

Цю пєсу склали автори приналідно на одно свято Мазепи, яке мало відбутися у Львові з нагоди 250-ліття Мазепиних роковин. Матеріялом до пєси послужила повість Б. Лепкого, з якої автори взяли готові діяльоґи. Ці діяльоґи, перенесені на сцену, склались на виставу, яка притягає публіку самим своїм сюжетом.

Приходять моменти, коли загал тужить за геройськими постатями і відкопує їх із давнього минулого. Можливе, що на Мазепу прийшов у нас такий самий „вітер" як у 60-тих роках минулого століття, коли він став героєм романтичних видовищ у паризьких і льондінських театрах і цирках. Інсценізована „Мотря" йде у характеристиці осіб за повістю Лепкого. Героєм тут Мотря на тлі боротьби Мазепи з Московщиною. Цим треба пояснити собі першу дію, органічно з пєсою не звязану, що настроює глядача на високий патріотичний тон при грюкоті самопалів. Старезний дід, постать напів символічна розбуджує у Мазепі та козацьких старшинах патріотичну совість і вони складають святочну присягу.

Вся публика жде тої головної історії, для якої сюди прийшла: кохання Мотрі до Мазепи. Мазепа у сильно небезпечнім віці, має десь за 60-ку і міг би від біди бути дідом Мотрі не то батьком. Хоча Мазепу вважають зводником і заприсяженим зводником, тут він гетьман, не мущина, не сплямить своєї патріотичної ролі навіть краденим цілунком. А всеж таки він неабиякий штукар, коли від одного погляду, кількома сальоновими компліментами полонив серце молодої химерної дівчини, що у попередній дії гарним, молодим, енергійним Чуйкевичем крутить, як чорт греблею.

І Мотря у цій пєсі більше закохана у мрії про свою високу державну місію, ніж велена чисто жіночим почуванням. Коли вона у II-ій дії глузувала зі сентиментальних зітхань закоханого у ній Чуйкевича, дві пані, що сиділи за мною казали, що Кривіцька робить тут модерну еманципантку, а прецінь... Усе непорозуміння в тому, що жіноцтво кожної доби уявляє собі, що воно має якісь зовсім нові, модерні засоби, як зворушати і притягати мущин. Люди сунуть лавою до театру, щоби саме перевірити, чи справді за Мазепи любов виглядала романтичніше, як нині.

Як скінчилась ця історія, мабуть усі знають. А ті, що трохи призабули, мусять піти поглянути, як це все може виглядати на сцені. Не знаємо, чи люди вертаючись домів або за каварняним столом іще цьогож вечора сильно критикували методи еротичної тактики Мазепи та Мотрі. Воювати з історичними фактами важка річ, також важка, як давати оцінку патріотичної пєси в дусі „Коцюшко под Рацлавіцами".

П. М. Бенцаль як Мазепа мав прегарну маску, якби зі шведського портрету Мазепи та достойну позу: бракувало йому тільки свобідних рухів великосвітського дипльомата, а що важніше: чару великого спокусника. П. Паздрій як Кочубей був може трохи мужиковатий, як на великого пана, але живий, цікавий, хвилинами справді комічний. П. Совачева як зломна Любов Хвелорівна — знаменита у кожнім слові та жесті. Дуже добру креацію дідугана дав п. Боровик, що не попав у символічний патос (в інтересі цієї креації можна б текст трохи скоротити). Одна із найкраще відограних сцен була та, яка деяких обурювала у II-ій дії, коли два рядові козаки частують себе горівкою. Горівка із української народньої пєсні як слова із пєсні нікою декларацією не викинеш.

Решта дієвих осіб мала тільки другорядні роли. Збірним сценам при кінці I-ої і III-ої дії бракувало живости: полковники з Орликом подобали на померклих сателітів Мазепи. Юрба, що виталаовацийно Мазепу була тільки статичним гуртком. Чуйкевич (п. Теплий) був солодко симпатичний, згідно з повістю Лепкого. О. Кривіцька як Мотря не могла бути краща: показала, як виглядає химерний дівчур і закохана панночка і енергійна патріотка, у кожній ролі в іншому тоні, ні разу не нудно. А переодягалась бідолашня аж 4 рази і чути було на перервах, як дами аналізували фахово ці костюми.

Театр тріщав. Не було вільного місця, навіть за кулісами. Щастя, що один із директорів Кооперативи стримав телєґрамою весь перемиський дівочий інститут, що хотів приїхати на цю виставу аж до Львова. *м. р.*

Із судової салі.

ЩЕ ОДНА РОЗПРАВА ЗА ШПІОНАЖУ В ЧОРТКОВІ

Дня 28. січня відбулася перед окружним судом у Чорткові головна розправа проти 1) *Якова Яремійчука, 2) Павла Бойка і 3) Данила Чубея*, господарів із Заліся, повіт Борщів, обвинувачених у провині шпіонажі, поповненої мимо в роках 1928—1930 у користь сусідньої держави. Обвинувачені були у слідчій вязниці від 29. березня 1932 р. і щойно в дні 4. листопада одержали акт обвинувачення. Після того відбулися над обвинуваченими три розправи й остаточно в дні 28. січня ц. р. суд звільнив усіх 3-х обвинуваченых від вини й кари. Обвинуваченых Яремійчука і Чубея боронив адвокат д-р Володимир Електорович, обв. Бойка д-р Росляк

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Дописи.

КОЛОМИЯ.

Установчі збори т-ва „Зоря". Доволі пізно, але все таки і Коломия спромоглася основати у себе філію Т-ва „Зоря", в якій гуртуються українські ремісники, торговці і промисловці. Установчі збори філії відбулися 25. XII. м. р. На внесення о. прал. Русина вибрали збори председіником адв. д-ра Турянського, який пожалував на секретаря п. Костя Сельського. Після того председіних повитав збраних іменем Гол. Виділу Т-ва „Зоря" у Львові і виголосив реферат, у якому представив значіння нової організації та пояснив важніші точки статуту. По тій промові вписалися у члени філії всі присутні в числі 31 осіб. Промовляли ще: о. прал. Русин, який заявив, що відступає для т-ва зовсім безплатно льокаль на домівку, інсп. Витвицький і нач. Кобринський, що бажали новій філії „Зорі" якнайкращих успіхів у її праці. Виділ т-ва вибрали в такому складі: Андрій Стромецький — голова, інж. Нижанковський Богдан, дир. Пошович Григорій, Яремчук Михайло, Савчук Микола, Бійовський Микола і Попадюк Володимир — члени Виділу. Заступники: Хомяк Григорій і Домчук Микола. Контрольна комісія: Фанк Михайло і Жупанський Микола. При кінці збори ухвалили місячну вкладку 0.50 зол. і поручили Виділові занятися приєднанням дійсних і спомагаючих членів та зорганізуванням секцій ремісничої молоді.

ТОВМАЧ.

Шкільний плебісцит. Шкільний плебісцит у товмацькому повіті можна назвати вдачним. Не зважаючи на всякі перешкоди, роблені начальниками громад і шкільним інспектором, підписали українські батьки 3.547 декларацій за 5.350 дітей. У плебісциті взяли участь усі громади повіту, навіть такі, котрі ще й досі не мають ніяких українських організацій. Шкільний інспектор не хотів приймати декларацій, тому внесено всі почтою вчас. Інспектор взивав надавців деклараций доставити йому повновласти, але надавці деклараций внесли против тих візвань інспектора рекурси до Кураторії у Львові. Тепер іде в повіті акція за підписуванням декларацій за польською мовою навчання. При цьому ріжні люди стараються стягнути підписи і від батьків українців.

ГЛИНЯНИ.

Шкільний плебісцит. У днях 24. XI. і 18. XII. 1932 р. відбулися у Глинянах заходом місцевого Кружка „Рідної Школи" анкети в справі шкільного плебісциту для сіл глинянської судової округи. На першій анкеті справу шкільного плебісциту референував п. Остап Білинський, учитель позашкільної освіти при місцевій філії „Просвіта", на другій п. Іван Герасимович, делегат „Рідної Школи" зі Львова. Явилися представники місцевостей: Глиняни, Замісте, Задвіре, Словіта, Якторів, Полтва, Куровичі, Туркотин, Кривичі, Лишки Королівські й Балучин. На анкеті 18. грудня заявили делегати з поданих сіл, що декларації за українською школою внесені за 80—90 проц. дітей у шкільному віці. Представник села Полтви подав також до відома, що тамошня учителька-полька грозила шкільним дітям на випадок, якщо батьки їх підпишуть декларації за українською школою. Згадані плебісцитові наради і сам плебісцит пройшов добре в першій мірі завдяки солідній підготовці справи О. Білинським.

—o—

СПОРТ.

З КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩАТАРСЬКОГО КЛЮБУ.

В неділю 5. лютого в год. 10. відбудеться загальна м'якклюбова лещатарська прогулька зі знижкою. Збірка на Погулянці коло реставрації. Присутність лещатарів, зорганізованих у клюбах і секціях, обовязкова. Незорганізованих Виділ К. Л. К. запрошує теж до участи. Звертаємо увагу, що збірка не є на Вис Замку, як було подано зразу, але на Погулянці.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

„JESZCZE W OBRONIE WOLNOŚCI SZKÓŁ AKADEMICKICH", Kraków, 1933.

ЖУРНАЛИ.

BIULETYN POLSKO-UKRAIŃSKI, miesięcznik. Rok II. Nr. 2. Warszawa, styczeń 1933. Treść: L. Wasilewski: O drogi porozumienia; J. Stojan: Na tematy kulturno-historyczne; K. Symonolewicz: Sprawa o Sobotów; W związku z rocznicą Mazepy; Na tematy literackie; J. Mioduszewski: Z pamiętnika; Dr. M. Kowalewski: Nowy okres walki narodowościowej w USRR; Wł. Bączkowski: Na tle Gródka Jagiellońskiego; 16. XII. 1922 i 8. II. 1932 — A. Kochnowski.

„RUCH SŁOWIAŃSKI", miesięcznik, poświęcony życiu i kulturze słowian. Rok VI. Nr. 1. Lwów, styczeń 1933.

„PRZEGLĄD WSCHODNI", dwutygodnik, poświęcony badaniu stosunków gospodarczych Z. S. S. R. Rok II. Nr. 1 Warszawa, 10. stycznia 1933.

„MORZE", organ Ligi morskiej i kolonjalnej. Rok X. Nr. 1. Warszawa, styczeń 1933.

„NASZA PRZYSZŁOŚĆ", wolna trybuna zachowawczej myśli państwowej. Tom XXVII. Warszawa, styczeń 1933.

„TYGODNIK ILUSTROWANY", Rok 74. Nr. 3. Warszawa, 15. stycznia 1933.

„BEES AND HONEY", Published Monthly, Alhambra, California, January, 1933. Vol. XIV. Nr. 1.

—o—

СПИС ЖЕРТВ

НА БУДОВУ ШПИТАЛЮ ІМ. МИТР. АНДРЕЯ.

Виказ XXXV.

Зложили в золотих: 350 кв. комітет Городок, 318 збірка І. Куртяна коло львівських церков, 150 Л. Яспічук Львів, непринятий гонорар за пропаганду шпиталю в Америці, по 50 панне Василя Федини, Черника і укр. кась Святин, 35 бандажист І. Угрин Львів, по батьк. кружок філії держ. гімназії Львів, як непринятий гонорар пані д-р Коренець, по 25 зол.: о. проф. Попель Львів, як зобов. заняття інж. Р. Зарицького, пар. ур. Гумениська і Ю. Глушенський Львів, по 20 зол.: кооп. Сільськ. Господар, Бжишеть Підберізці і І. Свістельницька Львів, 17 зол. учен. а нагоди іменин отця катех., 11 зол. пар. ур. Сороки, по 10 зол.: кооп. Нова Тухолька і т-во „Будучність", 9 зол. Д. Мороз Стаї, по 5 зол.: кооп. Будучність Гаї, Самопомич Стрий, І. Вітковицька, Т. Микитин, і Т. Литай Могилани, о. Пилипець Скалат і К. Котис Перемишль, 4 зол. пар. ур. Соломка, по 3 зол.: В. Чередарчук Броди, п. Наконечний Криве і пар. ур. Соломка, по 2 зол.: церков Позове, о. З. Кузьмович Соколівка і Е. Чайковський Львів, по 1 зол. 50 гр. пар. ур. Деревлини і Девятники, по 1 зол: пар. ур. Миколаїв (2 рази), Голешів і церков Лашки.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах зол. 8.92.25.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 124.05, 130.00, Данцір 173.66, 174.03, 173.17 Голяндія 359, 359.90, 358.10, Копенгаген 140, Лондон 30.30, 30.29, 30.45, 30.15, Нью Йорк чеки 8.923, 8.943, 8.903 Нью Йорк кабель 8.927, 8.947, 8.907, Париж 34.85 і пів 34.94, 34.77, Швайцарія 172.75, 173.18, 172.32, Італія 45.65 45.90, Берлін 212.15.

Акції.

Банк Польський 81, 81 і пів, 81.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 1. II. 1933 р. за масло експортове та десерове пріма 2·20 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., кгу. вень 5·40 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 2. II. год. 3.15 попол. „Фавст" оп. Гунода (виступ Марії Сокіл, дир. Ант. Рудницький).

Четвер, 2. II. год. 12 в пол. „Яцко нероба і його приятелі".

Четвер, 2. II. год. 7.30 веч. „Розбійники".

Пятниця, 3. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон. 7).

Театр Різнородностей.

Четвер, 2. II. год. 3.30 попол. „Магія".

Четвер, 2. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіл".

Пятниця, 3. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіл" (Ціни найнижчі. Абон. 5)

Кіна.

АДРІЯ: „Парада кохання".

АПОЛЬО: „Чар її очей" (Дж. Гейнор).

АТЛЯНТІК: „Безприютні".

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛИСЕЙ: „Ніч у Шікаго", ревія „Арабські авантюри".

КОПЕРНИК: „Жінка з бічної вулиці", „Слім і Грім при війську".

МАРУСЕНЬКА: „Жінка з бічної вулиці". „Слім і Грім при війську".

МІРАЖ: „Москва без маски".

ОАЗА: „Голос молодости" та ревія.

ПАЛЯС: „10 проц. для мене".

ПАН: „Ц. к. команда сердець".

ПАСАЖ: „На піднебесному шляху" та додатки.

ПРОМІНЬ: „Гаі-Тан" і комедія.

СТИЛЕВЕ: „Веселий поручник" і ревія „Веселий свершок".

УТІХА: „Капітан Гвелен" і ревія.

ХИМЕРА: „Геґенна жінки".

Закордонне радіо.

Четвер, 2. лютого 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт. **Зеґлєяв** (325) 16.10 Твори Лео Фалл, **Мілянo** (331.4) 21.00 Опера. **Штрасбурґ** (345.2) 21.30 Симф. концерт. **Гельсінґфорс** (368,1) 18.40, 19.05 Спів, **Букарешт** (394,2) 19.30 Опера. **Білгород** (429.7) 15.00 Звук. оперетка „Орлов". 22.20 Цик. музика, **Прага** (488,6) 20.10 Европ. концерт. **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 15.30 Скрипка, **Рига** (525) 20.20 Спів, 20.40 Орхестра, **Мінхен** (532,9) 16.25 Пісні, 21.15 „Дер Дом цу унзерер лібен Фрав" авд. Чібульки, **Будапешт** (550,5) 16.00 Орхестра, 17.30 Хор. **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 18.40 Концерт, 16.00 Для дітей, 24.00 Оп. арії, **Париж** (1724.1) 21.00 „Ля Кріш" авд. Куртліна.

Пятниця, 3. лютого 1933.

Братислава (279,3) 18.25 Спів, 19.20 Музика, **Мілянo** (331,4) 21.00 Концерт, **Брно** (341,7) Фортепянові сонатіни, **Штутґарт** (360,6) 19.00 Концерт, **Берлін** (419) 20.15 „Дер Келерман" оп. Целєра, **Рим** (441.2) 16.00 Спів, Ваґнє (баритон), **Бероміністер** (459,4) 19.45 „Ді Лебенсліхтер" оп. Перо, 21.00 „Дас гайсе Айзен" оп. Верлі, **Лянґенберґ** (459,4) 20.15 Циган. скрипка, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 20.05 Симф. концерт, **Мінхен** (532,9) 19.35 „Трубадур" оп. Вердія, **Будапешт** (550,5) 18.20 Солісти, 19.45 „Карамба" оп. Муньоза Сека й Переза Фернандеза, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15, 24.00 Звуковики, 16.30 Авдиція.

Львівське радіо.

Четвер, 2. лютого 1933.

11.58 Час, 12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Симф. поранок, Життя у вселенній, 14.00 Рільн. палати, 14.20, 15.00 Музика, 14.40 Поросята, 16.00 Для молоді: „Видра", „Павлусь і дзвінки", 16.45 Нерви й госп. криза, 17.00 Солісти (спів, фортепіян), 18.00 Коляди, Легка музика, 18.55 „Наш капітан" балачка, 19.10 Всячина, 19.25 „Сам. Зборовський", 19.55 Обговорення евр. концерту, 20.10 Ев оп. концерт, 22.15 Спорт. вістки, 22.25, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

Пятниця, 3. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 12.30 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 12.35 Концерт, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.36 Відчит, 15.50 Грамофон, Сільва ревю, 16.40 „Враження з Англії", 17.00 Орхестра, 18.00 Легка музика, 18.50 Лещатарський комунікат, 19.00 Про Шлєрових „Розбійників", 19.15 Всячина, 19.30 „Це все вже було" фейл., 19.45, 22.40 Прес. рад. деннік, 20.00 Муз. балачка, 20.15 Симф. концерт, 22.40 Спортові вістки, 22.55 Комунікати, 23.00 Ретрансмісії із закордону.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р Дмитро Левицький зложив на університетську оплату для біднього талановитого студента 10 зол. в Адміністрації і просить інших українських громадян складати цією дорогою жертви на ту саму ціль.

Вечерниці „Української Захоронки" в Тернополі, які мали відбутися дня 4. II. 1933, відкликані. — А. Хомова, І. Боднар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

1 ЗОЛ. направа брошки, перстеня або ковтка коштує у Мандля, вул. Коперника, проти кіна „Коперник". 1197 6-10

ПЕЧІ, блати, рушта, кухонне начиння, найсолідніша фірма Рентчнер, Легіонів ч. 37. 1264 6-10

ТЕПЕР ПРОДАЄМО залишені по сезові сукні від зол. 15.—, плащі від зол. 25.—, усі інші товари дуже оказійно. Магазин **ЯКІВ ПОСАМЕНТ**, Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). 1293 3—8

КОЛЬПОРТЕРІВ на поодинокі округи на корисних умовах приймє **Українська Заг. Енцикльопедія**, Львів, Чарнецького 26. Референції обовязкові, зголошення тільки письменні. 1320 2—3

ОКРЕМА гарна кімната в центрі для студентки при рідні. Адмін. „Діло" від „Коперник". 1342 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Вуголь зол. 36·—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім, позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66. 1321 (Шукає заступників). 3—10

Лікарсько - дентистичне заведення

Л. Зісброд ≈ Темах

лікар-дентист

ДРОГОБИЧ — РИНОК 37, І. ПОВ.

ординує від 9—1 і від 3—6.

Новочасна техніка. Корони, жакет.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СПОРТОВОГО Т-ВА „УКРАЇНА" відбудуться в неділю дня 19. лютого 1933 в год. 10. рано в салі „Української Бесіди" у Львові при вул. Рутовського 22, І. пов. з таким денним порядком:

1. Отворення Загальних Зборів і вибір провідника.
2. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
3. Звіт Виділу з діяльности.
4) Звіт скарбника.
5. Звіт Провірної Комісії.
6. Вибір нового Виділу і Провірної Комісії.
7. Внески і запити.

ЗА ВИДІЛ:
Лазорко Михайло в. р. голова.
Бирчак Евген в. р. за секрет.

K. I. P.

Кооперативна Інжинірських Робіт

повідомляє, що з днем 1. лютого 1933 р. змінила своє дотеперішнє приміщення (Львів, вул. Потоцького 47 тел. 34-72) **на нове**

ЛЬВІВ, ВУЛ. ЛЬВА САПІГИ 53. Тел. 80-8

Запевнюючи й на дальше про дбайливу та солідну обслугу — просимо ласкавих всіх зацікавлених мати цю нову адресу на увазі.

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10

Ч. 25 (13.264). Львів, субота 4. лютого 1933. Poczтowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

У країні непевних настроїв.

Гор. Шлеськ — його „гаразди" і сензації.

Новий Рік довелось мені знову зустрічати в країні вугілля і заліза. Численні гудки копалень, дзвони з усіх костелів і якісь далекі стріли прощали там старий рік та сповіщали, що старе лихо минулось, а нове надходить. На головній артерії Катовиць, на вулиці 3. мая, метушилось людське мурашище, крикливе, веселе і... п'яне. Традиційне „прозіт ной-яр!" (тут і там тільки „досего року") неслось луною поміж рядами камениць, ґротескові жарти, що не все мали риси джентельменства, розсмішували юрбу, яка плила в обі сторони вулиці, шукаючи здебільша відповідного льокалю для забави.

Зі справжнім „гальгенгумором", з гумором людей засуджених на шибеничний шнур, стріляли „шльонзаки" перші години нового року. Заливали хробака — непевні, що їм дасть „завтра". Заливали його вином по каварнях (це „гай ляйф"), а плебс на вулиці „чистою", випиваючи монопольку просто із фляшок...

*

Новорічний шум вуличної юрби і забава при столиках галянтних каварень — це тільки фрагмент з життя на Шлеську, **з життя назагал дуже невеселого, важкого.**

Звязане з долею і недолею тяжкого промислу, який зіпає ще тільки завдяки „штучному віддиханню (радян. замовлення, тощо) — це життя Шлеська проходить під знаком страшного безробіття і очікування ще більшої господарської, а то й політичної катастрофи. Вже в купе міжнароднього поїзду, коли цей минув Щакову і мій випадковий товариш з дороги, інжинір-поляк, перейшов у розмові на тему шлеських відносин, довелось мені почути: „боюсь, що робітництво готове врешті знищити копальні, а з тим і свої варстати праці..." Такі і подібні побоювання почув я ще нераз і не двічі. Бо зле, дуже зле є на Шлеську...

У самих Вел. Катовицях на 127.507 мешканців було в грудні м. р. 12.267 офіціяльно зареєстрованих безробітних, не вчисляючи їхніх родин. Разом із жінками і дітьми цю цифру можна заокруглити на 60 тисяч, тобто **майже половина загальної суми мешканців міста!** Чи не жахлива цифра? Не тільки, що нема надії пустити в рух таких велитнів як копальня Фердинанд чи Клеофас, або гута Марта, де царить цвинтарна тиша. Ще трохи і погаснуть димарі та стихнуть машини тих підприємств, що сьогодні ще сяк-так працюють. Їхні власники не перестають атакувати інстанції, що стоїть на сторожі тутешніх демобілізаційних законів, вимагаючи дозволу на дальші редукції робітників або платень, на т. зв. турнусові себто примусові, безплатні відпустки, ба навіть на „часове" припинення праць, тобто викинення нових робітничих мас на вулицю без кусника хліба.

*

Характеристичним явищем тамошнього життя були і ще частинно є **„біда-шахти"** (беззашиби), де безробітні добувають вугілля на власний риск, самовільно і продають на власний рахунок. Примітивний спосіб цього добування (нагадує криницю з валком і ведром) спричинило досі 26 смертних випадків, що на 100 тисяч тон добутого вугілля дає відсоток неймовірно високий. Влада довгий час не вважала доцільним раднкально покласти край цій своєрідній самопомочі безробітних, що нехтували право власности і всі приписи дотично експльоатації вугілля. Вправді від серпня до кінця грудня з доручення Вищого Гірничого Уряду висаджено в воздух велику масу нелеґальних шахт (досить згадати, що на самому терені копальни „Аґнешка" у Велновцу розстріляли біля 600 біда-шахт!), а дальше сконфіскували 1.249 фір і 9 залізничих вагонів, що походили з нелеґальної експльоатації, — проте всі ці заходи були мало-рішучі і виправдані тільки нещасливими випадками. (Проти цього неречевого аргументу застерігалась голосно тутешня „Газета Робітнича").

Страшна нужда безробітних примушувала і примушує владу назагал потурати творенню своєрідних варстатів праці і джерел заробітку і ви кожного дня в Катовицях біля торговиці стрічаєте ряд ручних візків і возів запряжених одним конем, повних вугілля з біда-шахт. Вам пропонують купити це вугілля по ціні майже на половину меншій віж та, що її жадають у копальні, а втричі меншій, ніж у Львові. Кажуть, що всі пивниці Заленжа (передмістя Катовиць) заповнені біда-шахтярським вугіллям, що його призначено на продаж і влада не може його сконфіскувати.

Просто як гумореска звучить подаяг магістрату, що недавно — рахуючись з фактом існування нелеґальщини — поставив на дорозі столик і урядовця та стягав від кожної фіри вугілля з біда-шахт одного золотого „податку". Годі було злегковажити доходовість з такого підприємства безробітних, в якому (був час) працювало вже 12 тисяч робітників на 2.300 шахтах (очевидно на терені цілого Шлеська!).

*

Коли ви читаєте шлеську польську пресу, то вас застановляє спільний фронт усіх, навіть завзято ворогуючих зі собою газет проти капітанів тяжкого промислу. Не можна заперечити хитрости цього спільного фронту. Мета: переконати робітника, що його ворогом є передовсім всякі Балестреми, Фрідлендери, Флікки, Плеси і т. і, тобто німці, що через зручну організацію тяжкого промислу („шахтельсистем") **боронять передовсім інтересів німецького Шлеська,** спрямовують туди важніші замовлення, підкопують нарошно варстати праці на польському Шлеську з політичних мотивів і спричинюють — мовляв — безробіття.

Хоч жадоба гроша і заробітків є часто міцніша, ніж почування патріотизму — це прегарно доказують нам хочби свіжі сензаційні реверації „Польонії" про деяких польських діячів і податково-кредитові труднощі князя Плеса,— проте на Шлеську не бракує робітників, що не зважаючи на їхню нужду і безробіття віддані польській справі і вірять усім смертним гріхам німців. **Дві душі** — німецьку і польську — **мають без мала всі уроженці Шлеська** і затримали їх, дарма, що їхня вузька батьківщина відсвяткувала вже десятиліття приналежности до польської держави. Не хочемо обезцінювати поступів польонізації, чи точніше віднімчування Шлеська, але годі не бути обективним і не добачувати, що польонізація є все ще досить поверховна.

Правда через ті національні конфлікти важко змірити температуру патріотизму тутешніх німців. Німецька течія на Шлеську і взагалі в західній Польщі, нагадує ріку, що пливе під землею, то знов випливає наверх, маніфестує свою ширину і глибину, аби відтак знову десь щезнути під землею, залишаючи на горі лиш мокляк, як ознаку трудности терену. Цікава з цього приводу була в грудні м. р. полеміка „Дойтше Рундшав" з Бидгощі з варшавським дописувачем ессенської „Національцайтунґ", який критикував політичну кволість німців у Польщі, порівнюючи її з активністю українців. Хоч полеміст з Бидгощі висунув поважні аргументи, то назагал не побив згаданого дописувача. Бо фактів національного хамелеонства німців у Польщі, їхньої пасивности і віри в допомогу Німеччини (особливо Гітлера) є таки справді багато.

*

Як один з нечисленних осягів Катовиць з останніх літ згадала на днях „Польонія" другий щодо висоти в Польщі **хмародер** при вул. Зеленій, де міститимуться небавком бюра скарбового уряду. Тим хмародером гордяться тепер Катовиці, так, як і трьома новими костелами (монументальна катедра, що саме її будують, — військовий костел при вул. Коперника і костел біля ратуша в Богуцицах, на передмістю Катовиць). Не зважаючи на величезну релігійність тутешніх мас, яка здержує їх від суспільного радикалізму і мішає карти комуністам, **факт будови аж трьох костелів у сучасній руїні не дуже подобається безробітним.**

Та найновіша сензація Катовиць — це **універсальні крамниці** з однородними цінами на зразок американських магазинів. Там можете і зодягнутись і закусити і купити все, що важніше для людини. Все можна оглянути без примусу купна, на всьому є ціни і то дуже доступні і тому туди перевалюються цілий день маси народу і обороти власників доволі поважні.

*

Для Польщі Шлеськ є неоціненим скарбом але теж **і джерелом великих турбот.** Криза готовить там підходячий ґрунт для пронімецьких настроїв, **для гітлєризму** (який доречі — має там багато симпатиків). Шлеські маси — дарма, що завдяки циркуляційним картам знайомі з життям по той бік політичного кордону, — живуть спогадами передвоєнного добробуту, думають під цим оглядом категоріями далекими від справжнього життя і обставин. У цьому консерватизмі скривається одна з поважніших небезпек для нової Польщі на тамошньому терені, особливо тепер, коли Гітлер прийшов до влади. Загальне тут переконання, що Німеччина більше піклується важким промислом і робітництвом.

В. Север.

ХТО ЛЮБИТЬ СВОЮ ЖІНКУ Й СВОЇ ДІТИ, для якого не є байдужою будучність рідні і його власна, той складає свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

До власної хати
ПРИ ВУЛ. 3. МАЯ Ч. 15 У ЛЬВОВІ
від дня 4. лютого п. р. переносить свій льокаль
Центральний Кооперативний Банк
„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ" У ЛЬВОВІ

Інтервенція Українського Клюбу

у міністра внутрішніх справ.

У середу дня 1. лютого ц. р. інтервенювали у міністра внутрішніх справ Перацького: голова Клюбу д-р Дмитро Левицький, сен. Юліян Павликовський і пос. Остап Луцький. Предметом інтервенції були слідуючі справи: 1) виконавчий розпорядок до закону з дня 27 жовтня 1932 р. про товариства і 2) відповідь міністра внутрішніх справ на інтерпеляцію в справі опечатування українських кооператив на північно-західних землях. Конференція тривала майже 2 години. Міністр Перацький заявив, що від надзору адміністраційної влади буде звільнена інструкторська і пропагандистична діяльність кооператив, яка буде мати на увазі господарське, а не загально-освітне завдання кооперації, та що в цій справі появиться небаром окремий виконавчий розпорядок до закону про товариства. В справі масового опечатування українських кооператив на північно-західних землях, міністр заявив, що уряд не має наміру усувати Ревізійного Союзу Українських Кооператив з тих земель, що всі подані йому до відома безпідставні опечатання він особисто провірить і зарядить річеве полагодження внесених жалоб, та що влада буде протиставитись існуванню кооператив тільки в тім випадку, коли їх діяльність матиме безсумнівний політично протидержавний характер.

Що діється в Німеччині.

РАЙХСТАГ РОЗВЯЗАНИЙ.

Президент Гінденбург розвязав 1. ц. м. вечором райхстаг на внесення уряду Гітлєра. Нові вибори призначені на 5. березня ц. р. Розвязаний теж пруський сойм. Причиною розвязання було те, що переговори кабінету Гітлєра з провідниками центрум щодо співділання розбились. При нових виборах до райхстагу новий уряд надіється здобути парляментарну більшість.

ЕНУНЦІЯЦІЯ ГІТЛЄРА.

Пізним вечором 1. ц. м. канцлер Гітлер виголосив крізь радіо поклик до німецького народу, вияснюючи причину розвязання райхстагу та висовуючи програму уряду. Він висловив признання для през. Гінденбурга за уможливлення повстання уряду національної концентрації й перейшовши до комуністичного табору, заповів гостру боротьбу не тільки з комуністами, але й зі всіми прихильниками марксизму; бо голошену ними клясову боротьбу уважає національним злочином. Гітлєр заповів 4-літній господарський плян, що має розвязати рільниче питання, усунути безробіття й завести загальний добробут. В політиці буде прямувати до цілковитого зрівнання Німеччини з іншими державами. Про ревізію мирових трактатів не згадав ні словом.

БОРОТЬБА НА НОЖІ І РЕВОЛЬВЕРИ.

Хвиля кривавих заворушень охопила всі більші осередки Німеччини. В Гамбурзі біля Дуйсбурга між членами соціялістичного походу і поліцією прийшло до бійки. Демонстранти хотіли увільнити арештованих за опір гітлєрівській владі. Поліція дала сальву до демонстрантів, убиваючи 4 особи й ранячи кількадесятьох.

В Любеці група штурмівців напала на самохід соціялістичного посла Лебера. В часі бійки на ножі згинув один гітлєрівець.

В Гамбурзі гітлєрівці застрілили одного соціяліста. Згинув теж один зі штальгельму. Про акт політичного терору повідомляють з Егенфельду в Баварії, де вбили одного купця й підпалили його дім.

В Кольонії комувісти організують напади на харчеві склади. На стінах домів появились написи зі зазивом до генерального страйку.

ЗНАК ЧАСУ!

Всі купуємо мило до прання і товлєтове та всілякі господарські предмети лише у фабричній складниці мила і свічок

„В А Ш Е О Ч К О"
Л Ь В І В, Галицька 1, ріг Ринку.
Нова знижка цін. 1294

Справа українського університету.

Чи український університет у Польщі правно існує? — Закон з 1922 року про обовязок оснувати університет до 2-ох літ. — Спільний фронт НД., ББ. і ХД. — Ксьондз-посол „боїться" за спокій у Львові. — Півофіціяльна заява: справа українського університету є справою політичною. — Де ділися українські катедри у львівському університеті? — Ситуація української молоді. — Було погано — буде ще гірше. — Проти нового законопроєкту.

(Дискусія на освітній комісії сойму).

При другій статті голосного нині законопроєкту про новий устрій високих шкіл вичислено 12 польських високих шкіл. Посол *Великанович* поставив запит, чому не названо у тому законопроєкті українського університету, та зголосив відповідну поправку. Сьогодні вивязалася над цією поправкою поважна дискусія. Внескодавець виходив з заложення, що український університет на основі закону з р. 1922. правно існує, а винуваті польські чинники, що не сфіналізували власної постанови до двох літ, себто до 1924 р., так, як це передбачує закон. Пос. Великанович зазначив, що оснування українського університету не вважає ніякою ласкою і що не вважав за вказане навіть давати спеціяльної аргументації щодо того українського права.

Відповідало йому пятьох польських промовців: від ендеків промовляв проф. пос. *Комарніцький* і проф. пос. *Ст. Стронський*. Перший заявився проти внесення пос. Великановича з формальних причин, тому, що закон вичислює тільки існуючі і чинні школи. Зате пос. Стронський зупинився довше над справою українського університету. Він заявив, що зовсім не дивується, що пос. Великанович порушив справу українського університету саме при вирішуванні університетського законопроєкту, а навпаки дивувало би його, якби п. В. цього не зробив. Ставляє дві тези, які промовляють за відкиненням поправки. Формальну причину, щоби помістити в законі лише існуючі школи, оправдує тим, що Академії Мистецтва у Варшаві не поміщено в списку тому, що вона не має всіх вимог, потрібних для признання її високою школою, хоча такою школою є і всі дані до права високої школи має. Тимбільше не можна до списку вичисляти школи, яка правно ще не існує. Дальше друга теза, яка промовляє проти поправки є правної натури. Закон про воєвідську самоуправу з р. 1922 має дві статті, в яких говориться про оснування українського університету (проф. Стронський перед словом „український" каже ще „руський"). Ст. 24. заповідає, що у законодатній дорозі має бути заснований український університет, а ст. 26. говорить, що самоуправний закон, отже й університет має бути реалізований впродовж 2-х літ. Обі статті не стверджують існування українського університету, а лише заповідають потребу заснувати його. „Не винувате польське громадянство чи польський уряд, що українська суспільність в 1922 р. відмовилася від переговорів у справі воєвідської самоуправи та в справі університету, а також, бойкотуючи вибори, не дала своїх представників до законодатних польських установ".

Третій промовець кс. проф. *Шидельський* (ХД, чи радше ББ) заявився теж проти поправки пос. Великановича, підкреслюючи зокрема своє негативне становище до справи оснування українського університету у Львові. Він ствердив, що професори львівського університету, а також і польське громадянство (?) Східної Галичини протиставиться цьому від довших літ. Уважає, що одним з мотивів, який промовляє проти Львова, є також те, що поведінка української академічної молоді (?!) дає підставу до остраху, що був би нарушений публичний спокій (?!), якби у Львові існував український університет. Пригадує, наче би уряд хотів творити українські катедри при різних польських університетах (?!), але саме український табор це утруднював (?!).

Четвертий промовець, представник Клюбу ППС *пос. Пйотровський* висловився перший за внесенням пос. Великановича. При цій нагоді висловив донину заяву, що в інтересі польської держави повинно бути справедливе відношення до українського народу та признавання всіх його справжніх потреб, а в цьому й потреби українського університету. На його думку український університет і то саме у Львові повинен бути оснований не лише з мотивів річевих, які подають українці, але також і з престіжових мотивів Польщі. Не нарікаймо, каже промовець, на чехів, що вони втримують українські високі школи і цим підривають симпатії українського народу Польщі, а стараймося ці аргументи усунути позитивними методами, даючи ще кращі умовини українській культурі. Промовець розправляється з табором ББ, який деклямує про рівність всіх громадян і справедливість супроти національних меншин, але на ділі поводиться гірше, ніж ендецький табор.

Проти поправки заявився також пос. проф. *Чума* (ББ) референт, якого заява має також офіціяльний характер. Він сказав, що є противний тому, щоби таку важну справу, *яка має в першій мірі далекойдуче політичне значіння* вирішувати зараз на освітній комісії. Рівнож з формальних причин заявляється проти поправки пос. Великановича.

Усім тим промовцям відповів пос. Великанович. М. ін., щодо твердження проф. Стронського, наче українці повинні були в р. 1922. повести переговори з польськими офіціяльними кругами, пос. Великанович пригадав, що рік 1932

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 4. ЛЮТОГО 1933.

ОСИП ЗАЛЄСЬКИЙ.

35-ліття „Станиславівського Бояна".

В суботу 4. лютого ц. р. святкує товариство „Станиславівський Боян" 35-ліття свого істнування ювилейним концертом при співучасти „Львівського Бояна", місцевого мужеського хору „Думка" та делєґатів інших „Боянів". Коли зважити, що співацькі товариства відіграли в минулому столітті не тільки ролю піонірів відродження хорального чи загалом музичного мистецтва але рівночасно були також осередками нац'онально-культурного відродження, то під цим кутом мусимо оцінювати і їх працю. „Бояни" були також першими зорганізованими співацькими товариствами, які плекали рідну пісню, побуджували до творчости галицьких українських композиторів та популяризували їхні твори, а кр'м цього творили й інструментальні гуртки і давали первопочини для наших музичних шкіл.

„Станиславівський Боян" був четвертим в черги „Бояном" на Галицькій Землі (львівський і перемиський основані в 1891 р., коломиський у 1895 р.), а повстав із музичного кружка при касиновім товаристві „Руська Бесіда" завдяки тодішнім мельоманам Р. Зарицькому й І. Біликовському. Вони скликали на Йордан 1896 р. кількадесятьох співаків і співачок та оснували музичний кружок при названій уже „Бесіді" і цей кружок 16. червня 1896 р. перемінили на статутове товариство „Станиславівський Боян". (Тому цей рік є вже 37-им роком діяльности „Стан. Бояна"). Першим головою вибрали збори Ромуальда Зарицького, а диригентами Івана Біликовського й Евгена Якубовича. Цих трьох людей, а пізніше ще Денис Січинський, були будівничими „Стан. Бояна" і їм завдячує товариство свій розвій, а громадянство цей культурний доробок, яким „Стан. Боян" міг довгі роки хвалитися.

Р. Зарицький, енергійний організатор, був перших 5 літ головою Товариства (до 1901 р.), Іван Біликовський, відомий тоді композитор, був диригентом „Бояна" та робітником на музичному полі Станиславівщини в роках 1884—1898. Їм помагав меткий Евген Якубович, що перед кількома роками помер в Америці.

„Стан. Боян" був одним з кращих хорів Галичини і йому присилали свої твори тодішні композитори, як Сидір Воробкевич, о. Віктор Матюк, о. Микола Кумановський, Філярет Колесса, о. Й. Кишакевич, о. О. Нижанковський і інші. (Декотрих композиторів іменувало Товариство своїми почесними членами). Тут працював Денис Січинський як диригент, тут творив і виконував він свої твори. При помочі Е. Якубовича оснував він першу музичну школу під фірмою „Стан. Бояна" в 1902 р. і ця школа, маючи свою традицію відживала кілька разів, аж у році 1921 перетворилася на філію Музичного Інституту ім. М. Лисенка.

В 1902 р. „Стан. Боян" почав свою видавничу діяльність і видав 22 випуски Музичної Бібліотеки, в якій вийшли твори Вербицького, Воробкевича, Кишакевича, Нижанковського, Лисенка, Січинського й інших композиторів. Деякі випуски, як хори Воробкевича, симфонія Вербицького, або сольоспіви Лисенка видані зовсім гарно, навіть краще, як деякі теперішні нотні видання.

Ця перша доба в історії „Станиславівського Бояна" була найкраща та найплодовитша. По смерти Січинського диригентами були між іншим проф. Безкоровайний (до війни) та проф. Смолинський. За його диригентури, головно в рр. 1920—22, „Стан. Боян" піднісся на якийсь час і під оглядом скількости членів і під оглядом артистичної праці (концерт з ораторії Мендельсона „Христос", концерт з творів Бортнянського). Опісля прийшов час загальної апатії у членів, часті зміни диригентів та загальний занепад культурних поривів станиславівців. Щойно в останніх роках нові диригенти, як проф. Барнич та Недільський, а головно секретар Т-ва д-р Кутинський, меткий організатор, вспіли влити нового духа в старий організм „Стан. Бояна". Їх теперішня праця дає запоруку цілковитого відродження Товариства.

Треба при кінці згадати, що „Стан. Боян" має гарну музичну бібліотеку, в якій находиться багато рукописів наших композиторів. Крім українських творів є в бібліотеці також богатий відділ чужих хоральних творів (польських, чеських та німецьких), які подарував Т-ву колишній його симпатик барон Ромашкан, бувший голова Товариства Приятелів Музики у Станиславові і композитор.

Коли поглянемо на 36-літню діяльність „Станиславівського Бояна", то побачимо, що його праця не кінчилася тільки на Станиславові й околиці (часті поїздки в околичні села і міста), але мала також свій добрий вплив на цілу Галицьку Землю й сусідну Буковину.

Станиславів. 27. І. 1933.

попереджував рік 1923. Відомо п. професорові, що правний стан прилучення українських земель до Польщі наступив щойно пів року пізніше, по соймових виборах, а здається ніхто з присутніх не схоче недоцінити деяких історичних моментів, які має кожний нарід. У цьому випадку українські політичні круги не могли взяти на себе відповідальности перед історією за заломання лінії, що казала ждати на вирішення справи державної приналежности Східної Галичини у міжнародньому масштабі. На промову проф. кс. Шидельського ствердив п. В. тільки одно: аргументи професора львівського університету, наче українська молодь дає йому „підставу" до якогось „остраху" на випадок основування українського університету у Львові, — є зовсім нестійкі. Зрозуміла річ, що українська молодь поруч з наукою має також право цікавитися громадянським життям і долею свого народу. Здається, що це одинока причина, яку має на думці кс. Шидельський, але ми її не пособудемося навіть за ціну українського університету. „Мушу зауважити, що під нинішню пору польська молодь дає значно більше причин до остраху за публичний спокій у Львові, ніж українська".

Послові Пйотровському дякує пос. Великанович за його справедливе становище.

Щож торкається суті нового законопроекту про устрій високих шкіл у Польщі, то пос. Великанович не входив ближче в розгляд поодиноких статтей. Він забрав у цій справі голос окремо та ствердив, що уряд взагалі не бере під найменшу увагу високошкільної української потреби. 2.500 українських студентів в межах Польщі і майже друге стільки поза її границями не має рідної високої школи. Мало того: скасовано 8 катедр з українською викладовою мовою у львівському університеті. Опозиція бореться проти цілого закону, який дає право міністрові свобідно розпоряджати катедрами. Однак коли мова йде про українські катедри, то ніхто не дивиться ані на старий ані на новий закон, ніхто не рахується з правом, а має одну ціль, аби тільки нас позбавити права посідання. Нині такий стан, що нема ні одної катедри науки української мови і дійде до того, що в середніх школах не буде кому того предмету викладати. Вправді один професор на львівському університеті викладає про українську літературу, але він сам поляк і виклад має в польській мові; не було теж ані одного року, щоби в матеріялі викладу посунувся той професор дальше як до XV. ст., трактуючи цей предмет лише як частину славянських мов.

Не може існувати ніякий гірший закон, щоби наших студентів гірше трактувати, як до цієї пори у Львові. Відношення більшости професорів університету та фахових львівських високих шкіл до наших студентів оперте виключно на політичному підложу. Наші студенти навіть не можуть без труднощів закладати наукові гуртки. Нпр. ректор Ґерстман відмовив дозволу студентам математично-природничого факультету основати науковий кружок, а поставив умовину, щоби слово „український" заступити словом „руський". Цю боротьбу з термінольогією „український" на терені Галичини ведуть майже всі офіціяльні чинники. Промовець підніс, що турок може себе називати турком, готентот — готентотом, але не сміє українець в розумінню найвищої шкільної магістратури називати себе українцем. При розділі стипендій не беруть в належній мірі під увагу наших студентів; на ветеринарії цього року не одержав ані один студент-українець державної стипендії, а на математично-природничім факультеті на 47 призваних стипендій тільки 3 дістало українці. Не признають нашим студентам полекшей при плаченні шкільних оплат. Є факультети, де на 120 звільнених були тільки 2 українці.

Наші студенти вплачують по 20 зол. на т. зв. „студентську поміч", але вся та допомога йде на рахунок польської студентської організації. Нашим студентам роблять труднощі при вступі до семинарій (гуманістичний відділ), забороняють на габльотках давати оповістки в українській мові, а нераз шиканують навіть при іспитах тільки зате, що студентом є українець. Нема українського університету, а до польських шкіл не допускають. На медичний факультет в мин. році прийнято 2-ох українців, а на 1932-33 прийнято лєдви 8. На ветеринарії ще в р. 1927-28 було нових 40 студентів, але у 1931-32 р. вже лише 9 українців, а в 1932-33 р. тільки сім на загальну скількість 150 свіжо прийнятих. Українські студенти не могли користуватися автономічними правами львівського університету, а новий закон цього положення не поправляє. Українське громадянство має досвід, що скільки разів уряд приходить з новими проектами, стільки разів ці проекти ще дужче погіршують наше положення. Тому будемо голосувати *проти* нового законопроекту.

—o—

Безпосередні вісти з Радянської України.

До Ню Йорку приїхав недавно з Радянщини один свідомий українець, що перебував довший час в Америці і відвідав свою рідню на Україні. В доповненні до недавно поданих вістей, зреферованих б. британським послом Ренні Сміттом, оповідає цей громадянин м. ін. таке:

Нужда між селянами на Україні далеко гірша, ніж на Московщині. В одним селі вимерло мин. року біля тисячі людей. Ті, що остали в живих, не мають надії вдержатися довго при житті. Не жебрають уже хліба, бо його не дістануть, але хоч бурака або кусник гарбуза, тощо. Ноги людям попухли з голоду і де далі вони вже не будуть могти волочити їх за собою. Коли хто дістане яку кістку, то другі дивляться на такого „щасливця" вовком і готові кожної хвилі на нього кинутися.

На запит, яка властиво причина такої гостинности комісарів, приїжий відповів: Це плянове винищування України. Між вищими комісарами багато жидів і синів бувших поміщиків, то вони зовсім явно мстяться на українських селянах за те, що ті колись ворожо відносились до жидів, а в часі революції відобрали землю поміщикам. На одних зборах отверто дядьки сказали це комісарам, а ті ось що відповіли: „Ви нам перше не давали навіть вікном утікати, а ми вам даємо нагоду тікати дверми".

Оповідач є того погляду, що теперішній стан не має ніякого прирівнання в цілій історії людства. Це така неволя, з якої нема виходу звичайним способом. До бунту проти добре зброєної й годованої червоної армії ніхто не має сил. Мусить хіба прийти якийсь катаклізм. Шоби рахувати на якесь милосердя зі сторони московських володарів, про це нема мови. Українці — це переважно селяни. А комісарам селяни зовсім непотрібні. Для них потрібна хиба міська молодь, яка може обслуговати машини. Бо лише машинами хочуть господарити комісарі. А тому, що селяни до обслуги машин не надаються, то треба їх винищити голодом. І тому винищують комісарі голодом Україну згідно з їхніми плянами.

Зміст неістнуючої книжки.

Таємнича історія статтей „Нового Часу" та брошури преосв. еп. Хомишина.

У кількох останніх числах „Новий Час" приніс обширний зміст нової брошури станиславівського владики, преосв. епископа др. Хомишина. Тієї брошури ми до редакції не отримали, а проте були рішені про неї написати, спираючись на змісті „Нового Часу". Ми ніяк не могли погодитися з підходом владики до деяких справ українського політичного й культурного життя та їх оцінки, і хотіли ширше висловити і наші застереження, тим більше, що польська преса підхопила статті „Нов. Часу", як якусь нову політичну сензацію.

Аж ось в останньому числі „Нової Зорі" (з 2. ц. м.), органу о. еп. Хомишина, находимо на першому місці справді сензаційну заяву, що „тої брошури ще не видано" і що „Новий Час" „оповістив те, чого ще нема". „Чи те, що „Н. Час" оповіщує (читаємо в „Н. Зорі") буде годитися з тим, що вийде, побачимо, коли вийде брошура. Не хочемо входити в те, яким способом редакція „Н. Часу" найшлася в посіданні юридично ще не існуючої брошури і як це назвати".

Очевидно, що після такої заяви важко нам входити в аналізу поглядів, за які автор ані видавець не бере ще відповідальности. Яким матеріялом орудував „Новий Час" — це нас не торкається.

З життя наших товариств.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА.

Загальні Збори У. Л. Т. відбулися дня 28. І. при участи 52 лікарів, себто 2/3 львівських членів Т-ва (поза Львова не було нікого). Голова, д-р Подолинський, відкрив збори теплою згадкою про померших 3-ох членів т-ва: д-ра В. Дроздовського, Ос. Гуру й П. Шепченка, якого вдова передала т-ву гарну бібліотеку Покійника. Зі звіту Виділу довідалися присутні, що в діловому році прибуло до т-ва нових 30 членів так, що т-во нараховує тепер 249 членів, а поза т-вом є ще коло 70 лікарів, які не вважають своїм обовязком стати членами одинокої української лікарської станової організації. Спроби приєднання до т-ва також і лікарів ветеринарії, які по статуті можуть бути членами У. Л. Т. не довели до успіху. На тижневих сходинах у домівці Т-ва виголошено впродовж року 29 відчитів, рефератів і звітів. Бібліотека Т-ва побільшилася в мин. році до 454 творів у 537 томах. Виділ Т-ва робив підготування до скликання анкети всіх товариств і установ, зацікавлених працею над суспільною опікою. На ту тему виголошено кілька рефератів, з яких один (д-ра Філяса) був друкований у „Ділі". Анкета має бути скликана впродовж місяця лютого. Дальше вибрано комісію для підготовки чергового Зїзду українських природників і лікарів, що має відбутися 6. і 7. травня ц. р. У. Л. Т. приступило також у члени Т-ва Прихильників УТА. в Подебрадах з річною вкладкою 10 долярів. У мин. році розпочала свою діяльність кооператива, на уділах по 100 зол. „Лікарська Самопоміч", якої головна ціль — придбати фонди на будову власного дому. На жаль кооператива досі має лише 35 членів. Щоб уможливити Товаришам з провінції брати участь у сходинах, переложив їх Виділ із пятниці на суботу.

Після вислову абсолюторії вибрано новий Виділ, що уконституувався в такому складі: **д-р Т. Бурачинський** голова, **д-р О. Подолинський** заст. голови, **д-р Ю. Кордюк** писар, **д-р В. Кашубинський** скарбник, **д-р Л. Максимонько** бібліотекар, **д-р С. Корощівна** господиня, а заступниками: **д-р Любчак і д-р Лотович.** Членами Рев. Комісії стали: **д-р Я. Криштальська, д-р М. Музика і д-р В. Щуровський.** Опісля вибрано редакційну комісію „Лікарського Вісника", що має відтепер появлятися правильно раз на чверть року, у такому складі: **д-р Бурачинський, д-р Кархут, д-р Кордюк, д-р Матюшенко, д-р Музика** й **д-р Подолинський.** Передплату Вісника назначено 8 зол. річно.

Нововибраний Виділ звертається до всіх ПП. Тов. Лікарів зі зазивом правильним вплачуванням вкладок і передплати уможливити правильну появу Лік. Вісника, взяти гремяльну участь у зїзді лікарів, а лікарів, що стоять поза товариством, у тім також ПП. лікарів ветеринарії запрошує до впису у члени свого станового товариства.

За Виділ У. Л. Т.

Д-р Ю. Кордюк, писар. **Д-р Тит Бурачинський,** голова.

Уряд здався на ласку соціялістів.

Як повідомляють з Парижа, досі ніодна парляментарна фракція не заявилася виразно проти уряду Далядіє, однак політичні кола не ворожать довгого віку новому кабінетові. Доля його залежить від нового бюджетового плану, який виладжує новий міністр фінансів. Уряд хоче злагіднити невдоволення урядовців і інвалідів з причини високої обнижки платень, яка довела перед кількома місяцями до демонстрацій.

Льондонський „Таймс" стверджує, що кабінет Далядіера здався на ласку соціялістів. Можливе, що соціялісти будуть якийсь час толерувати той уряд, щоб недопустити до сформування у парляменті більшости з характером більше правицевим. Покликання Гітлера до державної керми й відродження военного духа в Німеччині не будуть без впливу на заграничну політику Далядіера, особливо в справі розброєння.

Протижидівські екцеси в Букарешті.

На одній з головних вулиць Букарешту група „залізногвардейців" нападала 1. ц. м. вечором на жидів. Між іншими звалили інжиніра Датенкремера на землю і побили по голові залізними палицями. Прохожі перенесли пораненого до поблизької аптики. Напасники хотіли туди теж дістатися, однак не допустила їх поліція. Тимчасом Датенкремера винесли залізними заборами.

Голод у Сирії.

З Бейруту повідомляють, що серед людности сирійської округи Джеляблюд панує страшний голод. Мешканці 10-х сіл покинули свої оселі й пішли шукати харчів. Смертність серед голодних селян велика. В одному селі вмерло 60 осіб з голоду. Багато бедуїнських племен переходить границі Трансйорданії. Селяни випродують своє майно за безцінь. У звязку з масовим голодом в цілій окрузі Джеляблюд гуляють бандити, грабуючи нещасливих людей.

—o—

Залізничий страйк в Ірляндії.

В північній Ірляндії вибух залізничий страйк, в якому бере участь 7.000 осіб. Страйкарі перетяли телеграфічну й телефонічну злуку між Бельфастом і Дебліном та знищили сигналізаційні уладження, так що сигналізація відбувається при помочі хоругвок і ліхтарень. Поліція пильнує залізничих дворців і паровозів. Залізничну службу виконують добровольці-студенти. До прохрачування міст уживають самоходів.

НОВИНКИ

— **„ЯГІЛКИ".** Діло, Н. Час, Жін. Доля, Н. Зоря, Нар. Справа, Неділя — пишуть: Найцікавіша точка програми концертів — це традиційні, стилево виведені ягілки. Мила несподіванка, милий ритмічний танок як найкращий балет. Окраса і справдішня атракція кожного сяята — без огляду на пору року на сцені й на майдані. Глядачі на всіх виступах були захоплені. Гарне програмове надбання для читалень, шкіл, амат. гуртків, руханк. товариств. Як виходити ягілки, навчить книжка з текстами й нотами на сопран і альт до 65 мельодій під заг. **„ЯГІЛКИ".** Ціна в книгарнях 2.20 зол. Хто пришле переказом 2.40 зол. до автора д-ра Ол. Барнияка, Львів, Театинська ч. 31, дістане книжку відворотно.

— **Приймаю як давніше в моїм Заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1 і 3—6. Н а с с.** 3-4

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця,** Львів Пасаж Миколяша, II. пов., напроти кіна **„Утіха".** Власні матеріяли на складі. 1250 6-25

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 12-?

— **Білети** на ювилейний концерт Лисенка продає від 4. ц. м. Союзний Базар. Члени Т-ва мають 50 проц. знижку. 1347

— **Памяти пок. Володимира Барвінського.** У п'ятдесяті роковини смерти основника і першого редактора „Діла", пок. Володимира Барвінського, відбулося в четвер 2. ц. м. поминальне богослуження в Успенській церкві, що його відправив о. кан. Лопатинський. Служив до Сл. Божої дир. д-р С. Федак. Після Сл. Божої відправили панахиду за Покійного о. кан. Лопатинський і о. радн. Громницький. На поминальному богослуженні крім родини Покійного явилися: редакція „Діла" (в комплеті), члени Надз. Ради Вид. Спілки „Діло" д-р Кость Левицький, п. Галібей і інші, радн. Сосновський, радн. дир. Громницький, представники ріжних українських культурно-освітніх та економічних установ і поважне число вірних. Панахида закінчилася збірним відспіванням „Вічної памяти".

— **Відчит д-ра Свєнціцького з українського письменства.** Т-во наукових викладів ім. Петра Могили починає свої виклади дня 5. лютого, у неділю, відчитом д-ра І. Свєнціцького „Про суспільну ролю українського письменства" у великій салі Т-ва „Бесіда" (Народ. Дім) в год. 5. веч.

— **Міщанське Брацтво і Союз власників реальностей** у Львові улаштовують традиційну просфору для своїх членів і запрошених гостей в неділю 5. лютого п. р. в год. 12. вполудне у власній домівці, вул. Руська ч. 3. І. пов.

— **Промоція.** В університеті у Відні відбулася промоція о. Володимира Левицького на доктора фільософії.

— **Музей Наук. Т-ва ім. Шевченка** у Львові, вул. Чарнецького 24, мав у місяці січні ц. р. 60 статьогових чисел приросту до ч. 23.552 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольогія 44, етнографія 27, побутова старина 4, історичні памятки 3, малюнки 4, рисунки 2, графіка 1, репродукції 1, видівки 117, альбом репродукцій 1, фотографій 27, монети 6, печатка 1. Жертводавцями були пп.: д-р Барвінський Б., д-р Волошин М., Гладиш Я., Гела С., дир. Дорошенко В., учит. Демчук Т., д-р Драган М., м. Ерделі ЧСВВ., Злочівський С., Ксьвальчук В., проф. Кіт М., Лилка О., дирекція „Маслосоюзу", Маринович Р., арт. Мороз М., Назарук Р., Ніжанковський Т., інж. Рудакевич С., Сакаль О., учит. Салик, радн. Сопотницький О., Тисович С., Федак Б., Цинкаловський О. Управа Музею складає всім щиру подяку. Виставу „Т-ва прихильників українського мистецтва" відвідало біля 1000 осіб. — **Управа Музею.**

— **На доживлювання дітей.** Міський комітет для справ безробіття у Львові, секція доживлювання дітей уладжує в днях 5., 6., 7. і 8. лютого ц. р. грошеву і харчеву збірку на доживлювання дітей найбідніших мешканців під гаслом „все для дитини".

— **„Дивна помилка".** Під цим заголовком появилася у вчорашнім „Слові Польскім" така характеристична новинка: „У вчорашнім „Курері Львовскім" появилася замітка про те, що у вівторок вечором вибили шиби в льокалі „Легіону Молодих" (організація санаційної молоді — прим. Ред.). Вістка ця була виявом трохи передучасної „Schadenfreude"... Виявилося, що це неправда. Шиби в „Легіоні" — як були, так е. Одначе трудно заперечити, що намір вибити шиби існував у кругах, зближених до „Курера" і що редакція його про це знала... Можна навіть догадуватися, звідки вийшла ініціятива... В останній хвилині „героям" мабуть не стало відваги. Одначе було за пізно, аби стягнути вістку з друку. Дивно тільки, що „Курер Львовскі" забув занотувати, що саме у вівторок і то вечором якісь незнані справники вибили шиби в редакції „Курера"... Може то ті, що мали доручення позбавити шиб „Легіон Молодих", помилилися в адресі і зробили це з льокалем „Курера"?...

— **Хто ходить до гімназій.** Обчисляють, що загальне число учнів у середніх школах Польщі зменшилось в останніх десятьох роках із 211.153 на 204.192. Цей спадок торкається головно молоді із селянських кол. Зменшилася теж ремісннча група на 36 проц. Зате переважає молодь, що походить із середовища торговельного, урядницького та вільних професій.

— **Ограбили почтовий уряд.** Із Берестя повідомляють, що на почтовий уряд у Висоцьку Литовському напало кількох узброених бандитів і стероризувавши револьверами урядовців, забрали з каси 1000 зол.

— **За образу релігії.** Окружний суд у Любліні займався справою польського письменника Лєбодовського, що видав збірку своїх віршів п. з. „Червона кров", в якій допустився образи релігії. Автора засудили на два роки вязниці з припиненням кари на три роки.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. Ф Е Д Е Р А. Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 9-ий ножик безплатно.

— **Страшна пригода** трапилася трьом селянам на Семигороді, що вибралися саньми до Темешвару. По дорозі напало на них стадо вовків, що роздерли коня і кинулися на людей. Два селяни видрапалися на поблизькі дерева а третього захопили вовки й пожерли. Селяни сиділи кілька годин на деревах, облягані вовками, аж надійшла поміч.

— **Радіо на службі поліції.** Французька поліція завела цікаву новину у своїй діяльности, а саме радієву централю, що буде пересилати фотографії проступників і відтиски їхніх пальців до всіх більших міст Франції та до міжнародньої радієвої поліції, а на провінції до менших поліційних станиць радіо-телеграфічним шляхом. Тимсамим стане справнішою стежна служба за проступниками.

— **Все людство несповна розуму.** Головний лікар шпиталю для суспільної гігієни у Квебек д-р Дельож виголосив у цьому місті цікавий виклад, в якому ствердив між іншими осьщо: „Наш світ збанкротував умово, морально і суспільно. Число хорих на умі у шпиталях цілого світа зростає страшно. На жаль поза мурами шпиталів є далеко більше божевільних. Цілі народи несповна розуму. Всюди видко прояви переслідної манії, а ріжні політичні манівтва свідчать, що все людство нездужає на умі. Причиною такої збірної недуги є занадто нервове життя, наслідком чого людство звихнулося. Якщо не маємо попасти в загальне божевілля, мусимо обнизити темпо життя і перейти на спокійніший спосіб".

— **Електричний доляр.** На сходинах „Економетрік Сосаєті" і економічної секції „Америкен Асосіейшен фор ди Одвенсмент оф Свєнс" в Атлентик Сіти, запропонував економіст д-р Джан Піз Нортон впровадити побіч золота ще й „електричну" валюту. Підставою до обчислення вартости „електричного" доляра булаб елек-трична енергія. Він називавсяб „Доляр Едисона", а рівнявсяб 40 кільоватним годинам. А кільоватна година, пояснив Нортон, є електрична одиниця, яка є незмінна щодо якости і скількости в цілих Злучених Державах. До того кошти продукції кільоватної години зміняються дуже мало в Зл. Державах на протязі яких 5 літ. З того виходить, що кільоватна година дуже добре надається для монетарних цілей, бо всі умови і так не заключаються на довше як 5 років. Колиб така валюта була заведена, то державна скарбниця видаваламб державні бонди в тій валюті підприємствам, які продукують електрику, а вони пускали би ту валюту в рух. В той спосіб можна би золото вжити до інших цілей. Воно теж уживалосяб далі в міжнародній торговлі.

— **Технократія як новий рай.** Багато тепер пишуть по часописах і книжках про технократію. Є це образ майбутнього життя людини в країні де техніка стоятиме високо. Герольд Лел каже, що в країні технократії не буде служби. Кожний зароблятиме приблизно 20.000 дол. річно. Працюватимуть люди у віці між 25 і 45 роками, і то тільки чотири години денно і 4 дні в тижні, всього 16 годин тижнево. Решта часу буде призначена на приємности. Організація технократії булаб основана на взірцях „Стендард Ойл Компані оф Каліфорнія".

— **Справлення похибки.** У вчорашній другій з черги статті „Діла" п. н. **Протиукраїнська політика на Закарпатті"** закралась у кінцевому реченні прикра друкарська похибка, а саме там виглядає: „нам здається, що міністерство ще перевірить справу та **звільниться** від"... А має бути: ...„провірить справу і **звільнившись** від підшептів..."

З опери.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: *КАРНАВАЛОВИЙ ВЕЧІР.*

Вечір цей складався з одноактової комічної опери Пуччіні *„Джіянні Сіккі"*, балетової сцени Йогана Штравса *„Віденські ночі"* (в IV. частях) та одноактової комічної опери Кшенека *„Боксер тяжкої ваги або гордість народу"*. Як бачимо, зміст „Карнавалового вечора" доволі сорокатий і неріднородний, та проте публика провела його незвичайно приємно, а сама вистава пройшла гладко і справно.

Обі опери — це знаменитї гротески і хоч перша має сюжет іще в XIII. столітті, а друга наскрізь новочасний, то вони всеж таки держали видців увесь час у напруженні своїми прекомічними ситуаціями. Щодо музики, то вона в обох авторів досконала під оглядом композиторської техніки, богацтва мотивів, свіжости і рафінованости. А музика „Віденських ночей" Йогана Штравса (ураз з чудовим балетом) надто знана, аби про неї ширше розписуватися.

З виконавців-солістів у першій опері треба відмітити в першу чергу п-ю *М. Сокіл* (Лявретта), що виглядала і співала чудово, а також п. *Ужейка* (Джіянні Сіккі). Всі інші солісти (Вронський, Романовський, Сирочевський, Плонський, Зубик, Сорока, Ліпчинський, Снежек і Филипович, а з пань Гінґлерівна, Поповичівна і Галінська) вивязалися як слід зі свого завдання. В опері Кшенека треба піднести, крім *Ужейка*, спів і гру п-и *Ласовської*, а також Гінґлерівної, Петера і Сирочевського.

Публика виповнила салю до останнього місця. Диригував першими двома творами дир *Должицький*, останнім п. *Антін Рудницький*, під якого рукою орхестра грала справно і з вервою.

І. Н.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": *„ТЕМП".*

Зворушлива (тим більше, що позбавлена сліпливого сентименту) любов батька, піччини й картяра, до свого синка, який є добрим духом та опікуном свого великого батька. Фільма має велику вартість хочби тільки завдяки грі малого Жака Купера, який є справді геніяльним артистом: його гра настільки безпосередна, що каже інколи забувати, що це — кіно й актори. У фільмі — високо емоціонуючі кінні перегони та боксерський меч. Фільма справді гарна й цікава, одна з кращих у цьому сезоні.

КІНО „ПАЛЯС": *„10% ДЛЯ МЕНЕ"*

Польська фільмова продукція така нещаслива у фільмах „поважних", у перерібці з повістей чи в „оригінальних" сценаріях, завзяла трохи більшого щастя у фільмах веселих. Безпретенсіональна гротеска та навіть шарж не вражають так прикро, коли глядачеві згори відомо, що це — не якась трагічна „екзотична" трагедія, а скромна комедія. Комедія „10% для мене" є сатирою на підваршавську „колтунерію" та варшавських дурисвітів. Героєм є відомий гуморист Клуковський.

ПРО КРАЖУ ВАТИКАНСЬКИХ ДОКУМЕНТІВ.

ЧІТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, 2. II. ПАТ. „Осерваторе Романо" рішучо заперечує вістки, що їх подав один бельгійський часопис, а опісля інші европейські часописи, про крадіж документів, що торкаються католицької пропаганди в СРСР, якої то крадіжи допустився нібито священик, що був більшовицьким агентом.

Часопис зазначує, що ця фантастична вістка оббігла вже раз світову пресу, хоч у дещо іншій формі.

З нових книжок.

Перший річник Українського Економічного Бюро у Варшаві з календарем на рік 1933, Видання Української Секції Слов. Т-ва Мистецтва і Культури. Варшава, 1932. ст. 146. вел. 16⁰.

Про те, що економіка є сьогодні в центрі всіх справ, що під впливом кріси стала вона вже духовою власністю кожної нації — зайво говорити. Доказом цього між іншим поява такого видавництва, як те, про яке ми вище згадали.

Завдання, яке поставило собі Укр. Екон. Бюро у Варшаві, беручись до видавання своїх річників, — це „популяризувати у приступній формі відомости про господарське життя української нації". (Слово до читачів). За тієї заяви саме мусимо вийти, оцінюючи перший річник нового видавництва.

Треба признати, що видавцям у великій мірі вдалося виповнити намічене завдання, так, що їхня книжечка є цінним інформатором для всякого, хто цікавиться статистичними даними про наш нарід, його матеріяльною і духовою культурою (не останнє автори взяли теж під увагу.) Складається на книжечку багатий зміст, в якому редактори (Чехович, Лукасевич, Липа) старалися дати передовсім синтезу нашого господарського життя на східніх і західніх землях. Що в „Річнику" відзеркалюється теж наша мізерія, наша вбогість, хоч наші землі богаті — це вже не вина його авторів. Вони вишукали богато з того, що малоб насвідчити і про наш стан посідання. Не їх вина, що „національний стан посідання" далекий, дуже далекий від територіяльного (етнографічного) „стану посідання", себто від можливостей в царині матеріяльної і духової культури, коли б розвиткові природних даних прийняли свої політичні рамці. Сучасність наша невесела, особливо, коли доводиться оперувати цифрами, які промовляють своєю залізною льогікою про нашу предметовість а не підметовість у господарстві. Тому сумом віє від статейки „Наші здобутки і наші втрати", хоч автор багато підкреслює всі наші здобутки і згадує про духа експансії української нації, її проникнені економічно-господарські амбіції.

Трудно в короткій замітці зазначити все, що вміщає в собі ця невелика обемом, але багата змістом книжка. Цифрові ілюстрації тексту роблять подекуди вражіння ревеляцій пального на людей, що пильно слідкують за динамікою нашого національного життя. Рука редакторів слідна як у доборі тем і в укладі матеріялу. Очевидно — тут і там трапляються пропуски, недогляди та недокладности, при чому й редакційні уваги не завжди є слушні. (Напр. про духовенство, мовляв, не маємо ніяких статистик, тоді, коли саме така статистика — коли річ іде про гр.-кат. духовенство — може бути найдокладніше зложена на підставі щорічних шематизмів усіх трьох епархій.) Чимало застережень маємо теж щодо невірядного правопису й мовних промахів. Але не вважаючи на це, „Річник", як першу спробу заг. статистичного збірника, треба признати книжкою вдатною і корисною. Вона повинна найтись у руках кожного нашого інтелігента.

Інж. В. Н-ович

Дописи.

ЛЬВІВ.

Святочний концерт у Замарстинові з нагоди 15-ліття бою під Крутами. В неділю 29. січня ц. р. відбулося заходом Самооси. Гурткa при чит. „Просвіти" в Замарстинові свято-концерт з нагоди 15-ліття бою під Крутами. Свято відбулося з богатою програмою, при чому всі точки концерту відповідали потребі хвилі. Прегарне вступне слово виголосив організатор концерту п. С. Мотало. П-на С. Демчихівна з знаменитою дикцією виголосила дуже гарний змістом вірш О. Олеся „Ходімо плакати". Також з почуттям і вибором виконали деклямації: п. Ст. Сабара (вірш Янова „Крути"), а п-на Л. Батюківна вірш „Хвилина розпачу" Л. Українки. Настрій свята підніс реферат п. Волод. Гука. Добре подіяло на публіку і скрипкове сольо малецького 12-літнього хлопчини Ярослава Клапача, нагороджене рясними оплесками. Ефектовно вийшла теж інсценізація „Трьох ментів" О. Олеся. Вершком і найкращою точкою концерту були хорові продукції „Просвітянського Хору" під проводом п. В. Осташевського. Свято пройшло з повним успіхом і зробило на присутніх взірцеве вражіння. Сала місцевої читальні давно вже не видала такого натовпу людей, що прийшли вшанувати героїв зпід Крут. Приємно підчеркнути, що замарстинівська молодь береться до праці з великим одушевленням і находить признання у старших громадян. Це й запорука, що Замарстинів (як і колись) стане в недовгому часі між першими передмістями нашого міста. А. К.

Хто не платить за часопис підриває підвалини преси.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Посади і уряд.

Є у світі посади і є уряди. Посади — платні, уряди — почесні.

— Він має посаду там і там.

Значить: він там і там працює і за те бере платню.

— Він займає уряд там і там.

Значить: він там і там урядує з патріотизму, чи з почуття своєї геніяльности і не бере за те ні сотика.

Тому людям, які мають якусь посаду — заздрять, людям, які займають уряд — кадять.

Про перших:

— Дивіть-дивіть, таки вкрутився. Мусить мати сильні плечі.

Про других:

— Це людина муравлиної праці, подивугідного почуття громадянського обовязку... Якби не він, що безкорисно... і т. д.

Назагал одно і друге правда, але не назагал ведуже.

Посада...

Три подання, десять засідань, пятнацять інтервенцій, два роки вижидання і врешті: дванацять годин праці, сто золотих, без Пенсійного Інституту і Каси Хорих.

Почесний уряд...

Вибір „через аклямацію", жнитепис у часописах, портрет на стіні установи і т. д.

Саме те „і т. д." дуже цікаве.

— Ви думаєте, він там директором за дурно?

— Перший раз чую, що за гроші. То це посада?!

— Ні, це уряд, але... залежить. Знаю про один випадок, напевно: дістав чотириста доларів хабаря.

— В такому разі витягніть це на Загальних Зборах.

— Доказів нема.

— То виберіть когось іншого.

— Кого? Скажіть, хто схоче працювати за ...о!?

Зачароване коло. Почесний директор бере хабарі, на платного нема грошей, безплатним ніхто не хоче бути, тому треба терпіти того, хто дає собі якось раду.

Це все — очевидно — діється не у Львові (сохрань Господи!), ані не в Галичині, (хай Бог боронить!) а десь там, де дідько добраніч каже а вже добридень боїться.

В нас таке неможливе не тому, що нема таких установ, де люди могліб брати хабарі, а тому, що людей таких нема. Хабар!... Це щось такого нечуваного, такого небувалого, що навіть саме слово не по українськи звучить і здається звідкись запозичене.

Хабар і українець? Мови нема!

Хіба би десь... хтось... колись...

Галактіон Чіпка.

РУДЕЧЧИНА.

Штунда у Ваньковичах. Тому два роки приїхав з Волині до Ванькович тут. селянин, який продав там свій грунт, а тут купив на парцеляції. Він на Волині переявся штундою і почав її проповідати у Ваньковичах та за два роки найшов двацять кілька осіб, що до нього пристали. Штундисти відзначаються праведним життям і цим притягають до себе людей. Але вони відкидають усі Св. Тайни, не признають священників і духовної ерархії, самі хрестять діти (старших будуть перехрещувати в літі), ховають померших, вінчають, навіть правлять якусь Службу Божу над хлібом і вином. З хат викидають образи і хрести, а визнають лиш авторитет своєї біблії. Моляться і так переймаються молитвою, що попадають в екстазу і при кінці „говорять різними язиками" через св. Духа, кричать, але ніхто не розуміє, що вони говорять ні вони самі себе. Через ту штунду повстала у Ваньковичах сварня, ненависть між громадянами, навіть ворогування і бійка в хатах між членами одної родини. Мин. тижня померла у штундистів їхня охрещена дитина. Батько хотів похоронити дитину на кат. цвинтарі, та люди не дали. Казали її хоронити на холеричнім цвинтарі, то знову двір не дав, бо то на його території, на старім (громадськім) окопі або давали інше місце на цвинтар та штундисти не хотіли. З того виявзалася авантура, бійка між громадою і штундою. Вже 4 дні дитина не похована, 150 людей ходить днем і ночю та не дають викопати гроба на цвинтарі. На інтервенцію жандармерії громада сказала, що не дасть католицького цвинтаря, хочби прийшло до найгіршого. Що з того вийде, не знати.

БУЧАЧЧИНА.

З життя філії „Сільського Господаря" в Бучачі. Перед війною було в бучацькім повіті 13 Кружків Т-ва „Сільський Господар" і філія цьогож Т-ва в Бучачі. По війні відновили свою діяльність тільки два Кружки. Філія в Бучачі вправді істнувала на папері, одначе ніякої діяльности не проявляла. Щойно вибраний на Заг. Зборах дня 25. XI. м. р. Виділ філії „Сільського Господаря" в Бучачі рушив справу з мертвої дотепер точки. Філія зангажувала інж.-агронома п. Савчука Федора, який на господарській нараді в дні 12. І. ц. р. виголосив господарсько-економічний реферат та запізнався з представниками повіту. Тепер інж. Савчук обїжджає врез з дир. П. С. К. Шпеляївим С. Дооколичні села, де вони виголошують відповідні реферати. Були в Зарваницях, Рукомиші, Медведівцях, Цвітовій, Трибухівцях і Пишківцях, зустрічаючи всюди зацікавлення, чого доказом масова участь селян на рефератах.

З відчитового руху. В неділю 15. І. ц. р. виголосив в „Українській Бесіді" в Бучачі інж. Шепарович Юрій відчит на тему „Ідеї і правні підстави кооперації". По відчиті вимязалася довга дискусія. Побажатиб, аби той відчит започаткував знову в місті цикль рефератів і відчитів, як то було попередніми роками.

День 22. січня в Бучачі. Заходом „Секції Молоді" відсвяткували у нас день 22. січня сходинами в „Українській Бесіді", на яких мгр. Данилів Т. виголосив реферат на тему „22. І. 1918—1919—1933".

Є місце — нема людей. Брак праці, надмір людського матеріялу — це все правда, але не все і не всюди. От наприклад у Бучачі конечно придався б українець: бляхар, стрижій, фотограф. Чужинці заробляють грубі гроші, а своїх, хоч гинь, нема. Можеб наші безробітні фахівці постарались у своїм власнім інтересі, заповнити ту прогалину нашого міста й повіту.

Загальні збори читалень. В пятницю 20. І. ц. р. відбулися загальні збори чит. „Просвіти" в **Медведівцях.** Зацікавлення зборами велике. Учасників біля 200. По уділенні абсолюторії уступаючому виділові вибрано новий виділ з о. Горецьким як головою. Думка будови Народнього Дому, кинена і заздалегідь підготована в Малярським, найшла серед учасників зборів повне одобрення. Зараз на зборах деклярували селяни більші на вість квоти на згадану ціль. Дотепер здеклярировано 1.500 зол., з чого частину вже зложено готівкою. — Дня 22. І. ц. р. відбулися заг. збори чит. „Просвіти" у Цвітовій пов. Бучач. Учасників біля 50. У звітовому році виділ читальні головну увагу звернув на сплачення довгів, затягнених підчас будови своєї домівки. Праця культ.-освітня розвивалася середньо. Головою нового виділу вибрали п. Тихого Прокопа. Новий виділ має утворити гурток самоосвітній і гуртки для неграмотних та подбати, щоби праця в тих гуртках була успішна. Делегатом філії на заг. збори був дир. Винницький Сильвестер, член виділу філії.

Коляда „Рідній Школі" в повіті. Підготовлена Кружком „Рідної Школи" в Бучачі коляда дала середні успіхи. Відрадним явищем є те, що цьогорічна збірка мала більш масовий характер, як попередні. Це є доказом що рідношкільна ідея чимраз більше всякає в широкі маси.

СІНЯВЩИНА

З українського освітнього життя. В „Ділі" вже був поміщений допис про те, що дня 27. грудня 1932 року святкувала Сінявщина незвичайно величаво просвітянське свято. Нині напишемо дещо про відносини, серед яких доводиться нашим громадянам вести освітню працю в цій частині нашої землі. Сінявщина складається із двацять кількох сіл, які в більшій части тяжать до Сіняви, осідку городського суду. Вона положена на окраїнах нашої етнографічної території і спирається од одною стороною об Сян. Має вона села, в яких живе нашого населення поверх 75 проц., одначе є в ній також оселі, де вже переважає населення польське. Найгірше дається тут відчувати брак інтелігенції, людей, які хотілиб працювати над відродженням народу. І це найважніша, болюча сторона Сінявщини. Поза кількома священиками дуже мало тут людей, які цікавились бь громадськими справами. Є в Сінявщині читальні „Просвіти", є позакладані кооперативи, одначе читальні „Просвіти" з виїмком деяких не проявляють майже ніякої діяльности, а кооперативи ледви-ледви дишуть. Одначе в самій масі народу можна відчути рішуче й горяче бажання задержати свою національність та свій обряд. Старанням та за ініціятивою адвоката Северина Краснопери, який в Сіняві відкрив адвокатську канцелярію у вересні минулого року, відбулася з початку жовтня м. р. нарада у просвітянських справах. На тій нараді були свідомійші люди майже з цілої околиці Сінявщини. Тоді вирішили влаштувати свято „Просвіти", з опис якого читали ми вже в „Ділі" ч. 16. Підготовкою того свята займався вибраний тоді комітет, якого головою був адв. Краснопера, що з тією метою обїхав кільканадцять сіл (Теплиці, Пискоровичі, Лежахів, Билева та ін.) На святі було понад 3.000 учасників, які з запертим віддихом слухали всіх промовців, зокрема запрошених послів: адв. д-ра Загайкевича і З. Пеленського. Взагалі треба підвести, що всі зібрані були просто одушевлені появою послів, які в той спосіб зазначили, що не рівнодушна їм доля сінявської землі. І широ можна сказати, що тільки присутність наших послів надала святові „Просвіти" величавий вигляд. Внаслідок улаштування того свята розрухались трошки села, що видно по оживленій діяльности читалень. Величавий та імпонуючий хід свята переконав учасників, що і в нас, у тім забитім дошками куті, можна при праці та охоті довести до поважних успіхів. Навіть у селах, де досі читальні „Просвіти" істнували тільки на папері, починається праця над собою, зокрема над молодю. Побажатиб, аби та праця велена була якнайінтенсивніше і пляново, бо тільки тоді видасть вона свої овочі. **Учасник.**

СПОРТ.

ЛЕЩАТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО СТУДЕНТА.

В неділю 29. І. 1933 р. відбулися лещатарські змагання за мистецтво українського студента (ки) на рік 1933. Мистецтва обіймали біг на 14 км. для мущин і на 4 км. для жінок.

Поодинокі виспіди в бігу по 14 км. такі: Перше місце і мистецтво українського студента здобув Сліпко В. 1:30:04. 2) Рак Роман 1:34:14. 3) Мартинович 1:38:34. 4) Рак Ярослав 1:39:07. 5) Полотнюк. 6) Сенчина І. 7) Попель. 8) Шухевич Ю. 9) Макарушка. 10) Струк. 11) Павлюк. 12) Рибачек. 13) Марунин. (Поза конкурсом Врецьона В. осягнув час лішший від другого 1:31:39).

Біг на 4 км.: Перше місце й мистецтво української студентки здобула Дмоховська Дора 53:23. 2) Рогожа М. 1:00:30. 3) Свенціцька 1:01:15. 4) Кос М. 5) Шухевич І. 6) Федак Д.

Переможець цих змагань Сліпко в цьому році напевно не відступить нікому свого першого місця. Час його добрий, хоч другу половину траси перейшов на зломаній дошці. Загрожує йому зовсім поважно Врецьона В., котрий зовсім сміливо може сягнути по перше місце. Велику несподіванку зробив Рак Роман, добуваючи друге місце, хоч їздить щойно другий рік. Тим кваліфікувався він до чільних українських лещатарів. Велику поправу форми виказав Мартинович і Рак Ярослав.

Пощастило і Дмоховській Д., котра справедливо здобула перше місце. Шанси інших змагунок були великі, майже рівнорядні, одначе одні минули трасу, інші ломали дошки і переходили трасу на одній дошці. Забракло цим разом на старті поважної кандидатки до першого місця Біленької Дори.

Окрема згадка належиться жеиській організації. Невдачне розставлення провірних стійок причинилося до того, що багато змагунів змилило трасу. Траса бігу тяжка, сніжні умовини добрі.

Стартувало всіх 27 змагунів (ок). Біги покінчало 20

ВІДКРИТТЯ СОВГАНКИ Т-ВА „СОКІЛ" У СТРИЮ.

Спорт. секція Т-ва „Сокіл" у Стрию під головуванням п. Верхоли влаштувала совганку на площі „Руської Бурси". Посвячення совганки довершив у недїлю 22 І. о. Височанський, який виголосив при цій нагоді також відповідну промову. Свято закінчила оркестра відіграванням нац. гимну.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

„ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ" — DELIVERANCE OF UKRAEENA". Ч. 1. Рік І. Зміст: Тар. Шевченко: Два вірші і Заповіт; В. П. Гребінка: Три уривки віршів; Д. Дорошенко: Огляд історії України; І. Оріенко: Розвиток української літературної мови; Б. Лепкий: Тарас Шевченко (з портретом); В. Кубійович: Україна — держава двох частин світу. Журнал друкований по українськи і по англійськи. Редактором і видавцем є підполковник армії УНР С. Сидоренко. Появляється цей журнал у Варшаві.

„ОКО", освітньо-культурний орган Опілля (Рогатинщина й інших повітів). Рік І. Ч. 1. Рогатин, січень 1933.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр в приватних оборотах зол. 8.92.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 124.15, 124.46, 123.84, Голяндія 353, 359.90, 358.10, Льондон 30.35, 30.50, 30.20, Нью Йорк чеки 8.92.4, 8.94.4, 8.90.4, Нью Йорк кабель 8.92.8, 8.94.8, 8.90.8, Париж 34.85, 34.94, 34.76, Швайцарія 172.60, 173.03, 172.17, Берл'н 212.20, 212.15.

Акції.

Банк Польський 81.

ЗБІЖЖЕ.

За 100 кг. льоко станція надання, паритас 200 км. Ціни ринкові: пшениця дворська 28.50—29.00, пшениця зб. 25.25—25.75, жито одноціле 15.00—15.25, жито збірне 13.00—13.25, ячмінь дворський одноцілий 12.50—13.00, ячмінь на мливо 11.50—12.00, овес гал. 14.75—15.25, овес замоклий 11.75—12.25, кукурудза краєва 12.50—13.00, бараболі пром. 3.00—3.25, фасоля біла 13.00—17.00 з мішк., фасоля колірова 14.00—15.00 з мішком, фасоля краєва 17.50—18.50 з мішком, горох пів-Вікторія 19.00—21.00, горох полевий 13.00—15.00, бобик 10.50—11.00, вика чорна 10.50—11.00, вика сіра 8.00—8.50, сіно солодке прасов. 6.50—7.50, солома прас. 4.50—5.00, гречка 11.50—12.00, льон 37.00—39.00, лубін сидій 8.75—9.25, рітак озимий 40.00—42.00, висівки житні 6.75—7.00 висівки пшеничні 7.00—7.25, гречані крупи 50 проц. пол. 24.00—26.00, тиново —.— —.— просо пражене 13.50—14.00, макухи льняні 17.00—18.00, конюшина червона звич. 85.00—90.00, мак синій 117.00—127.00, мак синий 110.00—115.00. Льоко Львів: пшениця дворська 28.25—28.75, пшениця збірна 26.50—27.00, жито одноціле нове 16.50—16.75, жито збірне 15.50—15.75, ячмінь на мливо новий 12.50—13.00, овес збірний новий 11.75—12.00, мука пшен. люкс. 54.00—55, мука пшен. 65 проц. 46.00—47.00, мука житня тип урн. 29.00—29.50, висівки житні 7.50—7.75, висівки пшеничні 8.25—8.50, ячмінні крупи грубші 24.00—26.00, пшоно ч. 1 30.00—31.00, пенцак ч. 10 23.00—24.00, сіно солодке прас. 7.50—8.50.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 2. II. 1933 р. за масло експортове та десерове ціна 2·20 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 5·40 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Зелений Міський Театр.

Пятниця, 3. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон 7).

Субота, 4. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон. 7).

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 3. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіл" (Ціни найнижчі. Абон. 5).

Субота, 4. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіл" (Ціни найнижчі. Абон. 5).

Кіна.

АДРІЯ: „Парада кохання".

АПОЛЬО: „Чар її очей" (Дж. Гейнор).

АТЛЯНТІК: „Безсмертні".

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Берд).

КОЛІСЕЙ: „Ніч у Шікаго", ревія „Арабські авантюри".

КОПЕРНИК: „Распутін" (Конр. Файт).

МАРУСЕНЬКА: „Распутін" Конрад Фейт).

МІРАЖ: „Москва без маски".

ОАЗА: „Голос молодости" та ревія.

ПАЛЯС: „10 проц. для мене".

ПАН: „Ц. к. комізна сердець".

ПАСАЖ: „На піднебесному шляху" та додатки.

ПРОМІНЬ: „Ц. к. фельдмаршал" (Вл. Буріян).

СТИЛЕВЕ: „Веселий поручник" і ревія „Веселий свершок".

УТІХА: „Капітан Гвелен" і ревія

ХИМЕРА: „Гегемна жінки".

Закордонне радіо.

Пятниця, 3. лютого 1933.

Братислава (279.3) 18.25 Спів, 19.20 Музика, **Міляно** (331,4) 21.00 Концерт, **Брно** (341,7) Фортепянові сонатіни, **Штутгарт** (360,6) 19.00 Концерт, **Берлін** (419) 20.15 „Дер Келермаєр" оп. Целєра, **Рим** (441,2) 16.00 Спів, Вацке (баритон), **Бромінстер** (459,4) 19.45 „Ді Лебенсаіхтер" оп. Перо. 21.00 „Дас гайсе Айзен" оп. Верлі, **Лянгенберг** (459,4) 20.15 Циган. скрипка, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 20.05 Симф. концерт, **Мінхен** (532,9) 19.45 „Трубадур" оп. Вердія, **Будапешт** (550,5) 18.20 Солісти, 19.45 „Карамба" оп. Муньоза Сека й Переза Фернандеза, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15, 24.00 Звуковики, 16.30 Авдиція.

Субота, 4. лютого 1933.

Барі (269.4) 20.40 Опера, **Братислава** (279,3) 16.10 Концерт, 21.00 „Кохання під ліхтарнею" оп. Офенбаха, **Штрасбург** (345,2) 14.05, 18.00 Концерт, 20.55 „Іродіяда" оп. Маснета, **Ляйпціґ** (389.6) 19.30 Фортепян, **Білгород** (429.7) 16.00 Нар. пісні, 20.10 „Ранішня зірка" оп. Бінцького, **Лянгенберг** (472.4) 20.00 Вес. вечір, **Відень** (518,1) 11.30 Капеля, 15.15 Соната на обой і фортепян, 19.30 Альбанські пісні та танці, 20.00 „Сирена" оп. Лео Фаля, **Мінхен** (532,9) 14.25 Пісні, рецитації, 16.10 Цитра, 20.00 Вес. вечір, **Будапешт** (550,5) 17.30 Грігові твори, 19.15 Циг. оркестра. **Харків** (937,5) 10.30 Звуковики, 13.15 Солісти, 17.40, 18.40 Концерт, 24.00 Танк. музика, **Осльо** (1083) 20.00 „Директор театру" ком. оп. Моцарта, 22.15 Пісні й ревія, **Давентрі** (1554,4) 15.50 Меч рагбі „Валія — Шотляндія", **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 19.35 „Дітові літа Христа" орат. Баха.

Львівське радіо.

Пятниця, 3. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 12.30 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 12.35 Концерт, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.36 Відчит, 15.50 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Враження з Англії", 17.00 Оркестра, 18.00 Легка музика, 18.50 Лещатарський комунікат, 19.00 Про Шілерових „Розбійників", 19.15 Всячина, 19.30 „Це все вже було" фейл., 19.45, 22.45 Прес. рад. денник, 20.00 Муз. балачка, 20.15 Симф. концерт, 22.40 Спортові вістки, 22.55 Комунікати, 23.00 Ретрансмісії із закордону.

Субота, 4. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.10 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 13.15 Шк. поранок, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Для дітей: „Кінарі", „Останній листок", 16.00 Для хорих, концерт, Сільва рерум, 18.05 Легка музика, Спів, 19.00 „Не щадімо на газети", 19.15 Всячина, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Танк. музика, 21.00 Спортові вістки, 21.10 Легка музика, 22.05 Шопенові твори, 22.40 Фейлетон, 22.55 Комунікати, 23.00 Легкі й танк. твори (мандолівісти), Легка музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Вечорниці Української Захоронки в Тернополі відбудуться 4. лютого ц. р. Оповістка про відкликання вечорниць з 24. числі „Діла" з 3. лютого появилася лише наслідком містифікації надісланої до Адміністрації „Діла".

На Рідну Школу зложили в золотих Вп.: Т-во „Боян" у Снятині 15 замісць квітів на домовину бл. п. Петра Бурачка, б. члена Контр. Комісії; Мосевичева Люба, Торунь 28.50, зібраних у грудні; Т-во „Взаїмна Поміч Українського Учительства — відділ Теребовля 247 зол. в році 1932; робітниці й робітники тканько-килимкарської робітні кооп. „Гуцульщина" в Косові 10 з нагоди імяння п. Михайла Горбового; Михайло Гришина, Хобинце 30 замісць повідомлень про своє вінчання; інж. Фрайнд, Львів 5 як неприйнятий гонорар п. д-ром Стахурським; Миссаки, Пикуличі 5 замісць святочних побажань.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЗНИЩЕНІ ПРЕДМЕТИ з правдивого або із китайського срібла — направляє посріблює старанно і дешево Мандль, Львів, Коперника 14, проти кіна. 1197 7—10

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПОДЯКА.

Складаю щиру подяку Вп. Д-рові Евгенові Дурделлові за вилічення мене з довготревалої шкірної недуги на лиці, що її не усунули мені навіть підчас двохмісячного побуту на клініці.

Львів, дня 2. лютня 1933.

Іван Фостаковський.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ ЛЕГЕНІВ, СЕРЦЯ І ШЛУНКА

Д-р Фелікс Гах

ЛЬВІВ, БАТОРОГО 12, ТЕЛ. 84-45.

Пересвітлює Рентгеном.

K. I. P.

Кооперативна Інжинірських Робіт

повідомляє, що з днем 1. лютого 1933 р. змінила своє дотеперішнє приміщення (Львів, вул. Потоцького 47 тел. 34-72) на нове

ЛЬВІВ, ВУЛ. ЛЬВА САПІГИ 53. Тел. 80-88

Запевнюючи й на дальше про дбайливу та солідну обслугу — просимо ласкаво всіх зацікавлених мати цю нову адресу на увазі.

Вуголь зол. 36'—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед хім, позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66. 1321 (Шукає заступників). 4—10

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає такі свої видавництва:

Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild, Scherls Magazin, Algemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.

Адреса всіх видавництв:

BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41

У листах треба зазначувати:

Ausland-Abteilung. Місця платности в Польщі: Банк для торговлі та промислу, Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.490). Почтове конто в Берліні: **Berlin, N-e 3.111.** 5—?

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3'— зол., з почт. пересилкою 4'— зол.

Ширіть наш часопис!

Жадайте всюди

цикорії = ЛУНА

виріб української кооперативної фабрики

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЕЛ"

ЛЬВІВ - БОГДАНІВКА

вул. Церковна 2. Телефон ч. 42-97.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 26 (13.265). Львів, неділя 5. лютого 1933. Рік LIV.

Poczтowa opłata zapłacono ryczałtem.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло". Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ТУТКИ

Norvitan

СТАНИСЛАВА ВОЛОШИНСЬКОГО

найліпшого ґатунку

До власної хати

ПРИ ВУЛ. 3. МАЯ Ч. 15 У ЛЬВОВІ

від дня 4. лютого ц. р. переносить свій льокаль

Центральний Кооперативний Банк

„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ" У ЛЬВОВІ

Ви забезпечуєте своє майно, дім, худобу й Ваш дорібок. А як стоїть справа з Вашим життям! Чи воно зовсім безвартісне для Вашої жінки й дітей, що Ви ще й досі не обезпечилися в одинокому

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна камениця).

Проблєма „невтралізації" австрійської держави.

(Від нашого кореспондента.)

Відень, 1. лютого 1933.

З немалим шумом принесла світова преса недавно вістку про новий французький плян „девічної невтралізації" Австрії на зразок Швайцарії. Хоч такі наміри не появилися вперше, то всеж таки цим разом політичний світ тим пильніше прислухувався до тої вістки, що і час і обставини може сьогодні на перший погляд здаються придатніші до її здійснення, як колинебудь досі. Збіднїла, розброєна і немічна австрійська республика бореться нині з такою кризою в державному господарстві, що мусить оглядатися за фінансевою поміччю всюди, де її тільки могла б дістати. А ціна за таку поміч чимраз вища. То треба було Італії зробити концесії щодо ввозу овочів, то Швайцарію забезпечити від конкуренції західно-австрійських тканин і т. д., а щодо Франції — піти назустріч її політичним змаганням у центральній Европі. А ті змагання йдуть головно в напрямі унеможливити евентуальне скріплення Німеччини, особливо через злуку з Австрією.

Перехрещення пляну митної унії між Австрією та Німеччиною, боротьба проти всяких спроб „аншлюсу" до Німеччини, але й проти впливу Італії на Австрію, зате підтримка всіх далекойдучих планів федерації наддунайських держав, чи то у формі митної унії між Мадярщиною, Чехословаччиною й Австрією, чи то через перенесення осідку Ліги Націй з Женеви до Відня, чи то навіть через відновлення австрійсько-угорського королівства з якимсь Габсбургом, — все це тільки модуляції французької політики в останніх роках.

Треба сказати, що та французька політика при живій помочі особливо чеського міністра закордонних справ Бенеша та куплених за чеські гроші віденських щоденників „Таг" і „Штунде", а часами також при помочі аручно використовуваного „паневропейського" руху графа Куденове-Калергія не була безуспішна. Усунення ініціятора пляну митної унії з Німеччиною, б. канцлера д-ра Шобера, було тільки першим кроком у тому напрямі. Французький вплив на австрійську політику зміцнився особливо під теперішнім канцлером, д-ром Дольфусом, і то до таких розмірів, що часто праві, на Німеччину зорієнтовані політичні круги апострофують французького посла у Відні Ельозеля, як справжнього володаря в Австрії. А довершила Франція свою акцію тим, що приневолила Австрію підписати льозанську умову, себто довела до того, що вона за ціну позички від Франції зреклася всяких спроб до злуки з Німеччиною в найближчих роках. Тепер хоче Франція йти ще дальше і поставити в Лізі Націй внесок проголосити Австрію „невтральною державою на віки". Це ніби то тому, аби забезпечити Австрію перед евент. інвазією чужих військ на випадок европейської війни через гаранцію Ліги Націй. В дійсности це, як вище згадано, не означалоб нічого іншого, як поставити дальші перепони для „аншлюсу". А чи може це Франції вдатися?

Треба признати, що є багато паралель між „вічно невтральною" Швайцарією та Австрією. І одна і друга держава — це гориста країна, положена в самій середині Европи. І одна і друга республика є важним транзитним простором з півночи на полудне і з заходу на схід. І тут і там перехрещуються важні торговельні та звязкові шляхи величезного значіння. І Швайцарія й Австрія є в суті річи країнами, що з господарського боку самі собі не вистарчають. Неможливість більшого розвитку рільництва задля переважно гористого характеру країни не находить противаги навіть в розмірно високому степені їх зіндустріялізування. Важним господарським фактом в Австрії, як і в Швайцарії, мусить отже бути використання природної краси — притягнення по змозі великого числа чужих туристів та політиків до країни.

Нема ніякого сумніву, що така „невтралізація" лежалаб дійсно в інтересі розвитку й забезпеки по змозі численного міжнароднього туристичного руху до Австрії, коли б тут не бракувало всяких історичних та національно-психольогічних умовин для тої „невтралізації". Не треба забувати, що Швайцарія вже в 13-му столітті політично відлучилася від Німеччини, а зчасом і мовно — через уживання швайцарського діялекту, а не німецької літературної мови в щоденному житті — відчужилась від німецького культурного й політичного впливу. Приступлення французьких, італійських та латинських кантонів до гельветського союзу причинилося ще більше до, так сказатиб, „міжнароднього" характеру Швайцарії. Зате простори нинішньої Австрії, у складі котрої малочисленні, словінські й чеські меншости не грають майже ніякої ролі, не тільки віддавна і безперестанно належали до круга німецької культури, але й політично довгі століття були разом з іншими німецькими державами у складі Римського Цісарства Німецької Нації. Хоч безперечно є в Австрії до деякої міри якась антипатія до „прусака" з його не всім приємними прикметами, то всеж таки ухвала першого „німецько-австрійського" парляменту р. 1918 р. виявила ясно і недвозначно політичне „Вірую" австрійців. „Німецька Австрія є частиною німецької республики" — так звучало це „Вірую" дослівно, а крім того і пробні голосування — заборонені чи пак уневажнені під впливом антанти — в Тиролі та Зальцбургу в 1920 році дали були майже 100-процентову більшість за „аншлюсом".

Нині, 14 літ пізніше, ці зрозумілі і зовсім природні змагання не стратили майже нічого на силі. Загальне переконання в Австрії те, що злука з Німеччиною прийде скорше чи пізніше, і то навіть тоді, якби якийсь австр. уряд і дав свою згоду на проєкт невтралізації. Якби під натиском всемогучої нині Франції і прийшло до формального здійснення тої невтралізації, то вона булаб у даному випадку таким самим куснем паперу, яким були і будуть майже всі дотеперішні „святі" умови й договори.

Віденець.

Адольф Гітлєр.

(Кореспонденція з Німеччини.)

Берлін, 31. січня 1933.

Після серпневих днів 1914 р., коли Німеччина з ентузіязмом прийняла вістку про війну, Берлін не бачив такого здвигу народу і такої маніфестації, як учора. І чужинець-глядач мусить признати, що це був спонтанічний вияв захоплення перемогою гітлеризму.

Щойно по обіді рознеслася вістка про призначення Гітлєра, а вже за кілька годин змобілізовано два десятки тисяч націонал-соціялістів і пять тисяч штальгельмівців. Усі вони разом (який ніби „парадокс", коли пригадати події минулого року!) стрункими лавами всуміш з десяткам тисяч народу при світлі смолоскипів і під звуки орхестр маширували через браму німецького тріюмфу, „Брандербурґер Тор", перед Гінденбургом і Гітлєром. Хмари людей вкрили не тільки вулиці і площі, але також дерева, памятники, дахи домів та авт. Понад три години старозавітній фельдмаршал витав з вікна свого помешкання розентузіязмованих маніфестантів.

Національна Німеччина забула від радости всі суперечности і всі недавні прикрощі. Тому люди масово поспішали засвідчити президентові свою вдячність за його рішення.

Що ж такого сталося? Хіба це першина, що в Німеччині один уряд уступив, а другий призначений на його місце? Хіба не було за республиканських часів „національних урядів"? Хіба покійний Куно і спритно-активний Папен не приходили на місце червоних чи рожевих канцлерів? Чому тоді маси не йшли на вулицю зі смолоскипами і музикою?

Сталося небувале досі в німецькій історії: людина із самих народніх мас, колись звичайний робітник („малярський челядник", — писав перед кількома днями на сторінках „Діла" д-р Баран) і тільки фрайтер став на чолі німецького уряду...

І ще більш небувалим для Німеччини є те, що нового голову уряду не покликали партії, групи чи кліки. Він сам здобув райхсканцлерлерство! Своєю небувалою відданістю ідеї і своєю вечуваною енергією та працездатністю поборов протягом 14 років найбільші труднощі, пірвав за собою маси і нарешті прийшов до влади.

Для противників і ворогів націонал-соціялізму був він — особливо в останніх 2-3 роках — лише „ватажком-барабанщиком" або навіть „божевільним". Його не допускали до влади, відмовляючи йому державно-політичної здібности.

JECOROL маґ. А. Буковського

містить у собі засоби вітамінові

лікує

КРИВИЦЮ
ПОБІЛЬШЕННЯ ЖЕЛЕЗ
і ЗАГАЛЬНЕ ВИСНАЖЕННЯ.

Вистерігайтеся безвартісних підрібок і фальсифікатів.

Його ганьбили і ліві, і праві, і середні. А він уже вчора показав світові, що в ньому крім фанатика-провідника руху Німеччина мав і державного мужа. Бож виключно ради державних інтересів пішов він на великі жертви:сів рядом зі своїми вчорашніми противниками Гугенберґом і Папеном...

Тепер настає час найбільшого іспиту для Гітлера. Зовнішньо-німецькі події неймовірно нагадують італійські з 1922 р. І тоді повстав мішаний уряд на чолі з провідником одної партії. Протягом 4—5 років той провідник своєю працею підніс себе понад усіх і став необмеженим володарем у своїй країні. Майбутнє покаже, чи новий райхсканцлер також з такої самої породи.

Але вже тепер кожний об'єктивний спостерігач німецької дійсности мусить признати, що Гітлер віддасть владу тільки тому, хто матиме силу перейти через трупа останнього бурнатного штурмовика... Не треба бути пророком: *Гітлер буде канцлером аж до смерти Гінденбурґа!* Міністри будуть уступати і приходити, а він залишатиметься. Тільки вибори слідуючого президента Німеччини змусять Гітлера передати канцлерство комусь з його мужів довіря.

*

20. квітня 1889 р. в родині австрійського митного урядовця на німецько-баварському кордоні у м. Браунав родився Адольф Гітлер. У школі він уже виявляв себе „ватажком". Після того виявляв він нахил до архітектури і малярства. Від кінця 1912 р. жив у Мінхені. Там застала його світова війна. Під враженням великого патріотичного віча 2. серпня 1914 р. зголосився він добровільно до баварської армії. Звичайним жовніром був у найбільших боях. Перший раз вийшов з рядів у 1916 р. після легкого поранення відламком ґранати. А в жовтні 1918 р. стратив зір у ґазовій атаці під Іпер. Сліпий він був, коли вибухла листопадова революція...

На початку 1919 р. прилучився як „семий", до ініціяторів націонал-соціялізму. Від того часу без перерви стояв на чолі руху. Також і після спроби перевороту в Мінхені в 1923 р., засуджений на кілька років твердині, не покинув своєї ідеї. У споминах-сповіді „Моя боротьба" („Майн Кампф") він дав ідеольоґічні підстави націонал-соціялізму. Крок за кроком здобував маси і Німеччину. Після виборчого тріюмфу в 1930 р. домагався влади. Рівно рік тому мав стати на чолі уряду. Одначе проти нього зєдналися всі. Зєдналися, бо ніхто так не оцінює здібностей та енергії, як власне його противники і вороги...

Щойно 30. січня 1933 року його домагання сповнилися.

П. Кален.

НАЦІОНАЛ СОЦІЯЛІСТИ І УКРАЇНЦІ.

Наше громадянство знає про відношення гітлерівців (націонал-соціялістів) до українських справ. Про це появилося було свого часу (в грудні 1931 р.) інтервю з референтом закорд. справ у штабі нац'онал. соціялістів на сторінках львівського щоденника „Час". Ми зарепродукували були це інтервю на сторінках „Діла". Кореспондентові „Часу" тоді заявили були в штабі гітлерівців, що першою людиною, яка інформувала соціял-націоналістів про українські справи був п. Полтавець-Остряниця. Про п. Полтавця-Остряницю наше громадянство знає ще з часів гетьманства на Україні, коли то полковник того імени був адютантом гетьмана П. Скоропадського. На еміґрації, як відомо, він покинув гетьмана Скоропадського і вів акцію на власну руку, працюючи цілих десять літ серед німецьких націонал-соціялістів.

Проти продовження урядування зверхностей і рад громадських у Східній Галичині.

З промови пос. д-ра Ст. Біляка на соймовій адміністраційній комісії.

Дня 30. січня ц. р. розглядала соймова адміністраційна комісія урядовий законопроект *про* продовження урядування самоуправних орґанів на просторі воєвідств: краківського, львівського, станиславівського та тернопільського. По думці цього законопроекту, який референував пос. Санойца (з клюбу ББ) теперішній період урядування громадських і міських рад, як також громадських зверхностей та магістратів на просторі воєвідства краківського, львівського, станиславівського та тернопільського продовжується до часу уконституования в сільських і міських громадах самоуправних орґанів, утворених на основі нового самоуправного закону, що його в недалекому часі має ухвалити сойм. Цей законопроект предложив уряд тому, що не хоче допустити до переведення нових виборів до рад і зверхностей громадських там, де в найближчому часі кінчиться їхня шестиліття каденція.

Проти цього законопроекту виступили представники соймової опозиції. Іменем Українського Соймового Клюбу виступив проти цього законопроекту **пос. д-р Ст. Біляк**, подаючи такі мотиви:

Хоч законопроект про зміну устрою самоврядування напевно ще у цій соймовій сесії ухвалять, бо цього бажає собі проурядова більшість сойму, то нове самоврядування не буде скоро введене в життя, а передовсім по сільських громадах Східної Галичини не дасться його скорше перевести, як за яких три роки. Полишення на так довгий час теперішніх зверхностей і рад громадських у тому самому особовому складі, стане причиною економічної руїни цілого ряду наших сіл. А це з тої причини, бо в більшости громад вибрані дуже часто під постороннім впливом громадської зверхности виявили себе нездібними та невідповідними, а в наслідок предложеного законопроекту стане неможливою їхня зміна. Українському населенню особливо по селах залежить на тім, щоби в часі, коли має наступити велика зміна устрою самоврядування на наших землях, засідали в радах громадських, які будуть мати деякий вплив на цю зміну, люди віддані добру громади. Без переведення нових виборів до громадських рад, з яких кінчиться шестиліття каденція, не дасться це подумати.

При тій нагоді звернув промовець увагу, що на території Східної Галичини фактично не істнує повітова самоуправа. Т. зв. повітові ради є лише прибічними радами старостів, які повітовим добром господарять так, що більшість повітів стоїть перед матеріяльною руїною. У тих іменованих прибічних радах засідають переважно люди, які є приємні старостам під політичним оглядом, та яким байдуже піднесення та добробут повіту. Також під оглядом національного особового складу не відповідають ті повітові ради процентовому відношенню українського населення.

У тому місці один з послів ББ крикнув: „А — при те вам ходить?, — на що пос. д-р Біляк відповів: „Так також про те, бо хочемо мати вплив на самоврядування на наших землях та брати в ньому участь. Це наше право і ми його не зречемося. Предложений законопроект позбавляє також можности переведення виборів до повітових рад, бо санкціонує теперішній безправний стан повітових рад, а через те Український Соймовий Клюб заявляється проти предложеного законопроекту.

В голосуванні перейшов законопроект більшістю голосів клюбу ББ проти голосів усіх опозиційних клюбів.

ЗНАК ЧАСУ!

Всі купуємо мило до прання і тоалетове та всілякі господарські предмети лише у фабричній складниці мила і свічок

„В А Ш Е О Ч К О"
Л Ь В І В, Галицька 1, ріг Ринку.
Нова знижка цін. 1294

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 5. ЛЮТОГО 1933.

ҐАЛАКТІОН ЧІПКА.

Ловецьке Ельдорадо.

— Гальо!

— То ти Славку?

— Я.

— Сервус. Що там такого?

— Слухай. Їдь з нами на полювання.

— А варта?

— Одно з найкращих, які є в Галичині. Три терени.

— Є ліс?

— Майже все.

— Ти вже там був?

— Ні, але Іван запевнив, що не буде часу стрільби набити.

— Дики є?

— Переходячі.

— Лиси?

— Постійно.

— А як з їздою. Від залізниці далеко?

— Два кільометри.

— Добре. Коли відїзд?

Розпитавши ще про це та про те, ми розійшлись від телефону зі словами „до побачення".

Два повні вечорі робив я набої всілякої масти і калібру. Дики — переходячі, лиси — постійно, заяці — не буде часу стрільби набити!...

А на випадок, якби ці три роди звірини зникли — приходять на зміну тетерваки і то „більше як ворон, як воробців, як мух"... Одним словом „мисливське Ельдорадо" — як скромно зазначував знавець тих сторін — Іван.

Вечірній поїзд потаскав нас у сторону цього Ельдорада. Серед усякої балачки, впало час до часу і слово про завтрішні лови.

Іван давав вияснення...

— Одно село, панове, ми здається втратили...

— Чомуж ти не кажеш?

— А ось кажу. Але й ті два вистануть нам аж по доти — і поїхав рукою попід горло.

— А скільки там ліса? — запитав я несміливо.

— Якби разом зібрати, то буде до двіста моргів.

— Що значить разом?!

— Бо це гайки, корчі і тим подібне.

— А решта?

— Поле, сіножаті...

Я глянув на Славка, але він вдав, що не чує і не бачить.

Так само не моргнув навіть оком, коли ми на стації запитали візників, як довго будемо їхати.

— Найдалі за півтора години ми на місці — говорив один.

— А за дві, то вже „надісие" — додав другий.

Цей останній мав слушність. За дві години ми вкотилися в село, коли загалом по такій груді можна „вкотитися".

— Біда би то взяла, з тими вічними перенесеннями — сказав я потім до Славка.

— З якими?

— Тепер, бачу, переносять не тільки наших урядників та учителів, але й села. Колись село було від стації на два кільометри, а тепер на п'ятнадцять.

Славко засміявся.

— Тебе інакше не витягнеш. Але... брате! Що значить пятнацять кільометрів супротив добрих ловів!...

Свята правда. Тетерваків — як мух, заяці — стрільби не набєш, лиси — постійно, дики — переходячі.

Що значить пятнацять кільометрів!...

А як ми вже злізали з воза, то Славко з утіхою в голосі виявив ще одну атракцію.

— Приятелю! Пригадаєм собі нині воєнні часи. Маленька кватира, тепло, біло, попід стелю образи, на скрині настільник, — ліжко з пірамідою подушок... Памятаєш нераз!...

Я направду радів.

Міщух любить час-до-часу знайтися в зовсім інакшім окруженні. Біла хатка, настільник, образи попід стелю.

Зайшли ми в хату.

Хата не дуже біла, але колись напевно була білена. Образів попід стелю нема, але є ліжко, хоч без подушок. В печі попіл — видно колись у ній палили.

В хаті холодно, але затишно. Тільки крізь одну збиту шибку забігає пустунчик-вітер, танцює хвилю по земляній долівці і вискакує нещільними дверми на двір.

Але ми не на чужині. Хвилина розмови з привітним господарем і вже за невеликі гроші мандрує в хату в'язка ріпа.

Щоби відчувати радість вогню треба передтим добре намерзнутись. Ми мали всі дані відчувати цю радість. Дим час-до-часу бунтувався, ставав дуба і завертав на хату, але нема злого, щоби на добре не вийшло — з ним разом ішло на хату і тепло.

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чеколяди

поручає: у великім виборі безконкуренційні роди сметанкової, молочної десертової чеколяди, як також різносортні карамельки і цукри. Не шумною рекламою, дарунками у вид! дьосів шастя, бонами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, приготованими з гарантованих чистих сировців хочемо здобувати признання якнайширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.

Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

Підсумки шкільного плєбісциту в 1932 р.

Подавати підсумки всякої збірної акції необхідне для контролі, як наші повітові чи місцеві чинники виконують свій національний чи громадянський обовязок, а з другої сторони для підчислення своїх сил. Такі підсумки зорганізованої акції подають кожного року наші культурно-освітні товариства, наші економічні інституції, кооперативи і т. п.

Одначе є загально-всенародні акції, які своєю стихією захоплюють і мусять захоплювати цілі маси. Такими є наприклад кожночасні вибори до законодатних установ, переписи людности, шкільні плебісцити і т. п. Після кожночасного такого руху подавали ми підсумки по повітам і місцевостям, бож це найкращий показчик, як як український загал реагує на сучасні тяжкі відносини.

Якщо йде про масовість, то плебісцитова акція у 1932 р. двічі перевищила акцію з 1925 р. Це наглядний доказ, що рідношкільна ідея поширилася й закріпилася серед українських мас — головно завдяки праці „Рідної Школи".

Тут передаємо плебісцитові підсумки з Бережанщини, а дальше подаватимемо такі матеріяли і з інших повітів.

БЕРЕЖАНЩИНА.

1) Баранівка	деклярацій	28	за дітей	48
2) Бережани	„	61	„	101
3) Бишки	„	48	„	65
4) Біще	„	45	„	57
5) Будилів	„	46	„	70
6) Вербів	„	136	„	189
7) Гнилевичі	„	45	„	56
8) Городище	„	80	„	134
9) Дівиці	„	19	„	29
10) Діброва	„	88	„	129
11) Дрищів	„	66	„	97
12) Жунів	„	63	„	85
13) Золочівка	„	85	„	112
14) Кальне	„	63	„	85
15) Капличці	„	46	„	68
16) Комарівка	„	35	„	53
17) Козівка	„	61	„	98
18) Козова	„	83	„	127
19) Котів	„	60	„	80
20) Куропатники	„	34	„	66
21) Лісники	„	86	„	122
22) Медова	„	37	„	52
23) Мечищів	„	114	„	163
24) Нараїв місто	„	48	„	96
25) Нараїв село	„	68	„	125
26) Олесин	„	41	„	53
27) Плавуча Велика	„	130	„	218
28) Пліхів	„	31	„	46
29) Поручин	деклярацій	105	за дітей	140
30)Посухів	„	71	„	120
31) Потік	„	71	„	105
32) Поточани	„	46	„	70
33) Рай	„	40	„	60
34) Репшин	„	61	„	102
35) Рибники	„	72	„	99
36) Рогачин село	„	41	„	66
37) Слобідка	„	50	„	77
38) Слобода Золока	„	174	„	283
39) Стрипинці	„	56	„	80
40) Таурів	„	48	„	77
41) Теофілівка	„	30	„	51
42) Урмань	„	94	„	153
43) Хоробрів	„	40	„	60
44) Хоростець	„	85	„	141
45) Ценів	„	99	„	159
46) Цецори	„	23	„	42
47) Шибалин	„	95	„	144
48) Шумлянн	„	40	„	53
48 громад	деклярацій	3081	за дітей	4724

Всіх громад у бережанському повіті, що мають школи, є 74 В цьому українських державних шкіл 11 Нема школи у Краснопущі, бо мало дітей. Перевели ще плебісцит громади Плавуча Мала і Глинна, але їх не подано у списку, бо внесли декларацію почтою. Не перевели плебісциту Криве і Вимислівка. Громади, в яких нема законної підставн до переведення плебісциту: Підвисоке, Демня, Рогачин, Нагрибе, Гутиско, Юзефівка, Геленків (7). Не внесли деклярацій з невідомих причин, мабуть унаслідок куратерського розпорядку, Вулька, Підхінець і Літятин.

НЕЙДЕШЕВШИЙ І НАЙВИБАГЛИВІШИЙ ЛЬОКАЛЬ у Львові

Palais de Danse — Брістоль

Вечері à la carte по дуже низьких цінах.
Ціни напитків по 2 зол.
Five-o clocki-н в неділі і свята
від 5—9-ої по 2 зол.

ПОЧАВСЯ ПЛЄБІСЦИТ ЗА ПОЛЬСЬКИМИ ШКОЛАМИ.

Вже підсувають українським батькам до підпису деклярації за польською мовою навчання. На деяких друках навіть нема зазначено того. Для збаламучення такі деклярації бувають друковані також по українськи і своїм зверхнім виглядом нагадують деклярації за українськими школами. **Тому освідомляйте батьків, щоби не дали збаламутитися і не підписували ніяких деклярацій, бо плебісцит за українськими школами минув уже 31. грудня 1932 р.** Також батьки повинні наказати своїм дітям, щоби в школі не підписували їх на ніяких шкільних деклярацій, якщо жадали-б того учителі чи учительки.

СЛУЖБА БОЖА
укладу Й. КИШАКЕВИЧА
на мішаний хор,
поручена Преосв. Митроп. Ординаріятом до вжитку церковних хорів продається по зол. 7.50 в Книгарні Шевченка, Львів, Ринок 10.

Бунт у голяндській фльоті

На кораблях голяндської военної фльоти в порті Сурабая (голяндські Індії) прийшло до бунту моряків. Залога трьох кружляків дістала приказ готовитися до виїзду. Під проводом европейських підофіцирів збунтувалися моряки тубильці. Офіцири під загрозою револьверів успокоїли залогу при допомозі відділів сухопутного війська. Кількадесятьох провідників арештовано. Причиною бунту була редукція платні.

По широкому світі.

— У Берліні неадужає на грипу 5.000 осіб.

— Польський посол у Москві, Лукасевич обняв урядування.

— У більших містах Англії вмерло минулого тижня на грипу 1.934 осіб.

— Державний дефіцит Злучених Держав за перших 7 місяців досягнув 1.272 міліонів долярів.

Що діється в Німеччині.

ЗМІНА ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ.

Дня 2. ц. м. вечором появився розпорядок президента Гінденбурга, що эміняє дотеперішню виборчу ординацію до райхстагу. Найважнішою зміною є припис, що до зголошення лист кандидатів потрібно найменше 60.000 підписів. Досі вистарчало 500 підписів. Підвищено теж виборчий дільник так, що один посол припадає на 100.000 голосів, коли досі один мандат припадав на кожних 60.000 голосів. До голосування допущені навіть німці, що живуть за границею, оскільки в часі виборів находяться в Німеччині. Те саме торкається дипльоматичного корпусу і корабельних залог. Наслідком того змаліють виборчі шанси малих політичних угрупувань та національних меншин.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ВИБОРІВ.

БЕРЛІН, 3. II. ПАТ. Міністр внутрішніх справ республики приказав телєграфічно всім краєвим урядам приготовлятись негайно до виборів. Зголошення окружних лист кінчиться з днем 16. ц. м., державних 19. ц. м. Листи мають бути зголошені до контролі в часі від 19. до 26. ц. м.

ЗЛЕГКОВАЖЕНІ ГІТЛЄРОМ.

БЕРЛІН, 3. II. ПАТ. Голова центрової партії пралат Каас звернувся до президента Гінденбурга з протестом проти твердження, висловленого в декреті, яким розвязано райхстаг, що створити парляментарну працездатну більшість не можливо. Каас заявив притому, що навязані переговори уряд перервав нагло без річевої причини та без вияснення ситуації. До свого письма Каас додав текст листування, яке він вів з Гітлєром.

З подібним протестом виступив теж голова баварської людової партії Шефер, стверджуючи в письмі до през. Гінденбурга, що не зважаючи на готовість тієї партії до співпраці, зовсім не втягнули його до переговорів.

РЕПРЕСІЇ ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

Пруський уряд заборонив всякі походи й демонстрації комуністичної партії на території цілого краю. Рівночасно комуністичні збори у замкнених домівках піддано поліційному нагляду. Наглядатимуть теж комуністичні спортові організації, особливо стрілецькі. Централю комуністичної партії в Берліні (дім Ліб кнехта при пл. Більова) обсадила поліція й перевела строгу ревізію. Комуністичну пресу піддано строгій цензурі. Наслідком цього багато газет сконфісковано.

БЕРЛІН, 3. II. ПАТ. Бравншвайгський уряд заборонив походи комуністичної партії й кольпортажу летючок. Подібні розпорядки видав уряд провінції Меклєнбург-Шверін.

ЗАКЛИК ГІТЛЄРА.

БЕРЛІН, 3. II. ПАТ. „Дер Ангріф" оголосив приказ Гітлера до штурмових відділів, в якому Гітлер відкликуючись до своїх товаришів в імя спільної боротьби, закликає їх протиставитись комуністичним „організаціям убивників", що працюють проти відродження німецького народу. Нехай ніхто не тратить панування над нервами. Не дайте провокаторам звести себе зі шляху розуму. Близька година, коли терор буде зломаний.

НА НОЖІ Й РЕВОЛЬВЕРИ.

В цілій Німеччині шаліли в четвер дальше заворушення. В Берліні напали на вулиці тяжко раненого офіцира поліції, якого в стані несвідомости привезли до шпиталю. В західній дільниці Берліна билися комуністи зі штурмовиками, причому одного комуніста заколото на смерть. В робітничій дільниці порізали 7 осіб. Під Берліном була стрілянина між комуністами і гітлєрівцями, причому кілька осіб ранили. У Ванне теж стріляли до себе. Заатакована поліція дала сальву, наслідком чого 5 комуністів потерпіли рани.

Здефектовану шибку ми направили папером з ковбаси, а ковбасою гумор.

— А тепер спати! — сказав Славко. — Газдо, будь ласка, дайте нам соломи. Ми собі настелимо і буде все в порядку.

О, ноче на селі! Скільки в тобі чару, краси, одним словом — поезії. Тиша твоїх вулиць, ясність твого неба, свіжість твого повітря очарують душу найбільш заскорузлого міщуха. Відізветься в нім кров пращурів (друге, щонайвище третє покоління!), які свій вік прожили серед сільської природи.

Я щойно в першім поколінні міщух і тому відчути красу сільської ночі мені не тяжко. А ще такої, як ось та, яку довелось отсе пережити.

Поклались ми на розстеленім околоті, взявши під голову наплечники замісць подушок. Накритись було чим, бо ніхто не їде в зимі без кожуха на провінцію та ще на лови.

Почалась „ніч на селі".

Наш господар був шевцем, а другої днини якийсь його клієнт певно мав термін, а не мав другої пари чобіт. Господар стукав молотком час-до-часу кидав з пересердя чоботом. Через вікни залітав галас до нас і... колисав мисливців до сну.

Вкінці стукіт стих — знак, що чоботи були готові.

На жаль оспівана, традиційна тиша рідного села не могла запанувати, бо пес нашого господаря уроїв собі злодіїв за хатою. Бігав попід вікна як скажений і робив такий гармідер, що аж шибки бреніли.

(Докінчення буде.)

—o—

В Кенігсберзі комуністи, не зважаючи на заборону, зробили голодовий марш. Прийшло до гострої сутички з поліцією та гітлерівцями. Капітана поліції й одного штурмовика комуністи порізали ножами. Вся поліція завлярмована й стоїть у поготівлі.

БЕРЛІН, 3. II. ПАТ. Вчорашнього дня були дальші вуличні заворушення й бійки між гітлерівцями та комуністами. В Карльсруге вбили одного комуніста й ранили кількадесять осіб. У Віттен (Рурщина) занотовано 11 ранених, в Гамбурзі 4. З Кельну й Любеки надходять вістки про жертви кривавих сутичок. В Альтоні вбили одну особу й 7 ранили. В Дуісбурзі ранили смертельно одну жінку, що приглядалася демонстрації з вікна свого мешкання.

ПІСЛЯ КРІВАВОЇ ПОДІЇ В ЛЮБЕЦІ.

БЕРЛІН, 3. II. ПАТ. Соціял-демократичного посла Лебера, якого гітлерівці побили недавно в Любеці, арештовано з наказу прокуратора. Як відомо, в часі тієї події одного напасника вбили. На знак протесту робітничі організації оголосили в Любеці 24-годинний генеральний страйк.

ДЕМОНСТРАЦІЇ БЕЗРОБІТНИХ.

ЛЯЙПЦІҐ, 3. II. ПАТ. В Каменці прийшло до бурливих демонстрацій безробітних, звернених проти уряду. В часі походу вивязалися на вулицях криваві бійки.

В Ляйпціґу комуністи накликують до генерального страйку.

ЖИДИ ВТІКАЮТЬ З НІМЕЧЧИНИ.

Берлінська преса повідомляє, що в урядах закордонних пашпортів повно жидів, які масово покидають Німеччину. На питання, чи нова влада причинилася до масової втечі жидів з деяких дільниць Берліна, міністр внутр. справ д-р Фрік відповів, що ніяких протижидівських розпорядків не видавав, але як жиди хотять забратися з Німеччини, то щаслива їм дорога.

ГОЛОС БІЛЬШОВИЦЬКОЇ ПРЕСИ.

МОСКВА, 3. II. ПАТ. Радянська преса зареагувала дуже гостро на події в Ніжеччині. Обняття влади Гітлером це алярмовий сигнал для пролетаріяту всього світа. Обговорюючи широко закулісові посування й інтриги, серед яких повстав новий уряд, преса стверджує, що вплини Гітлера та його однодумців буде паралізувати Гугенберг. Більшовики заповідають швидкий упадок Гітлера з огляду на зріст революційних сил.

З життя наших установ.

Загальні Збори Т-ва „Зоря" у Львові.

Звичайні Загальні Збори Т-ва українських ремісників, промисловців і торговців „Зоря" у Львові відбулися 29. січня ц. р. при значнім числі і зацікавленні членів. Зі звіту за минулий рік довідуємося, що Т-во мало дійсних членів (самостійних ремісників і челядників) 146, а ремісничої молоді 230. При Товаристві працювали 4 секції, а саме: організаційна, опіки над ремісничою молодю, освітньо-забавова і музична. Бібліотека має понад 700 томів, члени користали протягом року з 593 книжок. Наукових викладів було 8 для старших членів, а молодь мала виклади кожної неділі в зимових місяцях; літом відбувала молодь що неділі спільні прогульки і займалася спортом, училася співу й музики, до чого Т-во утримує орхестру, а також користала з безплатних підвечірків. Минулими роками збиралася молодь тільки в неділю, в цім році Виділ відступив салю на щоденні сходини для неї, аби її більше звязати з товариським життям. В цім році здобув Виділ другу салю для старших членів, яку зремонтував коштом 3.397 зол. Т-во брало участь зі своїм прапором і музикою у кількох прилюдних виступах.

Аби навязати тісніші звязки з філіями, провірено їх діяльність через відпоручників у 9 містах, основано 6 нових філій при участи відпоручників Головного Виділу і підготовано організаційну працю чи то внесено статути в 6 дальших містах, де в короткім часі повстануть нові філії „Зорі".

Між недужих членів розділено статутових запомог у квоті 625 зол., а безробітні дістали допомогу на квоту 412 зол.

Беручи загально, розвій Т-ва був зовсім нормальний, а навіть, як у секціях організаційній та опіки над ремісничою молодю, були більші успіхи, як у попередніх роках. Це було можливе тільки завдяки щасливому доборові провідників Т-ва та жертвенній і безкорисній їх праці. Не зважаючи на дуже несприятливе загальне положення, а спеціяльно в ремісничій верстві, з якої рекрутується загал членів „Зорі", серед яких є понад 50 проц. без праці, можна було не тільки вдержати нормальний розвій, але й поширити діяльність Т-ва.

Загальні Збори приняли предложені звіти до відома, висказуючи повне довіря і подяку Управі. В ході дискусії намічено деякі пляни на будуче, а з огляду на тяжке положення членів зниженo членську вкладку без обниження запомог.

До нової Управи Т-ва „Зоря" вибрані: Сидорак Юрій — голова, Кліщ Михайло — заст. голови, Хомик Дмитро — секретар, Берик Олекса — касієр; члени Виділу: Белегай Володимир, Абрагамовський Роман, Кушик Олекса, Цьорох Володимир, Фединський Йосиф, Легінь Микола; Фединський Стефан. Заступники виділових: Партикевич Роман, Абрагамовський Богдан. Хамчук Степан. Провірна комісія: Стефанівський Михайло, Галушка Микола, Глушевський Юліян.

Міністр Бек про меншинні скарги.

Польський міністр закордонних справ Бек виголосив, як повідомляє агенція „Іскра" із Женеви, таку заяву у справі скарги національних меншин перед Радою Союзу Народів:

„Хочу сказати ясно та виразно, що думає польський уряд про деякі тенденції, що проявляються у т. зв. меншинній акції. Кілька минулих років принесло нам досить доказів, щоби ствердити, що трактати про охорону національних меншин надуживаються до політичних цілей з метою створити особливші привілеї для деяких груп громадян коштом інших, або паралізувати нормальну державну працю в господарській та адміністраційній ділянці. Чи буде це виконання законів, що торкаються однаково всіх громадян держави, чи видання рішень органами скарбової, адміністраційної а навіть ветеринарійної влади, бо й це бачили ми в Женеві, все найдеться притока до скарги або петиції, що має на меті робити привілеї для тих, що скаржаться, та кувати політичний капітал для їхніх опікунів. Так було досі, але не хочемо, щоби так було дальше, й тому заповідаємо, що польський уряд буде протиставитися таким акціям".

Безуспішність розбройної конференції.

ЖЕНЕВА. 3. II. ПАТ. Після довшої перерви головна комісія розбройної конференції розпочала сьогодні знову наради. В дискусії над французьким пляном організації миру німецький делегат Надольні зазначив, що хоче поставитися позитивно до французького пляну, однак з далекосяглими застереженнями. У військово-технічній ділянці Надольні піддав критиці пропозиції щодо военного матеріялу. Кваліятивне розброєння вимагає знищення забороненого військового матеріялу. Щодо організації миру Надольні противиться, щоби справу розброєння лучити з гарантіями безпеки та щоб цивільне летунство зінтернаціоналізувати.

Цілорічні дебати розбройної конференції не дали досі нічого позитивного крім деякого зближення поглядів. Зате в політичній ділянці викликали розходження, які щораз більше поглиблюються.

В память Бернштерне Бернсона.

Святочна академія на пошану Бернштерне Бернсона у Празі.

30. січня відбулися у Празі святочні сходини, влаштовані Союзом Українських Журналістів і Письменників на чужині в память Бернштерне Бернсона. Після вступного слова голови Союзу *С. Сіроволка* доп. *О. Бочковський* прочитав реферат на тему *„Бернсон — оборонець поневолених і покривджених"*. Збори ухвалили переслати вдові пок. Бернсона лист такого змісту:

„Союз Українських Журналістів і Письменників на чужині влаштував у Празі дня 30. січня 1933. святочні сходини з нагоди нещодавно минулих сотих роковин з дня уродження Бернштерне Бернсона, великого норвеського національного поета, борця за самостійність рідного краю, оборонця всіх поневолених і покривджених, героїда нового вивільненого людства.

Минає саме 30 років, як уперше залунав перед форумом усього культурного світу могутній його протест на захист 40-мільйонового українського народу.

Від того часу сталося багато подій історичного значіння. Пройшла через світ кривава світова війна. Впали старі деспотичні держави. На їх руїнах повстали нові держави вивільнених народів. Але український нарід не має своєї держави. Одначе нема Б. Бернсона. Нема цього живого сумління Европи. Нема кому встати на захист українського народу.

Згадуючи память великого норвеського поета, шлемо Вам Високоповажана Пані, що народовж більш ніж 50 років ділили з ним радощі та сум його невтомної боротьби за справедливість і людяність, висліз нашої глибокої пошани".

НОВИНКИ

— **Приймаю як давніше в моїм Заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1 і 3—6. Н а с с.** 4-4

— **Адвокат мр. Роман Громницький** відчинив канцелярію в Калуші, Ринок, дім п. Із. Мандельбавма. 1322 1—1

— **Бувший суддя Клим Карачевський,** відчинив адвокатську канцелярію в Городку Ягайлон. при вулиці Судовій, в домі о. Володимира Стеблецького.

— **Наш повістевий додаток.** Понеділкове число „Діла", що буде першим 7-им у цьому тижні принесе 8 сторінок повістевого додатку. Буде це переклад англійської повісти Емілії Бронте „Буреверхи", що належить до архитворів всесвітньої літератури. Повість буде попереджена коротенькою пердмовою з кількома головними даними про письменницю. Хоча ця повість має за собою майже сто літ, вона не втратила ні трохи на своїй вазі і саме останніми роками література про авторку сильно зросла. Появились про неї окремі життєписи англійською, французькою та німецькою мовою і студії першорядних критиків.

— **Концерти у Львові.** 7-го ц. м. під фірмою концертового бюра Тірка у салі Польського Музичного Товариства (кіно „Апольо") відбудеться ораторійно-синагогальний концерт героїського тенора І. Альтера з Ганноверу, львовянина з походження. 10-го ц. м. виступить піяніст Едвард Штаерман, 13-го і 14-го Ганка Ордонівна зі своїми піснеками.

— **Наша співачка у радіо в Кошицях.** Дня 7-го ц. м. в 19.20 год. співатиме у радіо в Кошицях наша землячка п. Анда Остапчук з Ужгороду кілька оперових арій, усі в оригіналі: Льогенґрін по німецьки, Тоску по італійськи, Запорожця за Дунаєм по українськи, Русалку по чеськи і Гальку по польськи.

— **Про „сказ".** Заходом Українського Гігієнічного Товариства відбудеться в неділю 4. лютого ц. р. в год. 6 веч. у читальні „Просвіти" на Личакові, вул. Крупярська ч. 15. виклад „Про сказ", що його виголосить д-р Юліян Кордюк.

НА ВИПАДОК ПРОСТУДИ, пежиту, запалення горла, при нервових болях і ломоті костей, треба дбати про щоденне регулярне випорожнення і тому треба вживати по шклянки природної гіркої води **„Franciszka-Józefa".** Поручають її лікарі.

— **Виклади для студентської молоді.** Подаємо до загального відома, що заходом екон. семінаря при Т-ві „Торговельник" відбудеться в Акад. Домі цикль викладів з народнього господарства та економічної політики України. Інавгураційний виклад д-ра Витиновича на тему. Істор. розвій українського нар. господарства відбудеться вже в неділю 5. І. 1933 в год. 10.30 в харчівні Акад. Дому.

— **На українському університеті в Празі** (Прага, II. Штепанська вул. 49) від 15. до 28. лютого ц. р. відбудуться на обох факультетах (фільософічний і правничий) записи слухачів на літній семестр. Для запису в число звичайних слухачів треба предложити матуральне свідоцтво з латинською мовою. З матурою без латинської мови можна записатись надзвичайним слухачем, а іспит з латини скласти додатково при університеті. Виклади на літньому семестрі розпічнуться 27. лютого.

— **Г. Нарбут як графік.** На таку тему відбувся 3. ц. м. виклад Р. Лісовського в Українськім Науковім Інституті в Берліні.

— **Грошевий оборот між Польщею і Німеччиною.** Міністерство почт і телєграфів означило квоту 1.700 зол. як найвищу суму, яку можна вислати до Німеччини. Одночасно з Німеччини можна буде переслати до Польщі за одним переказом найбільше 800 марок.

— **Крадежі у залізничому магазині.** До комісаріяту поліції на головному двірці у Львові напливали скарги багатьох купців і адресатів що хтось окрадає їм залізничі посилки, які надходять до Львова. Нагляд над деякими службовцями довів до арештування залізничого магазиніра Адама Зарадьного, що, як показалося, систематично окрадав залізничі посилки.

— **Підозрілий „промисловець".** У Львові арештували Бориса Хаймовича, давного також у

Із соймової адміністраційної комісії.

УРЯДОВИЙ ПРОЄКТ ПРО ВОЄННІ МОГИЛИ.

ВАРШАВА, 3. II. ПАТ. На нишнішньому засіданні соймової адміністраційної комісії розглядали проєкт закону про воєнні могили та цвинтарі. Проєкт має на меті управильнити справу вдержання воєнних могил і цвинтарів. Кошти вдержання покривае державний скарб. У всій Польщі похоронених є 1,300.000 вояків, що полягли у світовій війні, польсько-більшовицькій та інших боях, що йшли до 1921 р. У Польщі є 10.155 воєнних цвинтарів. Кошти вдержання разом із адміністраційними видатками виносять 4 міл. зол.

Комісія приняла проєкт закону в 2. і 3. читанні.

Опісля комісія розглядала проєкт закону в справі зміни деяких приписів закону з 1883 р. про загальну управу краю.

Комісія приняла урядовий проєкт закону в справі зміни розпорядку президента Польщі про держ. знаки та барви, відзнаки, печатки. Новеля ця має на ціли поширити приписи закону, що торкаються охорони перед зневагою. Новеля охороняє теж герби повітів і гром. союзів територіяльного самоврядування.

—o—

ПАРТИЗАНИ НА РАД. УКРАЇНІ

РІВНЕ, 3. II. ПАТ. Із прикордонної території повідомляють, що в околицях Катеринодару появився партизантський відділ буєш. комуніста Мурадова. Він нападає на установи та вбиває комуністів і агентів ДПУ. Більшовицька влада визначила за зловлення Мурадова 10.000 рублів у золоті.

ПОТОНУВ КОРАБЕЛЬ.

ТЕГЕРАН, 3. II. ПАТ. На Каспійському Морі затонув корабель „Гілян" по дорозі з Пагляві до Астара. Залогу та пасажирів урятували інші кораблі.

ХОЧУТЬ ПРОГНАТИ 90.000 КИТАЙСЬКИХ ВОЯКІВ.

ТОКІО, 3. II. ПАТ. На засіданні парляменту міністр війни сказав, що японська армія на півострові Кван Тун постановила співпрацювати з манджурськими військами, щоби вигнати відтам около 90.000 нерегулярних китайських вояків, що є головно в ок. Джеголь.

Станиславові, під замітом торговлі людським товаром. Він займався ангажуванням дансерок до нічних льокалів, причому управляв зведеництвс. Разом з ним арештовано дві „дансерки" Олену Невядомську й Марію Яворську, обі з Варшави.

— **Село згоріло.** В селі Воля Постолова пов. Сянік згоріло 36 господарських загород. Три особи тяжко попеклися, 9 коров і 5 свиней згинуло у вогні. Кількадесять родин остало без даху й обозують під голим небом. Пожежа повстала в ночі від необережности зі сірниками.

— **Замерзла.** В Олешкові, пов. Снятин, найшли на дорозі напів замерзлу Фр. Липу. Її в небезпечному стані відвезли до шпиталю.

— **Потяг наїхав фірманку.** Недалеко залізничої стації в Рогатині потяг наїхав на сани, якими їхали чотири особи. Дві з них вийшли з присуду тяжко потовчені. Завинив залізничий сторож, що не замкнув рампи перед приїздом потягу.

— **Загадочний злочин** доконано в Крехові, пов. Жовква. Андрій Парада, фотографічний помічник зі Львова, приїхав до своєї нареченої Гаськи Боронець у Крехові. В ночі, коли Парада заснув, Гаська вдарила його кілька разів сокирою в голову. Опісля хотіла відобрати собі життя, зажиши якихсь порошків. Тяжко ранений Параду перевезли до шпиталю в Жовкві.

— **Вистава образів.** В кімнатах польського Т-ва прихильників мистецтва у Львові (будинок Пржемислового Музею, вул. Дідушицьких) відбудеться в неділю, б. ц. м. відкриття посмертної виставки творів Т. Рибковського, що обіймає кількадесять образів і шкіців. Рівночасно відкрита виставка образів Йосифини Кірхнер, що відтворюють переважно краєвиди Італії та Доломітів.

КОЛИ ВІЛЬГЕЛЬМ ВЕРНЕТЬСЯ ДО НІМЕЧЧИНИ?

ПАРИЖ, 3. II. ПАТ. Кореспондент „Пті Журналю" Жан Мартель розмовляв у Дорні з визначною особистістю з окруження бувш. цісаря Вільгельма. Особа ця сказала йому, що Вільгельм не думає вертатися до Німеччини. Бувш. цісар Вільгельм сказав 27. січня 1930 р. (уродини Вільгельма) спец. монархістичній делеґації, яка приїхала була з Берліна до Дорну, що не вернеться у Німеччину, поки нарід цього виразно не зажадає. Між цісарем і нім. пролетаріятом є великі непорозуміння. Пролетаріят не розуміє цього, що цісар працював 30 літ над розбудовою Німеччини.

Далі співбесідник Мартеля, високий німецький старшина, сказав, що годі й подумати, аби Вільгельм вернувся в приватному характері, бо вернеться або як шеф ціс. родини, або не вернеться ніколи.

Далі той старшина сказав, що до Дорну приїздять не лише прихильники Вільгельма, але й вороги реституції монархії. Недавно був у Дорні один представник кат. кол і впевняв цісаря, що навіть центр не є вже республіканський. Вільгельм не думає прискорювати ходу подій, а хоче, щоби еволюція в Німеччині прийшла сама зі себе.

З ЖИДІВСЬКОЇ ТАТАРСЬКА КОЛЬОНІЯ.

РІВНЕ, 3. II. ПАТ. Із прикордонної території повідомляють: Томущо на створеній свого часу жидівській кольонії на Криму мало використовували землю, більшовицька влада постановила надати частину землі тій кольонії татарам. Це викликало велике схвилювання серед жидів.

БАНДИТИЗМ У БАРСЕЛЬОІ.

БАРСЕЛЬОНА, 3. II. ПАТ. Останніми днями було в ріжних пунктах міста кілька смілих бандитських нападів. Припадково вдалося инв. гвардії попасти на слід і зловити одного з учасників нападів. На основі його зізнань перевели багато ревізій і вони виявили, що всі учасники нападу належать рівночасно до еспанського союзу.

..ИПА В БАРСЕЛЬОНІ.

БАРСЕЛЬОНА, 3. II. ПАТ. У зв'язку з нагальним зниженням температури в робітничих дільницях Барсельони поширюється дуже грипа.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 3-ма ножич. безплатно.

ПОКІНЧИВСЯ СТРАЙК.

БУКАРЕШТ, 3. II. ПАТ. У зв'язку зі заявою міністра комунікації робітники залізничих варстатів вернулися нині до праці.

—o—

САМОСУД.

СОФІЯ, 3. II. ПАТ. На станції Беліца озброєний відділ, 70—80 людей, напав на особовий поїзд. Напасники стероризували подорожніх і війшли до вагону, в якім було 4 поліцаїв, що конвоювали 3 проступників. Вони розброїли поліцаїв, а арештантів вивели з поїзду та розстріляли. Розстріляні це вбивники учителя Гаскалова. Їх везли до міста Врача, де мали стануги перед воєнним судом.

—o—

З листів до Редакції.

Зрнвають із „Союзом Українських Євангельських Реформованих Громад".

Дістаємо до поміщення таку заяву:

Отсим **заявляємо**, що з днем 27. грудня 1932 ми зірвали всякі звязки з „Союзом Українських Євангельських Реформованих Громад" та його станицею у Львові, тому, бо той Союз піддався під опіку польського реформованого костела у Варшаві. З тим днем повернули ми назад до прадідної греко-кат. Церкви.

Львів, 2. лютого 1933.

Василь Федушко, Катерина Федушко, Олександра Федушко, Евстахій Федушко, Мирослава Федушко, Дмитро Панькін, Марія Панькін, Іван Бурмас, Іван Гуменний. Кальник з родиною.

Дописи.

БУЧАЧЧИНА.

Заборона колядн на „Рідну Школу". Комендант постерунку в Беремянах, пов. Бучач, заборонив збірникам, не зважаючи на дозвіл староства, колядувати на „Рідну Школу". Намічені збірники дали себе застрашити і не колядували. Той сам комендант робить активнішим одиницям села всякі прикрощі, а востаннє дня 1. І. ц. р. розігнав учасників заг. зборів читальні „Просвіти" в Беремянах тому, що між ними находилося на салі кількох хлопчиків.

КОЛОМИЙЩИНА.

Перепони в освітній праці у селі Бани-Березів. Наше село є чи не найкраще зорганізоване в повіті. Має дві кооперативи, дві читальні, а кожна має гарний власний будинок, два аматорські рухливі гуртки і Кружок „Рідної Школи". Останніми часами завели у себе приватну домашню науку, яку побирає 34 дітей. Все це є овочем праці пп. Стефаневих, бо перед їх приходом на село було під впливом капанів і клібоїдів. Були у нас такі люди, що заложили були читальню „Просвіти", аби в той спосіб зєднати собі людей і мати славу патріотів; але щоби не стратити ласки у „панів", запренумерували до читальні „Стражницу". Завдяки енергійній праці пп. Стефаневих читальня позбулася небажаних елементів і культурно-освітня праця пішла тою дорогою, куди їй слід ити. По кількох роках праці село може похвалитися такими своїми дітьми, як Дмитро Сінітович Іван Лазарович, Василь Писарів, Антось Васкул, Микола Лазарович, Василь Лютий, Михайло і Миколи Томашуки, Василь Гвоздяцький, Дмитро Голинський, Михайло Дунайчин і багато інших, які самостійно вже працюють і ведуть культурно-освітні установи. Та останніми часами пп. Стефаневі відтягнулися від праці через тяжкі відносини. Дуже гарно розивається в селі приватна домашня наука, яку веде п. Оля Гаврилюківна. Дала вже діточий концерт і виставу з дуже великим успіхом, а на Різдво діти так гарно колядували в церкві що люди аж плакали. Цей виступ дітей викликав незвичайний підйом духа у батьків. Тимчасом поліція заглядає на постерунок родичів тих дітей, що вчаться в дома, списує різні протоколи і т. д. Дня 21. І. 1933 р. прийшло двох постерункових Квятковський і Оралівський, 2-ма громадськими асистентами до приватного помешкання учительки Гаврилюківної в часі, коли вона переробляла лекцію. Вони зажадали, аби діти видали всі книжки. Діти дуже перестрашились і не знали, що робити; запитали учительки, чи давати книжки, чи ні. Учителька відповіла, аби діти дали книжки. Коли постерунковий відбирав від дітей книжки, учителька дістала з поденервування серцевий атак і непритомна впала на землю, а з уст її почала текти піна. Перелякані діти почали сильно верещати і пороэбирані повибігали з хати та з криком пороэбігалися домів. Потім повтікали також громадські асистенти, а постерункові забрали з помешкання учительки стінну мапу Польщі та кілька зшитків і забралися також. Учителька і кількоро дітей лежать тепер хворі. Інспектор і староста взивають тепер людей безнастанно на терміни і вже вдруге прийшли їм кари від інспектора за те, що діти не ходять до школи, хоч діти вчаться дома і кожний батько зголосив вчас управительці школи та інспекторові, що з днем 1. IX. 1932 р. їх діти перестають ходити до школи, бо будуть побирати домашню науку. При цій нагоді згадаємо ще, що на Різдво заборонила поліція хлопцям колядувати на церкву й відібрала їм листу і гроші. Мусимо ще згадати і про нашого бувшого війта Григорчука, який удає в селі великого „патріота", а робить це тільки тому, щоби зєднати собі людей. Він і його сторонники ширять зневіру серед батьків — мовляв: „Ми не видержимо, то краще занехаймо приватну науку, що можемо терпіти?" Вдають, що роблять це зі щирости, а в дійсності помагають кому іншому. А Микола Григорчук зі страху за свій уряд громадського огляда ся виповів навіть помешкання учительці і свої діти післав уже до місцевої школи. На щастя, свідомі люди йдуть раз вибраним шляхом і кріпко держаться свого. Слава і честь свідомим громадянам! **Громадянин.**

—o—

СПОРТ.

ІСПИТИ НА ЛЕЩАТАРСЬКИХ СУДДІВ.

Теоретична частина іспитів на лещатарських суддів відбудеться 8. лютого в домівці У. С. С., Домініканська 11. Правильник лещатарських змагань, що обовязує в У. С. С., можна набути в домівці в понеділок в год. 20.30.

ЗГОЛОШЕННЯ ЛЕЩАТАРСЬКИХ СЕКЦІЙ.

Звертаємо увагу лещатарських секцій поодиноких клюбів ,що відповідь на лещатарську анкету уважаємо зголошенням секції в субрефераті до його діяльности. Тому ті секції, що не пришлють відповіди, не зможуть брати участи в діяльности субреферату.

АМЕРИКА—АВСТРІЯ 2:1.

Міжнародні такінкові змагання, розіграні у Відні, закінчилися перемогою Америки 2:1 (0:1, 1:0, 1:0).

—o—

Листування Редакції.

Вп. С. Д. Б.: Уважаємо справу організації сільських діточих бібліотек за дуже важну, тому приславу статтю помістимо в найкоротшому часі.

Дописувачам з Турчанщини, Жовківщини й Кам'янеччини: Не поміщаємо, бо Ви не є передплатниками „Діла".

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ КАЛЄНДАР „ЧОРНОМОРЕ" на рік 1933. Видавництво „Чорномор'е". Львів-Варшава 1933.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ, популярно-науковий місячник Т-ва „Просвіта", Львів, лютий 1933. Рік VI. ч. 2. Зміст: Я. П.: З народнього календаря; І. Крипякевич: Українське життя у княжих часах; В. Баратура: Як різні народи числили час?; К. Коберський: Дефляція грошей. І. Б.: Психольогія смерти; Д. Дорошенко: Українці в першій державній думі; Ф. Коковський: Межі та їх відновлення; Е. Жарський: Тайна вугра; Е. Дурделло: Дещо про туберкульозу шкіри й способи її поборювання, К. Крохмалюк: Перемога техніки в минулому році; Д. Овищук: Найкращий зимовий спорт; П. Кармазинський: Під підрівняковим небом; Бібліографія.

НИВА, часопис присвячений церковним і музичним справам. Рік XXVIII. ч. 1. Львів, січень 1933. Зміст: Поклін праці; Митрополит Андрей: З виказів того часу; о. Остап Гайдукевич: На порушену тему; Рауль Пл.: Праця апостола — званням; о. д-р Г. Костельник: Геneза жіночого й мужеського полу; о. В. Кедринський: Хто є основником згромадження Сестер Служебниць?, З уніятських справ; Нові книжки; Всячина.

ЛЗВОНИ, літературно-науковий місячник. Ч. 1. за січень 1933. Рік III. Львів. Зміст: О. Олесь: Ще ранком сплю; Ми підемо широкими шляхами; Люблю; І. Антонич: Гими перед світанням; У. Кравченко: Над Йорданом, В. Рякочий: Муза; Г. Костельник: Іскри; У. Самчук: Волинь; Г. Фереро: Могутність і досконалість у літературі та мистецтві; В. Миропільський: О. Олесь; Д-р В. Кучабський: Вага і завдання Зах. Укр. Держави серед сил Сх. Европи 1918-1919 р.; Х: Здалека і зблизька; Хроніка; Е. Ю. Пеленський: Бібліографія укр. біблїографії.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ, ч. 2. за лютий 1933. Річник V. Зміст: Три тадиції; Чар Мазепи — І. Б. Лубицький; Кубанське військо у світовій та визвольній війні — полк. С. Федоров; Рік у Холодному Яру: До кубанців-емігрантів; Бої у Львові в офіціяльному польському освітленні (І. Кедрин); Берестейський мир і українці подолянці у вецлярському таборі (О. Терлецький), Історія 8-ої галицької бригади (д-р І. Карпинець); Бібліографія.

СВІТ ДИТИНИ, ч. 6. січень 1933.

ДЗВІНОЧОК, часопис для українських дітей ч. 16. лютий 1933. Рік видання III.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 3. II. 1933 р. **за масло експортове** та десерове пріма 2·20 зол., **за літру молока** 15—17 сот., **літру сметани** 0·00 зол., **копу яєць** 5·40—5·60 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 4. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон. 7).

Неділя, 5. II. год. 3.15 попол. Опера.

Неділя, 5. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон. 7).

Театр Ріжнородностей.

Субота, 4. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіл" (Ціни найнижчі. Абон. 5).

Неділя, 5. II. год. 3.30 попол. „Насолода чесністю" (Останній раз. Ціни найнижчі).

Неділя, 5. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіл" (Останній раз. Ціни найнижчі. Абон. 5).

Кіна.

АДРІЯ: „Парада кохання".

АПОЛЬО: „Чар її очей" (Дж. Гейнор).

АТЛЯНТІК: „Безпритютні".

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „Ніч у Шікаго", ревія „Арабські авантюри".

КОПЕРНИК: „Распутін" (Конр. Файт).

МАРУСЕНЬКА: „Распутін" Конрад Файт).

МІРАЖ: „Москва без маски".

ОАЗА: „Голос молодости" та ревія.

ПАЛЯС: „10 проц. для мене".

ПАН: „Ц. к. команда сердець".

ПАСАЖ: „На піднебесному шляху" та додатки.

ПРОМІНЬ: „Ц. к. фельдмаршах" (Вл. Буріян).

СТИЛЕВЕ: „Веселий поручник" і ревія „Веселий свершок".

УТІХА: „Капітан Гвелен" і ревія.

ХИМЕРА: „Година з тобою" (Шевальє і Жанета Мекдональд).

Закордонне радіо.

Субота. 4. лютого 1933.

Барі (269,4) 20.40 Опера, **Братислава** (279,3) 16.10 Концерт, 21.00 „Кохання під ліхтарнею" оп. Офенбаха, **Штрасбург** (345,2) 14.05, 18.00 Концерт, 20.55 „Іродіада" оп. Маснета, **Лайпціг** (389,6) 19.30 Фортепян, **Білгород** (429,7) 16.00 Нар. пісні, 20.10 „Ранішня зірка" оп. Біницького, **Лянгенберг** (472,4) 20.00 Вес. вечір, **Зідень** (518,1) 11.30 Капеля, 15.15 Соната на обой і фортепян, 19.30 Альбанські пісні та танці, 20.00 „Сирена" оп. Лео Фаля, **Мінхен** (532,9) 14.25 Пісні, рецитації, 16.10 Цитра, 20.00 Вес. вечір, **Будапешт** (550,5) 17.30 Грігові твори, 19.15 Циг. оркестра, **Харків** (937,5) 10.30 Звукованки, 13.15 Солісти, 17.40, 18.40 Концерт, 24.30 Танк. музика, **Осльо** (1083) 20.00 „Директор театру" ком. оп. Моцарта, 22.15 Пісні й ревія, **Давентрі** (1554,4) 15.50 Мєч рагбі „Валія — Шотляндія", **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 19.35 „Діточі літа Христа" орат. Баха.

Неділя, 5. лютого 1933.

Братислава (279,3) 17.40 Концерт, 19.00 Легка музика, 22.00 Циг. музика, **Міляно** (331,4) 21.00 Опера, **Гельсінгферс** (368,1) 17.00 Вечірня з церкви св. Івана, 19.35 Спів, **Лайпціг** (389,6) 11.30 Бахова кантата „Єзус шлефт, вас золь іх гофен", **Букарешт** (394,2) 11.00 Військ. музика, 17.00 Оркестра, 20.00 „Вільний стрілець" оп. Бобеско, **Берлін** (419) 20.00 „Весела опера" радіопопурі, **Білгород** (429,7) 17.00 Чар. пісні, **Рим** (441,2) 20.45 „Княжна доларів" оп. Лео Фаля, **Бероміністер** (459,4) 20.45 Музика, 20.00 „Ляжве" оп. Деліба, **Лянгенберг** (472,4) 20.00 „Трохи Нюйорку", **Прага** (488,6) 20.05 Концерт, **Брюсея** (509,3) 21.00 „Сіркуф" оп., **Відень** (518,1) 11.05 Концерт, **Мінхен** (532,9) 12.00 Концерт, 20.20 „Вільгельм Тель" оп. Шілера, **Будапешт** (550,5) 11.00 Рел. музика, концерт, 18.00 Військ. оркестра, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 17.40, 18.40 Концерт, 16.30 Звуковик, 24.00 Танк. музика.

Львівське радіо.

Субота, 4. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.10 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 13.15 Шк. поранок, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Для дітей: „Кінярі", „Останній листок", 16.00 Для хорих, концерт, Сіяльва рерум, 18.05 Легка музика, Спів, 19.00 „Не шадімо на газеті", 19.15 Всячина, 19.30 На овнді, 19.45 Прес. рад. дениик, 20.00 Танк. музика, 21.00 Спортові вістки, 21.10 Легка музика, 22.05 Шопенові твори, 22.40 Фейлетон, 22.55 Комунікати, 23.00 Легкі й танк. твори (мандолінісів), Легка музика.

Неділя, 5. лютого 1933.

11.45 „Польський місіонар у Індії", 11.58 Час, 12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Симфонічний поранок, 14.00 Конкурс. балачка: „Скільки збираю компосту, з чого та які маю з того користи", 14.20 „З підгалянських гір" (спів, музика), 14.50 „Дешеве кормлення домашньої птахи", 15.10 Орх. мандолінісів, 16.00 Для молоді: „Що чувати в світі", „Перський ярмарок", 16.25 V. Весела радіонеділя, Відгомін IV. Вес. неділі, 16.45 „Агата" імен. бажання, 17.00 Радіоревія для дітей, 17.35 Вес. куток для вояків і для цивілів „Рекрут Макітра", 18.00 Фейлетон, 18.15 Фортепянові дуети: „Брати Лянгнери" (I ч.), 18.25 „15 хв. при кавярнянім телефоні", 18.40 „Брати Лянгнери" (II. ч.), 19.00 Всячина, 19.25 „Один Бобі й два Бобі" на осн. Лопеза, 19.55 Льв. спорт. комунікат, 20.00 І. част. Популярн. концерту, 20.50, 20.52 Спортові вістки, 21.00 „Перепрошую, куди на вул. Купелеву?" гротески, 21.15, 23.00 Наш кабарет, 22.00 „Ідемо до Кракова на дансінг" (музика), 22.55 Комунікати, 23.50 Карнавалович фінал „Поворот вальса".

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Відкриття курсу для провідниць діточих садків і вакаційних півосель відбудеться в неділю 12-го ц. м. о год. 12-ій вполудне в жіночій школі ім. Т. Шевченка при вул. Мохнацького 12. 1354

Замісць вінків на могилу своєї матери, зложив Іван Медвідик, Бельсько 10 зол. на „Рідну Школу" і 10 зол. на „Просвіту".

— Для нещасної матері зложили: Пелягія Теодорович 2 зол., о. Маріян Щурковський 2 зол., А. З. 2 зол., Громадянки Української вулиці в Коломиї 33 зол., Н. А. 2 зол., Ляля і Братчик Барановські 2 зол., І. К. Яворів 3 зол., Дарія Н. 3 зол. Разом з попередніми жертвами зібрано зол. 1053.22

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

НАЙДЕШЕВШЕ джерело електричних жарівок — ламп і радієвих частин у відомій фірмі **АЛЬБЕРТ АГІД,** склад електротехнічних матеріялів — Казимирівська 39. Тел. 78-86. 1286 3—3

КОЛЬПОРТЕРІВ на поодинокі округи на корисних умовах приїме **Українська Заг. Енциклопедія,** Львів, Чарнецького 26. Референції обовязкові, зголошення тільки письменні. 1320 3—3

УМЕБЛЬОВАНА, тиха, гепла кімната для одної або двох осіб. Вислянського 31, партер. 1353 1—3

ГОДИННИКАРСЬКІ роботи виконує пресизійно й дешево Мандль, Коперника 14, проти кіна „Коперник". 1197 6—10

Норвеський Тран

це найважніше знане людству джерело вітамінів А і Д. Тому багато людей принимає норвеський тран разом з щоденною їдою, щоби скріпити організм і зберегтися перед заразливими недугами.

НОРВЕСЬКИЙ ТРАН

Присилайте передплату та приєднуйте Передплатників.

РАТУЙТЕ ЗДОРОВЛЯ!

Найбільші світові лікарські повісти стверджують, що у 75 проц. причиною хворости буває обструкція. Хорий шлунок, як головна причина найрізнороднійших хвороб, завечинює кров та творить поганську перевіяу матерії.

ЗНАНІ ВІД 50 ЛІТ ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА У ЦІЛІМ СВІТІ

як це стверджує проф. Берлін, Університету д-р Мартін, д-р Гохфлентер і багато ін. Знаменитих лікарів, є ідеальним засобом перемиючим уздоровлення шлунка, усувають обструкцію, а добрим засобом перечищуючим, обезгучують функцію органів травлення, живлюють організм і побуджують апетит.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА усувають болі заочіння, нирок, новочових камінів, болі геморойдальні, болі голови, ярині та ломки.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-РА ЛЯУЕРА були нагороджені на лікарських виставках найвищим відзначенням і золотими медалями в Белені, Берліні, Відні, Парижі, Льондоні та багато інших містах — Тисячі подяк одержав д-р Ляуерів полікованих осіб. Ціна пів пудельні зол. 1,30. Дістати можна в аптеках і античних складах.

ПЕЧІ, блати, рушта, кухонне начиння, найсолідніша фірма Рентчнер, Легіонів ч. 37. 1264 7-10

ТЕПЕР ПРОДАЄМО залишені по сезоні сукні від зол. 15.—, плащі від зол. 35.—, усі інші товари дуже оказійно. Магазин **ЯКІВ ПОСАМЕНТ,** Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). 1288 4—8

ПАННА інтелігентна, непогана, небідна, на державній посаді, наскрізь чесна людина, з браку відповідного знайомства, навяже переписку з мущинною освіченим, характерним на становищі до 45 літ. Поважні зголошення зараз з описом своєї особи і своїх вимог прошу надсилати до Адміністрації „Діла" для „Ідеалістка". 1355 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Лікарсько - дентистичне заведення

Л. Зісброд = Теман

лікар-дентист

ДРОГОБИЧ — РИНОК 37, І. ПОВ.

ординує від 9—1 і від 3—6.

Новочасна техніка. Корони, жакет.

Ширіть наш часопис!

ПЯНІНА першорядні по зниженних цінах; на догідних умовинах. Купно, продажа; заміна уживаних інструментів.

НОВАЦКІ

Пілсудського 17. Тел. 35-21.

Вуголь зол. 36·—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім, позакартелеви копальни. Бюро копальні: ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66. 1321 (Шукає заступників). 5—1

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт. пер. 2·10 зол.

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

За редакцію відповідає Олександер Костів Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10

Ч. 27 (13.266). Львів, понеділок 6. лютого 1933. Рік LIV.

Щоденний орган з пасованою пересилкою.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00, Піврічно 30·00, Річно 60·00.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

А міста таки треба здобувати.

(Допис з Америки.)

Ню Йорк, 14· січня 1933.

Більша половина американського населення живе по містах. Лише тією обставиною дасться пояснити напр. оте скоре поширення всіляких найновіших винаходів у цілій Америці, а в парі з тим і ніде у світі небувалий високий культурний рівень американського населення. Якби не оця концентрація населення по містах, то не було би і тих велитенських середовищ, де перетоплюється кожний осяг науки. І не було би ні великих бібліотек, ні подивугідних своєю організаційною та технічною справністю часописів, ні велитенського банкового, купецького та промисловгоо руху, який характеризує Америку.

Америка це „виброк природи", каже неодин. А все таки не можна закрити факту, що міста досі ще не пережились як осередки вищого життя і ще не заноситься на упадок цього роду осередків. Автор книжки „Листопадові Дні" приходить навіть до висновку, що українці програли визвольну боротьбу тому, що не мали міст.

Так як тепер стоїть справа з містами на галицькій, а може і на цілій західньо-українській землі, то вони творять навіть свого роду небезпеку для українського населення. Не лише тому, що це оази чужого, здебільша ворожого нашому народові елементу, але також тому, що цей чужий елемент деморалізує наші сили, робить вилом у нашім одноцільнім сільськім елементі. Скільки-то українців із села переходить до міста і там винародовлюється! Цей процес тягнеться десятками літ і ще не видно цьому кінця.

А всеж, якби в нашім рідним краю все йшло нормальним темпом, то властиво міста повинні вже проглитати чужий нам елемент і переробляти його в користь української нації. Бо хибно дехто думає, що українець такий слабий культурою, що він мусить упасти жертвою всякого чужого правління. Далека Канада показує щось цілком протилежне: там, де українці поселились суцільною масою, чужоземний елемент, отже в цьому випадку англійський, українщиться. Англійські фармери не лише вчаться української мови, але навіть приймають українську ношу та звичаї, принесені сюди з Галичини. Так було бодай до війни. Отже це не вказує на нашу культурну нижчість.

Цей факт мусить приневолити нас до застанови над пляновим здобуванням міст на українській землі. Правда, місто має інший характер ніж село, а ми селянський нарід. Але конечність самооборони стане нам матірю винахідчивости. У Львові вже нас стільки, що можемо творити зовсім поважне українське місто. Лише чогось нам недостає.

Не сумніваємося, що теперішне українське покоління в рідному краю напружує всі свої сили над тим, щоби зробити з міст українські центри. Але ця свідомість не повинна перешкоджати українцям, що перебувають на чужині, шукати за допомогою в цій нерівній боротьбі проти сильного сусіда. Досвід, придбаний поза рідним краєм, треба використати на добро свого народу. Але досвід треба вміти прикласти до місцевих обставин.

Більші галицькі міста зложені з трояко населення: урядничого, купецького і ремісничо-робітничого. Силу кожної з тих трьох груп творить подекуди їх заняття, отже праця, а в частині їх маєток. Але з національного боку сила міської суспільности буде полягати в концентрації нашого населення наперед у цілях самооборони, а далі в цілях культурних і творчих.

Якими способами осягнути цю концентрацію? Тут треба зрілої застанови. Якби взяти систему, яка природно принялася по американських містах, то вона виглядає так:

Чужинецька-іміграмтська група будувала чи купувала вже готову церкву, біля неї закладала свою школу й організувала свої товариства. Поволі члени тої самої національности купували доми в околиці церкви, закладали свої дрібні підприємства і зчасом повставали якісь чужинецькі дільниці. Очевидно, що й ці дільниці підлягають зовнішнім впливам, бо тут англьо-саксонський елемент верховодить, але в засаді зберігаються тут чужоземні національности кілька поколінь. Поляки в Шікаго мають понад пів міліона населення, таксамо чехи, німці й інші.

Якби напр. у Львові біля кожної української церкви створити завязок української громади: свято-миколаївська, свято-юрська, личаківська і т. п., тоді треба пляново подбати про систематичне викуплювання домів для українців. Купувати дім у місті це історична подія для якоїсь родини. А чейже практичний американець цю справу дуже легко розвязав навіть у такому місті, як Ню Йорк. Тут грунт іде на вагу золота. Отже виходило би, що як хто не міліонер, то не може мати свого дому. Але люди з меншим чи більшим капіталом порозумілися: засновують свої будівельні кооперативи. Пять, десять чи скільки там одиниць з інтелектуального світа обчисляють, скільки грошей треба на будову спільного дому. Кожний з них потребує пять-шість кімнат. Отже на збудування тих кімнат треба тільки й тільки капіталу. Земля спільно коштує тільки; разом дім коштує тільки. Готівки маємо тільки, а на решту дістанемо спільну табулярну позичку „мортгейдж". Позичку будемо сплачувати на підставі принятого пляну тими грішми, які ми й так мали видати на заплату комірного. Після покінчення будови кожний впроваджується до свого мешкання, хоч дім не його. Але, як хто хоче мешкання продати, то може. Це вже залежить від статуту кооперативи. Таким чином маємо у Ню Йорку й інших великих містах кооперативні мешкальні будинки з усякими вигодами на 50 і більше родин, а побіч домів, звичайно в середині на подвірі город, а крім того великі спільні кімнати для гімнастики чи забави дітей на зиму, спільні пральні і все, чого родина потребує. Очевидно, що в такім домі мусить бути крамниця, випозичальня книжок і т. п.

Для українців у Галичині дуже важко створити середню клясу міщанства, тобто купців, підприємців, самостійних ремісників і т. п. Є там досить, як на наші відносини, численна група американських поворотців, які жили по містах в Америці, набрали міських звичок, звикли до міського життя і до самостійної праці в „бізнесі" або в ремеслі. Їм важко жити по селах. Якби так хтось спробував закликати тих поворотців на бізнесову нараду, може вдалось би з них створити якесь окреме товариство поворотців, без огляду на їх теперішне заняття. Якби такий елемент притягнути до міст, то можна було би цінне надбання. Дехто з них має капітал, а більшість з них має родинні звязки з Америкою. Тут він лишив сусідів, знайомих приятелів. Якби треба інвестиційного капіталу то через них можна би дістати з Америки. Крім того вони можуть придатися ще і для інших цілей з огляду на свої знайомства в Америці. Як буде таке товариство, то згодом кожний реемігрант, все одно чи з Америки, чи з іншого краю, може бути в ньому зареєстрований і можна його використати для ширшої праці.

Організація будови робітничих домів по містах повинна стати предметом спеціяльних студій для українських суспільно-економічних установ. Підписаний у початках шкільної науки перебував усе в найбідніших домах львівських заробників, то знає ту нужду, яка приневолює безпомічного робітника хилитися „за хлібом" і зрікатись своїх традиційних святощів: віри й національности. У часі побуту у Відні підписаний мав нагоду оглядати там робітничі доми. У часі подорожі по Европі перед війною оглянув українську робітничу кольонію у Менчестер, в Англії. А вже в Америці кількома поворотами був сам робітником у фабриці, при будові, в декораційнім підприємстві і т. п. Отже має добре поняття про мінімум робітничих вимог. А тим мінімум є: гроші на комірне. Коли воно заплачене, то вже можна дихати. Якби в нас найшлися капітали на будову дешевих домів для робітників по містах, то ці доми можна сплатити згодом з комірного і дати робітникам на дешеві сплати також у формі кооперативних мешкань.

Коли ми розважимо такі питання, тоді посунемо далеко вперед питання українщення міст на українських землях.

Д-р Семен Демидчук.

ВІД ВИСОТИ ОЩАДНОСТЕЙ,
відданих до вжитку українським економічним установам, залежить наша економічна самовистарчальність і незалежність. Тому складайте свої ощадности.
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

КООПЕРАТИВНА ПЕКАРНЯ
„Золотий Колос"
ЛЬВІВ, КУЛЬПАРКІВСЬКА 22, Тел. 32-53
поручає щоденно свіже ріжнородне печиво по зниженних цінах. Дістати можна у всіх складницях Нар. Торговлі, Маслосоюзу і українських склепах. Замовлення полагоджуємо в повній порі разом з доставою.

ЛЕЩАТА, СОВГИ, САНКИ та інше спортове приладдя дістанеш найдешевше в однокій українській спортовій складниці „ПЛАСТ", ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 95.

Інтервю з еп. Хомишином.

Що сказав станиславівський владика про свою найновішу книжку і про свої пляни на будуче.

Польська преса публікує на своїх сторінках, інтервю, що його мав представник Аґенції „Схід" з Преосв. д-ром Гр. Хомишином на актуальні теми нинішнього життя. Представник тої Аґенції стрінув еп. Хомишина в Богородчанах, де він перебуває у дворі і працює у спокою здалека від своїх щоденних занять.

З того інтервю довідуємося, що при бюрку в Богородчанах повстала і книжка владики під заг. *„Українська проблема"*, витяги з якої, що появилися у пресі, наробили стільки шуму. Книжку ту почав писати владика 15. серпня м. р. Вона росла разом з ріжними подіями, а при кінці *треба було багато справ доповнити і підкреслити.* На запит, як книжка, що була в друку, дісталася до рук третіх осіб, відповів владика з усміхом: *Її по-просту викрали з друкарні. В* дальшому владика заявив твердо, що *не думає отягати брошури, ані відкликувати чи перекреслювати те, що написав,* бо це булоб доказом малого духа, малої витревалости. „З обраного шляху не зійду, хоч він веде через численні перешкоди і труднощі".

Про напрямні і саме положення книжки владика сказав:

„Вона складається з *двох частин.* У першій розвиваю проблему (!) журби за мій нарід і перестерігаю перед наслідками зле зрозумілого крайного українського націоналізму. Річи називаю по імени, нічого не викриваючи. Говорю отверто, *до чого довів націоналізм.* У другій части. ні ставлю *програму позитивної праці,* опертої на засадах віри і релігії. Католицька церква мусить лучити в собі ані характеристичні ознаки:

ватизм, але рівночасно і респектування поступу. Греко-кат. духовенство мусить бути піоніром культури і моральної сили народу. Воно мусить стояти на сторожі порядку й льояльности. Духовенство мусить дбати про виховання громадянства, воно мусить учити відріжнювати те, що добре, від того, що але. Займаюся у книжці *справою целібату* і стверджую, що саме целібат є проблемою проблем. Уважаю, що наш жонатий священик не може так працювати, як вимагає його посланництво, а передовсім нинішня ситуація, не може вкладати у працю стільки енергії й часу, як того вимагає повага хвилі".

На запит про ост. події, започатковані нападом у Городку, владика сказав: „Я відчув їх дуже глибоко. В українському громадянстві ті події викликали велике замішання. Повстає питання: Що треба робити далі? Чи працювати позитивно для спокою, співжиття і співпраці, чи чекати й вегетувати, чи зайняти вигідне місце в опозиції?" Я — казав далі владика — *осуджую терор і насильність*. Ідучи здавна по тій лінії і виказую, що нам, українцям, треба зберегти *повну льо-*

ЗНАК ЧАСУ!

Всі купуємо мило до прання і тоалетове та дрібні господарські предмети лише у фабричній складниці мила і свічок

„В А Ш Е О Ч К О"

Л Ь В І В, Галицька 1, ріг Ринку.

Нова знижка цін. 1294

яльність для держави і перевести консолідацію, аби польські чинники і польське громадянство знали, що мають перед собою чинник солідний, громадянство розважне, та аби це був арґумент, що *з нами треба рахуватися і говорити*.

В дальшому ході розмови владика заявив, що в найближчому часі хоче *видати пастирський лист до вірних*, у якому обговорить кілька справ. Серед гр.-кат. вірних *множиться сектанство*. Появляються типи, що є на чужій службі, якісь прогнані питомці з Америки, звихнені гімназисти і закладають фантастичні секти, намагаючись увести до нашого громадянства поганські гасла. „Я звертався часто по поміч до уряду і добре знаю, аби наш уряд з цілою енергією поборював ті ошустів у святих справах".

Вкінці найцікавіше місце в інтерв'ю, а саме опінія владики про можливости співпраці і тіснішого польсько-українського співжиття. На цю тему сказав владика таке:

„Признаючи що справу за дуже трудну, але й незвичайно важну для будучности, уважаю, що є *українська група, яка хоче співпрацювати. Тій групі треба піти на руку. Треба, аби уряд більше цікавився*. Крайним елементам слід відібрати багато арґументів. У своїй книжці виказую для добра української нації, що треба за всяку ціну прямувати до успокоєння умів, а ту

Фірма С. БЛЮМЕНКРАНЦ у Львові, вул. Галицька (ріг Боїмів)

повідомляє впов. публіку про ліквідацію.

ЦІНИ ЗНАЧНО ЗНИЖЕНІ. 2—3

ролю мусить у першу чергу виконати Церква і греко-кат. духовенство на полі віри й релігії. Праця мусить бути тільки позитивна, не позбавлена сентиментів. Вірю в добрі успіхи такої праці. Бо фантазія залишиться завсіди фантазією, а реальна повна посвяти праця є найвищою посвією".

При кінці владика підкреслив, що обі *сторони мусять для реалізації визначеної мети багато працювати*, мусять змінити багато поглядів, мусять піддати ревізії програми. „Не треба укривати, що обі сторони богато завинили, і поляки й українці. Ще все є доволі часу, аби розпочати... нове життя".

*

Стільки сказав цим разом станиславівський владика. Небагато тут нового, майже все те чули ми вже при інших нагодах. Звертаємо тільки увагу нашого загалу на передостанній уступ інтервю, в якому можна доглядатися доволі вираної оферти в сторону польського уряду.

Вистава української ґрафіки в Берліні.

Святочне отворення в неділю 5. лютого

У лютому в салях державної бібліотеки мистецтва в Берліні влаштовує Український Науковий Інститут виставу української графіки. Почин відповідальний, бо це перша самостійна виставa українського мистецтва в німецькій столиці. Але Інститут зумів змобілізувати всі українські сили, а в графіці, особливо книжковій, українське мистецтво зробило такі кроки, що безперечно має що показати Европі.

До участи у виставі зголосилися всі українські мистецькі групи за кордонами Радянської України: у великому числі свої праці прислали: АНУМ у Львові, Т-во „Спокій" у Варшаві, кольонія українських майстрів у Парижі, графіки з Праги і колекціонери творів графічного мистецтва. Таким чином не забракне кращих творів на виставі і буде досить повний огляд руху й досягнень у графічному мистецтві і на Радянській Україні. У катальозі помічено більш як 1.000 експонатів.

Буде тут і малесенький ретроспективний виділ графіки XIX. віку, починаючи від Шевченка, при чому вистава розпоряджає такими тепер уже рідкими річами, як майже повний примірник „Живописної України" Жемчужникова від початку 60-их років та українськими літографіями Трутовського й Соколова з 1858 до 1861 років. Закінчується цей виділ творами Сямокиша, граверів-„фотографів" М. Рашевського та К. Вільшевського, невеличкої групи символістів, що в кінцем століття і з початком нового причинилися до збудження нового мистецького руху.

У сучасному мистецтві впорядчики стараються обективно представити всі напрями сучасного українського графічного мистецтва, як сильні національними традиціями, так і збагачені західною культурою. Наскільки справжні успіхи мистецтва полягають у широкій синтезі тих принципів, то можна думати, що осяги українського графічного мистецтва знайдуть і в Берліні не менше арихильну оцінку, ніж свого часу у Брюсселі, де завдяки енергії інж. Д. Андрієвського наші артисти завоювали цю столицю графічного мистецтва. До речі: багато причинились до вистави присилкою своєї колекції інж. Д. Андрієвський і проф. Сіропольо із Праги колекцією exlibris-ів, яких є більш 150 різних експонатів, а також п. Зленко у Празі своєю колекцією 200 марок українських книжкових видавництв.

Книжкова графіка на виставі буде розділена відділами: окладники, фронтиспіси, заставки та кінцівки, тощо, але окремий реєстр у катальозі дасть змогу глядачам зосереджувати свою увагу і на окремих мистцях.

Окремо буде уряджений цікавий відділ театральних костюмів, де крім великого числа праць А. Петрицького й С. Гординського будуть і праці молодших артистів-декораторів. Виділяється між ними нова серія шкіців пані Геркен-Русової до постановки „Запорожця за Дунаєм", де в українських і турецьких постатях обєднана східна пишність з українською монументальністю.

Вистава відкривається святочно у неділю 5. лютого промовами бувш. міністра Гренера і фахівців історії мистецтва.

З. Кузеля.

Чар Країни Сходячого Сонця віднайдете у нововиданій книжці

СТ. ЛЕВИНСЬКОГО

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.

Набути можна в Аміністр. „Діла" за зол. 2.— (без пересилки).

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 6. ЛЮТОГО 1933.

ГАЛАКТІОН ЧІПКА. 2)

Ловецьке Ельдорадо.

(Докінчення).

Але й сільські пси хрипнуть по двох-трьох годинах, а уроєні злодії западаються під землею. Десь по півночі таки настала тишина і таки нам склеїлися очі.

О ночі на селі!...

Не знаю, чи мені щось приснилося, чи може крізь сон таки почув, досить, що збудився. По лиці мандрував якийсь звір меншого калібру, але непримемної вдачі. Дряпав лапками і був холодний як кусень леду. Шваб.

Ледви згорнув я його з себе, як на лице капнуло щось зі стелі мов запізнена сльоза. Злєвив я і ту сльозу... Блощиця.

А тоді голову в кожух і нехай діється, що хоче.

Не знаю, яке супроти цього зайняли становище шваби і блощиці, але маю враження, що кинулись на моїх товаришів, бо я їх уже не чув.

Зате швидко почув когута, який всім нам на лихо примістився десь у сінях на драбині і почав тепер співати свою досвітню серенаду. Коли я виставив голову зпід кожуха, Славко вже сидів і кляв.

— А сконав би ти там злодію! Розкричався, ідіот, і людям спати не дає.

Але когут нічого не робив собі з цього і виспівував далі.

— Котра то година, чорт би його взяв? — спитав радник, виставивши ногу зпід короткого кожуха.

— Четверта.

— Бійтеся Бога, зробіть що з тим тумаком — і знов скулив ногу під себе.

Славко, видно, видумав щось, бо швидко натягнув чоботи, накинув кожух і вибіг до сіней.

За хвилю когут закричав і стих.

— Що ти зробив? — питали ми Славка, коли вернув назад.

— Купив когута і казав зварити нам на снідання.

— Буде твердий як підошва.

— Але співати вже не буде.

— А тепер спати! — скомандував хтось і ми старалися з усіх сил виконати наказ.

Село не любить довго спати. Там люди кожному заявляють: „Ми з курми встаємо" — забуваючи додати: „і з курми лягаємо".

Тому наш ранішний сон був дещо неспокійний. То господиня горнець розбила в сінях, то коцисткою за псом кинула, то драбина впала на сіни. А крім цього дві пари дверей весь час: ри-и-п і ри-и-п.

В шестій годині ми вже не спали, в семій почали вбиратися, а в осмій виїхали на лови.

Чи є де в світі правдивий мисливець, який не забув би про всі невигоди на вид прекрасного ловища і погінки. Щоправда ловище представлялося менше імпозантно — поля, мокравини і десь не десь корч, але нагінка — захоплювала. Звялося два рази стільки „гучків", як було замовлено.

— Іване — питаю — чи не за багато?

— Що? За мало може! Нині заяць буде „витримувати" до останньої хвилі. Треба густої лінії, щоби не тікав назад.

Беремо перший „котел".

Я приготувався, як на бажанти. Торба повна набоїв, кишені також, решта в наплечнику на підводі. Якщо до чого — побіжу і возьму. Вчисно просив, щоби фіра далеко не відїздила.

Величезне коло мисливців і погінки чимраз більше звужується

Ні пса...

Зате в другім кітлі був один. Такий наш лоцтивий Брисько чи Босий, з куснем шнура на шиї, що зірвавшись із припони йде помишкувати по полі.

Впало кілька стрілів, на щастя для симпатичного кундля, „неточних" і пес спасся бігством.

— Ов, щось тут заяці не дуже зародили! — кажу до знавця цих сторін Івана.

Іван блиснув на мене ображеним оком.

— Не люблю мисливських песимістів. Хотіби зараз тисячу заяців!

— Я вже тобі три нульки подарую. Щоби хоч одинка була.

Моє останнє речення полетіло в порожню, бо Іван чимчикав уже на нове становище.

Тим разом прийшов на чергу ліс. Ліс не ліс а лісок, денеде „підшитий" будяками. Ізза ліска визирала якась вілля, щось ніби резиденція емерита, або багатого кольоніста.

— Тут бувають і кози! — шепнув до мене Славко.

І справді!

Ледви погінка заревіла дикими голосами, щоби таки нагнати на нас якогось лісового льокатора, як на лінії появилася — коза. Стара, мізерна, але висока, вискочила несподівано з корчів і — стануда. Її очі кидали блискавки гніву, грива маяла на вітрі, як татарський бунчук...

— Proszę nie strzelać! — закомандувала різко. — Ten las do mnie należy!

Мисливський настрій помітно обнизився. Замість стрілянини вивязалась зовсім не тихіша дискусія. Але витолкувати старій козі, що ліс належить до неї, а право ловів до нас — це так само тяжко, як застрілити заяця там, де його нема.

На жаль у ліску був один заяць, зовсім ло-

Найважніша справа.

На думку кількадесятьох осіб, які зібралися дня 3-го лютого на нараду в салі „Української Бесіди", вони радили над найважнішою справою нашого народнього життя. Радили справді над дуже важною справою. Але заки перейдемо до тієї справи, вирвемо з неї одне злободневне питання:

Чи є преса?.

Це питання виринає при кожній важній справі. Бо для кожної дрібної, а тим більше для важної справи преса має першорядне значіння. Преса популяризує справу, а це є перша умова її успіху. Отже й тут мало питання: чи є преса?

У відповідь на те питання пішли докори під адресою преси: такою важною справою преса не цікавиться. Але почулась і оборона: преса цікавиться тим, чим цікавиться громадянство, а що обговорюваною справою громадянство не цікавиться, то й преси на нараді нема.

Чи слушні були закиди, чи задовольнює пресу така оборона, не місце тут про те писати. Натомість **преса напевно з радістю прийме вістку і з тої наради, що там відчували її відсутність, що там належно оцінили її значіння.** І разом з тим преса надіється, що те громадянство, яке питає за пресою, прийме до відома, що: 1) Наша преса знемагає в боротьбі з післяплатниками та читачами з десятої руки (колиб всі, що лиш читають часописи, їх передплачували, наша преса стояла би добре); 2) Нашим робітникам пера обкроюється і так мізерні засоби до життя, а їхні фізичні сили не вистарчають, щоби опанувати всі прояви нашого скомпліковано-го життя.

При такому фактичному стані треба інакше ставити питання про пресу. А саме: кожна справа вимагає популяризації і кожна справа вимагає фондів. Популяризація справи лежить головним чином в руках преси. Тому, заки підійти до самої справи, треба поставити собі питання: **яких фондів треба і де їх взяти, щоби перевести відповідну пропаганду в пресі.**

Не во гнів комусьбудь це пишемо. Порушуємо при нагоді питання, над яким мусять застановитися всі організації й установи, які користають з послуг преси. Бо їхня справа на сторінках преси не є справою преси, а таки їхньою справою. Кожна організація, що має свій пресовий орган, оплачує його, отже й її пропаганда у загальній, не спеціяльній пресі також мусить бути оплачена. І на ту ціль кожна установа й організація мусить вставити у свій бюджет, для власної користи, відповідну суму. Лише при такому поставленні справи щезне питання: „чи є преса?", а доріжання по адресі преси будуть мати оправдання. Але тоді і причини для того будуть мінімальні.

Найважніша справа є — преса.

Над чим радили?

Але дня 3-го лютого радили над іншою найважнішою і найбільш занедбаною в нас справою. У нас так уже водиться, що найважніша справа мусить бути звязана з найбільшим занедбанням. Радили над справою суспільної опіки у нас.

Нараду скликало Т-во опіки над дітьми і молодю, а реферат про суспільну опіку виголосив запрошений головний секретар УНДО **Володимир Целевич.**

Короткий зміст реферату.

Ми українці працюємо на всіх ділянках громадського життя, але суспільна опіка в нас у повному занедбанні. Та сама суспільна опіка, яка у всіх державах висувається наперед найважніших завдань. У Польщі про суспільну опіку говорить вже сама конституція, а всі закони й розпорядки про сусп. опіку зібрані в окрему книжку в 701 сторін. Ті закони мають і для нас велику вагу, але їх мало хто знає, а ще менше з них користає.

Хоч у Польщі про суспільну опіку говорить конституція, то проте держава її не оплачує, а перекинула той тягар на самоуправу громадську, повітову, воєвідську. Через самоуправу ми могли би мати великий вплив на сусп. опіку на наших землях, але не знаючи законів, ми не користаємо з них. Мало того — установи суспільної опіки, які удержуються з громадських коштів, ми вважаємо приватними польськими установами й не беремо в них участи, хоч вони розпоряжають грошем також і з наших податків. У Варшаві є Головна Рада Сусп. Опіки. Наші гуманітарні установи повинні там мати свою репрезентацію, як напр. адвокати мають свою репрезентацію в Палаті Адвокатів.

Кілька цифер.

Коли нас щонебудь бє, то особливо — цифри. Так є і в ділянці опіки над дітьми й молодю.

В Польщі було в 1928 р. 1.111 заведень суспільної опіки, а в них 53.727 дітей. У львівському воєвідстві було 108 таких заведень, а в них 6.174 дітей. З того було 12 українських заведень з 400 кількадесятьма дітьми. На Волині було 50 заведень з 1914 дітьми, а на Поліссі 25 заведень з 1145 дітьми. Разом на тих землях було для українців 4 заведення, а в них 136 дітей, з того 2 заведення на удержанні православних братств і 2 на удержанні повітових соймиків.

Стан катастрофальний. Тим більше, коли зважити виховання тих дітей і скільки наших дітей пропадає для нас у польських заведеннях. Треба щось з тим робити, треба кричати, розпочати пропаганду, зорганізувати всі гуманітарні установи, щоби та справа війшла в кість і кров як конечна потреба народу для його майбутнього.

Фактичний стан.

1. Є в краю суспільна опіка, але українське населення з неї не користає, або користає дуже мало.

2. Є в краю установи й комісії суспільної опіки, які удержуються з податкового гроша, але вони є поза нами й нашими впливами.

3. Є закони, які трактують про сусп. опіку і з яких можемо й ми мати користь, але ми їх не знаємо і з яких не користаємо.

4. Є в нас ріжні гуманітарні т-ва, але працюють без ніякого звязку з собою.

Завдання.

1. Ми мусимо користати зі всіх ділянок суспільної опіки, яка є зорганізована при самоуправі (громадській, повітовій, воєвідській), а того мусять допильнувати наші харитативні товариства.

2. Через тіж товариства мусимо зорганізувати боротьбу за те, щоби всі українці, які потрібують помочі, користали з установ сусп. опіки, та щоби в тих установах не нехтовано наших національних прав.

3. Наші громади мусять ближче зацікавитися установами сусп. опіки у себе та подбати, щоби наше населення з них користало, а рівночасно, щоби й обсадза для нашого населення була українська.

4. Для доцільної та плянової розбудови суспільної опіки створити з існуючих товариств раду суспільної опіки, яка не займалась би лише окремими т-вами чи місцевостями, але обхопила би питання сусп. опіки в повній ширині, розбудила би зацікавлення всього громадянства до справ сусп. опіки, розділила завдання між т-ва і т. д.

Сумні зразки, докори і практичні вказівки

В самому Львові є багато гуманітарних установ, що удержуються з громадського гроша, але ми не знаємо, що там робиться, а зокрема, як там трактується українців. Є тут міський захист для сиріт, в якому є 500 дітей. Є там напевно й українські діти, але туди не допускають навіть українського священника. А цеж не приватна установа, на неї йдуть гроші і з наших податків.

При всіх польських парохіях є зорганізована суспільна опіка, а в нас цього нема, або є в початках.

У деяких повітах вже зорганізовані порадні матерей і протисухітничі станиці, але ніде нема українців. Пємич при породах є в нас катастрофальна, при грома-

дах заводять тепер т. зв. повитух, які є навіть добре ситуовані. Але тут знов українок нема, бо ще донедавна повитуху вважали чимсь нижчим, хоч людина на тому становищі може зробити людям дуже багато добра.

В ділі сусп. опіки велика роля припадає лікарям і вони мусять бути не лиш сильними фахівцями, але й добрими організаторами сусп. опіки.

У цілому світі першорядну ролю в сусп. опіці грає церква. За тим мусить піти й наша церква і в тій справі наші гуманітарні товариства мусять ділати в порозумінні з Ординаріятами, які вже тою справою займаються.

Кожного дня програємо.

У світі йде безнастанна боротьба на всіх ділянках життя. І ми боремось, зводимо битви, з яких ріжно виходимо. Але в ділянці суспільної опіки ми кожного дня програємо битви і поносимо великі втрати. Тут у нас є найбільше занедбання. Життя наказує нам неминуче видвигнути ту справу на весь ріст, розбудувати її, щоби не програвати кожного дня битви за добро дитини і за майбутнє народу.

Яка дитина — такий нарід за 25 літ.

Нараду скликали для справи Т-ва Опіки над молодю. Але реферат В. Целевича порушив засадниче питання суспільної опіки, а всі присутні були раді, що саме так справу поставив. Тому й дискусія була на високому рівні і всестороння. Забирали в ній голос **о. совітник Лящинян, д-р Філяс, д-р Бурачинський, радник Іванович, п-ні Колтунюкова** й інші. Піднесемо тут думку **д-ра Філяса.**

Ми, сказав він, з п. Целевичем підійшли до справи з двох протилежних кінців — я з лікарського боку, п. Целевич з правничого боку. І оба ми дійшли до одного — до ствердження великої ваги для нас суспільної опіки. Нашої суспільної опіки не дасться порівнати навіть з тим, що французи роблять з того боку для мурнів середущої Африки. Ту справу треба в нас уже раз рушити.

Чому в нас лихо стоїть справа сусп. опіки? **Бо на сусп. опіку дивляться в нас під кутом добродійности. А тут треба виходити з турботь за здоровля нації.** Сусп. опіка це інтерес нації, який паде великою відповідальністю на кожного з нас. Бо яка дитина, такий буде за 25 літ нарід.

Гр. Гл.

Повний чековий оборот П. К. О. У Львові.

Багато невигоди мали купецькі і промислові кола м. Львова тому, що не наладнали вкслід свій чековий оборот. Льокальна діяльність банків, кас ощадностей та ін. грошевих інституцій, яка обмежена переважно до одного міста, не могла цьому зарадити, тим більше, коли згадаємо, що такі інституції існують лише по більших осередках, тоді як менші не мали безготівкового обороту. Хоча ще в кінцем 1931 року відчинили відділ у Львові, але і це не усунуло всіх недостач, тому, що Відділ П. К. О. спочатку не вів чекового відділу. Тому торговельні фірми, промислові інституції, а навіть приватні особи, які мають ширші звязки, мусіли поневолі звертатись до Централі П. К. О. і там шукати виручки. А всеж така полагода справ не вистарчала; у торговельнім обороті найважніше використати час, а при дотеперішній організації, хоча би вона була як найметкіша, пересилка готівки через почтовий уряд із провінції на рахунок Централі П. К. О. у Варшаві і авізо Централі до власника рахунку займає щонайменше 4 дні.

Тому треба з повним признанням висловитись про почин П. К. О., яка з руков на живчику господарського життя і відчуваючи потреби наших господарських кол, завела від 15. січня у львівськім відділі повний чековий оборот.

—o—

Болівійсько-параґвайський конфлікт.

В дні 3. ц. м. Рада Союзу Народів займалася знову болівійсько-параґвайським конфліктом. Із звіту голови Комітету Ради виходить, що обі сторони відкидають пропозицію вислати до Чако анкетну комісію Союзу. Представники Болівії й Параґваю виголосили промови, закидуючи собі взаємно імперіялізм та мілітаризм і спихаючи на свого противника відповідальність за дотеперішні бої. Наради скінчилися висланням ще одної депеші, яка закликає обі держави занехати воєнну акцію й зробити розем.

—o—

...рослий і гідний стрілу. Використавши горячий момент дискусії, вискочив з чагарнику і шугнув на поля.

— Leć, leć zajączku! Leć, leć zajączku! — ніссся за ним радісний дишкант власнички ліса.

І заяць слухав своєї пані скільки сил у ногах.

— Чи будемо його обходити? — запитав я Івана, коли ми зійшлися на нараду.

— Не дратуй мене! — крикнув Іван здушеним голосом.

Я стих.

Не раджу нікому дратувати мисливця, коли він ще ніразу не стрілив, або стрілив дурницю. Може зломити стрільбу.

Коли ми вечором вертались до села, я мав страшенний клопіт з набоями. Десь рано впали мені в сніг і так примерзли до стрільби, що годі було витягнути.

А ще більше вечором ми мали ще один клопіт.

Прийшов поліцай на „збадане", чому ми полювали на чужім терені. Показалося, що лісок, де ми мали дискусію і нагоду забити заяця, перейшов з весною до ловецького терену іншої громади.

А коли поліцай скінчив, забрав слово війт і заявив, що другий терен, на який ми завтра гострили зуби, теж відпав, бо... громада мусить жити добре з управителем фільварку.

Одна була потіха в тій цілій справі: потяг відходив аж за три години, а коні можна було замовити кожної хвилі.

Я назагал був у дуже добрім настрою. Гільки одно мене злостило. Казав мені Славко: „Заяців стільки, що стрільби не набеш!", а я набив і тепер маю з нею клопіт.

Не стріляв, а треба буде чистити.

—o—

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ШЛЯХ ГОСПОДАРСЬКОЇ ЕМАНЦИПАЦІЇ.

З приводу конгресу німецької кооперації в Позвані в травні м. р. „Курієр Варшавскі" написав між іншим ось що: „Проф. Бернгард із університету в Кілю, один зі знавців довоєнної польської кооперації сказав після війни, що поляки з колишньої пруської території показали, як повинна би організуватись меншість, щоби втримати свій стан посідання. Польська кооперація Познанщини репрезентувала здорову мережу кредитових і сільських торговельних кооператив, які були безсумнівною основою для боротьби з германізацією. Польська кооперація, користуючись виключно власними слабими силами населення б. пруської ділянки, була великим, національно-творчим чинником". — Очевидно — інший намір мав „Курієр В." нагадуючи поляцї слова німецького вченого, іншу ціль маємо ми. Цьогорічна **„Кооперативна Республіка"** почала друкувати працю В. Левинського у формі книжкового додатку п. з. **„Як боролись поляки за своє господарське істнування під Прусією".** У вступних завважках автор книжки зазначує, що користується майже виключно книгою цьогож проф. Бернгарда („Das poln. Gemeinswesen im Preussischen Staat") Вважаємо, що добре зробила редакція „Коопер. Республіки", що рішила познайомити наш кооперативний світ з передвоєнною господарською діяльністю познанських поляків. Однак варто, аби цією працею Левинського зацікавились теж ширші кола нашого громадянства, особливо молодь. Шлях органічної праці важкий, але вдячний.

Польська хроніка.

„БАНК ГОСП. КРАЄВОГО" ПРО КОНЮНКТУРУ НА ПОРОЗІ НОВОГО РОКУ.

Ознаки стабілізації світової господарки втримуються дальше. Спадок продукції і торговлі назагал спинений, подекуди продукція навіть більшає. Одначе положення хліборобських країв Европи гірше, ніж промислових. Тут великою перешкодою у боротьбі з кризою є дефіцитові бюджети і тягар заграничних зобовязань. Зокрема господарська ситуація Польщі назагал ні трохи не поправилась. У хліборобстві помітний дальший спадок цін і трудноші збуту, — промисл відчуває бозюче тіснoту краєвого і заграничного ринку.

РЕДУКЦІЯ ПОКРИТТЯ ПОЛЬСЬКОГО ЗОЛОТОГО.

Банк Польський готовиться до зміни статуту і цю зміну має би принити загальний збір акціонарів 9. ц. м. Замісць золотого і позолочуваного (девізового) покриття, мають банкноти спертись виключно на золотому металю. Тимсамим законне покриття буде зменшене з 40 на 30 відс. Цей проект буде зрозумілий, коли спинимось на цифрах. Запаси Банку Польського (в мілюнах золотих) корчились приблизно в такий спосіб:

Кінець	Золото	Девізи
1929	700	418
1930	562	288
1931	600	87
1932	502	48

Як бачимо з цієї таблиці — з девіз малощо вже залишилось. Тому, що справжній запас золота є небагато більший над 40 проц., то мала надія, аби акціонарі Б. П-го піднесли золоте покриття аж до цієї небезпечної границі змінюючи арт. 51. статуту. Офіціяльно кажуть, що золотий залишиться міцною валютою.

АКЦІЯ ЗНИЖКИ ЦІН.

Конференції уряду з представниками поодиноких галузей скартелізованого промислу йдуть далі. Вся акція має покінчитись приблизно 10. ц. м. Чи і які будуть її наслідки скоро вже довідаємось.

ПОЛЬЩА І СРСР.

З уваги на те, що 27. січня скінчився договір „Совпольторгу", почались 17. м. м. переговори польських і радянських делегатів з метою продовжити цей договір. Через справу кредитів, яких домагали радянці, переговори розбились. Одначе Москва бажає їх знову відновити, цим разом уже в себе, а не у Варшаві. В найближчому часі ми присвятимо цій темі окрему статтю.

Світова хроніка.

МІЖНАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ В 1932 РОЦІ.

Провізоричні підсумки міжнароднього товарового обороту в минулому році виявляють його дальший і ще рекордовий спадок. Тоді, коли вже у 1931 році світова торговля зменшилась на 30 проц. в порівнанні до 1930 року, то у 1932 році вона зменшилась ще на дальших 35—40 проц. (коли її рівнити з роком 1931). Очевидно, що не в усіх державах цей спадок однаковий, та скрізь він дуже поважний. Найкраще ще трималась Японія, бо як у вивозі так і у ввозі виявила зайшку (12 і 11 проц.). В Европі тільки Норвегія вивезла товарів більше на 16 проц. ніж у попередньому році і Фінляндія на 1 проц.

ХЛІБОРОБСЬКІ ДЕРЖАВИ І МІЖНАР. ГОСПОДАРСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

На днях відбудеться в Букарешті конференція делегатів держав із т. зв. аграрного блоку. На ній мають випрацювати постулати, які будуть відтак предложені в Льондоні на всесвітній господарській конференції.

КАНЦЛЄРСТВО ГІТЛЄРА І БІРЖА.

Берлінська біржа зареагувала на вістку про кабінет Гітлера розмірно доволі спокійно. Короткий час не мала вона ніяких нотувань, однак швидко отряслась із першого вражіння. Більших курсових хитань не було, бо хоч і збільшилась дещо подача державних паперів, то не була вона настільки велика, аби нагально знизити їхній курс. Настрій був назагал нервовий, зате брак було спекулятивних тенденцій. Льондонська біржа зареагували на політичну кризу в Німеччині і у Франції зниженою курсу штерлінга.

В. Н-вич.

Справа ґрунтового податку.

Внесок Українського Клюбу в скарбовій комісії.

Дня 31. січня ц. р. відбулося засідання Скарбової Комісії, яка розглядала внесення Українського Клюбу в справі уморення залеглого ґрунтового податку, як також у справі пересунення терміну платности ґрунтового податку за 1932 р. на кінець 1933 р.

Від Українського Клюбу мотивував внесок повищий пос. *Кушик*, а зміст його промови слідуючий:

Український Клюб поставив внесок на уморення залеглостей ґрунтового податку разом з додатками державними і громадськими як також карами за проволоку, відсотками проволоки і екзекуційними коштами, яке то уморення повинно торкатися господарів, що є власниками менших, як 25 гектарових господарств повинен бути пересунений речинець платности ґрунтового податку по кінець 1933 р. Такий внесок поставив Український Клюб в тої причини ,що селянство взагалі, а зокрема селянство українське, яке находиться у богато гірших господарських відносинах, не може в нинішніх часах господарської кризи платити навіть біжучих податкових належностей, а про плаченнн залеглих податків не може бути мови. Обнижка цін за останні 3 роки як на продукти рільні, так і на продукти звірячі і набіл, яка дійшла до того степеня, що ціни ті є нижчі, ніж власний кошт рільничої продукції, і противно штучне утримування в тім часі високих цін на вироби промислові, які є необхідні для рільництва, спричинили катастрофальне зубожіння села. Селянство, яке на загал було найліпшим податковим платником не могло виплатитися зі своїх зобовязань без нарушення недвижимостей і тому залягає з податками. Зубожіння села поступає чимраз більше, безробіття на селі, якого ніхто не реєструє, збільшується з кожним днем, а коли в деяких околицях селянин ще може заробити, то одержує навіть по 20 гр. денної заплати. Внесок наш не має характеру якоїсь політичної демонстрації, бо залежить на тому, щоби селянство, яке не зі своєї вини залеглих податків платити не може, було звільнене від плачення залеглих ґрунтових податків. Уряд натискає податковцу шрубу до остаточних границь, за податки забирають екзекутори останні дахи, та живий інвентар, а населення голодує. Український Клюб має інформації про те, що у станиславівськім повітстві є села, в яких голодовий тиф десятків населенки, а екзекутори на ніщо не звертають уваги, тільки витискають у населення останні гроші. У таких відносинах вермує нами не охота політичної демонстрації, а потреба такого податкового припису, який для населення був би можливий до виконання. У другій частині нашого внеску вимагаємо ми, щоби термін платности ґрунтового податку пересунено на кінець 1933 р. У 1932 р. навістила українські землі у Польщі збіжева руда, яка знищила насіння на около 70 відс. Осінню 1932 р. селянство було змушене купувати насіння під засів, позбувалося навіть живого інвентаря, щоби обсіяти поля; збіжа не має навіть на прожиток. З уваги на те, що не можна збіжа продати, бо його немає не можна платити і біжучого ґрунтового податку. Руїна селянина дійшла до краю, знищений варстат праці того доброго податкового платника, а тому звертаємося з внеском на ухвалення представленого закону, який бодай в части умożливить істнування селянству. Дідичі, які мають тисячі моргів ґрунту не платять податків, а залеглости їхні виносять сотки мілюнів, селянство, а зокрема дрібне селянство досі вивязувалося точно зі своїх податкових обовязків і коли нині має залеглости ґрунтового податку, то має їх тільки з причини того катастрофального стану села, в якому воно нині находиться

За внеском Українського Клюбу промовляв від ППС пос. *Заремба*, а від Клюбу Людового пос. *Арешкевич*.

Санаційна більшість устами своїх промовців доказувала, що залеглости малих господарів походять з браку охоти платити податки, а не з тяжкого положення селянства та поставила внесок, щоби проект закону про уморення податкових залеглостей, який Український Клюб поставив, відкинути. Послушна санаційна більшість внесок Українського Клюбу відкинула.

Українська петиція в Союзі Народів.

Петицію про політичних вязнів признали наглою.

Ми вже повідомляли, що посолка Мілена Рудницька внесла від Української Парляментарної Репрезентації петицію до Ліги Націй у справі поведінки з політичними вязнями у Польщі. Тепер довідуємося, що петицію, з уваги на її зміст, признали наглою. Польща дістала була спершу речинець 8-ох днів на виясненння в справі петиції. Пізніше на домагання Польщі продовжили їй речинець на відповідь до 3-ох тижнів.

Японія готова до дальшої війни.

ТОКІО. 4. II. ПАТ. Хоча ще не запало остаточне рішення, тут побоюються, що надія на мирну розвязку справи в провінції Джеголь зовсім щезла. Японські війська готові на всяку евентуальности і незабаром розпічнуть бойві ділання.

В справі зброї для Мадярщини.

ЖЕНЕВА, 4. II. ПАТ. Представники Малої Антанти розглядали сьогодні справу демарше, яке зробили у Відні Англія й Франція в справі перевозу крізь Австрію з Італії до Мадярщини 85.000 крісів і 200 скорострілів. Покищо делегати Малої Антанти рішили тільки зажадати додаткових вияснень і відослати викриту зброю італійському надавцеві. Якщо друге демарше не дасть позитивного висліду, тоді Мала Антанта предложить справу Союзові Народів.

Союз Народів проти Перу.

ЖЕНЕВА, 4. II. ПАТ. Союз Народів занявся вчора знову справою колюмбійсько-перувіянського конфлікту. Референт тієї справи запропонував вислати до Перу депешу з осудом нарушення істнуючих трактатів. Німецький делегат Келлер висловив погляд німецького уряду, що насильні методи творення доконаних фактів не можуть ніколи пересуджувати мирного полагодження, згідно з наказом Союзу. Делегат Колюмбії Сантос зазначив, що тут не ходить про саму місцевість Летицію, але взагалі про засаду незайманости трактатів, при чому вилім у тій засаді, доконаний у колюмбійсько-перувіянському конфлікті, міг би статися небезпечним для Европи прецедексом. Остаточно Рада Союзу рішила вислати до Перу протестаційну депешу, демонструючи за незайманістю трактатів.

Перед виїмковим станом у Румунії.

В Букарешті застрайкувало 5.000 залізничників. Депутація робітників заявила начальникові залізничих майстерень, що не вірить в обіцянки уряду, зате домагається робітничої ради в майстернях, підвишки платень на 40 проц. і приняття видалених робітників.

Тому, що страйковий рух має комуністичну закраску, а в краю вибухають бурхливі заворушення, парлямент приняв закон, запропонований міністром внутр. справ, що уряд може на випадок потреби оголосити виїмковий стан до 6 місяців. Тим способом влада надіється здержати спокій в державі.

Димісія латвійського кабінету.

РИГА. 4. II. ПАТ. Кабінет премієра Скуенекса подався до димісії. Причиною димісії було голосування в соймі проти державного проекту внести меншинні середні школи. За проектом було тільки 25 голосів, проти 64.

Всюди зловживання.

МОСКВА. 4. II. ПАТ. Робітничо-селянська інспекція викрила великі зловживання в московському уряді міських плянтацій. Зловживання закинено занятим там м. ін. давним царським генералам Лохвіцькому і Варкевичові та Овсянникові, б. міністрові уряду Колчака. Всіх усунули зі становищ і піддали під суд. Видалили теж шефа уряду плянтацій за недостаточну революційну чуйність, яка допустила „класових ворогів" на відповідальні становища.

Зі сойму.

ВАРШАВА, 4. II. ПАТ. Нині в год. 10.20 пленарне засідання сойму отворив маршал Світальський.

У генеральній дебаті, в якій посли ХД. критикували уряд за це, що недостаточно борється проти кризи, від Білоруського Клюбу промовляв пос. Єреміч. Він заповів, що голосуватиме проти бюджету з політичних причин.

Опісля промовляв від Німецького Клюбу пос. Янковський. Він засуджав домагання німецької меншини, підкреслив ризико ухвалення бюджету з таким великим дефіцитом. Зчерги пос. **Білинський** (Український Клюб) заповів, що без огляду на це чи бюджет великий чи ні, чи дефіцитовий чи ні, Український Клюб голосуватиме проти бюджету.

Виступили із Стр. Людового.

Сенсацією дня в соймі було письменне повідомлення маршала сойму про виступлення із Стронництва Людового послів Конст. Янушевського та Фр. Жонси.

—o—

НОВИЙ ВОЄВОДА ПОЧАВ УРЯДУВАТИ.

ЛЬВІВ, 4. І. ПАТ. Львівський воєвода д-р Рожнецький передав нині урядування новоіменованому львівському воєводі Володиславові Белині-Пражмовському.

Воєвода Белина-Пражмовський виїжджає нині до Кракова, щоби зліквідувати справи, звязані з уступленням зі становища президента м. Кракова, тому під його неприсутність заступатиме його віцевоєвода Іван Дигдалевич.

Абітурієнти!! Пригадуємо, що шкільні табло по новочасному й дешево виконує фотограф 1318 „Venus", Академічна 24. 4-20

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПРОТИ АНГЛІЇ.

ЛЬОНДОН, 4. II. ПАТ. „Дейли Геролд" повідомляє, що недискретна промова канцлера скарбу Чемберлена, яку він виголосив на сніданні, уладженому в його честь союзом американських кореспондентів у Льондоні, викликала консернацію в британському кабінеті. Зарисувалася виразна ріжниця думок між Чемберленом і Мекдональдом. Чемберлен тією промовою попсував положення в Америці, що сумніваються, щоби він міг бути головою урядової комісії у справі довгів.

„Ню Кронікл" повідомляє про обурення в Америці на Чемберлена за цю промову. Американська гром. думка домагається від през. Розвелта, щоби зірвав переговори в справі довгів і уступив із всесвітньої економічної конференції.

Герстова преса посувається аж так далеко, що твердить, що на будуче само назвище Чемберлен буде обидою для Америки. Герстів часопис „Нюйорк Емерікен" пише: „Чемберлена треба обезсилити як кожного божевільного, який говорить божевідьні речі. Він загрожує приязні, яка є найкращою надією для мира та направи світа".

Навіть такий поважний щоденник як Гувер'ів „Геролд Трібюн" гостро критикує Чемберленову промову. Твердить, що колиб Чемберлен був маріонеткою в руках сенаторів американського конгресу, то не міг би зробити нічого кращого для розбиття міжнароднього порозуміння.

Згідно з американською пресою опінія в конгресі така, що наскільки Чемберлен не змінить свого становища, то переговори в справі довгів не мають зовсім виглядів на успіхи.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

ЗАБОРОНА НІМЕЦЬКИХ ЧАСОПИСІВ НА ЛИТВІ

КЕНІҐСБЕРҐ, 4. II. ПАТ. Литовський міністр внутр. справ заборонив у всій Литві видавати через один рік німецькі часописи: „Кеніґсбергер Альґ. Цтґ." і „Остпройзіше Цтґ." уже з 1. лютого ц. р. Причиною заборони є стаття, яка появилася в цих часописах у звязку з останніми заворушеннями в Мемелі та у звязку із здогадними маніфестаціями проти литовського директоріяту в Мемелі. Литовська преса запевнює, що президент директоріяту д-р Шрайдер втішається повним довірям литовського уряду.

„БЕЗПРИЮТНІ"

Кіно „АТЛЯНТІК"

З огляду на невпинне зацікавлення фільмою, продовжуємо висвітлювання до вівторка 7. лютого. Того дня, як останнього дня програми, будуть лише три сеанси, а саме: в год. 3, 5, і 7-ій по-популярних цінах 50 сот. і 1 зол.

В год. 9-ій відбудеться величава премієра нім. фільми з Єлисаветою Бергнер п. н. „Аріяна" після почитної повісти К. Анета. **„АРІЯНА"**

Полеміка Петровського зі Скоропадським.

„Ізвестія з 27. січня подають промову Петровського на сесії Центрального Комітету СРСР. Говорячи про закордонну політику Радянщини, Петровський присвятив багато уваги. Скоропадському і говорив м. ін. так:

„Я вважаю необхідним зазначити, що престолу України домагається відомий пройдисвіт та міжнародній авантурник гетьман Скоропадський. Недавно в одним часописі цей самий пан Скоропадський написав про Україну таке: „Моя провінція має колосальні природні скарби, розроблення їх при допомозі закордонного капіталу могло би значно улекшити, а може й усунути сучасну кризу в Европі. Відірвання України від Москви підкопало в основі більшовизм, а цей факт був би початком кінця цілого світового більшовизму" і т. д. Вистарчає нахабства говорити „моя провінція", коли мова йде про Україну.

Цей пан Скоропадський, як всім відомо, в часі окупації України був кандидатом німецького імперіялізму на український престол, він був лицарем на годину, а потім утік. Німецький імперіялізм, як відомо, зубожів, і таких пройдисвітів, як пан Скоропадський, удержувати вже не може.

Цей пан Скоропадський переїхав тепер до англійського імперіялізму й кличе його та цілу буржуазну европейську реакцію до нападу на Україну, і як бачите, має надію!..." „Але праця таких пройдисвітів, як Скоропадський, ще дуже широка і пропадиться не лише в Англії. В Німеччині перебуває якийсь Коростовець. Він має також претенсії на український престол. Полтавець Остряниця видає себе також за гетьмана України. У всякім разі, як ви бачите, імперіялістичні уряди мають таку банду, на чолі якої стає якийсь атаман чи пан гетьман для того, щоб активізувати ворожі сили проти нашої країни.

„Всі вони хочуть занять моє місце на Україні (сміх). Вам смішно, а вони справді заходжуються скинути радянську владу та запровадити свої порядки. Ви просто сміється, а там цих панів принято до дворів, до аристократичного буржуазного товариства, і вони мабуть цілком серіозно говорять про можність скинути українські радянський уряд.

„Я хотів тут як представник України звернутися до союзного уряду, що треба зробити нашу, чи принаймні запитання англійському, польському та німецькому урядові: Чи вони серіозно плекають у себе гетьманщину, атаманщину, чи жартують та граються в ляльки? Союзний уряд обовязково повинен зробити деякі кроки..."

—o—

Що діється в Німеччині.

ГІТЛЄР ПРО СВОЇ ПЛЯНИ.

З Берліна повідомляють, що Гітлер розмовляв зі шефом американського кореспонденційного бюра. На запит у справі 4-літного господарського пляну заявив, що якби хотів виголосити тільки агітаційну промову, то міг би обіцяти, що безробіття щезне 15. березня ц. р., а недоля німецьких хліборобів скінчиться 1. травня ц. р. Однак хоче бути чесним і тому домагається чотиролітного часу, бо державний корабель такий знищений, що його направити вимагає довшого часу.

З черги Гітлер приняв коресподнентів заграничних часописів і перед ними висловив надію, що світ знає, що Німеччині грозило та що в Німеччині незадовго запанував би червоний прапор, якби до влади не прийшов національний уряд. Гітлер апелює до світової преси, щоб не судила передчасно. Він брав сам участь у війні і вміє цінити спокій та мир. Знає, що заграниця вважає його противником чужих держав, але просить бути терпеливим. На всякий випадок Німеччина мусить користуватися рівноправністю.

СЕН. БОРА ПРО ГІТЛЄРА.

З Вашінґтону повідомляють: Із нагоди іменування Гітлєра канцлером Німеччини сенатор Бора сказав журналістам: „Комбінація Гінденбург-Гітлер покажеть безсумнівну найліпшсю. У всякому випадку ліпша від усіх тих, що їх останніми часами були зробили в Німеччині при створенні державної влади. Гінденбурга вважаю одним із найбільших людей не лише наших часів, а й усіх часів. Знаю, що Гітлер вірний і сміливий речник справедливих домагань німецького народу, а передовсім, що торкається багато справ, які виринули у звязку із світовою війною. Ті питання конче треба на нево розглянути для добра загального мира".

ГІТЛЄР І ПАПЕН КАНДИДУЮТЬ.

Берлінська преса повідомляє, що Гітлер і Папен задумують кандидувати при теперішніх виборах до райхстагу. Папен буде головним кандидатом листи німецьких націоналістів.

РОЗВЯЗАННЯ ПРУСЬКОГО СОЙМУ ВІДЛОЖЕНЕ.

Націонал-соціялісти змінили своє внесення на розвязання пруського сойму остільки, що розвязання має прийти не зараз, але аж 4. березня ц. р. Діло в цьому, щоби вибори до прусського сойму відбулися після виборів до райхстагу.

ЧЕРВОНІ ПРАПОРИ ЗАБОРОНЕНІ.

Турингійський уряд видав розпорядок, забороняючи строго вивішувати на ратушах і державних будинках червоні прапори. Свій розпорядок краєвий уряд мотивує тим, що червоний прапор означує безсумнівно тенденції, які ведуть до клясової боротьби та насильного повалення теперішнього уряду.

ПРИПИНЕННЯ „ФОРВЕРТСУ".

Берлінська влада припинила на три дні „Форвертс", центральний орган соціялдемократичної партії, а причини виборчої відозви, звернені проти уряду. У відозві добачено заклик до державної зради.

БЮТЬ КОМУНІСТІВ.

БЕРЛІН, 4. II. ПАТ. Минулої ночі знову застрілено в Берліні двох комуністів і кількох тяжко ранено. Поліція перевела багато арештувань, ліквідуючи гітлєрівсько-комуністичні бійки.

НІМЕЦЬКІ КОМУНІСТИ ЙДУТЬ У ПІДПІЛЛЯ.

БЕРЛІН, 4. II. ПАТ. Преса повідомляє з Москви, що західне крило Коміптерну виготовило у звязку з розпорядками німецького уряду проти комуністичної партії нові напрямні, на основі яких німецькі комуністи мають розвинути перш усього нелєгальну роботу. Управа німецької комуністичної партії має бути підпорядкована тайному комітетові, зложеному із трьох осіб, що мають дбати перш усього про збереження боевої сили комуністичної партії.

ВІЧНІ ПЕРА

НАПРАВЛЯЄ ФАХОВО Й ДЕШЕВО

„ПРЕЦИЗІЯ"

ЛЬВІВ, Рутовського 10, (в брамі) проти пл. Св. Духа

ДОВІРЯ ДЛЯ ДАЛЯДІЄ.

ПАРИЖ, 4. II. ПАТ. Згідно з точнішими обрахунками палата ухвалила вчора заяву довіря для уряду 376 голосами проти 181. При цьому у дебаті, що попередила голосування, соціялісти не скривали зовсім, що голосуватимуть за урядом без ентузіязму. Інтервенцію Еріота, який візвав демократичну більшість піддержати новий уряд, одобрили посли центру, а соціялісти поводилися холодно та з резервою.

Коментарі виніших часописів стверджують, що засідання це й інтервенція Еріота є виразним кроком до республикансько-центровоградикальної концентрації.

Хто не платить за часопис підриває рідну пресу.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-і

— **Премієра музичної комедії „Жабуриння"** Лужницького та Балтаровича відбудеться дня 6. ц. м. вечором у салі театру „Кольосеум". На випадок продовження вистави трамваї ждатимуть перед театром на публику.

— **В неділю** 5. лютого ц. р. в Т-ві „Зоря", вул. Вірменська 25, в год. 5. вечором від Українського Гігієнічного Т-ва виголосить виклад д-р Микола Попович п. н. „Професійні недуги" з показовими таблицями.

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 13-?

— **До чого вже доходить?** Українські соймові посли д-р Люб. Макарушка, Дм. Великанович і Вол. Кохан, виїзджаючи 2. ц. м. зі Львова до Варшави, зарезервували собі — як повідомляє „Хвіля" — у начальника двірця окремий переділ. Коли прийшли до вагону, застали зарезервований переділ занятий послом Косидарським (ББ). На замітку посла Великановича, що той переділ зарезервований для українських послів, дістав відповідь, що цілий вагон зарезервований для послів ББ. На те посол Кохан відповів: Ми теж посли! Тоді пос. Косидарський кинувся на пос. Кохана з кулаком, грозячи: Я тобі зараз зуби вибю! Пізніше пос. Косидарський сказав перед пос. Макарушкою: З тим поведенням українських послів треба раз скінчити! Ми їх терпимо, а вони мають ще якісь претенсії. — Всі три українські посли вислали в тій справі письмо до голови Клюбу ББ Славка з представленням цілого інциденту. Крім того виступлять проти пос. Косидарського на судову дорогу.

— **Про ревізії й арештування в Дрогобиччині,** згадувані вже в нашому часописі, подають такі подробиці: Дня 26. січня перевела поліція в Дрогобичі ревізії, після чого арештовано студентів: Івана Городинського, Володимира Журавчика, абс. сем. Степана Огродніка, Омеляна Гавдяка, Нестора Постойка, Нестора Веселого, Ярослава Гавдяка, Яремy Дмитруся. В Тустановичах арештовано: Петра Веприка, Дмитра Гнатова. В Борославі арештовано Володимира Петрова. В Попелях: студ. Мирослава Яримовича, в Мликах Шкільникових Клима Кіцилу; в Болехівцях гімн. учня Володимира Гавдяка і двох невідомих мешканців Стебника. Всіх передержано 48 годин в неогрітих келіях так, що один з них, Нестор Постійко, відморозив собі вуха. По 48 годинах випущено їх за виїмком Омеляна Гавдяка, Ярослава Гавдяка, Подоляка і Кл. Кіцили. — Крім того повідомляють про арештування в Золочівщині, де в селі Перевлсчна арештовано голову чит. „Просвіти", Федя Рудка і писаря Мик. Щуровського. В Ремезівцях арештовано Петра Цицу і Василя Гевка, а в Угерцях Грицю Бруха.

— **Ще в справі о. Дайбнера.** Польська телеграфічна агенція одержала від папської нунціятури у Варшаві такий комуніkат: У звязку з поданою у пресі вісткою про якусь крадіж документів з ватиканських архівів, якої допустився о. Дайбнер, апостольська нунціятура у Варшаві стверджує, що ніяких документів не вкрадено з якогонебудь ватиканського уряду. Крім того нунціятура зазначує, що о. Дайбнер був висвячений на священика на Сході, заки ще повстала папська комісія Pro Russia, що він не мав ніякої посади у Ватикані і не був секретарем ані урядовим ані приватним ніякого епископа. Поручили йому з огляду на його матеріяльний стан та з уваги на його батька, священика, тільки перекладання часописів і порядкування публичної бібліотеки східного інституту.

— **Грабунок під Львовом.** На Івана Марковського, що переходив дорогою коло Сокільник, напали Андрій Кроцяк і Іван Дузяк і побивши Марковського, зграбували йому гроші та бравнінг. Обох грабіжників арештовано.

— **Шибениця в Дрогобичі.** Свого часу засудили на смерть Станіслава Зизека, що вбив капітана Лопатку. Оборона відкликалася до ласки президента Мосціцького, а тимчасом відставили засудженого до вязниці в Дрогобичі. Перед кількома днями прийшла з Варшави відмовна відповідь, наслідком чого кат Брави повісив Зизека на вязничому подвірі у Дрогобичі.

— **Новий тип літака.** Бувш. військовий пільот Білер з Сопроні (Мадярщина) зладив новий тип безкрилого літака. Крила заступлені рурами на подобу ракет, крізь які турбіна пропелєра пересилає повітря. Літак може розвинути швидкість 1000 км. на годину. Апарат надається теж до лету в стратосферу аж до висоти 20 км.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Ірена Гнатівна, студентка права, пластунка активна за життя в численних українських студентських організаціях, померла в 19-тій весні життя 30. січня ц. р. Похорони відбулися дня 1. лютого ц. р. при великому здвизі молодих товаришів, товаришок і друзів та знайомих покійної. Земля нехай буде пухом для цієї ідейної, енергічної та жертвенної дівчини, що так щиро і так глибоко переживала всі смутки і радощі свого народу і країни. На жаль не судилось Їй далі горіти і працювати для ідеї, що освітлювала Її короткий життєвий шлях. В. Їй П.!

Листування Редакції.

Вп. Ст. Сірополко, Прага: Статті про Український Академічний Комітет ми на жаль не одержали.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах вол. 8.92.

Трансакцій. Продаж. Купно.

Голяндія 359.00, 359.90, 358.10; Льондон 30.35, 30.5, 30.20; Ню Йорк чеки 8.92.3, 8.94.3, 8.90.3; Ню Йорк кабель 8.92.7, 8.94.7, 8.90.7; Париж 34.86, 34.95, 34.77; Прага 26.43—42, 26.49, 26.36; Швайцарія 172.65, 173.08, 172.27 Берлін 212.10.

ЗБІЖЖЕ.

Львоко Підволочиська. Ціни біржеві, ціни ринкові. Пшениця двір. 720 27.00—27.50, жито збірне 14.00—14.25 Львоко Львів: Пшениця дворська 720 28.50—29.00.

Інші курси незмінені.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам для 4. II. 1933 р. за масло експортове та десерове прима 2·20 вол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 вол., копу яєць 5·40—5·60 вол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 5. II. год. 3.15 „Орфей у пеклі".

Неділя, 5. II. год. 7.30 веч. „Розбійники".

Понеділок, 6. II. год. 7.30 веч. „Карнавалові вечорі в опері".

Театр Різнородностей.

Неділя, 5. II. год. 3.30 попол. „Насолода чесністю" (Останній раз. Ціни найнижчі).

Неділя, 5. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіа" (Останній раз. Ціни найнижчі. Абон. 5).

Понеділок, 6. II. год. 7.30 веч. „Магія" (закупл. вистава)

Кіна.

АДРІЯ: „Парада кохання".

АПОЛЬО: „Засуджевець".

АТЛЯНТІК: „Безприютні".

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері,.

КОЛІСЕЙ: „Ніч у Шікаго", ревія „Арабські авантюри".

КОПЕРНИК: „Распутін" (Конр. Файт).

МАРУСЕНЬКА: „Распутін" Конрад Файт).

МІРАЖ: „Москва без маски".

ОАЗА: „Голос молодости" та ревія

ПАЛЯС: „10 проц. для мене".

ПАН: „Ц. к. команда сердець".

ПАСАЖ: „На піднебесному шляху" та додатки.

ПРОМІНЬ: „Ц. к. фельдмаршал" (Вл. Буріян).

СТИЛЕВЕ: „Веселий поручник" і ревія „Веселий свершок".

УТІХА: „Капітан Гвелен" і ревія.

ХИМЕРА: „Година з тобою" (Шевальє і Жанета Мекдональд).

Закордонне радіо.

Неділя, 5. лютого 1933.

Братислава (279,3) 17.40 Концерт, 19.00 Легка музика, 22.00 Циг. музика, **Мілано** (331,4) 21.00 Опера, **Гельсінгферс** (368,1) 17.00 Вечірня з церкви св. Івана, 19.35 Спів, **Лайпціг** (389,6) 11.30 Бахова кантата „Єзус шлефт, вас золь іх гофен", **Букарешт** (394,2) 11.00 Військ. музика, 17.00 Орхестра, 20.00 „Вільний стрілець" оп. Бобеско, **Берлін** (419) 20.00 „Весела опера" радіопостурі, **Білгород** (429,7) 17.00 Нар. пісні, **Рим** (441,2) 20.45 „Книжна доларія" оп. Лео Фала, **Бероміністер** (459,4) 10.45 Музика, 20.00 „Лякме" оп. Деліба, **Лянгенберг** (472,4) 20.00 „Трохи Нюйорку", **Прага** (488,6) 20.05 Концерт, **Брюселя** (509,3) 21.00 „Сіркуф" оп., **Відень** (518,1) 11.05 Концерт, **Мінхен** (532,9) 12.00 Концерт, 20.20 „Вільгельм Тель" пєса Шілєра, **Будапешт** (550,5) 11.00 Рел. музика, концерт, 18.00 Військ. орхестра, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 17.40, 18.40 Концерт, 16.30 Звуковик, 24.00 Танк. музика.

Понеділок, 6. лютого 1933.

Братислава (279,3) 16.10 Концерт, 17.30 Пісні, **Штрасбург** (345,2) 14.05, 18.00 Концерт, 20.45 Джез, **Білгород** (429,7) 20.00 Опера, **Рим** (441,2) 17.30 Концерт, **Прага** (488,6) 20.00 Фортепян, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 17.00 Капеля, **Рига** (525) 17.40 Лотиські пісні, **Мінхен** (532,9) 16.50 Солісти, **Будапешт** (550,5) 21.30 Концерт, **Харків** (937,5) 10.00, 13.15 Концерт, 15.15 Український концерт, 16.30 Жидівська музика, 18.00 Опера, **Париж** (1724,1) 21.00 „Отелью" оп. Вердія.

Львівське радіо.

Неділя, 5. лютого 1933.

11.45 „Подьський місіонар у півд. Індії". 11.58 Час, 12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Симфонічний поранок, 14.00 Конкурс. балачка: „Скільки збираю компосту, а чого та які маю з того користи", 14.20 „З підгалянських гір" (спів, музика), 14.50 „Дешеве корилення домашньої птахи", 15.10 Орх. мандоліністів, 16.00 Для молоді: „Що чувати в світі", „Перський ярмарок", 16.25 V. Весела радіонеділя, Відгомін IV, Вес. неділі, 16.45 „Агата" імен. бажання, 17.00 Радіоревія для дітей, 17.35 Вес. куток для вояків і для цивілів „Рекрут Макітра", 18.00 Фейлетон, 18.15 Фортепянові дуети: „Брати Лянгнери" (I ч.), 18.25 „15 хв. при камарнинім телефоні", 18.40 „Брати Лянгнери" (II. ч.), 19.00 Всячина, 19.25 „Один Бобі й два Боби" на осн. Лопеза, 19.55 Льв. спорт. комунікат, 20.00 I. част. Популярн. концерту, 20.50, 20.52 Спортові вістки, 21.00 „Перепрошую, куди на вул. Купелеву?" гротеска, 21.15, 23.00 Наш кабарет, 22.00 „Ідемо до Кракова на дансінг" (музика), 22.55 Комунікати, 23.50 Карнавалоний фінал „Поворот вальса".

Понеділок, 6. лютого 1933.

11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15, 19.20 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Комунікаційний огляд, 15.30 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Алькоголізм у світлі евгеніки, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Валютове положення світа, 17.00 Концерт (фортепян, скрипка), 18.00 Легка музика, 18.20 Солісти (Ванда Коритко, Ір. Данек — Італ. і фр. пісні), 18.50 Через сім границь (Враження з подорожі), 19.05 Всячина, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 „Карнавал кохання" оп. Вальтера Брома, Спортові вістки, Прес. рад. денник, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

І ЗОЛ. направа брошки, перстеня або ковтка коштує у Мандля, вул. Коперника, проти кіна „Коперник". 1197 7-10

ГЛЯДАЮ окремої кімнати з харчем у середмісті. Адміністрація „Діла" під „Незалежна". 1360 1—1

ЖАРІВКИ подешевіли, виключно у відомій фірмі **АЛЬБЕРТ АГІД,** склад електричних матеріалів, Львів, **Казимирівська 39.** Увага на число дому. 1358 1—2

СПІЛЬНИЙ покій за 35 зол. для панночки, Сапіги 57, партер, двері 3. 1350 1-1

КАВАЛЄР (32), з майном, навяже би листування з панною золотого серця, сонячної душі, при тім господарною. Ціль матрим. Листи до Адмін. „Діла" під „Мета". 1362 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Вуголь зол. 36·—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім, позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66.

1321 (Шукає заступників). 6—10

K. I. P.

Кооперативна Інжинірських Робіт

повідомляє, що з днем 1. лютня 1933 р. змінила своє дотеперішне приміщення (Львів, вул. Потоцького 47, тел. 34-72) на нове

ЛЬВІВ, ВУЛ. ЛЬВА САПІГИ 53, Тел. 80-88.

К. І. Р, як відомо, бере на себе ІНЖИНІРСЬКІ РОБОТИ, а зокрема: виконує плани, кошториси, обчислення; веде будови під власною управою; виконує інсталяції й направи центрального огрівання, водопроводно-санітарні та електричні. 1361 1—2

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

УРОЛЬОГ-ОПЕРАТОР

Д-р В. Кесслєр

У НЕДУГАХ НИРОК, МОЧЕВИХ ДОРІГ І ВЕНЕР.

ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 24, ТЕЛ. 76-19.

ФІРАНКИ І КАПИ

ручної роботи найдешевше

РОМАН ЗУБИК, Львів, Галицька 16. Виключна продажа Гал. Заведення руч них робіт. 1364 1—1

ОПОВІСТКА.

На основі рішення Виділу скликується

XI. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ" У ЛЬВОВІ

на суботу 18. лютого 1933 р. годину 4. пополудні, до салі „Української Бесіди" у Львові, вул. Рутовського ч. 22, І, пов з таким предметом нарад:

1. Відкриття Зборів, президент товариства.
2. Відчитання протоколу останніх Загальних Зборів.
3. Звідомлення Виділу Товариства: а) загальне тов. секретаря д-ра **Льва Ганкевича** і тов. делєгата д-ра **Евгена Шуровського;** б) скарбника тов. д-ра **Костя Паньківського;** в) референта фонду підмог тов. д-ра **А. Говинковича,**
4. Звідомлення Контрольної Комісії.
5. Вибори президента і віцепрезидента та заступників членів адвокатів, постійно замешкалих у Львові і 10 членів Виділу, вибір 3 членів Контрольної Комісії і вибір одного делєгата для береження інтересів кандидатів адвокатури.
6. Внески членів, які на 6 днів перед Загальними Зборами зголошено Виділові на письмі.
7. Запити і пояснення.

Львів, 2. лютого 1933.

Д-р Кость Левицький, президент.
Д-р Лев Ганкевич, секретар.
1365 1—2

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК

КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР

Ціна 50 сот., з почтовою перес. 70 сот.

Ч. 28 (13.267). Львів, вівторок 7. лютого 1933. Pocztowe opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло". Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Польський уряд супроти українців.

На засіданні скарбово-бюджетової комісії сенату 4. п. м. міністр внутрішніх справ Перацький пробував опрокинути українські скарги на обмежування свободи товариств і засував становище уряду до українського населення. Національні відносини на Волині, за його думку, не є такі жахливі, як представляють українці. Становище уряду в справі національних меншин він засував торік і цієї лінії держиться дальше. Останні події у Східній Галичині утруднюють нашу співпрацю. Співжиття і співпраця обох автохтонних народів мусить налаштуватися. Відношення влади до УВО не зміниться. (Сен. Макух: Всі українські політичні організації осудили акцію УВО).

Хочу в те вірити, однак недавно розпочався бойкот монопольних виробів при участи навіть помірковапих партій. Деякі українські газети ґльорифікували вбивства. Якщо ми приступили до репресій супроти „Просвіт", то тому, що стоїмо на тім самім становищі охорони громадянства перед розкладовими й протидержавними елементами, що й ви. Таксамо ставиться влада до багатьох кооператив. „Просвіти" і низка кооператив стали під покришкою культурної й господарської діяльности гніздами комуністичної зарази, яку ви таксамо поборюєте. У багатьох випадках стверджено, що головами „Просвіт" і кооператив були комуністи, які за параваном свого становища вели нелегальну акцію. Існують і розвиваються ті „Просвіти", що відгороджуються від комуністичних впливів. Вкінці міністр заперечив закидам, що поліція інвігілює громадян, послів і сенаторів.

З організаційної праці.

Анкета львівських товариств у справі організації бюра праці.

В неділю, дня 5. лютого ц. р. відбулася в салі засідань Т-ва „Просвіта" анкета, скликана Українським Технічним Товариством, у справі організації українського бюра праці передовсім для українського напливового елементу зі сіл до міст.

В анкеті взяли участь представники „Технічного Т-ва", „Просвіти", „Рідної Школи", „Центросоюзу", „Народньої Організації", „Союзу Українок", „Будучности", „Волі", „Сили", „Основи" і „Обнови", ред. „Діла" і „Громадського Голосу".

Точно в год. 10.30 рано відкрив анкету від Українського Техн. Т-ва д-р **І. Федів.** Зясувавши в коротких словах завдання анкети попросив присутних вибрати провід наради. Однодушно вибрали провідником анкети дир. д-ра **Леся Кукьчицького,** а секретарем д-ра **Федева.** З черги прийшов до слова **інж. Роман Білинський,** що виголосив обширний і живий реферат про потребу організації свого бюра праці та про необхідність опіки над тим напливовим елементом, що рік-річно напливає до переважно чужих нам своїм національним середовищем міст. Реферат зробив на присутніх помітне враження і спричинив поважну та річеву дискусію.

У дискусії брали участь пані **Тишинська, т-р К. Коберський, інж. М. Творидло, д-р І. Брик, студ. Сенів, п. Агатон Добрянський, студ. І. Онишкевич і п. Жмінковський.** У висліді дискусії ухвалено вибрати ініціятивний комітет, що має заняти підготовкою і проведенням у життя обговорених справ. До комітету ввійшли: **інж. Білинський Ром., д-р Федів Ігор. п-і Тишинська Евстахія, п. Добрянський Агатон і п. Жмінковський.**

ВЕЗУВІЙ ВІДЗИВАЄТЬСЯ.

ВІДЕНЬ, 5. II. ПАТ. З Неаполю повідомляють, що директор обсерваторії на Везувії проф. Малядра подав до відома, що в ост. 48 годинах зареєстрували 200 потрясень Везувія, з того 4 сильніші. Матеріяльних шкід нема.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Просфора Міщанського Брацтва і Союзу українських власників реальностей.

Як що року уладило Міщанське Брацтво і Союз українських власників реальностей традиційну просфору для своїх членів і запрошених гостей. Просфора відбулася в домівці обидвох Товариств при вул. Руській ч. 3.

На свято прибув о. крил. Д. Лопатинський, який після посвячення привитав присутніх і побажав обом товариствам розвою та успіхів у праці. На привіт відповів голова Міщанського Брацтва п. М. Кривецький і поділився з присутніми просфорою. Після того всі сіли за стіл і серед щирого та свобідного настрою мило провели час.

Підчас того промовляли: дир. радн. І. Кокорудз від Союзу українських власників реальностей, д-р О. Марітчак від Орг. Українців м. Львова, ред. Р. Купчинський від „Діла" і укр. преси, п. Гевак і п. Сенюта.

Всі промовці підносили значіння міста в житті нації, бо місто можемо здобути тільки через зорганізоване і свідоме своїх цілей українське міщанство.

О. пралат Куницький, довголітній опікун Міщанського Брацтва у своїй промові візвав присутніх до складок на прапор Брацтва і запропонував на герб Брацтва голуба і змію, як символ згідливости та розуму.

Свято просфори закінчив голова Міщанського Брацтва п. М. Кривецький подякою за участь і запевненням, що українське міщанство Львова, без огляду на невідрадні часи, старається і буде старатися сповнити надії, які на нього покладає нація.

НОВИЙ ПРЕСОВИЙ ЗАКОН.

В часописах не сміють бути білі плями.

4. лютого вплинув до польського сойму урядовий проект закону про пресу.

В новому проекті задержали всі заборони обмеження т. зв. превенційної цензури, заборону концесійної системи, заборону позбавлення краєвих друків почтового дебіту і т. п. Нагляд над пресою матиме лише прокуратура, а в дуже рідких, точно означених випадках адміністраційна влада.

Відповідальність за доконання проступку друком у часописі падає передовсім на редактора. Розповсюднювати друки можна зовсім свобідно й зовсім незалежно від дозволу або згоди влади. Коли друкарня доручила обовязковий примірник прокуратурі й адміністраційній владі, видавництво може без перешкоди кольпортувати часопис.

Кожна конфіската, доконана прокуратором, вимагає затвердження суду в короткому, точно означеному часі. Коли конфіскати не затвердять, пошкодовані мають право домагатися від державного скарбу коштів.

Проект м. ін. передбачує, що не вільно буде видавати часопису після конфіскати з білими плямами.

ЛЬВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА Й ДАЛІ ПРЕЗИДЕНТОМ КРАКОВА?

З Кракова повідомляють, що в тамошній міській раді виринула думка не приняти резигнації новоіменованого львівського воєводи Беліни-Пражмовського зі становища президента м. Кракова. Хочуть йому дати відпустку бодай на 1 рік, або не вибирати нового президента, тому що наближаються вибори до м. ради. Зробила би це щойно нова м. рада.

УЧЕНИК ЗАСТРІЛИВ ПОСЛА.

БЕРЛІН, 5. II. ПАТ. У Штрасфурті на маніфестації нац.-соціялістів і Штальгельму був ранений один із членів робітн. самаританського відділу. Бурмістр міста Кастен, посол із соц.-дем. фракції приказав арештувати одного з демонстрантів і привести його до ратуша. Коли після переслухання пос. Кастен виходив із ратуша, підійшов до нього 17-літній гімн. ученик, сказав: „Прийшла нині година порахунку!" та вистрілив до бурмістра з револьвера. Кастена перевезли до шпиталю, де він помер. Ученика арештували.

АРЕШТУВАННЯ В КОЛОДНІ.

Як ми вже повідомляли арештованих здогадних убивників жидівської родини в Колодні (пов. Жовква) випустили на волю, бо аналіза крови, найденої в них, виявила, що це була звіряча кров. Тепер слідство прийняло інший оборот і в Колодні перевели ряд арештувань. Арештованих доставлять до Львова.

РОЗПРАВА ГОРҐОНОВОЇ 6. БЕРЕЗНЯ.

Розправу проти Горгонової в краківському суді присяжних визначили окончено на 6. березня 1933.

Проспора в монастирі СС. Василіянок.

Львів, 5. II. 1933.

Заходом Комітету будови церкви СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 95 відбулася в неділю 5 ц. м. у великій салі монастиря спільна просфора, до якої засіло до 200 осіб. Між присутніми було багато представників духовної і світської інтелігенції, але **переважало міщанство й робітництво** сумежної з монастирем СС. Василіянок дільниці Львова.

Після вступної молитви, проведеної Преосв. еп. Н. Будкою, засіли всі до гарно прибраних столів. Низку промов започаткував **Преосв. Будка,** який висказав свою радість, що громадянство так численно відгукнулося на запросини Комітету і висловив надію, що найдальше за 3 літ церква СС. Василіянок, буде віддана до вжитку вірних. Після того промовляли: голова Комітету **о. Ю. Дзерович,** п. **І. Олексин,** від Кружка „Р. Ш." **на Городецькім передмістї, п. М. Галібей** від Міщанського Брацтва, **п-і Тишинська** від Т-ва „Будучність", **о. д-р Фіголь і о. прал. Куницький.** Переведена на зазив о. прал. Куницького збірка на будову церкви принесла 189.44 зол.

Настрій тої просфори, на якій ідея будови церкви обєднала стільки наших громадян, був **піднеслий,** а одночасно **наскрізь родинний.** До піднесення настрою причинились не тільки гарні промови, але й удатні **виступи двох хорів:** хору семинарії СС. Василіянок під проводом **п-і проф. Гладиловичівни** і хору малої семинарії під пров. п. Д. Котка. Комітетові, що займався уладженням просфори, зокремаж **панам,** належиться повне признання за працю.

ГІТЛЕР ЗРІКСЯ ПЛАТНІ.

Нац.-соц. преса повідомляє, що Гітлер зрікся канцлерської платні. Він каже, що заробляє доволі як письменник.

ХТО РОЗВЯЖЕ ПРУСЬКИЙ СОЙМ.

БЕРЛІН, 5. II. ПАТ. Пруський сойм відкинув внесення націонал-соціялістів на саморозвязання. Підчас дискусії приходило до бурхливих сцен, коли б. соціялістичний міністр Северінґ хотів забрати голос. Можливе, що уряд республики запропонує през. Гінденбургові видати декрет, який розвязує сойм.

ВИЇМКОВИЙ СТАН У РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ, 5. II. ПАТ. На засіданні ради міністрів запала ухвала про оголошення 5. ц. м. виїмкового стану в Букарешті, Яссах, Галаці, Чернівцях, Плоешті, в нафтовій окрузі Прагова та Фімісаорі.

Страйкарі забарикадувалися.

Страйк серед рум. робітників поширюється все більше, головно в нафтовім промислі та залізничих варстатах. У суботу стануда праця в Морені, бо робітники вже 4 місяці не дістали платні. У залізничих варстатах у Букарешті перервало працю 7.000 робітників. Вони забарикадувалися у варстатах. Страйкарі запротестували проти знижки платень і зажадали підвишки. Побоюються, що гострі зарядження уряду можуть довести до ген. страйку в усій Румунії.

Закарпаття.

Необоснований страх перед словом „український".

В найновішому числі „Українського Слова", що виходить в Ужгороді під редакцією д-ра Брещайка, поміщена під вгорі наведеним наголовком передова стаття, написана з приводу незатвердження м-ством внутр. справ у Празі зміни статуту „Народовецького Учительського Товариства" на „Т-во Українського Учительства" з осідком в Ужгороді. Автор статті д-р М. Брещайко полемізує з рішенням міністерства, наводячи дуже влучні аргументи, і зазначує при кінці, що такі необосновані заборони не осягнуть бажаної цілі. Вони не спинять природного, стихійного розвитку національної свідомости нашого народу, а можуть лише пошкодити добрій славі чсл. республики дома й за границею.

Від себе зазначимо, що ні в згаданій статті „Українського Слова", ні в найновішому числі соц.-дем. „Вперед" нема ніякої згадки про розвязання „Народовецького Учительського Т-ва". Виходить, що згадане рішення міністерства Т-ва не розвязало, тільки заборонило йому змінити назву, ухвалену на його останніх Загальних Зборах.

„Карпаторусскій Голос" у біді.

З того самого числа „Українського Слова" довідуємося, що москвофільський щоденник „Карпаторусскій Голос", вичерпавши дотепершні субвенції, ледви клигає. Його редактор д-р Фенцик їздив недавно до Праги за „пособіями", але вернувся з нічим. Тепер — пише „У. С." — не має вже дехто дійсно часу на забаву „з велікорусским напрямом"...

Життя в Ужгороді.

В 1932 році уряджено в Ужгороді 458 забав і 265 театральних вистав. З того найбільше число припадає на мадярів — 133 вистав, хоч відвідини театру були в них найменші. Політичні партії, фахові організації і ріжні товариства уладили 382 зібрань. І тут найбільше було мадярських. Товариств в Ужгороді 211. Часописів виходило в Ужгороді в 1932 р. — 47.

—o—

Дописи.

СЯНІК.

Муравлина праця й успіхи філії „Просвіти" в Сяноці. — Книжка на захід. Ще в дні 26. грудня 1932 р. відбулися загальні збори філії Т-ва „Просвіта" в Сяноці. І тому не завадить приглянутися ближче праці цієї установи, яка з успіхом поширює національну свідомість на области східної Лемківщини та проганяє тьму неграмотности, що міцно закорінилась між лемками. Якщо зважити величезний терен, куди сягає праця філії, а саме повіти: Сянік, Лісько, Коросно, Березів, Ясло і ту частину Ряшівщини, яка давніше належала до стрийського повіту, та ще взяти під увагу невеличкі матеріяльні засоби, якими орудує касієр філії, тоді можна підійти до праці філії з відповідною міркою та як слід уявити собі вагу тієї установи, що кладе підвалини під відродження Лемківщини, ще донедавна твердині москвофільства. Про труднощі й перешкоди, які доводиться зустрічати у щоденній праці майже на кожному кроці, навіть не треба згадувати, бо вони і так відомі ширшому громадянству. Слід згадати, що праця на Лемківщині ведеться у відмінних умовинах тому, що тут приходиться багато витрачати енергії на усування нашарувань, що накопичилися в минулому по москвофілах. Якби так не надто скупі матеріяльні засоби філії, які ледви дають змогу удержати урядовця, тоді успіхи муравлиної праці були б значно більші. Але завдяки підтримці американських лемків, які в діловому році прислали 1.318 зол. і 65 сот., можна було переводити в життя просвітянську ідею між лемками більше систематично. Місцеве українське громадянство зложило на підтримку праці філії від себе покищо 1.114 зол. і 5 сот. І ось тому завдяки енергійному і всеціло відданому просвітянській ідеї урядовцеві філії п. Венгльовському та праці Виділу філії під досвідченим і далекозорим проводом голови д-ра В. Блавацького, філія, не зважаючи на страшну скруту, збільшила в діловому році свою працю. І так у Сяноці улаштувала філія, як щорічно, Шевченківське свято, а далі також свято в память І. Франка. Заложений при філії „Просвіти" комітет допомоги Матіриному Т-ву „Просвіта" у Львові розвинув успішну діяльність і визначився як слід зі свого завдання, а то головно завдяки проф. Чайківському. Філіяльну бібліотеку скатальговано й упорядковано. Покищо вона ще невелика, бо є в ній біля 1.000 книжок (не томів). Щойно тепер побільшується бібліотека завдяки збірці книжок Матірнього Т-ва „Просвіта" у Львові, яка спопулярнизувала клич „Книжку на захід". І тому деякі громадяни й установи надіслали та надсилають далі книжки до філії. І так з Косова надіслано 62 книжки, а Коломиї 40, В-во „Громада" у Львові 80, службовики Матірнього Т-ва „Просвіта" у Львові уфундували прегарну бібліотеку зі 125 книжок, цікаву та ріжноманітну змістом, з призначеною на книжки скринькою, а далі з фонду „Книжка на захід" Матірне Т-во „Просвіта" у Львові 140 книжок і 45 календарів. Усім жертводавцям складає Виділ філії щиру подяку. Цей дар книжок розбудить приспану національну свідомість лемків і на марне не піде. Як лемки горнуться до книжки, нехай кажуть числа. З філіяльної бібліотеки користало ледви 51 читачів; але з того 94 проц. це селяни. Один селянин, Іван Швайлих зі Семушової, прочитав за 9 місяців 84 книжки. Філія скомплетувала вже 8 мандрівних бібліотек, з яких користало в діловому році біля 3.000 осіб. Тепер буде змога знову скомплетувати декілька мандрівних бібліотек. Найбільший попит за книжкою історичного змісту і діточими виданнями. Покищо вдалося скомплетувати лишень дві невеличкі дїточі мандрівні бібліотеки. Філія обединувала в діловому році 90 читалень, які нараховували лише 3.591 членів. Це що правда, небагато, але це початки. Засновано 16 нових читалень, але зате влада розвязала до кінця 1932 р. аж 19 читалень. Гін до організації та самоосвіти вже замітний серед лемків і перешкоди не спинять його, хіба тільки зміцнить. Заходом Виділу філії виголошено по читальнях 180 рефератів. Тепер слід зреалізувати внесок п. В. Подубинського, який висловив на загальних зборах побажання до нововибраного виділу, аби він звав усіх наших інтелігентів у Сяноці та в окрузі, щоби вони підготовили популярні реферати, які опісля філія розіслала би по читальнях. Читальняні бібліотеки нараховували 6.277 книжок; з них прочитано (крім голосного читання по читальнях 15.467 книжок. Крім того читальні передплачували 147 часописів. Словом: не надто багато, але це вже добрий завдаток на майбутнє. Покищо лише 9 читалень має власні домівки, а три придбала вже будівельні площі. Решта читалень винаймає домівки. Нововибраний виділ під проводом свого голови д-ра В. Блавацького дає запоруку, що праця філії поплине в цьому році ще ширшим руслом. Діловні збори закінчилися відспіванням національного гимну.

—o—

Як переводять плебісцит за польською школою!

У Горожанській Великій, рудецького повіту є 7-клясова утраквістична школа, хоч на 418 дітей у шкільному віці є 400 гр.-кат. української народности, 12 рим.-кат. і 6 мойсеєвого віроісповідання. Батьки українських дітей рішили за всяку ціну вибороти переміну цієї утраквістичної школи на українську З тою метою внесли 237 декларацій за 402 дітей (400 гр.-кат. і 2 мойсеєвого віроісповідання). З огляду на відомий протизаконний розпорядок львівського шкільного куратора про-доручування шк. декларацій при допомозі нотаріяльно легалізованих повновластей — батьки переслали шк. декларації до повітового шкільного інспектора поручено почтою дня 28. грудня 1932 р.

У Ричнові, рудецького повіту є 2-клясова утраквістична школа, хоч усі діти в шкільному віці 111 є української народности. Батьки внесли 66 декларацій за 107 дітей.

В останніх днях січня 1933 постерунок державної поліції у *Горожанні Великій* занявся плебісцитом за польською мовою навчання в громадах Горожанні Великій і Ричнові. Цей плебісцит у Горожанній Великій переводив постерунок поліції у шкільному будинку, а помагав йому управитель школи Осип Тимчишин. Шкільні декларації розносив поодиноким громадянам громадський поліцай, управитель школи виповнював, а командант постерунку збирав. Батьків українських дітей піддурювали в той спосіб, щоби підписали, що *позволяють* своїм дітям вчитися *також по польськи*, бо в українській школі *не будуть* вчити польської мови. Очевидно, це брехня, бо в кожній українській школі наука польської мови є обовязкова! Одначе декого це збаламутило, вони дали піддурити і кілька понідписували підсунені шкільні декларації. Тепер батьки зрозуміли в чому річ, і жадають вороту тих декларацій за польською мовою навчання.

Очевидно *така* „плебісцитова діяльність" хочаб за польською мовою навчання є *протизаконна*.

Вправді шкільний інспектор має досліджувати, чи існують умовини, під якими декларації за українськими школами є важні і це може робити при посередництві староства, громадського уряду або особисто, — але ані закон з 31 липня 1924 р. ані виконний розпорядок з 7. січня 1925 р. ані ніякий інший розпорядок чи декрет не допускає, щоби державна поліція переводила шкільний плебісцит за польською мовою навчання та щоби такий плебісцит відбувався у шкільному будинку. Противно — згідно з § 9. виконного розпорядку з 7. січня 1925. р. навіть плебісцитові оголошення мають бути вивішені з *виключенням шк. будинку!*

Звертаємо увагу нашого громадянства на спроби такого протизаконного „перепачковування" шкільного плебісциту за польською мовою навчання. *Про всі такі і тим подібні випадки просимо негайно повідомляти Правну Оборону при Головній Управі „Рідної Школи" у Львові, Ринок 10.* для своєчасного відповідного використання і протиділяння таким безправним спробам.

З другої сторони звертаємо ще раз увагу на те, що *плебісцит за українськими школами вийшов 31. грудня 1932 р.*, тому тепер *не підписувати* [illegible] ані ніяких інших писем.

—o—

Нові книжки й журнали.

А. Антонич: „СВІТ ЗВІРІВ", зоольогія або наука про тварини. І. частина. Яворів — січень 1933. Видво „Самоосвіта" Відділ природничих наук ч. 38. Стор. 36. Форм. 16°.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Понеділок, 6. II. год. 7.30 веч. „Карнавалові вечорі в опері".

Вівторок, 7. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон. 7).

Середа, 8. II. год. 7.30 веч. Опера.

Театр Ріжнородностей.

Понеділок, 6. II. год. 7.30 веч. „Магія" (закупл вистава).

Вівторок, 7. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіл" (Абон. 5).

Середа, 8. II. вистава не відбудеться з причини ген. проби комедії Девалія „Мадмовезель".

Кіна.

АДРІЯ: „Парада кохання".

АПОЛЬО: „Засудженець".

АТЛЯНТІК: „Безприютні".

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „Ніч у Шікаго", ревія „Арабські авантюри".

КОПЕРНИК: „Распутін" (Конр. Файт).

МАРУСЕНЬКА: „Распутін" Конрад Файт).

МІРАЖ: „Москва без маски".

ОАЗА: „Голос молодости" та ревія.

ПАЛЯС: „10 проц. для мене".

ПАН: „Ц. к. команда сердець".

ПАСАЖ: „На піднебесному шляху" та додатки.

ПРОМІНЬ: „Ц. к. фельдмаршал" (Вл. Буріян).

СТИЛЕВЕ: „Веселий поручник" і ревія „Веселий сверщок".

УТІХА: „Капітан Гвелен" і ревія

ХИМЕРА: „Година з тобою" (Шевальє і Жанета Мекдональд).

—o—

Закордонне радіо.

Понеділок, 6. лютого 1933.

Братислава (279,3) 16.10 Концерт, 17.30 Пісні, **Штрасбург** (345,2) 14.05, 18.00 Концерт, 20.45 Джез, **Білгород** (429,7) 20.00 Опера, **Рим** (441,2) 17.30 Концерт, **Прага** (488,6) 20.00 Фортепян, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 17.00 Капеля, **Рига** (525) 17.40 Лотиські пісні, **Мінхен** (532,9) 16.00 Солісти, **Будапешт** (550,5) 21.30 Концерт, **Харків** (937,5) 10.00, 13.15 Концерт, 15.15 Український концерт, 16.30 Жидівська музика, 18.00 Опера, **Париж** (1724,1) 21.00 „Отельо" оп. Вердія.

Вівторок, 7. лютого 1933.

Братислава (279,3) 18.15, 20.00 Концерт, 19.20 Спів, **Мілино** (331,4) 13.00, 17.30 Оркестра, 20.30 Оперетка, **Штрасбург** (345,2) 21.30 „Кармен" оп. Бізета, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.15, 18.40 Спів, **Білгород** (429,7) 19.00 Спів, **Стокгольм** (435,4) 17.05 Хор хлопців, **Прага** (488,6) 22.15 Сучасна музика, **Відень** (518,1) 13.10, 19.45 З змагань ФІС із Інзбрука, 20.00 Спів. концерт, 20.55 Легка музика, **Рига** (525) 20.26 Шубертові пісні, **Мінхен** (532,9) 19.35 „Пташник із Тиролю" оп. Целлера, **Будапешт** (550,5) 12.05 Цит. орхестра, 19.30 „Тенор" ком. оп., „Ле Воаль де Пірет" пант. Доганія, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Звуковики, 17.40 Гумор і сатира, 24.00 Оп. арії, **Париж** (1724,1) 21.00 „Фе ля Мер де Мадам" ком. Федо, 21.55 Камер. музика.

Львівське радіо.

Понеділок, 6. лютого 1933.

11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15, 19.20 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Комунікаційний огляд, 15.30 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Алькоголізм у світлі евгеніки, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Валютове положення світа, 17.00 Концерт (фортепян скрипка), 18.00 Легка музика, 18.20 Солісти (Взнда Коритко, Ір. Данек — Італ і фр. пісні), 18.50 Через сім границь (Враження з подорожі), 19.05 Всячина, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 „Карнавал кохання" оп. Вальтера Броома, Спортові вістки, Прес. рад. денник, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

Вівторок, 7. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.30 Комунікат уряду фіз. виховання, 15.35 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Про ген. Вибранівського (1848 р.), 16.25 Для учителів „Мета й вимоги заг. доповняючого образування", 16.40 Життя в сірконих джерелах, 17.00 Симф. концерт, 18.00 Легка музика, Радіо дітям, 19.00 Техн. скринька, 19.15 Всячина, 19.30 Доля та недоля польського композитора, 19.45, 21.15 Прес. рад. денник, 20.00 Концерт (оркестра, спів), 21.10 Спортові вістки, 21.20 Скрипка — Затурецький, 20.00 Літер. чвертьгодина: Берент, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.

Ч. 29 (13.268). Львів, середа 8. лютого 1933. Pocztowe opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полудием. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Гітлєр і Варшава.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 4. лютого 1933.

Справа буджету в соймі може й нецікава, а всеж — цікавіша, ніж минулими роками: бо буджет, про який згори кажуть, що „в найкращому випадку" викаже з кінцем року „тільки" пів міліярда (!) дефіциту (проф. Рибарський вирахував навіть 650 міліонів), це подія будь-щобудь нова. Не зважаючи на те, ми можемо згори признати, що величезна більшість українських читачів цими справами мало цікавиться. Бо як може український громадянин цікавитися буджетовими цифрами, серед яких нема українських позицій, як може накінець ними цікавитись, коли навіть польська **політична еліта** у столиці держави відноситься до тої соймово-буджетової біди з почуттям найвищої байдужности?!

Доволі перекинути варшавські часописи, щоби ствердити знаменне явище: у цілій низці щоденників нема **навіть згадки** про те, що парлямент розпочинає працю над найважнішим щорічним законом, над програмою цілорічної державної діяльности, нема ні згадки про якунебудь парляментарну „баталію" та ані рядка рефлексій з приводу півміліярдового дефіциту! Колиб край пережив землетрус або вулкан вибух із дна Вісли, то булоб ясно, що нема в часописних сторінках ані у людських мізках місця на деліберації, від яких і так пусті державні каси не заповняться, ані теперішній парлямент, не стане справжнім парляментом. Варшавою вулкан не потряс. Потрясла нею звістка, що в Німеччині канцлером став Адольф Гітлер.

Гітлер є альфою і омегою політичного зацікавлення польської столиці. Правда, Варшава взагалі довго нічим цікавитись не може, її зацікавлення усіми справами завжди буває дуже плоске і примітивне. Тому може вже нині, коли пишемо ці рядки, гітлерівська сензація дещо **зблідла. Але** — зачуваю — ще два дні тому в редакції одного великого варшавського щоденника висміяли їх парляментарного справоздавця, який приніс із сойму якийсь льокальний новинкарський матеріял. І нині у кульоарах сойму таки про німецькі події посли й журналісти більше говорять, ніж про сойм і уряд та всі польські справи. Бо найважнішою і найцікавішою польською темою став — Гітлер.

Не можна ставити справи так просто й банально, що — мовляв — „у Варшаві бояться війни". Навіть найбільш пересічний варшавський обиватель здає собі справу, що Гінденбург не йменував канцлером Гітлера на те, щоби той так собі з місця ішов на Польщу війною: при кількох міліонах безробітних у Німеччині, кількох міліонах комуністів та з Францією позаду. Хоча польська публіцистика систематично представляє німців, як авантюристів і галабурдників, то проте сам інстинкт каже тим самим варшавякам сумніватися у безпосередню близькість якоїсь німецької воєнної авантюри. З другого боку для кожного поляка імя Гітлера віддавна було синонімом німецької агресивности, націоналістичної ексклюзивности та — польонофобії. І тому вістка про перехід влади в Німеччині в руки Гітлера — зробила тут величезне враження та безумовно страшенне всіх схвилювала.

Нема польського табору, який не вбачав би в кабінеті Гітлера всього найгіршого. Для одних — це офіціяльний похорон німецької демократії, побіда соціяльної реакції та явна диктатура; для других — це заповідь внутрішньої анархії в Німеччині, якої вислідом може бути отверта громадянська війна між табором націоналістичним та комуністичним, із дуже немилими виглядами для Польщі опинитися поміж двома революційними світами: західним і східним. Тому одних турбує німецька комуна, як реакція проти гітлерівського правління, інших знову — Вільгельм на голяндській границі. Всіж разом глибоко переконані в тому, що уряд Гітлера підштовхне вперед пропаганду ревізіонізму та аспірацій німецького мілітаризму. На доказ, як кожний поляк у Варшаві шукає в останній німецькій, великій події якогось власного коника, можна покликатися на „Газету Варшавску", яка у передовій статті алярмує з приводу великої небезпеки... масового наплиру жидів до Польщі, що нібито будуть тікати сюди перед гітлерівськими переслідуваннями!... Ця „жидівська небезпека" є клясичним прикладом, як польська публіцистика вульгаризує всі явища, зокрема явище німецького націоналістичного руху, який доконав перевороту в цілій суспільній та психольогічній структурі німецької великодержави та її 65-ти міліонах населення.

З другого боку не можемо опертися враженню, що чимало того шуму робиться свідомо, і то не з огляду на закордон, а саме на внутрішньо-політичну ситуацію. Скажемо ясніше: прихід Гітлєра до влади в Німеччині безумовно скріплює ситуацію санаційного уряду в Польщі. Санація здає собі теж знаменито справу, що ті німецькі події можна використати для зміцнення власного престіжу та ще дужчого приборкання опозиції. І ось, на тлі німецьких подій санаційний уряд виступає як „уряд національної оборони". Таким тоном промовляє генеральний референт буджету полк. Медзінський, який — натякаючи прозоро на „сильну державу, що висловлює свої немасковані змагання до нового захоплення земель свого сусіда" — вдаряє у тон речника **всього** народу, згуртованого довкола свого уряду, що готов „в міру, а навіть понад міру нашої можливости" проявити „оборонне зусилля". І такі заяви п. Медзінського чи іншого представника володіючого табору не лунають в порожні. Член опозиційної НПР („Нар. Партія Роботнича"), яка тільки що переживала найприкріший для неї „бомбовий" процес у Лодзі, заявляє з соймової трибуни, що „справа оборони краю єднає нас усіх"; ендеція скрізь і всюди висловлює своє вдоволення, що фактом неагресії з СРСР та проголошенням „фронту на захід" санаційний уряд перейняв її, ендецьку закордонно-політичну напрямну; а ППС палко протестує проти наклепів, наче би вона колинебудь та якнебудь мала щонебудь спільного з гаслами ревізіонізму...

Таким робом прихід до влади Гітлєра відбився не лише голосним відгуком на варшавській вулиці, але й у внутрішній польській міжпартійній ситуації. Відбилося це й на соймових дебатах, притупивши вістря протиурядових виступів опозиції та вможливлює це урядові з більшою певністю і сміливістю переводити послідовно законодатну роботу, обрахована на петрифікацію існуючої системи правління. Наскільки ж ці петрифікаці зусилля бють у першу чергу по нас, українцях, і як через те в остаточному практичному висліді на цілому тому німецько-польському інтересі знову найгірше виходимо таки ми, — це вже тема окрема.

І. Кедрин.

Хоча як це прикро, але про смерть треба думати, бо вона може прийти кожної хвилини. Тому кожний повинен негайно обезпечити своє життя в користь своєї рідні в одинокому

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменниця).

Просвіта чи темрява?

(Допис з Волині.)

Як відомо, в минулому році зачинено на Волині дві повітові „Просвіти" — в Луцьку і Кремянці з усіми їхніми сільськими філіями. Ради обидвох „Просвіт" зложили відклик на децизію воєвідського уряду до міністерства внутрішніх справ у законному речинці. У листопаді рада луцької „Просвіти" делегувала до міністерства голову п. В. Островського. Справу волинських „Просвіт" порушували і на соймовому терені. Одначе **досі** відповіді нема і дальша доля „Просвіт" невідома.

До цього треба додати, що багато-тисячні просвітянські маси все ще надіються на те, що справедливість візьме гору і „Просвіти" будуть відчинені. Ця надія випливає з того, що згадані „Просвіти" були зачинені не за якінебудь провини, а з чисто політичних міркувань: щоб очистити дорогу для певнівських просвітянських хат.

Населення Волині дало доказ, що воно залишається вірним своїм „Просвітам" і просвітянських хат не бажає. Від часу закриття „Просвіт" у згаданих повітах не повстала ні одна просвітянська хата. Навпаки (як кажуть, з наказу центрів) зголосилися до ВУО в справі заложення просвітянських хат у інших повітах сотні сельробів (а може й членів КПЗУ), щоби найти собі легальну покришку для своєї політичної роботи. Очевидно, ці слуги московського інтернаціоналу розуміють, що в „Просвітах" їм місця не буде.

В останніх часах багато говорять і пишуть польські політики про відрубну українську культуру та про задоволення культурних потреб українського народу. І пишуть не лише приватні органи, але й органи проурядові. А п. Лєсн Василєвський на зборах „орієнтальних кул млодих" навіть проголосив необхідність надання українцям культурної, а потім і територіяльної автономії. Це саме проголосили й ППС. в „Роботніку".

Після подібних заяв як приватних політичних кол. так і представників проурядового таборy льогічно „Просвіти" на Волині вже по винніб бути відчинені. І то тим більше, що за десять місяців після завішення луцької „Просвіти" саме волинське життя значно змінилося.

Українське населення висуває рішуче домагання якнайшвидчого відчинення „Просвіт" і не лише в згаданих двох повітах, але й по всій Волині з дуже поважних міркувань.

У зв'язку з кризою, зубожінням населення й відсутністю по селах культурно-виховних організацій та засобів (бібліотек, читалень, театрів, хорів) помічається моральний розклад деякої частини молоді: хуліганство, напади на весілля, забави й вистави, ножі, крадіжі й т. д., — ось що сьогодні починає надавати характер життю наших сіл.

Крім того, брак тих самих культурно-освітніх організацій і засобів дає широкий грунт для дальшого ширення сельробівщини. Досить згадати, що на Водохрещі сельробівці Ковельщини повнішували на церквах червоні прапори

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 7. 12. 1932 r. Sąd okręgowy we Lwowie Wydział VI. 1. karny w sprawie konfiskaty Nr. 269 czasopisma „Diło" z daty dnia 4. 12. 1932 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 787/32 na posiedzeniu niejawnem w dniu 7. grudnia 1932 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 4. grudnia 1932 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło" Nr. 269 z daty dnia 4. grudnia 1932 r. zawierającego w artykule p. t. „Pisla napadu" w ustępie od słów „Prokuratorskie" do słów „Tournelle" znamienna występku z § 1. art. 159 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu wyjaśnienie szczegółu dochodzeń przed rozprawą główną. — Według §§ 487, 489. 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: J. Antoniewicz w. r. Protokolant: Lewicki w. r. Za zgodność: Lisanowicz, sł. sąd.

А там давно вже „Просвіти" нема — нема значить тих вогнів, які освітлювалиб для молоді правильні національні шляхи.

Все це ставить перед нами пекуче завдання: домагатися якнайшвидчого відкриття „Просвіт" і уможливлення їм праці в ім'я оздоровлення й піднесення культури для рятунку від економічних злиднів.

Просвітяни.

Шпигунство в Букарешті.

Справа шпигунської організації на почті в Букарешті приймає все ширші розміри. Стверджено, що предметом шпигунства в користь більшовиків були спеціяльні шифрові депеші й акти в справі пакту неагресії з Радянщиною. Головою шпигунської організації був Іван Димітріев, а помогала йому молода дівчина Гаїн болгарського походження. У звязку з тією справою арештували в Букарешті 12 осіб, в Добруджі 10.

Шпигунська афера в Австрії.

ВІДЕНЬ, 6. II. ПАТ. В австрійському міністерстві війни викрили шпигунську аферу. Стверджено, що кілька осіб, занятих у м-стві війни, за посередництвом одного телеграфіста, що працює над австрійською границею, **видавало військові тайни.** Між іншим видали шифровий ключ, уживаний австрійською владою, одній сусідній державі.

Абітурієнти!! Пригадуємо, що шкільні таблю по новочасному й дешево виконує фотограф 1318 **„Venus", Академічна 24.** 4-20

Бунт у голяндській фльоті.

До Амстердаму повідомили з Батавії, що збунтовані моряки туземці опанували голяндський корабель у пристані Олеґ-Леґ. Користаючи з неприязности команданта й частини европейської залоги, **збунтовані добулися на корабель, увязнили 9 старшин і випдили на повне море.** В погоню за ними вирушив інший голяндський корабель та кілька військових моторових суден із Целебес.

Залізничий страйк в Ірляндії.

Генеральний залізничий страйк охопив залізниці в північній Ірляндії, наслідком чого комунікація між Дебліном і Бельфастом перервана. Були випадки саботажу, перетинання сигналових і телефонічних дротів. Почтовий рух відбувається при допомозі автобусів і самоходів. Не виключене, що страйк поширіться на південні залізниці.

Преса і боротьба з туберкульозою.

Вияснення гігієнічно-санітарних питань нашим народнім масам ще ніколи не було таке потрібне, як тепер. Після страшної війни, у тяжких часах відбудови наших сіл і серед теперішньої страшної нужди на селі, здоровля наших селян щораз більше занепадає, а вслід за цим відпорність їх на всілякі хороби маліє. Умовини життя теж дуже сприяють поширенню туберкульози. В останніх часах ряд науковців-гігієністів звертає увагу на факт зменшування смертностей на туберкульозу по містах, де в наслідок праці всякого рода гігієнічних товариств і пропаґанди гігієни в пресі та викладами, санітарні відносини кращають, є збільшення смертностей і поширення туберкульози по селах, де питанням гігієни мало цікавляться. По наших селах справа під тим оглядом стоїть гірше, а в деяких околицях ще всевладно панують знахорки й ворожбити.

З другого боку можна подати багато прикладів, що може зробити та які користи принести добре ведена пропаґандивна кампанія. Німецькі статистики подають, що рік-річно смертність людей на рака маліє від часу, як повели на широку скалю, головно в пресі, пропаґанду боротьби з цією недугою. Бо люди освідомлені як слід про недугу звичайно скоріше зголошуються до лікаря чи шпиталя, а вчасніше розпізнання рака дає запоруку скорого вилічення. А найголовніше, що хорий, як це на жаль у нас подекуди буває, не звертається за порадою до лікаря, лише до знахоря. Яке велике значіння має пропаганда вказує далі й такий факт, що поширювання, а передовсім лікування венеричних хоріб стоїть тепер куди краще, як перед кільканацятьма літами.

Возьмім і саму туберкульозу. У західніх, а головно північно-західніх краях, де на велику скалю поставили пропаганду поборювання туберкульози і освідомлювання маси в пресі, вислід цієї боротьби є надзвичайний. Преса впливає на урядові орґани, які дістають інформації з цілого краю і складають плян праці, а при цьому освідомлює навіть найтемніші закутини краю. Якби ми могли добачити успіхи гігієни в такім невеличкім і донедавна дуже біднім краю, як Данія, то могли би оцінити вартість пропаганди. Данія мала і має багато гірші, природні умовини життя й праці, а проте смертність на туберкульозу є там найменша з усіх країв. За останніх 30 літ смертність на туберкульозу на 10.000 людей з 30 жертв впала на 8,5 коли в культурній Чехословаччині вмирає на туберкульозу 25—30 людей на 10.000, в Польщі 30—35, а на наших землях під Польщею, серед наших селян смертність перевищає 42 на 10.000. Освідомлення народу збільшило його жертвенність на цілі поборювання і в Данії видають на поправу гігієнічно-санітарних умовин по кілька золотих на душу, коли в Чехословаччині випадає ледви по кількадесять сотиків, а в нас? Краще не говорити.

Всюди бачимо велику працю преси, що несе щоденно живе слово в народ. І коли преса впевняє, що працює для громадського добра для свого народу, то докаже добре зрозуміння свого обовязку найкраще на полі гігієни, для поліпшення найбільшого скарбу народу — його здоровля. Де нема здоровля, там нема праці, добробуту, культури й розвою народу. Гігієна продовжує життя людям, робить його приємнішим, збільшує працездатність, а це веде до збільшення продукції і поліпшення народнього господарства.

Приблизно 25.000 людей вмирає річно на наших землях у Польщі на туберкульозу, а яких 250.000 є хорих на цю недугу і то людей переважно в силі віку. Кожний, що вмирає, бодай на рік перед смертю не працює, а числячи 300 робучих днів на рік, щонайменше по 1 зол. за день, тратить 300 золотих річно через непрацездатність. Отже наш народ тратить річно 7 міл. 500.000 зол. Крім цього величезні суми мусить видавати на виховання, удержання і лічення цих людей. А скільки то сум виказдає народ на хорих сухітників? З цього бачимо, що тубеку-

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 9-ий ножик безплатно.

льоза є не тільки нещастям самих хорих і їх родин, але це всенародне лихо, що забирає народові жертви в людях і нищить його майно. Отже справа поборювання туберкульози, це не лише справа самих хорих, лікарів і гігієнічних товариств, але загальна справа, котрою повинні зацікавитись усі верстви нашої суспільности, а перед вести в цій роботі повинна наша преса.

Знаємо, що найбільшим ворогом туберкульози є санітарна освіта загалу, яка вчить, як гігієнічно жити, як уладити житло, як працювати і як поборювати всілякого рода недуги.

Багато хорих на туберкульозу, фальшиво переконаних, що ця недуга є невилічна, або просто соромляться признатись до неї, з браку гігієнічного освідомлення, замість до лікаря, нераз ідуть до знахорів, очікуючи від них якогось чуда чи спасення, а тимчасом хороба щораз більше розвивається і веде хорого до сумного кінця. І тут знову велике завдання преси: викорінити в нашім народі галапасів, знахорів і чарівників — пявок на людськім нещасті.

Д-р Роман Осінчук.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 8. ЛЮТОГО 1933.

ІВ. КЕРНИЦЬКИЙ.

ГІСТЬ.

Новеля.

Пан радник Уємський, високий урядовець міністерства, сперся ліктем на подушці та зосереджено наслухував. Так... Знов повторився цей тихий, характеристичний шелест... Навіть шум експресу не приглушував його. Хтось маніпулював при вході до сальонки.

Радник Уємський добув зпід подушки лискучий, чорний браунінґ і разом зі затисненим пястуком сховав його за пазуху. Потім поклався горілиць на софці, легко прижмурив очі і став рівно та спокійно віддихати. Пан радник ждав непрошеного гостя.

За хвилину двері до купе ледвичутно скрипнули, відхилилася портіера і при вході замаячіла висока, сіра постать „гостя". Постать ця один момент стояла наче вкопана... Потім тихо, безшелесно, мов нічне марево поступила крок уперед. В цій-же секунді радник скочив на рівні ноги, блискавично випрямив праве рамя і крикнув різко та коротко:

— Руки вгору!

Рівночасно лівою рукою шарпнув курок газової лямпи. Сальонку залило вщерть ярке світло. Воно освітило присадкувату постать пана радника, в сорокатій піжамі, цілу якби напружену до рантовного скоку. На його гладкім та трохи надутім обличчі блимали напереміну: то німий жах, то сліпа лють. Випуклі зеленкуваті очі були широко розкриті, зуби міцно затиснені. Рука з набитим револьвером спрямована у груди нічного гостя.

„Гість" — був стрункий, високий джентельмен в елеґантнім, чорнім пальті, без капелюха. Він стояв ні з цих, ні з тих та здивовано моргав очима. Його, мабуть, вражало сильне світло лямпи. Він приязно всміхався до наполошеного пана радника і преспокійно стягав з правої руки рукавичку, наче бажав з ним привитатись.

Радник Уємський відсунув безпечник, прицілився і крикнув удруге:

— Руки вгору, бо стрілю!

„Гість" поволі підняв руки догори і сказав чемно:

— Гаразд, хай буде по вашому, пане раднику!

Радник Уємський ще ширше розкрив свої зеленкуваті очі.

— Ви шпигун!

— Крий Боже. Я злодій. Моя спеціяльність спальні ваґони...

— Брешете!

„Гість" знизав раменами і глумливо всміхнувся. Загалом, ціла поведінка того джентельмена була дуже свобідна. Його молоде, гарне обличчя було спокійне, зрівноважене. В ясних, мрійливих очах танцювали раз-у-раз іскорки гумору і тихої мелянхолії.

Пан радник збився трохи з пантелику. Все таки його обережність не зменшилась ні на крихітку. Для кращого забезпечення власної особи він іще відступив пару кроків взад і підозріло сверлував свого „гостя" вузенькими жовтячими зінницями.

— Де маєте револьвер?

„Гість" видивився, мов теля на ворота.

— Револьвер?..

— Питаюся, в якій кишені тримаєте револьвер?!

— Пробачте, пане раднику, але я не тримаю його в жадній. Я ще з роду-віку не мав у руці цієї погані. Одинока „зброя", яку ношу при собі це, хіба, ножик до манікіру...

— Брешете!

— Слово чести, пане раднику. Вірте мені, я ще змалечку відчуваю якусь надприродню відразу до всіх револьверів, усякої марки. І тому, мене дуже немило вражає, коли ви вже пять мінут тримаєте свою гармату, спрямовану у кляпу мого пальта...

— Мовчати!

— Гаразд, пане раднику.

В куне на часок стало тихо. Чути було тільки глухий, одноманітний шум експресу.

— Що вам вистає з правої кишені пальта? — сердито забурчав пан радник.

— З правої кишені пальта вистає мені нахльороформована хустка, якою я мав охоту прикрити ваше симпатичне обличчя, пане раднику. У лівій кишені цього ж пальта лежить комплєт прегарних, випробуваних ключиків... Ви, може цікаві побачити їх? Будь ласка...

— Мовчати!

— Одну октаву нижче, пане раднику! — спокійно, але твердо сказав гість, все ще привітно усміхаючись.

— Не гарячіться непотрібно. Цеж не має сенсу. Моя присутність нічим вам тут не грозить. Я-ж славити Господа, не зачисляю себе до варіятів, щоби голіруч кидатися на вас, коли у вашій руці револьвер і то, мабуть набитий. Коли ви по-

Емеритальне забезпечення

урядовців і військових осіб б. австрійської монархії.

На численні запити інтересованих осіб, які ждуть на реалізацію Віденської Конвенції з 1922 р., даємо такі інформації:

1) Остаточне рішення в справі зголошеного внеску Українським Клюбом щодо виконання постанов Віденської Конвенції западе щойно на пленум сойму не пізніше як 15. лютого 1933. Не пересуджуючи долі цього внеску, не можемо надіятися якогось поліпшення, себто для його буде мабуть така сама, як на бюджетових комісіях дня 14. і 28. січня 1933.

2) Виводи віцеміністра скарбу Козловського на цих комісіях є хибною інтерпретацією Віденської Конвенції. Вона є і мусить бути окремим законом, який обовязує ті держави, що брали участь у дотичній конференції у Відні і що ратифікували та потвердили ці постанови для незмінного виконання їх у цілій основі. Польський емеритальний закон з дня 11. грудня 1923 року, що появився після підписання Віденської Конвенції, міг би заступити Віденську Конвенцію, якби мав дотичних наведених у Конвенції осіб такі самі постанови, значить, був би з Конвенцією згідний і таким робом не давав би інтересованим менше прав, ніж Конвенція. Та так не є. Емеритальний закон, про який згадує віцеміністр Козловський, приняв би щодо осіб обнятих Віденською Конвенцією, обмеження, яких Віденська Конвенція не передбачує. Конвенція допускає емеритальне забезпечення урядовцям і військовим особам б. австрійської монархії, які зголосилися до служби у своїй державі і не були до неї приняті, якщо вони з днем переходу у нечинний стан мали права до емеритального забезпечення або до відправи на підставі староавстрійських законів. Зате Емеритальний закон вимагає на основі 108 статті укінчення 25 дійсних літ служби. Далі Конвенція постановляє, що щоби дістати емеритальне забезпечення треба зголоситись не пізніше року, від часу, як вона ввійшла в життя, себто до 12. травня 1931 року. Зате Емеритальний закон каже про невідкличну важність письменних зголошень до кінця березня 1924 року. Ясно, що щодо остаточного речинця коли предкладати зголошення на підставі ст. 90 Емеритального закону могла би бути основою тільки Віденська Конвенція, бо вона рішає, що колишні урядовці і військові особи, коли їх не приняла до служби держава, тимсамим уже є перенесені в нечинний стан; про цей факт згадані особи довідалися щойно з появою Віденської Конвенції, тимсамим далеко пізніше, коли вже не могли предкладати прохань згідно з постановою Емеритального закону.

3) Маркантною є заява віцеміністра Козловського, виголошена на засіданні бюджетової комісії дня 14. січня 1933. у відповідь на внесок Українського Клюбу в справі виплати емеритального забезпечення на основі Віденської Конвенції. Його твердження, що ті урядовці і військові особи, які в своїм часі зголосилися до служби і не були до неї приняті, дістають уже емеритуру, не відповідає дійсности. У цьому саме біда, що навіть саме міністерство скарбу досі не знає, чи управнені до емеритальних поборів побирають уже емеритуру, чи ні. Цей віцеміністр каже далі у своїй промові, що горожан держави обовязує тільки польський Емеритальний закон, а не Віденська Конвенція. До цього додає, що для признання емеритального забезпечення дотичним особам треба нового закону і цим сам признає, що відповідних для них установ в Емеритальнім законі з дня 11. грудня 1923 р. досі нема. Так сказав він усю правду, бо щойно Віденська Конвенція управильнює всі категорії емеритального забезпечення, які не поладнані ані Римською Конвенцією з 1922 року, ані державами, що брали участь у Віденській Конференції. Томуто Віденська Конвенція занялась цими справами, Щоби розглянути справедливі домагання осіб, про яких згадує вже Віденська Конвенція, треба би, по словам віцеміністра Козловського, знову ждати кілька літ, бо видко, що коли інтересовані ждали на Віденську Конвенцію досі десять літ, то це ще за коротко.

4) Дуже влучне становище заняли на згаданих бюджетових комісіях пос. Луцький і пос. Рогмарін. Перший давав незбиті докази про придбані права інтересованих осіб, про те, що видатки на покриття цих домагань дуже малі, і що найважніше домагався, щоби цю справу поладнати в краю; другий з них доказував, що справа виплати обезпечення є справою чести держави і що тут не можна заслонюватися якимись формальними оглядами, бо всі держави виконали Віденську Конвенцію, з виїмком Польщі, і тому то треба якнайрішучіше домагатися, щоби цю справу фактично поладнали без якихось викрутів.

Передбачуючи, що внесок нашого Клюбу на пленум сойму в найближчому часі буде відкличений, радимо кожному інтересованому звернутися за порадою до найближчого адвоката, який познайомившися з цією справою, дасть відповідні вказівки, що в даному випадку слід зробити.

ЖАДАЙТЕ У КОЖНОМУ СПОЖИВЧОМУ СКЛЕПІ, ЩОБИ ДЛЯ ВАС ПОСТІЙНО ДЕРЖАВ НА СКЛАДІ

ЦИКОРІЮ „Луна“

ВИРІБ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАТ. ФАБРИКИ „СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“

ЛЬВІВ-БОГДАНІВКА, ВУЛ. ЦЕРКОВНА Ч. 2,

Тел. 42-97.

Замовляти можна також у всіх „Кооперативних Союзах“ та у всіх складах „Народ. Торговлі“.

Як господарять москвофіли в Сяноці.

Народнє добро Лемківщини на ліцитації!

Вже від кількох років трівожать українське громадянство і чесних москвофілів м. Сянока й Лемківщини глухі вісти про розтратну господарку гуртка москвофілів *у т-ві взаїмного кредиту й торговлі „Бескид“*, кооп. з обмеженою порукою в Сяноці. Ці вістки вже здійснилися, бо двоповерховий дім т-ва „Бескид“, один з найкращих у центрі Сянока, з двома сумежними будівельними площами, вартости біля 30.000 зол. кожна зокрема, пішли вже на *бубон*, себто *на ліцитацію*. Якби не припадок чи пак переочення судді, що не доручив своєчасно вірителям ліцитаційного едикту, продано би вже це народне добро Лемківщини на ліцитації ще 30. грудня 1932 р. і нині вже мабуть жиди збільшили би свій стан посідання.

На основі ґрунтових книг окружного суду в Сяноці та актів екзекуції городського суду в Сяноці до ч. Е. 4944/31/4 довги т-ва „Бескид“ сягають кругло 140.000 зол. зате ціну купна на ліцитації устійнили лише на 132.946 зол. Головним вірителем т-ва „Бескид“ є державний *Рільний Банк зі Львова з квотою 80.000 зол.*, яку затягнули у травні 1932 р. на основі кавційного запису. З тієї квоти 55.000 зол. затягнули, як короткоречинцевий кредит, на векслі, платні вже в листопаді 1932 р., але їх не викупили. Тому Рільний Банк теж піддержує ліцитацію. Ось так боком вилізла для т-ва „Бескид“ „прислуга“ п. М. Бачинського, який виклопотав цю позичку для банкротів з т-ва „Бескид“. Дальшими вірителями т-ва „Бескид“ є *чотирьох лемків з коросненського повіту, з квотою понад 5.000 долярів.* Самі податки за рр. 1931 і 1932 сягають крім того до 6.000 зол. Інших віритель з меншою квотою навіть не доводиться згадувати.

Ось до чого довела *безконтрольна господарка* декількох москвофілів по війні у т-ві „Бескид“, яке колись, перед війною прегарно розвивалося і було гордістю лемків, бо його здвигнути і розбудували лише завдяки жертвенности цілої Лемківщини, а в першу чергу лемків-еміґрантів. Т-во „Бескид“, засноване в 1882 р. Перед війною воно давало позички для лемків на виїзд до Америки і тому такими операціями *придбало великий маєток вартости 3.000.000 кор.* Крім того лемки з Америки висилали до т-ва „Бескид“ всі свої ощадности і воно було тоді одною з найсильніших кредитових кооператив у Галичині.

Перед війною придбало т-во *кілька великих і гарних домів та кілька будівельних площ.* Тому між лемками зросло велике довіря до т-ва „Бескид“ і його керманичів. По війні захопила керму в т-ві „Бескид“ кліка-гурток кількох москвофілів (буквально: трьох директорів і кількох їх сателітів), що своєю розтратною господаркою довели це т-во над беріг пропасти. І так крім кредитових операцій почала дирекція торгувати ще текстильними товарами. І доторгувалася, бо т-во „Бескид“ обтяжила великими довгами. Передвоєнним вкладничам-лемкам не виплатили ні сотика з їх ощадностей. Почалися процеси, а вкладничками-лемками, які тягнуться ще й дотепер та наражують лише т-во „Бескид“ на великі кошти. Далі високі платні трьох директорів і синдика довели це т-во вкінці до ліцитації. Вина за руїну цього т-ва паде в першу чергу на трьох директорів, а саме на *Михайла Музичку, Теодора Стефанишина* та о. *Йосифа Сікежинського.* Цього останнього заступив по смерти синдика адв. д-ра Савюка в 1925 р. адвокат д-р *Андрій Мадея*, який обняв місце директора й одночасно став синдиком. Ця четвірка москвофілів, а вірніше трійця, а саме: М. Музичка, Т. Стефанишин та д-р А. Мадея, так нагосподарили в т-ві „Бескид“, що до 1930 р. продано на „санацію“ цьогож т-ва дві каменици та три будівельні площі кругло за *20.000 долярів.* А крім того витягнено в 1926 р. з „Жівностенска Банка“ у Празі 800.000 корон, які вложено туди перед війною, також на „санацію“ т-ва, але ці гроші кудись розминулись, а за довги почали вірителі ліцитувати т-во. Як виглядала безконтрольна господарка цієї згаданої трійці, можна собі уявити, коли аж „Русскій Ревізійний Союз зі Львова в 1930 р. викинув т-во „Бескид“ зі своїх членів.

Куди дівалися ці грубі гроші? Покищо слід підождати, аж суд скаже своє слово. Тут пригадаємо тільки, що в рр. 1928. і 1930. відбувалися вибори до сойму, коли то ці недобитки-москвофіли намагалися перевести за всяку ціну з Лемківщини „русского“ посла до сойму. Але всі їхні змагання, не зважаючи на піддержку „власті імущих“, скінчилися для москвофілів соромною програною. А до того кишеня випорожнилася.

Не зважаючи на натиск чесних одиниць зпоміж москвофілів, які від 1926 р. безуспішно намагаються усунути нинішніх марнотравних господарів від керми в т-ві „Бескид“, згадана трійця зі своїми сателітами не хоче за ніяку ціну уступитися з т-ва, хоч сама не може перевести ніякої санації. Ба, що більше. Ця сама дирекція т-ва „Бескид“ *будячно відкинула у 1930 р. оферту передових українських громадян Сянока і Сяниччини приняти їх у члени т-ва „Бескид“, аби спільними (і так слабими) силами рятувати народне добро Лемківщини від руїни.* І тому відповідальність за розтрату цього добра Лемківщини паде лише на гурток тих москвофілів, що по війні аж дотепер відали і відають його. Перевибір дирекції по смерти синдика Савюка не міг привести ніяких змін тому, що змінили лише людей того гуртка, який несе виключну відповідальність за цілковиту руїну т-ва „Бескид“.

І ось, щоби рятувати свою шкіру, нинішні господарі т-ва „Бескид“ розбиваються на всі боки за позичкою. Начальний директор т-ва адв. д-р А. Мадея їздив за позичкою автом аж до села Щавного, сяніцького повіту, до багатого лемка-еміґранта Івана Йонаса, який вернувся минулого року з Америки і привіз із собою більшу квоту — щось біля 18.000 зол. Але ця „ескапада“ не

миляюся, то ми за тридцятьпять мінут ставемо у Варшаві. Там, спокійненько, висадите мене на перон, передасьте під опіку першому-ліпшому поліцаєві тай по цілій параді. Одначе, коли ви не всилі побороти свого несупокою, то я можу в кожній хвилині покликати вам до товариства пана кондуктора, який так завзято хропе собі на коридорі...

— Не рухатися з місця!

— З приємністю, пане радникуі — лагідним і рішучим тоном відповів джентельмен у чорнім пальті.

З приємністю. Дивіться: тепер я спускаю руки додолу. Вони вже мені так задеревіли, що я не можу довше тримати їх так, як це вам до вподоби. Ви, очевидно, можете тепер стрілити... Будь ласка...

Він зложив руки на грудях і сміливими, ясними очима бистро глядів просто в очі Уємському.

Цей затрусився, пополотнів. Жили на його чолі напружились, гей посторонки. На густих, наїжених бровах осіли грубі каплі поту. Зеленкуваті очі, здавалося, ось-ось вилізуть наверх. Пухкий палець нервово тремтів на язичку револьвера.

„Гість“ радісно та щиро засміявся на голос.

— Ви може хорі на серце, пане радникуі? О, це дуже погано. Мій покійний батько помер на серце... А тепер, позволите, що я собі сяду ось тут на каваші... Можна?

— Сідати! — зашипів крізь зуби пан радник Уємський.

— Щиро дякую..

(Докінчення буде.)

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чекоряди

поручає: у великім виборі безконкурепційні роди сметанової, молочної десертової чекоряди, як також різносортні карамельки і цукри. Не шумною рекляною, дарунками у виді льосів щастя, бонами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, приряженими з гарантованих чистих сирівців хочемо здобувати признання якнайширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.

Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

увінчалася *тінким успіхом*, хіба зайвим видатком на бензину до авта. А тому, що ніхто вже не позичить ні сотика під гіпотеку обдовженого т-ва „Бескид", то при кінці вересня 1932 р. затягнули тіж люди позичку *1000 дол. у золоті під гіпотеку т-ва „Народний Дом" у Сяноці*. Т-во „Народний Дом" тут ні причому. Ніякої культурно-освітньої праці не веде, хіба час до часу уладить імпрезу, таку, як ось, 8. грудня 1932 р. „свято русской культури" з нагоди талергофського свята, яке, до речі, закінчилося повною невдачею, бо т-во „Народний Дом" доложило ще деяку десятку до „яствія" і „питія" ідейних русских талергофців, таких як о. Кирило Чайковський з Мшани і Цебрівський зі Львова, що приїхав до Сянока на це свято, як делегат культурно-економічного комітету зі Львова. Та проте відповідну ухвалу господарям т-ва „Бескид" легко було перевести на засіданні „совіта" Т-ва „Народний Дом" тому, що *тіж самі людці засідають і господарять в обидвох „обществах"*. До того секретарем Т-ва „Народний Дом" є згаданий вже *о. Й. Сікежинський*, який є теж його фактичним керманичем по смерти голови бл. п. о. Й. Москалика — того справді ідейного „москвофіла", що своєю невсипущою працею перед війною придбав був великанський маєток для т-ва „Бескид" і його розбудував, а яке цей гурток розтягає більше десять років.

Одначе ця остання позичка 1000 дол. у золоті не може врятувати т-ва „Бескид" від ліцитації, лише навпаки: доведе скорше до продажі Народного Дому, цієї останньої твердині скорумпованого москвофільства на східній Лемківщині. І тоді темний лемко, якому здеморалізовані людці замилюють очі нібито „обороною перед поляками і перед їхніми прислужниками українцями", загляне в душу тих „ідейних русских" глибоко-глибоко та витягне правильні висновки, як це зробили вже зрештою ті лемки, що не хочуть рятувати позичками т-ва „Бескид". Також не поможуть хіба теперішнім господарям т-ва „Бескид" заклики до американських лемків, аби масовими жертвами спішили на підмогу банкротам, бо вони своєю господаркою дали вже незбитий доказ, що „санації" т-ва перевести не в силі.

Що діється в Німеччині.

ПІД ЗНАКОМ ВИБОРІВ.

БЕРЛІН, 6. II. ПАТ. Минула неділя була знову політично оживлена. На першу чергу висунулася знову **справа форми розвязання пруського сойму.** Віцеканцлер Папен відбув конференцію з провідником баварської людової партії Шефером. Виданий в цій справі комунікат стверджує, що конференція не вплине на зміну внутрішньої ситуації. Справа розвязання сойму ще не рішена. Рішення западе аж після конференції, визначеної на сьогодні предсідником сойму і предсідником пруської державної ради.

Дальші події стояли під знаком **горячкових приготовань до виборчої кампанії.** Більшість партійних управ відбула засідання, на яких вирішено резолюції.

ГІТЛЄР У МІНХЕНІ.

БЕРЛІН, 6. II. ПАТ. Канцлер Гітлер відлетів з Берліна до Мінхена. Подорож відбув у приватних цілях, а також у звязку з **приготованням націонал-соціялістичної партії до виборчої кампанії.** Управа партії залишається в Мінхені. Гітлер сильно привязаний до столиці Баварії й зберіг тут своє приватне мешкання.

ОБМЕЖЕННЯ ЗБОРІВ І СВОБОДИ ПРЕСИ.

БЕРЛІН, 6. II. ПАТ. Націонал-соціялістична пресова агенція оголосила сьогодні зміст декрету президента республики, що має вийти в справі **обмеження зборів і свободи преси.** Заборона політичних зборів буде стосована тоді, коли може бути нарушена публична безпека. Збори, на яких промовці підбурюють до непослуху супроти влади і підкопують авторитет держави, будуть розвязані. Гострим репресіям піддає новий декрет пресові видавництва. Репресії розтягаються теж **на друкарні.** Президія союзу німецької преси звернулася до президента республики **з протестом** проти обмеження свободи друкованого слова.

КРІВАВІ СУТИЧКИ.

Підчас маніфестації „залізного фронту" в Берліні **прийшло до бійки** між членами республиканського Райхсбанеру і націонал-соціялістами. Один райхсбанерівець згинув, а два потерпіли тяжкі рани.

У Бресляві відбувся величезний мітінг Райхсбанеру, на якому промовляв соціял-демократичний посол Лебе. Опісля рушив демонстраційний похід і по дорозі приходило до частих сутичок. Багато **осіб потерпіли рани.**

Також у Мінхені була бійка між штурмовиками та їхніми противниками.

КОМУНІСТИЧНО - ГІТЛЄРІВСЬКА РІЗАНИНА.

БЕРЛІН, 6. II. ПАТ. На основі повідомлень з провінції підчас бійки комуністів з гітлерівцями в Бохумі **вбито одного провідника** гітлерівського штурмового відділу. Поліція арештувала 31 комуністів під замітом участи у вбивстві.

В Дісельдорфі **комуністи обстрілювали** із засідки вантажні самоходи, що везли гітлерівських штурмовиків. Один провідник **тяжко ранений в голову,** шістьох поліцаїв постріляли.

В Мангаймі **поліція застрілила** в часі бійки одного робітника.

В Берліні занотовано нові жертви кривавих подій. Штурмові відділи **знищили уладження льокалю,** куди заходять комуністи. В часі стрілянини **ранили в живіт** власницю льокалю. В безнадійному стані відвезли її до шпиталю.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ НАСТРОЇ.

Жидівська телеграфічна агенція повідомляє про зріст протижидівських настроїв у Берліні. На останньому засіданні пруського сойму гітлерівський посол Гінклер назвав соц.-дем. посла Розенфельда **безличним жидом.** Крім того напастували його гітлерівці на коридорі. В кавярні „Люнте", де збираються жидівські інтелігенти, гітлерівці **стріляли з револьверів,** а одного гостя побили. При вул. Бісмаркгассе гітлерівці **побили** одного жидівського торговця тютюном.

На жидівського студента Штайнфельда напали гітлерівці й **поранили його в груди та живіт.** Перевезений до шпиталю Штайнфельд **умер.** Двох учасників нападу арештовано.

РОЗВЯЗАННЯ ПРУСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ.

БЕРЛІН, 6. II. ПАТ. Комісарський пруський уряд **розвязав усі комунальні репрезентації** на терені Прус і пруських провінцій. Комунальні вибори розписано на 15. березня ц. р.

ЖАЛІ КАТОЛИЦЬКИХ ПАРТІЙ.

БЕРЛІН, 6. II. ПАТ. Управа людової партії у Мінхені приняла резолюцію з заявою, що обі католицькі партії, центрум і баварську людову партію цілком **внеліміновано з переговорів** про утворення нового уряду. Тим способом не хотіли допустити до рівноуправнення німецьких католиків і **позбавили їх впливу на хід державних справ.**

ДЛЯ ОХОРОНИ НІМЕЦЬКОГО НАРОДУ.

В часі генерального апелю Штальгельму 5. ц. м. провідник тієї організації майор Стефан виголосив промову, в якій м. і. заявив, що в найближчому часі урядові республики предложиться проект спеціяльного закону для **охорони німецького народу.** Закон передбачує для німецьких громадян **кару смерти за зраду краю.** Чужинці, що виступають проти Німеччини, будуть негайно видалені з німецької держави. Часописи, що представляють Німеччину в неприхильному світлі перед заграницею, будуть **раз на все заборонені.**

У звязку з тим провідник німецько-національної людової партії Вінтерфельд на засіданні партійної управи заявив, що перед німцями стоїть завдання зберегти **чистоту й гігієну німецької раси.**

ЧИСТКА КНИЖОК У НІМЕЧЧИНІ.

Націонал-соціялістичний бурмістр міста Десав Гофман приказав директорові міської виповзичальні книжок **викинути негайно всі книжки комуністичного й пацифістичного змісту** та заступити їх патріотичними виданнями. На індексі найшлися м. і. німецьке видання творів Троцького та голосна повість Ремарка „На заході нічо нового".

МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ПОХОРОН.

У Берліні відбувся б. ц. м. **похорон** сержанта поліції Завріца й коменданта гітлеріяської штурмівки Майковського, **застрілених комуністами** в часі вуличних маніфестацій в дні іменування Гітлера канцлером. Похорон уладжено на державний кошт при масовій участи населення і представників влади з Гітлером.

ГУГЕНБЕРҐ ПАНОМ 5 МІНІСТЕРСТВ.

БЕРЛІН, 6. II. ПАТ. Урядовий комісар поручив керівництво пруських ресортів хліборобства, господарки і праці міністрові злучених господарських ресортів республики Гугенбергові. Тим способом в руках Гугенберґа сконцентроване пять міністерств, що мають вирішне значіння для напряму німецької господарської політики. Одночасно переведено ряд змін на провідних становищах у міністерствах республики й Німеччини, які обсаджено політиками німецько-національної партії.

НІМЕЦЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ПОПИС.

БЕРЛІН, 6. II. ПАТ. Підчас міжнародніх кінних пописів уладили військовий попис. У почесній льожі був президент Гінденбурґ в однострої фельдмаршала, міністр райхсвери ґен. Бльомберґ, шефи армії та фльоти. Присутній був теж кронпринц і члени уряду. У програму входили вправи відділів в історичних одностроях із часів Фридриха В. Кульмінаційною точкою показу були вправи сучасних батерій кінної артилерії. Гармати, запряжені кіньми, виконали незвичайно скоро ріжні оберотів. Стріляли з гармат.

Дві втрати.

Марія Морська — Христя Алчевська.

Живемо в дивних часах. Літаки та радіо зблизили найдальші закутини світа. Преса щодня приносить звістки про вчорашню смерть людей із далеких океанів і недавно ще недосяжних нетрів. А одночасно тут, в Европі, гордій на всі технічні здобутки, маємо кордони, про які ледви чи знало минуле століття. Те, що діється за радянським кордоном, доходить до нас позавгорідно, через чужі країни, як відгомін із другого світа, здебільша неперевіряний. Книжки, часописи, не то вже приватні листи, стають щораз рідші.

Та ось іще дивніший випадок. Два місяці тому померла у Варшаві визначна українська артистка: Марія Морська. Чи знали про це тамошні наші земляки? Сумніваємось. Адже найшлась би бодай одна людина, яка написала б звідку. Велика українська кольонія взяла би була участь в її похоронах, може вислала би і делегатів із промовами. Морська — з польської рідні. Земляки, що прочитали її прізвище на польських клепсидрах і не догадувались, хто це.

Хтось випадково привіз звістку про її смерть до Львова. Не вірили. Казали: „всі знали би про це, якби була правда, у Варшаві стільки наших"... Треба було аж перевіряти чутку у рідні. І аж нині потверджують її. Так наша визначна артистка померла ще 28. листопада 1932 р., після затяжної недуги. Злегковажила собі ангіну, щоби не переривати праці і прийшла інфекція, ускладнення — серце, вражливе серце, якого не шанувала ніколи на сцені, не видержало.

Морська — псевдонім; її справжнє прізвище Петкевич; уродилась 1895 р. в Острополі, на Волині; гімназію скінчила у Києві, звідки виїхала у 1921 р. Вийшовши замуж за арт. Загарова, вступила на сцену і тут у Львові відразу виявила себе артисткою непересічної міри. Саме те, чого бракувало нашим попереднім великим артисткам: креацій із модерного репертуару. Морська принесла зі собою; вона відтворювала їх сильно, певно, з непересічною інтеліґенцією людини, яка розуміє нову літературу та нове мистецтво. Винниченко, Ібсен, французькі та німецькі сучасні драматурґи були її улюбленими авторами. Коли Загаров вернувся на Радянщину, Морська 6 літ тому виїхала до Варшави. Там працювала вона як учителька у „Школі англійської мови". Це був такий самий несподіваний крок в її житті, як сценічна карієра. Англійської мови почала вона вчитись щойно у Львові доривочними лекціями. Та її хист до мов був незвичайний: память, слух і хист схоплювати духа чужої мови дивував усіх, які знали, що українська мова не була її рідною. Наші земляки могли вчитись рідної мови від неї: згодом у Варшаві люди вірили, що вона англійка.

Всі, що знали Морську як людину, могли бути зачуровані її щирою безпосередністю, ніжністю, шириною поглядів і скромністю. Людина доповнювала артистку і не менше чарувала. Якби ми мали власну постійну сцену, то ім'я Морської стояло би без сумніву на першому місці.

•

Ось і друга звістка, ще більше спізнена: в осени 1931 р. вмерла Христя Алчевська у 51 ім р. життя. Морська жила з лекцій англійської мови, Алчевська з французької. Від більшовицького перевороту поетичну діяльність заступила Алчевській здебільша педагогічна та чисто культурна. Перша її збірка поезій після першої революції 1905 р. „Туга за сонцем" звернула на мить на неї увагу як на поетку спорідвену трохи з Олесем і Чупринкою і з першою добою творчости Лесі Українки. Це була мрійлива, наскрізь жіноча лірика: проста, безпретенсіональна, залюбки друкована ріжними журналами та альманахами, що дбали за розбуджування національної та патріотичної свідомости. Х. Алчевська видала кілька таких збірочок і самі їх заголовки кажуть подекуди про їхній зміст: „Сонце зза хмар", „Вишневий квіт", „Пісні сонця і просторів", „Пробудження", „Встань сонце!"

Х. Алчевська живо цікавилась галицьким літературним рухом і ще перед війною листувалась з І. Франком і із письменниками з гурту „Молодої Муси". *м. р.*

ВИБОРЧІ ЛІСТИ ДО РАЙХСТАГУ.

БЕРЛІН, 6. II. ПАТ. М-ство внутр. справ затвердило такий порядок виборчих ліст до надходячих виборів до райхстагу:

Ліста ч. 1. національно-соціялістична партія; ч. 2. соц.-демократична партія; ч. 3. комуністична партія; ч. 4. центрова партія; ч. 5. німецька національна партія; ч. 6. баварська нар. партія; ч. 7. народня партія; ч. 8. христ.-соціяльний союз; ч. 9. державна партія; ч. 10. селянська партія; ч. 11. Ляндбунд (Віртемберський Союз продуцентів вина); ч. 12. Німецька партія (ганноверська); ч. 13. Ляндбунд (Туринґія); ч. 14. партія середнього стану (господарська партія).

—o—

ВИБ. КОМІСАР ДЛЯ ПРУСІЇ.

БЕРЛІН, 6. II. ПАТ. Виборчим комісаром для Прусії іменували тайного радника Ваґемана, президента гол. статистичного уряду Німеччини.

КРОВАВІ ВИБОРИ.

ЛЬОНДОН, 6. II. ПАТ. У бійках, до яких прийшло у звязку з виборчою акцією в Боготі (Колюмбія), згинуло 18 людей, а 20 було ранених.

ЛЕТ ДО ПІВН. АМЕРИКИ.

ЛЬОНДОН, 6. II. ПАТ. Молісон відлетів нині з аеродрому в Лімпні до Півд. Америки. Перед відлетом англійський летун сказав, що хоче побити рекорд французького літака „Арх ен Сіель", який перелетів цю дорогу за півпята дня. Молісон сподіється, що вдасться йому прилетіти до Півд. Америки за півчварта дня.

ІДУТЬ ВПЕРЕД ЧИ НІ.

ЛЬОНДОН, 6. II. ПАТ. Китайські джерела повідомляють, що японці почали знову посуватися в напрямі Джеголю трьома шляхами: на Кайлю, Ліннам і Чао-Джань. Учора рано до Гуськ-Ліяо приїхали три японські поїзди з 2000 піхоти та легкою полевою артилерією. Зачувати теж що 2000 японських вояків прийшло до Суй-Гунь біля китайського муру. Китайські відділи добровольців заатакували японців біля Чіюмен. Бої йшли весь день.

ТОКІО, 6. II. ПАТ. Японське м-ство закорд. справ заперечує вістки, начеб японські війська почали офензиву в глибину провінції Джеголь.

—o—

Відгомін одного інциденту.

Пос. д-р Дм. Левицький до голови Клюбу ББ.

Голова Українського Клюбу посол д-р Дмитро Левицький вислав до голови Клюбу ББ. пос. В. Славека лист, у якому представив описану у нас поведінку пос. ББ. Косидарського супроти послів Кохана, Макарушки і Великановича на зал. двірці у звязку з приділом місць у переділі вагону. Пос. д-р Левицький зазначив, що опис інциденту подає тільки до відома, а саму справу спрямовує на іншу дорогу.

—o—

ХОТІЛИ ГОЛОДУВАТИ.

У Мишкові біля Ченстохови, де є 1.500 безробітних, більший гурт робітників намагався диктати до громадського уряду та там почати голодівку. Начальник громади вспокоїв їх обіцянкою, що до жнив дістануть запомоги.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця,** Львів Пасаж Миколяша, II. пов., напроти кіна „Утіха". Власні матеріяли на складі. 1250 7-25

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 14-?

— **Д-р Михайло Мельник,** зредукований суддя, відчинив адвокатську канцелярію у Скалаті, в домі коло аптики. 1368 1-1

— **Добра нагода.** Видавництво „Дружина" продовжує речинець присилання передплат на книжку „Релігія й церква в історії України" В. Липинського до кінця лютого ц. р. Пригадуємо, що хто пришле гроші до кінця ц. м., цей 1) платить тільки 1.50 зол. (в розпродажі книжка коштуватиме 2.50), 2) не оплачує порта. Замовлення і гроші слати на адресу: „Дружина", Львів, скритка почт. 323. (найкраще чеками ПКО. ч. 410.928). 1699 1-1

— **Михайло Голинський і Василь Тисяк** виступлять в середу, 8. лютого ц. р. в опері Галеві „Жидівка" на сцені львівського міського театру. М. Голинський буде співати партію Елеазара, а В. Тисяк партію Леопольда. Рахелю співатиме п-і Плятівна. При пульті п. Лерер.

— **Ступінь доктора прав** осягнули на львівському університеті в січні ц. р. між іншими: Володимир Андиковський, родом із Цуцилова, Роман Мармаш із Зашкова, Осип Калята з Липник і Омелян Нецюк зі Львова.

— **Новий костел у Львові.** Минулої неділі відбулося посвячення угольного каменя костела Кармелітів на Персенківці під Львовом при участи представників державних установ. Посвячення доконав архиепископ Твардовський. Костел, побудований в готицькому стилі, ще не вивінчений і не виправлений. Прилягає до монастиря Кармелітів, положеного на отвертому місці.

— **Святочний вечір у двацяті роковини смерти Миколи Лисенка.** Програма того святочного вечора складається у значній части з невиконуваних або мало відомих у нас творів М. Лисенка. І так концертова співачка Одарка Бандрівська виконає у двох точках програми низку мало кому відомих, а проте високоцінних пісень, як: „Закувала зозуленька", „Туман, туман долиною", „Місяцю князю", „Всі люди, кохана" і т. д. Скрипак Евген Перфецький виконає між іншим другу українську рапсодію (у знаменитій транскрипції з фортепянового оригіналу славним скрипаком Сікердом). Піяніст Роман Савицький відограє крім скерца з української суїти невиконуваний у нас польонез Asdur. Вкінці „Львівський Боян" відспіває під керму дирігента Миколи Колесси „Різдвяну псальму" і прекрасне давно не виконуване „За сонцем хмаронька пливе". Концертову програму попередить вступне слово Василя Барвінського. Фортепянний дострій обняли Анатоль Кос і д-р Нестор Нижанковський. Цікава програма, а також піетизм до батька української національної музики повинні притягнути на той святочний вечір, який відбудеться в середу 8. лютого в год. 20.15 у великій салі Музичного Т-ва ім. Лисенка, якнайширші круги нашого громадянства.

— **Продукція чесько-польських фільм.** Довідуємося, що наш земляк д-р Роман Мішкевич, власник фільмового підприємства „Терра-фільм" у Брні Моравському, заключив умову з варшавськими фільмовими підприємствами в справі продукції чесько-польських фільм. До тої цілі вдалося д-рові Мішкевичові придбати славного чеського коміка Власту Буряна. Фільму пічнуть викручувати в місяці травні ц. р. Головним керманичем продукції буде д-р Мішкевич.

— **Трагедія студента.** Коло головного двірця у Львові найшли в неділю вечором Романа Білозора, студента медицини, що лежав на землі, напившись оцтової есенції. Рятункове поготівля відставило його до шпиталю. Причиною самобийчого наміру є нужда і недостача матеріяльних засобів до студій.

— **Пострілився.** У судовому будинку при вул. Баторія у Львові пострілився в живіт з револьвера 29. літн. возний Фр. Радзівіл-Орловський. Тяжко раненого відвезли до шпиталю.

— **За вбивство.** Перед самбірським окружним судом як виїздовим до Дрогобича відбулася розправа проти Петра Малиновського, Івана Малиновського, Гриня Юзефова, Якима Коханого і Михайла Добоша, селян із Раневич пов. Дрогобич. Всі вони, озброєні в коси, мотики, ножі й палиці, напали 19. червня м. р. підчас відпусту в Почаєвичах на Дмитра Газдика з Рихтич і так його побили, що він незабаром помер. Винуватці дістали по два до чотирьох років вязниці, крім Добоша, якого суд уєдиннив від вини й кари.

— **Самогубство.** Начальник скарбового уряду в Бродах, Михайло Невчевський відобрав собі життя вистрілом з револьвера. Причина покищо невідома.

— **Родинна трагедія** розігралась в одному готелі в Тернополі. Жінка секретаря повітової ради Володкевича, підчас сварки стрілила двічі з револьвера до свого чоловіка й тяжко його ранила. Опісля вистрілом, спрямованим до себе, завдала собі тяжку рану. Обоїх перевезли до шпиталя.

— **Пожежа на психіятричній клініці.** Із Клівленду повідомляють, що на одній психіятричній клініці вибухла пожежа, яка швидко приняла широкі розміри. Вогонь замкнув виходи кількох саль і всі рятункові зусилля були даремні. Девятьох хорих втратило життя, а кількакацятьох тяжко попеклося. Крики нещасних людей, замкнених серед пожежі, було чути в далекому сусідстві.

— **Дохід з промислових свідоцтв** у Лодзі виносив 2.050.000 зол., себто впав на 400.000 зол. у 1932 році.

— **„Атлянтік" підпалили.** Слідча комісія в справі пожежі на французькому кораблі „Атлянтік" ствердила, що корабель підпалено. Це виходить із того, що вогонь повстав рівночасно в обох кабінах, значно від себе віддалених.

— **Святочне отворення цеху українських ремісників у Станиславові** відбудеться 12. лютого ц. р. В програму входить Служба Божа в катедральній церкві від 9. год. рано і святочна академія в салі „Сокола" (вул. 3-го Мая 18) від 12.15 год. вполудне. При кінці буде реміснича конференція делегатів в організаційних справах.

— **Справлення помилок.** У вчорашньому (28) числі „Діла" перекручено заголовок другої з черги статті **„За організацію праці"** на „З організаційної праці". В заголовку замітки **„Просфора в монастирі СС. Василіянок"** зложено помилково: „Проспора".

—o—

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Основання Кружка „Рідної Школи" в Германові. В дні 29. січня ц. р. відбулося в Германові, львівського повіту, відкриття Кружка „Рідної Школи". На зборах явилося 40 найсвідоміших громадян села. Відкрив наряду стареньский 78-мітній місц. парох о. Бернацький коротеньким молебнем у домівці читальні „Просвіти", що є спільною власністю кооперативи й читальні. До президії збору вибрали: головою п. Миколу Козака, секретарем п. Івана Олійника. Опісля виголосив цікавий реферат відділовий уповноважений Повіт. Союзу Кружків „Р. Ш." ред. Іван Юшишин. На 40 присутних учасників 37 вписалося у члени Кружка, які ухвалили сплачувати титулом членської вкладки по 10 сот. місячно (по 1.20 зол. річно) та зобовязалися сплачувати по 1 (одному) сотикові місячно від своїх родин на дар „Рідній Школі". Крім того ухвалили заснувати при Кружку діточу бібліотеку і передплачувати для неї діточі журнальки: „Світ Дитини" з усіми його виданнями і „Дзвіночок" та „Рідну Школу" для членів. Ідея заснування діточого садка зустрінула у присутних щирий запал і нема сумніву, що цього року буде він у Германові заснований. У склад Старшини Кружка вибрані: голова Микола Козак, заст. голови Григорій Штогрин, секретар Іван Олійник, скарбник Іван Гриців, бібліотекар Василь Петричка; члени: Дмитро Бучко і Тимко Петришин; заступники: Дмитро Гриців, Іван Гуль і Микола Сікора. Контрольна комісія: Андрій Гриців, Володимир Качковський і Дмитро Гуль; заступники Василь Сенчук та Андрій Козак. Закінчив нараду патріотичною промовою делегат. Люди дуже просили львовян навідуватися до них якнайчастіше. Душею культурно-освітнього руху в селі є молодий селянин Дмитро Гуль.

БУЧАЧ.

Памяти Миколи Лисенка. Заходом Філії Т-ва Прихильників Мистецтва в Бучачі відбувся в суботу 28. І. ц. р. святочний вечір, присвячений памяти українського композитора Миколи Лисенка. На програму вечора складалися: відчит, деклямації, спів і фортепянові точки. Ціле свято пройшло в дуже симпатичному настрою.

В 15-і роковини бою під Крутами. Для вшанування 15-літніх роковин бою під Крутами влаштував Комітет Молоді в Бучачі в неділю 29. І. ц. р. в салі „Міщанського Братства" академію. Цілість програми випала гарно. Сали „Міщ. Братства" була заповнена публікою по береги.

КОМАРНО.

Шкільний плебісцит у Комарнянщині випав назагал добре. До пов. інспектора в Рудках внесли громадяни з 24 громад шкільні декларації за українською мовою навчання. Крім чисто польських громад: Хлопи, Бучали, Тулиголови, Малинів, Катеринчі і громади Андрійців (донедавна осідок сельробів), де більшість населення польська, не внесли рівнож шкільних декларацій з громади Рівно (досі твердиня москвофільства), в якій є 2/5 польського населення. На своє оправдання заявили громадяни Рівна, що заликані місцевою польською молодю, яка від якогось часу непокоїть населення, боялись підписувати декларації, так, що навіть місцева гром. рада відбуває свої засідання лише в день. Деякі начальники громад поляки (з Нового Села, Берездця, Лівчиць і ін.) щойно на інтервенцію старости в Рудках стверджували підписи на деклараціях.

Філія „Просвіти". Основана при філії „Просвіти" культурно-освітня секція від осени м. р. почала вже свою оживлену діяльність. Її заходом виголошено досі по читальнях 14 популярних рефератів, по яких у дискусії бере участь численно зібрана молодь. В останньому часі перевела філія люстрації при нагоді заг. збориа по читальнях, а саме: 18. XII. 1932 в Горожанні Велик., 22. XII. 1932 в Лівчицях, 15. I. 1933 в Якимчицях при численній участи і великім зацікавленні членів. Дня 26. XII. 1932 відбулась заг. збори філії „Просвіти" в Комарні при численній участи делегатів читалень і членів. З вичерпуючого звіту голови філії зан. О. Утриска довідались члени, що в районі філії є діяльних 14 читалень, крім того дві громади внесли подання на основання читальні, а одну з кращих читалень (у Татаринові) розв'язала власть 26. IX. м. р. По оживленій дискусії збори вибрали на цей рік поновно головою філії зан. О. Утриска, а до Виділу ввійшли: д-р О. Пеленський, адвокат, мгр. М. Разович і студенти В. Ленець, І. Ліщинський, А. Хлопецький і З. Тершаковець. Для успішнішої культурно-освітньої праці по читальнях філії на засіданні Виділу поділено читальні на райони і віддано їх під опіку поодиноким членам Виділу.

Господарські анкети заходом філії „С. Г." відбувсь дня 18. XII. 1932 в Комарні при участи около 400 людей, переважно делегатів Кружків „С. Г.", кооператив Комарнищини та міщан. По вислуханні цікавих рефератів проф. І. Филипчака і Чухрая, обох із Самбора, про тваринництво, проф. М. Ліщинського про садівництво і д-ра О. Пеленського про правну охорону сельгосподарів відбулась оживлена дискусія, яка протягнулась до пізної ночі.

Гостина двох театрів у Комарні. В короткому часі, бо впродовж двох тижнів, гостювали в місяці грудні м. р. аж два театри в Комарні, а саме: театр О. Стадника (тиждень) а відтак „Заграва" (цей останній театр уже вдруге в цьому році). Вистави вийшли взагал добре, бо й репертуар був дібраний менш-більш до вподоби видців. Завважити треба, що „Заграва" своєю останньою виставою „Ніч гріху" не лишила по собі гіркого вражіння. Цим разом далася вже відчути в театрах нинішня криза.

Вистава амат. гуртка в Комарні „За друзі свої" пройшла дня 9. I. з успіхом. Дописала цим разом і дубанка, добра була також гра артистів-аматорів.

Колядa на „Рідну Школу". Цьогорічна коляда на „Рідну Школу" принесла на основі завідомлення з поодиноких громад у Комарнищині 341 золотих, а того саме: Комарно заколядувало 154 зол. 70 сот., відтак Горожанна Вел. 40 зол. 31 сот., Якимчиці 31 зол. 70 сот., Колодрубн 26 зол., Кліцко 19 зол., Горожанна Мала 17 зол. 41 сот. і т. д. **Сний.**

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

„ВІСТНИК", місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Річник І. т. 1. книжка 2. Львів, лютий 1933. Зміст: Від Редакції; Б. І. Антонич: Суворий вірш; М. Холодна: * * *; О. Ольжич: * * *; Е. Маланюк: Строфи; О. Теліга: Відпічне; Ст. Смаль-Стоцький: Немовля; Мирдженя Баба: Безсмертні гріхи; Л. Луців: Чи справжнє визволення?; І. Федорович-Малицька: Вистава УТПМ у Львові; Л. Мосенда: Ще крик у порожнечу; Дм. Донцов: Партія чи орден?; Артур В. Юст: Подорож барона Мінгавзена до країни совітів; О. В. Кран питалітки; Деніус: Галицькі перспективи; М. Л.: З пресової фільми; Бібліографія.

„НОВА ХАТА", журнал для плекання домашньої культури. Річник IX. Число 2. Львів, лютий 1933. Зміст: Хр. Альчевська: Не плач; Віргінія Вульф: Дженобова кімната; Д. Білецька: В погоні за спіхом; Г. Чикаленко: Віргінія Вульф; С. Северина ЧСВВ: Про народню пошту; Колет: Жінка в масці; С. Гел: Микода Бецнать; В Ж.: Карнавал; Н. Діточий підвечі ок; З. Мірва: Жіночі доми; О. П.: Цикламени; О Бучинська: Салата з сої; Бібліографія; Мішель Дане: Лимочка на східних

„КООПЕРАТИНА РЕСПУБЛИКА", Львів, лютий 1933. ч. 2. Річник VI. Економічно-суспільний місячник. Зміст: На пекрай днів; М. Жід: Програма літературної економічної школи; Ю. Павлиновський: Напрс розвитку української молочарської кооперації в Галичині; П. Р.: Чого бракує нашій кооперації; З кооп. світа; Господарська хроніка; З преси; В. Пеленський. Полини від Прусів.

„РІДНА ШКОЛА", ілюстрований часопис для всіх Ч. з. Рік II. Львів, 1. лютого 1933. Зміст: І: Герасимович. Шляхи шкільного плебісциту; І. Филипчак: Як мене вчили української мови; І. Лучишин: Чим є для нас фахова шкільництво; Волинь для „Рідн. Шк."; М. Баник: Фахова порадня вибору знання; Ст. Сіропольо: Міжнародня вистава дитячих часописів; Полтирун: З життя укр. школи в Бересті; М. С.: Памяти Христі Алчевської; Освіта в Польщі; З життя „Рідної Школи"; Правні поради; Бібліографія; Різні вісти; Веселий кутик; Ілюстрації.

„КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО", ілюстрований місячник, орган Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюз". Рік VIII. Ч. 2. Львів, 1. лютого 1933.

„САМОСТІЙНА ДУМКА", національно-громадський та літературно-наукований місячник. Річник III. Число 1 Чернівці, січень 1933.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 6. II 1933 р. за масло експортове та десерове преміа 2·20 зол., за літр молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., кону вень 5·20—6·00 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 7. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон. 7).

Середа, 8. II. год. 7.30 веч. „Жидівка", оп. Галевія (виступ М. Голинського та В. Тисяка).

Театр Різнородностей.

Вівторок, 7. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джід" (Абон. 5).

Середа, 8. II. вистава не відбудеться з причини ген. проби комедії Девалля „Мидмозель".

Кіна.

АДРІЯ: „Парада кохання".

АПОЛЬО: „Загублений".

АТЛЯНТІК: „Безприютні".

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Чері).

КОЛІСЕЙ: „Ніч у Шікаго", ревія „Арабські авантюри".

КОПЕРНИК: „Распутін" (Конр. Файт).

МАРУСЕНЬКА: „Распутін" Конрад Файт).

МІРАЖ: „Москва без маски".

ОАЗА: „Голос молодости" та ревія.

ПАЛЯС: „10 пров. для мене".

ПАН: „Ц. к. команда сердець".

ПАСАЖ: „На піднебесному шляху" та додатки.

ПРОМІНЬ: „Ц. к. фельдмаршал" (Ва. Бурінн).

СТИЛЕВЕ: „Веселий поручник" і ревія „Веселий сверщок".

УТІХА: „Капітан Гвелен" і ревія.

ХИМЕРА: „Година з тобою" (Шевалє і Жанета Мекдональд).

Закордонне радіо.

Вівторок, 7. лютого 1933.

Братислава (279.3) 19.15, 20.00 Концерт, 19.20 Спів, **Мілано** (331.4) 13.00, 17.30 Оркестра. 20.30 Оперетка, **Штрасбург** (345.2) 11.30 „Кармен" оп. Бізета, **Гельсінгфорс** (368.1) 15.15, 18.40 Спів, **Білгород** (429.7) 19.00 Спів, **Стокгольм** (435.4) 17.05 Хор сходоцію, **Прага** (488.6) 22.15 Сучасна музика, **Відень** (518.1) 13.10, 19.45 З'їзд змагань ФІС із Інсбрука, 20.00 Спів, концерт, 20.55 Легка музика, **Рига** (525) 20.25 Шубертові пісні, **Мінхен** (532.9) 19.35 „Пташник із Тиролю" оп. Целлера, **Будапешт** (550.5) 12.05 Цик. оркестра, 19.30 „Тенор" ком. оп., „Де Вояль де Перет" пант. Догнія, **Харків** (937.5) 10.00, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Звуковики, 17.40 Гумор і сатира, 24.00 Оп. арії, **Париж** (1724.1) 21.00 „Фе ля Мер де Малам" ком. Федо, 21.55 Камер. музика.

Середа, 8. лютого 1933.

Кенігсберг (217.1) 20.05 „Фігарове весілля" ком. опера Моцарта, **Братислава** (279.3) 12.30 Концерт, 21.15 Музика, **Брно** (341.7) 19.30 „Сальоме" оп. Р. Штравса, **Штрасбург** (345.2) 21.30 Концерт, **Лондон** (356) 13.00 Баляди, 19.30 Концерт, 21.00 „Ал скеч юр ворлд" муз. ревія, **Лейпциг** (389.6) 12.00, 16.00 Концерт, 20.10 „Ді Гліксрайтерін" оп. Шмігельського, **Білгород** (429.7) 16.00 Нар. пісні, **Рим** (441.2) 17.30 Вок. концерт, 20.45 Опера, **Брюсель** (509.3) 21.00 „Ля Шімер" оп. Вінера, **Відень** (518.1) 11.30 Квартет, 15.20 Скрипка, фортепян, 19.25 Опера, **Рига** (525) 19.05 „Пісня кохання" оп. Р. Штравса, **Харків** (937,5) 10.30, 18.40 Концерт, 15.15 Розривкова програма, 16.30 Музика, рецитації, 18.00 Мистецька трансм., 24.00 Звуковики.

Львівське радіо.

Вівторок, 7. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.30 Комунікат уряду фіз. виховання, 15.35 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Про ген. Вибранівського (1848 р.), 16.25 Для учителів: „Мета й вимоги заг. доповняючого образування", 16.40 Життя в сірконих джерелах. 17.00 Симф. концерт, 18.00 Легка музика, Радіо дітям, 19.00 Техн. скриньки, 19.15 Всячина, 19.30 Доля та недоля польського композитора, 19.45, 21.15 Прес. рад. денник, 20.00 Концерт (оркестра, спів), 21.10 Спортові вістки, 21.20 Скрипка — Затурецький, 20.00 Літер. квартальник: Берент, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

Середа, 8. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.00 Грамофон, 15.15 Господар. комунікат, 15.35 Для дітей: „Гавтіна, мяв-мяв", „Перший сад у шк. класі", 16.15 Листи, програми, 16.40 „Геній серця — Ст. Яхович", 17.00 Грамофон, Сільва рерум, 17.40 „Образування сусп. робітників", 18.00 Легка музика, 18.25 Спів (Дроздовська — сопран), 18.55 Експресіонізм, 19.10 Всячина, 19.30 „Фр. Моріяк, славний повістяр", 19.45, 21.00 Прес. рад. денник, 20.00 „Яке то було гарне", старі пісеньки й мельодії, 20.55 Спортові вістки, 21.05 Концерт (скрипка, фортепян, альтівка, віольончель), 22.00 На овнді, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.40 „Гдиня" відчит в есперанто. 22.55 Комунікати.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає.

УМЕБЛЬОВАНА, тиха, тепла кімната для одної або двох осіб. Вигнанського 31, партер. 1353 2—3

ЗНИЩЕНІ ПРЕДМЕТИ з правдивого або із китайського срібла — направляє посріблює старанно і дешево Мандль, Львів, Коперника 14, проти кіна. 1197 8—10

ПЕЧІ, блати, рушта, кухонне начиння, найсолідніша фірма Рентгнер, Легіонів ч. 37. 1264 8-10

КУХАРКА до всього, чиста, здорова, спокійна шукає праці від 15. лютого. Адміністрація „Діла" під „К." 1367 1—2

ПОШУКУЮ учителя (учительки) російської мови і літератури. Зголошення враз з умовинами до Адмін. „Діла" під „Інтелігент 15". 1370 1—1

ТЕПЕР ПРОДАЄМО залишені по сезоні сукні від зол. 15.—, плащі від зол. 25.—, усі інші товари дуже оказійно. Магазин ЯКІВ ПОСАМЕНТ, Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). 1298 6—8

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ ЛЕГЕНІВ, СЕРЦЯ І ШЛУНКА

Д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, БАТОРОГО 12, ТЕЛ. 84-45.

Пересвітлює Рентгеном.

ПЯНІНА першорядні по знижених цінах; на догідних умовинах. Купно, продажа: заміна уживаних інструментів.

НОВАЦКІ

Пілсудського 17. Тел. 35-21.

Вуголь зол. 36·—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім, позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66. 1321 (Шукає заступників). 7—10

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

КОЖНУ НЕДУГУ ВИЛІЧИШ якщо будеш регулярно вживати

Зела д-ра Браєра

найбільше помічні у таких недугах:

Ч. 1. — кашель, астма, побільшення легенів — ціна зол. 3.50.

Ч. 2. — ревматизм, артретизм (лиха переміна матерії) — ціна зол. 3.50.

Ч. 3. — шлунково-кишкових недугах, недугах печінки, жовтяниця — зол. 3.—.

Ч. 4. — нервових, болі голови, безсонниці, апатії до життя — ціна зол. 4.—.

Ч. 6. — блідниця, довготревала недокрівність — ціна зол. 5.50.

Ч. 7. — ниркові, міхура — ціна зол. 4.—.

Ч. 9. — загального затроєння — перечищаючі — ціна зол. 1.50.

Дістати можна в оригінальним опакуванні в аптиках, аптичних складах і дрогеріях, або у фабриці ПОЛЬГЕРБА — Краків-Подгуже, скр. почт. ч. 48. Заінтересовані дістануть на домагання безплатно з фабрики брошурку: „Як відзискати здоровля".

K. I. P.

Кооператива Інжинірських Робіт

повідомляє, що з днем 1. лютня 1933 р. змінила своє дотеперішнє приміщення (Львів, вул. Потоцького 47, тел. 34-72) на нове

ЛЬВІВ, ВУЛ. ЛЬВА САПІГИ 53, Тел. 80-83.

K. I. P. як відомо, бере на себе ІНЖИНІРСЬКІ РОБОТИ, а зокрема: виконує плянн, кошториси, обчислення; веде будови під власною управою; виконує інсталяції й направи центрального огрівання, водопроводно-санітарні та електричні. 1361 2—2

Присилайте передплату!

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

ЛЬВІВ, РИНОК 10.

ВИКОНУЄ В НАЙКОРОТШОМУ ЧАСІ І НАЙДЕШЕВШЕ ТВОРИ, БРОШУРИ, АФІШІ, ЧАСОПИСИ ТА ВСІЛЯКІ ІНШІ ДРУКИ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 30 (13.269). Львів, четвер 9. лютого 1933. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Боротьба за автономію університетів.

Вже від довшого часу йде велика борня між цілим польським опозиційним табором на терені сойму і поза ним, та урядом за зміну, а радше за скасування самоуправи університетів Польщі. Навіть проект зміни польської конституції, який плянував повну перебудову державного устрою, не викликав такого відгуку, що цей замах на освячену традицією століть університетську автономію. Ми є свідками, як заголошений урядом законопроект прийняв характер загального політичного акту і перенісся широко між польські громадянські політичні круги. Про цей законопроект заговорили всі найбільші авторитети польської науки, заговорили політичні чинники і преса. Створено з нього теж площину для взаємного розрахунку між урядом та його противниками, і то виходячи не тільки з наукових засад, але й суто політично-партійних.

Про самий проект чуємо з польської сторони, що він ліквідує останню твердиню громадянської свободи. Цей проект скваліфікували як політичний акт, що має глибоко врізатися в громадянське життя. Залишаючи на боці основну аналізу законопроекту та міжпартійні спори польського громадянства, можна загально ствердити, що цей проект дійсно грубо обмежує дотеперішні автономічні права університетів та інших польських високих шкіл у користь державної влади. На основі того проекту міністр освіти дістає переможний вплив на персональний склад професорів та на студіюючу молодь. Склалось так, що досі це було одиноке місце в Польщі, куди санаційні кола не мали майже ніякого доступу. Однак навіть абстрагуючи від того політичного моменту — будь-що-будь високо симптоматичним явищем є факт, що проти закону виступили всі ректори високих шкіл, виступило аж коло 800 професорів, а по стороні уряду стануло не більше як 50 професорів високих шкіл!

Відома річ, що подавляюча більшість польської академічної молоді та професорів належить до ендецького табору, який — ідеольогічно недалекий санації — є проте найгрізнішим противником пануючих сфер. Тому ціла борня обертається головно довкола цих двох таборів. Інші польські опозиційні групи і також ми протиставимося тому законопроектові засадничо, але й більш декларативно, не витрачуючи на боротьбу проти нього стільки енергії, що ендеки. На хід дискусії довкола урядового проекту обмеження автономічних університетських прав — чимало вплинули антижидівські ексцеси ендецької молоді, які достарчили урядові сильних аргументів. Очевидно, що і на наші уваги зареагували польські політики, головно відомий з протиукраїнського становища, проф. кс. Шидельський, однак його статистичні цифри про українських студентів могли тільки підтвердити українські заміти і щодо „нумерус клаузус" і щодо конечности рідного університету.

Соймова урядова більшість мерщій форсує закон і нема найменшого сумніву, що перед кінцем біжучої буджетової сесії закон буде прийнятий.

Очевидно, що ніякий закон, ведений по лінії нинішньої системи правління, не поправить нашого буття. Нині витворюється така ситуація, що уряд перебирає майже в цілості вплив на університетські власти і на політику університетських сенатів. Через те й відповідальність спадає на міністра освіти. З цього погляду справа для нас постільки корисніша, що за кривди нашої молоді зможемо потягати до відповідальности уряд, а не кількасот професорів чи поодинокі університетські власти. За скасування наших катедр на львівському університеті, за переслідування нашої молоді, за невиконування законів стає не лише фактично, але й формально відповідальним міністр освіти. Очевидно, що на практиці це речі байдужі для нас і безвартісні, бо однаково урядові чинники як громадянські, однаково санаційне міністерство освіти що й ендецькі сенати не допускають української науки до університетських мурів.

Польська опозиція відгрожується, що новий закон не принесе добра ані правлячому таборові, ані громадянству, ані державі. Фактом є, що цей закон не спутає університетських опозиційних настроїв та опозиційних виступів молоді, лише підсилить їх та заактивізує. Історія вчить, що війна з університетами є річю дуже небезпечною. Тому не можна виключати поважніших несподіванок. З другого боку наша академічна молодь не має чим ані захоплюватися, ані надто журитися. Вона находиться у чужонаціональній, не рідній школі, не мала впливу на автономічні університетські установи та не матиме впливу на урядову політику. Тому й не потребує віддаватися пристрастям у цій боротьбі з новим законом. Очевидно, коли мати на увазі рідний університет, то урядовий законопроект для того університету шкідливий. Однак нинішня дійсність така, що нема ніяких виглядів, щоби польська політична думка і польські державні керманичі признали право великого українського народу до власного високого шкільництва і щоби це справді почали реалізувати.

Дм. Великанович.

КООПЕРАТИВНИЙ БАНК
„ДНІСТЕР"
дає позички на догідних умовах тільки тому, хто обезпечує своє майно в Т-ві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, вул. Руська ч. 20.

Звичайні Загальні Збори Видавничої Спілки „Діло"

кооперативи з обмеж. порукою у Львові відбудуться

в суботу, дня 25. лютого ц. р. в год. 4.30 попол. в льокалі редакції „Діла", Ринок 10, II. пов.

Денний порядок:

1) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
2) Звідомлення з діяльности за рік 1931-32
3) Звіт Контрольної Комісії.
4) Розділ чистого зиску або покриття втрати.
5) Внески і запити.

НАДЗІРНА РАДА.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

Харч і національний характер.

(Допис з Америки.)

Ню Йорк, січень 1933.

Свідомість факту, що українець на своїй землі не є ніяким зайдою, ані чужим рабом, хоч і підданий чужій владі, накладає на кожного члена нації деякі обовязки. Обовязок полягає не лише на праці, але і на думанні. А це останнє може подекуди важніше, ніж сама акція.

Приглядаючись поведінці американської української еміграції, приходимо до висновку, що ця еміграція вважає за єдиний свій обовязок супроти рідного краю дати поміч у боротьбі. Тут треба виразно розріжнити щирих патріотів від маскованих, які кричать про свій український патріотизм лише на те, щоби дістати прожиток від збаламученого патріотичними гаслами громадянина. З маскованими треба колись окремо розправитися. А з правдивими треба таки тепер поговорити на розум.

Отже маємо гасло безоглядної боротьби з противниками. І під тим гаслом збирають майже виключно жертви на боротьбу. Дійшло до того, що як хто не жадає складок „на боротьбу", то взагалі не має права до ніякої народньої праці.

Такий умовий стан еміграції не може приневолити підписаного погодитися мовчки на все, що тепер діється на еміграції в Америці. А вже найменше годиться приняти мовчанкою власне отой умовий настрій. Бо ніщо інше, як саме такий настрій може довести до повної знеохоти цілої еміграції до праці. Це говорю на підставі кількакратних досвідів у минувшині. Коли появилось яке велике гасло і воно розбурхало народні „маси", а ті маси реагували в той спосіб, що складали величезні жертви на його здійснення, то в короткому часі ті самі маси, як звичайна юрба, кричали на своїх провідників як на зрадників-запроданців, коли вони своєї обіцянки не дотримали. За тим ішла умова депресія і знеохота до праці на кілька літ. А провідники не тому не додержали слова, що не хотіли, але тому, бо сама річ, до якої взялися, була або неможлива, або за тяжка до переведення. В хвилі невдачі народня маса шукає не вини серед себе, але якоїсь жертви, щоби за невдачу піместитися. Отже хоч то „небезпечне ставать насупір діл природних бігові", то це треба зробити саме тепер.

Дивним дивом українська еміграція стала на становищі, що недержавна нація не має ніяких інших обовязків, тільки боротися. Це до деякої міри оправдане переконання. Але ніяк не можете оправдати факту, що ця еміграція вважає револьвер за єдину зброю в боротьбі. Навіть гармати вона не бачить, а вже про якісь танки, літаки, отруйні гази і т. п., то навіть нема що згадувати. Це занадто високі поняття для пересічного „борця" поза межами рідного краю. І що цікавіше: живемо в країні, де мріють уже про „стратоплани", якими можна буде переїхати з Европи до Америки за кілька годин; де тепер на часі технократія, яка мріє про рай на землі в недалекій будуччині і т. п., а всеж наша еміграція живе лише способами боротьби з часів Гоголевого Тараса Бульби. І ніщо дивного, що й ця „визвольна боротьба" еміграції пропаде разом з вимріяним ідеалом боротьби Тараса Бульби.

Бо час поважно, навіть української еміграції, задуматися над тим, яким є український нарід на своїй землі і яких доцільних способів боротьби йому хапатися. І час української еміграції зрозуміти, що український нарід є природним господарем на своїй землі, хочби його тимчасово хтось „скував і заприсяг на вірність" І хоч той господар серед болю часом і копне свого опікуна, то це ще не значить, що він через те набрав сили визволитися. Коли українська еміграція хоче зовсім поважно допомогти рідному народові в його важкій боротьбі, то мусить наперед помогти загоїти рани своєму рідному велитневі-народові, дати йому змогу прийти до сили і щойно у відповідним моменті помогти йому визволятися.

Як господар звязаний, то не слід нищити господарства його 2 синам. Ті сини мають усе тямити, що це спільне господарство їх та їх батька. А ті, що батька звязали, колись мусять здати звіт з тимчасової господарки.

А як позбутися опікуна з рідної землі — над тим треба поважно, і то дуже поважно, задуматися.

В Америці щойно приймається переконання, що між більшовицьким і американським світом прийде колись до зудару. Це далекий час. А проте уже сьогодні появляються наукові праці, в яких фахові мужі науки задумуються, хто вийде побідником у майбутньому конфлікті. Як глибоко мислителі йдуть своїми думками, хай послужить такий приклад:

Лоїс Борман, доктор медицини, видав щойно книжку під наголовком: „Харчі і характер"*).

*) Foord and Character, by Louis Berman, M. D. Houghton and Mifflin Co. Publishers, Boston-New York. 1932.

є це дуже основна праця, яка хоче доказати, що людство хибно думає про двородність людської природи, тобто окремо про тіло і окремо про ум. І він придумав слово, яке в українськім перекладі звучить „тіло-ум" для означення цілости людського організму. У дальших виводах Берман приходить до висновку, що розвиток тіло-ума залежить від хемічних складників харчів, які він зуживає на своє підтримання. А вже в самім вступнім слові дає наголовок „Харч і мораль" своїм міркуванням. Автор пригадує мотто французького кулінарного фільософа Бріллята-Саварена: „Скажи мені, чим ти, живишся, а я тобі скажу хто ти". У дальших виводах Саварен дійшов до висновку, що „доля народів залежна від того, що вони їдять і як вони їдять".

Студія Бермана є дуже детайлічна і варта, щоби нею зацікавилися наші доктори медицини. Якби те, що Берман каже, було правдою, то він став би одним з найбільших добродіїв українського народу. Бо він вказує, що джерела народньої енергії і творчости залежать від добору харчів у тім кліматі, де нарід живе. І тому він приходить до висновку, що в ріжних часах ріжні народи грали провідну ролю, як вміли дібрати для себе відповідні харчі.

А з тим Берман переходить до харчів американського народу і каже, що власне наслідком того, що американці зуживають багато цукру, вони тепер дуже активні, бо цукор має повно вугля, а вуголь дає енергію чоловікові. Зрештою Берман твердить, що нема двох одиниць, які потребували би такого самого харчу. А спеціяльно займається дієтою провідних людей, як Муссолінія, Ґандія, Сталіна, або і таких велитнів, як Наполеон, Бісмарк та інші.

Згадуючи на такій підставі про майбутній конфлікт більшовизму з американізмом, приходить Берман до висновку, що більшовизм мусить програти. А мусить тому, бо харчі, подавані тепер робітникам у більшовицькім царстві, не то, що не додають енергії чоловікові, але ще й винищують зародки людської енергії на довгі літа. Отже й ті всі крики з пятиліткою це хіба самоошука більшовицьких лідерів.

Так розуміє практичний американець підготовку до майбутнього конфлікту Америки з більшовизмом.

Це повинно застановити кожного свідомого українця. Якщо ми є власники й господарі своєї землі, то треба нам пляново приготовляти свої сили до боротьби та перемоги. А перемога це не сама технічна побіда, але можність аукраїнщити колись усіх, що по волі або по неволі прийшли на укр. землю. Як укр. еміґрація не думає вже тепер про боротьбу на далеку, але певну мету, то вона не то, що не є активом у національнім білянсі, але може бути і пасивом.

Про дійсні засоби допомоги в боротьбі українського народу на далеку мету повинна раз заговорити й українська преса на еміґрації, коли вона має сповнити своє історичне завдання супроти свого матірнього пня.

Д-р Семен Демидчук.

—o—

Дискусійний вечір про Закарпаття у Празі.

Реферат москвофільського редактора д-ра І. Жидівського з Пряшева.

Чеський „Кружок Приятелів Самостійности" (народні соціялісти) заповів низку дискусійних вечорів. Дня 27. І. ц. р. відбувся в Празі перший такий вечір на тему „Підкарпатська Русь", започаткований рефератом молодого д-ра І. Жидівського із Закарпаття (Пряшів).

Треба сказати, що реферат цей був добре обдуманий і солідно опрацьований. З нього невеличка чеська авдиторія мала можливість довідатися про життя нашого народу на Закарпатті. Незавидне воно там. Загальна економічна скрута, здається, найбільше відбилася саме тут. Нужда-голод панує не тільки в горах. Заглядає — і то часто — й на рівнину. Пара варених бараболь творить денну страву гуцула, але й тих бракує. Допомогова акція ведеться зле; на ній спекулюють політичні партії і роблять свою „політику". Концесії на трафіки та коршми дістають виключно жиди. В сучасному меню на Закарпатті коршем тричі стільки, скільки їх було перед переворотом. Ведеться не тільки непотрібна, а навіть шкідлива для самих-же чехів чехізація шкіл. На бажання двохтьох жидівських родин у селі основують чеську школу. Одначе, додає промовець, це анормальне явище зникає, бо від якогось часу місцеве жидівство почало орієнтуватися не на Прагу, а на Будапешт. Нині на Закарпатті на 50 душ дітей-школярів з місцевого населення припадає один учитель, а на 9 душ школярів-чехів також один. Розбудовується Ужгород, який вже може конкурувати з европейськими містами, а в горах кілька кільометрів дальше, населення не знає, що таке нафта; світить лучиною і т. д. З повною пошаною поставився промовець до бідного гірського населення цього краю, яке з природи не є вже таке нездібне, але тяжкі умовини існування роблять його безпорадним і відсталим. Зазначивши, що „ситуація на Підкарпатській Руси дуже нездорова і небезпечна", загальну частину свого реферату д-р І. Жидівський закінчив такими словами: „На чеській адміністрації і на жидівських коршмах довго сидіти неможливо"...

Наприкінці референт подав під розвагу присутніх такі тези: 1) Ввести автономію для Закарпаття; 2) до ради міністрів у Празі покликати представника Закарпаття з правами міністра; 3) призначити на Закарпаття представника центрального уряду; 4) устійнити границі зі Словаччиною; 5) вирішити мовне питання й інше.

Після цього з корефератом виступив д-р Кшепицький. Як він, так і інші промовці-чехи (д-р Душек, посол д-р Гайн), подякували референтові за те, що він ознайомив їх зі станом річей на Підкарпатській Руси і звернули увагу, що такі справи не вирішуються у Празі і в такий спосіб, а там на місці при участи представників усього громадянства. „В країні з парляментарним устроєм такі справи мусять бути розвязані лише парляментарним шляхом", — сказав д-р Гайн. Для цього потрібно — підкреслив д-р Кшепицький, — щоб місцеве населення Закарпаття не розбігалося по чужих політичних партіях, а творило свої і своїх-же людей посилало до парляменту. Передтим, ніж дістати автономію, треба підготовитися до цього, бо хто знає, в чиїх руках може опинитися влада — підкреслювали опоненти.

Можна булоб на цім і закінчити цей звіт, колиб автор цього цікавого реферату був обмежився лише вищенаведеним і не вніс до нього і „деяких" тенденцій. Діло в тім, що вже на початку реферату д-р І. Жидівський підкреслив, що „Підкарпаття — русский край" та що „русский народ цього краю **хоче мати свого русского Бога" і т. д.** Але далі референт не додержав, що називається, тону, спустив. Зазначивши, що Закарпаття зпоконвіку „русске" і нічого не має спільного з Україною й українством, — почав скаржитися на стихійне поширювання там „українізації". Мабуть дехто має страх перед майбутньою Україною, бо чим справді, можна пояснити випадки, коли людина цілком при-

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

стійна ні з того ні з цього починає вводити українську мову у школі, — скаржився промовець. Не забув він і про знану вже байку, що німці видумали Україну. Дісталося їм за це, а також і англійському урядові, який підтримує цю німецьку видумку. Дісталося й урядові чеському за те, що „не вміє політики робити". А річ така проста: тільки увійти в тісний звязок з Польщею і все буде в порядку. Цю думку нераз висловлював д-р І. Жидівський підчас свого реферату.

Не можна не згадати і про несмачний виступ „родовитого москаля" з Городка проф. **Вергуна.** У своєму виступі проти українців підніс він „зажалення", що не його — проф. Вергуна — іменували професором Карлового університету у Празі, а „стовідсоткового ще заперед 20 років ненависника всього чеського — „українця проф. Колессу".

Як бачимо, почали з автономії краю, а закінчили посадою „маститого" вченого... Реферат справді був дуже цікавий.

Д. М—ч.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 9. ЛЮТОГО 1933.

(В. КЕРНИЦЬКИЙ. 2)

ГІСТЬ.

(Докінчення).

— Руки покласти на коліна!

— Очевидно... Ви, пане раднику, також сядьте собі біля мене... Будь ласка. Моя присутність не повинна вас зовсім бентежити. Хай вам здається, що сидите в товаристві свого найкращого приятеля.

Джентельмен в чорнім пальті вигідно розсівся на канапі. Пан радних Уємський „со страхом божим" сів напроти нього з револьвером в руці та уважно стежив зором кожний, найменший його рух.

— Пане раднику — спитав по хвилині „гість". — Чи можна собі закурити папіроску?

— Ні!

— А скинути кальоші?

— Не можна!

— А можна, наприклад, щипнути себе в ніс?

— Мовчати! — крикнув пан радник.

Гість зітхнув і замовк. Ясними, мрійливими очима задивився на стелю сальонки та тихо посвистував собі якусь мелянхолійне танґо. Пан радник Уємський грізно глипав на нього очима та лапо сапів. Поволі вертався до нього спокій та рівновага духа. Він навіть зважився втерти собі рукавом горячий піт з чола. Але німа мовчанка купи дратувала його та пригнітала йому душу. Секунди видавались годинами. Пан радник Уємський лякався цієї зрадливої тиші... Тому відкашельнув і спитав різко:

— Тепер скажіть мені, чого ви тут закрались?!

„Гість" розсіяно подивився на радника.

— А ви, пане раднику, скажіть мені тепер, де тих 5.000 долярів, що їх виплатила вам нині в 3-ій годині філія Польського Банку в Познані?.. Чи ці гроші є в портфелі, в мариярці, чи в шкіряній течці?..

Радникові застиг прокляття на устах. Його присадкувата постать затремтіла. Сліпа лють, якою накипіло його хоробре серце, враз щезла і розтанула мов лід весною. Лишилась тільки тривога та жах... Жах, від якого не стає віддиху у груди, від якого леденіє в жилах кров... Той злочинець, той опир в людськім тілі, що сидить проти нього, знає, що в його скіряній течці є 5.000 долярів!.. І він був би ці гроші заграбив!.. А може... він ще жде за відповідну хвилину?! може на коридорі є його спільники?.. Пан радник затряся, мов у пропасниці. В очах померкло. Стіни сальонки, газова лямпа, долівка і шовкові портіери закрутилися, затанцювали в якімсь шаленім вирі. У тім хаосі тільки ясні, мрійливі очі гостя були непорушні. Вони глумливим поглядом прошибали пана радника наскрізь. Уємському здавалося, що цей душегуб у чорнім пальті ось-ось скочить на нього, вхопить за горло, задавить на смерть, а потім... забере шкіряну течку з грішми...

Нараз у дипльоматичнім лобі пана радника шибнула спасенна думка: ...Він-же може позбутися цього душегуба!.. У кожній хвилині... Вистарчить лише потиснути цей язичок. Раз і другий... Все буде гаразд... Усе скінчиться... Його дорогоцінне життя і 5.000 долярів будуть безпечні... Тільки потиснути цей язичок... Раз і другий... Так! Він це зробить! Навіть мусить зробити!.. В оборонї власного життя і майна. Таж цей драб, злочинець, розбійник напав його ніччю самітного у ваґоні!.. Так!.. Но потягнути цей язичок... Раз і другий...

— Пане раднику, чи ви жонаті? — ні сіло, ні пало запитав „гість".

Уємський здрігнувся. Судорожно стиснув у руці револьвер і поволі-поволі піднімався з канапи.

„Гість" приязно всміхнувся до нього і балакав дальше:

— Я це, пане раднику, тому питаюся, бо саме цього року хочу сам оженитися. Маю дуже гарну дівчину. Шатинка... Прегарно грає на фортепяні... Ах! Правда!..

Зітхнув і схилив голову на груди.

— Так... Таж я вже, ніби, арештований... Пане раднику! Але то буде „штемп"! Я цікавий тільки бачити міну моєї миленької, коли вона завтра прочитає у „Вечірній газеті", що її суджений, це „рутинований вломник", за яким вже три роки розшибається поліція. Гм!.. Та чорт бери! Добре, що так сталося. Остогидло вже мені це „ремесло". А знаєте, пане раднику, що я мав у цім „фаху" капітальне щастя! Мені ще ніколи не поховзнулася ніжка... Аж тепер, пане раднику, знаєте цю пісоньку?

Zdechł pies
Przyszedł kres —
Przyszła kreska na Matyska...

— Так, так... Аж тепер — амінь, глаголю

Наше мистецтво перед чужинцями.

Не тільки вояки, економісти чи дипльомати приймали участь у визвольно-самостійницькому русі українського народу після 1917 р. Також і мистці вложили помітну частину в справу відродження і поширення нашого імени. Якщо співучасть мистців губилася на широких просторах України, то тим помітнішою була вона за кордоном. Тут мимоволі напрошується ім'я незабутнього Кошиця з його тріюмфальним походом по цілому світі. А поруч з ним стають його наслідники. За співцями рушили на чужину і наші окремі музики (Василь Ємець, Любка Колесса, Антін Рудницький, Роман Придаткевич і ч. д.). Не лишилися позаду також малярі, графіки і різьбарі.

Берлін має першенство щодо цих останніх. Вже в 1921 р. з почину Спілки Студентів тут гідно виступали молоді сили двічі великими збірними виставами (див. варшавську „Українську Трибуну" за той рік). Вже тоді побачили ми серед десятка учнів різьбярства чи малярства теперішнього Федора Ємця і теперішнього Миколу Глущенка. За тими виставами, пригадуємо собі, прийшли вистави окремих мистців (Олександер Архипенко, Микола Глущенко, Іван Бабій). Пізніше заходами Української Громади і за допомогою нашої приятельки п-і Вутцькі впоряджено виставу народнього мистецтва. Це і все. Після 1925 р. у Берліні перестали чути про українське образне мистецтво. Більшість сил зосередилася в Парижі та в Празі.

Аж ось, нарешті, нині відновлено традицію наших вистав у Берліні. На цей раз взявся за справу Український Науковий Інститут, що по шістьох роках свого існування рішив „спробувати поширити коло своїх завдань на ділянку мистецтва". Для першого виступу вибрано українську графіку. Цим немов продовжується справу, що її започаткувала Українська Громада в Брюселі в 1927 р., коли там заходами інж. Дмитра Андрієвського з великим успіхом зорганізували першу виставу української графіки на чужині.

Нема сумніву, що професори Антоновіч і Лісовський, поставили своїм завданням пропаганду і репрезентацію. На це вказує реєстр аж 91 різних імен: від Тараса Шевченка аж до — назвім для прикладу — Петрицького. Виставили 1078 різних праць! Не беремося судити, чи такий підхід до вистави влучний. У всякому разі її мистецький бік на цьому тратить. На брюсельській попередниці обійшлися далеко меншою кількістю експонатів.

Одначе цими завважами не зменшуємо національного значіння такої вистави. Якщо Інститут продовжить працю в цьому напрямі, то він скоро зуміє піднести серед німецького загалу зацікавлення до всього українського. Кожна вистава притягає до себе увагу найширших мас. При нагоді вистав значно легше поширювати відомості загального характеру в пресі.

Дуже добре виглядає катальог вистави з цікавою статтею проф. Антоновича п. з. „Українська графіка" і кільканацятьома продукціями. Шкода тільки, що редактори не дотримали одностайности транскрипції наших міст. Частина по-українськи (Харків, Чернигів, Ужгород), друга частина по-російськи (Київ, Одесса, Симферополь), а третя частина по-німецьки (Лемберг, Пшемисль, Волиніен). Найкраще булоб поруч німецьких (отже частинно російських) скрізь подавати наші назви.

П. К.

Берлін, 4. лютого 1933.

—o—

Новий підступ.

Як державна поліція здобуває підписи на шкільних деклараціях за польською мовою навчання.

Подаємо дослівний відпис письма батьків українських дітей села **Сулимова,** жовківського повіту, як наглядний доказ на це, як державна поліція здобуває підписи на деклараціях за польськими школами:

„До Світлої Повітової Шкільної Ради в **Жовкві.**

Ми нижче підписані громадяни села **Сулимова,** жовківського повіту, заявляємо, що слідує:

З кінцем 1932 р. внесли ми разом з іншими тутешніми громадянами до Світлої Повітової Шкільної Ради шкільні декларації з власноручними підписами, легалізованими у громадському уряді в Сулимові, з домаганням української мови навчання в нашій школі. Згадані декларації підписали ми свідомо без чиєїнебудь намови, бо ми, хоч селяни, всеж таки розуміємо і відчуваємо, що діти наші повинні побирати науку в матірній мові, якої нам і шкільні закони дозволяють учити. Тимчасом сталася у нас річ нечувана. Дня 20. січня 1933 р. около 4. год. вечером прийшов до селя комендант державної поліції в Куликові п. Дітхен, зайшов до хати одного з тутешніх господарів, прикликав до себе громадського поліцая Сенька Тріля і казав йому скликати до себе деяких господарів, яких мав списаних на картці. Багато із завізваних не явилося, а ми, нічого не підозріваючи, явилися перед комендантом. Згаданий комендант нас запитав, чи ми підписували декларації зі українською школою в Сулимові. На нашу потверджуючу відповідь заявив:

„Підписані вами декларації в грудні 1932 р. за українською мовою навчання в Сулимові уневажнені, а зараз маєте мені підписати інші декларації".

Щойно пізніше довідалися ми, що **були це декларації за польською мовою навчання.**

З огляду на те, що п. **Дітхен, комендант державної поліції в Куликові, увів нас у блуд,** говорячи про уневажнення наших попередніх декларацій і підсунув нам зараз готовий аркуш до підпису, заявляємо отсим, що підписи наші на деклараціях п. коменданта Дітхена, дані в січні 1933 р. за польською мовою навчання в Сулимові, **уневажнюємо, підписи ті стягаємо,** а згадані декларації просимо Світлу Повітову Шкільну Раду негайно нам звернути.

Сулимів, дня 25. січня 1933.

Тимко Гнатишин, Василь Орловський, Іван Рубель, Паночко Володимир, Данило Дмуховський, Онуфрій Голетюк, Михайло Рубель, Іван Демко, Федь Лисок".

Очевидно, **така** „діяльність" коменданта куликівського постерунку поліції є протизаконна. Одначе з другої сторони свідомі українські громадяни (інтелігенція, селяни, міщани і робітники) повинні освідомити найширші маси українських батьків, що плебісцит за українськими **школами вже минув 31. грудня 1932 р. Тому не підписувати вже ніяких декларацій, ані інших письм!** Якщо батьки не схотять підписати, то ані поліцай, ані ніхто інший не має права вимагати їх до того.

Безсильність Союзу Народів

Із Женеви повідомляють, що посередництво Союзу Народів у китайсько-японському конфлікті можна уважати остаточно погребаним. Комітет 19-ох ствердив на останній нараді, що найновіший японський проект у справі визнання манджурської держави не дасться прийняти. Зате рішено прийняти десять висновків звіту Літона, між якими один радить створити автономну Манджурію під китайським протекторатом. Признано японські інтереси в Манджурії, однак відкинено теперішній стан під японською верховладою. Остаточно комітет поручає обом інтересованим державам мирну співпрацю на основі пакту Союзу, паризького пакту і трактату 9 держав. Представник Франції заявив, що на основі тих вимог ніяка держава не може удержувати взаємин з манджурською державою.

Ширіть наш часопис!

Як виконують пятилітку на Україні.

На засіданні Центрального Комітету УССР представник Рад. України сказав між іншим: „Підчас переведення пятилітки викрито протиреволюційну організацію, Союз визволення України. Крім того в комісаріяті земельних справ були ще інші шкідницькі організації. Вони нищили худобу в совхозах і колхозах, псували машини, організували куланів, розкладали колхози. Важко зрозуміти, серед яких чортівських перепон доводилося нам працювати. Мусимо тепер доложити великих зусиль, щоб увільнити колхози від куланів та їхніх приятелів. Вони шкодили нам під кожним оглядом, тому ми не можемо ще й тепер закінчити збіжеве постачання.

Поборюємо ще й інші буржуазні елементи в колхозах. Партійна організація на селі стоїть слабо, радянські органи не є достаточно сильні. Кулацькі змови і саботаж у північній Кавказщині та на Україні вимагають від нас великої чуйности.

Мусимо вжити всіх засобів, щоби піднести видатність жнив, не можемо терпіти, щоби перестої тракторів забирали все ще 30 до 50 прц. всього часу. Адміністратори мусять особисто відповідати за всі заведбання й потерпіти строгі кари. („Ізвестія" з 27. м. м.).

—o—

Хаос в українських колхозах.

„Ізвестія" з 19. м. м. принесли кілька прикладів безголовя в адміністрації колхозів, від яких радянський уряд зажадав надзвичайної продуктивности. Багато фактів показує, що поодинокі районові організації на Україні мають баламутні поняття про колхози. Районове керівництво в Камянці Подільськім приказало колхозові „Більшовик", що має 336 га, обсіяти на весну 364 га. Артіль у Кременчузі, що має 345 га, дістала приказ засіяти 387 га. Майже всі колхози району Березовськ дістали подібні фантастичні прикази. Колхозам, що займаються випасом худоби, кажуть управляти збіже, колхози, що доставляють збіже, мають садити технічні ростини (цукрові буряки, бавовну) і т. п. Хліборобські органи в Жмеринці перевели засівний плян так, що частина торічної засівної площі щезла без сліду. В районі Одеса виконали засівний плян тільки на 37 прц.

Труднощі радвлади на Кубанщині.

Вся преса принесла була недавно сенсаційні вістки про жорстоке здавлення радянською владою повстання на Кубані, при чому все населення багатьох місцевостей і то десятки тисяч осіб заслано на північ. Потвердження цих вісток находимо тепер у розпорядках, які оголосили в „Ізвестіях" з 24. м. м. Між іншим наказала радянська влада місцевій адміністрації „змобілізувати населення шляхом обовязку праці". Місцевій партійній управі й радянським установам наказано всі саботажі й шкідництво, які можуть ще повторитися, безпощадно зломати. Всяке по-

ХТО ГРУБІЄ, тому натуральна гірка вода „Franciszka Józefa" побуджує переміну матерії в організмі і впливає на творення гарної лінії. Поручають її лікарі

турання народнім шкідникам, що будуть саботувати весняну сівбу, треба вважати підтримкою кулацтва та протиреволюційних шкідників. Місцева влада обовязана розкрадання державного добра, саботажі засівних робіт і т. п. карати безпощадно як грабунок державної колхозної власности. Одиничні господарі мусять дістати приписи щодо весняної сівби найпізніше 15. лютого, а як будуть засівний плян саботувати, наложити на них кари аж до видалення з границь району.

Задля переведення весняного засівного пляну створено окремий засівний комітет під проводом Шеболдаєва.

Голодові заворушення в Австрії.

У горішньо-австрійському місті Штайрі зібралося 4. п. м. кількасот безробітних на площа перед ратушем і почали кричати: Голод! Голод! Протестували проти зменшення підмог. Коли заступник бурмістра вийшов на балькон і пробував їх успокоїти, безробітні грозили приступом на ратуш. Юрба зросла до кілька тисяч осіб. Щойно сильні відділи поліції розігнали штиками демонстрантів.

З природи й техніки.

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАРИК НА МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ.

Біля 22 години Оріон, що находився підчас сумерку на східній півкулі неба, пересунувся вже на західну сторону. Біля него близько полуденника находиться Малий Пес з Прокіоном, а вище нього Близнюки з двома ясними зірками Кастором і Поллюксом. Порваний пояс Молочної Дороги, що починається на терені констеляції Великого Пса, окружає величезним луком ціле небо. Високо над південно-східним горизонтом світять зірки констеляції Лева. Дещо нижче від них видаються у ві- ні навіть випадкових обсерваторів небозводу дві планети: Юпітер і Марс, що хвилево блукають у просторі між Регулем із сузір'я Лева і Колосом в констеляції Діви. У північно східній околиці неба видніють обриси Воляра, від якого головну зірку — Арктура — вказують дві кінцеві зірки дишля Великого Воза себто Великої Медведиці. Біля Воляра на півночі можна відріжнити ясніші зірки Корони. Слабі відблиски зірок Геракля гинуть зовсім у мряці горизонту. На західній стороні Андромеда приготовляється до заходу. Вище цієї констеляції з легкістю можемо відшукати велике латинське „В" Кассіопеї, а біля Андромеди і Кассіопеї констеляцію Персея. З Персеєм межує вчерги сузір'я Бика з Квочкою Плеядами) та Гіядами (форми латинської букви „V").

Якщо річ у планетах, то Юпітер і Марс, які находяться побіч себе нижче констеляції Лева, „освітлюють" вечірній небозвід. На початку лютого обі планети сходять перед 21. годиною, а в кінцем лютого вже в часі сумерку. У половині лютого біля 21. години Юпітер і Марс будуть уже високо над горизонтом, а дальше на захід Оріон і найясніша зірка неба Сирій засвітять вповні своїм блеском. У другій половині місяця буде можна обсервувати після заходу сонця Меркура, що заступає хвилево невидну вечірню зірку Венеру. З решти планет Нептун „світить" у сусідстві Регуля, недалеко від Марса. Бачити його можна тільки при помочі люнети, так само і Урана, що заходить коло 22. години. Сатурн вирине при кінці лютого з ввреолі сонця і при догідних умовинах можна його обсервувати коротко перед сходом сонця над південно-східним горизонтом.

Сонце переходить 19. лютого зі знаку небесного звіринця (зодіяка) Водоноса до знаку Риб. Місяць світить на початку лютого в першій квадрі. Повня наступить 10. лютого, а нів (молодик) 24. лютого.

ШУКАЮТЬ ПРОПАВШОГО ОСТРОВА.

Шукаючи відповідного місця для обсервації повного затьмінія сонця, яке буде 8. червня 1937 року, астрономи Конф і Робертсон відкрили, що в нових атласах бракує на Тихім океані острову Сагаран, який повибуємо у всіх давніх атласах. Оба астрономи звернулися з просьбою до всіх кораблів, що плинуть через Тихий океан, помогти їм його відшукати.

ПОВІТРЯНА КОМУНІКАЦІЯ В КАНАДІ.

Канадійський уряд постановив закласти в усіх більших містах, а м. і. в Монтреалі, Оттаві, Торонто і Ванкувері пристані для літаків та приступити до правильної повітряної комунікації над континентом між Атлянтійським і Тихим океаном.

ЕЛЄКТРИФІКАЦІЯ ІТАЛІЇ.

Електрифікація Італії виявляє в останніх літах величезний поступ. А саме в 1898 р. справність (потужність) усіх італійських гідроелектрівень була 90 тисяч кільоватів, в 1908 р. була вона рівна 150 тисячам кільоватів, в 1914 р. італійські гідроелектрівні 800 тисяч кільоватів (електрівні, що послугувалися углем, дали в 1914 р. 200 тисяч кільоватів). Безпосередньо після війни потужність усіх італійських водних електрівень осягнула вартість 1 міліона кільоватів. Нині це число вчетверо більше: з 4 міліонів кільоватів тільки 3 проц. витворюють в електричних централях, що послугуються вугіллям, решта витворюється при помочі спадаючої води.

ОСТАННІ ВІТРИЛЬНИКИ.

Тяжка криза, в якій находиться світова корабельна комунікація, приспішила завмирання фльоти вітрильників так, що нині можемо тільки говорити про останні вітрильники. І так Німеччина має нині після продажі чотирьох великих вітрильників в минулому році ще 6 великих вітрильників, з яких плаває тільки пять. Малих вітрильників має ще Німеччина 1568, поємности 148 тисяч тон. Ці малі вітрильники є тільки прибережними кораблями і не виїздять поза Балтійське море. Що модерна техніка випихає і тут старі, добрі часи, видно з того, що 1276 на 1568 цих малих вітрильників мають уже нині мотори. Раєм для вітрильників є покищо Фінляндія, що скуповує останні вітрильники з цілого світа. Отже маємо там 100 великих вітрильників, що підтержують заморську комунікацію, переважно до Австралії. Те, що ці вітрильники задержалися ще у Фінляндії, треба приписати дуже низькій винагороді за працю у Фінляндії, як також цій обставині, що вітрильники забирають зі собою пасажирів на далекі заморські подорожі за дешеву ціну, бо тільки за 2 тисячі золотих. У Норвегії, яка перед світовою війною скуповувала вітрильники з цілого світа, не лишився нині ніодин великий вітрильник.

ВИЩЕ ПІКАРА.

Реєстраційний бальон, випущений проф. Регенером з фізикального інституту політехніки в Штутгарті, підійшов вище бальону Пікара, бо аж на 26 кільометрів вгору. У гондолі цього бальону находився крім ріжних інших мірничих приладів один апарат до міряння натуги космічних промінів. Усі прилади перебували в повітрю пять годин, після чого бальон причалив на Юрайській вал між Ульмом і Штутгартом. Прилади міряли натугу космічних промінів не тільки в найвищих місцях побуту бальону, але також підчас відлету і прилету бальону. Також температуру і атмосферичне тиснення зареєстрували відповідні прилади.

А. Л.

ПОДЯКА.

Щиру подяку складають Вп. **Д-рові Ярославові Гинидевичеві** Львів-Левандівка за поставлення влучної діягнози і за безкорисне вилічення сина з дуже важкої недуги.

Чурилики.

Гітлер під курателею Папена?

ЛЬОНДОН, 7. II. ПАТ. „Івнінґ Стандард" подає цікаві revelяції про те, як повстав кабінет Гітлера. На основі тих revelяцій Гітлер згодився на такі умовини: 1) що Гінденбурґ не прийме його ніколи самого, тільки в присутности Папена і 2) що Папен, як представник Гінденбурґа має в кабінеті право вета в кожній постанові уряду. Гітлер згодився на ті понижливі умовини з огляду на фатальний стан фінансів своєї партії.

—o—

Стріляють на похорон

БЕРЛІН. 7. II. ПАТ. Про кривавi події в Дуісбурзі-Гамборні надійшли такі інформації. Коли їхав похоронний віз убитого гітлерівця, при масовій участи гітлерівських штурмових відділів біля залізничого шляху нараз з недалекого фабричного будинку впала сальва. Один з гітлерівців упав трупом на місці, 6 потерпіле тяжкі рани. Крім того напасники кинули ручну ґранату. Численні відділи поліції з крісами в руках розпочали глядання.

—o—

В одній нашій фабриці.

(Враженя учасника-лікаря.)

Користаючи з чемности власнички фабрики „Нова Фортуна", „Українське Лікарське Т-во" у Львові зорґанізувало туди для своїх членів екскурсію. Серед стукоту машин і метушні робучих рук залунала рідна пісня.

Нам відкривають тайну цукрової продукції. Приглядаємося, як розтоплений і відповідно огрівaний цукор на окремих шкірою вкритих столах закрашують і перемішують із субстанціями, що надають йому смак, заки з під мосяжних вальців не висунуться стяжки прегарних, ріжнокольорових цукорків. Цікаво, як розтоплений гарячий цукор, наслідком відповідного вимішування та витягання, набирає оксамитного блеску, граючи колірами веселки.

Лікарі найбільше уваги звернули на гиґієну та безоглядну чистоту. Сам невеличкий льокаль ясний, має багато воздуху, чистий. Крім обстановки, нема там нічого зайвого. Робітниці у білих плащах із білими чіпочками у шкіряних рукавичках, щоби цукор не парив рук. Лад зразковий.

Фабрика, кажуть, упродовж кільканацяти літ функціонує із щораз більшим успіхом. Від самої власниці довідався я про цікаву історію, як повстала ця фабрика. Приневолена тяжкими обставинами теперішня власниця у звичайній миснці утирала цукор і так робила з нього цукорки. При великім зусиллі вона зуміла зробити яких 2 кіля цукорків і так утримала себе з дітьми. Згодом удалось їй роздобути ручну машинку.

Цей приклад потверджує вже кимсь висловлений погляд, що у нас безробіття не повинне бути таке прикре, як у чужинців, бо хоч на посади не можемо рахувати, можемо самі творити власні варстати праці.

—o—

Студентські справи.

IX. ЗЇЗД ЦЕСУС-а.

Святочне відкриття IX-го звичайного Зїзду Центрального Союзу Українського Студентства відбулося 7. лютого ц. р. пополудні у великій салі Ґеольоґічного Інституту Карлового Університету у Празі. Ділова праця Зїзду почалася того самого дня вечором у домівці ЦЕСУС-а в Студентськім Домі.

На денному порядку Зїзду такі справи: 1) Відкриття. 2) Затвердження новоприйнятих орґанізацій та виключення старих. 3) Звіти делеґатів. 4) Звіт Управи ЦЕСУС-а (доповнення до писаного звіту) та особистий звіт президента. 5) Орґанізаційні справи: евентуальне перенесення аґенд ЦЕСУС-а до інших університетських центрів поза ЧСР, зміна статутів тощо. 6) Економічні справи. 7) Культурно-суспільні справи (Українські Високі Школи, видавництво „Студентський Вістник", спорт і т. д.). 8) Праця на міжнародньому форумі. 9) Вибори нової Управи ЦЕСУС-а. 10) Евентуалії. 11) Закриття Зїзду.

Зїзд працює у пленарних засіданнях та в 4-ох комісіях, а саме орґанізаційній, економічній, культурно-суспільній та в комісії для міжнародніх звязків.

„Відродження" до українського громадянства.

Важкі часи настали для цілого світу, а для нас зокрема! Серед загального лихоліття живеться нашому народові серед недостач і труднощів — у недолі він ледви животіє. Наші культурні станиці або зруйновані, будь у твердих кліщах. По наших селах крайня нужда, по містах десятки тисяч безробітних.

Серед таких обставин може жити та розвиватися тільки сильна одиниця і гурток. Здоровля і фізична відпорність мусять їти впарі з моральними силами, незломністю характеру, стійністю волі, видержливістю нервів, духовим зрівноваженням. Позбавлені цих прикмет люди йдуть на дно у життевій боротьбі.

Ніщо так не руйнує одиниці і народи як погубні отрути: алькоголь і нікотина. Їхне уживання переходить в наліг, на якого заспокоєння викидає одиниця важко придбаний гріш, а зате ослаблює свою волю, ломить характер, руйнує фізичну справність і умові здібности, викривлює свій етичний світогляд. Хвороба і матеріяльна руїна одиниці, а деґенерація і вимирання цілих народів є вислідом руйницької роботи алькоголю і тютюну! І тому ми, коли хочемо уникнути цього лиха, мусимо виповісти рішучу боротьбу цим обом отрутам.

Від літ веде таку боротьбу Українське Протиалькоголь не Товариство „Відродження" у своїй Централі у Львові та своїх, з горою сотні Кружках та Філіях по цілому краю. Наша акція обіймає щораз ширші круги та починаючи від одиниць ділянка за ділянкою опановує ціле громадянське життя та веде до цілковитого отверезіння та відродженя нашого громадянства. Щоби надати цій боротьбі з отрутами більш активности та животности проголошує „Відродження", як щороку, лютий — місяцем загальної протиалькоголь ної та протинікотинної боротьби.

У цьому місяці ми авертаємося до цілого громадянства, так одиниць, як орґанізацій і взиваємо його станути з нами до активної боротьби. Відвикайте від алькоголю і нікотини!

Вихозуйте молодь у повній повалежности!

Поборюйте алькоголізм і нікотинізм приkладом, словом і письмом!

Читайте протиалькоголь ну і протинікотинну пресу та поширюйте наш орґанізований рух!

Вступайте в члени „Відродження"! Закладайте скрізь кружки нашого Т-ва! У всіх товариствах переводіть ухвали проти алькоголю і тютюну! Святкуйте всі свята та всі забави і імпрези тверезо і без тютюневого диму!

Улаштовуйте у місяці лютім протиалькоголь ні і протинікотинні свята, курси, виклади та подбайте, щоби з них і з розпродажі протиалькоголь ної і протинікотинної літератури вплинув який відсоток на „Відродження". Це буде малий відсоток від тих міліонів, які при важкій скрут: наш нарід видає на горілку та тютюн. Замість на на нашу загладу, він піде на наше зміцнення і оздоровлення.

Поборюйте вживання алькоголю і тютюну та разом з нами йдіть тверезо й певно до світліших днів.

ГОЛОВНА РАДА
Українського Протиалькоголь ного Товариства „ВІДРОДЖЕННЯ".

—o—

Розвязаня пруського сойму.

Президент Гінденбурґ видав декрет, яким переказав усю владу у Прусії колеґії трьох, що складається з Папена як комісаря Прусії, центрівця Аденавера, президента пруської державної ради, і гітлерівця Керля, президента пруського сойму. Без огляду на спротив Аденавера колеґія рішила розвязати пруський сойм.

БЕРЛІН, 7. II. ПАТ. Урядово повідомляють, що колеґія трьох розвязала пруський сойм з важністю від 4. березня ц. р. Нові соймові вибори відбудуться 5. березня рівночасно з виборами до райхстаґу.

Зміна адреси і зол. Можна присилати почтовими марками.

МЕДИЧНІ СТУДІЇ У ВІДНІ.

Виділ УАТ. „Січ" у Відні подає абсольвентам гімназій до відома, що вписи на літній семестр 1932/33 вже розпочалися. До впису потрібні такі документи в оригіналах: 1) свідоцтво зрілости, 2) метрика, 3) свідоцтво приналежности, 4) 2 світлини, 5) свідоцтво моральности, якщо була перерва у студіях. Переклади робимо самі. На покриття коштів вписи просимо прислати 10 шилінгів почтовим переказом.

Заразом подаємо до відома, що семестральна такса доходить до 30 ам. долярів. (На інших факультетах нижча). Місячний прожиток у Відні 20—30 дол.

Відень — це одно з найважніших осередків культури і мистецтва зі своїми високими школами, музеями, оперою й театрами. (Дуже дешеві вступи для студентів). Особливою популярністю тішиться у світі віденська клініка, чого доказом є зростаючий з року на рік наплив чужинців на медичні студії до Відня.

По основніші інформації також щодо інших студій (теольогія, фільософія, право, державні науки, техніка, експортівка, агрономія, ветеринарія та музика) звертатися, як також документи слати, на адресу: Ukr. Studentenverein „Sitsch", Wien XVIII., Theresiengasse 15.

Управа.

Апеляційна розправа берестейськкх вязнів.

ВАРШАВА, 7. II. ПАТ. Нині почалася в апеляційному суді розправа проти пос. Либермана й тов. Присутні всі обвинувачені, крім пос. Путека.

Апеляційний суд відкинув внесення оборони, що домагалося вилучити суддю Ходецького, що в теперішній справі є суддею-референтом. Оборона мотивувала це своє внесення тим, що Ходецький на прес. розправі ред. Малихи в Торуні заздалегідь приписував вину обвинуваченим.

Оборонець адв. Берензон і обв. Либерман зажадали щераз вилучити суддю Ходецького. Щодо судді Вичанського обв. Либерман заявив, що не домагається вилучити його, лише хоче поінформувати суд про нього.

Предсідник ствердив, що на основі кодексу карного поступування та на основі суд. ухвали таке внесення не може бути касаційним пунктом. На це обв. Либерман відповів, що обвинувачені не дадуть пояснень і зрікаються їсти оборонців.

Після тієї заяви оборонці вийшли зі салі. Опісля суддя-референт зачитував акт обвинувачення.

ПЕРЕД ВОЄННИЙ СУД.

ХАРБІН, 7. II. ПАТ. Генерал Чінь-Чао, що збунтувався зі своїм військом, стане завтра перед воєнним судом. Розправу трансмітуватимуть через радіо.

ВИБУХ У ФАБРИЦІ АВТ.

У автомобільних заведеннях Рено в Парижі, в яких працює ок. 30.000 робітників, скоївся вибух в електричній централі. Було 6 убитих і 150 ранених. Невідомо, скільки ще є під звалищами.

РОЗБРОЄННЯ СВІТА.

ЛЬОНДОН, 7. II. ПАТ. Тутешні часописи принесли вістку, що в Женеві є в приготуванні розбройна конвенція. Над проектом цим радитимуть уже небаром. Новий проект відомий буде під назвою Гендерсонового плану. Представники 5 великих держав уже тепер розглядають плян. Згадані часописи сподіються, що ті держави піддержать плян, бо бачать, що розбройна конференція не має іншого виходу.

24 ЧЕХИ БУРМІСТРАМИ В ЗЛ. ДЕРЖАВАХ.

Як повідомляє „Чехословак", що виходить у Зл. Державах, у 1932 році 24 американські міста мали бурмістрами чехів. Попри Шикаго, де, як відомо, є бурмістром чех Чермак, деякі з тих міст є доволі великі — мають до 70.000 мешканців. Цікаве, що в місті Ню Річмонд, яке має 2.200 населення, живе всього на всього один чех Ванек — і його вибрали бурмістром.

АГЕНТИ ДПУ. СХОПИЛИ СЛУЖБОВЦЯ ТОРГ. МІСІЇ.

Зі Столиць повідомляють, що в Негорелое агенти ДПУ. придержали одного вищого службовця більшовицької торговельної місії в Парижі. Він був на відпустці в СРСР. І нараз дістав приказ явитися в ДПУ. себто його мали арештувати. Службовець не ставився в ДПУ. а хотів перекрастися за кордон. Агенти ДПУ. витягли службовця з під постелі одного з закорд. дипльоматів у переділі спального вагону.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Все нараз.

Живемо в часі переоцінки цінностей, на всіх полях, у всіх ділянках. Збиралося на ту переоцінку вже здавна, так як у нас збирається часом на дощ. Звідси хмарка, звідси хмарка, розійдуться, знову злізуться, а врешті під вечір засупиться небо і починає дощити.

Тоді вже й уговку нема.

Так і з переоцінкою.

Не було, не було — нараз, як на магістрацькій ліцитації.

Було собі людське вухо. Приймало воно різні тони, лучило їх у мельодії, акорди, суїти, прелюдії, симфонії, увертури і тим подібні опуси.

Тисячі літ так йшло і тисячі літ думало собі вухо, що ще тисячі літ так буде йти.

І нараз...

„Мої панове! Вс можливости музичних комбінацій на підставі існуючих правил — уже вичерпані. Шукаємо нових. І привчимо ваше вухо приймати нові комбінації так, як приймало старі".

І вчать.

Відне вухо крутиться як колись під пальцями учителя, став дуба, тарається по цілій голові і ані рух не може навчитися приймати.

Тисячі літ — не жарт!

Було собі людське око. Наше, сине, чорне, чи яке там око. Довгі віки дивилося на образи і — одно ліпше, друге гірше — пізнавало красу чи погань, архитвори чи „мічі". Раділо з цього око і дуже часто переносилося з образу на кишеню та наказувало руці витягнути гаманець

І нараз...

„Мої панове! Засоби пластичного вислову, які обовязували досі — вичерпалися. Ми знайшли нові і привчимо ваше око"...

І вчать.

А око то а лоба вилазить, то під повіку ховається. Колять його оті нові засоби, що аж сльоза капають з бідного зорового приладу.

— Не можу! кричить. — Почекіть, помалу, може привикну.

— Нема часу — відповідають йому. — Привикай зараз, а ні, то ти не є розумне око!

А тисячі літ — не жарт!

Був собі мозок і була поезія. Тисячі літ.

І нараз...

„Мої панове. Досить тарабарщини. Форма, поетичні фрази і образи — пережилися. Приходить щось зовсім нове. Ми примусимо ваш мозок до зовсім інакшого думання і до правильного розуміння нової поезії."

І примушують.

Мозок хотів би, але тяжко йому так відразу. Цілими віками приймав щось у роді:

„За сонцем хмаронька пливе
Червоні поли розстеляє..."

А тут йому кажуть:

„Чи памятаєш те безхмарне:
Сте, клю, влю, плю, скую, ую?!

Може це вся свята істина, може справді треба обнови, свіжих соків, але на милий Біг — чому так усе нараз! Куди не глянь — усюди дають на рати, тільки в мистецтві не хочуть.

А часи такі, що трохи за тяжко.

Богу дякувати, що хоч мистецтво живого слова не пішло ще за духом переломової доби.

А то вийшов би перший-ліпший наш демостен на естраду і з нагоди ювілею „Просвіти", чи „Рідної Школи" виголосив би:

„Ку ту га! Чі бу тур. Жа то ма. Гур-гур ля зона Ма ка ба ра хос!"

Просто тому, що старі реторичні звороти і комбінація слів — уже вичерпалися і пережилися.

Галактіон Чіпка.

Зі сойму.

ВАРШАВА, 7. II. ПАТ. На вчинішньому засіданні референт м-ства хліборобства та земельних реформ ствердив м. ін., що дальший розвиток хліборобства може запевнити лише поширення зн. ринку. Вповнив, що хліборобська політика в Польщі за три роки дала кращі висліди, ніж в інших державах.

В дискусії пос. *Тершаковець* заявив, що його клюб голосуватиме проти бюджету.

—o—

РАДЯТЬ НАД ПОВОРОТОМ ВІЛЬГЕЛЬМА.

Берлінський кореспондент „Дейлн Телеграфу" повідомляє, нібито на засіданні Гітлерового кабінету йшла дискусія на тему повороту бувш. цісаря Вільгельма до Німеччини. Частина міністрів виступила рішучо проти повороту.

—o—

ЯПОНСЬКА ПРЕСА ПРОТИ УСТУПОК.

ТОКІО. 7. II. ПАТ. Японська преса обговорює становище Ліги Націй в справі Манджурії та домагається, щоби уряд не робив уступок, які не є конечні. Японський уряд повинен розслідити, чи Ліга Націй щиро бажає примирення.

НОВИНКИ

— **Академія у 60-ліття Б. Лепкого.** Дня 15. ц. м. у салі „Народнього Дому" (Театр Різнородностей) відбудеться в год. 12. вполудне Академія для вшанування 60-ліття Богдана Лепкого. В Академії візьмуть участь артисти: М. Сокіл, М. Голинський, Геник-Березовський із Кракова (декламатор), Остап Луцький і хор „Сурма". Вступне слово скаже Василь Пачовський. Ближчі подробиці подадуть афіші.

— **У 20-і роковини смерти Лисенка** відбудеться нині 8. ц. м. святочний вечір в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. Початок: год. 20.15 веч.

— **Концерт Штаєрмана.** Бюро Тірка повідомляє, що в пятницю 10. ц. м. відбудеться концерт визначного пяніста, одного з найкращих інтерпретаторів класичної музики, Едварда Штаєрмана. Штаєрман — артист европейської марки та один із найбільш відомих педагогів в Европі.

— **На будову Нац. Музею у Львові** (Мохнацького 42, конто ПКО. Варшава 153.422) зложили: д-р Мих. Сірко з Бродів 20 зол.; по 10 зол.: В. Верхола (доси 50 зол.) і Н. Н.; о. А. Пристай 9 зол., о. Л. Залужний 6 зол. (разом 46), д-р І. Маський з Мостів і „Самопоміч" із Стрия по 5 зол.; Д. Мороз 1 зол. (разом 27.80 зол.). Разом зібрано 66 зол., видано 561.68 зол.

— **На волі.** В неділю 5. лютого ц. р. вийшов із львівської вязниці „Бригідки" на волю п. Осип Кирилюк, що був перед трьома і пів роками засуджений у звязку зі справою Східних Торгів у Львові. З тієї нагоди п. Кирилюк складає щиру подяку усім тим, що в томv часі допомагали йому чи то морально чи матеріяльно в його положенні вязня.

— **Нелегальне віче на університеті.** В будинку львівського університету гурток кількадесятьох студентів пробував уладити віче. Студент політехніки Ян Кукула виголосив промову, протестуючи проти високих оплат і закликаючи студентів до страйку. Одночасно студентки роздавали летючки подібного змісту. Повідомлений про це ректор університету кс. Герстман покликав до себе організаторів віча і велів арештувати Кукулу та чотири студентки.

— **Не вдалася штука.** Львівський купець Ізраіль Ігер повідомив поліцію, що його обікрали, забравши гардеробу і столову заставу вартости 10.000 зол. Поліційне доходження викрило, що Ігер сказав неправду, бо злодійського влому у нього не було, а ніби вкрадені річи він заставив перед кількома тижнями. Тим способом хотів добути асекураційне відшкодування. Ігра і його жінку арештовано під замітом ошуканства.

— **Народня Канцелярія в Луцьку.** Луцький повітовий комітет УНДО відчинив свою Народню Канцелярію в центрі міста при вул. Ягайлонській 85. І. пов. (ріг вул. 3. Мая).

— **В справі „Просвіт".** Дня 4. ц. м. відбулася довірочна нарада представників українського громадянства Луцька в справі дальшого ведення культурно-освітньої праці й заходів щодо зачинених „Просвіт". Інформації давав п. В. Островський.

— **Італійський бальоник на Волині.** Мешканці одного села на Рівенщині найшли на полі діточий бальоник фірми в Міляно. До бальоника привязана була картка італійською мовою до тих, у чиї руки попаде цей бальоник.

— **Самогубство вояка.** В касарні 22. п. уланів у Бродах застрілився в ночі, коли всі вояки спали, капраль Стефан Валюс, родом з Освенціма. Причина невідома.

— **Напад на професора університету.** На подвірю варшавського університету обкидано гнилими яйцями проф. Валек-Чарнецького, з окликами: ганьба і т. п. Коли професор зловив одного студента, той почав бити його палицею. Помогло йому ще кількох студентів, що стали бити професора теками та кулаками по голові. Опісля всі втікли. Напад стоїть у звязку за становищем проф. Чарнецького супроти проекту нового університетського закону.

— **Катастрофа в кіні.** У Веракруц (Мексик) вибухла пожежа в кіні підчас висвітлювання фільми для дітей. В салі повстав страшенний переполох. Багато дітей стратовано. Деякі вискакували крізь вікна на подвіря й тяжко поторкалися. Галерія перемінилася швидко в одно море вогню й завалилася. При виходах розігралася запекла боротьба між вояками й родичами, що прибігли рятувати дітей і хотіли добутися до салі. Жертвою катастрофи впало вісьмеро дітей убитих і 20 тяжко ранених.

З театру.

СЦЕНКА „БОГЕМА": *„ЖАБУРИННЯ"*. Музична комедія на 6 картин *Меріям-Лужницького*. музика *В. Балтаровича*. (Саля „Кольосею").

Музична комедія — у нас новина, тому не диво, що публика спішила до театру з помітним зацікавленням, яке „Жабуриння" в значній мірі й оправдало. Цей твір молодого українського автора складається з шістьох добре змонтованих картин, які, хоч і мають між собою подекуди за слабий звязок, та проте в них пробивається без сумніву талановите, легке перо. Помисл „Жабуриння" цікавий, є в ньому немало вдатних сцен і навіть знаменитих моментів, є й кілька дуже добрих, актуальних дотепів. Якби тих дотепів, афоризмів і порівнань россіпи був автор більше, а зате обмежив дещо сентиментально-настроєві сценки, то його комедія моглаб стати — на нашу думку — подією дня.

Як сюжет „Жабуриння", так і музика до його укладу В. Балтаровича легка, безпретенціональна й цікава. Вона очевидно наскрізь сучасна, не без чужих впливів, але вказує на безсумнівний талант автора, який умів зілюструвати як слід найріжнородніші сценки, ні разу не перетягаючи струни. Гадаємо, що з п. В. Балтаровичем, як творцем легкої музики (такої у нас потрібної!), українське громадянство стрінеться ще нераз.

Щож до виконання „Жабуриння", за режисерії якого відповідає п. П. Сорока, то воно в загальному було підготоване солідно. Очевидно — була ріжниця між виконавцями — професійними акторами й виконавцями принагідними, але проте вистава, як цілість, ішла гладко і в доброму темпі, ролі були опановані, сценічна гра й мімікa без закиду. З виконавців треба відмітити в першу чергу пані: *М. Сабат-Свірську* (Соня, дівчина з пральні), *К. Козак-Вірленську* (шефову пральні) і *В. Сороковy* капітальна „авторка"). З мущин: *О. Ольського* (знаменитий „безробітний актор"), *П. Сороку* (директор театру), *І. Гірняка* (політик), *М. Бодака* (поет), *І. Стерпака* (суфлер), *В. Балтаровича* (режисер). Дуже блідо випав критик (Т. Купчинський), що до тої ролі надавався мало і мучив себе та публику.

Похвальна згадка належиться виступам балету, що його підготовила п-і *О. Суховерська*. Коли мати на увазі матеріал, з якого прийшлось їй його творити, то можна з подивом поставитися до її праці. І довгий „Танок тіней" (трохи таки за довгий!), і „Театральну румбу", і вельми комисловий „Танок жаб" виконали учениці ритмічно-пластичної школи п. Суховерської з великою грацією й вервою.

Гарно звучали теж хори за сценою, оригінальні були також декорації Р. Чорнія й А. Малюци. Костюми без закиду. Підготовлена дбайливо орхестра грала рівно і справно. Публика виповнила майже цілу салю. *І. Н.*

—o—

Дописи.

ТУРКА н. СТР.

Господарська нарада. Дня 3. І. ц. р. відбулася в Турці заходом К. О. К. і філії „Сільського Господаря" повітова господарська нарада, обіслана 237 відпоручниками 41 громад турчанського повіту. Нараду відкрив голова Філії „С. Г." о. Михайло Конюшко з Розлуча довшою промовою. На внесок д-ра Д. Марціва увійшли у склад президії: д-р М. Кондрат з Турки, о. С. Козбур з Ясінки Масьової, С. Павлюх з Хащова і І. Буштин з Ботелки. Секретарював Е. Утриско. Реферат на тему відносин рільництва в нашому повіті виголосив посол Д. Великанович. У дуже річевій дискусії промовляло чимало учасників. Після відспівання національного гимну розійшлися присутні домів.

Шовінізм Розємчого Уряду. Дня 31. І. ц. р. вніс д-р Кондрат іменем клієнта Федора Лисканича з Дидьової до Розємчого Уряду при Повітовім Виділі в Турці внесок на розложення довгів на рати, одначе урядовець Попель і член Розємчого Суду, бувший посол ББ Віктор Височанський заявили Ф. Лисканичеві, що українського подання не приймають і хоч побрали оплату в сумі 20 зол., подання інтересентові звернули, домагаючись внеску в польській мові. Запитуємо, на якій законній основі це могло статися? Бож ще нідоли Розємчий Уряд на українській території не вимагав подань у польській мові!

БУЧАЧ.

Рідношкільні анкети. Заходом Повітового Кружка „Рідної Школи" в Бучачі відбулася районова рідношкільна анкета в **Скоморохах** дня 5. ІІ. в салі чит. „Просвіти". Також анкети відбудуться: в **Бучачі** дня 9. ІІ. в год. 11. передпол. у салі „Міщ. Брацтва" і в **Переволоці** дня 12. ІІ. в год. 2. попол. в салі чит. „Просвіти" з таким денним порядком: 1) Відкриття. 2) Реферат: „Ціль і завдання „Рідної Школи". 3) Звіт з переведеного шк. плебісциту в повіті. 4) Пояснення закону про товариства. Всі члени і прихильники „Рідної Школи" повинні взяти якнайчп „енішу участь у згаданих анкетах.

СОКАЛЬ.

Вдатні вистави захоронки СС. Служебниць. Сокальська українська публика мала знову нагоду полювляти працю СС. Служебниць над повіреними їм дітьми. Саме в днях 11. і 24. січня ц. р. влаштувала у нас захоронка СС. Служебниць діточу сценку „Різдвяна ніч" та діточий попис, що складався з пісень, деклямацій, забав, вправ і т. д. І „Різдвяна ніч" і попис пройшли незвичайно гарно, діти й старші, що заповнили салю вщерть, були вповні вдоволені. А варто було побачити ті усміхнені личка і ясніючі з радости очі діточок, які цілу програму виконали справно і гладко, дехто малі артисти. А яка це була радість для батьків оглядати ту виставу і той попис! У тих днях українські громадячки Сокаля переконалися ще раз наглядно, що то значить своя захоронка в місті і яку важну місію вона виконує.

ГАЛИЧ.

Освітньо-культурне життя в повіті. В першій половині місяця грудня 1932 р. влаштувала філія „Просвіти" в Галичі 5 районових курсів, на яких між іншими важними справами обговорено: справу переведення читальнями в повіті свят „Просвіти" в грудні, дару „Просвіті" і закупна книжок. Курси оці принесли певизко й користи: впродовж місяця грудня і в перших днях січня 20 читалень округи уладило свята „Просвіти". Відрадним явищем є те, що майже скрізь референтами були селяни. Це є доказом, що на селі витворюються нові кадри селян-інтелігентів. — У міс. грудні переведено і дар „Просвіті", який в цьому році випав дещо слабше, як минулого року. Деякі села, як Водники, Лани, Острів, Тумир через байдужність і лінивство не переведи ані збірки дару „Просвіті", ані не уладили свят „Просвіти". — Зате гарно представляється справа поширення книжки і поповнення читальняних бібліотек. У місяцях січні і лютім замовили читалькі книжок на около 5.000 зол. — Недавно вибрано нову Раду філії „Сільського Господаря". Головою став інсп. Терпиляк, секретарем д-р Водославський. Філія „Сільського Господаря" отвирає з днем 13. лютого господ. курс, що треватиме одни місяць — до 13. березня. Філія „Просвіти" знову задумує влаштувати від 15. лютого курс дириґентів. Досіль зголосилося за мало учасників. Повіт. Кружок „Р. Школи" відбув 15. січня ц. р. річні заг. збори, на яких було 104 делегатів з сіл. Вибрано нову Старшину у складі: дир. К. Попель — голова, д-р Мих. Шикета — заст. гол., І. Корчинський — секретар, селянин Федь Мельничук — скарбник, члени: о. М. Благий, Ст. Лисак, Павло Городецький. Новообрана Старшина рішила в кожному селі заснувати Кружок „Р. Школи", а в кращих селах діточі садки **С**

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

BULLETIN OFFICIEL DU COMITE FRANCE-ORIENT. Association National de Propagande Politique et Economique dans le Proche-Orient, l'Europe Orientale et l'Afrique du Nord. XII-e. Nr. 81. Paris, Decembre 1932.

„PRZEGLĄD WSCHODNI", dwutygodnik, poświęcony badaniu stosunków gospodarczych Z. S. S. R. Rok II. Nr. 2. Warszawa, styczeń 1933.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 7. ІІ. 1933 р. за масло експортове та десерове ціна 2·20 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 5·80—6·00 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 8. ІІ. год. 7.30 веч. „Жидівка", оп. Галевія (виступ М. Голинського та В. Тисяка).

Четвер, 9. ІІ. год. 6. веч. „Розбійники" (ціни від 40 сот. до 4.50 зол.).

Театр Рівнородностей.

Середа, 8. ІІ. вистава не відбудеться з причини ген. проби комедії Девааля „Мадмоазель".

Четвер, 9. ІІ. год. 7.30 веч. премієра „Мадмоазель" Девааля (Абон. 7).

Концертове Бюро Тірка:

Пятниця, 10. ІІ., Едвар Штаерман, піаніст.

Кіна.

АДРІЯ: „Парада кохання".

АПОЛЬО: „Загудженець".

АТЛЯНТІК: „Аріяна" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „Ніч у Шікаго", ревія „Арабські авантюри".

КОПЕРНИК: „Распутін" (Конр. Файт).

МАРУСЕНЬКА: „Распутін" Конрад Файт).

МІРАЖ: „Москва без маски".

ОАЗА: „Льорель і Гарді, їх доля та недоля" та ревія.

ПАЛЯС: „10 проц. для мене".

ПАН: „Хоробрий вояк Швейк".

ПАСАЖ: „На піднебесному шляху" та додатки.

ПРОМІНЬ: „Ц. к. фельдмаршал" (Вл. Бурівн).

СТИЛЕВЕ: „Веселий поручник" і ревія „Веселий сверщок".

УТІХА: „Піднебесний роман" і ревія.

ХИМЕРА: „Година з тобою" (Шевальє і Жанетта Мекдональд).

Закордонне радіо.

Середа, 8. лютого 1933.

Кенігсберг (217,1) 20.05 „Фігарове весілля" ком. опера Моцарта, **Братислава** (279,3) 12.30 Концерт, 21.15 Музика, **Брно** (341,7) 19.30 „Сальоме" оп. Р. Штравса, **Штрасбург** (345,2) 21.30 Концерт, **Льондон** (356) 13.00 Балади, 19.30 Концерт, 21.00 „Ай скеч юр ворлд" муз. ревія **Лайпціг** (389,6) 12.00, 16.00 Концерт, 20.10 „Ді Гліксрайтерін" оп. Шмігельського, **Білгород** (429,7) 16.00 Нар. пісні, **Рим** (441,2) 17.30 Вок. концерт, 20.45 Опера, **Брюселя** (509,3) 21.00 „Ля Шімер" оп. Вінера, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 15.20 Скрипка, фортепян, 19.25 Опера, **Рига** (525) 19.05 „Пісня кохання" оп. Й. Штравса, **Харків** (937,5) 10.30, 18.40 Концерт, 15.15 Розривкова програма, 16.30 Музика, рецитації, 18.00 Мистецька трансм., 24.00 Звуковики.

Четвер, 9. лютого 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, **Штрасбург** (345,2) 21.30 „Орфей" оп. Глюка, **Штутгарт** (360,6) 12.00 Легка музика, 20.00 „Ді Гіммельблляве Цайт" оп. О. Штравса, **Гельсінґфорс** (368,1) 18.40, 19.05 Спів, **Букарешт** (394,2) 19.00 Опера, **Білгород** (429,7) 20.00 Пісні, **Рим** (441,2) 20.45 Концерт, **Будапешт** (550,5) 19.45 Концерт, **Любляна** (575) 20.00 Опера, **Харків** (937,5) 10.00, 15.00, 18.40 Концерт, 13.15 Нар. музика, 16.30 Концерт для дітей.

Львівське радіо.

Середа, 8. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.00 Грамофон, 15.15 Господар. комунікат, 15.35 Для дітей: „Гав-гав, мяв-мяв", „Перший сад у шк. клясі", 16.15 Листи, програми, 16.40 „Геній серця — Ст. Яхович", 17.00 Грамофон, Сільва верум, 17.40 „Образування суєп. робітників", 18.00 Легка музика, 18.25 Спів (Дроздовська — сопран), 18.55 Експресіонізм, 19.10 Вступ до англійської мови, 19.30 „Фр. Моріяк, славний повістяр", 19.45, 21.00 Прес. рад. денник, 20.00 „Яке то було гарне", старі пісеньки й мельодії, 20.55 Спортові вістки, 21.05 Концерт (скрипка, фортепян, альтівка, віольончеля), 22.00 На овиді, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.40 „Гдиня" відчит в есперанто, 22.55 Комунікати.

Четвер, 9. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 12.30 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15, 17.00 Грамофон, 12.35 Шк. концерт, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.25 Грамофон, Сільва верум, 16.00 Пластичні вістки, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Китайська поезія, 17.00 Акад. хор „Друг", 17.40 Відчит, 18.00 Сучасна польська пісня (Галадевич-Галінська — сопран), „Оригінал" відч., Фортепян, 19.00 Літер. фейлетон, 19.15 Всячина, 19.30 „Справжня штука життя" Корн. Макушинського, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Легка музика, 21.30 „Пригода" Понтопідана, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

Сповістки

За оголошення редакція не відповідає

Мама Андрія Мулярчука просить всіх, хто знав би про місце його перебування — подати вістку на адресу: Анна Мулярчук, Львів, вул. Зьрудляна 52. Заграничні часописи просимо передрукувати.

Товариство „Українська Захоронка" уладжує в неділю дня 12. лютого ц. р. ДИТЯЧЕ СВЯТО. У програму входять: пісні, хороводи, забави, діяльоги. Танки: метеликів і цвітів, ярин, сніжинок. Ритмічні та національні танки. Початок в год. 3. пополудні у Ремісничій Палаті при Стрілецькій площі. Вступ для дорослих 1 зол., для дітей 50 сот. Проситься якнайчисленніше явитись.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКАРСЬКІ роботи виконує прецизійно й дешево Мандль, Коперника 14 проти кіна „Коперник". 1197 7—10

ЖАРІВКИ подешевіли, виключно у відомій фірмі **АЛЬБЕРТ АГІД**, склад електричних матеріялів, Львів, **Казимирівська 39.** Увага на число дому. 1358 2—2

ЛІКАРЕВІ здібному, що добре орієнтується, вкажу безінтересовно місце осідку. Під „лише добрий практик" до Адміністрації. 1371 1—1

ГЕОЛЬОГ дослідить поклади ужиточних мінералів, як заліза, вугілля, торфу, нафти і т. д., переведе розшуки за ними при помочі вертичних праць або копаних шибів, запроектує і гірничо добуде та подбає за збут тих копалин за винагородою в готівці, або частиною зисків. Зголошення „для Геольога" до Адміністрації „Діла". 1374 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Вуголь зол. 36·—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім, позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66.

1321 (Шукає заступників). 8—10

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК

КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР

Ціна 50 сот., з почтовою перес. 70 сот.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.

Ч. 31 (13.270). Львів, пятниця 10. лютого 1933. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло". Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

НАВІТЬ ЧУЖИНЦІ ПРИЗНАЮТЬ, ЩО ВИРОБИ УКР. ФАБРИКИ туток повноваток і паперців „Калина" є першої якости.

Новітні шляхи національної боротьби.

(Дискусійна стаття.)

В той час, коли теорію соціяльної боротьби розроблено дуже ґрунтовно, якихнебуть більшменш устійнених шляхів національної боротьби поправді нема. Твердження деяких соціялістичних теоретиків національного питання, що національна боротьба є лише частиною соціяльної боротьби, показалося цілком хибним. Війна та розвиток повоєнних відносин в Европі доказують це дуже прозоро. Вони викликали в національних відносинах такі поважні зміни, що триматися передвоєнних теорій та метод національної боротьби, можуть тепер хіба ті, які не мають зовсім чуття і зрозуміння дійсности. Що цим хибам улягають найбільше люди відірвані від рідної дійсности, себто емігранти, це річ зрозуміла.

На маніяві національної боротьби попали обидві скрайні групи українського громадянства, фашисти з одного та соціялісти з другого боку. Як одні так і другі не бачать того, що світ за останніх пятнацять років дуже змінився і вимагає пристосуватись до тих змін.

Світова війна зрушила мільонові маси і стала справжньою боротьбою народів. Поруч із повстанням десятка нових держав, малі держави й народи загалом втратили своє міжнародне значіння і стали політичними додатками до великих націй. Так само як винахід пороху позбавив значіння менших февдалів, зруйнувавши їх замки, могутній розвиток коштовної модерної техніки позбавив сучасні малі держави і народи можности боронитися на власну руку проти великих держав. Одночасно повстання більшовицької держави та її методи інтернаціональної боротьби позбавили всякого значіння всі правові норми міжнародніх відносин і зробили силу й насильство єдиним дійсним чинником як на міжнароднім терені так і в межах деяких европейських держав. Засоби національної боротьби, які не порушують мільонів національної маси і не спираються на них, тепер нічого не варті.

Коли українські терористи покликуються на приклади польських терористів у боротьбі проти російського царату, то це може часом мати якусь вартість у судовій салі, але в боротьбі мільонів українського народу за його великодержавні цілі їх засоби боротьби є лише даремною втратою та розбиттям національних сил. Те, що було добре двацять років тому, є гідне спожалїння в добі радій, літаків, танків і отруйних газів. Недоцільність, нереальність і безнадійний анахронізм романтизму терористичного крила українських фашистів є головною причиною того, що їх виступи навіть з організаційного та технічного боку не дорівнюють ділам їх польських та інших російських попередників минулих десятиліть.

Засоби національної боротьби, яких не можна автоматично поширити на найширші маси націй, засуджені згори на невдачу. Провід боротьбою цих мас полягає в значній мірі на зрозумінню і предбаченню напрямку їх елементарного руху. В розвитку національного руху і національної боротьби істнує непереможна внутрішня логіка й послідовність, основана на законах натиску й опору, без руху та розгону. У виборі засобів боротьби національна маса тримається фатальної послідовности, не вживаючи — так мовити — дальших засобів боротьби, поки не є використані до кінця ближчі. Коли б українські маси поставили більшовикам в 1918 році такий одностайний спротив, як тепер, українська держава не впала би. Але до загального опору національні маси переходять не раніше, аж поки натиск чужої держави не стане загальним. І в дальшім розвитку боротьби пасивний опір переходить не раніше у збройний опір, партизанщину, аж коли ця форма боротьби вимагає загалом не більше жертв, ніж пасивний опір. Приклад цього можна бачити на Радянській Україні, де й голод при пасивнім опорі вимагає більше жертв ніж збройна боротьба. Але кожна спроба штучно підштовхнути до збройного опору може викликати лише реакцію та відчужити народні маси від проводу.

У боротьбі між державою та недержавною нацією перша має ту перевагу, що може вживати способів боротьби до вподоби. Але цим засобам звичайно бракує почуття елементарности. У цій боротьбі держава по-перше витрачає непродуктивно сили державної нації, а по-друге дістає в недержавній нації ворога, який може бути дуже небезпечний в критичний час, тим більше, що війна тепер не є лише боротьбою фахових військ, а справжньою боротьбою народів. Але наявність цієї ахілевої пяти шкодить поважно державі також підчас миру, бо інші держави знають, що держава, яка має в собі непевний внутрішній елемент, багато не вартна. Взірцем такої держави є Совіти, з якими ніхто поважно не числиться, не зважаючи на всі її зброєння.

Сили державної нації, витрачені на поневолення іншої нації, зужинаються завжди непродуктивно; сили-ж, уживані поневоленою нацією на свою оборону, можуть бути витрачені продуктивно чи непродуктивно в залежності від вибору засобів боротьби. Тому на загал можна сказати, що недержавна нація у своїй боротьбі за визволення повинна вживати лише таких засобів, які запевнюють не лише тимчасове найбільше скупчення, але й постійний розвиток національних сил.

Свідома небезпеки, якою загрожує поневолена нація державі, державна нація часом пляново нищить недержавну, оскільки дозволяє на це автократичний устрій держави. Однак було б цілком хибною річю, колиб українці брали собі за приклад форму боротьби малих народів заходу — каталонців, бретонців чи лужицьких сербів, — зовсім негрізних для держав, в яких вони перебувають. Це роблять деякі українські соціялістичні теоретики національного питання. Цілком фальшивою річю потішати себе тим, що коли ці малі народи не лише не гинуть, а навіть і розвиваються, то не стається великого лиха і з нами, сорокмільоновою нацією.

Основна похибка тут полягає у тім, що до демократичних держав заходу з одного боку та до деспотичних Совітів і переходового типу деяких інших держав з другого боку, прикладають ту саму мірку. Похибку цю українські соціялісти запозичили частинно у старих українофілів, що так любили порівнювати себе з провансальцями, а частинно у Другого Інтернаціолу, який поручає у боротьбі проти московського більшовизму вживати засобів боротьби західного демократизму, щоб — борони Біг — не пошкодити більшовикам „боротися" проти японського імперіялізму.

Коли на заході народи борються за форми національного істнування, то на сході народи провадять боротьбу за саме істнування. Вже в національній боротьбі між турками з одного та вірменами і греками з другого боку, вживали засобів, що винищували до решти та пересували з одної країни до другої сотки тисяч населення одної чи другої нації. А ми знаємо, що більшовицька влада переводить свої пляни з нелюдською жорстокістю, яка не має прикладів в сучасних часах. Сам більшовицький уряд заявляє в „Ізвестіях", що останні „реформи", в першу чергу колективізація сільського господарства, зрушили мільони населення. А ми знаємо, що мова тут саме про українське селянство, якого сотки тисяч втекли через голод з рідних осель.

Форми національної боротьби у Совітах безприкладні і шляхи цієї боротьби устійнює саме життя.

З погляду цілости української нації характеристичним моментом є те, що її найбільша частина терпить найтяжче поневолення і найбільше винищування. А проте частини української нації, що перебувають поза межами Совітів, мусять теж пристосувати свою національну акцію до шляху, яким іде головна частина нації, якщо вони не хочуть перебувати в безнадійній ситуації національних меншин.

Інтернаціональна акція більшовизму вимагає також координації національних сил усіх українських земель.

М. Данько.

На соймовій арені.

Засідання адміністраційної комісії.

Вівторок 7. ц. м. в год. пів до девятої рано відбулося засідання соймової адміністраційної комісії під проводом віцемаршала д-ра Поляковича, що рівночасно є референтом проекту закону про зміну устрою територіяльного самоврядування. На денному порядку було трете читання згаданого проекту. Перед приступленням до денного порядку пос. Верчак (Н. Д.) поставив внесок на відрочення засідань комісії аж до часу, коли про справу проекту закону вискажеться управа „Союзу міст", що не мала досі нагоди висказати свою думку у справі тих змін, які принято у другому читанні комісії, бо друк проекту доручено членам комісії щойно перед трьома днями. На випадок, якщоб цей внесок перепав, поставив два евентуальні внески: 1) на відання міністра внутр. справ до скликання державної комісії самоврядної в метою висказання своєї опінії щодо принятих змін в проекті і 2) на відрочення засідання комісії до другого дня тому, що друк зголошених поправок одержали члени комісії щойно вчора вечором і не мали нагоди з ними докладно зазнайомитися.

Над внесками пос. Верчака відбулася довша дискусія, в якій забирав голос представник комісії, що заявився рішучо проти всіх трьох внесків, що зробили і представники ББ. внесок пос. Верчака відкинули голосами ББ проти голосів НД і двох представників Укр. Клюбу послів д-ра Барана і Кузика.

Приступлено до третього читання проекту. Тоді іменем Укр. Клюбу забрав голос *пос. д-р Степан Баран* і поставив формальний внесок на *відкинення цілого проекту*, застерігаючи собі на випадок відкинення цього внеску поставлення його на пленум сойму як внеску меншости. За внеском пос. д-ра Барана і пос. Кузика на відкинення цілого проекту, голосували тільки представники НД (4 голоси) і оба представники Укр. Клюбу і він очевидно перепав.

При читанні першої статті проекту пос. Римар поставив внесок на очеркнення тієї статті; внесок перепав проти голосів НД і Укр. Клюбу. Польська лівиця (соціялісти і людовці) вийшла а комісії ще при другому читанні і тепер не бере участи в засіданнях адміністраційної комісії. Її

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чеколядн

получає у великім виборі безконкуренційні роди сметанкової, молочної десерової чеколяди, як також різносортні карамельки і цукрн. Не шумною рекляною, дарунками у виді льосів щастя, бонами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, приладженими з гарантованих чистих сирівців хочемо здобувати признання якайпершпх кох, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.

Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

внески, поставлені попередньо до третього читання, голосують і всі перепадають. Посли д-р Баран і Кушик заголосили поправки до ст. 3. і 4. Всі поправки опозиції перепали і чотири перші статті проекту прийнято тільки голосами ББ в реакції другого читання. Відкинені внески опозиції (отже і внески послів д-ра Барана і Кузика) прийдуть на пленум сойму як внески меншости.

Взагалі слідно великий поспіх у кругах ББ з перебичуванні проекту так, щоби безпосередньо по ухваленні бюджету ще цього місяця ухвалити в соймі проект самоврядного закону, що буде новим ударом на наше національне життя, особливо у Східній Галичині, де введуть збірну громаду з диктатурою війтів, залежних виключно від старости.

Чергове засідання адмін. комісії відбулося в середу 8. ц. м. Є це одинока комісія в соймі, яка відбуває засідання в часі пленарних засідань сойму. Це якраз вказує на те, як дуже спішиться теперішній соймовій більшості з ББ на негайному ухваленні проекту.

З приводу загально-краєвих збірок.

Рікрічно влаштовувані збірки „Дару Просвіти", коляда чи писанка „Рідній Школі", чи яканебудь інша збірка на загальнокраєві цілі, це у великій мірі підмога для тих Товариств, а навіть і підстава їхнього розвитку, чи може й існування. А проте, хоч ця справа має таке величезне значіння для всіх Товариств, зокрема для „Просвіти" і „Рідної Школи", то на одну її сторінку замало звертають у нас уваги. В організації тих збірок роблять помилки однаково центральні установи як теж повітові осередки.

Усі дозволи на прилюдні збірки загально краєвого значіння мають 7—8 точок умови, під якими можна збірку переводити. Такі застереження, коли їх строго придержуватися, не дають, с наших обставинах, змоги перевести збірку, завдячи часто одержаний від воєвідства дозвіл на нівець. Управи ваших центральних Товариств, стараючись за дозвіл на збірку, повинна вживати всяких заходів, щоби дозвіл не містив у собі таких застережень, які стереотипно, при всяких збірках, повторюються.

Ось конкретні приклади: І дозвіл на збірку „Дару Просвіті" в грудні м. р. і цьогорічний дозвіл на коляду „Рідній Школі", на першому місці ставить клявзулю: „Особи, делеговані у квестарських цілях, будуть заосмотрені в іменні легітимації з *фотографіями* й описами, виставлені на відписах того дозволу Т-вом „Рідна Школа", (чи „Просвітою"), а відмовані дотичним старостом повітовим". Кожний, хто хоч трохи практично підходить до нашого життя, знає, що на селі майже ніхто не має зайвої фотографії, і чимало осіб, які годились би на збірщиків, фотографії зовсім не має. У повітових осередках нема найменшої можливости такі фотографії від збірщиків стягнути та разом з легітимаціями представити старості до перегляду.

А повітові старости, тримаючись умов дозволу, жадають повноважень разом з фотографіями, в противному разі відмовляються відмувати збіркові листи. І такі випадки не спорадичні. У наслідку є дозвіл, але практичних висліпів дозволеної збірки нема ніяких, а в кожному разі не такі, які повинні і могли би бути. Також і точка пята умов, під якими дають дозвіл, будить всякі застереження і дає нагоду до всяких шикан і заборон. Невже влада не пішлаб назустріч просьбі Товариств, не робити таких застережень, які практично перекреслюють даний дозвіл?

З другого боку чимало винуваті повітові осередки, що висліпи збірок не дають сподіваних сум.

У повітових осередках не все і не всюди є списки збірщиків, які цікавляться громадським життям і мають зрозуміння для даної справи. Дуже часто трапляється, що виставляють листу на назвище осіб, які проблемами громадського життя зовсім не цікавляться і всяка праця в тому напрямі їм байдужа. Часто ті списки перестарілі, вперед 2—3 літ, декотрих зазначених збірщиків вже між живими нема, багато знову відійшло від праці в селі, їх місце зайняли інші, молодші, метківші.

А тимчасом збіркові листи одержують невідповідні люди, а у висліді, мінімальні гроші зі збірок, зате багато мороки зі стягненням ліст а нерідко і призбираних грошей. Одно можна з цілою певністю ствердити: там, де були по селах відповідні збірщики і куди в пору розіслали збіркові листи, там висліп був все вдоволяючий, повіт складав більші суми на всякі цілі і на своїх плечах ніс тягар матеріального забезпечення.

Треба подумати над усуненням тих організаційних хиб при грошевих збірках, які погано відбиваються на матеріальних і моральних наслідках збірок.

М. Б.

ВІЧНІ ПЕРА
НАПРАВЛЯЄ ФАХОВО Й ДЕШЕВО
„ПРЕЦИЗІЯ"
ЛЬВІВ, Рутовського 10, (в брамі) против пл. Св. Духа.

Фашистівська авантюра в Чехах.

Декілька даних про чеських фашистів.

Ще в ночі з 21. на 22. січня в місті Брні, столиці Моравії, сталася подія, яка наробила великого розголосу в Чехословаччині. Група людей, між якими було також чимало безробітних, напала на касарні 43. пішого полку, маючи намір забрати зброю в свої руки. Напад не вдався. Після недовгої стрілянини, в якій один із нападаючих був убитий і кілька осіб поранено, поліція та військо захопили майже всіх учасників нічної атаки. Провідник цього руху лайтнант Кобзінек утік за кордон. Політичні партії Чехословаччини вимагають суворої кари для винуватців.

Чехословаччина в цілій середній Европі була й є країною без помітного фашистівського руху. В Німеччині, на Угорщині, в Австрії, диктатура або вже є або готується до ліквідації демократичного устрою. В Чехословаччині до недавнього часу був сильний комуністичний рух. Комуністична партія Чехословаччини мала в своєму складі майже 150.000 членів, була найбільшою комуністичною партією в західній Европі. Але поволі ця партія маліла і тепер нараховує ледви 30.000 членів. Дехто думає, що саме повільна ліквідація комуністичного руху в Чехословаччині не дала вирости фашистівській партії в цій державі. Бувші комуністи не пішли тут, як це часто бувало в Німеччині, від лівої крайности до правого екстрему — до фашизму, а порозлазились поміж іншими партіями, або стали байдужі до всякої політики.

Але „закони наслідування" (les lois de l'imitation) про які писав відомий французький соціольог Тард діють в Чехословаччині. Коли в Італії диктатором став Мусоліні, коли в Німеччині дійшов до такого впливу Адольф Гітлер, бувший малярський помічник, то чому мав би бути іншим від них чех Рудольф Гайда, бувший торгов. помічник в аптиці? Гайда (в дійсности Гайдль), провідник чеських фашистів, має за собою шмат бурхливого життя. За світової війни побував він на фронтах, опинився нарешті в Росії, пристав був до чеських легіонів, але покинув їх і перейшов до Колчака, щоби разом із білою гвардією „рятувати Росію". Вернувся Гайда додому 1921 року, прославлений як „герой", в ранзі генерала. Вчився деякий час у Парижі в військовій академії і був призначений на відповідальну посаду начальника чехословацького генерального штабу. Чогоб ще хотіти йому після такої казкової карієри? Але Гайда почав „політикувати". А відомо, що в демократичних країнах (Франція, Англія, Злуч. Держави й інші) генералів-політиканів не люблять і мають рацію не любити: політика, як і інша професія, вимагає спеціяльної праці і здібностей.

Тому перед пяти роками стався голосний скандал з генералом Гайдою. Йому доказали, що він передавав деякі документи про стан французької армії російським більшовикам. Гайду після цього усунули і відібрали йому генеральський титул. Як приватна людина, бувший генерал Гайда з головою пішов до чеських фашистів. Ця малесенька група, усяких збанкротованих політиків та військовних, хоч не має морального авторитету й політичного впливу, зате надолужує криком. Находяться заможні люди між чехами, які дають грубі гроші на діяльність цієї організації, на її видавництва і т. п. Орган найбільшої чехословацької партії аграрників „Венков" називає не одного з тих мільонерів, які давали і дають субвенції чеським фашистам. Та й майно самого Кобзінека, „героя" повстання в Брні, числять на мільони чеських корон.

Що міг обіцяти Кобзінек тим безробітним, яких він кликав на штурм касарень? Що думав він почати, колиб йому пощастило взяти в свої руки зброю 43-го полку? Про це мабуть довідаємося з судового процесу. Одно тільки треба зазначити для характеристики політичного розуму чеських фашистів. У Німеччині фашисти мали на виборах до парляменту 6. листопада 1932 року 37 проц. усіх голосів. Гайда з своїми прихильниками — бувшим „народнім" а тепер „словянським" соціялістом Стшібним та Перглером (це все „бувші люди") дістав ледви пів проц. на виборах у Чехословаччині 1929 року. Гітлер, хоч думає про диктатуру, то не робить повстання. Але Гайда хоче „експериментально" переконатися, як не треба робити „революції".

Колиб не смерть декого з повстанців підчас стрілянини в Брні та не тяжке покалічення деякого з вояків і фашистівських „революціонерів", то все це виглядало би на фарсу. Бож уся діяльність Гайди та його „партії" — це суцільна фарса, тим комічніша, що він усе старається робити поважно і охоче стає в трагічну позу. Чим не фарса, наприклад, його маніфест, писаний на весні 1932 року до „російського народу", в якім Гайда обіцяв „визволити Росію" від більшовиків, аби лиш йому доручили владу диктатора в Росії! Гайда обіцяв, що боротиметься за „єдину неділиму Росію", хоч ще зовсім недавно його преса страшенно розписувалася за самостійну Україну. Причина: кажуть, що Гайда посварився з одним своїм приятелем-українцем і після того „похирив" самостійну Україну... Такий то „політичний рівень" претендента на диктатуру в Чехословаччині.

Отже не диво, що після недавнього „пучу" в Брні все в Чехословаччині лишилося на місці, як було перед тим. Фашисти завдали самі собі страшного вдару своєю авантюрою в Брні. Шкода не командантів, але тих засліплених і одурених кількох десятків учасників повстання, які мусять відповідати перед законом і покутувати за нерозум та отаманську натуру своїх провідників.

К. О.

Даром
2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.
Почтові висилки відворотно.
Хто предложить цей вирізок отримає 6-ий ножик безплатно.

Нарешті заговорили.

Православна Інформація Пресова (ПІП) у Варшаві у своєму бюлетині ч. 3 з 6. ц. м. подає такий офіціальний комунікат:

Шкільний інспекторат у Бересті над Бугом видав обіжник до управителів вселюдних шкіл берестейського повіту (ч. 90/33 з 10. січня 1933), приказуючи їм „допильнувати того, щоби наука релігії відбувалася виключно в мові навчання школи". Тому, що цей розпорядок є суперечний з обовязуючими законами, на основі яких наука православної релігії має відбуватися у матірній мові учнів, згідно з бажанням батьків, зверхня церковна влада звернулася у цій справі до міністерства освіти з проханням цоф[illegible] повищий розпорядок повітового шкільного [illegible]лектора у Бересті.

Коли зважиться, що на території берестейського повіту всі публичні вселюдні школи є виключно польські мимо абсолютної більшости українського населення, а одиноку українську вселюдну школу (приватну) влада замкнула, на будуче наука релігії православної української дітвори, навіть в чисто українських селах, мала би відбуватися виключно в польській мові.

Динаміт під домом „общества Духновича“ в Ужгороді.

„Українське Слово“ про одну сензацію поль ської і москвофільської преси.

Під заголовком „Динаміт під домом „общества Духновича“ приносить найновіше число ужгородського „Українського Слова“ таку статтю:

В грудні м. р. появилася нотатка в деяких польських часописах та в нашому славному „Карпаторусскому Голосі“, що українські терористи перенесли свою діяльність на П. Р. Тут вони викрали 50 кільограмів динаміту, яким мали висадити в повітря Нар. Дім „общ. Духновича“ в Ужгороді в день його отворення. Їх злсвили, але динаміту не найшли, вони його пильно сховали і хотять перевезти до Польщі.

Не треба бути аж Шерльоком Гольмесом, щоби побачити всі мудрощі цього донесення. Поліція нібито зловила змовників — але ні один часопис чомусь не подав їх імен. Хто трохи знає український терористичний рух, той знає, що українські терористи не йдуть боєм проти мерців.

Хтож написав цю ревеляцію і в якій цілі? Що думка цієї ревеляції була з одного боку скомпромітувати українців, а з другого звернути увагу на Нар. Дім „общ. Духновича“, легко можна догадатися. Написав і пустив до редакцій ці ревеляції чоловік близький до „общ. ім. Духновича“, що вже нераз писав такі мудрі протиукраїнські статті. В ельокубраціях статті була й денунціяція, що та тайна терор. організація навязала звязки з місцевими українцями і комуністами. І це ми знаємо, хто то звик виписувати на українців без перерви хоробливі денунціяції.

Отже все було красно приготовлене. Одного бракувало: трошки розуму, щоб уміти передбачити, що дальше буде. А дальше сталося те, що самі кацапи стали уникати дім „общ. Духновича“, боячися, щоби не вилетіли в повітря. Перестали ходити до реставрації в тому домі. Коли зближалася Маланка, розійшлися слухи, що Дім „общ. Духновича“ вилетить в повітря в часі забави. Ніхто не хотів іти на забаву. Управа „общ. Духновича“ оголосила в „Карпаторусскому Голосі“: „Не вірте провокації“, де говорить про провокаторів, які „распространяют провокативніе слухи о том, что готовится покушеніе на Нар. Дом“. Там говориться, що до судової відповідальности потягнуть тих, що ширили ці вісти. (Ті вісти подав між ін. й... „Карп. Голос“).

А дня 20. І. принесли „Подк. Гласи“, вістку, що динаміт украли сільські хлопці: Юрій Буркот з Оноковець і Йосиф Швіцер з Невицького. Мабуть на рибу.

По цім усім стане кожному зрозуміло і ясно, що українці й не думали підкладати динаміту під дім „общ. Духновича“, не думають і не будуть думати. І пощо вони малиб це робити?

Вони стоять спокійно і дивляться, якто деякі кацапи самі підкладають динаміт під дім „общ. Духновича“ не з бочок, — а зі своїх мудрих голов.

Рятунковий човен на морі грає ту саму ролю, що життєві обезпечення в нашій буденщині. Чим більше непевною є ця буденщина, тим потрібнішим є життєве обезпечення, яке переводять усі українці у своїм

УКРАЇНСЬКІМ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ

„КАРПАТІЯ“,

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменниця).

За спільний виборчий блюк.

БЕРЛІН, 8. II. ПАТ. Як звіломляє преса, між поодинокими правицевими угрупуваннями ведуться переговори з метою створити спільний блюк при виборах до райхстагу. В переговорах бере визначну участь віцеканцлер Папен. До блюку, що виступає під назвою національної єдности, мають увійти: німецько-національна людова партія, християнсько-суспільна селянська партія, ландфольк і штальгельм. Людова партія висловила свою згоду, оскільки німецькі націонали приступлять до блюку. Кандидатура Папена буде висунена у вестфальській окрузі.

На шерстку і порепану шкіру

КРЕМ NIVEA

Ціни золотих 0·40—2·60.

Домагаються політичних впливів для католиків в Америці.

НЮ ЙЮРК, 25. січня. (Вл. кор.) На зібранні делегатів католицьких клюбів ім. Нюмана виголосив промову Віліям Д. Коніґтем, б. суддя суду для піддержання претенсій стейту Ню Йорк. Промова була тим знаменна, що він домагався якоїсь акції католиків за політичними впливами. На його думку дотепер американські католики не звертали уваги на обсаду вищих позицій, а вдоволялися лише становищами для вдержання. З цього виходило нераз таке, що як дехто провинився чимсь на такім низкім становищі, то це кладено у вину католикам. А з того виходило таке, що як треба було десь боронити впливи католицької церкви, то не було кому. Після цього запитав Коніґтем: „Якби так жили в Польщі чи в Чехословаччині мусіли терпіти такі переслідування, як напр. католики в Мексику, то палати конґресу аж гуділи би від протестів. А деж є протести католиків? — Нам навіть не вільно протестувати! І ми в Америці толєруємо таке, що комуністичне правительство в Мексику робить собі кпини над католицькою людністю й допускається переслідувань над церквою без ніякого спротиву“. — Щоби на будуче таке не повторялося, радить бесідник, щоби американські католики старалися здобувати для себе політичні впливи

—o—

Жива турецька мова в молитвах.

СТАМБУЛ, 8. II. ПАТ. Вийшов спеціяльний розпорядок для магометанського духовенства, що наказує відправляти у всіх мечетах **молитви в турецькій мові, а не в традиційній арабській.** Розпорядок вийшов у звязку з подіями в Бруссі, де був недавно Мустафа Кемаль Паша, щоб особисто розслідити причини. Він заявив, що події викликали реакційні елементи та що вони не мають релігійного характеру, тільки політичний.

ПОЧАВСЯ ПЛЄБІСЦИТ ЗА ПОЛЬСЬКИМИ ШКОЛАМИ.

Вже підсувають українським батькам до підпису декларації за польською мовою навчання. На деяких друках навіть нема зазначено того. Для збаламучення такі декларації бувають друковані також по українськи і своїм зверхнім виглядом нагадують декларації за українськими школами. **Тому освідомляйте батьків, щоби не дали збаламутитися і не підписували ніяких декларацій, бо плєбісцит за українськими школами минув уже 31. грудня 1932 р.** Також батьки повинні наказати своїм дітям, щоби в школі не підписували їх на ніяких шкільних деклараціях, якщо жадали-б того учителі чи учительки.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 10. ЛЮТОГО 1933.

Українська поезія у польському журналі.

У 4-ім числі з 1933 р. варшавського тижневика „Вядомосьці Літерацке“ появилась уперше за 10 літ „українська колюмна“ себто сторінка про українську літературу. Не тільки той дуже поширений польський журнал, меткий, всесторонній, що дуже добре інформує про появи чужих літератур, але взагалі всі польські журнали разом із усією польською пресою не знають і не хотять знати нічого про наше письменство. Мають поляки вчених і письменників, що цікавляться Японією та старим Вавилоном, та не мають нікого, хто стежив би за духовим життям найбл. своїх сусідів. Коли кілька літ тому польські професори під стягу славяноznавства під проводом заслуженого Брікнера видали спільну книжку про славянські мови та літератури, про українську та російську були там єпізетиниці, записичені з другої руки.

Не диво, що про українську літературу мусять поляків інформувати самі українці. Поет Евген Ма[illegible]ук вибрав для „Вядомосьці Літераць-их“ на початок дуже пригожу тему — сучасну поезію. Саме лірика розвинулась у нас після війни несподівано сильно. Стаття написана дуже добре — з розмахом, суцільно, справді ефектовно, саме так, що читач може набрати деякої пошани для скількости наших талантів. В огляді своїм бере вона на увагу тільки поетів від 1917 р. Ідуть по черзі: Тичина, Максим Рильський, Зеров, Филипович, Плужник, Марко Вороний, Бажан, Терещенко, Шкурупій, Сосюра. Характеристика тобох перших дуже добра, ефектовна

Важко погодитись із „заохотою до безпосереднього зазнайомлення із поезією Тичини, яка кожному славянинові буде „музично“ зрозуміла, навіть без знайомости української мови“. Цитати, наведені в оригіналі, нічого не кажуть полякові, що не знав добре нашої літературної мови; слова „арфами, арфами золотими, голосними, обізвалися гаї самодзвонними...“ поляк читатиме з польськими наголосами: „арфа́ми“, „дзвони́ми“, „квіта́ми“ „завосичена“ — і вся поезія пропала. Відомо, що навіть земляки-галичани інколи не схоплюють чару рідної поезії, коли ставлять неправильні наголоси.

Не хочемо заводити дискусію на тему загальних дефініцій, якими автор хоче пояснити поодинокі етапи нашої поетичної творчости. Ці дефініції здебільша метафоричні: „По-тичинівську добу української поезії можна назвати дорогою від стихії через форму до річи (предмету), себто дорогою, що веде у зовсім протилежнім напрямку до того, яким ішов Тичина: не визволена з форми музика, як внутрішня суть поезії, не здематеріялізоване музикою слово (або радше музика, що ще не стала словом), але слово введене в рух музикою, музичною енергією формоване як річ“. Хто як може, так нехай розуміє. Незалежно від тих абстрактних теорій автор робить одну фактичну помилку, коли взагалі творчість школи т. зв. неокласиків (Рильського, Зерова, Филиповича) немов би другим етапом поезії Тичини. Неокласики мали за собою працю і досвід перед Тичиною і навіть віком не є молодші від нього.

Поруч чільніших радянських поетів Е. Маланюк поклав на закінчення статті цілу низку імен, близьких собі ідеольогічно. Український читач буде навіть здивований деякими іменами: Липа, Дараган, Стефанович, Лівицька, Моссенда, Чирський, Ольжич. Ось і все. Це поети т. зв. еміграції. При кожному із них якийсь сильний комплімент: „міцна індивідуальність“, „довершений поет“, „мистець віршованого слова“, „спеціяльно вражливий“, „молодець, надиханий ідеалами хоробрости та лицарства“. Все це однодумці Е. Маланюка — поети під його бойового стягу. Галицького імени *міоднього!* Якби хто хотів бути злобний, то міг би добачувати у такій інформації досить сумнівну тенденцію, що взагалі не вважає галичан українцями. Адже без порівнання вище згаданих тут емігрантських імен стоїть Купчинський і Бабій, коли вже Маланюкові не хотіло перелізти через горло прізвище Бобинського, таки доброго поета.

Е. Маланюк належить до ясно означеного гурта боєвиків-поетів і він так формулує завдання сучасної поезії: „Сучасна українська поезія це нині самостійний прояв духа; на наших очах організує вона у масах національну психіку, наставлену на здійснення історичних завдань України“.

Кожному поетові вільно мати свої ідеали і вірити, що він працює для їх здійснення. Нам здається, що помилка Маланюка і його товаришів саме та сама, яку він добачує у поетів-комуністів, що хотять залізобетонними строфами „організувати психіку мас“. Перша їх помилка у тім, що ці строфи — преінтелігентська, штудерна, виманіжена мова професіоналів, часто незрозуміла і для інтелігентів, — друга: буцім то поет може нині виконувати ролю народнього бандуриста. Якби вартість поезії залежала від суспільних ідеалів поета, то кожний поет мусів би спершу пройти добру школу історичних, соціольогічних і фільософічних студій... А тоді щойно побачив би, що його ідеали рідко можуть стати гаслами для організування національної психіки.

Нашим молодим боєвим поетам (з обох боків барикади) видається надто часто, нач Ростановому когутикові (Шантеклєрові), що вони своїм піянням викликують схід сонця. *м. р.*

Нові археольогічні нахідки.

ЧЕТВЕРТА ПІРАМІДА.

Перша доба розквіту египетської держави за часів 3—5 династій (2995—2540 за Маєром) залишила по собі знані три великі піраміди фараонів Хеопса, Хефрена і Менкереса, що остануть на все чудом старинної техніки з того часу, коли прим. у нас кінчилася ще кам'яна доба. Тепер наспіла відомість, що професорові каїрського університету Селімові Гассанові пощастило відкрити четверту піраміду біля місцевости Гізе, яку на його думку збудував мабуть Менкерес, останній фараон 4. династії, на гробницю для своєї дочки Хамеря. До цієї піраміди вела процесійна дорога, при якій мешкали сами жрещі королівського міста померших. Досі відкрили 40 таких домів, а кожний з них мав нешкальну кімнату, спальню, умивальню та кухню, звернену все до півдня. Попід доми йшов підземний хідник для швидшої комунікації із святинею. На північ від цієї дороги відкрив проф. Гассан цілий ряд гробів королевих та їхніх високих урядників. З добре збережених деяких написів довідуємося, що напр. в одному гробі лежить „впорядчик кухень королеви", а в іншому завідатель її збіжевих магазинів. Найдено також цікаву інсталяцію водопроводів для релігійних церемоній та дуже помислове урядження, щоби спинити за великий приплив води. В сусідстві відкрито гроби королівської родини Хефрена, що збудував другу велику піраміду, а в них багато терракотових ваз. На одній з них знайде зовсім модерний напис: „Шановного Нового Року!"

ПОТОП СВІТА В АРХЕОЛЬОГІЇ.

Потоп світа настав за обчисленнями єврейської Біблії біля 2400 пер. Хр., а за твердженням Септуагінти було це біля 3200 пер. Хр. Отже між обома обчисленнями є різниця цілих 800 літ, але оба перекази є настільки подібні до себе, що можна припускати для них одно спільне джерело. Церковним археольогам йде тепер дуже про те, чи потоп, про який оповідають ассирійські клинові написи, є тотожний з біблійним потопом світа. Проф. Ленгдон в Оксфорду уважає старшу дату правдоподібнішою, а схиляють його до цього останні розкопки у місцевості Кіш (Мезопотамія), де відкрили останки сумерійського міста з часів біля 3200 пер. Хр., а в них очевидні сліди знищення великим заливом води. Ще сьогодні можна пересвідчитися на стінах руїн, до якої висоти сягали тоді філі потопу. Для провірення цього висліду на іншому місці збирається на днях до праці нова експедиція в Іраку. Вона покладає своїм завданням віднайти безуспішно досі розшукуване місто Агаду, столицю володаря північної Вавилонії Саргона Великого, яку клинові написи у Кішу та Урі називають найстаршою й найбільшою твердинею. Якщо правдивішою є біблійна дата, тоді у Агаді мусить найтися старша, сумерійська, а не пізніша, семітська культура.

ЗА ГРОБОМ АТТИЛИ.

Цього року минає 1480 літ від смерти великого вождя гунів Аттили, що помер у 453 р. За устною традицією поховали його тодішним звичаєм у трьох домовинах з усіми його скарбами і тепер від довшого часу шукають тих скарбів безуспішно у всіх тих краях, куди ступила його нога, навіть у Саксонії та Бранденбургії. Помер Аттила у пошлюбну ніч від вибуху крови, а тому що за одним переказом це мало статися десь у Далішній Австрії, шукають за його скарбами інтенсивно біля Альтенбургу і Гайнбургу, де перекопали безуспішно цілий ряд могил, хоч треба би гробу Аттилі шукати мабуть у руслі якоїсь ріки, як Аларіха у Бузенті. Тому італійці шукали вже за ним у Сочі біля Горіції та біля Дуїна. В останніх днях мав знов стверднти німецький професор д-р Вебер, що столиця короля гунів Буда на території нинішньої Словаччини, біля села Плаштівця, і словаки хотять найти її тепер модерним в археольогії способом при помочі літака. Зрівнаний із землею великий табор Аттилі годі саме зауважити серед зеленої поля і тільки летунський обсерватор є в силі відкрити його з гори, бо обкопловчий зором більший простір терену може стверднти, чи непомітні на долі дрібні його нерівности не творять часом більшої а правильнішої закруглости цілости. Таким чином відкривають прим. старі римські гостинці в колишніх римських провінціях, яких істнування неглибоко під нинішнім терном пізнати з літака по правильних асиміх смугах серед збіжа, яке трохи жовтіше на каменистому ніж на глинястому підложу.

МАРМУРОВИЙ ЧАСОПИС.

Дуже підтримувані Муссолінім розкопки у різних місцях Італії, а головно на терені Риму, приносять що хвиля щось інтересного, нового, а з цих руїн, фресків, статуй та написів просто встає тепер з мертвих колишня столиця світа. Між цими памятками пощастило італійським археольогам відкрити недавно в полишній пристані Риму Остії дуже інтересну річ, а саме, урядовий часопис цезарів. Є це мармурова таблиця (160×60 цм.) з викутим на ній текстом, де у 58 реченнях є подані найважніші події з часів панування Траяна (98—117). На самому початку є відомість про ігрища та забави, які урядив цей цісар для римської публики у 108 р. Взяло в них участь 350 гладіяторів. Під роком 109 є занотовані великі публичні роботи у Римі. Вибудували тоді славні терми Траяна, знищені відтак пожежою. І того року відбувалися ігрища, що тревали 117 днів, а число всіх гладіяторів, що взяли участь у них, дійшло до 4940.

З дальшого тексту довідуємося, що 1. І. III. р. Траян відкрив святочно форум свого імени та базиліку Ульпія, а з кінцем того самого місяця урядив знов величезні ігрища гладіяторів у всіх трьох великих театрах міста. Збирання винограду та злучені з цим народні забави тревали того року 3 місяці й 4 дні.

Нововідкрита таблиця Траяна, цей перший, мармуровий часопис Европи, найшов відповідне приміщення в музею на Капітолю, де після 18 віків оповідатиме сучасному поколінню про славу та буденне життя столиці з того часу, коли оклик „панем ет цірцензес" лунав постійно понад Тибром.

Я. П.

Німецький розбройний проєкт.

БЕРЛІН, 8. II. ПАТ. Німецька розбройна делегація в порозумінні з найвищими урядовими чинниками виладила **програму розброєння**, яку предложить у Женеві в найближчому часі. Проєкт **відкидає** англійські пропозиції і домагається **кваліятивного та квантитативного обмеження зброєнь** у широких розмірах. Кардинальною умовиною мусить бути заступлення арт. 5 версайського трактату загально обовязуючою **розбройною конвенцією**, яка мусить гарантувати безпеку Німеччини в міру зброєння сусідніх держав.

Відповідь міністра внутрішніх справ на інтерпеляцію Українського Клюбу в справі побиття політичних вязнів.

На інтерпеляцію Українського Клюбу з 3. листопада 1932 р. міністерство внутр. справ дало таку відповідь:

Відповідаючи на інтерпеляцію ч. 82. посла Українського Клюбу з 3. листопада 1932 р., в справі битя функціонарами державної поліції політичних вязнів, маю честь переслати Пану Маршалкові слідуюче висновлення:

Вечором дня 25. XI. 1929 р. в селі Майкові рівенського повіту пострілено через вікно в його мешканні Дмитра Усачука. Перепровадження слідства через довший час не дало позитивного висліду. В кілька місяців після нападу зголосився до коменданта поліції у Майкові, пшодовник Бутайського Сергій Давидюк з пропозицією, що уділить інформацій відносно справників нападу. Пшод. Бутайський скористав з предложення Давидюка і на підставі його зізнань арештовано кількадесять осіб. Зізнання арештованих відносно пострілення Усачука були ярко суперечні, а більшість тих зізнань, дало підставу до думання, що замір убийства Усачука мав політичний підклад. Арештовані своїми суперечними зізнаннями довели до стверження, яке не уступає найменшому сумнівові, що на терені рівенського повіту, в селі Майкові та сусідніх, діяла терористична організація, що напад на Усачука, підпалення будинків в маєтку Рисувель та цілий ряд інших подібних проступків виконала ця сама організація. В часі слідства, арештовані, коли побачили, що є скомпромітовані, признавалися до чинених їм проступків, супроти чого справу передано судовим властям. Дня 18. IX. 1932 р. в Окружному суді в Рівному, відбулася розправа, у висліді якої засуджено арештованих Евгенія Ботанова вел. Юхима та 42 інших за приналежність до У. В. О. та зорганізування нападу на Усачука, на кару від 1 і пів до 6 літ тюрми. Коли мова про закид, що поліція биттям вимушувала зізнання, заради чого переведення слідства та переслухання свідків, поданих в інтерпеляції. У висліді переслухання свідків стверджено, що:

а) 14 свідків взагалі нічого не знає про побиття арештованих поліцією;

б) двох було арештованих під замітом підпалення фільварочних будинків та нелегального посідання зброї;

в) 4-ох чуло про побиття від арештованих, яких звільнено з вязниці, чи їзза браку доказів вини, чи за кацією;

г) 5-ох то родичі або найближчі кревняки арештованих, які не бачили, щоби арештованих поліція била, але чули про побої від своїх арештованих кревних;

г) один свідок Миколя Заречник, якого брат був арештований, каже, що бачив через дірку від ключа, як агенти Полєк і Домінський били в арешті Василя Ботяна. Крім агентів Полєка і Домінського деякі свідки називали як справників биття пшодовніка Грушевського.

Вправді зізнання переслуханих свідків не дають достаточного матеріялу, який міг би послужити до стверження, що поліція била арештованих, всеж розпочате проти згаданих агентів дисциплінарне похождення і на випадок правдивости висунених замітів, винні будуть покарані.

Щодо видання нових заряджень загальної натури, то така потреба не заходить, бо дотеперішні зарядження і приписи є вистарчаючі. Вони рішуче заборонюють поліції вимушування зізнань і биття. Кожну скаргу формально зложену, чи поміщену у пресі, кожну вістку про побиття, без огляду на джерело, справджується обективно, а винних самоволі поліцістів потягається до дисциплінарної та судової відповідальности. Кількість дисциплінарних кар, наложених на поліцістів за побиття вказує, що моє становище у справі методи биття в часі слідства є консеквентно переведене. У роках 1929, 1930, 1931 та за 3 квартали 1932 було покараних дисциплінарно за побиття: 23, 19, 31 і 22 поліцаїв та переказано судам справ: 258, 636, 781 і 640.

(Бр. Перацкі) міністер.

ПОДЯКА.

Їх Ексцеленції о. Епископові д-рові Бучкові і Впр. ОО. Семчишинові, Білинському і Лужницькому, які зволили ласкаво поблагословити наше супружество, і Вп. членам хору катедри св. Юра за прегарний спів складаємо щиру подяку.

Д-р Кость і Ольга Парфановичі.

Краків, 9. II. 1933 р.

Бунт у голяндській фльоті

Міністр краєвої оборони д-р Декерс заявив учора в голяндському парляменті, серед окликів комуністів і соціялістів, що всі морські сили в Голяндських Індіях будуть вжиті до здавлення бунту на военному кружляку „Зевен Провінціен". Нема мови про переговори зі збунтованими. Якщо корабель не буде негайно віданий морській владі, уряд виступить безпощадно не тільки проти збунтованих, але й проти тайних вплизів, що підкопують авторитет Голяндії на сході.

Як повідомляють із Батавії, за збунтованим кружляком пустилися в погоню один міноносець, два торпедовці і три гидропляни. Корабель „Альдебаран" відступив від погоні, а його місце заняв „Ерідануе" під проводом коменданта кружляка „Зевен Провінціен". Тимчасом збунтована залога того ж кружляка вислала до пристані Сарабая телеґраму, в якій подає точне положення корабля, повідомляє, що на кораблі все в порядку, і заявляє, що готові до капітуляції під умовиною, що збунтовані не будуть карані та що їм привернуть нормальну платню. Від себе гарантують безпеку арештованим старшинам і членам европейської залоги.

В Німеччині пливе кров.

БЕРЛІН, 8. І. ПАТ. Не тільки в Берліні, але й у багатьох інших німецьких містах шаліли минулої ночі дальші бійки між комуністами й гітлерівцями. Згинуло кількох комуністів і кількадесять тяжко ранено.

Гітлерівці розбили засідання комісії.

Комісія охорони прав репрезентації народу зібралася 7. ц. м. під проводом соц.-дем. посла Лебе на нараду в справі забезпечення чистих виборів. На самому початку гітлеріяці очинили великий крик, заявляючи, що не допустять до нарад під проводом Лебе, який підчас минулої виборчої кампанії тяжко образив теперішнього канцлера Гітлера. Тому, що гітлеріяці загрозили вжиттям сили, наради відложено.

Німеччина не зброїться

У звязку з вістками заграничної преси, що до райхсвери вже прилучено відділ штальгельму й гітлерівські штурмівки, півурядово стверджують, що така реорганізація німецької армії не була ніколи планована і не входить у рахунок. Здогади про наміри німецького уряду на випадок невдачі розбройної конференції повсім довільні. Німецькі зброєння залишать під розмірів зброєнь окруження.

Смерть гр. Апонія.

В Женеві помер на грипу 84-літній гр. Альберт Апоній, що приїхав на розбройну конференцію як делегат Мадярщини. Був одним із найчільніших мадярських політників передвоєнної й післявоєнної доби.

В Будапешті всі газети вийшли у жалібних обвідках. Відбулося спеціяльне жалібне засідання парляменту. Регент Горті, б. цісарева Зита й архикняз Отто Габсбург надіслали кондоленційні телеґрами

Зі сойму.

ВАРШАВА, 8. II. ПАТ. На нинішньому засіданні сойму в дальшій дискусії над бюджетом м-ства віроісповідань і освіти промовляв пос. **Хрущький.** Він закинув занадто повільне темпо приготувань до скликання православного собору. Опісля обговорив справи у звязку зі шкільництвом у Польщі.

Опісля сойм радив над бюджетом м-ства комунікацій.

ЛІД РУШИВ НА СЯНІ.

ЛЬВІВ, 8. II. ПАТ. Тому, що температура піднеслася, рушили леди у львівському воєвідстві на Сяні. А саме в Руднику н. С. 6. ц. м. при стані 58 цм. понад нормальний, у Радимні нічю на 7. ц. м. при стані 15 цм. понад нормальний, під Перемишлем 7. ц. м. при стані 20 цм. нижче нормального стану. В горах рушили леди 7. ц. м. під Сяноком при стані 1.60 понад нормальний одначе не задержуються на скельному руслі, де звичайно творилися запори.

Під Ліском рушили леди, при чому наслідком ушкодження провізоричного моста здержано комунікацію на держ. дорозі Ліско-Розтоки.

На Вислоці рушили леди 7. ц. м. в год. 2.30 в Коросні при стані 1 м. понад нормальний. На всьому Вислоці лід сплинув, не заподіюючи шкоди. На Бузі, Дністрі та допливах лід іще стоїть.

Страйк вуглекопів в Еспанії.

З Еспанії повідомляють, що в Астурії застрайкували гірничі робітники числом 27 тисяч осіб. Робітники, що стоять під впливом соціялістів, працюють дальше, комунізуючі професійні союзи досі не рішилися. Можливо, що страйк викличе труднощі серед еспанського уряду, де трьох міністрів належить до соціялістичної партії.

По широкому світі.

— Зложений з уряду кабінет Бравла вніс жалобу до державного трибуналу з приводу декрету Гінденбурга про розвязання того кабінету.

— Мексиканський уряд замовив в Еспанії пять канонірок, один транспортовець і 10 малих судеа.

— Англійська палата громад приняла проект закону, що гарантує позичку для Австрії.

Повідомляємо наших читачів, що теперішня адреса **сатир.-гумор. журналу „Зиз“** є:

ЛЬВІВ, ВУЛ. ЗІМОРОВИЧА Ч. 3.

Адміністрація „Зиза“.

ПРОСЯТЬ РОЗЛОЖИТИ ДОВГИ НА РАТИ.

До створеного при пов. раді в Коломиї земного уряду для кредитових справ дрібної земельної посілости вплинуло досі ок. 800 подань дрібних зем. власників, щоби їм розложили довги на рати. Уряд розглянув частину подань і розложив довги на 3-річні рати. Досі ствердили, що побирано зависокі проценти.

Безупинна роботящість жидів.

НЮ ЙОРК, 25. січня. (Вл. кор.). Ледви покінчили нюйорські жиди збірку на 4-мілионовий фонд для вдержання своїх тутешніх установ за один рік, а вже відбули недавно організаційну нараду в готелі Астор при співучасти 500 делегатів з ріжних сторін Америки для призбирання великого фонду на продовження відбудовної праці в Палестині. Предсідником наради був суддя Луїс. Він остеріг присутніх делегатів, щоби не надіялися якогось чуда при відбудові Палестини, бо це важка справа і потребує літа. Треба бути вдоволеним дотеперішніми осягами роботи-коли взяти під увагу фінансову кризу. Коли жидівська батьківщина має загалом мати якесь значіння, то вона мусить бути здвигнена жидівською думкою, жидівською працею і жидівською посвятою.

Привітне письмо ново-вибраного нюйорського губернатора Лемана відчитано зараз після отворення нарад. В цьому привіті каже між ін. Леман: „Осяги жидівських піонірів у Палестині не можна мірити матеріяльними або світовими зисками, але тими ділами, які вказують на характер, духові ідеали та вищі цілі загалом. Оцей духовий ідеал власне повинні вміти оцінити американські жиди“. Предсідником палестинського комітету в Америці є Луїс Липський. Він повідомив зібраних, що за минулий рік цей комітет зібрав в Америці 275.000 дол., а того 210.000 зібрали сіоністичні жінки в Америці.

Важне для пасічників.

Приділ неоподаткованого цукру для годівлі бжіл.

Усім пасічникам відомо, що по думці розпорядження міністра скарбу пасічники можуть бжіл на весну, в цині дешевший.

Щоби такий цукор одержати, належить замовити його в кооперативі „Рій“ у Львові, при вул. Бляхарській ч. 20, бо вона як краєве пасічницьке обєднання, може найскорше одержати дозвіл на доставу такого цукру.

При замовленні належить подати скількість пнів, а ця посвідка мусить бути потверджена громадським урядом, що даний пасічник посідає стільки а стільки пнів.

Скарбовий уряд акциз приділює на кожний пень по 2 кг. цукру. Цей безакцизовий цукор є денатурований домішкою піску і трачиння, у відношенні 8 проц., а ціна його виносить 60 сот. за кільограм льоко цукроварня вже враз з коштами денатурования і стемплевою оплатою. Враз зі замовленням належить надіслати гроші, бо лиш тоді можна буде одержати цукор.

Зауважуємо, що кооп. „Рій“ у Львові вже у місяці січні перевела першу цукрову кампанію. Однак з огляду на це, що багато пасічників спізнилося зі замовленням цукру для підгодівлі бжіл, а багато з них ще не подбало про забезпечення своїх пнів в поживу, — кооператива „Рій“ починає ще другу цукрову кампанію і почавши від 10. лютого — збирає замовлення на цукор аж до кінця місяця березня. Це дасть змогу пасічникам, які спізнилися зі замовленням на цукор в січні, замовити його тепер і одержати в місяці квітні і травні.

Абітуріенти!! Пригадуємо, що шкільні таблю по новочасному й дешево виконує фотограф 1318 „Venus“, Академічна 24. 6-20

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 15-?

— **Український Театр ім. Тобілевича** складає на цьому місці щиру подяку українським львівським центральним установам („Зембанк“, „Дністер“, „Центробанк“, „Центросоюз“, „Народня Торговля“, „Маслосоюз“ і „Карпатія“) за підмогу для постановки „Мотрі“.

— **Зміни в „Зизі“.** Читачі останнього 3-го числа цього сатиричного журналу звернуть увагу на два явища: перше, що „Зиз“ змінив ілюстратора. Останні карикатури нарисовані артистом Чорнієм, якого праці наше громадянство мало нагоду оглядати на останній виставі Прихильників Мистецтва. Доказом їх успіху було те, що всі вони були розкуплені. У цьому числі „Зиз“ виступив уперше в ролі репортера, подаючи стенографічний протокол одного фільольогічного засідання. Ідуть поважні суперечки за те, чи цей текст автентичний.

— **Виклад.** Заходом Т-ва українських студентів-католиків „Обнова“ відбудеться в пятницю 10. ц. м. в 20. год. в авлі „Акад. Дому“ виклад о. д-ра Г. Костельника п. з. „Про істнування Бога“.

— **Нові костели у Львові.** З приводу посвячення нового римо-кат. костела у Львові на Персенківці, що його обслуговуватимуть Кармеліти Босі із сумежного з костелом монастиря, приніс „Курер Львовскі“ ширшу замітку, в якій пише про нові львівські костели. З тої замітки довідуємося, що за часів архиепископа Більчевського збудували львівські римо-католики такі парохіяльні костели: св. Єлисавети, у Клепарові, в Левандівці і Знесінні, а крім цього костел ураз із монастирем оо. Капуцинів на Замарстинові. В повоєнних роках акція будови нових костелів у Львові продовжується дуже інтенсивно. Тепер будують на периферіях Львова одночасно аж чотири нові костели: на Горішнім Личакові ураз із монастирем оо. Салезіян на Персенківці, на Снігівці і деревляний костел у доліщих Збоїсках. А що будуємо ми?

— **В Українському Науковому Інституті** в Берліні відбувся 8. ц. м. виклад проф. Дм. Антоновича на тему: „Переходова стадія українського театру на початку XIX. століття“.

— **Безробіття в Польщі росте.** На основі обчислень державних урядів посередництва праці число безробітних, зареєстрованих на терені цілої Польщі, дійшло 4. ц. м. до 269.677 осіб. В порівнанні зі станом із попереднього тижня безробіття зросло на 5.139 осіб.

— **Чому так потепліло?** Характер зимової погоди в Европі залежить від двох високих тиснень: морського й теплого, що йде знад Азорів, та від континентального знад північного сходу. Котрий із них возьме перевагу над Европою, той приносить тепло або сибірські морози. В січні ц. р. мали ми друге, тепер маємо перше. Однак перемогу високого тиснення із заходу лучать метеорольоги з плямами на сонці. В січні ц. р. поверхня сонця була зовсім чиста. З кінцем місяця заобсервовано на сонці перші плями, які з кожним днем множаться і побільшуються. Вони, як відомо, спричинюють на поверхні землі сильні бурі, але рівночасно утревалюють високі тиснення течій із заходу або півдня.

— **Повінь у лютім.** В міру таяння снігів під впливом весняних подувів західних і південно-західних вітрів зачинає прибувати вода в ріках. З підкарпатських сторін і з Надбужа приходять вістки, що вже зачинається повінь. Рівень води в Бистриці Солотвинській піднісся на 40 цм. Небезпеки покищо нема.

— **Шість років за шпіонажу.** Трибунал окружного суду у Львові засудив після переведення тайної розправи Михайла Хама на 6 років вязниці за шпіонажу в користь сусідної держави.

— **Обловився.** Інкасент „Польміну“ у Львові Зигмунт Лінденбергер допускався довший час систематичних зловживань. Коли сума спроневірених грошей дійшла до 30.000 зол. і справа мала виявитися, Лінденбергер, родом із Чехословаччини, втік за границю.

— **Крівава подія** розіграласъ біля залізничих плянт у Тернові. Архитект Скочек стрілив двічі до залізничого інжиніра Тирхи, ранячи його в голову й руку. Причиною конфлікту було непорозуміння через жінку.

— **Білогорський ліс під Львовом** знаний з бандитизму та ріжних подій, що виходять поза межі легальности. Перед кількома днями напали в цьому лісі Влад. Кшиковський та Ан. Міленко на Ол. Чучмана й тяжко його побили. Рятункове поготівля відвезло його в непритомному стані до шпиталю.

— **Пімстився.** Три брати Косинські в Живачові пов. Городенка убили Антона Ільницького з Озерян пов. Товмач. Ільницький прийшов до Живачева, щоби пімститися за донос, зроблений на нього. Вбивників арештовано.

— **Загадочна смерть.** Стан. Пісула, що відсидів кару за бандитизм, вернув перед кількома днями до дому родичів у Бориславі. Найшовшь в хаті револьвер, стрілив собі в груди і вмер. Не відомо, чи це нещасливий випадок чи самогубство.

— **Офіцир застрілив інжиніра.** На залізничій стації в Щаковій поручник 11. п. піхоти Ян Бентковський застрілив інжиніра Казимира Вальтера з Катовиць. Оба провели цілу ніч на забаві Білого Хреста в Щаковій і ранком пішли на стацію, щоби відїхати до Катовиць. Дожидаючи в буфеті потягу, посварилися та побилися. Нараз поруч. Бентковський добув револьвера і влучним стрілом положив інжиніра трупом. Офіцира арештовано.

— **Злочинна любов.** Василь Рабчак з Билич пов. Самбір задусив Еву Змрук і повісив її в стодолі, підробляючи самогубство. Хоч був жонатий, удержував любовні зносини з Евкою і мав з нею двоє дітей. Убив її, хотячи позбутися клопотів. Душогуба арештовано.

— **Везув оживає.** Наслідком щораз сильніших вибухів кратер Везува значно поширшав. Учені думають, що незабаром повстануть бічні кратери, бо скількість газів надто велика. В цілій околиці здрігається земля.

— **Гірка вода „Franciszka-Józefa“** діяє в устхом при ударах крови до голови і тиску біля серця.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК“: *АРІЯНА*.

Перерібка із відомої французької повісти Кльод Анета, письменника, що у розквіті таланту помер два роки тому. Ане підчас російської революції був кореспондентом великого дениика „Пті Парізієн“. Його „Аріяна — історія російської дівчини“ — це малий архитвір, що 13 літ тому мав величезний успіх і залишиться у літературі. Фільма робить із оригіналу свобідну інтерпретацію; цікава історія з дуже доброю артисткою Берґнер і негіршим партнером (якого чомусь не реклямують), небагато залишає із справжньої психольоґії російської студентки. Французька повість і російська психольоґія англійською мовою з німецькою артисткою! Міжнародня саламаха.

КІНА „КОПЕРНИК“ І „МАРУСЕНЬКА“ *„РАСПУТІН“*.

Головну ролю грає Конрад Фаят. Для нього одного і то для єдиної сцени, як він умирає, варт на нього поглянути. Зрештою режисери не подбали ні про те, щоби відтворити середовище, ні про типи, ні про сцени, що пояснили би величезний вплив царського чудотворця.

Дописи.

КОВЕЛЬ.

Концерт українських колядок у Ковлі. Дня 5 лютого 1933 р. в домівці „Союзу Українок" відбувся концерт українських колядок. У програму концерту входило: вступне слово, яке виголосив д-р М. Пирогів та виступи хорів „С. У." — жіночого під орудою В. Бартчової і мішаного під управою Я. Баржа. Жіночий хор відспівав 6 дуже добрано підготовлених колядок Стеценка. Головну частину програми виконав добре вишколений мішаний хор, який чим далі, тим успішніше розвивається. Цей хор відспівав 10 колядок Стеценка-Ярославенка. Диригент Бартко дав концерт певною рукою й осягав знамениті моменти, особливо при виконанні таких колядок: „Ідe звізда чудна", „Днесь поюще", „Дивная новина", „Ой там за горою", „Ой сивая тай зозуленька". З правдивою насолодою дослухала публіка співи наших колядок, знаменито виконані обома хорами, за що повинна бути вдячна як диригентам цих хорів, так зокрема й сучасному проводові „Союзу Українок".

СТАНИСЛАВІВ.

Святочне відкриття цеху українських ремісників у нашому місті відбудеться в неділю 12. ц. м. з такою програмою: в год. 9. рано Служба Божа в катедральній церкві, в год. 12.15 святочна академія в салі українського „Сокола", а потім реміснича конференція делегатів в організаційних справах. Станиславівський повітовий цех обединував до дня 15. І. ц. р. 46 членів. З того: шевців 9, мулярів 5, шльосарів 4, ковалів 4, блясарів, столярів і кравців по 3, різьбарів, фризерів і мясарів по 2, лекарів, колодіїв, малярів, лякерників, кафлярів, електроінсталяторів, бронзівників, рушникарів і друкарів по одному. Тепер іде акція за приєднанням до цеху всіх без винятку українських ремісників, яких маємо в місті Станиславові до 80.

—o—

СПОРТ.

З КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩАТАРСЬКОГО КЛЮБУ.

Краєві лещ. змагання, які мали відбутися дня 11. і 12. ц. м. з браку снігу **не відбудуться.** Речинець переуваємо на день 19. II. Рівнож заповіджена роздача нагород і лещ. вечір відбудуться щойно дня **19. II.** в салі „Під Харузім", Бернштайна 11. Початок: год. 20. веч. При цій нагоді пригадуємо, що клюби повинні зголосити своїх змагунів найпізніше до кінця цього тижня на адресу К. Л. К., Львів, Ринок 43, „Земля". Клюби, що зголосять своїх змагунів, будуть ще письменно повідомлені про остаточний речинець змагань.

—o—

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві з Бурштина: Першу замітку пропускаємо, не маючи змоги провірити, в чому річ.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 8. II 1933 р. за масло експортове та десерове пріма 2-20 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., кожух вень 6·40 зот.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у приватних оборотах 8.92 зол. 1 грам золота 5.92.44 зол.

Трансакції. — Продаж. — Купно.

Бельгія 124.25 124.56, 123.94; Данціг 173.46, 173.58 172.97; Голяндія 359.95, 359.85,358.05; Лондон 30.88 30.60, 30.74, 30.44; Н. Йорк чеки 8.921, 8.941, 8.901; Ню Йорк кабель 8.925, 8.905, 8.905; Париж 34.67, 34.06, 34.78; Прага 26.42, 26.48, 26.36; Швайцарія 172.40, 172.82, 71.97; Італія 45.70, 45.92, 45.48; Берлін 212.12

Акції.

Банк Польский 81.50, 81.25, 81.50.

ЗБІЖЖЕ.

Ціни біржові, ринкові, льоко Підволочиська:

Пшениця дворська 740 29.25—29.75, пшениця 720 28.00—28.50, пшениця збірна 26.50—27.00, жито одноціле 15.25—15.50, жито збірне 14.25—14.50, ячмінь на мливо 11.50—12.00, горох шільний 13.00—15.00

Льово Львів:

Пшениця дворська 740 30.75—31.25, пшениця 720 29.50—30.00, пшениця збірна 28.00—28.50, жито одноціле 16.75—17.00, жито збірне 15.75—16.00, мука пшенична лінсусова нижче 40 прц. 55.00—56.00, мука пшенична лінсусова 50 прц. „00" 54.00—54.50, мука пшенична 60 прц. „0" 50.50—51.50, мука житня 55 прц. „00" 31.50—32.00, мука житня 65 прц. „0" 29.50—30.00, мука житня ситкова II. 17.50—18.50.

Інші курси незмінені.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 9. II. год. 6. веч. „Розбійники" (ціни від 40 сот. до 4.50 зол.).

Пятниця, 10. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон. 7).

Субота, 11. II. год. 7.30 веч. „Аїда" (опера).

Театр Різнородностей.

Четвер, 9. II. год. 7.30 веч. премієра „Мадмоазель" Девлян (Абон. 7).

Пятниця, 10. II. год. 7.30 веч. „Мадмоазель" (Абон. 7)

Субота, 11. II. год. 7.30 веч. „Мадмоазель" (Абон. 7).

Концертове Бюро Тірка:

Пятниця, 10. II., Едвард Штаерман, піаніст.

Неділя, 12. II. год. 11.30 передпол., оперовий поранок „Цирулик севільський" і 3-я дія „Циганерії" у виконанні учнів Оперового Курсу Консерваторії Польського Музичного Т-ва у Львові.

Кіна.

АДРІЯ: „Дім ч. 13" (І. „Тайна пляшечної келії", II. „Любка смерти"), додаток: „Трубач Слім у Парижі".

АПОЛЬО: „Ромео та Юлія".

АТЛЯНТІК: „Аріана" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „Ніч у Шікаго", ревія „Арабські авантюри".

КОПЕРНИК: „Распутін" (Конр. Файт).

МАРУСЕНЬКА: „Распутін" Конрад Файт).

МІРАЖ: „Москва без маски".

ОАЗА: „Лорель і Гарді, їх доля та недоля" та ревія.

ПАЛЯС: „10 прц. для мене".

ПАН: „Хоробрий вояк Швейк".

ПАСАЖ: „Глибини моря", „Лицарі в кімарах".

ПРОМІНЬ: „Ц. к. фельдмаршал" (Вл. Зуріян).

СТИЛЕВЕ: „Веселий поручник" і ревія „Веселий свершок".

УТІХА: „Підневесний роман" і ревія.

ХИМЕРА: „Година з тобою" (Шевалє і Жанета Макдональд).

Закордонне радіо.

Четвер, 9. лютого 1933.

Братислава (279.3) 12.30 Концерт, **Штрасбург** (345.2) 21.30 „Орфей" оп. Глюка, **Штутгарт** (360,6) 12.00 Легка музика, 20.00 „Ді Гіммельбляве Цайт" оп. Э. Штраса, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.40, 19.05 Співи, **Букарешт** (394,2) 19.00 Опера, **Білгород** (429,7) 20.00 Пісні, **Рим** (441,2) 20.45 Концерт, **Будапешт** (550.5) 19.45 Концерт, **Любляна** (575) 20.00 Опера, **Харків** (937,5) 10.00, 15.00, 18.40 Концерт, 13.15 Нар. музика, 16.30 Концерт для дітей.

Пятниця, 10. лютого 1933.

Кенігсберг (217,1) 21.10 Вагнерівський вечір, **Копенгаген** (281,2) 22.00 Данська музика, **Мілянo** (331.4) 21.00 Симф. концерт, **Ляйпціг** (389,6) 12.00, 16.30, 20.00 Концерт, **Рим** (441,2) 16.00 Концерт, 21.15 „Фуджамо" ком. Антонелія, **Лянгенберг** (472,4) 20.00 „Сх. килям" (музика, рецитації), **Відень** (518.1) 11.30 Квартет, 16.35 Солісти, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Мистці, 24.00 Оп. музика.

Львівське радіо.

Четвер, 9. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 12.30 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15, 17.00 Грамофон, 12.35 Шк. концерт, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.25 Грамофон Сільва рерум, 16.00 Пластичні вістки, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Китайська поезія, 17.00 Акад. хор „Друг", 17.40 Відчит, 18.00 Сучасна польська пісня (Галадевич-Галінська — сопран), „Оргінзал" відч., Фортепян, 19.00 Літер. фейлєтон, 19.15 Всячина, 19.30 „Справжня штука життя" Кор. Макушинського, 19.45 Прес. рад. дениик, 20.00 Легка музика, 21.30 „Пригода" Понтопідана, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати

Пятниця, 10. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Оркестра, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35, 15.50 „Чому Польща не могла б існувати без моря?", 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.15 Для старших дітей: „Гдиня", 16.28 Грамофон, 16.40 Вчений і його лабораторія у фільмі, 17.00 „Свята моря", 18.50 Комунікат для лещатарів, 19.00 „Чуже хвалите", 19.15 Всячина, 19.30 „Душа моря" Серошевського, 19.45, 22.45 Прес. рад. дениик, 20.00 Муз. балачка, 20.15 Симф. концерт, 22.40 Спортові вістки, 22.55 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

Сирий білянс Земельного Банку Гіпотечного

НА ДЕНЬ 31. ГРУДНЯ 1932 Р.

ЧИННИЙ СТАН: Каса і суми до диспозиції в Банку Польськім і ПКО. зол. 297.840.50, Загран. «алюти зол. 118.344.63, Цінні папери: а) державні зол. 4.700.—, б) заставні листи зол. 53.734.59, в) акції зол. 104.977.90. Консорціяльни інтереси зол. 34.589.50, Краєві банки зол. 14.031.08, Заграничні банки зол. 77.958.47. Векселі зол. 6.688.818.22, Рахунок біж. (дебет сальда): а) забезпечені зол. 1,298.056.46, б) незабезпечені зол. 110.016.18. Термінові поз. зол. 11.001.50, Дім зол. 474.469.31, Рижні рахунки зол. 1,913.996.80, Кошти. ріжниці курсу і т. п. 408.274.36, Агенції зол. 236.673.06, Довготермінові пож. позички зол. 253.954.29, Рижні довготермінового відділу зол. 14.073.02. Білянсова сума зол. 12,115.510.37.

ДОВЖНИЙ СТАН: Власні капітали а) акційний зол. 5,000.000, б) резервовий зол. 227.309.65, в) інші резерви зол. 4.097.86, г) амортизаційний зол. 141.970.— Вклади: а) термінові зол. 2,079.400.99, б) в ніста зол. 1,349.740.46, Біжучі рах (кред. сальда) зол. 571.328.67, Інкасові зобов'язання зол. 6.576.66, Ресконт зол. 1,021.936.65, Заграничні банки зол. 2.192.49 Рижні рахунки зол. 480.896.17, Відсотки, провізії й рижні зиски зол. 685.283.95, Агенції зол. 237.176.28, Заставні листи зол. 253.954.29, Фонд умореннн заст. листів зол. 16.767.52, Рижні довготермінового відділу зол. 36.788.73. Білянсова сума зол. 12.115.510.37, Гарантії зол. 31.317, Інкасо зол. 96.979.97.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Львівське Бюро денників і оголошень

Нова Рекляма

ЛЬВІВ, БАТОРОГО 26

ПЕРЕНЕСЕНА ДО ЛЬОКАЛЮ

при вул. Шайнохи ч. 3.

ТЕЛ. 9-24.

Бюро має постійно на складі — крім краєвих денників — денники та часописи у німецькій, французькій, англійській і італійській мові. Передплата денників і фахових часописів по оригінальних цінах. Оголошеневий відділ полагоджує оголошення до всіляких журналів у краю і закордоном на дуже приступних умовинах.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Подаємо до відома, що журі покликане згідно з конкурсом з дня 10. грудня 1932 р. до оцінки проектів на фабричний дім кооперативи „Будучність" у Тернополі, вложене з пп. інж. Олександра Пежанського, інж. Льва Левинського, Ілярiона Брикoвича і д-ра Степана Чумака признало другу нагороду в квоті 200 зол. проектові з кличем „4110", а третю в квоті 100 зол. проектові з кличем „Калина". Автором проекту „4110" є інж. Авраам Шульстер з Тернополя, а автором проекту „Калина" інж. Ярослав Сонецький з Тернополя. Проекти з кличами „Ірка Ч: 2" і „Будучність" признало журі за такі, що надаються до закупна. Авторів ненагороджених проектів просимо подати адреси, на які їм треба відіслати їхні праці. Зазначуємо при тім, що квоту, яка вплинула до каси кооперативи за побрані мапки, передано на Сирітський Захист у Тернополі. — **Управа Кооп. „Будучність".** 1377

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

КУХАРКА до всього, чиста, здорова, спокійна шукає праці від 15. лютого. Адміністрація „Діла" під „К." 1367 2—2

ПЕЧІ, бляти, рушта, кухонне начиння, найсолідніша фірма Рентчнер, Легіонів ч. 37. 1264 9-10

ТЕПЕР ПРОДАЄМО залишені по сезоні сукні від зол. 15.—, плащі від зол. 25.—, усі інші товари дуже оказійно. Магазин **ЯКІВ ПОСАМЕНТ,** Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). 1293 7—8

КАВАЛЄР (32), з майном, навязав би листування з панною золотого серця, сонячної душі, при тім господарною. Ціль матрим. Листи до Адмін. „Діла" під „Мета". 1362 2—2

Присилайте передплату!

УМЕБЛЬОВАНА, тиха, тепла кімната для одної або двох осіб. Вяспянського 31, партер. 1353 3—3

ЛІКАРЕВІ здібному, що добре орієнтується, вкажу безінтересовно місце осідку. Під „лише добрий практик" до Адміністрації. 1371 2—2

1 ЗОЛ. направа брошки, перстеня або кожтка коштує у Мандля, вул. Коперника, проти кіна „Коперник". 1197 8-10

АДВОКАТ Д-Р ВАНДЕЛЬ В СГРИЇ з огляду на злобно розсіяні погольоски повідомляє, що вже здоров і веде канцелярію до спілки з адвокатом д-ром Гагобертом Лі тенбаумом при вул. Трибунальській 3. 1378 1—1

Вуголь зол. 36·—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66. 1321 (Шукає заступників). 9—10

За редакцію відповідає Олександер Костин Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 32 (13.271). Львів, субота 11. лютого 1933. Poczтowe opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ощадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Боротьба за місто.

У нас уже ствердили люди, що чуже місто на наших землях — нам вороже. У нас уже лунають гасла „до міста". Ці гасла цілком зрозумілі. Однак поки що мало засвоєні ті реальні шляхи, якими треба йти „до міста". Тих кілька способів, які вже знаємо, фактично історія не виправдала, бо вони показалися за слабими: маю на увазі наше урядництво, наших робітників, наших кількох купців та ремісників.

Шукаємо причини нашої поразки і доходимо до висновку без зайвих довгих студій: *наш наступ на місто був досі за слабий*. Правда, останніми часами цей наступ скріпився, але оптимістично не настроює: бо всюди статистика стверджує тільки маленький приріст українського елементу по містах (головно на Великій Україні). Колиж нас по містах не прибуває, хоча заплив українського елементу з сіл до міст не вгаває, то єдиним вияснення цього явища є факт денаціоналізації тих, що йдуть з наших сіл до міст. Чому? Бо наш елемент поринає в чуже оточення, яке вимагає такого культурного й економічного пристосування, що в остаточнім висліді воно рівняється денаціоналізації.

Читайте уважно статті д-ра Демидчука про українське оточення в Канаді: наш тамошній загал є настільки культурний, що в деяких випадках довів до засимілювання канадійців. Чому? Бо був не тільки *культурніший, але й більше зрілий*. Те саме бачимо і по наших селах: по селах на Великій Україні все українізується та у Сх. Галичині зазначився той самий процес. Але, що діється з нашою інтеліґентською еміґрацією до світових центрах: вона у надто численних випадках денаціоналізується, не зважаючи на те, а може й саме тому, що має високу освіту. Бракує їй стійкости.

Отже напір на міста може скінчитися для нас так само, як він скінчився для нас на фронті. Або ми здобудемо міста тим, що станемо там більшістю, або ми найактивніші наші сили втратимо, як їх втратили галицькі повстанці. Нинішнього покоління, учасника чи свідка 1918-20 рр. не зденаціоналізує ніхто. Але покоління чергове?!

Отже, щоби асиміляція не стала для нас у містах найбільшою небезпекою, мусимо обмірковувати всі способи „походу на Рим". Добрий спосіб пропонує д-р Демидчук. Має він лише одну хибу: до його переведення треба грошей і ще раз грошей...

Однак погляньмо на село. Тут сидять сьогодні ті, яких ми хотіліб післати на підбій міста. Чомуж вони тримаються сіл, чому не йдуть до міста?

На перешкоді стоїть їм — їхня професія! Ми взагалі кинулись в останніх роках масово студіювати хліборобство. Це річ зрозуміла і похвальна: втративши доступ до державних посад, рішили здобувати вартість праці серед народу. На цьому виграла розбудова кооперації та хліборобська культура. Але починаємо вже перетягати струну: у виснаженому селі щораз менше можливостей заробітку, а для міста не маємо фахових сил. Висновок: годі вчитися *тільки* хліборобства. Вчімся ремесла, купецтва, вчімся міських професій!

Багато в цім напрямку зробимо словом, порадою. Хай наша інтеліґенція радить, закликає, допомагає. Однак одної ради також замало. Не тільки радити треба створювати й обставини такі, щоби суспільний рух ішов туди, куди треба. Не тільки треба нам витворювати нове психольоґічне наставлення, але й викорінювати старі психольоґічні причини нашого лиха.

Одною із таких причин є традиційна засада (від часів Ярослава Мудрого!) вивіновувати своїх дітей. Наші батьки нічого кращого не вміли, як тільки свій дорібок поміж своїх дітей розділити, як тільки їх до своєї старої професії навчити. Цьому принципові завдячуємо те, що завжди ще більшість сільських парубків чекає, щоби в спадщині дістати свою „лайку" і щоби далі хліборобським добром. Тому ми зі свого боку мусимо пропаґувати: селяни, вчіть своїх дітей ремесла і купецтва, давайте їх до фахових шкіл! Не діліть своєї землі! Спадщину лишайте одній дитині!

Правда, нинішня шалена криза вимагає і по містах капіталу для заснування своїх ремісничих чи купецьких вартатів праці. Але перспективи нужди в місті рівноважить нужда на селі. Економічна криза не може теж зовсім зупинити нашого походу на міста, який мусить ітн безперервно.

Інж. Н. Гнатюк.

Ніхто не знає, що йому принесе будучність, тому повинен щадити на чорну годину, а свої ощадности поміщувати

В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

КООПЕРАТИВНА ПЕКАРНЯ
„Золотий Колос"
ЛЬВІВ, КУЛЬПАРКІВСЬКА 22, Тел. 32-53
поручає щоденно свіже різнородне печиво по зниженних цінах. Дістати можна у всіх складницях Нар. Торгівлі, Маслосоюзу і українських склепах. Замовлення полагоджуємо в кожній порі разом з доставою.

Святочна Академія
в честь БОГДАНА ЛЕПКОГО
дня 15-го лютого в год. 12-ій уполудне в салі „Театру Ріжнородностей" при співучасти
МАРІЇ СОКІЛ, МИХАЙЛА ГОЛИНСЬКОГО, ВАСИЛЯ ПАЧОВСЬКОГО, ГЕНИКА-БЕРЕЗОВСЬКОГО і ХОРУ „СУРМА".
Подробиці в афішах.

Радянщина в сліпій вулиці.

По похилій площі котиться все життя Радянщини. Там твориться господарський хаос. Так пишуть усі ті, що найближче бачать усі події, а саме, закордонні журналісти. Останні вісти, подані інж. Бассехесом у австр. пресі („Н. Фр. Прессе") — приносять дальші подробиці того страшного безладдя, яке запанувало в „організованому" житті Радянського Союзу. Подаємо із них деякі цікавіші.

В останньому півроці загострено диктатуру супроти селян, засилаючи їх, забираючи решетки майна, вводячи кару смерти за крадіж колєктивного майна (передовсім збіжа). Загострено дисципліну серед робітництва і за кожний „промах" (спізнення до праці, недокладність роботи) звільнюють з праці, що рівнається відібранню карток на харчі для робітника і його цілої сімї. Введено паспорти в містах: кому відберуть такий паспорт — мусить до десяти днів вибратися з міста. Не вільно приїздити до міст на відвідини, а найвищі чинники влади мусять признати такий приїзд конечним. Так відібрано решту свободи і міському населенню та робітникам.

Не краще і з комуністами. Вони живуть під вічною загрозою чергової чистки партії. Так узяли там у карби всіх, без ріжниці стану і кляси.

На село прийшло нове лихо. До тракторних станцій попридільовали тепер „політвідділи". Кожний відділ складається з 4-ох людей, які мають окремі широкі уповноваження для виконування нагляду над всією роботою колгоспів і селян. Це новий наступ на селянство, яке більшовики хочуть за всяку ціну зломити.

Та при цім всім не сплять вороги комунізму. Сам Сталін підкреслив недавно, що ворожі комуністичній владі партії ведуть чимраз ширшу нелєгальну роботу. А тому треба чимраз сильніше скріплювати диктатуру. Але видно, що внутрішній розклад комуністичної партії не менший. Бо отсе аж трьох народніх комісарів (міністрів) мусіло каятися вже не за „ухили", а просто за змову проти теперішньої влади. Смірнов — комісар хліборобства, Айсмонд — комісар внутрішньої торговлі та Толмачов — колишній комісар внутрішніх справ, — вони мали приготовляти зміну влади. А кажуть, що в цьому був замішаний і Риков разом із „правою" опозицією, тобто з Томським і Шмідом. Крім цього говорив Сталін теж про нові протикомуністичні організації серед інтеліґенції.

Інж. Бассехес згадує, що коли на Україні говорив з одним визначним комуністом, колишнім членом уряду, то і він признав, що в краю недобре діється. Але вину приписує він льокальній владі. Він казав, що реформа адміністрації була помилкою, бо створила замість губерній тепер коло 300 районів на Україні, які безпосередньо підлягають Харкову, а разом з тим центральна влада не може дати собі ради з навалою листування та згубила всяку контролю, не будучи, очевидно, в силі дібрати для стількох районів людей, відповідних до проводу.

Так виглядає тепер ситуація на Радянщині. Це вислід введення „організованого" життя і чотирнацятилітньої диктатури комуністичної партії. Самі комуністи кажуть, що причина того є „тільки" в злому адміністративному поділі. Шкода лише, що мало є наївних, які в цьому будуть шукати корінь лиха.

Культурний скандал.

Українсько-французька виставa образів та польські мита.

Група українських мистців у Парижі, зложена з 18 осіб, зорганізувала в осені 1932 р. виставу своїх образів і запрошених 20 найвизначніших паризьких малярів: Ансільон, Блянк, Бріяншон, Дюфі, Дю Марбере, Фріш, Ґотіе, Оно, Ерб, Оді, Жанен, Леге, Льот, Лютрей, Маршан, Удо, Пелі, Де Пізіс, Северіні, Тірман, Тоцці, Ван Донген, Де Варекіє. По короткій гостині 7—10. листопада в сальоні Марсель у Парижі — виставили наші мистці цю виставу, зложену з 68 образів, через фірму Шенкер у двох скринях до Львова на адресу Національного Музею. Дня 12. грудня прийшли ці скрині до Львова, а 14. грудня звернулася Управа Нац. Музею до Дирекції Мит у Львові з просьбою видати посилку без порахування мита, з уваги на мистецтво — наукові цілі посилки: прилюдна виставa у суто науковій установі, якою є Національний Музей. Після вистави ця посилка мала вернути назад до Парижа, тому всі образи отримали з Парижі печатки паризької митної управи. Просьбу Нац. Музею скермувала Дирекція Мит до міністерства скарбу 21. XII. 1932 р. На телеграфічний запит 21. I. 1933 р. львівська Дирекція Мит одержала відповідь, що ця справа находиться в міністерстві торговлі і промислу, з котрим обіцяли негайно порозумітися. Дня 29. I. звернулася Управа Музею телеграфічно до референта мін. скарбу з просьбою дати телеграфічний дозвіз видати скрині з митного складу у Львові. Відповіди нема до нинішнього дня 8. лютого 1933.

Виставa мала бути отворена 10. січня, а відослана перед 1-им березнем. Загаяний дозвіл обтяжує виставу коштами складу, скорочує час її тривання, внеможливлює видачу катальогу та оправу образів. На тій виставі тяжить рахунок опакування, забезпечення і пересилки в сумі 1800 франків і коштів, злучених з відосланням 1500 фр., що разом дає видатків 1150 зол. Скільки людей мусить відвідати виставу, щоби звернути ті кошти, які Управа Музею мусить понести для суспільно-освітньої праці?!

Так представляється бюрократичний балаган, якщо не мають тут до діла зі спеціяльним шпікуванням української культурної роботи.

Плєбісцитові містерії.

Як видурюють підписи на деклараціях за польськими школами.

Дня 3. лютого 1933 р. вислали батьки поручено почтою до шкільної кураторії у Львові через повітового шкільного інспектора в Перемишлі „Заяву" такого змісту:

„Дня 20. січня 1933 р. післав начальник громади Стібна, перемиського повіту, Петро Зверковський громадського поліцая Михайла Ожібка до підписаних з неуповноваженими **шкільними деклараціями, видрукованими в українській мові, але з пропущенням жаданої мови навчання (!).**

Поліцай казав, що це деклярації **за українською мовою навчання** та що війт післав його тому, бо декларації підписаних, внесені в грудні 1932 р. за українською мовою навчання **уневажнені.**

Ми підписали ці невиповнені деклярації в тій вірі, що вони дійсно є за українською мовою навчання.

Щойно пізніше дізнались, що війт впровадив нас у блуд, бо це були деклярації за **польською мовою навчання.**

Тому протестуємо проти такого обманчивого поступку начальника громади Стібна Петра Зверковського та заявляємо, що ці деклярації підписані нами дня 20. січня 1933 р. відкликуємо.

Стібно, дня 1. лютого 1933 р.

Підписи: Малецький Микола, Береска Михайло, Щурко Михайло, Гарасим Михайло, Матвій Ігнатів".

Добре зробили ці батьки, що запротестували проти видурювання підписів на деклараціях за польською школою, та того не булоб потрібно робити, якщо батьки булиб взагалі не підписували деклярацій. Тому ще раз пригадуємо і прохаємо **освідомлювати широкі маси** батьків українських дітей, що **шкільний плєбісцит за українськими школами минув уже 31. грудня 1932 р. Тому тепер не підписувати вже ніяких шк. деклараций ані якогонебудь паперу.** Ніхто не може нікого силувати до підпису!

ВСІ ІНСТИТУЦІЇ ЗАКУПОВУЮТЬ МИЛО ДО ПРАННЯ І ТОАЛЄТОВЕ ЯК ТАКОЖ УСІ ПРЕДМЕТИ, ПОТРІБНІ ДО УТРИМАННЯ ЧИСТОТИ В БЮРАХ

у ФАБРИЧНІЙ СКЛАДНИЦІ мила і свічок

„ВАШЕ ОЧКО"

ЛЬВІВ, ВУЛ. ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ.

Розстріляли 30 вояків.

ТОКІО, 9. II. ПАТ. В Пекіні розстріляли 30 старшин і вояків, що належали до гвардії генерала Чан-Сю-Ліяна й збунтувалися перед двома тижнями.

Отто Габсбурґ у Женеві.

ВІДЕНЬ, 9. II. ПАТ. „Вр. Тагеблят" повідомляє, що Отто Габсбурґ дістав від швайцарської влади дозвіл приїхати до Женеви, щоби зложити вінок на домовині покійного гр. Апоні. Побут його в Женеві обчислений тільки на кілька годин. Зложивши вінок, Отто Габсбурґ відїде назад до Брукселі.

Землетрус в Німеччині.

В цілій Баденії відчули 7. ц. м. сильний землетрус, що тревав кілька мінут. Сила потрясань була така значна, що один сейсмоґраф у Карльсруте стався нездатним до вжитку. Землетрус відчули в деяких місцевостях Віртемберґії. У Штутґарті поспадали зі стін образи. В Раштаті зазначилося 50 фабричних комінів. В ріжних містах потріскали доми так, що мешканці повтікали на двір.

Удержавнення великих банків.

БЕРЛІН, 9. II. ПАТ. „Д. Альґ. Цтґ." повідомляє, що баварський сойм приняв учора внесок націонал-соціялістів, який домагається удержавнення великих банків на території Баварії. За внеском голосували націонал-соціялісти і соціял-демократи.

Громадянська війна в Німеччині.

БЕРЛІН, 9. II. ПАТ. Видовищем кривавих сутичок між гітлєрівцями і членами республиканського райхсбанеру був учора вечором Кенігсберґ, де ранено тяжко три особи. Подібні події були в Бравншвайґу між штурмовиками і райхсбаверівцями.

Жінки міністрами.

НЮ ЙОРК, 9. II. ПАТ. Зачувати, що президент Рузвельт іменує мабуть дві жінки на урядових становищах, а саме панну Перкінс міністром праці і паню Рут Овен уповноваженим міністром Злучених Держав для Данії. Рут Овен є донькою б. державного секретаря Бріяна, відомого з часів президентури Вільсона.

ФЕЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 11. ЛЮТОГО 1933.

ЛЬКО БОРЩАК.

Нове про Меріме й Україну.

(Henri Mongauet. Mérimée et l'histoire russe).

Праці Меріме про Україну вперше, скільки нам відомо, відмітив Василь Горленко у своїй відомій статті „Украина в изображеніяхъ французовъ", що появилася в „Рус. Арх.", у лютому 1893 р. (стр. 247—256). У невиданому досі листі В. Горленка до французького письменника Леві Рошіе, з 25. серпня 1903 р. читаємо такі важливі рядки: „...Про Костомарова, якого я вельми добре знав особисто й любив, є статейка у моїй розпроданій книжці, яку сподіваюся цими днями Вам вислати. Листування його невидане, він у друку не говорив нічого про перерібку Мер'ме. На словах також мені не довелося з ним про це розмовляти"...

На думку Горленка, здається, нічого не появилося щодо цього питання аж до нашої статті „Проспер Меріме про козаків" („Укр. Грибуна" 1922, ч. 230). У 1925 р. у київській „Україні" була розвідка на 20 ст. Ф. Савченка „Козаччина у франц. письменстві та козакофільство Меріме". Ця розвідка була найдокладнішою досі про це питання, але нова французька студія, якій присвячена ця стаття, багатством невиданих матеріялів, силою аналізи й блискучим стилем, уневажнює все інше, що писали про Меріме й Україну. Від нині без цієї студії не можна буде обійтися жадному дослідникові, коли тільки він зачіпить питання про Меріме й Україну.

Анрі Монго віддавна вже дав себе пізнати французькій опінії своїм глибоким знанням російської літератури та особливо своїми майстерними перекладами Купріна, Гоголя, Тургенева та інших, перекладами, що захоплюють усіх знавців. Під цим оглядом перекладі, що їх дав Монго, „Мертвих Душ" та „Записок охотника" є справжніми архітворами.

Отже нема нічого дивного, що велике французьке видавництво Шампіон, видаючи епохальну своєю ерудицією та формою повну збірку творів Меріме*) доручило Монго зредагувати текст Меріме, за рукописами, а головно дати відповідні передмови й коментар. Перший том, де Монго зібрав літературні твори Меріме, присвячені колишній Росії, появився два роки тому й викликав одностайні похвали критики. Нас, очевидно, цікавить більше том Меріме, присвячений історичним студіям про Росію та Україну. Він іще не вийшов, але на щастя свою передмову до цього тому п. Монго дав наперед до друку до найбільшого сучасного славістичного органу „Ле Монд Слав" (1932. VIII—X. стр. 192—217; 349—374; 59—76), тому маємо змогу поділитися з читачами новими матеріялами Меріме про Україну.

Але заки перейдемо до змісту студії Монго — одна увага „про домо суа". З чисто французькою делікатністю п. Монго пише (IX, 362): „Підчас цієї праці я мав багато разів нагоду щодо українських справ звертатися до прихильности п. Борщака..." Переписуючи зі зрозумілою ніяковістю ці рядки п. Монга вважаємо необхідним в інтересі правди й майбутніх бібліографів підкреслити, що ніяких нових матеріялів ми не дали до розпорядження п. Монга; наша скромна роля обмежилася вказівками на те, чи інше джерело та поясненням деяких українських висловів. Це все. Студія п. Монга така знаменита під усіми оглядами, що був би просто гріх не зазначити, що вона вся від першого до останнього рядка плід його невсипущої праці, що (нам це відомо, бо працювали ми нераз спільно в Національній Бібліотеці) тяглася роками.

А тепер „ін медіяс рес".

„...У квітні 1854 р. війна між Францією і Росією розпочалася... Меріме по волі чи неволі мусить увійти в орбіту Наполеонівської політики (тобто Наполеона III.) і дуже можливо, що ця політика інспірувала довгу студію, яку він друкує в „Моніторі" 21., 22., 23. червня 1854 р. під заголовком „Українські козаки та їх останні гетьмани"**)... Мені здається сумнівним, щоби Наполеон III. дозволив друкувати — в самий розпал війни в „Моніторі" статтю, якби вона не відповідала його особистим поглядам. Ніби то навмисне цілий зміст цієї студії походить з праці Лесюра „Історія козаків", замовленої в автора Наполеоном I-м**). Якщо Наполеон I-й якийсь час думав відновити „козацьку націю", то Наполеон III., захоплений, як відомо, принципом національностей, міг вельми добре мати думку навязати цю традицію. І тому, що вуйко замовив в одного зі своїх урядовців (Лесюра І. Б.) великий том про козаків, чому сестрінок не міг попрохати одного зі своїх сенаторів (Меріме. І. Б.) статтю про це саме питання, вказавши йому джерела?

Я гадаю, що підтвердження цього здогаду маємо у фразі з листа Меріме до Франциска Мішеля, датованого 4. березня 1854 р.*): „Я взявся за російську мову і я хотів би написати історію останнього великого крутія, яким був незалежний гетьман козаків".

До цих рядків Монго додає: „Хмельницький? Мазепа? Слово незалежний видається мені повним значіння".

*) На жаль цього розкішного видання, виданого тільки в 1000 примірниках окремих томів, у продажі нема, а треба купувати всі томи, що коштує величезні гроші.

*) Не тільки можливо, а навіть напевно, додамо ми. Архів франц. мін. зак. спр. під цим оглядом не залишає сумніву. Ми колись вернемось до цього питання.

**) Тут автор цитує наші праці про Наполеона й Україну.

*) Lettres á Francisque Michel, p. 100.

Підсумки шкільного плєбісциту в 1932 р.

КОЛОМИЙЩИНА.

1) Акрешори	декларацій	56	за дітей	86
2) Балинці, Булачки і Трофаніївка	„	40а	„	606
3) Баня Березів	„	61	„	100
4) Березів Вижний	„	152	„	225
5) Березів Нижний (не вносив, бо має укр. школу).				
6) Березів Середній	„	139	„	197
7) Вербіж Вижний	„	78	„	119
8) Вербіж Нижний	„	174	„	261
9) Виноград	„	136	„	183
10) Воскресінці	„	125	„	200
11) Гвоздець Малий	„	51	„	78
12) Гвоздець місто	„	28	„	48
13) Гвоздець Старий	„	80	„	124
14) Годи	„	27	„	45
15) Дебеславці	„	69	„	122
16) Добровідка	„	37	„	69
17) Дяківці	„	46	„	77
18) Загайпіль	„	46	„	59
19) Залуче н/Прутом	„	56	„	81
20) Замулинці	„	57	„	88
21) Жукотин	„	116	„	191
22) Іванівці	„	146	„	232
23) Іспас	„	238	„	378
24) Камінки Великі	„	43	„	70
25) Камінки Малі	„	47	„	75
26) Кидане	„	101	„	136
27) Ключів Великий	„	277	„	388
28) Ключів Малий	„	122	„	157
29) Кропивище	„	58	„	78
30) Княждвір	„	55	„	82
31) Ковалівка (не вносили — мають укр. школу).				
32) Корнич	„	106	„	145
33) Королівка	„	50	„	76
34) Коршів	„	153	„	251
35) Космач	„	63	„	115
36) Космач Завоєли	„	29	„	53
37) Космач Ставник	„	32	„	57
38) Кулачківці	„	135	„	202
39) Ліски	„	121	„	213
40) Люча	„	116	„	170
41) Марківка	„	60	„	77
42) Матіївці	„	43	„	65
43) Михалків (не має 40 дітей).				
44) Мишин	„	208	„	303
45) Назірна	„	43	„	61
46) Останківці	„	63	„	97
47) Островець	„	94	„	142
48) Перерів	„	64	„	94
49) Печеніжин	„	92	„	147
50) Підгайчики	„	75	„	107
51) Пилипи	„	63	„	92
52) Прикмище	„	55	„	75
53) Пядики	„	104	„	138
54) Рківчик	„	113	„	203
55) Рогівля	декларацій	65	за дітей	97
56) Росохач	„	65	„	81
57) Рунгури	„	118	„	179
58) Семаківці	„	59	„	75
59) Слобідка Лісна	„	125	„	202
60) Слобідка Пільна	„	20	„	29
61) Слобода Рунгурська	„	65	„	102
62) Сопів	„	79	„	111
63) Сороки	„	175	„	243
64) Стопчатів	„	223	„	351
65) Товмачик	„	131	„	203
66) Трач	„	45	„	59
67) Тростянка	„	57	„	83
68) Турка	„	115	„	156
69) Хвалибого	„	42	„	66
70) Хлібчин Лісний	„	93	„	128
71) Хомяківка	„	76	„	108
72) Фатівці	„	58	„	81
73) Ценева	„	46	„	74
74) Цуцулин	„	45	„	68
75) Черемхів	„	116	„	167
76) Чехова	„	45	„	69
77) Шепарівці	„	74	„	122
78) Яблонів	„	51	„	97
Разом у Коломийщині внесли батьки	декларацій	7051	за дітей	10430

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

ГАЛИЦЬКИЙ СУД. ПОВІТ.

1) Блюдники	декларацій	117	за дітей	128
2) Водники	„	27	„	39
3) Галич	„	62	„	91
4) Делів	„	55	„	71
5) Дорогів	„	95	„	144
6) Дубівці	„	107	„	155
7) Залуква	„	166	„	239
8) Кінчаки Нові	„	63	„	123
9) Козина	„	46	„	83
10) Колодіїв	„	40	„	67
11) Комарів	„	78	„	129
12) Корінів	„	27	„	38
13) Кремидів	„	53	„	80
14) Крилос	„	66	„	105
15) Лани	„	60	„	96
16) Маріямпіль	„	37	„	56
17) Медуха	„	30	„	69
18) Межигірці	„	81	„	109
19) Острів	„	50	„	88
20) Перлівці	„	39	„	55
21) Підгородда	„	65	„	101
22) Пітрич		25	„	32
23) Пукасівці	„	35	„	55
24) Селища	„	46	„	74
25) Семаківці	„	58	„	76
26) Субогів	„	48	„	71
27) Темирівці	„	55	„	85
28) Тумир	„	86	„	126
29) Тустань	„	50	„	68
30) Четверки	„	34	„	58
30 сіл	декларацій	1522	за дітей	2764

Шкільний плебісцит охопив усі громади з українським і мішаним населенням. Не переводжено його в польських селах: Хоростків Польський і Кінчаки Старі. У Водниках внесено лише за 39 дітей, бо більше взагалі нема, або іншими словами: за всі діти. В деяких селах були перешкоди: особливо в Межигірцях і в Медусі, де треба було робити кілька жалоб. Як у інших повітах, так і в нас вимагав шк. інспектор повноважень, і то щойно 28. або 30. грудня 1932 р.

Нова розправа О. У. Н.

16 обвинувачених зі Скалатщини перед львівським судом.

В четвер 9. ц. м. почалася перед львівським окружним судом делегована з Тернополя розправа проти 16 молодих українців, зі Скалатщини, обвинуваченних у приналежности до ОУН. Розправу веде ст. радник **Тертіль,** як вотанти засідають: о. с. **Млинарський і Бендажевський.** Обвинувачує прок. **Мостовський.** Боронять адвокати: **д-р Старосольський, д-р Шухевич, пос. д-р Біляк і д-р Паньківський.**

Зацікавлення розправою, яка потреває кілька днів, невелике. На салі ледви 30—40 осіб.

ЩО КАЖЕ АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Прокуратор окружного суду в Тернополі обвинувачує: **Василя Турковського,** студ. унів. літ 23, **Федора Панаса,** б. гімн. учня, літ 22, **Павла Стадника,** парубка, літ 20, **Йосафата Доброводу,** селянина, літ 28, **Олексу Метельського,** парубка, літ 22, **Осипа Тильчака,** парубка, літ 21, **Гаврила Метельського,** селяннна, літ 40, **Миколу Бровчука,** торг. помічника, літ 27, **Олексу Фіка,** парубка, літ 21, **Осипа Шуста,** селянина, літ 24, **Михайла Низдропа,** колодія, літ 21, **Дмитра Намака,** парубка, літ 23, **Дмитра Когута,** парубка, літ 23, й **Олексу Гудза,** парубка, літ 21, у тому, що з кінцем 1931 р., а відтак до кінця березня 1932. брали участь на терені скалатського повіту в Організації Українських Націоналістів, яка прямує шляхом пропаганди, збирання зброї й організування актів саботажу й терору до відірвання від польської держави частини її просторів. Крім цього прокуратор обвинувачує: **Олексу Метельського, Осипа Тильчака, Олексу Фіка, Осипа Шуста, Михайла Низдропу, Дмитра Намака** і перебуваючих на волі **Осипа Кравчука,** кравця, літ 23 та **Миколу Кушніра,** кравця, літ 23. в тому, що вислані в ночі 10. січня 1932, а саме перші чотири у Вікні, Низдропа і Намака у Глібові, Кравчук у Саджавках, а Микола Кушнір у Товстім поширювали відозви ОУН, які накликували до злочину державної зради. Вкінці прокуратор обвинувачує: **Осипа Тильчака** і **Гаврила Метельського** в тому, що вони дня 31. березня 1932 намовили у Вікні Якова Пришляка і Павла Голояда до вбивства Василя Затирки.

ОБОСНУВАННЯ АКТУ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

До ліквідації скалатської клітини ОУН причинилися два факти: арештування в дні 27. II. 1932 на залізничому двірці в Тернополі **студ. Василя Турковського,** а ще більше **замах на Василя Затирку,** виконаний Олексою Метельським дня 31. березня 1932.

При Турковськім найшли револьвер системи „Ортгес" і другий системи „Штаєр" та чимало набоїв до револьверів різних систем. Після переведення ревізії в кімнаті Турковського в Акад. Домі найшли багато протидержавної літератури. Поліції було відомо, що Турковського очікували в дні 27. II. 1932 на зал. двірці в Колодіївці Федір Панас і Павло Стадник, про яких поліція мала відомости, що вони оба працюють в порозумінні з Турковським. Арештування тих трьох осіб мало спонукати скалатську ОУН **приноровити особистий терор супроти льояльних осіб,** а спеціяльно супроти Затирки і Маришака. Найперше вбили **Маришака** (29. березня 1932). В два дні після того **Олекса Метельський ранив тяжко Василя Затирку.** Ці замахи переведено тому, що Маришак і Затирка мали бути конфідентами поліції; вони головно причинилися до арештування трьох перших обвинувачених.

Тяжко ранений Затирка (стратив одно око) **пізнав Олексу Метельського,** якого негайно арештували. На основі дальших зізнань Затирки арештували й інш. учасників замаху, а також обвиначених Гаврила Метельського й Осипа Тильчака. Арештований Олекса Метельський зізнав, як каже акт обвинувачення, що Яків Пришляк у розмові з ним говорив про **плян убивства Затирки і комманданта постерунку у Грималові.** Також говорив, що Турковський має привезти відповідну скількість зброї і тоді розброять „Стшельца" у Вікні та вбють комманданта „Стшельца" Стаха Яроша. На основі дальших зізнань Олекси Метельського арештували Федора Панаса.

Обв. Павло Старик потягнений до відповідальности за переховування летючок (3 прим.) і за те, що покійний Павло Голояд після смертного присуду на нього, в часі останнього бачення з ним, сказав до Стадника: **„Робіть, як має бути!"**

Вину дальших обвинуваченних потвердили і зізнання Олекси Метельського і признання самих підсудних, які попризнавалися до розкидування летючок.

Дня 20. січня 1932 **заприсягали в хаті Якова Цришляка нових членів ОУН.** Присягу складали перед пок. Павлом Голоядом: Олекса Метельський, Осип Тильчак, Олекса Фік, Михайло Низдропа, Дмитро Намака, Дмитро Когут і Олекса Гудз. При заприсяженні був також Федір Панас. Далі акт обв. каже, що Олекса Метельський і в наглому суді і в слідстві вказав на Осипа Тильчака й Гаврила Метельського як на співучасників замаху.

Обвинувачений Олекса Метельський, Осип Тильчак, Олекса Фік, Осип Шуст, Михайло Низдропа, Дмитро Когут і Дмитро Намака, а вчасти також і Гаврило Метельський **признавалися до вини, інші заперечують,** а обв. Турковський **відмовив усяких зізнань.**

Після відчитання акту обвинувачення згодилися на розправу як знавець справ ОУН

Дійсно — спитаємо — які були проекти Меріме? „Хмельницького" Костомарова він ще не знав та для його плянів та ще підчас кримської війни більше надавався Мазепа. Зрештою Хмельницький не був-же „останній" незалежний гетьман. Великий жаль, що автор „Кармен" не написав книжки про Мазепу. Куди краще він це зробив би ніж Мельхіор де Вогюе!...

Повернемо до студії Монго. „...Без сумніву це Соболевський**), який знав смак Меріме до козаччини, звернув увагу свого приятеля на праці Костомарова, що негайно захопила Меріме... Вибір Меріме був чудовий: знаменитий оповідач, з розкішною прозою, прихильник реконструктивної історії, що під його пером стає справжньою драмою, історик-поет Микола Іванович Костомарів мусів легко мати успіх серед широкої публики... Меріме не міг думати про цілковитий переклад праці Костомарова; йому треба було скорочувати, переповідати, одним словом пристосовувати. Це жанр, в якому, загалом признають, французи є подекуди майстрами. Приклад Меріме потвердив це правило..."

Після оповідання про Стеньку Разіна, Монго пише: „...Але ось другий тип, величній тип варвара, зрешту куди більше вихований ніж Разін, також козак і імя якого так важко висловити, бо, як пише Меріме: „Ми західні люди, затримуємо тільки імена, що походять із грецької та латинської мови. Ось добра рацію для Меріме прочитати, а потім написати чи вірніше подати зміст історії Хмельницького. 6. січня 1862 р. він сповіщає свою приятельку Жені про свою лектуру, якій присвячує свої зимові відпочинки підчас побуту в Канн. Лист з 16. лютого до Альфреда Араго вказує нам, що він взявся за працю. (Докінчення буде).

**) Про цю книжку пише, мабуть українського походження, див. А. К. Виноградів. Мериме в письмах Соболевскаго. Москва 1926.

радник воєвідства в Тернополі Ярославський. Переслуханню його спротивився іменем оборони д-р Шухевич, на що реплікував прокуратор. Трибунал не прихилився до внеску оборони і радник Ярославський зложив присягу та занив місце в лаві оборонців у найближчому сусідстві прокуратора.

ПЕРЕСЛУХАННЯ ОБВИНУВАЧЕНИХ.

Після виведення з салі всіх обвинуваченых залишився на салі тільки перший обвинувачений, **Василь Турковський.** На запит предсідника він заявляє, що до вини не почувається. **Належить до Організації Українських Націоналістів і стоїть на становищі, що тільки всеукраїнська національна революція може принести визволення й соборність українцям.** З обвинуваченими не вдержував ніякого організаційного звязку. Уважаючи польську владу окупаційною, обв. Турковський не признає тимсамим польського суду, тому **ніяких зізнань складати не буде.** На запит прокуратора, чи обвинувачений почувається громадянином Польщі, обв. Турковський заявляє, що всі українці є в Польщі громадяни другої кляси, зрештою, згідно з заповідю, відмовляє всяких дальших зізнань.

Другий з черги обвинувачений, **Федір Пачас,** заявляє, що до вини не почувається, **до ОУН. не належав.** Потім предсідник переходить з ним чергою всіх обвинуваченых, з яких він одних знає, а інших зовсім не знає. В дальшому предсідник витягає з актів якийсь реферат, до авторства якого обвинувачений признається. На запит обор. д-ра Шухевича обвинувачений заявляє, що Турковський як студент перебував постійно у Львові, а на село приїздив тільки на свята й вакації. На запит прокуратора обв. каже, що з обох повішених знав тільки Голояда. Обв. Метельського не знав таксамо, як і пок. Пришляка.

Обв. **Павло Стадник** заявляє, що до вини не почувається, **до ОУН не належав.** Найдені у нього летючки були підкинені. На запит предсідника каже, що скінчив шість гімн. кляс. Належав до гуртка молоді при читальні „Просвіти".

Обв. **Йосафат Добрівода** заявляє, що до **ОУН не належав** і присяги в хаті Пришляка не складав, тимбільше, що його не знав. Ніяких листів не діставав, про якісь грошеві збірки не чув. На запит обор. Біляка заявляє, що переведена у нього ревізія не дала ніякого висліду.

Обв. **Олекса Метельський,** який був засуджений на кару смерти разом з Пришляком і Головдом, а потім помилуваний на досмертну вязницю, яку відбуває у Вісничу, заявляє, що **до ОУН належав від 1931 року.** Те, що подав у зізнаннях перед поліцією, не відповідає дійсности, а зізнав так, бо йому обіцяли, що його помилують. Як було у слідчого судді, не памятає, бо був сильно побитий і напів притомний (ще нині має з того часу скалічену руку, яка що якийсь час пухне). З обвинуваченими не вдержував ніяких організаційних звязків, а перших трьох навіть не знає. Після цього предсідник відчитує його зізнання, зложені в слідстві, на що обв. Метельський заявляє, що з тих зізнань відповідає дійсности, а що ні. Нині він майже все з тих зізнань, якими обтяжив підсудних, заперечує, заявляючи, що зізнання складав у горячці, бо був важко побитий. Ще сьогодні обвинувачений чується слабим, а на плечах має пращі і плями від перестуди, бо його держали в зимній келії, аби вимусити зізнання. Скалічену підчас побоїв руку оперували йому вже двічі.

Зголошується до слова **прокуратор** і ставить внесок, аби трибунал зажадав актів про переведення у свідка операції руки в Тарнові і Вісничу. До внеску прилучується іменем оборони д-р Шухевич, який просить **піддати обвинуваченого лікарським оглядинам,** що безсумнівно ствердять ще нині сліди побоїв на тілі обв-ого і наслідки тяжкої перестуди в неопаленій келії.

Обв. **Осип Тильчак заявляє,** що до ОУН не належав і присяги не складав. Був тільки при тому, як Метельський прибивав летючки ОУН шпанеглями до дерев. Дальше обвинувачений описує, як відбувся замах на Затирку і свою ролю в тому замаху.

На цьому покінчилася нинішня розправа. Продовження завтра в год. 9.

Недоля нашої інтелігенції.

Для характеристики теперішніх часів поміщуємо приватного листа одного з б. вчителів гімназії.

„Прошу ласкаво допомогти мені дістати посаду на один рік з тим, щоби я міг приступити до педагогічного іспиту.

На подання, як Вам відомо, внесені до сімох кураторій, не отримав посади наслідком недостачі вільних учительських місць. Будучи без праці, я почав готовитися до педагогічного іспиту і тому звернувся до познанської кураторії (де я два роки працював перед іспитом) з проханням, щоби мене допустили до педагогічного іспиту у весняним речинці ц. р. На це дістав я відмовну відповідь тому, що не маю двох літ учительської служби після зложення наукового іспиту, ані трьох літ звичайної учительської практики без іспиту. Ось так я опинився у блудному колі. Не можу дістати посади, бо її нема, а до педагогічного іспиту не допускають, бо не маю трьох літ учительської служби, не маючи посади. Находжуся тепер у крайній нужді. Маю 39 років життя, маю жінку і 10-літню дитину".

Цей лист мабуть не вимагає ніяких коментарів.

„За долю працюючих".

Під таким заголовком появилася в 275 числі „Діла" в 11. грудня 1932 р. стаття, якої завданням було звернути увагу нашої суспільности на існуючі в нас товариства українських домашніх робітниць.

З поданих вказівок в житя кат. Товариства робітниць ім. св. Йосифа у Львові виходить, що авторка статті Вп. К. Тишинська повторювала неточними, а то й неправдивими інформаціями, наслідком чого Виділ цього Т-ва вважає своїм обовязком подати слідуючі вияснення: Авторка згадала у своїй статті, що Т-во св. Йосифа не старалося поширити своєї діяльности на загал львівських робітниць, а коли основники Т-ва „Будучність" відносилися в такою прихильністю до Управи Т-ва св. Йосифа, вона поставилася до неї думки негативно.

Одначе справа ця представляється в дійсности так: Т-во св. Йосифа було у своїх початках загально львівською організацією, тобто гуртувало укр. дівчата-робітниці працюючі по домах у Львові і мало їх понад 100 членок. Основник і провідник цього Т-ва о. др Галущанський ЧСВВ старався втягнути до вищої також львівські парохії, та стрінувся не лише з повною пасивністю, але й виразною неприхильністю; не лише не знайшов зрозуміння і підтримки, але натрапив на трудности (Н. З. ч. 1. 1933).

Різні важні переходи, як девалювація, внаслідок якої Т-во втратило з грудом придбане майно, воєнна хуртовина, також сперіщні антагонізми між дівчатами з різних львівських перков довели до того, що в Т-ві осталося около 300 членів і майже виключно з брацтва при церкві св. Василія. Ті, що в ньому лишилися, були свідомими своєї цілі робітницями, членами щиро віданими своїй організації. Їх бажання звернулося в першу чергу в тому напрямі, щоби для Т-ва придбати власний дім. У тій цілі звернено увагу на збирання капіталів, що довело до того, що в 1929 р. Т-во мало вже близько 2.000 долярів готівки.

Само тоді основники Т-ва „Будучність" відносилися до о. провідника Т-ва св. Йосифа, щоби не Т-во поширати на цілий Львів. О. провідник й інші члени Виділу не могли згодитися на те, бо поширення Т-ва на загал дівчат-робітниць цілого Львова було б знищило всю його дотеперішню позитивну працю. До Т-ва увійшов би новий, невироблений елемент, при своїй більшости переняв би був управу Т-ва, а також майно. Це було сталося з кривдою для тих членок, що витревали в Т-ві від початку його заснування, перебули найтяжчі в ньому часи і на його майно зложили свої тяжко запрацьовані гроші. Тому Виділ, якого обовязком є стояти на сторожі інтересів Т-ва, не міг до цього допустити. Щодо закупна каменици при вул. Руській ч. 10., Виділ подає до відома, що Т-во купило її за гроші, зложені у виді членських вкладок вирода істнування Т-ва і за позичені від членок Т-ва; даром добродія Тиханського Т-во досі ще не розпоряджає, а і в майбутньому, згідно з волею самого добр. Тиханського, розпоряджатиме тільки його відсотками в цілі несення помочі найбідніщим і непосібним до праці членицям Т-ва.

ВІД ВИДІЛУ СВ. ЙОСИФА:

Юлія Кордюкова, голова. *Марія Яновичі,* секретарка.

Протиподаткова акція на Мадярщині.

БУДАПЕШТ. 8. II. ПАТ. У звязку зі загальною протиподатковою агітацією крайніх елементів заборонили всякі збори.

УКРАЇНЦІ!

КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

Хто хоче навчитися доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український нарід, **той мусить передплатити**

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.
Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО.
ПЕРЕДПЛАТА: 6 зол. річно, 3 зол. піврічно, 1.50 чверть-річно. За границею 1 амер. доляр. Конто чекове П. К. О. число **27110.** — Адреса Редакції й Адміністрації:
Warszawa, Stalowa 25. m. 10.

Погоня за збунтованим кораблем.

З Амстердаму повідомляють: З Батавії зачепила вістка, що збунтований голяндський панцирник „Де Цевен Провінціен" переплив 7 п. м. біля острова Сівора. В погоні за ним вирушила ціла ескадра голяндських военних кораблів. Голяндська влада подає, що збунтований панцирник, збудований тому 24 роки, робив тепер службу шкільного корабля. Бунт приписують комуністичній агітації, яка на Далекому Сході робить великі поступи.

На основі останніх вістей державний боєвий корабель „Ерідамус" придержав збунтований панцирник біля острова Сімук, обсаджуючи його новим командантом і старшинами.

Гітлер не уступить.

БЕРЛІН, 9. II. ПАТ. Канцлер Гітлер мав учора з представниками преси розмову, в якій мотивував конечність пресових репресій становищем деяких лівих органів. Гітлер числиться з можливістю парляментарної більшости проти теперішнього уряду, однак уважає таку більшість чисто негативною. Одинокою більшістю, здатною до позитивної праці, можуть бути групи, що підтримують теперішній уряд. Гітлер заявив, що готов передати свій уряд кому іншому аж тоді, коли скінчить свою місію. *За десять років не буде в Німеччині марксизму.* У прямуванні до осягнення своєї цілі Гітлер готов наразитися на найбільшу непопулярність і не уступить, „хочби нарід мав його уклінчувати".

Пересторога на часі.

Дирекція „Маслосоюзу" про методи праці „Власної Помочі".

Для кандидатів на посади появилося привабливе оголошення в часописах „Народня Справа" і „Наш Прапор": *„Потрібний сейчас управитель до ведення самостійного молочарського підприємства".* Поза звичайними фаховими студіями поставлено одну з вимог, а саме: *кавцію 1.000 зол. у готівці перед обняттям посади.* Крім управителя потрібно ще й панночки до ведення молочарського склепу, рівнож за кавцією.

На цього *потрібного негайно управителя* зголосилося чимало кандидатів, які одержали від п. Євгена Рудого, учителя агрономії в Самборі, ангажуючі листи. З тих листів видно, в нашому посіданні, показується, що джерелом нових посад має бути Молочарський Союз „Власна Поміч". Метою згаданого Союзу має бути торговля маслом. Союз цей задумує відкрити централю у Львові, а в прав. 5 відділів. За масло буде платити такі ціни, які платить „Маслосоюз". Виплачувати буде все при другій доставі так, що одна достава лишається як запорука, що достави дотримають умови.

Аби для цього неістнуючого Союзу легко роздобути фонди, то придумано, що це має бути приватна консорція, яка ще перед заснуванням Союзу збере потрібні капітали від спрагнених за посадами кандидатів. Тому як перед умовину поставлене, що кандидати після підписання службового договору з неістнуючим Союзом мають разом з цим договором обовязково вислати на адресу п. Рудого кавцію 1.000 зол. в готівці (не векслями). Крім цього кандидати обовязані забезпечити Союзові денну доставу масла, можний по 50 кг. зимою (про літо ще нема мови). Абиж кандидатів на ці посади заохотити ще більше до складання готівкових кавцій по 1.000 зол., то обіцюють їм первісну платню по 120 зол., а тим, що по трьох місяцях прийде підвишка.

Союз у дійсности ще не істнує, бо **„ще не полагоджені формальности з реєстрацією і льокалем у Львові".**

До всіх цих справ „Маслосоюз" не забирав би слова, якби не те, що багато з кандидатів у довірю до своєї установи віднеслося до нас по пораду, що їм робити. Наша рада була коротка: прочитати уважно одержані листи, їх проаналізувати і самим зробити собі висновки. На всі дотеперішні запити і на будуче вияснюємо, що ціла ця справа з неістнуючим Союзом, а радше людьми, які не мають чим рискувати, видається нам не тільки несерйозним, але в додатку й незручним маневром.

З оголошення виходить, що потрібний один управитель до ведення молочарського підприємства, а в розісланих до кандидатів письмах мова вже про Союз в п'ятьма

відділами. В оголошенні подано, що управитель потрібний негайно, а в анґажуючих письмах говориться, що посада можлива аж після надіслання 1.000 зол. і після зареєстрування Союзу та винайму льокалю. Централа має бути у Львові, а в дійсности все концентрується в Самборі. А вже зовсім не вдалася справа ані з гарантуванням достави тим, що доставці не будуть побирати за одну доставу грошей, ані теж справа з підвищеною платні вже по трьох місяцях, бо мині можна обіцяти радше знижку, а не звишку.

Отже, як видно, справа ця наскрізь несеріозна і люди, які до цього беруться, шукають щастя. Самі вони не мають чим ринкувати, але обчислюють, що найдеться багато таких, які дадуть по 1.000 зол. та ще й забезпечують кооперативи дати масло на рахунок гарантії. Хто хоче йти на ринко — може, але ми цього не доряджуємо і в час перестерігаємо, бо уважаємо, що ринко в нинішніх часах не для нашого народу.

Дирекція „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 7. II. 1933 р.

Леди спливають.

ЛЬВІВ, 9. II. ПАТ. На Сяні лід сплинув. На водовказі в Перемишлі занотовано 8. лютого в год. 7. рано стан води 65 цм. понад нормальний, а 9. лютого в год. 6. стан води 14 цм. понад нормальний. На р. Ославі, допливі Сяну, лід стоїть. На Вирі лід сплинув 7. лютого на просторі від км. 4,8 долі рікою. На 7-ому км. утворилася нешкідлива запора. Міст у Коровнику (пов. Перемишль) легко ушкоджений, комунікація перервана. На ріках Дністрі та Стривігорі рушили леди вчасти 7. лютого при дещо підвищеному рівені води. На Стривігорі в Бишковицях пов. Самбір занотували піднесення води на 1 м. 10 цм. понад нормальний стан. 8. лютого опали води в Дністрі та Стривігорі на яких 60 цм. Тому що температура значно обнизилася, сподіються дальшого опадання води.

Важне для хліборобства.

Штучний навіз: супертомасина.

Державна фабрика Азотових Сполів у Хожові почала продукцію фосфорового навозу томасинового типу, що має прикмети ті самі, що й томасина, одначе містить у собі фосфоровий квас значно рухливішої та більше розпусної форми в порівнянні з томасиною, себто у високо вартісній для хліборобства формі. Навіз цей випускає хожівська фабрика під назвою Супертомасини. Досі Польща була самовистарчальна в ділянні азотових навозів (Хожів, Мосціце) а також потасових (Калуш, Стебник). Із ділянки фосфорових навозів у краю продукували достарчаючу скількість суперфосфату, зате мусіли імпортувати дуже багато другого важного фосфорового навозу, себто томасини. Хоч хліборобство переживає тяжкі господарські часи, імпортують томасину й досі, бо в агрольогічних умовинах краєвих господарств томасина це найважніший фосфоровий навіз. Торговельний баланс Польщі обтяжений дуже значними сумами у звязку з цим імпортом. У роках правильної консумції навозів той імпорт доходить до 40,000.000 зол. Тому, що в Хожові стали фабрикувати томасиновий навіз, який щодо вартости фосфорового квасу зближений до суперфосфату, то не принесе велику користь для хліборобства як і загалом для краєвого господарства.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

НОВИНКИ

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця,** Львів Пасаж Миколяша, II. пов., напроти кіна „Утіха". Власні матеріяли на складі. 1250 8-25

— **До відома українського громадянства.** З днем 1. ц. м. відчинено при вул. Руській ч. 10 їдальню для безробітних та української незаможної молоді. Від 1—10. лютого видано вже 250 обідань (за бонами на 15 сот.). На цю ціль дістало Товариство дозвіл на переведення збірки під церквами в дні 12. лютого ц. р. Цею дорогою звертається Філія „Союзу Українок" до українського громадянства, щоби своїми жертвами причинилося до піддержання започаткованого діла. — За Виділ Філії Союзу Українок у Львові: М. **Колтунюкова,** голова, **Я. Ясінчукова,** гуманітарна референтка.

— **Коляди в радіо.** Львівська радіостація трансмітуватиме в суботу 11. лютого в год. 18.25 з Волоської церкви коляди в виконанні хору тієї церкви. Дир. Ром. Прокопович.

— **Товариство Захоронка** пригадує, що дитяча забава відбудеться в неділю 12. лютого год. 3. попол. в Ремісничій Палаті, пл. Стрілецька ч. 8.

— **Вийшов на волю** студент Богдан Михайлович із Журавна, арештований в жовтні ц. р.

— **Закон про докторати фільософії.** До польського сойму вплинув проект закона, предложений міністерством освіти в справі продовження печинця здавання деяких іспитів у вищих школах. Проект передбачує, що студенти математично-природничого й гуманістичного виділу, які розпочали студії в академічному році 1925-6 або раньше та до 31. грудня 1932 р. зложили докторські розправи, можуть до 30. червня ц. р. складати кінцеві іспити на основі приписів, які обовязували перед важністю нового закону про академічні школи.

— **Нові сірники.** З кінцем лютого ц. р. появляться в продажі нові сірники, білі, імпреґновані, з новою етикетою, на якій буде зазначена скількість сірничок. Одна коробка буде дальше коштувати 10 сот. а ціна одної пачки, що містить 10 коробок, 95 сот.

— **Тарнівським єпископом** рим. кат. обряду іменований єпископ суфраган Лісовський, професор теольогії на львівському університеті.

— **Хто виграв на льотерії?** У першому дні тягнення держ. клясової льотерії головніші виграні впали на такі числа: 50.000 зол. на ч. 76.066. 126.005; 20.000 зол. на ч. 133.713; 10.000 зол. на ч. 52.069, 89.218, 107.384, 21.784; 5.000 зол. на ч. 56.700, 62.783, 69.325, 108.682; 2.000 зол. на ч. 1.310, 4.114, 12.815, 22.644, 42.325. 55.255, 62.270, 81.542, 94.000, 105.072, 112.428.

— **Влом до Маслосоюзу в Самборі.** В ночі з 1. на 2. січня ц. р. невідомі злочинці дістались до льокалю відділу Маслосоюзу в Самборі (при вул. Косцюшка 11) крізь отвір, вибитий у мурі від коридору. Злодії розпороли огнетривалу касу, з якої забрали готівку 1.318.45 зол. Повідомлена про випадок поліція веде слідство до цеї пори без висліду. Готівка і сама каса обезпечені в Т-ві „Дністер".

— **Містерії плянованого нападу на почту.** Перед судом у Станиславові стане незабаром емеритований постерунковий Ян Торжевський з Устя Зеленого, обвинуваченій в клеветі. Він робив службу в Бучаччині і там зійшовся зі ст. пшодовніком Людвиком Зержонем, що був заступником повітового комісанта. Перейшовши в стан спочинку, вніс до міністерства внутрішніх справ донесення, в якому закинув Зержоневі, що він зорганізував при допомозі І. Слободяна з Луки бандитську ватагу. Завданням тієї ватаги було напасти на почтовий амбулянс і зрабованими грішми Слободян мав поділитися зі Зержонем. Тому що напад не вдався, пшодовнік Зержонь намовляв його зорганізувати другий напад. За те донесення Зержонь заскаржив Токаржевського за клевету.

— **Мільонове ошуканство.** Слідча влада у Львові викрила велике ошуканство, плянованe на шкоду Банку Краєвого Господарства і Банку взаїмного кредиту в Кракові. В справу вмішані відомі вже з карних процесів Ізак Пістінер, б. власник фабрики шкір „Мазага" у Львові, його зять Векер з Підгородець коло Синевідська, Поля Фрайліх і два львівські адвокати, д-р Фрайліх і д-р Обляс. Втрати, які вже потерпіли і могли ще потерпіти оба банки та державний скарб, ідуть на мільони. Всіх арештовано.

— **Арештування за зведеництво.** Поліція викрила в мешканні Михайлини Лукасевич при вул. Сикстуській ч. 37 у Львові зведеництво. Ревізія викрила багато порнографічного матеріялу та інших документів, які свідчили, що в її помешканні сходилися мужчини й жінки в еротичних цілях. Жертвою її підприємства падали молоденькі дівчата, між ними й деякі гімназистки. Лукасевич з фаху масажистка, доробилася на зведеництві значного маєтку. Покищо опинилася у слідчому арешті.

— **Дефравдант перед судом.** Перед карним трибуналом окружного суду в Коломиї розпочалася розправа проти Яна Левандовського, що будучи директором польського банку в Яблонові допустився численних зловживань. Він фальшував підписи на векслях, пускав в обіг векслі „ін блянко", не виплачував ухвалених позичок і т. п., наслідком чого спроневірив 47.000 зол. на шкоду банку та приватних осіб.

— **Вломники при роботі.** До спедиційного бюра фірми Єлін і Рудомін при вул. Третього Мая у Львові вломилися в ночі на 9. ц. м. злодії, розпороли касу і вкрали 730 зол. та 60 долярів.

— **Святокрадство.** До церкви в Ставчанах пов. Городок Яг. добувся в ночі на 7. ц. м. злодій і вкрав позолочувану монстранцію й одну позолочувану чашу.

— **Злодійські порахунки.** Іван Михалевич з Косівця пов. Городок Яг. пробив ножем у животі Михайла Богоноса з Бурчі пов. Рудки, наслідком чого той умер. Була це пімста за те, що Богонос зрадив його перед поліцією в злодійській справі.

— **Війна пачкарів.** В пограничному селі Улянічі, як повідомляють із Волині, дві конкуренційні пачкарські банди звели кривавий бій, при чому не обійшлося без стрілянини. Один пачкар упав трупом, інші мешканці села так тяжко ранені, що незабаром померли. Кількох пачкарів арештовано.

— **Сахарина в серні.** Із Серадза повідомляють, що скарбова влада на польсько-німецькій границі натрапила на оригінальний спосіб пачкарства. Один пачкар із Велюня віз на фірі випхану серну, призначену, мовляв, для природничого музею школи в Серадзі. При ближчих оглядинах показалося, що серна була випхана сахариною, заграничного походження. Візник утік, заки його арештували.

— **Жиди тратять на гітлеризмі.** Багато жидів з Польщі має в Берліні камяниці та інші реальности, які купили в часі інфляції німецької марки. Коли прийшла до влади гітлерівська партія, що голосить охорону німецької раси та протижидівські репресії, затрівожилися теж закордонні жиди, побоюючись конфіскати своїх маєтків у Німеччині. Група варшавських жидів вислала вже до Берліна своїх делеґатів для забезпечення своїх інтересів. Як повідомляють із Варшави, одного такого делеґата арештовано на німецько-швайцарській границі з великою грошевою сумою, що походила з ліквідації інтересів. На основі виданого недавно припису у Німеччині не вільно вивозити більше як 700 марок.

— **Українські студенти за кордоном.** В суботу 11. лютого ц. р. в год. 20.30 уладжують українські студенти лювенського університету в салі бельгійської кольоніяльної унії в Брюсселі вечір українських пісень і танків. На програму складаються історичні пісні, колядки, ліричні і жартобливі пісні та національні танки. Після концерту танці в малій салі кольоніяльної унії.

— **Ревматики** і ті, що терплять на нервові болі повинні у власнім інтересі випробувати таблетки Тогаль. Тогаль втихомирює болі. Нешкідливий для серця, шлунка та інших органів. Спробуйте і переконайтеся самі, але домагайтеся у власному інтересі тільки оригінальних таблеток Тогаль. Можна дістати у всіх аптиках.

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „ЖИДІВКА", — опера *Галевія.* Виступ *Голинського.*

Є твори у світовій музичній літературі, яких артистична вартість не старіється. До них належить опера „Жидівка", виставлена 8. ц. м. Заповіджені виступи М. Голинського і В. Тисяка стягнули публику, що виповнила вщерть салю, яка буває часто порожна.

На першому місці слід поставити Голинського в ролі Елеазара, який разом із Платівною (Рахеля) й Ужейком (кардинал Броні) надавав тон цілій виставі.

Голос Голинського заблестів цим разом знову металічною краскою і небуденною силою, особливо при кінці І. акту, де домінував над хором й орхестрою. Зі справжнім артизмом відспівав Голинський кінцеву арію IV-го акту, прекрасно модулюючи і викликуючи захоплення публики, що грімкою овацією даремно домагалася повторення цієї арії. Вирівнаний голос Голинського і легкість, з якою він без труду бере найвищі тони — найшли загальне признання авдиторії. Також його сценічна гра як і мімїка були без закиду.

Гідною партнеркою Голинського була Платівна, особливо в II-му акті. Чарував публику її незвичайно симпатичний тембр голосу, хоч голос її драматичний із широким волюменом надається перш за все до вагнерівських опер. Виїмкова при цьому музикальність і вміла дикція артистки запевнили їй повний успіх.

Незрівняний сценічний артист — це Ужейко. Його характеристичний, сильно драматичний голос і в парі з цим вроджена інтеліґенція дозволили йому дати креацію кардинала ді Броні, якої позаздрив би йому не один зі співаків великої міри.

Хори назагал звучали добре, хоч тут і там нерівно (напр. на початку І. акту). Імітування в орхестрі гарфи, якої цим разом забракло, скрипками, не причинилося до повного успіху. Диригував п. Лєрер.

Шкода тільки, що ролі князя Леопольда не співав Тисяк, якого з нетерпличкою чекала публика і якого виступ авізувала (а відтак чомусь не відкликала) дирекція. Шимонович у порівнанні зі згаданим ансамблем вражав носовою краскою голосу і слабою дикцією.

—бич.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „РОМЕО ТА ЮЛЬЦЯ".

Весела комедія, що переходить у фарсу з артистами колишнього варшавського „Кві про Кво", теперішньої „Банди". Історія двох студентів що засновують бюро доброго тону та посередництва подруж. У головних ролях Димша і Том, у тих креаціях, які виходять у них найкраще. Допомагає Погожельська, цим разом досить бліда. Кілька фарсових сцен дуже добрих. Зате цикіт апарату заглушує часто розмови.

Дописи.

КОВЕЛЬ.

Дещо про умовини праці в „Союзі Українок". Слідуючою імпрезою „С. У." має бути Шевченківське свято дня 12. III. ц. р., до влаштування якого вже приступлено. При цьому треба з признанням сказати, що „Союз Українок" є нині у нас єдиною громадською організацією, що, не зважаючи на дуже несприятливі місцеві умовини, веде, по змозі своїх сил, корисну для української справи національну роботу. Ми знаємо, що чорна кацапська сотня не може дарувати українцям, а радше „Союзові Українок" їхньої національної праці на Ковельщині. Особливо пече її та непокоїть свято в память гетьмана Івана Мазепи в уніятській церкві у Ковлі (див. „Діло" ч. 289 за 1932 р.) до сниженої вартости довела кацапських батюшків і стопроцентового українського „патріота" Івана чи то пак Яна Губу. Богу духу винний „Союз Українок" мусів поплатитись за ту панахиду — кацапська хуліганська лапа зза кутка кинула камінем у вікно домівки „С. У.". Цей „геройський" учинок хулігана найшов восхвалителя у... християнській газеті „Слово", тій газеті, якій патронує митрополит Денис і наказує-змушує всіх священиків та дяків виписувати (ч. 8. за 1933 р.). Вдохновителі кацапського хулігана, видно вичули, що нінка українська газета такого допису не помістить і тому вирішили написати, або й самі написали, до кацапської газети по українськи. Але трудна рада. Бо це така їх служба!.. Українське свідоме громадянство на них не зважає, бо ціну їм добре знає, і тому далі витревало працюватиме в „С. У." для справи українського відродження.

Присутній.

БУРШТИНЩИНА.

З діяльности філії „Просвіти". Останніми часами відбулися при співучасти делегатів філії пп. д-ра Бараболяка, В. Даніва, о. Ікака і Яськова заг. збори в таких читальнях бурштинської округи: Кінашів, Настащин, Козара, Озеряни і Серяки Сер. В Кінашеві відбулись основуючі збори, бо там влада читальню перед 2 роками була розвязала. В найкоротшому часі вилів приступає там до докінчення величавого чит. будинку, який розпочали будувати ще за істнування попер. читальні. Читальню в Настащині хотіла за всяку ціну перетягнути під свій вплив рогатинська філія, яка від довшого часу вже мішається чогось до діяльности бурштинської філії, хоч ця остання зовсім цього не потребує.

Свято в честь Мазепи. Дня 22. м. м. відбулося в Бурштині заходом рогатинської молоді свято в честь гетьмана Мазепи. Випало воно вповні вдячно, хоч деякі точки були дещо за мало дбайливо підготовані. Рогатинцям належиться подяка за те, що не жалували труду для звеличання ідеї великого гетьмана.

Із судової салі. Дня 21. І. ц. р. відбулася перед городським судом у Бурштині розправа проти 48 селян і селянок із Журова, обвинуваченних у тому, що ставили чинний опір поліції. А саме мали вони перешкодити поліції в арештуванні 4 хлопців, які брали участь у бандерії. По переведеній розправі, на якій виказалося, що поліційне донесення зробило з мухи вола, суд увільнив усіх обвинуваченних від закидуваного їм злочину і засудив тільки 3 селян на 1 місяць, а 24 по 3 тижні арешту з приторочленим амнестії, за звичайний проступок. Всіх обвинуваченних боронив адв. д-р О. Скульський.

БІРЖА.

ГРОШЕВА БІРЖА.

Долар 8.91 і три четверті.

У Міжбанкових трансакціях нотовано: Нью Йорк 8.91 і три четверті до 8.92 і одна четверта, Лондон 30.55—30.70, Шріх 172.30—172.80, Прага 26.40—26.50, Берлін 212—212 і одна четверта, Париж 34.95—34.90.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 9. II. 1933 р. на масло експортове та десерове пріма 2·20 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 6·00—6·20 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 10. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон. 7).

Субота, 11. II. год. 7.30 веч. „Аіда" (опера).

Неділя, 12. II. год. 3.30 попол. останній раз „Самум" (ціни найнижчі).

Неділя, 12. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон. 7).

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 10. II. год. 7.30 веч. „Мадмоазель" (Абон. 7).

Субота, 11. II. год. 7.30 веч. „Мадмоазель" (Абон. 7).

Концертове Бюро Тірка:

Пятниця, 10. II., Едвар Штєрман, піаніст.

Неділя, 12. II. год. 11.30 передпол., оперовий поранок „Цирульник севільський" і 3-а дія „Циганерії" у виконанні учнів Оперового Курсу Консерваторії Польського Музичного Т-ва у Львові.

Кіна.

АДРІЯ: „Дім ч. 13" (І. „Тайна вязничної келії", II „Любка смерти"), додаток: „Трубач Слім у Парижі".

АПОЛЬО: „Ромео та Юльця".

АТЛЯНТІК: „Аріянна" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „Остання парубоцька ніч", ревія „Звявінний карнавал".

КОПЕРНИК: „Распутін" (Конр. Файт).

МАРУСЕНЬКА: „Распутія" Конрад Фэйт).

МІРАЖ: „Москва без маски".

ОАЗА: „Льорель і Гарді, їх доля та недоля" та ревія.

ПАЛЯС: „10 проц. для мене".

ПАН: „Хоробрай вояк Швейк".

ПАСАЖ: „Глибини моря", „Лицарі в хмарах".

ПРОМІНЬ: „Ц. к. фельдмаршал" (Вл. Буріян).

СТИЛЕВЕ: „X 27" (Марлена Дітріх), ревія: „Праця збогачує".

УТІХА: „Піднебесний роман" і ревія.

ХИМЕРА: „Година з тобою" (Шевальє і Жанета Мекдональд).

Закордонне радіо.

Пятниця, 10. лютого 1933.

Кенігсберг (217,1) 21.10 Вагнерівський вечір, **Копенгаген** (281,2) 22.00 Данська музика, **Мілянo** (331,4) 21.00 Симф. концерт, **Лянцшт** (389,6) 12.00, 16.30, 20.00 Концерт, **Рим** (441,2) 16.00 Концерт, 21.15 „Фуджамо" ком. Антонеліп, **Лянгенберг** (472,4) 20.00 „Сх. каляш" (музика, рецитації), **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 16.35 Солісти, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Мистці, 24.00 Оп. музика.

Субота, 11. лютого 1933.

Барі (269,4) 20.40 Опера, **Братислава** (279,3) 16.10 Концерт, 18.15 Нар. музика, 20.30 Весела програма, **Гуівен**(296,1) 16.40 „Парсіфаль" оп. Вагнера, **Штрасбург** (345,2) 18.00 Концерт, **Штутгарт** (360,8) 12.50 Пісні в супроводі лютні, **Рим** (441,2) 20.45 Опера, **Лянгенберг** (472,4) 20.00 Вес. вечір, **Відень** (518,1) 17.35 Концерт, **Мінхен** (532.9) 20.00 „Альтер шіцт" комедія Кройца, **Харків** (937.5) 10.30, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Звуковники, 16.30 Гумор, 24.00 Нар пісні й музика.

Львівське радіо.

Пятниця, 10. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Орхестра, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35, 15.50 „Чому Польща не моглаб істнувати без моря?", 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.15 Для старших дітей: „Гдиня", 16.28 Грамофон, 16.40 Вчений і його лябораторія у фільмі, 17.00 „Спята моря", 18.50 Комунікат для лещатарів, 19.00 „Чуже хвалите", 19.15 Всячина, 19.30 „Луша моря" Серошевського, 19.45, 22.45 Прес. рад. денник, 20.00 Муз. балачка, 20.15 Симф. концерт, 22.40 Спортові вістки, 22.55 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

Субота, 11. лютого 1933.

12.10 Грамофон, 13.10 Метеорольог. комунікат, 13.15 Шк. поранок, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Для молоді: „Ерольф, цар моря", 16.40 Враження з Малаги, 17.00 Авдиція для хорих, Сальонова орхестра, 17.30 Концерт, 18.00 Легка музика, 18.25 **Колядн в виконанні хору Волоської церкви під дир. Ром. Прокоповича,** 18.55 Львів тому пів століття, 20.00 Легка музика, Спортові вістки 22.05 Шопенові твори, 22.40 При криниці трьох братів, 23.00 Танкова музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

З Українського Лікарського Товариства. В суботу, дня 11. ц. м. відбудеться в год. 18. в домівці товариства при вул. Чарнецького 26. І. **відчит д-ра Т. Е. Бурачинського: Охорона материнства.**

Позір Дрогобиччина! Заходом Філії „Союзу Українок" в Дрогобичі відбудеться в неділю, 12. ц. м. в год. 4. попол. в салі Народнього Дому при співучасти „Маслосоюзу" реферат на тему „Набіл і його віджива вартість", получений з малою виставкою продуктів „Маслосоюзу". Дрогобицьке громадянство просить чисельно явитися на реферат **Видїл Філії.**

Жертви для нещасної матері в золотих: С. У. з П. 2.80, решта зі щедрівки у Збаражі 1, Е. Тишинська 5, М. З. 1, Н. І. 1, О. Попелева 1, за голодівку в Рівному в роковини бою під Крутами 7.20, Чит. „Просвіти" в Грушатичах 4, Іван Невідомий, Галич 1, Громадяни Колодрібки 5, Іван Кабарівський за голодівку 30. січня 3, Н. Н. Білий Камінь 3. Разом з попередніми жертвами зложено 1088.22 зол. і 2 доляри.

ЯГІЛКИ. Діло, Н. Час, Жін. Доля, Н. Зоря, Нар. Справа, Неділя — пишуть: Найцікавіша точка програми концертів — це традиційні, стилево виведені ягілки. Мила несподіванка, милий ритмічний танок як найкращий балет. Окраса і справдішня атракція кожного свята — без огляду на пору року на сцені й на майдані. Глядачі на всіх виступах були захоплені. Гарне програмове надбання для читалень, шкіл, аматорських гуртків, рухових товариств.

Як виводити ягілки, навчить книжка з текстами й нотами на сопран і альт до 66 мельодій під заг.:

„ЯГІЛКИ".

Ціна в книгарнях 2.20 зол. Хто пришле переказом 2.40 зол. до автора д-ра Ол. Барилика, Львів, Театинська ч. 31, дістане книжку відворотно. 1346

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЗНИЩЕНІ ПРЕДМЕТИ з правдивого або із китайського срібла — направляє посріблює старанно і дешево Мандль, Львів, Коперника 14, проти кіна. 1197 9—10

ІНТЕЛІГЕНТНА вдова, середніх літ, що розуміється добре на сіл. господарстві, варенню і шиттю прийме заняття за скромним гоноларем. Зголошення: Адм. „Діла" під „Зараз". 1381 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ ЛЕГЕНІВ, СЕРЦЯ І ШЛУНКА

Д-р Фелікс Ґаж

ЛЬВІВ, БАТОРОГО 12, ТЕЛ. 84-45.
Пересвітлює Рентгеном.

КОЖНУ НЕДУГУ ВИЛІЧИШ
якщо будеш регулярно вживати

Зела д-ра Браєра

найбільше помічні у таких недугах:

Ч. 1. — кашель, астма, побільшення легенів — ціна зол. 3.50.
Ч. 2. — ревматизм, артретизм (лиха переміна матерії) — ціна зол. 3.50.
Ч. 3. — шлунково-кишкових недугах, недугах печінки, жовтяниця — зол. 3.—.
Ч. 4. — нервових, болі голови, безсонниці, апатії до життя — ціна зол. 4.—.
Ч. 6. — блідниця, довготревала недокрівність — ціна зол. 5.50.
Ч. 7. — ниркові, міхура — ціна зол. 4.—.
Ч. 9. — загального затроєння — перечищаючі — ціна зол. 1.50.

Дістати можна в оригінальним знакуванні в аптиках, аптичних складах і дрогеріях, або у фабриці ПОЛЬГЕРБА — Краків-Подгуже, скр. почт. ч. 48. Заінтересовані дістануть на домагання безплатно з фабрики брошурку: „Як відзискати здоровля".

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Вуголь зол. 36'—

за 1 тону (1000 кг.) з доставою перед дім позакартелева копальня. Бюро копальні: ЛЬВІВ — ЛІНДОГО 2. Тел. 74-66. 1321 (Шукає заступників). 10-10

ПАСІЧНИКИ!

знайте, що лише одинока наша кооперативна

„Рій"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. БЛЯХАРСЬКА Ч. 29

доставляє правдиву, запашну і найновішими машинами вироблювану вощину. Тому не дайтеся збаламутити чужими офертами.

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає такі свої видавництва:

Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild, Scherls Magazin, Algemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.

Адреса всіх видавництва:

BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41

У листах треба зазначувати:

Ausland-Abteilung. Місця платности в Польщі: Банк для торговлі та промислу, Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.496). Почтове конто в Берліні: **Berlin, N-6 3.111.** 6-7

МИКОЛА МАТІЙ-МЕЛЬНИК

КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР

Ціна 50 сот., з почтовою перес. 70 сот.

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА

Ціна 1·50 зол., на почт. перес. 5о сот.

Жадайте всюди

цикорії = ЛУНА

виріб української кооперативної фабрики

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"

ЛЬВІВ - БОГДАНІВКА

вул. Церковна 2. Телєфон ч. 42-97.

За редакцію відповідає Олександер Костюк Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 33 (13.272). Львів, неділя 12. лютого 1933. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-25.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ТУТКИ
Tornvitan
СТАНИСЛАВА ВОЛОШИНСЬКОГО
найліпшого ґатунку

За душу української православної дітвори.

Історичні пригадки. — Релігія, молитва і рідна мова. — Невдалі експерименти з українською молитвою в Галичині. — Залежність православної церкви від адміністративних чинників. — „Тутешня" мова на Поліссі. — Пп. Костек Бернацький і Бандурський вводять польську мову до науки православної релігії для українських дітей!

Варшава, 8. лютого 1933.

Перед трицяти роками голосною була у польському громадянстві подія, що сколлася у публичній народній школі у Вжесьні на території колишньої пруської займанщини. Учитель-німець у цій школі биттям змушував польську шкільну дітвору до молитви в німецькій мові. Це викликало велику — і зовсім слушну — бурю та різкі протести цілого польського громадянства у всіх займанщинах та відбилося голосним відгомоном в німецькому райхстагу і пруському ляндтагу, у віденському парляменті та в галицькому соймі і — очевидно — на сторінках всієї польської преси та на безчисленних польських вічах у Галичині. Опінія культурної Европи, до якої м. ін. заапелював отвертим листом Генрик Сенкевич, осудила варварський вчинок пруського вчителя і вплела нову тернову галузку у вінок польської національної мартирольогії з висловами симпатії для поневоленого польського народу.

Часи змінюються і сьогодні містечко Вжесьня у польській державі та вема вже насильства над душею тамошньої шкільної дітвори. Однак сама подія перейшла на сторінки історії польського довоєнного шкільництва і згадується хіба як пригадка важкого минулого при нагоді ріжних ювілеїв.

Новочасні педагоги осуджують не тільки фізичне насильство над шкільною дітворою, але й не менше і моральне над її душею. Послідовністю цього є домагання навчання шкільної дітвори в її рідній мові, та в першу чергу навчання у цій мові релігії і моралі, що мають творити духовий фундамент для моральної стійности і кріпкости молодого покоління. Ця засада найшла свій вислів в постановах конституцій новочасних демократичних держав і в трактатах Союзу Народів, зокрема про охорону меншин. Є вона зафіксована і у польській конституції.

Тому не диво, що деякі спроби накинути українській греко-кат. шкільній дітворі або одну молитовну польську формулу, або молитви у неатвердженому гр.-кат. дух. владою тексті викликали негайний рішучий спротив і місц. гр.-кат. духовників і церковної єрархії і всіх громадсько-політ. чинників. Українська преса негайно відгукнулася, Українська Парляментарна Репрезентація заголосила інтерпеляцію і завдяки тому одностайному відпорові, згадані спроби закінчилися невдачею і — бодай поки що — не прийняли ширших розмірів. І тільки „моральна" та „католицька" ендецька преса обурювалася на українців, що вони відважилися протестувати проти накидування їм польської молитви!

Для справедливости треба признати, що польські офіціяльні чинники відмежувалися від тих льокальних спроб і що ті спроби не дійшли так далеко, щоби змушувати греко-католицьких катехитів до навчання релігії у польській мові. Отже і досі наука греко-кат. релігії у всіх школах відбувається в українській мові.

Інакше на північних українських землях, де українське населення належить до православного віроісповідання. Православна церква на цих землях є під керму московської або обмосковленої єрархії і московського чи русотяпського у своїй більшості духовенства, ворожих до національних почувань, змагань і потреб українського народу. Самаж православна церква включно з єрархами і нижчим духовенством є у повній залежності від польського уряду на основі своєрідного розпорядку міністра віроісповідань і освіти (отже навіть не закону чи розпорядку президента зі силою закону) ще з 30. січня 1922, знаного під назвою „Тимчасові постанови про відносини уряду до Православної Церкви в Польщі".

На основі того тимчасового адміністраційного розпорядку *фактичними* керманичами православної церкви стали: директор департаменту віроісповідань граф Францішек Потоцький, національний відділ міністерства внутрішніх справ та ті три воєводи, які правлять на землях з православним населенням (Волинь, Полісся, Холмщина у люблинському воєв.) У православних справах на місцях вічно забирають голос старости і шкільні інспектори, а навіть команданти поліційних станиць.

І ось польська державна адміністрація робить натиск на православних духовників, що вчать релігії у вселюдних державних школах, які на Волині, Поліссі і Підляшу та Холмщині є виключно польськими (на Волині є десь якісь мітичні 4 українські школи!), щоби православну релігію викладали *по польськи, хоча нема ніде ні одної польської дитини цього віроісповідання.* Часто цей урядовий натиск має успіх, бо московське чи у своїй більшості обмосковлене духовенство, байдуже до справ власної церкви та чуже місцевим українським масам і українській шкільній дітворі, не протиставиться як слід цьому протизаконному урядовому натискові.

Аж ось довідуємося, що поліський воєвода п. Костек-Бернацький рад би завести „тутешню" мову на Поліссі як мову навчання православної релігії. Як відомо, при переписі людности в 1921 р. введено у списових аркушах на північно-українських і білоруських землях рубрику „тутешня мова" крім мови „русинської", білоруської і московської, та під цю рубрику втягнено чимало наших людей. При останньому переписі людности у 1931 р. рубрики з „тутешньою" мовою вже не було. Коли поліський православний архієпископ Олександер (москаль з роду) жалівся перед воєводою Костком-Бернацьким на всякі експерименти з навчанням релігії у школах (на Поліссі поляків римо-католиків є найменший відсоток зі всіх воєвідств), то п. Костек-Бернацький відповів йому письменно, що він *рад би в поліському воєвідстві бачити „тутешню" мову як мову навчання православної релігії*, але тому, що вона не є ще літературною мовою, то *православну релігію треба викладати по польськи.* Відомо, що „тутешніми" на Поліссі є українці, а у північних частинах білоруси.

Реалізуючи практично новіший погляд свого воєводи, повітовий шкільний інспектор в Бересті п. Ч. Бандурський видав розпорядок до управителів народніх шкіл берестейського повіту з великою абсолютною більшістю („тутешніми" є там виключно українці, часто національно зовсім свідомі й активні) з 10. січня 1933 ч. 90/33, якого текст, як історичного документу часу, подаємо окремо, з наказом вчити православну релігію в *польській* мові або в церковно-слов'янській і з підручників у тих мовах.

На цьому місці наведу дослівно 18-ий уступ згаданих „Тимчасових постанов про відносини уряду до Прав. Церкви в Польщі" з 30. І. 1922. про навчання православної релігії у прилюдних школах, який звучить так в польському автентичному тексті:

„Rząd czuwać będzie, aby nauka religji dla uczniów wyznania prawosławnego w szkołach publicznych była obowiązkowa oraz ażeby wykłady jej odbywały się w języku ojczystym uczniów".

Притоку до видання свого „реформаторського" розпорядку дала п. Бандурському обставина, що духовні вчителі православної релігії викладали цей предмет у вселюдних школах берестейського повіту *по московськи.* Ця мова, на основі польських мовних законів з 31. липня 1924. не має окремих прав, які мають на підставі тих зако-

Не твердіть, що Вам не треба життевого обезпечення. Так говорило вже багато людей і тому мільони вдів і сиріт живе в нужді. Памятайте про це і обезпечіть свою родину в одинокому
УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ
„КАРПАТІЯ",
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменица).

нів мови українська і білоруська, зокрема не має їх у школі, бо й нема на території Польщі московського автохтонного населення. Отже помимо того, що православна сільська дітвора в берестейському повіті *московської мови не знає і її не розуміє*, із законних причин московською мовою не можна там викладати православної релігії. І тут п. Бандурський зовсім в порядку, коли не дозволяє викладів православної релігії у цій мові.

Матірною мовою православної сільської шкільної дітвори є там *виключно українська мова* і згідно з 18-им уступом згаданих вище „Тимчасових постанов", науку православної релігії треба для неї викладати в її матірній — українській мові. *В берестейському повіті нема ні одної української чи білоруської школи.* Всі прилюдні школи виключно польські і п. Бандурський у своєму протизаконному розпорядку вводить навчання *православної релігії* у викладовій мові школи, себто *у польській* і з польських підручників. Наче на кпини допускає також як викладову мову мертву церковно-слов'янську мову, якою нрештою *не володіє ні один з тамошніх православних священиків, не знає її і не розуміє шкільна дітвора* і у якій нема навіть шкільних підручників та у якій *не викладають сьогодні ні в одній школі на цілому світі!*

Ціль новішого розпорядку п. Бандурського, гідного опатентування і увіковічнення, ясна — повна польонізація української дітвори при помочі польської школи, де *і науку релігії* подають їй у польській мові.

Повищу справу, як характеристичну для відносин у Польщі, порушив нині пос. Хрущ-кий у своїй промові на пленумі сойму в диску-

сії над бюджетом міністерства освіти, а Український Соймовий Клюб вніс окрему інтерпеляцію з домаганням, щоби відкликано повищий розпорядок п. Бандурського як протизаконний, та щоби наука православної релігії для української шкільної дітвори відбувалася в її матірній, себто українській мові.

Ця справа найде свій відгук і на міжнароднім арені.

Д-р Степан Баран.

РОЗПОРЯДОК ПОВІТОВОГО ІНСПЕКТОРА Ч. БАНДУРСЬКОГО В БЕРЕСТІ Н/Б.

про примусове навчання православної релігії в польській мові.

„Inspektorat Szkolny w Brześciu n/B. N. 90/33. Dnia 10. stycznia 1933."

„Do Kierowników Szkół Powszechnych powiatu Brzeskiego."

„Stwierdzonem zostało, iż niektórzy księża proboszczowie wyznania prawosławnego podczas nauki religji w szkołach posługują się językiem rosyjskim. Wobec powyższego polecam Kierownikom szkół dopilnować tego, by nauka religji odbywała się wyłącznie w języku wykładowym szkoły. Stosowanie innego języka, jakoteż podręczników w innym języku jest niedozwolone. Wyjątek stanowi język liturgiczny cerkiewno słowiański, z którym wyznanie prawosławne jest ściśle związane."

„O powyższem zawiadomią Kierownictwa szkół powszechnych Ks. Prefektów i dopilnują zastosowanie się. W razie niezastosowania się, polecam bezzwłocznie o tem donieść do Inspektoratu."

Inspektor Szkolny (—) Cz. Bandurski.

Валютова спекуляція в Радянщині.

Радянська влада позволила виїхати за границю 124 радянським громадянам, яких свояки із заграниці заплатили спеціяльну оплату на основі нового декрету. 58 осіб виїхало вже за границю, інші виїдуть, оскільки заплатять. На основі приписів радянський громадянин з робітничої кляси дістає дозвіл виїхати за границю за оплатою 250 долярів, інтелігент мусить платити 500 долярів.

У звязку з тією справою витворився в Москві новий рід спекуляції. Тому що на основі валютових приписів у Радянщині не вільно мати заграничної валюти, всякий, хто хоче виїхати з Радянщини і зголошується до влади з визначеною сумою долярів, наражується на те, що ті гроші можуть бути сконфісковані а він сам може дістатися на 5 років до тюрми. Наслідком того повстав окремий рід посередників спекулянтів, що улекшують виїзджаючим „порозуміння" з владою.

Радянські залізниці дорожчають.

МОСКВА. 10. II. ПАТ. З найпізнішим днем на основі рішення ради народніх комісарів підвищено на радянських залізницях всі залізничі тарифи, пасажирські й товарові на 35 прц.

Великі крадежі в Радянщині.

МОСКВА. 10. II. Офіціяльні радянські джерела повідомляють про зловживання і крадежі в провінціональних відділах державного банку. В кільканацятьох відділах дефравдували поверх пів мільона рублів. Дефравдантам удалося втекти.

Другий і третій інтернаціонал єднається.

В Парижі відбулася 7. ц. м. соціялістична конференція в справі оборони робітників перед диктаторським режімом. У конференції взяли участь крім французьких соціялістів також делегати англійської партії праці та соціял-демократичних партій з Німеччини, Італії, Норвегії, Голяндії, Бельгії та Польщі. Рішено, що з огляду на небезпеку, яка грозить пролетаріятові всього світа, особливо з огляду на грізну ситуацію, в якій найшовся німецький пролетаріят, треба скликати соціялістичний і комуністичний інтернаціонал та всі революційні партії, щоби скликали негайно світову соціялістичну конференцію й зорганізували оборону перед реакцією. Спільна конференція має виладити плян акції для робітництва в державах з диктаторським режімом і плян боротьби з реакцією та контрреволюцією

Безробіття в Німеччині.

БЕРЛІН. 10. II. ПАТ. Звідомлення про стан безробіття в Німеччині з кінцем січня ц. р. виказує дальший ріст безробіття на 45.000 осіб. Загальне число безробітних у Німеччині дійшло до 6.014.000 осіб.

Німецько-італійсько-мадярський пакт.

На засіданні комісії закордонних справ французького парляменту один з правицевих послів заявив, що між Німеччиною, Італією й Мадярщиною станула ще 7. серпня м. р. тайна зачіпно-відпорна умова. Підчас дискусії б. премієр Еріо заявив, що вправді уряд за його головства не зібрав певних доказів істнування такого пакту, однак цей пакт правдоподібно є. Повідомляють про нього також з інших джерел. Тижневик „Капіталь" пише, що Італія зобовязалася піддержати Німеччину при відобранні поморського коридору, а зате Німеччина має помогти Італії в здобутті Дальматії.

Одночасно ствердженo пакт між Німеччиною й Мадярщиною в справі воздухоплавства та що одна італійська фірма доставила Мадярщині 32 літаки.

СЛУЖБА БОЖА

укладу И. КИШАКЕВИЧА
на мішаний хор,
поручена Преосв. Митроп. Ординаріятом до вжитку церковних хорів продається по зол. 7.50 в Книгарні Шевченка, Львів, Ринок 10.

Неспокої в голяндській Гуяні.

З Парамаібо в Голяндській Гуяні повідомляють, що там прийшло до кривавої сутички між поліцією та населенням. Велика юрба хотіла визволити з вязниці одного комуністичного агітатора, якого індійське населення вважає месією. Двох демонстрантів убито, шіснацятьох тяжко ранено.

Протест проти нових податків.

Союз для оборони інтересів податників у Парижі зорганізував великий протестаційний рух проти нових податкових законопроектів. На знак протесту в найближчому тижні всі паріські кавярні з ресторанами будуть замкнені на 24 годин.

Засудили жінку Ґандія.

З Бомбаю повідомляють, що в містечку Борсад відбулася розправа проти жінки Магатми Ґандія, обвинуваченої в непослуху супроти влади та відмові платити податки. Засудили її на 6 місяців вязниці та 500 рупій (5.000 зол.) а на випадок нестягальности на додаткових 6 тижнів вязниці.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 6-ий ножик безплатно.

Кінець корабельного бунту.

ЛОНДОН, 10. II. ПАТ. Наспіли ближчі вістки про те, як голяндська ескадра военної фльоти приневолила збунтований корабель „Зевен Провінціен" піддатися. На корабель кинули з літаків бомби, які викликали пожежу. Збунтована залога почала зі страхом утікати з корабля на човна, піддаючися кораблям, що їх окружили. На збунтованому кораблі згинуло 12 моряків і 25 є ранених.

БАТАВІЯ, 10. II. ПАТ. Згідно з останнім офіціяльним звідомленням від бомб, кинених із літаків на чердак збунтованого голяндського корабля „Зевен Провінціен" згинуло 16 членів залоги, в цьому 14 джаванців і три европейці.

Смерть М. Садовського.

МОСКВА. 10. II. ПАТ. В Київі помер у 73 р. життя великий український театральний артист і організатор, М. Садовський.

ФЕЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 12. ЛЮТОГО 1933.

ЮЛЬКО БОРЩАК 2)

Нове про Меріме й Україну.

(Henri Mongault: Mérimée et l'histoire russe*).

(Докінчення).

Він продовжує й цілий 1862 рік підчас якого друкує одну лише статтю про меблі на лондонській виставі. В осені він попереджує Жені, що він написав „у Біярріці та в Піренеях більшу половину тома", а повернувши в Кан, він продовжує „під дощем свою козацьку тартіну", не без турботи, бо він лякається її довжини й не знає як зустріне його твір „Журналь де Саван". Перед своїм відїздом на південь, 25. листопада він намацував грунт у Лебрена (редактора „Журналь де Саван"): „Я обіцяв Вам маленьку козацьку річ, але не хочу взяти Вас підступом. Це вийде довга річ і не дуже весела, бо там саджають на паль й вішають без кінця"**).

Поява „Салямбо" Фльобера заспокоїла Меріме: ця книга, що мала великий успіх, містила „ще більше тортур і жахів ніж життя Хмельницького"***). Якщо публика прийняла картагенський роман „абсолютно божевільний", то вона легко прийме „козацьку тартіну", яка взята з дійсного життя... Виправляючи, 3-го січня 1863 р. свою другу статтю, Меріме в ній знаходить „велику кількість козаків, посаджених на паль і жидів, з яких живими зняли шкуру", а 28-го він признає, що дві наступні статті „також довгі й також повні садження на паль, здирання шкури та інших гарних річей. Він проводить свої вечорі „пишучи прозу" для „Журналь де Саван". Шість перших місяців 1863 р. він робить коректу. 12. червня Меріме пише з Парижа до Жені, що він виправляє пяту статтю. 2. липня він радіє з Фонтенебльо, що „його козак не дуже занудив її". Під натиском Лебрена він „потіє всі ранки й всі вечорі, хоч цей біс Хмельницький має дуже важке життя, ще важше, ніж його ім'я".

На цьому місці Монго робить цікаві й цілком справедливі на нашу думку уваги: „Якщо Меріме без огляду на свою втому вперто продовжує працювати над „козацькою тартіною", мені здається, що причина цього лежала не тільки в цікавій темі, а де в чому поважнішому. Знову, гадаю, політика кидає свою тінь на поважне обличчя історії. Але на цей раз наш сенатор далекий від того, щоби сприяти плянам свого володаря, зате він має відвагу поборювати ці пляни.

Ми находимося в 1863 р., критичному році, коли Франція ціла захопилася польським повстанням, якого найкращим подвигом було замордування російських солдат підчас сну... Отже погляди Меріме є категорично антипольські. Він робить спробу, на свій страх, поширити свої погляди навколо себе... Він пише до пані Де ля Рошжакелєн: „Вечором, відпочиваю пишучи біографію жахливого добродія Хмельницького, гетьмана українських козаків з половини 17-го стол., який здається вигадав національні війни. Бачите як я актуалізую свого героя. Ця велика людина хотіла визволити малоросів або козаків, своїх співгромадян, з ярма поляків, які в той час накоювали всяке можливе лихо селянам в їх краю. Нині, як мені здається, поляки користуються в нас успіхом"... Все дає підставу вважати, що Меріме цими поглядами, що їх висловлює в листах до друзів, хотів вплинути на високо поставлені дами, (тобто на цісаревну Евгенію), для яких він шість років пізніше перекладатиме Козачку*) Марка Вовчка, твір якої Меріме пізнав завдяки Тургеневу. Останній може й познайомив Меріме з Марком Вовчком... Одним словом козак у 1854 р., Меріме ним залишається в 1863 р. і до кінця своїх днів. Чи не мав він відваги в 1867 р. писати польці, чарівній графині Пжездецькій, яка радила йому прочитати прихильну до Польщі книгу: „Ви знаєте, що щодо мене, то я козак".

Українізми у праці Костомарова не давалися легко французькому письменникові й він скаржиться в листі до Соболевського: „Я гніваюсь на Костомарова, що вмістив стільки Мало-

*) При цьому справляємо друкарську помилку у чрізвищі: Mongault а не Mongavet.

**) Статті про Хмельницького перед назвою їх в органі академії читав на засіданню секції Бартелемі Сент-Ілер.

***) Листи до невідомої II. ст. 211.

*) Меріме переклав „Козачку", яку читав одного разу Цісарівні Евгенії та її оточенню. Що сталося з цим рукописом невидрукованим невідомо, мабуть згорів разом з іншими паперами Меріме підчас Комуни.

Канада і Радянщина.

З Оттави повідомляють, що між канадійським аґрарним синдикатом і радянською владою ведуться переговори в справі виміни 100 тисяч штук канадійської худоби за радянський вуголь, нафту і бензину. Канадійський уряд відмовився підтримати цю трансакцію, відкидуючи кредитову ґарантію у висоті 4 міліонів долярів.

УПАВ ВЕЛИЧЕЗНИЙ МЕТЕОР.

КЕНІҐСБЕРҐ, 10. II. ПАТ. Величезний метеор з вогняним хвостом, який бачили в багатьох частях провінції, як повідомляють із Ковна упав в околиці Вілкомєжа. У промені одного км. найшли сім відломків метеора. З них найбільший важить 7.200 гр. а найменший 50 гр. При спаданні було таке сильне тиснення повітря, що в промені 5 км. вилетіли всі шиби. Дві особи, що були біля того місця, де впав метеор, заглушило й вони щойно пізніше відзискали слух.

ЗІСУНУЛАСЯ СКЕЛЯ.

БЕРН, 10. II. ПАТ. Над славним, мальовничим гостинцем Аксенштрасе, що йде здовж озера Чотирьох Кантонів, зісунулася скельна стіна та засипала дорогу 1000-тоновим румовищем. Катастрофа скоїлася кільна хвилин після переїзду поїзду, який їде рівнобіжно з гостинцем.

Забезпечення польської валюти.

У Варшаві відбулися загальні збори Банку Польського. Після звіту з діяльности банку за минулий рік прийнято — як повідомляє польська преса — зміну арт. 51 статуту про покриття золотом і валютами грошевого обігу. Досі на основі цього артикулу обіг банкових білетів мусів бути покритий бодай в 40 процентах золотом або чеками та переказами на першорядні заграничні банки. В такомуж відношенні мали бути покриті золотом або девізами негайні власні зобовязання банку. Змінений арт. 51 постановляє, що обіг банкових білетів має бути покритий тільки золотом у висоті лише 30 проц. Суми негайно платних зобовязань банку мають бути тільки тоді покриті золотом, оскільки перевищують 100 міліонів, причому перших 100 міліонів не потрібує покриття.

В дискусії зазначено, що на основі нового статуту Банку Польського міг би він побільшити обіг на 500 міліонів золотих, коли досі Банк Польський міг побільшити обіг найбільше на сто кількадесять міліонів.

З черги затвердили поділ зиску Банку Польського, який досягнув 12,350.000 зол. З тієї суми 12 міліонів призначили на дивіденду у висоті 8 зол. від кожної 100-золотової акції.

Довшу промову про господарське положення держави виголосив президент Банку Врубевський, заявляючи між іншим, що золотий залишився справдішним золотим у золоті та що є одною з найдорожчих валют. Ані уряд, ані Банк Польський не підуть на інфляцію і нема ніякої правдоподібности, щоби голоси за інфляцією можна в якійнебудь формі зреалізувати.

Приватна власність одної дистинґованої дами.

Спочатку мило це створили для виключного особистого вжитку одної пані. Необережно оповіла вона про нього своїм знайомим і всі почали його домагатись. Тому рішила вона дозволити виробляти його для всіх. Таким робом повстало це спеціяльне мило:

Незвичайно делікатні цитринові олійки надають цьому милу виразні косметичні прикмети.

ELIDA CITRON »Special« 80 Gr.

Вигнута оригінальна форма надзвичайно вигідна до вжитку.

Всі українські внески відкинені!

Пан Полякевіч накидує новий самоуправний закон.

(Зі соймової адміністр. комісії.)

В четвер 9. ц. м. відбулося засідання соймової адміністраційної комісії над третім читанням законопроекту про частинну зміну територіяльної самоуправи. Члени комісії посли д-р Степан Баран і Степан Кузик поставили засадничі поправки, зголошені на письмі, на зміну чи скреслення цілого ряду статтей проекту. Передовсім оба речники Українського Соймового Клюбу поставили поправки у новій стилізації до поодиноких статтей, та зокрема щодо виборчої ординації до рад громадських, (волосних і ґмінних), міських і повітових, домагаючись ввести до тих всіх установ пятиміенне виборче право та систему Де Гондта при поділі мандатів. Дальші поправки йшли у напрямі поширення компетенції волосних (ґмінних) рад та повітових виділів коштом компетенції війтів і старостів, скасування професії війтів, права іменувати волосною (ґмінною) радою волосних (ґмінних) писарів і урядовців та їх усувати і т. д. Пос. д-р Баран і пос. Кузик поставили рівнож внесок на скреслення при всіх статтях тих уступів, де говориться що солтис, підсолтис, війт, підвійт, лавники (присяжні), бурмістр і т. д. та члени пов. рад і пов. виділів мусять знати у слові і письмі польську мову, інакше їхній вибір неважний. Оба згадані посли поставили рівнож цілий ряд поправок на зміну чи скреслення ріжних постанов проекту, які є некорисні, а то й убивчі для самоуправи українського народу. *Всі поправки після д-ра Барана і Кузика, зголошені ними на нинішньому засіданні, перепали,* бо проти них голосувала одноголосно *сам. більшість комісії* (вона має 19 голосів на 32 членів комісії). Переходили тільки поправки референта і предсідника комісії в одній особі — віцемаршала сойму Полякевича, які він устійнив перед тим зі своїм клюбом та урядом. Санаційна більшість комісії ухвалила нині перших 61 статтей проекту з винятком ст. 21 (виборча ординація до громадських рад) і ст. 22 (виб. ординація до волосних (ґмінних) рад), над якими голосування відбудеться 10. ц. м., а то на внесок вшехпольського посла Верчака, щоби придумати ще ліпший спосіб „для охорони польської меншини в непольських громадах". В пятницю 10. ц. м. відбудеться дальше засідання і вже мабуть на другий тиждень проект прийде на пленум сойму. На український нарід іде нова велика загроза.

Німецька преса про українську ґрафіку.

Дістали ми першу низку німецьких часописів, що помістили менші та більші статейки з нагоди вистави української ґрафіки у Берліні, зорганізованої Українським Науковим Інститутом, відчиненої у салях Державної Мистецької Бібліотеки.

Del-Ka

Дощевики і кальоші зол. 5·–

Дом. Пантофлі „ 1·50

Дістанете у всіх філіях.

„Берлінер Тагеблят" (ч. 64) передає загальні інформації про нашу ґрафіку, підкреслюючи факт, що вже у народніх формах вона відріжняється від російської. Є там згадка про праці Шевченка і про студії наших артистів на чужині, де вони підлягали західно-европейським впливам. Названі прізвища О. Кульчицької, П. Обаля, В. Кричевського, М. Бойчука, Нарбута, В. Січинського, П. Холодного, А. Петрицького і К. Антоновича. „Всі ці українці — пише фаховий критик — володіють бравурно у великих композиціях і у подробицях дереворитом, екслібрісом, сигнетом, ілюстрацією та обгорткою книжки".

„Фоссіше Цайтунґ" (ч. 37) повторяє думку що „у всіх свобідних винахідчивих композиціях, ілюстраціях і мистецтві книжки є за цій виставі першорядні речі". Згадані тут Касіян, Налепинська-Бойчук і Глущенко.

„Дайче Альґемайне Цайтунґ" (ч. 62) називаючи кілька імен (Шевченко, Нарбут, Кричевський) звертає увагу на явище, що „частина українських мистців розсіялась наслідком політичних обставин по ріжних краях Европи та Америки. У своїй творчості вони — західні люди, що засвоїли собі всі тонкості модерної техніки". Критик робить висновок, що багатство творчої сили виявляється найбільше тоді, коли артисти спираються на народній традиції.

„Льокаль Анцайґер" (ч. 61) крім згаданих досі імен наводить імена Лісовського, Мозалевського і О. Сахновського.

„Дер Вестен" (ч. 37) передає зміст реферату директора Державної Мистецької Бібліотеки проф. д-ра Курта Ґлязера і проф. Мірчука, що попередили відчинення вистави окремими викладами.

Те саме робить „Дер Райхсботе" (ч. 32), „Берлінер Берзенкурієр" (ч. 62), „Нас Цайт" (ч. 37), „Дас 12 Ур" (ч. 31) і „Стеґліцер Анцайґер" (ч. 31). Найдовша стаття в цьому останньому підписана Робертом Шольцом, попереджена даними про наше історичне минуле. До наведених уже імен подані тут О. Усачів Осінчук та Іванець.

російщини в своїй книжці; без Тургенева я ніколи не дав би собі з цим раду". Завдяки Тургеневу — додає Монго — він дав собі добру раду, а це не було легкою річю. Треба без застережень привітати Меріме, що він зміг вибрати з тисячі велитенських сторінок Костомарова, повних польонізмів і українізмів, сто легких маленьких сторінок. Це добра праця, ясна, тверда, без балаканини й без суттєвих пропусків. Якщо вона залишає враження „сірости", то помилка полягає в самому сюжеті, якого перипетії черговані з одноманітністю. Російський оригінал хоч має епічний розмах оповідання й мистецький діяльог, якому позаздрить неодин драматург, має туже саму хибу. Примушені повторяти ті самі рухи актори цієї страшної драми стають книжковими паладінами. Якщо змістом Меріме йде слідами Костомарова, то формою він цілковито заслуговує на похвали критика Понмартена, який стверджує в творі Меріме „тверду, солідну прозу, цілу в мускулах і нервах, оповідання, що йде просто до мети й де мистецтво так зручно заховано"... Треба підкреслити, що зміст книги належить одному тільки Костомарову... Можливо, що зі свого боку Костомарів подякував своєму товаришеві пера, який ознайомив публику, що читає по французьки, з частиною його творів, але досі жадний документ не дозволяє нам це стверднти"...

Такі є істотні уривки з праці п. Монго, яка ввійшла від нині в обсяг українстики, де завжди матиме почесне місце.

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чекоряди
поручає: у великім виборі безконкурсійні роди сметанової, молочної десертової чекоряди, як також різносортні карнельки і цукрн. Не шумною рекляною, дарунками у виді льосів шостя, бонами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, прирядженими з гарантованих чистих сировців хочемо здобувати признання якнайширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.
Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

Нова розправа О. У. Н.

16 обвинувачених зі Скалатщини перед львівським судом.

ДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В другому дні розправи зацікавлення процесом не більше, як першого. На салі ледви 30 до 40 осіб, що потрохи дрімають, а потрохи слідкують за ходом розправи. Трибунал переслухав того дня всіх дальших підсудних в числі 10, допустив переслухання як свідка сл. судді Янеллього, а опісля переслухав ще трьох функціонарів тайної поліції з Тернополя

ЗІЗНАННЯ ДАЛЬШИХ ОБВИНУВАЧЕНИХ.

Обв. **Гавридо Метельський** заявляє, що **до ОУН не належав,** а зізнання у слідстві, якими обтяжив підсудних і себе, вимусила на нім поліція. Він, старший господар (має 41 літ), не приставав з молодими і взагалі не мав з ними ніяких зв'язків. Щодо Пришляка, то він сходився з ним як з тіточним братом. Про летючки знає, що були, але хто їх розкидав, йому невідомо. Раз казав йому Пришляк закликати Олексу Метельського, оскільки його побачить. Мет. сказав тоді: „Я вже знаю, чого він хоче". Обв. бачив раз у Пришляка револьвер, але він його відігнав.

Обв. **Микола Бровчук** заявляє, що **до ОУН не належав** і до нічого з того, що йому закидає акт обвинувачення, не признається. Летючок не розкидав.

Обв. **Олекса Фік** заявляє, що **до ОУН не належав** і не розкидав летючок тої організації, ані їх не читав. Обтяжуючі зізнання у слідстві зложив під впливом страху, бо йому грозила поліція. Те саме повторив опісля перед сл. суддею. Нині все те відкликує.

Обв. **Осип Шуст** заявляє, що **до ОУН не належав.** Належав тільки, як і Фік та інші, до „Лугу", головою котрого був пок. Пришляк. Обтяжуючі зізнання у слідстві зложив під впливом погроз поліції і те саме повторив опісля перед сл. суддею.

Обв. **Михайло Низдропа,** 21-літній колодій з Глібова, заявляє, що **до ОУН належав,** але що то за організація, не скаже. Присяги не складав. Коли вступив до організації, не хоче теж сказати. Заявляє, що на приказ тої організації розкидав летючки ОУН у Глібові, одначе того, що йому передав летючки, не видасть. Дальших зізнань відмовляє.

На домагання оборони предсідник відчитав зізнання обв. зложені в слідстві, з яких виходить, що його поліція била в лице, груди і плечі та грозила й дальшим биттям, оскільки не зложить бажаних їй зізнань.

Обв. **Дмитро Намака** заявляє, що **до ОУН не належав** і не знає, що то за організація, бо не вміє читати. Обтяжуючі зізнання на поліції зложив під впливом страху перед поліцією. Летючок не розкидав ні разом з Низдропою ні сам, а в слідстві до цього признався тому, що такі зізнання зложив Низдропа, а ті зізнання йому прочитали і казали зізнавати таксамо.

Обв. **Дмитро Когут** заявляє, що **до ОУН не належав.** У Пришляка був усього раз, але не дався намовити вступити до організації. Зрештою нічого не знає і до розправи нічого нового не вносить.

Обв. **Олекса Гудз** заявляє, що **до ОУН не належав** і нічого не знає. Його зізнання зовсім нецікаві.

Обв. **Осип Кравчук,** який зізнає з вільної стопи, заявляє, що летючок не розкидав. Працював тільки в „Просвіті" й кооперативі, хоч не вміє ні читати ні писати. Щодо найденого в його револьверу, то взяв його в застав від одного клієнта за незаплачене убрання (обв. є кравцем).

Обв. **Микола Кушнір,** який зізнає таксам з вільної стопи, летючок не розкидав. Обв. Метельського пізнав аж у сл. вчанниці.

ЗА ПЕРЕСЛУХАННЯ СЛ. СУДДІ ЯНЕЛЛЬОГО.

Після переслухання всіх обвинувачених забрав слово прок. Мостовський, домагаючись **переслухання слід. судді Янеллього** з Тернополя на обставину, що переслухування обвинувачених відбувалися згідно з приписами. Іменем оборони реплікував пос. д-р Біляк, противлячись переслуханню сл. судді Янеллього на обставини, наведені прокуратором, бо ніхто з обвинувачених йому нічого каригідного не закидав. Зате оборона не має нічого проти переслухання сл. судді Янеллього на обставину настроїв, часу і відносин, в яких відбувалося переслухування обвинувачених (безпосередньо перед і після нагалого суду!). Оцінку цієї справи полишає оборона трибуналові. По нараді рішив трибунал переслухати в характері свідка сл. суддю Янеллього на обставини, наведені прокуратором та обороною.

ДОКАЗОВЕ ПОСТУПОВАННЯ.

Після того трибунал приступив до доказового поступування. Як перший зізнавав

св. **Петро Краковський,** агент („виязловца") слідчої поліції у Тернополі. Заприсяжений, оповідає багато і широко, як сл. поліція в Тернополі, діставши конфіденціональну вістку, арештувала в ночі у зал. поїзді обв. Василя Турковського, у якого найшла два револьвери і багато ріжних набоїв. Після того поліція перевела арештування на терені скалатського повіту серед тих осіб, що стикалися з Турковським. Сам Турковський відмовив зізнань, але на думку свідка він головний інспіратор та організатор відділу ОУН на терені Скалатщини. В дальшому свідок обтяжує чергою всіх обвинувачених згідно з тезами акту обвинувачення і докладно та з подробицями описує, як то було у скалатському повіті, як прийшло до вбивства Марищака й замаху на Затирку та в наслідку тих замахів до ліквідації ОУН на терені Скалатщини. При кінці св. Краковський рішуче заперечує, немовби вбитий Марищак був інформатором поліції (це був секретар громади Теклівка, поляк). Його підозрівали в донощицтві до поліції тому, що до нього по дорозі в часі служби вступали часами постерункові. Таксамо підозрівали в тому самому Затирку тому, що до нього вступали постерункові нераз на снідання.

ЦІКАВІ ЗАПИТИ.

При кінці деякі з обвинувачених (Метельський і Бровчук) спростовували дещо з зізнань свідка, а потім ставили йому запити прокуратор та оборона. Запит обор. **д-ра Паньківського** до свідка, чи суд передавав обвинувачених назад поліції до переслухання, предсідник ухилив. На дальший запит тогож оборонця, чи сл. виділ у Тернополі є відділом поліційним, свідок каже: Так. На третій запит: Яким чином поліція дістала до рук лист, висланий обв. Бровчуком з тюрми до свого села почтою? — свідок каже: Це наша тайна. Ми дістали той лист конфіденціональним шляхом...

ВНЕСКИ ОБОР. Д-РА ШУХЕВИЧА І ПРОКУРАТОРА.

Обор. **д-р Шухевич** ставить внесок переслухати обороннів з нагалого суду в Тернополі д-ра Барана, д-ра Ладику, д-ра Бриковича і дра Олійника на обставину, що обв. Метельський перед ними і на розправі зізнавав, що був битий. Вони теж посвідчать, що ніхто з них не говорив ніколи, що моральним справником обох замахів був обв. Турковський та обв. Панас.

Прокуратор поставив після цього від себе внесок переслухати предсідника того суду, а також прокуратора на ту саму обставину.

Після того зізнавали ще два поліц. свідки.

Св. **Станіслав Цельнер,** „виязловца" сл. поліції в Тернополі, заприсяжений, зізнає на обставину арештування обв. Турковського згідно з актом обвинувачення.

Св. **Станіслав Маліновський,** урядовець К. О. П-у, заприсяжений, зізнає, що переслухував після арештування Турковського, який заявив, що з шпіонажею, у якій його підозрівали, з уваги на його записки, не має нічого спільного, бо належить до ОУН.

На цьому покінчився другий день розправи. Продовження в суботу в 9. год. рано.

*

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК.

У вчорашньому (32.) числі „Діла", в звідомленні з розправи, у третьому уступі з початку слово „висланий" просимо справити на: „вичислені". У семому уступі на самім початку зложено помилково: „Обв. Павло Старик". Має бути: „Обв. Павло Стадник".

ПРИ РІЖНИХ ЖІНОЧИХ НЕДОМАГАННЯХ натуральна гірка вода „Franciszka-Józefa" приносить велику полекшу. Поручають її лікарі. 1328

Великі редукції в радянській адміністрації.

МОСКВА, 10. II. ПАТ. В останньому часі переведено в багатьох радянських організаціях редукції урядовців і самих урядів. У закавказькій республіці зліквідовано 138 урядів, а в залишених урядах звільнено 8.623 службовців. В середній Азії зліквідовано 32 уряди на загальне число 87, а в залишених зредуковано 1.000 осіб. В цілій чорноморській провінції зредуковано 4.539 урядовців, у ленінградській окрузі зліквідовано 142 бюра, а в залишених звільнено 330 службовців. Як відомо, буджет на р. 1933 передбачує 350 мільонів рублів ощадностей шляхом персональних редукцій в державному апараті.

Комунікат і „комунікат".

I. Комунікат Союзу Українок.

У 14. числі „Діла" з 22. січня ц. р. появився під повищим заголовком комунікат Союзу Українок у Львові такого змісту:

„Головний Виділ Союзу Українок у Львові подає до загального відома, що на своїм засіданні в дні 16. січня 1933. поріщив одноголосно на основі § 25 б) свого статуту виключити п. *Дарію Бабякову* з Рогатина з членів Союзу Українок за її шкідливу для Т-ва діяльність. За Гол. Виділ Союзу Українок у Львові: *Мілена Рудницька* в. р. голова: *Олена Шепарович* в. р. за секретарку".

Мабуть у звязку з цим комунікатом львівської централі появився в „Громадському Голосі" ч. 6. з дати 11. лютого 1933 р. теж „Комунікат", але рогатинської філії Союзу Українок. Повний текст цього „комунікату" разом із заголовком виглядає так:

II. Комунікат Союзу Українок.

„Виділ Філії Союзу Українок у Рогатині подає оцим до відома, що на своїм засіданні дня 25. січня 1933 р. одноголосно постановив виключити п. *Мілену Рудницьку* з членів філії Союзу Українок у Рогатині за її вперешну і шкідливу діяльність для жіночої організації в повіті. Виділ Філії Союзу Українок у Рогатині".

III. Кпини з усякого зорганізованого життя.

Комунікат філії Союзу Українок у Рогатині треба вважати хіба вершком цинізму та облуди його авторів. Бо в організованому громадському житті ще такого не бувало, щоби якийнебудь виділ філіальної установи міг виключати своїх членів голову організаційної централі, якій та філія статутово підлягає. Такий дивогляд можливий хіба тільки в нас, на нашій нещасній землі, такій чомусь сприяючій для всякого роду отаманщини. Прикро, що та отаманщина вдирається і в ряди наших жіночих організацій. Ми, очевидно, не знаємо, чому і защо Головний Виділ Союзу Українок виключив з членів п. Д. Бабякову, але віримо, що без поважних причин цього напевно не зробив.

Колиж у відповідь на те виділ рогатинської філії вважав за доцільне оголосити на сторінках

ВСІ ІНСТИТУЦІЇ ЗАКУПОВУЮТЬ МИЛО ДО ПРАННЯ І ТОАЛЄТОВЕ ЯК ТАКОЖ УСІ ПРЕДМЕТИ, ПОТРІБНІ ДО УТРИМАННЯ ЧИСТОТИ В БЮРАХ
У ФАБРИЧНІЙ СКЛАДНИЦІ МИЛА І СВІЧОК
„Ваше Очко"
ЛЬВІВ ВУЛ. ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ.

„Гром. Голосу" наведений вище неповажний комунікат, то тим тільки підкреслив, що йому не лежать дуже на серці ні організація ні консолідація українського жіноцтва, а навпаки йому до вподоби дезорганізація і підтинання авторитету своєї власної організаційної централі.

Дивне, що рогатинський знаменитий „комунікат" дістав чомусь заголовок „Комунікат Союзу Українок", а не „комунікат філії". У такому складанні заголовку не можна не доглянути злобної тенденції дезорієнтувати читачів.

ВІЛЬНА ПОСАДА!

Молодого, здібного, енергійного чоловіка приймемо негайно (найрадше зі священичої родини). Зголошення з описом життя і евентуальними порученнями висилати найдальше до 20. лютого ц. р. на адресу „Священича Поміч", Станиславів, вул. Липова 3. 1387

Зі сойму.

Відгомін справи Біласа та Данилишина.

ВАРШАВА, 10. II. ПАТ. На нинішньому засіданні сойму в дальшій дискусії над бюджетом м-ства справедливости пос. *Загайкевич* (Український Клюб) жалівся на усування судів і надуже часті конфіскати української преси. Бесідник обговорив справу наглих судів і згадав про присуд на виконавців нападу в Городку Яг., яких помилування сподівалася українська громадська думка.

Пос. Пасхальський (ББ) полемізуючи з пос. Загайкевичем, сказав, що державна рація вимагала, щоби Біласа та Данилишина покарали смертю.

Опісля сойм радив над бюджетом монополів.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 16-?

— **Емер. суддя Вінкент Микласевич** отворив адвокатську канцелярію в Журавні.

— **Колядки у львівських церквах.** По причині виїзду хору „Сурма" на свято Станиславіського Боїна та перемучення членів хору подорожю, не міг цей хор відспівати колядок в церкві св. Юра 5. ц. м. Зате 12. лютого ц. р. в год. 12 відспіває хор „Сурма" низку галицьких колядок у св. Юрі. Цьогож дня у Юрі, Преображенській і Волоській церкві співатимуть теж хори: рад. Купчинського й „Бандурист".

— **Просфора Рідної Школи в стрийській дільниці.** В неділю 5. ц. м. відбулася за старанням Кружка Р. Ш. стрийської дільниці в домівці хлопячої школи ім. Т. Шевченка святочна просфора, у якій взяли участь представники Церковного Брацтва і місцевих культурно-освітніх товариств: Кружка Р. Ш., Чит. „Просвіти", „Будучности" та „Лугу". Свято почалось традиційним благословленням просфори, якого довершив о. П. Дзедзик. Він як голова місцевого Кружка Р. Ш. привитав теж представників згаданих товариств, складаючи на їхні руки побажання гарного розвою для заступлених ними товариств і завізвав до єдности, що є найліпшою запорукою успішної праці для кращої долі народу. Свято виповнили численні промови, переплітані хоровими продукціями. Хор читальні, зложений виключно з ремісничої молоді, відспівав справно ряд колядок, щедрівок і народних пісень. Виголошено кільканадцять патріотичних промов на актуальні теми. Численно зібрані учасники свята в числі около 150 осіб, нагороджували промовців грімкими оплесками. Збірка на будову „Народнього Дому" на стрийській дільниці дала 25.50 зол. Святочний вечір закінчився відспіванням народнього гимну.

— **Протиалькогольний і протинікотинний курс** влаштовує Т-во „Відродження" в днях 17. і 18. лютого ц. р. у Львові у великій салі Музею Наук, Т-ва ім. Т. Шевченка при вул. Чарнецького 24. Програма курсу: Пятниця 17. лютого, 17 год. 1) д-р С. Парфанович: Наша боротьба з тютюном. 2) Д-р М. Дзерович: Алькоголізм і дідичність. 3) Ю. Каменецький: Етика й алькоголізм. Субота 18. лютого, початок 17. год. 1) Сенатор Ю. Павликовський: Історія української протиалькогольної думки від часів знесення панщини. 2) Сенаторка О. Кисілевська: Роля жінки в протиалькогольній і протинікотинній боротьбі. Виклади получені з виставкою образів. Кожний виклад треватиме 45 хвилин.

— **Де найбільше читають газет.** Міністерство почт і телеграфів оголосило звідомлення про рух посилок у Польщі. Виходить, що найбільше газет читають у західних воєвідствах, отже на Поморю, в Познанщині та на Горішньому Шлеську. Середньо представляється газетний рух у Конгресівці та Галичині, а найменше газет іде в Люблинщині, на Волині та Виленщині.

— **Засудили бувш. начальника „Бригідок".** Перед львівським апеляційним судом закінчилася розправа проти бувш. начальника тюрми „Бригідки" Маєвського, обвинуваченого в цьому, що самовільно давав відпустки вязням і що про вязня, львівського купця Бараха післав м-ству справедливости неправдиве внесення. Окружний суд засудив був Маєвського на 4 місяц. вязниці з припиненням виконання кари на 3 роки. Апеляційний суд за повищі проступки засудив Маєвського на 1 рік тюрми, утрату почесних і горожанських прав через три роки та заплату частини коштів розправи.

— **Хто виграв на льотерії.** В другому дні тягнення Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 100.000 зол. на ч. 51744. 15.000 зол. на ч. 4423 135238. 2.000 зол. на ч. 6044 15928 19607 21295 21990 35630 74047 74137 74551 111010 111684 112623 122455. 1000 зол. на ч. 6724 10451 41718 43189 67291 82943 85114 114324 133954. 500 зол. на ч. 7696 15600 31124 54195 81583 95098 111605 121699 122794 125886 130179 132495 139953 145106. 400 зол. на ч. 10453 11596 14666 15238 15797 25859 34107 35720 41116 43336 48598 58150 65949 72102 73155 76783 86889 89390 102877 105001 105668 113311 141167 141715 142217.

— **Ціла родина перейшла на жидівське.** Залізничий урядовець Мик. Недбала в Соснівці, довідавшися, що його родина походить з жидівської лінії, рішив вернутися до віри своїх предків. Його батько, теж залізничий урядовець, богатий чоловік, відраджував йому відступництво від християнської віри, обіцяв дати йому зараз увесь свій маєток, однак син зробив таки своє. Перед кількома днями перейшов разом з жінкою і двома дітьми на жидівство. Називається тепер Авраам, його жінка дістала ім'я Сара, 6-літнього сина назвали Ісааком, а 4-літн. Яковом. Нова жидівська родина перенеслася до Отвоцка і старається добути документи, потрібні до виїзду до Палестини.

— **Напад на трафіку.** На трафіку С. Бартфельда в Турці пов. Коломия напало в ночі кількох молодих людей і хотіли дібратися до каси. Однак Бартфельд криком прогнав їх і пустився за ними в погоню. Під лісом один з нападників стрілив кілька разів і ранив його тяжко. Поліція шукає за винуватцями.

— **Золотий прут.** Недалеко Дебрецина (на Мадярщині) у лісі найшов рубач золотий прут 40 цм. довгий, що важить 22 дека. Фаховці кажуть, що той прут витопив передісторичний гутник. Кажуть, що це золото має аже 2000 літ. Рубач відніс золото на поліцію і йому належиться третина знахідного.

— **Німці виганяють жидів.** Велике обурення серед жидівського населення викликало видалення саксонською владою 15 жидівських родин, польських громадян, що перебувають в Саксонії від кільканацятьох років. Жиди мають покинути Німеччину до 28. ц. м., інакше будуть висилені примусово.

— **Знову хотіли схопити Ліндбергову дитину.** У Злучених Державах арештували двох людей, які хотіли вимантити від Ліндберга 50.000 дол. під загрозою, що схоплять його 6-місячного синка. Поліція підложила в умовленому місці чек на 17 тис. долярів, а коли той чоловік прийшов до банку з тим чеком, його арештували.

В девяті роковини смерти

ОЛЬГИ з Левицьких БАСАРАБ

відбудеться

дня 12. лютого 1932 р. в год. 12. вполудне

в катедральній церкві св. Юра

Поминальне Богослуження

з панахидою

на яке Кревних і Знайомих Покійної запрошує

Рідня.

При болях і рві в суставах, падагрі і ломоті костей треба вживати таблетки Тогаль, які втишають ті болі. Отже спробуйте самі ще нині, але дома гайтеся завсіди лише оригінальних таблеток Тогаль. Можна набути у всіх аптиках. **Тогаль**

ВІЛЬГЕЛЬМ ЗРІКАЄТЬСЯ ПРЕСТОЛА В КОРИСТЬ КРОНПРІНЦА.

ПАРИЖ, 10. II. ПАТ. „Журналь де Деба" передруковує із застереженням вістки „Нюйорк Емерікен" нібито бувш. цісар Вільгельм сказав своїкам, що він уже за старий та перемучений, тому після кількаденного побуту в Німеччині зречеться престола в користь найстаршого сина.

—o—

ГІНДЕНБУРГ УСТУПАЄ?

Берлінська пресова агенція „Політіпер Тагесдінст" принесла вістку, нібито Гінденбург думає уступити, коли б Гітлер здобув більшість при виборах до райхстагу. Тоді то президент райвищого трибуналу, як заступник президента, іменував би регента. Регентом тим — як зачувати — був би кронпріяц. Офіціяльні чинники заперечили цю вістку.

ВІДПОВІДЬ ЯПОНІЇ В СПРАВІ МАНДЖУРІЇ.

ТОКІО, 10. II. ПАТ. Нині зберається кабінет, щоби обговорити та зредагувати відповідь Японії в питання женевського комітету 19-х, чи Японія добровільно без застережень заяву, що теперішній устрій Манджуко розвязує спірне питання.

Із компетентних кол повідомляють, що японський уряд не думає відступати від свого становища в справі Манджуко, а своїй делегації в Женеві прикаже не складати ніяких зобовязань, поки не дістане нових вказівок.

Домагання комітету 19-х викликало в Японії велике схвилювання, головно в яп. м-стві закордонних справ. Представник того м-ства сказав у пресовому інтервю, що треба вважати облудним становище Ліги Націй, яка твердить, що не розуміє становища Японії в справі держави Манджуко, хоч Японія кілька разів зложила заяву в тій справі, бо Японія вірить, що існування манджурської держави це головна основа мира на Дал. Сході.

ІТАЛІЯ НЕ ДОСТАВИЛА МАДЯРЩИНІ ЛІТАКІВ.

БУДАПЕШТ, 10. II. ПАТ. Із міродатних кол повідомляють, що вістка „Еко де Парі" будто би Італія доставила для Мадярщини літаки, не в тракдинва.

ЗАМІСТЬ ЗНИЖКИ ПЛАТНІ.

У Франції замість знижки платні підвищують податок від платень повище 20.000 франків.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: *„МАДМУАЗЕЛЬ"*, комедія на 3 дії *Жака Деваля*.

Історія про те, як старша гувернантка тужить за материнством, а не може, як і не могла все життя, зважитись стати матірю. Як можна задовольнити таку природну, дуже людську потребу, залишаючись чистою? Тільки французький комедіописець може таку поважну проблему поєднати із цілою низкою ліричних і прекомічних сцен, перемішати сльози зі сміхом і забавляти нас увесь вечір, ні разу не навівши зморшка на чоло. Весела, глибше подумана комедія, прегарно складена, без одної зайвої сцени. *м. р.*

—o—

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ВАСИЛЬ БЕЧ,

емер. надпор. рах. б. австрійської армії, упокоївся дня 29. м. м. в Головецьку турчанського повіту в 70 р. життя. Покійний, людина невтомної праці, перейшовши ще перед війною на емеритуру, осів в рідному селі, де всім служив досвідною радою та був просвітно-економічні товариства. В національних справах був непохитний і до витревалости заохочував своїх односельчан. Імя його, як досвідченого пасічника, широко відоме. В. Й. П!

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 10. II. 1933 р. за масло експортове та десерове ціна 2·20 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 5·80—6·00 зол.

ДЛЯ ВСІХ. ЗДОРОВЛЯ И ЖИВУЧІСТЬ

можна задержати від дитинства до старости, якщо в кожній хаті щоденно питимуть ОВОМАЛЬТИНУ. Ця знаменита відживка з яєць, молока, солоду і какао в своїй сконцентрованій формі має всі відживчі складники і вітаміни необхідні для здоровля. ОВОМАЛЬТИНА робить кожний напій повновартісним, легкостравним, успішно діяє на нервову систему, скріплює організм, дає багатий запас здоровля і енергії — причому діти, з огляду на її милий смак, волять ОВОМАЛЬТИНУ, ніж кожний інший напій.

OVOMALTINE

запевнює здоровля!

Ціни: пушка 125 гр. зол. 2.50, 250 гр. зол. 4.30, 500 гр. зол. 7.80.

Fabryka Chemiczno-Farmaceutyczna
Dr. A. WANDER, Sp. Akc.
Kraków.

Можна дістати в усіх аптиках і дрогеріях. — Зразки і брошури висилаємо безплатно.

Найновіше досліджування харчевих продуктів

причинюється до того, що попит за норвеським тра̀ном заєдно більшає і зростає. Норвеський тран містить крім одинако існуючої в ньомуж кількости вітамінів (500 А і 200 до 250 Д в 1 грамі) також ще потрібну кількість йоду, щоб зберегтися перед волям.

НОРВЕСЬКИЙ ТРАН

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 11. II. год. 7.30 веч. „Аіда“ (опера).

Неділя, 12. II. год. 3.30 попол. останній раз „Самум“ (ціни найнижчі).

Неділя, 12. II. год. 7.30 веч. „Розбійники“ (Абон. 7).

Театр Різнородностей.

Субота, 11. II. год. 7.30 веч. „Мадмоазель“ (Абон. 7).

Неділя, 12. II. год. 11.30 передпол., остатній поранок „Цирулик севільський“, 3-я дія „Циганерії“ у виконанні учнів Оперового Курсу Консерваторії Польського Музичного Т-ва у Львові.

Неділя, 12. II. год. 3.30 веч. „Джім і Джо“ (Абон. 5).

Неділя, 12. II. год. 7.30 веч. „Мадмоазель“ (Абон. 7).

Кіна.

АДРІЯ: „Дім ч. 13“ (І. „Тайна вязничної келії“, II „Любка смерти“), додаток: „Трубач Слім у Парижі“.

АПОЛЬО: „Ромео та Юльця“.

АТЛЯНТІК: „Аріяна“ (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Чемп“ (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „Остання парубоцька ніч“, ревія „Завіяний карнавал“.

КОПЕРНИК: „Распутін“ (Конр. Файт).

МАРУСЕНЬКА: „Распутін“ Конрад Файт).

МІРАЖ: „Москва без маски“.

ОАЗА: „Льорель і Гарді, їх доля та недоля“ та ревія.

ПАЛЯС: „10 проц. для мене“.

ПАН: „Хоробрий вояк Швейк“.

ПАСАЖ: „Глибини моря“, „Лицарі в хмарах“.

ПРОМІНЬ: „Шлях до раю“ (Ліл. Гарвей).

СТИЛЕВЕ: „X 27“ (Марлена Дітріх), ревія: „Праця збогачує“.

УТІХА: „Піднебесний роман“ і ревія.

ХИМЕРА: „Година з тобою“ (Шевальє і Жанета Мекдональд).

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

Закордонне радіо.

Субота, 11. лютого 1933.

Барі (269,4) 20.40 Опера, **Братислава** (279,3) 16.10 Концерт, 18.15 Нар. музика, 20.30 Весела програма, **Гуізен**(296,1) 16.40 „Парсіфаль“ оп. Вагнера, **Штрасбург** (345,2) 18.00 Концерт, **Штутгарт** (360,6) 12.50 Пісні в супроводі лютні, **Рим** (441,2) 20.45 Опера, **Лангенберг** (472,4) 20.00 Вес. вечір, **Відень** (518,1) 17.35 Концерт, **Мінхен** (532.9) 20.00 „Альтер шіцт“ комедія Кройца, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Звуковинки, 16.30 Гумор, 24.00 Нар. пісні й музика.

Неділя, 12. лютого 1933.

Братислава (279,3) 16.00 Концерт, **Мілянo** (331,4) 21.00 Опера, **Гельсінфорс** (368,1) 19.30 Спів, **Лайпціг** (389,6) 11.30 Бахова кантата, **Сотенс** (403,5) 19.30 Тр. з Нюйорку: Муринські пісні, **Рим** (441,2) 12.30 Музика, 20.45 „Ля Донна Пердута“ оп. Пітріс, **Лангенберг** (472,4) 17.00, 18.30, 21.00 „Льогенгрін“ оп. Вагнера, **Прага** (488,6) 7.30, 11.00 Концерт, **Відень** (518,1) 9.55 Хор хлопців, 15.00 Військ. музика, **Любляна** (575) 20.00 Спів, **Харків** (937,5) 10.00, 16.15 Концерт, 18.00 Опера, 24.00 Звуковинки, **Москва** (1000) 18.30 Концерт Голованова, Неждановa, Ігумнова (Досв. 720 м.).

Львівське радіо.

Субота, 11. лютого 1933.

12.10 Грамофон, 13.10 Метеорольог. комунікат, 13.15 Шк. поранок, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Для молоді: „Ерольф, цар моря“, 16.40 Вражіння з Маляги, 17.00 Авдиція для хорих, Сальонова орхестра, 17.30 Концерт, 18.00 Легка музика, 18.25 **Колядн в виконанні хору Волоської церкви під дир. Ром. Прокоповича**, 18.55 Львів тому пів століття, 20.00 Легка музика, Спортові вістки 22.05 Шопенові твори, 22.40 При криниці трьох братів, 23.00 Танкова музика.

Неділя, 12. лютого 1933.

11.45 Місійний відчит, 12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Симф. поранок, „Жінка та сусп. професійні організації“, 14.00 Лісова скринька, 14.20, 15.00 Музика, 14.40 Що чувати, що треба знати, 16.00 Для молоді: Що чувати в світі?, „Львиця Уанга“, 16.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.45 „Ідеали середньовічного лицарства“, 17.00 Концерт, Комунікат Союзу сільських громад, 18.00 Фр. пісні — Левелін-Ярецька (сопр.), 18.20 Фортепян, 18.45 „Чим є для нас часопис?“, 19.05 Всячина, 19.25 До жінок, авд., 20.00 То було таке відоме, муз. вадитва, 21.00, 21.02 Спорт. вістки, 21.10 Оп. музика, 22.00, 23.00 Танк. музика, 23.55 Комунікати.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Дальший тяг реферату проф. д-ра Витановича п. н. „Історичний розвиток українського народн. господарства“ відбудеться в неділю 12. лютого 1933 в столовій Акад. Дому, Супінського 21, о год. 10.30.

Філія Союзу Українок у Львові запрошує своїх членів на відчит п. Льва Ясінчука на тему: Українське жіноцтво в Америці, який відбудеться дня 14. лютого 1933 р. о год. 6 веч. в домівці Філії С. У., Підвалля ч. 7, І. Гостям раді! 1-2

Дня 26. лютого 1933 р. в год. 10-ій рано відбудуться Звичайні Загальні Збори Філії Союзу Українок на місто й повіт Львів. Програма нарад: 1. Відчитання протоколу. 2. Звіти з діяльности. 3. Звіт Контр. Комісії й уділення абсолюторії уступаючому Виділові. 4. Вибір нового Виділу. 5. Вибір делегаток на Заг. Збори Централі. 6. Внески й запити. Якщо в год. 10 не буде приписаного числа членів — Заг. Збори відбудуться годину пізніше з тим самим порядком нарад без огляду на кількість прибулих. Дня 25. лютого в год. 9 рано відбудеться Служба Божа в Успенській церкві (вул. Руська) за померших членів Т-ва, на яку запрошує всіх членів — За Виділ Філії С. У. у Львові: **М. Колтунюкова**, голова, **Е. Веберова**, секретарка.

В неділю 12. ц. м. в год. 11-ій відбудеться в будинку Монастиря СС. Василіянок при вул. Потоцького 95 відчит п. мг-ра Ю. Редьки п. н. „Поет-мученик“ у 30-ті роковини смерти Павла Грабовського. Вступ за добровільними датками призначеними на будову церкви. — **Імпрезова Секція.** 1—2

Святочний концерт для вшанування памяти бою під Крутами відбудеться заходом львівських українських студентських організацій у понеділок, дня 13. ц. м. в год. 19.30 в салі Музичного Інституту ім. М. Лисенка (Шашкевича 5). Білети раніше можна дістати в Союзнім Базарі, а в день концерту при касі від год. 18.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ДАРМО Читачам „Діла“. Напишіть: ім'я, рік, місяць уродження, стан родинний, окреслю докладно характер, здібности, призначення, подам дармо найважніші факти Твого життя. На видатки канцелярійно-почтові залучити один зол. почтовими марками. Психо-графольог Szyller-Szkolnik, редактор часопису „Świt“— Warszawa, Zdrowia 47. 1394 1-3

ГОДИННИКАРСЬКІ роботи виконує пречизійно й дешево Мандль, Коперника 14 проти кіна „Коперник“. 1197 8—10

ПЕЧІ, блати, рушта, кухонне начиння, найсолідніша фірма Рентчнер, Легіонів ч. 37. 1264 10-1

ТЕПЕР ПРОДАЄМО залишені по сезоні сукні від зол. 15.—, плащі від зол. 35.— усі інші товари дуже оказійно. Магазин ЯКІВ ПОСАМЕНТ, Львів, Академічна 7 (Готель Жоржа). 1298 8—

НА ПРОДАЖ 2 реальности триповерховий і 1 двоповерхова, комфортові у Львові напроти костела св. Єлисавети. Відомість між год. 5 а 6 у Юлини Козловського при вул. Львівських Дітей 17, II. пов. 1396 1—3

ОСТАННІ КУРСИ перських і смирнеських диванів з приводу виїзду пана Кароля Литвиновича кінчаться 25. лютого. На останні курси будуть приняті пані і панове. Щоби дати змогу кожному взяти в них участь ціліть курсу 14 день, 2 години денно лише 10 зол. Вписи на останні курси тревають лише до 14. ц. м. включно, пізніші вписи не приймаються. Зазначуємо, що з приводу виїзду пана Литвиновича до Познання в цілі провадження курсів, курси у Львові є останні. Вписи і інформації Львів, Зиблікевича 18, Вирібня диванів. 1395 1—2

ІНТЕЛІГЕНТНА в середнім віці вдова з 10-літньою донечкою, з двопокоєвим помешканням, на посаді, з малим майном знайде замуж за інтелігентного старшого солідного мущину на вищій урядовій посаді. Зголошення до Адміністрації під „Солідність“. 1390 1—1

КУПЛЮ кожду скількість і за кожду ціну австрійські почтові значки з передруком „У. Н. Р.“ чисті і з печаткою. Адреса: Dr A. Holovka, Praha 29. C. S. R.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПЯНІНА першорядні по зниженних цінах; на догідних умовинах. Купно, продажа; заміна уживаних інструментів.

НОВАЦКІ

Пілсудського 17. Тел. 35-21.

ПОРОШОК „УНІВЕРСАЛЬ“ УСУВАЄ ВСІЛЯКІ НЕРВОБОЛІ.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО“!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	вол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги	„ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках	„ 0·48
1 „ „ на першій сторінці	„ 0·55

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні по	вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·08

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	вол. 380·—
„ „ 1/2	„ 200·—
„ „ 1/4	„ 110·—
„ „ 1/8	„ 60·—

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло“, З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Ч. 34 (13.273). Львів, понеділок 13. лютого 1933. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Галичині, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Повний сумерк самоуправи у Польщі.

Варшава, 10. лютого 1933.

Теперішня сесія польського сойму робить враження людини, яка знає, що не довго осталося їй жити, та що в кожній хвилині може прийти для неї повна катастрофа і тому за всяку ціну хоче мерщій „щось" зробити. Найважнішу біжучу державну справу — бюджет — переводиться з рекордовим поспіхом, перебичковуючи рівночасно з тим самим поспіхом проект закону про частинну зміну територіяльної самоуправи, що має за мету змінити основно дотеперішнє самоуправне життя у тому напрямі, щоби віддати його в цілости під безвідкличний диктат адміністративних чинників.

Польське прилюдне життя щораз більш скотихуване під впливом зовнішніх і внутрішніх відносин. Через те й настрої щораз більше нервові. Польський парляментаризм є вже давно фікцією, за якою стоїть уряд, а т. зв. соймова більшість є безвільним інструментом уряду. Польська опозиція — націоналістична правиця і людово-соціялістична лівиця — не має впливу на розвій державного життя. Очевидно, не мали його ніколи і не мають тим більше сьогодні і національні меншини, яких трактується „пер нон ексіст".

Саме ці нервові настрої та щораз більше недорова ситуація підштовхує теперішній уряд зі своєю соймовою більшістю до закріплювання своїх позицій. Державний апарат є вже давна у його руках, так само весь старшинський корпус у війську. Всюди свої люди, або такі, що ними прикидаються. Нема вправді у Польщі комунізму ані фашизму, але фактично нема і демократичного устрою. У господарській ділянці незнаний досі у таких розмірах розріст етатизму, що нераз межує вже з державним соціялізмом, у ділянці знова соціяльного будівництва дуже помітні сліди фашизму. Громадянина польської держави сучасний режім старається зробити манекіном, що має так думати і робити, як цього бажає собі уряд. При цьому йде реалізація націоналістичної ідеї — за всяку ціну надати Польщі характер однородної національної держави.

Після введення шкільного закону, закону про збори та передовсім закону про товариства, прийшла на чергу справа самоуправи. І вона не нова на соймовому терені. Вже від 1924 р. була вона предметом нарад у польському соймі у кожній каденції, а в останньому соймі була вже рішена в комісії і на пленум сойму не прийшла лише через його розв'язання. Явилася вона й у цій каденції у виді урядового проекту під назвою „Закон про частинну зміну устрою територіяльної самоуправи", що є тепер предметом нарад і стане невдовзі законом. Порівнуючи зі собою попередні проекти (особливо з останнього сойму) є теперішнім, слід ствердити, що теперішній є для нас *гіршій* ніж попередні.

Провідні думки проекту, що обіймає самоуправу сільську, міську і повітову, такі: 1) Він вводить уніфікацію самоуправного законодавства, але не повну, полишаючи і на дальше деякі дотеперішні громадські закони, напр. в Галичині громадський закон з 1866 р. і громадський закон для 30 міст з 1889, під порядковуючи цьому законові і всі менші міста та містечка, що досі правилися громадським законом з 1896 р. Оба згадані галицькі громадські закони з 1866 р. і з 1889 р. на будуче будуть обовязувати тільки у тих справах, що їх не вирішує новий закон. 2) У сільських громадах вводить в життя збірні громади там, де їх досі не було, як у Галичині, в Познанщині і на Поморю. 3) Загальні безпосередні вибори явні, а лише умовно тайні, будуть тільки при виборах до громадських рад, котрих компетенцію обмежено тільки до управління майном громади, отже практично зведено до нуля. 4) Вибори до волосних рад, що приблизно відповідають теперішнім галицьким громадським радам шоло своєї компетенції будуть посередні, отже загал виборців не буде мати безпосереднього впливу на склад волосних (гмінних) рад. 5) Вибори до міських рад будуть рівнож загальні і безпосередні при скомпліковані системі голосування. 6) Вибори до повітових рад будуть посередні, а право голосування будуть мати лише члени міських управ та міських рад міст, не вилучених з повітового звязку та члени сільських управ і волосних (гмінних) рад.

Дальше щодо компетенції: 7) Порівнюючи з дотеперішніми галицькими громадськими законами обмежено значно компетенцію волосних гмінних чи міських рад у користь війтів і бурмістрів, а ще більше у користь старостів, що будуть фактичними диктаторами над волостями (гмінами) і містами так далеко, що ціла льокальна самоуправа буде тільки фікційною. Воля старости рішатиме про все! 8) Те саме торкається і повітових рад та повітових виділів, де проводить староста. 9) Всі вибори волосних управ, а навіть солтисів і підсолтисів (їх обох фактична роля буде подібна до ролі теперішнього сільського поліцая) мають бути затверджені старостою, чого напр. в Галичині не було. Те саме право має воєвода щодо міст.

Проект проводить виразно польську національну лінію. А саме, він постановляє, що 10) всі солтиси і підсолтиси, війти і підвійти, бурмістри і віцебурмістри, волосні і міські лавники мусять знати в слові і письмі польську мову, що на практиці виключить багато українців від можности займати повищі посади.

Коли повищий проект стане законом, а стане ним певно, то щезнуть у нас і ті решітки тої нужденної самоуправи, що ще тут і там слабо блимають. Настане повний сумерк на відтинку самоуправи.

Очевидно, що такий закон не вдоволить громадянства і воно вестиме боротьбу за його зміною. У перших рядах тих, що поведуть цю боротьбу, знайдуться передовсім відповідальні представники українського народу!

Д-р Степан Баран.

*

ПРОЄКТ ЗАКОНУ ПРО САМОУПРАВУ

в комісії ухвалений — прийде на пленум сойму в понеділок 13. ц. м.

В пятницю 10. ц. м. відбулося останнє засідання соймової адміністраційної комісії в справі третього читання урядового проекту закону про частинну зміну устрою територіяльної самоуправи. Впродовж 45 хвилин прийняли понад 40 статтей в стилізації, як її предложив референт д-р Полякевич після попереднього узгіднення деяких спірних точок з послами ББ. Всі дальші поправки представників Українського Соймового Клюбу в адміністраційній комісії послів д-ра Ст. Барана і Ст. Кузика, поставлені вчора, перепали, як перепали їхні поправки попереднього дня. З засадничих поправок, що їх на сьогоднішньому засіданні комісії зголосив пос. д-р Баран, була поправка до статті 101 проекту, котра звучить в цілости: „Нинішній закон не обовязує на території шлеського воєвідства", — того змісту — „до цієї статті додається на кінці слова" — „а також на території воєвідств: львівського, станиславівського і тернопільського" — себто, що проєктований закон не має обовязувати у Східній Галичині.

Таким робом повністю сьогодні наради над проектом в адміністраційній комісії і сам проект, ухвалений в третьому комісійному читанні, прийде під наради пленуму сойму вже в понеділок дня 13. ц. м. Є це рекордовий поспіх, ценований ще навіть у польському соймі, і він вказує, як дуже залежить сучасним керманичам Польщі на тому, щоби і формально перебрати диктатуру в усіх самоуправних установах.

Як сказано, всі поправки українських послів д-ра Барана і Кузика, перепали. Не перейдуть вони очевидно і на повному соймі. Мали вони на меті усунути диктатуру війтів і старостів через дуже значне обмеження їхньої компетенції в користь волосних і повітових рад чи повітових виділів, що мали бути вибирані на основі пятиміенного права голосування, як рівнож і ради громадські та міські.

Ухвалення нового самоуправного закону, що має увійти в життя на селі за півтора року, викличе в краю голосний відгомін і тепер щойно почнеться боротьба в масах за його зміну.

ЛИШЕ ЛЕГКОДУХ НЕ ДУМАЄ ПРО ЗАВТРА.
Розумна людина забезпечує свою і своїх близьких будучність тим, що складає свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Було би добре... колиб не та Україна!

Офіціоз Наркомзему СРСР „Социалистическое Земледелие" переповнений вістками про те, що Україна не сповняє тих вимог, які до неї ставлять московські пани. Не бракує погроз в сторону кулаків і інших „елементів", не бракує виписування на чорній таблиці грізвищ поодиноких директорів заводів, колгоспів і т. д. а вимогою „ліквідувати" їх. А рівночасно розхвалюють татарську, чи яку іншу область, які вони знамениті „ударники", як знаменито працюють та помагають радвладі їти „через колгоспи до соціялізму". Цікаві ці голоси, тому подамо кілька вісток, поданих в одному тільки числі „Соц. Зем." з дня 18. січня ц. р.

Під богатомовним наголовком: „Протягуючи хлібозаготівлю бє Україна по цілій підготовці до весни" якийсь, мабуть малорос, Гавриленко пише таке (у виїмках):

„У пирятинськім райзо (районним земельним відділі) вже давно говорять про підготовку до весняної сівби... Перше враження, що люди шевелиться, працюють, та на ділі путанина і повна неорозбериха. Майже щодня міняються провідники райзо. В осені на основі постанов обласних організацій усунено з праці і виключено з партії завідуючого райзо Люльку. Декілька тижнів зів працю Чабан, потім два місяці Левченко, а потім знова появився на сцені Люлька і щойно десять днів тому назначено завідуючим райзо Кіріенка. Чекати на щонебудь розумного від такого ставлення справи — хіба зайво.

„План хлібозаготівлі менший в цьому році супроти попереднього майже двічі. Хоч у дійсності є дані виконати цілий план... Показується, що колгоспи далеко від виконання плану. І так власівська комуна не додала 13 відс., артіль „Паризька Комуна" — 30 відс.

„Справа з запасами зерна на сівбу — різнородна. Такі-то (назви) колгоспи їх вповні мають. А березівський колгосп із 924 сотварів (потрібних) має тільки 471... В харковецькім колгоспі не зібрано врожаю перед зимою 100 гектарів вівса та 60 гект. гороху. Чимало зерна остало у „відпадках" (солома і т. д.). Провірка робітників найшла в кротовськім колгоспі у „відпадках" 60 відс. зерна, в Дейманівці 20 відс., у Високім 28 відс. і т. д. Дуже велика частина зерна залишилась в соломі. Так розтрачене зерно не вернеться і тому колгоспи не поспішають зі заготовкою посівних фондів (Примітка: бо все що було віддали на хлібозаготівлю! Ред.).

„З ремонтом інвентаря район теж не поспішає. Прогулянно листопад і грудень, в яких 65 кузні на колгоспах були нечинні. До кінця грудня з 72 тракторів відремонтовано тільки 2. В колгоспах свиньківським, майорщинським і вікторівським навіть не випрацьовано плану ремонту. До 9. січня з 391 сівалок відремонтовано 78, з 644 культиваторів — 201, з 1120 борін — 373, з 2238 плугів — 498, з 46 тракторів МТС — 13 і т. д.

З черги говориться там про те, що на по-

Фірма С. БЛЮМЕНКРАНЦ у Львові, вул. Галицька (РІГ БОЇМІВ)
повідомляє впов. публику про ліквідацію.
ЦІНИ ЗНАЧНО ЗНИЖЕНІ.
3—3

верх 11.000 коней тільки 509 є добрих, а 3.200 середніх, — решта це такі, якими годі робити. В районі нема паші, а досі не вивозять на поля гною. На 134 тисячі тон гною — взято в плян тільки 55 тисяч, а решту, кажуть, „вивозіть де хочете". У додатку ще й агрономи зміняються. Ось на слободопетровському участку від весни було трьох агрономів, один по другому, „...в результаті — повне незнання агрономами землі колгоспів, а звідсіля і відповідні наслідки".

Далі читаємо: „Ми нарочно навели низку дрібниць, щоби показати, як проходить в поодиноких ділянках підготовка до весни... А дрібниці представляють цілість".

Цього було би досить. Але в цьому-же числі „Соц. Земледелия" є ще й інші речі про ту нещасну Україну, зложені, очевидно в тійже думці що стаття Гавриленка. Їх наголовки говорять за себе: „Одещина ігнорує підготовку до сівби". „Посівні програми укладають на око" (про ріжні укр. організації на Поділлі), „У плянах нерозбериха" (Київ), „Зернотрактороцентр нищить організацію тракторних шкіл" (Дніпропетровське) і т. д.

Очевидно, що треба українців і повчити, дати їм примір, як належить працювати. І в одній із тих статтей, по солідним виляянні „хахлів" пишеться таке:

„Зразок треба брати із колгоспів Мархлевського національно-польського району УССР, які закінчили випрацювання планів та розділили їх по колгоспних бригадах..." От де треба вчитися, як будувати соціялізм!

Так як у цьому одному числі „Соц. Земл." — так і в інших червоною ниткою проходить одно, а саме: Україна не виконує наложеної данини, як її повинна виконувати. Словом — біда з Україною!

С.

Виступи українськнх послів.

„Не касарні, лише війна"

Короткий зміст промови посла О. Луцького, виголошеної на пленумі сойму 8. ц. м. при бюджеті міністерства внутрішніх справ.

Пан міністр внутр. справ Перацький склав 16. січня 1932 року заяву в українській справі. Він обіцював тоді задовольнити у міру можливости наші господарські потреби, розбудувати шкільництво, допустити до прилюдної служби українську кваліфіковану молодь та вможливити розвинутись українській енергії на терені самоуправи. Поруч з цим заявив, що ми не повинні мати ніяких вимог на підставі етнічної окремішности, зате уряд запевнить кожному особисту безпеку. У тій заяві була теж згадка про тьояльність та рівність прав і обовязків...

Минув рік і щож здійснилось з усіх тих заповідей? Уряд навіть не приступив до виконання закону про український університет. Зредукували українцям число середніх шкіл, а утраквізм живе далі. Часописи записують щоденно боротьбу за школу — у XX. столітті. В деяких школах деякі місцеві власти вводили до української школи навіть молитву й науку релігії у польській мові. Перехід до нового шкільного устрою редукує стан посідання українців у шкільництві до одної третини нинішнього стану. Відібрали українцям найбільшу культурну установу „Народній Дім" у Львові. Розвязують місцеві „Просвіти" і не краще діється на господарському відтинку.

Українське єдине хліборобське товариство отримало впродовж 12-ти літ 10.000 зол. субвенції. Українські кооперативи скористали з кредитів у державних банках на суму 110.000 зол., тоді, коли їх власний кооперативний маєток рахує 20 мілїонів зол. Кооперацію на Волині шиканують і нищать, кажучи виразно, що все зміниться, коли кооперативи виступлять в РСУК та приступлять до польського ревізійного союзу. Рішили розірвати живий організм українського народу на дві частини, які не мали б із собою нічого спільного.

Характеристичною для політики, яка ведеться супроти українців, є відозва „Зайонжку Оборони Кресув". Відозва каже, що наближується ювилей 1000-літнього наїзду варяг на „польські креси", по яких перед приходом поляків ходили тільки вовки й медведі. Це зоветься політикою. Відозва не пити горівки і не курити тютюну це — як сказав п. міністр — протидержавна акція. Але звертаю увагу, що вже кілька літ тому спиртовий монополь виключив українські кооперативи з продажі своїх виробів, а тютюневий монополь відібрав українцям за два роки 800 концесій.

Пан Вітос заповідає дальшу кольонізацію Східної Галичини. Заповідає теж, що Полісся стане новим тереном польського осадництва. Тому не можна дивуватися, що супроти всіх тих проявів родиться на Волині і Поліссі комунізм.

Законопроект про самоуправу хоче удержавити самоуправу, а це бе знову по українському населенню. Міжнародній акт з 1923 року мав зовсім іншу самоуправу на увазі. На всіх ділянках уряд нівечить те, що могло збільшити моральну силу українців. Недавні події на Поліссю і в ліському повіті свідчать про те, що політика уряду не має ніяких успіхів.

Польсько-українська проблема знову ускладнилась і є нині такі трагічна, якою була перед віками. Ще раз пригадую, що Польща не є національною державою і тому „державне виховання" супроти українців мусить викликати вражіння навіть не касарень, лише війни. 4-літня війна українців за національну свободу переорала душу українського народу. Уряд постійно намагається спихати українців вділ, але ми на всіх ділянках життя йдемо постійно вгору. Будемо голосувати проти буджету внутрішніх справ.

Даром
2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ
„САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.
Почтові висилки відворотно.
Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

Яку ціль мали дві шибениці?

Короткий зміст промови пос. д-ра В. Загайкевича, виголошеної на пленумі сойму 10. ц. м. при бюджеті містерства справедливости.

Кріза у своєму руйнуючому поході не поминула і ділянки права та вимір справедливости. Є це кріза специфічної натури, незалежна від господарської кон'юнктури, але тим більше лиховісна, бо торкнулася і знищила фундаментальне почуття права і правовости. Право є сьогодні фікцією, інтерпретованою і натягненою до потреб та намірів уряду і правлячої в Польщі олігархії, а м-ство справедливости перемінилося фактично у відділ міністерства внутрішніх справ. Причину зросту злочинів добачує промовець у факті, що сумерк почуття права й етики йде згори, де використовують закони в користь власть імущих.

З цілого ряду справ виймає промовець дві найважніші, які в сучасний мент найбільше торкаються українців у Польщі.

Першою справою є повну усунення українців з судівництва. Ніхто, хто не мусить сліпо вірити і слухати — не повірить, щоби останній декрет про припинення неусувальности суддів і остання „чистка" в судівництві були згідні з конституцією, тому, що арт. 78. конституції допускає такі зміни тільки на випадок реорганізації судів, якої тепер не було. В тій чистці переведено політичний добір суддів під кутом особистих забаганок міністра справедливости, а радше під диктатом картотек воєвідських відділів безпеки, основаних на доносах поліції і поліційних конфідентів. Згадані редукції діткнули передусім українських суддів, яких майже зовсім викинено зі служби в судівництві. Усунення українських суддів позбавляє українське населення можности порозумітись з судею у рідній мові, а з другої сторони є це свідоме загальмування зросту української інтелігенції і зачинення ще одних дверей до джерел праці для української молоді. Українців не допускають до судової аплікації ані до нотаріяту, який став скарбницею нагород для своїх пупілів, або осолод для усунених з вищих посад достойників. — В ділянці конфіскат промовець згадує для приміру про довершену окружним судом у Чорткові конфіскату брошури „На Тривогу", хоча окружний суд у Львові вже три роки передше довершену староством у Львові

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. ЛЮТОГО 1933.

ДЖОН ГЕЛЬСУОРТІ.

БЛИСКАВИЦЯ.

Це було перед війною і обставини дозволяли ще прикладати якусь вагу до трагедій і комедій буденного життя.

Я не бачив мого приятеля Франка Веймавта вже кілька літ, коли стрінув його з дружиною нечайно на Різдво в великому готелі в Гепісполіс. Це був веселий парубіка, такий, що любить вихилити чарочку і навіть його вчительський фах не зумів затерти цих прикмет у нього. Його жінка, яку я давніше бачив усього двічі, здивувала мене. Я памятав її як спокійну, смагляву молодицю з допитливим поглядом, а тепер вона скидалася на справжню кітку, така була весела й збитошна: завжди готова затіяти якусь пакість.

Це була без сумніву реакція проти чину поважної наставниці хлопячої бурси, який вона займала в Англії, коли приневолена була зважати на кожний свій крок. А в нашому єгипетському готелі, де був роскішний пальмовий гай, величезна входова галя, беззвучні арабські слуги, міжнародня публика, прегарна гольфова площа з маленькими темношкірими хлопятами на краю самої пустині, Джессі Веймавт пустувала досхочу, витріщувала свої великі карі очечята, дрялала й гладила нас своїми маленькими лапками. Так неначе життя вискочило їй назустріч і вона переганялася з ним весело. Вона поривала нас усіх за собою. Треба було подивляти, як вибачливо ставився Веймавт до всіх її витівок. Мабуть свідомий того, що вона щиро віддана йому. А за ним лежав рік важкої роботи. Тепер він відпочивав, виснажений тілесно і втомлений душевно. Одинокою його турботою було, здається, користати зі сонця й дозвілля.

Я вже не памятаю хто вперше запропонував нам улаштувати прогульку на пустиню, але Джессі Веймавт ухопилася захолена за цю думку. Веймавти не були багаті, а прогулька до Сагари богато коштує. Тому й задумали вони не влаштовувати її до спілки зі мною та одним подружжам на ймення Бріконрідж; але Бріконріджів відкликала телеграма до Англії, бо їм дочка нечайно захворіла. Джессі Веймавт хвилювалася страшенне.

— Я вмру, якщо не поїдемо, — вигукувала, — ми мусимо ще когось зачіпити.

І ми приднали Радолінів, молоде австрійське подружжа з нашого готелю, з яким ми колись познайомилися були за вечерою. Він був граф, занятий в якомусь царгородському банку, а вона — здається мені — дочка якогось віденського маляра. Вони зацікавили мене тому, що дуже ріжнилися від Веймавтів. Він використовував свою відпустку при грі в голф і танку, а вона наче була зовсім байдужа до цього. Так начеб її життерадісний чоловік тягнув за собою. Я спостерігав її у величній галі готелю, де вона нудьгувала й лиялася кат'ома себе в порожнечу. Не зясував я собі зразу, чи можна її назвати красунею. Вона мала прегарну стать, а також її очі були чудові — ясноземені з темними віями. Але вигляд байдужої втоми псував ціле її обличча. Мені прийшло на думку також, чи не зіпсує вона нам цієї прогульки. Але Джессі Веймавт не попускала, а Радолін, ми всі погоджувались у цьому, був дуже веселий і товариський.

Так ми вирушили, як усі прогульковці, на сам Новий Рік із „Мена Гавз". Мали перед собою тільки два тижні часу, тому що відпустка Веймавтів кінчалася на двацятого.

Наш перекладач це був веселий пройдисвіт із альжирійських бедуїнів. Окрім нього найняли ми дванацять арабів, кухаря-грека, сім верблюдів, чотирьох ослів і пять шатер. Вирушили звичайною дорогою на Фаюм. Пригадую собі наш відїзд іще дуже добре. На чолі походу Джессі Веймавт верхи на сріблистосірому ослі, а поруч із нею наш пройдисвіт на своєму улюбленому верблюді. Потім Радолін, Веймавт і я на дальших трьох ослах; Олена Радолін хиталася, пірнувши у думках, на високому сідлі другого верблюда. Вантажні верблюди випередили нас далеко. Цілий день чимчикували ми здовж ріки аж до Самари, де розтаборилися в належній віддалі від того вонючого села. Я зайняв середуще шатро, Веймавти праворуч, а Радоліни ліворуч від мене. Наш моторний перекладач умів звиватися й завдяки йому, Джессі Веймавт і Радолінові набирали наші обіди вигляду веселого бенкету.

(Продовження буде).

в 1929 р. конфіскату цієї брошури ухилив, не добачуючи в ній якихнебудь знамен каригідного вчинку.

Потім перейшов промовець до виміру справедливости в ділянці карного права. Та ділянка представляє справді страшний образ положення українського народу, для якого зпосеред державних установ тільки одно стоїть отвором, а саме вязниця. Вязниця стала частиною нашої політичної культури і наших думок, частиною нашого буття в Польщі. Тінь підозріння зі сторони поліції, яка всюди добачує „визротовосць" і держ. зраду, вистане, щоби пересидіти у вязниці невинно кілька місяців.

Обговоривши широко методу політ. процесів у Польщі та події в ліському пов., на Волині та Поліссі, ствердже, що це документи політики Польщі проти українців на полі виміру справедливости. Основніше зупинюється біля справи наглих судів. Знечулення на вартість людського життя, яке проявляється у виконанню присудів смерти, находить етичний резонанс у психіці мас і нівечить всякий нібито відстрашаючий вплив наглих судів. Перед нами страшна траге-

ВІЧНІ ПЕРА
НАПРАВЛЯЄ ФАХОВО Й ДЕШЕВО
„ПРЕЦИЗІЯ"
ЛЬВІВ, Рутовського 10, (в брамі) проти пл. Св. Духа.

дія Дмитра Данилишина і Василя Біласа, які шляхом наглого суду повисли на шибениці у Львові 23. XII. 1932 р. Треба мати відвагу глянути правді в очі: На засіданні бюджетової комісії 11. січня ц. р. приняв міністр справедливости на себе повну відповідальність за непомилування засуджених на смерть у наглих судах та заявив, що нераз, навіть всупереч опінії суду, пропонував президентові не злагіднити кари.

На перехрестю історичних українських і польських доріг станула напередодні польського навечеря Різдва Христового шибениця. Боюся, що теорія відстрашення не найде тут оправдання. Насувається одна ремісценція: варшавські події в 1861 р. та атентат на вел. кн. Константина. Польська суспільність надіялась, що Ярошинський, Риль і Жоньца будуть помилувані з огляду на їх молодий вік і мотиви, які ними кермували. Сталося інакше. В серпні повиснули на шибениці. І стверджують польські історики, що ті шибениці підірвали значіння і вплив поміркованих верств польського громадянства.

І ми очікували помилування Данилишина і Біласа. І по стороні польській були гурти, були люди, які числили напевно на їх помилування. Сталося інакше. І чому так сталося? Чому міністр справедливости не представив президентові внесок на їх помилування? На тлі усієї політики уряду, з уваги на діяльність міністра справедливости і в світлі його останньої заяви українська суспільність зрозуміла, що ціллю тої екзекуції було викликати реакцію зі сторони української суспільности та передусім зі сторони молоді, щоби її потім фізично знищити і згнобити

Передвиборча промова Гітлера.

БЕРЛІН, 11. II. ПАТ. На спортовій площі було вчора перше передвиборче віче національсоціялістичної партії при величезній участи прихильників Гітлера. На вічу були представники уряду республики і Прусії. Пропаґандову промову виголосив канцлер Гітлер, який зазначив між іншим, що тільки відзискананням внутрішньої єдности Німеччина може вернути до давнього значіння. Разом з розбиттям і революцією 1918 р. розпочалася доба постепенного упадку німецького народу, його значіння на міжнародньому терені та у внутрішніх взаєминах. Цей розклад охопив усі ділянки життя, організаційною та морального. Представники Німеччини підписали зобовязання, які неможливо виконати. Дорібок мільонів людей знищила інфляція. За всі ті наслідки катастрофи Гітлер робить відповідальними державних мужів з листопада 1918 р. Відродження не може прийти само. Нарід мусить співпрацювати. Не треба візвідки очікувати допомоги, але вірити власним силам і волі. Основи нашого життя спираються на двох чинниках, заявив Гітлер. Одним із них є чудо, другим німецький гений. Виходячи з народу, причиняємося рівночасно до відбудови всего світа. Заповідаючи боротьбу з проявами фальшивої системи демократії, Гітлер ставить собі метою своїх прямувань поворот до національної традиції.

Абітурієнти!! Пригадуємо, що шкільні таблю до новочасному й дешево виконує фотограф 1318 „Venus", Академічна 24. 7-20

Економічний огляд.

Українська хроніка.

КООПЕРАТИВНА ПРОДУКЦІЯ МИЛА В 1932 р.

Не зважаючи на більшаючу кризу Центросоюз поширив у минулому році збут мила власного виробу. Як довідуємось з ГКЧ ч. 7 — найбільшу кількість його продала Нар. Торговая через свої склади і міські кооперативи (43.308 кг.). З Повітових Союзів на першому місці стоїть ПСК Тернопіль, що продав у 1932 р. 35.026 кг. мила, себто на 10.000 кг. більше ніж у 1931 році. На цю саму кількість зросла продукція мила ЦС у р. 1932, коли її рівняти з роком 1931 (замість 40 — 41 вагонів). Залежно від кількости закупленого мила Центросоюз виплатив своїм покупцям товарові звороти (7.676 кг. вартости 9.322 зол.). Хоч повищі цифри поважні, то всеж вказують вони на те, що темпо зросту довіря до рідного промислу є рішучо за повільне. Чужий продукт, у цьому випадку мило чужої фабрикації, ще дальше управілеєне в колах нашого жіноцтва.

Польська хроніка.

ТЕОРІЯ І ДІЙСНІСТЬ. — ПОЛЬЩА НЕ ХОЧЕ ІНФЛЯЦІЇ.

На зібранні акціонарів Банку Польського 9. ц. м., його президент д-р Врублевський сказав між іншим: Золотий залишився справжнім золотим у золоті і не встидаймося ще раз голосно сказати, що його вважають одною з найдорожших валют світа. На інфляцію не підемо. Уряд є так само противний інфляції як і Банк, через те нема ніякої правдоподібности, аби інфляційні спокуси були в будь-якій формі здійснені". Ця тверда постанова міродайних чинників обстоїти в майбутньому незрушимість вартости золотого мало гармонізує з небезпеками, що невблагано присуваються все ближче. Тільки недавно проголошені цифри платнічого білянсу за р. 1931 не дозволяють чекати близької публікації його за рік 1932. Але приблизні підсумки вказують, що цей платн. білянс мав у 1932 р. дефіцит 331 міл. зол. Торговельні обороти зі закордоном зменшились на половину і ця редукція на половину дальше актуальна. Ось сальдо торг. білянсу за січень ц. р. принесло надвишку 6,7 міл. зол. тоді, коли ще в січні мин. року сальдо було активне на 12,8 міл. зол. Приплив капіталів іншої категорії годі надіятись. Заграничні позички, що ще в р. 1931 принесли 340 міл. золотих, уже в 1932 році відпали зовсім. Тимбільше не можна їх сподіватися у цьому році, коли всі капіталові джерела міцно закоркувані.

В ОБЛИЧЧІ ПРОЄКТІВ ЗМІНИ КООПЕРАТИВНОГО ЗАКОНУ.

„Газета Гданська" (ч. 33) опублікувала передвищю п. н. „Зміна закону про кооперації", якої автор польський кооперативний діяч д-р В. Зайдліц обговорює нещасливі проекти кооперативних реформаторів. Він критикує передовсім намір збільшити надзір над кооперативами шляхом гострішних правних приписів. У ці правні приписи малаб увійти карна відповідальність за надужиття у кооперативах, до якої потягатиб мусіли виновники ревіз. союзи зглядно. поодинокі ревізори. На цих останніх новий закон накладав би карні санкції за свідоме фальшування або укривання негативних фактів. Автор статті ставиться скептично до цих замірів, заявляючи, що „каїзини до помочі прокуратора мало поможе". Так само критикує він пляни централізації ревізійних союзів, підкреслюючи, що власне кооп. рух усе більше стремітиме до децентралізації.

ПРИМУС ВЕДЕННЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ КНИГ

Невисе формулування цієї справи у 280 арт. нового карного закону викликало протести купецьких організацій. На днях появиться новеля, яка накладатиме примус ведення правильних торг. книг тільки на великі пром. і торг. підприємства під загрозою карної відповідальности. Менші підприємства будуть заохочені до цього полекшами при обчислюванні оборотового податку.

Світова хроніка.

АМЕРИКА ПЕРЕД ВАЛЮТОВИМ ЕКСПЕРИМЕНТОМ. НЕ „ІНФЛЯЦІЯ", а „РЕФЛЯЦІЯ".

Американський оптиміям захитався. Зниккові тенденції і також спекуляція опанувала біржі, ціни сирівців повернули до низького рівня. вартість сіль.-госп. продуктів низька, бо виносить яких 46 проц. передвоєнної вартости. Ідея інфляції долара поширюється в застрашаючий спосіб. Кажуть, що 3/4 членів нового конгресу — це інфляціоністи. Цілий ряд визначних господарських діячів є за інфляцією, бо навіть сам Розевелт, який лишень довге прихметник „строго контрольована"... Правда — в Америці оминають неполулярного слова „інфляція", замінивши його словом „рефляція". Під цим поняттям розуміють нову емісію банкнотів у той спосіб, аби не нарушити вартости долара. В цьому напрямі є різні проекти. Ворожать, що після зреалізування одного з цих проектів світ утече від долара і що в дальшому розвою подій Зх. Держави П. А. змушені будуть зрезигнувати зі золотого паритету. Майбутність Америки в ділянці валютовій така мрячна, як у ділянці господарській. Не дивно, що дехто з посідачів американської валюти міняє її вже тепер на... англійські фунти, вважаючи, що саме валюта В. Британії має найбільші шанси бодай на стабілізацію, якщо не на звишку.

ГІТЛЄР І ВНУТРІШНЯ ГОСПОДАРСЬКА ПОЛІТИКА НІМЕЧЧИНИ.

Весь світ із великою цікавістю стежить за дальшим розвоєм подій у Німеччині, зокрема теж у господарській ділянці. Власне це господарське обличчя нової влади не зовсім ясне, дарма, що особа Гугенберга могла б дозволяти на деякі певні висновки. Але велико-аграрне і рівночасно велико-промислове наставлення Гугенберга доволі міцно кореспондує з господарською програмою гітлерівців і через те виростає актуальне питання: чи Гугенберг відмовив ще Гітлера цілому рому в перевиконанні своєї господарської програми? І дальше: чи саме на господарській почві не розійдуться дві чолові постаті сучасної Німеччини, що булоб кінцем теперішнього режиму? Розвязання парламенту і можливість поважних внутрішніх ферментів вносить усе більше знервування на берлінській біржі. Обавом великої нелевности вважають велику подачу державних паперів на фінансовому ринку і зломання їхніх курсів.

В. Н-вич.

Отворення виставки української графіки в Берліні.

Дня 5-го лютого ц. р. відбулося в салі Державної Мистецької Бібліотеки у Берліні святочне отворення української графічної виставки, влаштованої заходом і коштом „Українського Наукового Інституту" в Берліні при активній допомозі богатьох краєвих і еміграційних мистецьких організацій та фаховій співпраці відомого історика мистецтва проф. Дм. Антоновича та знаного в краю й за кордоном графіка проф. Р. Лісовського з Праги.

Виставку в якій бере участь понад 90 українців артистів-графіків з 1078 експонатами, відкрив довшою, сердечною промовою голова Кураторії „Укр. Наук. Інституту" б. міністр д-р Вільгельм *Гренер*, що вказавши на велике значіння української справи та на велике, але мало відоме богацтво української культури, звернувся до німецького загалу з закликом поставитися уважніше до українських культурних, між іншим і мистецьких цінностей, так, як вони на те заслуговують, а зокрема підтримати працю „Укр. Наук. Інституту", що отсим виступає перед німецький світ у Берліні з першою виставкою українського мистецтва. Міністр Гренер висловив побажання, щоби ця пригарна й цінна виставка зробила своє й принесла не тільки проминаючий успіх, але й причинилася до ближчого й тревалішого пізнання українського народу та його багатої культури, і щоби скріпила українсько-німецькі культурні звязки. Міністр Гренер подякував теж генеральному директорові пруських музеїв тайному радникові проф. д-рові *Вецольдтові*, що в порозумінні з пруським міністерством освіти дав змогу уладити цю виставку в такому незвичайно підходячому місці, як Державна Мистецька Бібліотека, й директорові тої ж бібліотеки проф. д-рові К. *Глязерові* та проф. *Когові* за прихильність, з якою вони віднеслися до української виставки. Окрему подяку зложив міністр Гренер українським артистам, що взяли таку чисельну участь у виставці та вкінці впорядникам виставки проф. Антоновичу й Лісовському та директорові Укр. Наук. Інституту проф. Мірчукові.

Після цього забрав слово директор Держ. Мист. Бібліотеки, проф. д-р Курт *Глязер*, і, як фаховий знавець мистецтва, підкреслив велику мистецьку вартість української графічної виставки, а зокрема високий рівень виставлених предметів. І він сам і всякий найкращий фаховий знавець мистецтва мусить з зачудуванням подивляти силу й різноманітність українського матеріялу, в якому проявляється своєрідний український дух, що нераз доходив до Німеччини під чужим іменем або й зовсім був невідомий. Проф. Глязер, що був прямо захоплений богацтвом матеріялу, який прийшов на виставку, та талановистістю творів, жалує дуже, що його саля замала для такої кількости експонатів, але тішиться тим, що виставка відбувається в приміщенні, куди приходять тисячі фахових людей щоби приглядатися виставленому матеріялові. Українська мова ще мало відома за границею, але українське мистецтво, як кожне мистецтво, промовлятиме проречисто до всіх, що мають очі.

ВСІ ІНСТИТУЦІЇ ЗАКУПОВУЮТЬ МИЛО ДО ПРАННЯ І ТОАЛЄТОВЕ ЯК ТАКОЖ УСІ ПРЕДМЕТИ, ПОТРІБНІ ДО УТРИМАННЯ ЧИСТОТИ В БЮРАХ
У ФАБРИЧНІЙ СКЛАДНИЦІ МИЛА І СВІЧОК
„Ваше Очко"
ЛЬВІВ, ВУЛ. ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ.

Проф. Глязер висловив на кінці радість, що німецький світ зможе при помочі виставки познайомитися з оригінальною ґрафікою усіх українських земель та української еміґрації.

На самому кінці дир. „Укр. Наук. Інституту" проф. д-р *Мірчук* відчитав за проф. Антоновича звязку, змістовну й інтересну промову, бо сам прелеґент нагло заведужав на простуду. Проф. Антонович подав у своїй промові коротку історію й характеристику українського ґрафічного мистецтва й схарактеризував зокрема творчість найвизначніших українських ґрафіків.

Усі три промови зробили гарне враження й викликали пригожий настрій для оглядин, що відбулися безпосередньо після цього під проводом українських і німецьких фахових спл. Треба завважити, що на відкриття явилося багато німецької й чужої публики, більше як 150 осіб. Між присутніми видно було представників властей, між ними т. р. проф. Ветцольда, представників посольств, м. і. радника чеського посольства проф. Кучеру й секретаря австр. посольства д-ра Шіра, чимало заступників німецького мистецького світа, кільканацятьох заступників німецької та закордонної преси, багато прихильників української справи (як напр. А. Шмідт, фон Кіґельґен). Українська кольонія була теж дуже добре заступлена.

Як можна було бачити з суботнішнього приняття німецької та закордонної преси, з відкриття, а передовсім з дотеперішніх дуже прихильних голосів столичної преси („Фосіше Цайтунґ", „Берлінер Таґеблят", „Дойтше Альґем. Цайтунґ", „Льокаль-Анцайґер" і т. д.) виставка викликала не тільки велике зацікавлення, але й повне зрозуміння та признання. Перший день виставки, понеділок, виявив теж великий успіх значним числом відвідувачів, бо до пополудня відвідало виставку понад 300 осіб, між ними 10 чужих (анґлійських, російських, австрійських і мадярських) кореспондентів.

Др Зенон Кузеля.

Нова розправа О. У. Н.

16 обвинувачених зі Скалатщини перед львів- ським судом.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В суботу переслухав трибунал поліційних свідків зі Львова і зі Скалатщини й Тернопільщини. Опісля зложили зізнання судові лікарі-знавці на обставину стану здоровля обв. Олекси Метельського, а дальше зізнавав св. Василь Затирка і трьох селян. Потім складав зізнання на тайній розправі знавець справ ОУН. з Тернополя Ярославський, а вкінці трибунал полагодив внески прокуратора й оборонців, які в цілости відкинув.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Св. **Скопек Роман,** урядовець КОП-у, зізнавав на обставину признання обв. Турковського, після його арештування, до ОУН., якої він, мовляв, заприсяженим членом.

Св. **Владислав Хімяк,** „вивядовца" політичної поліції у Львові, описує, як відбувалася ревізія в кімнаті обв. Турковського в Акад. Домі і що при ній найдено.

Св. **Міхал Коваль,** ст. постеруновий поліції, зізнавав на обставину розкидування летючок обв. Низдропою у Глібові. Св. рішуче заперечує, немов би Низдропу били на поліції.

При зізнаннях цього свідка зайшов цікавий інцидент, а саме, коли він оповідав, що після замаху на Затирку й арештування Олекси Метельського сл. суддя у Грималові казав Метельського віддати до судового арешту, прок. Мостовський обізвався: А щож там мав слідчий суддя до говорення?!

Св. **Владислав Томчук,** командант постеруноку, заприсяжений, зізнавав на обставину ревізії у Стадника, коли то першим разом не найдено у нього нічого, а другим разом летючки ОУН. у шуфляді. На запит обор. д-ра Старосольського св. каже, що перша ревізія тревала яку годину, бо обшукували ціле господарство, а другим разом ревізія була коротка і відбувалася тільки в шуфляді, де найдено 3 летючки.

Св. **Міхал Пестрак,** постеруновий, заприсяжений, зізнає на ту саму обставину. Ріжниця між зізнаннями цього і попереднього свідка та, що перший каже, що у Стадника були дві шуфляди, а Пестрак, що тільки одна. Як попередній свідок, так і цей заявляє, що вони мали на постеружку летючки ОУН. вже передше, дістави їх від людей.

Св. **Віктор Рухальський,** вязничний урядовець з Тернополя, незаприсяжений, оповідає, що перед виконанням присуду на Голояда був підчас побачення останнього зі Стадником. При прощанні сказав Голояд до Стадника: „Робіть, як знаєте!" На запит прокуратора щодо стану здоровля Олекси Метельського у тернопільській вязниці св. каже, що на побої він не жалувався, тільки зголошувався двічі хорий на шлункову недугу. На запит д-ра Старосольського св. каже, що спеціяльно перед нинішньою розправою переглядав амбуляторійну карту обв. Ол. Метельського, бо сподівався, що з цього буде питаний. Зате про побої обв. Турковського, хоч це ствердив сл. суддя, нічого не знає й амбуляторійної карти Турковського перед розправою не переглядав.

Св. **Францішек Зайонц,** поліц. агент., заприсяжений, зізнавав на обставину арештування обв. Турковського, а дальше оповідав подрібно про те, якто майже у всіх селах Скалатщини були розкинені летючки ОУН., як обвинувачені збиралися на наради, як їх арештовано і переслухувано на поліції.

ЗІЗНАННЯ ЛІКАРІВ-ЗНАВЦІВ.

Після переслухання цього свідка лікарі-знавці **д-р Давидович і д-р Ґарбень** оглянули в окремій кімнаті обв. Олексу Метельського в присутности предсідника, а потім видали папере, з якого виходить, що стан здоровля Ол. Метельського жалюгідний: він має заатаковані легені і є сильно недокровний та ослаблений. Рана його руки не походить, мовляв, з побоїв, а прищі на плечах теж не мають звязку з тим, що обвинувачений сидів довго в неопаленій келії й перестуднався.

ЗІЗНАННЯ СВ. ЗАТИРКИ.

Св. **Василь Затирка,** незаприсяжений, оповідає згідно з актом обвинувачення, як Олекса Метельський виконав на нього замах, наслідком якого він стратив око. На запит предсідника свідок заперечує, немов би він був колинебудь конфідентом поліції.

ЗІЗНАННЯ ТРЬОХ СЕЛЯН.

Св. **Михайло Мохнацький,** літ 36, селянин з Саджавки, заприсяжений, зізнає, що третього дня Різдвяних Свят була в селі амат. вистава, у якій брав зактивну участь обв. Кравчук, який по виставі пішов додому.

Те саме зізнав св. **Микола Кохановський,** який по виставі вертався разом з обв. Кравчуком домів.

Св. **Теодор Ящишин** сидів у вязниці в Грималові за бійку разом з обв. Ол. Метельським і Кравчуком після їх арештування. Останній жалувався, що сидить зовсім невинно.

Після переслухання всіх свідків заявив предсідник, що св. **Миколу Мокрія,** ґаєвого, з Красного, покликано на розправу телефонічно на понеділок, бо візвання до нього пішло помилково до села Красного недалеко Львова.

ЗІЗНАННЯ ЗНАВЦЯ ЯРОСЛАВСЬКОГО.

Зізнання знавця справ ОУН. з Тернополя Ярославського відбулися у відсутности публики і пресових справоздавців, бо на той час заряджено тайну розправу.

ВНЕСКИ ПРОКУРАТОРА Й ОБОРОНЦІВ.

Опісля прокуратор поставив низку внесків на покликання ріжних свідків і відчитання листу управителя тернопільської вязниці на доказ, що обв. Олекса Метельський не був у слідстві побитий і на це не жалувався. Іменем оборони заявився в цій справі д-р Паньківський, противлячись відчитанню того листу. Переслухання тих свідків залишив до рішення трибуналові.

З черги обор. д-р Шухевич поставив кілька внесків на переслухання свідків на обставину невинности обвинуваченых Миколи Кушніра і Дмитра Когута. Обор. д-р Старосольський поставив внесок переслухати двох свідків на обставину першої ревізії в обв. Павла Стадника, коли то після пильного пошукування не найдено нічого, а при найближчій ревізії, по двох днях, найдено у нього вже летючки.

Трибунал по короткій нараді відмовив усім внескам прокуратора й оборонців.

На цьому покінчилася розправа в суботу. Продовження в понеділок год. 9-а рано.

ПОДЯКА.

Оним складаємо найщирішу подяку Всечеснішим Отцям: о. кан. д-рові директорові В. Лицинякові, о. кан. д-рові Лабі, о. кан. А. Бучацькому, о. кан. Ст. Василеві за провід у похоронах бл. п. **Антонія Тіра;** рівнож дякуємо ученицям сем. СС. Василіянок і П. держав. семинара і всім приятелям і знайомим за участь у похоронах та складаємо зол. 50 на будову церкви СС. Василіянок при вул. Потоцького. **Рідня.**

Почта й залізниці під військовою охороною.

Як повідомляють з Букарешту, румунський уряд відкинув домагання військових кол змілітаризувати почту та залізниці, не добачуючи до цього ніяких причин. Однак рівночасно вийшов розпорядок, на основі якого військо, полишаючи все подавному, бере почту й залізницю під охорону з окремими командантами.

Комуністи демонструють проти Ґітлєра.

БЕРЛІН, 11. II. ПАТ. У звязку з вчорашньою промовою канцлєра Ґітлєра, в кількох дільницях прийшло до комуністичної контрдемонстрації. Перед уставленими на більших площах мегафонами, що передавали промову Ґітлєра, збиралися комуністи і кричали проти промовця. В північній дільниці поліція розігнала ґумовими палками демонстрантів, причому падали револьверові стріли.

Смерть великого артиста.

МИКОЛА САДОВСЬКИЙ.

Звістка про смерть нашого великого артиста не здивувала нікого; знаючи обставини, в яких доводилось йому працювати, дехто здивувався радше, що він дожив до такого віку.

Справжнє імя Садовського — Тобилевич; він рідний брат відомого письменника, Карпенка Карого. Уродився у 1856 р. у селі Костовата, Єлисаветградського повіту. Як 8-літній хлопець пішов він на два роки до повітової бобринецької школи, відтак до херсонської ґімназії і до єлисаветградської земської реальної школи. Цієї школи не скінчив; у 1876 р. вибухає російсько-турецька війна; Садовський, учень 6-ої реальної йде добровольцем на війну з 56-им піхотним житомірським полком, що стояв залогою у Бендерах. З цим полком відбуває він усю военну кампанію і бере участь в обороні Шипки. Після війни як старшина служить іще у 1878—81 рр. у Бендерах.

Саме тоді виступає він уперше на сцені, організовуючи разом із Заньковецькою між офіцерами драматичний ґурток. Перші пєси, виставлені ними у Бендерах, були „Наталка Полтавка", „Москаль Чарівник", „Шельменко-денщик" і „Сватання на Гончарівці". Садовський, якому всі признали незаперечний драматичний талант, завагався, чи має кинути військо: стати українським артистом у ті часи значило йти на циганське життя.

У 1881 р. Садовський прощається з військом і їде на батьківський хутір до Надієвки. Звичайний випадок рішає про його майбутню карієру. Їде він до Кременчуга на лови до М. Кропивницького; той прохає його як аматора виступити під псевдонімом у російській трупі Ашкаренка у французькій пєсі Ґарана „Серафина Ляфайль". Садовський після вистави підписує з Ашкаренком контракт на постійну працю за місячною платою 200 карб. Ще цьогож року (1881) Садовський дістає дозвіл із міністерства на низку українських вистав. Трупа Ашкаренка ставить українські пєси з Садовським і Кропивницьким у Кременчузі, Харкові та Києві (театр „Берговіє"), куди їх викликає теж земляк Іваненко.

Успіх величезний. У 1882 р. Садовський складає із Кропивницьким власну трупу під фірмою Кропивницького. До неї вступила відразу Заньковецька, а рік пізніше два брати Садовського: Карпенко Карий і Саксаганський.

По концерті та по всяких театральних імпрезах зустрінете своїх знайомих у КАВАРНІ „УНІОН", вул. Косцюшка 1 (Народн. Гостинниця). 1-90

Склад трупи збільшується аж до 1887 р. У 1888 р. з неї повстали аж три окремі трупи. У трупі Саловського були головні сили: Заньковецька, Затиркевич, Мова, Левицький і Загорський. Десять літ пізніше Саловський мав уже славу не тільки на Україні і в Росії, але й поза їх кордонами. У 1898 р Саловський зєднується знову зі своїми братами.

Яку ролю грали вистави українського театру у ті часи московського гнету, знаємо всі. Театр був єдиною трибуною, з якої лунало прилюдно українське слово, це був єдиний рід української творчости, який радо підтримували москалі, захоплені народнім українським театром. Д. Антонович у своїй книжці „Триста років українського театру" зупиняється широко на тім історичнім моменті: 10. січня 1882 р., коли перша українська трупа у Київі злобувала собі публіку і перше право грати у такій столиці.

Дальші етапи праці М. Саловського мабуть усім відомі. Він пережив разом із відбудовою та катастрофою нашої державности всі хвилини тріюмфу, злиднів еміґрантських мандрів, як директор державного театру, еміґраційної трупи і як артист, що затуживши за рідною сценою у рідних містах вертається до Київа, без огляду на умовини, в яких йому доведеться жити та працювати до кінця життя. До останньої хвилини він не покинув сцени і свого улюбленого чисто-народнього репертуару, який знову став актуальний на Радянській Україні, коли прийшли нові модерні напрямки і чисто комуністична пропаганда зі сцени.

Заслуги Саловського в історії нашого театру потрійні: як директора, режісера та артиста. Як директор він виконував у першій мірі громадянську службу, здаючи собі справу з ваги своєї праці, — як режісер умів добирати артистів і добирати для них ролі, — як артист став творцем цілої низки незабутніх креацій.

Саловський мав могутній темперамент; він мав силу захоплювати слухачів, забуваючи, що грає на сцені, переживаючи кожну ролю за кожним разом наново. У кожній своїй ролі він творив тип, стихійною силою гри, не обдумуючи, без холодної попередньої аналізи. Згадаймо його історичні ролі: Мазепу, Богдана Хмельницького, Дорошенка, Саву Чалого — це могутні постаті, що переконують своєю вірністю і глибиною пориву. Восьмім козацьких героїв Степана із „Невольника", запорожця Тараса із „Бондарівни", Дмитра Ковбаня з „Не судилось" — усе це малі архитвори. А старий Лейба з „Жидівки вихрестки", Лопух із „Циганки Аси", Панас із „Бурлаки", Мартин Боруля, Шельменко-денщик Москаль Чарівник...

Саловський грав так, що глядач ніколи не томився, дивлячись на нього і не став байдужим до цієї особи, яку міг бачити вдруге і втрете і вдесяте в його інтерпретації. Це був великий артист „з божої ласки" і великий громадянин, для якого мистецтво є засобом виявлення своїх найкращих життєвих сил.

—o—

Чай Монтана

дає повне вдоволення.

Репресії проти комуністів.

БЕРЛІН, 11. II. ПАТ. Турингський уряд заборонив виступати на публичних зборах і демонстраційних походах з червоними прапорами та відзнаками комуністичної партії.

Чорно-біло-червоний блок.

БЕРЛІН, 11. II. ПАТ. Наслідком кількаденних переговорів німецько-національна партія і Штальгельм обєднались у спільний виборчий блок під назвою „Чорно-біло-червоний боєвий фронт". При майбутніх виборах до райхстагу цей блок виступить зі спільною листою. Головними кандидатами державної листи є фельдмаршал Макензен, віцеканцлер Папен і міністр Зельте. Окружним листам проводить міністр Гуґенберґ. Макензен як найстарший віком, має відкрити майбутній райхстаг.

ПРЕЗИДЕНТ ДЛЯ БАВАРІЇ.

ВІДЕНЬ, 11. II. ПАТ. Орган німецьких націоналістів „Вр. Альг. Нахріхтен" повідомляє, що в Баварії розглядають план утворення становища президента Баварії. План цей не противиться конституції німецької держави. Ухвала баварського сойму в цій справі вимагала би більшости 2/3 голосів, а це годі осягнути без порозуміння із соціалістами.

ПРИСУД НА БЕРЕСТЕЙСЬКИХ ВЯЗНІВ.

У суботу пополудні закінчилася у варшавському апеляційному суді розправа проти бувш. берестейських вязнів пос. Ліберманна й тов. Апеляційний суд затвердив присуд І. інстанції.

Присудом окружного суду Вітос був засуджений на півтора року вязниці, Ліберман на півтретя року, Багінський на два роки, Корнік на півтретя року, Барліцький на півтретя року, а Цьолкош, Дібоа, Мастек, Прагер і Путек по три роки вязниці.

Присуд першої інстанції лише настільки загострили, що всім, засудженим на три роки відібрали горожанські права. Це торкається Дібоа, Мастека, Прагера, Цьолкоша та Путека.

Апеляційний суд засудив Вітоса та Багінського на заплату судових коштів II. інстанції в сумі 40 зол. Іншим обвинуваченим присудив коштів по 80 зол.

ЗАМКНУЛИ УНІВЕРСИТЕТ.

БЕРЛІН, 11. II. ПАТ. У Кільонії замкнули університет на три дні з причини політичних ексцесів.

ЗМОВА НА ЖИТТЯ СТАЛІНА.

З Москви прийшли вістки, що ДПУ викрило організацію троцькістів, яка плянувала атентат на життя Сталіна. Арештували бувш. комісаря Преображенського й ок. 100 троцькістів. Змовники мали виконати замах на Гірки, де постійно живе Сталін. Організація мала відділи по провінц. містах. Преображенський відгравав знатну ролю в більшовицькій адміністрації, був службовцем у держбанку та в комісаріяті фінансів. Після видалення Троцького з СРСР. Преображенського заслали з Радеком на Сибір. Колиж оба підписали „покаянну заяву" їх помилували.

Америка передбачує війну.

НЮ ЙОРК, 11. II. ПАТ. В офіціальних колах Вашинґтону щораз більше занепокоєння у звязку з розвитком ситуації на Далекому Сході. Переважає погляд, що необхідним наслідком конфлікту, який викликали збройні виступи Японії в провінції Джеголь, буде китайсько-японська війна. Стімсон стежить пильно за розвитком випадків і заявиться відповідно, коли Союз Народів оголосить своє рішення. Зачувати, що японський делеґат в Женеві Мануоко удасться до Вашинґтову на конференцію з Рузвельтом.

—o—

Крівава револьта на Кубі.

Анґлійська преса довідується, що на острові Кубі прийшло в останніх часах до крівавих подій, які влада держала досі в тайні. Між групами революційних студентів і тайною поліцією през. Макада йдуть завзяті бої, в яких упало біля двіста осіб. Університет у Гаванні закритий. Всі публичні будинки обсаджені військом. Ближчих подробиць покищо нема.

—o—

Безробіття в Чехословаччині.

ПРАГА, 11. II. ПАТ. Число безробітних у Чехословаччині зросло в січні ц. р. на 119.186 осіб, так, що тепер безробіття охопило разом 865,477 осіб, або 6 прц. цілої людности.

ВІЛЬНА ПОСАДА!

Молодого, здібного, енергійного чоловіка приймемо негайно (найрадше зі священичої родини). Зголошення з описом життя і евентуальними порученнями висилати найдальше до 20. лютого ц. р. на адресу „Священича Поміч", Станиславів, вул. Липова 3. 1387

ЖАХЛИВА КАТАСТРОФА.

Жахлива катастрофа сказалася в Нойнкірхен у сарському гірничому басейні. Великий збірник ґазу вилетів у повітря. Вибух був такий сильний, що знищив 50 сусідніх домів. Дах збірника відкинуло на 800 м. Ціла гута в Нойнкірхен стоїть у вогні. Крім того вилетіла в повітря фабрика бензолю. Всі шпиталі в Нойнкірхен і околиці заповнені раненими.

БЕРЛІН, 11. II. ПАТ. Про катастрофу в Нойнкірхені приходять дальше жахливі подробиці. До год. 8 рано добули 49 трупів зпід румовища завалених домів. Злогадуються, що під румовищем є ще сільняк трупів. Тяжко ранених є майже 300. Багато з них є в безнадійному стані. Лекше ранених є около 1.200.

Ціла Німеччина в жалобі. Часописи вийшли в чорних обвідках. Спец. кореспонденти присилають із місця події докладні описи катастрофи. Зпід завалищ одного дому добули робітника який підчас катастрофи збожеволів.

Місто Нойнкірхен знищене зовсім. На одній вулиці завалилося 18 домів.

Серед ранених є директор концерну Отто Вольф, якого власністю є знищена залізна гута в Нойнкірхен. Цей концерн один із найбільших продуцентів сталі в Німеччині. Побоюються, що гута не могтиме працювати цілий рік.

Вибух чули в далеких місцевостях: навіть у Базелі. Причини катастрофи досі не стверднли. Здогадуються, що це був саботаж

НОВИНКИ

— **Арештування.** В Токах пов. Збараж поліція перевела ревізію у студ. мед. Ярослава Флінти, якого арештовано й відставлено до слідчої вязниці в Новому Селі. Крім того арештовано о. Захаркова, пароха Медина й відставлено до слідчої вязниці в Тернополі. Справа стоїть у звязку з проповідю, яку о. З. виголосив у Токах на святі 22. січня ц. р.

— **До бюра друкарні Т-ва ім. Шевченка** вломилися в ночі на 11. ц. м. злодії й пробували розпороти огнетревалу касу. Сполошив їх каменичний сторож, наслідком чого злодії втікли, спустившись шнуром з І. поверху на вулицю.

— **Під колесами поїзду.** На залізничому шляху між Жовквою та Львовом поїзд переїхав робітника Ст. Стельмашка з Колодна. Переїханого забрали на тойже поїзд та він перед стацією Підзамче помер.

— **Хто виграв на льотерії?** У другім дні тягнення Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 20.000 зол. на ч. 10978, 49563; 15.000 зол. на ч. 58294, 114355; 5.000 зол. на ч. 18753, 34013, 77193; 2.000 зол. на ч. 18103, 62738, 66535, 67981, 81417, 95427, 98324, 113432, 114019, 123927, 141787; 1.000 зол. на ч. 10529, 68715, 63232; 500 зол. на ч. 46786, 54063, 58491, 70220, 72783, 75162, 85922, 117351, 122456, 131080, 135582, 139492; 400 зол. на ч. 3173, 6258, 10806, 14228, 17624, 19085, 24427, 26641, 36326, 38446, 44318, 54121, 54510, 57854, 58977, 65778, 78726, 80623, 84028, 85596, 87963, 94083, 111397, 118432, 129958, 137652, 145730.

— **Смерть по шлюбі.** На Замарстинові застрілився з кріса 53-літній Іван Мазур, трамваєвий контрольор, хорий на чахотку. Тому кілька днів Мазур узяв на смертельній постелі шлюб із 24-літньою Роз. Томасельською, яка рішилася вийти за невилічимо хорого, щоби дістати по ньому в спадщині дім. Тому три роки застрілилася Мазурова перша жінка, тому, що він утримував любовні зносини із своєю сестрінницею

— **Нові арештування в колоденській справі.** Темна справа крівавої масакри жидівської родини Фельдів у Колодні біля Жовкви, де перед кількома тижнями убито чотири особи, починає вияснюватися. Минулої пятниці відставлено до слідчої вязниці у Львові Петра Жултанецького, брата арештованого спершу й випущеного Андрія, та Михайла Олійника. Обох арештовано під замітом доконання цього злочину. Дохождення викрили проти них такі познаки, що оба є мабуть справжніми винуватцями крівавого злочину.

— **Про святотацтво в Ставчанах** пишуть нам: В ночі з 5. на 6. ц. м. невідомі злочинці отворили підробленим ключем церкву в Ставчанах городецького повіту і перебушували всюди глядаючи за грішми, яких не найшли, бо були добре сховані. Украли тільки чашу з дискосом і звіздою та монстранцію і копіє в цикатулці. Отворили навіть на престолі кивот, де були Найсвятіші Тайни, однак не важилися взяти дарохранительниці, бо переглянули тільки одну сторону, а другої не доторкнулися. Поліція не викрила злодіїв.

— **Відрізав зі стричка.** У Волчкові (пов. Снятин) повісилася 55-літня вдова Марія Войцеховська. Саме переходив туди громадський сторож, впору перерізав стричок і привернув Войцеховську до життя. Причиною намаганого самогубства Войцеховської мали бути родинні справи.

— **Незвичайний залізничий випадок** стався між стаціями Лелехівка і Верешиця на лінії Львів-Яворів. При вїзді потягу на стацію Верешиця, почув машиніст людський крик, що добувався зпід передних коліс машини. На сніговому плузі попереду машини сидів чоловік, держачися останками сил гака. Показалося, що це Стефан Цяпал, господар зі села Верешиці. Він вертав з братом Василем саньми з ліса. А що дорога веде залізничим шляхом, серед темноти сани дісталися під потяг. Коні зі саньми втікли в поле, Василь упав у рів, а Стефан дістався на снеговий плуг машини, яка пхала його наперед на просторі 3 км.

— **Обікрали громадський уряд.** В Модричі пов. Дрогобич вломились в ночі на 7. ц. м. до громадського уряду злодії. Розпоровши огнетревалу касу, забрали з неї 2.400 зол.

— **Перед відчиненням кооп. ресторану „Вітаміна" у Львові.** Від Управи І-го українського кооперативного ресторану „Вітаміна" у Львові довідуємося, що всі підготовні роботи, звязані з улаштуванням і пущенням у рух ресторану вже покінчені і в найближчих днях він буде відчинений. Про день відкриття появиться в часописах окрема оповістка. Льокаль „Вітаміни", зложений з 3 ясних, гарно відремонтованих кімнат міститься при вул. Косцюшка 3, партер, біля „Народньої Гостинниці", в колишній домівці „Маслосоюзу". В льокалі ресторану окрема клюбова кімната. До вжитку гостей телефон (ч. 846). Ресторан видаватиме снідання, обіди й вечері. Буде також добірний буфет. Кухня мясна і ярина під управою першорядного кухаря. Ціни приступні. Для членів кооперативи знижка. Управа запрошує П. Т. Громадян вступати в члени кооперативи і складати уділи в льокалі Кооперативи.

— **Замість гратуляційних телєграм** із нагоди вінчання **д-ра Ірини Левицької з інж. Прокопом Дяконом** зложили в Адм'ін. „Діла" на „Рідну Школу": проф. Фещенко-Чопівський 20 зол., О. Максимюк 10 зол., інж. Карначевський 5 зол., інж. Терещенко 5 зол., інж. Сорокин 5 зол., інж. Т. Кульчицький 5 зол., Паславські 6 зол., Перхорович 5 зол., Дубовицький 5 зол., інж. Кизюк 5 зол. і на „Фонд інвалідів" проф. Фещенко-Чопівський 4 зол., інж. Т. Кульчицький 5 зол. Крім того новоженці зложили від себе 50 зол. на „Р. Школу" і 20 зол. на „Ф. інвалідів". Разом усього зложено 150.— зол.

— **Школа Т. Витвицького** розпочинає дня 14. лютого 1933 другий курс модерних і народніх танців у салях „Нар. Дому" при вул. Рутовського 22, II. поверх. 1399 1—2

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Андрій Сахарів, б. сотник УНА, абсольвент технічної школи, родом з Катеринослава, помер в ужгородській лічниці в 38 р. життя. В. П. П.

СПОРТ.

ПІНГ-ПОНГОВЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНСЬКОГО ЛЬВОВА.

За дозволом У. С. С. влаштовує Спортова Секція Т-ва „Плай" змагання за пінг-понгове мистецтво українського Львова. До змагань можуть станути всі змагуни львівських українських клюбів, зареєстрованих в У. С. С., як рівнож і змагуни незорганізовані. Змагання відбудуться в таких конкуренціях: 1) сінгель пань, 2) сінгель панів, 3) дебель пань, 4) дебель панів, 5) мікст. Зголошення слати на адресу: Хамула, Куркова 36. Устні зголошення й інформації там само кожного дня від год. 6—8. вечором до дня 13. ц. м. Вписове до змагань у сінглі 0.50 зол., у деблі 0.70 зол. Змагання відбудуться у днях 15., 16., 17. ц. м. Місце і час подамо пізніше.

З КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩАТАРСЬКОГО КЛЮБУ.

Філія К. Л. К. Ворохта улаштувала дня 29. І. **змагання за відзнаку справности К. Л. К.** в біту на 18 км. на трасі Ворохта — Микуличин. Змагунів було 21, з того до мети дійшло 17, 2 не дійшло, а 2 уневажнено. Часи змагань були від 1.34,22 до 2,11,40, так, що всі змагуни добули бронзову відзнаку справности. Комісія відзнаки справности у Львові признала змагання за правильні і рішила наділити відзнакою отсих змагучів: Члени Філії К. Л. К. Ворохта: Г. Мочерняк, О. Ткачук, В. Мочерняк, Д. Росінський, М. Бойчук, І. Мочерняк, Ю. Іванчук, В. Хімчак, О. Лупиця, О. Дедерчук, Д. Дедерчук, М. Іванчук, М. Савчук, М. Дяло, І. Росінський. Члени Філії К. Л. К. Космач: А. Кіфяк, М. Пилипюк. Колегія суддів: учит. Іванчуківна О., Ю. Жупник, В. Гаврищук, І. Перцевич, Ю. Вінцковський, М. Домашевський, М. Мироняк. Крім цього була почесна президія, в громадянство Микуличина приготовило змагунам принятя на мете і привітальну браму, влаштовану заходом п. Домашевського. Після відпочинку та милої і сердечної о. своїми скоками викликували подив численно зібраного громадянства. Є це перші змагання за відзнаку справности, яку К. Л. К. Львів завів для своїх членів у цьому сезоні.

Листування Редакції.

І. Билина, Тернопіль: Використаємо, але **мусите** трохи зажлати.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у приватних оборотах 8.975.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 124.20, 124.51, 123.89; Голяндія 358.60, 359.30, 357.70; Льондон 30.63, 30.78, 30.48; Ню Йорк чеки 8.9, 8.9; Ню Йорк кабель 8.926, 8.946, 8.906; Париж 34.86, 34.96, 34.77; Прага 26.43, 26.49, 26.37; Швайцарія 172.30, 172.73, 171.87.

ЗБІЖЕ.

Ціни біржеві — ціни ринкові. Льоко Підволочиська: Пшениця двірська 740 30.50—31.00, пшениця двірська 720 29.25—29.75, пшениця збірна 28.00—28.50, жито одно-ціле 15.75—16.00, жито збірне 14.75—15.00, овес двірськ. 13.50—14.00. Льоко Львів: Пшениця двірська 740 32.00—32.50, пшениця двірська 720 30.75—31.25, пшениця збірна 29.50—30.00, ячмінь на зливо 13.00—13.50.

Інші курси незмінені.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 11. II 1933 р. за масло експортове та десерове прима 2·20 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 5·80—6·00 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 12. II. год. 3.30 попол. останній раз „Самум" (ціни найнижчі).

Неділя, 12. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон. 7).

Понеділок, 13. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон. 7).

Театр Різнородностей.

Неділя, 12. II. год. 11.30 передпол., оперовий поранок „Цирульник севільський" і 3-тя дія „Циганерії" у виконанні учнів Оперового Курсу Консерваторії Польського Музичного Т-ва у Львові.

Неділя, 12. II. год. 3.30 веч. „Джім і Джін" (Абон. 5).

Неділя, 12. II. год. 7.30 веч. „Мадмоазель" (Абон. 7).

Понеділок, 13. II. год. 7.30 веч. „Мадмоазель" (Абон. 7).

Кіна.

АДРІЯ: „Дім ч. 13" (І. „Тайна вязничої келії", II. „Любка смерти"), додаток: „Трубач Слім у Парижі".

АПОЛЬО: „Ромео та Юльця".

АТЛЯНТІК: „Аріана" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „Остання парубоцька ніч", ревія „Заяйний карнавал".

КОПЕРНИК: „Райський птах" (Дольорес дель Ріо).

МАРУСЕНЬКА: „Райський птах" (Дольорес дель Ріо).

МІРАЖ: „Москва без маски".

ОАЗА: „Льорель з Гарді, їх доля та недоля" та ревія.

ПАЛЯС: „Ясноволосий сон" (Ліліян Гарвей).

ПАН: „Хоробрий вояк Швейк".

ПАСАЖ: „Глибини моря", „Лицарі в хмарах".

ПРОМІНЬ: „Шлях до раю" (Ліл. Гарвей).

СТИЛЕВЕ: „X 27" (Марлена Дітріх), ревія: „Праця збогачує".

УТІХА: „Піднебесний роман" і ревія.

ХИМЕРА: „Година з тобою" (Шевальє і Жанета Мекдональд).

Закордонне радіо.

Неділя, 12. лютого 1933.

Братислава (279,3) 16.00 Концерт, Мілянo (331,4) 21.00 Опера, Гельсінгфорс (366,1) 19.30 Спів, Лайпціг (389,6) 11.30 Бахова кантата, Сотенс (403,3) 19.30 Тр. з Нюйорку: Муринські пісні, **Рим** (447,2) 12.30 Музика, 20.45 „Ля Дівина Передута" оп. Пієтрі, Лінгенберг (472,4) 17.00, 18.30, 21.00 „Льогенгрін" оп. Вагнера, **Прага** (488,6) 7.30, 11.00 Концерт, **Відень** (518,1) 9.55 Хор хлопців, 13.00 Військ. музика, **Любляна** (575) 20.00 Спів, **Харків** (937,5) 10.00, 16.15 Концерт, 18.00 Опера, 24.00 Звуковики, **Москва** (1000) 18.30 Концерт Голованова, Неждановa, Ігумнова (Досв. 720 м.).

Понеділок, 13. лютого 1933.

Барі (269,4) 20.30 Оп. музика, пісні, **Братислава** (279,3) 16.10 Концерт, 18.00 Моцартова, Брамсова та Янацкова соната, **Копенгаген** (281,2) 22.00 „Норимберські співці" оп. Вагнера, **Мілянo** (331,4) 20.45 Вагнерівський вечір, 21.30 комедія, 23.00 Концерт, **Лайпціг** (389,6) 16.00 Концерт, 18.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, **Берлін** (419) 11.30, 16.30 Концерт, 20.05 „Голяндець-скиталець" оп. Вагнера, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, **Мінхен** (532,9) 11.05 Вагн. академія, 16.20 Оп. арії, **Харків** (937,5) 10.00, 13.15, 15.15 Концерт, 18.40 Солісти, 24.00 Оп. музика, **Москва** (1000) 17.25 „Кармен" оп. Бізета (Досв. 720 м.).

Львівське радіо.

Неділя, 12. лютого 1933.

11.45 Місійний відчит, 12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Симф. порінок, „Жінки та сусп. професійні організації", 14.00 Лісова скринька, 14.20, 15.00 Музика, 14.40 Шо чувати, що треба знати, 16.00 Для молоді: Що чувати в світі?, „Львиця Уанга", 16.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.45 „Ідеали середньовічного лицарства", 17.00 Концерт, Комунікат Союзу сільських громад, 18.00 Фр. пісні — Левелін-Ярецька (сопр.), 18.20 Фортепян, 18.45 „Чим є для нас часопис?", 19.05 Вечірка, 19.25 До жінок, авд., 20.00 То було таке відоме, муз. вадівка, 21.00, 21.02 Спорт. вістки, 21.10 Оп. музика, 22.00, 23.00 Танк. музика, 23.55 Комунікати.

Понеділок, 13. лютого 1933.

11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 12.10, 16.15 Грамофон, 15.30 Збіжева біржа, 15.35 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Листи, програми, 16.25 Лекція фр. пошт, 16.40 Міжнар. вимінa людей, капіталів і товарів, 17.00 Концерт, 17.25 „Про п. Перецького та Теодозію Пстшажанку", гум. поема, 17.40 Балачка про Вагнера, 18.00—21.15 Трансм. з Дрездену: „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, 19.15 Вечірка, 21.05, 22.45 Прес. рад. дежурк, 22.30 Дрібні нетакти 22.55 Спорт, 23.05 Танк. музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Філія Союзу Українок у Львові запрошує своїх членів на відчит п. Льва Ясінчука на тему: Українське жіноцтво в Америці, який відбудеться дня 14. лютого 1933 р. о год. 6 веч. в домівці Філії С. У., Підвалля ч. 7, І. Гостям радо! 2—2

В неділю 12. ц. м. в год. 11-ій відбудеться в будинку Монастири СС. Василіянок при вул. Потоцького 95 відчит п. мг-ра Ю. Редьки п. н. „Постмученик" у 30-ті роковини смерти Пчлая Грабовського. Вступ за добровільними датками призначеними на будову церкви. — **Імпрезова Секція.** 2—2

Проф. Гайдучок виголосить у вівторок 14. ц. м. в год. 18 в салі при вул. Мохнацького 12 виклад п. з. „Здовж Черемоша" з ілюстраціями, на який усіх членів запрошує „Плай".

Загальні Збори Товариства „Взаїмна Допомога" непринятих до служби службовців відбудуться дня 19. березня 1933 р. в год. 2. попол. в кооп. „Рідний Дім", Задвірянська 10 у Львові. Порядок нарад: Вибір Виділу. Касовий звіт від 25. IV. 1932. Збори правосильні рішати без огляду на число присутніх членів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Вирібня трикотажів при рухливій вулиці до відступлення. Листи „6000 золотих" до Адміністрації. 1404 1—1

1 ЗОЛ. направа брошки, перстеня або ковтка коштує у Мандля, вул. Коперника, проти кіна „Коперник". 1197 9-10

НА ПРОДАЖ 2 реальности триповерхові і 1 двоповерхова, комфортові у Львові напроти костела св. Єлисавети. Відомість між год. 5 а 6 у Юлияна Козловського при вул. Львівських Шкіл 17, II. пов. 1396 2—3

ОСТАННІ КУРСИ перських і смирненських диванів з приводу виїзду пана Кароля Литвиновича кінчаться 25. лютого. На останні курси будуть приняті пан. і панове. Щоби дати змогу кожному взяти в них участь шість курсу 14 день, 2 години денно лише 10 зол. Вписи на останні курси тревають лише до 14. ц. м. включно, пізніші вписи не приймається. Завважуємо, що з приводу виїзду пана Литвиновича до Познаня в цілі провадження курсів, курси у Львові є останні. Вписи і інформації Львів, Зиблікевича 18, Вирібня диванів. 1396 2—2

ЗА ОБІД при родині у Львові виконаю всяку роботу. Зголошення до Адміністр. „Діла" для „Студента". 1—1

МОЛОДА, пристійна панночка в річною практикою в споживчому або спорідненому інтересі найде негайно приміщення. Платня на підставі умови. Оферти до Адміністрації „Діла" під „Пильна українка". 1401 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОПОВІСТКА.

На основі рішення Виділу скликується

XI. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ" У ЛЬВОВІ

на суботу 18. лютого 1933 р. годину 4. пополудні, до салі „Української Бесіди" у Львові, вул. Рутовського ч. 22, I. пов. з таким предметом нарад:

1. Відкриття Зборів, президент товариства.
2. Відчитання протоколу останніх Загальних Зборів.
3. Звідомлення Виділу Товариства: а) загальне тов. секретаря д-ра **Льва Ганкевича** і тов. делегата д-ра **Евгена Щуровського;** б) скарбника тов. д-ра **Кости Паньківського;** в) референта фонду підмог тов. д-ра **А. Говиковича.**
4. Звідомлення Контрольної Комісії.
5. Вибори президента і віцепрезидента та зпоміж членів адвокатів, постійно замешкалих у Львові і 10 членів Виділу, вибір 3 членів Контрольної Комісії і вибір одного делегата для береження інтересів кандидатів адвокатури.
6. Внески членів, які на 8 днів перед Загальними Зборами зголошено Виділові на письмі.
7. Запити і пояснення.

Львів, 2. лютого 1933.

Д-р Кость Левицький, президент
Д-р Лев Ганкевич, секретар.

УРОЛЬОГ-ОПЕРАТОР

Д-р В. Кесслєр

У НЕДУГАХ НИРОК, МОЧЕВИХ ДОРІГ І ВЕНЕР.

ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 24, ТЕЛ. 76-15.

НЕРВОВОЛІ І РЕВМАТИЗМ

лікує

„Універсаль"

марки ГЛЬОБ.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло", З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10

Ч. 35 (13.274). Львів, вівторок 14. лютого 1933. Poczтowe opłaty zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і золяр. Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Москва у згоді з Берліном.

Із Риги повідомляють, що незвичайно помірований тон радянської преси супроти уряду Гітлера-Папена латвійська преса пояснює бажанням Москви удержати добрі взаємини з Берліном. Спеціяльне толерування особи Гітлера нагадує ситуацію після створення фашистівського уряду в Італії, коли радянський уряд, не вважаючи на репресії Мусолінія супроти комуністів, зберігав у відношенні до Риму велику здержаність. „Дні" повідомляють, що теперішнього міністра Райхсвери, ген. Бльомберга, лучать з червоною армією ближчі звязки. Бльомберг був рішучим прихильником співпраці Райхсвери з червоною армією. Перед кількома роками ген. Бльомберг був на маневрах червоної армії під Київом, де сердечно витав його Ворошилов. „Дні" звертають увагу, що після перемоги Гітлера радянський уряд утворив новий департамент, а саме комісаріят летунства. Начальником цього комісаріяту став Мільх, один з директорів „Люфт-Ганза", що тісно звязаний з заведеннями Юнкерса. А відомо, що та фірма стоїть у звязках з радянським військовим комісаріятом.

ФРАНЦУСЬКА ТЯГА ДО РАДЯНЩИНИ.

Паризький „Котідієн" пише, що природною консеквенцією італійсько - німецького зближення буде зближення між Францією та Радянщиною. Часопис заповідає приїзд радянського генерала до Парижа і виїзд французького генерала до Москви. Це рівнялосяб приверненню французької військової місії в Радянщині та радянської у Франції. Висновки цього часопису покриваються зі становищем Ерйота, речника тієї частини французького громадянства, що шукає за всяку ціну союзника проти блоку Італії, Німеччини, Мадярщини та Болгарії.

Віддати назад зброю!

ПАРИЖ, 12. II. ПАТ. Французький уряд поручив своєму послові у Відні виступити в порозумінні з дипльоматичними представниками держав Малої Антанти з демарше в австрійському уряді в справі тайного транспорту зброї, приловленого недавно в Гіртенберзі.

ЛЬОНДОН. 12. II. ПАТ. Британський посол у Відні поповнив учора демарше В. Британії в австрійського канцлера Дольфуса в справі транспортів зброї, висланих з Італії, з призначенням для Мадярщини. Попереднє вияснення не вдоволяє. Британський посол зажадав з натиском, щоби цілий транспорт, що прибув до Гіртенбергу і де знати де тепер находиться, уряд в означеному часі звернув назад до Італії, звідки прийшов. У противному випадкові В. Британія готова разом з Францією підтримати в цій справі виступ Малої Антанти в Женеві.

НАПРУЖЕННЯ ФРАНЦУСЬКО - ІТАЛІЙСЬКИХ ВЗАЄМИН.

„Еко де Парі" повідомляє із Женеви про напруження французько-італійських взаємин. Замітне, що головний італійський делегат Альойзі перед приїздом Поля Бонкура виїхав рано із Женеви. Одночасно повідомляють з Риму, що зусилля французького амбасадора де Жувнеля відновити французько-італійську приязнь, не мають ніяких виглядів на успіх. Часопис пише, що Мусоліні не хоче з французьким амбасадором навіть розмовляти та що де Жувнель находить всюди двері зачинені.

ПЯТЬ МІЛЯРДІВ СТРАТ.

На основі обчислень американських банків страти, які потерпіла господарка Зл. Держав наслідком банкроцтв ріжних підприємств, доходить до пять мілярдів долярів. Цікаве, що на протязі пятьох років 1925—1930 страти виносили три мільони, опісля виносили вже мілярд долярів річно.

ЗА РЕВІЗІЮ КОРДОНІВ.

Берлінське радіо надало відчит „Лебенскампф дер Остмарк". Прелеґент сказав, що Поморя, Познанщина та Шлеськ це прастарі німецькі землі. В 1918 р. представники польського народу у Ню-Йорку підсунули Вільсонові сфальшовані географічні й етнографічні мапи Европи та так переконали, що Поморя і Познанщина це польські землі.

ЗА ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК.

БЕРЛІН, 13. II. ПАТ. Комуністична партія почала кампанію за генер. страйком. Після катастрофи в Нойкірхен комуністична преса наклікає покинути працю в усіх фабриках. „Роте Фане" припинили до 25. II. за статтю, що наклікала до ген. страйку.

Гітлер за розброєнням.

ЛЬОНДОН, 13. II. ПАТ. „Сандей Експрес" помістив інтервю з Гітлером. М. ін. сказав Гітлер, що першим завданням Німеччини й усього світа розброєння мусить бути вступом до мира та добробуту. Та розброєння мусить бути на чесних і рівних основах. Або Франція розброїться так як Німеччина, або Німеччина мусить стануги на однаковім із Францією рівні. Версайський трактат виявився нещастям не лише для Німеччини, а й для інших держав. Німеччина мусить домагатися ревізії трактату. *Небаром і решта світа домагатиметься його ревізії.* Моє становище, сказав Гітлер, буде примирливе в кожній справі, одначе Париж мусить зрозуміти, що умовини, на яких закінено мир, не є вже відповідні ані можливі. Ревізія версайського трактату тим конечніша, що Франція збільшує свої зброєння.

Другою несправедливістю є польський коридор. Теперішнього положення ненавидить уся Німеччина. „Польський коридор" мусить звернути Німеччині. Нічого нема, щоби Німеччина так болюче відчувала, як несправедливість, як „польський коридор". Ця справа мусить скоро бути поладнана.

Щодо справи бувш. цісаря, сказав Гітлер, *то нема й мови про поворот Гогенцолєрнів.* Їх поворот викликав би непорозуміння серед партій, а тепер конечне одноціле й солідарне становище всієї Німеччини.

Щодо *Німецьких кольоній, то Німеччина ніколи не зречеться своїх кольоніяльних прав,* має до них право так, як і інші держави.

ВОЛОВОДЖЕННЯ З МАНДЖУРСЬКОЮ СПРАВОЮ.

ЖЕНЕВА, 12. II. ПАТ. Кінцевий звіт у справі манджурського конфлікту ввійде незабаром під голосування надзвичайної сесії Союзу Народів. Рапорт домагається створення автономної Манджурії, над якою бодай номінально виконував би суверенну владу Китай. Приняття таких доручень Комітету 19-ох, а навіть такого рапорту редакційної комісії, стрінеться без сумніву з опором Японії.

НОВИЙ ВИБУХ.

БЕРЛІН, 12. II. ПАТ. У залізній гуті в Гамераві вибухнув вчора збірник газу. Фабричні будинки знищені зовсім. Пожежна сторожа згасила пожежу. Жертв у людях не було, бо тоді робітники вийшли вже були з фабрики.

По широкому світі.

— В Кілю замкнули університет на три дні з причини політичних конфліктів.

— В Гесії має німецький уряд завести комісарське правління.

— У звязку з похоронами убитого гітлерівцями жидівського студента Штайнфельда у Бреславі прийшло знову до бійки між націонал-соціялістами й республіканцями.

Вся соціял-демократична преса в Німеччині числом 28 часописів припинена на три дні за передрук соціялістичної виборчої відозви.

ПОХОРОНИ ЗБУНТОВАНИХ МОРЯКІВ.

ЛЬОНДОН, 12. II. ПАТ. Нині відбудуться на острові Онрост біля Батавії похорони 22 моряків збунтованого военного голяндського корабля „Зевен Провінціен", яких убили підчас здавлювання бунту. Є чутки, що командант корабля застрілився.

З КАСАРЕНЬ ШПИТАЛІ.

Шведський уряд переводить редукцію збройних сил, наслідком чого опорожнилось багато касарняних будинків. Тепер перероблюють ті будинки на шпиталі та санатрої. Перші такі заведення, уладжені великим коштом, повстали вже в Састі, Еребісі та Гернесунді.

АВТО ВИКИНЕНЕ НА ДАХ.

У звязку з катастрофою в Нойкірхен наочні свідки оповідають, що на розі вулиці яких 30 м. від газометра, який експльодував, переїздило авто. Сила вибуху викинула авто на дах дому. Стіна дому завалилася і авто впало на землю. Зпід завалищ добули 4 трупи пасажирів авта, страшно змасакровані.

ЗАМЕРЗЛО 25 ЛЮДЕЙ.

Ню-Йорк навістили страшні морози. 12-го лютого температура дальше обнизилася. За один день замерзло в Ню-Йорку 25 людей.

СТРАЙК У ДРОГОБИЧЧИНІ.

Із Підбужа повідомляють про страйк фірманів дооколичних сіл Опака і Залікоть, які возять дерево з фірми „Годцая" до Самбора. Вони жадали підвишки ціни з 2 зол. до 3 зол. за метер, однак без успіху. Коли підприємець взяв собі інших фірманів, страйкарі обсадили всі дороги сторожами і їх не пускали. З того приводу поліція арештувала Тимка Гатоляка і і Гната Панівa. Страйк тревже дальше.

ЗУХВАЛЬСТВО БЕЗБОЖНИКІВ.

Нічю на 10. лютого невідомі люди з секти безбожників вломилися до каплиці св. Івана в Мишкові (пов. Заверце). Каплицю здемолювали, образи понищили, скинули статую св. Івана й опісля втопили її в недалекому ставі. Побили вітражі й усі шиби.

НАПАД НА ПОЧТУ.

11. лютого в год. 9. рано до повітового уряду в Каменищі (Новосандеччина) війшли два бандити та зажадали від управительки, щоби видала їм гроші. Один із напасників вистрілив до управительки, одначе не вцілив. Управителька вистрілила з револьвера пять разів і задзвонила до почт. уряду в Лонцьку. Бандити втекли. Здогадуються, що то були ті самі бандити, які два тижні тому напали на школу Забжежі, а ост. тижня за одну ніч виконали три напади в Тильмановій.

ОТЖЕ ХТО УБИВ ЦІЛУ РОДИНУ?

На основі урядового комунікату ПАТ-а арештування Петра Жултанецького й Михайла Олійника з Колодна не має нічого спільного зі справою вбивства родини Фельдів. Обох арештовано за дрібні крадежі.

ЗНЕНАВИДЖЕНИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРИЧИНОЮ СМЕРТИ.

Вдова після помершого недавно професора львівського університету Бальцера, надіслала б. маршалкові сенату Тромпчинському листа, в якому стверджує, що причиною смерти її чоловіка була справа реформи вищого шкільництва в Польщі. Він десять днів працював горячково над критикою проекту нового академічного закону і висланням рукопису до редакційного комітету. Та праця так його денервувала, дістав серцевого атаку, з якого виявзалася недуга, що зробила кінець його життю.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

НОВИНКИ

— **Загальні Збори Т-ва письменників і журналістів** відбудуться дня 15. ц. м. в год. 5. попол. у салі редакції „Діла".

— **Кріза вищих студій.** Про трагічне положення людей, що кінчать вищі студії, свідчать факти, які сталися в останніх часах у Львові. Між кандидатами на посаду возного в одній установі найшовся молодий доктор прав, що був уже кілька місяців адвокатським конципієнтом, однак адвокат його зредукував, щоб не платити вищого доходового податку. Подібний випадок був в одній львівській санаторії, де подання в справі посади санітаря вніс молодий доктор медицини зі шпитальною практикою. Не краще стоять люди з технічними студіями. Електрична комісія львівського магістрату дістає подання дипльомованих інжинірів, що хотять бути кондукторами при трамваях і вживають навіть протекції радних. Врешті є фактом, що в одягах поліцаїв у Львові находяться студенти вищих шкіл, щоби добути матеріяльні засоби на утримання й науку.

— **Звишка збіжевих цін** помітна на всіх торговицях Польщі. Подаж зменшилася значно, бо рільники надіються, що ціни підуть дальше в гору, отже перестали довозити збіже до міст. Підскочили ціни особливо пшениці, якої є менше ніж торік. Як передбачують фахові кола, в найближчих місяцях буде велика недостача пшениці. На заграничних, особливо американських ринках ціна пшениці йде теж в гору.

— **Консумція пива зменшилася.** В січні ц. р. консумція пива в Польщі виносила 55 тисяч гектолітрів, супроти 93 тисяч зі січня м. р., отже впала на 40.8 проц. Цифра січневої консумції є найнижча зі всіх досі нотованих.

— **Знову нещастя від гранати.** Йосиф Щурик, господар у Дзюрджеві пов. Ліско, хотів ратувати хорого коня паровою лазнею від розпаленого заліза, киненого у воду в посуді, яку мав умістити під хорим черевом. Він вишукав серед старого заліззя на поді якийсь предмет і вложив до печі, щоби його розігріти. Нараз настав страшний вибух, що розсадив піч і знищив цілу кімнату. Щурика та його жінку ранило тяжко, а кілька інших осіб легко. Показалося, що Щурик вложив до печі стару артилерійську гранату.

— **Пожежа тартаку.** В Порогах пов. Надвірна згорів барак польсько-швайцарської деревної спілки, наслідком чого лісові робітники остались без приміщення. Шкоду обчисляють на 10 тисяч зол.

— **Громи в лютім.** Над Лодзею шаліла 10. ц. м. велика буря з громами та зливою. Один грім ударив у дім при вул. Головній і по радіевій антені влетів до мешкання, де спалив радіоапарат і знищив частину домового уладження. В мешканні не було нікого, тому обійшлося без жертв людьми.

— **Автобусова катастрофа.** В радомському повіті вибухла пожежа в автобусі, що віз 22 особи. Всі пасажири попеклися, з яких 12 відвезли до шпиталю, а 10 власними силами пішли до дому. Автобус згорів до тла.

— **Літак упав на дах.** Біля залізничої станції в Сухедньові упав військовий літак на дах одного дому й розбився на місці, а обсерватора пор. Адамського відвезли в грізному стані до шпиталю в Кельцах.

— **170 міліонів фр. відшкодування.** На домагання капітана корабля „Атлянтік", що згорів недавно на морі, торговельний трибунал у Шербурзі видав рішення, що корабель не надається вже до вжитку. Через те корабельна фірма, до якої належав „Атлянтік", зреклася його в користь асекураційних товариств, які зате мусять виплатити повну асекураційну суму 170 міл. франків. Корабель був обезпечений в чотирьох товариствах.

— **Летуньска катастрофа.** З Льондону повідомляють: Біля Селесбері упав англійський військовий літак і згорів. Із пятьох летунів один старшина і три вояки з летуньскої фльоти згинули на місці, один старшина вратувався. Підчас лету апарат дістався в густу мряку, зачепив за вершок гори і впав між дерева.

— **Морози в Америці.** В цілій середньо-західній території Злучених Держав упали великі сніги при одночаснім спадку температури. Мороз доходить денеде до —40 ст. Ц.

— **Остров западається в море.** Таке повідомляють про остров Сенді Поінт коло Нової Фундляндії (Північна Америка). Частина острова находиться уже під водою. З причини бур телефонічна сполука перервана. Сімсот мешканців острова хоче дістатися на Нову Фундляндію, однак на перешкоді мають страшну бурю

— **Школа Т. Витвицького** розпочинає дня 14. лютого 1933 другий курс модерних і народніх танців у салях „Нар. Дому" при вул. Рутовського 22, II. поверх. 1399 2-2

З концертової салі.

Святочний Вечір з творів Миколи Лисенка.

Музичне Товариство ім. Миколи Лисенка у Львові вшанувало 20-ліття смерти свого патрона святочним концертом з його творів, на програму якого зложилися: промова дир. Василя Барвінського, сольоспіви п-і Шмериковської-Приймової, скрипкове соло проф. Евгена Перфецького, фортепянове соло п. Романа Савицького і висту мішаного хору „Львівського Бояна". Програма, як бачимо, доволі скромна, та зате підготовлена була дбайливо і виконана дуже поправно.

У своєму вступному слові зясував дир. Барвінський значіння Лисенка як музика і громадянина, перейшов коротко його життепис та спинився дещо докладніше на головних етапах його творчости. Найбільше значіння в його творчости має уложення музики до 80 творів Шевченка, при чому музика Лисенка сплелася з творчістю Шевченка в дивно гармонійну цілість. Крім того референт представив заслуги Лисенка як диригента й педагога, не забуваючи зазначити, що царська Росія переслідувала його до кінця його трудолюбивого життя.

Після того реферату відіграв пявіст п. Роман Савицький два твори: Scherzo із суіти Г-дур на українські теми (на домагання публики двічі) і Polonaise As-dur. П-і Шмериковська-Приймова, що буквально в останній хвилині згодилася заступити ведужу на гриппу п-у Бандрівську, відспівала „Якби мені, мамо, вамисто" й „Айстри". Співала гарно, з чуттям, при чому особливо „Айстри" зробили на публику помітне враження. Між солістами того вечора був теж проф. Евген Перфецький, що з питомим йому артизмом відіграв скрипкові соля: Moment de desespoir і „Другу Українську Рапсодію". Акомпанівував і проф. Перфецькому і п-і Приймовій д-р Нестор Нижанковський, як завсіди з великим зрозумінням.

На закінчення міш. хор „Львівського Бояна" виконав під диригентурою п. Миколи Колесси „Різдвяну пеальму" і „За сонцем хмаронька пливе". Обі і нелегкі твори відспівані були гладко і пр ..зно, без віяких недотягнень чи перетягнень, що вказує на добрий диригентський хист п. М. Колесси, під якого енергійною рукою „Львівський Боян" став гарно здисциплінованим співацьким гуртком.

Львівська публика виповнила салю Лисенка вщерть, що є теж потішаючим проявом. *І. Н.*

Дописи.

КАЛУШ.

Загальні Збори „Союзу Українок". В неділю 5. лютого ц. р. відбулися тут Загальні Збори філії „Союзу Українок". Присутніх було 50 членищь з ріжних сфер інтелігенції і міщанства. Із звіту зміпна діяльність а організації діточих садків та оснування освітньої секції, яка має за завдання подати цикль освітніх викладів для членищь. Головою вибрали п. М. Тисовську.

Відчит у Товаристві „Зоря". Новоосноване ремісниче товариство під цією назвою розпочало вже діяльність тим, що в ньому відбувся 5. ц. м. при участи 60 членів відчит голови філії „Просвіти" дир. Миговича на тему „Чого українське громадянство вимагає від свого ремісника і що ремісник обовязаний дати українському громадянству". По рефераті відбулась дискусія, в якій „зоряни" видвигали заміти до свого громадянства, що воно не піддержує як слід своїх ремісників. Низка викладів, що їх уряджує філія „Просвіти" для Т-ва „Зоря", буде продовжуватися.

ЯВОРІВЩИНА.

Волокити-ошуканці. По селах яворівського повіту вештаються волокити, які представляють себе агентами якоїсь „Людової каси для есконту і заличек" зі Львова, вул. Академічна 10 та взивають наших людей вписуватися в члени тої „спулдзельні", обіцяючи членам пенсію на старість, а вдовам їх також. Уділ у тій касі виносить 100 зол. Між іншими дався намовити Франц Сосновський з Чорнокінець і вплатив зачет на уділ. Агенти потішають наївних людей, що хто не зможе виплатити цілого уділу, то може „зректися" дальших вплат, а заплачені до того часу квоти очевидно пропадають. Звертаємо увагу, що при істнуючій в повіті густій сітці кредитових кооператив, на чолі яких стоїть такі дві поважні каси, як Задаткове Т-во і „Народній Дім" в Яворові, наші люди не повинні давати себе заманювати облесним словам всяких чужих агентів. Хто може і має з чого щадити, нехай складає свої ощадности в українські каси, які, хоч не обіцюють віяких пенсій ні емеритур, та зате своїм майном і совістю директорія гарантують, що вложені до них ощадности не пропадуть. Н.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Evhen Onaisky: „L'EQULIBRIO EUROPEO ET IL PROBLEMA UKRAINO", Roma, 1933.

Kostanecki, W. Sierpiński, St. Kutrzeba, J. Ujejski, W. Chrzanowski, J. Sośnowski: **„PRZEMOWIENIE NA POSIEDZENIU SEJMOWEJ KOMISJI OŚWIATOWEJ W DNIU 21. STYCZNIA 1933.** w sprawie projektu ustawy o szkołach akademickich. Kraków, 1933.

SPRAWOZDANIE POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI (P. K. O.) z działalności w roku 1932.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Понеділок, 13. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон. 7).

Вівторок, 14. II. год. 5.30 попол. „Розбійники".

Театр Ріжнородностей.

Понеділок, 13. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (Абон. 7).

Вівторок, 14. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (вистава закупл.).

Середа, 15. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (Абон. 7).

Кіна.

АДРІЯ: „Дім ч. 13" (І. „Тайна вязничної келії", II. „Любка смерти"), додаток: „Трубач Слім у Парижі".

АПОЛЬО: „Ромео та Юльця".

АТЛЯНТІК: „Аріяна" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „Остання парубоцька ніч", ревія „Завіяний карнавал".

КОПЕРНИК: „Райський птах" (Дольорес дель Ріо).

МАРУСЕНЬКА: „Райський птах" (Дольорес дель Ріо).

МІРАЖ: „Москва без маски".

ОАЗА: „Льорель і Гарді, їх доля та недоля" та ревія.

ПАЛЯС: „Ясноволосий сон" (Ліліяна Гарвей).

ПАН: „Хоробрий вояк Швейк".

ПАСАЖ: „Глибини моря", „Лицарі в хмарах".

ПРОМІНЬ: „Шлях до раю" (Ліл. Гарвей).

СТИЛЕВЕ: „X 27" (Марлена Дітріх), ревія: „Праця збогачує".

УТІХА: „Піднебесний роман" і ревія.

ХИМЕРА: „Година з тобою" (Шевальє і Жанета Мекдональд).

—o—

Закордонне радіо.

Понеділок, 13. лютого 1933.

Барі (269,4) 20.30 Оп. музика, пісні, **Братислава** (279,3) 16.10 Концерт, 18.00 Моцартова, Брамсова та Янацкова соната, **Копенгаген** (281,2) 22.00 „Нюрнберські співці" оп. Вагнера, **Мілянo** (331,4) 20.45 Вагнерівський вечір, 21.30 комедія, 23.00 Концерт, **Лайпціг** (389,6) 16.00 Концерт, 18.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, **Берлін** (419) 11.30, 16.30 Концерт, 20.05 „Голяндець-скиталець" оп. Вагнера, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, **Мінхен** (532,9) 11.05 Ваги. академія, 16.20 Оп. арії, **Харків** (937,5) 10.00, 13.15, 15.15 Концерт, 18.40 Солісти, 24.00 Оп. музика, **Москва** (1000) 17.25 „Кармен" оп. Бізета (Досв. 720 м.).

Вівторок, 14. лютого 1933.

Барі (269,4) 20.45 Опера, **Братислава** (279,3) 18.05 Віольончеля, **Мілянo** (331,4) 20.30 Оперетка, **Рим** (441,2) 13.00 Орхестра, **Лянгенберг** (472,4) 20.30 Нім. барокова музика, **Прага** (488,6) 19,00 Опера, **Відень** (518,1) 15.20 Пісні й арії, 16.45 Концерт, **Мінхен** (532,9) 20.00 Вес. вечір, **Будапешт** (550,5) 19.30 „Льогенґрін" оп. Вагнера, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Мистці при мікрофоні, 16.00 Музика для дітей, 16.30 Гумор і сатира, 17.40 Радіоінсценізація, 24.00 Звуковики, **Москва** (1000) 17.25 „Пікова дама" оп. Чайковського (Досв. 720 м.), **Давентрі** (1554,4) 22.20 „Вімен енд чілдрен Ферст" муз. ревія, **Париж** (1724,1) 21.00 „Монсіє Скапен" авд. Рішпена.

Львівське радіо.

Понеділок, 13. лютого 1933.

11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат. 12.10, 16.15 Грамофон, 15.30 Збіжева біржа, 15.35 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Листи, програми, 16.25 Лекція фр. :овн 16.40 Міжнар. вимина людей, капіталів і товарів, 17.00 Концерт, 17.25 „Про п. Пе роцького та Теодозію Пстшажанку" гум. поема, 17.40 Балачка про Вагнера 18.00—21.15 Трансм. з Дрездену: „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, 19.15 Всячина, 21.05, 22.45 Прес. рад. денник, 22.30 Дрібні нетакти, 22.55 Спорт, 23.05 Танк музика.

Вівторок, 14. лютого 1933.

12.10, 16.15, 19.20 Грамофон, 13.20 Метеорольог. комунікат. 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Гигієна праці, 16.00 Радіо дітям, 16.25 Для учителів: „Здійснення нар. навчання", 16.40 Аматори та злодії книжок. 17.00 Симф. концерт, 18.00 Легка музика, 18.50 Техн. скринька, 19.05 Всячина 19.30 „Вундерлянди" в музиці, 20.00 Веч. концерт, 22.10 „Молодий жених" новеля Кісілевського, 22.25 Поет. видиція з муз. ілюстрацією, 23.00 Танк. музика.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

Ч. 36 (13.275). Львів, середа 15. лютого 1933. Ріжова оплата карбасово ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чверть річно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Більшовицька пятилітка
з американського вікна.

(Кореспонденція з Америки.)

Ню Йорк, 30. січня 1933.

Часописи повідомляють нині, що 800 професорів університетів і колегій внесло петицію до новообраного президента Рузвельта за признанням совітів. У петиції є заступлених 265 високих шкіл у 45 стейтах. Ці вчені кажуть, що наслідком непризнання Радянського Союзу Америкою мир мусить бути загрожений на довгі часи. Якби Америка була признала СРСР, то можна булоб уже в минулому зробити якийсь плян проти імперіялізму Японії. Отже Росія є важною стратегічною державою для Америки.

Перед кількома днями президент Американської Федерації Праці, Віліям Грін, виступив із заявою, що американські робітники мусять узяти у свої руки поправу теперішніх економічних відносин, а часописи виявили це публиці, як погрозу економічної революції від зорганізованого робітництва. Одначе нині виступив Грін зі заявою, що Федерація Праці безкомпромісово противиться визнанню СРСР американським урядом, доки радянський уряд ясно не зазначить, що він не буде піддержувати ніяких комуністичних затій в Америці і що він зрікається пропаганди світової революції, як це заповів III-ій інтернаціонал. Грін каже, що ніяк не годиться на пропаганду комуністичної фільософії насильством. Погляд Гріна й цілого уряду Федерації Праці такий, що Америка майже нічого не виграє матеріяльно, коли поширить свій ринок на територію СРСР. Зате американське робітництво може втратити всі свої осяги, до яких воно дійшло за 200 літ важкої праці. Тут ясно потягнена лінія між американським робітником, як вільним гром „янином і совітською диктатурою, що повернула людину в невільника.

Вольтер Дюранті, московський кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" прислав нині довгу іскрову телеграму про мобілізацію 50.000 комуністів для висилки їх на північний Кавказ та в інші „загрожені" позиції, щоби силою перевести колективізацію там, де вона не вдається, наслідком спротиву індивідуалістичних елементів. Ця колективістична червона армія зорганізована на військовий лад і розпоряджає „амуніцією" у скількости 100.000 тон збіжа.

Оці вісти частинно суперечні собі вісти про успіхи більшовицької економічної політики викликують різні почування навіть між людьми, що знаються більшовицькою Росією, як будучою силою, з якою Америка мусить рахуватися. Одно застановляє кожного, а саме питання: Чи ті вісти прийшли припадково разом, чи може в них слідно якийсь плян. Сама заява Гріна чейже не припадкова. Якби не було на Федерацію Праці якогось натиску за заявою в користь признання Росії, то вона цієї справи навіть не обговорювала би. Отже нема сумніву, що заява Гріна є лише відповідю на якийсь натиск. А коли так, то й петиція 800 професорів є також висліком пропаганди за признанням совітів. Коли би воно так було, то вісти Дюранті є лише піддержкою більшовицької пропаганди серед американського громадянства. А може не так самі вісти, як власне розпорядок совітських диктаторів, який справа, обчислений на те, щоби Дюранті таку вістку прислав.

Але, що властиво значить оця навала вістей про більшовицьку Росію одного дня?

Відповідь на це можна знайти в книжці визначного американського публіциста, Ізаака Дон Левіна, який минулої осени відвідав СРСР і видав свої помічення під наз. „Червоний дим". Є це найбільше переконуюча книжка зпоміж десятків інших, що появилися минулого року про Рад. Союз. А инше Левін не як ворог пролетарів, чи робітництва, бо він належить до типу радикальних письменників, тільки Левін має американський спосіб думання і дивиться на більшовицькі експерименти з американського вікна. Він вправляється з пятилітками, з якою він основно познайомлений. Матеріял, який Левін накопичив, аж поражає читача. Це не сама мова цифр, але глибокий фільософічний підклад і майже фахове зрозуміння справи.

Всупереч принятому поглядові, начеб Сталін боровся з контр-революцією, Левін приходить до висновку, що Сталін сам є контр-революціонером і нищить здобутки революції. А робить це не з переконання, а з конечности, щоби лише вдержатися при диктатурі.

Якже прийшло до сталінівської контр-революції?

Ось арґументи Левіна: Росія є у 83 відсотках хліборобським краєм. Однак з погляду фахового агронома вона загусто заселена рільниками, бо на отих безмежних просторах Росії замало плодовитої землі. Тому то на початку цього століття така маса російських мужиків еміґрувала навіть з лагідного клімату полудневої Росії аж на далекий Сибір. Їх гнав туди голод землі! Війна перервала цю еміґрацію, зате дала нагоду перевести революцію. Революцію перевели самі селяни-індивідуалісти, щоби придбати землю й поділити її між себе. Коли вони вже загосподарилися і почали загрожувати містам, Сталін придумав колективізацію саме на те, щоби позбавити мужиків здобутків революції, а накинути їм свою диктатуру.

Колективізація не може розвинути сільського господарства в Росії. Російський мужик був здебільша дрібним продуцентом збіжа і хоч часто сам бідував, то все таки Росія мала збіжжа на вивіз. Це походило звідси, що мужик століттями навчився, як управляти російську землю. Ця земля, назагал, мало плодовита. Коли впаде дощ, то вона стає кваскувата. Щоби належно відпроваджувати воду, мужик поділив землю на вузькі грунти, з рівцем по середині, з межами й боронами по краях і в той спосіб підніс високо уживність землі. Колективізація сама собою знищила таку систему господарки і обнизила вартість землі на 25 відсотків. А те, що винищено худобу, то завернуло на 20 літ поступ господарки навіть на давній лад. А які шкоди це спричинило в теперішній колективній системі, цього не можна навіть обчислити. Машинами землі не поправиш, ані не обробиш.

Машина є продуктом положення землі й інтелекту робітника — міркує Левін. Треба поколінь, щоби переродити російського мужика навіть на полевого робітника в значінні американським. Отже машина без інтелекту зупиниться. Мужика можна притягнути до машини, але він її не подрогадить. А крім того він уміє придумувати, як втікати. Отже Сталін не переведе колективізації в СРСР ніякими засобами ні способами і шкода його гасел про якісь наступи на тракторнім фронті!

Щоби мужика запрягти до колективізації, треба було видумати якусь релігію. Машину зробили богом. І почали славословити всемогучість і добродійність машини, яка мала на землю принести небо. І щоби це небо створити, придумали гасло пятилітки, оперте лише на політичній пропаганді, всупереч усяким науковим дослідам. Пятилітка — це гасло перемін СРСР на промисловий край. Ще заки придумали пятилітку, наставновили комісію для дослідів, чи справді природні богацтва Росії надаються, щоби упромисловити край. Праці комісії, видані у трьох томах під наз. „Пятилітка". Вони наглядно виказали, що Росія дуже бідний край на мінерали, а ми і де є їх досить, то не виплатиться їх експльоатувати. Там, де напр. є залізо, нема вугля. А проте стровено коштом соток мільонів дол. фабрики в Магніторську за Уралем. Щоби туди доставити вуголь (з Кузнетська), то за перевіз одної тони треба заплатити 7.60 дол., а в Злучених Державах лише 1.66 дол.! Отже по якій ціні треба буде

Ви помиляєтеся, коли кажете, що життєві обезпечення це зайвий видаток? Життєва поліса забезпечує для Вашої Родини на випадок Вашої смерти грошеві засоби, які дають їй спромогу улаштувати своє життя. Тому подбайте негайно за життєву полісу

ОДИНОКОГО УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ И РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменица).

продавати російське залізо, коли схотять його продати за границею, якби ще вчислити кошта будови фабрик? Взагалі вугілля так мало, що побудовані фабрики поставали і будуть у будучині нагробниками для диктаторів у роді китайського муру, пірамід, святинь Маїв і т. п.

Але Сталін мусів те зробити, щоби затуманити мужика. Потім він уже хапався без ніякого пляну одного засобу за другим, поки з усіми не провалився. Таким чином політична пятилітка пішла проти економічної і доводить до катастрофи. Диктатура, на погляд Левіна, можлива лише серед примітивних суспільних відносин і не надається там, де треба інтелекту.

Автор приходить до висновку, що той крик, який підіймає Сталін проти „кулаків" і контр-революціонерів, це лише червоний дим, яким диктатор старається заслонити свої невдачі. Ті невдачі є природні, бо СРСР не надається на промисловий край, лише на хліборобський. Але і хліборобським краєм може бути лише тоді, коли прийде індивідуальна воля для мужика, щоби він повільно обробляв землю так, як він це практикував віками.

Але: „ніякий диктатор не відлав влади добровільно. Здається й Сталін не буде виїмком" — кінчить Левін.

Якби вісти про мобілізацію 50.000 комуністів показалися правдивими, то це значило би, що Сталін хапається ще одного розпучливого кроку для рятування себе. А тимчасом він припустив штурм аж в Америці за признанням його режиму і врятуванни своєї позиції.

Якби там і не було, українці в Галичині мусять бути готові і на несподіване завалення більшовизму. А така свідомість накладає величенські обовязки на свідомі одиниці.

Д-р Семен Демидчук.

—o—

Нужда села.

Короткий зміст промови посла Гриня Терешківця, виголошеної на пленумі сойму при дискусії над бюджетом міністерства хліборобства дня 7. лютого 1933 р.

Від часу відбудови Польщі ні один уряд не вжив достаточно заходів, щоби хліборобство, яке в цім краю є підставою добробуту, находило відповідну урядову підтримку. Супроти українського рільничого населення всі уряди вели спеціяльно екстермінаційну політику на всіх ділянках його господарського життя. Не тільки у ділянці кольонізації, але також і в ділянці кредиту та спинення розвою господарських організацій. Одиноким опікуном українського населення в господарському житті є екзекутор а в політичному — постерунковий.

Доказом такого трактування були та є суми, призначені для міністерства хліборобства на підтримку хліборобської продукції у висоті 21 біліонів зол., себто 0.9 проц. у відношенні до цілого бюджетового предмірия на р. 1933-34. Хліборобське населення має претенсії до польського уряду тому, що Польща займає поважне місце в експорті рільних продуктів. Значіння Польщі, як продуцента і як експортера хліборобських продуктів повинен кожний уряд мати на увазі в першій черзі при заключуванню торговельних умов, тому що експорт рільних продуктів творить велику частину доходу рільничого населення, який з року на рік мізіє. Вивіз хліборобських продуктів упав від 1927 р. в 60 до 32 проц. в р. 1932. За те все несе відповідальність уряд, в

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чекоряди

поручає: у великім виборі безконкуренційні роди сметанкової, молочної десерової чекоряди, як також різносортні карамельки і цукри. Не шумною реклямою, дарунками у виді льосів щастя, бонами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, прирядженими з гарантованих чистих сирівців хочемо здобувати признання якнайширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.

Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

кий всетаки дозволив на привіз рільних і звіринних продуктів до краю в минулому році на суму понад 50 мільонів зол.

В рільничім краю, як Польща, не творили при земельній реформі через доповнення землею карликових господарств, здорових вартатів праці хліборобського населення, зате вели кольонізацію та військове осадництво, насилаючи чужий елемент з заходу. Польським кольоністам і осадникам дали кредити в сумі понад 700 мільонів зол., які нині є заморожені і від яких ніхто не платить навіть відсотків. Колиб цю землю роздано місцевим безземельним і малоземельним селянам та відкрито кредит дрібному рільництву, були би ми нині мали здорові господарства, підпорні на нинішню скруту та платничо здібні. Доказом цього є звідомлення досвідних господарських станиць, з чого виходить, що найвідпорнішим на нинішню скруту і найменш задовженими є 5 гектарові господарства.

Нині господар на одним гектарі має пересічно довгу 441 зол. 35 сот., а на українських землях цей довг на один гектар доходить до 482 зол. 57 сот., не вичисляючи в це довги за крам, отриманий на кредит.

Чи можна без урядової кредитової помочі і бет відповідних мораторійних законів сплатити згадані довги? При нинішньому обезцінення земельних плодів та високих коштах продукції, один гектар приносить доходу брутто 283 зол., з котрого по відтягненню коштів на продукцію не лишається ніякий зиск власникам до 5 гектарів землі, а понад 5 гектарів господар мусить до цієї праці докладати. Сьогодня господар має зі свого господарства менше на удержання себе і своєї родини, ніж безробітний робітник з одержуваної допомоги.

Промисловець платить оборотового податку 1.35 проц. від ста, а господар платить у тім самім відношенню податку грунтового, самоуправного й інших додатків 4 зол. 35 сот. Крім цього обтяжують рільництво щораз більше доходовими податками, як напр. наше священство, котрому доходовий податок з його землі від 1926 р. помножено більше ніж 2—3 рази. Всі рекурси не приносять ніяких успіхів.

Промовець подає 11 конкретних точок пляну, як запобігти повній катастрофі хліборобства в Польщі. Потім характеризує цілу політику, яка має нахил до централізації і етатизму. Працю, яку в інших державах виконують рільничі організації, переказано Тимчасовій Воєвідській Самоуправі, яка не може відповісти своєму завданню. Одинокою його працею є політика субвенціонування упривілеєних хліборобських організацій або одиниць. В повітових рільних комісіях засідають переважно люди, які нічого не мають спільного з рільним господарством, але зате належать до урядової партії. Комісії ці не займаються піднесенням в повіті хліборобства, лише роздачею по високих цінах з панських обор зародових бичків, за котрі кажуть собі платити горендальні суми нераз до 1.300 зол. за штуку та які стаються тягарем громад. Вкінці промовець займається подрібно господаркою тимчасових повітових управ, комунальними податками й оплатами хліборобства та величезною розбіжністю хліборобських і промислових цін.

Нужда така на селі, що нема за що купити найконечніших річей, як сіль, нафта, сірники і т. ін. Рільних хубожів, зійшов на діда завдяки тій політиці, яку від до цього часу уряд, а з ним і більшість соймова. Не ми є прихильниками засади, „чим гірше, тим ліпше". Хочемо власними силами будувати своє національно-господарське життя, а у відповідь на дотеперішне відношення до нас лишається нам хіба сказати нашу стару народню приповідку: „Перебули ми панщину, перебудемо і конституцію".

Справедливість і політика.

Від 24. січня йдуть в бюджетовій комісії сенату наради над преліміпарем бюджету на р. 1933-34. З українських сенаторів забирав досі голос сен. Горбачевський 31. січня при етаті міністерства комунікації і 1. лютого в дискусії над преліміпарем міністерства справедливости, обговорюючи в довшім виводі так легіслятивну, як і адміністраційну діяльність того ресорту. В першу чергу підлав критиці методу декретування законів, особливо таких важних, як карний кодекс, кодекс цивільної та екзекуційної процедури та кодекс карної процедури.

Як нарушення конституції представляє промовець також переношення в стан спочинку суддів. Вістря цих розпоряджень звернене було передовсім проти суддів української народности, які мали за собою найкращі кваліфікації у своїх безпосередніх зверхників. Причиною усіх тих актів є та обставина, що міністерство прийняло за основу своєї політики критерії, які не належать до ресорту справедливости.

Трівающі вже від літ наглі суди минаються зі своєю метою. Вони мали бути виїмковим засобом, а на ділі стали загальною нормою. Крім того приміняють їх у таких випадках, де вони на підставі конституції є виключені. В 83 статті конституції сказано, що карні процеси з політичним підкладом належать до судів присяжних, — на терені Східної Галичини у справах виразно з політичною закраскою переведено наглі суди, та ще й закінчені шибеницями.

Заяви міністра і дійсність.

Дня 3. лютого п. р. промовляв при ресорті міністерства внутрішніх справ сен. д-р І. Макух, який у довшій промові порушив багато фактів зловживання органів політичної адміністрації, та в першу чергу державної поліції. Те, що діється в краю, є яскравим заперченням заяви міністра внутрішніх справ щодо рівноправности всіх громадян держави. Зловживань допускаються не тільки органи нижчих категорій, але також установи, покликані до нагляду над тією діяльністю. У численних випадках промовець інтервенював у старостів та у воєвідстві, однак ті явища трівають далі.

150 мільонів і голод.

Дня 7. ц. м. при бюджеті міністерства суспільної опіки забирала голос сен. Кисілевська. В першу чергу піднесла справу голоду по селах, особливо в горах і на Покутті, де нарід позбавлений лісових заробків гине з нужди. Не багато ліпше і на долах, а уряд не робить нічого, щоб помогти населенню хочби через заробки при державних роботах. З 150 мільонів зол., які держава видає на безробітних, нема ні сотика на рятування від голодової смерти бідного українського селянського люду.

Далі казала про незаспокоєні потреби наших гуманітарних установ і організацій. Підмога для українських захоронок не переходить 1 зол. на місяць на дитину. Не має помочі й того рода установа як Народня Лічниця у Львові, яка в 1932 р. дала поміч 10.011 хворим у 24.066 порадах. На удержання лічниці при 4-ох безплатних лікарях треба річно 15.000 зол.; ціла поміч це 1000 зол. від львівського магістрату на цілий 1932 рік. Давніше двічі зверталася Лічниця за помічю до міністерства сусп. опіки — надаремно. Дальше згадує про Пораднію Матерей, про Т-во „Відродження", про неоправдану експанзію Кас Хворих на села, вкінці про інвалідські ренти та невиконану віденську конвенцію.

Церковна політика.

Вдруге сен. О. Кисілевська забрала голос 8. ц. м. з бюджетовій дебаті над преліміпарем міністр. освіти. У релігійних справах стверджує, що уряд підтримує православя там, де воно робить українському народові шкоду й роз'єднує його, а переслідує там, де воно від віків вросло в душу народу. Наводить примір — з одної сторони Лемківщину (голосна подія в Злоцькому з закопанням православного хреста в честь борців за єдність Росії), з другої сторони переслідування православя на Волині, замикання церков, заходи ввести польську мову в навчанню православної релігії і т. д. Трактування греко-катол. релігії на галицькому терені характеризують факти із львівської санаторії при вулиці Куркової. Переходячи до шкільних справ, сенаторка зазначує, що все будемо як найенергічніше домагатися й добиватися признаних нам конституцією і міжнародніми умовами прав до рідного шкільництва всіх ступнів і типів. Ширше зупинилася над останнім шк. плебісцитом. Вкінці піднесла справу переслідування домашньої науки на Покутті. Наводить факти, які мали місце в Бані Березівській та Космачі, де постерункові розганяють діти, а на батьків накладають кари, дарма, що ті хати віддалені від шкільних будинків по кілька кільометрів.

З польської преси.

„Червоніємо за вас, панове..."

Під повищим сильним та оригінальним наголовком появилася така сама сильна й сміліва передова стаття у цікавому варшавському місячнику *„Бунт Млодих"* — *„незалежний орган молодої інтеліґенції"* (за січень ц. р.). Автором цієї статті є п. Олександер Бохенський, ніби-санаційний консерватист, який проте низкою своїх статтей задокументував уже свій ліберальний підхід до національної проблеми та зокрема зрозуміння ваги проблеми української. У цій своїй останній статті він протиставився різкіше, ніж колинебудь та хтонебудь інший, забріханню та повній безтурботності в обличчю найбільших трагедій. І — видно — він сказав для декого справді речі неприємні, бо саму середину статті, мабуть найбільш есенціональні виводи, цензура сконфіскувала! У несконфіскованій частині читаємо м. ін. таке:

„Читаючи спомини й описи, що гльорифікують терор з періоду російсько-японської війни та безпосередньо поруч з цим вислови осуду й погорди для українських боєвиків, почуваємо себе трохи незручно. І добре, якщо ще почуваємо себе незручно, бо життя у відродженій Польщі могло нас уже довести до занепаду почуття того, що велике й добре та до заміни цих понять тим, що добре і корисне.

Царська Росія, це був перед війною синонім темряви, поліції й анти-лібералізму. Польща — це був синонім свободи і геройства. У католицьких домах знімається при молитві ум до Бога. У світській Франції, коли хотіли звернути думку в сторону абсолюту, в сторону краси і величі, говорили про Польщу. Нині це змінилося. Засадничо змінилося.

Цього факту не можна доказати цифрами. Статистики про це не пишуть. Це лише наголовки пресових заміток, це скорч лиця, коли товариш подорожі довідується, що їде з поляком, це гураґан оплесків при приїнятті Литви до Ліґи Націй, це сотні й тисячі фактів та відрухів, майже не зазначених та ледви відчутних. А проте це факт і промовчати його, значилоб згодитися на нього...

Дальше автор пригадує чехів, які мають у своїй державі 50 відс. чужонаціональних меншин та проте не мають нац. проблеми у тій гостроті, що Польща. Автор пояснює це м. і. так:

Знаємо краще умовини життя в Манджурії, ніж у Східній Галичині або Поліссі. Можна би про ці умовини написати томи, а кожне речення у них булоб ревеляцією.

Тут цензор не був цікавий на ті ревеляції і просто — скреслив кільканацять рядків...

А прецінь українська справа зовсім не є суттю проблеми. Вона є лише барометром нашої власної глупоти, це лише струмок, яким безперервно пливе квістизм та щораз вигідніший, щораз більше байдужо засвоюваний собі новий світогляд.

Генерації, виховані в неволі, не уявляють собі інакше політики, як брехню, та інакше влади, як поліцінта. Червоніємо за вас, панове...

Наприкінці автор висловлює острах, чи „правиця і лівиця у спільному божевіллі" не затратить до решти Виспянського „золотого рогу", який поляки мали та згубили, та якого ніхто не береться відшукати...

Сумніваємося разом з автором, чи хтось найдеться настільки розумний, терпеливий і відважний, щоби шукати за тим „золотим рогом", без якого його землякам — покищо — добре і вигідно. І не знаємо, чому він так хвилюється: адже всі нинішні достойники в один голос заявляють, що „в справі рускей" є все в порядку, є добре і буде ще краще...

Масова втеча червоноармійців.

На польсько-радянській границі замітний в останніх часах великий рух серед радянського війська. Майже кожного дня переходять численні червоноармійці в повнім одностою границю, втікаючи з більшовицького раю. Дня 9 п. м. перейшли границю до Польщі чотири старшини. Радянська гранична сторожа стріляла за дезертирами, однак поцілила тільки одного. Інші дісталися на польський бік.

По концерті та по всяких театральних імпрезах зустрінете своїх знайомих у КАВАРНІ „УНІОН", вул. Косцюшка 1 (Народн. Гостинниця). 2—90

Свято дозорців у Львові.

Серед цьогорічних традиційних свят просфори у Львові на особливу увагу заслуговує свято просфори Т-ва українських дозорців домів і домашньої прислуги „Воля", яке відбулося 12. січня ц. р.

Велика сала Сокола-Батька переповнена. За малим гуртком запрошених гостей на чолі з Преосвященим о. д-ром Бучком, около 300 дозорців і дозорчинь. Для всіх не стало місць, і тому до стола велика частина засіла в другу чергу. Душа радувалась, дивлючись на ту масу громадян-українців з найнижчої суспільної верстви, що від літ були у Львові, але для українського народу майже не існували. Згуртована у своєму становому товаристві, вона неначе щойно народилась і займає належне собі місце в українському суспільстві. Коли ж зважити, що Т-во „Воля" існує всього лише пів року, то у свому поступі воно йшло милевими кроками. Це вже сьогодні одна з наших сильніших організацій.

Від непамятних літ наші дозорці у Львові вперше зібралися на родинне свято просфори. Поблагословив просфору і перший промовив до зібраних теплими і щирими словами преосвящ. *о. д-р Бучко*. Потім по черзі витали й ділились своїм думками із зібраними пос. д-р *Білик* від Української Парл. Репрезентації, проф. *Достоєвський* від Повіт. Союзу Кружків Р. Ш., ред. *Гладкий* від Українського Національно-Демократичного Обєднання, п-ні *Тишинська* від Т-ва служниць „Будучність", проф. *Березовський* від Організації Українців м. Львова, п. *Ігнат* від Союзу українських власників реальностей, д-р *Марічак*, як синдик Т-ва „Воля", п. *Козицький* від Т-ва „Сила" і п. *Фай*. Кілька разів промовляв голова Т-ва „Воля" п. *Жмінковський*.

У промовах підчеркнено велике значіння організації українських дозорців, завдання Т-ва і ті досягнення, які Т-во має вже за короткий час свого існування. Зібрані уважно вслухувалися в промови і видно було на їх обличчах радість, що нарешті по довгих літах побуту в комірнім у сусідів найшлися у своєму родинному українському гурті.

Бажаємо молодому Т-ву „Воля" дальших якнайкращих успіхів у його тяжкій праці.

Як заборонили українську ялинку в Рівному.

В альбом п. міністрові Перацькому.

В яких обставинах доводиться жити українцям на Волині, які перепони стрічає там найневинніший прояв українського культурно-освітнього життя, вказує хочби така подія з останніх тижнів:

Українська приватна гімназія в Рівному приготовила була на свято Йордану, 19. м. м., ялинку, на яку винаняла за великі гроші салю в театрі. Мешканці Рівного і його околиці українці жертвували на ялинку для бідних учнів гімназії, що тільки могли (різні продукти і гроші). Зголошення на ту ялинку **подано на кілька днів наперед**, а коли дозвіл зі староства не приходив, ініціятори ялинки вибралися до староства інтервеніювати. Там дотичний референт сказав: **Не бійтеся і робіть дальше**, бо хоч на письмі відповіди ще не маєте, то це діється тільки з технічних причин. Ніяких перешкод тут нема.

Прийшов день ялинки. Все було приготоване як слід, комітет подбав про те, аби діти дістали не тільки теплу перекуску, але й відповідні дарунки. Під вечір, коли всі білети були розпродані, вулиці біля театру заповнилися українською дітворою і публикою. Прийшло також дуже багато селян, батьків шкільних дітей із сусідніх сіл. Коли ж у 6. годині всі зібралися в салі, явилася несподівано поліція, якої представник заявив, що має телефонограму зі староства того змісту, що **ялинка недозволена.** З якої причини — представник поліції не подав.

Після тої заборони зібрана публика ураз з дітьми і школярями стала виходити з салі. Почувань молоді і старших у тому моменті ніхто не в силі описати. Це було **почування найвищої образи й болю**, від чого неодні очі заплакали гірким, страшним плачем. Почування й настрої всіх учасників тої забороненої ялинки зрозуміємо тим краще, коли пригадаємо, що того самого вечора відбулася в томуж Рівному **ялинка у чехів і москалів** — без найменших перепон.

Очевидно, витрати, які пороблено у звязку з приготуваннями до тої ялинки, пішли на марне. За салю в театрі грошей ніхто не звернув, продукти в переважній частині попсувалися і т. д. Бо хоч за кілька днів відбулася таки **ялинка в невеличкій салі гімназії**, то там можна було вжити вже тільки незначну частину жертвованих людьми продуктів. Розуміється, і людей на цій ялинці могло поміститися дуже мало і програма її не могла випасти так, як на сцені театру.

Подаємо це в альбом п. міністрові Перацькому — як ілюстрацію до його гарних слів про сприяючі умовини культурно-освітньої праці для українців на Волині.

БАР ЕЛЬДОРАДО

давніше „ГРОТА", ЛЬВІВ, ШАЙНОХИ 2

відчинений до рана

ЧЕРЕЗ ЦІЛУ НІЧ КОНЦЕРТ І ДАНСІНГ.

Звичайні Загальні Збори Видавничої Спілки „Діло"

кооперативи з обмеж. порукою у Львові відбудуться

в суботу, дня 25. лютого ц. р. в год. 4.30 попол. в льокалі редакції „Діла", Ринок 10, II. пов.

Денний порядок:

1) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
2) Звідомлення з діяльности за рік 1931-32.
3) Звіт Контрольної Комісії.
4) Розділ чистого зиску або покриття втрати.
5) Внески і запити.

НАДЗІРНА РАДА.

Мистецьке життя.

МОНОГРАФІЯ ПРО ОЛЕНУ КУЛЬЧИЦЬКУ.

Видавництво „Мистецтво" у Харкові незабаром випускає в світ монографію про відомого нашого мистця Олену Кульчицьку. Текст до неї написав молодий дослідник мистецтва Михайло Зубар. Після монографій Труша і Новаківського — це буде третя монографія про галицьких мистців.

При кінці березня у Львові буде влаштована ретроспективна виставка праць Олени Кульчицької в Національнім Музею, а в початку березня також виставка в Перемишлі.

ПУБЛІКАЦІЯ ПРО ОЛЕНУ САХНОВСЬКУ.

У 7. числі московського журналу „Советский Коллекционер" уміщена стаття Сергія Сильванського „Е. Сахновская и экслибрисы ее работы", а 11 ілюстраціями. Як відомо, С. Сильванський багато працює над поширенням відомостей про український книжковий знак між чужинцями і про українську графіку взагалі.

Між іншим, Сахновська виїхала з України до Москви, де її законтрактували до великої граверної праці „Жінка в Союзі Радянських Республік".

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЗІЗД МИСТЦІВ У ХАРКОВІ

На Україні йде тепер перебудова всіх мистецьких організацій. Тепер зліквідували усі без виїмку мистецькі організації і припинили їхню діяльність. Натомість вибрано бюро для переведення всеукраїнського зїзду мистців і утворення єдиної спілки радянських мистців України. До цього бюра вийшли відомі мистці різних напрямків, а саме: Горбенко, Довгаль, Касіян, Кричевський Ф., Любченко, Меллер, Мітковіцер, Петрицький і Товкачів.

Все це зроблено з тією метою, аби усунути цілковито угруповання мистців з різними мистецькими напрямками, а сполучити їх в одну організацію, де рятуватимуть не погляди на мистецтво самих мистців, а комуністична фракція при тім обєднанні.

ЛИЗОГУБІВСЬКА КАМЯНИЦЯ.

Український комітет охорони памятників культури в Харкові видав гарний провідник про Лизогубівську

При ревматизмі і подагрі треба негайно вживати таблетки Тоґаль, бо Тоґаль поборює ті недомагання, не дає призбируватися мочевому квасові, який як відомо, є причиною цих терпінь. Спробуйте і переконаєтеся самі. Можна дістати у всіх аптиках. Ч. рег. 1364. **Тоґаль.**

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 15. ЛЮТОГО 1933.

ДЖОН ҐЕЛЬСУОРТІ. 2)

БЛИСКАВИЦЯ.

А всеж таки перші три дні на межі цивілізованого світу розчарували нас. Четвертого дня забрили ми вже далеко в пустиню й її пекучий воздух став підступати до голови. Цієї ночі розложили ми шатра поміж двома лисими горбками, під ясним, холодним та неначе криштальовим небом. Наш пройдисвіт доказував чудес підчас вечері; Джессі Веймавт і Радолін шаліли зі сміху, Веймавт був погідний як завжди. Лише Олена Радолін була знуджена, так неначе би не то що нудьгувала, але не вміла якслід веселитися. Цієї ночі прийшов я до переконання, що вона дійсно красуня. Їзда на верблюді підчас соняшної спеки зарумянила їй обличчя й прогнала втомлений її вигляд; щось двічі завважив я того вечора, як Веймавт зупиняв на ній свій погляд так, начеб він відкрив те саме, що й я.

Жарти Джессі Веймавт і Радоліна досягнули верху по вечері. Вкінці втікли вони обоє в темноту й вибігли на вершок сусіднього горбка.

Я сів при вході до свого шатра і став рахувати звізди. Наш перекладач присів біля мене. Оцей пройдисвіт бував і в Англії, так, що знав европейські норови й свободу наших жінок.

— Весела жіночка, ота пані Веймавт, сказав він до мене. — Пан Веймавт дуже спокійний. Мені здається, що йому вже надокучило оте її залицяння, але він ніколи нічого не скаже; дуже він делікатний. А граф також веселий хлопець, але графиня — ох! Неначе ледяна. Завтра в Фаюм дістанемо свіжих овочів.

І він подався до своїх людей, які розложилися у вдідалі двіста кроків, біля своїх верблюдів.

Було чарівно й тихо. Світло місяця та зірок спливало на пісок; повна тиша без вітру, а всеж таки звіджись линула прохолода — пустиню побачили ми із найкращого боку: нічого не подражнює так нашої крови, а всеж таки холодить горячку, як така непорушна беззвучна ніч у пустині.

„Як чарівно нині! Добраніч."

Олена Радолін загорнулася в кожух і зникла в своєму шатрі. Я закурив; небавом після цього побачив я, що Веймавт вийшов із шатра, яке служило нам за їдальню, відкинувши голову й віддихав глибоко. У світлі ліхтарні, яка була прикріплена понад входом до шатра, завважав я якесь дивне натхнення на його обличчі. Потім зайшов і він до свого шатра. За яких десять мінут вернулись сміливці. Пані Веймавт вернулась перша, тихесенько й неначе знеохочена, так начеб вона впала у своїх власних очах. Вони розійшлися по своїх шатрах і я чув якийсь час голоси ліворуч і праворуч. А потім загорнула все тиша й мерехтливе світло місяця.

На другий день їшов я пішки з арабами, тому що їзда верхи вже мені надокучила. Я майже не бачив своїх товаришів подорожі. Здається мені, що Веймавт і графиня їхали на верблюдах. Радолін і пані Веймавт на ослах. Коло 5-ої години зупинилися ми на краю оази Фаюм. Місця на шатра було дуже скупо. У шатрах, поставлених так близько себе неможливо не чути, коли не слів, то принайменше загальної закраски розмови й мені причулося, наче в шатрі Веймавтів щось не в порядку. Джессі жалілася, що Франк весь день не сказав до неї ні слова.

— Здається, — сказала вона, — ти невдоволений, що я тої ночі втікла з графиком у темноті?

А Веймавта голос відповів зовсім погідно:

— Зовсім ні, щож я маю би проти нього?

У мовчанці, яка запанувала, вичув я, що Джессі неначе розчарована такою відповіддю. Можливе, що лише в споминах збереглося враження так, начеб того вечора вхопило мене якесь трівожне передчуття. Цим разом наша вечера зовсім не була подібна до бенкету: маленька Джессі була очайдушна й упокорена одночасно, Франк і графиня здержливі, Радолін держав себе якось штучно; тільки ми з пройдисвітом забавляли всіх. Оцей парубіка вважав на все чутко, як хижак, дарма, що часом робив помилкові висновки.

— Пані Веймавт щось маркітна, — сказав він до мене, коли я входив до шатра. — Завтра мушу їх розвеселити. Замічу танечницю в Сенкуре. Хаха, вона це втне! Вона знає як примирити чоловіка та жінку. Завтра треба купити свіжих вещь

(Продовження буде).

камінницю у м. Седневі на Чернігівщині з XVII століття. Текст та обміти перевів відомий український дослідник проф. Степан Тарнушенко. Книжка видана дбайливо, з 19 ілюстраціями і резюме в англійській мові, що робить її доступною європейським дослідникам.

3. ВИСТАВКА А. Н. У. М.

У половині березня відкривають 3. чергову мистецьку виставку Асоціації Незалежних Українських Мистців у Львові. На виставці будуть відділи малярства, графіки, різьби і декоративних мистецтв. У виставці бере участь до 20 членів Асоціації і видатніші інші мистці поза неї.

В Німеччині пливе кров.

БЕРЛІН, 13. II. ПАТ. Криваві партійні поруханки, які розігралися останньої неділі в Німеччині, сильно загострилися. З Бресляву, Айцлебену, Дортмунду й Мінстеру повідомляють про численні жертви подій. Всюди приходило до стріляннини на улицях підчас гітлерівських походів і маніфестацій. У Дортмунді невідомі напасники закололи на смерть вуглекопа комуніста. У Мінстері гітлерівці тяжко ранили в часі бійки соціял-демократа. До кривавих сутичок прийшло в Берліні, де підчас бійки між комуністами і гітлерівцями 10 осіб побито, з того 4 смертельно. Поліція інтервенювала багато разів, причому арештувала багато осіб і сконфіскувала палену зброю. Дуже кривава сутичка була в промисловому місті Айцлебен. Комуністи почали стрілювати похід штурмових відділів. Вивязалася обосторонна стріляннина, причому три особи впали на місці трупом, а 20 потерпіло тяжкі рани. Кілька із них бореться зі смертю. У Дармштаті заблукана куля поцілила одного прохожого, кладучи його трупом. У Штутгарті потерпіло рани підчас стріляннини кільканацять осіб.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС“ тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Кто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

Центрум проти Гуґенберґа.

БЕРЛІН, 13. II. ПАТ. На зїзді віртемберської центрової партії премієр краєвого уряду Больц засував становище центрума до теперішнього німецького уряду. Він сказав: Боронимося перед політикою Гуґенберґа, який недавно заявив, що йому вдалося виелімінувати центрум. Це прусько-протестантський дух. Робимо це для відріжнення між Гітлером і Гуґенбергом. З Гітлером ми дійшли би до порозуміння, але з Гуґенбергом не порозуміємося. Виелімінування католицьких кол з політичного життя грозить великою небезпекою для Німеччини.

Революта на Кубі.

Проти президента Куби, Мачедо, вибухло повстання. Збунтувалася революційна молодь, що звела кривавий бій з поліцією й рушила двома добре озброєними відділами проти столиці Гавани, щоби зробити кінець диктатурі Мачеда. До повстанців пристало кількасот бувших американських вояків, учасників світової війни, під проводом попереднього президента Меночеля та його двох синів.

Велика шпигунська афера.

З Льондону повідомляють, що англійське міністерство війни арештувало знову одного старшину гірського полку в Сіфорді під замітом шпигунства. Вісьмох старшин цього полку арештували давніше, а на днях сімом наказано домовий арешт. Військова влада викрила закросну на широкі розміри зраду плянів англійської повітряної оборони, які продано для чужої держави.

Абітурієнти!! Пригадуємо, що шкільні таблю по новочасному й дешево виконує фотограф 1318 „Venus“, Академічна 24. 8-20

Нова розправа О. У. Н.

16 обвинуваченых зі Скалатщини перед львів-ським судом.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В понеділок, 4-ого дня розправи, зізнавав спершу сл. суддя з Тернополя Янеллі, а потім постеруновий Лещинський і селянин Микола Мокрій.

ЗІЗНАННЯ СЛ. СУДДІ ЯНЕЛЛЬОГО.

Св. слідчий суддя **Янеллі** з Тернополя заявляє, що обв. Олекса Метельський зізнавав у слідстві в Тернополі зовсім щиро і без ніякого примусу. Був уповні притомний і виключене, аби свідок міг був стягати з нього зізнання, якби він був у непритомному чи горячковому стані. Зрештою зізнання обв. Метельського Ол. переважно згоджувалися із зізнаннями ін. обвинуваченых. Ніяких знаків від побоїв обв. Ол. Мет. не показував і на побої перед свідком не жалувався. Те саме стверджує свідок дотично інших обвинуваченых (Тильчака, Гаврила Метельського, Намаки, Бровчука). На запит прокуратора свідок заперечує, немов би він обіцяв Ол. Метельському за признання вставитися за його помилуванням; не чув також від підсудного, аби таке обіцяла йому поліція. На запит обор. д-ра Старосольського свідок стверджує, що бачив у обв. Турковського кров на куртці і на скарпитках, що й зазначив у протоколі (предсідник це відчитує). На запит обор. д-ра Шухевича свідок стверджує, що обв. Метельський Олекса вже по засуді й помилуванні зажадав зголошення його у прокуратора Врубля і питався, чи оскільки він виявить усе йому відоме про тайну організацію в скалатському повіті, то чи зможе рахувати на якісь полекші й евент. скорочення кари. Прок. Врубель це обвинуваченому з деякими застереженнями обіцяв.

ОСТАННІ ДВА СВІДКИ.

Св. **Болеслав Лещинський,** постеруновий з Красного, заприсяжений, оповідає про розкинення летючок у кількох селах скалатського повіту і про переведені після цього арештування. Обвинувачує підс. Кравчука, а також Добриводу, який під проводом Турковського вчився стріляти в лісі на Козачівці, про що свідка повідомив гаєвий Мокрій. Мав там бути і Мих. Фостик, але щодо цього Мокрій був непевний. Турковського пізнавали пізніше тільки по убранні.

Св. **Микола Мокрій,** літ 24, заприсяжений, зізнає, що був один місяць у лісі до помочі лісничому, де лильнував яблок. Раз у неділю почув стріли в лісі на Козачівці, тому пішов у ту сторону, де побачив, як трьох молодих людей стріляло до бука. Між ними був обв. Добривода, якого свідок пізнає напевно. Другий мав бути Мих. Фостик, а третього свідок пізнати не був у силі, хоч його кілька разів конфронтували з обв. Турковським.

Після того предсідник відчитав ріжні процесові акти й документи, на чому доказове поступовання закінчилося.

ПИТАННЯ ДЛЯ ЛАВИ ПРИСЯГЛИХ.

З черги трибунал поставив присяглим суддям 27 питань, з того 14 питань про державну зраду дотично перших 14 обв. і 2 питання щодо обв. Тильчака й Метельського Гаврила про співучасть в убивстві.

Присуду можна сподіватися завтра в обідовій порі.

Новий зшиток Української Загальної Енциклопедії.

Після кількамісячної перерви, Українська Загальна Енциклопедія видала новий, 21-ий зшиток і почала наново систематичну працю. Є надія, що до кінця цього року весь III-ій том, себто вся праця буде закінчена.

21-ий зшиток приносить букву „С“. Находимо тут такі українські гасла:

Сабат, Саблучок, Сабо, Савицький, Савич, Савченко, Савченко-Більський, Савчинський, Савчук, Сагайдачний, Садковський, Садовська, Садовський, Саєвич, Сакович, Саксаганський, Саламон, Саливон, Саліковський, Сальо, Сальський, Самбір, Самбірська Бригада УГА, Самійленко, Самойлович, Самокиша, Санґушки, Савдуляк, Сарницький, Сасько-Федорович, Сатанів, Сафонович, Свенельд, Свенціцький, Свитригайло, Святополк, Святослав, Севрюк, Седлар, Селява, Сельський, Семака, Сембратович, Семенина Семенко, Сементовський, Сениця, Сердюк, Сердюцька дивізія, Середа, Сигаревич, Сидоренко Сильванський, Симиренко, Симонів, Синявський, Синьожупанники, Сікевич, Сільський Господар, Сімашко, Сіменович, Сіменс-Сіменович, Сінгалевич, Сінклер, Сірий Клин, Сірко, Сірожупанники, Сірополко, Січ, Січинський, Січові Стрільці, Сіяк, Скаржинська, Скегар, Скибинський, Скиргайло, Сковорода, Скорина, Скоропадський, Скоропис-Йолтуховський, Скрипник, Скрутень, Слабченко, Славинський, Сластьон, Сливинський, Сліпий, Слісаренко, Слобідська Україна, Слово о полку Ігоревому, Словяни.

Зі загальних більших гасел важніші:

Саббата, Савінков, Сагара, Сазонов, Саїс, Сакс, Салата, Салітра, Самойлови, Самохід, Самоцвіт, Санд, Санскритська література, Сарана, Сарасате, Сардинія, Сатурн, Сахалін, Светла, Свиня, Світло, Свіфт, Світова війна, Світова історія, Святе Письмо, Сеґантіні, Сезан, Село, Селяни, Семигород, Семилітня війна, Сенека, Сен-Сімовізми, Сербія, Сербохорватська мова, Сербська література, Сервантес, Серце, Сецесіонізм, Семірадзький, Сенкевич, Сивбля, Сибір, Силюета, Синдикалізм, Синод, Сир, Сицилія, Сіменс, Сіняк, Сірчана кислина, Сказ, Скандинавія, Скарга, Скати, Склепіння, Скот, Скріб, Славейков, Сліпінґ, Словацький, Словаччина, Словінська мова, Словінська література.

З ілюстраційного боку цей зшиток не різниться нічим від попередніх, дуже дбайливо виконаних.

Італійські літаки для Мадярщини

Всупереч офіціяльному запереченню мадярського уряду „Еко де Парі“ підтримує інформації французької преси, що Італія доставила Мадярщині 32 військові аероплани, які находяться вже на Мадярщині в безпечному місці. Це тільки частина транспорту, що складається із 49 військових аероплянів, які мадярський уряд має дістати з Італії. Літаки групами по 6 і 7 апаратів перелетіли в січні ц. р. понад австрійську територію у висоті 6.000 метрів. На такій висоті годі було їх бачити.

„Ле Популер“ пише, що австрійський уряд був повідомлений про транспорт зброї, приготовлений у Ґіртенберзі та про те, що зброя походила з Італії й була призначена для Мадярщини. Знаючи про те, австрійський уряд потурав контрабанді, отже нема найменшого сумніву щодо його співвини. Наслідком того часопис домагається, карних санкцій супроти Австрії. Першою із них повинна бути відмова позички, для якої Франція обіцяла свою ґаранцію. Дальше домагається, щоби французький уряд оголосив відповіді, одержані від урядів у Римі, Відні та Будапешті в тій справі.

Комуністичні організації в Румунії заборонені.

Із Букарешту повідомляють, що командант корпусу в Букарешті розвязав на основі постанов виїмкового стану всі комуністичні організації в цілій державі. Хто ділає проти цього розпорядку, стане перед военим судом. Загалом розвязано 12 організацій.

Японія не рахується зі Союзом Народів.

З Токіо повідомляють, що японський уряд у відповіді, висланій до Секретаріяту Союзу Народів зазначив з цілим натиском, що Японія признала де юре незалежну манджурську державу й не задумує у ніякому разі зміняти занятого в цій справі становища. Тому рішення Комітету 19-х у справі Манджурії не мають для японського уряду ніякого значіння.

В оборонї чехословацьких границь.

Чехословацька преса протестує гостро проти нового атаку німецької преси на границі Чехословаччини з приводу 12-их роковин приключення хлучинської землі до Чехословаччини.

Чехословацькі газети домагаються дипльоматичної інтервенції в тій справі.

АРЕШТУВАННЯ В СЯНІЧЧИНІ.

СЯНІК, 13. II. ПАТ. Останніми днями виявили тут, переворотові елементи живу діяльність у місті Сяноку. Поліція арештувала 24 особи з Сянока та підміських громад. При ревізії найшли летючки, зброю і т. д. Слідчий судя після розглянення справи, приказав задержати всіх арештованих у вязниці.

ПОЛТАВЕЦЬ-ОСТРЯНИЦЯ В ГІТЛЄРА?

З Берліна повідомляють, що відомий емігрант Полтавець-Остряниця, який живе в Мюнхені, приїхав до Берліна і тут, мовляв, переговорював із теперішнім канцлером Гітлером.

ДОМАГАЮТЬСЯ НОВИХ ВИБОРІВ.

„Стронніцтво Народове" уладило у Варшаві мин. неділі 10 віч, на яких домагалися розписання нових виборів іще перед вибором президента Польщі.

УПАДОК ФРАНЦУСЬКОГО КАБІНЕТУ?

ПАРИЖ, 13. II. ПАТ. У Варшаві кружляли поголоски, що нібито кабінет Далядіє упав підчас дискусії над урядовим проектом санації фінансів. Авасове бюро заперечує цю вістку. Французький парлямент радить дальше над фінансовим проектом.

ВИКЛАДИ З ІСТОРІЇ ВІЙНИ.

ГАМБУРГ, 13. II. ПАТ. Націоналістичний союз студентів університету в Кільонії жадав від сенату, щоби ввів виклади з історії війни й оборони краю. Виклади обовязували би всіх студентів на всіх факультетах. Домагання мотивують конечністю наукового опрацювання та ознайомлення німецької молоді з питанням оборони краю.

ПЛЄБІСЦИТ У СПРАВІ ВІЙНИ.

Голова Паневропейської Унії Куденове Калєрґі пропонує зорганізувати европейський плебісцит за або проти війни. Плебісцит відбувся би в 20-ті роковини вибуху світової війни себто 29. липня 1934. року.

ГІТЛЄР НЕЩАСТЯМ НІМЕЧЧИНИ.

Льойд Джордж заявив, що коли б Гітлерові вдалося здійснити вповні його програму, то положення не лише в Німеччині стало би попросту грізне

СУДЯТЬ МІНІСТРА ЗА ХАБАРНИЦТВО.

ТЕГЕРАН, 13. II. ПАТ. Суд над бувш. міністром двору Теймурташом відбудеться в найближчому часі. Головний закид, який йому роблять, це те, що він нібито одержав хабару 50.000 від англійського нафтового концерну, щоби спровокувати воєфлікт, який тепер існує.

Мабуть у звязку з тією справою арештували та передали судові бувш. інтенданта двору Аблуа Гусеіна Кана Діба, що мав свого часу велике значення. Процесом з огляду на обох визначних обвинуваченних дуже зацікавилися.

НАЙБІЛЬШИЙ ЗЕМЛЕТРУС.

„Еко де Парі" повідомляє про жахливий землетрус у китайській провінції Кансу. Вістку про землетрус принесли до Пекіну їздці, що приїхали на верблюдах із глибини краю. Кажуть, вони, що землетрус був у зах. частині провінції Кансу ще 26. грудня. Підземні стрясення були такі сильні, що за нецілих дві мінути кілька міст перемінилося у звалища. При тому всьому вибухли пожежі. Згинуло ок. 70.000 людей. Тепер у навіщеній землетрусом провінції страшний голод. Там увихаються комувістичні ватаги.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфания,** Львів Пасаж Миколяша, II. пов., напроти кіна „Утіха". Власні матеріяли на складі. 1250 9-25

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 17-?

— **Академія у 60-ліття Богдана Лепкого,** що відбудеться у середу дня 15. лютого в 12. год. вполудне у салі театру „Ріжнородностей" матиме таку програму: 1. Привіт від Т-ва письменників і журналістів — ред. В. Мудрий. 2. Богдан Лепкий-Безкоровайний: Не схиляйте вниз прапора... Б. Лепкий-Б. Кудрик: Часом тужу за тобою — відспівае хор „Сурма". 3. Остап Луцький: Богдан Лепкий і „Молода Муза". 4. Б. Лепкий-В. Барвінський: а) Вечором у хаті, б) У лісі; Б. Лепкий-А. Радвиньский: Осінь 1915 року — відспівае Марія Сокіл. 5. Б. Лепкий: Над рікою, рецитація п. Геника-Березовського. 6. Б. Лепкий-Людкевич: Черемоше, брате мій. Б. Лепкий-Балтарович: Червоний кінь — відспівае Мих. Голинський. 7. Б. Лепкий-Н. Ніжанковський: „Був май на небі" — хор „Сурма" в супроводі фортепіяну і скрипки (п. І. Козулькевич). Фортепіяновий супровід: Н. Ніжанковський і А. Рудницький. Білєти від 1 до 3 зол. раніше у „Союзнім Базарі" вул. Руська 20. від год. 9. до 13. і 15. до 19., в день Академії зранку при касі.

— **Служба Божа в радіо.** Львівська радіостація трансмітуватиме Службу Божу з Волоської церкви у Львові в середу 15. лютого. Початок в год. 9.45.

— **„Тангайзер" у львівській опері.** З дирекції міської опери повідомляють, що в середу 15. ц. м. відбудеться премієра архитвору Вагнера „Тангайзер". Титулову партію співає чільний польський тенор із Варшави Дигас, партію Єлисавети п-і Плятівна, а партію Венус п-і Марія Сокіл.

— **Українська пісня в радіо.** Кошицька радіостанція буде висилати в неділю, 19. ц. м. з Ужгороду такі українські продукції: год. 9—9.35 церковні пісні, хору жіночої учит. семинарії; 15.30—16 а) циганський хор нар. школи відспівае дві словацькі і дві циганські пісні, б) сольо циганської співачки в супроводі циг. орхестри; год. 17.30—17.50 українські народні пісні, хор учит. жін. семинарії; год. 17.50—18.10 відчит проф. д-ра Ів. Панкевича про колядки з аріями у виконанні хору муж. учит. семинарії; 18.12—18.30 дуети і трія учениць жін. уч. сем.; 18.30—18.40 відчит п. Гіршової про звичаї на хрестинах на Підкарп. Україні (по чеськи); 18.43—18.50 підкарпатські нар. пісні, соліст тенор Шінделяж.

— **Хотять обнизити ціну електрики.** Комісія громадських підприємств львівського магістрату рішила обнизити ціну електричної течії із 63 сот. на 55 сот. за один кільоват. Знижка буде обсвязувати щойно після затвердження міською радою.

— **Хто виграв на льотерії?** В третім дні тягнення Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 67362, 143673; 5.000 зол. на ч. 15015, 28179, 28640, 138559, 139986; 2.000 зол. на ч. 64903, 66781, 98589, 125903, 130463, 133911, 134825; 1000 зол. на ч. 34129, 69735, 124043, 129500, 138466; 500 зол. на ч. 62, 4471, 5513, 8453, 9997, 24490, 48807, 65097, 67515, 92371, 99896, 100121, 130080, 139682; 400 зол. на ч. 10261, 26847, 46345, 47249, 52763, 53281, 61374, 65950, 62617, 79855, 108242, 117842, 130921, 137147, 141659, 145200, 146478, 147546.

— **Труп дитини у валізі.** До мешкання Адама Хімовича при вул. Паненській у Львові прийшла якась незнана йому молода жінка і з плачем просила його, щоби взяв на тимчасовий переховок її валізу, аж доки вона не зголоситься. Казала, що вона безробітна служниця і шукає якогось заняття. За кілька днів вернулася, але жила якийсь пакет до валізи і знову просила, щоби переховати дальше, бо вона не знайшла собі ще служби. Від того часу більше не показалася. Минуло два тижні і з валізи почало заносити трупом. Занепокоєний Хімович заглянув до середини і побачив трупа малої дитини, завиненої у шмату. Повідомлений комісаріят поліції відставив трупа, що находився вже в повному розкладі, до інституту судової медицини. За незнаною служницею глядають.

— **Випав із потягу.** Біля двірця Підзамче випав з особового потягу, що їхав до Тернополя, кс. Францішок Калут із Баршківки пов. Заліщики. Він сперся об двері вагону, що не були замкнені, і випавши на шлях, тяжко потовкся. Рятункове логотівля відставило його до львівського шпиталю.

— **Трагедія незнаної жінки.** В ставі біля лисичницької фабрики дріжджа коло Винник найшла труна якоїсь молодої жінки. Доходження стверднло, що вона попередньої ночі кинулася до ставу. Не знайшли при ній ніяких документів, тому покищо не знати, хто вона. Походила мабуть зі Львова.

— **Влом до церкви.** В ночі на 12. ц. м. до церкви в Лисятичах пов. Стрий вломилися злодії. Вломники забрали чотири позолочені чаші і монстранцію. Шкоду обчисляють на 500 зол.

— **Затроїлися в лазні.** У Городенці в лазні підчас купання захоріли нараз чотири купці. Один із них, Шварцвальд, помер. Здогадуються, що це сталося наслідком чаду, або вода була затроєна. До Городенки приїхала суд.-лікарська комісія й веде слідство.

— **Застрілений на границі.** Зенон Ружицький з Язлівця пов. Бучач, вояк 27 п. піхоти, не вернув з відпустки на Різдвяні свята, тільки скривався в сусідніх селах і лісах. Коли поліція попала на його сліди, він хотів перейти Збруч біля Скали на радянський бік. Однак тут стрінувся з польською граничною сторожею. На заклик: стій! Ружицький пробував дальше втікати, а тоді граничник вистрілом з кріса положив його трупом.

— **Лет при 60 ст. морозу.** Радянський летун Водоплянов і механік Серйогін вилетіли аеропляном радянської конструкції з Москви до Камчатки. Дорога має 2.300 км. Лет обчислений на 120 годин, з 5-кратною перервою, наслідком чого цілий перелет в обі сторони має тревати 14 днів. Летуни відбувають дорогу в отвертій кабіні при 60 ступнях морозу, який панує на Сибірі. Останній раз бачили їх в Омску.

— **130 осіб замерзло.** На цілій території американських Злуч. Держав панує дальше страшна студінь. До минулої суботи начислили 130 осіб, що замерзли в ріжних сторонах. В стейті Мічіген і в приозерній полосі нотують температуру —45 ст. Ц. Хліборобство потерпіло від небувалих морозів шкоди, що йдуть на десятки мілионів долярів.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Жабуриння.

Хто не знає його. На ставках, саджавках, а то й річках рідної країни лежить зеленими повісмами, що нераз і самої води не видно.

Бувало хлопцем я брав патик і цілими годинами витягав оту зелену погань з води. Мені наївному здавалося, що швидко вичищу саджавку, а тимчасом я тільки занечищував беріг.

Але манія лишилася. Що мої фейлетони, як не патик, яким я стільки літ тягну з рідної охаби рідне жабуриння і — в своїй наївності думаю, що прочиститься плесо. А тимчасом тільки занечищується беріг.

Може ліпше не рухати, нехай собі вигріваеться до ласкавого сонця, геніяльне в своїй непорушности, могутне в своїй розродчій силі. Там-же царство пуголовиць, які спочатку вдають коропів, а потім таки стають жабами, щоби не пропала не тільки порода, але й само жабуриння. А жабуриння мусить істнувати хочби й тому, щоби дати Б. Грінченкові змогу написати в своїм словнику помилково: „жабуріння", а фільольогам-аматорам тему до суперечок: жабуриння — жабуріння, жаборинння — жаборіння.

Втягнули до цієї дискусії і автора комедії „Жабуриння", так що він спершу не знав як написати на афішах. Але автор тому не виннен. Атже в нас навіть ті люди, які мають претенсії на фільольогів (фільольогів, филологів, хвилологів), не знають часом як має бути в „Рідній Мові".

Та це не важне.

Головна річ, що комедія „Жабуриння" була каменем у наше рідне жабуриння. Знайшлися два молоді смільчаки і жбурнули ним аж зашумівло. Пішли від того круги більші і менші, сколихнулася застояла вода, а жаби аж на беріг повискакували.

Ріжно говорять люди, що камінь був за мало обтесаний, що за повільно летів, що не в добрім місці впав, а я кажу: Богу дякувати, що в нас ще є хтось, кому хочеться час до часу кинути каменем у рідну охабу. Атже при тім так легко обрискати себе болотом.

Коби якнайбільше таких камінців падало в нашу стоячу воду. Нема страху, щоби вони перемінили нашу країну у фйордовату околицю — може бодай вишутрують багнисте дно.

Галактіон Чіпка.

Чар Країни Сходячого Сонця віднайдете у нововиданій книжці

СТ. ЛЕВИНСЬКОГО

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.

Набути можна в Аміністр. „Діла" за зол. 2.— (без пересилки).

З кіна.

Кіно „Паляс": „ЯСНОВОЛОСИЙ СОН".

Погідна, безпротенсіональна комедія, ще одна на експльоатовану кіном тему, якто бідна дівчина мріе про те, щоби стати зіркою на новім овиді Голівуду. Двох щирих приятелів побиваеться одночасно, щоби здобути серце цієї бідної мрійниці. Мають бодай дві речі оригінальні: професію і домівку: чистять шиби у великім місті і мешкають у домиках, зроблених із вагонів. Ліліяна Гарвей і Анрі Гара разом зі своїм приятелем дуже приємні актори, але автори фільми не пробують придумати для них справді нової історії з доброю інтонгою. Сцени симпатичні, але і не більше.

Із судової салі.

ПОЛІТИЧНІ РОЗПРАВИ В СТРИЮ.

В понеділок, 6. ц. м. розпочалася в Стрию каденція суду присяглих. В каденції, що потреває коло двох місяців, підуть на розгляд переважно політичні справи, у звязку з діяльністю ОУН, чи УВО. і комуністичних організацій. Каденцію отворив презес окр. суду д-р Тищенецький, який присвятив окреме слово політичним процесам, що досі — за малими виїмками — розглядалися на підставі делегації м-ством правосуддя перед львівською лавою присяглих.

Перша була справа Нестора Угери зі Стрия за кольпортажу летючок УВО. і „Юнака" перед 1. XI. 1932 р. Лава присяглих заперечила питання в напрямі головної зради, а затвердила питання в напрямі поширення нелегальної літератури. Трибунал засудив обвинуваченого за провину з арт. 155 к. к. на 2 роки вязниці. Боронив адв. д-р Р. Домбчевський.

Дня 8. ц. м. відбулася дальша розправа за ті самі злочини і провини проти Осипа Федорики, Михайла Пасічника і Василя Вільшинського зі Сколього. Знову заперечила лава присяглих питання щодо злочину головної зради, а потвердила питання щодо провини з арт. 155. Засуджено: Федорику на 4 роки вязниці, Пасічника і Вільшинського на кару по 2 роки вязниці, якої виконання завішено їм обом на протяг 5 літ. Боронили адвокати д-р Гарасимів, мр. Ерденбергер і д-р Лужецький.

Врешті дня 9. ц. м. відбулася знов розправа в справі кольпортажі „Сурми" і т. д. проти Федора Луціва з Волосянки і чотирьох товаришів зі Славська, усіх селян. Присяглі затвердили питання щодо провини з арт. 155. к. к. тільки відносно Федора Луціва і Кузьми Калиновича; Їм завішено виконання кари по 1 і пів року вязниці на протяг 5 літ. Гриня Марцуна, Миколу Симевідського і Михайла Михалевича увільнено зовсім. Боронили адвокати: д-р Гарасимів, мр. Охримович і радн. Думин.

Дописи.

СТРИЙ.

Хореографічний вечір. Дня 5. лютого ц. р. відбувся у Стрию в салі Народнього Дому (на користь місцевої студентської громади) хореографічний вечір (балет) у постановці абсольвентки балетної школи п-і Тамари Панченко. В програму увійшли: класичні, характеристичні та народні танки. Такого роду імпрез не було досі в Стрию і тому вечір викликав велике зацікавлення місцевого громадянства. Коли взяти під увагу нефаховий матеріял (місцеві аматори (ки) балету), з яким п. Т. Панченко готовила свій виступ, а також невелику скількість відбутих проб, то треба подивляти той великий успіх, який вона осягнула за такий короткий час. З точок програми на перше місце вибивалися: гопак у виконанні п. Т. Панченко і Р. Петріни, Шопенівський вальць та еспанський танок у виконанні п. Т. Панченко. Також велике захоплення викликали: „Пісня вмираючого лебедя" у виконанні п. Оларки Кравціної, „Серенада" Гріга (п. О. Кравціна і п. Сувчинський), чумак (Р. Петріна), гавот (4 пари), танок моряків (6 пар), англійський танок і інші. Всі танки у стилевих, дуже добре підібраних костюмах. Орхестра джезбендова. Стрийське громадянство цим виступом українського балету було вельми задоволене та зовсім заслужено нагородило після точку цієї імпрези бурею оплесків та двома кошами квітів. На загальне побажання балет цей має бути ще раз повторений у Стрию і на провінції. **Присутній.**

СПОРТ.

ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО ЛЬВОВА В ПІНГ-ПОНГУ. відбудуться 15, 16. лютого, год. 16., а в неділю 19-го, год. 14. фінали в салі Акад. Дому. Зголошення приймається ще в середу, на годину перед змаганнями. Гостям рад.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 12 II 1933 р. за масло експортове та десерове прима 2·30 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·70 зол., копу яєць 5·60—5·80 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 14. II. год. 5.30 попол. „Розбійники".

Середа, 15. II. „Тангайзер" оп. Вагнера (премієра) (виступ Ігн. Дигаса, Марії Сокіл).

Театр Різнородностей.

Вівторок, 14. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (виставa закупл.).

Середа, 15. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (Абон. 7).

Кіна.

АДРІЯ: „Дім ч. 13" (І. „Тайна вязничної келії", II. „Любка смерти"), додаток: „Трубач Слім у Парижі".

АПОЛЬО: „Ромео та Юльця".

АТЛЯНТІК: „Аріяна" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Sepi).

КОЛІСЕЙ: „Остання парубоцька ніч", ревія „Завінний карнавал".

КОПЕРНИК: „Райський птах" (Дольорес дель Ріо).

МАРУСЕНЬКА: „Райський птах" (Дольорес дель Ріо).

МІРАЖ: „Дім ч. 13".

ОАЗА: „Льорель з Гарді, їх доля та недоля" та ревія.

ПАЛЯС: „Ясноволосий сон" (Лілліна Гарвей).

ПАН: „Хоробрий вояк Швейк".

ПАСАЖ: „Глибини моря", „Лицарі в хмарах".

ПРОМІНЬ: „Шлях до раю" (Ліа. Гарвей).

СТИЛЕВЕ: „X 27" (Марлєна Дітріх), ревія: „Праця збогачує".

УТІХА: „Піднебесний роман" і ревія.

ХИМЕРА: „Теодозія із Севастополю".

Закордонне радіо.

Вівторок, 14. лютого 1933.

Барі (269,4) 20.45 Опера, **Братислава** (279,3) 18.05 Віольончеля, **Мілано** (331,4) 20.30 Оперетка, **Рим** (441,2) 13.00 Оркестра, **Лянгенберг** (472,4) 20.30 Нім. барокова музика, **Прага** (488,6) 19.00 Опера, **Відень** (518,1) 15.20 Пісні в соні, 16.45 Концерт, **Мінхен** (532,9) 20.30 Вес. вечір, **Будапешт** (550,5) 19.30 „Льогенгрін" оп. Вагнера, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Мистці при мікрофоні, 16.00 Музика для дітей, 16.30 Гумор і сатира, 17.40 Радіоінсценізація, 24.00 Звуковики, **Москва** (1000) 17.25 „Пікова дама" оп. Чайковського (Досв. 720 м.), **Давентрі** (1554,4) 22.20 „Вімен енд чілдрен Ферст" муз. ревія, **Париж** (1724,1) 21.00 „Моніє Скапен" вод. Рішпена.

Середа, 15. лютого 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, 17.00 Моцартові пісні, **Мілано** (331,4) 17.00 Камер. музика, 20.30 Комедія, **Штутгарт** (360,6) 19.30 Віольончеля, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.40 Спів, **Лайпціг** (389,6) 21.50 Пісні, Неенлорф (альт), **Букарешт** (394,2) 20.00 Скрипка, 20.20 Пісні, **Рим** (441,2) 13.00 Концерт, 20.45 Опера, **Бромінстер** (459,4) 20.00 Брамсові пісні, **Лянгенберг** (472,4) 21.00 „Танок бика" — концерт, **Відень** (518,1) 16.55 Суч. австр. музика, 19.35 „Пімста диявола" оп. Ф. Штравса, **Рига** (525) 20.20 Латвійські пісні, **Будапешт** (550,5) 19.45 Мад. музика на 2 фортепіянах, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Музика, рецитації.

Львівське радіо.

Вівторок, 14. лютого 1933.

12.10, 16.15, 19.20 Грамофон, 13.20 Метеорольог. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Гигієна праці, 16.00 Радіо дітям, 16.25 Для учителів: „Здійснення нар. навчання", 16.40 Аматори та заздрії книжок, 17.00 Симф. концерт, 18.00 Легка музика, 18.50 Техн. скринька, 19.05 Всячина, 19.30 „Вундеркінди" в музиці, 20.00 Веч. концерт, 22.10 „Молодий жених" новеля Кісілевського, 22.25 Пост. вадиція з муз. ілюстрацією, 23.00 Танк. музика.

Середа, 15. лютого 1933.

9.45 Богослуження з Волоської церкви у Львові 12.10, 17.15 Грамофон, 13.20 Метеорольог. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Для дітей: „Образок" „Загадки", 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Ранчча", 17.00 Муз. буквар, 17.40 „Ем. обезпечення умовних робітників", 18.00 Легка музика, Балачка про моду, 18.55 „Йосиф Мончка — вояк і поет", 19.10 Всячина, 19.30 Шляхом польської повісти, 19.45, 20.55 Прес. рад. денник, 20.00 Концерт хору ревелерсів „Есбена", 20.50 Спорт, 21.00 Фортепян, 21.55 Спів, Райсіг-Здімалева, 22.25 Танк. музика, 22.40 „Польський фізик Мар. Смолюховський" (відч. в англ. мові), 23.00 Ретрансмісії із закордону.

ОПОВІСТКИ

За оголошенни редакція не відповідає

Річні Загальні Збори Спілки Українських Лікарів в Ч. С. Р. відбудуться дня 25. лютого в 19. год. в Праз II. Штепанска ул. 49. Денний порядок: 1) Справоздання президії та ревізійної комісії С. У. Л. 2) Вибори президії та рев. комісії. 3) Біжучі справи. 4) Доклад д-ра Ортинського: Дерматітіс герпетіформіс. Дурінга. Кореферент д-р Добриловський. Президія: Голова: д-р Борис Матюшенко, секретар: д-р Олена Леонтович-Пачесова. 1409

Хто знав би що про Михайла Бігуна, бувшого урядника банкового в Мукачеві, або його теперішню адресу, зволить ласкаво повідомити на адресу: Чиж, Львів, вул. Петра ч. 9, м. 11. 1412

На Рідну Школу зложили Вп.: Д-р Павло і Галя Таращуки, Горожанка 50 зол. замість повідомлень про своє вінчання, яке відбудося 28. І. ц. р. у Львові; Д-р Лев Чапліньский, Львів 20 зол. замість бажань з нагоди вінчання інж. Сербина з п. Макаревичівною в Ясені; Осип Нестор Дрогобич 10 зол. з нагоди вінчання п. Юліяна і Наталії з Павликів Галяревичів; Леонтина Солтикевич 5 зол. замість вінка на домовину бл. п. Петра Масяка з Мшани. 1411

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

Жадайте всюди

цикорії „ЛУНА"

виріб української кооперативної фабрики

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЕЛ"

ЛЬВІВ - БОГДАНІВКА

вул. Церковна 2. Телєфон ч. 42-97.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЗНИЩЕНІ ПРЕДМЕТИ з правдивого або із китайського срібла — направляє посрібляє старанно і дешево Мандль, Львів, Коперника 14, проти кіна. 1197 10-10

НА ПРОДАЖ 2 реальности триповерхові і 1 двоповерхова, комфортові у Львові напроти костела св. Єлисавети. Відомість між год. 5 а 6 у Юліяна Козловського при вул. Львівських Дітей 17, II. пов. 1396 3—3

ГАРНА кімната дешево зараз до винайму. Грунвальдська ч. 8, м. 2. 1-1

ХТО ВИЛІЧИТЬ „підстрілену пташку"? Нагорода щира управа домом у самітного бездітного. Охотно горя. До Адміністрації „Діла" „Рабина". 1—1

ГОСПОДИНЯ до управи домашнім господарством найде місце на приходстві. Письменні зголошення до Адміністрації „Діла" під „Гірська околиця". 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ ЛЕГЕНІВ, СЕРЦЯ І ШЛУНКА

Д-р Феліке Гаж

ЛЬВІВ, БАТОРОГО 12, ТЕЛ. 84-45.

Пересвітлює Рентгеном.

ПЯНІКА

першорядні по зниженних цінах; на догідних умовинах. Купно, продажа: заміна уживаних інструментів.

НОВАЦКІ

Пілсудського 17. Тел. 35-21.

Присилайте передплату!

КОЖНУ НЕДУГУ ВИЛІЧИШ якщо будеш регулярно вживати

Зела д-ра Браєра

найбільше помічні у таких недугах:

Ч. 1. — кашель, астма, побільшення легенів — ціна зол. 3.50.

Ч. 2. — ревматизм, артретизм (лихо переміна матерії) — ціна зол. 3.50.

Ч. 3. — шлунково-кишкових недугах, недугах печінки, жовтяниця — зол. 3.—.

Ч. 4. — нерасвих, болі голови, безсонниці, апатії до життя — ціна зол. 4.—.

Ч. 6. — блідниця, довготревала недокрівність — ціна зол. 5.50.

Ч. 7. — виркові, міхура — ціна зол. 4.—.

Ч. 9. — загального затроєння — перечищаючі — ціна зол. 1.50.

Дістати можна в оригінальним опакуванні в аптиках, аптичних складах і дрогеріях, або у фабриці **ПОЛЬГЕРБА — Краків-Подгуже, скр. почт. ч. 48.** Заінтересовані дістануть на домагання безплатно з фабрики брошурку: „Як відзискати здоровля".

Ширіть наш часопис!

НОВІСТЬ — КОЛЬОРОВІ ОБРАЗИ! Вже появилися образи-плякати розміру 77×57 видання Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження", що мають своїм завданням пропагувати протиалькогольну ідею серед найширших верств та викорінити вживання алькоголю по наших селах і містах.

ОБРАЗИ, що своїм змістом ілюструють страшні наслідки вживання алькоголю!

ОБРАЗИ, що своїм мистецьким виконанням та зовнішним виглядом пропагують тверезість сіл і міст!

ОБРАЗИ, що повинні найтися на стіні кожної української установи та приватних домів українських громадян!

ОБРАЗИ, без котрих не може обійтися жадний Кружок „Відродження", жадна читальня, жадний Кружок та школа „Р. Ш.", жадна кооперативна та молочарня, жадна книгарня, приватна торгівля та гостинниця!

ОБРАЗИ, які повинні бути в жадалы кожного банку, економічної установи, кожного лікаря, адвоката, нотаря та архітекта!

ОБРАЗИ, що коштують тільки 50 сот. за штуку, з почтовою пересилкою 65 сот.

ОБРАЗИ, які треба негайно замовляти: Т-во „Відродження", Львів, Домініканська 11. 1—3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 37 (13.276). Львів, четвер 16. лютого 1933. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Навіть чужинці признають, що ТУТКИ повноватки І ПАПЕРЦІ „КАЛИНА" є першої якости.

„Горде відокремлення".

Проти державного бюджету ціла польська й не польська опозиція. — ППС проти польського рекрута. — Знаменні заяви представників усіх народів у Польщі. — Задивлення у власну силу та легковаження усіх інших сил.

Львів, 14. лютого 1933.

Вчора, в дні „щасливої" 13-ки Польща пережила подію, яка серед гамору щоденних турбот за речі малі та в тишині блаженної безтурботности у справах великих пролунає мабуть безшумно, та яка проте є надзвичайно симптоматичним явищем для цілої внутрішньої ситуації Польщі. Якщо навіть володіючий нині у Польщі табор перейде над цим явищем до денного порядку, задивлений у власну силу та нехтуючий усякою іншою силою, то всеж факт остане фактом, що після 6-ти літ правління т. зв. „післятравневий табор" зумів змобілізувати проти себе буквально всіх і вся, що лише стоять поза ним, і то простягнути ту мобілізацію навіть на ті площини, які досі були ще єдиними площинами обєднання польських патріотичних груп.

Ще пять літ тому голосувати в соймі проти державного бюджету це значило наразитися на закид протидержавної акції. Нічого й казати, що негативне становище до закону про щорічний набір рекрута було патентом на державну зраду. За тих кілька літ перейшла в польському політ. громадянстві основна ревізія поглядів на методи легальної політичної боротьби. Люди навчилися теж дещо краще розуміти, що таке парляментаризм і які можливости опозиційної боротьби на парляментарному терені. Як звичайно — зрозуміння цих правд прийшло для наших сусідів запізно, коли вже сам парляментаризм став фікцією і коли все, що діється у польському парляменті, втратило практичне значіння. Нині можна там лише „платонічно", навіть без теоретичних виглядів на реальний успіх, демонструвати. Але добре бодай, що польська опозиція дійшла до зрозуміння свого доброго права до демонстрації і до свідомости, що нічого їй у створеній ситуації не залишається як лише демонстрація.

Таку могутню демонстрацію бачив польський сойм саме вчора. Всі польські клюби від ендеції, через хаделію, НПР та людовців усіх мастей до ППС і комуністів включно, плюс усі непольські незалежні національні репрезентації, себто українці, німці, жиди й білоруси, всі вони неорганізованим спільним фронтом голосували проти урядового проекту державного бюджету, який „перейшов" виключно голосами одної урядової „безпартійної партії" ББ, плюс 4 голоси проурядових сецесіоністів з Людового Клюбу. Додаймо, що цей новоухвалений на 1933-34 рік бюджет виказує офіціяльний дефіцит 400 міліонів золотих (при двох міліярдах 400 міліонів видатків), при чому всім згори відомо, що цей дефіцит буде безумовно більший — то бачимо, що радість з приводу надачі державі *такого* бюджету в *такий* спосіб може бути справді дуже маленька і дуже мало щира. Вже як додаток до тої приємности прийшло на пополудневім засіданні голосування над законопроектом про рекрута на 1933 рік. Ендеки і жиди (!) голосували ще за цим законопроектом для демонстрації свого державницького становища; але вже без сумніву державницька ППС не вважала для себе можливим дати цьому урядові хочби навіть рекрута! Таким робом ми мали вчора перший в історії відродженої Польщі випадок, коли два найважніші для кожної держави щорічні закони — бюджет і рекрут — переходять не завдяки добровільним голосам незалежного народового представництва, лише завдяки штучно зліпленій одній урядовій групі, що підносить автоматично руки по наказу згори, без огляду на важність, потребу і зміст законів!

Всі до одного польські й непольські клюби голосували проти бюджету з мотивів політичних. Навіть речник ендеції, яка завжди підкреслює своє „ділове" становище, особливож у справах скарбових, заявив виразно, що „Клюб Народови голосуватиме проти бюджету з причин однаково річевих як і політичних". Голова парл. клюбу обєднаних польських селянських партій мотивував своє негативне становище аргументом, що „бюджет є одним великим диспозиційним фондом" та що „уряд спирається на поліції і фізичній силі". Голова соціялістичних парляментаристів пояснив їх рішення голосувати проти бюджету бажанням „висловити своє засадниче становище до ситуації в краю і санаційної системи правління", якої „символом став міністр Міхаловський". Навіть представник Жидівського Кола, ультральояльний пос. Тон, заявив у спільному імені і п. Грінбавма і п. Розмаріна, що мусять голосувати проти бюджету тому, що „жидівське населення доведене вже до бездонної розпуки..."

Парляментарний Клюб ББ ще в 1928 році вступив на шлях тактики „гордого відокремлення". Зусилля Клюбу ББ найшло чудову підтримку у діяльности уряду і ось вчора завершилось повним „успіхом". Відокремлення справді блискуче. Не знаємо тільки, чи внутрішнє внутрішнє і міжнародне положення Польщі обективно дозволяє її урядові та його парляментарній експозитурі на „спленділ айзолейшен". Здавалося, що прихід до влади в Німеччині Гітлера, який „лляв усім польським розпорошеним таборам інстинктовно шукати спільної платформи, скаже теж урядові не лише лякати своїх противників Гітлером, але й настільки змінити курс внутрішньої політики, щоби справді найти сильнішу підмогу у кращих внутрішніх відносинах. Ця надія деяких польських опозиційних політиків не здійснилася. Нічого й казати, що польський уряд не вважає, видно, своєї міжнародньої ситуації настільки складною, щоби залежало йому бодай на мінімальній поправі чужонаціональних громадян польської держави. Знаменитим висловом таких урядових поглядів щодо повної безвартности настроїв і становища міліонів українського населення, знаменитим висловом подиву гідного урядового оптимізму щодо ситуації польської держави — є саме бюджет, ухвалений вчора голосами ББ. Те легковаження і той оптимізм були цілком оправдані, якби не маленьке „але": його касував знавці пречисленних прецедансів із всесвітньої історії, які з грунту обезцінили односторонній культ власної сили та вживлення за політичної калькуляції усіх сил чужих. Новий бюджет ударив знову по нас, українцях. Але не думаємо, щоби якийнебудь удар міг зовсім зліквідувати нас, як силу, з якою не варта і не треба рахуватися — як довго ми існуємо на світі...

ЛИШЕ ЛЕГКОДУХ НЕ ДУМАЄ ПРО ЗАВТРА.
Розумна людина забезпечує свою і своїх близьких будучність тим, що складає свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

ЗАЯВА УКРАЇНСЬКОЇ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ПЕРЕД 3-ІМ ГОЛОСУВАННЯМ НАД БЮДЖЕТОМ.

В імені Української Парляментарної Репрезентації **пос. О. Луцький** заявив — у короткому змісті — таке:

В цілому бюджеті на українські цілі фігурує тільки одна єдина позиція 90.000 зол. на Український Науковий Інститут і то у Варшаві. Інші позиції не доходять до освітніх і господарських українських організацій. Вже того самого досить, щоби Український Клюб протиставився бюджетові. Але річ іде ще про довіря до цілої політики уряду. Наш нарід ще нині, у XX. ст., не вважаючи на свій могутній розвиток мусить боротися за рідний національний характер нар. школи. Наші середні школи нищать нам, а наші освітні організації систематично закривають, особливо на Волині. Ніякий нарід не має права тривко панувати над іншим народом і опихати його вділ. Проти нас стосують виїмкові суди, а почуття правовости щораз більше щезає. Масовими кримінальними процесами і вішанням панове не заступите здорової внутрішньої політики. Наші діти привикли вже до того, щоби носити своїм батькам і братам обіди до криміналів. До таких речей ми досі не були призвичаєні... Домагаємося земельної реформи, яка скріпила би вартати праці українських селян... Пан міністр внутр. справ хоче зачинити українську проблему в рамцях особистої безпеки. Це не вдасться...

Протестуємо проти органів того міністерства, пройнятих шпигунською і провокаційною акцією на українській території. У закордонній політиці не захоплюємося разом з панами пактом неагресії з більшовиками, бо він закріплює ріську лінію. Цей пакт зовсім не свідчить про те, наче би Польща і її значіння пішли вгору. Точка тяжести перенеслася до Берліна... Протестуємо проти того, що Польща не виконує своїх міжнародніх зобовязань щодо автономії українських земель та українського університету. У цих умовинах не може бути мови про нормальні відносини. Поняття рівности і свободи у практичній політиці супроти нас зовсім щезло. Вправді чуємо від часу до часу сентиментальні голоси про Велику Україну, однак не можемо забути того, що міліонові маси, які живуть у цій державі, не можуть мати ніяких прав, лише самі обовязки. Навіть колиб усе було виконане, що панове обіцюють нам, то це був би чобіт надто тісний на нашу ногу, і то лише ногу одну, а ми хочемо обома ногами ступати власною дорогою!...

Тому голосувати будемо проти бюджету.

Англія зміцнює воєнну фльоту.

Як повідомляє „Дейлі Телеграф", англійський уряд приступить в найближчому часі до значного зміцнення своєї воєнної фльоти, якщо женевська розбройна конференція не доведе до видатного та загального розброєння на морі. А що на те в Женеві не заноситься, уряд виготовляє вже плян відбудови англійської морської сили. Дуже неправдоподібне, щоби В. Британія відновила в 1936 р. морські умови в теперішній формі. Досвід показав, що ті умови не даються погодити з вдержанням безпеки для англійської морської торговлі та комунікації в нутрі імперії. Від часу умови у Вашингтоні в 1922 р. англійська фльота впала до рівня другорядної морської сили. В нинішну пору Англія є на морі слабша ніж колинебудь за останніх 150 років.

Англійська петиція в українській справі.

Запит до Союзу Народів: „Чи Польща стратила права до Східної Галичини через недотримання міжнародніх зобовязань?"

Дня 5. жовтня м. р. внесли англійські парляментаристи (та інші визначні англійські громадяни) петицію до Союзу Народів в справі української меншини в Польщі. В петиції поставлено запит до Союзу Народів, чи тому, що Польща не виповнила зобовязань, які прийняла перед представниками Антанти (Ради Амбасадорів), чи втратила вона права до Східної Галичини?

Меншинний відділ при Союзі Народів розглядав петицію і вкінці вирішив, що вона переступає межі меншинних справ і тому не відповідає першій вимозі, щоб їх прийняти. Бо щоби петицію прийняти, то вона „мусить торкатися охорони меншин, як це зазначено у договорах."

Довідуємося, що з англійських парляментарних кол вислано на днях до Секретаріяту Союзу Народів обширну відповідь у тій справі. У ній кажеться, що коли Секретаріят уважає, що петиція переступає межі, звязані в меншинних договорах, то це хіба тому, що

„правдоподібно поняття „договори", у першій точці (а), приноровлюється тільки до договорів, конференцій та рішень, які мають за ціль охорону меншин, що входять під поруку Союзу Народів та що рішення Ради Амбасадорів з дня 15. березня 1923 року не підпадає під ту категорію.

„Ті, що підписали петицію є певними, що рішення Ради Амбасадорів мусить також підпадати під поняття тих договорів, про які говориться під точкою (а), бо в противному разі ніодна з петицій, які досі були зголошені меншинами зі Східної Галичини та які були прийняті, не виповнялиб вимог прийняття. Перед цим вирішенням (Ради Амбасадорів) населення Східної Галичини не мало змоги висилати петицій до Союзу Народів і прохати охорони на підставі меншинного договору, підписаного Польщею, а це з тої причини, що не находилося у межах польської держави. Наприклад, 13. вересня 1922 року заступництво Східної Галичини внесло до Ради Союзу Народів петицію, а Союз передав її Раді Амбасадорів. Рішення Ради Амбасадорів — якого Рада Союзу Народів жадала від представників держав Антанти — є саме тим, що поставило населення Східної Галичини в межі Польщі, під подвійною гарантією права автономії та користання з прав меншинного договору, підписаного Польщею 1919 р. Ці дві умовини, звязані разом, творять ту міжнародню підставу, яка надає їм право користуватися в Польщі правами меншини".

Одночасно довідуємося також, що ще багато інших визначних англійських громадян додатково вислало свої підписи до згаданої петиції. (Укбюро, Льондон).

світи. Як виходило би зі статуту, то і ми повинні би мати в них своїх представників, з огляду на окреме віроісповідання, на окремі наукові, освітні та вчительські установи, обеднання та фахових знавців шкільництва. Тимчасом наскільки нам відомо з українців ніхто не засідає в цих органах, бо хіба митрополита Діонізія, який є членом Ради, до наших представників зачислити годі.

Може наша Парляментарна Репрезентація та заінтересовані установи захотять спитатись, чи можемо користати зі своїх прав там, де рішають про наші справи. **Д. К.**

Що сказав Гітлер.

БЕРЛІН. 14. II. ПАТ. Бюро Вольфа комунікує: В розмові з пан. Етертоном як представником „Дейлі Мейл" канцлер Гітлер зясував своє становище в справі розброєння. На запит, що думає про версайський трактат, Гітлер відповів: Версайський трактат є нещастям не тільки для Німеччини, але й для інших народів. Нещастя, коли на віки мав би залишитися поділ світа на переможців і переможених. Цей поділ підкопує довіря між народами, а це з черги переноситься на господарську ділянку, чим версайський трактат зробив світові найгіршу прислугу. Що торкається поправок у цьому схибленому трактаті, то ми поборюємо всі різниці, які він утворив між народами. Після війни можна якийсь час ділити світ на переможців і переможених, але на такім поділі ніяк не можна оперти будови світа. Думаю, що не тільки Німеччина домагається ревізії версайського трактату, але що колись зажадає того цілий світ. Ту несправедливість версайського трактату треба безумовно направити.

На запит, що думає про становище, яке заняла супроти цього домагання Франція, Гітлер відповів, що покищо все ще має надію, що й у Парижі прийдуть до зрозуміння, що постанови версайського трактату не дадуться вдержати. В справі французьких збройь Гітлер заявив: Думаю, що не тільки у нас, але й в інших державах викликує здивування факт, що Франція розпоряджає такими великими сумами, з якими навіть сама не знає, що робити. Домагаємось, щоби істнування кожного народу було обезпечене так,

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 6-ий ножик безплатно.

„Państwowa Rada Oświecenia Publicznego". „Państwowa Komisja Oświaty Zawodowej".

Це два нові органи міністра освіти введені ним на основі закону з червня 1920 р. про тимчасовий уклад шкільної влади.

Перша з них є органом, що має висказувати міністрові освіти свою думку про справи виховання і освіти на основі переданих їй до розгляду питань і проектів, що торкаються організації освіти і прилюдного виховання. Предсідником Ради є міністр освіти, а членами побіч урядовців: віцеміністра, директорів департаменту і кураторія є представник з вибору шкільних окружних рад, яких чергу участи у Раді означить міністр, 5 представників віроісповідань запрошених міністром, 4 представників учительства народніх шкіл, по 3 середніх загально-освітніх фахових, делегованих учительськими обеднаннями запрошеними міністром, представник Польської Академії Наук, 4 ректорів високих шкіл в черзі означеній міністром, 3 представників 3 освітніх товариств запрошених міністром, 8 знавців освіти і виховання, делегат „гарцерства", центрального комітету до справ сільської молоді і по 3 представники хліборобських, торговельно-пром. палат та артистичних обеднань, делегат державного інституту фізичного виховання і головної лікарської палати.

Крім цього міністр запрошує на членів Ради предсідників освітніх комісій сойму і сенату, або членів комісій. Обовязки членів є почесні, тільки замісцеві дістають зворот коштів і дієти.

Каденція Ради трівае 3 роки. Комісія фахового шкільництва є дорадним органом міністра освіти в справах фахового навчання і виховання. Її роля висловлювати свої думки та давати почин у справах навчання і фахового виховання. Предсідником є директор департаменту фахових шкіл. Комісія має 4 секції: промислову, торговельну, хліборобську і домашнього господарства та служби. Вона складається з урядовців визначених міністром і представників заінтересованих міністерств, і з запрошених міністром представників промислово-господарських кол, знавців і учителів фахового шкільництва і представників господарського самоврядування та суспільно-просвітних установ. Міністр може теж запрошувати до нарад спеціялістів від поодиноких питань.

Так виглядають дорадчі органи міністра о-

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 16. ЛЮТОГО 1933.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

„МОЛОДА МУЗА".

(З нагоди свята Б. Лепкого у Львові.)

Завдяки ювилейним роковинам Лепкого, члени „Молодої Муси" може зійдуться нині вперше від вибуху війни довкола одного стола 18 літ. Неолин, глянувши на давнього друга, скаже: „Знаєш, ти сильно змінився"... А той відповість з усмішкою: „Щож? літа".

24. лютого 1906 р.: 1-е число „Світу" літературно-наукового (!) двотижневика. Найближчий штаб співробітників: Бирчак, Карманський, Лепкий, Луцький, Пачовський, Твердохліб, Чарнецький, Яцків. Їхне мистецьке „вірую"? У редакційній програмі „Наше слово" ніодного натяку на напрямок, методи праці, боротьбу літературних течій. А тільки: „Від злиднів і турботних дисонансів, най веде нас „Світ" на сонячні левади, запашні ниви, — в світ ясних, злотих зір'"

Так промовляє молодість усякого віку та великого напрямку. „З бадьорістю молодечою, з сильною вірою в неперечну потребу нової літературної часописи..." В усіх приватних дискусіях була одна спільна магічна формула: „мистецтво для мистецтва". Це значило: — Геть із дотеперішнім вузьким суспільницьким реалізмом! Орієнтація на европейську „модерну"! З одного боку віяло дужим вітром від Києва, з другого від Кракова. Можливе, що те, що оповідав Лепкий про постійні товариські сходини „Молодої Польщі" у краківській кавярні заохотило наших львівських письменників створити собі Парнас серед хмар тютюневого диму та серед хвиль чорної кави.

Модерна література, мистецтво для мистецтва революція — кожний розумів не по своєму. Бирчак був 100-відсотковий побутовець давньої школи, Карманський мав своє наболіле мелянхолійне серце, Лепкий ніколи не був модерністом і оспівував власну тугу, Луцький ліричо зітхав, Пачовський єднав Гайнівську еротику з патріотичними апострофами, Твердохліб підглядав чужих цнотливих поетів, Чарнецький передазав чар богемічного життя, Яцків сидів у сатаністичній символіці.

Всі ненавиділи суспільницькі гасла, що нагадували їм політику. Хто повірив би тоді, що саме ця політика стане згодом для більшости із них життєвою трагедією? Адже тільки Лепкий пише ще нині як за давніх літ і тільки Луцький узяв щасливо розвід із Полімнією для Каліопи. Всі інші, що кинулись на бурхливі води суспільного життя не вміючи плавати потонули або бодай води у рот набрали.

Цеж були тільки поети, що вміли жити тільки образами власної уяви. Вони почували себе найкраще у „Централці" за кавою, коли гадку гадали, як видати чергову книжку без видавців (яких не було) і без грошей (яких було ще менше). Із горя йшли часом на „каменярку" за 3 грейцарі; траплялось велике свято, коли хтось платив усім тодішню амброзію: „чорну індію" — смоляну полинівку. Клошіт був із брудними ковніриками, написаними листами без марки, із кожним 1-им кожного місяця і з черговими днями.

Та коли розмова сходила на книжки, чи власні намірені або чужі, що ставали подією дня, Бирчак, Карманський і Пачовський забували, що мають на голові „професорський" іспит, Яцків, що має завтра „Дністер" і Чарнецький бюро у „Краєвім видїлї", Луцький красномовно переконував, якби вже був послом, Лепкий розбуджував святочний настрій, згадуючи імена Пшибишевського, Виспянського, Тетмаєра.

Незвичною подією були у цьому гурті перші збірки Олеся та Філянського, нові оповідання Коцюбинського та Винниченка, кожна замітніша поява польської літератури, що тоді кипіла від талантів. „Молода Муза" не була ні свідомим ні одноцільним напрямком однодумців, що боронять одного мистецького ідеалу або точно означених літературних форм. Та бликала в її атмосфері іскра інколи важніша від програм і гасел: потреба якнайживіших взаємин із двома джерелами, без яких потік галицької літератури висихає і тхне як саджавка. Ці джерела — літературний рух на Великій Україні і в Европі.

Чи істнує нині серед галицьких письменників така потреба? Чи маємо який гурт обеднаний захопленням для літератури, надиханий її подувами, гурт для якого нові книжки ставали би такою самою подією дня, як для політиків зміна кабінету або для загалу нова сенсаційна фільма?

Члени „Молодої Муси" не мали ніякої програми, не казали про ніякі шляхи, якими можна відродити націю — вони сповідались із власних духовних знемог і давали тихі, скромні, довго виношені книжки. Літературна криза, яку вони відчували вже тоді, в останніх роках праці Франка, зростала з кожним роком і тягнеться до нині. І коли порівняти нинішній стан галицької літератури з толішнім, вразить одна величезна різниця: ті бувім-то декаденти, зі здоровими нервами вважали себе недужими, пацієнтами, що шукають у літературі ліку. Наше нинішнє покоління молодих письменників це здебільша кандидати на лікарів, які хотять оздоровлювати суспільність ,нарід, навіть людство. Замість шукати ліку для себе, вони самі пишуть рецепти для всіх, як лікарі з „Каси хорих".

Возьміть деякі книжки членів „Молодої Муси" і нинішні і коли Ви справді здорові, затужите за невластивими первісній любі.

як цього вимагає його положення супроти сил, що його окружають. Ми теж маємо трактатові запевнення в актах Союзу Народів. Такого стану, як тепер, в історії ще не було. Навіть в 1914 р. тодішні аліянти, що зробили союз проти французького імперіялізму та спроби вакинути Європі диктатуру Франції, зломили вправді Наполеона, але ніхто із них не виступив з домаганням, щоби Францію вважати раз на все покованою та позбавляти її всяких прав.

На запит щодо польського коридору, канц. Гітлер заявив, що тут вробленою німецькому народові велику несправедливість.

Щодо комунізму заявив, що в цьому випадку він має діло не з загранічною державою, але з явищем розкладу, яке інтересує його як німецька внутрішньо-політична проблема. Канцлер думає, що комунізм у Німеччині треба безумовно знищити, оскільки німецький нарід має запевнити собі спокійний розвиток.

Подаючи цю розмову, бюро Вольфа заявляє, що це властивий зміст енунціяції, яку подав перед кількома днями „Сандей Експрес".

Кадри праці в Німеччині.

БЕРЛІН, 14. II. ПАТ. Міністр внутрішніх справ оголосив розпорядок, на основі якого учні, що кінчать середні школи, можуть на вакації зголошуватися до кадрів праці на підрічну службу. Чотири місяці будуть заняті в кадрах праці, а два місяці спортами під відкритим небом. Кошти удержання й омундурування платить державний скарб. До кадрів праці можуть зголошуватися також дівчата.

—o—

Українська дитина — найгарніша.

У Москві на дівах уладили були конкурс краси. Журі фаховців шукало споміж багато дітей з усіх кінців СРСР найгарнішої дитини. Першу ціну одержала 6-літня дівчинка, Людмила Оцуп, дочка українського селянина. Після виборів усі подивляли цю дівчинку, полишили в Москві й заангажували до кількох фільм.

Бандити зловили міліонера.

ЛЬОНДОН, 14. II. ПАТ. Льондонська преса повідомляє про новий бандитський подвиг в Америці, що нагадує відому подію зі сином Ліндберга. Одного з його приятелів, міліонера з Колюрейдо, Чарльса Бачера, зловили вчора бандити, домагаючись одночасно 40 тисяч долярів окупу. Вхопили його в часі, коли отвирав гараж у Денвер, щоби примістити там свій самохід. В тій хвилині приступило до нього двох людей з револьверами. Жінка Бачера, що сиділа в самоході, благала його, щоби не відмовляв домаганню бандитів, боячись за його життя. Бандити зложили на руки жінки лист, заадресований до батька Бачера, відомого теж міліонера. В листі подані вказівки, як зложити окуп. Бандити зазначили притім, що дитина Ліндберга була би жила ще досі, якби окуп був зложений на час. Зачувати, що батько Бачера готов зложити окуп.

Бандити повезли свою жертву в глибину недоступних гір, де находяться гнізда пачкарів. Поліція пустилася за ними в погоню.

—o—

Комуністична централя в Америці.

Поліція в Детройт викрила комуністичну централю, де вайшла багато нелегальної літератури та компромітуючого матеріялу. Між іншим вайшли подрібні інструкції з Москви в справі викликання масового страйку в американськім автомобільнім промислі. Арештовано двох провідників тієї централі та одну жінку.

—o—

37-годинне засідання.

ПАРИЖ, 14. II. ПАТ. Палата депутованих приняла фінансовий проект уряду. Голосувало за ним 356 послів, проти нього 215. Дискусія, що розпочалася в неділю в год. 3.30 попол., скінчилася в понеділок в год. 10.15 вечором. Посли кажуть, що це найдовше засідання парляменту, яке памятають. Тревало 37 год. 15 мінут без перерви. Такі довгі засідання були ще за часів великої революції.

Поляки не вибирають до райхстагу.

БЕРЛІН, 14. II. ПАТ. Появилася відозва польського виборчого комітету. Відозва стверджує, що вимога, щоби 60.000 поляків зголосило виборчу листу до райхстагу, замкнула полякам доступ до голосування на власну листу, тому польські організації рішили не брати взагалі участи у виборах.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

Французько-польське поріжнення на конференції розброєння.

„Нов Цірехер Цтг." пише про конференцію розброєння: „Конференція стоїть на зворотній точці, коли не попала загалом у сліпу вулицю. Виявилося, що дійсні та уроєні перешкоди, які повстали би при обговорюванні французьких предложень, булиб занадто великим обтяженням для стомленої конференції. Польща побоюється наприклад, що француви, бажаючи вритувати можливо більше зі свого пляну, моглиб піти за далеко назустріч німцям дотично ревізії мирового договору. Зрештою польська делегація не має найменшого довіря до організації мира, в якій бере участь Німеччина Гітлера.

Бюро конференції буде певно старатися скоординувати можливо скорше пляни та предложення, мабуть на основі англійської програми праць. Правдоподібно поляки, як натякнула їх делегація, зроблять предложення виробити обмежену конвенцію з іще більш обмеженим розброєнням. Польща не хоче більше ховатися за формулою „Забезпечення — розброєння", вона просто відкидає думку про „організацію мира" та шукає якоїсь тактики, аби перешкодити Німеччині знов озброюватися. Це буде мабуть найтяжче завдання, яке ще лишається конференції". (Укр. Бюро в Жен.)

Робітничий фронт при виборах до райхстагу.

В Берліні оголошено відозви з підписами діячів ліних і пацифістичних організацій, що закликають соціялдемократів і комуністів створити спільний робітничий фронт. Відозву підписав теж відомий письменник Генрик Ман. Зате завтакувала його гостро націоналістична преса, домагаючись, щоб його зложити зі становища голови пруської академії літератури.

Справа церковної площі у Замарстинові.

Одним із добре звиних передмість Львова є Замарстинів. Назву цю мають великі піщані простори, що розкинулись по обох сторонах Полтви. Ці простори надав містові Казимир Великий по занятті Галичини в 1340 р. Назву свою одержав Замарстинів від славної богатої міщанської родини Зоммерштайнів. Замарстинів замешкалий великою польським пролетаріятом. Він має коло 3 тисячі душ греко-католицького обряду. Вірні ці розділені між двома сусідніми парохіями, а саме часть їх належить до гр.-кат. парохії у Голоску, а часть до львівської гр.-кат. парохії св. Пятниць. Уже від довгих літ громадяни гр.-кат. обряду, мешканці Замарстинова вперто змагають до того, щоби в їх терені віри, церкви та обряду в Замарстинові побудувати церкву. З тою метою завязують в Замарстинові Церковний Комітет, який ще від 1910 р. удержує в домівці читальні „Просвіти" Дім молитви ім. св. Йосафата, де що неділі відправляють Богослужения для вірних. Рівночасно вже майже чверть століття роблять заходи, щоби від громадської управи дістати відповідну площу під будову церкви і мешкання для душпастиря. Однак ці заходи не дали до нині ніякого успіху.

Ще в році 1922. Церковний Комітет вніс подання до громадського уряду з проханням відступити грунт під церкву. Була тоді в громадськім уряді комісарщина, так що згори можна було передбачити, що прохання греко-католиків буде полагоджене негативно. І дійсно так сталося. На внесений рекурс до Повітової Ради Церк. Комітет дістав дня 4. X. 1922 ч. 2532/22 також негативну відповідь з підчеркненням, що Рада Повітова „nie jest w możności zniewalania Rady gminnej do pozbawiania się majątku na jakichkolwiek warunkach". Не зразилися тим громадяни Замарстинова та обстоювали далі свої слушні права. Три роки пізніше, бо в 1925 р. внесли знову до управи громадського уряду подання, підписане численними поважними громадянами Замарстинова з проханням дати їм під будову церкви площу, виділену з громадського майна. Громадський уряд не спішився з тою справою так, що треба було кілька разів ургувати та пригадувати. Вкінці Громадський уряд здобувся на відповідь, очевидно, негативну. Не поміг нічого також рекурс, внесений знову до Повітової Ради. Але рівночасно була обговорювана в тому-ж році справа дарування грунту оо. Капуцинам. Рішенням з 19. III. 1925 р. ч. 652 громадський уряд долав оо. Капуцинам до півтора морга до того грунту, який вони вже мали. Разом вони мали після цього понад 5 моргів громадського грунту. Було це очевидно нехтуванням найживотніших інтересів громадян греко-католицького обряду і трактуванням їх як громадян II. класи. У році 1926 парохіяни Замарстинова знову вносять подання на уділення площі під будову церкви. На це прохання прибіч рада гром. уряду дня 19.XII 1926 дала відповідь: „C. L. protokołu 667 punkt 3. — Komisja w zasadzie zgadza się na udzielenie gruntu, jednak pod warunkiem, jeżeli probostwo gr. kat. „Świętych Pietnic" i probostwo w Hołosku wydzielą Zamarstynów jako samoistne probostwo a konsystorz zobowiąże się utrzymywać to probostwo, przedłoży plany i przedłoży termin rozpoczęcia budowy". На це відповів Церковний Комітет ось що: „Домагання Громадського уряду про створення самостійної парохії є недоцільне. Без огляду на те, чи Замарстинів буде мати окремого пароха чи ні, то всетаки його населення гр.-кат. віри потребує свого дому молитви і конче мусить його мати".

Дійсно нечувана річ, щоби з міста Львова старці немічні халіки і діти мали 3 кільометри до Божого Дому. Ще менше доцільним є умовина, що Церковному Комітетові дадуть грунт тоді, коли він предложить пляни. Кожному чейже відомо, що пляни кладуються по оглянені і вимірені грунту на місці і при узгляднені теренових відносин. Але для полагодження формальностей звернулися громадяни Замарстинова 25. лютого 1927 р. до Його Ексцеленції Митрополита з проханням про розмежування парохії. Митрополит заявив, що справа замарстинівської церкви лежить йому на серці і годиться на розмежування і утворення парохії, на що Церковний Комітет дістав окрему грамоту. Коли переведено вибори і до громадської ради увійшли представники гр.-кат. населення Замарстинова, завдяки старанням місцевих радних ухвалено одноголосно віддати громадянам гр.-кат. обряду 2 морги грунту під будову церкви. Щойно пів року після цієї ухвали внесено проти цього протест 5.V. 1928, у якому було сказане ось-що: „Uchwała Rady gminnej nie była formalnie zwołaną, gdyż zaproszenia nie wysłano za dowodem doręczenia ani w wyznaczonym terminie porządku dziennego członkom nie podano. Na wydzielonej parceli ciąży serwitut pastenia bydła, z którego korzystać mogą niektórzy obywatele, a prawo to nie zostało poprzednio z osobami uregulowane. Uchwała wspomniana nie skonkretyzowała jednostki prawnej i oddanie gruntu w posiadanie Rusinom jest płynna i nie wskazuje prawomocnego nabywcę. Grunt w mowie będący został bez wszelkich zastrzeżeń i ograniczeń Rusinom oddany. Przy obdarowaniu nie uwzględniono siłę podatkową kontrahentów ruskich, co zresztą wypadłoby na ich niekorzyść, gdyż Rusini w poważnej części nie należą do kategorji, opłacających bezpośrednie podatki gruntowe".

Хто підписав цей протест, — громадяни Замарстинова до нині не знають, а вартоб це знати для історії. Протест цей проволік справу від 1928 до 1930 р. Щойно 1. травня 1930 р. ч. 688/30 громада згодилася дарувати один морг грунту під будову церкви. Коли та ухвала перейшла до Ради Повітової, пан комісар Надольський спротивився, щоби Повітовий Видія затвердив цю ухвалу, бо тоді вже була актуальна справа прилучення під міських громад до Львова. Акти церковної площі пролежали майже два роки у Повітовій Раді і щойно 13. III 1932. помандрували до магістрату, де лежать до нині „сном блаженних".

Тому-то громадяни Замарстинова звертаються до Світлого Ординаріяту, до Їх Ексцеленції Митрополита та до своїх представників у міській раді, щоби своїм впливом причинилися до одержання площі під Дім Божий у Замарстинові.

Дбаймо про український характер рідної хати.

Вистава вишивок у Стрию.

Чим раз частіше чуємо гіркі завваги, що український характер нашої хати щезає. Всяка тандита втискається всіми дорогами в наше домашне життя. Колишні гарні строї і прикраси світлиць уступають перед дратівними чужинецькими фабрикатами. Що цьому треба якнайенергічніше протиставитися, річ ясна.

Перші виступили проти тандити наші жінки, які найкраще розуміють вагу хати, як огнища, з якого мають вийти майбутні народні діячі. „Союз Українок" в Стрию уладив за почином учительки Анни Вознюкової виставу вишивок і народніх прикрас. Експонатів зібрано доволі. Найбільше було вишивок хрестиками та низинною, після взорів майже зі всіх українських земель. Між ними загальну увагу звертали вишивки, призначені до міських світлиць. Найкращі були виконані панею Ю. Козаковою. Милі враження викликували пригарні касети і шахи, виліплені політичними вязнями з тюремного хліба і прикрашені красними інкрустаціями на народніх мотивах. Оригінальні були також люкрові вишивки на торбах, надісланих на виставу. Фреквенція глядачів збільшалася з дня на день. Між глядачами видно було чимраз більше селянок, з яких доволі велике число зголосилося як учасники намічених „Союзом Українок" курсів вишивання, що мають бути устроювані по селах.

Вистава могла би бути ще краща, якби деякі стрийські пані не боялися конкуренційних порівнань, а всі прислали на неї свої вишивки. Тоді вповні виявилася би вартість солідарної пропаганди українських мотивів у прикрашуванні українських хат.

—o—

Нова розправа О. У. Н.

16 обвинуваченых зі Скалатщини перед львів-ським судом.

ПЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

У вівторок, 14. ц. м., промовляв спершу прок. *Мостовський*, а потім чергою оборонці: проф. д-р *В. Старосольський* (за обв. Турковського, Стадника, Нездропу і Намака), д-р *Ст. Шухевич* (за обв. Панаса, Когута, Гудза, Кравчука і Кушніра), посол д-р *Ст. Біляк* (за обв. Добриводу, Тильчака й Гаврила Метельського) та д-р *К. Паньківський* (за обв. Бровчука, Фіка, Шуста й Олексу Метельського). Після тих промов, що протягнулися поза годину 3-тю, перервав предсідник розправу до завтра год. 10. рано. Присуду можна сподіватися в середу в годинах полудневих.

Нема італійсько-німецько-мадярського союзу.

Римський кореспондент „Морнінґ Пост" пише, що уповажнений заперечити категорично поголоскам про істнування італійсько-німецько-мадярського союзу, на основі якого Гітлер мав би помогти Італії в анексії Альбанії, а зате Італія мала би підтримати Німеччину у відобранні польського коридору.

—o—

Бережанщина -- Богданові Лепкому.

Народ для свого істнування мусить плекати ідеальні вартости. Без них він згине. Тими, що в першій мірі стоять на сторожі духа є письменники. Їх слова в артистичній формі сягають до найдальших закутин землі. Їх пісні співають люди всюди, деб вони не найшлися. Вони ставлять своїми творами зеркало народові, щоб він приглядався і злих сторін обминав, а добрі розвивав. Вони допомагають народові перетривати й найтяжші часи, а також ставлять примір розвязки найпекучіших його проблем.

Тим, що вже більше як сорок літ трудиться на ниві нашої культури і письменства і нині вибився на чоло працьовників пера — є Богдан Лепкий. За його велитенську працю і культурне надбання в літературі, належиться йому вдячність від усіх нас. Щоб бодай у малій частині сплатити довг, затягнений народом у письменника бережанське громадянство, зпоміж якого він вийшов, рішило дати почин до ювилейного дару для Богдана Лепкого з нагоди його 60-ліття. Нашим горячим бажанням є, щоб Богдан Лепкий міг зовсім віддатися письменству між нами, куди його часто спрямовують спомини молодости. Ми переконані, що при сприятливіших обставинах наш славний письменник обдарує ще неодною цінністю. Ми бажалиб, щоби в Бережанах повстав дім у дарі нашому письменникові.

Оцим звертаємося до всього українського громадянства із зазивом помогти здійснити задумане діло. Просимо завязувати повітові комітети, які занялись би збіркою і при помочі ювілейних концертів призбирати потрібні фонди. Звертаємося до економічних і культурних інституцій, щоб вставили відповідну суму в бюджеті на оце культурне діло. Числимо також на поодиноких громадян, які поспішать нам з помічю.

Богдан Лепкий є всеукраїнським письменником, тому віримо, що наш голос найде прихильний відгук і серед заморської еміграції.

Українці, памятайте, що культурний світ оцінює нарід також по вдячности для його найліпших синів.

Бережани, дня 11. лютого 1933.

За „Комітет ювілейного дару для Б. Лепкого": о. **Е. Бачинський,** голова. **Д-р В. Гриневич,** секр.

Гуманітарна акція львівського жіноцтва.

Великі завдання має Союз Українок у Львові: згуртувати українське жіноцтво, двигнути його духово, втягнути до плянової громадянської та суспільної праці. Тому при львівській філії Союзу Українок треба було створити кілька секцій. З одною з таких секцій слід познайомити наше громадянство, бо ця ділянка — здається — всюди лежить облогом.

З весною 1932, коли донеслася прикра вістка, що наші гуцули голодують, при львівській філії С. У. створилася Гуманітарна Секція, яка чала занятися збіркою для облекшення гуцульської недолі. Збірка повелася, зібрано річи, які відіслано до розпорядимости косівського комітету і до Криворівні.

Зараз по феріях, з кінцем вересня започатковувала ця Секція зовсім нову в нас акцію: вишукувати українців у львівських шпиталях, відвідувати їх постійно й організовано, нести їм потіху, давати пораду, помогти у звязках із рідною та зі світом, від якого вони відтяті а навіть по спроможности помагати їм у прохарчуванні і т. п. Можна собі уявити, як це мусіло бути важко в наших умовинах зайти українцеві до тутешнього шпиталю і зпоміж тої маси нещасливців зорієнтуватися, які то з них українці. Польське й жидівське жіноцтво від давна вже вело таку акцію між своїми. Часом і нашим кинули якесь слово, може і незрозуміле для них. Немов на звіди — ходила зразу сама голова Секції, п. Ясінчукова, яка вже мала в тому ділі деяку практику з війни. Незабаром прилучилися до того інші члени. Були це студентки. По якомусь часі дізналася філія С. У., що таку саму акцію має в плині також Марійське Товариство Пань. Тому по спільній нараді почавши від 21. грудня 1932 р. вже несуть самаританську допомогу дотичні секції обох жіночих організацій: філії С. У. й Мар. Т-ва П., які назовні виступають як спільний Комітет.

Одна й друга Секція запопадливо стараються грошей, часописів, книжок, пишуть хорим листи, часто оплачують за них почту і т. п. Завдяки добродійности декого з українського жіноцтва, що жертвували в грошах і натуралях, одержали хорі з нагоди Різдва дарунки. Неодному треба й сповнити його забаганку, може й останню. Сьогодні постійні відвідувачки вже добре відомі хорим у львівських шпиталях. Кожний з українців дожидає нетерпеливо четверга й неділі, бо тоді заговорять до нього рідним словом, стараються заступити їм родину наші жінки, згуртовані в Секціях обох товариств.

Як з одного боку було би побажане, щоби решта львівського жіноцтва давала бодай дрібну матеріяльну поміч на цю акцію, так з другого боку можна з набутого досвіду порадити українським жінкам по інших містах, щоби взялися й там за подібне діло. І щире серце дрібоньких українських дітей подякує їм за порятунок їх батькам чи матері.

Отворення першого українського цеху у Станиславові.

Станиславів, 13. II. 1933.

Заповіджене на неділю, 12. ц. м. отворення першого українського цеху у Станиславові відбулося незвичайно торжественно. Після *святочного богослуження в катедральній церкві* перейшли його учасники до великої салі українського „Сокола", де відбулося *величаве отворення згаданого цеху*. Отворив це святе цехмайстер п. Свігурович, а по нім виголосив відповідний реферат о. д-р Кушнір. З черги відчитано дуже численні привіти, а після того виступили зі своїми продукціями: муж. хор „Думка" й ремісничa оркестра, переплетеними деклямацією. Закінчилося це свято гимном: „Боже великий", що його відіграла оркестра і відспіванням усіми учасниками нац. гимну. Третя частина свята *організаційна конференція*, відбулася у власній домівці цеху при участи поверх 100 осіб. Проводив голова „Міщанського Брацтва" п. Іван Кривецький зі Львова, секретарював мгр. Ясеницький. Змістовий реферат на конференції виголосив знову о. д-р Кушнір, після чого розвинулася широка й цікава дискусія. Конференція покінчилася принятям відповідних резолюцій. Після того голова цеху п. Свігурович запросив усіх учасників до себе на перекуску.

УКРАЇНЦІ!

КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

Організаційні справи.

ЛЮБАЧІВЩИНА.

Одним з найбільше загрожених повітів є повіт любачівський. Особливо значні поступи робить польонізація в судовім чесанівськім повіті, якого окраїни висунені досить далеко на захід. Вже сам цей факт вимагав би від українського громадянства Любачівщини добре поставленої організації на кожному полі, щоби було можна успішно протиставитися чужому наступові. Особливо необхідна там політична організація, яка обединувала би всі національні сили і використовувала би їх вміло у важкому змаганні за істнування.

На превеликий жаль, до нинішнього дня — поза відокремленими відрадніщими моментами — панує в цілому повіті загальна байдужність і в тому часі, коли в сусідніх повітах іде жвава праця, тут царює майже всеволадно отупіння і сонливість. Годі вдаватися на цьому місці в розгляд цього явища, але передовсім треба підвести конечність зміни пануючих у Любачівщині настроїв між провідною верствою повіту, інтелігенцією. Бо саме ця обставина спричинює цей загальний параліж у повіті. Зрештою на цю тему говорив на недавньому Повітовому Народньому Зїзді посол Кохан. Не закриваючи слабих сторін Любачівщини, а точніше любачівської інтелігенції, доказував він потребу, а також стверджував великі можливости праці в повіті. На цьому зїзді вибрано на р. 1932-33 Повітовий Народній Комітет з головою інж. Василем Михальчишином, загально шанованим громадянином. У склад Повітового Народнього Комітету вибрано 12 найповажніших і загально знаних громадян діячів Любачівщини. Його завданням мало бути санація відносин у повіті. Засоби і шляхи були докладно обговорені в рефераті посла Кохана.

Є надія, що голова П. Н. К. інж. Василь Михальчишин, обединивши провід, доложить усіх сил для налагодження в першу чергу політичної організації, після чого оживиться ціла Любачівщина на всіх ділянках національного життя. Зокрема голова П. Н. К. заявив, що в кожній справі повіту, передовсім в організаційній, буде співпрацювати в тісній лучбі з Центральним Комітетом чи пак Головним Секретаріятом УНДО у Львові, а також з послом Коханом. Треба вірити, що цей Повітовий Народній Зїзд, на якому вперше отверто заговорено про болячки повіту, що випливають з внутрішніх міжусобиць, найшов правильну дорогу до кращого і що всі його ухвали будуть совісно виконані нововибраним національним проводом повіту.

По концерті та по всяких театральних імпрезах зустрінете своїх знайомих у КАВАРНІ „УНІОН", вул. Косцюшка 1 (Народн. Гостинниця). 3—90

СОКАЛЬЩИНА.

Згідно з організаційним статутом УНДО склинав Повітовий Народній Комітет у Сокалі Повітовий Народній Зїзд на день 24. грудня м. р. Звіт з праці Повітового Комітету за р. 1931-32 зложив голова д-р Лев Хомишський. Повітовий Народній Зїзд вислухав також політичного реферату на актуальні справи, що його виголосив посол Кохан, а доповнив д-р Роман Перфецький. В дискусії забирали слово делегати громадських партійних управ, а у висліді ухвалено відповідні резолюції.

Доконано також вибору П. Н. К. на нову каденцію з головою д-ром Л. Хомишським. Вибір Повітової Народньої Ради відложено до часу перевірки Повітовим Народнім Комітетом особового складу дотеперішньої і в тому напрямку Повітовий Народній Зїзд наділив П. Н. К. спеціяльними повноваженнями.

У висліді ухвал Повітового Народнього Зїзду склинав голова конституюче засідання П. Н. К. на день 4. січня ц. р. У склад президії увійшли крім голови пп. д-р Роман Перфецький, д-р Богдан Чайківський, М. Хрущева і пос. В. Кохан. Обговорено також основно політичне положення в повіті і намічено пляни праці.

УГНІВЩИНА.

З моментом усамостійнення праці П. Н. К. в Угнові, докопаної шляхом реорганізації партійної установи УНДО в Раві Руській, Угнівщина помітно відживає. Часті наради, віча, збори і т. д. при великому зацікавленні цілого повіту вказують, що Угнівщина на правильному шляху до кращого.

На день 29. січня ц. р. склинав П. Н. К. в Угнові повітовий зїзд мужів довіря для обговорення чергових організаційних завдань на місцях. Прибули мужі довіря з 24-ох сіл на всіх 27. Реферат виголосив посол В. Кохан. Звіт з праці П. Н. К. складали пп. д-р Петришин В. і Володимир Баг. Звідомлення з місць складали мужі довіря, кожний за свою громаду. Треба підчеркнути виховуюче значіння, яке мають такі звідомлення для мужів довіря. Такий обовязок, наложений на них, учить їх бути відповідальними за все, що діється на терені їхньої громади, за всім слідкувати і про все повідомляти організацію. При кінці мужі довіря вислухали звіту з переведеної П. Н. К. плебісцитової акції за українською школою, а від себе подали спостереження в цій справі з місць.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Зі сойму.

Справа знання польської мови для війтів. — Автономія для Сх. Галичини

На вівторковому засіданні сойму **пос. д-р Дмитро Левицький** в імені Української Парляментарної Репрезентації запротестував проти того, аби від війтів вимагати, щоби вони обовязково мусіли володіти польською мовою в слові та письмі. Пригадав, що Польща й досі не виконала наложеного на неї Радою Амбасадорів обовязку надати автономію для Сх. Галичини.

(З технічних причин текст промови подамо згодом. — Ред.).

Пос. Стронський (Кл. Нар.) відповідаючи на заяву пос. д-ра Дмитра Левицького старався вияснити, що Польща не зобовязалася надати автономію для Сх. Галичини, лише Рада Амбасадорів приняла до відома намір Польщі в цій справі.

Опісля засідання сойму відложили.

—o—

ЛЕТЮЧКИ І БИТТЯ ШИБ.

ЛЬВІВ, 14. II. ПАТ. 12. лютого в сокальському повіті розкинено українські летючки в справі Городка Яг., головно в селах Перятичі, Бобятин і Копитів. Учора придержали Василя Хмару, в якого найшли клей та летючки. Хмара зізнався до кольпортажі. Ведуть дальше слідство.

Нічю на 12. лютого невідомі люди зірвали шильд із державним гербом із будинку народньої школи в Піскax львівського повіту. Ведуть слідство в цій справі.

Нічю на 13. лютого невідомі люди в Ст. Самборі, пов. Самбір, вибили 9 шиб у льокалі дострунку поліції. Причини вибиття шиб досі не устійнили. Ведуть слідство.

—o—

ВЕЛИКА ВІЙНА НЕМИНУЧА.

ВАШИНҐТОН, 14. II. ПАТ. В офіціяльних колах затрівожені, тому що не вдалися спроби примирити Китай та Японію. Переважає думка, що велика війна в Манджурії неминуча. Сподіються блькади китайських пристаней Японією та що Японія виступить із Союзу Народів.

—o—

ДОМАГАЮТЬСЯ ВІД АНГЛІЇ 100 МІЛ. ДОЛ.

ВАШИНҐТОН, 14. II. ПАТ. Сенатор Пітмен, прихильник ревальоризації срібла, зголосив у сенаті домагання, щоби Англія заплатила 100 міл. дол. сріблом із своїх воєнних довгів.

—o—

ПОХОРОНИ ГР. АПОНІЯ.

БУДАПЕШТ, 14. II. ПАТ. У звязку з похоронами гр. Апонія столиця Мадярщини окрилася жалобою. На похоронах був регент Мадярщини Горті, болгарський король, увесь дипльоматичний корпус, представники влади, війська і т. д. Промову виголосив прем. Ґембеш. При звуках пох. оркестри перенесли тіло до коронаційної церкви у замку.

—o—

Бої за Джеголь.

Китайська делегація в Женеві одержала повідомлення з Далекого Сходу, що 30 тисяч японських вояків їде 24 залізничими потягами з південної до північної Кореї, щоби в найближчому часі, як тільки позволять атмосферичні умовини, розпочати наступ на китайську провінцію Джеголь. Японці кажуть, що ця провінція належить до створеної ними манджурської держави.

ПЕКІН, 14. II. ПАТ. Виконуючий обовязки премієра Суе сказав, що коли б Японія далі ішла наступом на Джеголь, Китай мабуть відкличе свого дипл. представника в Токіо. Суе є міністром фінансів у нанкінському уряді. Цю заяву зложив він після наради з марш. Чан-Кю-Шіяном, гол. командантом національної армії в півн. Китаю

З кіна.

КІНА „КОПЕРНИК“ і „МАРУСЕНЬКА“: *„РАЙСЬКА ПТАХА“.*

Спомини з „Білих тіней“ і „Табу“. Англійські моряки причалюють до якогось чарівного острівця в околиці Таїті, один із них закохується у місцевій дівчині і лишається серед дикунів і дикої, чарівної природи. Та його вибрана — „табу“. Ідилля зіпсована загрозою смерти з рук і губ людоїдів. Кілька гарних сцен із морських глибин і кілька чудових краєвидів. Дольорес дель Ріо давно виспеціялізована у ролі дикунок, напів наївних, напів жорстоких; Джоель Мек Крі мистець у плаванні та гімнастиці.

Чар Країни Сходячого Сонця віднайдете у нововиданій книжці

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.

НОВИНКИ

— **Лікар нервових недуг д-р Василь Чижевський** ординує в Стрию, Кохановського 5. Електрогеліолікування. 1416

— **Конфіската „Діла“.** Вчорашнє (36) число „Діла“ підпало конфіскаті за один підзаголовок у статті „Нужда села“ і за підзаголовок та закінчення статейки „Як заборонили українську клініку в Рівному“.

— **Студентський Комітет** повідомляє, що опізнення початку концерту в честь „Бою під Крутами“ було спричинене непорозумінням в винаймленні салі. З огляду на це комітет перепрошує отсею дорогою всіх П. Т. Учасників концерту. — **Комітет.**

— **Засідання Фільольогічної Секції Н. Т. ім. Ш.** відбудеться в суботу, 18. ц. м. в год. 18. в канцелярії Т-ва для вибору Проводу Секції на 1933/4 р.

— **„Історичний образ розвитку сучасного українського правопису“** — лекція д-ра Костя Кисілевського, влаштована Т-вом наукових викладів ім. Петра Могили, відбудеться в неділю, 19. ц. м. в 18. год. в салі Т-ва „Бесіда“, вул. Рутовського 22, І. п. Після доповіди можна ставити запити. Вступ за добровільними датками.

— **„Нове Життя“,** двотижневик національного напрямку, появляється з днем 5. ц. м. в Коломиї й обслуговуватиме потреби Покуття й Поділля. Редакція нового часопису, за яку відповідає п. Павло Вельган, заповіла, що буде продовжувати ту працю, якої виразником було передше „Життя Покуття“. Адреса „Нового Життя“: Коломия, Собіського 57.

— **Дивна практика.** Адміністрації „Діла“ звернено кількa примірників нашого часопису, висланих на адресу одного політичного вязня до пйотрківської вязниці, з дописком: „Зворот. Газет в єнзику українським не пшиймує се“. Якщо цей зворот і дописка є ділом вязничної управи в Пйотркові, то він не опертий мабуть на ніяких вязничних приписах, бо фактом є, що всі інші управи вязниць в Польщі допускають наш часопис без перешкоди адресатам, які находяться за вязничними кратами.

ПРИ НЕДОСТАТОЧНІЙ ФУНКЦІЇ КОРМОВОГО ПРОВОДУ, нежиті кишок і шлунка, пухлині та запалені грубої кишки, нахил до запалення сліпої кишки, натуральна гірка вода „Franciszka-Josefa“ скоро усуває прояви застою та болі в підшлунку.

— **Трамвай на Персенківку.** У Львові розпочалися роботи над будовою трамваєвої лінії на Персенківку, що буде продовженням лінії ч. 11 на розі вулиць св. Софії та Рацлавицької. Трамвай буде йти вулицею Покінського попри „Власну Стріху“ аж поза електрівню і покинще одним рельсовим шляхом з кількома вимиканнями. Лінія має бути готова перед відкриттям Східних Торгів.

— **Скажені пси у Львові.** Мин. неділі появився у Львові скажений пес, що крутився в околицях вул. Кохановського і св. Софії. На другий день бачили скаженого пса в дільниці між вулицями Бема, Янівської, Городецької та головним двірцем. Санітарна влада пригадує, щоби покусані особи та власники покусаних псів зголосилися у власнім інтересі у IV. виділі магістрату (пл. Домбровського ч. 3).

— **Летючки.** Невідомі люди розкинули по Клепарові комуністичні летючки в польській мові. Поліція веде слідство. Зловили Хаїма Блюменталя, що розкидав летючки та відставили його до вязниці.

— **Речинці матуральних іспитів.** У звязку зі змінами вакаційних речинців у Польщі м-ство освіти приготовляє новий розпорядок у справі речинців іспитів зрілости в середніх школах. Новий проект пересуває речинець матуральних іспитів на місяць червень, причому письменні іспити будуть в початках червня, а устні з кінцем тогож місяця.

— **Хто виграв на льотерії?** В п'ятім дні тягнення 4 кляси 26 Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 250.000 зол. на ч. 136118; 100.000 зол. на ч. 60649; 50.000 зол. на ч. 12333; 20.000 зол. на ч. 143682; 10.000 зол. на ч. 45179, 45578; 5.000 зол. на ч. 60473; 2.000 зол. на ч. 857, 4510, 16790, 58035, 69079, 88983, 96937, 100380, 132355; 1.000 зол. на ч. 64782, 71255, 90887, 107584, 109405, 125438, 131277, 136538, 141816, 142673; 500 зол. на ч. 6477, 20744, 32652, 45670, 56432, 107054, 136506, 137064, 140437; 400 зол. на ч. 2013, 3358, 11372, 20563, 32594, 35385, 52021, 84150, 89012, 91290, 111974, 131314, 136025, 147985.

— **Безуспішна заохота.** У с. Дорошові жовківського повіту місцева поліція скликала молодих місцевих парубків до домівки кооперативи і там намовляла їх вписуватись у члени місцевого фольксього пожежного т-ва. Хлопці повтікали.

— **Спадок консумції цукру.** В січні ц. р. збут цукру на внутрішньому ринку виносив 20 тисяч тон, що в порівнанні з торічною консумцією в тому ж місяці означує спадок на 11 проц. Від початку теперішньої цукрової кампанії, себто від 1. вересня м. р. до 1. ц. м. загальний збут цукру на внутрішньому ринку виносив 14 тисяч тон менше ніж торік. За границю вивезено в січні ц. р. 596 тон, вартости 65 тисяч зол., що означає теж поважний спадок експорту в порівнанні з минулим роком.

— **Відкинули виборчий протест.** Найв. Суд у Варшаві розглядав 12. ц. м. протест проти виборів до сойму з округи Ясло. Протест відкинено.

— **Скасування присуду.** Найв. Суд у Варшаві зніс присуд перемиського суду на Василя Цибеняка, який як учасник нападу на почтовий віз під Біррчею дістав кару 18-літної вязниці. Наслідком того перемиський суд буде знову розглядати справу, однак тільки щодо виміру кари, який буде означений на основі нового карного кодексу.

— **В передовій статті** в нинішньому числі п. н. „Горде відокремлення“, 2-га шпальта 8-ий рядок здолини, пропущено одно слово, що зміняє зовсім сенс речення. Має бути: (польському урядові не залежить бодай на) „мінімальній поправі становища чужонаціональних громадян“. З технічних причин можемо цю другарську помилку спростувати щойно на цьому місці.

Дописи.

РІВНЕ.

Як працює „Союз Українок у Рівному. Колись „Союз Українок“ у Рівному розвивався гарно, а тепер його помешкання в Нар. Домі забрали наші бебехи під бурсу для гімназіяльних учнів, яких примістили там у числі 10. З тої причини „Союз Українок“ міститься тепер — на коридорі, себто іншими словами: вся його праця припинена. Наші бебехи сказали, що „Союз Українок“, як хоче істнувати, то тільки при їх „Рідній Хаті“, бо інакше в Рівному для нього місця не може бути. Українські жінки повинні ще раз забратися енергійно до праці і добути з поворотом своє помешкання в Нар. Домі, бож помешкань для бурси є в Рівному доволі, і то далеко вигідніших.

КАЛУШ.

Нові адвокати і лікар. З початком ц. р. відкрили в Калуші свої канцелярії два нові українські адвокати, а саме емер. суддя Андрій Аронець і мґр. Роман Громницький. Повітом уже давніше відкрив свою приймальню лікар д-р Яр. Дозорський.

Розбудова філії „Сільського Господаря“. Філія „Сільського Господаря“ в Калуші відкрила для своїх членів „Правну Порадню“, яка подає їх своїм членам двічі в тиждень — у понеділки і четверги в канцелярії „С. Г.“ в Нар. Домі. Крім цього на днях має бути урухомлена „Лікарська Порадня“, з якої за обниженою оплатою користатимуть члени „С. Г.“.

Смерть дїкча-священика. Дня 4. лютого ц. р. помер у селі Сівка Войнилівська, калуського повіту, тамошній парох о. Микола Юрик. Смерть покійника, що прийшла майже несподівано, викликала загальний жаль серед української інтеліґенції і селянства. Покійний був одним з рідких у нас, зокрема в калуському повіті, дїячів-священиків, якого дїяльність у своєму селі і в доокольичних селах Войнилівщини позначилася майже в кожній ділянці народнього життя.

СТАНИСЛАВІВ.

З викладової салі. Заходом літературного журналу „Дажбог“, який переводить саме у Станиславові пропаґандовий тиждень, відбувся 2. II. ц. р. відчит мґра Ю. Е. Пеленського зі Львова на тему: „Забутий жанр — історія української пародії“. На відчит прибуло (для 30 осіб. Кількацять студентів, що також прийшли на відчит, задержалися в сусідній кімнаті і цим виявили повну байдужність для відчиту. Сам відчит був дбайливо підготований та незвичайно цікавий для всіх, що інтересуються українською літературою.

15-ті роковини боїв під Крутами. Для вшанування памяти 300 героїв, полеглих під Крутами, товариство „Молода Громада“ (чи пак її студентська секція) уладило б. м. ц. р. святочну академію. Свято мало незвичайно імпозантний характер. Дотепер роковини Крутів святкувала студентська секція в формі інтимної вечірки, обмеженої тільки до членів. Це вперше ширше станиславівське громадянство взяло в тих роковинах участь. Прибули також селяни наїть з дуже далеких сіл. Найкращою точкою програми була безперечно промова студ. Володимира Янова зі Львова, повна експресії, молодечої бадьорости і поетичного патосу. На присутніх вона зробила помітне враження. Достроювались до цього дві хорові продукції, які поправно виконав хор „Думка“ („У горах грім гуде“, „Заповімо“). Слабо вийшли деклямації. Зовсім безпотрібно вложено до програми скрипкове сольо (Сарасате: „Циганські мельодії“), яке своїм характером не гармонізувало з цілістю. Назагал свято дуже вдатне.

Ширіть наш часопис!

РЯШІВЩИНА.

Пордан у Залісю. Пять км. на полудневий схід від Ряшева лежить на перших сугорбках Підкарпаття село Залісе. Є це остання гр.-кат. парохія на заході при шляху Львів—Краків, про яку писав мин. року широше в „Ділі" д-р Іван Німчук. Я не міг відмовити собі приємності, щоб не поїхати туди на Йордан. Та не лише я; їдучи, цілий час стрічав я дорогою жовнірів-українців; і вони хотіли взяти участь у свят-Йорданській підправі. Церква в Залісю солідної будови, чурована, у формі хреста, розмірами невелика. Нутро церкви з лавками по середині, з бічними вівтарями, прибраними квітами. Лиш жоностас уневнює, що я в церкві. В церкві сотки парохіян, до тридить нас прищельців і війська 600—700 душ: піхотинці, гармаші, кінотчики. Жовніря, чекаючи під церквою, говорять переважно по польськи, лиш денеде чуть притишене, несміливе українське слово. В церкві між жовнірами йде пошепки виключно українська мова. В 10 год. починається богослуження. Виходить парох о. кан. Іван Камінський, людина вище середніх літ, сильної будови, зі сіжим мельодійним голосом. Йому асистують 2 хлопці-міністранти у дальматиках. Співає хор, типовий галицький сільський хор з характеристичним „Гойсподи помилуй" під управою місцевого дяка. Починають колидувати; кожний мимовільно понурює голову, замикає очі; цілий хоче потонути у своїй душі і віддатися омані, що він у себе дома. Після богослуження формується процесія на річку. Входжу в міжчасі до церкви і починаю балачку з провізором. Та тут щезає омана — стаю відразу на реальний грунт. „Ми музіми по польску". Майже ніхто в Залісю не знає української мови. Забули її вже доволі давно. Книжечки до моленя польські. Проповіди мусить о. парох виголошувати теж у польській мові. З народньої ноші і сліду не лишилось, бо Залісе надто близько Ряшева. Всі зверхні атрибути української нації включно з мовою загинули. Залишилось лише глибоке, знаєте, внутрішне почування, що „ту русіні". І цього Залісе твердо й непохитно держиться завдяки своїй церкві. Р. С.

СПОРТ.

ЗМАГАННЯ В ЛЕЩАТАРСЬКИХ СКОКАХ.

В суботу 18. ц. м. відбудуться міжклюбові змагання в лещатарських скоках. Збірка змагунів з год. 14. при вул. Клепарівській 16. Зголошення слати на адресу: У. С. С. К., вул. Супінського 21, найдальше до пятниці 17. II.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у приватних оборотах 8.91.75 зол.
1 грам золота 5.92.44 зол.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 124.20, 124.51, 123.89. Голяндія 358.55, 359.45, 357.65; Льондон 30.70, 30.85, 30.55; Ню Йорк чеки 8.923, 8.943, 8.903, Ню Йорк кабель 8.927, 8.947, 8.907, Парж 34.86, 34.95, 34.77, Швайцарія 172.29, 172.72, 171.86; Італія 45.68, 45.90, 45.46; Берлін 212.10.

Акції.

Банк Польський 73.50, 73.25.

ЗБІЖЖЕ.

Львоко Півволочиська, ціни біржеві, ціни ринкові. Пшениця двірська 740 32.00—32.50, Пшениця збірна 29 [illegible] 30.00, Жито одноціле 16.75—17.00, Жито збірне 16.75—16.00, Ячмінь броварний 16.00—17.00, Ячмінь двірський 13.50—14.00, Ячмінь на мливо 12.00—12.50, Овес двірський 14.25—14.75, Овес двірський замоклий 12.50—13.00, Овес збірний 11.50—11.75, Кукурудза краєва 13.25—13.75, Горох Вікторія 22.00—24.00, Гречка на мливо 15.50—16.00, Лубин инші 7.50—7.75, Висівки житні 7.00—7.25, Висівки пшеничні 7.00—7.25, Крупи гречані 31.00—32.00, Просо краєве 14.50—15.00, Висівки пшен. грубші 7.00—7.50. Львоко Львів: Пшениця двірська 740 33.50—34.00, Пшениця двірська 720 32.25—32.75, Пшениця збірна 31.00—31.50, Жито одноціле 18.25—16.50, Жито збірне 17.25—17.50, Ячмінь на мливо 13.50—14.00, Овес двірський 16.25—15.75, Овес двірський замоклий 14.00—14.50, Овес збірний замоклий 12.50—12.75, Мука пшен. люкс, 40 проц. 58.00—59.00, Мука пшен. 50 проц. 00 57.00—57.50, Мука пшен. 60 проц. 0 52.50—53.50, Мука житня 55 проц. 00 33.00—33.50, Мука житня 65 проц. 0 31.00—31.50, Висівки житні 7.75—8.00, Висівки пшен. 8.75—9.00, Висівки ячмінні 8.0[illegible]—8.25, Крупи ячмінні грубші 24.00—26.00, Пшоно ч. 1 32.00—34, Пенцак ч. 10 25.00—25.00.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 14. II. 1933 р. за масло експортове та десерове пріма 2·30 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·70 зол., кожень 5·60—5·80 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 15. II. „Тангайзер" оп. Вагнера (премієра) (виступ Ірн. Дигаса, Марії Сокіл).

Четвер, 16. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон. 7).

Театр Ревю-Мініатюр.

Середа, 15. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (Абон. 7).

Четвер, 16. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (вистава закупл.).

Кіна.

АДРІЯ: „Дім ч. 13" (І. „Тайна вязничої келії", II. „Любка смерти"), додаток: „Трубач Слім у Парижі".

АПОЛЬО: „Ромео та Юльця".

АТЛЯНТІК: „Аріяна" (за оп. Кльода Аметіа).

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „Остання парубоцька ніч", осавія „Зимний карнавал".

КОПЕРНИК: „Райський птах" (Дольорес дель Ріо).

МАРУСЕНЬКА: „Райський птах" (Дольорес дель Ріо).

МІРАЖ: „Райська ніч" (Анні Ондра).

ОАЗА: „Вогнище" й ревія.

ПАЛЯС: „Ясноволосий сон" (Грета Гарбей).

ПАН: „Зунгу".

ПАСАЖ: „4 утікачі" (Том Мікс).

ПРОМІНЬ: „Шлях до раю" (Ґрета Гарбей).

СТИЛЕВЕ: „X 27" (Марлена Дітріх), ревія: „Праця збогачує".

УТІХА: „Піднебесний роман" і ревія.

ХИМЕРА: „Геодезія із Севастополю".

Закордонне радіо.

Середа, 15. лютого 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, 17.00 Моцартові пісні, Мілянo (331,4) 17.00 Камер. музика, 20.30 Комедія, Штутгарт (360,6) 19.30 Віольончелі, Гельсінґфорс (368,1) 18.40 Спів, Лайпціґ (389,6) 21.50 Пісні, Неєндорф (альт), Букарешт (394,2) 20.40 Скрипка, 20.20 Пісні, Рим (441,2) 13.00 Концерт, 20.45 Опера, Беромінстер (459,4) 20.00 Брамсові пісні, Лінгенберґ (472,4) 21.00 „Танок бжіл" — концерт. Відень (518,1) 16.55 Суч. австр. музика, 19.35 „Пімста лилика" оп. Й. Штравса, Рига (525) 20.20 Лотиські пісні, Будапешт (550,5) 19.45 Мад. музика на 2 фортепіянах, Харків (937,5) 10.00, 15.15, 18.40 Концерт, 13.15 Музика, рецитації.

Четвер, 16. лютого 1933.

Барі (269,4) 20.45 Опера, Братислава (279,3) 12.30 Концерт, 17.50 Балалайка, Штутгарт (360,6) 10.10 Пісні Реву, 12.00, 18.30, 17.00 Концерт, Лайпціґ (389,6) 21.10 „Дер Шварцкінстлер" комедія Геття, Букарешт (394,2) 17.00 Легка музика, 19.30 Опера, Білгород (429,7) 16.30 Пісні, Гроздановіч, Лінгенберґ (472,4 13.00 Концерт, 20.40 Нар. музика (спів, сімф. капеля), Прага (488,6) 19.25 „Пробудження" пєса Врхлїцького, Відень (518,1) 15.30 Скрипка, Харків (937,5) 10.00, 13.15, 15.15, 18.40 Концерт, 16.30 Концерт для дітей. 24.00 Оп. арій.

В НЕПОГОДУ!

4.-

Nr. 20-26 Art. 2861-01

Цілогумові дитячі снігівці на найкращий слоту. Ч. 27—34 зол. 5.—

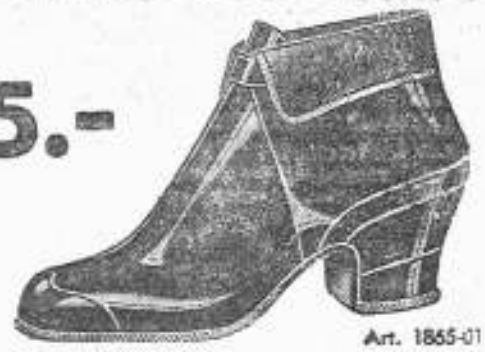

5.-

Art. 1865-01

Цілогумові снігівці в непогоду. Заощадите здоровля, обуву і мешкання. Дешеві і практичні.

5.-

Art. 1835-65

Легкі гумові жіночі дощевики до запинання на гузичок.

5.-

Art. 9907-61

Мужеські кальоші з язиком і без язика. В найбільшім болоті обува остане суха.

Користайте з наших знаменито уладжених репараційних варштатів.

Bata

FABRYKA W CHEŁMKU. 7-P.

Жіночі панчішки
ЗОЛ. 1·50, 2·40, 3·— 4·50
Діточі скарпитки
ЗОЛ. 0·90, 1·20, 1·70
Мужеські скарпитки
ЗОЛ. 0·60, 0·90, 1·20, 2·—

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ
МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ
Обемом 244 сторін. Ціна 3.— зол. Для передплатників „Діла" 2.— зол., із порученою пересилкою зол. 3.10. Замовляти в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10, або у всіх українських книгарнях.

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.
СМІХ З ЗЕМЛІ
Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

АЛЬФОНС ДОДЕ
МАЦІЦЬКИ
Переклад із французького. — Ціна книжкового. — Ціна з пересилкою 4.— зол.

Львівське радіо.

Середа, 15. лютого 1933.

9.45 Богослуження з Волоської церкви у Львові 12.10, 17.15 Грамофон, 13.20 Метеорольог. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Для дітей: „Образок" „Загадки", 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Рарапча", 17.00 Муз. бункар, 17.40 „Ек. обезпеченя умовик робітників", 18.00 Легка музика, Балачка про моду, 18.55 „Йосиф Мончка — вояк і поет", 19.10 Всячина, 19.30 Шляхом польської повісти, 19.45, 20.55 Прес. рад. денник, 20.00 Концерт хору ревелерсів „Есбена", 20.50 Спорт, 21.00 Фортепян, 21.55 Спів, Райсіг-Здімалева, 22.25 Танк. музика, 22.40 „Польський фізик Мар.-Смолюховський" (відч. в анга. мові), 23.00 Ретрансміст із закордону.

Четвер, 16. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 12.10, 16.15 17.28 Грамофон, 12.20 Метеорольог. комунікат, 12.35 Шк. концерт, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 15.30 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Полюки на Литві, литовці в Польщі, 16.25 Лекція фр. мови, 17.00 Концерт 12-літн. пяніста Рапеля, 17.15 Почт. скринька для дітей, 17.40 Відчит, 18.00 Легка музика, 19.05 Всячина, 19.20 Рільн. комунікат, 19.30 Оповіданик старого Матія, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Гендлева оратория Юда Макавея, Спортові вістки, 23.00 Танк. музика.

ОПОВІСТКА

За оголошення редакція не відповідає

Замість квітів на могилу д-ра Володимира Сімеоновича зложив У. Товариський Клюб у Шикаго 22 зм. дол. зібрані між членами й даруває їх Рідній Школі. Щиру подяку складає за цей дар **Голова Управа Рідної Школи.** 1418

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОСПОДИНЯ до управи домашнім господарством найде місце на приходстві. Письменні зголошення до Адміністрації „Діла" під „Гірська околиця". 2—2

ГОДИННИКАРСЬКІ роботи виконує пр[illegible] цизійно й дешево Мандль, Коперника 1[illegible] проти кіна „Коперник". 1197 9—1

КІМНАТА вигідна, гарна для одного або двох студентів з околиці кі[illegible]ік, вул. Голуба 11 а, II. двері 6. 1-4

ЧАСОПИСИ і закордонні журнали, Нова Рекляма, тепер Шайнохи 3. 1—

ІНТЕЛІГЕНТНА вдова, середніх літ, що розуміється добре на сіл. господарстві вареню і шиттю прийме заняття за скромним гонораром. Зголошення: Адм. „Діла" під „Зарза". 1381 2—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Т. БЕТТІНГ — Піяніна, гордість нашої продукції, „Дім Шопена", Львів, Сикстуська 11. **Ціни значно знижені.** Спеціяльні умови сплачування ратами. 1083 1—1

За редакцію відповідає **Олександер Костик** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 38 (13.277). ЛЬВІВ, ПЯТНИЦЯ 17. ЛЮТОГО 1933. Рік LVI.

Pódlacowy odział zapłacono ryczałtem.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Академія в честь Богдана Лепкого.

Львів, 15. II. 1933

В середу 15. ц. м. в год. 12. в пол. у салі Театру Ріжнородностей у Львові відбулася заходами Т-ва письменників і журналістів ім. Франка святочна академія в честь Богдана Лепкого з нагоди його 60-ліття. Академія зібрала таку численну публіку, що велика театральна саля і її балькон були вщерть повні. Цією масовою участю у святі львівське українське громадянство найяскравіше виявило свою велику пошану для Ювилята та факт його величезної популярности.

Академію відкрив заст. голови Товариства письменників і журналістів ред. *В. Мудрий* сердечним привітом від Т-ва для Ювилята, висловлюючи радість, що Ювилят особисто найшовся в цій хвилині серед львівської громади. Зазначив, що метою цього свята — спільно з великим письменником пережити кілька хвилин, підбадьорити його в його побуті на чужині та самому зберігти гарний спомин. *Хор „Сурма"* бадьорим „Не хиляйте вниз прапора" почав концертову частину академії. Лірична пісня „Часом тужу за собою" піддержала теплий настрій свята. У трохи іншу нуту вдарив колишній член „Молодої Муси" *Василь Пачовський*, який явився на концерті всупереч первісній вістці, що він недужий (наслідком тої вістки п. Пачовського мав заступити пос. Остап Луцький). Прелегент порушив численні проблеми української історії і літератури, підкреслюючи творчі мотиви літературної діяльности Богдана Лепкого і спиняючися довше на „Молодій Музі". На жаль — надто довга промова почала вже дещо томити слухачів, які зовсім зрозуміло, на академіях-концертах не люблять довгих рефератів. З черги оп. арт. п-і *Марія Сокіл* при фортепіяновім супроводі Антона Рудницького відспівала три пісні, з яких дві — „Вечором у хаті" та „У лісі" — композиції В. Барвінського, — одна — „Осінь 1915" — композиції Антона Рудницького. Її вітала і прощала буря оплесків, дарма, що камеральний та мало ефектовний характер тих пісень не давав змоги розвинутись її голосові в усій його силі та широкій скалі. П. *Геник-Березовський* уперше у Львові дав себе пізнати, як рецитатор. В його деклямації може дещо перемагали чисто зовнішні модуляційні ефекти над глибіню думки прегарного твору „Над рікою", а проте цілість зробила сильне враження, яке проявилося оплесками, що викликали рецитатора вдруге. Центральною точкою другої частини програми був сольоспів оп. арт. **М. Голинського,** який у піснях „Черемоше, брате мій" та „Червоний кінь" (композиції Балтаровича) пригадав слухачам знову свій чудовий блеск голосу та його рідко зустрічну силу. Звучний і милий „Був май на небі" Лепкого-Нижанківського у супроводі фортепяну і скрипки **(п. І. Козулькевича)** закінчив програму. Зворушення обхопило публіку, коли сам до краю зворушений Ювилят особисто дякував організаторам та виконавцям академії і в своїй історійній скромности складав привіт усім його попередникам, корифеям і діячам української літератури.

ік.

Присуд у розправі О. У. Н.

В середу, шестого дня розправи, предсідник радн. Тертіль подав резіме, після чого присяжні судді пішли на нараду. Нарада та протягнулася дуже довго, бо присяжним суддям поставлено аж 28 питань. Щойно в год. 2.30 попол. лава присяжних вернулась на салю і її представник проголосив такий вердикт:

На перше питання зі статті 93 § 1 С (приналежність до ОУН): дотично обв. Турковського 10 так, 2 ні; Паласа 8 так, 4 ні; Стадника 8 так, 4 ні; Добриводи 8 так, 4 ні; Олекси Метельського 11 так, 1 ні; Тильчака 8 так, 4 ні; Гаврила Метельського 5 так, 7 ні; Бровчука 3 так, 9 ні; Фіка 6 так, 6 ні; Шуста 5 так, 7 ні; Низдропи 9 так, 3 ні; Намаки 4 так, 8 ні; Когута 3 так, 9 ні; Гудза 3 так, 9 ні.

На питання зі статті 93 § 1 (поширювання летючок ОУН): дотично обв. Олекси Метельського перше питання 10 так, 2 ні, друге питання 11 так, 1 ні; дотично обв. Тильчака І. питання 8 так, 4 ні, ІІ. питання 7 так, 5 ні; дотично обв. Фіка І. питання 9 так, 3 ні, ІІ. питання 9 так, 3 ні; дотично обв. Шуста І. питання 9 так, 3 ні, ІІ. питання 9 так 3 ні; дотично обв. Низдропи 11 так, 1 ні; дотично обв. Намаки 7 так, 5 ні; дотично обв. Кравчука 1 так, 11 ні; дотично обв. Кушніра 12 ні.

На питання про співучасть у замаху на Загірку: дотично обв. Тильчака 8 так, 4 ні; дотично обв. Гаврила Метельського 8 так, 4 ні.

Після того трибунал відбув нараду і в год. 3.20 проголосив присуд, яким засудив: **обв. Василя Турковського на 4 роки вязниці, обв. Теодора Паласа на 2 роки вязниці, обв. Павла Стадника на 2 роки вязниці, обв. Йосафата Доброводу на 2 роки вязниці, обв. Олексу Метельського на 4 роки вязниці** (а що він відбував вже кару досмертної вязниці за замах на Загірку, то йому проголосили знову лучний вирок на досмертну вязницю), **обв. Осипа Тильчака на 5 літ вязниці, обв. Гаврила Метельського на 2 і пів року вязниці, обв. Олексу Фіка на 1 рік вязниці, обв. Осипа Шуста на 1 рік вязниці, обв. Михайла Низдропу на 2 і пів року вязниці, обв. Дмитра Намаку на 6 місяців вязниці.** Увільнені: **Михайло Бровчук, Олександер Гудз, Дмитро Когут, Осип Кравчук і Михайло Кушнір.**

Всім засудженим врахували до кари слідчий арешт, у якому вони сиділи майже всі від перших днів квітня 1932. Разом з ними вийшов також на волю обв. Намака, що присуджену йому кару 6-місячної вязниці сконсумував давно. Засуджені на рік вязниці Олекса Фік та Осип Шуст вийдуть на волю в перших днях квітня с. р.

—o—

Банки оголосили мораторію.

БЕРЛІН, 15. II. ПАТ. З Нюйорку прийшла вістка, що губернатор стейту Мішіген оголосив 8-денну мораторію для банків у стейті Мішіген. Причиною мораторії банкрутство концерну Форда. Форд від 1932 р. так сильно заангажувався в Юніон Гвардіен Банку, що можна було цю інституцію вважати його приватним банком.

Від суботи радили безупину, якби то здержати руч на цей банк. Ще не вдалося наслідком контракції конкуренційних підприємств Дженерел Мотор Трост.

Тому що Юніон Гвардіен Банк це головний банк усього стейту Мішіген, а його банкрутство могло б потягти за собою рун багатьох менших прив. банків, губернатор після зірвання переговорів не мав іншого виходу, як оголосити 8-денну мораторію для всіх банків у стейті Мішіген. Зачувати, що здержані виплати заморозили суми, що доходять до 1 мілярда 200 міл. долярів. Мораторія захопила 500 банків і кас ощадностей. Зараз після оголошення мораторії в Вашингтоні відбулася нарада під проводом през. Гувера й держ. секретаря Мілса та губернатора Фед. Рез. Борду Меера, щоби не допустити до повного банкрутства банків у стейті.

У Детройті настав великий хаос у грошовому обізі. Загалом не хочуть приймати чеків. Поліційні відділи пильнують кас більших підприємств. Фед. Рез. Банк у Шикаго вислав до Дітройту транспорт золота вартости 20 міл. дол. Під сильною поліц. ескортою.

Нині державні та міські каси в Детройті не могли виплатити платень службовцям і робітничих заробків. На ам. біржах занотували дуже велику знижку курсів. Рівночасно з банками оголосили мораторію газівні, електрівні й інші підприємства в стейті Мішіген.

БЕРЛІН, 15. II. Причиною заломання банків у Детройті є те, що Форд відмовився прийняти кредити від Фін. Реконструкшен Корпорейшен. Інші інституції загрожені в цьому банку, як Дженерел Мотор і Хрислер згодилися приймати дальші кредити. Форд відкликав своїх депозитів на 7 і пів мільона долярів.

—o—

Зі сойму.

НАРАДИ НАД САМОВРЯДНИМ ЗАКОНОМ.

У середу рада сойм далі над проектом самоврядного закону. Маршал обмежив час промов у дискусії до 15 хвилин. Пос. **Загайкевич** (Український Клюб) мотивував внесення свого Клюбу, щоби скреслили в 2. і 3. уступі, а також у дальших постановах, що війти мають володіти польською мовою в слові та письмі. При цьому покликався на промову посла д-ра Левицького.

В дискусії до 9. уступу проекту закону пос. **Чукур** (укр. рад.) став відчитувати промову. Маршал: Прошу не читати, а промовляти. Пос. **Чукур:** Прошу п. маршала взяти під увагу це, що я не володію добре польською мовою. **Маршал:** Добре, можете читати далі.

Після промови пос. Чукура вплинуло внесення перервати дискусію над цим уступом. Пос. Дібоа закинув, що посли з ББ ті самі практики, що й у комісіях, приноровлюють у соймі, перебичовуючи все. На повазі цього сой-

КОЖНИЙ ПЕРЕДПЛАТНИК
одержує точно часопис, тому повинен памятати
про відновлення передплати.

ну їм нічого не залежить. Голоси з ББ: То забирайтеся. Пос. Дібоа: Це все ординарна комедія. Маршал прикликає посла Дібоа до порядку із записанням до протоколу.

Внесення про перерванння дискусії таки ухвалили.

При кожнім майже уступі відбувалися подібні розмови як повища. При читанні уст. 1 прийшло до великої авантюри. Пос. **Мазур** (енд.) заатакував проурядовий табор та заявив. Ви програли на цілій лінії, не маєте права до зах. земель. Ці слова викликали крики й протести на лавах ББ, що тревали до кінця промови того посла.

Дискусія покінчилась щойно в год. 1.15 після півночі. До кінця дискусії виголосили 82 промови. З цього ППС 9 промов, Стр. Нар. 25, Клюб Нар. 40, українці 4, жиди 4.

В год. 1.45 голосування ще тревало. Посли Стр. Людового зажадали поіменного голосування. Маршал не згодився. На це пос. Стронський (Н. Д.) заявив, що таке зарядження маршала противиться сойм. регуляминові.

Вся опозиція демонстраційно вийшла зі салі. Голосування йшло далі при участи послів ББ. і жидів.

—o—

СПОРТ.

КРАЄВІ ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ.

В неділю дня 19. ц. м. рано, відбудуться краєві лещ. змагання в біґу на 18 км. для мущин і 9 км. для пань. Останній речинець заголошень в пятницю між 19—20.30 год. в домівці К. Л. К. Ринок 43, „Земля". Пригадується усім змагунам (кам), що без посвідки лікарських оглядин не будеться допускати до змагань. Вечором в год. 20. відбудеться в салі Ял Харуаїм вул. Бернштайна 11 годочасний чатунок і чайний лещетарський вечір.

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чекольди

поручає: у великім виборі безконкуренційні роди сметанкової, молочної десерової чекольди, як також різносортні карамельки і цукри. Не шумною рекляміою, дарунками у виді льосів щастя, бонами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, приготованими з гарантованих чистих сирівців хочемо здобувати признання якнайширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.

Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

Лендель проти Польщі.

(Кореспонденція з Америки.)

Мадярське імя — Еміль Лендель, в нашому значінні поляк, дісталося тепер на стовпці американських газет як синонім ненависти проти Польщі. Минулого літа він відвідав Европу, простудіював докладно відносини в Польщі, заїхав навіть до Підлютого в Галичині. Переглянув історію середньої Европи найновіших часів і з тим матеріялом вернув до Америки. Дві праці вийшло зпід його пера потім, найсвіжіша „Кипучий Казан", книжка на 250 сторін друку.

З поетичним талантом написав він вступне слово до своєї розвідки „Однієї осінньої днини воскресили Польщу". Вона заклялася, що перемінить у живу дійсність горячі постанови безвіздної ночі. Мала бути створена не лише нова країна, але ціла метода думання. „Дух негації", оце марево поневолених народів, мав перемінитися в „духа творчости". Політика гнету, на яку були виставлені поляки під трьома цісарями, мала дати інспірацію до приятельського співділання всіх громадян вільної республики. Ось заявлялася талановита нація, з якої аж бухала енергія творчости, щоби перенати провід на сході Европи і оправдати довіря тих, що ніколи не втратили надії на славне воскресення. Месіяністична віра Польщі в її місійну силу, яку проповідував її найбільший поет, Адам Міцкевіч, мала бути кличем до нової політики... „Новий Єрусалим, що творився над берегами Висли, а Вавель мав бути вістуном нових ідей..."

Після такого вступу треба було подати контрасти, які автор завважив у новій державі. Але Лендель хоче бути справедливим і не звалювати всієї вини за невдачу з експериментом на польський нарід. Він представляє наперед трудноші, яких піднялася Польща в самих початках, а яких вона не могла поконати. Ті трудноші, хоч і менші, походили з того, що нова держава була механічно зліплена з останніх ріжних держав і вже те саме дало їй такі клопоти, яких не мала ніодна нація. Але, каже Лендель, ті трудноші належали до менших. Більшими, ба навіть непереможними трудношами Польщі називає автор її приміщення серед двох проблемів, для неї зовсім чужих. Ті проблеми походять від її сусідів на сході й заході. Польща мала бути або абсорбуючим чинником для тих проблемів, або посередником. Одно й друге їй не вдалося і тепер вона в великих клопотах.

Щойно по такім переході вказує Лендель на правдивий стан річей в Польщі. Але представляє все так, що цензор певно не пропустив би цього опису. А після загального перегляду внутрішньої політики автор приходить до сумного висновку для Польщі.

А потім у вісьмох розділах подає причини до своїх висновків. Кожний розділ призначений іншій справі, а крім того є ще уступи про загальні події. Розбирає автор основно такі питання: „1. Польського коридора (найбільше замітної болячки на сході"). 2. Вільного міста Данціга. 3. Литовської границі. 4. Білоруської проблеми. 5. України, відомої також під назвою Рутенії або Східної Галичини. 6. Жидівського гетта, в якім геній живе життям божевільного чоловіка, коли втрачена надія почути розчарування ізза Палестини."

Щоби ввести згадані справи, Лендель подає вислів Льойда Джорджа: „Польща має пять Альзацій-Льотарингій: Коридор, Горішній Шлеськ, Вильно, Україна і Білорусь". А потім таким характеристичним зворотом подає короткий спосіб повстання польської держави. Дмовський, Падеревський і Пілсудський заключили тріюмвірат, хоч і не любили себе. Але кожний з них окремо був любимцем Жоржа Клемансо. І той їх тримав укупі. Дуже влучно вводить на сцену Пілсудського. Про нього каже: Від німців (у вязниці) він навчився „наступу на схід". Велика Польща може одного дня злучити Балтик з Чорним Морем. То чому Київ, а може й Одеса, не малиб належати до Польщі? Треба було лише чоловіка, який показав би, як покінчити з хаосом на сході? Тим чоловіком був Пілсудський. Чому він не мав би повторити геройських подвигів колишнього Івана Собеського? Лише, що замісць колишньої турецької небезпеки, тепер треба було покликатися на російський більшовизм!

Обемом і докладністю інформацій українська справа є другою в книжці Лендєля після коридора. Але дуже цікавий спосіб введення української справи на сцену. Це діється в розділі VII., названім „Кімната страхіття". Коридорі паризького готелю Крійон аж рояться від петентів (просячих). Це резиденція Апостола Самовизначення Народів... Він дістав письмо від недійних українців з просьбою Рея Стеннарда Бейкера для признання їм права управляти самим собою. Вони бажають ввести українсько-американські ідеали, правління та американську систему виховання в себе. Українські делеґати ждали на коридорі готелю Крійон. Остаточно їх допустили до президента. „Ми прийшли від імені сорок міліоні увкраїнців" — кажуть делеґати.

— Що за диво? — Поглянув президент на українських представників, дав їм десять мінут часу на вичислення жалів із сотки літ і відпустив.

— Але щож тут злого з поляками? — подумав президент. Що міг Вилсон зробити проти Падеревського. Полковник Гавс також був прихильний великому пяністові... Результат: у листопаді 1918 р. Мирова конференція віддала Східну Галичину полякамм, а опісля ще дала дозвіл вжити армії Галлєра на „прогнання розбишаків з краю".

Потім дуже старанно переходить Лендєль історію Сх. Галичини під новим правлінням і доводить її аж до ліських подій.

Але подає докладно хід своєї конференції з митроп. Шептицьким у Підлютім і на цій основі зясовує ідеал української нації, її число, розвій і невдачі. А від себе вичисляє з драматичним талантом всі заходи правительства, які довели аліянтів до цілковитого віддання Галичини Польщі.

Треба розпоряджати справжнім публіцистичним талантом, щоби так ясно і так вірно представити долю українців, як це зробив Лендель. Якби це писав українець, то мабуть був би через скромність не представив так докладно і з такою гіркістю положення українського народу на західних землях.

Книжка Лендєля вказує, що українська справа перестала бути справою самих українців. Вона вже стала всесвітнім питанням. Тепер лише час ще й українцям самим відповідно заговорити перед міжнародніми чинниками.

Д-р Семен Демидчук.

ВІЧНІ ПЕРА
НАПРАВЛЯЄ ФАХОВО Й ДЕШЕВО
„ПРЕЦИЗІЯ"
ЛЬВІВ, Рутовського 10, (в брамі) проти пл. Св. Духа

*) The Cauldron Boils, — by Emil Lengyel. New York 1932. Linkoln. Mac. Keath. Publisher.

Україна й Крим в 1917---1918 рр.

(На підставі спомину б. міністра справедливости Криму п. Олександра Ахматовича.)

Спомин цей п. н. „Трагедія кримських татар" видрукований в І-му томі Татарського Річника ст. 256 (Вильно 1932 р.) Деякі частини спомину передаємо в дослівному перекладі, інших у вільному скороченні.

Крим, покликуючи до життя свою суверенну державу (1917 р.), з почуттям правдивого признання й захоплення привитав універсал Центральної Ради У. Н. Р. з 9. XII. 1917 р., в якому Центральна Рада, між іншим, проголосила, що „Крим — для кримців". Ця декларація підбадьорила кримських татар з тої простої причини, що Україна була одинокою державою, з якою Крим мав сухопутну границю. Пізніші події змінили відносини України до Криму. Україною, по прогнанні більшовиків, кермували українські патріоти дуже коротко. Вона скоро попала під чуже панування, що не визнавало ані вільсонівської засади, ані декларації Центральної Ради з 9. XII. 1927 р. Гетьман Скоропадський *не думав і не чув по українськи*"). Він не визнавав засади „Крим для кримців".

Уряд гетьмана Скоропадського з Лизогубом на чолі відразу почав з кримською республикою митну війну. Він зачинив границю між Україною і Кримом для експорту кримських продуктів і таким чином почав руйнування економічних підстав Криму. Не помагали ніякі дипльоматичні інтервенції. Положення кримської держави з дня на день погіршувалось, головно з тої причини, що жнива пшениці, кукурудзи й проса наслідком посухи цілковито звели. Так само не було в краю ані паші ані бараболь. Все це завжди імпортували з України. Так начальник німецьких військ, які окупували Крим, генерал Кох, як і міродайні чинники в Берліні, за особистою інтервенцією кримського міністра заграничних справ, Джафара Сейдамета, впливали на гетьмана Скоропадського, щоби відкрив границі, тим більше, що і Крим і Україна прямували до урегульовання політичних взаємин. Одначе начальна команда німецької окупації не заняла виразного становища, на яких умовинах Крим і Україна мають управильнити свої міжнародні відносини. В однім із листів до премієра Криму ген. Сулькевича, Кох висловився про унію, в якій чолове й домінуюче становище займав Україна.

Автор спомину і тодішний міністр справедливости О. Ахматович (сьогодні сенатор з Б. Б. В. Р.) письменною декларацією заявив раді міністрів Криму, що на його думку Крим міг би заключити з Україною лише таку умову, яка згідно з духом міжнароднього права малаб назву унії держав (Австро-Угорщина і т. п.) або федерації, при якій кожна з тих держав захованаб свою державну незалежність і мала можність правно виступати в міжнародньо-правних відносинах. Рада міністрів Криму приняла й одобрила внесок Ахматовича, а начальна команда німецьких окупаційних військ піднялась посередництва між Кримом та Україною. Згідно з запрошенням українського уряду, кабінет ген. Сулькевича рішив (15. вересня 1918 р.) вислати 4 членів уряду до Київа. На чолі делеґації поставлено мін. спр. Ахматовича. У програмі були: переговори економічної натури та евентуальне заключення політичного пакту. На першому засіданні показалось, що виделеґована гетьманом Скоропадським комісія не мала відповідної повновласти для ведення переговорів з делеґацією Криму. Тим-то і перше засідання скінчилося нічим. Друге засідання, під проводом премієра гетьманського уряду Лизогуба, почалося від того, що відчитано ухвалу української ради міністрів про тимчасову перерву митної війни і вислухано кримського проекту політичного договору Криму з Україною. Проект зреферував Ахматович. По довшій мовчанці заявив голова комісії, що пропозиція кримської делеґації не відповідає постулятам гетьмана. Зі своєї сторони поставив він проект, щоби Крим зредукував свої домагання до автономії в справах релігійних і культурно-освітних. У відповідь заявив п. Ахматович, що кримська делегація, по думці обовязуючої її інструкції уряду може приступити до переговорів тільки при застереженні збереження суверенности кримської держави. Тим і скінчилось засідання. Другого дня зложив п. Ахматовичеві візиту ад'ютант гетьмана Скоропадського, з походження туркмен-музулманин. У розмові, між іншим, жалував він, що дорогий йому Крим лишається далі без союзу з могутньою Україною, при тім додав, що гетьман Скоропадський бажав би особисто поконферувати з п. Ахматовичем. Цей останній заявив, що для добра обох держав він готов порушити це питання особисто з гетьманом. І дійсно, того самого дня, запрошений гетьманом, зложив йому п. Ахматович прощальну візиту. Підчас візити порушено справу евентуального політичного договору між Кримом і Україною. В розмові повторив гетьман те все, що говорив Лизогуб. Візита не відновила переговорів.

Так покінчились проби політичного порозуміння між Кримом і Україною.

На підставі описаного — кінчить п. Ахматович — переконалися кримські татари, що гетьман Скоропадський, всупереч ідеольогії українського народу, уважав Крим за провінцію України а не за вокресну кримську державу.

Подав **Мих. Данчин**

") Підчеркне. аше (М. Д.

Діяльність Українського Академічного Комітету в Празі за 1932 рік.

Український Академічний Комітет повстав у Празі у 1925 р. з метою обороняти інтереси української науки перед культурним світом та репрезентувати українську науку в Міжнародній Комісії інтелектуальної співпраці при Лізі Націй. До складу Українського Академічного Комітету входять тепер такі установи й організації: Український Університет в Празі, Українська Господарська Академія в Подебрадах, Український Педагогічний Інститут ім. М. Драгоманова в Празі, Український Науковий Інститут у Берліні, Українська Академія Мистецтва в Празі, Українське Правниче Товариство в Чехословаччині, Спілка українських лікарів у Чехословаччині, Українська група міжнародньої університетської федерації для Ліги Націй, Українське Товариство прихильників книги в Празі, Українське Педагогічне Товариство в Празі, Товариство українських економістів у Подебрадах та Союз організацій інжинірів українців на еміграції. Крім того, до недавна входило до складу Комітету Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, але після винесення комітетом протесту проти терору на Радянській Україні в зв'язку з процесом Союзу Визволення України наспіла до Комітету заява Президії Наукового Т-ва про вихід Т-ва зі складу Комітету. Як відомо, на останніх загальних зборах Наукового Т-ва, що відбулися 20. листопада 1932 р., новообраний голова Т-ва д-р В. Левицький обіцяв, що Товариство знов увійде до складу Укр. Акад. Комітету. І коли до Управи Комітету надійшла проте писемна заява від Президії Т-ва, то цю заяву радісно привітав Укр. Акад. Комітет на своїх річних загальних зборах 17. грудня 1932 р.

Хоча Укр. Акад. Комітет існує вже сім років, однак широке українське громадянство, на жаль, мало поінформоване про його діяльність, а тому, гадаю, не буде зайвим подати тут короткі відомості про діяльність Комітету за минулий рік.

Головна праця Комітету була звязана з організацією 2-го Українського Наукового Зїзду, в Празі, який і відбувся в днях 20—24. березня м. р. Зїзд, безперечно, виконав своє завдання — підвести підсумки тої роботи, яку перевели українські наукові працівники за десять років свого перебування на еміграції, та наочно засвідчив, що ці підсумки — досить значні. Докладний звіт про праці Зїзду має вийти у світ в найближчому часі.

Другою справою, що має також загальне значіння, слід признати справу виготовлення до друку книжки „Україна та український нарід", яку береться видати англійською мовою Українське Бюро в Льондоні. Більшість статтей, що мають увійти до цієї колективної праці, вже поступила від авторів, а тому можна сподіватися, що й ця книжка незабаром появиться у світ.

Щоб покінчити з видавничою справою, мушу згадати про заснування при Укр. Акад. Комітеті спеціяльного фонду ім. Е. Чикаленка. В кінці м. р. фонд випустив перше своє видання, а саме, книжку Е. Чикаленка „Уривок з моїх споминів за 1917 р." разом з іменним показчиком до перших трьох книжок „Спогадів" видавних Спілкою „Діло", та до „Уривка з моїх споминів за 1917 р." Накінець, Комітет видав „Бібліографічний показчик наукових праць укр. еміграції 1920—1931 рр. Немалу увагу довелося Комітетові присвятити справі забезпечення дальшого істнування українських високих шкіл у Чехословаччині. Управа Комітету подала відповідний меморіял чехословацькій владі, крім того, голова Комітету акад. проф. І. Горбачевський мав спеціяльну авдієнцію у президента Т. Г. Масарика. Завдяки цим заходам усі три високі школи в Чехословаччині продовжують надалі своє істнування, але внаслідок загальної економічної крізи уряд ЧСР змушений зменшити розмір субвенції на утримання Українського Університету в Празі та Української Господарської Академії в Подебрадах і зовсім позбавити субвенції на деякий час Український Педагогічний Інститут ім. М. Драгоманова в Празі.

Вкажу далі на те, що з ініціятиви Укр. Акад. Комітету повстала в Празі нова українська наукова організація — Українська Наукова Асоціяція, установчі збори якої відбулися 7-го грудня м. р. Згадаю також про те, що Комітет улаштував дві Академії — з нагоди 2000-ліття Вергілія та з нагоди 100-ліття з дня смерти В. Гете.

Йдучи назустріч постанові 2-го Українського Наукового Зїзду в Празі, Управа Комітету рішила заснувати при Комітеті інформаційну Комісію, завданням якої є інформувати чужинців про здобутки української науки в рїжних її галузях та взагалі про українське наукове життя.

Слід також мати на увазі, що Управа Комітету вела постійні зносини з міжнародньою комісією інтелектуальної співпраці при Лізі Націй, доставляючи цій Комісії рїжні інформації в справах педагогічних, бібліографічних і ін.

Накінець, можна додати, що Український Акад. Комітет у міру своїх матеріяльних засобів признає допомогу українським організаціям. Так, у минулому році Управа Комітету матеріяльно підтримувала ЦЕСУС щомісячною асигнівкою 100 кч. і одноразовою 300 кч. на подорож на міжнародній студентський зїзд, асигнувала 1000 кч. Т-ву „Музей Визвольної Боротьби України", на „Український Дім" у Празі й ін.

Як уже раніш я згадував, 17-го грудня м. р. відбулися річні загальні збори Комітету, на яких, між іншим, переведено вибори нового складу Управи Комітету. До Управи тепер входять: акад. проф. І. Горбачевський (голова), акад. проф. С. Смаль-Стоцький і проф. А. Яковлів (заступники голови), члени — проф. С. Бородаєвський, проф. В. Гармашів, доц. В. Іваниc, проф. Б. Матюшенко (генеральний секретар), проф. К. Мацієвич та проф. С. Сірополко.

Ст. Сірополко.

На шерстку і порепану шкіру

КРЕМ NIVEA

Ціни золотих 0·40—2·60.

Підсумки шкільного плєбісциту в 1932 р.

БУЧАЧЧИНА.

1) Баранів	декларацій	59	за дітей	82
2) Барщ	„	158	„	219
3) Бертники	„	68	„	102
4) Біликамені	„	56	„	89
5) Бобулинці	„	38	„	58
6) Бровари	„	52	„	68
7) Бучач	„	54	„	93
8) Вербятин	„	48	„	76
9) Велесень	„	67	„	80
10) Вістря	„	78	„	107
11) Возилів	„	60	„	78
12) Вичівки	„	130	„	226
13) Григорів	„	100	„	144
14) Губин	„	68	„	92
15) Доброполе	„	63	„	91
16) Жданомір	„	134	„	178
17) Задарів	„	113	„	173
18) Заліщики Малі	„	43	„	64
19) Заліщ. Корол.	„	31	„	64
20) Зелена	„	100	„	145
21) Зубрець	„	83	„	112
22) Кійданів	„	126	„	175
23) Костільники	„	90	„	142
24) Космирин	„	76	„	116
25) Ковалівка	„	47	„	67
26) Курдибанівка	„	46	„	76
27) Лазарівка	(брак даних)			
28) Лука в. Усти	„	105	„	165
29) Літвинці	„	138	„	199
30) Лядське	„	91	„	114
31) Медведівці	„	101	„	142
32) Меджибіж	„	99	„	103
33) Монастириська	„	94	„	140
34) Нагірянка	„	72	„	113
35) Новоставці	„	50	„	80
36) Новосілка Язл.	„	50	„	69
37) Ниеколинці	„	38	„	57
38) Осівці	„	65	„	115
39) Озерани	декларацій	69	за дітей	103
40) Олеша	(внесли самі — не через плеб. комітет)			
41) Передмістя Язл.	декларацій	37	за дітей	53
42) Петликівці Нові	„	47	„	82
43) Петликівці Старі	„	85	„	115
44) Пилипи	„	43	„	62
45) Пишківці	„	76	„	116
46) Помірці	„	69	„	109
47) Поркова	„	63	„	92
48) Потік Золотий	„	53	„	93
49) Рівківці	„	75	„	117
50) Русилів	„	76	„	109
51) Сокілець	„	38	„	57
52) Стінка	„	107	„	157
53) Сновидів	„	131	„	189
54) Трибухівці	„	114	„	146
55) Тростянці	„	110	„	150
56) Усте Зелене	„	125	„	210
57) Чехів	„	70	„	92
58) Шипівка	„	85	„	115
59) Язловець	„	35	„	52
60) Ягорів	„	125	„	181

На 82 громади бучацького повіту 60 внесло шкільні декларації за українською мовою навчання в школі. З числа 82 громад 10 громад має школу з українською мовою навчання і тому не вносили шкільних декларацій. Це отсі села: Бобрівники, Красів, Миколаївка ад Губин, Рукомиш, Переволока, Заривинці, Соколів, Сороки, Скоморохи Слобідка Горішна. Не внесли шкільних декларацій села: Беремяни, Грабина, Дубенка, Коропець, Савалуски, Звенигород. У Звенигороді не вношено декларацій тому, бо в громаді нема вимаганого законом 25 відс. українського населення. В інших 7 громадах повіту населення в переважаючій більшости неукраїнське. В цілости шкільний плебісцит випав уповні вдоволяюче.

Проти ґрипи і простуди треба вживати таблеток Тоґаль, які усувають ті хоробливі обяви. Спробуйте і переконаєтеся самі, але домагайтеся у власному інтересі лише оригінальних таблеток Тоґаль. Можна дістати у всіх аптиках. Тоґаль.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 18-?

— **Львівські автобуси** перебере закордонне підприємство. В тій справі переговорює львівський магістрат із закордонними підприємцями. Хоче їм віддати автобусову комунікацію, бо цього року дефіцит із автобусів має дійти до 130.000 зол.

— **Засудили 16 польських студентів.** У львівському суді закінчилася ап. розправа польських студентів, яких городський суд адміністраційно покарав був грошевою карою або арештом за участь у протижидівських екцесах. Засудили їх на кару арешту 2—3 днів із заміною на 50—30 зол. гривни.

— **Самогубство у залізничому вагоні.** У вагоні поспішного поїзду, що їхав зі Львова до Кракова на дворці в Рашеві застрілилася Кав. Косач зі Львова. Вона під кількох літ жила в сепарації з чоловіком. Виїхала була до Кракова з приятелем.

— **Трагедія служниці.** Стверджено, що дівчина, яку найшли в ставі біля лисинецької фабрики дріжджа, називалася Казимира Кулчак і була служницею зі Львова. Лишила картку зі словами: „З причини біди і поневірки відбираю собі життя".

— **Буревії та сніговії над Польщею.** Із усієї Польщі приходять вістки про сніговії, що лютували нічю на в'івторок. У Лодзі буревій поломив дерева, поперевертав вози та стодоли. Вихор поривав крамничні шильди, повибивав багато шиб у вікнах. Сніг завіяв залізничі та трамваєві шини. В 8. год. рано було так темно, що хвилево мусіли здержати комунікацію. Наслідком снігової на шляху Ґрабів-Тополя біля Лодзі впало у придорожній рів авто та розбилося. Пять подорожніх поранилося. Під Вижковом залізничий поїзд наїхав на тягарове авто, що везло телята, домашню птицю та скрині вещь. Були ранені 3 подорожні того автобуса. Над Познанем лютувала буря з дощем і громами. Над раном буря перемінялася у сніговію. Падав такий великий сніг, що поїзди спізнилися на пів години. Також у Варшаві лютувала сніговія.

— **Під увагу легковірним селянам.** В селі Горайці любачівського повіту трапився такий випадок: До старшого й заможного господаря

Білого, що саме продав на ярмарку свиню, зголосився якийсь ошуканець і сказав, що син Білого (інжинір, що перебуває тепер на Чехословаччині) попався у вязницю Бригідки та що йому грозить кара смерти. Але, мовляв, можна його ще виратувати, треба тільки перекупити сторожів вязниці. Білий зібрав біля 300 зол. і поїхав негайно з незнаним „добродієм" до Львова. Все те відбулось у великій тайні, бо, як сказав цей „добродій", справа донесеться до Львова, то тяжче вже буде вирвати Білому сина з вязниці. У Львові казав ошуканець ждати Білому на сина в означеному місці, а сам взявши гроші та ще й кожух і шапку (мовляв, в сільському вбранні лекше буде йому дістатись до сторожів вязниці) пішов „визволяти" вязня. Довге очікування на сина відчинило врешті очі Білому. Обібраний з грошей та одежі — за баранову шапку дістав кашкетик — вернув додому.

— **Бандитизм у краю.** На Степана Гуровського з Нижнева, що віз збіже до млина, напало в лісі трьох людей, і побивши його, забрали два мішки пшениці й повезли своїми санями до Гисьменици. — В Молоткові пов. Надвірна чотири замасковані грабіжники напали на дім Хаїма Наглера, побили цілу родину й стали плюндрувати. На крик нападених збіглися сусіди й сполошили бандитів.

— **Помер від порошків Каси Хорих.** У Холмі недужав від довшого часу на болі голови монтер Дубачинський. Він зажив порошки, які дістав із Каси Хорих, і збожеволів. Дубачинського перевезли до шпиталю, та там він помер після страшних мук.

— **Може посилати безплатні листи.** Вашингтонський сенат вшанував вдову по президенті Куліджеві так, що признав їй право, на основі якого може до кінця життя надавати всі свої листи без почтової оплати.

— **Ліндберг переноситься до Европи.** Американська преса повідомляє, що Ліндберг задумує перенестися до Европи, правдоподібно до Франції. Хоче покинути Зл. Держави, де безнастанно напастують його шантажисти, грозячи вхопленням другого його сина.

Дописи.

СТРІЛИСЬКА НОВІ.

Вистава „Лісової пісні. Своєю цьогорічну діяльність започаткував аматорський гурток виставленням дня 29. січня ц. р. драми-феєрії у трьох діях Лесі Українки п. н. „Лісова пісня". Підготовкою занявся молодий письменник п. Володимир Лопушанський, що під його режисерією добула вистава велике признання. Хоча сама драма дуже тяжка (її майже ніколи не виставляють в цілості), а технічні труднощі при ній незвичайно важко побороти на сцені, не вживаючи в модерні технічні засоби, то всетаки завдяки дбайливості режисера драма пройшла із повним успіхом, даючи глядачам справжню естетичну насолоду. Виставку попереднє популярний виклад п. Володимира Лопушанського, що кинув світло на давне життя наших пращурів у відношенні до мітичних богів, навязуючи до виставлюваної драми. Гра аматорів виказувала всі додатні прикмети, що були вислідом довготріваючої праці. Тяжкі ролі були незвичайно добре опановані й відчуті. Гра поважного дядька Лева (Данило Задорецький), настроєво-драматичного Лукаша (п. Евген Лопушанський), мов заслуханої в саму себе мавки (п. Дарка Горинь), життєрадісного перелесника (Михайло Гельнер), темпераментної вдовички Килини (п. Наталка Мацькізна) могла впо- | вні задоволити і найвибагливішого глядача. Коли додати правдиво-мистецьке оперування технічними засобами, то виставу можна уважати за одну із найкращих, що пройшли на стрілиській сцені. Побажатиб лиш гурткові дальшої успішної праці в околиці, що причинилосяб до загального культурного піднесення населення. К.

Абітурієнти!! Пригадуємо, що шкільні таблю по новочасному й дешево виконує фотограф 1318 „Venus", Академічна 24. 9-20

КОПИЧИНЦІ.

Свято в честь Мазепи. Дня 5. ц. м. відбувся в Копичинцях концерт в честь гетьмана І. Мазепи. Реферат виголосив дир. школи У. П. Т. Пенцак. Співав гарно мішаний і мужеський хор місцевого „Бояна" під орудою п-і Білановоі. П-на Параска Еліївна віддекламувала з чуттям поему „За Десну" Матіева-Мельника. Найкращою точкою програми був виступ нашого оперового співака д-ра Василя Тисяка, якого спів захоплював усіх. Сала Народнього Дому була переповнена. В програмі „Бояна" є улаштувати Мазепинські концерти в кількох більших селах повіту.

Філія „Просвіти" в Копичинцях переводить якраз тепер загальні збори по всіх читальнях і на протязі місця та компанія має бути закінчена. При цагоді загальних зборів по читальнях повинні відбутися також загальні збори кружка Р. Ш. Із 27 сіл копичинецького судового повіту внесено подання про заснування кружків Р. Ш. Новообраний недавно виділ філії „Просвіти" задумав втягнути до просвітянської роботи також інтелігентне жіноцтво і в тій справі відбулися вже сходини. Зголошено два реферати, які будуть предметом дискусії на других сходинах, а опісля з тими рефератами пані поїдуть по читальнях.

Організаційний рух. В самому місті помітне оживлення серед української громади. Спортовий клюб „Стріла" відкрив в Народньому Домі свою домівку, до якої щоденно вечором сходиться молодь на читання газет, гру в шахи та пінг-понг. Т-во „Боян" приступило до організації дутої орхестри, якої відсутність давалася дїймяюче відчувати. Молодь дуже радо ходить на теорію музики і нетерпеливо очікує моменту, коли дічне науку також на інструментах. Частину грошей на інструменти громадянство вже зложило, дальші датки і декларації збираються, а щоб справу прискішити, 20 громадян рішило затягнути позичку в Українбанку на суму дві тисячі зол. В останніх днях обняв урядування в філії „Просвіти" просвітянин-організатор Королько, якого головним завданням на найближчі місяці буде організувати хори по читальних найближчих до Копичинець сіл, а також поставити відповідно аматорські гуртки при читальних чи кружках Р. Ш.

СТАНИСЛАВІВ.

Нова національна станиця. Відома річ, що фреквенція в усіх середніх школах у Польщі та зокрема в українських, постійно зменшується. Те саме явище помітне у Станиславові. Ще перед 7 роками учнів в тутешній україн. держ. гімназії було ок. 700, сьогодні це число впало на 320. Коли в такому темпі дальше малітиме число учнів, то — в звязку ще з новою шкільною реформою, — гімназію взагалі можуть зліквідувати. Це явище повинно приневолити наше громадянство призадуматися над його причинами та засобами боротьби з ним. Бурса, що за мінімальну оплату моглаб удержати учня, значно зміняла б цей стан. Розуміється, що на таку акцію треба грошей. В сьогоднішніх обставинах це справа нелегка, але вона настільки важна, що мусимо вжити всіх заходів, щоби потрібні гроші роздобути. Пригадаймо собі, що перед війною були в Станиславові 4 мужеські бурси й одна жіноча, всі переповнені, а сьогодні існує тільки 1 бурса філії „Просвіти" з 35 учнями, зорганізована на засадах самовистарчальности, отже з висо кими оплатами. І тому з радістю мусимо повитати нову національну станицю в Станиславові, нове статутове товариство „Українська Селянська Бурса", якого конститууючі збори відбулися 28. І. ц. р. На чолі тої установи, до повставання якої головно причинився дир. Никифор Ламиш, — станув адвокат д-р Микола Бих. Товариство гадає вже в найближчому шкільному році розпочати діяльність, перевівши до того часу підготовчу працю. Наскільки люди не розуміють справжніх цілей тої установи та цілої ситуації, в якій ми тепер опинилися і яка вимагає від кожного максімум жертв, свідчить про це виступ на загальних зборах одного гімназійного вчителя, який енергічно добивався, щоби членську вкладку до товариства означити щонайвище на 25 сот. Вітаючи нову інституцію — бажаємо їй витревалости та найкращих успіхів у праці.

Комітет допомоги українській виставці в Шікаго. У цих днях повстав з ініціятиви т-ва „Молода Громада" комітет для допомоги в організації українського відділу на всесвітній виставці в Шікаго. Завданням комітету зібрати, евентуально купити, відповідну кількість експонатів, що найкраще ілюстрували би наші культурні, мистецькі, господарські та економічні досягнення, а крім того зібрати означену центральним комітетом у Львові суму грошей. На чолі комітету станула відома на станиславівському грунті зі своєї праці й енергії п-і Марія Олексин, а в комітеті найшлися між іншими- п-і дир. Великорська, Марія і Рублева. Комітет вибрав із себе фінансову комісію, до якої вийшли дир. Теодор Мартинець, інж. Іларіон Семянчук і М. Кушнір. В найближчих днях фінансова комісія буде переводити збірку між громадянством. Маємо надію, що станиславівська громада, розуміючи вагу пропаганди української справи поза межами краю, — піде назустріч тій акції.

ЄЗУПІЛЬ.

Гостина театрику „Криве Дзеркало". Нашу околицю обіздить тепер ревієва трупа Яреми Стадника „Криве Дзеркало", виставляючи крім двох ревієвих програм і відому пєсу Макса Гальбе „Молодість". Іноді трупа попадає на 1—2 вистави і в приміське село. Весь тягар праці в трупі спочиває на дружині п. Яреми Стадника, що є справді доброю танцюристкою, на самому Яремі й арт. Романові Яніщевському, котрі не сиділи б дурно і в складі найкращих великоміських труп. Помагає трупі п. Софія Стадникова, головно сольовими співами. Хоч театрик не цурається виступів і в найглухіших закутинах та оживляє місця, котрі ніколи не бачили по людськи зроблених виступів, то ця жертва не дає потрібних прибутків. У часі найгірших морозів актори працювали в дуже поганих умовинах. Небавком п. Софія Стадникова виїде на Буковину, де один місяць гостинно виступатиме в українськім театрі Терлецького. Цілаж трупа продовжує обізд Галичини, повертаючи й до більших міст. Наша інтеліґенція по містечках повинна дати трупі всяку допомогу, головно в справі кольпортажі білетів між своїми людьми й національними меншостями та в справі приміщення. З другого боку і трупа повинна постаратися про окремий, але солідний репертуар для наших містечок і якнайменше користати з грубих і лякож шитих дотепів. Гармонізовані Лисенком та іншими кращими музиками народні пісні теж можуть мати перед у сольових співах. К-с.

Нові книжки й журнали.

„ЗИЗ", сатиричний журнал, ч. 3. Зміст: Лещатомаїн (рис.). На шпилях політики. Весела жалоба. Міжнародня мова. З настроїв. Суд над Дашкевичем (рис.). На фільольогічному фронті без змін. Зі студентського життя (рис.). Свято 22. січня у Львові (рис.). Чесний делюї З рисунків малого Ромця (рис.). Ода до жінки.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 16. II. год. 7.30 веч. „Розбійники" (Абон. 7).

Театр Різнородностей.

Четвер, 16. II. год. 7.30 веч. „Малмуазель" (вистава закупл.).

Кіна.

АДРІЯ: „Дім ч. 13" (І. „Тайна вязничної келії". II. „Любка смерти"), додаток: „Трубач Слім у Парижі".

АПОЛЬО: „Ромео та Юльця".

АТЛЯНТІК: „Аріянна" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „Остання парубоцька ніч", ревія „Завіяний карнавал".

КОПЕРНИК: „Райський птах" (Дольорес дель Ріо).

МАРУСЕНЬКА: „Райський птах" (Дольорес дель Ріо).

МІРАЖ: „Райська ніч" (Анні Ондра).

ОАЗА: „Вогнище" й ревія.

ПАЛЯС: „Ясноволосий сон" (Ліліяна Гарвей).

ПАН: „Зукгу".

ПАСАЖ: „4 утікачі" (Том Мікс).

ПРОМІНЬ: „Шлях до раю" (Ліл. Гарвей).

СТИЛЕВЕ: „Х 27" (Марлена Дітріх), ревія: „Праця збогачує".

УТІХА: „Піднебесний роман" і ревія.

ХИМЕРА: „Теодозія із Севастополю".

Закордонне радіо.

Четвер, 16. лютого 1933.

Барі (269,4) 20.45 Опера. **Братислава** (279.3) 12.30 Концерт, 17.50 Балалайка, **Штутгарт** (360,6) 10.10 Пісні Реку, 12.00, 13.30, 17.00 Концерт, **Лайпціг** (389,6) 21.10 „Дер Шварцкінстлер" комедія Гетта, **Бухарешт** (394,2) 17.00 Легка музика, 19.30 Опера, **Білгород** (429,7) 16.30 Пісні, Гроздановіч. **Лянгенберг** (472,4 13.00 Концерт, 20.40 Нар. музика (спів, сіль. капеля), **Прага** (488.6) 19.25 „Пробудження" леса Врхліцького, **Відень** (518,1) 15.30 Скрипка, **Харків** (937,5) 10.00, 13.15, 15.15, 18.40 Концерт, 16.30 Концерт для дітей, 24.00 Оп. арії.

П'ятниця, 17. лютого 1933.

Братислава (279,3) 18.25 Фортепян, 19.30 Концерт, **Мілано** (331.4) 21.00 Концерт Ір. Стравінського, **Рим** (441,2) 16.00 Фортепян, 20.45 Концерт, **Лянгенберг** (472,4) 16.20 Для молоді „Як коровельний хлопець у Чілє", „Вчуся китайської мови", 20.15 Вес. вечір, **Прага** (488,6) 20.00 Хор Сметани, 21.00 Концерт, **Відень** (518,1) 20.05 Симф. концерт, **Будапешт** (550,5) 17.00 Циг. орхестра, 19.30 Опера, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 17.40 Концерт, 16.00 Концерт для дітей, 24.00 Звуковики, **Москва** (1000) 17.25 „Руслан і Людмила" оп. Ґлінки (Досв. 720 м.).

Львівське радіо.

Четвер, 16. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 12.10, 16.15 17.25 Ґрамофон, 12.20 Метеорольог. комунікат, 12.35 Шк. концерт, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 15.30 Ґрамофон, Сільва рерум, 16.00 Поляки на Литві, литовці в Польщі, 16.25 Лекція фр. мови, 17.00 Концерт 12-літн. піяніста Рапеля, 17.15 Почт. скринька для дітей, 17.40 Відчит, 18.00 Легка музика, 19.05 Всячина, 19.20 Різьн. комунікат, 19.30 Оповідання старого Матвія, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Гендлева ораторія Юда Макавей, Спортові вістки, 23.00 Танк. музика.

П'ятниця, 17. лютого 1933.

12.10 Ґрамофон, 15.15 Господар. комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Відчит, 15.50 Ґрамофон, Сільва рерум, 16.25 Муз. загадки для молоді, 16.40, 18.50 Лещатарський відчит, 17.00 Орхестра, 18.00 Легка музика, 19.00 Балачка з молодими та старшими, 19.30 Вистава в Шікаго, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Муз. балачка 20.15 Симф. концерт, 22.40 Спортові вістки. 23.00 Коли всі танцюють, муз. репортаж.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

1 ЗОЛ. нагрода брошки, перстеня або ковтка коштує у Мандля, вул. Коперника, против кіна „Коперник". 11971 0-10

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавничa Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло" у Львові, Вінник 10

Ч. 39 (13.278). Львів, субота 18. лютого 1933. Русскій орган. Виходить щоденно крім понеділка. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 148.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долер, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Найбільший удар від часів кольонізації!...

Промова голови Української Парляментарної Репрезентації посла д-ра Дм. Левицького на плєнумі сойму 14. ц. м. при дебаті над самоуправним законопроєктом.

ЛАНЦЮХ ПРОТИУКРАЇНСЬКИХ ЗАКОНІВ.

Високий Сойме! Від липня 1920 року, коли цей сойм приняв перший закон про переведення земельної реформи, — від законів про цивільну і військову кольонізацію на сх. землях, законів, які мали яскраво екстремізаційний характер, що наслідували екстремінаційні кольонізаційні закони пруської держави супроти польських земель, від тоді не зголошено до цієї Високої Палати ніякого законопроєкту, який так безоглядно нарушував би найживучіші інтереси українського народу, як це робить нинішній проєкт про частинну зміну територіяльної самоуправи. Закони про кольонізацію і осадництво мали на меті підірвати підстави економічного розвитку, а навіть самого фізичного життя українського народу. Зновуж мовні закони, закони про шкільництво та декрет президента про товариства мали на меті стримати нормальний розвиток українського народу в ділянці шкільництва й культури. Але зголошений законопроєкт про частинну зміну територіяльної самоуправи хоче перекреслити всіляку можливість збірного життя і розвитку українського народу у такій важливій ділянці прилюдного життя, як місцева чи повітова самоуправа. Предложений проєкт входить не тільки дуже глибоко в існуючі національні і суспільні відносини, але також у великій мірі й у відносини культурні та господарські, касуючи існуючу громадську і повітову самоуправу через накинення касарняного вигляду її управам під командою державної політичної адміністрації. Цей проєкт зносить з поверхні життя само поняття територіяльної самоуправи, яка по суті має бути на будуче виключно лише фікцією, а це тому, щоби й на тому відтинку суспільного життя могла у цілій повноті запанувати диктатура уряду. Цей проєкт виходить теж у дотеперішні прилюдні права кожної одиниці, позбавляючи її тих прав з ділянки прилюдного життя, які вона досі мала на деяких великих просторах польської держави.

САМОУПРАВА ЧИ КАСАРНЯ?

М. ін. зголошений проєкт вводить на території Галичини незнані там досі сільські збірні громади. Наслідком тої реформи населення того краю, непривикле до тої ніби то самоуправної форми, буде у будуччині наражене, зовсім без потреби, на великі податкові тягарі. Цей проєкт зовсім гальмує дальший розвиток місцевої самоуправи. Він вводить незнану ніде на селі у цілій Польщі інституцію професійних війтів. Ціль тої нової інституції така, щоби на терені збірної сільської громади створити диктатуру війтів, майже зовсім незалежних від громадських рад та залежних виключно від повітового старости, якого прикази будуть сліпо виконувати. Диктатура війта має простягатися на всіх громадських функціонарів, а навіть також на громадську раду, постанови якої війт може кожної хвилини зупиняти та в якого руках буде находитись ціле управління маєтком громади і громадських установ.

Зголошений проєкт передбачує майже виключно посередні вибори до міських і громадських установ. В той спосіб широкі маси виборців будуть позбавлені безпосереднього впливу на вибір сільських громадських рад і рад повітових. Виборча ординація до тих установ є в той спосіб збудована, щоби з одного боку запевнити рішаючий вплив державної політичної адміністрації на вислід виборів і будучий склад тих установ, та в добавок вона обмежує можність неполького населення здобути собі те представництво в устроєвих самоуправних установах, на яке має право з уваги на свою чисельність. Предложений проєкт фактично хоче цілу самоуправу засадити до касарень; самоуправа має стати лише сліпим знаряддям в руках державної політичної адміністрації. В той спосіб він хоче підпорядкувати адміністрації всі ділянки самоуправного життя, щоби осягнути вповні ідеал поліційної держави.

ПОЛІТИЧНА АДМІНІСТРАЦІЯ ЯК ЗНАВЕЦЬ ФІЛЬОЛЬОГІЇ.

Щоби не було ніякого сумніву, що проєкт цілим своїм вістрям звертається проти неполяцьких народів у Польщі, та в першу чергу проти українського населення, як найчисленнішого, — вже на самому вступі, бо в 4. ст. проєкту постановляє, що членами сільських і міських громад, членами повітової ради і виділу, бурмістрами і їх заступниками, війтами і їх заступниками, ба навіть солтисами і їх заступниками можуть бути вибрані тільки такі громадяни польської держави, які у слові і письмі володіють польською мовою. Хто і як володіє польською мовою — про це, очевидно, буде рішати державна політична влада. З дотеперішньої практики знаємо напевне, що та влада не допустить на вищеназвані становища нікого з немилих їй українців, які схотять боронити прав українського населення. Вже на тому місці мушу згадати, що ті постанови у високому ступні нарушують приписи про охорону національних меншин і підношу з натиском, що мурини в Африці мають під цим оглядом більші мовні права, ніж 6-міліоновий український нарід у межах польської держави.

Проти замаху на самі підстави самоуправи у громаді і повіті протестує ціла незалежна польська прилюдна опінія та поборює його з мериторичних причин в обороні самоуправи. Ми протестуємо і поборюємо цей проєкт не лише з причин мериторичного характеру в обороні тої самої ідеї місцевої територіяльної самоуправи, але передовсім в обороні загрожених цим проєктом політичних і національних прав українського народу.

ПРИГАДКА МІЖНАРОДНІХ ЗОБОВЯЗАНЬ.

А маємо до того право не лише на підставі приписів польської конституції. Маємо до того право також на підставі міжнародніх прав про охорону національних меншин та на підставі спеціяльних міжнародніх умов і спеціяльних законів, вирішених у цьому соймі і досі обовязуючих.

З міжнародньої ділянки дозволю собі навести в цьому місці кілька фактів. На декілька днів перед підписанним версайського договору Найвища Рада Мирової Конференції у Парижі приняла 25. червня 1919 р. постанову, яка в 3. точці звучить:

„Польський уряд буде уповноважений ввести на просторі Східної Галичини цивільну адміністрацію, якщо піднише з головними союзними державами умову, яка по мірі можливости забезпечить автономію тієї території, як також політичну, релігійну й особисту свободу населення".

СТАТУТ ДЛЯ СХ. ГАЛИЧИНИ.

Те рішення Найвищої Ради Мирової Конференції доказує, що Східній Галичині вже тоді запевнили широку територіяльну автономію. Відома річ, що між союзними державами і Польщею велися переговори, що мали на меті надати Східній Галичині статут, який забезпечив би їй широку територіяльну автономію, ширшу від тої, яку в окремому трактаті загарантували Горішньому Шлескові і яка нині обовязує на території Горішнього Шлеська.

Найвища Рада Мирової Конференції на своєму засіданні дня 20. листопада 1919 р. приняла навіть проєкт спеціяльного статуту для Сх. Галичини. Той статут мав на основі договору між союзними державами і Польщею обовязувати у Сх. Галичині.

З уваги на такий міжнародній стан справи Східної Галичини Законодатний Сойм Річи посполитої Польської, бажаючи викликати враження, що Польща задумує сама добровільно надати Східній Галичині територіяльну автономію, ухвалив закон з дня 26. вересня 1922 р. про самоуправу (а між ін. і про самоуправу воєвідств львівського, станиславівського і тернопільського — Д. У. Р. П. ч. 90. поз. 289), а саме в розділі 2 того закону, якого досі не введено в життя.

Рада Амбасадорів великих держав рішенням з дня 15. березня 1923 признала Польщі суверенні права над Східною Галичиною. Умовиною того признання було надання тій території територіяльної автономії, про що в рішенні виразно сказано.

НЕ ВИПОВНЕНА ГОЛОВНА УМОВИНА.

Всупереч отсьому рішенню Ради Амбасадорів уряд Польщі не тільки не виповнив тої умовини і досі не надав Східній Галичині територіяльного автономного устрою, але навіть, як я вище згадав, по нинішній день не ввів у життя згаданого закону про самоуправу з дня 26 вересня 1922 р.

Мусимо заявити, що українське населення Східної Галичини уважає, що закон з 26. вересня 1922 про самоуправу далеко не забезпечує його прав і є зовсім невистарчаючий. Той закон мав на меті ввести в блуд великі держави і переконати їх про добру волю Польщі у відношенні до українського народу, а коли виконав свою місію на міжнародньому терені, уряд Польщі зовсім забув про його існування і досі не зробив ніяких заходів для його реалізації.

СКАСУВАННЯ АВТОНОМНИХ ПРАВ.

Що більше! Польська держава скасувала й ті автономні права що їх мала Галичина за

Ви не повинні відкладати умови на життєве обезпечення, бо не знаєте, що жде Вас завтра. Але знаєте, яка доля постигне Вашу родину на випадок Вашої смерти, коли Ви не постараєтеся завчасу забезпечити її в одинокому

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменниця).

Комунікат Комітету будови нагробника І. Франка.

Комітет будови нагробника на могилі І. Франка має честь подати до відома українського громадянства, що нагробник уже вповні викінчений. Окрема фахова комісія, зложена з інжинірів-знавців, перебрала протоколярно викінчений памятник і передала його Комітетові.

Комітет повідомляє, що відкриття нагробника і передача його громадянству відбудеться НЕВІДКЛИЧНО ДНЯ 28. ТРАВНЯ 1933 Р. в 9. ГОД. РАНКУ на Личаківському цвинтарі. Того самого дня вполудне відбудеться в салі Міського Театру Святочна Академія з нагоди 17-ліття смерти Великого Поета.

Комітет взиває всі ті установи та крамниці, які перебрали розпродажу листівок із фотографією нагробника Франка, прислати гроші за них, бо Комітетові недостає ще на останні видатки, в тім і не передбачені давніше, кругло 2000 зол. Рівночасно Комітет звертається з покликом до нашого патріотичного громадянства і просить прислати хочби і найдрібніші датки на ту ціль до Центробанку на конто Комітету будови нагробника ч. 7910.

КОМІТЕТ БУДОВИ НАГРОБНИКА НА МОГИЛІ І. ФРАНКА.

австрійських часів. За Австрії була Галичина краєм коронним і мала широку територіяльну автономію, краєву, повітову і громадську. Польська держава скасувала краєву територіяльну автономію, скасувала краєвий сойм і краєвий виділ, а на їх місце не ввела ніякої аналогічної установи. Будинок краєвого сойму признали польському університетові у Львові, а при помочі окремих законів і розпорядків забрав польський уряд цілу низку галицьких краєвих установ, як Краєвий Банк, Промисловий Банк, Рільничу Академію в Дублянах і інші менші. Таксамо на території Галичини знесли повітову самоуправу, а її задачі виконує повітовий староста і його прибічна рада, іменована воєводою. Таксамо спеціяльними законами і розпорядками обмежено дуже сильно істнуючі за австрійських часів права громадської самоуправи. Розуміється, що стан самоуправи на інших етнографічно українських землях у межах польської держави є ще гірший.

САМОУПРАВА — ОКРЕМА ФОРМА ДЕРЖ. АДМІНІСТРАЦІЇ.

Вертаючи до предложеного законопроекту про частинну зміну територіяльної самоуправи, мушу підкреслити провідну ідею того проекту, спрецизовану в його умотивуванні. В мотивах проекту висунено погляд, що самоуправа не є нічим окремим, чи може навіть протилежним державній адміністрації, а навпаки, що самоуправа є тільки окремою формою державної адміністрації. Такий погляд щодо мотивів проекту покривається в цілости із заявою міністра внутр. справ Перацького, проголошеною на засіданні буджетової комісії в мин. році. Мін. Перацький сказав тоді менш-більш ті слова: „Забудьте, панове, що самоврядування в Польщі повинно бути бастіоном національної оборони, як це було за часів заборчих". Так є. Для поляків, які мають свою власну державу, для яких найважнішим національним бастіоном є і мусить бути бастіон державний, самоуправа не потребує бути бастіоном національним. Інакше для нас, українців. Ми не маємо власної національної держави, ми мусимо нашу національну культуру і наше національне господарство утримувати й розвивати в інших бастіонах. Здається мені, що і для нас і для польської держави було б найкраще, якби тим бастіоном аж до слушного часу були бастіони самоуправні.

„НЕОПРАВДАНІ ПРЕТЕНСІЇ НА СПЕЦІЯЛЬНІ ПРИВІЛЕЇ".

Той сам п. міністр Перацький на засіданні буджетової сенатської комісії дня 3. лютого ц. р. і майже рівночасно з ним п. міністр закордонних справ Бек у Женеві висказали думку, що прямування національних меншостей до окремішньої організації життя є нічим неоправданими претенсіями на якісь спеціяльні привілеї. Ті панове уважають уже привілеєм природне, кожній людині вроджене право до окремого, вільного розвитку свого життя. Вони хочуть, аби нац. меншости в чужонаціональній державі визбулися своїх питомих національних прикмет і не плекали їх в окремих організаційних формах, але стали тільки погноєм державного народу. Є це засада, якої навіть у середніх віках ніхто так отверто і так щиро не висказав.

БУДЕМО БОРОТИСЯ ЗА ПРИРОДНЕ ПРАВО.

З тою засадою, висказаною п. міністрами Перацьким і Беком, а приповторюваною до нас від хвилі прилучення українських земель до польської держави, український нарід ніколи не погодиться і буде проти неї боротися завсіди і всюди, маючи природне право до повного національного життя у всіх ділянках збірного життя на наших землях. Ми плекали і будемо плекати наше національне життя в окремих національних формах і нема сили на світі, яка могла би здусити духа живого народу і його питомі національні форми, а також його прямування до здобуття повної національної і політичної незалежности.

Не здусить нашого національного життя предложений проект самоуправного закону. Знаємо, що не перешкодимо соймовій більшости його ухвалити, одначе уважаємо своїм святим обовязком, заявити на цьому місці польському урядові і польському громадянству, що ухвалення предложеного законопроекту про частинну зміну територіяльної самоуправи поглибить дуже значно ті історичні ріжниці, що не з нашої вини запанували між українським і польським народом.

Проти проектованого закону про частинну зміну територіяльної самоуправи будемо боротися і тут у соймі, і на терені краю, а також перед цілою опінією культурного світа.

Іменем Українського Клюбу зголошую проти того проекту торжественний протест і заявляю, що будемо голосувати за відкиненням того проекту.

СЕРЕД КРИКІВ І АВАНТЮР ІДУТЬ „НАРАДИ" НАД САМОУПРАВОЮ.

Проти законопроекту про новий самоуправний устрій виступила лавою ціла польська й нєпольська опозиція. На тенденцію уряду дерефорсувати проект у перегоновому темпі — опозиція відповіла обструкцією, яка полягає на тім, що до кожної статті опозиція зголосила поправки і греміяльно записувалася до слова. Тому, що закон має 116 статтей, дискусія прийняла цілком диковинний характер. Поміж маршалом та опозиційними промовцями вічно доходило до сцен на грунті заборон відбігати від теми, читати промову зі скрипту і т. д. Марш. Світальський не відступив від пляну перебичувати цілість закону у другому читанні за одно засідання і провадив засідання сойму до 2.15 год. ночі. Підчас того засідання виголошено 82 промови, з чого ППС виголосила 9 промов, єпископ 25, *українці 4*, жиди 4 і т. д. Під кінець засідання ціла опозиція вийшла зі салі на знак протесту проти способу голосування над поправками. На салі залишилися лише посли ББ, жиди і 4 санаційні „людовці".

В голосуванні відкинули всі поправки за виїмком двох урядових поправок. Таким робом законопроект прийнято у II. читанні.

По концерті та по всяких театральних імпрезах зустрінете своїх знайомих у КАВАРНІ „УНІОН", вул. Коснюшка 1 (Народн. Гостинниця). 4—90

У гурті „Молодої Музи".

(Святочна вечера з нагоди ювилею Лепкого.)

У день Академії в честь Б. Лепкого зібрались вечором в одній зі саль кавярні „Уніон" члени „Т-ва письменників і журналістів" з ювілятом, із членами давньої „Молодої Музи" та виконавцями концертової частини Академії. Вечір був наскрізь інтимний. *Богдан Лепкий*, не вважаючи на погаший стан здоровля, у довшій промові, легкій як дружня розмова за столом, пригадав деякі цікаві моменти із давніх літ, коли зазнайомився вперше з Бойчуком і Северином, молодиками, які приїхали до Кракова з бажанням учитись малярства. Між цими споминами є прецікаві сторінки до історії розвитку наших талантів на чужині і Б. Лепкий міг би, списуючи їх, дати нам прегарну книжку. Перед його очима пересунувся довгий ряд наших людей, що на довший або коротший час зупинялись у Кракові і там користали з його дружньої оселі, ради, та його звязків у краківській Академії мистецтв, якої сам був учнем, в університеті та письменницьких колах.

До цих імпровізованих споминів спонукав Лепкого теплою промовою *О. Луцький*, відтворюючи атмосферу молодости Б. Лепкого у хаті його батька, відомого поета Марка Мурави. Саме ця духова атмосфера мала величезний вплив на формування таланту та характеру автора „Осени". Так само, як дім його батька був огнищем, в якому міг дозрівати талант у любові до літератури, згодом і його власний дім перемінився у такий наскрізь культурний осередок. О. Луцький прирівнював відношення нашого громадянства до поезії у передвоєнній добі і теперішній. Нині дійшли ми до такого стану, що навіть вибрані одиниці ніколи не чули про пріявища своїх першорядних поетів.

З черги *П. Карманський* ділився своїми враженнями з доби „Молодої Музи", оповідаючи про умовини, в яких доводилось працювати, видавати журнали та книжки. Були це тяжкі часи, а проте кращі, як нинішні. Цікавий був його спомин із Бразилії, де бачив він простого мурина-робітника на залізничній стації зі збіркою модерних поезій, визначного португальського символіста.

Крім цього промовляли ще М. Рудницький і М. Голубець; С. Чарнецький пригадував своїм голосом старі романси, складені ним за давних літ, пригадний хоф розважував до пізньої ночі зібране товариство. П. *Н. Ніжанковський*, аккомпаніятор із Святочної Академії, поробив низку знимок із цього вечора.

*

На святочній Академії Б. Лепкого на салі запримітили ми теж давніх бережанських товаришів Ювілята, що прийшли на це свято, щоби скласти йому свої побажання як пп. Фабер, Ґела, Всеволодович та інші.

—o—

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 18. ЛЮТОГО 1933.

ДЖОН ҐЕЛЬСУОРТІ. 3)

БЛИСКАВИЦЯ.

Цього вечора царила глибока тиша в шатрах ліворуч і праворуч. Цілий день переїздили ми через Фаюмські плянтажі й під вечір доїхали до базару в Сенкуре. Там ми розтаборилися у пальмовім гайку — прегарна околиця, але без ясного, безмежного подуву пустині.

Танечниця справді розумілася на своєму ділі. Це була небезпечна жінка! Звинна, повівна відьма, що шелестіла всюди своїм намистом. Захоплення арабів, круглі, залякані очі Джессі Веймавт (цеж була справжня маленька міщаночка, коли справа доходила до крайности), сміх нашого пройдисвіта, величні поведінка Олени Радолін яка морозила навіть відважну єгиптянку, все це цікавило мене дуже підчас вистави.

Наприкінці танку старалася єгиптянка розворушити Веймавта, але вона викликала в нього тільки усмішку й розсердилася дуже. Схилившися до нашого пройдисвіта, показала поглядом на графиню й пробурмотіла щось глузливого. Наш пройдисвіт поклепав її по рамени й вона рушила з місця. За десять хвилин опустів наш табор — усі, танечниця й араби пішли в село. Я вийшов із шатра, станув під пальмами в темноті й прислухувався до шуму їх пишного листя.

У спільному шатрі заграв Радолін на ґітарі; це втихомирювало нерви по арабській музиці. Нечайно завважив я, що Веймавт вийшов із шатра. Він зупинився при вході під ліхтарнею й глянув у шатро; я побачив його обличча, ясно освітлене, яке скривалося в темноті для осіб у шатрі. Ніколи не забуду виразу його обличча: виразу якогось неземного подиву.

„Гальо!" подумав я, „що це таке?" І в тій самій хвилині вийшла з шатра Олена. Вона минула його спокійно; він не ворохнувся, щоби заговорити, або піти за нею, але вона завважила все. Ох, так, вона це завважила; а потім зникла в шатрі. І Веймавт закостенів на місці, неначе під ударом грому. А поза ним звучали легкі мельодії ґітари й кругом нас шум пальмового гілля в неспокійному подуві вітру.

Здається мені, що нині звичайно насміхаються з такого нечайного вибуху якогось невідповідального почуття; воно здається, старомодним, неймовірним — або й істеричним. Рівноправність жінок, кажуть, їхні розумові заняття та мужеські норови відсувають Венеру на задній плян. А всеж таки здається мені, що те саме, що трапилося моєму приятелеві Франкові, може трапитися й усім тим молодим людям, які твердять, що кохання не знає гарячки й інстинкту посідання. Так начеб чоловік, який захопиться якоюсь жінкою, міг би ділити її з другим або відступити її другому. Розуміється, є такі мужчини, що не мають крови в жилах; але на жаль мій приятель Франк до них не належав. Не даром блестіло його волосся й обличча неначе налите сонцем і старим вином, не даром були в нього такі темносині очі

Останні дні нашої прогулки неначе би піддержували оце його захоплення. Маленька Джессі ще причинялася по змозі до того. Вона одинока сліпа була на всі ті речі, що діялися довкола. Строге її життя, повне обовязків немов притупило її нерви, приспало чуйність. Втома її чоловіка підчас вакацій ще й підтверджувала її в тому. Вона уявляла собі його завжди спокійним і тверезим. А — мало хто був коли такий пяний, як оце Франк. Його закохання було таке очевидне, що прикро було дивитися, як Джессі сліпо довіряла і нічого не догадувалася. Аж другого дня, коли ми вже давно покинули Фаюм, спостерегла вона своє нещастя в високому таборі на краю пустині. Франк і Олена сиділи обоє в лежаках тісно поруч себе й гляділи на захід сонця.

Наші араби, яким ми подарували барана за те, що вони зреклися для нас утіх Фаюму, приладжували його галасливо. Нашого пройдисвіта й Радоліна не було. Я рисував; Джессі лежала в своєму шатрі. Вони лежали самі, повернувши до себе обличча, їхні руки сплелися мабуть. Дивний фіолет заграв у соняшному сяйві понад лисими горбками; не знаю чи вони бачили його та що вони до себе говорили. Тут вийшла Джессі зі свого шатра, простягнулася, позіхнула й стала крастися кіточкою до лежаків, щоби обоїх налякати. Я побачив, що вона спинилася три кроки від лежаків, незавважена ними. Її губи відхилися, а погляд зупинився здивовано й задеревів. Нараз прикрила вона рукою очі, повернулася і тихо посунулася в своє шатро.

(Продовження буде.)

Атентат на президента Злучених Держав Америки.

НЮ ЙОРК 16. II. ПАТ. Вчора вечором у Міямі на Фльориді виконали замах на президента Злучених Держав Північної Америки Рузвельта. Атентат виконано у хвилині, коли президент після прогулькн по морю сідав до авта. Змовник дав до нього шість револьверових стрілів, але всі були невлучні. Президент навіть не ранений. Пять осіб з окруження президента потерпіло рани. Між іншими тяжко раненний бурмістр міста Шикаго Чермак, якому куля продірявила грудну клітку недалеко гортанки. Спричинника й виконавця атентату зловили. Є ним американський італієць 35-літній Зінгар. В часі слідства він заявив, що метою його життя було вистрілявня всіх начальників держав. Правдоподібно перед літами Зінгар мав виконати невдатний атентат на італійського короля. Далі він заявив, що є з переконання комуністом. Атентат виконав по глибшій застанові. Цей атентат викликав в Америці велике враження. Пані Рузвельт приняла вістку про замах спокійно.

МІЯМІ. ПАТ. Шикагіська поліція приказала арештувати 18 осіб із Міямі. У звязку з атентатом поліція задумує окружити криївки гангстерів у Шикаго та перевести ревізії.

МІЯМІ. ПАТ. Бюлетин про стан здоровля бурмістра Чермака стверджує, що стан його небезпечний, одначе не безналійний. Куля перебила діяфрагму, печінку та застрягла в хребті. Лікарі вважають, що операція моглаб бути в теперішню хвилину небезпечна для раненого.

МІЯМІ. ПАТ. Джо Зінгар зізнав у слідстві, що револьвер купив тому три дні, щоби вбити през. Гувера. Та коли довідався, що президент Рузвельт вертається, постановив убити його.

—o—

Підсумки шкільного плєбісциту в 1932 р.

ПОВІТ ПЕРЕМИШЛЯНИ.

1) Добряничі	деклярацій	61	за дітей	93
2) Осталовичі	„	121	„	157
3) Жидовичі	„	48	„	71
4) Бруховичі	„	49	„	78
5) Глібовичі	„	87	„	134
6) Плетиничі	„	34	„	52
7) Подусів	„	82	„	129
8) Пнятин	„	44	„	77
9) Полюхів М	„	39	„	72
10) Ладинці	„	76	„	118
11) Мерищів	„	54	„	81
12) Лагодів	„	160	„	231
13) Новосілка	„	45	„	65
14) Підгайчики	„	88	„	143
15) Глинани	„	164	„	215
16) Туркотин	„	61	„	87
17) Болотин	„	127	„	185
18) Кореличі	„	149	„	220
19) Вишівчик	„	77	„	127
20) Тучне	„	45	„	77
21) Куровичі	„	96	„	138
22) Коросно	„	56	„	93
23) Липівці	„	104	„	190
24) Кимір	„	37	„	66
25) Станимір	„	80	„	132
26) Боршів	„	104	„	174
27) Ушковичі	„	33	„	53
28) Волків	„	75	„	107
29) Дусанів	„	135	„	208
30) Чемеринці	„	60	„	108
31) Альфредівка	„	25	„	41
32) Янчин	„	136	„	227
33) Якторів	„	119	„	196
34) Солова	„	67	„	105
35) Словіта	„	63	„	98
36) Кривичі	„	60	„	92
37) Подосільна	„	115	„	207
38) Чупервосів	„	26	„	47
39) Унів	„	96	„	153
40) Лоні	„	44	„	63
41) Біле	„	47	„	69
42) Сверж	„	34	„	55
43) Замістє	„	46	„	80
44) Погорілці	„	24	„	41
45) Неділянска	„	24	„	43
46) Полтва	„	63	„	93
47) Дунаїв	„	43	„	61
Разом	деклярацій	3423	за дітей	5373

Не вносили: Прибики, Утіховичі, Бачів, Костенів, Білка, Виписки, які мають українську школу. Перемишляни, Копань-Гнила, Ясева-Майдан Лип., Сиворогн, Ганачів і Ганачівка, де не було виглядів на успіх. 11 громад глинянської суд. округи внесли деклярації безпосередньо і від них Пов. Плеб. Комітет даних одержати не міг.

ЗБАРАЖЧИНА.

Базарниця	деклярацій	27	за дітей	44
Березовиця Мала	„	17	„	23
Білозірка	„	28	„	43
Верняки	„	25	„	39
Воробіївка	„	44	„	62
Гнилиці Великі	„	80	„	94
Гиличики	„	64	„	74
Голотки	„	50	„	74
Голошинці	„	32	„	42
Гущанка	„	43	„	44
Доброводи	„	93	„	180
Добромірка	„	73	„	86
Залуже	„	59	„	74
Зарубинці	„	59	„	84
Збараж	„	62	„	90
Іванчани	„	54	„	76
Кійданці	„	43	„	63
Клебанівка	„	54	„	65
Кобиля	„	94	„	117
Козар	„	33	„	47
Кош	„	75	„	97
Красо...	„	87	„	127
Куники	„	36	„	45
Лисичинці	„	73	„	97
Лубянки Вищі	„	94	„	126
Лубянки Нижні	„	115	„	145
Медин	„	54	„	76
Новики	„	42	„	58
Нове Село	„	44	„	53
Охримівці	„	41	„	60
Розношинці	„	38	„	55
Романове Село	„	52	„	73
Синягівка	„	45	„	66
Скорики	„	56	„	71
Стриївка	„	43	„	53
Сухівці	„	56	„	66
Терпилівка	„	83	„	112
Токи	„	129	„	193
Чернихівці	„	102	„	150
Чумалі	„	24	„	40
Шили	„	110	„	145
Климківці	„	39	„	54

Разом 42 громад внесли деклярацій 2522 за дітей 3385

Плебісцит назагал випав дуже добре. Батьки держалися пречарно, а як були де спроби перепон чи яких надужить, то їх у зародку ліквідовано. Село Воробіївка легалізувало підписи батьків у нотаря М. Савчинського з Новоселиці. Білозірка не переводила шкільного плебісциту, бо в селі нема достаточного числа дітей у шкільному віці.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЄРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирівок отримає 9-ий ножик безплатно.

Конґрес колхозів.

МОСКВА, 16. II. ПАТ. Нині відкрили в Москві конґрес колхозів (колективних господарств) у присутності 1500 делегатів. До президії конґресу ввійшли: Сталін, Калінін, Молотов, Кагановнч і Ворошилов. Відкрив конґрес один із секретарів комуністичної партії Кагановнч.

—o—

Болівійсько-парагвайська війна.

ПАРИЖ, 16. II. ПАТ. Колюмбійське посольство комунікує, що колюмбійські війська здобули фортецю і місто Тарашака, недалеко Летиції. Ціла парагвайська залога попала до неволі. Побідники здобули 6 гармат, що походять із фабрик Крупа і велику скількість скорострілів. Знонже в Асомпціон доносять, що парагвайська артилерія розбила болівійські війська під місцевістю Нанві.

СТРІЛЯНИНА В СОЛУНІ.

З Атен повідомляють, що в середу веч. ок. 400 комуністів вибралося на тайні збори в Солуні (Сальонікн). Поліція окружила дім і візвала перервати збори та видати провідників. Коли комуністи не послухали, поліція дала кілька салів у повітря та війшла приступом на салю. В бійці згинуло 8 комуністів, а 115 було раненнх. Арештували 80 комуністів, м. н. кількох визначних комуністичних діячів.

—o—

ПОДЯКА.

Отсим висловлюю свою глибоку вдячність Вп. Панам д-рові Дзерович Маркіянові за його добійливе та успішне лікування моєї дружини в тяжкій недузі і д-рові Паччишин Маріянові за безінтресовну участь у консіліюм.

Квасниця Дмитро.

З життя наших установ.

Загальні Збори Т-ва письменників і журналістів ім. Ів. Франка.

У четвер, 15. лютого н. р. в 5-ій годині пополудні відбулися в домівці „Діла" чергові звичайні Загальні Збори Т-ва письменників і журналістів ім. Ів. Франка. Збори відкрив заст. голови ред. *Вас. Мудрий* і притав голову Т-ва проф. *Богд. Лепкого* а ювілеєм та зложив йому від усіх учасників сердечні побажання.

Звіт з діяльности Т-ва зложив секретар д-р *Михайло Рудницький*, а касовий звіт касієр *І. Квасниця*. Звіт Контрольної Комісії складав ред. д-р *І. Німчук*. Він поставив від комісії внесення, щоби дати абсолюторію уступаючій Раді Т-ва, що збори ухвалили.

Над звітами розвинулася дискусія, в якій найбільше уваги присвятили справі оселі Т-ва у Ямнім.

З черги вибрали комісію-матку, яка завялася підготовкою листи кандидатів до нової ради Т-ва, а збори тимчасом заявлися справою майбутньої діяльности Т-ва. Вислідом цієї дискусії була постанова, що нова рада в майбутньому має присвячувати більше уваги професійним інтересам членів Т-ва.

Після цієї дискусії збори приступили до вибору нової ради Т-ва, яку запропонувала Комісія-матка. Головою Т-ва вибрали одноду шно проф. *Богдана Лепкого*. До Ради Т-ва ввійшли: *Матвій Стахів, Іван Кедрин-Рудницький, Дм. Паліїв і Василь Софронів-Левицький*. Заступниками членів Ради вибрані: *Храплнвий Евген і Лепкий Лев*.

До Контр. Комісії вибрали збори головою ред. *Вас. Мудрого*, а членами д-ра *Льва Ганкевича* і ред. *Р. Голінка*. Збори закінчилися в год. 8-ій вечором.

На 1-му засіданні нової Ради Т-ва, що відбулося під головуванням Богдана Лепкого 16. ц. м., Рада уконституувалася в той спосіб, що заступником голови став д-р Матвій Стахів, секретарем ред. Іван Кедрин, скарбником ред. Дмитро Паліїв, господарем ред. В. Софронів-Левицький.

Всі вживаємо лише мила до прання і тоалетового

„Ваше Очко"

бо воно найліпше і найдешевше.

Фабрична складниця мила і свічок „Ваше Очко" 1294 ЛЬВІВ, Галицька 1, ріг Ринку. 1-3

Новий воєвода обняв урядування у Львові

ЛЬВІВ. 16. II. ПАТ. Львівський новопризначений воєвода Володислав Беліна-Пражмовський обняв сьогодні урядування і в 9-ій годині ранку оглянув начальників виділів воєвідства.

КРІВАВІ РОБ. ЗАВОРУШЕННЯ В РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ, 16. II. ПАТ. Нічю робітники, які замкнулися в залізничих варстатах у Букарешті, віддали кількадесять рев. стрілів до поліції. Було ранених кількох поліцаїв, а один убитий. На місці зібрали військо, яке інтервенювало, стараючися не допустити до проливу крови.

В год. 6. рано віявали тричі робітників, щоби кинули варстати. Робітники знову стріляли. Тоді військо дало сальву. Робітники піддалися та кинули варстати.

Були вбиті три робітники, а 9 ранених. З поліції та війська є один убитий і 22 ранені.

БУКАРЕШТ, 16. II. ПАТ. Урядовий комунікат стверджує, що страйкуючі робітники букарештенських залізничих варстатів домагалися скасування стану облоги, визнання комуністичних організацій, створення робітничих рад по варстатах.

Військо кілька хвилин не відповідало на стріляннну забарикадованих робітників. Вкінці дістало приказ стріляти. Після кількох салів до війська, робітники перестали стріляти, певно тому, що не стало їм набоїв. Тоді військо підійшло вперед і стало опорожнювати варстати. Придержали около 2.000 робітників, м. н. багато чужинців, щоби перевести слідство.

Згідно з останніми звідомленнями військо має 12 ранених і 1 вбитого, робітники 3 убитих, 16 тяжко, а багато легко раненних.

—o—

На парляментарній арені.

Зміст промови посла д-ра Л. Макарушки виголошеної на пленумі сойму дня 10. лютого ц. р. при буджеті міністерства скарбу.

Нашому Клюбові залишилося ще кілька хвилин до вичерпання призначеного йому контингенту. Використовуємо цей час, щоби бодай у дуже загальних нарисах представити ту страшну дійсність, яку переживають тепер усі верстви українського народу в ділянці податкового обтяження. Це вже більше ніж образ біди і нужди. Положення українського селя у податковій ділянці є тепер того роду, що представляється воно, як образ одної великої розпуки.

Передмовою письмо від українських селян зі словами на початку: „В обіймах розпуки". Цей вислів виглядає тільки на перший погляд переборщено. Бо якщо 708 селян з одного села і то не з власної вини, а з вини скарбового уряду в Стрию, — який забрав податкові книги громади і передержав їх у себе від 9. вересня до 12. грудня мин. року — отримує тепер кількасот упімнень на 1.170 зол. від загальної податкової квоти около 3 тисячі зол., то не можна вимагати від тих бідних рільників, щоби вони без схвилювання могли писати свої листи у цих справах. А можемо запевнити панів, що таких листів одержуємо ми дуже і дуже багато.

Нас не заспокоїла, а навпаки затрівожила оптимістична промова п. міністра скарбу на буджетовій комісії. Видно з неї, що міністерство скарбу не здає собі справи з положення, яке запанувало тепер у ділянці податковій. Так само маємо ми враження, що навіть панове посли з опозиційних клюбів не оцінюють як слід того страшного положення, в якому знайшовся загал податкових платників і в ньому знайшлася передовсім рільнича верства населення Польщі. Приходиться нам стверднти, що положення на польській етнографічній території не є таким страшним, яким воно є на наших землях.

Податки зростають у нас з року на рік з неправдоподібною швидкістю. Для змалювання податкових відносин у нас виберу один з найбідніших наших повітів — повіт гірський — а саме повіт косівський: від р. 1926 –1932. збільшилися там деякі податки у пять, шість а навіть і вісім разів. Наприклад доходовий податок одного платника, греко-кат. священика зріс з 59 зол. у 1926 р. до 174 зол. плюс кризовий додаток у 1932 р., а другого знову з зол. 59 на 401 зол. Саме сьогодні одержав я повідомлення, що селяни с. Шешори тогож повіту мають заплатити кару 808 зол. за залеглий грунтовий податок, який виносить загалом 1.200 зол. Один селянин отримав наказ заплати на 3 сот., а кари має заплатити 1 зол. 50 сот., другий знову отримав 3 упімнення від 10 до 18 сотиків, а кари виносить 4 зол. 50 сот. Такі річи діються в одним з найбідніших гірських повітів, у повіті зовсім господарсько зруйнованім. Це є, здається, загально відомою річчю, які жахливі роки нужди і голоду переживала саме в останніх часах наша Гуцульщина.

Так представляються податкові справи в одним з найбідніших наших повітів, а ця система в інших частинах української землі не виглядає нітрохи краще. Противно, т. зв. податкова шруба є звичайно залежною від богатства повіту. Чим богатший повіт, тим більше є він тепер податками руйнований.

До цього всього треба ще додати справу для нас специфічну, а саме, що податкова справа на наших землях не є виключно господарським питанням, але є вона тісно звязана з загальним наставленням політики уряду у відношенні до українського народу. А це наставлення є добре відоме.

Узгляднювання податкових відкликів усяких родів на наших землях майже не існує. Вношення відкликів сталося вже тільки звичайною формальністю, з якою ніхто більше поважно не рахується.

Думаю, що погодиться зі мною п. міністр скарбу, що український селянин був і є ще все добрим податковим платником. Але якщо міністерство скарбу зробило з кар за залеглости і з екзекуційних належностей **нове поважне джерело скарбових доходів**, якщо стягання податків у нас зачинає відбуватися при окликах населення за допомогою та при битті в дзвони — як це діялось в останніх часах у бучацькому повіті — при таких розпучливих засобах оборони, пересліду вання податковими екзекуторами населення, при помочі поліції і судів, **то здається нам, що є це дуже грізне остереження** для податкової політики міністерства скарбу на українських землях.

15-літні роковини бою під Крутами.

Святочний концерт, уладжений Комітетом львівських українських студентських організацій, 13-го ц. м. у салі Музичного Інституту у Львові.

Пригадувати громадянству призабуті історичні дати й постаті та поширювати на них культ національної традиції — це річ не тільки похвальна й корисна, але просто необхідна як один із найміцніших засобів викування нації. Навіть при розмірно високій національній свідомості та розмірно поважних політичних здобутках і культурно-господарських надбаннях — політична думка шукатиме, а політична боротьба позбавлена розмаху і має специфічний посмак провінціяльности. — якщо культ історичної традиції не вийде сірої сучасности зі славетною давниною і якщо психіка нас не формувалась в атмосфері культу тієї давнини. Доказ: перевоєнна Галичина, яка історичної традиції зовсім не плекала та яка при всьому своєму дорібку мала нац.-політичні аспірації дуже вузенькі. І доказ: Наддніпрянщина, де при відсутності рідного шкільництва, при бракy наукових творів у рідній мові, при величезній мізерії національної преси — втрималось серед інтелігенції і деяких верств хліборобства знамените знання рідної історії, де з пієтизмом люди переховували памятки по своїх прадідах і де природні свідки історичної давнини перетрівали століття дикого асимілятійного натиску...

Тому як справді надзвичайно відрадне явище треба стверднти факт, що не лише літературне, але й живе, громадське зрозуміння культу історичної традиції зачинається у нас в останніх роках у щораз нових принадних маніфестаціях. До них — поруч із традиційними прогульками на Маківку, зі святкуванням роковин 1. листопада та 22. січня, з походами на Зелені Свята, з льокальними панахидами біля воєнних хрестів і т. д. — прилучився напр. пригарний культ великого державника Мазепи. Цікава річ, що зовсім у тінях забуття перебуває ще могутня постать великого Богдана, величезної індивідуальности та одного з найбільших подвижників і революційно-військових організаторів, яких знає всесвітня історія. Зате студентська молодь імпульсивно підняла ще одну дату останньої визвольницької війни та зробила її новим предметом культу.

Бій під Крутами це безумовно одна з подій, від якої віє глибоким трагізмом. Кількасот молодих хлопців, які пішли майже буквально з голими руками, без зброї і муніції, без примітивного військового вишколу, вдебільша не вміючи навіть орудувати рушницею, — проти знаменито вишколеної регулярної московської армії, вложеної зі старих досвідчених вояків світової війни. Кількасот хлопців, які керувалися виключно молодечим патріотичним ідеалізмом та імпульсивною молодечою браварією, що не брала під увагу ані справжнього ризика діла, ані його військової доцільности, і не брала під увагу найважнішого моменту, а саме: що зарівень кількасот молодих національно-свідомих інтелігентських сил в добі визвольницького руху країни, надзвичайно бідної на свідому й ідейну інтелігенцію, є для батьківщини та її будучини де-де більша від вартости десяти виграних навіть боїв, які не вспіли спинити колеса історії.

Бій під Крутами саме тому є лише історичним епізодом, епізодом величним, болючим і трагічним, але лише епізодом, що не змінив і не міг змінити ходу історичних подій. Жовті Води і Збараж, Берестечко, Полтава чи Мотовилівка — це все історичні стовпи на гострих поворотах української історії. Крути таким стовпом не є і з цього погляду жертви, що впали під ними були жертвами даремними. Коли додамо подвійне непорозуміння, з вини якого вигинуло тоді стільки молодих життів через непорозуміння із Києва (курінь мав інше призначення і відійшов на фронт „явочним порядком", поправді всупереч волі військового командування) та перехід до наступу після переплутання наказу про відступ — маємо повний образ трагічного сплету обставин.

Очевидно, що культ історичної події, який переходить у гльорифікацію та свідомо змагає до творення з тої події легенди — не входить в аналізу подій з погляду історичної та політичної доцільности. Це річ зовсім зрозуміла, тим більше, коли за творення такої легенди береться ідейна молодь, яку мусить фасинувати порив героїв зпід Крут. І ми зовсім не хочемо моральної вартости тої події своїми увагами обезцінювати. Навпаки! З історичної перспективи факт патріотичного самопожертвування гурту високо- і середньошкільної молоді в той мент, коли десятки і сотні тисяч здорових військово здібних і вишколених, зрілих мущин усіх верств і кляс байдуже пригадалося мукам зароджуваної нації, той факт вартий культу і легенди.

Українська львівська студентська молодь вшанувала його в останній понеділок 13. ц. м., скромною, але гарно і культурно складеною програмою концерту. В центральною точкою слушно стало „Святочне слово" студ. Атанязія Фіголя, який із благородним патосом представив значіння бою під Крутами на тлі тодішньої доби. Тов. Фіголь перестудіював матеріяли до тих часів, але — їх не переживав та активно в них участи не брав. Тому і його освітлення розвитку української революції не зовсім переконує очевидців та учасників революційних подій. Але це справа другорядна: цеж була святочна промова, а не історична розвідка. І автор має безперечний красномовчий талант. Одна скромна порада: не впадати в маніру штучних та неукраїнських наголосів... Мистецький рівень концерту „підтягнув" оп. арт. д-р В. Тисяк. Хор „Бандуриста" прегарно віспівував. Цілість концерту залишала поважне й миле враження.

Воно булоб далеко краще, колиб не організаційні недоладности. Концерт заповіли на 7.30 веч., замісць на год. 9. Наслідок був такий, що треба було більше години ждати на морозі перед будинком, поки скінчиться кінова вистава, опорожнять салю і приберуть естраду, а потім ще треба було перейти півгодинну гегенну шаленого натовпу у сінях і при гардеробі в осклавленому будинку Муз. Товариства. Численні громадяни відійшли огірчені до дому, дехто відпокутує свою добру волю недугою. Хто винуватий за цей скрегітливий дисонанс у такому гарному святі?!

ік.

Хто хоче навчитися доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український нарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ,
Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО
ПЕРЕДПЛАТА: 6 зол. річно, 3 зол. піврічно, 1.50 чвертьрічно. За границею 1 амер. доляр. Конто чекове П. К. О. число **27110.** — Адреса Редакції й Адміністрації:
Warszawa, Stalowa 25. m. 10.

Поможім селянським дітям вчитися сільського господарства.

„Діло" ч. 17 з 1933 р. помістило оголошення Головного Виділу Т-ва „Просвіта", що дня 1. березня 1933 р. розпочинається 7-місячний господарсько-садівничий курс у Господарсько-садівничій школі Товариства „Просвіта" в Милованні. На курс приймається мужчин у віці 16—24 літ, що покінчили найменше народню школу.

Наука в школі коштує 5 зол. місячно, за хату, опал і світло платять ученики по 5 зол. місячно. В часі курсу ведеться кооперативка харчіння, в якій прохарчування одного ученика коштує 25 зол. місячно. Крім того на покриття коштів адміністрації платять ученики одноразово вписове у висоті 15 зол.

Не рахуючи вписового, наука й удержання в школі одного ученика коштує місячно 35 зол., а за сім місяців включно з вписовим 260 зол.

Щоби таку квоту зібрати, мусить селянин продати 10 сотн. пшениці, або 18 сотн. жита або 22 сотн. ячменю, або 26 сотн. вівса, або 87 сотн. бараболь. Знаємо дуже добре, що наші селяни готівки не мають. Їх виснажили високопроцентові кредити на закупно землі та рільничих машин і погноїв. Ціни на сільсько-господарські продукти впали, а селянин мусить платити рати і відсотки.

У яких фінансових умовах живуть тепер селяни, про те багато можуть сказати розсічні суди.

Коли в осінньому речинці зголосилася до Школи мала кількість учеників, то це можна оправдувати недостачею гроша в наших селян. Намовляти їх тепер, що сільсько-господарське знання є необхідне, непотрібно, бо про те наші селяни є вже достаточно переконані.

Їм треба лише помогти і винайти такий спосіб, щоби селянин мимо тяжкого фінансового положення міг удержати свого сина в Господарській Школі.

Селянинові тяжко нараз продати 10 сотн. пшениці на удержання сина в школі, але багато знайдеться таких, що на ту ціль могли би жертвувати 3—5 сотн. пшениці в одному році, то в платити через 2—3 роки.

Тут у першу чергу сільські організації повинні прийти своїм членам з допомогою.

Сільські читальні Т-ва „Просвіта" і сільські кооперативи можуть легко відложити на ту ціль 260 зол. Коли не може цього зробити одна організація, то зробить це напевно 10 організацій з найближчої околиці. Призначені на ту ціль гроші, дістає член організації, який бажає післати свого сина до Господарської Школи як позичку, яку зобовязується повернути в часі, в якому з організацією умовиться.

Таким чином селянин зможе післати свого сина до Сільсько-Господарської Школи, а організація, яка дала гроші на науку за якийсь час одержить їх з поворотом і поможе ними другому членові.

Дарувати тих грошей цілком непотрібно і це було би навіть недоцільним. З науки буде мати користь у першу чергу той, що навчиться поступового господарства і він чи його батько мусить за це заплатити. Тут мова про довшу чи коротшу виручку, щоби той кошт, який сьогодні є понад сили пересічного нашого селянина, розложити на два чи три роки.

Якби ця думка в наших сільських організаціях прийнялася, то школа в Милованні напевно не зможе всіх учеників помістити і скоро виявилась би потреба творити дальші сільсько-господарські школи, а така школа повинна бути в кожному повіті для селянських хлопців і дівчат.

Доля сільсько-господарської школи в Милованні є в руках провідників сільських організацій, які працюють для піднесення добробуту своїх членів-селян.

Урухомлення господарсько-садівничої Школи Т-ва „Просвіта" в Милованні буде залежати у великій мірі від того, чи зголоситься достаточна кількість учеників до Школи, а в першу чергу з повітів станиславівського воєвідства, бо ця Школа є призначена передовсім для того району і навчання в школі узгляднює саме найбільше потреби найближчих околиць Школи.

Сільські організації повітів, що найближчі до Школи в Милованні повинні ділом доказати, що ця Школа для них потрібна, а саме тим, що вишлють якнайбільше учеників до тої Школи зі свого району.

Зголошення на курс слати як найскорше, а найдальше до дня 25. лютого на адресу: Господарсько-сівнична Школа Т-ва „Просвіта“ в Милованні п. Стриганці над Дністром.

ФРАНЦУСЬКО-БІЛЬШОВИЦЬКИЙ СОЮЗ.

Бувший премієр Еріо в газетній статті предкладає союз Франції з СРСР. В заміну за співпрацю в господарській ділянці Еріо жертвує більшовикам поміч у внутрішніх труднощах. Це рівнялося би заповіджению великих кредитів.

ЛЬОЙД ДЖОРДЖ ТВОРИТЬ НОВУ ПАРТІЮ.

З Льондону повідомляють, що Льойд Джордж утворив нову політичну партію під назвою „Валійських Лібералів“. До партії належить 10 послів.

АНГЛ. МІНІСТР ЛЕТУНСТВА В БЕРЛІНІ.

Англійський віцеміністр летунства м'ліонер Сасун прилетів до Берліна. Переговорював із німецьким віцеміністром летунства Герінгом. Із Берліна Сасун вернувся до Льондону, а відси відлетів до Женеви як делегат на розбройну конференцію.

НЕ ДАЮТЬ ГІТЛЄРОВІ ГОВОРИТИ.

БЕРЛІН, 16. II. ПАТ. Підчас передавання промови канц. Гітлєра в радіо на передвиборчих зборах у Штутгарті нараз перервали кабель. Також усі телефонічні сполуки зі салею були перервані. Комунікат бюра Вольфа стверджує, що то був саботаж.

ВИБОРИ В ГОЛЯНДІЇ.

Голяндський парлямент розвязала королева. Нові вибори будуть 26. квітня. Парлямент не ухвалив ощадностевих проектів уряду.

ДАЛЬШИЙ БАНКОВИЙ ХАОС У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Із Нюйорку повідомляють, що в Дітройті далі панує грошевий хаос. Перед банками вистоюють громади людей. Вони вибирають, згідно з мораторієм, 5 проц. своїх вкладок. Стейт Мішіген найбільший промисловий центр. Його круг ділання сягає на сусідні стейти Огайо та Пенсильвенію. Коли нюйорський фінансовий світ не поможе фінансово, то банки в згаданих стейтах мусітимуть припинити всі виплати. Велика автомобілева фірма „Віліс Оверленд“ у стейті Огайо, яка мала 8.000 робітників, а має вартість 60 міл. долярів, збанкротувала. Власником цієї фабрики є бувший амбасадор Зл. Держав у Польщі Джон Віліс.

НОВИНКИ

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця,** Львів Пасаж Миколяша, II. пов., напроти кіна „Утіха“. Власні матеріяли на складі. 125010-25

— **З Українського Лікарського Т-ва.** В суботу дня 18. ц. м. в год. 18. відбудуться в домівці товариства при вул. Чарнецького ч. 26/I. сходини членів з рефератом д-ра М. Музики про сучасний стан поглядів на етіольогію дифтерії.

— **Що таке автономія?** Коли кілька днів тому промовляв у варшавському соймі один із наших послів, бебістичний посол Бжузка зробив замітку, що промовець говорить проти власного переконання, знаючи добре, що французьке слово „автономія“ значить не „автономія“, а „саможонд“. Цікаво, чи п. Бжузка не знає французької мови чи теж прикидається наївним. Радимо йому взяти до рук хоча би „Ларусса“ і прочитати дефініцію „автономії“. „Свобода управляти собою згідно з власними законами“. Та чи пос. Бжузка знає щонебудь про свободу?

— **Сліпий піяніст Імре Унгар** дає концерт нині, у пятницю, у салі польського Муз. Т-ва (кіно „Аполло“). Він є першим лавреатом Шопенівського конкурсу і гратиме здебільша твори Шопена.

— **Не люблять бебецьких шиб.** Невідомі люди вибили в середу вечором шиби в льокалі львівського відділу ББ. при вул. Сикстуській ч. 43.

— **Страйк студентів.** Всепольська студентська молодь у Варшаві ухвалила проголосити демонстраційний страйк на 22. лютого. Тогож дня сойм має радити над урядовим проектом закону про устрій вищих шкіл у Польщі.

— **Член ОВП. — отруйник.** В Іновроцлаві арештували члена Обозу Великої Польщі Луковського, бо його підозрівають, що втруїв „стшельна“ у навечеря нового року

ВІДГУКИ ДНЯ.

Нарти — Брідж.

Назагал не люблю краєвих винаходів. Купиш — показується, що зле зроблена ручка, не пристає накривка, або таки взагалі нідочого годиться.

А все таки один винахід подобався мені: Поїзд „Нарти-Брідж“. Направду прикро мені, що мушу похвалити, але з котрого боку не підійду — добре. Хто привик до східно-галицьких койців, засмічених і неосвічених, дзеленькоту надбитих шиб і скрипоту вивихнених коліс, той був здивований усім тим, що застав у поїзді „Нарти-Брідж“, включно до вишуканої чемності обслуги.

Врешті раз управа залізниць видумала спосіб, як без болю витягнути людям по кілька золотих з кишені!

Нарти-Брідж...

Сама назва вказує, що за пасажири в цім поїзді. Два трохи ненормальні відломи суспільностей, зовсім до себе неподібні, стягнені до купи в більшім числі і на довший час. Хто зна чи між тими двома відломами не булоб прийшло до непорозумінь, якби не пасажири з подвійним „недомаганнем“, що і грають бріджа і їздять на лещатах. Вони годили обі сторони власним приміром: цілу дорогу грали в карти, а цілий час постою сувалися по горах.

— — — — — — — — — —

Ще поїзд не рушив з львівського двірця, як уже один лещатар упав два рази на землю, а один бріджіст три рази на просте пік.

— І ти хочеш виїхати на Явірник?! — сумнівався товариш лещатаря.

— Вам добродію кічки грати! — констатував партнер бріджіста.

Обі відповіді заглушив свист паротягу і брязкіт зрушених вагонів.

— — — — — — — — — —

— Пані також? — питається молода лівчина.

— О, так. Дуже люблю цей спорт! — відповідає старша, але груба пані.

Усміхаються, кивають до себе головами і розходяться.

По хвилині мовчанки молода лещатарка пояснює:

— Ця пані страшенно не любить зими. Казала до мене раз: „Ох Боже, знов сніг і знов треба їздити на лещатах!“

Мода. Доказ бадьорости. Спосіб на відтовщення. Якої жертви не двигне жінка ради цього! Руками й ногами дереться під гору, — їде вдолину на всім крім дощок, десятим потом обливає светер, а в висліді — 20 грамів мінус.

— — — — — — — — — —

Поїзд летить як скажений. Малі стації і перестанки тільки руками махають і вже остались позаду.

Бріджісти цього не бачать, бо їм байдуже, чи поїзд загалом їде.

Зате лещатарі весь час при вікнах.

Зітхають.

Чорні ниви, руді горби — як оком сягнути.

Нараз тріюмфальний крик: Сніг! Сніг-Бігме сніг!

На недалекім сугорбі в яркy щось біліє.

— А може це кіт!? — обзивається якийсь бріджіст.

Але це таки сніг.

Лещатарі починають смарувати „дошки“.

— — — — — — — — — —

Чим далі в гори тим більше снігу. Вже й по ровах коло шляху, вже й на полі денеде.

— Я вам кажу, ми ще нині будемо мати першоклясний сніг

Ніхто в це не вірить, але всі притакують.

Повідчиняли вікна щоб ліпше бачити, мерзнуть, але аж пріють з нетерпячки.

— — — — — — — — — —

Галактіон Чіпка.

— **Ревний екзекутор.** У Варшаві скарбовий екзекутор забрав якомусь бідакові 20 сот., за які він хотів купити хліба для дітей. Цю вістку принесли варшавські часописи.

— **Нова планета.** Астрономи стежать за рухом нововідкритої маленької планети. Її називають покищо планетою д-ра Райнмута, від прізвища астронома з Гайдельбергу, що її відкрив. Із усіх планет соняшної системи вона найменша розмірами і єдина, що находиться між землею і Венерою. Вона крутиться довкола сонця досить поволі і відбуває свою повну подорож у 798 роках. У 1940 р. вона підійде до землі на віддаль 2 міл. миль і можна буде її бачити досить виразно. Тепер через телескоп вона подобає на ясну цятку і тому спочатку вважали її кометою. Аж згодом ствердили, що це самостійна планета з власною орбітою. Астрономи кажуть, що вона не крутла, а подовгаста. Можливе теж, що це велитенський метеор, який колись падаючи з бездонної пропасти всесвіту попав у нестійну рівновагу, притяганий одночасно землею, сонцем і Венерою. Так почав він кружляти як самостійне небесне тіло довкола сонця. Переписуючи ці звістки за чужинною пресою, не маємо певности, чи нема в ній якої наукової єресі.

— **Дух Гітлєра.** У Німеччині починає вже віяти духом фашистівського та комуністичного насильства. Президент поліції у Дессав, почуваючи себе учнем Гітлєра, почав ревізію міської прилюдної бібліотеки і казав повикидати звідтіля всі книжки, що пахнуть соціялізмом і пацифізмом. Навіть повісті Ремарка пішли на індекс. На їх місце прийдуть твори боєвого націоналізму.

— **Святиня у четвертій піраміді.** З Єгипту приходять звістки, що проф. Селім Гассан відкопав кільканаць гробів князів із династії Кефрен. Він працює тепер у т. зв. четвертій піраміді, де відкрив святиню. Зате звістка, передана недавно про нововідкритого нового Сфінкса, неправдива.

— **Як працюють радянські фабрики.** Комуністична „Правда“ обвинувачує у поганій праці металюргічних фабрик місцеві професійні організації. Притокою до цього сильна знижка продукції. Російський офіціоз дорікає українським радянським профсоюзам, що вони не досить уважно ставились до поправи „побутових“ обставин праці на фабриках і не подбали, щоби там були товари першої потреби. У деяких випадках робітники понабирали гроші наперед і діловоди не відраховували їх рік або два від заробітної плати.

— **Людина з двома серцями.** У Пітсбургу мешкає, як упевняє нюйорська преса, 32-літній Едвард Райнольде, що має два серця. Він дістав місце на фабриці Вестінггауза і мусів піддатись ліварським оглядинам. Лікарі ствердили, що крім серця на лівім боці, меншого, що б'ється правильно є ще друге нормальне на правім боці. Вчені зацікавлені, чи житиме він завдяки двом серцям краще і довше.

— **Жінки з бородами.** Мешканці невеличкого французького міста Ажен (на Гароні) стали предметом наукового досвіду. Французька медична Академія вибрала комісію, що мала дослідити дивне явище: чому у жінок і дівчат, гарних і зовсім нормальних, росте борода. Народня легенда пояснювала це тим, що колись над берегами Гарони жило плем'я азійських номадів. Воно згодом злилось із місцевим населенням, залишивши на памятку свого побуту бороду жінкам. Медична Академія найшла простіше розяснення. Аженські жінки, і ті, що мають бороду і ті, що її не мають, фізичною будовою не ріжняться від інших французьких жінок. Зате всі бородаті тамошні жінки мають анормальні желези внутрішньої секреції. Тут є теж багато випадків цукрової недуги. Причина вода, яка має в собі якийсь мінерал, що дуже сильно впливає на дотичні желези. А згадані желези мають звязок із ростом бороди.

— **Новий „робот“ на виставі у Шікаго.** Управа світової вистави у Шікаго пускає у світ інформацію про нову атракцію, яка буде на ній, а саме про автомат, зроблений із алюмінія, шкла та сталі. Новий автомат називатиметься „Альфа“, важитиме 2000 кільо і буде подібний до людини. Голову матиме циліндричної форми, в очах і вухах відповідні прилади. Він виконує наказ, як їдають йому люди голосом, телефоном або світляними знаками, встає, ходить і говорить, показує точну годину і передбачує погоду. Кожний, хто підходить до автомату, чує осторогу, щоби не тикав машини під загрозою смерти.

— **При інфлюенції** треба часто прочищувати шлунок і кишки природною гіркою водою **„Franciszka-Józefa“.**

СПОРТ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ С. Т. „УКРАЇНА“.

Видїл Спортового Товариства „Україна“ пригадує, що Загальні Збори Товариства відбудуться в неділю 19 ц. м. в год. 10 рано в салі „Української Бесіди“ при вул. Рутовського 22, I.

ГАКІВКА.

День Львівського Окружного Союзу Гаківки та леді.

В найближчу суботу і неділю, 18. і 19. п. м., відбудуться змагання 4 перших львівських гаківочних дружин з такою програмою: в суботу в год. 18.30 Чорні — Лехія; в год. 20. Україна — Погонь; в неділю в год. 18.30 між собою переможені з попереднього дня, в год. 20 переможці. Всі змагання на торі Л. Т. Л. вул. Пельчинського.

КОПАНИЙ МЯЧ.

12. II. ПАРИЖ. **Австрія — Франція 4:0 (0.0).**

В першій половині віденці дали показ комбінаційної гри в полі і цілком не насилювалися на стрільниці брамок. Кожний грач старався показати всі свої технічні вимогости, як приймання, штопування мяча при землі і в

повітрі, гру головою і багато інших „мейстерштюків" віденської школи. Шойно в другій половині віденці взяли в поважніше до праці і в 20-ох минутах стрілили 4 голі. Австрійська дружина була без слабого пункту і знову своєю грою одушевила французьких любителів кожаного м'яча. Найлішими були Сміттік, Шнеллер і Шоль. Француги були дружиною твердою і незвичайно ввітною, одначе були від віденців слабші технічно й тактично на цілу клясу, а щоби надробити бодай частинно ті браки, мусіли противставити мистецькі Віденцям виключительну амбіцію.

12. II. ВІДЕНЬ. **Змагання за чашу.**

Австрія — Слован 10:1 (6:0), Рапід — Найбан 17:2 (7:1), ВАЦ — Герегтоф. 5:1 (0:1), БАЦ — Фрем 5:1 (2:0), Гакоах — Форвертс 2:1 (1:1), Адміра — Трансвааль 11:0 (7:0), ФАЦ — Донав 3:3 (2:2).

12. II. ПРАГА. **Змагання за чашу.**

Славія — Спарта 4:3 (1:2), Богеміанс — Вікторія Жіжков 2:2 (1:0), Теплідер Ф. Ц. — Д. Ф. Ц. 5:3 (3:1).

Міжнародні змагання.

12. II. ГЕНУА (Італія). Віенна — Генуа 3:1 (1:1), Уйпешті (Будапешт) — Генуа 0:2 (0:0).

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар 8.92 зол. 1 грам чистого золота 5.92.44 зол.

У міжбанкових трансакціях платили за Н. Йорк 8.910—8.92 і пів, Льондон 30.70—30.80, Ціріх 172.10—172.30, Прагу 26—26.46, Відень 101—104, Берлін 212—212.30, Париж 34.85—34.92.

Долари готівкові трохи сильніші.

На біржі акціній платено за Гвазі 25 зол.

ЗБІЖЖЯ.

За 100 кг. льоко станція надавча парітас 200 км. Ціни ринкові: пшениця дворська 29.50—30.00, пшениця збірна 28.00—28.50, жито однородне 17.00—17.25, жито збірне 16.00—16.25, ячмінь дворський однородний 12.50—13.00, ячмінь на мливо 11.50—12.00, овес гал. 14.75—15.25, овес замокл. 12.50—13.00, кукурудза крашна 13.00—13.50, бараболи промисл. 3.00—3.20, фасоли біла в мішком 13.00—17.00, фасоли вольорова в мішком 14.00—15.00, фасоли краса в мішком 17.00—18.00, горох пів Вікторія 19.00—21.00горох пільний 13.00—15.00, бобик 12.00—12.50, вика чирна 10.50—11.00, вика сіра 8.00—8.50, сіно солодке прас. 6.50—7.50, солома прасована 4.50—5.00, гречка 11.50—12.00, льон 35.00—37.00, дубін синій 8.75—925, рішак озимий 40.00—42.00, висівки житні 7.25—7.50, висівки пшеничні 6.75—7.00 крупи гречані 50 пр. 31.00—32.00, просо кроване 14.50—15.00, макухи льняні 17.00—18.00, конюшина черв. натур. 85.00—90.00, мак синій 126.00—136.00, мак синій 118.00—123.00.

Льоко Львів 100 кг.: пшениця дворська 33.50—34.00, пшениця збірна 31.00—31.50, жито однородне нове 18.50—18.75, жито збірне 17.50.17.75, ячмінь на мливо новий 13.50—14.00, овес збірний новий 12.50—12.75, мука пшенична люксусова 55.00—56.00, мука пшенична 65 пр. 46.00—47.00, мука житня тип урядовий 32.00—32.50, висівки житні 7.75—8.00, висівки пшеничні 8.75—9, крупи ячмінні грубні 24.00—25.00, пшоно 52.00—54.00, пшениця ч. 10. 23.00—24.00, сіно солодке краєве прас. 7.50—8.50.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 16 II 1933 р. за масло експортове та десерове пріма 2·30 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·70 зол., кожух нець 5·60—5·80 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 17. II. год. 7.30 веч. „Танцювальний вечір".

Субота, 18. II. год. 3.30 попол. „Олімпія".

Субота, 18. II. год. 7.30 веч. „Маґнетизер" (Абон. 7).

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 17. II. год. 7.30 веч. „Маґнетизер" (Абон. 7).

Субота, 18. II. год. 7.30 гост. виступ Л. Вирвіча у своїому репертуарі.

Кіна.

АДРІЯ: „Дім ч. 13" (І. „Тайна незначної келії", ІІ. „Любка смерти"), додаток: „Трубач Слім у Парижі".

АПОЛЬО: „Ромео та Юльця".

АТЛЯНТІК: „Аріяна" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „На паризькому тіярі", ревія „Ах, ті циганки!"

КОПЕРНИК: „Райський птах" (Дольорес дель Ріо).

МАРУСЕНЬКА: „Райський птах" (Дольорес дель Ріо).

МІРАЖ: „Вулкан сміху" (Гарольд Льойд).

ОАЗА: „Вогнище" й ревія.

ПАЛЯС: „Ясноволосий сон" (Ліліян Гарвей).

ПАН: „Зумгу".

ПАСАЖ: „4 утікачі" (Том Мікс).

ПРОМІНЬ: „Мараду".

СТИЛЕВЕ: „Опір Парижа" й ревія „Чи ти мене кохаєш?"

УТІХА: „План В", ревія „Коли жінка червоніється".

ХИМЕРА: „Теодозія із Севастополю".

Закордонне радіо.

Пятниця, 17. лютого 1933.

Братислава (279.3) 18.25 Фортепян, 19.30 Концерт. **Мілянo** (331,4) 21.00 Концерт Ір. Стравінського. **Рим** (441,2) 16.00 Фортепян, 20.45 Концерт, **Лінгенберг** (472,4) 16.20 Для молоді „Як корабельний хлопець у Чілє", „Вчуся китайської мови", 20.15 Вес. вечір. **Прага** (488,6) 20.00 Хор Сметани, 21.00 Концерт. **Відень** (518,1) 20.05 Симф. концерт. **Будапешт** (550.5) 17.00 Цик. орхестра, 19.30 Опера, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 17.40 Концерт. 16.00 Концерт для дітей. 24.00 Звуковики, **Москва** (1000) 17.25 „Руслан і Людмила" оп. Ґлінки (Досв. 720 м.).

Субота, 18. лютого 1933.

Братислава (279.3) 16.10 Легка музика, **Мілянo** (331,4) 11.15 Орхестра, **Ляйпціґ** (389,6) 19.30 Шуманові пісні, 20.00 Весняний вечір **Рим** (441,2) 20.45 Опера, **Берлін-стер** (459,4) 19.45, „Дівча Шварцвальду" оп. Єслі, **Відень** (518.1) 11.30 Каплас. 15.15 Фортепян, 16.45 Цитристи, 19.30 Пісні, баляди, 20.00 „Трио" комедія Ленца, **Мінхен** (532,9) 20.00 „Мікадо" оп. Сулівена, **Будапешт** (550.5) 12.05 Цик. музика, **Харків** (937,5) 10.10, Концерт, 13.15 Солісти, 15.15 Українська музика, 17.00 Хор, орхестра, 18.00 Опера, 24.00 Танкова музика, **Москва** (1000) 10.00 „Евг. Онегін" оп. Чайковського, **Париж** (1724,1) 22.00 „Країна осіяху" оп. Легара.

Львівське радіо.

Пятниця, 17. лютого 1933.

12.10 Грамофон, 13.15 Господар. комунікат, 15.25 Збіжева б'ржа, 15.35 Відчит, 15.50 Грамофон, Сільва рерум, 16.25 Муз. загадки для молоді, 16.40, 18.50 Лещатарський відчит, 17.00 Орхестра, 18.00 Легка музика, 19.00 Балачка з молодими та старшими, 19.30 Вистава в Шікаго, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Муз. балачки, 20.15 Симф. концерт, 22.40 Спортові вістки, 23.00 Коли всі танцюють, муз. репортаж.

Субота, 18. лютого 1933.

12.10 Грамофон, 13.10 Метеорольог. комунікат, 13.15 Шк. поранок, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Для дітей: Мігдаловий цар, 16.00 Грамофон. Збіжева біржа, Сільва рерум, 16.45 Мадрид позажний та всміхнений, 17.00 Авд. для хорих, Сальонова орхестра, 17.40 Відчит, 18.00 Легка музика, 18.40 Всячина, 19.40 Новинді, 19.45 Пресовий радіовий денник, 20.00 Концерт: Оперові мельодії, танці, звуковики, Спортові вістки, 22.05 Шопенівський концерт, 22.40 „Мрачи", фейл., 23.00 Танкова музика.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЧАСОПИСИ і закордонні журнали, Нова Реклама, тепер Шайнохи 3. 2—3

КІМНАТА вигідна, гарна для одного або двох студентів в околиці клінік, вул. Голуба 11 в, II. двері 6. 2—2

РУТИНОВАНИЙ концепієнт (4-тий рік практики) шукає місця в адвоката. Ближчі інформації у д-ра Ст. Федака, Львів, Сикстуська 48. 1426 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

КОЖНУ НЕДУГУ ВИЛІЧИШ

якщо будеш регулярно вживати

Зела д-ра Браєра

найбільше помічні у таких недугах:

Ч. 1. — кашель, астма, побільшення легенів — ціна зол. 3.50.

Ч. 2. — ревматизм, артретизм (лиха переміна матерії) — ціна зол. 4.50.

Ч. 3. — шлунково-кишкових недугах, недугах печінки, жовтяниця — зол. 3.—.

Ч. 4. — нервових, болі голови, безсонниці, апатії до життя — ціна зол. 4.—.

Ч. 6. — блідниця, довготревала недокровність — ціна зол. 5.50.

Ч. 7. — виркові, міхура — ціна зол. 4.—.

Ч. 9. — загального затроєння — перечищаючі — ціна зол. 1.80.

Дістати можна в оригінальнім опакуванні в аптиках, аптичних складах і дрогеріях, або у фабриці **ПОЛЬГЕРБА — Краків-Подгуже, скр. почт. ч. 48.** Заінтересовані дістануть на домагання безплатно з фабрики брошурку: „Як відзискати здоровля".

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає такі свої видавництва:

Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild, Scherls Magazin, Algemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.

Адреса всіх видавництв:

BERLIN SW 65, Zimmerstrasse 35—41

У листах треба завначувати:

Ausland-Abteilung. Місця платности в Польщі: Банк дав торговлі та промислу, Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.496). Почтове конто в Берліні: **Berlin, N-o 3.111.** 7—7

Звичайні загальні збори Філії Т-ва „Просвіта" в Коломиї відбудуться дня 26. лютого 1933 р. в год. 11-ій передполуд. або 12-ій в полудне в салі Українського Народнього Дому, згідно з постановами статута, з таким порядком: 1) Отворення зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх зборів. 3) Звіт з діяльности Виділу за останній рік: а) секретаря, б) організаційний, в) скарбника, г) бібліотекаря, ґ) господаря. 4) Звіт Контрольної Комісії з внеском на уділення абсолюторії уступаючому Виділові. 5) Вибір нового Виділу, заступників і Контр. Комісії. 6) Вибір делегатів на зїзд Головного Т-ва „Просвіта" у Львові. 7) Внески й запити. — **Виділ.**

Звичайні Загальні Збори Т-ва „Український Фонд Военних Вдовиць і Сиріт у Львові" відбудеться в неділю, дня 26. лютого 1933 р. в год. 10-ій передполуднем у домівці „Лікарського Товариства" при вул. Руській ч. 3, II., з таким порядком нарад: 1) Відчитання протоколу з попер. Заг. Зборів; 2) Звіт з діяльности за 1932 р.; 3) Касовий звіт; 4) Звіт Ревізійної Комісії й уділення абсолюторії Управі Т-ва; 5) Вибір голови і членів Управи Т-ва; 6) Вибір членів Ревізійної Комісії; 7) Внески та запити. Якщо в означеному часі не буде вимаганого статутом комплету, тоді Збори відбудуться того самого дня, у тім самім льокалі й в тим самим порядком нарад в год. 10.30, з важністю рішень, без огляду на число учасників (§ 12, т. 2). — **І. Рудницький** в.р. голова. **О. Стецура,** в.р. секретар. 1425 1—2

Для нещасної матері зложили в золотих: Громадяни села Бродок 15.42, дівчата І. С. 2, Діти за піст з нагоди річниці бою під Крутами В. І. С. 2, М. Г. 2, Марія Ганушевська Людвиківка 2, Н. Н. 2, Краківське Студентство 24, Разом з попередними жертвами зложено 1.141 зол. 64 сот.

Найвідповідніша зимова обува!

10.-

Nr. 27-34 Art. 3052-10

Теплі діточі „баранки" на шкіряній підошві з ляковою обсадою на фільцовій підшевці.

12.-

Art. 1055-10

Теплі і вигідні „баранки". Шкіряний шпиц і пята. Найтепліша обува на найбільші морози.

14.-

Art. 3057-00

Теплі і вигідні мужеські черевики на фільцовій підшевці. Шкіряна підошва і обсада.

Bata

ЗОСЯ

повідомляє, що відчинила ФРИЗІЄРСЬКИЙ САЛЬОН для Пань і Панів під фірмою „Й О С И Ф А" при вул. Льва Сапіги 3. Ціни небувало низькі, ондуляція і стриження 1.30 зол., манікір 50 сот. Стриження пань 50 сот. Тревала ондуляція 1 зол. — Поручається П. Т. Клієнтелі.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ ЛЕҐЕНІВ, СЕРЦЯ І ШЛУНКА

Д-р Феліке Гаж

ЛЬВІВ, БАТОРОГО 12, ТЕЛ. 84-45.

Пересвітлює Рентґеном.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10

Ч. 40 (13.279). Львів, неділя 19. лютого 1933. Рік LIV.

Poczтowa opłata zapłacona ryczałtem.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр., Угорщині 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ТУТКИ
Morwitan
СТАНИСЛАВА ВОЛОШИНСЬКОГО
найліпшого ґатунку

Фірма ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО
СКЛАД ПОРЦЕЛЯНИ І СКЛА
У ЛЬВОВІ, ПРИ ВУЛ. ГАЛИЦЬКІЙ Ч. 20.
просить П. Т. Громадянство оглянути в неділю, 19. лютого його виставу, де виложені СЕРВІСИ проєкту артиста-маляра ДЯДИНЮКА.

ЗНАЄТЕ БІБЛІЙНУ ПРИТЧУ ПРО ЗАКОПАНІ ТАЛАНТИ?
Так само нерозумно поступає той, хто свої ощадности тримає дома, а не зложить на вкладкову книжечку
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий"
У ЛЬВОВІ
(у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15), ч. тел.: 4-33. — Конто Почтової Щадниці ч.143.467. — як Центральна Каса Українських Кооператив приймає вкладки ощадности і обезпечує їх у твердій валюті.

РОЗДАЧА НАГОРОД
за краєві змагання і лещатарський ЧАЙНИЙ ВЕЧІР відбудеться в неділю 19. ц. м. в год. 20. веч. в малій салі „НАР. ДОМУ" на III. пов. а не в салях „Яд Харузім" як було подано раніше. Гостям раді. Буфет у вл. управі. Добірна музика

Автономія на експорт і її похорони.

Самоуправа Галичини за часів Австрії. — Рік 1918 і його політичні наслідки. — Ревеляції Мацціні про польські закулісові заходи. — Коротка память санаційного віцемаршала сойму.— Цісарський патент з 1850 р. і польський закон з 1922 р. — Шлеськ і Східна Галичина.

(З промови посла д-ра Степана Барана, виголошеної усоймі 15. ц. м. при мотивуванні української поправки, щоби новий самоуправний закон не обовязував на території 3-ох воєвідств Східної Галичини).

З усіх земель, що входять сьогодня в склад польської держави, одинока Галичина мала відставна широку територіяльну самоуправу, означену краєвим статутом для Галичини з дня 26. лютого 1861 р. Цей статут покликав до життя галицький краєвий сойм з Краєвим Виділом як виконавчим органом нижчу територіяльну самоуправу, покликану до життя громадським законом з 1866 р. і двома наступними з 1889 р. і 1896 р. для міст і містечок, з міськими статутами для міст Львова і Кракова та з законом про повітову самоуправу з 1866 р., котрі з пізнішими змінами і додатками обовязують досі.

Істнуюча там з горою пів століття перед світовою війною самоуправа не була ідеальна, була антидемократична, передовсім в ділянці краєвого і повітового устрою репрезентаційного і виконавчого. Права української людности у тій ділянці були значно обмежені у користь польської людности.

Не вважаючи на свої великі недостачі галицька територіяльна самоуправа витворила відносини значно кращі від тих, які на терені Галичини, зокрема східної частини того краю, панують сьогодні, коли знесено формально краєву а фактично і повітову самоуправу і коли громадську самоуправу піддано під команду старостів.

Історичний розвій подій, проклямування українською більшістю в дні 1. листопада 1918 р. окремої Української Держави на терені Східної Галичини і наша боротьба за удержання цієї держави, а також інші події загально-европейського чи навіть світового характеру, були причиною, що й польська держава мусіла тоді числитися з відрубним характером Східної Галичини.

В історії розвою польської територіяльної самоуправи у відродженій Польщі є знаменні два закони, яких „раціо легіс" є та сама. Маю на думці конституційний закон з дня 15. липня 1920 р., в якому є організаційний статут шлеського воєвідства і закон про основи загальної воєвідської самоуправи, а зокрема воєвідств львівського, тернопільського і станиславівського, з дня 26. вересня 1922 р. **Оба вони мали експортовий характер на політичний міжнародній ринок і мали на меті приєднати для Польщі віпаючі чинники цього ринку, щоби спірні суверенні права над Горішнім Шлеськом і Східною Галичиною признати польській державі.** В тій цілі признано Горішньому Шлескові в конституційному законі з дня 15. липня 1922 р. дуже широку територіяльну автономію з окремим соймом і окремою воєвідською радою як органом виконавчим, котрий увійшов в життя і обовязує досі. В самоуправному законі з дня 26. вересня 1922 р. в розділі II. 9. до 26. признано також, хоч у дуже значно меншій мірі, відрубний самоуправний характер воєвідствам львівському, тернопільському і станиславівському. Цього закону до нинішнього дня не введено в життя, всупереч виразній постанові ст. 26. цього закону, яка постановляє, що цей закон має увійти в життя найпізніше до 2-х літ по його оголошенні, себто до дня 26. вересня 1924 р.

Однак він осягнув свою ціль на міжнародньому ринку. Там його запрезентовано як велику уступку польської держави на користь українського народу у Східній Галичині і через те внеднано в дні 15. березня 1923 р. рішення Ради Амбасадорів в Париж., що признало суверенні права Польщі над Східною Галичиною. Про експортове значіння того закону і про родю, яку він виконав у справі признання Східної Галичини польській державі, згадує обширно визначний приятель Польщі, бувший італійський посол при польському уряді у Варшаві, Франческо Мацціні у відомій своїй книжці „Відродження Польщі".

На стор. 264. в уступі **„Рішення справи Східної Галичини"** пише він дослівно:

„Після генуеньскої конференції, коли здавалося, що великодержави вже не дбають про справу Східної Галичини, польський уряд підніс її впродовж літа (було це в р. 1922). Законодатний сойм сповнив своє завдання і в короткому часі мав зробити місце конституційним установам, яких вибір був передбачений на листопад. Тому, що з погляду міжнародньої політики Східна Галичина підлягала ще головним великодержавам, польський уряд не міг вказівки у ній виборів, але з другої сторони цілий (польський — Прим. Ред.) нарід жадав, щоби це зробив".

„В половині серпня (мова тут про рік 1922) Нарутович (тодішній польський мін. зак. спр. — Прим. Ред.) доручив мені і моїм товаришам в Франції і Англії довірочний меморіял, в якому представив ситуацію і до якого був долучений проект статуту для Східної Галичини. В цей спосіб польський уряд хотів змусити головні потуги, щоби занялися цією справою і одночасно оминути враження, що сам хоче наказати виборі і поставити великодержави перед довершеним фактом".

„Проект устрою Східної Галичини був радше скомплікований і не можна сказати, щоби надавав цій території правдиву автономію, як цього бажала собі Англія. Східна Галичина не була признана окремою територією а окремі установи були надані трьом воєвідствам львівському, станиславівському і тернопільському, що не мали нінкого спільного взуля крім приналежности до польської держави. Крім цього у воєвідських соймах поляки в українці мали творити окремі курії, що обом тим народам давало однакову силу, навіть тоді, коли дійсний їх стан був дуже ріжний, як приміром в станиславівському воєвідстві, в котрому поляки становлять тільки 21.9 проц. загалу людности".

А дальше на стор. 265 пише:

„Хоч я був постійним речником приключення Східної Галичини до Польщі, проте я бажав, щоби великодержави — для збереження свого престіжу — зложили бодай запоу, що годяться на вибори у тому краю, але і цього не удалося осягнути. Польський сойм, осмілений такою великою пасивністю, змінив урядовий проект автономії трьох воєвідств Східної Галичини на загальний проект самоуправи всіх воєвідств держави. Так звані соймики: львівський, станиславівський і тернопільський, ріжнилися від інших лише тим, що зберігли окремі національні курії (на користь польського народу) і що мали ширшу компетенцію в господарських і культурних справах, а засадничу зміну доверщено без повідомлення про це великодержави, якім свого часу представлено інший проект".

„А вже у перших днях жовтня англійське посольство у Варшаві вручило міністрові закордонних справ меморіял, з якого виходило, що перший проект автономії не припав до вподоби англійському урядові".

Врешті на стор. 266 і 267 пише:

„Відомо вже, що італійський премієр визискав справу Мемеля (Клайпеди) як нагоду до розвязання справи Східної Галичини. Рішення конференції Амбасадорів з дня 15. березня 1923 р. затвердило лише границі, установлені риським договором. У мотивах зазначує воно тільки, що Польща признала, що „етнографічні відносини роблять конечним для Східної Галичини автономічний устрій", а також що договір, заключений між головними великодержавами і Польщею дня 28. червня 1919 р., передбачував для всіх територій, що находяться під панованням Польщі, окремі гарантії для расових, мовних і віроісповідних меншин".

Отже так представляється в авторитативному освітленні п. Мацціня справа Східної Гали-

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чеколяди
постачає у великім виборі безконкуренційні роди сметанкової, молочної десерової чеколяди, як також різносортні кармельки і цукри. Не шукаючи реклямою, дарунками у виді льосів щастя, бонами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, приготованими з гарантованих чистих сирівців хочемо здобувати признання якнайширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.
Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

чини безпосередньо перед признанням П Польщі і воно доказує наглядно **виключно експортовий характер польського самоуправного закону з 1922 р.**

Повищі ревеляції п. Маццінія навів я як відповідь з нашої сторони на виводи п. віцемаршала д-ра Полякевича у його вчорашній репліці послові д-рові Дмитрові Левицькому, тому, що п. віцемаршал Полякевич забув зовсім про історію із самоуправним законом з 1922 р. і його проєктами, а також і про значіння, яке цей закон сповнив в справі признання Польщі Східної Галичини, не згадуючи навіть цілком про істнування цього закону.

Історичні, національні, культурні і господарські відносини у теперішніх трьох полуднево-східніх воєвідствах є інші, ніж у центральних чисто польських воєвідствах. З фактом цієї окремішности числилися, бодай до деякої міри, вже самі викравачі територіяльного поділу тих воєвідств, хоча одноцільну етнографічну українську територію в Галичині поділили в неприродно штучний спосіб між кілька воєвідств. Для тих викравачів був — здається — взірцем австрійський цісарський патент з 29. вересня 1850 р. про краєву конституцію і соймову виборчу ординацію для Галичини, коли то у відповідь на домагання українських послів у першому австрійському конституційному парляменті з років 1848-9 утворити зі Східної Галичини окремий коронний край, поділено тодішню Галичину на три окремі округи з трьома окремими соймами і краєвими виділами — у Львові, Станиславові і в Кракові. Однак цей закон не війшов в життя і тут заходить повна анальогія до долі, якої досі зазнає польський самоуправний закон з дня 26. вересня 1922 р.

Істнуючої національної окремішности Східної Галичини — як рівнож інших українських земель, що входять тепер в склад польської держави, — не можна скрити і прийде колись час, коли вона найде свій вислід і в ділянці державного і міжнароднього права!...

Міські вибори у Вінніпеґу.

(Лист з Канади.)

Вінніпеґ, у січні 1933.

Міські вибори у Вінніпеґу відбулися ще при кінці листопада м. р., одначе досі годі було про них писати тому, що остаточний вислід у третій виборчій округі, де українці поставили власних кандидатів, став відомий щойно у січні. Організована участь вінніпеґських українців у міських виборах є доволі свіжої дати. Ще в 1930 році представником північного Вінніпеґу, де збитою масою живе около 20.000 українців, був комуніст Колісник. Тоді саме, за почином гуртка свідоміших громадян, рішено покласти кінець тому неприродному станові річей, що кидав доволі некорисне світло на весь український загал. Створено спільний виборчий комітет, у склад якого ввійшли представники всіх народніх організацій і назначено власного кандидата. Спроба вдалася лише по-части. Народній кандидат перепав, одначе забрав стільки голосів комуністові, що й той мусів розпрощатися з буржуазним фотелем у міській раді.

Аналіза тодішніх виборів виявила, що, з огляду на розбиття українського табору на комуністичний і проти-більшовицький, українцям не-комуністам годі буде переперти власного кандидата без постороннього союзника. Такий союзник, що підходив з багатьох причин, навинувся в постаті вінніпеґських німців, які творять у місті невелику, але дуже добре зорганізовану групу. Коли отже став наближатися час нових міських виборів у 1931 р., українці заключили з німцями письменну угоду, згідно з якою німці мали при найближчих виборах піддержати українських кандидатів до міської і шкільної ради, а в заміну за це дістати українські голоси для своїх кандидатів у найближчому році. Союз з німцями приніс відразу сподівані овочі й українці, при німецькій допомозі, вибрали Дмитра Ферлея (родом з Балинець) міським радним, а п. Марію Димову членом шкільної ради.

При останніх міських виборах німці мали право, згідно з вище згаданою умовою, виставити двох власних кандидатів — до міської і шкільної ради. Не чуючись на силах, вони вдоволилися одним кандидатом на міського радного, залишаючи кандидатуру до шкільної ради до диспозиції українцям. Вибір німців упав на молодого німецького лікаря д-ра Г. Олкерса, а українці назначили кандидатом на шкільного радника популярного місцевого лікаря, д-ра Г. Йонкера, голяндця з походження, дружина якого, п. Анна Йонкер, є одною з найбільше заслужених українських діячок у Канаді.

Розпочалася коротка, але дуже інтенсивна виборча кампанія. Комуністи напружили всі свої сили, не бракувало теж з їх боку виборчого терору, одначе ніщо не помогло. Оба кандидати українсько-німецького бльоку перемогли, при чому д-р Йонкер одержав найбільше голосів з усіх своїх суперників у третій виборчій окрузі. Ще й тоді комуністи не хотіли скапітулювати і користаючи з факту, що д-р Олкерс побив комуніста Мориса лише 28 голосами, вони зажадали нового перечислення виборчих карток, мотивуючи своє домагання тим, що мовляв, перше числення голосів було недокладне і, що Морисові уневажнили безпідставно багато голосів. І цим разом їх сподівання не сповнилися. Нове перечислення голосів, яке відбулося аж у січні, не змінило висліду виборів, а навпаки: додало ще д-рові Олкерсові нових 9 голосів.

Міських і шкільних радних вибирають у Вінніпеґу на два роки, так що українсько-німецький бльок має тепер по двох представників в обох вище згаданих установах. Останній виборчий успіх показав українцям міста Вінніпеґу наглядно, що значить організована, плянова акція і став тим моральним капіталом, з якого вони будуть черпати силу в майбутньому. Головою спільного виборчого комітету був Д. Будка, керманичем кампанії В. Біберович.

Іван Королевич.

Як мали розстріляти Петлюру в Київі.

Дещо зі споминів російського розвідчика.

Недавно вийшла у Празі книжка споминів колишнього добровольця у російській армії мазура Р. Л. Вітачка. Книжка зветься „Незнанний вояк", а має кілька сторінок цікавих і для українця.

Автор — чех, колишній австрійський старшина, перед війною жив у Київі і був там директором і співвласником великої фабрики „В. Каспар" чи „ческа возовка". У споминах виступає як московський патріот, монархіст. Накидається на українців, революціонерів, Масарика, — гльорифікує Корнілова, Духоніна, Келлера...

До російської армії вступив автор з першим днем мобілізації і був призначений до розвідки 3-ої російської армії. Цим відділом завідував тодішній полковник Духонін. По кількох роках його призначили помічником начальника розвідки 7. армії. Убивши якогось комісаря, автор мусів утікати до Київа. У книжці описує як працювала російська розвідка, в якій таку домінуючу ролю грали саме чехи.

Читача-українця цікавлять розділи, де автор оповідає про ролю рос. контр-розвідки у розвитку подій на Україні. Помиляючи лайки та епізоди, варто спинитись ось на чому:

1) Під кінець Центральної Ради російські розвідчики-старшини вже добре були зорганізовані у Київі. *Центром їх праці була приватна квартира Карпеки*, московського чорносотенця, що мав двох синів офіцирів. Розвідчики мали досить грошей, мали торговельні підприємства, чудові звязки і навіть одного співробітника в німецькій розвідчій службі у Київі; мали також аж кілька складів зброї. Автор твердить, що „ми знали про все, що варилось в українській політичній кухні раніше, ніж український уряд".

З цього приводу цікаві його ревеляції про гетьманський переворот, хоч треба їх брати з великою резервою. Розвідчики знали, що приготовляється гетьманський переворот та, що було трьох кандидатів на гетьмана.

„По-перше князь Кочубей, молодий, невеликого погляду та інтеліґенції, який, щоб хоч у дечому проявитись був чи прикидався завзятим українцем. Другим був шляхтич Дорошенко, інтеліґентний та енергійний, член української влади (?), також „щирий" українець та нарешті третім був ґенерал Скоропадський, офіцир царської ґвардії. Його політичні переконання були для багатьох загадкою. Ситуація була неясна і німці ще знали, за ким стануть..." (Порівняй: Д. Дорошенко Історія України, II. том, ст. 32).

Далі читаємо там таке:

„Одного дня несподівано прийшов до мене офіцир з приказом моментально їти до міста, бо робимо монархічний переворот. Більше мені не сказав, а побіг збирати інших офіцирів. У місті довідався я про подробиці. Ішло про те, щоби заскочити німців у тому, хто буде українським гетьманом та щоб за гетьмана був проголошений той, кого ми хотіли мати володарем України, а саме ґенерал Скоропадський, *вірний царський офіцир*".

„До переведення перевороту обсадили ми найперш ґенерал-ґубернаторську палату, а на то післали відділ щось із сотдвацяти офіцирів до хліборобського зїзду, що саме засідав у Миколаєвському парку. Справа була переведена хутко й по військовому. Зїзд був обсаджений офіцирами, озброєними рушницями та бомбами, а депутати (?) візвані (?), щоби вибрали Скоропадського на гетьмана України. За пів години ґенерала Скоропадського вибрали і славу йому проголосили*). Новий „великий гетьман всієї України" замешкав не в царській *палаті*, тільки в ґенерал-ґубернаторському *домі*, щоби зазначити свою підпорядкованість російському цареві... По перевороті я був призначений до його конвою та до офіцирської ескадрони для його охорони". (Порівняй Д. Д. І. У. т. II. ст. 38.)

По прочитанні цих місць, починає помаленьки пояснюватися роля П. Я. Дорошенка у гетьманському перевороті. П. Дорошенко — швагер Карпеків і жив саме в Київі у Карпеків, тобто в самій хаті московських контр-розвідчиків!! (Порівняй кінцевий рядок IX. уступу Д. Дорошенко „Мої спомини"... ч. 2. ст. 85.)

2) З конвою автора перевели до „отряда особаго назначенія". „Офіціяльною ціли якого було держати в послуху полки гетьманської армії, а тайною та справжньою було формування армії для боротьби за визволення Росії..." „Природно, що і розвідча служба була зосереджена у наших руках". Автор далі оповідає, як справно засуджували та розстрілювали гетьманські офіцири.

Український читач знов-же таки читає з цікавістю такий розділ. Автор оповідає:

„У Київі зловили були небезпечного *українця, бунтовника* та агітатора як проти царської Росії так і проти нового українського гетьмана. Знаменитого промовця, який своїми словами умів захопити маси народу і вести їх проти когобудь... Його імя було Петлюра. Про нього знали, що він організує у Київі та ва Україні повстання против нас. Та доказати йому не було можна нічого! Я дістав розказ, відвезти його на вантажному авті до Лукіяновської тюрми... *Я дістав інструкції, дати йому можливість до втечі, а здоганяючи його, застрілити.* (Підкр. моє — Н. Г.) Я не дуже сентиментальний, а колиб ішло про зрадника, чи вбивника, така справа і мене не вивелаб з рівноваги. Але це був без сумніву ідеаліст і патріот, хоч і ворог, але революціонер. Було це неприємне завдання! Я подумав собі „дійся воля Божа" — і ми поїхали. Я оглянув Петлюру. Цікавий тип. Козак з чорною чуприною, певного погляду, широкоплечий, невисокий. Одягнений був у мало руський кафтан, високі чоботи та малоруську вишиту сорочку. Одним словом справжній козак! Коли ми виїхали за місто, запропонував я йому

*) Обяснення Д. Д. І. У. т. II. ст. 38.

Даром
2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ
„САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.
Почтові висилки відворотно.
Кто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

цигарку. Він узяв, спокійно подякував і закурив. „Чи смів би запитати, пане ротмістре, куди ви мене везете?" — запитав мене Петлюра. „До Лук'янівської тюрми!" відповідаю. „Але по дорозі мене, самозрозуміло, застрелите?" питався з усмішкою Петлюра. „Ні" — відповів я певно. Я обернувся спиною, щоби скінчити розмову й почув тихе: „Дякую". Я попав у неприємну ситуацію, але постановив, якнебудь буде, дотримати слова, хоч би мене не голову коштувало. На заливання моєї охорони, я перелав свого браття в Лук'янівській вязниці і з тяжкими думками вернувся до штабу. В штабі я зголосив адютантові, що згідно з наказом, я перелав вязня Петлюру до Лукіянівської вязниці. Адютант слухав мене в переляці. „Милий Боже, ротмістре, чи ви здурілі? Генерал вас розірве! З Лукіянівки Петлюру вже тяжко дістати до своїх рук, бож сьогодні її управу взяли німці. Генерал мене закликав, страшно мене вилаяв і заявив, що передасть мене під військовий суд. Потім роздумав і наказав мені просити про відкомандування до іншого офіцерського відділу, бо він у своєму відділі потребує певніших офіцирів". (Ст. 242—246.)

3) На іншому місці описує, як був підготований вибух складу муніції у Києві. Каже, що цю справу провів той-же гурт московських офіцирів, що збирався у Карпеки, одначе подробиць не знає. Аж того дня, коли це мало статись, його попередили, щоби відїхати від звіринця на вісім верст, бо сподіваний сильніший вибух від того, що відбувся. „Які будуть наслідки такого величезного вибуху, ми не могли відгадати. Деякі гарматчики твердили, що пів Києва буде зрівняно із землею". Далі каже: „Час вибуху був точно встановлений. У цю годину я сидів на рівній стрісі нашої фабрики й стежив за обрієм над звіринцем... Я думав, коли правильне твердження, що від вибуху такої величезної маси гарматніх набоїв буде пів чи навіть і цілий Київ знищений, то ми приготовляємо Києвові... долю як Везувій Помпеям та Геркулянум. Але нема виходу, хоч би й цілий Київ мав бути знищений! Це про перемогу союзників над Німеччиною!"...

Так працювали московські шпіони на Україні. Києва їм не було шкода.

З вибухом протигетьманського повстання автор бився проти української армії, а коли українці взяли Київ, то він найперше сховався в будинку німецької комендатури, а потім.. поїхав зі Славінським, як комендант посольського поїзду до Праги. У Вілні Славінського покинув.

Вітачкові твердження потребують дуже і дуже поважної перевірки. Та покищо їх тільки реферуємо. *Н. Г.*

Пакт Малої Антанти.

Із Женеви повідомляють, що міністри Єфтіч, Бенеш і Титулеску підписали новий пакт, виладжений в останньому часі. Пакт буде предложений парляментам трьох держав до ратифікації та зареєстрований в секретаріяті Союзу Народів.

На основі цього пакту міністри закордонних справ Югославії, Чехословаччини й Румунії обєднуються на міжнароднього терені, творячи одноцілий блок зі спільною програмою. Всі три міністри закордонних справ мають створити постійну раду. Без згоди тієї ради поодинокі держави не можуть робити ніяких умов ні союзів з іншими державами. До продовження румунсько-італійського трактату, що кінчиться за три місяці, потрібна теж згода ради Малої Антанти.

Новий пакт постановляє, що союзні умови між Румунією й Чехословаччиною, між Румунією й Югославією та між Чехословаччиною й Югославією продовжені на необмежений час. Пакт торкається теж господарських справ. Всі три уряди звернуться до своїх емісійних банків, щоб уложили спільний плян тісної співпраці.

Створення нового блоку держав Малої Антанти викликало в італійських політичних колах велике вражіння, бо нема сумніву, що він спрямований проти італійської політики на Балкані. Французька преса тішиться, що блок звернений проти німецького імперіалізму.

На
залишені з інвентарної
випродажі
ПООДИНОКІ ПАРИ
ОБУВИ
І СНІГІВЦІВ
Del-Ka
ВІД 20. ЛЮТОГО У ВСІХ ФІЛІЯХ
дальша знижка цін.

Після замаху на Рузвельта.

МІЯМІ, 17. II. ПАТ. Президент Рузвельт, вертаючи потягом до Ню Йорку, подав такі подробиці про замах на його особу: Замах виконано в моменті, коли інформували мене про зміст одної депеші. Нагло я почув гук, який взяв спершу за вибух петарди. Гук повторився кількаразів. Чоловік, з яким я розмовляв, відступив, а мій шофер пустив авто в рух. Я обернувся і побачив, як бурмістр Чермак зігнувся вдвоє і пані Джіль падала на землю. Я крикнув на шофера, щоби станув. Ми були віддалені 4 метри від жертв, однак присутній детектив казав шоферові їхати дальше. Самохід, виїхавши з юрби, задержався знову. Саме виносили бурмістра Чермака. Я велів умістити його на своїм возі й підтримував його по дорозі до шпиталю. На ступнях авта станули детективи, обоа ранені, один в руку, другий в око.

МІЯМІ, 17. II. ПАТ. Замаховця Зангару примістили в келії, що находиться на 21 поверсі хмародера, в якому находиться вязниця. Зангері грозить кара 20 років вязниці за напад зі зброєю в руці з наміром доконати вбивства. Як хтонебудь із жертв замаху умре, Зангару чекає кара смерти.

МІЯМІ, 17. II. ПАТ. Стан здоровля бурмістра Чермака є вдоволяючий. Зангара станув перед карним трибуналом, що перевів з ним допити. Після оборони підчинився один з найкращих адвокатів з Шікаго. Шеф тайної поліції у Вашингтоні знає Зангару як анархіста. Кажуть, що Зангара взяв собі примір із вбивника президента Мек Кінлея, який теж впав жертвою замаху.

—o—

Пресові репресії.

БЕРЛІН, 17. II. ПАТ. Появилася дальша низка пресових заборон на території цілої Німеччини. Президент поліції припинив великий берлінський щоденник „Темпо", виданий концерном Ульштайна. На провінції закрито 6 часописів, комуністичних і соціялістичних.

—o—

По широкому світі.

— Японські війська відступили добровільно з місцевостей на манджурсько-радянській границі.

— Колюмбійські війська атакували знову перуівників, однак мусіли відступити зі стратами.

— Сенат Зєдинених Держав прийняв резолюцію за знесенням проґібіції.

При невральгії мігрені треба негайно вживати таблеток „Тоґаль", які втихомирюють ті болі. Спробуйте і переконаєтеся самі! Однак у власнім інтересі домагайтеся лише оригінальних таблеток Тоґаль! У всіх аптиках. Тоґаль.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 19. ЛЮТОГО 1933.

АНТІН РУДНИЦЬКИЙ.

Ріхард Ваґнер.

(В 50-ліття смерти.)

Дивні це були часи це друге й третє чвертьстоліття минулого віку! Пятьдесять літ, підчас яких зійшлись, немов би змовились між собою, на невеличкому клаптику Европи люди, які порушили її, перемінили, тхнули в неї нове життя; одні на полі політки, другі в ділянці суспільній, інші в техніці, ще інші в мистецтві. Хотілось би сказати за Пушкином „...Які імена!" А між ними, між цими великими іменами, великими не тільки для XIX століття, але й для людської культури всіх часів, золотими буквами сяє імя Ваґнера.

Назвати його музикою чи композитором однаково важко, як поетом, літератом чи фільософом, тому, що він представляє собою дивну синтезу всіх цих понять разом, синтезу, якої досі ніхто другий у тій мірі не осягнув — ні з музик, ні з поетів.

Важкі були для Ваґнера роки боротьби за свої твори й за свої ідеї, подвійно важкі як для кожного творця, що випереджує своїх сучасників, зважаючи революційність його ідей і творів з одної сторони, силу, значіння і талант цих сучасних суперників з другої. Але не менш великою як його творчий геній, була сила волі і віри у свою місію; — і вони в рівній мірі причинились врешті до цілковитої перемоги, як і самі твори.

Ваґнера твори — оспорювані, висміювані — і врешті прийняті з ентузіязмом, якого ледви який другий творець діждався. Вони мали на молоде німецьке покоління якийсь просто гіпнотичний вплив, якого останки чуємо ще й нині. 50 літ після смерти Ваґнера.

Прилягнітесь публиці, яка слухає Ваґнера в одному з провінціональних німецьких театрів — цій публиці, що в 99-ти відсотках складається з кол міщанства і дрібної маломістечкової інтеліґенції — прилягнітесь цьому вразові захвату і глибокої концентрації на її обличчях, тоді зрозумієте ким і чим є для неї Ваґнер ще нині. А тоді може догадаємось ким і чим він мусів бути для сучасної німецької молоді. Стати і бути „німецьким" композитором, творити для німецького народу і своїми творами вести його до нових перемог — це була мрія Ваґнера, до якої він прямував усе життя й її осягнув. Але поруч з нею він осягнув ще куди більше: вийшовши із меж національної творчости, він став речником великих проблем людства і як такий стає не тільки національним героєм, але всесвітнім. Перейшовши етапи творчости героїчної — (Рієнці), романтичної — (Тангайзер, Мандрівний голяндець, Льоенґрін), врешті монументальної національної епопеї Перстеня Нібелюнґів і Норимберських Співаків, доходить Ваґнер до вершка своєї власної творчости і заразом до недосяжненого по нинішній день шпилю музичної драматичної творчости: до гімну, присвячевого коханню — Тристана і Ізольди. Не можна сумніватись, що не було й нема людей, які любили у своєму житті не менш палко, гаряче, ніжно й пристрасно заразом як Ваґнер; але нікому не вдалося цю свою любов висловити глибше і більш зворушливо. Після такого твору, який порушивши найвищу земну проблему, підніс її до незземних висот — могла прийти черга ще тільки на одно: на резиґнацію і — віру. І в символічній релиґійній містерії „Парсіфаль" поставив Ваґнер цим двом почуванням вічний памятник.

Вплив Ваґнера обмежувався не тільки до його прихильників і однодумців; перед ним не могли оборонитись і його великі сучасні суперники та завзяті й противники. Під кінець життя Ваґнера, коли він став уже божком усього музичного світа, цей вплив був такий великий, що треба було цілого чвертьстоліття, щоби вийд нього вивольнитись і тим самим — зробити новий крок уперед, стануги на новому етапі в розвитку музичної творчости. Треба було одної ґенерації, щоб воєа видала з себе нового ґенія, який врешті очуняв би й скинув із себе і цієї своєї ґенерації, тягар — хоч який приємний, але все таки накинений, чужий — Ваґнерової спадщини.

Майже саме в 25-ліття смерти Ваґнера пише його колишній однодумець і духовий речник Ріхард Штравс свою „Сальоме" і відкриває врешті цим твором нові перспективи середньо-европейської музичній драматичній творчости. Одночасно імпресіонізм у Франції, веризм в Італії, народня тематика Римського-Корсакова і Мусоргського в Росії, показують нові стежки, нові можливості в ділянці музичної творчости, а Ваґнера і його спадщину починають поволі розглядати з історичної віддалі.

Для сьогоднішньої ґенерації, яка ставиться критично вже й до Ріхарда Штравса і його ґа-шадків, і для якої імпресіонізм чи веризм стають пережитими фактами „глибокої минувшини" (дарма, що поправді ще вчора, себто перед 15-ти роками, вони були чимось новим і багатонадійним) — для тої нинішньої ґенерації Ваґнер не є вже цим божком, яким був для попередньої та позавчорашньої. Але все-ж таки він залишився й досі і залишиться й вадалі цим творчим ґенієм, який не йдучи на ніякі компроміси зі своїми мистецькими переконаннями, ціле своє життя присвятив великій ідеї: ставляв і розвязував проблеми, вказуючи нові шляхи музичній творчости. І не тільки його твори, але хочби сама тільки боротьба за нові ідеї, яку він вів аж до смерти, виборола Ваґнерові почесне місце в невеличкому гуртку титанів творчости.

—o—

Вісти з „Рідної Школи".

Реєстрація Старшин Кружків „Р. Ш.".

Ті кружки „Рідної Школи", які зорганізовані перед кінцем 1932 р. і свої основні збори відбули 1933 р. — влада уважає за товариства **зареєстровані.** Їх реєстраційною владою є дотичне Воєвідство, а не Староство.

Пригадуємо дуже важну постанову § 23-го тепер обовязуючого закону про товариства (з 27. X. 1932. ч. 94. Дн. У. Р. П., поз. 808), а саме, що всі ті Кружки мають найдальше до двох тижнів по своїх зборах повідомити **дотичне Воєвідство** за посередництвом приналежного Староства окремим письмом (без стемплів), як уконституювалася нова Старшина Кружка „Р. Ш." і подати адресу кожного з членів та адресу льокалю, в якому приміщений Кружок.

На це прохаємо звернути увагу всім Кружкам „Р. Шк.", які зорганізовані перед кінцем 1932 р.

Таке письмо має бути зладжене так:

„Вільне від стемплевої оплати на основі рішення Міністерства Скарбу з дня 4. жовтня 1928 р. Л. Д. V. 7037/6.

До Воєвідського Уряду
у . . . . . .
через Староство у . . . . . .

Підписаний Кружок „Рідної Школи" ім. . . . . в . . . . . повідомляє згідно з постановою § 23. закону з 27. X. 1932. ч. 94. Дн. У. Р. П. поз. 808, що дня . . . . . 193 . . відбулися його Загальні Збори, на яких відповідно до постанови § 26. обовязуючого статуту „Рідної Школи" вибрана Старшина уконституювалася так:

(тут виписати, який чин хто займає та адресу кожного).

„Льокаль" товариства приміщений . . . . . (де?) . . . . дня . . . . 193 . .

Голова. Печатка: Секретар.

Дитячі садки.

Час весни надається найкраще на те, щоби поробити підготовку для відкриття дитячого садку в громаді на час літніх сезонових робіт. Требаж заздалегідь освідомити громадян дотичної громади про користи з дитячого садка і про те, чого потрібно для уладження садка (заяв батьків щодо дітей і вплат, підшукання відповідного льокалю, куховарки, інструкторки, зорганізування харчу для дітвори і т. п.).

Звертаємо увагу, що дитячі садки — це суспільні установи, тому їх організацію треба зголошувати в **дотичному Старості, а не у шкільної влади.**

Тому, що справ виховання не можна роздрібнювати, треба доложити всіх заходів, щоби дитячий садок організувати при Кружку „Рідної Школи", а якщо його ще нема, то чим швидше зорганізувати.

Одначе тому, що дитячий садок виходить на користь цілій дотичній громаді, то при його зорганізуванні мусять співділати всі місцеві національні товариства. Особливо всі вони повинні доплачувати зі своїх доходів на удержання „садка".

По інструкторку звертатися до Головної Управи „Р. Ш.". Якщо якась громада мала би вже на приміті відповідну інструкторку, то треба подати її імя, її освіту й адресу до відома Головній Управі „Рідної Школи".

Про кожний ступень підготовки, а пізніше про кожночасний стан „садка" треба на окремій картці повідомляти Головну Управу „Рідної Школи".

Рефератик про організацію дитячого садка („Як закладати і вести діточі садки?", видання Головної Управи „Р. Ш.") враз зі зразком подання до староства можна набути у книгарні „Рідної Школи" (Львів, Сикстуська 20) за ціну 30 сот. **Головна Управа „Рідної Школи".**

Кінець комуністичному теророві.

Як повідомляють із Берліна, в державній канцелярії була 16. ц. м. урядова конференція, на якій запали важні внутрішньо-політичні рішення. На першому пляні нарад було забезпечення виборів і розпорядки проти комуністичного терору, що викликує в державі загальне занепокоєння. На основі тих рішень влада має комуністичному теророві зробити за всяку ціну кінець.

Протикомуністичний відрух в Америці.

ВАШИНҐТОН, 17. II. ПАТ. Сенатор Гардтфільд зголосив у сенаті законопроект, що передбачує видалення з краю комуністів чужинців. Правнича комісія палати репрезентантів прийняла законопроект, що накладе строгі кари на всіх, хто накликує до повалення силою влади, або ставить опір владі.

—o—

Японія не зрікається свого пляну.

ТОКІО, 17. II. ПАТ. Японський премієр заявив у пресовому інтерві, що уряд ще не рішився щодо виступлення Японії зі Союзу Народів. Те, що діється в провінції Джеголь, це внутрішня справа манджурської держави, тому є поза впливами Союзу Народів або інших держав. Воєнні операції розтягнуться незабаром.

—o—

Льойд Джордж про Гітлєра.

ПАРИЖ, 17. II. ПАТ. Журнал „Анналь" приносить статтю Льойд Джорджа, в якій автор заявляє, що іменування Гітлєра канцлєром отвирає широкі перспективи. Оскільки Гітлєр як канцлер хотів би вцілости зреалізувати національ-соціялістичну програму, отже видалить з Німеччини всіх жидів, вивласнити капіталістів і їхній маєток розділити між зруйновані середні і робітничі верстви, вирактися дефляції, відкинути цілковито версайський трактат і зміцнити пропаґанду нім. агресивного націоналізму, то вислід обняття ним влади мав би очевидно велике значіння.

Льорд Черчіль проти уряду.

ЛЬОНДОН, 17. II. ПАТ. Палата громад після довшої дискусії, в часі якої льорд Черчіль виступив з гострою критикою урядової політики, відкинула 414 голосами проти 49 внесення, звернене проти уряду за його політику в справах безробіття.

Банки знову відкриті.

ДІТРОЙТ, 17. II. ПАТ. Всі банки в Дітройт отворені знову, однак з тим застереженням, що можна вибирати з них не більше як 5 проц. депозитів. В інших містах стейту Мічіген банки теж відкриті.

Крівавий страйк в Астурії.

З Овіедо з Еспанії повідомляють, що в гірничій окрузі Фельгера, де досі треває страйк, прийшло в ночі до поважних подій. Революціонери кинули 5 бомб до публичних будинків та астурійського банку. Вибухи тих бомб наробили великої шкоди. Крім того ушкоджено електричні проводи, наслідком чого ціле місто опинилося в темноті. Над раном вивязалася між поліцією та революціонерами завзята бійка, в якій було багато вбитих і ранених.

—o—

АМЕРИКА ВИЗНАЄ СРСР.

„Нюйорк Таймс" повідомляє, що визнання СРСР. Злученими Державами є питанням найближчої будуччини. През. Розвельт і більшість сенату є думки, що положення на Далекому Сході створює обставини, сприяючі визнанню СРСР. Злучені Держави визналиб СРСР., колиб більшовики припинили комуністичну пропаганду, а також під умовиною уступок у справі довгів і заключення торг. умови.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Гел. 54-46.** 744-?

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 19-?

— **Подаємо до відома,** що в початках березня відбудеться концерт українських ревелерсів. У програмі танга, бостони і фокстроти українських і чужих композиторів. 1432 1—1

— **Недуга артиста-маляря Ів. Труша.** Довідуємося з певного джерела, що наш почесно знаний і високозаслужений для українського мистецтва артист-маляр Іван Труш поважно занедужав. Наслідком недуги артист не може запрацьовувати нормально навіть на забезпечення примітивної екзистенції. Українське громадянство, зокрема ж та його частина, що розуміє вагу мистецтва та його велику ролю в українській культурі, повинніб прийти з допомогою недужому артистові таким чином, щоби закупити в нього кілька образів. Така допомога, що не понижує нікого і нікому не спричинює прикрощів, буде найкращим доказом прихильности та заінтересування долею людини, що дала непроминаючі цінности нашій культурі. Робітня артиста Івана Труша міститься при вул. Обводовій ч. 12. Треба їхати туди трамваєм ч. 4. до останнього перестанку при вул. Листопада.

— **Два виклади в Т-ві „Зоря" у Львові.** В Т-ві „Зоря", вул. Вірменська ч. 25, відбудеться в неділю 19. лютого в год. 12. впол. виклад ред. д-ра І. Німчука п. з. „З національно-віроісповідних проблєм Львова" для членів „Зорі", а в год. 5. попол. для ремісничої молоді виклад дир. І. Ющишина п. з. „Суспільна творчість І. Франка".

— **Українська авдиція в ужгородському радіо.** В неділю дня 19. II. 1933, год. 9—9.35 передполуднем: Церковні пісні у старославянській мові, співає хор 60 учениць гр.-кат. учит. жін. семинарії в Ужгороді під орудою диригента Миколи Аркаса. А. Ломакін: Херувимська, Б. Архангельський: Внуши Боже молитву мою, С. Аркас: Отче наш. київський напів, Д. Аркас:

Милость мира, Е. Кишакевич: Діва Марія. Год. 15.30—16. попол.: Виступ першої циганської школи в Европі, відділ словацької школи в Ужгороді. І.Орала, словацька пісня, по словацьки, А ту чаю (А ти дівча), циганська пісня, Коли вечір ся темнит, чеська пісня по чеськи. Диригент: управитель школи Ладислав Гегедуш. II. Під тим нашим оконком — Кисуса, словацькі пісні. Грає дитяча циганська смичкова орхестра школи. III. Циганські оригінальні пісні під акомпаніямент циганської орхестри, співає по циганськи Веора Лацко, жінка старости циганської кольонії, а примар орхестри Мартин Лацко: а) Марлас манге (Умерла моя жінка), б) Древарі драва (Ходім відсілля), в) Трін фордин прерокла (Має складану сукню). Від год. 17.30 попол. Жіночий хор гр.-кат. учит. сем. в Ужгороді під орудою диригента Миколи Аркаса: а) Людкевич: Ой три шляхи, б) Задумала стара баба (народня пісня), в) Людкевич: Чьйка, г) Гандзя, народня пісня, д) Давидовський: Рідний край. Година 17.50—18.10. Хор чеського драматичного клюбу в Ужгороді виконає українські баляди. Вступне слово до кожної баляди скаже шкільний інспектор Ян Вондрачек. Перерва 2 хв. Українські пісні (солістки гр.-кат. жін. уч. сем.): а) Стеценко: „Плавай, плавай", — IV. р. Варвара Тесловичівна, б) Аркас: „Троянда", дует, IV. р. М. Романівна, М. Галговці, в) Дмітріев-Кайгль: „На півночі", тріо, IV. р. М. Романівна, Ю. Довбаківна, М. Греба, г) Ніжанківський О.: „Люблю дивитись", дует, IV. р. В. Тесловичівна, М. Іванчо. Фортеп. провід — IV. р. Ш. Пайкошій, II. р. М. Гранчаківна. Фісгармонія: IV. р. Ш. Пайкошій. Год 18.30: Лекція п. Гіршової (по чеськи): Звичаї Підкарп. Руси. Год. 18.43: Підкарпатські пісні виконає Фр. Шіндляр: І. Кайгль: а) Чорна гора, б) На війну іду, в) Сусід оре, г) Через річеньку. Фортепіяновий супровід проф. Кайгль. 19. год. кінець трансмісії Спікер учит. Карбованець.

— **Жертвуймо на кухню для безробітних!** Парохіяльний уряд при архикатедральній церкві св. Юра повідомляє, що всі збірки під церквою у неділю 19. ц. м. призначені на кухню для безробітних при парохії св. Юра.

— **Справлення помилки.** В „Ділі" ч. 38 у статті **„Зі сойму"** подано помилково, що в дискусії промовляв пос. Чукур (укр. рад.). Має бути: пос. Чукур (УНДО).

— **Вийшли на волю.** На волю з бережанської слідчої тюрми вийшли 24. І. ц. р.: студ. Микола Бекеш, Е. і С. Кропельницькі з Демянова, П. Заставний, І. Тарнівський, Д. Петрів з Дібринова; І. II. ц. р.: артист маляр С. Мельник, студ. В. Шеремета, Т. Дарміць, С. і М. Юрків, І. Музич-

JOB
ОРИГІНАЛЬНІ ФРАНЦУСЬКІ
ГІЛЬЗИ і БІБУЛКИ
Знову можна дістати.

КРОВАВИЙ НАПАД НА ПОЛЬСЬКИЙ КОНСУЛЯТ.

Гурт комуністів, — як повідомляє польська преса з Парижа, — м. ін. багато безробітних поляків напали на ген. консулят у Парижі. Вони забарикадувалися в будинку, а опісля пішли до бюра консуляту. Після короткої бійки та дискусії ген. консуль Познанський приняв делегацію 6 робітників. Делегати сказали, що польські емігранти не мають що їсти. Рівночасно в будинку демонстрували французькі робітники. Вони виломили двері. Двох службовців консуляту поранили тяжко гумовими палицями та ножами,, а чотирьох лекше. Консуль був ранений відломками скла. Поліція арештувала 20 демонстрантів, м. ін. 16 поляків.

—o—

ФОРД БАНКРОТУЄ?

З Нюйорку повідомляють, що през. Гувер телефонічно старався намовити Генрі Форда, аби взяв участь у санації Гардієн Банку. Кажуть теж, нібито Фордові грозить банкрутство. Магазини його повніські ат, а на них він не має збуту. Щоби рятуватися перед катастрофою, збирає гроші й вибирає із банків.

—o—

НІМЕЦЬКА ФЛЬОТА НА ОКЕАНІ.

Німецька фльота виплинула на Атлянтійський Океан. Робитиме артилерійські проби.

НЕ ДУМАВ СТРІЛЯТИ РУЗВЕЛЬТА?

З Нюйорку повідомляють, що поліція не відомо візнанням Зангари начеб він хотів застрілити през. Рузвельта. Здогадуються, що Зангара з приказу шикагівських генгстерів мав убити Чермака. Шикагівські генгстери ненавидять бурмістра Чермака за це, що він безпощадно нищить бандитів. Чермак є, щоправда, прихильником скасування прогібіції, одначе дуже енергійно боронює пачкарів алькоголю.

—o—

ФАШИЗМ У ФІНЛЯНДІЇ.

У Фінляндії почався великий фашистівський рух. Проводить ним відомий бувш. провідник ляповців Косоля. У своїй відозві накликає Косоля фінляндських патріотів записуватися до організації, яка готовить кінець комуністам, що руйнують патріотичні й релігійні почування.

У РУМУНІЇ УСПОКОЮЄТЬСЯ.

БУКАРЕШТ, 17. II. ПАТ. Нині не було ніяких ексцесів. У всьому краю спокійно. Лише в Плоєшті 80 робітників рафінерії нафти проголосило страйк і хотіли лишитися в фабриці. Це їм не вдалося. Небаром у фабриці почалася праця.

ка з Пукова, рогат. пов. Залишилися ще з рогат. пов.: В. Брик з Липиці Горішної, М. Ставарський з Липиці Долішньої і М. Бойко з Данильча.

— **Ще про гуманітарну акцію львівського жіноцтва.** У статті, поміщеній в „Ділі" ч. 37 з дня 16. лютого ц. р. під заг. „Гуманітарна акція львівського жіноцтва", подані деякі мильні інформації у справі Комітету допомоги хорим українцям у місцевих шпиталях. А саме: цей Комітет витворився вправді із секцій обох жіночих організацій: Марійського Т-ва Пань і Філії „Союзу Українок", але вони зіллялися в один спільний Комітет з окремою управою і веде одноцільну допомогову акцію хорим унутрі й назовні, незалежно від секцій. Не відповідає дійсности, що одна і друга секція запопадливо стараються за гроші, часописи і т. д., бо до того є уповажнений лише Комітет, а секції як такі не ведуть у тому напрямі ніякої окремої акції. — **А. Конрадова.**

— **Розвязання читальні „Просвіти".** Тернопільський воєвода розвязав читальню „Просвіти" в Задарові пов. Бучач під замітом, що її члени займаються комуністичною агітацією.

— **Смерть визначного польського артиста.** У Львові помер 17. лютого відомий артист Людвік Чарновський, бувший директор міських театрів. Нездужав на жовтачку. Прожив 46 літ.

— **Дністер вливає.** Із Станиславова повідомляють, що в товмацькому повіті біля Унижа на Дністрі утворилася ледова запора на просторі 6 км. Наслідком запори вода піднеслася біля Незвиск на 2 і пів метра понад нормальний стан і заляла прибережні доми в Незвисках і Раківці.

— **Ошуканство.** В Глинянах арештовано Авраама і Фріду Шрагерів, що аліквідували у Львові свій склеп, зарвавши віритель йа 30.000 золотих.

— **„Фавст" з Марією Сокіл, Антоном Рудницьким та славетнім італійським артистом.** В неділю 19. ц. м. у львівській опері в год. 7.30 веч. гратимуть „Фавста" з гостинним виступом першого теноpa медіолянської опери „Ля Скала" Августіно Касавеккі у титуловій партії. Партію Маргарети співатиме Марія Сокіл, за диригентським пультом Антін Рудницький.

— **Сенсацією Львова** є теперішня інвентарова випродажа обуви ЛЕО. Фірма ЛЕО призначила до цієї випродажі обуву модну і першорядної якости. Окремою сенсацією є ціни обуви теплої і домашньої, яка на теперішню пору необхідна. — Дивн оголошення стор. 6 та.

— **Фірма Societé Job** у Тулюзі (Франція) відома з перелвоєнних часів вводить тепер знову на ринок відомі світової слави і доброти гільзи і бібулки, які можна дістати у всіх трафіках. Тутки „Жоб" є приладжені з оригінальних французьких бібулок і сильно імпрегнованої вкладки зі спеціальної вати, спалюються зовсім так, що лишається лише делікатна шовкова коронкова тканина. Про доброту гільз „Жоб" може кожний курець переконатися сам, а саме вийняти з коробки зверхню гільзу та її запалити і тоді побачить, що лишається лише делікатна шовкова тканина.

—o—

З опери.

Великий Театр: „ТАНГАЙЗЕР" — опера в 3 діях **Ріхарда Вагнера.**

Повну на сцені львівської опери цього твору Р. Вагнера завдячуємо 50-им роковинам смерти геніяльного музика. Не диво, що львівська музикальна публика виповнила салю театру до останнього місця.

Щодо самої вистави опери „Тангайзера", то вона лишала немало до бажання. Передовсім орхестра, хоч і змінена, була все таки за слаба, а орхестра у всіх операх Вагнера, як відомо, грає домінуючу ролю. Дальше треба зазначити, що виконавець титулової партії, варшавський гість п. **Дигас,** який був колись великим співаком і артистом, нині вже не був у силі дати собі раду з усіми трудношами своєї трудної партії, тому інколи просто жаль було дивитися на його — муку. Деякі хиби мала вистава і з чисто режисерського боку, а в кількох місцях виявилося наглядно, що опера як слід не підготовлена.

Зате з великою похвалою треба висловитися про креацію п. **Плятівної** (Єлисавета), яка і голосово і сценічно відповідала знаменито своєму завданню. Дуже гарно співала і п. **Марія Сокіл** (Венус). З мущин назвемо пп. **Ужейка** (Герман), **Плонського** (Вольфрам), **Петера, Мартінього, Романовського і Зубика.** На диво добре вичали хори, слабше зате випали виступи балету.

Диригував п. **Должицький,** який перед увертурою виголосив коротку промову, в котрій представив значіння творчости Р. Вагнера для людства.

І. Н.

УДАР КРОВИ ДО ГОЛОВИ, тиск біля серця, брак відруху, почування страху, нервове перечулення, мігрени, неспокій та безсонниця може легко пройти від гірко натуральної води **„Franciszka-Józefa".** Поручають її лікарі.

Всі вживаємо лише мила до праня і тоалетового

„Ваше Очко"

бо воно найліпше і найдешевше.

Фабрична складниця мила і свічок **„Ваше Очко",** 1294 **ЛЬВІВ, Галицька 1, ріг Ринку.** 2—3

По концерті та по всяких театральних імпрезах зустрінете своїх знайомих у КАВАРНІ „УНІОН", вул. Косцюшка 1 (Народн. Гостинниця). 5—20

СПОРТ.

ЗМАГАННЯ В ЛЕЩАТАРСЬКИХ СКОКАХ.

Міжклюбові змагання в лещатарських скоках відбудуться заходом У. С. С. К-у в суботу 18. ц. м. в год. 15. на Кортумівці. Збірка змагунів в год. 14. на вул. Клепарівській ч. 16. Найлекше дійти до скочні без лещат з вул. Піліховської, бічної Янівської (остання перед цвинтарем праворуч), відтак поза божницю і Янівський цвинтар ліворуч аж під тріянгулю. У змаганнях беруть участь лещатарі з Коломиї, Ворохти, Славська і Львова.

КРАЄВІ ЛЕЩАТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ.

В 300-ліття смерти гетьмана Мазепи влаштовує У. С. С. краєві лещатарські змагання, що відбудуться неодмінно в неділю 19. ц. м. в бігу на 18 км. і 8 км. Збірка змагунів в год. 8.30 при кінцевому перестанку трамв. лінії 10 на замарстинівській рогачці. Гості в год. 9. Старт і мета біля санаторії в Голоску Вел.

Вечором в год. 20. роздача нагород і чайний вечір у малій салі Народнього Дому, II. пов. Організацією змагань займається К. Л. К.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Карти — Бріджь.

II.

Славсько — сніг.

Лавочне — ще більший.

Радість серед лещатарів аж вуха вянуть. Ще поїзд не станув, а вже половина пасажирів вискочила.

— Богу дякувати! — віддихають з полекшею бріджісти. Аж тепер можна буде подумати.

Але сонце і сніг мають таку силу, що вазіть їх витягають з вагонів.

— Не забудьмо, хто роздає карти! — упоминають себе взаємно і йдуть за лещатарами.

— — — — — — — —

Засіялись білі горби зеленими, червоними і жовтими квітками.

Весело дивитись на них, як хитаються, а ще веселіше, як падають. Ще щастя, що як упадуть, то не лежать на місці. Їдуть у долину, вимахаючи для остороги ногами.

— — — — — — — —

Бріджісти взяли санки і поїхали до чеської границі.

По дорозі стрічають лещатарів з поломаними дошками і сільських хлопців на лещатах.

— Хлопче. Як у вас це звуть. Лещата?

— Іїт, та де. Лещіта то за ногу, як хтось зломить. Се карти.

— — — — — — — —

Маленьке сельце Опорець.

При дорозі гарна хата і напис на ній: „Кооператива — Згода Селян — в Опірці", а бі'ля цього: „Kooperatywa — Zhoda Selan, w Opircy".

І в далекім гірськім селі можна чогось навчитися

— — — — — — — —

Граничне станційка Бескид. Серед снігів стоїть кілька вагонів, які привезли сюди часть лещатарів і випустили їх у гори.

— Чи швидко пойзд вертає назад — питає хтось молодого парубка.

— За пул годзіни.

— За кілько кажете?

— За пів годзини — виправляється другий. А до тамтого каже: „А треба тобі було"!

— — — — — — — —

Півтора години саньми вгору, пятнацять мінут побадом уліз і ми знову в Лавочнім.

А за годзину зїджаються лещатарі. Зарумянені без огляду на вік: веселі без огляду на засніження.

Їх настрій — найліпший пропаґатор лещатарства.

— Ви знаєте, хто зна, чи я не зачну їздити — каже один бріджіст.

— Лішше зважайте, скільки вже пішло трефів — кричить на нього партнер.

Але маю враження, що зерно лещатарського захоплення впало на добру почву. При найближчій нагоді кине „партію" і потаскається з дошками в гори.

— — — — — — — —

Їдемо до Львова.

Бріджісти далі працюють, хоч з мокрих лещат капає їм вода на голову.

— Три пік...

— Чотири кер...

— Контра.

— А так їх! Хе-хе-хе.

Лещатарі щойно тепер завважили, що між ними є й лещатарки. Не бачили того, як їхали туди.

— Пані позволять...

— О, дякую...

— Направду?...

— . . . . . .

— Завтра не можу.

— То позавтрі.

Де-не-де зітхання, десь-не-десь півслово.

— — — — — — — —

Львів.

Бріджісти і лещатарі:

— Маєш тобі!...

— — — — — — — —

Апель до управи залізниць:

Можеб так для одних і других „шибувати" ще з пів години.

Одні доїжчилиб робра, а другі освідчини.

Галактіон Чіпка.

НЕВЖЕ РОЗБИТТЯ С. К. „РУСЬ" В УЖГОРОДІ?

Читаємо в ужгородському „Українському Слові":

„В неділю 5. II. н. р. відбулися в Ужгороді річні загальні збори спортового клюбу „Русь" при значній участи членів. Збори пройшли досить бурливо, бо вже від років провід захопили у свої руки духовничівці, що є хворобливим явищем, коли 20 проц. касапів диктувало 80 проц. українців. Це наші хлопці далі терпіти не будуть. Активних наших членів коли не відсунули вповні, то забили на таке „почесне" місце, де вони не можуть у проводі брати участи.

На основі давнішої згоди секретарі Т-ва міняються що черзі. Цього року мав бути з нашої сторони п. Карпованець, але касапи запропонували свого. Голова, відомий наш „приятель" сенатор Бачинський, не дав цього під голосування, хоч велика більшість була на нашому боці, і замість порахувати голоси, збори нагло замкнув, заявляючи, що секретар уже вибраний. На це піднялася буря протестів, але пан сенатор скоро зник.

Терором не можна діла вести і на нашу думку скорше чи пізніше нездоровий компроміс мусить розпастися. Всі грачі є українці, почавши від нашого славного воротаря, на наймолодшій юніорці скінчивши. Отже нехай русофіли зі своїм провідником закладають собі інше товариство. А наші нехай вже раз собі запам'ятають, що на двох конях не можна їхати і правдиву фарбу вже раз треба показати.

Правдоподібно прийде до роздору і наші хлопці заложать собі свій клюб".

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

KATALOG DER AUSSTELLUNG UKRAINISCHER GRAPHIK in der Staatlichen Kunstbibliothek vom 5. bis 26. Februar 1933. Veranstaltet vom ukrainishen Wissenschaftlichen Institut in Berlin. Berlin 1933. — Стор. 48, форм. 8°, ілюстрацій 17.

ЖУРНАЛИ.

BULLETIN MENSUEL, de renseignements économiques et sociaux. Рік XXIV ч. 1. за січень 1933.

„MORZE", organ „Ligi Morskiej i Kolonjalnej". Rok X. Nr. 2. Warszawa, luty 1933.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах 8.92 і пів.

В міжбанкових трансакціях нотували: Нью Йорк 8.92—8.92 і пів, Лондон 30.70—30.90, Цюріх 172.10—172.40, Прага 26.40—26.46, Відень 101—104, Берлін 212—212.30, Париж 34.85—34.95.

ЗБІЖЖЕ.

Ціни біржові, ціни ринкові. Льоко Підволочиська: Пшениця дворська 740 31.50—32.00, Пшениця дворська 720 30.25—30.75, Пшениця збірка 29.00—29.50, Жито одноціле 17.00—17.25, Жито збірне 16.00—16.25, Ячмінь на мливо 12.00—12.50, Фасоля біла 15.00—18.00, Горох полевий 13.00—15.00, Просо краяне 14.50—15.00. Льоко Львів: Пшениця дворська 740 33.00—33.50, Пшениця дворська 720 31.75—32.25, Пшениця збірка 30.75—31.00, Висівки ячмінні 7.50—8.00, Крупи ячмінні грубші 24.00—26.00.

Інші курси незмінені.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 16. II. Масло 2.50, молоко 15—17 сот., сметана 0.70, яйця 5.40—5.60. Дня 17. II.: Масло 2.50, молоко 15—17, сметана 0.70, яйця 5.20—5.40.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 18. II. год. 3.30 попол. „Од'їзд пів".

Субота, 18. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (Абон. 7).

Неділя, 19. II. год. 3.30 попол. „Розбійники" (Ціни найнижчі. Абон. 7).

Неділя, 19. II. год. 7.30 веч. „Фавст".

Театр Ріжнородностей.

Субота, 18. II. год. 7.30 вост. виступ Л. Вирвіча у своїому репертуарі.

Неділя, 19. II. год. 3.30 попол. „Мадмуазель" (Ціни знижені. Абон. 7).

Неділя, 19. II. год. 7.30 веч. Гостичний виступ Л. Вирвіча.

Кіна.

АДРІЯ: „Дім ч. 13" (І. „Тайна плящичної келії", II. „Любка смерти"), додаток: „Трубач Сам у Парижі".

АПОЛЬО: „Ромео та Юльця".

АТЛЯНТІК: „Арівва" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „На париському шарці", ревія „Ах, ті цигавки!"

КОПЕРНИК: „Райський птах" (Дольорес дель Ріо).

МАРУСЕНЬКА: „Райський птах" (Дольорес дель Ріо).

МІРАЖ: „Вулкан сміху" (Гарольд Льойд).

ОАЗА: „Вогнище" й ревія.

ПАЛЯС: „Спів, цілунок, дівчина".

ПАН: „Зунгу".

ПАСАЖ: „4 утікачі" (Том Мікс).

ПРОМІНЬ: „Мараду".

СТИЛЕВЕ: „Опір Парижа" й ревія „Чи (в мене кохаєш?"

УТІХА: „План В", ревія „Коли жінка червоніється".

ХИМЕРА: „Теодозія із Севастополю".

Закордонне радіо.

Субота, 18. лютого 1933.

Братислава (279.3) 16.10 Легка музика, Мілянo (331.4) 11.15 Орхестра, Лайпціг (389.6) 19.30 Шумінові пісні, 20.00 Веселий вечір Рим (441,2) 20.45 Опера, Бероміністер (459.4) 19.45, „Дівча Шварцвальду" оп. Есля. Відень (516,1) 11.30 Капелс, 15.15 Фортепян, 16.45 Цитристи, 19.30 Пісні, балади, 20.00 „Тріо" комедія Лянца, Мінхен (532.9) 20.00 „Мікадо" оп. Сулівена, Будапешт (550.5) 12.05 Циг. музика, Харків (937.5) 10.10, Концерт. 13.15 Солісти, 15.15 Українська музика, 17.00 Хор, орхестра, 18.00 Опера, 24.00 Танкова музика, Москва (1000) 10.00 „Евг. Онегін" оп. Чайковського, Париж (1724.1) 22.00 „Кравна осміху" оп. Легара.

Неділя, 19. лютого 1933.

Братислава (279,3) 17.40, 21.30 Концерт, Мілянo (331,4) 12.30 Концерт, 21.00 Опера, Лайпціг (389,4) 9.00 Богослуження і концерт, 16.00 „Дас Медхен авс дер Фремде" комедія Гольма, Білгород (429,7) 16.30 „Мала Фльорама" оп. Тіардовича, 19.00 Нар. пісні, Рим (441,2) 20.45 Концерт, Бероміністер (459,4) 19.10 Нар. музика, йодлери, Прага (488.6) 7.30 Концерт, Відень (518,1) 11.30, 12.50 Концерт, 18.50 Фортепян, Рига (525) 15.15 „Месія" ораторія Генделя, Харків (937,5) 10.00, 13.15, 15.15, 18.40 Концерт, 16.00 Концерт для дітей, 17.40 Гумор, сатира, Москва (1000) 17.25 „Лякме" оп. Деліба (Досв. 720 м).

Львівське радіо.

Субота, 18. лютого 1933.

12.10 Грамофон, 13.10 Метеорольог. комунікат, 13.15 Шк. поранок, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Для дітей: Мігдаловий цар, 16.00 Грамофон, Збіжева біржа, Сільва рерум, 16.45 Мадрид позажний та всміхнений, 17.00 Авд. для хорих, Сальонова орхестра, 17.40 Відчит, 18.00 Легка музика, 18.40 Всячина, 19.40 На овиді, 19.45 Пресовий радіовий денник, 20.00 Концерт: Оперові мельодії, танці, звуковики, Спортові вістки, 22.05 Шопенівський концерт, 22.40 „Мраки", фейл., 23.00 Танкова музика.

Неділя, 19. лютого 1933.

12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Симфон. поранок, 14.00 Ветеринарійні поради, 14.20, 15.15 Музика, 14.40 Рільн. балачка, 16.00 Для молоді: „Що чувати в світі", „Микола Коперник", 16.25 Грамофон, 16.45 Три знаки запиту, 17.00 Солісти (Поморська — сопран, Левенштайн — скрипка), Комунікат союзу сільгромад, 18.00 Легка музика, 18.55 „Всячина ч. 1000", 19.25 „Кулїг" авд., 20.00 Концерт (хор, орхестра), 21.20 Спортові вістки 21.30 Фортепян, 22.20, 23.00 Танкова музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Звичайні Загальні Збори Видавничої Кооперативи „Хортиця", кооп. з обмеж. порукою у Львові, відбудуться 26. лютого 1933 р. в 10. год. ранку, або 11. год. без огляду на число членів, в помешканні Т-ва Допомоги Емігрантам у Львові, вул. Руська 3, II. пов., з таким порядком нарад: 1) Відкриття зборів; 2) Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів; 3) Звіт Управи з діяльности за рр. 1929—1932; 4) Відчитання звіту з переведених ревізій; 5) Уділення абсолюторії Управі; 6) Розподіл надвишки зиску; 7) Вибір 5 членів Надзірної Ради й 3 членів та 2 заступників Управи; 8) Внески та запити — **Надзірна Рада.** 1435

Англійська недуга

виступає їззя недостачі соняшного світла та А і Д вітамінів. Є легко зрозумілим, що норвеського трану, з його одиноко існуючим засобом вітамінів (500 А і 200 до 250 Д на 1 грам) не можна прямо заступити як скриплюючого середника для дітей. Норвеський тран береже організм перед заразливими недугами і причинюється до росту здорових зубів

НОРВЕСЬКИЙ ТРАН

Тернопіль. Тернопільський „Боян" і Муз. Тов. ім. Лисенка влаштовують у неділю 5. березня ц. р. Вокально-музичний Вечір для вшанування памяти М. Лисенка у 20-ліття його смерти. Програму подадуть окремі оповістки. 1434

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ДАРМО Читачам „Діла". Напишіть ім'я, рік, місяць уродження, стан родинний, окреслю докладно характер, здібности, призначення, подам дармо найважніші факти Того життя. На видатки канцелярійно-почтові залучити один зол. почтовими марками. Психо-графолог Szyller-Szkolnik, редактор часопису „Świt"— Warszawa, Żórawia 47. 1394 2-3

ЧАСОПИСИ і закордонні журнали, Нова Реклама, тепер Шайнохи 3. 3—3

ОКАЗІЙНА ПРОДАЖ. Іповерховий дім, комфорт, рентовний, вклад до 2.000 дол. Вільне мешкання. Відомість у д-ра Ляхса, Браєрівська 6. 1436 1—2

Присилайте передплату!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

СПЕЦІЯЛІСТ НЕРВОВИХ ХОРІБ

Др НОРБЕРТ ТРЕҐЕР

ЛЬВІВ, УЛ. БЕЛЬОВСЬКОГО 3 (за Пасажем Міколяша)

ординує від 3—5 попол. — Психотерапія

Ширіть наш часопис!

ПІАНІНА першорядні по зниженій ціні; на догідних умовинах. Купно, продажа; заміна уживаних інструментів.

НОВАЦКІ

Пілсудського 17. Тел. 2[illegible]

Чи приєднали Ви „ДІЛОВІ" бодай одного передплатника? Чим більше буде передплатників, тим кращий буде щоденник!

Інвентарова випродажа.

Мужеські бронзові і чорні шпильк. з рідбоксу на тревалій підошві зол. 14.80

Мужеські високі і півчеревики чорні і бронзові бокс. ориг. GoodWelt зол. 16.80

Жіночі вигідні фасони в ріжнородних моделях, з прикрасою від зол. 9.80

Дітячі ч. 19 від зол. 2.80 ч. 20-22 від зол. 4.80 ч. 23-26 від зол. 5.80 ч. 27-30 від зол. 7.80

Хлопячі дуже міцні, на подвійній підошві, ч. 31-35 зол 11.80 ч. 36-39 зол. 13.80

На зимові предмети і домашню обуву величезні знижки.

ЛЄО

Магазин обуви

Львів, Леґіонів 29.

За редакцію відповідає Олександер Костюк. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10

Ч. 41 (13.280). Львів, понеділок 20. лютого 1933. Рускоюе орґаїе карпатсоко гуєзиґтем. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Найбільший клопіт
міністра закордонних справ.

Львів, 18. лютого 1933.

Три дні тому новий польський міністр закордонних справ виголосив у соймовій комісії своє перше експозе про міжнародню ситуацію і закордонну політику Польщі. Ждали того експозе політики з досить великим зацікавленням, чого доказом була не лише поява у соймовому будинку цілого ряду урядових достойників, які звичайно туди не заходять, але й масова авдиторія з послів ріжних польських і нєпольських клюбів. Причина того зацікавлення подвійна: передовсім це зацікавлення торкалося особи міністра, якого номінація викликала стільки шуму на сторінках „запряженої" французької преси. Недавній ад'ютант марш. Пілсудського, пізніше післанний на „відпочинок" закордонної політики, на яку впливав тільки за кулісами, тепер уперше мав виступити назовні в офіціяльному характері. З другого боку останні міжнародні події, актуалізовані головно приходом до влади в Німеччині Адольфа Гітлера, підкреслили значіння заяви міністра ресорту закордонних справ та парляментарної дебати над тими справами.

Однак „сензація" того експозе минула дуже швидко. Міністр говорив мало, а ще менше сказав. Трохи перейняв маніру свого попередника, п. Залеського, який вважав своїм обовязком у кожному своєму експозе подавати хронікарський огляд міжнародніх подій в компліментами та миролюбними заявами під поадресою усіх держав глюбу. Трохиж зазначив новий міністр „незалежний" характер польської закордонної політики — виголошенням проповіди про гріхи Ліги Націй і розбройної конференції. Однак усе це відбулося — як сказано — у рамцях дуже вузеньких і скромненьких.

Конкретно, казав мін. Бек про пакт неагресії з СРСР, повторивши (в гіршому виданні) зміст пресових ендеко-санаційних статтей на цю тему; говорив про співпрацю хліборобських держав, в якої практичну вартість ніхто поважно не вірить; потім слідувала репримеада під адресою Ліги Націй, про яку трохи ширше згадаємо далі; за нею ішла реклама миролюбности Польщі, звязана з реклямою її останнього „розбройного" проекту (який, до речі, залишився у повній ізоляції та насторожив проти себе навіть французів): останній уступ промови був присвячений ревізіоністичній пропаганді Німеччини, при чому тут новий міністр справді найшов кращу форму вислову, ніж інші його красномовчі земляки: він признав, що „хто має час і гроші, може робити пропаганду, яку хоче", перестерігши перед переоцінюванням практичної вартости тої пропаганди та дипльоматично заявив, що „становище Польщі до Німеччини буде таке саме, що Німеччини до Польщі". Ось і все.

Остаточно така промова може й краща від густих, довгих тирад. Якщо уряд не хотів давати товчок до цілої великої закордонно-політичної дебати, а рішився задовольнити, так мовити, куртуазійні парляментарні вимоги, то таке експозе було зовсім достаточне. Факт, що заповіджене на слідуючий день засідання комісії для ведення дебати над експозе міністра — вже не відбулося (ніби пленум сойму перешкодило!) і мабуть до кінця сесії не відбудеться, цей факт свідчить проречисто, що уряд такої дебати собі не бажає. Але і цьому можна не дивуватися. У часах, коли за кулісами, у висліді тайної дипльоматії, доходить до якогось пакту між Італією, Мадяршиною та Німеччиною; коли тайна дипльоматія змонтувала новий созонницький устрій з-ох держав Малої Антанти; коли тайна дипльоматія довела в останнє до підписання пакту неагресії між Францією та СРСР, — словом, коли скрізь і всюди голос має лише тайна дипльоматія, у таких часах є річю зовсім зрозумілою нехіть також польського закордонного міністра широко про свої пляни й заміри говорити та над ними прилюдно дебатувати.

Тим більш яскраво на тлі тої стриманости й мовчанки нового міністра виходить його атака на Лігу Націй за — — охорону національних меншин. Про ніщо міністр не говорив так широко й так енергійно, як про свої клопоти з проблемою охорони національних меншин. Ця частина промови настільки цікава, що наведемо її в цілости:

Праця на терені Ліги Націй не є позбавлена для нас деяких труднощів. Виринають вони з того, що всупереч інтенціям (?!) творців пакту Ліги і низки звязаних з нею договорів, стрічаємося аж надто часто з бажанням надужити це форум для цілей, які не мають нічого спільного з тою організацією. Маю на думці передовсім надто велику довільність інтерпретації т. зв. меншинових умов. Ці договори накладають на сигнатарія обовязок, зрештою ідентичний з нашими конституційними приписами, обовязок рівности прав усіх громадян. Однак деякі чинники внутрішні і зовнішні змагають систематично до того, щоби цей шлях вжити для цілей чисто політичних. На останній сесії Ради Ліги я був змушений при нагоді одного з таких прикладів звернути увагу Ради на ту цілу систему і в досить рішучий спосіб перестерігти, що польський уряд таких процедерів толерувати не може. Хоча становище Ради Ліги в даному конкретному випадку в ясний спосіб зазначилось проти даної системи, то проте мушу стверднти, що при існуючих процедерах Рада Ліги є досить безборонною супроти тих, які цих процедерів хотять надужинати. Навіть одноду шна опінія Ради не завсіди може покласти край стосуванню тої методи. Це очевидно ненормальний стан речей, який творить сумний приклад, що умови й методи, оперті лише на довірю в добру волю всіх співпрацюючих — надто легко деформуються.

Маємо враження, що останне речення міністра — це свята правда, тільки сказана під фальшивою адресою. Зрештою, не в цьому суть, як тим більше суть справи не в тому якомусь „конкретному" випадку, про який згадав п. Бек. Суть справи в тому, що польський міністр перевертає цілу проблему міжнародньої охорони національних меншин коміть головою і так само зовсім фальшиво підходить до питання ліквідації своїх міжнародніх клопотів з меншинневими скаргами. Не знаємо, чи міністр Бек склав таку гнівну заяву лише з престіжевих мотивів і чи може на тайних засіданнях ради міністрів не говорить інакше. В усякому разі кожночасний міністр закордонних справ Польщі повинен собі зясувати справу недвозначно, що 1) ніякі його навіть найбільш „рішучі перестороги" не очистять міжнароднього форуму з меншинневих скарг і не позбавлять його його клопотів з ними і 2) винувата не є процедура Ліги Націй ані „метода" надужинання її, щоби Польщі ніби якісь пакости робити, лише винуватою є тільки й одиноко внутрішня політика уряду, яка проголошує в національній політиці дикобразні теоретичні тези „рівности і безпеки" та реалізує їх у спосіб, який *змушує* національні меншини Польщі хапатися *усіх* засобів самооборони. Клопоти польського міністра закордонних справ з національною проблемою будуть щораз більші і щораз гірші, якщо не схотять їх зменшувати його кабінетові товариші — іншими, ніж досі, методами.

З міліона людей, уроджених в одному році, половина їх вмирає в 45-ім році життя, а одна третина доживає 60-ого року життя. Ви не знаєте до котрої категорії належите. Ви можете вмерти і перед 45-им роком життя, вмерти навіть негайно, а тому треба Вам заздалегідь обезпечити своє життя в користь своєї рідні.
Найкраще може це зробити
УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО
„КАРПАТІЯ",
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменниця).

РОЗДАЧА НАГОРОД
за краєві змагання і лещатарський ЧАЙНИЙ ВЕЧІР відбудеться в неділю 19. ц. м. в год. 20. веч. в малій салі „НАР. ДОМУ" на III. пов. а не в салях „Ял Харузім" як було подано раніше. Гостям раді. Буфет у вл. управі. Добірна музика.

Потрійний союз.

(Кореспонденція з Женеви.)

Копія буває звичайно слабша від оригіналу. Це видно й на новім потрійнім союзі. Чи існує він, як це запевняє Ерріо, чи перебуває в стані народження, не різниці великої не робить. Хоч Італія й зросла, а відносно і зміцнилась у порівнанні з її передвоєнним станом, то зате Угорщина не витримує ніякого порівнання зі старою Австро-Угорщиною, яка розвалилась не раніше ніж щезла потреба боронити славянські народи проти московського царизму. Участь Угорщини в потрійнім Союзі автоматично мобілізує проти нього Малу Антанту, тобто скріплює становище Франції та погіршує становище Німеччини.

Французька преса припускає, що утворення нового союзу не стоїть у безпосереднім звязку з політичною перемогою гітлеризму в Німеччині. Мусоліні не дуже високо цінить наслідування фашизму в інших державах. До того ж звязки між державами установлюють не внутрішні соціяльні інтереси тої чи іншої партії, а національно-державні інтереси. Соціяльно-політична еволюція Гітлера за останні місяці показує, що він зовсім не ставить партійних засад понад конкретні конечности даного політичного моменту.

Еволюція, яку перебуває тепер Німеччина остільки поважна й рішальна для її найближчої майбутности, що союз між нею та Італією тим часом може мати лише політичне, але не військове значіння. Не підлягає сумніву, що уряд Німеччини має ще досить сильну владу, щоби розвязати комуністичну партію та всякі радикальські організації, як це зробила Румунія. Але відкритим лишається питання, чи утвориться в Німеччині остільки міцне національне об'єднання партій, яке змогло б притягти до себе значну частину тих мільйонових мас, які ідуть тепер за комуністами. Питанням лишається також, чи соціяльна демократія зможе засимілювати в національнім дусі позбавлені проводу комуністичні маси, чи може більшовицькі елементи переможуть у межах соціял-демократичної партії у такій мірі, що урядові не лишиться нічого іншого, як розвязати й цю партію. Позбавлення політичного проводу та представництва значної частини німецького народу було б дуже небезпечним експериментом, який відкрив би широке поле до поширу московських агентів у Німеччині.

Одним з найбільше інтересних парадоксів політичного життя сучасної Европи є той факт, що воєнний стан, який фактично панує в Німеччині між найбільшою урядовою партією та комуністами, яких всякими засобами підтримує Радянщина, зовсім не впливає поважно на політичні та торговельні відносини між Німеччиною і Радянщиною. Коли Гітлер і в цьому відношенні хоче піти слідами Мусоліні, він ризикує. Кожний овоч, як то кажуть, має свій час. Що можна було зробити перед десяти роками, не дасться зробити тепер, до того соціяльна демо-

JOB
ОРИГІНАЛЬНІ ФРАНЦУСЬКІ
ГІЛЬЗИ і БІБУЛКИ
Знову можна дістати.

кратія і відносно й абсолютно в Італії ніколи не була така сильна, як у Німеччині. А сучасне становище соціальної демократії у боротьбі між національними соціялістами та комуністами лишається загадкою. Не буде пересадою сказати, що комуністична партія в Німеччині при підтриманні її соціяльними демократами фактично може сильніша від більшовицької партії СРСР, не зважаючи на цілу масу зброї, яку вона накопичила в останніх роках. Таким чином лишається відкритим і питання, кого легше поборювати Німеччині — Совіти, які підтримують німецьких комуністів безпосередньо, чи цих комуністів у межах держави, лишаючись у добрих відносинах зі Совітами. У всякому разі доки не буде рішена боротьба між урядом та комуністами в Німеччині, та поки не будуть сформульовані відносини між Німеччиною Гітлера і Совітами, доти не дасться усталити і значіння можливого чи вже існуючого потрійного Союзу.

Тим часом відомости про нове угрупування держав викликало велике занепокоєння у Парижі. Ерріо в „L'Ер Нувель" заявив, „що зовнішня ситуація повинна нас займати ще більше ніж становище фінансів". У тій-же самій передовій пише він про Німеччину: „Вона готує офензиву проти Франції, а разом з тим і проти Великобританії". У деякім логічнім звязку з попередніми заявами робить Ерріо й комплімент у бік Літвінова за його ставлення до французького плязу розброєння в Женеві. Зрештою в останнім часі Ерріо дуже охотно демонструє добрі відносини зі Совітами. Вкінці січня мав він відчит у Парижі про відносини між Францією та славянськими народами, в якім підносив високо Совіти. Між іншим сказав: „Радянський лад державний, витворений робітничо-селянською революцією, в здійсненням ідеї низки великих російських письменників — Тургенєва, Достоєвського, Толстого..." Почувши це, згадані як по команді закрутилися певно у трунах. Але забагато було того, очевидно, й дописувачеві „Известій", славнозвісному Жакові Садулеві, бо по імени того, хто „не противился злу", очевидно й більшовицькому, умістив він скромний знак запиту. Далі говорив Ерріо про „кольосальний, чудово організований російський нарід", „про пакт приязні", „про значні розміри та високі технічні досягнення червоної армії" ,.та про те, „кого саме вона буде підтримувати". Але цього вже знов було забагато деяким французам, і Ерріо поставили в пресі запит, чи він справді це все казав. На цей запит, на жаль, не було жадної відповіді.

Цей несподіваний эріст французько-совітської „приязні" треба в значній мірі записати на карб перемоги Гітлера та проекту чи повстання потрійного Союзу. Зрештою треба сказати, що французькі почування до Совітів тим часом наскрізь платонічні, що дуже смутить більшовиків. Німеччина ж перебирає радянські замовлення, кредитуючи на 48 (!) місяців, отже виявляючи гідну подиву віру у тривалість більшовицького режиму, чи може готуючи претенсії до їх спадщини. Економіка й політика ходять тепер дуже покрученими стежками.

Відповісти на потрійний Союз відновленням Антанти було б цілком бажаним для Франції. Але з англійського боку не помітно у цьому напрямі ніяких заходів. Щож до Совітів, то становище Англії цілком відмінне від французького. Про виповідження англійсько-радянського торговельного договору згадував і Молотов дуже мелянхолійно на сесії ЦВК-у. В справі відносин між Францією та новим угрупуванням держав на континенті лишається, очевидно, Англія розємчим суддею, як у багатьох інших справах.

М. Данько.

З дебат над самоуправним проєктом.

Соймові дебати над урядовим проєктом закону про частинну зміну устрою територіяльної самоуправи тревали повні три дні — від 13 до 15 п. м. — по кільканацять годин денно. До другого читання зголошено понад 100 поправок, між ними кількадесять поправок послів д-ра Барана і Кузика.

В генеральній дискусії забрали голос представники всіх соймових клюбів, що всі — за винятком ББ — заявилися проти проєкту. Від Українського Соймового Клюбу промовляв його голова пос. **д-р Дмитро Левицький**, і на його виводи віповів обширно слідуючого дня (14. п. м.) референт проєкту віцемаршал д-р Полякевич — очевидно в порозумінні з урядом, а головно з міністерством закордонних справ. Одна і друга промова читачам відома. В тій дискусії промовляв також від українських соціялістично-радикальних послів **д-р Ладика.** На початку своєї промови пос. Ладика зазначив, що референт проєкту Полякевич заявив у своїй промові, що самоуправний проєкт поборюють тільки посли з УНДО. Промовець зазначує, що і соціялістично-радикальні українські посли прилучуються вповні до становища послів з УНДО і вони рівнож поборюють цей проєкт з тих самих причин, що і посли з УНДО, котрі мали своїх представників в адміністраційній комісії. Дальше згадав він про польсько-українські відносини у Східній Галичині в 1918 р., а коли згадав, що до Східної Галичини прийшло польське військо за допомогою Франції, маршал Світальський відобрав йому голос.

Тоді пос. Ладика сходячи зі соймової трибуни, звернений до салі, розкладаючи своїм звичаєм руками, сказав „а то толеранція, а то рівноуправненнн", за що маршал виключив його з місця з одного засідання сойму. Ця дисциплінарна кара потягає за собою автоматично втрату половини місячних діет, які пос. Ладиці стягнуть у соймовій касі в дні 1. березня ц. р.

В спеціяльній дискусії промовляло кількадесять бесідників (кожному можна було говорити найвище 15 хвилин). Дискусія хвилями була дуже бурлива і слідно було однодільний фронт всіх партійних угрупувань проти санаційної більшости. Кількох польських послів маршал Світальський записав до протоколу, а кількох виключив навіть зі засідань, що викликувало все нову бурю на лавах опозиції.

З українських послів промовляли: пос. д-р **Загайкевич** проти примусу знання польської мови через солтиса, підсолтиса, війта, підвійта, бурмістр'а, сільського і міських лавників (асесорів) та членів повітових рад і повітових виділів, пос. **Чукур** проти збірних громад, пос. **Кохан** проти іменування писарів волосних через війта, пос. **Кузик** проти проєктованої ординації виборчої до громадських і волосних рад, проти диктатури війтів та проти необмеженої диктатури старостів над львокальо.

Всі вживаємо лише мила до праня і тоалєтового
„Ваше Очко"
бо воно найліпше і найдешевше.
Фабрична складниця мила і свічок „Ваше Очко",
1294 ЛЬВІВ, Галицька 1, ріг Ринку. 3—3

ною та повітовою самоуправою — врешті пос. д-р **Баран** проти того, щоби новий самоуправний закон обовязував на території воєвідств львівського, станиславівського й тернопільського, себто на території Східної Галичини.

Характер промов послів д-ра Левицького і д-ра Барана був суто політичний, а промова посла д-ра Барана була рівночасно відповідю на репліку віцемаршалка Полякевича на промову пос. д-ра Левицького. Пос. д-р Баран промовляв під до другої вночі з 15. на 16. п. м., а по промові ще одного бесідника приступлено около 2 год. вночі до голосування. Всі внески опозиції між ними і всі внески послів д-ра Барана і Кузика перепали голосами ББ. Коли при першій статті перепав вшехполь внесок на скреслення цієї статті (голосування було поіменне і за ним голосувала ціла соймова опозиція), а маршал Світальський не допустив до дальшого поіменного голосування, тоді вийшли зі салі всі опозиційні посли серед великого шуму і крику та грімких протестів проти уряду і санаційної соймової більшости. На салі остали тільки посли з ББ, два сіоністичні посли Розмарін і Зомерштайн та два німці Янковський і Розумек.

Санаційними голосами ухвалено в соймі самоуправний проєкт, проти якого заявилася буквально вся незалежна опінія в Польщі і то усіх націй. Третє читання над проєктом відбудеться в суботу і тоді прийде під голосування внесок послів д-ра Барана і Кузика на відкинення проєкту в цілости. Можна згори принятн, що цей внесок провалиться і що теперішня більшість з ББ надасть проєктові силу закону.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 20. ЛЮТОГО 1933.

ДЖОН ГЕЛЬСУОРТІ. 4)

БЛИСКАВИЦЯ.

За пять хвилин зявилася знову з ясними червоними плямами на обличчі. Я бачив як вона підбігла до них, як намагалася судорожно бути веселою й безжурною і я бачив також, що вона зовсім не існувала для них обоїх. Вони жили в іншому світі, а ми були для них неначе тінями якогось недійсного світу, який для них загинув. Я знаю рожеву квітку, Дафну, яка пахне солодко. І запах приголомшує як легка отрута, а коли її понюхати міцно, то вона опяняє сильно. Вони обоє мабуть понюхали Дафну.

Стіни, це незвичайно цінний винахід для цивілізованих людей. В мому тонкому шатрі та між тонкими шатрами обох подруж здавалося мені, що чую притишені докори й здушені зітхання, тому що людей здержували тонкі стіни від вільного видиву своїх почувань. Мовчанка обоїх, так нагло діткненних любовю, пригнітала всіх. Я буквально не важився забалакати з Веймавтом тоді, хоча ми жили так близько себе. Неначе зачарований і засліплений стратив один англійський педагог змогу бачити себе таким, як інші його бачили. Не тому, що поміж ними навязалися якісь там „зносини", ні, це не було таке просте; але мабуть для них нічого іншого не існувало на світі, як вони обоє.

Навіть наш пройдисвіт знінковів.

— Коли в мене жінка дома прогрішиться, то я її набю, — заявив він мені, — а колиб я в чомусь прогрішився, то вона напевне подряпала б мені лице.

Але тут саме була заковика; шатра мали вонкі стіни: не можна було набити Оленч, або видряпати очі Франкові — це заплутана історія!

Але все кінчається на світі й ніколи не віддихнув я так свобідно, як того дня, коли ми вернулись до готелю й розлучилися нарешті після нашої жахливо тісної спільности.

Неначе умовившись, вечеряли ми всі при окремих столах. По вечері сказав я Франкові:

— Ходіть зі мною, оглянемо Сфінкса при місячному світлі.

Він пішов зі мною, якийсь несвій. Мовчки наблизилися ми до Сфінкса й сіли напроти нього в пісок. Вкінці промовив я:

— Як ви рішили поступити тепер, дорогий друже?

— Я не можу розлучитися з нею, — так, начеб ми вже безліч разів про те говорили.

— Алеж ви мусите на двацятого вертати вже до Англії!

— Я знаю це.

— Дорогий друже, виж себе нівечите. Не забувайте про Джессі.

— Вона нехай робить, що хоче.

— Франк, ви збожеволіли.

— Може. Але я не можу [illegible] з нею, це все.

— А як вона?

— Я не знаю. Я тільки знаю, що мушу там бути, де вона.

Я сидів мовчки й дивився на тупий профіль Сфінкса, який кидав могутню тінь на пісок. Скінчився дивовижний, зачарований сон кохання в пустині. А тепер повинно статися щось — може щось великого й страшного. І я пробурмотів: „Ради Бога, приятелю, подумайтеж про свою дружину, про свою працю, про себе самого — будьтеж розсудливі. Виж нічого не придбаєте цим, нічогісінько".

— Можливе й нічого. Але це все не має нічого спільного з розсудком.

З уст англійського вчителя вразило мене таке речення незвичайно. І він підскочив наразі, так начеб його щось укусило. Нечайно схопив він ріжницю, яку творять поміж людьми стіни. Кохана жінка, десь за мурами, з чоловіком, з яким вона звінчана! Поза нами пустиня, сотні миль чистого, білого піску, а серед тієї величньої свободи, ми люди, освоєні й одухотворені. А ми тепер навпаки: серед чотирьох мурів знову люди, з дикими інстинктами тіла та крови. Дивно! Ледви чи він помітив іронію цього подражнення; він покинув мене й побіг до готелю.

Я лишився ще трохи біля „вічної загадки", яка здавалася мені дуже простою в порівнанні з загадкою цієї хвилини. А потім пішов за ним. Чи може вкінці ця справа розвяжеться з матеріяльної сторінки? Вкінці треба було цим чотирьом людям якось прожити — вониж не могли нехтувати реальною дійсністю. Олена Радолін не була багата, Веймавт мав тільки свій заробіток і невеличке, заощаджене майно; батько Джессі Веймавт був полковником на пенсії; Радолін був співвласником одного банку.

Одна ніч поміж стінами зробила своє; Радолін відїхав із жінкою на другий день до Геліополіс. Веймавти лишилися в „Мена Гавс". За три дні мали виїхати до Англії.

Пригадую собі так добре, як я тоді міркував: „От, не треба даремне хвилюватися! Це була фата моргана й вона скоро минеться. Людей блискавиця не зачіпає". Але в приступі непереможної цікавости поїхав і я до Геліополіс.

По дорозі в трамваю охопило мене невеличке розчарування. Олена Радолін була католичка, Франк Веймавт англійський джентельмен. Оці дві обставини мабуть покінчать оцю справу, яку я хотів би радо закінчити. Всі ми маємо потихеньки замилування для романтики, або краще сказати: для трагізму.

(Продовження буде.)

Франція обманула Вільсона.

НЮ ЙОРК, 30. січня. (Вл. кор.) Темну сторінку світової війни в початках виступу Америки по стороні Франції та її союзників відграває книжка, написана французьким цензором Павлом Алярдом. Про неї згадує сьогодні паризький кореспондент нюйоркської газети „Сан", відкриваючи побіжно її зміст. Зараз після вступлення у війну Америки, відбулося кілька довірочних засідань французького парляменту. Протоколи з тих засідань сховано до архіву, деякі навіть у стенографічних записках. Алярд відчитав ці протоколи аж тепер і опублікував між ін. таке: Соціялістичні посли спитали Бріяна про його подорож до Росії. Зажадали пояснення, чи є яка окрема умова між Росією й Францією в справі територій. Бріян сказав, що є, і то зовсім довірочна, якої ніхто не знає. Про неї нічого не було сказано президентові Вільсонові, коли він рішив втягнути Америку до війни. А умови ті були такі: Франція домагається не лише відступлення собі від Німеччини Альзації й Льотарингії з 1870 р., але навіть тих земель, що належали туди в 1789 р. Крім того ще цілого лівого берега Рену і створення окремої буферної держави з німецьких територій між Францією й Німеччиною. Росія мала дістати Царгород. Петро Ляваль, тоді ще соціялістичний посол, крикнув: „Чому ви цього не оголосите прилюдно, щоби наші вояки знали, за що гинуть". Інших стенографічних протоколів Алярд не міг переглянути, але в книжці каже, що звісним є, що тоді мали Бріяна розстріляти за зраду.

Книжка Алярда виясняє, чому опісля, коли прийшло до мирових переговорів, Вільсон був безсильний супроти Франції, як та вже війну виграла.

По концерті та по всяких театральних імпрезах зустрінете своїх знайомих у КАВАРНІ „УНІОН", вул. Косцюшка 1 (Народн. Гостинниця). 6—90

Всюди їх не люблять.

З Білгороду повідомляють, що на засіданні скупщтини 62 посли внесли проект закона про видалення Єзуїтів з Югославії. Проект стоїть у звязку з пастирським листом югославянських єпископів, спрямованим проти сокільських організацій. Проект домагається, щоби членів єзуїтського чину виселити на остров Лісоу, де кожний має мешкати окремо. Маєток чину має перейти на власність державного скарбу.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

НОВА ФАБРИКА ОЦТУ.

Як довідуємось із інжинірських кругів, у Стрию підготовляється урухомлення фабрики спіртового оцту. В цьому ділі бере участь також місцевий Повіт. Союз Кооператив. Фабрика має небавком продукувати й овочевий оцет.

Польська хроніка.

ЦІНИ ЗБІЖА КРАЩАЮТЬ.

Деяка поправа цін збіжа, що почалась у половині січня, втримується дальше. На варшавській біржі ціна пшениці зросла на 6 зол., жита на 4, ячменю на 2 зол., вівса на 1 зол. На познанській біржі пшениця піднеслась навіть на 8 зол. Львівська біржа нотує майже ті самі ціни. — Коли зважити, що цьогорічний урожай пшениці є на 41 відс. менший ніж у попередньому році, а жита на 7 відс. більший, то поправа цін пшениці розмірно мінімальна. Ворожать, що жито буде ще звишкувати.

ЗАМІСЦЬ ФОНДУ БЕЗРОБІТТЯ — ФОНД ПРАЦІ.

Преса подає широкий зміст проекту закону, що його випрацював парл. клюб ББ, а який має дати товчок новій акції в напрямі поборювання безробіття. Фонд безробіття мав би бути поступово заінвідований, роблячи місце фондові праці. Цей останній мав би дбати за затрудненння вільних рук, зрівнюючи раз на все з грошевими чи харчевими допомогами. Плянують багато публичних робіт, а саме розбудову комунікаційної сіти (биті шляхи, залізниці, канали) і меліорацій. Щодо залізних доріг — то на нашій національній території не намічено ніякої будови, — з битих шляхів цікавить нас: Володимир В. — Луцьк, Люблин — Львів і направа шляху Перемишль — Львів, а в ділянці водних меліорацій — регуляція Черемошу і доплив Дністра та осушення частини Полісся в околицях Берестя. — Як дальше, нараз мало-реальне завдання, була би діяльність фонду праці в напрямі усамостійнення безробітних. До цього мало би служити: огородництво, підміська і внутрішня рільна кольонізація, ремісничі верстати праці, дрібні мешканеві будівлі і т. ін.

СИТУАЦІЯ НА ШЛЕСЬКУ НЕБЕЗПЕЧНО ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ.

Гірничо-гутничий промисл виявів збірну умову праці з днем 1. березня ц. р. і через те замітні сильні ферменти серед шлеського робітництва. Воно противиться різко дальшим редукціям платень (на 25 проц.) і людей, як теж зачинюванню копалень і тут. При цій нагоді довідуємось дещо про найновішу калькуляцію цін. Кошти добуття 1 тони вугілля хитаються поміж 11 до 18 зол., при чому платні разом з усіми асекураціями становлять 45—50 проц. власних коштів. У детайлічній торговлі 1 тона у Варшаві (також у Львові) коштує 64 зол. Цю високу ціну оправдують вугільні бороні дампінговим вивозом за границю. Правда — ціна польського вугілля за границею рівняється подекуди 8 зол. за тону, отже вивіз приносить поважні страти. Та це не оправдує аж такої великої різниці, особливо коли знаємо, що край консумує близько вдвоє більше, ніж заграниця. І так у 1932 р. на краєвому ринку вміщено 19 міл. тон, а вивезено 10 мільонів.

КРАЄВІ СИРІВЦІ НА МІСЦЕ ЗАГРАНИЧНИХ.

Турбуючись за торговельний білянс, уряд хоче якнайбільше обмежити привіз чужих сирівців і працює над відповідним законом. У заступлюванні одних сирівців другими (прим. ген замість бавовни і т. і.) закон має піти дуже далеко, чому знову противиться польський промисл.

Світова хроніка.

ПРОПАҐАНДА ЗА ІНФЛЯЦІЄЮ. — ПІСЛЯ ЗЛ. Д. П. АМЕРИКИ — КАНАДА.

Попереднього тижня писали ми на цьому місці про популярність інфляційної думки у Злуч. Державах. В американському конгресі зложено 75 внесень дотично інфляції, з чого видно, яке велике є число її прихильників. Економісти твердять, що сьогоднішню вартість долара вдасться утримати, коли Розевельтові пощастить повернути Англію до золотого паритету і стабілізації фунта. Це знову вижнуть вони в корисним для Европи полагодженням справи воєнних довгів. — Не менша первозність щодо майбутньої вартости долара панує в Канаді. Не лишень хліборобські, але й великоторговельні круги обстоюють необхідність обниження вартости канад. долара, натискаючи в цьому напрямі на уряд. Його найважнішим аргументом проти інфляції є великі довги Канади в американських доларах. Усе таки існує велика можливість, що Канада перейде до „штерлінгового блюку", а це після Півд. Африки булоб новим успіхом цього блюку.

„ДЕЗІНДУСТРІЯЛІЗАЦІЯ" — НОВЕ ГАСЛО ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ П. А.

Цей клич кинув новий президент Розевельт у своїй останній промові в „Метрополітен-Клюбі". Він уважає, що Америка мусить частинно розпромисловити себе і повернути до хліборобства. Навіть коли б американські фабрики працювали всією силою пари, то й тоді зі сьогоднішніх 12 мільонів безробітних залишилисьб без хліба 3 мільони. Населення великих промислових центрів мусить зменшитись. Шлях до цього є лишень такий, аби частина робітників повернула до плуга. Ідея Розевельта не нова. Таке гасло перші кинули німці, бажаючи зменшити кольосальні кадри безробітних, а підхопили його теж поляки, що хочуть шлеських робітників поселити на „східних кресах"...

ЦІНА ПЛЯТИНИ КАТАСТРОФАЛЬНО ВПАЛА.

Платина — цей найшляхотніший метал — значно втратила на своїй цінности. Ще в 1928 р. коштувала на Льонд. біржі 1 його унція (31.1 грама) 30 зол. фунтів сьогодні коштує 5 зол. або 7 і пів папер. фунтів. Причиною цього є зріст продукції платини в СРСР, Канаді Півд. Африці і в Колюмбії. Не меншою причиною є також те, що хемічний та електро-техн. промисл уживає тепер дешевших заступних матеріялів, як прим. „вольфрам-а" й інших.

В. Н-вич.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 20. ЛЮТОГО 1933.

М. РУДНИЦЬКИЙ

ПРИМХИ МОВИ І ФАХОВОСТИ.

1. Помилки „Рідної Мови".

Ми ждали на 2-е число „Рідної Мови", щоби відповісти його редакторові на статтю, поміщену в „Нов. Часі" (ч. 22), в якій він ударив іще раз у барабан фахового авторитету замість признатись, що 1-е число складане наосліх таки мало неодну прикру помилку. Ніхто не думає — як йому здається — шкодити його праці або „чіплятись" його особи з якихнебудь особистих мотивів. Журнал „Рідна Мова" потрібний, корисний, наша редакція не має наміру його поборювати, але вважає своїм обовязком звернути увагу на цілу низку його неточностей і фактичних помилок або щонайменше сумнівів, які — бодай досі — не виправдують його фірми: авторитетного органу у справах мови.

Проф. Огієнко має забобонну пошану для друкованого слова та в обороні тих або інших слів і термінів наводить місця із ріжних наших письменників і ріжних книг так, начеб зовсім не був одночасно фільольогом, який повинен знати, що і коли має силу наукового аргументу. Суперечка йде за сучасну літературну мову; відомо, що і наша літературна мова, як мова інших культурних народів, перейшла процес очищення від цілої низки слів, що колись були літературними; нині ми вважаємо їх анахронізмами, навіть чужими словами попросту тому, що заступили їх іншими, „рідшими" і відступили їх сусідським літературним мовам, або зачинили в архіві історії. Відношення історичної методи у дослідах певних явищ до питання „правильности" у граматиці не таке просте, як цитати, якими користується проф. Огієнко, завираючи до своєї картотеки. Саме тому, що він дозволяє собі на докір „аматорства" у мій бік, треба буде на цьому питанню зупинитися в окремій статті і пригадати деякі загальні проблеми мовознавства, які досі для нього не існують.

Проф. Огієнко добре робить, що дильометично промовчує цілу низку зроблених „Рідній Мові" (ч. 1.) закидів у роді „приміненя" (зам. застосування, прикладення), „кінчила" зам. „скінчила", „тільки 13. червня" зам. „аж" і всякі стилістичні недокладності. Та й те, що він пробує боронити, є щонайменше сумнівної вартости і при деякій його скромности не повинно йому давати притоки до емфатичної фрази, що, мовляв, усі мої рішучі твердження „плід нестриманої фаховими студіями фантазії".

Всі знаємо, що не тільки у Шевченка, на якого покликується проф. О., але й у інших письменників найдемо слово „красота" і що ми здавна заступаємо його рідним „краса". Що сказали би ви на таке речення: „Бог создав своїм возлюбленникам істинного пророка, щоби не попали в униніе"? Це чистий Шевченко, бо всі ці слова найдете в „Кобзарі"!

„Чиста фантазія конче (мабуть друк. помилка замість „каже") розріжняти „талан" і „талант" — заявляє проф. О., гайнувши за доказом до Академічного Правничого Словника. Та коли читаємо у Шевченка „От і талан Господь послав на вбогий хутір" — усі знаємо, що тут мова про долю, щастя, а не талант. Ці два слова, що пішли з одного джерела, дістали в нас зовсім ріжне значіння. Можемо сказати напр.: „Цей чоловяга має талан, бо став професором, але таланту ні дрібки не має".

Якщо в академічних словниках є слово „карний" у значінні „дисциплінований", то всі знаємо, що це взлив галицької польщини, бо в нашій літературі воно ніколи не мало такого значіння. Адже в академічнім словнику правничої мови на слово „форма" находимо термін „кшталт" і на слово „ряд" — „шерег". Чи будемо за ним повторяти ці польонізми?

Справжньою гумористикою віє від авторитету, коли професор фільольогії покликується на таке джерело, як підручний зовсім аматорський словник Іваницького або на словник Грінченка, що є тільки старим словником народньої мови, складеним, хоча й добрим знавцем живої мови, але ніяким фільольогом.

Розглянемо нове, 2-е число „Рідної Мови", починаючи від першої статті проф. Огієнка. Знову маємо тут прикрий польонізм „належить покласти край" зам. треба, „пересада" (поль.) зам. прибільшення, переборщення, „можности" (поль.) зам. змоги, спромоги, „не є то пересада" (nie jest to przesada) зам. „це не прибільшення, „духового кругозору" (рос.) зам. овиду, „до певної міри" зам. до деякої („певний" має у нас значіння „певности", а не, як у польській мові, незясованости). Стилістично недоладні є тут такі звороти: „погодимось про одну спільну основу її" зам. „на" або „щодо одної спільної"; „в ділянці мови просто чуда досягли"(?); „а поглянь-но до деяких... видань" зам. „заглянь-те..." або „погляньте на видання"; „народне джерельце, що подасть (?) соків... літературній мові."

Хіба лапсусом треба вважати слово „митрополія" у знач. „метрополія" в реченні: „це мова нашої митрополії — придніпрянська літературна мова"; „французська" (замість одного „з" або одного „с"); далі „найавторітетніше" зам. найавторитетніше; „тим самим спричинює" у знач. „отже" — слово „тимсамим" треба писати разом.

Даремне проф. О. покликується на умови чергування „в" і „у" про які він писав; ніхто не збагне, чому він пише „ув іншій валюті", пишучи одночасно „чинник в творенні" (к, в, тв!) або „їх в своїм" (х, в, св).

Дуже сумнівної стилістичної вартости є такі звороти, як: „Пильнують застосувати (!) його до... випадків", „Росповідаю без удавання (!) в філологічні подробиці" зам. не вдаючись, „етимологічного словника української мови не існує" зам. нема; „Академія працювала, поки (!) нарешті „Інститут" набув (!) зовсім наукових форм".

(Продовження буде).

Після замаху на Рузвельта.

НЮ ЙОРК, 18. II. ПАТ. Прибув сюди президент Рузвельт. Щоби змилити чуйність юрби, яка дожидала його на двірці, він переправився поромом крізь ріку Гудзон з Джерсі Сіті до Н. Йорку, удаючися до своєї віллі в супроводі детективів і журналістів.

МІЯМІ, 18. II. ПАТ. Оборонці поставленого в стан обвинуваченя замахівця Зандари зажадали, щоби лікарі рішили про його умову осудність. Лікарі ствердили, що він не зраджує ніяких проявів умової анормальности. Проти того рішення виступили оборонці, твердячи, що воно незгідне з приписами права і зажадали, щоби Зангару оглянули спеціялісти.

МІЯМІ, 18. I. ПАТ. Стан здоровля пані Джіль, раненої підчас замаху на през. Рузвельта, без змін. Вчора лікарі перевели знову трансфузію крови

Крівава партійна боротьба.

БЕРЛІН, 18. II. ПАТ. Минулої ночі прийшло знову до крівавих сутичок у Берліні. У східній частині міста вивязалася на вулиці гостра стрілянина між комуністами й гітлерівцями. Один штурмовик тяжко ранений. Подібні події були у дільниці Шпандав. В північній частині міста ранили одного гітлерівця. Поліція арештувала 12 комуністів.

З музичного життя.

„Суіта" Антона Рудницького на симфонічному концерті „Львівської Фільгармонії".

> Докір ш. Автора нижченаведеної музичної оцінки під адресою української преси зовсім оправданий. Це жалюгідний факт, що про виведення твору українського композитора на прилюдному концерті у Великому Театрі ніхто не згадав ні один український часопис, тоді, коли вся місцева, а навіть частинно замісцева польська преса подала на цей твір фахові рецензії. Цей факт видає теж деяке світло на відносини середи наших музичних кол, як не вважають за відповідне із свого боку повідомити про такий новий український музичний твір ширшу публіку. Редакція „Діла" постільки справедлива, що завдалегідь просила відомого українського музика д-ра С. Л. наготовити фахову рецензію і в цією метою передала йому редакційні білєти. На превеликий жаль, — такої рецензії, не вважаючи на кількакратні упомени, ми не дістали. Це річ тим більш незрозуміла, що Редакція не ставить рецензентам ніколи ніяких вимог чи бажань щодо характеру рецензії.
>
> *Ред.*

Ще 25. січня ц. р. відбувся у Великому Театрі у Львові симфонічний концерт „Львівської Фільгармонії", на якім виконано між інш. вперше „Суіту" на велику орхестру Антона Рудницького під його власною орудою.

Здавалося, що така, будь-що-будь, небуденна в нашім музичнім житті подія найде відгук в українській пресі у формі оцінки самої композиції (прихильної чи неприхильної) чи хоча би лише для самої реєстрації нашого музичного дорібку. Однак сталося инакше. Українська преса про виступ п. Рудницького як композитора зовсім мовчала. Тому бажаю, хоч пізно, бодай в частині кількома словами цей промах направити.

П. Рудницького ми знали досі як піяніста і диригента. Як композитора не довелось нам досі його пізнати, тому виконанням своєї композиції зробив нам велику несподіванку.

Свою композицію він назвав „Суітою", хоча вона могла також инакше називатись. Вартости самої композиції це не зменшує. Робить вона радше враження ілюстрації чогось пережитого чи перечитаного. Деякі частини тої Суіти потрактовані епізодично, цілість робить дуже добре враження.

Судячи по тій одній композиції, п. Антін Рудницький є модерністом, який проте знає зберігти міру, так, що його музика є зрозумілою і приступною не лише для фахових музиків, але і для т. зв. „музикальних людей". Інвенція багата і цікава, гармонізація помислова, а інструментація великої модерної орхестри знаменита. Тому не дивниця, що успіх п. А. Рудницького був повний, доказом чого були довгі і рясні оплески досить численно зібраної публики.

Докладнішої оцінки на підставі одноразового вислухання композиції годі подати, тим більше, що затерлись уже в памяті перші безпосередні помічення. Маємо надію, що почуємо цей твір ще колись вдруге і тоді зможемо ширше про нього написати.

Тарас Шухевич.

На парляментарній арені.

Внески та інтерпеляції українських послів і сенаторів.

1) Внесення в справі зниження оплати за оголошення про реєстрацію в „Польськім Моніторі", передбачене в арт. 21 і арт. 28. розпорядку Президента про право про стоваришення з 27. жовтня 1932. Дн. З. Р. П. ч. 94 поз. 808, а управильнене у § 10 розпорядку міністра внутрішніх справ з 10. грудня 1932 р. Дн. З. Р. П. ч. 116 поз. 963.

2) Інтерпеляція в справі незалагодження міністерством внутрішніх справ рекурсу читальні „Просвіти" в Старім Чорткові повіт Чортків, тернопільського воєвідства у цій справі, що Тимчасовий Повітовий Видїл у Чорткові не взосмотрив контракту купна-продажі клявзулею, яка затверджувала би контракт купна продажі, яким товариство читальня „Просвіти" у Старім Чорткові набуло на власність грунтову парцелю під будову свого дому від бувшої громади Старий Чортків.

3) Інтерпеляція у справі неочищування управою державних лісів зі здомів гірських потоків у Гриняві повіт Косів, станиславівського воєвідства, що спричинює їхні виливи і шкоди місцевого населення.

4) Інтерпеляція в справі непринятя до урядового відома Шкільною Повітовою Радою у Бучачі курсу для анальфабетів при читальні „Просвіти" в Скоморохах, повіт Бучач, тернопільського воєвідства.

5) Інтерпеляція в справі розвязання громадської ради в Яблониці повіт Косів, станиславівського воєвідства, неорозписання виборів до тої ради та в справі неправильного урядування громадського писаря Якова Оришука в Гриняві повіт Косів, станиславівського воєвідства.

6) Інтерпеляція в справі систематичної делегації Окружнього Суду як Трибуналу Суду Присяжних у Львові до осуджування українських політичних процесів на території Окружного Суду в Тернополі.

7) Інтерпеляція в справі безправного зарядження повітового шкільного інспектора Ч. Бандурського у Бересті над Бугом з дня 10. січня 1933. ч. 90/33., яким наказує науку релігії для православних дітей у вселюдних школах викладати виключно такою мовою, яка є мовою навчання школи — отже польською мовою — та уживання підручників до науки православної релігії також виключно в цій мові — або у мертвій церковно-слов'янській мові.

8) Інтерпеляція в справі побиття функціонарями державної поліції в Пістині повіт Косів станиславівського воєвідства, Василя Козлана, сина Андрія з Микитинець пов. Косів.

9) Інтерпеляція сенаторів Українського Клюбу в справі конфіскати друків.

10) Інтерпеляція Сенаторів Українського Клюбу в справі відновлення іпотечних книг.

—o—

Китайсько-японський конфлікт.

ТОКІО, 18. II. ПАТ. Рада міністрів на вчорашньому засіданні рішила відкинути пропозиції й поручення Союзу Народів. Японський уряд буде вести дальше свою політику в провінції Джеголь в справі визнання манджурської республики та безпосередніх переговорів з Китаєм.

ПЕКІН, 18. II. ПАТ. Японський уряд зголосився з ультіматум до китайського команданта Кіло-Лю, домагаючись від нього, щоби китайські війська покинули негайно місто, інакше японські війська розпічнуть наступ. Китайська влада зігнорувала японський ультімат.

Губернатор провінції Джеголь заявив, що китайське військо готове боронитися до останньої краплі крови в оборонї Джеголю. Має надію, що дістане допомогу з південного Китаю.

Мілітаризація німецької молоді.

Провідник Штальгельму полк. Зельдте, тепер міністр праці в кабінеті Гітлера, приняв 17. ц. м. представників штальгельмівського союзу німецьких студентів і виголосив знаменну промову, в якій сказав на завдання молоді. Німецькі студенти мають виконувати півричну службу праці в замкнених обозах, де зіткнуться теж з іншими верствами німецького населення, головно з робітниками. В обозах будуть вправлятися у військовій службі. Студенти, що працюють над зміцненням національної оборони, будуть користуватися спеціяльною піддержкою міністра. Як довго, говорив міністр, Німеччина не добуде належного їй простору, потрібного до життєвого розвитку, так довго типом німецького студента мусить бути студент-вояк.

Студентські демонстрації в Берліні.

БЕРЛІН, 18. II. ПАТ. В державній школі мистецтва в Берліні прийшло вчора до небувалих антисемітських виступів проти кількох професорів. Студентський штурмовий відділ окружив шкільний будинок, в якому відбувався іспит. Студенти перервали іспит і силою усунули зі салі та вивели на вулицю професорів жидів Кампса, Лякса і Таппе та предсідника іспитової комісії Франка. Опісля залізними гаками забили двері їхніх робітень. Комуністичних студентів, що станули в оборонї професорів, обезвладнили. На шкільному будинку вивішено націонал-соціялістичний прапор. До демонстрації прилучилася вулична юрба, що викрикала проти професорів. Поліція прийшла на місце після факту. Як повідомляє преса, одного студента, що пробував заалярмувати поліцію, побили до безтями. В часі бійки в нутрі будинку ранено дві особи, між ними одну студентку.

Націонал-соціялістичні студенти виступили з домаганням закрити негайно школу й видалити всіх професорів з ліпими поглядами. Безпосередньою причиною виступу нац.-соціялістичних студентів було відобрання одному з них становища асистента за критику діяльности школи в пресі.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

В справі президента для Баварії.

БЕРЛІН, 18. II. ПАТ. Президент Гінденбург приняв на авдієнції провідника баварської людової партії Шефера. На основі здогадів преси, авдієнція стояла у звязку з баварськими тенденціями покликання окремого президента в цій провінції. Переговори, що ведуться в тайні, мають виглядати на успіх.

Армія не знає партій.

Міністр Райхсвери ген. Бльомберг перевів інспекцію німецької фльоти в Кільонії, де завдав між іншим новий панцирник „Дойчлянд". Виголосив притім промову, в якій заявив, що німецький нарід переживає вимкові часи. Увесь світ дивиться на нас, зокрема на нашу збройну силу. Однак для армії нема партій, вона має служити тільки вітчині.

новинки

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця,** Львів Пасаж Миколяша, II. пов., напроти кіна „Утіха". Власні матеріяли на складі. 12501 1-2

— **Філія Краєвого Тов. Охорони Дітей і Опіки над Молодю** повідомляє, що 8. березня 1933 р. відбудуться Загальні Збори в салі „Бесіди", Рутовського 22, в год. 4-ій пополудне.

— **Загальні збори Т-ва для плекання української науки й культури в Берліні.** Дня 21. листопада м. р. відбулися чергові загальні збори Т-ва для плекання української науки й культури (Verein zur Förderung der Ukrainischer Wissenschaft u. Kultur), основним завданням якого є утримання Українського Наукового Інституту в Берліні. На тих зборах зложила Управа Т-ва, яка є рівночасно Кураторією Інституту, річне звідомлення з діяльности за рік 1932, в якому Інститут, не зважаючи на тяжке матеріяльне положення та майже повну відсутність грошевих засобів, зумів розвинути доволі широку наукову та культурно-інформативну діяльність. Після принятя звідомлення рішено одноголосно вести дальше Інститут, одначе з огляду на матеріяльну скруту в обмеженому складі. Головою Кураторії вибрано знову міністра д-ра В. Гренера, а його заступником п. О. Скоропися-Йолтуховського. На місце вибувших членів вибрано проф. унів. пралата д-ра Шрайбера і проф. д-ра З. Кузелю. Директором Інституту затверджено проф. д-ра І. Мірчука. Дійсними членами іменовано професорів З. Кузелю та І. Мірчука. Спра-

Понад усякий сумнів вищий
є засіб, який винайшли по цілих літах поважної праці віддали до рук публики, щойно коли визначні вчені перевели клінічні досліди. Отже якщо по 30 роках засіб цей на всьому світі має загальне признання, тому що успішний, чистий та нешкідливий, можна твердити, що він вищий понад усякий сумнів. АСПІРИНА ІСТНУЄ ЛИШЕ ОДНА! Дістанете в аптиках.

Зі сойму.

ВАРШАВА, 18. II. ПАТ. На суботнішньому пленарному засіданні сойму в дискусії над проектом закону про частинну зміну територіяльного самоврядування пос. **Хруцький** заявив, що Український Клюб ще раз ставить усі свої поправки в III. читанні, а в дальших нарадах над цим законом не братиме участи.

—o—

ПЕРЕД ЗМІНОЮ УРЯДУ В ПОЛЬЩІ.

Сойм замкнуть.

У Варшаві кружляють чутки, що сесія сойму покінчиться небаром. Опісля уряд прем. Пристора уступить. Новий уряд утворив би мін. Бек. Він задержав би собі й теку м-ства закордонних справ. Кажуть теж, що має уступити міністр скарбу Завадський, а на його місце прийде мін. Медзінський.

1000 РОБІТНИКІВ БЕЗ ХЛІБА.

На польському Гор. Шлеську в копальні „Покуй" з 1. березня ц. р. виповіли працю тисячу робітникам. Мають теж зредукувати робітників у копальнях кн. Гогенльоге, Гуті Бісмарка і т. д.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ ІНТЕРВЕНІЮЄ.

БРЮСЕЛЯ, 18. II. ПАТ. Бельгія в тепер під вражінням інтервенції короля Альберта, який не приняв димісії кабінету, хоч кабінет двічі зазнав невдачі у парляменті. Що кабінет остав й далі при владі, це доказ незвичайного впливу короля. Доказом того хочби факт, що за нецілих 22 год. в парляменті найшлася потрібна більшість, на якій кабінет може спиратися. Криза кабінету в Бельгії тепер спричинила би великі комплікації, а король того не бажає, тому теж не приймає димісії кабінету.

Загальні збори С. У. А.

В суботу 18. ц. м. відбулися у Львові XI. Загальні Збори Союзу Українських Адвокатів. Збори відкрив д-р Кость Левицький, на секретаря покликав д-ра Сосюкала і д-ра Малка (Мости). Звіт з діяльности Виділу склав д-р Лев Ганкевич, з діяльности делегатур д-р Евген Щуровський, касовий д-р Кость Паньківський, Контрольної Комісії д-р І. Кміцикевич. Присутніх 47 адвокатів. Виділ вибраний аклямацією у тому самому складі.

ФРАНЦІЯ НЕ ХОЧЕ ПАКТУ НЕАГРЕСІЇ.

Вісїку начеб Франція предложила Італії та Югославії пакт неагресії — заперечили.

—o—

ВИСЕЛЯТЬ ПОЛЬСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

„Менчестер Гардієн" приніс вістку нібито гітлерівський уряд задумує виселити польських робітників із Німеччини.

—o—

ВІЙНА ВИБУХНЕ ДО 24 ГОДИН.

Лондонські часописи повідомляють, що коли події на Далекому Сході йтимуть так скоро, як останніми днями, то війна формально може вибухнути до 24 годин.

УЛЬТІМАТ ФРАНЦІЇ ДО АВСТРІЇ.

Французький уряд вислав до Австрії дуже гостру ноту, яку можна вважати ультіматом, у справі переначковування зброї до Мадярщини.

†

У пяті роковини смерти бл. п.

Анни з Петринів Олексишинової

Найдорожчої і ніколи Незабутньої Мамці і Бабці, дружини бл. п. о. Михайла, укр. кат. пароха Суховолі, пов. Броди, відправиться

Заупокійна Служба Божа з панахидою

в середу дня 22. лютого ц. р. в год. 7.20 рано в архикат. церкві св. Юрія у Львові.

ДІТИ і ВНУКИ.

— **Несовісний почтовий післанець.** Господар Яців Уйда в Білогорі (Вайсенберг) пов. Городок Яг., що був громадським почтовим післанцем, отвирав американські листи й викрадав із них долари. За те станув перед кількома днями перед карним трибуналом у Львові й дістав 6 місяців вязниці при одночасному позбавленні горожанських прав на два роки.

— **Залізнича катастрофа.** На стації Кутно зударився вантажний поїзд із особовим. Наслідком зудару вагон III. кл. вискочив зі шин, а вагон I. і II. кл. розторощило зовсім. При цьому вибухнула цистерна світляного газу, наслідком чого згорів вагон I. і II. кляси. Було ранених 7 осіб. Слідча комісія ствердила, що катастрофу спричинив машиніст поїзду, тому його арештували.

— **Згоріла стирта вівса.** В Голешові пов. Жидачів згоріла серед поля стирта вівса, власність Льонгина Лобося. Шкоду обчисляють на 3.000 зол. Стирту хтось підпалив.

— **Граничники у змові з пачкарами.** На радянській границі в районі Дрини на просторі кількох кільометрів змінили більшовицьку граничну сторожу, тому що вона була у змові з пачкарами з Польщі і Латви.

— **Зловживання в Касі Хорих.** В Бучачі викрили в 45 випадках зловживання службовців місцевої Каси Хорих на шкоду обезпечених. Доходження ведуться.

— **Ошуканство з інвалідською рентою.** Павло Дружбяк з Озірної пов. Зборів зареєструвався свого часу в старості як военний інвалід, що в часі війни 1916 р. стратив палець правої руки. На основі предложених документів інвалідська комісія признала йому ренту, яку побирав до 1930 р. Тоді викрилося, що Дружбяк стратив палець не на війні, але в приватній службі ще в 1912 р. Наслідком того скарбова палата припинила виплату ренти, а окружний суд в Золочеві засудив його на 1 рік вязниці та втрату горожанських прав на 5 літ.

— **Помер при крадежі.** Гринько Мищишин із Шумлян пов. Бережани украв із дворського ліса дерево і притягнув його на своє обійстя. Тут спотикнувся так нещасливо, що упав головою на землю і вдарився так нещасливо об камінь, що втратив память. Не помогла поміч родини, бо незабаром він помер.

— **Злодії при роботі.** З громадської канцелярії в Малехові пов. Жидачів злодії вкрали залізну касу й винесли в поле, щоби її розбити. Тут вже не мали щастя, бо надійшли люди і злодії мусіли втікати без нічого. В касі було 150 зол. Ті самі мабуть злодії обікрали в Малехові українську кооперативу, забравши з неї товари вартости 140 зол.

— **Грабунковий напад.** На Марію Дрозд і Катарину Чопну, робітниці фабрики тютюну у Винниках, напав на дорозі до Підборець якийсь волоцюга і зажадав грошей. Обі робітниці дістали того дня тижневу виплату і вертали до рідного села. Вони поставилися до опришка відпорно а тоді він побив їх тяжко, відобрав їм гроші і втік до поблизького лісу. Поліція гляда за опришком.

— **Горіюча бензина.** У Союзі рафінерії нафти в Болехові вибухла пожежа збірника бензини. Згоріли два вагони бензини. Пожежна сторожа згасила вогонь. Жертв у людях не було.

— **Комуністичний процес.** В окружному суді в Рівному розпічнеться незабаром процес 63 осіб, яким закидується належання до комуністичної організації та протидержавну діяльність. Деякі із них стоять теж під замітом шпигунства. Обвинуваченні це переважно робітники з камінеломів у Клесові і походять з Рокітна, Сарн, Володимира і Дубровиці.

— **Сніг засипав сто автобусів.** На шляху Варшава-Томашів застрягло у снігах 40 автобусів а на шляху Варшава- Пултуськ 60 автобусів.

— **Німецька аеронавтика.** З Берліна повідомляють, що Люфтганза перебудувала корабель „Вестфален" на плаваючий летунський майдан, на якому можуть осідати літаки, що курсують між Европою і Південною Америкою. Корабель має всі технічні уладження, потрібні для прилету і відлету аеропланів і буде плавати на південному Атлянтійському Океані. Директор Люфтганзи заповів, що на другий рік буде зорганізована постійна повітряна комунікація між Німеччиною і Південною Америкою.

— **Дрібні вісти.** Президентом міста Кракова вибраний д-р Меч. Капліцький, резервовий полковник і голова регіональної групи ББ краківського воєвідства. — На Козарках біля Пасічної пов. Станиславів найшли вбитого Влад. Новака, нафтового робітника. — В Ілинцях пов. Косів наїхав самохід на фіру Івана Парящука, господаря з Кривор-ні, який помер наслідком тяжкого потовчення. — В Стрию застріливсь безробітний кухар Марян Сташковський. — На головному дворці у Львові найшли клунок з трупом дитини, який лишила якась жінка. — На розі вулиць Пілсудського і Зибликевича у Львові наїхали на себе два самоходи й розбилися на дребезги. Шоферам нічо не сталося. — На Гор. Шлеську біля Бойтен дався чути сильний землетрус.

Абітурієнти!! Пригадуємо, що шкільні табло по новочасному й дешево виконує фотограф
1318 **„Venus", Академічна 24.** 10-20

— **Вибух кисня вбив пятеро осіб.** В рафінерії нафти в Трієсті вибухла бутля з киснем. Пятеро осіб згинуло на місці, а шестеро потерпіло тяжкі рани.

— **Управа салі** Муз. Т-ва Лисенка вважає за вказане пояснити, що метушня, яка счинилась була на концерті дня 13. II. ц. р. в льожі I. поверху, мала своє джерело у тім, що приявні там пп. студенти були непоінформовані, що ця льожа не є до їх диспозиції. 1442

— **Рада проти грипи.** При грипі, як і при всяких інших горячкових недугах, треба звертати головну вагу на відповідну віджину. З одного боку треба недужому давати лише легкострав ний харч, що запевнює нормальний хід органів травлення, з другого не треба допустити до виснаження. Навіть особи з великими запасами сил знають, тими вони почувають себе знесиленими, коли кілька днів не мають відповідної поживи. Та відомо, що навіть підчас легкої недуги а горячкою наш організм не видержує важкого харчу, що обтяжує тенеса та шлунок. Тому треба оминати страв, що спричинюють обструкцію. Треба призадуматись над тим, як найкраще охоронити себе перед недугою, бо завсіди лекше зарадити їй, ніж її лікувати. Бачимо, що та сама пожива, яка побажана є для недужих на грипу, для здорових є охороною перед недугою. У такому випадку багатство вітамін, яке находимо у відповідній, здоровій і легкострав ній поживі, впливає добре на організм, зміцнюючи його. Така природна поживна, якої не повинно бракувати в ніодній хаті, головно у часі поширеної грипи, є знаменита вітамінова есенція Овомальтина. На думку визначних гігієністів можна її поручити нетільки недужим, але і здоровим. Нині, підчас поширення грипи, люди повинні би звернути на це увагу коли хотять оминути цієї небезпечної недуги.

зу поширення Кураторій новими німецькими та українськими членами передано президії до полагодження.

— **Представники закордонної преси в Берліні.** На загальних річних зборах „Союзу представників закордонної преси" в Берліні вибрано на рік 1933 такий виділ: д-р Зенон Кузеля, голова, К. фон Кігельген, заст. голови, д-р Б. Шір, касієр, А. Бінц, д-р Крум-Геллер, Рунге — члени виділу. Канцелярія „Союзу" міститься при Nürnbergerstrasse 53—56.

— **Нові коморники.** У Львові відбувся одномісячний курс для коморників, який скінчився іменуванням 24 коморників на терені Сх. Галичини. Коморниками стали: Бліхарський, Краєвський і Семашко у Львові, Бернарчек і Шолгіня в Тернополі, Хрупович, Нестито і Пашковський в Дрогобичі, Давискиба в Долині, Филип у Раві Руській, Гардульський в Чорткові, Гурський в Щирці, Гавсвальд в Коломиї, Ясінський в Бережанах, Лінк в Лопатині, Ловіцький в Ярославі, Мошоро і Тичинський в Стрию, Новак і Вайгарт у Самборі, Квірінг в Станиславові, Поляк у Калуші, Табака в Перемишлі і Заземський в Бжозові.

— **Для незаможних студентів.** Рада Польського Банку призначила на руки міністра освіти 50.000 зол. на допомогу для незаможних студентів.

— **Змінюють почтові оплати.** В м-стві почт і телеграфів виладжують проекти деяких знижок у дотеперішніх почтових оплатах. Зміни, будуть обовязувати від 1. квітня ц. р. і торкаються тарифи поручених листів, торгових пріборк і мішаних пересилок.

— **Скажені пси у Львові.** На вул. Шимоновичів появився 17. ц. м. скажений пес, що покусав одного кімнатного пса та дві особи, між ними поліцая. Того самого пса бачили на вул. Осолінських, Хоружчини та Академічній. Другий скажений пес появився в Жовківській дільниці. Постерунковий застрілив його на вул. Кушевича. Оповідають ще й про інших псів у Львові, що покусали кілька осіб. Тому що скаженина небезпечна не тільки для псів і інших звірят, але й виступає теж у покусаних людей, міська санітарна влада пригадує, що псів з дому вільно виводити тільки на припоні, а на випадок покусання скаженим псом, треба негайно передати його до ветеринаря. Покусані люди повинні теж вголосити в компетентній владі й піддатися охоронному щепленню.

З концертової салі.

ЕДВАРД ШТАЄРМАН.

Виїмковий музика, виїмковий артист, який знаменито знає, чого хоче автор, ще ліпше — чого хоче своєю грою він сам. Коли до цього додати ще й технічну сторожу, посунену до максімум — вдавалось би в всі передумови для того, щоби порівати і захоплювати публіку. Одначе чому цього нема — це одна з тайн мистецтва інтерпретації з одної сторони, сприймання її авдиторією — з другої. І тому такий великий артист як Штаерман захоплюватиме тільки невелике число знавців — і то тільки тоді, коли гратиме твори близькі його мистецькій концепції. Отже передовсім Шенберга, якого твори інтерпретув Штаерман як може ніхто другий (на жаль, у програмі львівського концерту їх не було!). Кульмінаційною точкою програми були варіяції Регера, поруч контрапунктистичної фантазії Бусоні, безперечно найомонументальнішого фортепянового твору останнього 25-ліття. З якою суверенністю і льогікою грав Штаерман цей твір — це було гідне подиву і заслуговує на слова найвищого захоплення.

ОПЕРОВИЙ РАНОК КОНСЕРВАТОРІЇ.

Оперова кляса консерваторії „П. Т. М." представила осяги свої й своїх еленів в одній дії Пуччінія „Богеми" і в „Севільському цирульникові", який ішов у повнім тексті. Не маючи змоги особисто чути „Богему" всетаки повторяю загальну думку компетентних осіб про дуже вдатний виступ п. Єнджейовської в партії Мімі. у „Севільському цирульникові" на перший плян висунулась п. Добровольська в партії Розіни, яка зовсім вміло оперує своїм гарним і приємним голосочком і виявляє почуття сцени і її вимог. Добрим, як на цього роду продукцію — були п. Венглєкер (Альмавіва) і п. Сніжок (Базіліо). Цей останній співав би вдвоє краще, якби покинув дивну й незрозумілу манеру співати горішні тони... пів-зачиненим ротом. Головна заслуга вдалої продукції паде на керівника оперової кляси, режисера *А. Улуханова*, якого справді сценічну працю над еленами видно було не тільки в кожному їх русі й жесті, але і в кожній співаній ноті і музичній фразі. Диригував дир. Адам Солтис.

ар.

СПОРТ.

ЗМАГАННЯ В ЛЕЩАТАРСЬКИХ СКОКАХ.

Як було заповіджено, міжклюбові змагання в лещатарських скоках відбулися в суботу 18. ц. м. пополудні на Кортумівці за Янівським цвинтарем. У скоках брало участь 11 змагунів з таких клюбів: КЛК (4, в тому 2 гуцулів з Ворохти), УССК (3), Плай (2), Мета-Клепарів (1), Сокіл — Колонія (1). Організацію змагань, на яких явилося, крім змагунів, також поважне число української публики, перевів справно УССК. Висліди подамо в одному з черговик чисел.

КРАЄВІ ЛЕЩАТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Пригадуємо, що в неділю 19. ц. м. відбудуться у Львові краєві лещатарські змагання в біґу на 18 км. і 8 км. для жінок. Збірка для гостей в год. 6. на замарстинівській рогачці, кінець трамваю 10. Старт і мета біля санаторії в Голоску. Стартує приблизно то змагунів і змагунок, між ними гуцули-змагуни з Ворохти, Космача, Славська й ін. Вечором розлука наголо у малій салі Народнього Дому. П. пов. КЛК просить на змагання і на вечір усіх прихильників спорту.

—с—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долляр у приватних оборотах 8.92.35 зол.

Золото: 20 корон — 37.75; 20 франків — 35.75; 10 рублів — 48.00; 1 долляр — 9.00.

Срібло: 1 ворона — 0.20; 1 рубель — 1.20; 1 фльорен — 0.65.

ЗБІЖЖЕ.

Жито збірне 16—16.25. Інші курси незмінені.

„МАСЛОСОЮЗ" платив кооперативам дня 18. ц. м. за масло 2.50; молоко 15—17; сметану 0.70; яйця 4.80—5.00

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 19. II. год. 3.30 попол. „Розбійники" (Ціни найнижчі. Абон. 7).

Неділя, 19. II. год. 7.30 веч. „Фавст".

Понеділок, 20. II. театр зачинений з причини ген. проби „Цезаря і Клеопатри".

Театр Різнородностей.

Неділя, 19. II. год. 3.30 попол. „Мадмуазель" (Ціни занижені. Абон. 7).

Неділя, 19. II. год. 7.30 веч. Гостинний виступ Л. Вирвіча.

Понеділок, 20. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель".

Кіна.

АДРІЯ: „Ім ч. 13" (І. „Тайна визначної келії", II. „Любка смерти"), додаток: „Трубач Слім у Парижі".

АПОЛЬО: „Ромео та Юльця".

АТЛАНТИК: „Аріяна" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „На паризькому бруку", ревія „Ах, ті циганки!"

КОПЕРНИК: „Чорний капітан" (Джон Берімур).

МАРУСЕНЬКА: „Чорний капітан" (Дж. Берімур).

МІРАЖ: „Вулкан сміху" (Гарольд Льойд).

ОАЗА: „Вогнище" й ревія.

ПАЛЯС: „Спів, цілунок, дівчина".

ПАН: „Зунгу".

ПАСАЖ: „4 утікачі" (Том Мікс).

ПРОМІНЬ: „Мараду".

СТИЛЕВЕ: „Опір Парижа" й ревія „Чи ж мене кохаєш?"

УТІХА: „Плян В", ревія „Коли жінка зервонієтьсн".

ХИМЕРА: „Теодозія із Севастополю".

Закордонне радіо.

Неділя, 19. лютого 1933.

Братислава (279,3) 17.40, 21.30 Концерт. Мілано (331,4) 12.30 Концерт, 21.00 Опера, Лайпціґ (389,4) 9.00 Богослуження і концерт, 16.00 „Дас Медхен аус дер Фремде" комедія Гольма, Білгород (429,7) 16.30 „Мала Фльорама" оп. Тіардовича, 19.00 Нар. пісні, Рим (441,2) 20.45 Концерт, Бремінстер (459,4) 19.10 Нар. музика, йодлери, Прага (488,6) 7.30 Концерт, Відень (518,1) 11.30, 12.50 Концерт, 18.50 Фортепян, Рига (525) 16.15 „Месія" оратория Генделя, Харків (937,5) 10.00, 13.15 15.15, 18.40 Концерт, 16.00 Концерт для дітей, 17.40 Гумор, сатира, Москва (1000) 17.25 „Ляхме" оп. Деліба (Досв. 720 м.)

Понеділок, 20. лютого 1933.

Братислава (279.3) 16.10, 18.15 Концерт, Мілано (331,4) 17.30 Концерт, 21.20 Комедія, Штутгарт (360,6) 20.00 Нар. пісні сх. Европи, Білгород (429,7) 20.00 Опера, Рим (441,2) 17.30 Концерт трія, Прага (488,6) 21.30 Фортепян, Відень (518,1) 11.30 Квартет, 17.00 Капеля, 18.30 Пісні, 19.35 „Цер Корегідор" оп. Вольфа, Рига (525) 19.05 Потиська музика, Мінхен (532,9) 12.00 Концерт, 19.05 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, Будапешт (550,5) 23.30 Циг. музика, Харків (937.5) 10.30, 15.15, 18.40, 24.00 Концерт, 13.15 Мистці при мікрофоні, 17.40 Авдиція, Москва (1000) 17.25 „Севільський цирульник" оп. Россіні (Досв. 720 м.), Париж (1724,1) 13.00 Оп. музика, 21.00 „Ле Пре о клерк" ком. оп. Герольда.

Львівське радіо.

Неділя, 19. лютого 1933.

12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Симфон. порядок, 14.00 Ветеринарійні поради, 14.20, 15.15 Музика, 14.40 Рільн. бесідка, 16.00 Для молоді: „Що чувати в світі", „Микола Коперник", 16.25 Грамофон, 16.45 Три знаки запиту, 17.00 Солісти (Поморська — сопран, Левенштайн — скрипка), Комунікат союзу сільгромад, 18.00 Легка музика, 18.55 „Всячина ч. 1000", 19.25 „Куліг" авд., 20.00 Концерт (хор, оркестра), 21.20 Спортові вістки 21.30 Фортепян, 22.20, 23.00 Танкова музика.

Понеділок, 20. лютого 1933.

12.10, 16.15, 19.20, 23.20 Грамофон, 13.20 Метеорольог. комунікат, 15.10 Експортовий комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Комунікаційний огляд, 15.30 Збіжева біржа, 15.35 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Листи, програми, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Відч. „Нар. і чужий капітал", 17.00 Концерт, 18.00 Легка музика, 18.50 Перший сніг у Бещадах, 19.05 Всячина, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Фейл.: Зависть і медицина, 20.15 Концерт, 20.35 „Жінка, яка знає що хоче" оперетка П. Штрауса, Спортові вістки, 23.15 Комунікати.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Товариство „Українська Захоронка" у Львові влаштовує дня 26. II. ц. р. „Маскова-Костюмову Діточу Забаву" в малій салі Лисенка. Стрій паперовий. Бріджі для старших. Початок: год. 3 попол. 1441

Реколекції для священиків. Під проводом оо. Василіян відбудуться 3-денні реколекції для священиків у Реколекційнім Домі оо. Єзуїтів у Львові. Початок реколекцій у понеділок 27. лютого, год. 19-а. Зголошення слати на руки о. настоятеля Реколекційного Дому: Львів, вул. Дунін-Борковських ч. 11.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОКАЗІЙНА ПРОДАЖ. І-поверховий дім, комфорт, рентовний, вклад до 2.000 дол. Вільне мешкання. Відомість у д-ра Ляхса, Браєрівська 6. 1436 2—2

РУТИНОВАНИЙ адвок. аплікант з півторарічною практикою шукає праці в адвоката за скромною винагородою, евент. безплатною. Ласкаві зголошення в Адм. під „Юрист". 1440 1—3

ВИРІБНЯ трикотажів при рухливій вулиці до відступлення. Листи „6000 золотих" до Адміністрації. 1439 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

УРОЛЬОГ-ОПЕРАТОР

Д-р В. Кесслєр

У НЕДУГАХ НИРОК, МОЧЕВИХ ДОРІГ І ВЕНЕР.

ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 24, ТЕЛ. 76-19.

ВИКАЗ ЖЕРТВ

зложених на будову церкви при монастирі СС. Василіянок у Львові, при вул. Потоцького 95 від 26. XII. 1932 до 15. II. 1933.

Зложили: М. і К. Ярка Львів 100, Е. Дудяк 132, П. Тірі Львів 50, Центросоюз Львів 37.50, Народ. Дім Стрий 25, Скопляк Львів 20, О. Левицька Львів 20, Сільський Господар Львів 20, Городецький Львів 10 дол. і 20 зол. австр. корон, Дація Канада 5 дол., Сукмановська Америка 1 дол., П. Ґанулик Львів стоячий хрест до церкви.

Декларували: М. Галібей 100, Е. Тишинська 100, А. Дайдзінський 100, п. Капустяки 100, Г. Гречух 50, П. Свірський 50, Тов. Марійське Пань 50, М. Балух 30, І. Любчак 25, Р. Сисак 24, І. Камінський 20, П. Кліщ 25, Мартиновська 10.

По 10 зол.: м. Ігум, Софронія Ерделлі, інж. Ю. Левицький Осмолода, О. Деревлянка, п. Кандюки, І. Вавринова, В. Іленко, С. Задорожна, Д. Борачок, Союз Українок Львів, о. С. Сенишин, А. Лазар, Д-р В. Маковський Лесько.

По 5 зол.: о. проф. А. Добрянський, О. Завадович Ремезівці, Т. Барусевич Сосновець, Л. Залужний Заланів, П. Василишин Винники, о. Л. Юрчинський Добромірка, Брацтво церк. Станьковичі, Тов. Основа Бродн, Н. Руджова Дубе, о. Г. Стасишин Повітно, І. Посацька Новиця, о. С. Весоловський Теребовля, М. Чеборян Львів, К. Іванишо Цішанів, Д-р Ф. Свістель Перемишляни, о. С. Городецький Липиця Гор.

По 4 зол.: о. С. Наконечний Ожомля, Дорожинська Стрий, о. Ґанущак Підлюте.

По 3 зол.: о. Д-р Глинка Львів, К. Мельник Битків, І. Соневицький Тудорів, о. М. Дорош Бзовиця, А. Запороцький Тернопіль, о. А. Малицький Шляхтинці, о. В. Сухий Волоське Село, о. Ю. Малий Городок, о. Т. Сержант Воля Вел., о. М. Бурак Кальне, Церква Підлипці.

По 2.50 зол.: В. Єнкала Врублік, В. Пажайй Словіта.

По 2 зол.: М. Луців Коржова, С. Лотоцький Новосілки, Н. Н. Львів, С. Боднарукова Цеків, С. Кудричева, Ю. Петрина Стрий, О. Решетило Козова, о. А. Гоцький Двірці, А. Пилипець Яструбків, Д-р Савойка Дрогобич, о. М. Думанський Радехів, о. Шуровський Стинява, Я. Левицький Винники, Ярема Дрогобич, о. Чубатий Добриводи, Романюк Перемишляни, Ю. Шкрумеляк Львів, о. Зрада Довге Кал.

По 1.50 зол.: о. Раковський Межигірці, Кооператива „Єдність" Хащів, Парафія Бряза, О. Іскова Модрич.

По 1 зол.: Ю. Тибінка Розенберг, Мушій Криве́ньке, М. Ванджура Королівка, І. Понятишин Княждвір, С. Городинська Богородчани, П. Особа Людвиківка, Н. Макух Камінь, Чит. „Просвіти" Мшана, Я. Дацько Розваж, Г. Макітра Оглядів, Гринина Тернопіль, Д. Бодревич Уличне, А. Ткач, Е. Клачані, Тисовичі Львів, А. Пясецька Великополе, о. Ю. Кочержук Боднарів, о. Шараневич Поручин, К. Дереворіз Ожидів, Р. Павлишин Трудовичі, О. Винницький Глубічок, Гірматій Теребовля, Д. Матіїв Тухля, Чит. „Просвіти" Скоморохи, о. Шуровський Маркова.

По 0,50 зол.: С. Головацький Устечко, А. Крушельницька Баранів, Е. Король Теребовля, П. Филипчак Долина, І. Боднарчук Сераховичі, Бережницька Калуш.

Збірки: Тернопіль 96.26, Петриків 20.85 Микулинці 18.08, Глещова 21.20, Гримайлів 20.15, Остапе 3.19, Теребовля 40.36, Витків Стар. 9.21, Сороки 17.54, Ременів 20.33 Жидатичі 9, Ляшки 19.18, о. Донс 11.43, Церква Гаї Вел. 18.37, о. Чорнота Студінка 20, о. Декан Маркевич Новосілка 15 Церква Полянниця 1.25, о. Пеленський Лисятичі 6.60, Т. Темна 7, М. Луговий Мільно 7.80, проф. Ю. Редько 5.86, в каплиці СС. Василіянок 110.08, зі спільної Просфори 351.30.

Уряди парохіяльні: Фалиш 5, Борщовичі 5, Хашування 2.50, Зашків 23, Долиняни 6.76, Рокозичі 4.10, Славсько 16, Яблоница 2.

Всім ласкавим Жертводавцям Комітет будови складає щиру подяку за зложені жертви. 1441

СПЕЦІЯЛІСТ НЕРВОВИХ ХОРІБ

Др НОРБЕРТ ПРЕҐЕР

ЛЬВІВ, УЛ. БЄЛЬОВСЬКОГО 3 (за Пасіжом Миколяша)

ординує від 3—5 попол. — Психотерапія.

НОВІСТЬ — КОЛЬОРОВІ ОБРАЗИ!

Вже появилися образи-плякати розміру 77×57 видання Українського Протиалкогольного Товариства „Відродження", що мають своїм завданням пропагувати протиалкогольну ідею серед найширших верств та викорінити вживання алькоголю по наших селах і містах.

ОБРАЗИ, що своїм змістом ілюструють страшні наслідки вживання алькоголю!

ОБРАЗИ, що своїм мистецьким виконанням та зовнішним виглядом пропагують тверезість сіл і міст!

ОБРАЗИ, що повинні найтися на стіні кожної української установи та приватних домів українських громадян!

ОБРАЗИ, без котрих не може обійтися жадний Кружок „Відродження", жадна читальня, жадний Кружок та школа „Р. Ш.", жадна кооператива та молочарня, жадна книгарня, приватна торгівля та гостинниця!

ОБРАЗИ, які повинні бути в жадальні кожного банку, економічної установи, кожного лікаря, адвоката, нотаря та архітекта!

ОБРАЗИ, що коштують тільки 59 сот. за штуку, з почтовою пересилкою 65 сот.

ОБРАЗИ, які треба негайно замовляти: **Т-во „Відродження", Львів, Домініканська 11**

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

КОЖНУ НЕДУГУ ВИЛІЧИШ

якщо будеш регулярно вживати

Зела д-ра Браєра

найбільше помічні у таких недугах:

Ч. 1. — кашель, астма, побільшення легенів — ціна зол. 3.50.

Ч. 2. — ревматизм, артретизм (диха перемінна матерії) — ціна зол. 3.50.

Ч. 3. — шлунково-кишкових недугах, недугах печінки, жовтяниця — зол. 3.—.

Ч. 4. — нервових, болі голови, безсонниці, апатії до життя — ціна зол. 4.—.

Ч. 6. — блідниця, довготревала недокровність — ціна зол. 5.50.

Ч. 7. — вирковій, міхура — ціна зол. 4.—.

Ч. 9. — загального затроєння — перечищаючі — ціна зол. 1.50.

Дістати можна в оригінальним опакуванні в аптиках, аптичних складах і дрогеріях, або у фабриці **ПОЛЬҐЕРБА — Краків-Подгуже, скр. почт. ч. 48.** Заінтересовані дістануть на домагання безплатно з фабрики брошурку: „Як відзискати здоровля".

За редакцію відповідає **Олександер Костик.** Видає Видавнича Спілка „Діло". У друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Вінник 10.

Ч. 42 (13.281). Львів, вівторок 21. лютого 1933. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Сойм ухвалив самоврядні закони.

У суботу сойм розглядав у 3-му читанні проекти самоврядних законів.

Перед голосуванням пос. *Хрущький* заявив, що цей закон рівняється перекресленню самоврядування. Це для українців найболючіше, бо після втрати останків горожанських прав у самоврядуванні українському народові нічого не лишається. Метою відібрання прав територіяльному самоврядуванню є, щоби з тих прав не користала українська й білоруська меншість, що живе в Польщі компактною масою на своїх територіях. Автори закону зовсім забули про міжнародні зобовязання Польщі та про власні польські закони. Уст. 4. закону, що вимагав знання польської мови, щоби мати пасивне виборче право, суперечить конституції та трактатові про меншини, який постановляє, що ніхто не може мати шкоди у своїх правах наслідком своїх національних прикмет.

На окраїнах 75 прц. населення є анальфабетів, а лише 50 прц. дітей може ходити до школи. Внеможливили теж працю українським культурним установам. Тому то населення тих земель живе в темноті та не матиме виборчих прав. Одначе цей закон не спинить українського народу. Українці повторяють у III. читанні поправки, одначе не мають себе, щоби сойм приняв їх. Річ у цьому, щоби дати примір народові, що в боротьбі треба витревати до кінця. В дальших нарадах над цим законом українці не візьмуть участи.

У голосуванні всі поправки опозиції відкинули. З клюбу ББ брало участь 200 послів, а вся опозиція з правого й лівого боку змогла зібрати в голосуванні ледви 91 голосів. Українські голоси не рахувалися, бо українці усунулися від голосування. Так опозиція не зуміла навіть своїх послів змобілізувати.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ІСПИТІВ ЗРІЛОСТИ.

Перед кількома днями наспіла була вістка з Варшави, що міністерство освіти має розпорядити, щоб іспити зрілости в середніх школах відбулися в цілій державі протягом місяця червня. Тепер повідомляють варшавські газети, що письменна матура відбудеться цього року після матури устної й то у всіх школах 16. червня. Зате устні іспити зрілости будуть переведені на початку червня. Делегатами на іспити не будуть як досі директори шкіл, але ті, вчителі, що не вчили того року в 8-ій клясі. Крім того м-ство освіти виступає з проектом, щоби матуральні теми з матірної мови були менше з літератури, зате торкалися більше актуальних суспільних і державних справ.

Франція й Анґлія упоминають Австрію.

ЛЬОНДОН, 19. II. ПАТ. Потверджується вістка, що уряди французький та англійський виступили з приязною нотою супроти Австрії в справі гіртенберської афери, закликаючи австрійський уряд відослати назад до Італії перепачковану зброю перед визначеним речинцем або виказатися доказом, що зброю знищено. Льондонські офіціяльні кола зазначують, що нота не мала зовсім ультимативного характеру. Це тільки приязне упімнення. Якщо воно не поможе, гіртенберська справа буде предложена Раді Союзу Народів.

ЛЬОНДОН, 19. II. ПАТ. Англьо-французька нота до австрійського уряду в справі перепачкованої зброї викликала дисонанс між Льондоном і Римом. Мусоліні покликав до себе британського амбасадора в Римі й гострими словами запротестував проти становища, занятого В. Британією в тій справі.

НІМЕЧЧИНА БОРОНИТЬ АВСТРІЮ.

У звязку з французько-англійською нотою, висланою австрійському урядові в справі пачкування зброї, німецькі політичні кола спинили алярм, називаючи ноту нечуваною щодо змісту і форми. На думку цих кол не варта робити стільки кшику задля кількох тисяч крісів.

НІМЕЧЧИНА ТА ФР. РОЗБРОЙНІ ПРЕДЛОЖЕННЯ.

БЕРЛІН, 19. II. ПАТ. У звязку з французьким внесенням, зголошеним у Женеві, голова німецької делегації на розбройну конференцію амб. Надольни приїхав до Берліна за вказівками. Німецький кабінет збереться мабуть у понеділок, щоби ухвалити спец. постанови. „Тегл. Рундшав" твердить, що йде тут про те, чи та в якій формі Німеччина пічне переговори в справі французьких розбройних предложень, що торкаються міліційної системи. Часопис зазначує, що в звязку з тією справою вирине певно низка важних внутр.-політичних питань, які вимагають вияснення. В м-стві райхсвери ще за урядування ген. Шляйхера опрацювали заг. плян реорганізації райхсвери в дусі міліційної системи.

Припинення католицьких часописів.

БЕРЛІН, 20. II. ПАТ. За оголошення відозви центрових орґанізацій „Ідеї про Німеччину" припинили звязку католицьких часописів на прозінції. Коли надпрезидент провінції Мінстер, Гроновський, дістав цю заборону, віддав свій уряд у розпорядження центр. влади та просив, щоби йому дали відпустку. Між головою католицьких союзів бувш. канцлером д-ром Марксом і комісаром внутр. справ у Пруссії мін. Ґерінґом відбулася конференція в справі скасування цих заборон. Д-р Маркс сказав, що у тій відозві не думали ображувати ані підривати повати німецького уряду, лише зясували затривожения кол німецьких католиків будучим розвитком полїт. положення. Наслідком тієї заяви мін. Ґерінґ постановив відкликати покищо припинення на три дні центрових часописів, бо повища заява дала сатисфакцію становищу німецького уряду. Мін. Ґерінґ рівночасно перестеріг, щоби центрові часописи не оголошували на будуче бурливих заяв.

Італія грозить.

З Риму повідомляють, що пакт малої антанти викликав в італійських політичних колах велике зражіння. Вони стверджують, що міра терпеливости вже переступлена та що женевські події виставляють безпеку держав на ризиковну гру. Тому ніхто не буде дивуватися, коли загрожені держави стануть до своєї оборони всіми можливими способами. На всякий випадок відповідальність за дальші наслідки впаде на Францію та її союзників, що створили небезпечний прецеденс.

ГРАБУЮТЬ ЖИДІВСЬКІ СКЛЕПИ.

З Букарешту повідомляють, що 18. ц. м., коли поліція та військо були заняті біля залізничих майстерень, де страйкують робітники, кількатисячна юрба використала ситуацію й ограбила всі жидівські склепи в протилежній стороні міста. Великі втрати потерпіло кілька жидівських купців мануфактури й гардероби. Покищо не провірили, чи грабили злодійські ватаги, чи були це зорганізовані протижидівські ексцеси.

ПРОДОВЖЕННЯ ПОЛЬСЬКО-БІЛЬШОВИЦЬКОЇ УМОВИ.

МОСКВА, 19. II. ПАТ. Нині підписали умову, яка продовжує на дальші два роки діяльність мішаного польсько-більшовицького торг. Т-ва Совпольторг. Це дає підставу для переговорів, які ведуть тепер делегати польського промисду в Москві.

РАДЯНСЬКО-ПОЛЬСЬКА ТОРГОВЛЯ.

В Москві підписано польсько-радянську умову, що продовжує діяльність Совпольторгу до 27. січня 1935 р. Умова гарантує Польщі експорт товарів вартости коло 2 мілїонів долярів, а Радянщині кредити у висоті 1,200 тисяч долярів. Обсяг товарів, вивожених з Польщі до Радянщини, поширено на мануфактуру, галянтерію, хемікалії, худобу, залізо і т. п.

ЯПОНІЯ ЩЕ НЕ ВИСТУПАЄ З ЛИҐИ НАЦІЙ.

ТОКІО, 20. II. ПАТ. Японський премієр Сайто сказав журналістам, що навіть якби японська делеґація кинула Женеву після зложення контрдеклярації, то це не значить іще, що Японія мусить виступити з Ліги Націй. Заяву цю зложить японська делеґація у вівторок.

ВИБУХ У РАФНЕРІЇ МІН. ОЛІЇВ.

ТРІЄСТ, 20. II. ПАТ. У рафінерії мінеральних олїв у Трієсті вибухнув збірник із згущеним повітрям. Технічний заст. директора та три техніки згинули, а 8 робітників було тяжко ранених. Трьох із них померло в шпиталі. Гала машин, що в ній скоївся вибух, знищена зовсім. Причини катастрофи досі не устійнили.

ХЛІБ ДОРОЖІЄ.

У звязку з незначним подорожінням цін пшеничної й житної муки львівські пекарі рішили підвищити ціни хліба. Магістрат згодився покищо на підвишку тільки т. зв. люксусового, пшенично-житного хліба до 45 сот. за кільо, зате ціна житного хліба урядового типу (65 проц. муки) має залишитися та сама, значить 36 сот. за кільо.

БІЛЄТОВІ ОБМАНСТВА НА ЗАЛІЗНИЦІ.

На залізничій лінії між Львовом і Краковом викрито білєтові зловживання, яких допускалися кондуктори. Контрольор ствердив у кількох пасажирів фальшиві білєти, куплені у кондуктора. Доходження, розведені в тій справі, довели до арештування двох львівських кондукторів, Світальського і Филипишина. Показалося, що вони управляли ошуканство від довшого часу й належали до шайки, зложеної з кількох залізничих службовців і посередників, що наганяли їм клієнтів. Шкода, яку потерпіла залізнична адміністрація, доходить до кількох тисяч зол. Арештовано кільканацять осіб, вмішаних у справу.

СПОРТ.

НОВИЙ ВИДІЛ СПОРТ. Т-ВА „УКРАЇНА".

Звичайні Загальні Збори Спорт. Т-ва „Україна", що відбулися в неділю 19. лютого в великій салі Т-ва „Бесіда" при численній участи членів, мали дуже діловий характер. Зборами проводив бувш. довголітній голова Т-ва дир. Лазорко. По виголошенні річевих і совісних звітів Виділу з діяльности Т-ва за мин. рік, Загальні Збори на внесення голови Ревізійної Комісії дир. Колтуняка уділили уступаючому Виділові абсолюторію і приступили до вибору нової старшини Т-ва. На внесення комісії-матки Збори вибрали: дир. Евст. Нагірного головою, дир. Волошиновського, проф. Ковалиська, пп. Курилка, Охримовича, Чучмана, Конашевича, Бирчака, Терлецького, Назара, Василькова і Глушевського членами Виділу, а дир. Колтуняка, Лазорка і Костика членами Ревізійної Комісії. Загальні Збори довгими френетичними оплесками подякували уступаючому голові дир. Лазоркові і містоголові дир. Радловському за їх довголітню, повну самопожертви і віддання працю в хосен Т-ва.

НЕДІЛЬНІ ВИСЛІДИ ҐАКІВКОВИХ ЗМАҐАНЬ.

ЛЬВІВ. Вчора закінчилися змагання за чашу ЛОЗҐЛ. **Лехія — Україна 2:0 (0:0, 1:0, 1:0).** Судіював Саварин.

У фіналових змаганнях Чорні побороли Погонь 4:0 (0:0, 2:0, 2:0). Перед закінченням змагань змагун Мавер зфульований Чижевським вдарив головою об банту та потерпів потрясення мізку.

У змаганнях за мистецтво Б-класи в ґаківці Погонь здобули ремісовий виспід з перемиською Погонею 0:0. Пополудні ЛТЛ побороло Польонію 1:0.

ХОДОРІВ. У товариських змаганнях ґаківки місц. Сокіл поборов Гасмонею (Львів) 5:0 (2:0, 1:0, 2:0).

ЗАКОРДОННІ ВИСЛІДИ.

У Празі відбуваються змагання за мистецтво світа в ґаківці.

Польща програла з Німеччиною 2:0. Дальші висліди такі: Німеччина — Бельґія 6:0 (1:0, 3:0, 2:0)., Швайцарія — Латвія 5:1, Чехословаччина — Румунія 8:0, Австрія — Італія 30, Швайцарія — Мадярщина 1:0, Чехословаччина — Австрія 2:1, Італія — Румунія 2:0.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

На шляху до відновлення університетів на Радянській Україні.

Ще в 1920 р. радянська влада зліквідувала на Україні університет з тих міркувань, що університети, як також гімназії, вносили дуалізм у систему освіти.

Основною рисою освітньої системи на Радянській Україні в противежність до тої системи, яку встановила Радянщина, був професіоналізм: у професійній школі радянська влада вбачала синтезу загальної та спеціяльної освіти.

Творцем цієї системи був тодішній народній комісар освіти Г. Гринько, який обґрунтовував її економікою України: велика індустрія та механізація сільського господарства, мовляв, ставали неодмінною передумовою професійної освіти. Він-же й увів цю систему в життя, зліквідувавши гімназії та університети, а утворивши на їх місце професійні школи, технікуми та інститути.

Дуже скоро радянській владі довелося констатувати, по-перше, недостаточну попередню підготовку тих юнаків, що вступили до високих шкіл — технікумів і інститутів — після закінчення ними семирічних трудових шкіл і навіть професійних шкіл, по-друге, малий обсяг загального знання у тих, хто покінчив високу школу. Однак тільки в 1930 р. нар. комісар освіти М. Скрипник виступив на всесоюзній нараді в Москві з доповіддю про конечність заведення єдиної системи освіти на терені СРСР. Цікаво, що й на цей раз М. Скрипник обґрунтовував необхідність реформи освітньої системи на Рад. Україні економікою, а саме, „потребою єдиного пляну господарської перебудови СРСР".

Згідно з новою системою, на Рад. Україні поширюється система освіти Сов. Росії, себ-то Рад. Україна мусить приступити до заснування десятирічних трудових шкіл та університетів, які разом з інститутами стають високими школами, тоді як технікуми переходять до категорії середніх шкіл.

В останній книжці „Комуністичної Освіти" (ч. 11—12 за 1932-ий рік) вміщена промова М. Скрипника на нараді нар. комісаріяту освіти в справі заснування університетів на Україні. У цій промові М. Скрипник зауважив, що покищо нема на Рад. Україні справжніх кандидатів до вступу на університет, себ-то тих, що скінчили десятирічну трудову школу, а тому, на його думку, доведеться утворити підготовчі курси, а також набирати кандидатів з тих, що скінчили робфаки (робітничі факультети). Намічують відкрити в певній послідовності пять університетів у Києві, Харкові, Одесі, Дніпропетровську та один в Донбасі. В тій-же промові М. Скрипник заявив, що відкриття першого університету на Україні можна буде здійснити лише з початку 1933-4 акад. року.

Отже тільки після дванацятилітнього експерименту над нашою молодю радянська влада зрозуміла безглуздість свого вчинку — знищення університетів на Україні та стає на шлях „буржуазної" системи освіти.

Ст. Сірополько.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Лист з Канади.

Нова українська кооператива. — Українські зїзди. — З церковного життя. — Всячина.

Вінніпег, у січні 1933.

Відрадним явищем серед теперішньої господарської скрути й безробіття, яке обхопило вже в Канаді приблизно 1 міліон осіб, себто 10 проц. цілого населення, є те, що канадійські українці, без огляду на трудні умовини життя, метушаться, організуються і засновують чимраз то нові підприємства. Після тютюневої спілки „The Royal Tobacco Co", яку заснували ще в осени у Вінніпегу пп. М. Д. Гунькевич і В. Бутарешта, а якої продукти „Роксоляна" і „Лакі Смайл" здобувають чимраз то більшу популярність серед тутешніх кругів, викликала тут справжне зражіння поява нової української кооперативи для продажі вугля й опалового дерева „The North Winnipeg Co-operative Limited". Менеджером кооперативи є А. Дереворіз (nomen-omen), а що її управа некепська, видно з факту, що зараз першого місяця вона принесла доволі гарний чистий дохід.

Більше політично наставлені наші земляки в Монреалі, які недавно заснували там „Товариство Українських Горожан". Є це свого роду політичний клюб з ліберальною закраскою, головою якого є відомий монреальський діяч, п. Павло Поремський, а секретарем юрист п. Осип Смет.

Православні або точніше: неоправославні українці відбули, як звичайно при кінці року, свої чергові зїзди в Едмонтоні і в Саскатуні. Одначе більше замітний був український католицький зїзд, теж у Саскатуні, хочби тому, що таких зїздів не було в Канаді вже від 1924 року. На тому зїзді ухвалили м. ін. заснувати „Союз Українців Католиків" (СУК).

Ніщо краще не ілюструє незавидної долі українських священиків-місіонарів у Канаді, як недавня смерть о. Евґена Андруховича. Перебув він тут, на західніх степах, поверх 30 літ свого життя на твердій, повній неймовірних невигод місіонарській праці, а коли постарівся і не міг більше сповняти душпастирських обовязків, то його відіслали „на склад" до притулку для старців, де скоро помер з тризоти, бо любив свою власну домівку, гостей і веселу гутірку. По його смерти виявилося, що ніхто з його окруження не знав звідки він родом, де працював у старім краю, а навіть скільки справді мав літ, так що не можна було зладити відповідного некрольогу. Покійник, загально називаний „татунцем", був відомий зі своїх дивацтв, але й рідких товариських прикмет і щирої гостинности. Серед тих, що його ближче знали, його смерть викликала щирий жаль.

Для тих, що памятають ще повного посвяти священика о. Йосафата Жана, який відіграв таку замітну ролю в нашій боротьбі за права західно-українських земель, буде цікаво довідатися, що він недавно кинув засновану собою перед кількома роками у провінції Квебеку українську кольонію „Шептицький" зі скромним монастирем Студитів і вернувся з поворотом на лоно Чина св. Василія Великого. Він перебуває тепер у Мондері в Альберті.

Щоби поправити свої надшарпані фінанси, добула управа вінніпеґського Народнього Дому дозвіл на отворення пивварні, якого на днях торжественно довершено. Замітку, що, мовляв, культурно-освітній організації не лицює займатися вишинком пива, загал членів не хотів брати під увагу, вказуючи на те, що інші народности, як прим. німці або поляки, продають пиво просто в гимницях під своїми костелами.

На днях відбулися у Вінніпегу річні збори Української Стрілецької Громади в Канаді, на яких вибрали головою на цей рік п. В. Косаря зі Саскатуну. Загально сподіються, що новий голова зуміє вивести цю молоденьку організацію з тієї атмосфери стагнації і внутрішніх міжусобиць, у яку вона попала протягом останніх кількох літ.

Польського консуля у Вінніпегу С. Зволь'ського недавно відкликали до міністерства у Варшаві. Як дотепно завважив один польський журналіст, означає це „промоцію" з 500 доларів місячно на 500 золотих.

Іван Королевич.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Загальні збори Кружка „Рідної Школи" в Бродках. Дня 5. лютого ц. р. відбулися загальні збори Кружка „Р. Ш." у Бродках в присутности 150 членів під проводом місцевого пароха о. М. Коверка. Секретар-справ п. Антін Хомицький. Зі звіту уступаючої Старшини показалося, що вона переводила всякі збірки на „Р. Ш." та зорганізувала плебісцит за українською школою так, що вже прийшло письмо з Кураторії Л. Ш. О., котрим перемінює утраквістичну досі школу на українську (в селі є тільки двоє польських дітей). По прийнятті уступаючій Старшині абсолюторії вибрано нову: голова Слава Коверкова, заст. гол. Гринько Цимбала, писар Антін Хомицький, скарбник Олекса Зимий, бібліотекар Стефан Іванейко, господар Антін Гринчишин; члени: Іван Вінярчук с. Івана й Олекса Шумський; заступники: Федько Сех і Михайло Косандяк. До провірної комісії увійшли: Іван Косандяк, Михайло Гринчишин і Михайло Іванонько. По рефераті делегата Ради Пов. Союзу Кружків Р. Ш. у Львові, ст. Володимира Ольшанського, збори доручили новій Старшині: 1) подбати про створення вже ц. р. в літніх місяцях діточого садку у Бродках; 2) перевести в цілім селі загальне (поголовне) місячне 1-сотикове оподаткування на „Р. Ш."; 3) подбати про уміщення скарбонки в кооперативі для складання добровільних приналідних датків на „Р. Ш.". Збори відбулися при незвичайно піднесенім духовім настрою членів-учасників. Є повна надія, що нова Старшина гарно сповнить усі доручення загальних зборів.

ДРОГОБИЧ.

Пропагандивний виклад Маслосоюзу. В неділю 12. ц. м. відбувся заходами місц. філії „Союзу Українок" у салі Нар. Дому науково-популярний виклад на тему: „Набій і його відживча вартість". Виклад цей виголосив у дуже пристуній формі інж. А. Палій, дир. Маслосоюзу зі Львова. Після викладу нач. Лучик задемонстрував при співучасти персоналу провірку чистоти молока на апараті „Міфі" і пробу кількости товщу на апараті Гербера. Опісля була т. зв. „костпроба", в якій учасники запізнавалися „практично" зі смаком різнородних сирів М. С. і інших молоч. продуктів. Учасників до 80, переважно жінок — як на Дрогобич за мало. А шкода, бо на таку другу нагоду прийдеться дрогобичанам мабуть довго ждати.

Один з учасників.

Нові книжки й журнали.

Anna Jiraškova-Pelkova: „SLOVANSKA RAPSODIE. OBRAZ Z UKRAJINY". Praha 1932. Стор. 19, вел. 8°.

Це — як подає чеська преса — епічна поема в шістьох піснях, в якій оспіване життя й переживання українського селянина в мирних часах, підчас війни та після війни. Селянин вернувся з війни в рідну хату, на руїни й береться до відбудови господарства. Життя українського селянина та його почування описані вірно, опис природи гарні.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Понеділок, 20. II. театр зачинений з причини ген. проби „Цезарія і Клеопатри".

Вівторок, 21. II. год. 7.30 веч. „Цезар і Клеопатра" комедія Бернарда Шова (премієра).

Театр Різнородностей.

Понеділок, 20. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель".

Вівторок, 21. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель".

Кіна.

АДРІЯ: „Дім ч. 13" (І. „Тайна визначної кепи", ІІ. „Любка смерти"), додаток: „Трубач Слім у Парижі".

АПОЛЬО: „Ромео та Юлія".

АТЛЯНТІК: „Аріяна" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „На паризькому бруку", ревія „Ах, ті цигани!"

КОПЕРНИК: „Чорний капітан" (Джон Берімур).

МАРУСЕНЬКА: „Чорний капітан" (Дж. Берімур).

МІРАЖ: „Вулькан сміху" (Гарольд Ллойд).

ОАЗА: „Вогнище" й ревія.

ПАЛЯС: „Спів, цілунок, дівчина".

ПАН: „Зунгу".

ПАСАЖ: „4 утікачі" (Том Мікс).

ПРОМІНЬ: „Мараду".

СТИЛЕВЕ: „Опір Парижа" й ревія „Чи ти мене кохаєш?"

УТІХА: „План В", ревія „Коли жінка червоніється".

ХИМЕРА: „Теодозія із Севастополю".

Закордонне радіо.

Понеділок, 20. лютого 1933.

Братислава (279.3) 16.10, 18.15 Концерт, Мілянo (331,4) 17.30 Концерт, 21.20 Комедія, Штутґарт (360,6) 20.00 Нар. пісні сх. Европи, Білгород (429.7) 20.00 Опера, Рим (441.2) 17.30 Концерт тріо, Прага (488,6) 21.30 Фортепян, Відень (518,1) 11.30 Квартет, 17.10 Капеля, 18.30 Пісні, 19.35 „Дер Корегідор" оп. Вольфа, Рига (5.25) 19.05 Лотиська музика, Мінхен (532,9) 12.00 Концерт, 19.05 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, Будапешт (550,5) 23.30 Циг. музика, Харків (937,5) 10.30, 15.15, 18.40, 24.00 Концерт, 13.15 Мистці при мікрофоні, 17.40 Авдиція, Москва (1000) 17.25 „Севільський цирульник" оп. Россіні (Досв. 720 м.), Париж (1724,1) 13.00 Оп. музика, 21.00 „Ле Пре о клерк" ком. оп. Герольда.

Вівторок, 21. лютого 1933.

Кенігсберґ (217,1) 19.15 Рода-Рода, авт. авдиція, Барі (369,4) 20.35 Опера, Мілянo (331,4) 20.30 Оперетка, Гельсінґфорс (368,1) 17.00 Гармонія, 18.15, 18.40 Спів, Рим (441,2) 13.00 Орхестра, 20.45 „Ля Чіта Роза" оп. Льомбарда й Ранцата, Відень (518,1) 11.30 Квартет, 19.35 Концерт, 20.55 „Ім Зіден дер Донав", „Дер Гешпан фон Шемберія" др. Рода-Рода, Будапешт (550,5) 19.30 „Ле Шеміно" оп. Леру, Харків (937,5) 10.00, 13.15, 15.15, 18.40 Концерт, 16.30 Музика, рецитації, 24.00 Звуковики, Москва (1000) 17.25 „Мадам Батерфляй" оп. Пучінія.

Львівське радіо.

Понеділок, 20. лютого 1933.

12.10, 16.15, 19.20, 23.20 Грамофон, 13.20 Метеорольог. комунікат, 15.10 Експортовий комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Комунікаційний огляд, 15.30 Збіжева біржа, 15.35 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Ласти, програма, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Відч. „Нар. і чужий капітал", 17.00 Концерт, 18.00 Легка музика, 18.50 Перший сніг у Бещадах, 19.05 Всячина, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Фейл.: Зависть і медицина, 20.15 Концерт, 20.35 „Жінка, яка знає що хоче" оперетка Й. Штравса, Спортові вісти ки, 23.15 Комунікати.

Вівторок, 21. лютого 1933.

12.10, 16.15 Грамофон, 13.20 Метеорол. комунікат, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Грамофон, Збіжева біржа, Сільва рерум, 16.00 Радіо дітям, 16.25 Інформац. відчит для матуристів, 16.40 „Віт Ствош" (у 400-річчя смерти), 17.00 Концерт, 18.00 Для матуристів: „Вел. монархії Сходу", 18.20 Хвилина зал. дирекції, 18.25 Легка музика, 19.00 Техн. скринька, 19.15 Всячина, 19.30 Муз. фейлетон, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Оп. музика (Лозінська — сопран, Поплавський — тенор), 22.00 Межі світа, новеля Вежинського, 22.15 Танк. музика, 22.55 Комунікати, 23.00 Ретрансмісії із закордону.

Читайте „Діло"!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10

Ч. 43 (13.282). Львів, середа 22. лютого 1933. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За напрямні торговельної експанзії.

Польща шукає нових ринків збуту.

З моментом, коли почалася митна війна з Німеччиною, Польща втратила найкращого відборця. Близько половини (42.4 прц.) в 1924 р. і більше половини (52-2 прц.) в 1925 р. свого вивозу вьокувала Польща на німецькім ринку. А вже в 1926 р., у першому році митного конфлікту, запав цей вивіз до західнього сусіда на 25.7 прц., осягаючи в 1932 р. вже тільки 16.2 прц.

На порозі польсько-німецького непорозуміння, майже одночасно, поміг Польщі випадок омину-ти катастрофу. Був це страйк англійських вуглекопів у 1925 р., що відчинив для найважніщого польського експорту, для вугля, нові терени, Скандинавію. Польща — зберігаючи за собою т. зв. природні ринки, себто Австрію, Угорщину і Чехо-Сл., як теж звужений німецький ринок, що не зважаючи на господарську війну, залишився відборцем на деякі польські артикули, — пішла міцним наступом на „екзотичні ринки", на північ Европи.

І так згадані два факти — митна війна з німцями і спаралізований наслідком страйку, англійський вугільний експорт — стали для Польщі подекуди історичні. Стали вони такими не лише тому, що дозволили їй звернути з успіхом господарську експанзію на північ і засісти на скандинавському ринку, але перше за все тому, що *Польща почала властиво з цього часу щойно плекати ідею морської торговлі.* Участь морських шляхів у заграничній торговлі Польщі росте з 10 прц. на 51-3 прц. в 1930 р. і 63.2 прц. в 1931 р. Разом із тим швидким темпом розвивається новий порт Гдиня. Скромний її товаровий оборот у початках (1924 р. — 10,1 тис. тон) осягає згодом рекордові цифри, а саме: в р. 1930 — 3,625,7 тис. тон, в р. 1931 — 5,300,1 тис. тон, а в р. 1932 — 5,2 міл., себто на 100 тис. тон менше внаслідок зросту кризи. Польща розбудовує фльоту і починає думати про заморські кольонії.

Треба зазначити, що в поданому вище розвої морської торговлі Польщі грає ролю не лише Скандинавія, яку ми згадали, але теж *Англія, яка з часом стає найважнішим відборцем польських товарів.* Англія стає теж і найцінніщим відборцем, бо в торговлі з нею Польща є активна (напр. в 1931 р. — активне сальдо 213 міл. зол.)

Однак минулий рік заломлює морсько-торговельну динаміку Польщі. Ситуація на північно-західніх европейських ринках значно для неї гірша, і що більше — Польща примушена теж здавати свої позиції на „природних" ринках збуту, в краях південної і середущої Европи. *Вона примушена шукати нової торговельно-політичної оріентації, нових шляхів торговельної експанзії.*

Найбільше болючою втратою для Польщі була би втрата англо-скандинавських ринків, яких здобуття коштувало її багато заходів і матеріяльних витрат. Згадаємо хочби дампінгові ціни вугілля, що в них Польща мусіла бути щораз то щедріша через завзяту конкуренцію англійських продуцентів, які старалися відвоювати втрачені підчас страйку скандинавські ринки. Щоправда відсотково рік 1932 зовсім не представляється погано дотично вивозу до Англії і трьох скандинавських держав. На це вказують слідуючі цифри про їхню участь у польському експорті:

Рік	Англія	Скандинавія
1929	10.2 прц.	8.6 прц.
1930	12.3 прц.	10.5 прц.
1931	17.0 прц.	10.6 прц.
1932	16.4 прц.	12.3 прц.

Зате дуже помітний упадок експорту Польщі до цих держав в абсолютних цифрах. Скомпенгентування Англією ввозу беконів і мясних продуктів підрізав поважно польський експорт беконів, а також появилась загроза для вивозу яєць, масла й інших хліборобських продуктів. Зокрема вивіз дерева — який, до речі, був причинником винищування наших лісів — уже почятком минулого року значно повнявся.

Одвак Англія не тільки грає ролю загінованого консумента. Вона разом із тим — як продуцент — виступає різко в конкуренційній боротьбі на ринках трьох скандинавських держав — Швеції, Норвегії і Данії — збільшаючи свій вивіз вугілля, тоді, коли вивіз польського вугілля туди паде жахливим темпом.

Як ми вже згадали вище — до трудностів експорту на північ доходять ще більшаючі труднощі експорту на південь. Тут причинником лиха є нові догми торговельної політики: митний протекціоналізм, заборони ввозу і девізові обмеження. В той спосіб *на цілому фронті польського товарового збуту повстають непроходимі барієри.* Через те міродатні чинники у Варшаві — хоч не тратять надії на направу дотеперішніх шляхів через використування актуальних тепер форм міжнароднього товарообміну, форм компензаційних, — розглядаються за новими відборцями. Та найти таких не легко. „В результаті не маємо вже в Европі терену, — заявив зі сумом 24. січня ц. р. мін. Заржицький у своєму експозе на бюджетовій комісії, — куди могліб ми втечи перед імпортовими обмеженнями. Залишаються заокеанські краї. На жаль, у кращих часах не вислюовались ми послідовно у цьому напрямі, щоби засісти на цих ринках"... Інакше — мала надія, аби Польща могла піти широким морським шляхом на інші континенти. Причиною цього не лиш криза з усіми її наслідками, але теж брак у Польщі звязків і капіталів, замало вироблена організація і техніка купецька.

Залишаються надії на ближчі ринки, з якими Польща вже знайома. Ці надії вяжуться з близькою ревізією торговельних договорів з 30 державами на площині нової митної тарифи. Зокрема Польща думає зєднати собі Англію ввозом її півготових фабрикатів. Вона рахує на замирення із Німеччиною і особливо дуже міцно *акцентує бажання тіснішних звязків зі СРСР.* Це останнє має свою цікаву історію, а через те приглядаємося тому окремо.

В. Несторович.

Абітурієнти!! Пригадуємо, що шкільні табло по новочасному й дешево виконує фотограф 1318 **„Venus", Академічна 24.** 11-20

ХОЧЕТЕ МАТИ ПЕВНІСТЬ, що Ваш гірко запрацьований гріш не пропаде, а приноситиме добрі відсотки? Якщо так, то складайте свої ощадности В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ „ДНІСТЕР" у Львові, вул. Руська ч. 20.

СПРАВА „ЛУГІВ".

Резолюції Центрального Комітету Українського Національно - Демократичного Обєднання (УНДО).

В суботу, дня 18. лютого ц. р., відбулося засідання Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання, на якому між іншим розглядали справу „Лугів". Після довгої, річевої та вичерпуючої дискусії Центр. Комітет прийняв у цій справі відповідні резолюції.

Сьогодні дістаємо з Головного Секретаріяту УНДО до опублікування ось-який текст цих резолюцій:

„1. Центральний Комітет УНДО приймає до відома комунікат Головного Секретаріяту з дня 4. січня 1933 в справі „Лугів".

2) Центральний Комітет стверджує, що законодавство польської держави останнього часу змагає до того, щоби ціле громадське життя підчинити державним чинникам і тимсамим звертається своїм вістрям передовсім проти всього українського зорганізованого життя. Одначе українське громадянство ніколи не зрезигнує з права творити власні форми організованого життя в усіх ділянках, а також і в ділянці фізичного виховання.

3. Центральний Комітет стверджує, що згода Лугової організації на контролю уряду фізичного виховання була похибкою керманичів тієї організації. Однак Центр. Комітет, признаючи велику вагу фізичного виховання, стоїть на становищі, що в теперішню хвилю, при витворенні Луговим проводом ситуації, не можна тієї організації заздалегідь ницити, не знаючи ще ні додатніх ні відємних сторінок її праці. При цьому Центральний Комітет заповідає, що буде вести безупинну боротьбу за звільнення Лугової організації від контролі і залежности польських урядових чинників".

ЗА ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УНДО:

Д-р Дмитро Левицький голова. **Волод. Целевич** головн. секретар.

Рільнича проблєма на Волині.

(Від нашого кореспондента.)

Волинь, дня 18. II. 1933.

У найближчому часі має бути зорганізована Волинська Рільнича Палата. Автохтонне волинське хліборобське населення не може не цікавитися цим життєвим для нього питанням. Наше селянство — дрібні рільники, у великій частині — малоземельні й безземельні. Від того, як буде зорганізована Рільнича Палата й чи не стане вона регіональним політичним знаряддям, у значній мірі залежатиме розвиток і наша сільсько-господарсько культура.

З цього становища цікавим є для волинян інтервю, яке дав керманич воєвідського фінансово-рільничого бюра п. Т. Крижановський представникові тижневика „Волинь" (ч. 7. з дня 12. II. 1933 р.).

Щодо складу й голосу Рільничої Палати п. Крижановський каже:

„Рільнича Палата безсумніву буде докладною висловницею рільничих потреб і опінії, бо буде представницею загалу нашого рільничого суспільства, містячи в собі ріжні поважніші національні групи, суспільно-рільничі і т. д."

Отже виходило б, що українське рільниче населення, що складає понад 90 відсотків хліборобів може бути належно репрезентоване. Питання лише яким способом?

Про взаємини Рільничої Палати з хліборобськими організаціями керманич бюра каже:

„Я глибоко переконаний, що суспільство не може спиратися на організації правно-державні, не може бути „удержавлене", що настає тоді, коли занікають суспільні організації, а цілий тягар життя спирається на державні органи. У таких випадках суспільство починає костеніти, розвивається шкідливий бюрократизм, а живчик живого суспільного життя завмирає. З правила є це завжди шкідливим для держави. Державну організацію завжди мусить доповнювати жива суспільна організація. Мусить лише бути переведений стислий поділ праці між державною та суспільною організацією.

Але поділу цього перевести а пріорі не можна. Треба лише створити такі умовини, щоби ці дві великі парини організації, якими є держава й суспільство, знайшли ріжні, але стичні дороги. Так само мусить бути з Рільною Палатою. **Існування Рільної Палати не може виключати існування й розвитку суспільних організацій.** Навпаки, Палата в своїй основі мусить йти у напрямі організування суспільного рільництва. Мусить бути в програмі праць Палати, яку Палата в першім періоді свого існування мусить детально перевести. — виразно

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чекольди
получає у великім виборі безконкуренційні роди сметанкової, молочної десерової чекольди, як також різносортні пармельки і цукри. Не шумною рекламою, дарунками у виді льосів шасті, бонами і т. ін., але щостево знаменитими виробами, приготованими з гарантованих чистих сирівців хочемо здобувати признання якнайширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.
Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

вирисована програма співпраці між Палатою, суспільними організаціями й територіяльними самоурядами."

Далі представник воєвідського бюра каже, що першим завданням Палати буде підняти рільничу освіту населення. А для цього

„Належне наладнання праці Палати зі суспільними й самоврядними організаціями є кенечне й мусить бути в належний спосіб поставлене від самого початку".

Як бачимо покищо про взаємини між Волинською Рільною Палатою і організаціями говориться загальними формулами. Не названі також сільсько-господарські організації Волині. Згадується лише про представництво всіх національностей.

Українське хліборобське населення має свою сільсько-господарську організацію „Сільський Господар" у Луцьку й тому може бути через ту організацію репрезентоване в Рільній Палаті. Зате статути філій „Сільського Господаря" інших повітів по 2—3 роки лежать незареєстровані у воєвідському уряді. Тепер для кожного ясне, яку кривду зроблено згаданим повітам незареєструванням досі статутів філій „Сільського Господаря".

Треба гадати, що з повстанням Рільної Палати на Волині заголошені статути повітових філій „Сільського Господаря" будуть зареєстровані, коли дійсно Рільна Палата має репрезентувати українську хліборобську масу. Але, зрозуміла річ, організатори філій у цих повітах повинні в першу чергу самі про це подумати.

Senex.

Австрія відкинула ноту

ВІДЕНЬ, 20. II. ПАТ. Преса довідується, що австрійський уряд відкинув рішучо французьку й англійську ноту в справі транспорту зброї з Італії до Австрії. Уряд мотивує своє рішення тим, що нічим не нарушив постанов версайського трактату.

Зангара йде під суд

МІЯМІ, 20. II. ПАТ. Судова розправа проти Зангари визначена на понеділок. В неділю відчитали обвинуваченому рапорт лікарської комісії. Зангара крикнув після прочитання: „Я не божевільний!". Стан здоровля раненого бурмістра Чермака не змінився.

Війна за Джеголь.

ПЕКІН, 20. II. ПАТ. 50.000 японців і численні відділи манджурських військ зі 100 японськими літаками і великим числом танків дожидають приказу ген. Муто розпочати великий наступ на Джеголь. Тимчасом 150.000 китайських вояків і добровольців займають становища на узгірях Джеголю, що творять природну оборонну позицію. Одинока дорога, що лучить Джеголь з Пекіном, переповнена транспортами муніції. В Пекіні настрій горячковий. Всі шпиталі готові приймати ранених. Японського наступу сподіються кожної хвилини.

Японія виступає із Союзу Народ'в.

ЛЬОНДОН, 20. II. ПАТ. Бюро Райтера повідомляє з Токіо, що японський уряд рішив відкликати свою делегацію із Женеви. Японія виступить із Союзу Народів тільки тоді, якби Збори Союзу приняли на засіданні 25. ц. м. звіт комісії 19-ох.

ТОКІО, 20. II. ПАТ. Уряд переслав японській делегації в Женеві каблюграм з інструкціями про виступлення Японії із Союзу Народів.

Арештування 140 троцкістів.

Радянська влада в Москві веде енергійне слідство в справі троцкістів, замішаних у змову проти Сталіна. Досі арештовано 140 осіб, між якими находиться бувший комісар Преображенський. Арештування Преображенського зробило в Москві велике вражіння, бо відомо, що Ленін уважав його своїм приятелем на одним із найздібніших своїх учнів. Після смерти Леніна Преображенський удержував ближчі зв'язки з Бухаріном, з яким співпрацював. Овочем тієї співпраці був популярний підручник для партійних шкіл п. з. „Азбука комунізму".

Проти нових тягарів суспільного обезпечення.

Новий законопроект і нові тягарі. — Справа Українського Пенсійного Інституту. — Брак українців у Касах Хворих.

З промови пос. д-ра Ст. Біляка на повному засіданні сойму дня 17. лютого 1933 р.

В дискусії над урядовим законопроектом про суспільні забезпечення виголосив на повному засіданню сойму дня 17. ц. м. пос. д-р Ст. Біляк промову, в якій вийшов з заложення, що головним мотивом законопроекту є ніби організаційне та річеве обєднання („сцалення") обезпечуючих інституцій, та частинне введення нового обезпечення деяких робітників на старість. Безперечно існування різнородних установ суспільного обезпечення, як кас хворих, заведення обезпечень від випадків і т. п., насувають думку такого організаційного обєднання тих установ, хочби з уваги на кошти адміністрації. Так зробили вже в Югославії, в Чехословаччині, Німеччині та Австрії. Однак нема сумніву, що таке організаційне обєднання може бути введене лише поступенно та може бути оперте на інституціях добре зорганізованих, що мають відповідну адміністраційну справність.

Річеве обєднання суспільних обезпечень усуває вправді окремішність поодиноких ризик, як ризика недуги, нещасних випадків при праці, нездібности до праці, старости, або смерти, однак вже саме получення обезпечень короткоречинцевого характеру з обезпеченнями довгоречинцевими насуває поважні теоретичні сумніви.

У Польщі справного організаційного осередку, що послужив би обєднанню обезпеченевих установ, нема. Каси хворих, як це викликала многолітній досвід, у Польщі зовсім своїм завданням не відповіли, а тим самим о снова, на котрій оперто законопроект, та зокрема плян організаційного обєднання суспільних обезпечень, є непевна і недостаточно випробована. Коли каси хворих досі зі свого завдання вивязуються недостаточно, коли адмініструють дорого і недоладно, то тим більше, не дадуть собі ради з тими завданнями, які вкладає на них законопроект.

Річеве обєднання має ніби бути переведене зараз та в повному обємі. Це свідчить про надто доктринерське поладнання справи. Закон іде на експеримент непевний та небезпечний. Експериментувати в теперішніх часах шалючої кризи господарської, коштом важких грошей та обманених надій широких мас обезпеченних — не вільно. Хоча суспільні обезпечення є потрібні та корисні, то проте обтяження населення та продукції новими примусовими тягарами поважно нарушать і так вже мінімальну платничу силу людей, а взаміну за це не принесе ніякої полекші. Крім того, предложений проект в більшості своїх постанов приносить обезпеченим значне погіршення. І так ст. 95 вкорочує час тревання лічничої помочі з дотеперішніх 52 на 26 тижнів, ст. 96 накладає зовсім нові нічим неоправдані доплати за лікарські поради та ліки, ст. 99 обнижає хоробовий причинок до 50 проц. пересічного тижневого обезпеченевого заробку, при чому постановляє, що денний причинок не носить 1/7 тижневого заробку, ст. 101 передбачує право обезпеченевої установи до обмеження часу причинку до 13 тижнів, а ст. 241 полишає тим установам можність ще дальших обмежень на шкоду обезпечених. Сумлінної вартости є введення нових обезпечень на випадок старости, бо робітник, який буде обезпечений 40 літ, по тих 40 літах безперервної праці зможе одержати старечу ренту (емеритуру) у висоті... 42 зол. місячно, і то якщо впродовж літ праці заробляв місячно принаймні ще 80 зол.

Ст. 212 погіршує значно дотеперішні управнення рільних робітників і робить їх долю залежною від волі чи самоволі обшарників. Вправді ст. 7. передбачує обезпечення рільних робітників на випадок нездібности до праці, але постановляє, що це обезпечення буде управильнене щойно окремим законом. Фікційна дотеперішня самоуправа обезпеченевих інституцій новим законом знесена дефінітивно, бо ті інституції підпорядковані в значній мірі державній адміністрації, а до надзірних органів та управ вводить новий закон урядових комісарів — синекуристів і пупілів уряду.

Українське громадянство доцінюючи справу суспільного обезпечення заснувало у Львові Пенсійний Інститут приватних службовиків, який запевнював йому членам поважні ренти на випадок нездібности до праці, безробіття, старости та смерти. Польське Міністерство Суспільної Опіки зліквідувало ту інституцію, забрало її майно, передало його разом із членами польському закладові обезпечень умовних робітників, погіршуючи значно їхнє правне положення та обнижуючи ренти. Новий закон не направляє цієї кривди, заподіяної українському громадянству, і не дає спромоги відновити ту інституцію.

Годі промовчати вкінці обставину, що також і до тих обезпеченевих інституцій не приймають українців хочби на найнижчі посади. Українець лікар у касах хворих є дуже рідким явищем, хоча число обезпечених та обезпечуючих української народности є доволі поважне. При теперішній системі та національній політиці теперішнього уряду нема ніяких виглядів на поправу цього явища.

З наведених причин уважаємо предложений законопроект шкідливим та дорогим експериментом, обчисленим лише на ефект в краю і за кордоном, який ніколи не місць поправи обезпеченевих відносин принесе обезпеченим лише погіршення і тому заявляємося проти цього законопроекту.

Українські посли у нового міністра для меншостей в Румунії.

У пятницю 10-го лютого були сенатори д-р Залозецький, д-р Маєр-Михальський і посол Юрій Сербинюк у нового міністра для справ меншостей Шербана, щоби представитися йому та зазнайомити його з українською справою взагалі і з домаганнями українського народу на Буковині і в Бесарабії зокрема.

Міністр проф. Шербан, семигородець, обзнайомлений знаменито зі справою національних меншостей, вислухав уважно наших парляментарних заступників, занотував собі всі домагання наші, головно щодо саботажів на полі шкільництва й обіцяв інтервенювати у президента міністрів д-ра Ал. Вайди-Воєводи в цій справі.

Українські парляментарні заступники обіцяли вручити на другий тиждень пропам'ятне письмо новому міністрові, в якому докладно змальоване буде становище українців у румунській державі та їх домагання на політичному, культурному й економічному полі.

Український Правничий Зїзд у Празі.

Українське Правниче Товариство в Ч. С. Р. спільно з факультетом права і сусп. наук Українського Університету у Празі скликає на дні 4., 5. і 6. жовтня 1933 року Український Правничий Зїзд у Празі. Зїзд має виключно наукову мету і буде обіймати наукові праці на теми: а) правничі і б) соціяльно-економічні. Утворено організаційну і наукову комісію Зїзду. Головою організаційної комісії Зїзду обраний академик проф. д-р С. Дністрянський, заступниками його професори С. Шелухин і д-р О. Ейхельман; секретар орг. комісії д-р М. Шляхтиченко. Наукова комісія Зїзду складається з голови й заступників голови організаційної комісії та членів комісії — професорів: О. Мицюка, А. Андрієвського і К. Лоського. Секретар наукової комісії інж. Р. Дмінський.

Організаційна комісія вже приступила до організаційної праці і запрошує всіх українських правників як в краю, так і на еміграції якби бажали би взяти у Зїзді участь з рефератами чи особисто, — надіслати до організаційної комісії Зїзду свої адреси.

Адреса: Organisační Komise Ukrajinského Pravnického Sjezdu Praze, Praha II, Štěpánská, 49/II.

Редукція приватних довгів.

В Америці йде тепер акція, що має велике господарське значіння, а саме добровільна й індивідуальна редукція приватних довгів. Почин дали нью-йоркські асекураційні товариства, що признали мораторію рільникам для їхніх іпотечних задовжень. Тепер ведуться між вірителями і довжниками переговори, що мають на меті понизити довги і платничі зобовязання до нових нижчих вартостей і доходів. Замість чекати на девальвацію, що змінить штучне відношення між довжником і вірителем на некористь останнього, краще управильнити справу індивідуально. З огляду на цю акцію, ослабла пропаганда за інфляцією серед широких мас населення та в самих законодатних тілах.

Порадня для вибору звання.

Серед гамору нашого буденного національно-політичного й економічного життя повстала у нас нова культурно-суспільна клітина, що може мати в майбутньому поважний вплив на наші відносини.

Дня 4. лютого п. р. засновано „Психотехнічну порадню для вибору звання“ у Львові, як виховно-наукову комісію при Головній Управі „Рідної Школи“.

Про значіння й завдання психотехнічних порадень і психотехнічних іститутів була вже в „Ділі“ згадка. У підставу таких установ покладено гасло: кожний громадянин повинен найтись на своєму становищі суспільної праці, кожна людина повинна зайняти своє місце при фаховому верстаті матеріяльного чи духового виробництва **відповідно до своїх фізичних і духових талантів.** Невідповідний громадянин на невідповідному для нього громадянському становищі, невідповідний робітник при невідповідному для нього верстаті праці вбиває свою індивідуальність та шкодить собі й іншим.

Досліджувати психо-фізичні елементи людей це діло психотехнічних інститутів. У цій праці найбільше заангажовані педагоги виховники й учителі, лікарі, психольоги, інжиніри, техніки й суспільні діячі. Серед нашого такого високо розвинене довіря до завдань психотехнічних інститутів і порадень, що в кожному 20-тисячному містечку є свій психотехнічний інститут і порадня для вибору звання. Вершок розвитку й довіря громадянства осягнув Психотехнічний Інститут у Відні. В Австрії вже нема майже суспільного звання, в якому не працювали б кваліфіковані люди, що перейшли через фільтр психофізичних і соціольогічних дослідів віденського інституту. Неменшу славу та вплив добули собі серед німецького народу гамбурський, лайпцігський, берлінський, дрезденський і діссельдорфський психотехнічні інститути. В віденському психотехнічному інституті, що стоїть до послуг найширших кол громадянства, є крім інших і такі відділи: — військовий, поліційний, виховничий, трамвайної і залізничої служби, торговельний і господарсько-промисловий (електротехніки, шофери, фризіери, столярі, ковалі, шлюсарі, ткачі, шевці, кравці, перелетники і т. д.).

В Польщі розвивається також рух у напрямі заснування порадень для вибору звання. У Львові маємо дві поради — польську й жидівську, а 4. лютого п. р. прибула ще й третя — українська.

У першій нараді, що відбулася в домівці „Рідної Школи“ (вул. Мохнацького 12), взяло участь 30 громадян. Нараду відкрила від імени Президії Головної Управи „Рідної Школи“ д-р Олена Степанів-Дашкевич промовою, яка м. і. пригадала, що сама думка основати порадню вирнула на одним із засідань „Українського Технічного Товариства“ в 1930 р., а її ініціятором була інж. Степанів Чижович, за якої почином засновано теж при У. Т. Т. Психотехнічний Комітет для підготовчої роботи. Зїзд українських інжинірів, що відбувся в днях 15. і 16. травня 1932 р., прийняв у цій справі таку резолюцію: „Конгрес уважає корисним і необхідним заснувати психотехнічну пораднію у Львові, та звертається до членів своїх організацій і всіх робітників на полі психотехніки піддержати активно працю згаданої установи та масово вступати в її члени“. Організаційний Комітет завязав контакт з польською та жидівською Психотехнічними Порадніми у Львові, з Психотехнічним Інститутом Масарикової Академії та Централею псих. порадень у Празі; зібрав деякі підручники, статути і текстовий матеріял, потрібний для психотехнічних порадень. Однак з огляду на статут У. Т. Т., якого членами можуть бути тільки інжиніри, рішено заснувати українську Психотехнічну Пораднію, як осібну комісію при Головній Управі „Рідної Школи“. Головна управа „Рідної Школи“ за почином Організаційного Комітету влаштувала в днях 6., 7. і 8. листопада 1932 р. Психотехнічний Курс у Львові для познайомлення рідношкільного вчительства зі справою ведення індивідуальних карт. На курсі викладали Яр. Кузьмів, д-р Домбуш та О. Тарнович. Психотехнічна порадня працюватиме в початках як осібна комісія при Головній Управі „Рідної Школи“; з хвилиною, коли праця порадні розвинеться так, що статут Рідної Школи буде для неї за вузький, переорганізується вона на окреме статутове товариство.

Про завдання і значіння української психотехнічної порадні говорив інж. Роман Білинський. Референт станув на становищі, що скромна в своїх початках психотехнічна порадня повинна стати зав'язком майбутнього „Українського Психотехнічного Інституту“ у Львові. Згодом такі поради повинні повстати й у більших наших краєвих містах (як Станиславів, Перемишль, Коломия, Тернопіль, Дрогобич, Стрий і т. д.).

На перших зборах зголосило 28 громадян свій вступ у члени „Психотехнічної Поради“; вони ухвалили: а) правильник, затверджений Президією Головної Управи „Рідної Школи“ в дні 26. жовтня 1932 р., прийняти до відома; б) встановити висоту членських датків по 50 сот. місячно.

В склад першої Управи Поради одноголосно вибрано: а) **голова — д-р Олена Степанів-Дашкевичева**; б) члени: ред. Іван Ющишин, інж. Степанія Чижевичівна, інж. Іван Лучишин, проф. Ярослав Кузьмів; в) заступники — д-р Іван Домбуш і п. Кузикова.

На своєму першому засіданні в дні 7. лютого п. р. Управа Поради уконституувалася в той спосіб, що вибрала заст. голови інж. Романа Білинського, секретарем інж. Івана Лучишина, скарбником д-ра Володимира Шуровського, а референтом пропаганди ред. Івана Ющишина. На тому ж засіданні затвердила управа тимчасовий плян початкової діяльности „Психотехнічної Поради“, переглянула запропонований реєстр правних членів і членів-кореспондентів та постановила заснувати негайно свою власну фахову бібліотеку.

По концерті та по всяких театральних імпрезах зустрінете своїх знайомих у КАВАРНІ „УНІОН“, вул. Коспюшка 1 (Народн. Гостинниця). 7—90

З відчитової салі.

Т-во науков. викладів ім. Т. Могили. Д-р К. Кисілевський: „Історичний образ розвитку сучасного українського правопису“.

Виклад, якого заголовок міг би в інших часах цікавити тільки спеціялістів, притягнув у неділю до салі „Бесіди“ досить велику авдиторію, головно студентів. Правопис став у нас від кількох літ болячкою, головно для тих, що хотіли би приняти без застережень усі правила т. зв. академічного (харківського) правопису, що в деяких місцях надто сильно зрівав із галицькою традицією.

Д-р К. Кисілевський у ясним, прозорім викладі, виголошеним справді чистою літературною мовою дав короткий оглял ріжних правописних систем від найдавнішої доби. Слухачі навіть незнайомлені із деякими фільольогічними термінами могли довідатись про те, що таке кирилиця, гражданка, драгоманівка і коли чисто етимольогічний правопис став фонетичним. Заголовов відчиту міг піддати думку, що президент зупиниться довше на сучаснім правописі і вияснить, чому саме остання його редакція затверджена Народнім Комісаріятом Освіти УССР зберігла деякі графічні знаки на спомин історичної традиції, чому в одному напрямку пішла сильно за етимольогічним принципом, у другому-ж за крайне фонетичним.

Президент не згадав ні словом про сучасний стан нашого правопису, щоби не вийти поза чисто академічні рямки інформаційного реферату. Саме те, що всіх найбільше цікавило: безліч сумнівів, які виринають перед галицьким інтелігентом, коли починає писати, залишилось поза темою.

Коротка дискусія, викликана рефератом не могла розвинутися у справжню дискусію на ак-

Звичайні Загальні Збори Видавничої Спілки „Діло“

кооперативи з обмеж. порукою у Львові

відбудуться

в суботу, дня 25. лютого п. р. в год. 4.30 попол. в льокалі редакції „Діла“, Ринок 10, II. пов.

Денний порядок:

1) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
2) Звідомлення з діяльности за рік 1931-32.
3) Звіт Контрольної Комісії.
4) Розділ чистого зиску або покриття втрати.
5) Внески і запити.

НАДЗІРНА РАДА.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 22. ЛЮТОГО 1933.

М. РУДНИЦЬКИЙ. 2)

ПРИМХИ МОВИ І ФАХОВОСТИ.

2. Авторитетний голос.

Як пояснити стільки помилок під рукою фахового фільольога? Ось як: можна знати граматичні правила, мати багатотисячний реєстр слів і зворотів із ріжних письменників, а самому розбивати собі голову об ріжні камяні правила. Проф. Огієнко даремне покликується на свою довголітню фільольогічну працю. Коли в 1918 р. я мав нагоду слухати його на засіданнях історико-фільольогічного факультету у Київі, чув, як його язик змагається із малоросійщиною; коли-ж зпід довголітніх впливів російської школи перейшов він під новий вплив польської мови, то й досі не всилі дати собі з нею ради.

Не хочу цим сказати, що мова проф. О. погана, але вона часто кульгає; там, де кінчиться межа примітивного граматичного речення і починається складніша синтакса, виходить інколи кумедна канцелярщина: „Так само робить і наша українська мова, — вона переймає чуже слово з його вимовою, але роду надає йому того, який по його закінченні мусить бути по законах нашої мови“ („Український Стилістичний Словник“, ст. 484).

Це не тільки малоросійщина, але і своєрідна наукова тарабарщина. Ані українська ані яка інша мова не переймає чужих слів із їхньою вимовою, а вимовляє їх згідно зі своєрідними власними законами; напр. усі французькі слова з носовими звуками ми вимовляємо так, якби ми носа не мали; часопис „Temps“ стає у нас поневолі безбарвним „Тан“, sentiment із двома носовими звуками виходить приблизно як пишеться: сентимент, англ. „трамвай“ теж так.

У 2-ім ч. „Рідної Мови“ вичитуємо таку рекляцію: „Тільки треба памятати, що українізований „інженір“ буде мати -ір лише в закритім складі: інженер, інженірський, але в відкритім позостанеться е: інженера, інженерові, інженером (як піч — печі, Петрів, Петрова). За англ (-йським): -нір, ніра!“

Цей зукраїнізований „інженір“, що відмінюється на зразок української печі, характеризує всю фільольогічну фаховість проф. О. Проф. О. став викладати українську мову наслідком тої самої революційної примхи, яка і мені у київському університеті дозволила викладати фільософію, коли я щойно починав її вчитись. А що проф. О. признає тільки признані авторитети, то покличусь на думку акад. Ст. Смаль-Стоцького, що у 2-ій книзі „України“ дав широку оцінку великої книжки проф-а О-а „Нариси з історії української мови*“, до якої проф. О. не перестає відсилати своїх читачів, для „розяснення“ деяких питань.

Ось як починається рецензія:

„Нерадо беруся до оцінки цієї праці. Але-ж бо і мовчати годі, щоб тим не викликати вражіння, що qui tacet, consentire videtur. Цей обовязок накладає на мене ще і честь україністики... Бо Нариси з історії української мови це тільки шумний заголовок. Власне-ж має це бути Система українського правопису. Але вкінці це і не система, а тільки популярно-науковий курс з історичним освітленням. Система!? Ані сліду тут того, що загально під цим словом в науці розуміють. Науковий курс? В чім тут наука? З добутками дотеперішніх наукових дослідів нічого цей курс не має спільного, він із ними не рахується. А своїх власних поглядів проф. Огієнко не старається навіть якнебудь науково підперти, він їх викладає так, неначе-б то були загально визнавані правди. Історичне освітлення здебільшого показує лиш незнання історії української мови. На доказ того вкажу тільки на грубі помилки“.

Після цього приходять 52 (!) параграфи тих помилок, а серед них наш учений граматик, якого чейже ніхто не підозріватиме у публіцистичній злобі, розсіває такі рефлексії: „З такої балаканини одна річ ясна: проф. Огієнко не знає фонетики ні української ні інших словянських мов...“ „Пр. О. замість вияснення вносить тільки баламуцтво своїми безпідставними узагальненнями...“ „Це називається у пр. Огієнка наука, наукове міцне обгрунтування! А ми за таке наукове міцне обгрунтування мусимо перед світом соромитися“. Свою довгу рецензію кінчить акад. Смаль-Стоцький так: „Але ми показали, що ці нариси і наукової вартости не мають. Щоб писати нариси з історії української мови, треба таки хоч азбуку граматичну знати, бо інакше вийде з того праця, що стане документом ненауковости нашої науки“.

Наводити такі слова прикро, болюче, навіть нікаково, але коли чуєш із уст фахового фільольога такий дивогляд: „інженір“, але „інженера“; як „піч — печі“ — аж гаряче стає від тої печі, від якої проф. О. навчився танцювати такої румби!

Ось іще два дивогляди із іншої бочки — правописної. У 2-ім ч. „Рідної Мови“ находимо два такі прізвища: „Ільїнський“, „Вайян“. Ми можемо дуже шанувати авторитет московського фільольога Ілінського і проф. О. може на цей раз відсилати нас до правил харківського правопису, який дає зразки такої правописної штудерації у писанні назв. Проф. О., що видає свій журнал, здебільша для галичан, повинен би як фільольог розуміти, чому всі ті, що не пишуть чужих слів за російським правописом, не всилі збагнути, як можна після „ь“ (м'якого знаку) класти „ї“ і після „й“ — „я“!

Це з погляду дотеперішньої системи наших знаків подобає на неграмотність або стає справжньою революцією. А коли це революція, то треба спершу пояснити, чому „Ільїнський“ або „Вайян“ має краще передавати оригінальні звуки чужої мови, ніж транскрипція „Ілінський“ і „Ваян“.

(Докінчення буде).

*) „Система українського правопису, популярно-науковий курс з історичним освітленням“.

туальну правописну тему тому, що статут Т-ва викладів ім. П. Могили не дозволяє — як заявив голова цього Т-ва — виходити поза інформаційні відчити та запити, зверпені до президента.

—o—

Нова установа.

Установчі збори шевської кооперативи „Дерма" у Львові.

В неділю 5. II. ц. р. відбулися у Львові в домівці Кружка „Рідної Школи" на Личакові установчі збори української шевської кооперативи „Дерма" при участи 40 осіб. Збори отворив голова ініціятивного гуртка п. Петро Ціхановський, який привитав зібраних і делегата РСУК дир. Филиповича та представника „Міщанського Брацтва" п. Івана Мацейовського. Опісля представив підготовчі праці для основання власної шевської кооперативи, яка, гуртуючи всіх українських майстрів і челядників у Львові, давалаб працю своїм членам і наладнала продажу випродукованого товару.

Збори вибрали своїм председником п. Івана Петровича, секретарем п. І. Мацейовського. Опісля виголосив обширний реферат про вагу нової кооперативи дир. Филипович, при чому пояснив теж важніші постанови статуту. Короткий реферат про завдання шевської кооперативи у Львові виголосив ще п. Юськевич. У дискусії над обома рефератами промовляли пп.: Ціхановський, Станкевич, Вишинський, Ердейчук, Шевчук, Ярема й ін.

Опісля зібрані затвердили статут кооперативи „Дерма" та ухвалили висоту уділу в сумі 50 зол. з подвійною порукою і 5 зол. вписового.

З черги Збори вибрали на внесення комісіймитки надзірну раду й управу кооперативи. До надзірної ради увійшли: Волод. Юськевич — голова, Іван Петрович — заст. голови, Йосиф Ковак, Василь Кисіль, Петро Станкевич (секр.), Григорій Партика, Конкольський. До управи: Ілля Ярема — справник, Петро Ціхановський — скарбник, Дмитро Ердейчук — каногодець; заступники: Петро Куаь, Антін Леськів.

При кінці зібрані ухвалили збирати енергійно уділи і вписове. Досі підписало декларації 25 членів, уділи зложило 15 членів. У найближчому часі кооператива приступав до отворення власної крамниці із взуттям у Львові.

З життя наших установ.

Загальні збори „Католицького Т-ва українських дівчат ім. св. Йосифа".

Дня 5. лютого ц. р. відбулися у Львові Загальні Збори „Католицького Товариства дівчат ім. св. Йосифа" у власній салі будинку Т-ва при вул. Руській ч. 10. У зборах взяла участь більша частина членниць із заг. числа 240.

Відкрив Збори та виголосив промову про вагу організації голова Т-ва о. ігумен Лучинський ЧСВВ. Секретарка т-ва п. Яновичівна здала звіт із діяльности Т-ва від вересня м. р. дотепер. Т-во має 240 членниць, головно дівчат — домашніх слуг. За гроші з імпреза, вкладок і позичок (члени позичили 7 тисяч долярів безпроцентово) купило Т-во 2-поверховий дім при вул. Руській 10. У цьому домі пять кімнат визначено на приют для безробітних членниць. У партері уладили велику салю на збори та сходини. Т-во веде теж дешеву кухню для бідніших верств і безробітних та чайню. Обіди коштують від 40 сот. угору. При Т-ві є віднедавна приватна пральня. В салі Т-ва відбуваються часто аматорські вистави, забави, чайні вечорі, відчити, курси для неграмотних і т. д. При Т-ві існує секція „Скора Поміч", яка дає грошеві допомоги тим членицям, що попадуть у біду. Впродовж року Т-во сплатило вже ок. 600 долярів позички, затягненої у членниць на купно власного дому і дальше ту позичку сплачує. Як додатає явище треба підчеркнути, що всі членниці платять до Т-ва вкладки дуже правильно.

Після ухвалення абсолюторії Збори вибрали новий виділ Т-ва, до якого увійшли: Марія Роса, Катря Климчаківна, Ева Олексинівва, Анна Шеремета, Анна Мельник, Анна Шмігельська і Параскевія Карпевич.

—o—

ЖІНКА БУВШ. ЦІСАРЯ ВІЛЬГЕЛЬМА В БЕРЛІНІ.

До Берліна приїхала з Дорну кн. Герміна, жінка бувш. цісаря Вільгельма. З нею приїхав секретар Вільгельма. Урядовий комунікат каже, що кн. Герміна приїхала, щоби взяти участь у засіданні одної добродійної організації. Кажуть, що кн. Герміна хоче при тій нагоді навязати взаємини з Гітлером і нац.-соц. організаціями. Представників тих організацій запросить на чай і тоді радитимуть над способом повороту Гогенцоллернів на престіл.

—o—

Що чувати в Німеччині.

НАМІРИ НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ.

Німецько-національні політики висловлювалися на передвиборчих вічах минулої неділі про наміри теперішнього німецького уряду. Д-р Оберфорен, голова німецько-національної фракції в райхстагу, сказав між іншим: Якнебудь випадуть вибори, теперішній уряд останеться. Коли добудемо парляментарну більшість, не будемо бавитися в парляментаризм, а вийде закон про уповноваження для уряду. Райхстаг відшлеться на два або три роки до дому.

Німецько-національний посол д-р Ляндт говорив у Мінхені: Якби проурядові партії навіть не здобули при виборах більшости, можна мати до уряду довіря, що він виконає своє завдання. Прийде до конституційного конфлікту, однак уряд на всякий випадок піде своїм шляхом, хочби навіть всупереч постановам конституції.

В Есені д-р Гебельс, начальник пропагандового бюра націонал-соціялістів заявив, що націонал-соціялісти не випустять більше зі своїх рук влади. Тепер зачинається вперше від 1918 р. справжня відбудова. Хто їй противиться, буде розторощений.

Міністр внутрішніх справ д-р Фрік у своїй промові в Берліні висловив надію, що вибори 5. березня дадуть урядові більшість, але якби й цього не було, уряд не уступить і виконає своє діло. Ворогів треба зробити нешкідливими, а за зраду буде кара смерти. Уряд бажає собі, щоби вибори дали йому легітимацію для всіх важких розпорядків, що мусять появитися в найближчому часі.

Премієр Гітлер виголосив у Кільонії промову, в якій заявив, що бореться вправді за парляментарну більшість в райхстагу, однак приготований опертися тільки на меншости.

ОПОЗИЦІЯ ГОТОВИТЬСЯ ОБНЯТИ ВЛАДУ.

БЕРЛІН, 20. II. ПАТ. У берлінському Люстгартені відбувся конгрес республиканського Райхсбанеру, на якому промовляв теж його провідник Гельтерман, атакуючи теперішній уряд. Він заповів, що робітничі маси і злучене з ними міщанство не дасться застрашити й дальше буде готовитися до обняття влади в свої руки.

КРІВАВА МІЖПАРТІЙНА БОРОТЬБА.

БЕРЛІН, 20. II. ПАТ. В Берліні і на провінції прийшло минулої неділі до численних сутичок між гітлерівцями і членами республиканського Райхсбанеру. Кривава була бійка у Бреслян та Вуперталі, де було ранених кількадесять осіб. У Каменці гітлерівці закололи ножами одного противника.

Купільна місцевість Дабера в Меклембургії була видовищем гострої стріляниини між райхсбанерівцями, комуністами й гітлерівськими штурмовими відділами. Два гітлерівці тяжко ранені. Один з учасників бійки вмер у шпиталі.

Біля Ерфурту билися робітники з ріжних організацій, причому одного вбито.

ПРИПИНИЛИ 600 ЧАСОПИСІВ.

Пруський комісарський уряд припинив, як відомо, всю центрову пресу на три дні. Заборона торкається біля 600 часописів, що помістили відозву католицьких організацій, спрямовану проти теперішнього уряду.

БАВАРІЯ ПРОТИ ПРУСЬКОЇ ГЕГЕМОНІЇ.

БЕРЛІН, 20. II. ПАТ. Промовляючи на виборчому вічу в Амберті (Палятинат), премієр баварського уряду Гельд заявив, що буде згідно з конституцією боронити до останньої капли крови самостійности Баварії, навіть тоді, якби вжито проти неї сили. Якщо схочуть накинути нам правицевий уряд, заявив Гельд, і покликати короля, ми на це не згодимося. Баварія не прийме ніколи пруського князя королем.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 6-ий ножик безплатно.

Великий успіх опери „Мазепа" в Ню Йорку.

В суботу 4. лютого вечором відбулась у Ню Йорку вистава опери „Мазепа" славного композитора Петра Чайковського. Це була перша вистава цієї опери в Америці. Виставив її Український Мистецький Театр з Філядельфії в українській мові, з деякими дрібними змінами в тексті. Ролі були обсаджені найкращими силами. Співали Талія Сабанієва, Олена Боссінґер, Іван Великанів, Мих. Швець, А. Черкаський, М. Гребенецький, М. Дідович. Грала велика орхестра під проводом українського композитора Павла Угличького. Також виступав великий хор і балет. Ціла опера пройшла з великим мистецьким успіхом. Це вперше українці в Америці поставили велику оперу. На 4.000 місць у салі „Мекка Темпел" майже всі були заповнені. Лише трохи дорожчих місць було порожних. Прийшла переважно українська публика; було трохи росіян і також американської публики. Великі нюйорські щоденники переповіли в довших звітах історичний підклад опери „Мазепа", так, як це подавало лібретто, видруковане в англ. мові. Про мистецьку сторону вистави всі щоденники висловлювалися з найбільшими похвалами.

Лугова нарада у Львові.

В середу 15. лютого 1933 р. відбулася нарада провідників „Лугів", існуючих на давніх статутах, як також „Лугів", основаних уже на нових статутах. На нараду зїхалися представники „Лугів" львівського, бобрецького, городецького і жовківського повіту в числі 76 людей. По рефераті й дискусії ухвалено одноголосно, при стриманню від голосування представників одного „Лугу", такі резолюції:

1) Зібрані представники „Лугів" львівського бобрецького, городецького і жовківського повіту, ознайомившись зі станом „Лугової" організації і напрямними праці „Лугового" проводу, редакції „Вісти з Лугу" і „Великого Лугу", висловлюють Луговому проводові повне довіря щодо ведення Лугової організації.

2) Взивають всі Лугові Товариства, існуючі на давніх і нових статутах, щоби так як дотепер, так і на дальше дисциплінованно виконували всі розпорядження Лугового проводу.

3) Закликають Луговиків у цих місцевостях, де „Луги" розвязані, як також усе громадянство, щоби основували Лугові товариства.

4) Нарада осуджує ті часописи, які виступили проти Лугової організації.

Провідники „Лугів", відспівавши Луговий гимн, розїхалися домів з сильною постановою всупереч усякій агітації проти Лугової організації та її проводу — вести якнайінтенсивнішу працю.

ГІРКА ВОДА „Franciszka-Józefa" це випробований засіб при забуренні травлення, болях шлунка і згазі.

З листів до Редакції.

Одно вияснення.

Польський ілюстрований часопис „Кіно" помістив у ч. 8. з дня 19. II. 1933 (яке я саме одержав) інтервю зі мною свого кореспондента, в котрім м. ін. сказано, що я є „з походження поляк зі Східної Малопольщі". — Заявляю для інформації нашого громадянства, що я ніколи не дав причини до подібного висказу, тому, що я все почував себе українцем та не стидався ніколи за свою націю.

Як незалежний фільмовий продуцент я працюю теж з польською фільмовою продукцією та був як знавець відносин у фільмовій бранжі в Польщі саме уповажнений чехословацьким міністерством торгу для ведення переговорів з польськими урядовими міродатними чинниками у справі заключення чесько-польської фільмової угоди.

Як відомо, я приготовляю рівнож фільму світового формату з життя наших гуцулів на Підкарпатті.

Д-р Роман Мішкевич.

Брно.

ДО НИНІШНЬОГО ЧИСЛА ДОЛУЧУЄМО СКЛАДАНКИ П. К. О., ЯКИМИ ПРОСИМО НАДСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ.

ПЕРЕДПЛАТА НА БЕРЕЗЕНЬ

5·— зол.

Зі сойму.

ВАРШАВА, 20. II. ПАТ. У понеділок сойм радив над урядовим проектом закону про академічні школи. На засіданні був м. ін. міністр віроісповідання й освіти Єнджеєвич і віцеміністр о. Жонголович.

Пос. **Макарушка** жалівся, що поправку Укр. Клюбу в справі українського університету відкинула освітня комісія. Далі критикував політику міністра освіти у відношенні до української молоді та заявився проти урядового проекту закону.

ЦЕРКОВНЕ ЗОЛОТО ДЛЯ НАЦ. ОБОРОНИ.

АСУНЦІОН, 20. II. ПАТ. Архиепископ Парагваю Мон Богарен приказав своїм підчиненим, щоби все золото, яке є в церковних скарбах, віддали комітетові нац. оборони для потреб армії.

ПРОДАЮТЬ ЦІСАРСЬКІ СКАРБИ.

НЮЙОРК, 20. II. ПАТ. Преса повідомляє з Пекіну, що величезні скарби бувш. китайської династії, оцінені на 20 міл. долярів, перевезли до Шангаю та Нанкіну. Там їх продадуть представникам Форда та Рокефелера. Між тими скарбами є дороцінні різьби, порцеляни, образи і т. п.

МУСОЛІНІ ДО ГІТЛЄРА.

Муж довіря Мусолінія сен. Мальтіні прибув до Берліна, щоби зложити Гітлєрові бажання з нагоди обняття влади.

ОБЛЯГАЛИ КОРОЛЕВУ.

„Дейли Мейл" повідомляє, що підчас відомих заворушень у Букарешті обляган були королеву-матір у спальному вагоні на двірці. Королева-мати хотіла вговорити сина, щоби зрікся престола. Король Карло оказав, що довіряє армії, а на всякий випадок має літак, готов до відїзду. Ним перелетів би до Болгарії за 14 хв.

Бувша жінка короля Карла, Люпеску (про яку були поголоски, що її застрілили в Букарешті), приїхала несподівано до Парижа. Витлав її туди король Карло, щоби не стрінуло її яке нещастя підчас заворушень у Румунії.

ЖИВЦЕМ ЗАСИПАНІ.

ГРЕНАДА, 20. II. ПАТ. Підчас теренових робіт біля Сальтос де Ізбор усунулася на робітників частина гори, яку підмили довготревалі дощі. Около 1500 людей працює, щоби видобути живцем засипаних. Досі відкопали 6 трупів.

ЖІНКАМ У ШТАНАХ НЕ ВІЛЬНО ХОДИТИ.

Епископ Бергамо заборонив жінкам увіходити до церкви в лещатарських штанах.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Д-р Миронович Антін орд. у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою.** 1124 20-?

— **Михайло Голинський у Дон Карльосі.** В найближчих днях виставлять на сцені великого міського театру оперу Вердія, на пять дій, п. н. „Дон Карльос". Постановку опери підготовляє головний режисер віденської державної опери д-р Валлерштайн. Диригувати буде п. А. Должицький. Титулову партію Дон Карльоса буде співати артист **Михайло Голинський**. В інших партіях виступлять Плятівна, Гупертова, Ужейко, Плонський, Мартіні, Романовський, Зубик та інші. Вистава цієї опери буде без сумніву найкращою в цьому оперовому сезоні.

— **Піврічні пописи** елевів Вищого Музичного інституту ім. М. Лисенка у Львові відбудуться в четвер 23. ц. м. (середні і вищі роки фортепянових кляс), в суботу 25. ц. м. (нижчі і середні роки мішаних кляс) і в понеділок 27. ц.м. (середні і вищі роки мішаних кляс)), усі три в малій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка вул. Шашкевича ч. 5, III. п. в год. 6-тій веч. Вступ вільний, лише програмки по 50 сот.

— **Виклад про Україну.** Проф. К. Маєр мав 17. ц. м. в університеті в Мінстері виклад на тему: „Політичне й культурне життя України". Виклад був гарний і зробив вражіння на слухачах, яких було понад сто.

— **Польські студенти між собою.** В другім домі техніків у Львові були в неділю збори кружка т-ва людової школи, на яких переважали вшехполяки. Коли гурток т. зв. демократичної молоді покинув демонстраційно салю, на коридорі напали на них вшехполяки і побили. Студента Пузевича затягли до темної кімнати та побили до безтями. Мусіли кликати аж рятункову ставію, яка відставила його до дому.

— **Обікрали ювилерський склеп.** Якісь фахівці від влому добулися до ювилерського склепу Б. Ґрінберґа при вул. Сикстуській у Львові, розбили огнетревалу касу й забрали сховані там бриляпти, золото, годинники та інші цінні річи загальної вартости 50.000 зол. До склепу добулися кріз сусідний склеп грамофонів і користаючи, що склеп був у неділю замкнений, провели там довший час, бо вибирали тільки найцінніші річи.

— **Віче з перешкодами.** В салі польського Сокола у Львові скликали минулої неділі вшехполяки віче, на якому промовляли сен. Гломбінський і пос. Римар. В часі нарад вдерлася до салі бебістична боївка й викликувала заколот, наслідком чого прийшло до бійки. Вибили притім шиби в салі.

— **Смерть у лісі.** Господар із села Попівці пов. Перемишль, Федьо Благута вибрався фірою до ліса по дерево. Коли на другий день не вернувся до дому, родина пішла за ним шукати. В лісі найшли тільки трупа Федя. Поліція веде дохождення, щоб устійнити причину смерти.

— **Пострілив чоловіка.** Гаєвий Мих. Стацишин стрінув у лісі біля Винник під Львовом Йосифа Ольшанського, що крав дерево. Коли Ольшанський почав утікати, гаєвий стрілив і рання його в обі ноги. Раненого відвезли до львівського шпиталю.

— **За присвоєння кавцій.** Апеляційний суд у Варшаві розглядав справу львівського адвоката д-ра Генрика Авіна, засудженого за присвоєння кавцій. Авін зачав видавати газету „Оборона", що мала боронити покривджених. А що потрібних грошей не мав, заангажував службовців з кавціями, які присвоїв собі. Крім того продав машину до писання, позичену від фірми на пробу. Окружний суд засудив Авіна на два роки вязниці, апеляційний суд зменшив ту кару до половини.

— **Вільно привозить кукурудзу з Румунії.** Торговельно-промислова палата повідомляє, що на місяць лютий ц. р. устійнено контингент на привіз кукурузи з Румунії. При цьому зазначує згадана палата, що запотребування на привіз кінського зуба на насіння можуть також узяти під увагу з цього контингенту. Подання треба вносити негайно.

— **Замовлена катастрофа.** Виленський купець Б. заасекурувався перед кількома місяцями в одним товаристві у Варшаві від випадку на 150.000 зол. Недавно наспіла до асекураційного товариства депеша з Вильна, що купець Б. впав жертвою нещасливого випадку. Придавила його фіра з деревом. Потовченого купця перевезли до шпиталю, де він перележав кілька тижнів. Наслідком того товариство виплатило йому 80 тисяч зол. Тепер виявилося, що сталося ошуканство, бо купець підплатив фірмана, щоби спричинив нарочно нещасливу пригоду. Справа опинилася в суді.

— **Цікавий рід обезпечень** завели цього року деякі праські асекураційні товариства. Люди можуть обезпечатися на випадок дощу в часі їх відпустки. Сума, на яку хтось обезпечився, буде виплачена, якщо в часі відпустки буде три або більше дощевих днів. Це обезпечення повитали з великим вдоволенням особливо урядовці, що вибираються в літі на село, де на випадок негоди мусять нудитися. Практикується воно вже віддавна в Англії.

— **Величезний грабунок** доконано в місті Сакраменто (Каліфорнія). Біля почтового уряду задержався вполудне самохід з трьома пасажирами. Були це грабіжники, що чекали, аж почтовий урядовець вийде з мішком грошей, який почта має зложити в державному банку. Коли показався урядовець, грабіжники кинулися на нього, звалили на землю, вирвали йому мішок з грішми і втікли самоходом у невідомому напрямі. В мішку була готівка на 320 тисяч долярів.

— **Корабельна катастрофа.** Англійський пароплав Монтрозе, містоти 16 тисяч тон, що їхав з Канади до Ліверпулю, затонув у заливі Мерзей. Всіх пасажирів, числом 186 осіб, урятовано. — На Середземному Морі французький вітрильник Ля Геляр ударився з еспаньким парочлавом Уто-Меді і затонув. Залога врятувалася.

— **Боксери спалили церкву.** В Сан Франціско згоріла церква св. Павла і чотири сусідні доми, при чому кілька осіб тяжко попеклося. Слідство викрило, що пожежа була ділом місцевого боксерського союзу, якому наразився парох цієї церкви.

— **Вже не буде Везувія.** Прихильники Мусолінія роблять старання, щоби вулькан Везувія перейменувати на Монте Мусоліні.

— **Поїзд наїхав на спортовців.** Поспішний поїзд Берлін-Бреславль наїхав біля Ґльоґаву на авто, яке везло спортовців на змагання копаного мяча. Два спортовці померли наслідком ран, а авто розбилося.

— **Проти грипи,** простуди можна вживати таблетки Тогаль. Тогаль усуває часто хоробливі обяви. Нещкід-

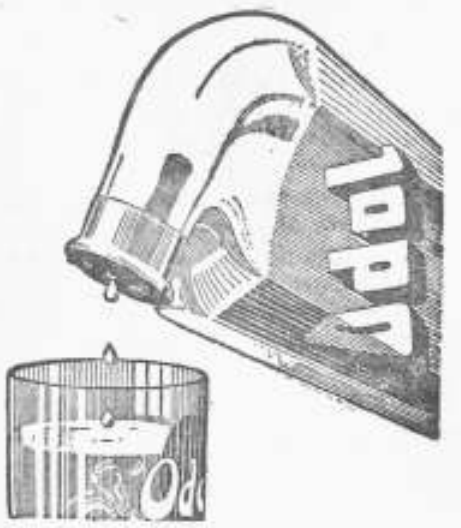

ОДОЛЬ має в собі надзвичайно успішний антисептик, який ділає ще кілька годин після полокання. Тому ОДОЛЬ поручають знавці як найліпший засіб до плекання устної ями.

ливий для серця, шлунка та інших органів. Спробуйте і переконаєтеся самі, але домагайтеся у власному інтересі лише оригінальних таблеток Тогаль. Можна дістати у всіх аптиках.

— **Поступ у виробі бібулок.** Поступ у ділянці виробу папіросової бібулки в останніх часах незвичайний. Не здаємо собі навіть справи, скільки у такій бібулці скривається різних продуктів, що постійно зміняються, стають щораз кращої якости, хоча зовнішній виглад бібулки той сам. Спочатку вживали бібулку самогасну себто таку, що як курець відкладав папіросу, то вона сама гасла. Ця бібулка пішла походом по всій Европі щойно, коли прийшла бібулка самоспальна, настав переворот. Самоспальна бібулка була здоровіша та смачніша і хутко завоювала всю Західну Европу. Тепер у нас можна тільки подекуди найти гільзи з самогасної бібулки, тоді як майже все населення, головно кола, що дбають за своє здоровля, уживають самоспальної бібулки. З різних відмін фабрикованої у себе самоспальної бібулки відома фірма Гербево (Герлічка, Белдовський, Волошинський) виробляє популярні марки: Морвітан, Бонтон, Маіс і ін., а для прихильників самогасної бібулки найкращі у своїм роді гільзи Філіґран і Антіпікотія.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": *„Спів, цілунок, дівчина".*

Весела фільма з добрими пісеньками, настроєвими та комічними сценами. Кілька сцен переданих в оригінальнім німецькім тексті дають привід до такого сміху між авдиторією, що не чути розмов між дівними особами звукової фільми. Ґустав Фреліх, що грає головну ролю, відомий із деяких трагічних фільмових пес, не менше симпатичний, коли сміється.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Сидонія з Подлуських Шумило, жінка о. Михайла пароха в Ричигові, принявши Найсв. Тайни померла по довгій і важкій недузі дня 16. ц. м. в 70 році життя. Похорони відбулися дня 18. ц. м. в Ричигові. В. І. П. 1449

Дописи.

РОГАТИНЩИНА.

Історія одної бібліотечної печатки. При основній ревізії 12. листопада 1932 р. у приватній бібліотеці (що обіймає понад 10 тисяч томів) студ. Я. Онуфрика в Пукові, рогат. пов., забрали були 10 белетристичних книжок і печатку бібліотеки через те, що крім напису на ній „Бібліотека Я. Онуфрика в Пукові" є на середині печатки тризуб. Поліція мотивувала конфіскату печатки тим, що уміщений на середині печатки тризуб є заборонений. (Печатка зроблена 1922 р.). Забрані книжки поліція на другий день звернула. Не звернула тільки печатки і книжки „Сини України". Аж 6. ц. м. прийшла печатка з повітової команди поліції до громади Пуків із дорученням звернути її адресатові. Отже по 3 місяцях вернула печатка додому. Одначе „Сини України" помандрували аж до Бережан, де мандрували вже кілька разів книжки цієї бібліотеки, звідкіля по кількох місяцях повертали звичайно всі здорові додому.

СТРИЙ.

Роковини бою під Крутами. „Безумне" — як ми читали на вфіші — геройство 300 українських студентів, що впали в нерівнім бою під Крутами на Чернігівщині, відсвяткувало стрийське студентство в минулу суботу у формі концерту. Вечір розпочав хор, а опісля виголосив промову презегент зі Львова п. Янів. Декламаційний спосіб виголошення реферату занявсю увагу публики (з уваги на форму) Через те велика часть дійсно цікавого змісту не дійшла до свідомости слухачів. А шкода. Концертова часть того концерту складалася з чотирьох українських хорів, одного чеського (Сметана „Слава героям") й одного російського походження („Сміло, други") під батутою п. Пасіки; сольового співу (3 пісні) п. Петріни Славка в супроводі фортепіяну т. Котовичівної Наталії та фортепіянового соля (В. Горовиц Етюда А-дур), виконаного п. Савицьким сином. Поміж концертові точки вставлено інсценізації творів Тичини „Мати", Стефаника „Сини" і хореографічний образ „Марш Валькірій" укладу п. Петріни Ромчна. Всі точки виконані були без вийму дбайливо і зовсім удачно. Публика приймала продукції гаряче. Шкода лише, що програми не уложено виключно з українських творів. б. п.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 20 II 1933 р. за масло експортове та десерове піма 2·30 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·70 зол., кошу яєць 4·60—4·80 зол.

СПОРТ.

ГАРКАВЕНКО — МИСТЦЕМ АЛЬЗАЩІ ТА ЛЬОТАРИНГІЇ.

ШТРАСБУРГ, 20. II. ПАТ. У міжнародніх дуелях, що відбулися в Штрасбурзі на мистецтво Альзації та Льотарингії, перше місце й титул мистця здобув український змагун Гаркавенко.

МІЖКЛЮБОВІ ЗМАГАННЯ У СКОКАХ.

В доповненні попереднього звіту подаємо виклади обчислень судейської комісії: 1) Мартиновнч Орест, УССК, скоки 10.5, 11.5, 11.5, нота 247.0; 2) Лопата Омелян, КЛК, Ворохта, скоки 13, 13.5 13.5, нота 229.8; 3) Богданів, Плай, скоки 11, 12, 12.5, нота 219.1; 4) Марунин Вол., Сокіл — Коломия, скоки 10, 11, 11, нота 205.4; 5) Сліпко Волод., УСС, скоки 20.5, 12, 11.5, нота 202.5; 6) Пелипшак П., Сокіл — Клепарів, скоки 12, 10.5, 10, нота 202. Найгарнішнй і найдовший скок виконав юніор Пелипшак одначе з упадком. Найкращий стиль виказали Мочарняк Гриць (КЛК, Ворохта) і Яр. Романковський (КЛК. Львів), одначе не знаючи добре скочні, всі скоки мали з упадком. Назагал змагуни виказали, що ще не дорослн до такої скочні, бо крім трьох, ніхто не відбивався як слід. На скочні, на якій виконують двадцятьпятьметрові скоки, паші змагуни скакали ледви на 15 метрів. Усіх учасників 11.

КРАЄВІ ЛЕЩАТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ.

В групі мущин стартувало 45 змагунів, до мети прийшло 29. У першій класі групи мущин: 1) Врецьона Волод., КЛК, 1:14.04; 2) Сліпко Волод., УССК, 1:16.20; 3) Полотнюк Е., УССК, 1:17.29; 4) Гнатейко З., УССК, 1:18.35; 5) Гнатюк Яр., УССК, 1:19.59; 6) Сенчина В., УССК, 1:19.26. У другій класі: 1) Шимів Юрко, КЛК, Славсько, 1:17.55 (в загальній пунктації 4);2) Рак Роман, УССК, 1:20.16; 3) Попель Ярема, УССК 1:23.84; 4) Кіфяк Д., КЛК, Космач, 1:24.22; 5) Попапа О., КЛК, Ворохта 1:25.31; 6) Шухевич Юрій УССК, 1:26:36

У групі сеніорів І. місце осягнув інж. Евген Лицкалк, КЛК, 1:39.34.

У першій класі групи жінок: 1) Нуна Гошалович-Романковська, КЛК, 0:51.05; 2) Федак Д., УССК, 1:01.04; 3) Дмоховська Д., УССК, 1:02.15. У другій класі: 1) мгр. Біленька Д., УССК, 0:57.01 (в загальній другі); 2) Свинціцька В., УССК, 1:03.22; 3) Шухевич І., УУССК, 1:04.25 Жінок ставало до біту 11.

У групі юніорів стартувало 3 змагунів І. місце осягнув Богданів, Плай, 0.47.

МІЖКЛЮБОВІ ЗМАГАННЯ У СЛАВСЬКУ.

Карпатський Лещатарський Клюб організує у Славську дня 26. II. міжклюбові змагання у скоках і лещовому біту для мущин і жінок.

СПОРТ ЗА ГРАНИЦЕЮ.

Відень. Змагання на часту.

Австрія—Рапід 6:4 (3:2), ВАП—Адміра 5:2 (2:0), Гакоах—Лібертас 1:0 (0:0 Вакер—Вайсе Ельф 6:4 (4:0).

Прага: Спарта—Богемінне 2:2, Славія—Вікторія Жіжков 1:1.

ОГОЛОШЕННЯ

Інвентарова випродажа.

Мужеські бронзові і чорні	шпильк. з ріндбоксу на товстій підошві	зол.	14.80				
Мужеські високі і півчеревики	чорні і бронзові бокс. ориг. GoodWelt	зол.	16.80				
Жіночі	англ. фасони в різнородних моделях. з прикрасою	від зол.	9.80				
Діточі	ч. 19 від зол. 2.80	ч. 20-22 від зол. 4.80	ч. 23-26 від зол. 5.80	ч. 27-30 від зол. 7.80			
Хлопячі	дуже міцні, на подвійній підошві. ч. 31-35 зол 11.80	ч. 36-39	зол. 13.80				

LEO

Магазин обуви

На зимові предмети і домашню обуву величезні знижки. **Львів, Легіонів 29.**

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 21. II. год. 7.30 веч. „Цезар і Клеопатра" комедія Бернарда Шова (прем.).

Середа, 22. II. год. 7.30 веч. „Богема" оп. Пуччінія (виступ Ог. Казавек, Марії Сокіл).

Театр Різнородностей.

Вівторок, 21. II. год. 7.30 веч. „Мадам Азель".

Середа, 22. II. год. 7.30 веч. „Мадам Азель".

Кіна.

АДРІЯ: „Дім ч. 13" (І. „Тайна вязничної келії", II „Любка смерти"), додаток: „Трубач Сім у Парижі".

АПОЛЬО: „Ромео та Юльця".

АТЛЯНТІК: „Аріана" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Чемо" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „На паріському бруку", ревія „Ах, ті циганки!"

КОПЕРНИК: „Чорний капітан" (Ліжон Берімур).

МАРУСЕНЬКА: „Чорний капітан" (Дж. Берімур).

МІРАЖ: „Вузькая сміху" (Гарольд Льойд).

ОАЗА: „Вогнище" й ревія.

ПАЛЯС: „Сон, цілунок, дівчина".

ПАН: „Зунгу".

ПАСАЖ: „4 утікачі" (Том Мікс).

ПРОМІНЬ: „Мараду".

СТИЛЕВЕ: „Опир Парижа" й ревія „Чи ти мене кохаєш?"

УТІХА: „План В", ревія „Коли жінка червоніється".

ХИМЕРА: „Теодозія із Севастополю".

Закордонне радіо.

Вівторок, 21. лютого 1933.

Кенігсберг, (217,1) 19.15 Роде-Рода, авт. авдиція, Барі (369,4) 20.35 Опера, Мілано (331,4) 20.30 Оперетка, Гельсінгфорс (368,1) 17.00 Гармонія, 18.15, 18.40 Спів, Рим (441,2) 13.00 Орхестра, 20.45 „Ля Чіта Роза" оп. Льомбарда й Ранцата, Відень (518,1) 11.30 Квартет, 19.35 Концерт, 20.55 „Ім Зіден дер Донав", „Дер Гешпан фон Шемберія" др. Роде-Рода, Будапешт (550,5) 19.30 „Ле Шеміно" оп. Леру, Харків (937,5) 10.00, 13.15, 15.15, 18.40 Концерт, 16.30 Музика, рецитації, 24.00 Звуковики, Москва (1000) 17.25 „Мадам Батерфляй" оп. Пуччінія.

Середа, 22. лютого 1933.

Братислава (279,1) 12.30 Концерт, Штутгарт (360,6) 20.15 Симфонія Ц-дур Р. Вагнера, Букарешт (394,2) 20.30 Слів, Рим (441,2) 13.00 Орхестра, 17.30 Концерт, 20.45 Опера, Прага (488,6) 20.10 „Місса Солемніс" Бетовена, Відень (518,1) 15.20 Солісти, Мінхен (532.9) 21.20 „Ді люстіген Музікантен" оп. Каленберга, Ленінград (857,1) 20.00 Нар. пісні,танці, Харків (937,5) 10.00, 13.15, 15.15, 16.30, 18.40 Концерт, 18.00 Мист. трансм., Москва (1000) 17.25 „Льогенгрін" оп. Вагнера (Досв. 720 м.).

Львівське радіо.

Вівторок, 21. лютого 1933.

12.10, 16.15 Грамофон, 13.20 Метеорол. комунікат, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Грамофон, Збіжева біржа, Сільва рерум, 16.50 Радіо дітям, 16.25 Інформац. відчит для матуристів, 16.40 „Від Ствош" (у 400-річчя смерти), 17.00 Концерт, 18.00 Для матуристів: „Вел. монархії Сходу", 18.20 Хвилина зал. залізничої дирекції, 18.25 Легка музика, 19.00 Техн. скринька, 19.15 Всячина, 19.30 Муз. фейлетон, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Оп. музика (Лончинська — сопран, Поплавський — тенор). 22.00 Межі світа, новеля Вежинського. 22.15 Танк. музика, 22.55 Комунікати. 23.10 Ретрансмісії із закордону.

Середа, 22. лютого 1933.

12.10, 16.20 Грамофон, 13.20 Метеорол. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Для дітей: „Зима в Закопаному", „Мої вихованці" (веселий фейл. Герца), 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.20 Для матуристів „Розвиток атенської демократії", 16.40 „Ідея державности в історії України" виг. в українській мові Гліб Лазаревський, 17.00 „Пісня в індійських звичаях" муз. вид. з поясненнями Радж Бегарі Лаль Матур, 17.40 Госп. значіння гігієни праці, 18.00 Для матуристів: „Ів. Кохановський", 18.35 Фр. пісні й арії — Люіза Мігуель (кольорат. сопран), 18.55 Поезія чужди (спогади безробітних), 19.10 Всячина, 19.30 Мельодії фрака, фейл., 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 „Джім і Джія" оп. авдиція, 21.45 Спортові вістки, 21.55 Камер. концерт, 22.40 Поклони, гум. фейл., 23.00 Танк. музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Подяка. Щиро дякую Вп. Панам у Львові і Стрию за допомогу в часі мого побуту в тюрмі, Вп. Панам Мецен. Старосольському й Лужецькому, за інтервенцію в моїй справі, а Хвальним Адм. „Діла" й „Неділі" за посилку часописів. — Михайлович Богдан.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

РУТИНОВАНИЙ адвок. аплікант з півторарічною практикою шукає праці в адвоката за скромною винагородою, евент. безплатною. Ласкаві зголошення в Адм. під „Юрист". 1440 2—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ ЛЕГЕНІВ, СЕРЦЯ І ШЛУНКА

Д-р Фелікс Гаж

ЛЬВІВ, БАТОРОГО 12, ТЕЛ. 84-45.

Пересвітлює Рентгеном.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕРВОВИХ ХОРІБ

Др НОРБЕРТ ПРЕҐЕР

ЛЬВІВ, УЛ. БЕЛЬОВСЬКОГО 3 (за Пасажом Міколяша)

ординує від 3—5 попол. — Психотерапія.

ПЯНІНА першорядні по зниженних цінах; на догідних умовинах. Купно, продажа; заміна уживаних інструментів.

НОВАЦКІ

Пілсудського 17. Тел. 33-21.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО ТЕХНІЧНОГО Т-ВА відбудуться в неділю дня 5. березня 1933. в год. 10. в новій домівці Товариства при вул. Костюшка ч. 3, партер з таким порядком нарад:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання протоколу з попередніх Зборів.
3) Звіти з діяльности Ради У. Т. Т.
4) Звіт Контрольної Комісії.
5) Дискусія над звітами і уділення абсолюторії.
6) Вибір голови, 4 членів і 2 заст. членів Ради.
7) Вибір Контрольної Комісії.
8) Затвердження пляну праці і бюджету на слідуючий рік.
9) Внески та запити.

Рівночасно повідомляємо, що в переддень Зборів дня 4. III. в год. 20. відбудеться спільна товариська вечера в льокалі кавярні „Уніон", Костюшка 1. Окремих повідомлень про Загальні Збори У. Т. Т. не буде висилатися.

ЗА РАДУ У. Т. Т.
інж. Васюта Осип, голова,
д-р інж. Лукашевський Волод. секретар.

Світові **ДАЙМОН** марки

ЯРКІ ЛЯМПОЧКИ БАТЕРІЇ ЖАРІВКИ

ДАЙМОН ПОЛЬСЬКА ФАБРИКА ОГНИВ І БАТЕРІЙ Сп. з обм. пор. СТАРОГАРД.

Наука масажу

пічнеться в березні в ортопедичнім заведенні

Д-РА С. ТЕННЕНБАВМА

Львів, Малецького 5. Також інформації.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 44 (13.283). Львів, четвер 23. лютого 1933. Pocztowa opłata gotowa. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00, Піврічно 30·00, Річно 60·00. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 зол. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Польські закони й український університет.

Становище українців до справи скасування автономії вищого шкільництва в Польщі.

(Промова посла Л. Макарушки на плевумі сойму 20. ц. м. при розгляді законопроекту про академічні школи).

ПОСКІЛЬКИ НОВИЙ ЗАКОН ТОРКАЄТЬСЯ УКРАЇНЦІВ?

Урядовий законопроект про академічні школи торкається тільки посередньо культурного українського громадянства, тому, що ми досі ще не маємо власного університету. Мусимо сьогодні підкреслити з цієї високої трибуни цей на перший погляд неймовірний факт, що кілька мільйоновому відломові українського народу в межах польської держави польський уряд і польський нарід не хотіли і не хотять признати цих мінімальних примітивних прав до нормального розвитку науки, до плекання наукового знання у власних академічних школах.

На засіданнях Освітньої Комісії представники Українського Клюбу зголосили до 2. ст. нового закону поправку, яка згадує український університет, але цю поправку більшість комісії відкинула. Становище більшости комісії несподіванкою для нас не було і бути не могло. Боротьба за український університет, за науковий осередок культурного життя українського народу на укріїнських землях у межах польської держави перейшла вже такі ріжні етапи,, таку тернисту дорогу, що така чи інша постанова у цій справі дивувати нас уже не може. І не станемо сьогодні переконувати панів про потребу приймити цю поправку; не будемо вказувати на потягі наслідки такого негативного становища польського громадянства до тої культурницької потреби українського народу; не станемо переконувати навіть панів про потребу шанувати власні закони. Зате вважаємо доцільною річю пригадати представникам польського громадянства, яке становище займав і займає польський нарід від ряду літ до тих „справедливих і благородних" — як свого часу писав навіть проф. Станислав Ґломбінський „змагань українського народу до власного університету".

ПОЛЬСЬКЕ СТАНОВИЩЕ ДО УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Становище польського громадянства у цій матерії надзвичайно послідовне. Метою того становища завсіди було і є до нинішнього дня недопустити до створення якихнебудь українських академічних шкіл, не допустити до креування українських катедр, головно на львівському університеті, а дальше — відсунути українську молодь від університетських студій. У XVIII ст., у часах, коли політична адміністрація в Галичині находилась у руках німецьких урядовців, істнували українські катедри при тодішнім німецькім львівськім університеті, істнувало т. зв. „студіюм рутенум". У другій половині XIX ст. істнував при тім університеті цілий ряд самостійних українських катедр з українською викладовою мовою.

Однак одночасно зі зростом польських впливів — на львівському університеті загострюється національна боротьба, яка від того часу зазначилась крівавими слідами в історії боротьби українського народу за рідну високу школу. Прийшов момент, коли українська молодь масово покинула університетські мури; прийшов період численних арештувань серед молоді та процесів у звязку з боротьбою за рідну високу школу. У тому часі впосереді української молоді впали й крівавi жертви, жертви бойовників за високу школу.

Після світової війни сенат львівського університету зносить безправно і самовільно всі українські катедри на львівському університеті. Зате українська молодь творить власні приватні високі школи у Львові. Ті школи влада оголошує як нелегальні, а професорів, що викладають та молодь, що у тих школах студіює, переслідує поліція.

НИНІШНІЙ СТАН.

Який-же маємо стан нині? У справі українського університету істнує закон з 1922 р., значить вперед 10 літ. Той закон у ст. 24 заповідає основання українського університету, а в ст. 26 зобовязує уряд виконати той закон до двох літ. Одначе мені здається, що того ніхто з панів не заперечить, що про виконання того закону ніхто ще досі з рішаючих у цій справі чинників поважно не думав і думати не хоче.

Не обманюємо себе, що ми могли б змінити настрої польського громадянства у справі українського університету. Представники українського народу вже давно ствердили, що в польських законодатних палатах нема навіть теоретичної змоги переконувати польських послів про справедливі українські домагання. Від ряду літ ми, представники українського народу, примушені виголошувати наші промови в соймі не для переконування панів у тій чи іншій справі, для їх річевого обговорення, але виголошуємо їх для ствердження історичних фактів, для оголошення документів про умовини й методи, з якими ми мусимо боротися.

ОБОСІЧНА ПРАКТИКА.

Одначе маємо вражіння, що ті методи польського парляментаризму, що їх пристосовують так успішно у відношенні до представників непольських народів, мають злі наслідки для національного життя польського. Панове легковажили цілу низку політичних проблем польської держави, цілу величезну проблему національностей, панове ввели несвідомо — задивлені в конечність наложили каганець на політичне й культурне життя національних меншостей — в політичне польське життя методи з грунту фальшиві, методи, які відсуваєте нині. Коли ціла незалежна польська опінія мусить нині вести тяжку і безнадійну боротьбу в обороні таких слушних постулятів, як свобода і розвиток науки, як самоуправа наукових кузень, то мусите самі признати, що історія в цьому випадку досить прикро собі закепкувала.

Бо той факт, що польський нарід не хотів і не хоче признати українському народові тих мінімальних примітивних прав до власної культури, до власних високих шкіл, — той факт мусів мати негативні наслідки для культури й науки польської. Якщо професори польських університетів побоюються нині, що предложений закон може стати „найтяжчою плямою польської культури, може бути гробом польської науки", то ми додамо до того, що правдива духова культура народу може розвиватися тільки тоді нормально, коли вона з належною пошаною ставиться до культури й науки народу чужого.

До цілости закону і до його засадничих напрямних ставимося негативно. Те наше становище випливає передовсім з нашої демократичної політичної програми. Свободу науки уважаємо одним з найважніших постулятів культури кожного народу, уважаємо великим політичним досягненням. Одначе не можемо промовчати, що не легко нам приходиться боронити засад, які у практиці обертаються цілим своїм вістрим передовсім проти нас. На самоуправі університету українське громадянство виходило — передовсім у Львові — завсіди найбільше. Панове професори польських університетів боронять сьогодні завзято автономних прав академічних шкіл, боронять прав на свободу науки, боронять тих засад, яких іншим не хотіли признати. Те саме відноситься до більшости польської молоді, що боронить нині всякими можливими способами свободи нині всяких прав, а яка українській молоді не хотіла признати примітивних прав, щоби вчитись у рідній мові.

Перевести обезпечення свого життя значить сповнити моральний обовязок супроти своєї рідні, суспільности й самого себе. Зробіть це в одинокому

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ И РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменица).

ДОЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ЛЬВОВІ.

Сенат львівського університету ще в останніх роках минулого століття занив становище що не треба допускати українських професорів до викладів у львівськім університеті. Професорська колегія відкидала з правила габілітаційні праці українських професорських кандидатів, ті самі праці, на яких підставі ті кандидати діставали катедри у чужих університетах. Українську молодь переслідував сенат за українські університетські друки, за індекси з українським текстом, за кожний вияв національних почувань.

А нинішні відносини? Неофіціяльний нумерус клявзус супроти української молоді погіршується з кожним роком. Малий приклад: на ветеринарійну академію у Львові приняли у 1927-8 р. українських студентів 40, у 1929 — 25, у 1930 — 13, у 1931 — 9, у 1932 — 7. Українське академічне товариство самопомочі розвязав сенат львівського університету ще у 1929 р. і досі не дав дозволу на заснування нового. Уживати терміну „український" на університетському терені не вільно. На прохання українських студентів внесене у справі заснови власного товариства на одному з відділів, відповідав о. ректор Герстман письмом з 25. листопада 1932 р., отже кільки місяців тому, де дозвіл на заснування товариства він звязує з умовою, що у статуті буде скріплений скорочений термін „український". З допомогових університетських фондів, які як відомо, повстають зі студентських оплат, українська молодь користати не може.

Здається, що все те для нас моральне право панам професорам польських університетів, головно львівського, так багато говорити і писати нині про свободу науки та в обороні самоврядуваних академічних шкіл. Адже проф. Ст. Ґломбінський іще у 1902 р. у своїй брошурі „Замах на польський університет у Львові" накликував академічний сенат, щоби „покликати поліцію та військо для оборони повази та чести високої школи". Атмосфера, витворена у польських університетах, створила сприятливі обставини для уряду, щоби предложити такий проект закону. Там, де нема пошани свободи і культури чужих народів, там раніше чи пізніше мусіли зродитись такі закони, що замикають рот науці.

ПОКЛІН І ВДЯЧНІСТЬ ЗАХІДНИМ ОПІКУНАМ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

У нинішній добі та обставинах, незвичайне важних для розвитку української науки та культури, згадуємо з вдячністю дружню руку деяких західньо-европейських народів, яку вони нам подали. Ми вдячні їм за захист для наших наукових установ, за матеріяльну та моральну поміч українському студентству. Зате не можемо зрозуміти здивування, часто і обурення деякої частини преси з приводу таких фактів як і з приводу виїзду поважного числа наших студентів на напородині студії. Серед великих перепон, у боротьбі за істнування, молодь наша добуває собі знання в університетах чужих і власних на кордоном і там учиться шанувати культуру свого народу, виборену такою дорогою ціною. Того природного тону українського студентства, що шукає належного йому знання та науки, не вспіли стримати вікі неконституційні цькування, ані адміністраційно-поліційні перепони.

НІЩО НАМ УЖЕ НЕ ПОШКОДИТЬ...

Предложений проект закону не може погіршити становища української університетської молоді, бо небагато ще лишилось до погіршення такого становища. Із принципіяльних мотивів Український Клюб голосуватиме проти закону.

Стан українського університету у Празі.

(Лист із Праги).

Наш університет існує одинадцятий рік та утримується виключно на кошти Чехословацької Республики і її високого президента Т. Г. Масарика. Українці покищо не зложили на свій університет ані одного сотика. Яку величезну вагу має університет для відродження нації, це з поневолених славян перші зрозуміли чехи. Ще 50 років тому, а саме 14-го жовтня 1882 р., по довгій та впертій культурній боротьбі відкрили вони в Празі чеський університет у складі двох факультетів — фільософічного та правничого на чолі з ректором славним чеським істориком п. Томеком. Університет оправдав себе: з невеликого він виріс у ціле огнище чеської науки нарівні з кращими европейськими університетами.

Українці почали будування свого власного університету у Празі у складі двох факультетів — фільософічного і правничого. Шляхотні чехи, навчені власним досвідом, зрозуміли вагу бажання українців, пішли їм назустріч, дали місце й кошти для університету.

Що зробив за десять років український університет, це широкому громадянству відомо з надрукованих звітів. Але не всім відомо, в якому матеріяльному стані перебуває університет нині.

Щедрість чеського уряду, самозрозуміло, не може бути безмежна, особливо підчас сучасної господарської кризи; він нам дає те, що може. Але й українцям треба знати честь та вже хоч трохи самим подбати про свій університет. Український університет у Празі тепер єдиний у цілому світі; бо ні поляки в Галичині, ні більшовики на Радянській Україні не дозволяють, щоб там повстав самостійний український університет. Університет, направду кажуть, є мозок нації, а разом із тим показчик того, на що здібна в ділянці науки нація. Кожний університет повинен мати свою традицію: старші покоління відходять, а на їх місце приходять молодші; старий свій досвід і знання передають молодшим. Все, що є в нації здібного до науки й готове присвятити себе їй — мусить мати доступ до університету та його підтримку. Але опріч усього того, щоб існувати, університет мусить мати матеріяльні засоби.

На жаль, щодо тих засобів стан університету дуже злий. Недостача матеріяльних засобів не тільки не дає змоги університетові як слід виконувати своє призначення, а просто загрожує йому загибелю.

Перш за все головно через недостачу відповідних засобів університет утратив частину своїх професорів; дехто з професорів приняв чеське громадянство і перейшов на чеську службу; дехто вимігрував до Америки; дехто перейшов до Польщі у варшавський Український Наук. Інститут; дехто вагався й вагається між Берліном і Прагою; а один із доцентів пішов на працю до американського Форда, що зрештою й не дивно. Справді, утримання професорів дуже мізерне; та й то з причини сучасної господарської кризи виплачують їм нерівномірно й несвоєчасно. Напр. 1. вересня ц. р. професори одержали по 800 ч. к. — це щось трохи більше ніж 25 долярів, а 1. жовтня по 350 ч. к. Питаю одного професора: чи може він вижити за ці гроші, а він відповідає: „Вже третій місяць за кватиру не заплатив". Матеріяльно незабезпечений професор працювати не може. Непевність у завтрішньому дні, як Дамоклів меч, висить над його головою.

По-друге старші професори по праву, повинніб піти на емеритуру; біля половини їх є в поважному віці — від 85 до 60 літ; а поставити на їх місце молодших нема змоги не тому, що таких нема, а тому, що університет не може підтримувати їх матеріяльно. На одному з прилюдних засідань у академика Ст. Смаль-Стоцького вирвались у розпуці такі слова: „Маю досвід і знання, а не маю кому їх передати".

Для прикладу назву декого з молодих учених: д-р Олег Кандиба, син нашого поета Олеся, видатний археольог; цього літа працював, як знавець в Американській Експедиції на археольогічних розкопках у Сербії; багато про це писалось у сербських часописах; д-р Мих. Антонович, внук славетнього історика Володимира Антоновича; компетентні люди кажуть, що він переняв хист і здібність діда; д-р Орелецький знавець мало не всіх европейських мов, працює в ділянці політичної економії. Багато ще імен я міг би назвати, та що з того? Молоді учені потребують хочби мізерної підтримки від університету; а університет не може їм дати навіть 100 ч. к. на місяць.

Трете — в рукописах лежать твори професорів і молодих учених. Друк у Чехії нині вдвоє дешевший, ніж було раніше; але університет за відсутністю засобів не має змоги випустити у світ ані одного аркуша друку.

Хто уважливо дивився на життя університету за останні роки, той не міг не помітити, що через недостачу відповідних засобів університет крок за кроком котиться до своєї природної смерти.

Ніхто ніколи не мав сумніву щодо жертвенної здібности українців, але якщо до цього часу вони не звертали уваги на матеріяльний стан університету, то вина за це лежить не на них, а на університеті: університет увесь час мовчав, а, як кажуть, „у німого жебрака — порожня торба".

Недавно сенат університету, за ініціятивою проф. академика д-ра С. Дністрянського, занявся справою утворення допомогового фонду при університеті. На чолі університету стоїть ректор академик д-р Іван Горбачевський, особа, що тішиться великим признанням і в українських і в чеських кругах, як бувший ректор чеського університету; можливо, що йому пощастить зрушити з мертвої точки справу допомоги нашому університетові. Але й українці повинні прийти своїми жертвами на поміч університетові, памятаючи, що: 1. університет — це справа національної чести; 2. що проволікання допомоги часом буває подібне смерти; 3. що занедбати університет і тим його знищити — дуже легко, а наново створити — вельми тяжко.

А. М. Андрієвський,
бувш. член Директорії УНР.

Прага,
Український Університет
вул. Штепанська 49/II.

Пізнаймо наші досягнення.

Гостина членинь Філії „Союзу Українок" і „Будучности" в домівці „Маслосоюзу" у Львові.

За ініціятивою Філії „Союзу Українок" відбулися 12. II. 1933 вже вдруге ширші сходини його членів у домівці „Маслосоюзу" при вул. Гловацького 23. Разом з членами Т-ва українських робітниць „Будучність" зібралося понад 220 осіб.

Першою точкою програми був реферат інж. Хроновята, з якого членині „Будучности" довідались про значіння кооперативи для українського народу. Прелегент представив біду й нужду села. Хоч нарід жне на дуже богатій українській землі, то сам бідний, підчас коли різні посередники дуже збогатилися і живуть у достатках. Причиною цього є те, що ми досі жили неорганізовано, кожний для себе. Тепер взялися ми до організування народу в кооперації, яка осягнула великі успіхи, особливо кооперативи „Маслосоюзу". На завдання збуту молока в кооперативний спосіб є дуже сильне і важне не тільки з огляду на кооперативи сповнячі, здоровля, вигоду і час господинь, але також з огляду на теперішні гігієнічні вимоги: як населення, так і влада чимраз більше звертають увагу на чистоту, смак та повну вартість молока. Прелегент вказав опісля на способи контролі якости молока і щодо чистоти і щодо скількости товщу. Зокрема підніс значіння кооперативи для жіноцтва на селі і в місті.

Цінних думок гарно опрацьованого реферату, як рівнож практичних пояснень дир. Мудрика вислухали робітниці з великим зацікавленням і вдякою.

В дискусії забирали голос пп. Конрадова і Тишинська, при чому п-і Конрадова вказала на завдання членинь „Будучности", як вони у практиці можуть причинитись до розвою такої установи, як „Маслосоюз".

Опісля учасниці мали нагоду поцінювати якість продуктів „Маслосоюзу" при обильно заставлених столах, серед милої товариської гутірки.

На закінчення сходин відбулась екскурзія членинь по всіх забудуваннях та відділах „Маслосоюзу".

Це коротке гостювання в домівці „Маслосоюзу" переконало учасниць глибоко, що установа нашої молочарської централі побудована на поступових і суто кооперативних основах.

Кооперативна ідея великої ваги для українського народу, має особливе значіння для жіноцтва. Треба би втягнути жінок масово у члени кооператив, виробити в них зрозуміння кооперативної ідеї — це завдання сільських організаторок і міських довірениць жіночих робітничих мас.

Ініціятива Філії „С. У." у Львові дала почин гарному й корисному ділу. Перше Т-во, яке пішло слідом філії, було Т-во „Будучність". Добре булоб, аби й інші т-ва пішли їх слідом не тільки у Львові, але й на провінції. Всі філії „Союзу Українок" та інших жіночих і нежіночих товариств повинні причинитись до якнайширшого розпропагування власних і то першорядних виробів, які своєю добротою і смаком здобули собі признання на цілому світовому ринку.

Учасниця.

По концерті та по всяких театральних імпрезах зустрінете своїх знайомих у КАВАРНІ „УНІОН", вул. Косцюшка 1 (Народн. Гостинниця). 8—90

Японсько-китайські бої.

ЛЬОНДОН, 21. II. ПАТ. На основі інформацій з японських джерел дійшли сюди вістки про завзяті бої на границі провінції Джеголь. Японці, кажуть, перші заатакували китайські відділи.

ТОКІО, 21. II. ПАТ. Японське міністерство маринарки приказало старшинам і морякам бути в поготівлі. Міністерство війни заборонило оголошувати відомости в справі операцій в Джеголю з виїмком урядових вісток, щоби китайці не знали про рухи японських військ. Японці не розпочали ще операцій на більші розміри. Правдоподібно вони розпічнуться незабаром. Вступом до тих операцій були вчорашні сутички під Чао-Ян-Су.

ТОКІО, 21. II. ПАТ. Останні відомости в справі бою під Чао-Ян-Су стверджують, що японці розпочали контратаку і правдоподібно посунуться на Пекін, щоб опанувати залізничу лінію. Біля 30-тисячна китайська армія є сконцентрована в трикутнику між Пекіном, Чао-Ян-Су і Нан-Ліном.

Зносять прогібіцію в Америці.

ВАШИНҐТОН, 21. II. ПАТ. Палата репрезентантів приняла 289 голосами проти 121 резолюцію, яку недавно приняв уже сенат у справі знесення прогібіції. Тепер кожний із 48 стейтів має зокрема заявитися за або проти прогібіції. Щоби рішення законодатних установ осягнуло правну силу, обовязуючу на всій території Злучених Держав, вимагане число 3/4 усіх стейтів. Рішення сенату й палати репрезентантів щодо знесення прогібіції ставиться додатком до конституції й не вимагає затвердження президента Гувера.

ВАШИНҐТОН, 21. II. ПАТ. Після приняття палатою репрезентантів рішення про знесення прогібіції група депутованих зложила проект закону, що уповажнює конґрес скликати в 48 стейтах конвенції, що мають рішити про становище поодиноких стейтів у цій справі. Проект має на меті ударемнити маневр прихильників прогібіції в тих стейтах без виразної більшости, що хотіли би відсунути якнайдальше час знесення прогібіції безнастанним відкладанням конвенцій, які мали би затвердити рішення законодатних установ.

Король Карло про румунські події.

ПАРИЖ, 21. II. ПАТ. Румунський король Карло приняв у Букарешті визначного репортера „Ле Журналь" Жео Льондона. На замітку журналіста, що частина преси представила комуністичні події в Букарешті як вступ до поважнішого руху, спрямованого проти короля, король Карло ствердив, що здає собі якслід справу з того, що останні події використали деякі чинники проти нього як короля та людини, однак всі ті, що надіються вимусити тим способом на ньому абдикацію, помиляються грубо. Відповім їм словами Мек-Магона, казав король: „Я тут є і тут лишаюсь". Це комуністична офензива, зорганізована за границею й румунська поліційна влада має про неї докладні інформації. Можливе, що з огляду на негативний вислід комуністичних зусиль вони повторяться трохи пізніше. Однак всі ті спроби будуть здавлені безпощадно.

Криза розбройної конференції.

В політичних колах великодержав велике враження зробив виїзд німецького делеґата на розбройову конференцію Надольного із Женеви до Берліна. Тут зложив міністрові закордонних справ Нойратові звідомлення про ситуацію в Женеві та був принятий на послуханні канцлером Гітлером і віцеканцлером Папеном. Опісля виїхав назад до Женеви, де в середу, 22. ц. м. відбудеться вирішне засідання головного комітету розбройної конференції.

Ситуація в Женеві загострилася після подій в останніх днях. Дипльоматичні кола рахуються з тим, що в цьому тижні прийде в Женеві до поважних рішень. і важких конфліктів. Дехто побоюється, що ціла розбройна конференція в найближчих днях розлетиться.

Посвячення домівки „Центробанку".

У вівторок, 21. лютого ц. р. відбулося в полудневих годинах посвячення нової домівки „Центробанку" при вул. 3. мая ч. 15 (власна камениця). Акту посвячення доконав Преосв. еп. *Іван Бучко* в асисті о. мітрата *Базюка, о. крил. Ковальського і о. Семчишина.* Співав архикатедральний хор при церкві св. Юра. Обряд посвячення відбувся в нових, гарно уряджених бюрах банку в партері. На першому поверсі, у бюрах дирекції відбулася друга частина свята, яку заініціював прегарною промовою про минуле й теперішнє „Центробанку" та про його ролю в житті нашої кооперації голова Надзірної Ради д-р *Михайло Волошин.* Він зложив і подяку Преосв. І. Бучкові та оо. крилошанам за посвячення і поблагословлення нової домівки. Преосв. *еп. Іван Бучко* зложив під кінець управі „Центробанку" сердечні побажання. На цьому й закінчилось це симпатичне свято. Ми бажаємо від себе „Центробанкові" з тієї нагоди теж якнайкращих успіхів у його відповідальній праці.

—o—

JOB
ОРИГІНАЛЬНІ ФРАНЦУСЬКІ
ГІЛЬЗИ і БІБУЛКИ
Знову можна дістати.

Із судової салі.

Відгомін одного вбивства з 1919 р. перед стрийським судом.

Дня 18. II. ц. р. відбулася перед лавою присяглих у Стрию розправа проти *Михайла Фреїка,* українського селянина з Библа коло Рогатина, обвинуваченого у злочині зі ст. 225 к. к., поповненому весною 1919 р. на особі лісничого в Човганах коло Болехова. В тому часі Фреїк служив як підстаршина при українській кавалерії. По словам акту обвинувачення Фреїк, що враз з іншим підстаршиною в часі патрулі легітимував українських жовнірів і дезертирів, стрівув і лісничого Шмігельського, якого казав арештувати і бив та знущався над ним так, що він наслідком побоїв згинув. Робив це Фреїк, мовляв, свідомо, аби повбавити пок. Шмігельського життя з мотивів національних, бо Шмігельський був поляк. Підмовили Фреїка і тов. до вчинку місцеві селяни з пімсти за те, що Шмігельський ще перед війною застрілив українського селянина, якого приловив на шкоді на дворськім полі і був за це каранний навіть вязницею.

Про справу довідалася конфіденціональним шляхом поліція, яка спершу вела її ще й у іншому напрямі. А саме: Перед відходом українських військ за Збруч хтось обрабував двір у Човганах. Цей вчинок приписували українським військовим відділам, що стояли в Човганах, особливож старшинам тих відділів, між якими поліція вигляділа Льва Лепкого й А. Краснопіру. Так само приписувала поліція вбивство Шмігельського приказові тих старшин.

Вже в часі судового слідства справа виявилася настільки, що всякі доходження проти бувших старшин Л. Лепкого й А. Краснопери застановили. Довго пошукували за іншим здогадним виновником убивства лісничого, якимсь Шимковим, але безуспішно. Отже обвинувачували тільки М. Фреїка.

Розправа, якій проводив суддя Рибіцький, а обвинувачував прокуратор Д. Валіш виказала деякі цікаві моменти. Фреїк боронився, що вдарив тільки кілька разів нагаєм по плечах Шмігельського, який мішався йому до службових чинностей, а далі казав його арештувати другому підстаршині Шимкову. Нічого більше позатим не знає, як тільки те, що як за деякий час повернувся з патрулі, то застав Шмігельського тяжко побитого. На приказ команди української військової частини роззброїли його й Шимкова, арештували і відіслали до диспозиції суду у Стрию, звідки їх по кількох тижнях випустили у звязку з евакуацією Галичини українською владою. Обвинувачений вернувся до своєї частини і відбув з нею кампанію на Наддніпрянщині аж до 1920 р. Тимчасом українська військово-лікарська комісія перевела секцію тіла пок. Шмігельського і ствердила, що він згинув не наслідком побоїв, які були самі для себе тяжким ушкодженням тіла, а наслідком удару серця.

Свідки не пізнали в особі Фреїка справника вбивства та потвердили назагал його оборону, що більше бив Шмігельського другий підстаршина Тимків, який згинув на Вел. Україні в бою з більшовиками.

Прокуратор покликувався на протоколи зізнань зятя пок. Шмігельського, москаля емігранта Іванова (що одинокий з родини був при секції тіла), які він мав зложити перед польською комісією в Болехові в серпні тогож року. Ці протоколи надіслано з державного архіву у Львові. Тимчасом Іванов сам та його жінка і шваґер, діти пок. Шмігельського, рішуче заперечили, немов би Іванов був колинебудь переслухуваний якоюнебудь польською окремою комісією, а був тільки й виключно слуханий як свідок у цій судовій справі. Значить: протоколи тої комісії не могли мати доказової вартости.

Присяглі увільнили обв. Фреїка 9 голосами проти 3. Боронив адв. *д-р Роман Домбчевський.* Розправа була явна.

—o—

Гітлер зміняє поліцію.

БЕРЛІН, 21. II. ПАТ. Вчора вислано на відпустку 13 вищих службовців берлінської поліції, що належать до соціял-демократичної партії. В найблизчому часі будуть переведені персональні зміни на вищих адміністраційних становищах у Прусії. Мають уступити надпрезиденти поліції у Бреславі, Штеттені та інших містах.

Кривава м'ижпартійна боротьба.

БЕРЛІН, 21. II. ПАТ. В місцевости Кайзерлавтерн (Пфальц), де на виборчому вічу партії центрової та баварської людової промовляв б. канцлер Брінінґ, прийшло вчора до кривавої сутички між членами республиканської організації збройного поготівля і націонал-соціялістами. Трьох членів поготівля потерпіли тяжкі рани, кількадесять лекші.

У Франкфурті над Меном у сутичці між націонал-соціялістами і комуністами двох комуністів ранили тяжко. Один із них помер.

—o—

Напосілися на Рузвельта.

В руки тайної поліції у Вашингтоні попав лист, з якого виходить, що група анархістів плянує новий замах на през. Рузвельта. На основі листа арештовано пятьох анархістів.

—o—

ПРИ БОЛЯХ нервових і болях голови треба негайно вживати таблєтки Тоґаль, які втихомирюють ті болі. Спробуйте і переконаєтеся самі, але домагайте ся у власнім інтересі лише таблеток Тоґаль. Можна дістати у всіх аптиках. Ціна 2 зол. ТОҐАЛЬ

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 23. ЛЮТОГО 1933.

М. РУДНИЦЬКИЙ. 3)

ПРИМХИ МОВИ І ФАХОВОСТИ.

3. Правильність і критерії.

Наша мова у нинішній стадії, зрозуміла річ, повна сумнівів і хитань. Від сумнівів і хвилювань не вільні теж найбільше вироблені, а проте постійно кодифіковані мови (напр. французька), залежні інколи від примх, що глузують із найсильніших доказів фахових граматиків.

Фільольоґ, що не має зрозуміння для загальних питань мовознавства, мусить обмежитись до дуже тісного кола граматичних правил, які мають здебільша тільки педагоґічно-практичне значіння. Кожне питання ляїка: „Чому оце слово й оцю форму вважаєте правильними, а тамті ні"? — звязане з цілою низкою загальних проблєм лінґвістики, до яких ріжні вчені підходять ріжними методами.

Що таке „правильність" якоїсь мовної форми? — Звичка, піддержана авторитетом літератури і граматики. Шекспір, Ґете і Шевченко вживали багато слів і форм, які не дійшли до нинішньої літературної мови; кожний із них підніс на педестал літературної мови багато слів і зворотів із намулу буденної або народньої мови, колись знехтованих, незапримічених. Майже кожний мовний дивогляд можна найти десь у якогось письменника, інколи й першорядного. А проте і найбільші дивогляди виборюють собі згодом право громадянства, коли тільки група письменників передає їх із одного осередка у друге, або загал починає їх уживати так часто, що поодинокі письменників їх повторяти.

Фільольоґ, що розяснює нам походження слів і форм, їх посвоячення з чужими мовами, самозрозумілі або химерні їх метаморфози, коли хоче відповісти нам на питання: яке, яка краща? — в остаточній аналізі йде за якимсь ідеалом краси, за ідеальним зразком, згідно з яким хотів би впливати на сучасний і майбутній розвиток мови. Коли ми нині суперечаємось за чистоту і правильність рідної мови, то в першій мірі повинні би порозумітись щодо мети, до якої прямуємо; вона находиться поза межами „доказового матеріялу": це-ж загальні ідеї, закрашені нашим особистим смаком, ідеї про те, як уявляємо собі духа рідної мови.

Одні із нас — так само як наші письменники і вчені — хотіли би втягнути якнайбільшу скількість слів і форм без огляду на те, чи вони вживані нашими найближчими сусідами чи мають 50 або сто літ; другі напр. хотіли би нашу мову якнайбільше наблизити або віддалити від російської; треті очистити із слів, запозичених з европейських мов, щоби підкреслити нашу самостійність; ще інші воліли би піти радше за прикладом англійців, ніж чехів і залишити яко мога більше загальних абстрактних слів спільного надбання латинсько-грецької культури, не заступаючи їх новотворами.

Справжній фільольоґ-лінґвіст повинен відчувати природні нахили, штучні тенденції та зовсім припадкові обставини, що рішають про напрямок, у якому розвивається мова даної доби. Коли він із фаховим знанням єднає літературний хист, тоді він може впливати на цей напрямок не менше, як популярні письменники та популярна преса. Мова, так само як мода, знає закон „найменшого спротиву", „закон самозбереження" і права жіночої примхи — бажання новинн, оригінальности, ірраціональної реакції на занадто „старі", „немодні" зразки естетичного вислову.

Із чисто наукового погляду нема гарних і поганих слів, природних і неприродних форм: фільольоґ, як природознавець, може більше захоплюватись рідною потворою, ніж нормально розвиненим зразком, відомим у міліонах примірників. А проте, коли приходить мент остаточної оцінки, він мусить розглядати мову, як організм здатний до боротьби і мусить здати собі справу: чому саме такі-то „типи" (слів, форм) мають більше даних до перемоги, або чому такі-то мусять занидіти.

Усі наукові методи перевірки та оцінки „правильности" не тратять своєї сили, навпаки: теоретичне фільольоґічне знання охоплює теж усю царину соціольоґічних та естетичних моментів, що рішають про кожночасний стан літературної мови. Граматика без огляду на те, чи вона шкільна, академічна чи історична — цікавиться критерієм „правильности". Та на дні всіх загальних дискусій про форми мови, які борються за право громадянства в літературі та практичному житті, притаєна лінґвістична проблєма „правдивости", тотожної з „красою".

Граматика вчить нас, як правильно говорити, себто подекуди користуватись мовою як мистецтвом. Усяке мистецтво звязане з хистом відчувати красу та індивідуально її висловлювати. Клопоти нашої сучасної літературної мови звязані з ріжними проявами нашої державно-політичної трагедії; з одного боку йде насильна нормалізація ріжних форм, що не мали часу стати „нормальними", себто поширитись; з другого робітниками пера стало у нас надто багато людей, які не мали часу навіть засвоїти собі первісні підстави української мови, що інколи не є для них навіть рідною.

Чотири кордони, всі наші авторитетні мовознавці поза межами Галичини, останній твір збірної співпраці для кодифікації граматичних правил — т. зв. харківський правопис — виявив повну розбіжність думок саме серед наших найбільших авторитетів! Хоч сядь та й плач.

Рятуймо підльвівське село!

Українці села Кривчич б'ють на тривогу й просять допомоги.

Від Редакції: Нижченаведений поклик піддаємо під особливу увагу наших вищих церковних чинників, стверджуючи з жалем, що це справді дуже прикре й непормальне явище, щоби українське село під самим Львовом виключно через брак усякої духовної опіки впродовж довгих літ — майже ціле відпало від рідної Церкви й рідного народу та щоби у такому підльвівському селі не було навіть гарної церкви! Такий факт спонукує до дуже немилих рефлексій на тему наших церковних відносин.

Громада Кривчичі спала досі сном блаженних. Ніякого знаку життя не давала про себе ані на полі релігійнім ані культурно-національнім.

Старенький парох Знесіння (Кривчичі належать до Знесіння) не проявляв ніякої діяльности. Також і світські люди зовсім не цікавилися життям Кривчич. Дивним це видається, коли зважити, що Кривчичі це передмістя Львова. Отже ее важко булоб львівським товариствам навязати контакт з Кривчичами та повести, а бодай започаткувати культурно-освітню працю. Цього на жаль не зроблено.

Цю бездільність використали наші сусіди і повели зі здвоєною енергією працю. Побудували костьолок, позакладали культурно-освітні товариства, до яких втягнули багато наших людей. І нині Кривчичі тратять український національний характер. В такім незавидним стані застав Кривчичі новий священик о. Володимир Харин. Цей молодий духовник зрозумів, яке велике значіння мають для нас Кривчичі, як підльвівська громада, і взявся щиро з великою енергією та запалом до праці над релігійно-національним підсесенням Кривчич. В теперішніх обставинах найкраще зорганізувати кривчицьких українців коло гр.-кат. церкви і тим самим відтягнути їх від денаціоналізуючого чужого впливу. Але наша церковця находиться в жалюгідному стані. Смуток огортає, коли дивитися, як виглядає Храм Божий. Місцевий Парохіяльний Комітет постановив відновити свою церковцю. Та на це треба грошей, яких серед самих кривчичан не сила зібрати, бо всіх греко-католиків в Кривчичах є нині вже лише яких 150 душ, переважно людей бідних, а подекуди й мало свідомих. Почати серед них освідомлюючу громадську роботу від грошевих збірок — це небезпечно, бо воно може викликати саме протилежний вислід.

Тому то згаданий Комітет звертається з гарячим проханням до українського громадянства, щоби воно прийшло йому з матеріяльною поміччю в цій важкій ситуації. Вона стане одночасно привукою для декого малосвідомого зпоміж нас, а сам поможе розбудити релігійне і національне життя Кривчич.

Гроші просимо слати до Кооп. Банку „Дністер", на вкладкову книжечку ч. *16.159.*

КОМІТЕТ.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

Перед світовою господарською конференцією.

ЛЬОНДОН, 21. II. ПАТ. З Нью Йорку повідомляють, що після вчорашньої конференції між през. Рузвельтом і британським амбасадором Ліндсеєм добре поінформовані кола надіються швидкого скликання світової господарської конференції й переложення тягару переговорів у справі ревізії воєнних довгів на пізніший час незалежно від вислідів світової конференції.

Ким був проф. Кізеветтер?

Лист до Редакції.

Високошановний Пане Редакторе!

Не відмовте, будь ласка, надрукувати в „Ділі" цього листа. В ч. 17 „Діла" появилася „посмертна згадка" п. С. Сірополка про Кізеветтера, в якій неправильно змальована дійсна постать і роля Кізеветтера, що проголосив своїм завданням переслідування й нищення всього українського, починаючи з українського імені. Як українофоб-ненавистник і гнобитель правди та своїми моральними поняттями про людську гідність і права людини він не міг бути дійсним ученим. Подамо лише один факт.

25. березня 1929 р. російське Т-во „Єдінство" розіслало в Праги своє „Познаніе" з закликом вступати в його члени для „действенного" походу на еміграції проти „малорусскаго" і „белорусскаго" визвольного руху. Тут же подано наклеп, що цей рух „поощряется и поддерживается извне". В „Воззваніи" сказано, що „русскій" нарід уявляє собою „єдіную русскую народность" в трьох гілок, але існування „малорус. и белорус." гілок вносить „языковий, культурний і державний разкол", а тому Т-во ставить своїм завданням „противодействовать попыткам расчлененія русскаго народа" в його єдіним „русским языком". Своє „действенное участіе в ответственной работе" в Т-ві заголосили: П. Струве, кн. А. Волконскій, В. Макотин, А. А. Кізеветтер, Е. Шмурло і ін.

Протиукраїнська робота Струве відома всім. Заней були відчинені йому охранка. Столипін, всі українофоби. Це його гасло: „Бороться с украинством энергично и без всяких поблажек". Програма „Єдінства" складена до цьому приписі. Кн. Волконскій в 1920 р. видав 3 книжки по цій програмі у франц., англ. і рос. мовах та декілька брошур. Всі ці друки є виявом повного неуцтва і моральної нечистости та злоби проти українського визвольного руху. Кізеветтер визнав їх науковими, бо став співробітником Волконського й одним із видавців його брошури: „Имя Руси в домонгольскую пору", де повторено попереднє. Українських істориків названо фальшівниками, містифікаторами, обманцями і ін.

В. Макотин в 1926-7 р. обїхав Европу з лекціями спеціяльно проти українців, щоб піднести протиукраїнську пропаганду, можливо новими погано-

ПРИ НЕДОМАГАННЯХ ШЛУНКОВО-КИШКОВИХ, браку апетиту, втоні кишок, здуттях, згазі, відбиванні, загальному подразненні, нігренових болях голови, 1—2 склянки натуральної гіркої води **„Franciszka Józefa"** викликує добре опорожнення покармового переводу. Поручають її лікарі. 1328

Зі сойму.

СПРАВА УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ЛЬВОВІ.

У вівторок у соймі йшла далі дискусія над урядовим проектом про академічні школи. Маршал обмежив час промов для кожного уступу до 15 хвилин.

У дискусії пос. **Загайкевич** (Український Клюб) поставив внесення, щоби до числа академічних шкіл у Польщі додати український університет у Львові.

Внесення це піддержав пос. **Дібоа** (ПІС). Маршал прикликав його тричі до порядку. Пос. Дібоа сказав м. і., що санація не згодиться на створення українського університету у Львові. Взаємини між українцями й поляками в Сх. Галичині загострюються. Пок. Голувко хотів посередничити. Про загадочну смерть Голувка появилися були ревеляції в „Фос. Цтг.", та вони не дістались до Польщі, бо їх сконфіскували.

В цьому місці маршал перебив пос. Дібоа. Пос. Дібоа заявив на це, що тому, що не може говорити, ствердить лише, що місія Голувка не вдалася.

НОВИНКИ

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця,** Львів Пасаж Миколяша, II. пов., напроти кіна „Утіха". Власні матеріяли на складі. 125012-25

— **„Під знаком апострофу" — „чи український інтелігент може навчитися писати правильно?"** — під такими гаслами відбудеться в найближчу неділю, 26. ц. м., год. 5. попол., у салі „Української Бесіди" (вул. Руговського 22), заходами „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка" **дискусійний вечір** на тему сучасних болячок українського правопису. Вечір започаткує короткий реферат д-ра Михайла Рудницького. Вступ за добровільними датками. Думаємо, що перший дискусійний відчит на таку актуальну тему збере масово не лише робітників пера та студіюючу молодь, але взагалі всіх тих інтелігентів, які відчувають болюче аномалію існуючого правописного хаосу.

— **„Богема" Пучінія з А. Касавеккі, Марією Сокіл та Антоном Рудницьким.** В середу 22. ц. м. виступить у львівській опері вдруге й останне славетній тенор медіолянської опери „Ля Скала", Агостіно Касавеккі, як Рудольф в опері Пучінія „Богема". Його партнеркою буде знову Марія Сокіл. У партії Мізети виступить п-на Евгенія Ласовська, за диригентським пультом стоятиме Антін Рудницький.

ПРОСИМО ЗВЕРТАТИ УВАГУ НА ВИДАННЯ Львівської Філії Українського Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молоддю!

На основі рішення Виділу **50 проц. знижка цін,** а саме:

1. ч. **„Порадник для матерей"** Д-ра Ан. Барвінського	0.70	зол.
2. ч. **„Української дитині".** Ілюстр. збірник	0.40	„
3. ч. **„Юрза Мурза"** Юр. Шкрумеляка	0.40	„
4. ч. **„Малий лікар"** Юр. Шкрумеляка	0.60	„
5. ч. **„Жінка як мати"** Д-ра Долинського	2.—	„
6. ч. **„Що дівчина і її мати знати повинна"** Д-ра Подолинського	0.75	„
7. ч. **„Діточі садки"** І. Блажкевич	1.10	„

— **Студенти проти алькоголю й тютюну.** „Секція Українських Студентів Абстинентів" при Т-ві „Відродження", що поставила собі за ціль вести протиалькогольну акцію у першій мірі серед студентства, а далі й серед широкого українського загалу, перевела в неділю свої річні загальні збори. Як показали звіти, Рада Секції мала 16 засідань, уладжувала сходини членів з рефератами, перевела дві всестудентські анкети, поширювала відродженецьку літературу і т. д. Нинішній стан серед студентства такий, що майже ніхто не вживає алькоголю і тютюну. До нової Ради Секції увійшли студенти: Утриско — голова, Бойко — заст. голови, Костюк — секретар, Лютий — скарбник, Кузик — пресовий референт, Луцький — орг. реф., Колтунюківна, Бодревич і Ценко.

— **Закупно образів І. Труша.** Всім жертводавцям та установам, що добровільними датками причинилися до закупна двох картин недужого артиста-маляра Івана Труша для Музею Т-ва, складає щиру подяку **Наук. Т-во ім. Шевченка.**

— **Ювилей Б. Лепкого** в Перемишлі. Дня 15. ц. м. відсвяткувала молодь української держ. гімназії в Перемишлі ювилей Б. Лепкого. В програму увійшли промови проф. д-ра Е. Грицака та уч. VIII. кл. Кушніра, хорові точки до слів Б. Лепкого під батутою проф. Волянського, а врешті вистава творів ювілята. Промова д-ра Грицака дала докладний образ літературної й наукової діяльности ювілята й музична частина

Туристичні поїзди.

Нова концепція. — Нічліги у вагонах. — Плянувані виїзди вже в суботу.

„Нарти—Бріджі, якою то назвою охрестили в Польщі дешеві туристичні поїзди, здобули приступом симпатії міщухів. Як подає „Курєр Поранни" з 21. ц. м. ,управа заліниць, керуючись передовсім великою доходовістю цієї імпрези, задумує утримати цей рід туристичних виправ як постійну інституцію зимою і літом. Плянують не тільки значно поширити обсяг тих прогульок, але що найважніше — поїзди малиб відходити вже в суботу пополудні.

Досі Генеральна Прокураторія противилась улаштуванню нічлігів у вагонах, спираючись на збільшену відповідальність залізниці в такому випадку. Тепер — як подає авторитетний інформатор „Курєра П." — вдалось винайти концепцію, яка узгіднює застереження Прокуратурії з нічлігами. Цю концепцію розглядає тепер центральна залізнична влада у Варшаві.

30.000 ВУВШ. ЯПОНСЬКИХ ВОЯКІВ ПРОТИ ЛІГИ НАЦІЙ

ТОКІО, 21. II. ПАТ. На зборах вувш. японських комбатантів, в яких узяло участь понад 30.000 осіб, приняли резолюцію проти Ліги Націй. Обіцюють вони якнайгарячіше піддержувати уряд. Голова союзу комбатантів підкреслив вагу хвилі та конечність віддати життя за рідний край. Подібні резолюції приняли на прилюдних зборах, що відбулися при участи 8.000 осіб.

ПЕРЕД ГОЛОВНИМ БОЄМ ЗА ДЖЕГОЛЬ.

ТОКІО, 21. II. ПАТ. Військові операції в Джеголі держать у тайні. Військова влада не дала досі ніякої вістки в справі дати, коли пічнуться військові операції на велику скалю на півн. китайськім фронті, одначе м-ство військових справ дає зрозуміти, що це станеться небаром. У політ. колах кажуть, що вже тепер на кордоні Джеголю треба сподіватися боїв між обома арміями. Мабуть японці й манджурські війська стараються притягти для незалежної Манджурії китайських партизанів із Джеголю.

ПЕКІН, 21. II. ПАТ. Згідно з повідомленнями з Мукдену здогадуються, що японці урухомлять дві або більше дивізій війська і багато літакіа. Урядові японські кола кажуть, що не є передбачений сильний спротив у півн. частині провінції Джеголю.

—o—

МАНДЖУРСЬКИЙ УЛЬТІМАТ ДО КИТАЮ.

ТОКІО, 21. II. ПАТ. Із Чань-Чуну повідомляють, що манджурський уряд постановив вислати завтра до головнокомандуючого китайських військ на північному фронті Чань-Сю-Ліяна ультімат. Домагатиметься в ньому відкликання китайських військ із провінції Джеголь. Ультімат домагається відповіди нанкінського уряду до 24 години.

—o—

АВСТРІЙСЬКА ВІДПОВІДЬ НА ФР. Й АНГ. НОТУ.

ВІДЕНЬ, 21. II. ПАТ. Рада міністрів на надзвичайному засіданні радила над відповідю на французьку й англійську ноту в справі зброї, перевезеної з Італії до Гіртенбергу в Австрії. Рада міністрів одноголосно одобрила проект, предложений канцлером.

—o—

ЗА ЧЕСТЬ АВСТРІЇ — ЧИ ЗА ДЕРЖ. ПЕРЕВОРОТ?

ВІДЕНЬ, 21. II. ПАТ. На зборах Гаймвери, в яких узяли участь міністри, що належать до групи Гаймвери, представники нім. Штальгельму й мадярських вувш. фронтовиків кн. Штаремберґ візвав австрійський уряд, щоби в гіртемберській справі стояв твердо на своєму становищі та боронив честь Австрії. Уряд і президент австр. республики повинні адобутися на заведення порядку без парляменту.

Орган австр. гітлерівців „Дойтш-Естерайхіше Тєцтґ." обговорюючи повищі збори, підозрівав, що Гаймвера плянує з членами уряду якийсь держ. переворот. Та нац.-соціялісти не мають довіря до теперішнього уряду й тому в цьому держ. перевороті не візьмуть участи.

була дуже старанно виконана. Свято звеличив своєю присутністю начальник львівської кураторії Юс, котрий з великим зацікавленням прислухувався усім точкам концерту. Головна заслуга у влаштованні цього свята, що випало справді дуже величаво, належить у першій мірі директорові цього заведення п. Шахові та молоді, згуртованій в шкільній читальні.

— **В обезпеченні домашної служби** має наступити зміна. Досі обезпечувалося слуги обовязково в Касі Хорих тільки на випадок недуги за місячною оплатою 4.73 зол. Тепер службодавці мають обезпечувати їх також від нещасливих випадків та інвалідства. Оплата виносить 7 зол. місячно.

— **Перепачковані запальнички.** Гранична сторожа у Львові арештувала Гізелю Беркович із Знесіння та Каз. Бялковського з Левандівки, найшовши при них 600 запальничок, перепачкованих з Німеччини. Запальнички сконфісковано, а арештованих передано слідчому судді.

— **Домовини перед університетом.** У звязку з проектом закону про вищі школи на варшавськім університеті були 20. ц. м. студентські демонстрації. Між іншим студенти принесли до університетського будинку домовину з демонстраційними написами. Опісля положили домовину перед університетом на трамваєвих шинах.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Під пеленками рідного промислу.

— Маю честь представитися промисловець Н.

— А чим промишляєте?

— Покищо жду. Не можу ще вибрати бранжі.

— Дивно. Адже в нас стільки продуктів жде на фабриканта!

— То ви, добродію, поняття не маєте, як справа стоїть. Я не з таких промисловців, що кидають гріш на непевне. Йду тільки на „зіхера".

— Іменно?

— Іменно так: саме рішаюся між цукорками і пастою до взуття. Але до цукорків дорожча машинерія. Здається, возьмуся до пасти.

— Пощо? Адже ми вже маємо фабрику пасти?!

— Саме тому. По ній видно, що це в інтерес певний. Промисловець походить від слова промишляти, а промишляти — значить комбінувати.

І комбінує. На папері виходить як золото, а що на ділі?!

Починається конкуренція не в якості, не в ціні, а в патріотизмі. Купить крамар одно — покупці жадають другого, купить друге — покупці хочуть першого. Буде так рік, два, а врешті і крамар і покупці вернуться до третього. А цей третій ні не наш, ні не дешевий, ні не добрий.

Говорили раз до мене кілки до черевиків:

— Тільки літ ждемо на українську фабрику і ані руш діждатися.

А я питався в промислових колах:

— Чому не робите хто кілків до черевиків? Маю враження, що був би величезний збут. Подумати тільки: тисячі кооперативів!..

— Ваша правда — кажуть — але не зовсім. Кілки... Чому ні... можна але нехай хтось зачне. Побачимо як піде, а тоді вже й ми возьмемось за це. На сліпо, бачите, трохи небезпечно.

Треба признати: мало хто береться „на сліпо".

Але вже як хтось возьметься, то напевно буде мати швидко наслідників „на виджане".

Казали мені люди, що в столиці Альбанії виїхав одного разу на вулицю візок з оріхами. Новість. Люди підступають, купують.

Побачили це альбанські промисловці і на другий день виїхало пятьдесить візків і всі з оріхами. Ніхто промисловець не додумався до помаранч, яблук, чи фіг. Бачив, що оріхи йдуть — давай оріхи. А за тиждень зникли всі візки разом з тим першим.

Я далекий від того, щоби порівнювати нас із альбанцями, але от так мимоходом згадав, може колись придасться.

Кожний бачить, що український промисл ще в пеленках. Маю враження, що наслідування не розширять тих пеленок, а тільки їх... збавлять

Галактіон Чіпка.

НАВІТЬ ЧУЖИНЦІ ПРИЗНАЮТЬ, ЩО **ТУТКИ повноватки і ПАПЕРЦІ „КАЛИНА" є першої якости.**

— **Напад в білий день.** На вул. Галицькій у Львові в год. 3. два опришки заступили дорогу Ядв. Пехтлевій, жінці вищого службовця магістрату. Один із опришків підставив Пехтлевій ногу, а коли вона впала другий вирвав торбинку з 70 зол., книжочкою каси щадничої і ін. Опришки втекли.

— **Лещатарі під сніговим осугом.** Три лещатарі зі Львова, д-р Ад. Зелінський, Пухальський і студент Ґ. вибралися 20. ц. м. лещатами на Зарослак біля Ворохти. Коли находилися на узбічу Зарослака, засипав їх великий сніговий осуг. Негайно надбігли на допомогу люди й урятували тільки Зелінського та Пухальського, а третього лещатаря не добули спід снігу досі, хоч шукає за ним 40 вояків. Із Закопаного повідомляють, що там погибла в подібний спосіб лещатарка з Лодзі.

— **Зангару засудили на досмертну вязницю.** В Міямі відбулась 20. ц. м. судова розправа проти італійського громадянина Зангари, що виконав перед кількома днями револьверовий замах на Рузвельта. Зангара признався до закиненого йому вчинку і жалував, що йому не вдалося вбити президента. Розправа тревала коротко, після чого Зангару признано винним наміреного вбивства у чотирьох випадках і засуджено за кожний злочин окремо на кару по 20 літ вязниці, отже разом на 80 літ. На основі обовязуючого закону ту кару скумульовано й перемінено на досмертну вязницю. Після прочитання присуду Зангара сказав: Пане суддя, не будьте скромним і дайте мені 100 літ вязниці! — Стан здоровля бурмістра Чермака і пані Дзіль поправився. Однак якби хтось із жертв замаху Зангари вмер, тоді він стане ще раз перед судом не за намірене вбивство, але за вбивство і буде засуджений на кару смерти.

— **Відчит** на тему:: „Електричні виміри" виголосить інж. Величко Юрій в середу дня 22. лютого в год. 6.30 веч. в салі Українського Технічного Т-ва, Львів, Ринок 10/II. Просять зацікавлених членів і гостей прибути.

— **Відчит.** В четвер, 23. ц. м. в год. 6.30 вечором відбудеться в салі „Української Бесіди" відчит пр. Гриневецького про новий карний закон. **Виділ Т-ва Укр. Правників.**

—o—

З опери.

„ФАВСТ" з А. Касавеккі, Марією Сокіл та Антоном Рудницьким.

В останню неділю, 19. ц. м. у титуловій партії „Фавста" пізнали ми 1-го тенора „Ля Скалі" Агостіно Касавеккі. Ця фірма спонукала декого з глядачів до вищих сподівань, ніж їх оправдав чужинецький гість, а проте він предстанився таки як артист високої кляси. Низина голосу слабка, зате блискуча гора з ліричо-металічним звуком. Легкість співу йде в нього в парі зі свободою гри. Всеж, геройкою вечора була п-ні Марія Сокіл, а не Касавеккі. Ми вже мали нагоду стверднти, що Маргарета з її мягкістю та ліризмом — це одна з „репрезентативних" її партій, яка знаменито відповідає однаково сценічним як голосовим даним артистки. П-ні Сокіл була знаменито диспонованою. П. Ужейко це рішуче один із найкращих Мефістів, які бачила львівська сцена: глуха краска його глибокого голосу особливо підходить до цієї партії, а хист характеризації артиста подиву гідний. Цілість втримував вправною рукою Антін Рудницький, що було тим важче, що — здається — вистава відбулася без попередньої проби. **ж.**

З кіна.

КІНА „КОПЕРНИК" і „МАРУСЕНЬКА": *„ЧОРНИЙ КАПІТАН".*

Хто любить море, боротьбу людей із буревіями, шум вітрил і тріскотню розбитих щоглів, той може поглянути на гарні картини у цій фільмі. Є тут і велика ловля кита. Джон Беррімор — один із найкращих американських артистів створив дуже цікаву постать завзятого моряка.

—o—

Дописи.

БУРШТИН.

Основання філії Т-ва „Зоря". В неділю 12. ц. м. відбулися в домівці читальні „Просвіти" в Бурштині установчі збори філії Т-ва „Зоря" при дуже численній участи українських ремісників, промисловців і торговців Збори отворив д-р Микола Срібний. Потім зібрані вибрали головою зборів п. Будного Еміліяна, а секретарем п. Копчинського Володимира. Після відчитання і приняття статуту вписалося у члени „Зорі" 73 членів, з того 20 жінок. Опісля збори вибрали членів виділу і контрольної комісії, які зараз по зборах уконституювалися так: голова Будний Еміліян, заст. голови Николайко Дмитро, секретар Копчинський Володимир, скарбник Хованець Марія, господар Терешків Іван, бібліотекар Боднар Микола, член виділу Сеник Микола; заступники: Будний Степан і Терешків Микола. Контрольна комісія: Мрочко Теодор і Хованець Володимир. При внесках і запитах забирали слово: Данів Василь, Мрочко Теодор, Николайко Дмитро, Будний Степан і д-р Бараболяк, який закінчив збори гарною річевою промовою.

ЯВОРІВЩИНА.

Епідемія черевного і сипного тифу. Яворівський повіт — це хіба один з найбідніших у Галичині. Земля піскова та й такої мало, а ліси належать перезажно дідичам. Населення все терпіло нужду й тому перед війною дуже багато сільської бідноти, попри заробки на місцевих фільварках, шукало хліба в Прусах і за океяном. Тепер еміграція утруднена, а на фільварках роблять машини. Помагало собі населення теж домовим промислом, що тут сильно розвинений, як нпр.: виробом з соломи, з сітнику і з дерева. В самім Яворові — що хата то ремісник, або й два. Та через кризу ремесло стратило рацію істнування. За останню зиму в повіті запанувала страшна нужда, з якою прийшли й невідлучні союзники — черевний і сипний тиф. З поодиноких сіл доходять тривожні вісти — тут хорі, там хорі, тут уже дзвонять, там домовину тешуть!.. Ствердили тифи у Чолгинях (кількадесять занедужань і смертні випадки), у Вільшаниці, Вільці Роснівській. Доходять вісти з цілої низки інших сіл. Здавалосяб, що супроти такого грізного ворога покликані чинники змобілізують усі сили, щоб епідемію в першій мірі зльокалізувати, а відтак приступити до лічення недужих. Та в дійсности так воно не є. Повітовий фізик показується за мало енергійним до

сповнення завдань, до яких він покликаний з титулу своїх обовязків. Ще дня 3. лютого приїхав до Яворова відділ тифозного шпиталю Черв. Хреста, та — на жаль — до сьогодні (7. лютого!) шпиталь ще не розпакований, ще не функціонує, а тиф тимчасом шаліє. Також не розуміємо поведення відповідальних чинників, які думають лікувати тифозних, а не думають усунути причин тифу. В дійсности причиною сипного тифу є не вош, але голод, холод і нужда населення. Вони, хоч і посередні, але дійсні причини епідемії тифу. Міським робітником опікується і влада і різні суспільні організації, але ніхто не реєструє безробітної сільської бідноти, тих пожовклих як морква людей, що з нужди й голоду на ногах не можуть устоять. Уважаємо, що влада повинна негайно прислати в повіт якусь кількість грошевих чи харчевих засобів і при помочі громадянських чинників розділити їх між сільську бідноту. Щойно тоді можна буде думати про лікування.

Йордан з перешкодами. В селі Грушові молодь хотіла прибрати полонку, де мало відбутися посвячення води на Богоявлення і тому попри сосонки й хоруговки помістила також ленту з написом „Боже, Україну спаси!" Цей напис не подобався Ленчнарові, ком. посторунку з Дрогомишля, і він тепер сіє по селі тривогу, що це злочин, що це „політична справа" і що той, хто цей напис зробив, буде караний. В тій справі робив навіть ревізію у крамарки Анастазії Букрій.

Аматорські вистави. Дня 29. січня ц. р. відіграла читальня „Просвіти" з Яворова-Підміста комедію „Трьох до вибору", а дня 5. лютого ц. р. амат. гурток гімназії У. П. Т. виставив „Верховинців". У Яворові зявився такий звичай, що кожний амат. гурток має „свою" публіку. Публіка читальні з Підміста в дні 29. І. не дописав, зате дня 5. II. було її досить. Про оба згадані гуртки треба сказати, що виставу зачали дуже спізнено і без доброго режисерського нагляду. Це останне тим гірше відбивало на виставі гімназистів, бо грали інтелігентні хлопці і повинні були мати якогось „щирішого" режисера хочби з учительського збору.

БУЧАЧЧИНА.

Загальні збори читальні „Просвіти" в Ліщанцях. Дня 29. І. ц. р. відбулися заг. збори читальні „Просвіти" в Ліщанцях. Збори перейшли серед великого зацікавлення. Із звітів слідно було, що діловодство читальні в найкращому порядку. Читальня побудувала власний дім, який треба ще тільки виправити. До читальні належать майже всі дорослі хлопці і старші господарі, а багато між ними є таких, котрі мають по 5 і 10 зол. зложеної наперед членської вкладки. Праця в читальні йшла у всіх напрямках і була вповні успішна. При цьому варто зазначити, що село Ліщанці — це побіч кількох інших найкраще зорганізоване село повіту.

Заг. збори **читальні в Рінницях.** В неділю 5. II. ц. р. відбулися заг. збори читальні „Просвіти" в Рінницях. Присутніх на зборах до 50 осіб, у цьому третина дівчат і жінок. Життя в читальні у звітовому році, як і в минулих роках, пульсувало дуже слабо. Недостача власної домівки — це побіч інерції виділу найбільша перепона у праці. Може нововибраний виділ ожинить працю і збудить заспалих людей. Делегатами філії з Бучача були: п. Володимир Кольцьо, урядовець філії і мгр. Т. Данилів, секретар філії.

Збори читальні „Просвіти" в Барищі. Того самого дня (3. II.) відбулися заг. збори читальні „Просвіти" в Барищі. Барищ, який має 5.000 мешканців, належить до ряду міст (навіть не містечок на основі законних розпорядків), але організації та установ нема в ньому навіть таких, як у свідомішому селі. Майже дві третини населення творять поляки і вони використовують нашу незорганізованість, заманюючи хлопців до „Стшельця" й інших своїх товариств. На збори читальні явилося круго 40 осіб, що на число біля 2.000 українців робило пригноблюючe вражіння. Із звіту голови о. Михайла Божака, котр. в Барищі, слідно було, що ціла енергія виділу спрямована була довкола будови дяківки, де має знайти приміщення і читальня, яка дотепер міститься у відступленій дяком кімнаті. Членів, які заплатили вкладки, має читальня ледви 36, так що вона залягає з вкладкою до Гол. Т-ва за 1932 р. Є надія, що новий виділ, головою котрого вибрали вдруге о. М. Божака, буде працювати інтенсивніше, бо цього вимагають і обставини, серед яких приходиться жити українцям у Барищі, і загроза національних втрат. Проводив зборам делегат філії мгр. М. Білоскурський.

Містерії зі шкільними деклараціями. Почався час вношення шкільних декларацій за польською мовою навчання. Не зважаючи на законну заборону, самі вчителі-поляки найбільше агітують та намовляють українських батьків, щоби стягали підписані вже декларації і підписали інші, такі самі, тільки за „паньствовою" мовою навчання. І так у селі **Пишківцях** місцева учителька передала шкільними дітьми нові декларації, щоби батьки їх підписали. Селяни не хочуть цього робити, але з другої сторони бояться шикан учителів (льох), бо на цьому терплять їхні діти. Таксамо в **Зеленій** учитель Ян Добжанський кличе батьків до себе додому, просить сідати, накручує радіо і заводить балачку про те, що мовляв, то недобре, що вони вимагають школи з українською мовою навчання, що дітям треба вміти по польськи, бо як то нас — каже — вчили перед війною? А кінцевий висновок: підпишіть декларацію за „паньствовою" мовою у школі. Крім того учителя за такими деклараціями агітує також, а навіть розносять їх людям по хатах, таки наш Василь Піддубний, який колись мав свою крамницю, а тепер, видно, пішов у найми. Буває і таке, що роздратовані селяни, обурені на нього, викидають його, часом і з розмахом, з хати, але щож, коли і він хоче заробити чи комусь прислужитись. В селі **Бобулинцях** дир. школи Партика ще в часі вношенич декларацій за українською мовою робив людям усякі труднощі, сидів цілий час підчас підписів декларацій у гром. уряді, контролював батьків, чи мають право підписувати, словом — вйіт пішов у кут, а урядував п. Партика. При цьому не обходилося без лайки і всяких висказів, які, хоч падали з уст педагога, але були далеко непедагогічні. Тепер знову почалися відомі з давніших літ містерії з погрозами, намовлюваннями, обіцянками і т. д. Одначе в загальному треба сказати, що наш селянин держиться твердо.

—o—

СПОРТ.

ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО ЛЬВОВА У ПІНҐ-ПОНГУ.

В середу 22. II. буде продовження пінг-понгових змагань за мистецтво Львова. Всі змагуни, що закваліфікувалися до дальших розгривок, являться в год 16. в авлі Акад. Дому. Фінали відбудуться також від години 18-ої веч. Гостям радо.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Ілько Борщак і Рене Мартель: ІВАН МАЗЕПА. Життя й пориви великого гетьмана. Львів, 1933. Накладом „Червоної Калини". Переклав з французької мови і передмову написав *Михайло Рудницький.* Додаток: *„Мазепа".* Дві поеми: Байрона в перекладі Д. Загула і В. Гюго в перекладі Мих. Рудницького. Стор. 180. Формат 8°. Мистецька окладинка книги артиста В. Дядиниюка.

ЖУРНАЛИ:

„ДАЖБОГ", місячний літературний журнал. Ч. 2. Львів, лютий 1933. Зміст: П. Обаль: Екслібріси; Поезія: І. Маланюк, Р. Завадович, В. І. Антонович, Я. Заремба, Б. Кабаріський і Я. Ярий; Ю. Шматера: Зимою; К. Кабарівський: Без вини; Переклади: Дж. Голсверши: Сальта про нобіс перекл. Л. Бурачинська; Пародії: Т. Орнсіо, Субота; Статті: Е. Ю. Пелеиський: Плужанство на зломі, П.: Юрко Шматера; Театр: Жабуріння; Хроніка.

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР", орган Краєвого Т-ва Господарського „Сільський Господар". Львів, дня 1 лютого 1933. Ч. 3. Рік XIX.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр в приватних оборотах зол. 8.91.

Золото: 10 рублів 48.—, 20 корон 38.—, 20 франків 36.—, 1 доляр 9.02.

Срібло: 1 корона 0.30, 1 рубель 1.25, 1 фльорен 0.70

Трансакції. Продажа. Купно.

Данціг 173.90, 174.33, 173.47, Голяндія 359.10, 360. 358.20, Льондон 30.67, 30.82, 30.52, Ню Йорк чеки 8.901 8.921, 8.881, Ню Йорк кабель 8.905, 8.925, 8.965, Париж 35.12, 35.21, 35.03, Прага 26.41, 26.47, 26.35, Швайцарія 172.90, 173.33, 172.47, Італія 45.61, 45.83, 45.39, Берлін 212.90.

Акції.

Банк Польський 79.25.

ЗБІЖЖЕ.

Льоко Підволочиська. Ціни біржові, ціни ринкові: Пшениця дворська 740 31.50—32.00, Пшениця дворська 720 30.50—31.00, Пшениця збірна 29.50—30.00, Жито одноціле 16.75—17.00, Жито збірне 15.75—16.00, Ячмінь на мливо 12.00—12.50, Кукурудза краєва 13.25—13.75, Фасоля біла 15.00—18.00, Бобик 11.50—12.00, Вика чорна 10.50—11.00, Гречка на мливо 16.50—17.00, Сімя конопляне 26.00—27.00, Висівки житні 7.00—7.25, Висівки пшеничні 7.00—7.10, Крупи гречані 32.00—33.00, Макуха льняні 17.00—18.00, Висівки пшен. грубші 7.00—7.50.

Льоко Львів: Пшениця дворська 720 32.00—32.50 Пшениця збірна 31.00—31.50, Жито одноціле 18.25—18.50 Жито збірне 17.25—17.50, Мука пшен. 50-проц. 00 57.00—57.50, Мука пшен. 60-проц. 0 52.50—53.50, Мука житня 55-проц. 00 34.00—34.50, Мука житня 65-проц. 0 32.00—32.50, Висівки житні 7.25—7.50, Висівки пшен. 8.75—9.00

Інші курси незмінені.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 20. і 21. II. за масло по 2.50 зол. — 21. II.: сметана 0.70, молоко 15—17, яйця 4.40—4.60.

Зміна адреси 1 зол. Можна прислати почтовими марками.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 12. II. год. 7.30 веч. „Богема" оп. Пучінія (виступ Ог. Казавеї, Марії Сокіл).

Четвер, 23. II. год. 7.30 веч. „Цезар і Клеопатра" ком. Б. Шова (Абон. 8).

Пятниця, 24. II. год. 7.30 веч. „Цезар і Клеопатра" (Абон. 8).

Театр Різнородностей.

Середа, 22. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель".

Четвер, 23. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (Абон. 7).

Пятниця, 24. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (Абон. 7).

Кіна.

АДРІЯ: „Дім ч. 13" (І. „Тайна вязничної келії", II. „Любка смерти"), додаток: „Трубач Слім у Парижі".

АПОЛЬО: „Ромео та Юльця".

АТЛЯНТІК: „Аріяна" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „На паризькому цвинтарі", ревія „Ах, ті циганки!"

ЧОПЕРНИК: „Чорний капітан" (Джон Берімур).

МАРУСЕНЬКА: „Чорний капітан" (Дж. Берімур).

МІРАЖ: „Вулкан сміху" (Гарольд Льойд).

ОАЗА: „Чарлі рятує Европу" й ревія.

ПАЛЯС: „Спів, цілунок, дівчина".

ПАН: „Зунгу".

ПАСАЖ: „4 утікачі" (Том Мікс).

ПРОМІНЬ: „Хам".

СТИЛЕВЕ: „Опір Парижа" й ревія „Чи ти мене кохаєш?"

УТІХА: „План В", ревія „Коли жінка червоніється".

ХИМЕРА: „Грішниця" та „Фліп і Флап".

Закордонне радіо.

Середа, 22. лютого 1933.

Братислава (279,1) 12.30 Концерт, **Штутгарт** (360,6) 20.15 Симфонія Ц-дур Р. Вагнера, **Букарешт** (394,2) 20.30 Спів, **Рим** (441,2) 13.00 Оркестра, 17.30 Концерт, 20.45 Опера, **Прага** (488,6) 20.10 „Місса Соляміс" Бетовена, **Відень** (518,1) 15.20 Соліст, **Мінхен** (532,9) 21.20 „Ді люстіген Музікантен" оп. Каленберга, **Ленінград** (857,1) 20.00 Нар. пісні, танці, **Харків** (937,5) 10.00, 13.15, 15.15, 16.30, 18.40 Концерт, 18.00 Мист. трансм., **Москва** (1000) 17.25 „Льогенгрін" оп. Вагнера (Досв. 720 м.).

Четвер, 23. лютого 1933.

Кенігсберг (217,1) 21.05 Хори з Вагнерових опер, **Братислава** (279,3) 12.30, 18.05 Концерт, **Мілано** (331,4) 20.00 Опера, **Штутгарт** (360,6) 21.00 Веселий вечір, **Букарешт** (394,2) 19.30 Опера, **Рим** (441,2) 20.45 Концерт Стравінського, **Бероміністер** (459,4) 20.45 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, **Прага** (488,6) 19.40 Концерт, **Брюселя** (509,3) 21.45 Нар. пісні, **Відень** (518,1) 15.30 Спів, 19.25 Опера, **Любляна** (575) 21.00 Спів, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 18.40 Концерт, 16.30 Концерт для дітей, 24.00 Зукувонки.

Львівське радіо.

Середа, 22. лютого 1933.

12.10, 18.20 Грамофон, 13.20 Метеорол. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Для дітей: „Зима в Закопаному", „Мої вихованці" (веселий фейл. Герца), 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.20 Для матуристів „Розвиток атенської демократії", **16.40 „Ідея державности в історії України"** вигл. **в українській мові Гліб Лазаревський,** 17.00 „Пісня з індійських звичаїв" муз. вид. з поясненнями Радж Бегарі Лаль Матур, 17.40 Госп. значіння гігієни праці, 18.00 Для матуристів: „Ів. Кохановський", 18.35 Фр. пісні й арії — Люіза Міґуель (кольорат. сопран), 18.55 Поезія нужди (спогади безробітних), 19.10 Всячина, 19.30 Мельодії фрака, фейл., 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 „Джім і Джіл" оп. видиція, 21.45 Спортові вістки, 21.55 Камер. концерт, 22.40 Поклони, гум. фейл., 23.00 Танк. музика.

Четвер, 23. лютого 1933.

12.10, 16.15, 17.00, 23.35 Грамофон, 12.30 Метеорольог. комунікат, 12.35 Шк. концерт, 15.25 Збіжева біржа, 15.30 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Виправа на Наполеона 1848 р. і схоплення Вісьньовського, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Статистика в людському тілі, 17.40 Відчит, 18.00 Для матуристів: „Ів. Кохановський", 18.20 Легка музика, 19.00 Літер. фейлетон, 19.15 Всячина, 19.30 „Зоська" фейл. у підгалянському діялекті, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 „100. роковини варш. театру", 20.15 „Севільський цирульник" оп. Россіні, Спортові вістки, 23.30 Комунікати.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

РУТИНОВАНИЙ адвок. аплікант з цивільної практикою шукає праці в адвоката за скромною винагородою, евент. безплатною. Ласкаві зголошення в Адм. під „Юрист". 1440 3—3

КИЛИМИ над ліжка урядникам на рати. Крайзель, пл. Марійська 9, II. поверх праворуч. 1452 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

СПЕЦІЯЛІСТ НЕРВОВИХ ХОРІБ

Др НОРБЕРТ ПРЕҐЕР

ЛЬВІВ, УЛ. БЕЛЬОВСЬКОГО 3 (за Пасажем Міколяша)

ординує від 3—5 попол. — Психотерапія.

Чи приднали Ви „ДІЛОВІ" бодай одного передплатника? Чим більше буде передплатників, тим кращий буде щоденник!

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 45 (13.284). Львів, пятниця 24. лютого 1933. Ryczałtowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Український — кооперативний ресторан у Львові відчинений!

П. Т. Громадянству подаємо до відома, що І-ший український кооперативний ресторан „ВІТАМІНА"
у Львові при вул. Костюшка 3, партер (біля „Народньої Гостиниці")
розпочинає з днем 23. лютого 1933, в четвер вранці свою діяльність. Видає знамениті сніданя, обіди й вечері по доступних цінах. Харчі свіжі, здорові, приладжені на маслі. Зразкова гігієна. Кухня мясна і яринна під управою першорядного кухаря.
ЦІННИК СТРАВ: Обіди з 3-ох страв у великому виборі по 1.20 зол. Вечері від 50 сот. Кава біла і чорна по 35 сот. Чай 25 сот. Печиво до обіду і вечері не враховується. — Обіди в абонаменті і для членів кооперативи по 1 зол. — Вельми шановних Громадян прохає відвідувати І-ий український кооперативний ресторан „ВІТАМІНУ" УПРАВА КООПЕРАТИВИ

Радянський ринок манить...

(Від Рапалльо до сьогодні. — Зл. Держави тежхочуть торгувати. — Хитрість В. Британії. — Купецькі симпатії Франції. — Японія та інші держави дбайливі за свій торговельний білянс.)

I.

Після того, коли „технічна революція" стала головною засадою економічної політики С. Р.С.Р., коли комуністичні будівничі виповіли війну господарській відсталості бувшої царської імперії — з тим моментом зарисувалась перед капіталістичним світом перспектива „добрих інтересів" із радянським світом. Величезний магазин сирівців потребував фабричних продуктів, перш за все машин.

Та хоч були вигляди на поважний збут товарів, то зате бракувало господарсько-політичного довіря у всіх крім німців. І тоді, коли це загальне „довіря" появилось, коли капіталісти з ріжних держав почали не добачувати протиставств соціяльного світогляду, в той час **на радянському ринку міцно сиділа Німеччина.** Вона перша з капіталістичних держав простягнула руку до співпраці у відомому договорі в Рапалльо і завдяки ньому до сьогоднішнього дня займає **перше місце** в заграничній торговлі Радянщини. Про це переконує нас хочби коротке зіставлення вивозу (а це головна річ!) до Рад. Союзу чотирьох великодержав (у міліонах рублів):

	І. півріч 1931.	І. півріч 1932.
Німеччина	162,7	183,9
Зл. Д. П. А.	142,7	19,3
Англія	33,1	51,8
Франція	7,8	1,2

Як бачимо з повищого — Німеччина є не лише першим доставцем СРСР, але її експорт виявляє теж тенденцію зросту. Вистарчить сказати, що від р. 1924 до р. 1932 **вона збільшила вивіз своїх товарів майже вдесятеро!** До того у 1931-32 рр. вона в товаровому білянсі з Радянщиною **високоактивна.**

Зате **Зл. Держави П. А.** вийшли в 1932 р. із ради другого по черзі доставця СРСР. Причиною цього — кредитові рестрикції, як теж почасти і зреалізування пятилітнього пляну. Власний машиновий промисл зменшив потребу ввозу деяких американських фабрикатів. Однак при мізерному попиті інших держав, Радянщина своїм розмірно голодним ринком представляє цінного відборця, з якого Америка не думає резигнувати. З уваги на те, що передумовою тісніших торговельних взаємин з СРСР є довгоречинцеві кредити*), господарські кола Зл. Держав проектують поважну розбудову експортових гарантій і то до 5 літ у 75 проц. вартости. Саме головною, але скритою ціллю цієї великанської акції **буде фінансування радянських замовлень.** Коли додати ще до того поголоски про близьке признання СРСР Америкою, поголоски, що вирнули у звязку з вибором нового президента, — тоді господарська співпраця згаданих двох державних великанів зовсім правдоподібна вже в найближчому майбутньому.

*) Під цим оглядом Німеччина була все дуже щедра і вміла зручно використовувати для цього позичені закордоном капітали. В половині 1932 р. німецькі кредити при т. зв. „руссенгешефтах" крутились біля одного мільярда марок!

Третім із черги доставцем на радянський ринок (а радше другим, бо у минулому році перескочив він Америку) є **В. Британія.** Колись, у літах 1925-27, вивіз її був більший, потім заломився і почав падати. Зате торгов. білянс проявляв зростаючу пасивність (в 1931 р. 16,2 міл. фунтів). Через те Англія, закриваючись статтею 21. договору, заключеного з Канадою в Отаві, виповіла торговельний договір з Рад. Союзом, і цей договір мав би за яких 2 місяці остаточно погаснути. Москва, — для якої Англія має велику вартість передовсім як **найповажніший відборець радянського дерева** (в 1931 р. за 7 і пів міл. фунтів) і як пасивний контрагент, від якого пливе до більшовицьких кас надвишка девіз, — піде без сумніву на великі уступки, щоби вдержатись на в. британському ринку. І саме тих уступок Англії треба. **Вона хоче корисніших умов для товарового обміну,** не хоче, щоби за її гроші купував Рад. Союз чуже фабрикати. Проявом бажання Англії затримати на дальше господарські взаємини з СРСР уважають загально той факт, що Департамент Експ. Кредиту поширив кредит для більшовицького покупця з 12 до 18 міліонів.

Франція досі зберігала найбільшу здержливість у господарському зближенню із Рад. Союзом. Але й вона почала тепер дуже жваво цікавитись радянським ринком і тільки що заключений пакт неагресії значно причиниться до витворення між ними приязної атмосфери, зокрема до затіснення торговельних взаємин. Це тим більше можливе, що кольоніяльні інтереси Франції в Азії невеликі і революційна експанзія більшовиків в Азії для неї менше грізна ніж для Англії. **Найбільшої вартости пакту неагресії дошукуються оба контрагенти саме в господарському зближенню,** при чому Радянщина рахує на поважні кредити великого світового фінансіста, яким є тепер Франція. І тут мабуть буде найбільша заковика. Бо хоч Франція дуже хотіла би відчинити для свого промислу поемний радянський ринок і зменшити дещо ролю, що її грає на тому ринку Німеччина, проте ледви чи захоче вона занадто фінансами ризикувати. Що правда в періоді першої 5-тилітки Совіти дотримували свої фінансові зобовязання за кордоном, однак постійна пасивність їхнього торговельного білянсу не може дати гарантій на будуче. Це тим більше, що структура радянського білянсу (головно сирівці з дуже низькими цінами) не дозволить на поширення експортової квоти.

В останньому часі також **Японія** пішла на частинне здобуття радянського ринку, а для зеднання собі Москви заключила з нею на 5 літ договір на доставу бензини. Не менше заінтересування в торговлі з СРСР виявляють теж інші европейські держави **(ЧСР, Швайцарія, Італія, Норвегія),** зокрема **Польща** не тільки не відстає від інших, але — примушена до цього обективними обставинами — це зацікавлення проявляє у яскравих формах.

В. Несторович.

ХТО ЛЮБИТЬ СВОЮ ЖІНКУ И СВОЇ ДІТИ, для якого не є байдужою будучність рідні і його власна, той складає свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Як зорганізувати збут безрог?

(Дискусійна стаття.)

I

Завданням с.-г. кооперації є в першу чергу вести поміч селянству при збуті його продуктів. Перші кроки в цьому напрямі вже зроблені. Налагоджено збут яєць і молочарських виробів, а тепер черга приступити до зорганізування збуту одного з найголовніших рільних продуктів — безрог.

Правда, і в тій ділянці вже дещо зроблено, є вже кілька мясарень у краю та скуп безрог до беконарень, а навіть за границю. Одначе коли візьмемо під увагу, що годівля безрог — це найголовніше джерело доходу українського селянства, то треба би поважніше застановитись над цією важною справою та приступити до зорганізування збуту безрог у той спосіб, *щоб ані одна годована безрога не була більше предметом торгу на „словних" наших торговицях.*

Над цим застановлявся я вже давно, тому осміляюсь подати до відома ширшого загалу мій план, як слід би приступити до діла.

II.

Як повинна виглядати організація збуту безрог? Маючи на увазі організацію „Маслосоюзу", слід створити: 1) Краєвий Союз для збуту безрог — союз районових спілок з осідком у Львові і 2) Районові Спілки для збуту безрог по цілому краю.

III.

Насамперед обговорю план праці Краєвого Союзу. Краєвий Союз відбирав-би комісову продаж живі і биті безрогя, як також масарські вироби, доставлені Районовими Спілками та старається збути їх по найвищих цінах. Щоби Краєвий Союз міг осягнути таку ціль, навязує для збуту живих і битих безрог торговельні звязки з закордонними фірмами, як також у краю з беконарнями, а в потребі з привітними купцями; він творить також велику мясарську фабрику, а то й беконарню, а для збуту власних і доставлених мясарських виробів творить і у Львові і по цілому краю по всіх більших містах крамниці дрібної продажі і вирубу вепрового мяса (а вальтя і волового).

Шиоіть наш часопис!

Членами Краєвого Союзу стають Районові Спілки з уділом до висоти 50 прц. власних фондів, одначе не менше як 500 зол. (Справа дискусійна).

Для передержання на якийсь час живих безрог — певно і закон того вимагає — утримує Союз стацію для згону, як також холодільню для переховування битих безрог і мясарських виробів. Те саме мусять мати Відділи і Районові Спілки. Завідуючим органом Краєвого Союзу є дирекція і надзірна рада, вибирані на підставі статуту, уложеного Р. С. У. К.

IV.

Представивши в основах плян праці Краєвого Союзу, подам програму роботи Районових Спілок.

Осідком Районових Спілок повинні бути в першій мірі міста і містечка, до котрих тепер звозять селяни безроги на торг. Це тому, що там є на місці: торговиця, де можна догідно звезти безроги, помостова вага, конечно потрібна до зважения безрог, ветеринарійний лікар, публична різня, а також скорше найдуться люди на місці, які справою займуться та її поведуть. Такий район повинні творити яких 20—30 сіл (без огляду на політичні повіти), одначе не повинно бути в повіті більше як 3—4 спілки. Оскільки зайде потреба заложити спілку в селі (головно при залізниці), то це залежати буде від місцевих обставин. Членами Р. С. стають господарі з доокольичних сіл з уділом 5—10 зол., вплачуваним у міру достави безрог; члени вплачують також записове по 1—2 зол. Завідуючим органом Р. С. є управа і надзірна рада, вибирана по приписам статуту. Завдання Р. С. є в означений день (ніколи в торговий) відібрати від своїх членів доставлені безроги. Відбір безрог буде відбуватися в той спосіб: Присутні мусять бути члени управи, делеґати надз. ради, ветер. лікар, муж довіря з кожного села, з котрого є безроги і власник (не конче). Доставлену безрогу після оглядження ветер. лікарем і визнання її за здорову важать, кульчикують (з числом), сортують (чи вона призначена на бекон, чи на вивіз за границю, чи до забиття на місці і т. д.), як також клясифікують щодо ваги і якости товщу, а по вписанні до відповідних книг видають власникові самому або через мужа довіря посвідку. Про доконаний відбір безрог зголошує Р. С. негайно телефонічно до Краєвого Союзу та поступає дальше по вказівках, зн. якусь скількість безрог відставляє у призначені місця, інші призначує до різні і т. д. *Все те відбувається на основі згори уложеного пляну.* Для виконання того мусять мати Р. С., як і Кр. С., стацію для згону, мясарську робітню під проводом фахівця, холодільню та крамницю (чи й більше) для дрібної продажі дооколичним кооперативам і поодиноким покупцям. Члени-господарі віддають свої безроги Р. С. в комісову продаж, а гроші дістають по доконаній продажі — одначе не довше, як до 7—14 днів. Щодо устійнення ціни можна мати ріжні погляди — ціни буде нормувати Кр. С. наперед, якщо вони незмінні, або по доконаній продажі. Одначе засадою мусить бути, що ціни одержані на заграничних ринках і ціни краєві *мусять бути вирівнувані*, бо може зайти вераз велика ріжниця; затемусить бути задержана ріжниця в ціні щодо ваги, якости й товщу. Крім ціни звичайної дістане кожний член по році дивіденду від доставленої скількости безрог.

До урухомлення Р. С. повинні причинитися в першій мірі щади.-кред. і с.-г. кооперативи — вони повинні бути помічні в її вивінуванні, бож виплати за безроги будуть відбуватись через ті кооперативи, де можна буде легко стягнути чи то уділові готівкові позички, чи борги за побрані товари.

V.

Чи поданий тут плян можливий до переведення в життя? Тому, що у нас тільки через недостачу основного капіталу не переведено в життя неодного вже доброго пляну, скажу, що в цьому випадку та небезпека відпадає, бо члени-господарі дадуть безроги без грошей у комісову продаж. А що в нас практиковано вже в той спосіб до війни, тож великого капіталу основного не треба. Одначе в міру розвою можна буде давати при відборі безрог зачети — а можна це робити вже навіть і тепер, залежно від місцевих обставин. На уряджения стаєн для згону, холодільень, мясарських робітень та крамниць для дрібної продажі, думаю, повинні вистарчити вплачені уділи, як також поміч кооператив. Щодо заложення великої фабрики мясарських виробів, чи навіть фабрики беконів, то це може статися в міру приязбирання потрібних фондів, бож відсутність тих уладжень не буде стояти на перешкоді розпочати діло. Браком людей до ведення варстатів, як і цілого діловодства, нема чого страхатись, бо рук до праці є у нас аж надто багато. Маючи на увазі все те, що я тут намітив, думаю, що до виконання цього пляну треба в першій мірі *зрозуміння справи серед найширших селянських мас* та зацікавлення кооперативного проводу.

VI.

Як розпочати роботу?

Тому, що Центросоюз уже почав ту роботу — тільки не в тих розмірах, як тут замічено — треба створити при Ц. С. окремий Організаційний Комітет, якого завданням буде уложити плян дальшої праці, а передовсім: уложити статути (для Кр. Союзу і Р. Спілок), поділити край на райони, назначити місця на Відділи, видати потрібні обіжники, вести пропаганду в пресі, уладжувати наради, приготовити потрібні руки і книги та підшукати і підготовити відповідних людей до праці.

Роботу слід би розпочати рівночасно, як у центрі, так і в краю, бо тільки в залежности від запевненого збуту можуть Р. С. виконувати свою працю. Збут живих безрог вже розпочався, тож треба приступити до налагодження збуту битих безрог та мясарських виробів і в тій ціли творити крамниці дрібної продажі, де тільки на це будуть сприятливі обставини.

Що осягнемо такою організацією?

Коли українське селянство поставиться гідно до цієї важної власної справи, то по якомусь часі можнаб довести до того, що *ані одна годована безрога не буде продана на торговиці.* Ба, що більше, можна припускати, що й інші селяни підуть нашим слідом — тоді, опанувавши всю торговлю безрогами, *можна буде диктувати ціни на цілий край*, бож і приватні фірми будуть змушені тільки в нашій організації набувати для себе товар. Минеться тоді визиск, минеться моральне пониження селянина, а що найголовніше: це дасть варстат праці тисячам наших, вині безробітних, людей. Тому ж до тої праці повинні взятись і селяни і безробітні інтеліґенти, що не повинні чекати на посади, яких нині ніхто не дає, а радше відбирає. Тож з вірою у краще завтра приступаймо до діла!

На закінчення скажу, що може не все висказав я в отсій статті ясно, бож відома річ, що перелити думку на папір — це діло для селянина нелегке. Зате я готов дати дальші вияснення чи то у пресі, чи на домагання устно на скликаній в тій ціли нараді.

Олекса Мацюків,
господар у Стрілиських Нових.

*

Від Редакції: Подаючи цю статтю одного з передових наших селян-господарів як дискусійну, просимо наших кооператорів подавати свої гадки в цій справі. Справа безперечно важна і добре булоб, колиб шляхом громадської дискусії можна було причинитися до того, аби справу збуту безрог дійсно напасднти в цілому краю. Ця справу започаткувала і вже веде Центросоюз, тому вияснення з цієї сторони булиб для нас дуже цінні.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ

„САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

120 літ вязниці.

МІЯМІ, 22. II. ПАТ. Прокуратор, який обвинувачував Зангару, заявив, що з огляду на некорисний стан здоровля Чермака й пані Джіль він виступить з додатковим обвинуваченням у намірeному вбивстві тих осіб. Наслідком додаткового обвинувачення Зангара дістане ще два рази по 20 літ, отже разом з дотеперішнім вимором кари 120 літ вязниці. Його вивезуть до вязниці в Рейфорд на Фльориді, де сидять засуджені на досмертну вязницю.

Отже звертають зброю.

Британський міністр загр. справ Саймон на запит у палаті громад, чи справа Гіртенберґу полагоджена, відповів, що на основі запевнення італійського амбасадора в Льондоні італійський уряд готов принати зброю, вислану до Австрії для направи. Частину зброї, вислaної до Гіртенберґу, вже відіслали до Італії, а решту відішлють в найближчому часі.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 24. ЛЮТОГО 1933.

ДЖОН ГЕЛЬСУОРТІ. 5)

БЛИСКАВИЦЯ.

Радоліни виїхали того самого ранку до Царгороду. Я сів в орієнтальній галі, де все те почалося було, і попивав з насолодою турецьку каву. Бачив знову приятеля свого Франка Веймавта, знудженим і заглибленим у думках; бачив невеличку його дружину, як вона весело гасала по кімнатах; світового чоловіка Радоліна; й мовчаливу Олену Радолін; псвіки її морських зелених очей зачервонілися злегка, так начеб вона плакала. Мимо пробігали берберн, одягнені на біло; греки вгощали своїх підозрілих дам; балакали німці своїми шорсткими, голосними горляними згуками і орхестра заграла останне шумне танго. Нічого не змінилося довкола, тільки постаті мого видіння. І нечайно доглянув я справді Веймавта там, — неначе розгублено стояв він на тому місці, де галя переходила в сіни. По його обличчі прочитав я, що він уже дізнався про відїзд Радолінів; я тільки підвівся, щоби підійти до нього, коли він зник уже за дверима. Тепер дуже шкодую, що не дігнав його.

Саме, коли я в „Мена Гавс" лагодився йти спати того вечора, застукала Джессі Веймавт до моєї кімнати.

— Ви бачили Франка?

Я сказав їй, що бачив його пополудні

— Ота безсовісна! — гукнула. — Він і не вернувся додому.

Я запевнював її, що Радоліни виїхали вже. Вона видивилася на мене й заплакала. Вона плакала, а я не втихомирював її. Була не тільки пригноблена, але й огірчена і люта. Як довго вона люта, — подумав я, — то вона це ще видержить. Смертельний удар нікого не розлючує.

Нарешті виплакала вона своє горе, але не переляк і досаду. Що їй робити? Я намагався переконати її, що Франк зявиться завтра до відїзду корабля. Мабуть старається сам він очуняти; вона повинна дивитися на це, як на лихорадку, як на недугу. Вона засміялася дико й глузливо і вийшла від мене.

Веймавт не зявився, але вранці прийшов від нього лист до мене. Там був чек на триста фунтів, коротка вістка для Джессі й запечатана коверта, призначена для директора його школи.

Його лист до мене звучав так:

„Любий друже".

Признаю, що я поступив огидно, але для мене істнує тільки оцей вихід, або вічне забуття й тоді це не получене з таким великим скандалом. Моєму директорові я вже видумав пояснення; прошу Вас, вишліть йому цей лист почтою. Чек це все моє майно, окрім яких пятьдесяти фунтів. Збережіть його, будь ласка, для моєї жінки; продавши хату, вона назбирає мабуть ще дальших пятьсот фунтів. Вона вернеться напевно до свого батька, й надіюся, вона мене забуде. Будьте такі добрі, прошу Вас і завезіть її на корабель. Воно мало імовірне, щоби я вернувся колинебудь до Англії. Майбутнє моє темне, але там де вона, там і я мушу бути. Коли надішлете „постерестанте. Константинопіль". воно мене знайде, так як тепер мається справа. Прощайте. Бог з Вами! Ваш вірний Ф. В."

Я відвіз Джессі на кбрабель — а це був дуже тяжкий обовязок.

За тиждень поїхав я сам до Царгороду, раз, що обіцяв це пані Веймавт, а по друге тяжко мені було перенести думку, що мій приятель там пропадає у путах свого почування без заробітку і майже без гроша.

Радоліни замешкували старовинний дім на другому березі, десь напроти Румелі Гіссар. Не попереджуючи відвідав я їх і застав Олену саму. У темній кімнаті, наповненій турецькими тканинами вона виглядала зовсім інакше як у пустині. Вона відзискала знову свій бліди спокій, але обличча в неї придбало якогось твердого виразу, якого я не завважив у неї при першій зустрічі. Вона говорила про те зовсім свобідно.

— Я кохаю його, але це божевілля. Я хотіла розлучитися з ним, але він не хоче відійти від мене. Як ви знаєте, я католичка і для мене віра значить дуже багато. Я не можу втікти з ним. Візьміть його до Англії; я не можу бачити, як він нівечить себе через мене.

Признаюся, що я глянув на неї сумніваючись, чи тут справді рішає в неї релігія чи грошева сторінка.

— О! — сказала вона. — Ви мене не розумієте. Вам здається, що я боюся нужди з ним. Ні, я боюся за спасення його душі й моєї.

Спосіб, яким вона сказала, глибоко вразив мене. Я спитав її, чи він її відвідує.

(Докінчення буде.)

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чекоряди

получає: у великім виборі безконкуренційні роди сметанкової, молочної десерової чекоряди, як також різносортні карамельки і цукор. Не шумною рекляною, дарунками у виді льосів щастя, болами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, прирядженими з гарантованих чистих сировців хочемо здобувати признання найширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.

Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

Сучасний стан українсько-московської боротьби.

В кінці січня відбулися сесії центрального Комітету більшовицької партії та центрального виконавчого Комітету СРСР. У повені демагогічних промов, якими знов залили найвищі достойники Радянщини голодну країну, зазначились деякі тенденції, характеристичні для сучасного стану боротьби між Україною та Московщиною.

З переведенням колективізації сільського господарства кінчилась доба „великих реформ", операційна доба українсько-московської боротьби. Сучасний стан відповідає позиційній війні. Кожний колхоз на Україні розташувався в окопах пасивного спротиву, а всі вони разом творять міцну оборонну лінію, об яку в минулім році розбились фактично всі ширше закроєні наступи більшовицької влади. Тепер більшовики готуються до нового наступу. Ролю танків тут мають відограти політичні відділи при МТС на колхозах. Тимчасова ціль наступу є здобути зазначені в указі Ради праці й оборони з 27. січня кількости збіжа з гектару. Варто зазначити кількість пшениці, яку жадають з українських країв: з Кримської АСРР — 4,1 сотнарів з гек., з УСРР — 3,3 сотн. з гек., тоді як від Центр. Черн. Об. жадають лише 2.5 сотн. з гек. Пшениця є, як відомо, збіже експортове, отже найбільше треба його витиснути з України.

Більшовицьке говорення про потребу зломити опір кулацьких елементів на Україні, Північнім Кавказі та долішній Волзі, є досить нехитрою пропаґандою, якій можуть вірити хіба якісь тупоголові комсомольці. Самі партійці чудово знають, що поза платними агентами ціла колхозна маса ставиться до уряду та партії в самій Московщині в кращім випадку байдуже, коли її не дуже тиснуть, а на Україні та в інших немосковських районах виразно вороже. Всі „законо-

По концерті та по всяких театральних імпрезах зустрінете своїх знайомих у КАВАРНІ „УНІОН", вул. Косцюшка 1 (Народн. Гостинниця). 9—90

датні" заходи уряду спрямовані фактично не проти примарних кулаків, а проти колхозів у цілому. Караючи колхози, десятикують їх як збунтовані частини війська, покараних називають кулаками, але в дійсності це менше зручні елементи, що потрапили більше-менше випадково під удари більшовицької Немезіди. В дійсності боротьбу за збіже провадить ціла колхозна маса, часом при таємнім підтриманні самих місцевих урядових чинників, які живляться з тих-же самих колхозів.

Нові більшовицькі укази, що жадають точно означеної кількости збіжа з гектару й колхозу утворюють фактично „кругову поруку", визнають „залучинність" колхозної маси в цілому та заводять відповідальність колективу за одиницю, отже зміцнюють одностайність опору. Призначення пересічної кількости збіжа з гектару по Республіках та районах є одним з найбільше вікчемних витворів бюрократичної більшовицької думки. Помиляючи різниці кліматичних умовин та елементарних нещасть, які далеко не вміщаються у межі окремих республік, умовини хліборобства на Радянщині дуже різноманітні, кількість робучої худоби, постачання насіння, машин, а головно засобів поживи, остільки різні для кожного села, що призначити пересічну мірку постачання збіжа можуть лише ті, які зазіялегідь готуються видушити все можливе й неможливе. Новий указ є властиво поворотом до татарської данини з „диму". Наслідком його на Україні буде лише дальше загострення боротьби колхозів проти більшовицької влади.

Але цілком хибно булоб думати, що московський уряд задоволений Україною на терені промислу, розвитком якого він так хвалиться. У кінцевім слові на сесії ЦІК-а СРСР Молотов, відповідаючи на справоздання представника Донбасу Ананченка, заявив:

„А як іде здійснення гасла механізації Донбасу? Незадовільно, очевидно незадовільно. Між тим ми зацікавлені в піднесенні вугільного промислу до крайнього ступня. Полишатися позаду так, як він полишається, неможна... Нових шахт, нового вприлювання, нових механізмів приймані для добування вугля дали Донбасові майже по горло, а як їх використано? На загал не більше, як на половину. Це зле".

Нагінка московського центра на більшовиків України знайшла виразний відгук у промові Петровського. Це справді остання промова обвинуваченого перед судом. І він виправдується, підносячи у свою чергу скаргу на українську національну „контрреволюцію" та жадаючи нових кар для неї:

„Згадайте, товариші, що саме протягом пятилітки було викрито такі контрреволюційні шкідницькі організації як „Промпартія" та так званий „Союз Визволення України"... Ці шкідницькі організації спеціально займалися тим, що нищили худобу в колхозах і совхозах, псували хліборобські машини, організували куланів для контрреволюційних виступів та розкладали колхози... В старі часи ми, робітники й селяни, не раз страйкували та повставали проти капіталістичної експльоатації, проти лідничів, але й тоді йшли дуже нечасто на псуття майна, на руйнування фабрик і заводів, на знищення худоби та інше, що робиться тепер контрреволюцією на ложнім ґрунті шкідницької діяльности... Ці кулаки й підкулачники багато нам напсували під цим оглядом, ми наприклад і досі ще не покінчили постачання збіжа... Трактори стоять і тепер ще в колхозах та совхозах від 30 до 50 пр. цілого часу. Завданнім треба доручати під особисту відповідальність директорів та завідуючих і суворо карати за можне недбальство щодо народнього майна, тракторів та інших машин..."

Наївність пана Петровського булаб справді зворушлива, колиб не була удавана. Він же справді не може не знати того, що знає граф Куденгове Калеґрі, себ-то що Сталін є не лише найвищим володарем держави, а й власником державного тресту Сталін і Ко. Саботажі в часі царизму були безглуздді, бо страйки провадились проти приватного капіталу та й вистарчали як засіб політичної боротьби проти уряду. Робітництво вважало себе природнім спадкоємцем засобів продукції, які воно сподівалось перебрати від буржуазії, а хтож нищить власну спадщину? Цілком інакше стоїть справа з більшовиками. Вони захопили, прикриваючись іменем пролетаріяту, найдрібніші варстати праці, вони нищать, очевидно, самі продукційні сили країни, знищивши хліборобство та надаючи наскрізь неприродний напрям розвитку промислу. Знищити панування більшовиків, не знищивши основ їх існування на селі, неможливо. Тому пасивний опір та саботажі є цілком доцільними засобами боротьби. Люди, що руйнують трактори та нищать худобу ризикують своїм життям, але не мають від цього жадної безпосередньої користи, отже доконують наскрізь ідейні геройські вчинки; також само як і люди, що ставлять пасивний опір та мандрують цілими селами на Сибір та Соловки. І більшовики, що викликали такий масовий рух проти себе, не мають великих виглядів на перемогу.

Досить побіжно треба переглянути більшовицьку пресу, щоби побачити, що як пасивний опір так і саботажі на три четвертини припадають на Україну, Північний Кавказ, Кримську Республіку та інші терени з чужонаціональним населенням.

Гідне уваги, що й представник Білорусі Голодід (Голодед) виступив на сесії також зі скаргами на білоруський націоналізм:

„Поруч з загальним загостренням класової боротьби у нас у БСРР трапляються виступи національно-демократичних елементів білоруського націоналізму... У нас є такі люди, які твердять, що Радянський Союз замало підтримує розвиток Білорусі. Ясно, що ці націоналістичні елементи є представниками, агентурою розбитого куланства та закордонного фашизму. Ясно, що вони прикладали свою руку до організації саботажів при хліборобських постачаннях, прикриваючись фальшивим національним прапором".

Із скарг Голодіда видно, що й Білорусь іде слідом за Україною по шляху боротьби проти Московщини.

У той час, як Голодід досить отверто визнає звязок білоруського національно-демократичного руху по обох боках радянського кордону, Петровський урядує якусь демагогічну комедію, присвячує майже четверту частину своєї промови полеміці зі Скоропадським, намагаючись викликати враження, що колишній гетьман стоїть на чолі цілого українського протимосковського руху поза межами Радянщини. Найбільше помічно прагне завдання Петровського, щоби московський уряд інтервенював проти гетьманщини перед англійським, польським та німецьким урядом. Але Петровський з причин дуже добре зрозумілих стережеться поінформувати українців про те, що мільони українського населення Радянщини зєднані у боротьбі проти більшовицької Московщини. Не говорить він і про ту політичну акцію, яку провалить українська еміґрація проти більшовиків на міжнароднім терені, цілком незалежно від Скоропадського.

Але Петровського демаскує його московський начальник Молотов, який виступаючи проти „місцевого націоналізму" не говорить ні одного слова про гетьманський рух на Україні, але кличе до боротьби проти петлюрівців, алаш-ординців, мусаватистів та інших. Проти Скоропадського Молотов не тільки не жадає ніякої інтервенції, а твердить, що „з нього можна лише сміятися". Отже тим самим і а „товариша" Петровського. Але у звязку з національним питанням Молотов говорить про небезпеку війни, і треба сказати, має слушність.

Заклик до боротьби проти „петлюрівців" по пятнацятьох роках боротьби з українським націоналізмом є незвичайно цінним признанням з боку одного з визначніших провідників московського більшовизму, що всі дотеперішні нелюдські переслідування українського населення Радянщини не зломили його відпорности проти Московщини.

Для характеристики сучасного стану українсько-московської боротьби треба додати, що національний рух на Україні дає доцільність, одностайність та суцільний зміст всім виявам опору українського населення проти більшовицької влади.

Страх більшовиків перед одностайністю боротьби українського населення в межах та поза межами Радянщини може бути посереднім доказом того, яке велике значіння має ідея соборности для остаточної перемоги української справи.

М. Данько.

Виборчі листи затверджені.

Виборчий комісар республики затвердив всім виборчих лист до Райхстагу: націонал-соціялісти, соціял-демократи, комуністи, центрум, баварська людова партія, червоно-біло-чорний фронт (нім. нац. штальгельм і група Папена) поміркована правиця і віртемберський ляндбунд. Рівночасно затверджено ті виборчі листи для Прусії, між ними теж листу національних меншин.

Як відомо, на основі виборчого розпорядку власні виборчі листи можуть виставляти тільки ті партії, що мали в попередньому парляменті бодай одного представника, або виказуються листою, підписаною 60 тисячами уповажнених до голосування. Наслідком того число виборчих лист до Райхстагу впало з 18 при попередніх виборах до 8.

Передвоєнна горячка в Японії.

ТОКІО, 22. II. ПАТ. Подробний плян офензиви в Джеголі предложено японському цісареві. В цілій Японії, особливо в Токіо, горячковий настрій. Відбуваються патріотичні маніфестації. Публична опінія підтримує пляни військових кол.

Колюмбійсько-перувіянський конфлікт.

Рада Союзу Народів займалася 21. ц. м. колюмбійсько-перувіянським конфліктом. Делегат Перу не явився на сесії, повідомляючи, що не має інструкції від свого уряду. Рада вислухала промову колюмбійського делегата, який доказував, що Перу понесить повну відповідальність за конфлікт. Опісля рада поручила комітетові з трьох членів місію обміркувати й порозуміння з представниками обох сторін можливости мирного поладнання справи.

Зміна адреси 1 зол. Можна прислати почтовими марками.

З православних справ.

Новий виступ духовника з православної церкви та його гострі закиди православній єрархії.

Православна церква має нову „сецесію", з отвертими листами, полеміками — мабуть швидко новою „анатемою", — словом, має новий скандал, один із довгої черги скандалів, які були, є і так довго будуть, як довго тріватиме ціла нинішня внутрішня система прав церкви в Польщі та її повна зовнішня залежність від державної світської адміністрації.

Сумна „пікантерія" у даному випадку полягає у тому, що цю нинішню катавасію накоїв член групи Певного, офіціяльний член луцького „Т-ва ім. Петра Могили", яке повстало з благословення митроп. Дениса та проголосило було „помирення" певнівської „опозиції" з варшавсько-православною митрополією. У своїй „льояльности" той православний духовник дійшов до того, що почав вводити навіть... польські коляди до церковних різдвяних спів'в та виголошував промови й проповіди по-польськи (невідомо, для яких православних поляків?!), брав „з власної пильности" участь у ріжних польських організаціях та польських патріотичних маніфестаціях. Видно, що й варшавській митрополії було забагато тієї широкої „ініціятиви" о. Каблукова, бо вона не була до нього ласкавою, а навіть карала його за непослух. За виступ Каблукова проти православної єрархії на з'їзді „Т-ва ім. П. Могили" покарали його навіть 3-ма місяцями монастирського заслання. Колиж тепер, в отвертих листах до гродненського архієпископа Олексія та митроп. Дениса (дата тих листів 2. ц. м.) Каблуков заявив свій виступ із духовного стану, щоби здобути собі „незв'язану канонічною буквою свободу", то цей факт кидає знову сніп світла на тертя, які панують серед самих санаційних луцьких „могильників", на ніби то згідливі відносини між ними та православною єрархією, на латинізаційні й польонізаційні заходи внутрі православія, на повний упадок авторитету церковної православної єрархії серед власного духовенства, внутрі церкви й назовні, — на ціле трагічне положення, в якім ця церква опинилася...

Коли навіть варшавська митрополія закидала Каблукову, що він — запроданець і кар'єрист, то годі мати високу опінію про моральну вартість того духовника. Однак тим прикріше, коли того рода людина висуває в своїй обороні проти своєї церковної єрархії цілу низку таких поважних закидів, що без огляду на їх авторство, вони залишаються непохитним актом обвинувачення. Каблуков — сам москаль — осуджує старий російсько-синодальний устрій, якого конвульсійно тримається досі варшавська митрополія. Він цілком слушно стверджує у своєму отвертому листі, що „одною із найголовніших причин більшовицької революції була ізоляція російської інтеліґенції та духовенства від мас" і так само правильно стверджує, що „представники православя в Польщі... досі думають категоріями російського православя і не добули для себе ніякої науки з російської катастрофи, до якої у великій мірі причинилися..."; „як найголовніші завдання духовника вважають невільниче упокорення, довге волосся, довгу рясу, широкі рукави, а дальше — відправу богослужения і молебня та виконування фахових послуг на замовлення", себто трактують духовне звання як „урядництво до полагоджування віроісповідних справ"...

Прикрі закиди і прикра справа, тим прикріша, що ніяких виглядів на поправу тих православних справ не видно.

—o—

Під постійною контролею цілого штабу хемиків відбувається фабрикація Аспірини. Досліди її та перевірка дає повну гарантію чистоти щодо рівномірного складу і доцільности препарату. Томуто можна мати до Аспірини повне довіря. Аспірина існує тільки одна! Можна дістати в аптиках.

Залізничий страйк в Ірляндії.

З Дебліну повідомляють, що страйкарі залізничники виконали кілька замахів. Перший раз від вибуху страйку вирушив із Дебліна омнібус, але по дорозі його підпалили. Два інші омнібуси страйкарі обкидали камінням. Поліція розігнала юрбу камінням. Нема надії на швидкий кінець страйку.

Французькі голоси за Німеччиною.

Французький щоденник „Пті Жіронд" помістив статтю де Вібре, який заявився проти теперішніх границь Німеччини та за признанням Німеччині колоній. Автор домагається, щоби Німеччині дати спромогу експанзії на схід. Теперішні границі для Німеччини за тісні, отже Франція повинна дати почин до такої зміни німецької границі, щоб усунути перешкоди для природної та конечної експанзії Німеччини на схід і південний схід. З тих самих причин треба віддати їй колонії.

Зближена до премієра Далядіера радикальна „Ля Репіблік" принесла статтю Віера Домініка, що теж заявляється за далекосяглими уступками Франції в користь Німеччини. Він радить признати Німеччині рівноправність у зброєнях, віддати Поморя і звернути колонії.

Нова спроба замаху на Рузвельта.

ВАШИНҐТОН, 22. II. ПАТ. „Вашінґтон Пост" повідомляє про нову спробу замаху на президента Рузвельта. Поліція найшла в посилці, адресованій до Рузвельта, бомби. Відкриття доконано в почтовому уряді, де надано посилку.

ВАШИНҐТОН, 22. II. ПАТ. Бомба, що її вислали під адресою президента Рузвельта, була зроблена з порожнього стрільна, наповненого щільно порохом. Стрільно було обвинене зарджавілим дротом. Хоч сила вибуху не була велика, то могла заподіяти великі шкоди, колиб необережно отворили скриньку, в якій було стрільно.

АДВОКАТИ НЕ АПЕЛЮЮТЬ.

МІЯМІ, 22. II. ПАТ. Адвокати Зангари постановили не апелювати до вищої інстанції в справі свого клієнта.

—o—

СТАН ЗДОРОВЛЯ ЧЕРМАКА ПОГІРШИВСЯ.

МІЯМІ, 22. II. ПАТ. Стан здоровля бурмістра Чермака нагло й несподівано погіршився. Температура піднеслася дуже. Лікарі побоюються за стан здоровля раненого.

—o—

ЗАКІНЧЕННЯ ҐІРТЕНБЕРСЬКОЇ АФЕРИ.

ВІДЕНЬ, 22. II. ПАТ. Преса стверджує, що ґіртенберська афера вже закінчилася успішно для Австрії. Канцлер Дольфус поінформував англійського та французького посла про зміст відповіди австрійського уряду. Англійський посол заявив канцлерові, що британський уряд не бачить нарушення постанов мирових трактатів австрійським урядом, коли зброю прислали з Італії до Австрії лише задля направи та коли її відішлють назад до Італії. Французький посол прилучився до становища англійського посла. При цьому висловив сподівання, що справу полагодять так приязно, як приязною була інтервенція вел. держав. З огляду на ці заяви, канцл. Дольфус вдержав доручення відповіді австрійського уряду аж до часу, коли англійський посол розмовиться телефонічно з Льондоном. На другій конференції Дольфуса з послом Англії та Франції англійський посол інформував канцлера про дискусію, яка відбулася в тій справі в палаті громад. Тому, що положення змінилося, канцлер скликав надзвичайне засідання головної комісії. Вона приняла до відома його заяву. Канцлер заявив, що вже устійнено, що Франція й Англія признають становище Австрії та зріклися зложення заяви. З огляду на це, австрійський уряд не дасть узагалі відповіди на ноти обох держав.

—o—

ГІТЛЄР ПРИНЕВОЛИТЬ ҐІНДЕНБУРҐА УСТУПИТИ?

„Н. Ціріхер Нахріхтен" принесли вістку, нібито Гітлер задумує вмашерувати до Берлина з 250.00 пробоевиками, приневолить Ґінденбурґа до уступлення та іменує коронпринца регентом Німеччини.

ЯПОНІЯ НЕ ХОЧЕ ВІЙНИ.

ТОКІО, 22. II. ПАТ. З кол близьких до міністерства закордонних справ повідомляють, що японський уряд не думає відкликати своїх дипльоматів з Китаю. Японський уряд поінформує небаром амбасадорів вел. держав у Токіо, що Японія не бажає війни на територіях на південь від великого китайського муру, вона навіть готова відкликати залогу із Шангай Квану, коли Китай дасть достаточні ґарантії.

—o—

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II.** пов. **Тел. 54-46.** 744-?

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 21-?

— **Емеритований окр. суддя Волод. Сухий** отворив адвокатську канцелярію в Козовій. 1-1

— **Відкриття виставки 120 образів** паризької групи мистців українців (18) і запрошених мистців французів і італійців (24) в новій салі Національного Музею (вул. Мохнацького 42) відбудеться в неділю, 26. ц. м. в полудне. Багато ілюстрований каталог має передмову М. Готіє і О. Лагутенка. Виставка потревае короткий час. Вступ по 1.50 зол.

— **Внаслідок господарської скрути** скріплюються конкуренційні змагання в торговлі і то дуже часто недозволеними засобами. Часто довідуємося з офіційних звідомлень про фальшування споживчих продуктів, а головно масла і всякого роду набілу. Тому, що фальшування набілу самими змислами важко розпізнати, купуємо ці продукти, опираючись на довірю продаючого. Маючи це на увазі, витаємо з приємністю вістку, що **„Маслосоюз" відчинив у Львові дві нові свої крамниці, а саме при вул. Потоцького ч. 60. та Бальоновій ч. 16.** і таким чином дає змогу громадянству цих околиць побирати просто в джерелі відомий зі своєї найкращої якости набіл.

— **Похорон з перешкодами.** В Сасові, пов. Золочів, відбувся недавно похорон 9-місячної дитини Мих. Василишина, члена секти дослідників св. Письма, при участи 25 членів тої ж секти з околичних сіл. Ховали дитину на основі церемоніялу сект, отже несли домовину на цвинтар, співаючи релігійні пісні. Коли похід найшовся на ринку, юрба з кількасот осіб відобрала тіло дитини і занесла до церкви, де місцевий священик покропив мерця і при участи церковного брацтва поховав на цвинтарі в Сасові. Дитину мама без відома батька охрестила була в церкві. В часі відбирання трупа кількох членів секти побито.

— **Євангелики між собою.** До статті під цим заголовком (див. „Діло" ч. 23. з 2. II. ц. р.) дістаємо лист, підписаний п. Романом Кваснюком, господарем у Молодятині, в якому він заявляє, що „ніяких грошей, присланих йому титулом позички, не було затримано і присланої позички він у цілости одержав".

— **Безробітні в Польщі.** Згідно зі статистичними даними зареєстрованих безробітних у всій Польщі було 18. лютого ц. р. 280.799, себто у відношенні до попереднього тижня зросло це число на 4.724 осіб.

— **За намагане перекупство.** Апеляційний суд у Львові займався 21. ц. м. справою адвоката д-ра Ст. Грабара з Коломиї, що стояв під заміт. том намаганого перекупства скарбового урядовця. Д-р Грабар заявив, на основі акту обвинувачення, одному із своїх клієнтів, діднчеві Кшиштофовичеві, що перекупить радника скарбового інспекторату Функельштайна. Потягнений до судової відповідальности дістав кару 3 місяців вязниці. Апеляційний суд затвердив цей присуд, однак найвищий суд знїс його і наказав нову розправу. Апеляційний суд засудив його вдруге на 3-місячну вязницю з припиненням на три роки.

— **Самогубство в потязі.** В особовому потязі на лінії Львів-Краків отроїлася Стефанія Рогош. В Ряшеві відставили її в безнадійному стані до шпиталю. Причина самогубства невідома. В короткому часі це вже третє самогубство в потязі на тій лінії.

— **Пострілився аптикар.** Юліян Каневський, власник аптики при вул. Льва Сапіги 7. у Львові розвівся з жінкою, а аптику передав їй. Сам жив із продажі зел. Каневський запізнався з жінкою, молодшою від нього 20 літ. У середу ця приятелька відвідала аптикаря, а після її відходу він вистрілив до себе двічі з револьвера. Каневського забрали до шпиталю.

— **Засипаний снїговим осувом лещатар.** Два дні вже шукають за лещатарем, що став жертвою снїгового осуву біля Ворохта, але без успіху. Є це 22-літній студент університету, Генрих Гарапіх, син власника дібр у Цеброві пов. Тернопіль, братанок б. львівського воєво-

ди. Катастрофа скоїлася у віддалі 22 км. від Ворохти під Говерлею, в кітлині, довкола якої піднімаються гори амфітеатрально. За Гарапіхом, якого прикрила снігова гора на 7 метрів висока, глядає кількадесять осіб.

— **Згорів тартак.** В ночі на 21. ц. м. вибухла в тартаку фірми Фореста в Надвірній пожежа, що знищила машини, механічні верстати і шліферню. Шкоду обчисляють на кількасот тисяч зол. У фірмі було занятих коло 400 робітників.

— **Фальшиві доляри.** В Жовкві арештовано Анну Садову з Бища, що пускала в місті фальшиві 10-долярові банкноти, перероблені з 1-долярових.

— **Арештовані мимоходом.** У зв'язку з глядженням за винуватцями в справі масового вбивства в Колодні, пов. Жовква, поліція арештувала в томуж селі Петра Мазура, Івана Головку, Казимира Ляховича та Івана Лозу, а також Костя Квасницю з Жолтанець, всіх під замітом дрібних сільських крадіжок. Заопікувалася ними прокуратура окружного суду у Львові.

— **Вибух пороху підчас вправ.** В селі Ольхівці пов. Сянік підчас піонірських вправ 2-го полку саперів склалася нещаслива пригода. Сержант Цуда, пояснюючи, як вживати петарди, опустив припадково запалену вже петарду на землю. Петарда впала на скриню з порохом і спричинила вибух, наслідком чого 14 вояків ранило, з того 7 тяжко. Відставлено їх до військового шпиталю в Перемишлі.

— **Згорів людовий дім.** В Косові згорів у ночі на 20. п. м. польський „людовий дім", в якому містилася бібліотека т-ва людової школи. Шкоду обчисляють на 30.0000 зол.

Абітурієнти!! Пригадуємо, що шкільні табло по новочасному й дешево виконує фотограф „Venus", Академічна 24. 1318 12-20

— **Обікрали церкву.** В Бердриківцях пов. Заліщики вломилися до церкви злодії й забрали з церковної каси 200 зол.

— **Учителька згинула під сніговим осугом.** Рятункова виправа татрянського рятункового поготівля в Закопанім відшукала лещатарку, що згинула підчас снігового осугу. В глибокому провалі добули спід снігу змасакроване тіло з розторощеною головою та поломаними ногами. Сніг довкола був пересяклий кровю. Жертвою трагічного випадку впала молода вчителька гімназії з Кракова Каміля Каменц. Вибралася вона в гори з двома студентами, що припадково врятувалися від смерти.

— **Зловживання при бранці.** Перед військовим судом у Варшаві відбулася розправа проти пор. Вацлава Рудницького за поборові зловживання. Рудницький був поборовим референтом при варшавській корпусній команді і при допомозі посередників звільняв поборових, головно жидів, або переносив їх до неслужбової категорії, очевидно за грошевою оплатою. Розправа виказала його вину у 12 випадках. Рудницького засуджено на 4 і пів року вязниці з відібранням горожанських і гонорових прав на 5 літ та на видалення з війська.

— **Відгомін великих зловживань.** Із Ґдині повідомляють, що там арештовано начальника почтово-телеграфічного уряду Яна Гронку. Підозріння знане з процесу з приводу мільонових зловживань при будові тамошнього почтового будинку.

— **Стріляють до пачкарів.** На польсько-румунській границі біля Тучап румунська гранична сторожа застрілила двох пачкарів, Томищука і Карпюка, давши до них сім крісових стрілів. Перший із них дістався на польський бік, звідки відставили його до шпиталю в Снятині. Другий згинув на румунському боці.

— **Помер автор „Мікі-Мавс".** У Нюйорку помер австралієць Сулівен, рисівник відомих кінових звукових гумористичних фільм „Мікі-Мавс". Було йому 45 літ.

— **Страшні експльозії.** Із Шангаю повідомляють, що в тамошній фабриці гумових виробів склалася велика експльозія, від якої 81 осіб згинуло, а 120 є ранених. Про багатьох людей нема ніякої вістки. — У Вельтені (Сх. Мархія) була експльозія в хемічній фабриці Ганса Сакса, причому 5 осіб тяжко ранило.

— **Найбільше мясожерна країна.** Зі всіх народів на світі найбільше мяса споживають в Аргентині. Обчислено, що на кожного мешканця Аргентини припадає 365 фунтів мяса на рік.

— **Нищать дари природи.** Бразилія нищить від часу до часу величезну скількість кави, щоби викликати звишку її ціни на світовому ринку. Обчислено, що досі Бразилія знищила мілійард фунтів кави, значить скількість, яка вистарчила би на цілий рік для всіх мешканців Злучених Держав. А відомо, що в Злучених Державах живе поверх 120 мілійонів людей.

— **Продав жінку.** Букарештенський купець Ґроян Гамароїн, щоби рятуватися перед банкрутством продав свою жінку багатому промисловцеві, що любився в його жінці. Промисловець згодився дати за жінку 150.000 леїв, та коли купець сказав, що мусить йому дати й дитину, бо вона без матері не може жити, промисловець обнизив ціну. Виплатив лише 100.000 леїв. Про цю трансакцію довідалася поліція й обох арештувала.

— **Пригадка.** Анкета в справі суспільної опіки відбудеться в пятницю 24. ц. м. в салі „Української Бесіди" в год. 18.

— **Два виклади в Т-ві „Зоря",** вул. Вірменська ч. 25, будуть у неділю 26. лютого ц. р. В год. 12-ій для членів і запрошених гостей виклад ред. Голубця п. з. „Богдан Лепкий", а в год. 5-ій для ремісничої молоді 2-га часть реферату дир. І. Ющишина п. з. „Суспільна творчість І. Франка".

— **Виклад.** Заходом Т-ва українських студентів-католиків „Обнова" відбудеться в пятницю 24. ц. м. в 20. год. в авлі „Акад. Дому" виклад о. д-ра Г. Костельника п. з. „Про істнування Бога — III."

— **На засіданні фільольогічної секції** Наук. Т-ва ім. Шевченка, що відбулося дня 18. лютого ц. р., вибрано директором секції д-ра Іл. Свенціцького, заст. директора й відпоручником секції до Головного Виділу проф. д-ра Ярослава Гординського, секретарем проф. Володимира Радзикевича.

— **Особисте.** Дня 30. грудня 1932 р. відбулась в авлі Ягайлонського Університету в Кракові промоція на доктора фільософії (історія і українська мова) професора прив. жін. укр. семінарії в Дрогобичі п. Михайла Константина **Рабія**, сина о. крил. Франца Рабія, пароха Самбора. Промував проф. д-р В. Конопчинський.

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: *„ЦЕЗАР І КЛЕОПАТРА"*, комедія на 5 дій *Б. Шова.*

Сам автор сказав про цю свою пєсу, що вона краща від „Антонія та Клеопатри" Шекспіра мабуть тому, що і його пєса і його Клеопатра молодші від Шекспірових. Шов хотів нам показати, як лавровий геній, що дійшов до лисини і порогу старости поводиться з 16-літньою дівчиною, що ще не стала справжньою жінкою. Зображений ним Цезар половне недовірливу єгипетську королеву таксамо, як її підданих: розумом і досвідом.

Гострота пєси у типі Цезаря — його життєвій фільософії. Його думки про становище до ворогів, помсту та вибачливий жест, мають вподи натяк на Англію, що перебрала від Риму єгипетську спадщину.

При добрих акторах у львівськім театрі пєсі бракувало режисерії. Глядач не зовсім мав враження воєнної атмосфери. Архимодерні декорації, що не признають обстанови королівської палати або заступають Сфінкса штудерною композицією відбирають нам неодну необхідну ілюзію. Шова скривдили немилосерно. *м. р.*

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Д-р Андрій Лунів, б. старшина УГА, адвокат у Борщеві, помер несподівано трагічною смертю дня 22. лютого ц. р.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Установчі збори Кружка „Рідної Школи" в Ярчеві Новім. Дня 15. лютого ц. р. відбулися в читальні „Просвіти" в Ярчеві Новім установчі збори Кружка „Р. Ш.", що їх відчинив короткою діловою промовою місцевий завідатель парохії о. Юрій Ванчицький, покликуючи на секретаря студ. Олександра Лободоцького. По тім забрав голос делегат Ради Пов. Союзу Кружків „Р. Ш." у Львові, проф. Микола Ластовецький, що виголосив півторагодинну промову. По рефераті вписалося до Кружка 65 членів, які в більшости зараз вложили і членську вкладку в річній висоті 1.20 зол. Головою Старшини вибрали о. Юрія Ванчицького, заст. голови Василя Ребця, секретарем Ольгу Сидорак, скарбником Стефанію Тріску, членами: Олександра Лободоцького, Івана Ситника й Михайла Дачкевича; заступниками: Миколу Кокодинського, Йосифа Ковачка і Михайла Ребця. До провірної комісії увійшли: Михайло Бернацький, Теодор Чорнобіль, Софія Тягнибок; заступники: пп. Михайло Зачкевич і Михайло Тягнибок. Збори пройшли в дуже гарному настрою.

СТАНИСЛАВІВ.

Зїзд голов читалень. Дня 12. II. ц. р. відбувся зїзд голов, заст. голов і секретарів читалень „Просвіти" станиславівської філіяльної округи. Загалом прибуло на зїзд 131 делегатів від 42 читалень; 2 читальні письменно оправдали свою неприявність, а тільки 2 лишились без представників. Зїзд відкрив голова філії д-р Юлій Олесницький. Витаючи прибувших делегатів, д-р Олесницький зазував з черги потребу такого зїзду та начеркував рямці, в яких мають обертатись наради. Описав вибрано президію зїзду, до якої ввійшли: голова читальні у Братківцях Лесь Савюк і голова читальні в Ямниці Антін Долчук. Як першу точку нарад зїзду поставлено справу сільсько-господарської школи в Милованні. Референтом був директор школи в Милованні інж. Е. Британський. Над рефератом розвинулася дуже оживлена дискусія, що сама в собі була відрадним знаком громадянської зрілости багатьох делегатів. У висліді рішено розвести якнайширшу пропаганду за школою в Милованні та подбати, щоби з кожної громади вислано щонайменше одного учня до школи. Крім цього всі читальні мають зорганізувати стипендіят для 2 незаможніх учнів, вибраних з повіту. Після цього поодинокі читальні здавали звіт із своєї діяльности за час від останнього зїзду голов та передавали домагання читалень до філії. В часі цих звітів увійшла на салю сенаторка О. Кисілевська, яку присутні привитали овацією. Сен. Кисілевська передала зїздові привіт від Української Парляментарної Репрезентації, а опісля виголосила короткий реферат про ролю жінки в культурно-освітній праці. З черги мгр. М. Кушнір референував справу: доповнення читальняних бібліотек, пропаганди за членством районових інструкторських курсів, індивідуальних лекцій для бібліотекарів, секретарів і скарбників, повітового просвітянського свята та подав плян праці на найближчий місяць. Рішено: 1) дописьнувати, щоби ще в цьому році щонайменше всі виділові читалень та інших установ села стали членами Матірного Товариства; 2) присвятити більше уваги справі докомплетування читальняних бібліотек, так, щоби найслабша бібліотека мала 400 книжок; 3) акцептовано плян філії „Просвіти" у справі індивідуальних лекцій для бібліотекарів, скарбників і секретарів, дальших районових інструкторських курсів та плян праці; 4) рішено уладити широку просвітянську маніфестацію 12. III. ц. р. Загальний хід нарад дуже діловий і поважний.

Інстр. просвітянський курс у Микитинцях. Дня 17. II. ц. р. закінчено районовий просвітянський інструкторський курс у Микитинцях, уладжений філією „Просвіти" в Станиславові. За 24 години науки пророблено загальний погляд на завдання читальні, загальну методику читальняної праці, засоби, які ведуть до осягнення поодиноких завдань, організаційну схему праці та читальняне діловодство. Курс пройшов з повним успіхом. Слухачів б. 60, самі виділові або робітники поодиноких читальняних секцій. Викладав на курсі мгр. М. Кушнір.

КОВЕЛЬ.

Загальні Збори „Союзу Українок". Дня 15. II. ц. р. відбулися загальні збори „Союзу Українок". Присутніх було 20 членів на загальну кількість 60, з котрих 15 членів є зпова Ковля. Із звіту помітний розвиток Т-ва: було 11 рефератів, 6 вистав, 3 академії. З днем 5. II. ц. р. зорганізовано в Турійську кружок „С. У." з 12 членами. Фінансовий звіт виказав стан „С. У." бездефіцитовий; обороту було повнад 4.000 зол. Головою „С. У." повторно вибрали Олександру Підгірську, членами Управи — Л. Тарасевич, О. Капилюжну, Н. Зибенкову, Л. Морозовську, Л. Сторонську, Л. Хилевську. До ревізійної комісії увійшли: Ольга Підгірська, Н. Парфенюк, О. Лупик. Побажаємо „С. У." успіху в дальшій праці а тим, що „С. У.", як єдина у Ковлі культурно-освітня організація, ще пильніше повинен тримати руку на пульсі місцевого громадсько-національного життя.

ПЕРЕМИШЛЯНЩИНА.

Справа шкільного плебісциту. На перше місце висувається у нас справа переведеного шк. плебісциту. Плебісцит пройшов тут надзвичайно добре. Заслуга в цьому передовсім повіт. плеб. комітету. Комітет розвинув у цій справі широку пропаганду, видав відповідні відозви і подбав, щоби в свій час громади одержали декларації. А вже похвальною була гадка комітету, що поручала всім селам піддати свої декларації в канцелярії Пов. Кружка „Р. Ш.". Вже в перших днях грудня голова пов. комітету адв. д-р Свістель віддав пов. інспекторові особисто декларації на кількадцять громад. Завдяки д-рові Свістелеві комітет доручив у своїм речинці — не зважаючи на всякі перепони — решту деклараций і то не лише з Перемишлянщини, але із Глинянщини. (Самі навіть Глинияни віддали свої декларації в нашій канцелярії). Треба зазначити, що в декотрих селах війти відмовились з початку від потверджування підписів, але на інтервенцію д-ра Свістеля у старости влада поклала тому кінець. Крім цього були випадки відбирання деклараций поліцією (прим. у Бруховичах), та й учителі поляки (прим. у Недільских, Боршеві та Ішковичах) заборонили війтам потверджувати декларації за річник 1926. Коли вже мова про плебісцит, то згадаємо, що вже почалась і плебісцитова акція за польською мовою навчання. В якій цій найдальшим винівся учитель Федунюк (чи не земличок?) та кількох жидів у часто українськім селі Коріднчах.

ДЕЛІКАТНА ШКІРА ВАШОЇ ДИТИНИ ПОТРЕБУЄ СПЕЦІЯЛЬНОЇ ОХОРОНИ.

Тому натирайте добре лице і руки щовечора і заки Ваш любимець іде на повітря

КРЕМОМ NIVEA

З Філії „Просвіти". Філія „Просвіти" під проводом голови д-ра Свістеля рішила уладити в зимовім сезоні кілька курсів загальної освіти. Перший такий курс, проектований на один місяць, розпочався 29. січня. Труд предлегентів заслуговує на те, щоб вичислити їх імена. Викладають пп. д-р Свістель, д-р Сахно, д-р Хавронь, Мих. Луцький, інж. Білоус, дир. Яценович, мгр. Гуглевич та ем. учит. Любінець. Виклади є з ділянки права, гігієни, агрокозії, кооперації, історії України та географії України. Предлегентам приходиться з правдивою сатисфакцією викладати, коли бачать, що мають що вечора салю битком набиту слухачами. Управі-ж Народнього Дому жаль робиться, що не могла через теперішню кризу побудувати великої проектованої салі. Слід завважити, що хоча виклади відбуваються від 6. до 9. години вечором, то це не перешкаджає селянам з побічних сіл точно що-вечора являтись на викладах. Філія рішила після покінчення курсу в Перемишлянах перенести по змозі ще курси в Янчині, Ладанцях та Утіховичах.

Пов. Кружок „Р. Ш.". Кружок цей завдяки зрозумінню інтелігенцією повіту національних обовязків не лише значно підпомагає приватну школу „Р. Ш." в Гулькові, але і щодо жертвенности для Головної Управи стоїть у 1932 р. на 3-ому місці поміж повітами. Крім цього Кружок має значнішу квоту як фонд на діточі садки та на діточі бібліотеки. Старшина Кружка все була тої думки, що по своїм силам та умінню сповняє свої обовязки. Але не так про це думає Пов. Кружок „Р. Ш." в Рогатині, бо ось у грудні м. р. звернувся до Гол. Управи з предложенням віддати йому наш повіт у цілях організаційних. Думаємо, що Головна Управа добре призадумається, поки видасть своє рішення на рогатинське предложення. В.

СПОРТ.

БІЛЯНС ЛІТНЬОГО СЕЗОНУ С. Т. „УКРАЇНА".

Минулий літній сезон (1932) був у рядах секції копаного мяча С. Т. „Україна" чи не найкращим по славнім 1929-ім році. Щоправда, не добула Україна ані мистецтва, ані не доконала якихсь надсподіваних подвигів, але своєю тривкою працею, солідною грою і рівномірною назагал формою в цілому сезоні заслужила дійсно на признання.

На старт станула І. дружина з початком сезону в жалюгіднім стані, як ніколи досі. Бракувало колишніх головних підпор — Кобзяря, Петрова і Грещука, без яких важко було уявити собі дружину. У важкий бій пішли недобитки з нещасливого 1931-го року, скріплені молодими, здавалосяб, недосвідченими силами, і на диво багатьом вони закінчили сезон з таким успіхом, яким не могла похвалитися дружина у двох попередніх роках, хоча грала зі згаданими „зірками".

Не добула І. дружина України, як згадано, мистецтва, але на всіх 12 мистецьких змагань програла всього 2 (!), чого не доконала навіть у 1929-ому році, коли-то мала найкращий склад і була у найліпшій формі за ввесь час свого істнування. Також у другій рунді мистецтв стратила всього одні ворота (і — на жаль — вразз ними також 2 пункти і місце у фіналі — програна з II. Соколом 0:1). Також розіграла рекордове число змагань (35!) і добула найбільше перемог за всі роки (18). Стійність форми дружини видно у малому числі траченних на поодиноких змаганнях воріт (найбільше 4), хоч часто змагалася з сильнішими (лігівими) противниками. У 10-ох стрічах не дістала Україна ані одного гола, а загальне число стрічених воріт (55) є в порівнанні з попередніми роками рекордово мале.

Поодинокі цьогорічні противники і висліди України представлялися ось-так:

Львів: Чорні (ліга): 1:3, 5:3; І. Б.: **6:0, 1:0;** Погонь (ліга): 2:4, 1:2; І. Б.: 2:3; Гасмонея: 1:3, 1:0, 6:0; Олт Бой 3:3, **6:3**, 0:0; Лехія 0:1, **3:1**, 2:3; Другий Сокіл **2:1**, 0:1; Білий Орел **1:1, 2:0**, 2:1; Свічтезь 3:2; Рекорд 3:1, 1:0; Т. Ш. Л. 3:0.

Провінція: Ревера — Станиславів **2:2, 0:0**, 3:4; Пролом — Станиславів 6:3; Погонь — Стрий **2:4, 2:0**; Будівництво — Тернопіль 3:1; Корона — Самбір 2:2; Гасмонея — Луцьк 2:1; П. К. С. — Луцьк 2:2.

Як з повищого бачимо, на всіх 35 змагань (27 у Львові і 8 на провінції) виграла Україна 18, 7 ремісувала і 10 програла, добуваючи загальне відношення воріт 81:55 (44:25) на свою користь. У змаганнях за мистецтво (12 — висліди підчеркнені) виграла 6, ремісувала 4 і 2 програла, з п. в. 24:12, добуваючи третє місце на всіх 7 дружин своєї групи. До найкращих успіхів слід зачислити першу і то високу перемогу над лігівою дружиною Чорних (5:3), Гасмонеєю (6:0) і розмірно низьку програну з віцемистцем Польщі — Погонею (1:2).

Про поодиноких грачів, а також про другу і третю дружину напишемо завтра.

УКРАЇНЦІ!
КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

Нові книжки й журнали.

СВІТ ЗВІРІВ, зоольогія або наука про тварини. І. частина. Написав А. Антонич. Видво „Самоосвіта", Яворів — січень 1933. Стор. 32 форм. 16°.

БАЗАР 1921—1931. Книжка 2. Бібліотека Українського воєнно-історичного Т-ва Ч. 2. Каліш 1932.

ЖУРНАЛИ.

ВІДРОДЖЕННЯ. Ілюстрований орган українського протиалькогольного і протинікотинного руху. Рік VI. ч. 2. лютий, 1933. Львів.

ВОГНІ, місячник для української молоді. Ч. 6. Рік III. Львів, лютий 1933.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долляр у приватних оборотах зол. 8.91.

Золото: 20 корон 38.00, 20 франків 36.25, 10 рублів 48.00, 1 доляр 9.03.

Срібло: корона 0.30, фльорен 0.70, рубель 1.25.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 124.55, 125.16, 124.54, Данціг 174.10, 174.53 173.57, Голяндія 359.60, 360.50, 358.70, Льондон 30.67 30.82, 30.52; Ню Йорк кабель 8.905, 8.925, 8.855; Париж 35.11, 35.20, 35.02; Прага 26.41, 26.47, 26.35; Швайцарія 173.60, 174.03, 173.17; Італія 45.00, 45.00, 45.00; Берлін 213.05.

Акції.

банк Польський 78.00, 77.25.

ЗБІЖЖЕ.

Льоко Підволочиська, ціни біржові; ціни ринкові: Пшениця двірська 740 32.00—32.50, Пшениця двірська 720 31.00—31.50, Пшениця збірна 30.00—30.50, Жито збірне 15.75—16.00, Ячмінь двірський 13.50—14.00, Ячмінь на мливо 12.00—12.50, Овес двірський замоклий 12.50—13.00, Висівки житні 7.00—7.25. Льоко Львів: Пшениця двірська 740 33.50—34.00, Пшениця двірська 720 32.50—33.00, Пшениця збірна 31.50—32.00.

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 22. II.: за масло 2.50, молоко 15—17, сметана 0.70, яйця 4.40—4.60.

На масло і молоко тенденція знижкова. На яйця знижкова

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 23. II. год. 7.30 веч. „Цезар і Клеопатра" ком. Б. Шова (Абон. 8).

П'ятниця, 24. II. год. 7.30 веч. „Цезар і Клеопатра" (Абон. 8).

Театр Різнородностей.

Четвер, 23. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (Абон. 7).

П'ятниця, 24. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (Абон. 7).

Субота, 25. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (Абон. 7).

Кіна.

АДРІЯ: „Дім ч. 13" (І. „Тайна вязничної келії", II. „Любка смерти"), додаток: „Трубач Слім у Парижі".

АПОЛЬО: „Ромео та Юльця".

АТЛЯНТІК: „Аріяна" (на оси Кльода Анета).

КАСИНО: „Чемп" (із Волесом Бері).

КОЛІСЕЙ: „На паризькому бруку", ревія „Ах, ті циганки!"

КОПЕРНИК: „Чорний капітан" (Ліжое Берімур).

МАРУСЕНЬКА: „Чорний капітан" (Дж. Берімур).

МІРАЖ: „Вулкан сміху" (Гарольд Льойд).

ОАЗА: „Чари ритує Европу" й ревія.

ПАЛЯС: „Спів, цілунок, дівчина".

ПАН: „Блакитний експрес".

ПАСАЖ: „Маска сміху" (Льон Чанеї) „Страйк жінок".

ПРОМІНЬ: „Хам".

СТИЛЕВЕ: „Одер Парижа" й ревія „Чи ти мене кохаєш?"

УТІХА: „Новочасний Гарольд Льойд" і ревія.

ХІМЕРА: „Грішниця" та „Фліп і Флап".

Закордонне радіо.

Четвер, 23. лютого 1933.

Кенігсберг (217,1) 21.05 Хори з Вагнерових опер, **Братислава** (279,3) 12.30, 18.05 Концерт, **Мілянo** (331,4) 20.00 Опера, **Штутгарт** (360,6) 21.00 Веселий вечір, **Букарешт** (394,2) 19.30 Опера, **Рим** (441,2) 20.45 Концерт Стравінського, **Бромінстер** (459,4) 20.45 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, **Прага** (488,6) 19.40 Концерт, **Брюселя** (509,3) 21.45 Нар. пісні, **Відень** (518,1) 15.30 Спів, 19.25 Опера, **Любляна** (575) 21.00 Спів, **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 18.40 Концерт, 16.30 Концерт для дітей, 24.00 Звуконики.

П'ятниця, 24. лютого 1933.

Кенігсберг (217,1) 20.05 Концерт, **Копенгаген** (281,2) 20.00 „Фра Діяволо" оп. Обера, 22.10 Данська музика, **Мілянo** (331,4) 16.00, 21.00 Концерт, **Штрасбург** (345,2) 21.30 Ронсард-Верлен Вечір пісень і поезій, **Штутгарт** (360,6) 20.30 „Фатініца" ком. опера Суппе, **Білгород** (429,7) 16.30 Словінські пісні в супр. цитри, **Рим** (441,2) 20.45 Італ. музика, **Лянгенберг** (472,4) 20.30 „Заіда" оп. Моцарта, **Прага** (486,6) 17.05 Концерт, 18.45 Військ. орхестра, 20.15 „Зигфрид" оп. Вагнера, **Мінхен** (532,9) 19.05 Сп. речиталь Люізи Вільнер, **Будапешт** (550,5) 17.30 Циг. орхестра, 19.30 Опера, **Харків** (937,5) 10.00, 13.15, 15.15 Концерт, 17.35 Військ. музика, 18.00 Опера, **Москва** (1000) 10.00 „Травнева ніч" оп. Рімського-Корсакова (ВЗСПС 1304,3 м.).

Львівське радіо.

Четвер, 23. лютого 1933.

12.10, 16.15, 17.00, 23.35 Грамофон, 12.30 Метеорольог. комунікат, 12.35 Шк. концерт, 15.25 Збіжева біржа, 15.30 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 Виправа на Наполеона 1848 р. і схоплення Вісньовського, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Статистика в людському тілі, 17.40 Відчит, 18.00 Для матуристів: „Ів. Кохановський", 18.20 Легка музика, 19.00 Літер. фейлетон, 19.15 Всячина, 19.30 „Зоська" фейл. у підгалянському діялекті, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 „100. роковини варш. театру", 20.15 „Севільський цирульник" оп. Россіні, Спортові вістки, 23.30 Комунікати.

П'ятниця, 24. лютого 1933.

12.10 Грамофон, 13.20 Метеорольог. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Для дітей: „В театрі" оп. Корн. Макушинського, 15.48 Грамофон, Сільва рерум, 16.20 Для матуристів: „Респ. устрій Риму", 16.40 „Моторика прогульок", 17.00 Естонська авд., 18.00 Для матуристів: „Петро Скарга", 18.20, 18.50 Лецитарський комунікат, 18.25 Естонська музика, 19.00 „Літературна фраза" фейл., 19.15 Всячина, 19.30 Поворот до обмінної торговлі, 19.45, 22.45 Пр. рад. денник, 20.00 Муз. балачка, 20.15 Симф. концерт, 22.40 Спорт, 22.55 Комунікати, 23.00 Ретрансмісії із закордону.

Оголошення

За оголошення редакція не відповідає.

Звичайні Загальні Збори Т-ва „Український Фонд Воєнних Вдовиць і Сиріт у Львові" відбудуться в неділю, дня 26. лютого 1933 р. в год. 10-ій передполудням у домівці „Лікарського Товариства" при вул. Руській ч. 3, II., з таким порядком нарад: 1) Відчитання протоколу з попер. Заг. Зборів. 2) Звіт з діяльности за 1932 р.; 3) Касовий звіт; 4) Звіт Ревізійної Комісії й уділення абсолюторії Управі Т-ва; 5) Вибір голови і членів Управи Т-ва; 6) Вибір членів Ревізійної Комісії; 7) Внески та запити. Якщо в означеному часі не буде вимаганого статутом комплету, тоді Збори відбудуться того самого дня, у тім самім льокалі й з тим самим порядком нарад в год. 10.30, з важністю рішень, без огляду на число учасників (§ 12, т. 2). — **І. Рудницький** в. р. голова, О. Стецура в. р. секретар. 1425 2—2

На Рідну Школу зложили з золотих Вп.: Микола Негребецький Устрики Дол. 50 замість повідомлень про вінчання. Юліян Стахів, Нуще 10.50 зібраних з нагоди імянин Степана Олійника, М. Петриця, Токи 10 як посмертний даток бл. п. К. П., Д-р мед. Павло і Галя з Придаткевичів Тарашуки, Горожинка 50 замість повідомлень про своє вінчання, яке відбулось 28. І. п. р. у Львові, д-р Сава Никифорак, Станиславів 5 замість желань з нагоди вінчання п. Наталії Павлюхівної з п. Юліяном Таляревичем, інж. П. Дякона з д-р Ір. Левицькою, Ярослава Стронська 10 замість побажань п. лікарці Ірені Рибачек і дир. Маркіянови Кисілевському з нагоди їх вінчання, о. Іван Терешкун, Бучач 7.60 з нагоди імянин о. катехита І. Т., Кр. Р. Ш. Лешнів 5.02 з весілля в Корсові.

Замість святочних побажань: Юліян Левицький, Осмолода 5. інж. Михайло Кравців, Стрий 3. Ірена Шмігельська, Лужна 2. 1459 1—1

ДРІБН. ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

СОЛЬОСПІВИ з фортепіяном висилає „Торбан" Львів, вул. Софії 78. Катальоги даром. 1460 1—5

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕРВОВИХ ХОРІБ

Др НОРБЕРТ ПРЕҐЕР

ЛЬВІВ, УЛ. БЕЛЬОВСЬКОГО 3 (за Пасажем Міколяша)

ординує від 3—5 попол. — **Психотерапія.**

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги „ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках „ 0·48
1 „ „ на першій сторінці . „ 0·55

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні по . . . . . вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . . „ 0·08
слова товстим друком подвійне.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 180·—
„ „ 1/2 . . . . . „ 200·—
„ „ 1/4 . . . . . „ 110·—
„ „ 1/8 . . . . . „ 60·—
Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає **Олександер Костяк** Видає Видавнича Спілка „Діло", З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10.

Ч. 46 (13.285). Львів, субота 25. лютого 1933. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ощадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ЧИСЛА 20 сот.

„ЛУГИ".

З нагоди постанов Центрального Комітету У. Н. Д. О-ня в справі „Лугів".

Львів, 24. лютого 1933.

Багато шуму й галасу повстало в нас з приводу нових статутів Лугової організації. Цей шум і галас ще досі не зякінчився. В робленні цього шуму заангажувалася частина української преси не безпосередньо після того, як тільки нові статути затвердила польська влада, але деякий час пізніше, бо аж тоді, коли на основі цих статутів почали творитись нові „Луги".

Яка ріжниця між старими і новими статутами „Лугів"? На основі старих статутів були Луги пожежно-спортовими організаціями, а нові статути дають тим установам характер виключно спортових товариств, або роблять їх типовими установами фізичного виховання. Крім того нові статути Лугів передбачують у двох точках контролю державного уряду фізичного виховання над їх діяльністю. І саме ця справа спричинила стільки галасу в пресі, вона й дала численним громадянам причину до занепокоєння за дальшу долю Лугів. Появилося безліч татарських вістей про те, що в Лугах буде польська команда, що фізичних вправ будуть у них вчити польські військові інструктори і т. д. Все те, очевидно, чиста видумка. Крім того кожний український громадянин хіба не міг припустити навіть на хвилю, щоби той самий провід Лугової організації, який так гарно вів Луги, зорганізовані на старих статутах, міг нагло погодитися на польську команду чи польських інструкторів для фізичного виховання в нових Лугах, організованих на основі змінених статутів. Голова Лугової організації д-р Р. Дашкевич представив свого часу на пресовій конференції в справі Лугів докладно всю історію нових статутів Лугу. Ці інформації були опубліковані на сторінках „Діла". З них ми знаємо, що коли влада масово розвязувала Луги, тоді Луговий провід вів завзяту боротьбу за їх збереження. Численні інтервенції в польських державних чинників помогли мало. Луги далі розвязували. Тоді то Луговий провід, щоби зберегти для українського населення форму масової організації фізичного виховання погодився на нові статути, що передбачують контролю державного уряду фізичного виховання. Таким чином нові статути Лугу є висліром боротьби за збереження відповідної форми для масової організації фізичного виховання молоді.

Правда, Луговий провід робив це сам, на власну відповідальність. Але обективно треба признати, що до того часу цей самий провід теж робив і організував усе сам і ніхто йому цього не брав за зле, тай мало хто Луговою організацією і її долею інтересувався. Коли ж стали доступними для загалу нові статути, тоді без сумніву треба було ними поважно занятися, треба було прослідити причини, чому і з яких мотивів вони саме такі, а не інші, бож вони відносилися до дуже важного відтинку нашого збірного життя в Польщі. Деякі кола нашого громадянства не завдали собі труду, щоби до цієї поважної справи підійти совісно та прослідити її, але з місця поставилися негативно до провоу Лугів і до організації цих установ та почали теж з місця все валити. Таке їх становище найшло свій вислів і в частині української преси.

Нова форма організації фізичного виховання в Лугах не могла пройти без уваги і серед відповідальних, зорганізованих політичних чинників нашого громадянства. Поважно занялося цією справою і Українське Національно-Демократичне Обєднання. Воно зібрало весь можливий матеріял, що відносився до нових статутів Лугів та їх генези і приняло на засіданні Центрального Комітету (найвищого партійного органу) в тій справі знані вже з преси резолюції. Ці резолюції відомі нашим читачам із 43. числа „Діла" (з дати 22. лютого 1933).

З резолюції довідуємося, що найвища центральна установа партії вважає похибкою підтримання Лугової організації під контролю державних польських чинників. Одначе рівночасно цяж сама партійна відповідальна установа підкреслює в своїй постанові, що вважає недоцільним нищити та руйнувати Луги, заки вони ще вспіли проявити якунебудь працю. Таким своїм становищем Центральний Комітет дав вислів поглядові, що і в рямцях нового Лугового статуту можна з національного українського становища вести гідну справу масової організації фізичного виховання нашої молоді. Коли ж практика праці доказалаб, що це неможливе, тоді ніколи не булоб запізно з такої форми організації фізичного виховання зрезигнувати. При цьому Центральний Комітет заповів боротьбу за звільнення Лугів зпід названої контролі. Чи така боротьба дасть бажані успіхи — покаже будуччина, так само як будуччина покаже і те, чи теперішні статути Лугів у практиці виправдають віру в можливість гідного з національного погляду виховання нашої молоді в цих товариствах.

Центральний Комітет мав при свому рішенні ще один момент на увазі, а саме: ми живемо в чимраз складніших і чимраз важчих під політичним оглядом часах. Польське законодавство приносить нам з дня на день нові несподіванки і то несподіванки в найвищій мірі неприємні. Воно прямує до того, щоби ціле громадське життя в усіх його організованих формах узалежнити від держави та піддати його під якнайточнішу державну контролю. Чи з уваги на те, нам треба взагалі зложити руки і понехати всяку організаційно-громадську, культурну і господарську працю? Думаємо, що ні. Навпаки, нам треба використовувати і таке нове польське законодавство, як і всякі нові виконавчі розпорядки до нього, максимально для своїх національних потреб. Так само треба робити і в ділянці фізичного виховання. Коли не можна було розбудовувати фізичного виховання ні при допомозі організації Лугів на старих статутах, ні при допомозі розбудови „Соколів" (одну і другу організацію масово розвязували), то треба використовувати в таких цілях нові Луги. Їх ідея — фізичне виховання при допомозі не тільки фізичних вправ, але й при допомозі відповідної культурно-освітньої праці. Наші установи фізичного виховання мусять мати за завдання впоювати в нашу молодь дисципліну та благородне почуття почесного виконування обовязків супроти своєї нації. Завдання без сумніву велике та відповідальне. Можна його гідно виконати тільки тоді, коли в основу праці над молодю ляже ширість, ідейність та національна самопошана. Такі елементи можуть внести до українських організацій фізичного виховання тільки високоідейні, патріотичні та готові на жертви громадяни. Тільки вони можуть внести в організацію потрібну нам ідейну атмосферу і тільки вони можуть наситити її ширим патріотичним, національним духом.

Коли так підходити до справи фізичного виховання молоді, тоді можна з чистою совістю вважати менше на форму організації того виховання. Тоді можна бодай раз дарувати собі приємність підходити з виключного т. зв. засадничого становища до самої форми організації, а натомість взяти ближче до серця її зміст. А зміст і дух організації, яку творять і ведуть українські патріоти не може бути інший, як той, якого ми бажаємо і який нам потрібний. Тому і в даному випадку, тобто в випадку Лугів, нам треба менше лякатися форми, а більше боротися за зміст. Бо нема сумніву, що зміст і дух організації буде все залежати від нас.

Забезпечення родини це скріплення морально і матеріяльної сили кожного народу. Обезпечіть свою родину негайно в одинокому
УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ И РЕНТИ
„КАРПАТІЯ",
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменица).

ПОСТИШОВ.

Історія призначення фактичного диктатора У[к]раїни та його репресійні пляни.

Те, що діється тепер на Україні, може мати рішаюче значіння для висліду боротьби за українську державність і повинно звернути на себе найбільшу увагу українського народу на всіх його землях. В дотеперішній боротьбі між стихійним рухом українського населення та московською владою наступив зворотний пункт. Виявилась передовсім безвартність її знаряддя — Комуністичної Партії більшовиків України. Постанова ЦК Всесоюзної Комуністичної партії з 24. січня говорить: „Партійна організація України не спромоглась виконати доручене їй партійне завдання в справі організації постачання збіжа, не зважаючи на трьохразове зменшення і без того скороченого пляну". Послідовно — Москва рішила взяти за лоб обласну партію „більшовиків України" та повести масові репресії проти самої України.

Не помогли ані катування української людности, ані кари на провідників сільських рад та колхозів, ані позивання до суду визначних комуністів, ані безупинні чистки партії від „куркульських та петлюрівських" елементів. Догану ЦК ВКП, получену до того з відповідною промовою самого Сталіна, Комуністична Партія України спершу собі дуже до серця не взяла. Пленум Харківського Окружного більшовицького Комітету, не перейнявши навіть дискусії, вичерпав цілу справу на коротшім засіданню в двацять хвилин, як гірко скаржився на це потім Постишов. За це першого секретаря цього Комітету Терехова, скинули, а на його місце призначили Постишова, який має бути одночасно другим секретарем цілої Комуністичної Партії України, фактичним диктатором Радянської України. Завданням його є перебудувати цілу більшовицьку організацію на Україні.

Програма, яку розвинув Постишов на пленумі Харківського Комітету КП(б)У вартна уваги, як операційний план нового наступу москов-

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie pod przewodnictwem S. O. W. Medyńskiego przy udziale S. O. T. Będaszewskiego i Dr. T. Laskowskiego w sprawie konfiskaty Nr. 36 czasopisma „Dilo" z daty Lwów dnia 15. II. 1933 do Sygn. VI. 1 Pr. 62/33 na posiedzeniu niejawnem w dniu 20. lutego 1933 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 13. II. 1933 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Dilo" Nr. 36 z daty Lwów dnia 15. II. 1933 zawierającego pod tytułem 1) tytułu zaczynającego się od słów 150, 2) podtytułu zaczynającego się od słów „w albom" oraz w artykule od słów „podajemo" do końca artykułu znamiona ad ust. 1 występku z art. 170 kk., ad ustęp 2) wyst. z art. 127 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Dzpp. Nr. ex 1863 ti. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej ustępów ma na celu ad 1) przez opatrzenie sprawozdania z posiedzenia Sejmu niepokojącymi tytułami przedstawić w nieprawdziwem świetle położenie ekonomiczne Państwa a przez to zaniepokoić opinię publiczną, ad 2) obliżającą krytyką działalności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dopuścić się publicznej znieważki tegoż. Według §§ 467, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Medyński w. r. Protokol. Demianowski w. r. Za zgodność: Lipanowicz st. sekr.

ського більшовизму на Україну. Цінним є його признання в початку промови, що „питання сільського господарства є в даній етапі найповажнішим, найбільш боєвим відтинком"... „Особливе значіння сільського господарства для партійної організації України випливає, як з питомої ваги України в сільськім господарстві нашої країни (себто цілого СРСР — прим. Ред.) так і з того, що *Україна користується особливою увагою збоку капіталістичного оточення...*"

Міряном партійної організації Постишов вважає „мобілізацію постачання збіжа для пролетарської держави"; коли постачання зле, то й партійна організація очевидно зла. А організація зла, бо в ній „численні протирадянські елементи... білогвардійці, петлюрівці і т. д." — тому треба мерщій перевести „перебудову партії!"

Переходячи до конкретної програми весняної сівби, вичисливши скільки гектарів треба засіяти та скільки тракторів направити, реформатор української більшовицької партії заявляє: „Треба негайно розпочати боротьбу за зворот до фонду насіння, розкрадженого, розграбованого та протизаконно розданого збіжа". „...Завдання підготовити та перевести весняну сівбу вимагає значного зміцнення наших репресійних заходів проти кулаків, підкулачників, петлюрівських шкідницьких та інших протирадянських елементів".

Не минають уваги Постишова й міські організації — „Перед міськими промисловими організаціями треба поставити питання в той спосіб, що вони відповідають за сільське господарство так само як і сільські партійні організації, а навіть більше..." Він докоряє гірко, що Комуністична Партія України злакомилась на велике число членів та поприймала до себе „різні петлюрівські та білогвардійські елементи", які вчать селян „закопувати збіжа не в одну яму, а в десять ям". І Постишов заповідає „відродити безпартійний колхозний актив, який ми втратили за останні роки".

Кілька днів по такій промові Постишова скликано знову харківський пленум, який цим разом уладив вже відповідну дебату та „захоплено" прияв цілу програму Постишова. Слідом за харківським уладили вірнопідданські демонстрації одеський, та дніпропетровський „Обкоми". Пленум КП(б)У уладило відому демонстрацію прилюдного каяття та вірнопідданських почувань.

Такий був хід офіціяльних подій на нещасливій Україні при кінці січня та в початку лютого. Легко уявити собі, що діється там поза тією офіціяльною декорацією. Окупаційна влада не має насіння на засів і в короткім речинці якихось пяти-шести тижнів намагається видобути від населення „розкрадене й розграбоване" збіжа. Таким чином наступний місяць буде місяцем запеклої боротьби, чи не найтяжчим періодом для голодного українського населення.

Подорожні чужинці, які оглядали минулого літа господарські підприємства на Україні, оповідали, що на кожнім кроці, біля кожної тракторної стації, біля кожного складу збіжа бачили добре озброєних вартових. Тепер представник

Хто хоче навчитися доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український нарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ

Науково-популярний м'сячник „РІДНА МОВА"

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.
Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО
ПЕРЕДПЛАТА: 6 зол. річно, 3 зол. піврічно, 1.50 чвертьрічно. За границею 1 амер. доляр. Конто чекове П. К. О. число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації:
Warszawa, Stalowa 25. m.10.

московської влади, Постишов, жадає „абсолютно вірних людей" до кожної комори і до кожного табуна коней (буквально!). Для охорони „пролетарського майна" треба буде очевидно не менше робітників, ніж у „капіталістичних" країнах треба для цілої роботи, яку більшовики збираються „боронити" на Україні. Де Постишов знайде на Україні стільки „вірних" людей, це його справа. Але полєві роботи на Україні будуть переводитися в обставинах, що дуже нагадують війну. Які наслідки може мати така „збіжева кампанія", легко собі уявити.

Події останнього часу виявили повне банкрутство організації КП(б)У. Всі засоби та зусилля, витрачені московським центром впродовж майже 15-ти літ, щоби обмосковити партію, виявили, що навіть той незначний відсоток українського елементу, який був потрібний більшовикам для звязку з краєм, зробив цю партію цілком непридатною для цілей моск. централізму. Для того, щоби перебудувати цю партію до вподоби московського центру, бракує і людей і грошей. Коли Постишов гадає, що „безпартійний актив колхозів" справді заступить добре оплачуваних партійних бюрократів, то з нього будуть сміятися навіть голодні колхозні коні.

По пятнацяти роках боротьба між українським населенням та московською владою все скорше наближається до тої межі, коли кошти окупації починають перевищати вартість данини, отже виснажувати націю самих окупантів. Найбільш нелюдські репресії тут нічого не поможуть, бо нищення самого населення лише зменшує господарську вартість колонії. Досилувати москалів до українського населення шляхом примусового переселення вимагає з одного боку коштів, яких більшовики не мають, а з другого боку довшого часу, якого теж Московщина не має.

Інша справа, що сучасна боротьба України проти Московщини вимагає від української нації таких страшних жертв, що бере острах, чи при такому виснаженні буде вона в силі виконати в найближчій будуччині своє державне завдання.

Однак припинити тієї боротьби і не можна і не вільно. *М. Данько.*

УКРАЇНЦІ!

КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

З церковних справ.

Утворення греко-кат. парохії в Луцьку.

Після Ковля, Дубна й інших міст на Волині приступає також і Луцьк до утворення греко-кат. парохії. Тимчасом Служба Божа греко-кат. обряду відправляється від 5. лютого почавши в неділі і греко-кат. свята в каплиці католицької семінарії, а править її о. Федір Пасічник, який перейшов недавно з православя на унію. Учасників на тих богослуженнях пересічно по 100 осіб, у тому й деяка скількість православних. З ментом утворення греко-кат. парохії в Луцьку число уніятів зросте там без сумніву дуже поважно, тим більше, що поважна скількість уніятів живе і в найближчій околиці Луцька.

Дещо про т. зв. українську реформовану громаду у Львові.

Від листопада 1931 р. відбуваються у Львові в партеровій салі дому польських методистів при вул. Кохановського ч. 25. богослуження і тижневі зібрання т. зв. української реформованої громади під проводом пастора Льва Бучака і його жінки-дияконки, що осіли у Львові на постійне. На тих богослуженнях і сходинах буває кількинацять осіб, бож усіх членів уже разом з дітьми не має та громада більше, як 50. (В цілій Галичині є українських реформованих евангеликів, себто кальвінів, по їх власним обчисленням ок. 1.500). В останньому часі, коли стало відомо, що українські реформовані евангелики злучилися з ідентичним польським реформованим костелом у Варшаві, покинуло львівську українську реформовану громаду, яка урядує по польськи і має польську печатку, кількинацять членів, так, що пастор Бучак не має вже для кого відправляти богослужень. Тому кидається тепер на села (Сторонятин, пов. Львів; Вислок, пов. Сянік), аби і там ширити анархію та розбивати нашу релігійну одноцільність. На ту руїницьку роботу звертаємо увагу всього вашого громадянства.

Сталін про совхози.

МОСКВА, 23. II. ПАТ. Промовляючи на конгресі совхозів, Сталін заявив, що багато селян ще сумнівається, чи шлях совхозів є властивий. Устрій совхозів має на меті піднести матеріяльно і культурно рівень села. Всяка інша дорога веде до відродження капіталістичного устрою, а індивідуальна господарка на селі до кулацтва й завалення радянської влади. Перший раз Сталін не заповів репресій. З його слів виходить, що він надіється збогачення селян в рамках колективізації.

Більшовики про німецькі події.

МОСКВА, 23. II. ПАТ. Радянська преса повідомляє широко про передвиборчу кампанію в Німеччині, переслідування робітничої преси та репресії проти лівих організацій. Дуже обурюються радянські часописи розпорядком міністра внутрішніх справ Ґерінґа, що радить не жалувати набоїв у вуличних боях.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 25. ЛЮТОГО 1933.

ДЖОН ҐЕЛЬСУОРТІ. 6)

БЛИСКАВИЦЯ.

(Докінчення).

— Так, він приходить до мене. Я не можу не прийняти його. Не можу глядіти на його нещасливе обличча, коли йому відмовлю.

Вона подала мені його адресу.

Він жив у невеличкій мансарді в якомусь грецькому готелі саме над Галятою. Дім був старий і трухлявий. Він вибрав його мабуть задля дешевости. Але я відскочив перелякано. Його обличча, повне зморшок і впадин, мало гіркий та наче вигорілий погляд, а очі такі темні, що виглядали чорними. Довга важка недуга лише може так знищити чоловіка.

— Якби вона мене не кохала, то я міг би це перенести, — сказав він. — Але вона мене кохає. От і так довго, як можу її бачити, так довго я не відступлю від неї і вона прийде — вкінці вона прийде до мене.

Я повторив те, що вона мені сказала; говорив про його дружину, про Англію, — ніякий спомин, ніякий відгук його не зворушив.

Я провів місяць у Царгороді і бачив його щодня; нічого не зумів зробити. Останнього дня не міг я в ньому пізнати того Франка Веймавта, який вирушив із нами на сам Новий Рік із „Мена Гавс". Цілковито змінився. Завдяки одному знайомому в англійському посольстві вистарав я йому невеличку вчительську посаду — нужденний заробіток. — вистарчав йому саме на прожиток. Спостерігаючи так день у день свого приятеля, став я ненавидіти оцю жінку. А всеж таки я був певний, що її відмова віддатися йому, виводилася з її релігійности. Вона дійсно бачила свою й його пропащу душу, повязану докупи в чистилищі, як душі Паольо і Франчески да Ріміні на картині Уотса. Це можна назвати забобоном або як хочете, але її сумніви були щирі й з деякого становища треба було їх шанувати.

Що торкалося Радоліна, то він брав усе це так наче би справді не було нічого на річи, гладкий і вічливий як завжди. Лише його обличчя прийняло якусь тверду рису довкола очей і рота.

Ранком, у день мого відїзду, вийшов я ще раз вонючими сходами на гору до кімнати свого друга. Він стояв біля вікна і глядів на міст, на отой сумний міст Галяти, де сліпці й куляві виставляють напоказ свої каліцтва, щоби заробити на цьому гроші. Так стояли ми поруч себе.

— Франк, — сказав я, — так не може йти дальше. Невже ви не дивитеся ніколи в дзеркало?

Нема нічого більше гіркого, як усміх, що колись був соняшний та погідний.

— Як довго можу її бачити, буду чекати.

— Виж не хочете запропастити її душу та лякати її, що вона й вашу матиме на сумлінні. Вона у цьому твердо переконана.

— Я знаю. Я вже її не прошу. Тільки бачити її хочу — більш нічого.

Цеж явне божевілля.

Того самого пополудня взяв я собі лодку й поїхав відвідати Радолінів. Це було в квітні, справжнього, весняного дня, теплого й пахучого. Юдейські дерева зацвіли на Румелі Гіссар а сонце красило воду мерехтливими плямами І дивовижне це місто мошей і мінаретів, західної торгівлі й східної жеброти віджило чарівно в весняному сонці. Я спрямував човен до помоста Радолінів і вийшов на нього. Сходи, позеленілі від морської води, повели мене в невеличке подвіря. Я ще не вживав ніколи цього ходу й зупинився на мент, щоби знайти двері поміж дикими мімозами. Ліворуч завважив дротяну сітку, але по дорозі до неї мусів я пройти мимо великого низького вікна, з якого нераз визирав на воду аж до Румелі Гіссар. Кроки мої не дали відгуку на мармурних плитах, але те, що я побачив через вікно, прикувало мене до місця.

Олена Радолін сиділа непорушно на низькому стільці, повернувшись профілем до мене і зложивши руки на колінах. Вона впялила очі на камяні плити долівки, на яких грався соняшний промінь. У вирізі фортепяну, спершися на лікоть, стояв Веймавт відхилений і дивився так само непорушно на неї. Це було все. Але це враження застиглого життя, закостенілої ляви, яке вдарило мене, було страшне.

Тихенько зійшов я сходами вниз до мого човна й пустився знову на мерехтливу воду.

Більше про цю справу не знаю вже розказати. Небавом настала війна. Чутки доходили до мене тут і там, але з власного досвіду не знаю нічого. Але мені здається, що варто списати історію такої блискавиці тепер, коли усі насміхаються з таких нісенітниць.

Переклала Л. Бурачинська.

Нові перепони в шкільному плєбісциті.

Вимагають старостинських посвідок від батьків, що вони українці.

Повітові шкільні інспектори **на Поліссі** вимагають від батьків, що внесли декларації за українськими школами, посвідок, що вони є українцями. Так наприклад повітовий шкільний інспектор в **Кобрині** розіслав до батьків такі завізвання:

„W związku z wniesioną deklaracją w sprawie zmiany języka nauczania w szkole powszechnej w . . . . zechce Pan przedłożyć w terminie do dnia 10. lutego 1933 r. do Inspektora Szkolnego w Kobryniu **zaświadczenie władz administracyjnych (Starostwa) stwierdzające przynależność Pana do narodowości ukraińskiej**".

Очевидно таке домагання повітового шк. інспектора є протизаконне, бо батько, підписуючи шк. декларації з домаганням української мови навчання в школі, засвідчив тим самим найкраще, що є української народности.

Та якщо найшовся би десь такий наївний батько, що хотів би зі староства дістати посвідку на те, що він є української народности, то мусів би внести подання очевидно остемпльоване за 5.50 зол. і ще не знати, чи староство схотілоб йому таке подання полагодити. Якщо відмовилось би видати таку посвідку, то пропав видаток на стемплі; якщо її далоб, то на посвідку мусів би дати знову стемплі за 5.50 зол. Отже видаток 11 зол., що на практиці, рівнається перекресленню з плебісцитової акції.

Зрештою така посвідка староства не є і не може бути вимагана законом, бо це справа совісти і особистого переконання кожної людини зокрема та ні староста ані ніякий інший уряд не є компетентний означувати хто до якої народности належить.

—o—

Погоня за сензацією чи щось інше?

З якою метою подає „Експрес Ілюстрований" фальшиві вісти?

Кожному відомо, в якому важкому положенні находиться хліборобство у цілій Польщі, а зокрема українське. Визначні економісти висказуються однозгідно, що поглиблення господарської кризи має своє джерело у катастрофальнім спадку цін на хліборобські продукти і зубожінні села. Але цього не хоче зрозуміти одна частина польської преси, яка в погоні за сензацією і демагогічними вістками прикидається обуреною на кожну найменшу, наскрізь оправдану звишку хліборобських продуктів.

Львівський „Експрес Ілюстрований" з 19. ц. м. обурюється прим на те, що дня 18. лютого подорожіло у Львові масло аж до 3 зол. за 1 кг.! Подаючи цю вістку, не хоче зовсім призадуматись над тим, що в зимових місяцях звичайно набіл дорожіє внаслідок природно зменшеної продукції. А коли ще зауважимо, що дня 18. лютого мин. року детайлічна ціна десеровото масла була 4.40 зол. за 1 кг., а сьогодні всього 3 зол., то вийде, що цьогорічна ціна масла є нижча на 31.82 проц. у порівнанні з попереднім роком.

Цікаво булоб ствердити, чи від того часу обнизились аж на такий процент платні урядовців та ціни промислових виробів. Для підкріплення сензації чи чогось іншого не завагався автор тої нотатки в „Е. І." подати й невірну вістку, бо читаємо там, що в цьому дні „Маслосоюз" продавав масло по 3.20 зол. за 1 кг., а „Малопольські Звйонзек" лиш по 3 зол. Тимчасом довідуємося з достовірного джерела, що справа мається саме навпаки, бо „Маслосоюз" ще досьогодні продає І-а десерове масло у своїх крамницях детайлічної продажі по 3 зол.

Ми дуже цікаві, що думає осягнути „Експрес Ілюстрований" подаванням таких шкідливих вісток?

Підсумки шкільного плєбісциту в 1932 році.

ТУРЧАНЩИНА.

Беньова	декларацій	57	за дітей	97	Мохнате	„ 47	„ 77
Буківець	„	48	„	71	Прислін	„ 118	„ 200
Ботелка Нижня	„	61	„	97	Розлуч	„ 99	„ 138
Бутля	„	80	„	127	Сянки	„ 61	„ 93
Вовче	„	99	„	140	Соколики	„ 101	„ 161
Волосянка Мала	„	36	„	60	Свидник	„ 48	„ 64
Високо Нижне	„	77	„	130	Шумич	„ 114	„ 197
Високо	„	26	„	53	Турочки Вижні	„ 54	„ 94
Дидьова	„	150	„	240	Турка (середня)	„ 44	„ 73
Дзвинич Горішній	„	93	„	175	Стрілки	„ 115	„ 192
Задільсько	„	68	„	116	Хащів	„ 73	„ 122
Ільник	„	80	„	135	Яблінка Вижна	„ 70	„ 105
Ісаї	„	78	„	92	Явора	„ 150	„ 224
Комарники за [illegible]	„	248	„	424	Разом деклар. 2.828 за дітей 4.530		
Красне	„	50	„	76			
Кривка	„	50	„	79			
Липухора	„	104	„	147			
Лужа	„	156	„	246			
Лопушанка Лехнева	„	67	„	116			
Лопушанка Хомина	„	53	„	90			
Мстинів	„	53	„	91			

На 74 громад турчанського повіту перевели плебісцит 34 громади за 40 шкіл. У **17 громадах нема ніяких шкіл;** шкіл з українською мовою навчання є 9, а 14 громад не перевело шкільного плебісциту (Багновате, Борщів, Ботелка Вижна, Должки, Гнила, Гусне Вижне, Гусне Нижне, Яблонів, Турочки Нижні, Боберки, Мельничне, Ясениця Замкова, Лосинець і Шандрівець).

Зачинають щадити.

МОСКВА, 23. II. ПАТ. Появився розпорядок ради народніх комісарів у справі нормалізації винагород робітників і умовних службовців. Розпорядок заборонив усякі підвишки плат у радянських установах, особливо в банках. Заведено систему щомісячного асигнування грошей на сплату заробків, причому всяка самоволя буде карана судово.

Дивна вимога.

Чому не відбулася рідношкільна анкета в Бучачі.

Пишуть нам з Бучача:

Заходом Повіт. Кружка „Р. Ш." в Бучачі відбулися районові рідношкільні анкети у **Скоморохах** дня 5. II. ц. р. і в **Переволоці** дня 12. II. ц. р. На заповіджену на день 9. II. анкету в **Бучачі** явилося біля 50 учасників, одначе анкета не відбулася, бо **влада зажадала, щоби анкету вести в польській мові, тому, що в повідомленні до староства не подано, мовляв, що реферати на рідношкільні теми будуть в українській мові.** Через те анкета очевидно не відбулася. Ось так виглядають приписи нового закону у пристосуванні до нашого життя в Бучачі.

—o—

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 6-ий ножик безплатно.

Японсько-китайський конфлікт.

ТОКІО, 23. II. ПАТ. Японський уряд звернувся до китайського уряду з пропозицією створити по обох боках великого китайського муру невтральну смугу, однак під умовинов, що Китай згодиться відкликати свої війська з провінції Джеголь. На основі японських інформацій в Джеголю находиться тепер 200 тисяч воїнів ген. Чан-Сю-Ліяна.

НАНКІН, 23. II. ПАТ. Міністерство закордонних справ національного уряду, як запевняють міродатні кола, відкине японський ультімат, що домагається евакуації Джеголю. Таксамо не згодиться на створення невтральної полоси по обох боках великого муру.

64%

музики в радієвих авдиціях: це найбільша тепер приємність радіослухача

Радіо є приступне нині для кожного, бо лише 6.50 зол. місячно коштує уладження ідеального відбірника ДЕТЕФОН на короткі і довгі хвилі.

Інформації: у Відділі фірми **Block-Brun, S. A.,** Пілсудського 11.

Протест проти університетського закону.

У звязку з прийняттям польським соймом закону про організацію вищого шкільництва частина польської молоді у Варшаві та Львові пробує демонструвати. З академічного дому при вул. Лозинського у Львові вивішено 22. ц. м. на довгім шнурі манекіна зі шмат і паперу з написом: „Грабар польської науки". Під страхопудом зібралася більша група студентів, била браво й кричала. На місце прибула незабаром поліція на мотоциклях і хотіла дістатися до середини, щоби відтяти страхопуда, однак студенти забарикадувалися в брамі і не пускали. Аж прийшов на місце ректор університету кс. Герстман і заказав, щоби студенти зняли манекіна. Студенти послухали і манекін упав на хідник. Коли поліція пробувала видерти його з рук молоді, з нього лишилися тільки шматки.

В четвер, 23. ц. м. студенти проголосили у Львові академічний страйк. Ранком забарикадували й обсадили всі входи до університетського будинку, політехніки, академії ветеринарії та вищої торговельної школи, не впускаючи нікого до середини. Поліція, що явилася під будинками, обмежується тільки до вдержування спокою.

Ситуація на вищих школах остільки складна, що ректори виїхали до Варшави на конференцію ректорів усіх вищих шкіл з Польщі. Предметом нарад є справа становища супроти ухваленого соймом університетського закону.

Академічний страйк у Варшаві, що мав розпочатися в середу, не вдався. В домівці Братньої Помочі прийшло між прихильниками страйку та його противниками до бійки, так, що мусіла інтервенювати поліція.

Ощадна господиня вживає лише мила до праня і тоалетового

„Ваше Очко"

бо нема ліпшого від нього щодо якости. Дістанете виключно у фабричній складниці мила і свічок

„ВАШЕ ОЧКО"

1294 ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 1, РІГ РИНКУ. 1-3

Зразки української порцеляни.

Відома фірма скла та порцеляни О. Онисько у Львові дала гарний почин, створивши вперше на нашім ринку оригінальні зразки на порцеляновій посудині. Вчора представники преси і деякі артисти мали нагоду оглядати перші вироби, що прийшли із фабрики „Ямелов". Проекти до сервісів і кавових гарнітурів зладив арт. В. Дядинюк. Рисунки, що взяли за основу народні взірки, не роблять на перший погляд враження народніх. Це дуже вибагливий, аристократичний своєю тонкістю орнамент, що нагадує деякі модерні, зовсім індивідуальні композиції. Хто хоче мати сервіс народній, а одночасно такий, який міг би вайтись і в аристократичнім салюні, тай саме найде такий взірок у свіжім проекті, замовленім фірмою О. Онисько.

Один із польських артистів, що оглядав згадані гарнітури, звернув увагу на факт, що досі наші фірми не пробували навіть замовляти таких проектів у своїх мистців, а вдалі, як і давніше, користуються готовими чужинними шаблонами, які механічним способом відбивають. Такий перший почин оригінального сервісу може стати прикладом для інших фабрикантів, що поволі замовлятимуть проекти і в інших артистів.

Згадані сервіси арт. В. Дядинюка складаються із чотирьох груп: 60 штук або 25 штук столової посуди і двох родів гарнітуру до кави: білої та чорної. Сервіс із 60 штук має 24 мілких тарелів, 12 глибоких, 12 десерових, вази, полумиска і всю потрібну посудину (ціна 200 зол.); комплет із 25 штук коштує 90 зол.; гарнітур до білої кави 25 зол. і чорної 20 зол.

Управильнення адвокатських гонорарів.

Міністр справедливости підписав, як повідомляють з Варшави, розпорядок з дати 13. лютого ц. р. в справі винагороди адвокатів за їхню працю. В цивільних справах підставою адвокатського гонорару є висота екзеквованої претенсії. Підставова винагорода при претенсії до 150 зол. виносить 15 зол., до 250 зол. — 25 зол., понад 250 зол. за перших 250 зол. винагорода виносить 25 зол. а за кожні розпочаті 50 зол. по 5 зол. При справах до 1.000 зол. гонорар за перших 500 зол. виносить 50 зол. а за кожні розпочаті 100 зол. — 8 зол.

В карних справах винагорода адвоката залежить від характеру справи, скількости й якости праці, часу та доцільности доконаних чинностей. Найменша винагорода за чинність, звязану з обороною справи в одній інстанції виносить 15 зол. в поступованні перед городським судом, 30 зол. перед окружним судом, 50 зол. перед судом апеляційним і 75 зол. перед найвищим. Крім того адвокат має право домагатися звороту почтових та інших видатків, які мав при веденні справи свого клієнта.

Гонорар належиться адвокатові без огляду на вислід справи, а умова між удвокатом і клієнтом не має впливу на висоту коштів ведення справи, що підлягає судові від особи, що обовязана платити кошти. Розпорядок передбачує, що адвокат дістає від клієнта гонорар на основі умови, тільки при недостачі умови платиться гонорар на основі повищих приписів.

—o—

НОВИНКИ

—Чимраз ясніше,але все ще темно. „Новий Час" визначується неймовірною молодістю. У своїй критиці він нагадує часто дітвака, що чіпляється батькових штанів і верещить, що він чемний. У 44 ч. „Діла" попав допис із Перемишля, де місцевий дописувач пишучи про ювилей Б. Лепкого в українській гімназії вжив справді дивоглядного вислову, що це свято звеличав (!) начальник львівської кураторії; до цього ще й непотрібно докинув похвалу директорові. Співробітники „Нового Часу", що самі видають щоденник повинні знати, як інколи виглядає технічна праця у редакції; бувають дописи та інформації, які попадають у друк невиправлені або недоглянені. У даним випадку один співробітник був переконаний, що допис уже читав другий і щиро признаємо, що всі ми були здивовані прочитавши його запізно, вже у друку. Характеристична річ, що „Новий Час" із одного дурного епітету у статті про гімназійне свято добуває цілу політичну фільософію і називає статтю „Чимраз ясніше". „Діло", мовляв, щораз виразніше показує свою лінію! Щасливі політики, які по тих ознаках орієнтуються у політиці! Єдина потіха, що у головах редакторів „Н. Часу" стає чимраз ясніше. Може колись і гоне навіть зовсім ясно. Якби ми хотіли займатись усіма нісенітницями, які там щодня друкуються, то мусіли би хіба відчинити окрему поборику п. з. „Чимраз темніше".

— **Пригадка.** Звичайні Загальні Збори Видавничої Спілки „Діло" у Львові, відбудуться в суботу 25. лютого ц. р. в год. 4.30 попол. в льокалі редакції „Діла", Ринок 10. II. пов.

— **Засідання мат.-прир.-лік. секції** Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові буде дня 27. лютого в год. 18. у канцелярії Т-ва зі звичайним денним порядком. Проситься точно явитись. — **Президія.**

— **Гостре стріляння.** В днях: 2, 4, 6, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 22, 23, 25, 27, 29, 30, а крім того 15-го березня ц. р. вночі відбуватимуться на військовій стрільниці в Замарстинові вправи військових відділів із гострим стріляниям. Терен, загрожений стрільнами, який переходити є небезпечно для життя, обсадять військові охоронні стійки.

— **Новий поділ Львова на податкові округи.** Магістрат м. Львова подає до відома, що справи виміру та побору державних податків, а також громадських податків і оплат, а саме: державного й комунального податку від недвижимостей, інвестиційного податку та каналової оплати, як теж держ. податку від льокалів, полагоджують тепер у II. відділі, виділу II. магістрату відповідно до адміністраційних дільниць. Від 1. квітня ц. р. будуть ці справи полагоджувати а вісьмох округах, ідентичних із скарбовими округами. Ті округи будуть поділені на 28 обводів. Подрібний виказ улиць міста Львова з поділом на згадані округи й обводи буде оголошений в ч. 5. Денника Розпорядків м. Львова.

— **Сніги в цілій Европі.** З цілої Европи надходять вістки про великі сніговиці. В північній Італії снігові замети доходять до двох метрів. У Франції, Еспанії Німеччині, на Радянській Україні та в балканських краях впали теж великі сніги. В Польщі паде вже другий день сніг, наслідком чого повстають комунікаційні труднощі.

— **Страйк деревних робітників.** У тартаку Гредля біля Сколього застрайкувало 500 робітників, домагаючись поправи свого винагородження. У тартаку в Синевідську Вижному робота йде покищо нормально.

— **Смерть вояка на вправах.** На полях біля Гряди пов. Львів відбувалися військові вправи, на яких літак мав при помочі линви з якором зловити військовий мельдунок. Підчас вправ летун кинув так нефортунно линовку, що якор ударив одного вояка 14 п. уланів зі Львова і вбив його на місці.

По концерті та по всяких театральних імпрезах зустрінете своїх знайомих у КАВАРНІ „УНІОН", вул. Косцюшка 1 (Народн. Гостинниця). 10-90

— **Пригода літака.** На полонині біля Жабя упав військовий літак, загнаний туди вітром. Апарат потерпів сильно, пільот вийшов з пригоди цілo.

— **Вбивство на полюванні.** В лісі біля Турбача пов. Н. Санч найшли трупа, прикритого снігом. Стверджено, що це труп Стан. Беднарського, який пропав перед кількома тижнями, та що його вбили два сусіди за намовою жінки Беднарського, яка жила з ним у незгоді. Беднарського витягли на полювання і тут його застрілили. Коли довідалася про це жінка, пішла до ліса й прикрила трупа снігом. Тимчасом пустили по селі поголоску, що Беднарський виїхав до Франції.

— **Посол ББ „надужив" алькоголю.** Посол Ст. Домбровський (ББ), як пишуть варшавські газети, „надужив" алькоголю та найшовся в біллі на вулиці. Найшов так п. посла поліцай, завинув його в кіц, поклав на лавку та накрив поліційним плащем. Клюбові товариші Домбровського, як довідалися про його пригоду, зложилися йому на одежу.

— **Тайни одного куріня.** Перед військовим судом у Варшаві розпочалася розправа проти трьох старшин шостого куріня в Казуні: пплк. Полубінського, майора Вержбовського і пор. Марчевського. Всім закидують ріжні зловживання. Марчевський спроневірив на шкоду державного скарбу 48 тис. зол. Вержбовський має на совісти теж касові зловживання. Полубінському закидують ріжні занедбання, недостачу нагляду та видурення 40 тисяч зол. від одної жінки, з якою обіцяв оженитися, але не додержав слова, наслідком чого вона відобрала собі життя.

— **Чемпіон боксу і фільмова зірка.** З чеської Праги повідомляють, що відома чеська фільмова артистка Анні Ондра виходить замуж за німецького чемпіона боксу Макса Шмелінга. Наперед відбудеться меч, який Шмелінг розіграє в червні ц. р. за світовий чемпіонат у Злучених Державах, опісля підуть обоє до вінчання.

— **Корабельна катастрофа.** Як повідомляють із Рейкіявіку, рибацький корабель „Папей", що плив з Ірляндії, зударився з німецьким кораблем „Брігітте Штурм" і затонув. Із задоги згинуло девять людей.

—o—

Рівенська розправа перед судом у Любліні.

ХАРАКТЕРИСТИЧНЕ РІШЕННЯ АПЕЛЯЦІЙНОГО СУДУ

У вересні мин. року відбулась перед Окружним Судом у Рівному двотижнева розправа проти *42 обвинуваченних* у приналежности до УВО та у двох терористичних актах замаху на життя підозрілого в симпатіях до поліції Усачука і в підпалі дворських забудувань у Русивлю. Всіх обвинуваченних засудили на вязницю *від 6 місяців до 8 літ* з арт. 97. к. к. Проти цього присуду внесла відклик оборона, а прокуратор вніс відклик щодо кари дотично першого з обвинуваченних Івана Семенюка, уважаючи його провідником цілої акції. Крім відклику внесла була оборона зауваги до протоколу, виказуючи його недокладність і домагаючись його доповнення в докладно поданих напрямках. Окружний суд у Рівному цього останнього домагання не узасадинив.

Дня 17. ц. м. відбулася в Апеляційному Суді в Любліні апеляційна розправа. Обвинуваченних боронили: адв. д-р *В. Загайкевич*, адв. *М. Багрянівський* з Рівного й адв. д-р *Ладика*. По рефераті референта поставила оборона устами всіх трьох оборонців кілька внесень щодо доповнення судового процесу, а також домагалась переслухання поіменно заподаних свідків на ствердження нестійности протоколу і його недокладностей, мотивуючи це останнє внесення обставиною, що в довершенім Окружним Судом у Рівному устійненні протоколу розправи не брали участи судді, які брали участь у виданні вироку, а то з причини спенсіонування в міжчасі предсідника трибуналу в Рівному Пшесецького. По довшій нараді *Апеляційний Суд рішив наново провірити й устійнити протокол першої розправи через покликання до його устійнення судді, який в характері четвертого запасного судді брав участь у рівенському процесі.* Устійнення протоколу має бути переведене в окружному суді в Рівному і в тій цілі розправу відложено.

Замітне в цій справі те, що прокуратура в окружному суді в Рівному запізнила речинець до зголошення відклику. Та окружний суд допустив привернення запізненого речинця, а Апеляційний Суд у Любліні уміщеного проти цієї постанови відклику оборони зажалення не взяв під увагу.

Відозви й комунікати.

Українці у Світовій виставі в Шикаго.

Як відомо, цього року в черані відкриють у Шикаго, Ілл., у Злучених Державах, Світову Виставу Поступу. До участи в цій виставі приймає Головний Виставовий Комітет українців, одиноку недержавну націю. Булоб найбільшим промахом, якби українці прогавили цю нагоду й не використали її для обзнайомлення світу зі своїми культурними досягненнями і з тими умовинами, серед яких доводиться українському народові жити. Зрозуміли це українці в Америці й у Шикаго і створили Українську Корпорацію Світової Вистави як окреме статутове товариство. Ця Корпорація назначила Т-во „Рідну Школу" у Львові своїм заступником на всю Европу у справах шикагівської виставн. У свою чергу „Рідна Школа" передала свою повновласть у руки українських центральних організацій, які створили у Львові Комітет Допомоги Українській Корпорації Світової Виставн в Шикаго.

Цейто львівський Комітет, поділений на 11 секцій, переводить інтенсивну підготовку у своїх секціях і є в тісній співпраці з Українською Корпорацією в Шикаго. Львівський Комітет подбав про плями на український павільон для Світової Вистави й вислав їх до остаточної оцінки й нагороди.

Тому, що час висилки експонатів, призначених на Світову Виставу, наближається, уважаємо за вказане подати до відома заінтересованих осьшо:

1. Кожний, хто незапрошений дотичною секцією бажав би дати на виставу власні експонати — все одно, чи призначує їх до репрезентативного відділу, чи до продажі, — нехай зголосить писемно кожний предмет зокрема, з поданням ціни й зазначенням, чи це предмет зворотний, чи до продажі.

2. Здекларовані експонати мають бути готові до висилки до **Львова** впродовж березня 1933. Речинець буде поданий в українських часописах.

3. Всі, що бажають вислати експонати не на окреме запрошення дотичної комісії і всі промисловці мають при пересилці експонатів надіслати одночасно за кожний кільограм ваги 5 зол. на кошти пересилки, опакування й асекурацію, зазначуючи на пересилці „виставa".

4. Всі експонати будуть асекуровані і за них перебирає відповідальність У. Корпорація Світової Виставн в Шикаго, яка теж надішле гроші за продані предмети по закінченні виставн.

5. Кожна секція має своє окреме жюрі, зложене зі знавців діла. Кожний надісланий предмет буде у Львові оцінений, а неприняті предмети львівський Комітет зверне враз із грішми, надісланими на пересилку, потручуючи з них на оплату почти.

Звертаємо увагу, що Корпорація в Шикаго не прийме ніяких предметів з Европи, які туди вийшлиб не за посередництвом львівського Комітету, чи без його згоди.

Всі українські експонати з поза границь Польщі мусять бути зголошені у львівському Комітеті.

Всі письма й посилки адресувати: „Рідна Школа" — Комітет Виставн, **Львів**, Ринок 10.

За Комітет Допомоги Української Корпорації Світової Виставн в Шикаго:

Ілля Кокорудз, голова. **Лев Цегінчук**, секретар.

—o—

Бої за Джеголь.

НАНКІН, 23. II. ПАТ. На основі офіціяльного комунікату японський наступ на Нан-Лі китайці відбили. Місто находиться в руках китайських військ.

ЧАН-ЧУН, (Манджуко), 23. II. ПАТ. Командант 4. дивізії китайських добровольців, що діяв на терені провінції Джеголь, Лію-Кію-Тан, перейшов на сторону манджурських військ з 15.000 вояків і взяв участь у воєнних діланнях проти ґен. Чан-Сю-Ліяна. Зрада ген. Тана викликала велике вражіння серед давних його товаришів.

АМБАСАДОРИ ПОЯСНЯТЬ НАМІРИ ЯПОНІЇ.

ТОКІО, 23. II. ПАТ. З міродатних кол повідомляють, що японські амбасадори дістали приказ вияснити урядам, при яких вони акредитовані, наміри Японії в справі провінції Джеголь. Рівночасно амбасадори мають запевнити ті уряди, що Японія зробить усе можливе, аби бої не поширювалися поза великий мур. М-ство закордонних справ заперечує чутки, нібито Японія загрозила енергійною акцією, коли Китай не зуміє спинити протияпонського руху в Китаю.

ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ.

ПЕКІН, 23. II. ПАТ. Японські літаки збомбардували Нан-Лін, Пеі-Піяо та Чао-Янь. Японці спрямовують транспорти до залізниці, що йде до Нан-Лія. Військо, що досі було в Шуй-Чунь, на сх. кордоні провінції Джеголь, спрямували на зах'д.

СКІЛЬКИ ЯПОНІЮ КОШТУЄ ВІЙНА?

Японія видала в 1932 р. на війну з Китаєм 1,576.478.000 єнів. Бюджет на 1933 р. передбачує на цю війну 1,124.000.000 єнів, або 50 процент усього бюджету.

КРОВОЖАДНІ ПАЦИФІСТИ.

ТОКІО, 23. II. ПАТ. Представник м-ства воєнної фльоти в заяві для преси згадав м. і. про справи в звязку з постановою японського уряду супроти Ліги Націй. Він впевнив, що японська фльота сповнить свої завдання відповідно до новоствореного положення. Рівночасно осудив економічний бойкот Японії, який — як висловився — ведуть кровожадні пацифісти. Фльота готова протиділати подібним затіям. Підкреслив суверенність Японії над островами, які є під японським мандатом із рамені Ліги Націй, та що вони так само потрібні для Японії на морі, як незалежна Манджурія на суші.

КАРА НА СТРАЙКУЮЧИХ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ.

БУКАРЕШТ, 23. II. ПАТ. У дальшому слідстві серед робітників, яких придержали у звязку зі заворушеннями в залізничих варстатах, відправили нині 200 робітників, а 700 задержали ще до розпорядження судової влади. Одначе догадуються, що обвинувачуватимуть лише 200 або найвище 300 робітників. Компетентні чинники радять тепер над тим, як урухомити варстати, які від заворушень не працюють.

РУЗВЕЛЬТІВ КАБІНЕТ.

ВАШИНГТОН, 23. II. ПАТ. З демократичних кол, близьких до Рузвельта повідомляють, що його кабінет уже утворили, хоч офіціяльно не подали ще того до відома.

РУЗВЕЛЬТ — ДИКТАТОР.

Рузвельт одержав від конгресу далеко йдучі повноваєтя, що рівняються диктатурі в ділянці державної адміністрації та бюджету.

ЧЕРМАК УМИРАЄ.

МІЯМІ, 23. II. ПАТ. Стан здоровля бурмістра Чермака далі погіршився. Лікарі кажуть, що його здоровлю загрожує поважна небезпека.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Д-Р АНДРІЙ ЛУНІВ.

Ненадійно прийшла до нас учора пополудні сумна вістка, що в Борщеві позбавив себе життя 22. ц. м. вистрілом з револьвера відомий адвокат і народній діяч д-р Андрій Лунів, про що ми ще повідомили читачів коротенькою вісткою. Сьогодні згадаємо про Покійного дещо більше, на що він уповні заслуговує.

Пок. д-р Андрій Лунів був сином селянина з Любичі Королівської. Ходив до гімназії у Львові, де відзначався просто феноменальними здібностями. В часі світової, а ще більше української визвольної війни перебув він цілу гегенду, як і багато інших українців. А вже справжнє пекло пережив разом з УГА на Великій Україні, де сидів у більшовицькій чека в Одесі і де більшовики поставили були його за „контрреволюцію" під суд і навіть вели на розстріл. Вирвавшись чудом від смерти, вернув він по якомусь часі до Галичини, де отворив адвокатську канцелярію в Борщеві. Там дався пізнати як зразковий, загально люблений громадянин, що працював у ріжних установах. При попередніх виборах (1928) був він м. ін. на листі кандидатів УНДО до варшавського сойму. В останньому часі був головою надзірної ради ПСК. у Борщеві.

Що причинилось безпосередньо до наглої смерти Покійного, нині не знаємо. На всякий випадок пок. д-р Андрій Лунів мав здавна підірване здоровля і загально відомо, що він час до часу попадав у сильний нервовий розстрій. Мабуть той розстрій і загнав цю гарну й надійну людину передчасно в могилу.

Покійний осиротив жінку п. Ірину з Навроцьких і двоє дітей. В. Й. П.!

Дописи.

БУЧАЧ.

Заг. Збори Філії „Союзу Українок" в Бучачі відбулися в неділю 12. II. ц. р. в домівці Тва в домі „Міщанського Братства". Присутніх на Зборах біля 35 членів. Звіт з діяльности Т-ва за минулий рік здавала голова філії п. Г. Бощирова. Філія „Союзу Українок" вела досить успішну працю і підготовила поле до дальшої, інтенсивнішої діяльности. Між іншим заанґажувала п. О. Косарчин, абс. економ.-торг. курсу, уладженого при клюбі м. р. „Союзом Українок" у Львові, як організаторку жіноцтва в повіті. По звіті касовім та ухваленні абсолюторії уступаючому виділові вибрали новий виділ у такому складі: пп. Карецька Юлія — голова, м-р Кіяновичівна — заст. голови, Ірена Данів — секретар, Марія Бабієва — скарбник, Маркова Юлія — господар, Евгенія Петрикевич і Катерина Кізюк — члени. На заступників вибрано пп.: Купчинську Анну, Бощирову Галину і Фрайндівну Марію. На Зборах, крім місцевих, були і жінки з околиці, як також делегатки кільох Кружків „С. У." з повіту.

Заг. Збори Т-ва „Українська Бесіда" в Бучачі відбулися дня 12. II. ц. р. в домівці Т-ва. Звіт з діяльности здав голова Т-ва, радник Н. Маркін. Т-во взагалі сповнило свою ролю, одначе ширше розвинутися не може, бо на це нема фондів Із домівки Т-ва і часописів користає найбільше молодь; старші — з малими виїмками — ставляться до всього доволі апатично. Після ухвалення абсолюторії уступаючому виділові вибрали новий виділ під головством радн. Я. Маркова. Під кінець Зборів виказували учасники побажання під адресою нового виділу, аби він постарався оживити товариське життя в Т-ві і тимсамим скріпити свою фінансову спроможність.

Іспит зрілости в першій половині лютого ц. р. здали в Бучачі отсі українці, учні тутешньої гімназії: П. Нагірнянський, Типкевич Евстахій, Сладунка Михайло, Рибак Михайло. Пятий матурист перепав при письменнім іспиті.

Нові Кружки „Р. Ш." Воєвідство в Тернополі зареєструвало Кружки „Р. Ш." в Жизномирі і Бобулинцях. Кружок у Жизномирі відбув 15. II. установчі заг. збори, на яких вписалося у його члени понад 30 осіб.

Виділ Т-ва „Українське Міщанське Братство" в Бучачі виповів домівку Т-ву „Сокіл" і загрозив, що викине його просто на вулицю, коли Т-во само не забереться. Виділ забув, що Т-во „Сокіл" немало причинилося до здвигнення дому, в якому містилася нині домівка „Сокола", а навіть один з попередніх виділів заявив, що за понесені при будові дому жертви Т-во „Сокіл" буде мати так довго, як довго існуватиме, безплатну домівку в домі „Міщ. Братства". А зрештою, панове! Чи то не ваші діти належать до „Сокола" і вчаться там дисципліни та набирають знання, замість витрачувати час на дурниці?

Поліцай розігнав збори. В селі Русилові біля Потока Золотого скликав один громадянин, на основі § 19 а) збори, на які попросив п. А. Чапельську зі Скоморох з просвітянським рефератом. Але поліцай розігнав збори, не зважаючи ніяких інформацій і забрав зі собою п. Чапельську до громадського уряду, списуючи там з нею кільометровий протокол. Коли згаданий громадянин прийшов до громадського уряду, повідомлюючи постерунковому, що п. Чапельська тут ні при чому, бо то він скликував збори, постерунковий викинув його за двері.

ЗОЛОЧІВ.

У XV-і роковини бою під Крутами. Дня 12. лютого влаштувало Українське Студ. Т-во „Молода Громада" в Золочеві в салі Т-ва ім. М. Шашкевича святочну академію в честь героїв зпід Крутів. Програму академії розпочало богате змістом вступне слово, виголошене в молодечою вервою студ. Гошовським. Опісля мішаний хор Філії Муз. Інституту ім. Лисенка під орудою п. С. Безкоровайної відспівав Олеся-Безкоровайного: „На родним лиманам". Відтак слідувала вдатна деклямація студ. Дмитруківної „Крути" В. Янова. Прегарно підходив до академії виступ бандуриста п. Д. Гонти зі Львова, який відіграв і відспівав з правдивим талантом низку історичних і народніх пісень. Першу частину академії закінчив виступ скрипака проф. Левицького зі Львова, який відіграв Бруха „Коль Нідрі". Публика, що мала нагоду почути вже проф. Левицького мин. року на академії в честь гетьм. Мазепи, захоплено заклакувала й цим разом його мистецьку гру, вальори якої побільшив ще більше акомпаніямент відомого композитора проф. д-ра Б. Кудрика зі Львова. Друга частина академії розпочалася улюбленою деклямацією студ.

†

ОЛЕНА З ЯЦЕВИХ

СИМКО

жена гр.-кат. пароха в Завишини, заосмотрена Найсв. Тайнами упокоїлася в Бозі 22. лютого 1933. Похорони відбудуться 24. лютого 1933 р. з каплиці Анатомії при вул. Пекарській на Личаківський цвинтар. На цей сумний обряд запрошує своїхся і знайомих, горем прибиті

Муж, син, мати і рідня.

О. Безпалка прекрасного вірша К.: „Україні", після якої слідували дальші продукції бакалуриста Гонти. Опісля проф. Левицький відіграв дві свої власні композиції „Молитва" й „Весна". На закінчення мш. хор відспівав Франка-Лисенка: „Вічний революціонер". Обі хорові точки випали дуже гарно, виказуючи добре зіспівання хору. Свято закінчилось нац. гимном. Цілість програми стояла на високому рівні і була доволі богата, не зважаючи на те, що відпали тенорові сольоспіви молодого співака й композитора В. Балтаровича, який, захорівши на грипу, не міг прибути. Дуже подобалося прибрання естради глибокозмістовною, символічною картиною, праці студ. С. Околітіної. Академія героям зпід Крутів, подібно як минулорічна в честь Мазепи, лишиться надовго в памяти громадянства Золочівщини.

—ий.

СПОРТ.

НАГОРОДИ ПО ЛЕЩАТАРСЬКИХ ЗМАГАННЯХ.

У краєвих лещатарських змаганнях, які відбулися дня 19. ц. м. у Львові, в бігу на 18 км. найліпший час осягнув **В. Врецьона**, К.Л.К., Львів і тимсамим добув у другу мандрівну чашу (дар п-і Іванни Левицької) і мандрівну нагороду кооп. „Пласт". В бігу жінок на 8 км. перша прийшла до мети п. **Анна Рожанківська-Говикович**, К.Л.К, Львів, здобуваючи мандрівну нагороду „Маслосоюзу". З семіорів перше місце добув **інж. Е. Лицинник**, К.Л.К., Львів, за що припала йому чаша дару фірми „Алябастер". Усім фундаторам нагород К.Л.К. складає щиру подяку.

ЗІЗДОВИЙ БІГ У СЛАВСЬКУ.

Карпатський Лещатарський Клюб уладжує в неділю 26. ц. м. **зіздовий біг з гори Ільзи у Славську.** У змаганнях беруть участь змагуни зі Львова та Славська й околичних сіл. Гості і змагуни могтимуть доїхати на змагання поїздом „шварт-бріджу"; провідники очікуватимуть їх на двірці у Славську. Зголошення львівських змагунів приймає К.Л.К. ще в пятницю, 24. ц. м., від год. 7—9. веч. у домівці, Ринок 43, I. пов.

БІЛЯНС ЛІТНЬОГО СЕЗОНУ С. Т. „УКРАЇНА".

У другій статті приглядаємося поодиноким грачам. Виступило їх у першій дружині України рекордове число, бо аж 35, з чого можнаб створити 3 повні дружини. Цілу кампанію мистецтв, не пропустивши ані одних змагань, перебуло трьох змагунів, а саме: Воробець, Бутель М. і Магоцький С. (мають вони по 35 змагань!); 4-е і 5-е місце займають Магоцький В. і Лисик (по 33 змагань); 6) Підлісецький (24); 7) Січ (23); 8—9) Скрегота і Цимбала Р. (по 19); 10—11) Кіцила і Лапчук (по 17); 12—13) Борсук і Максимів (по 15); 14) Озімяик (12); 15) Петрів (11); 16) Дицьо (10); 17) Міськів (8); 18—19) Бутель Е. і Мурський (по 7); 20) Шиналь (6); 21) Цимбала Г. (3); 22—27) Труш, Повель, Крушельницький, Вовк, Полусєток і Фільварків (по 2); 28—35) Краєвський, Міміош, Косило, Грещук, Зощук, Вежбіцький, Гофрик і Тихоліз (по 1). Ані одних змагань за мистецтво не пропустило 5 грачів: Воробець, Бутель М., оба Магоцькі і Лисик. По одному разові не грали: Скрегота і Лапчук.

Більшу половину всіх воріт добули брати Магоцькі: старший 22, молодший 21; 3) Петрів 11; 4) Лисик 7; 5) Воробець 6; 6) Скрегота 5; 7—8) Мурський і Лапчук по 2; 9—11) Кіцила, Труш і Крушельницький по 1.

На важкій і відповідальній позиції воротаря всі змагання успішно видержав Бутель М., що є доказом неабиякої фізичної і психічної витревалости того змагуна. Грав він дійсно без заміту і з повною посвятою, через що у великій мірі завдячує йому дружина мале число втрачених воріт. Дуже доброю лінією була незвичайно солідна і певна оборона: Скрегота — Січ, які дійсно неабияк прислужилася дружині, головно у важких перших змаганнях сезону, коли-то дуже слаба була поміч. Відтак, коли Скрегота пішов до війська, а Січ застрайкував, їх місце заняли Воробець і Міськів. Воробець виказався багато ліпшим оборонцем, як крайником. Перші виступи Міськова в І. дружині були вдоволюючі. Зате дуже слабо представлялася поміч, у якій за один сезон найшлося аж 15 (!) різних грачів. Поза Цимбалою Р. (який і так у половині сезону захворів) не було зразу ані одного доброго помічника. Грало тут багато змагунів з II. дружини; не дали також спокою гаківничим (Дицьо, Гофрик, Шиналь); словом — склад помочі часто змінювався, через що був майже все найслабшою частиною дружини. Аж по мистецтвах зовсім несподівано зявився знаменитий середущий помічник Кіцила, який поважно зміцнив слабу досі лінію помочі виказуючись найліпшим (після Рака) середущим помічником України. Напад також часто змінювався. Постійний його склад у мистецтвах представлявся осьтак: Лапчук, Магоцький С., Лисик, Магоцький В. і Воробець. На фесівх зявилися Петрів і Мурський, а місце

Воробця (який пішов на оборону) заняв Максимів. „Напад України — це Магоцькі". Оба вони виказалися позиційними і найліпшими грачами в нападі. Лисик зразу слабий, поправився при кінці сезону. Лапчука за мало використовувала середуща трійка. Максимів мав більше слабих, як добрих моментів; усе ще за повільний в рішеннях і зовсім без старту. З молодших слід звернути увагу на Мікльоша і Краєвського, що заповідаються дуже добре.

Друга і третя дружини України змагалися за мистецтво Б і Ц-класи резерв, а крім того розіграли по кілька товариських змагань. Слід згадати про виїзди II. дружини до Бібрки і Винник та про перемогу комбінованого складу (II. і III.) над Соколом IV. 3:0.

Всіх активних членів секції копаного м'яча мала Україна в 1932 р. 60. Тренінгами проводив п. Бодер.

З поданих вище даних бачимо, що більше усіх дружин копаного м'яча України за 1932-ий рік під кожним оглядом корисний. Сподіємося, що в цьому році буде ще краще.

Д.

ПІНГ-ПОНГ.

В середу 22. ц. м. скінчилися змагання за мистецтво українського Львова в пінг-понгу з осьтаким вислідом:

Гра лань: 1) „Медведик" (Сокіл IV), 2) Шухевич І. (УССК), 3) Кос М. (Плай), 4) Сорзневич (С. IV). Гра панів: 1) Залеський (Сокіл IV), 2) Курило (Тризуб), 3) Полюга (Плай), 4) Мунь (С. IV). Три перші місця нагороджені дипльомами.

Гра мішана: 1) Кос — Хамуля (Плай), 2) „Медведик"— Чорний (Сокіл IV). Гра подвійна: 1) Залеський — Тис (Сокіл IV), 2) Зуб — Курило (Тризуб). Нагороджені тільки мистці.

ВИЇЗД УКРАЇНИ ДО ПЕРЕМИШЛЯ.

Гаківкова дружина України виїзджає на неділю 26. лютого ц. р. до Перемишля на змагання з Польщею.

Змагання відбудуться в год. 11.30 в полудне.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

„PRZEGLĄD WSCHODNI". Nr. 3. Rok II. Warszawa, 13. lutego 1933.

„ORIENS", dwumiesięcznik, poświęcony sprawom religijnym Wschodu. Rocznik I. Zeszyt 1. Kraków, 1. lutego 1933. Wydaje Misja Wschodnia OO. Jezuitów w Polsce.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах 8.91 зол.

У міжбанкових трансакціях платили за: Нью Йорк 8.89 і три четверті до 8.90 і пів, Льондон 30.60—30.75, Цюріх 173.40—173.80, Прага 26.38—26.44, Відень 101—103, Берлін 212.85—213.15, Париж 35.08—35.14.

ЗБІЖЖЕ.

За 100 кг. льоко станція надання, парітас 200 км. Ціни ринкові: Пшениця дворська 32.50—33.00, Пшениця збірна 30.50—31.00, Жито одноціле 17.00—17.25, Жито збірне 16.00—16.25, Ячмінь дворський одноцілий 13.50—14.00, Ячмінь на мливо 12.00—12.50, Овес гал. 14.75—15.25, Овес замоклий 12.50—13.00, Кукурудза краєва 13.00—13.50, Бараболи пром. 3.00—3.26, Фасоля біла 16.00—18.00, Фасоля кол. 14.00—15.00, Фасоля краса 17.00—18.00, Горох пів-Вікторія 19.00—21.00, Горох полевий 13.00—15.00, Бобик 12.00—12.50, Вика чорна 10.50—11.00, Вика сіра 8.00—8.50, Сіно солодке прас. 6.50—7.50, Солома прас. 4.50—5.00, Гречка 11.50—12.00, Льон 35.00—37.00, Лубін синій 8.75—9.25, Рінак озимий 40.00—42.00, Висівки житні 7.00—7.25, Висівки пшен. 6.75—7.00, Крупи гречані 50 проц. пол. 31.00—32.00, Просо краєве 14.50—15.00, Макухи льняні 17.00—18.00, Конюшина червона звич. 85.00—90.00, Мак синій 126.00—136.00, Мак синий 118.00—123.00. Львоко Львів: Пшениця дворська 34.00—34.50, Пшениця збірна 31.00—32.50, Жито одноціле 18.50—19.75, Жито збірне 17.50—17.75, Ячмінь на мливо 13.50—14.00, Овес збірний 12.50—12.75, Мука пшен. люксусова 55.00—56.00, Мука пшен. 65 проц. 46.00—47.00, Мука житня тип урид. 32.00—32.50, Висівки житні 7.75—8.00, Висівки пшен. 8.75—9.00, Крупи ячмінні грубші 24.00—26.00, Пшоно ч. 1 32.00—34.00, Пеницак ч. 10 23.00—24.00 Сіно солодке краєве прас. 7.50—8.50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 23. II.: масло десерове 2.50, молоко 17—19, сметана 0.70, яйця 4.40—4.60. Тенденція на масло і молоко зниижкова, на яйця знижкова.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 24. II. год. 7.30 веч. „Цезар і Клеопатра" (Абон. S).

Субота, 25. II. год. 3.30 попол. „Розбійники" (зниж. ціни).

Субота, 25. II. год. 7.30 веч. „Дон Карльос" премієра та ювілей дир. Должицького.

Неділя, 26. II. год. 3.30 попол. „Розбійники". Ціни найнижчі. (Абон. 7).

Театр Різнородностей.

Пятниця, 24. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (Абон. 7).

Субота, 25. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (Абон. 7).

Неділя, 26. II. год. 3.30 попол. „Джім і Джіл". Ціни найнижчі. (Абон. 5).

Кіна.

АДРІЯ: „Вулькан сміху".

АПОЛЬО: „Конгоріллія".

АТЛЯНТІК: „Аріяна" (на оск. Кальоца Алєта).

КАСІНО: „Кохання в авті".

КОЛІСЕЙ: „Погасаюче полумя" та ревія „Кохання з перешкодами".

КОПЕРНИК: „Чорний капітан" (Ліжон Берімур).

МАРУСЕНЬКА: „Чорний капітан" (Дж. Берімур).

МІРАЖ: „Райська ніч" (Анні Ондра).

ОАЗА: „Чарлі рятує Европу" й ревія.

ПАЛЯС: „Спів, цілунок, дівчина".

ПАН: „Блакитний експрес".

ПАСАЖ: „Маска сміху" (Льон Чаней), „Страйк жінок".

ПРОМІНЬ: „Хам".

СТИЛЕВЕ: „Царкця підземелля" та ревія.

УТІХА: „Новочасний Дон Кіхот" (із Гар. Льойдом) і ревія „20.000 долярів".

ХИМЕРА: „Грішниця" та „Фліп і Флап".

Закордонне радіо.

Пятниця, 24. лютого 1933.

Кенігсберг (217,1) 20.05 Концерт, **Копенгаген** (281,2) 20.00 „Фра Діяволо" оп. Оберя, 22.10 Данська музика, **Міляно** (331,4) 16.00, 21.00 Концерт. **Штрасбург** (345,2) 21.30 Ронсард-Верлен Вечір пісень і поезій, **Штутгарт** (360,6) 20.30 „Фатініца" ком. опера Суппе, **Білгород** (429,7) 16.30 Словінські пісні в супр. цитри, **Рим** (441,2) 20.45 Італ. музика, **Лінценберг** (472,4) 20.30 „Заіда" оп. Моцарта, **Прага** (488,6) 17.05 Концерт, 18.45 Військ. орхестра, 20.15 „Зигфрид" оп. Вагнера, **Мінхен** (532,9) 19.05 Сп. речиталь Люіан Вільнер, **Будапешт** (550,5) 17.30 Циг. оркестра, 19.30 Опера, **Харків** (937,5) 10.00, 13.15, 15.15 Концерт, 17.35 Військ. музика, 18.00 Опера, **Москва** (1000) 10.00 „Травнева ніч" оп. Рімського-Корсакова (ВЗСПС 1304,3 м.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 25. лютого 1933.

Братислава (279,3) 16.10 19.25 Концерт, 20.00 „Монсіе де Папільон" оп. Біяля, **Штрасбург** (345,2) 22.00 Оперетки Пляпкета 1) „Ле Шевалїе Гастон", 2) „Ле Фінс де Марго", **Білгород** (429,7) 16.00 Нар. пісні, 20.00 Опера, **Рим** (441,2) 13.00 Орхестра, 20.45 Опера, **Відень** (518,1) 11.30 Капеля, 16.15 Концерт, 20.30 „Ді толле Терезе" оп. Реміша, **Мінхен** (532.9) 20.00 Веселий вечір, **Харків** (937,5) 10.00, 15.00, 18.40 Концерт, 13.15 Мистці, 17.40 Гумор, сатира, 24.00 Оп. арії, **Москва** (1000) 17.25 „Псковянка" оп. Рімського-Корсакова (Досв. 720).

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 25. лютого 1933.

12.10, 18.20 Грамофон, 13.10 Метеорольог. комунікат, 13.15 Шк. поранок, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Від куліга до куліга (для дітей), 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.20 Для матуристів: „Римське цісарство", 16.40 Можливости побіди у роспольській війні 1831 р., 17.00 Для хорих, Сальонова орхестра, 17.30 Концерт, 17.40 Відчит, 18.00 Для матуристів: „Ігн. Красіцький", 18.25 Легка музика, 18.56 „Густав Майрінк" фейл., 19.10 Всячина, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 „Що хочете танцювати?" (орхестра, спів, два фортепіяни), Спортові вістки, 22.05 Шопенівський концерт, 22.40 „Тайна осміху" фейл., 22.55 Комунікати, 23.00 Танкова музика.

ПОЗНАЙОМЛЮСЯ зі старшим паном. Спільне життя, спільна праця. Листи слати до „Діла" для „Кравчині". 1466 1—1

Львівське радіо.

Пятниця, 24. лютого 1933.

12.10 Грамофон, 13.20 Метеорольог. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Для дітей: „В театрі" оп. Корн. Макушинського, 15.48 Грамофон, Сільва рерум, 16.20 Для матуристів: „Респ. устрій Риму", 16.40 „Моторика прогульок", 17.00 Естонська зад., 18.00 Для матуристів: „Петро Скарга", 18.20, 18.50 Лещатарський комунікат, 18.25 Естонська музика, 19.00 „Літературна фраза" фейл., 19.15 Всячина, 19.30 Поворот до обмінної торговлі, 19.45, 22.45 Пр. рад. денник, 20.00 Муз. балачка, 20.15 Симф. концерт, 22.40 Спорт, 22.55 Комунікати, 23.00 Ретрансмісії із закордону.

В НЕПОГОДУ!

4.-

Nr. 20-26 Art. 2861-01

Цілогумові дїточі снігівці на найбільшу слоту. Ч. 27—34 зол. 5.—.

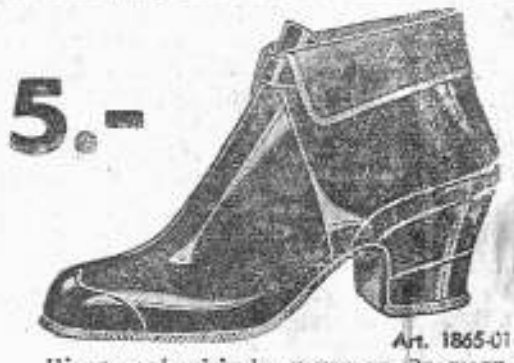

5.-

Art. 1865-01

Цілогумові снігівці в непогоду. Зберігають здоровля, обуву і мешкання. Дешеві і практичні.

5.-

Art. 1835-65

Легкі гумові жіночі дощевики до запинання на гузичок.

5.-

Art. 9807-61

Мужеські кальоші з язиком і без язика. В найбільшім болоті обува остане суха.

Користайте з нашнх знаменито уладжених репараційних варштатів

Bata

FABRYKA W CHEŁMKU. 7-P.

Жіночі панчішки ЗОЛ. 1.50, 2.40, 3.—, 4.50

Дїточі скарпитки ЗОЛ. 0.90, 1.20, 1.70.

Мужеські скарпитки ЗОЛ. 0.60, 0.90, 1.20, 2.—

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає такі свої видавництва:

Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild, Scherls Magazin, Algemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.

Адреса всіх видавництв:

BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41

У листах треба зазначувати:

Ausland-Abteilung. Місця платности в Польщі: Банк для торговлі та промислу. Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.490) Почтове конто в Берліні: **Berlin, N-c 3.111.** 8—1

УНЕВАЖНЮЮ книжечку львівської Каси Хорих виставлену на ім'я Володимира Целевича, редактора, замешкалого, Львів пл. Юра ч. 4. 1465 1—3

ВІДБИТКИ — гафти, мережки, монограми — пляси, Козловська, Академічна 22, I. п. 1464 1—3

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ ЛЕГЕНІВ, СЕРЦЯ І ШЛУНКА

Д-р Феліке Гаж

ЛЬВІВ, БАТОРОГО 12, ТЕЛ. 84-45.

Пересвітлює Рентгеном.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.15	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні по	зол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги	„ 0·40	куплю, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
1 „ „ в тексті і поміжках	„ 0·48	шукаючі праці	„ 0·06
1 „ „ на першій сторінці	„ 0·55	слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	зол.	380—
„ „ 1/2	„	200—
„ „ 1/4	„	110—
„ „ 1/8	„	60—

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 47 (13.286). Львів, неділя 26. лютого 1933. Poszkiwę oprawę kartaszowo ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ТУТКИ
Norwitan
СТАНИСЛАВА ВОЛОШИНСЬКОГО
найліпшого ґатунку

ВІД ВИСОТИ ОЩАДНОСТЕЙ
відданих до вжитку українським економічним установам, залежить наша економічна самовистарчальність і незалежність. Тому складайте свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий"
У ЛЬВОВІ
(у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15), ч. тел.: 4-33. — Конто Почтової Щадниці ч. 143.467. — як Центральна Каса Українських Кооператив приймає вкладки ощадности і обезпечує їх у твердій валюті.

Жовта небезпека.

Війна на Далекому Сході. — Безрадна Ліга Націй. — Виступ Японії з Ліги Націй початком антиевропейського обєднання народів Азії.

„Сімнадцять місяців тривали примирюючі заходи Ліги Націй у далекосхідному конфлікті та скінчилися невдачею". Так найбільш авторитетно ствердив три дні тому (21. ц. м.) президент Надзвичайних Зборів Ліги Націй Гіманс, відкриваючи в-те з черги засідання, присвячене „полагоді" далеко-східного конфлікту. Цим разом те засідання було скликане на те, щоби прийняти т. зв. рапорт комісії 19-ти, який по суті зводився до 3-ох найважніших точок: 1) Ліга Націй не признає нової держави Манджу-Ко, 2) Ліга Націй поручає створити з Манджурії автономний край під формальною суверенністю Китаю, і 3) Ліга Націй жадає від Японії відкликати всі свої війська а території Китаю до полоси залізничих ліній, що остають під японською адміністрацією. Однак Збори Ліги Націй такого рапорту не затвердили й таких рішучих постанов не прийняли. Сам Гіманс заявив, що „треба оминати навіть підозріння щодо надто великого поспіху(?!)" та запропонував відложити засідання, „щоби всі уряди могли дати своїм делегатам інструкції". І засідання справді перервали. Воно мало продовжуватися саме нині і в моменті, коли пишемо ці рядки, Ліга Націй або принесатає упадок свого морального престіжу та задокументує остаточно своє безсилля відкинувши згаданої резолюції чи евент. грою на дальше відкладання справи, або теж започаткує свій організаційний розвал — даючи притоку Японії виступити з Ліги. Бо японська рада міністрів рішила відкинути пропозиції Ліги та на випадок, коли Збори Ліги приймуть рапорт 19-ти, виступити з тієї женевської установи. Делегація Японії в Лізі Націй отримала в даному напрямку виразні інструкції, рішуче протиставилась згаданому проектові рапорту та з недвозначною погрозою вівала Збори Ліги, щоби вони „добре призадумались, поки приймуть рішення".

Тимчасом на вулицях Токіо й інших японських міст ідуть демонстрації проти Ліги Націй і її „білих імперіялістів" та маніфестації у честь цісаря і армії. І демонстрації ті і маніфестації проходять під найбільш воєнними гаслами проти Китаю. Всі телеграми й кореспонденції з Японії стверджують, що Японія живе у справжній воєнній горячці та що й військовий рух має чисто воєнний характер. Але такі самі вістки йдуть також з Китаю. Тільки що читаємо, що марш. Чанг-Тсо-Ліянґ заявив у Пекіні подорожуючому старому Бернардові Шовові, що „війна з Японією неминуча". А на ділі — всі ці заяви про те, чи війна „буде" або „не буде" є зовсім зайві і навіть смішні, бо війна на Далекому Сході вже є і розвивається з цілим розгоном.

Сам Гімане ствердив, що „нині є вже три провінції (на азійському суходолі) заняті японськими військами, ці останні перестрибнули вже великий мур, заатакували Шанґай, а в повному ході є приготування занять провінцію Джеголь". Ось саме про воєнний стан у цій провінції, куди поширились військові операції японців, про їхні ультимативні вимоги до китайців евакуювати ріжні міста, про плян походу на Пекін, про чисельність боєвих сил обох сторін і ріжні воєнні подробиці, — про всі ці речі з далеко-східнього воєнного фронту знову розписується ріжномовна преса всіх пяти частин світа, звертаючи увагу, що там, на Далекому Сході, йдуть події, яких наслідки відібються на долі цілого світа.

Від вересня 1931. року Японія з залізною енергією та послідовністю переводить в життя пляни, які мають забезпечити їй можність кольонізаційної та господарської експанзії. При шаленому перенаселенню матірніх японських островів та при одночасному масовому кольонізаційному поході китайців до Манджурії (впродовж яких 20 літ переселилось до Манджурії ок. 25 мілюнів китайців, що зроковтнули решітки давніх автохтонів) — похід Японії у Манджурії є справою просто її життєвої егзистенції. З другого боку анархія китайців та їх пасивність і бездарність є найбільшим моральним атутом для такої самої занархізованої, пасивної і бездарної Европи не ангажуватися надто в обороні „засадничих" прав Китаю. Ніхто теж нині вже не сумнівається, що 1) Японія переведе силою все, що захоче і 2) що ні Ліга Націй ані теж ніяка окрема европейська чи американська держава пляпам Японії не перешкодить...

Нині виринула вже дальша проблема: японсько-китайських відносин після того, як закінчиться на азійському суходолі збройна забезпека японських інтересів. Існує щораз більше данних, що оба ті великі азійські народи, які вже нині відносяться з повною погордою до европейської установи Ліги Націй, котра одних не змогла зупинити в їх поході, а другим не змогла дати ніякої допомоги, — що оба ті народи помиряться та співпрацюватимуть для взаємного національного розвитку й великодержавної сили.

Якщо це станеться — то з тим моментом примара „жовтої небезпеки" стане реальним грізним моментом для розсвареної Европи.

Франція і совіти.

(Від нашого кореспондента).

I.

Париж, 18. лютого 1933.

Вчора появився в тутешньому урядовому вістнику повний текст франко-совітського договору про взаїмний ненапад і текст угоди про мировий суд; обі грамоти були підписані у Парижі 29. листопада мин. р. Під декретом про ратифікацію стоять підписи президента республики Лебрена і міністра закордонних справ П. Бонкура. У Москві ратифікацію цих договорів доконано два дні раніше, 15. ц. м.

У колах близьких теперішньому французькому урядови витають обосторонну ратифікацію договору з совітами наче великий — чи не найбільший від війни — успіх французької політики й дипльоматії. Заслугу почину цього акту приписує собі п. Еріо; він і присвячує цій події щораз то нові промови (він залюбки і досить гарно говорить) і статті (він залюбки і доволі добре пише). Його політичний друг, славний адвокат Торрес вніс у парляменті відповідну привітню резолюцію; вона незабаром прийде на чергу нарад палати послів — тоді й почуємо деякі уваги підхожі для автентичної інтерпретації паризько-московського акту. Кажемо: „деякі", бо повної інтерпретації певно не почуємо. Чому? Просто тому, що французи — не українці; навіть без Макіявелія (який на цю тему зложив класичні і досі ніким не ослаблені поради) кожний сяк-так розважний і почуття відповідальности не позбавлений західно-европейський (тобто французький, італійський і англійський) політик знає і з інстинкту і з розважувань, що саме і стільки саме вільно в даному моменті казати, що треба промовчати, що натякнути і що залишити слухачам для здогадів. Значить, ледви чи почуємо і підчас недалекої парляментарної дебати голосно сказане слово і ясно сформуловану думку, що ймовірно руководить французькими авторами договору з совітами. Слово це і ця думка: відмова подвійного союза Франції зі східно-европейською великодержавою без огляду на соціяльно-політичне обличчя останньої і без уваги на зміни й переміни, які розвиток подій і уплив часу може на обличчю цьому вирізбити.

Бо чи скажуть це чи ні, а таки нема найменшого сумніву, що французька лівиця поневолі розчаровується в своїх замислах французько-німецького замирення (кошти якого мала би була заплатити одна Річпосполита), справедливо завертається до старої ідеї, якій, здавалося, завдав був смертний удар пок. Клемансо у своєму русофобстві і ще більшому польонофільстві, тай возиться з думкою загатити славянським сходом невгамовну пружність германських надмірів, потреб, вимог і апетитів.

Чи воно вдалосяб — інше питання.

Нема сумніву, що якби Бісмарк був жив і залишився при владі при Вільгельмі II., то ніякий Делькассе не був би зумів захитати договором про „переобезпечення" (Rückversicherung) між Берліном і Петербургом, що ним єдиний великий політик новітньої Німеччини був доповнив договір про потрійний союз з Австро-Угорщиною і Італією. Позбувшися старого (і, треба признати, стетричілого) Бісмарка, молодий Вільгельм II. так само залишив це „переобезпечення", як і зневажав Бісмарківську засаду піклування дружніми взаєминами з Льондоном. Сам він прилюдно і нераз погрожував Англії й заповідав їй руїну її влади над океянами, а один з його канцлерів з парляментарної трибуни

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чекоряди

поручає: у великім виборі безконкурепційні роди сметанкової, молочної десерової чекоряди, як також ріжносортні карамельки і цукри. Не шумною рекламою, дарунками у виді льосів щастя, бонами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, прирядженими з гарантованих чистих сирівців хочемо здобувати признання якнайширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.

Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

простягав пястук „славянській навалі", заповідаючи їй покласти гать „вірними германськими грудьми". За такі — що найменше нетактовні в дійсности просто глупі — словесні вибрики своїх провідників заплатила Німеччина солено, між ін. також і „коридором", а на нашу нещасну країну від розвалу осереднього союза впали ті благодати, якими від війни живемо й задихуємося...

Значить: поворот до політики Делькассе, очевидно **mutatis mutandis**, щодо сходу і заходу, зарисовується нині як один з можливих провідних принципів теперішнього французького уряду в його зусиллях видобути країну з тієї сліпої вулиці, в яку запер її старечий, ненавистю й пересудами перекипілий ум Клеманса з його твердими наче камінь віруваннями в успішність і видатність союзів з такими потугами, як Велика Румунія, Велика Сербія і Велика Польща. Відси і ликування тай радість (справжня чи прибільшувана, а то й удавана) з приводу совітського договору про ненапад, поняття як перший крок у напрямі політичного й військового союзу.

Одначе інша річ — поставити собі велику політичну мету, а зовсім інша — осягнути її. У тій безконечно складній системі ріжносторонніх, рівнобіжних і противних стремлінь і зусиль, яку називаємо політикою, сама свідомість ясної цілі ще далеко не забезпечує осягнення її; наша політична діяльність розвивається не в порожному просторі, а якому поставлення мети рівнорядне з осягненням її, а в сутолоці чужих зусиль, напружених до інших цілей, зусиль, які на наше зусилля впливають, його викривляють, з простої лінії вибивають, йому протиставляться, з ним дужаються і — бувае — його нівечать або й на щось противне нашому наміровi зводять. Так і осягнути союз з совітами, новий, тривкий і видатний (ефективний), булоб нині й завтра Парижеві бодай так само нелегко, як нелегко було свого часу республиканській Франції добитися союзу з чорно-реакційною царською Росією Олександра III. Правду сказати, то воно булоб тепер ще далеко важче: віддаль між царською самовладою і републиканською демократією, хоча була й не мала, то все таки не така величезна, як той простір, що відділює нинішню радикально-буржуазну Францію від апокаліптичної соціяльної метафізики совітського уряду. Нічого дивного — дивним булоб, якби було інакше! — що плян союза Франції а Радсоюзом стрічає тут сильний відпір і викликує кріпку критику.

Добра пайка аргументів тієї критики заслуговує, здається нам, бути виведеною також перед очі українського та ще й галицького, громадянина.

Не дайтеся залякати і піддурити!

Як боротися зі зловживаннями підчас шкільного плебісциту.

Саме тепер відбувається перевірка плебісциту за українськими школами та одночасно й шкільний плебісцит за польською мовою навчання. З ріжних сторін напливають скарги, що при цій нагоді деякі чинники стараються залякати, піддурити і знеохотити українських батьків та взагалі звести в нівець усю дотеперішню важку і повну посвяти акцію батьків за українською школою для українських дітей.

Щоби не відповідати кожному зокрема (що получене з великими почтовими видатками) і дати потрібні інформації також тим, які не зверталися до нас безпосередньо за порадою, — наводимо низку фактів, які трапляються частіше, освітлюємо їх правний бік і даємо раду, як поступати в таких і т. п. випадках.

Перевірка умов плебісциту за українськими школами.

Повідомляють нас, що у численних місцевостях при перевірці умов плебісциту за українськими школами поліціянти чи повітові шкільні інспектори випитують батьків, хто їх „намовляв" до шкільного плебісциту, від кого вони одержали шкільні деклярації, жадають метрик та „доводів особистих", а навіть посвідок староства, що батько є українцем. Нерідко кажуть ще раз підписуватися на якомусь документі чи на чистому папері, щоби буцімто переконатися, чи підписи на деклярациях є власноручні. Дуже часто при таких нагодах закидають українським батькам протидержавну акцію та нельояльність супроти держави, бо — мовляв — вони хотять викинути державну польську мову зі школи.

Так тенденційно ведена перевірка шкільного плебісциту за українською мовою навчання робить враження слідства за якусь провину. Такого переконання дістають українські батьки, якщо одночасно на ініціяторів та провідників сипляться ріжні адміністраційні кари. Рівнож накладають шкільні кари і т. п. Українська преса подавала чимало таких фактів.

Очевидно така поведінка суперечить законним постановам, а саме:

1) Передовсім шкільний плебісцитовий закон з 31. липня 1924 р. і виконний міністеріяльний розпорядок до нього з 7. січня 1925 р. **на те й видані, щоби батьки українських дітей в шк. віці могли свобідно висловитися, що бажають української мови навчання** у приналежній школі своєї округи. **Шкільні деклярації є приписані міністеріяльним розпорядком, отже про якусь протидержавну акцію в данім випадку не може бути мови.** Тому не треба датися залякати закидом, що той, хто домагається української мови навчання у школі „викидае" тим самим польську (державну) мову зі школи, отже веде „протидержавну акцію", бо польська мова всеодно є обовязковою і в українських школах.

2) Ніякий закон ані розпорядок **не вимагае**, щоби батьки **предкладали** метрики, „доводи особисті" чи якінебудь інші документи. Навпаки, § 8. виконного міністеріяльного розпорядку з 7. січня 1925 р. каже виразно, що повітовий шкільний інспектор особисто, або за посередництвом староства чи громадського уряду перевірює, чи підписаний на шкільній декларації батько з вичисленими у декларації дітьми мешкає в межах даної шк. округи, чи діти ті живуть і чи на 1. вересня відповідного року будуть у шкільному віці та чи той, хто виступає в ролі опікуна, має до неї право.

3) Зокрема вимоги предложити посвідку, що дотичний батько є українцем, не тільки не є, але й не можуть бути приписані ніяким законом чи розпорядком, бо це справа совісти і внутрішнього переконання кожної людини. Тут єдино міродайною заява самого батька без огляду на його віроісповідання. Якщо батько підписав шкільну декларацію з домаганням української мови навчання, то це вже найкращий доказ, що він українець.

4) **Ніхто не має права вимагати зразків підпису** буцім то для порівнання, чи підпис на шк. деклярації був власноручний. Підписи на шкільних деклярациях за українською мовою навчання мусять бути легалізовані громадським урядом або нотарем, або судом або староством і це зовсім вистарчае.

5) Якщо на ініціяторів чи провідників плебісциту за українськими школами накладають десь **адміністраційні чи шкільні кари** з ріжних причин, то в кожному поодинокому випадку треба своєчасно **вносити спротив** і факти подавати до прилюдного відома.

Шкільний плебісцит за польською мовою навчання.

На підставі § 10. виконного розпорядку з 7. січня 1925 р. переводять поляки шкільний плебісцит за польською мовою навчання, який тріватиме до 30. квітня. Якщо в якійсь громаді збе-руть на своїх деклярациях підписи за 20 дітей у шкільному віці, тоді дотична школа стає двомовною. Ясно, якщо поляки не назбирають стільки підписів, то школа по закону має бути українська.

Щоби лекше підійти українських батьків і видурити в них підписи на шкільних деклярациях за польською мовою навчання, хтось із поляків видрукував деклярації в українській мові. На одних таких деклярациях зазначено, що домагається державної („паньствової") мови навчання, а на других деклярациях (видрукованих в ендецькій „Друкарні Народовей" у Львові, вул. Шайнохи ч. 2) взагалі нема подано, якої мови навчання домагається батько. Це пропущено умисне, щоби і від свідомих українців видурити підписи (мовляв: „На декларації ніде нема сказано, що це за польською чи паньствовою мовою навчання, отже підписуйте сміливо"). Ясно, що опісля анонімові автори тих друків допишуть у відповідному місці „за польською" чи „за паньствовою" мовою навчання і деклярація за польською школою готова.

Збиранням підписів на шкільних деклярациях за польською мовою навчання займаються учителі й учительки безпосередньо від батьків або через шкільних дітей, а бувае, що прямо кажуть шкільним дітям підписувати їхніх батьків на шкільних деклярациях.

Бувають випадки, що й інші поляки на ріжних становищах та поліціянти займаються збиранням підписів на шкільних деклярациях, заявляють при тому, що внесені в грудні 1932 р. шк деклярації уневажнені і тепер треба підписувати наново, або наводять ріжні інші причини, а потому батьки довідуються, що це були деклярації за польською мовою навчання.

Очевидно, треба освідомити загал українських батьків, що **плебісцит за українськими школами минув 31. грудня 1932 р. тому тепер не треба вже підписувати ніяких шкільних деклярацій і взагалі ніяких інших документів ані чистого паперу.**

Однак, якщо десь батьки з несвідомости чи через необережність підписали деклярації за польською мовою навчання, то повинні негайно запротестувати проти такого підступного видурювання підписів і відкликати свої підписи. Таке письмо мають підписати всі батьки, від яких видурено підписи та вислати поручено почтою за зворотною посвідкою (рецепісом) до приналежної Повітової Шкільної Ради. Коли місцеві обставини на це дозволяють, то не шкодилоб, якщо власноручність таких підписів на протесті потвердив би Гром. Уряд чи нотар або суд. Однак це неконечне. Якщо місцеві обставини того роду, що потвердження власноручности підписів на такому протесті булоб важко дістати, то вистарчають власноручні підписи без потвердження.

Зразок протесту проти видурювання підписів.

До Світлої Повітової Шкільної Ради

в . . . . . .

Ми нижче підписані батьки українських дітей в шкільному віці громади . . . . . повіту . . . . . внесли в грудні 1932 р.

По концерті та по всяких театральних імпрезах зустрінете своїх знайомих у КАВАРНІ „УНІОН", вул. Косцюшка 1 (Народн. Гостинниця). 11-90

Ошадна господиня вживає лише мила до прання і тоалетового

„Ваше Очко"

бо нема ліпшого від нього щодо якости. Дістанете виключно у фабричній складниці мила і свічок

„ВАШЕ ОЧКО"

1294 **ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 1, РІГ РИНКУ.** 2-3

ЗБІЛЬШУЄ ВАГУ ТІЛА,
ПОБУДЖУЄ АПЕТИТ,
ЗАГАЛЬНО ЗМІЦНЮЄ,
МАЄ В СОБІ ВІТАМІНОВІ ЧИННИКИ

МАГІСТРА А. БУКОВСЬКОГО.

Вистерігайтеся безвартісних підрібок і наслідувань.

разом з іншими батьками шкільні декларації з домаганням української мови навчання в тутешній школі і за тим непохитно обстоюємо дальше.

Після того п. . . . . , видурив у нас підписи на шкільних деклараціях за польською мовою навчання в той спосіб: (Описати як було).

Щойно пізніше ми довідалися, що це були шкільні декларації за польською мовою навчання.

Отсим заявляємо, що уневажнюємо наші підписи на деклараціях за польською мовою навчання та їх відкликуємо.

. . . . . (місцевість) дня . . . . . 1933 р.

Підписи й адреси батьків.

*

Крім того про кожний такий і т. п. випадок інформувати також Правну Оборону при „Рідній Школі" у Львові (Ринок 10) та українську пресу. Не слід давати залякувати і піддурювати, а вперто боротися за свої права аж до повної побіди.

Англія фабрикує зброю.

„Дейлі Експрес" повідомляє, що фабрика зброї Вікерса встановила 24-годинний день праці при виробі муніції для Далекого Сходу. Особливо поспішно виробляють гранати. Для замилення очей управа фабрики впевнює, що замовлення прийшло із Сіяму.

Золото в Манджурії.

Японська наукова експедиція під проводом професора університету в Кіото, д-ра Кураіші, що вернула на днях до Токіо, привезла сенсаційну вістку, що на терені долішнього Амуру та Сунгарі в північній Манджурії відкрито величезні поклади золота містоти 3.800 тон, вартости поверх 2 міліярдів долярів. В тих околицях мають находитися теж поклади срібла, олова і цинку. Інтересовані чинники приступлять до експльоатації тих скарбів.

Мобілізація в Колюмбії.

ПАРИЖ, 24. II. ПАТ. Бразилійські часописи довідуються зі столиці Колюмбії, Боготи, що колюмбійський уряд оголосив мобілізацію всіх громадян від 20 до 45 літ.

Кривава партійна боротьба.

БЕРЛІН, 24. II. ПАТ. В різних сторонах міста Ляйпціґу прийшло вчора вечором до поважних ексцесів на політичному підкладі. Одного райхсбанерівця вбито, іншого тяжко ранено. Погурбовано теж двох гітлерівців.

Невже 4-те греко-кат. епископство в Галичині?

Чутки про окреме греко-кат. епископство для Лемківщини.

Довідуємося, що деякі москвофільські круги на Лемківщині й у Львові роблять заходи у варшавського нунція та в польському уряді, які йдуть у тому напрямі, *аби весь терен Лемківщини виділити з під юрисдикції греко-кат. Ординаріяту в Перемишлі й утворити для греко-кат. парохій на Лемківщині окреме епископство.* Ті круги, що добиваються виділення Лемківщини в окрме греко-кат. епископство, обіцюють собі й іншим, що з ментом *кр*ування того епископства. всі ті лемківські громади, що перейшли в останніх роках на православя, повернуться знову до греко-кат. церкви.

Не знаємо, як далеко пішли заходи в цій справі і як поставилися до цього дивного пляну компетентні ватиканські та польські урядові круги. Одначе з факту, що в москвофільських кругах всі доброї надії, що називають уже завіть кандидатів на становище лемківського епископа в особах *о. д-ра Нагорнянського* у Варшаві, *о. д-ра Масюха* в Перемишлі й *о. д-ра Мишковського* у Львові та подають також осідок того епископства у Криниці, де є величавий парохіяльний дім-палата, — можна робити висновок, що щось у тій справі вже робиться і не виключена річ, що українське громадянство може бути заскочене в найбільшому час номінацією на епископа одного з поданих вище кандидатів.

Від себе скажемо в цій справі ось-що: Такий плян, якщо він має би бути реалізований, *іде в розріз з українськими національними інтересами, а до того не принесе найменшої користи нашій церковній справі на Лемківщині.* Не окремого епископа там треба (потрий, судячи по кандидатах, ширив би дальше москвофільство, яке й довело до переходу багатьох громад на православя!), але добрих, ідейних, щиро відданих народові священників, відповідно переведених місій та освідомлюючої культурно-освітньої праці звязаної з акцією харитативною. Тільки така вперта, послідовна й доцільно поведена праця могла б за якийсь час видати свої овочі і привернути збаламучених різними агітаторами лемків знову до греко-кат. церкви.

Франція зброїться перед Гітлером.

В дискусії над фінансовим проектом у французькому сенаті б. президент Мільран виголосив промову, в якій спротивився зменшенню військових кредитів. Сильна французька армія в нинішньому стані Европи є гарантією миру. Деяка реформа французької військовости потрібна, однак зменшення кредитів було би шкідливе для інтересів Франції. Коли в Німеччині дійшов до влади Гітлер, що зовсім явно домагається ревізії трактатів, Франція не може позволити собі на зменшення своєї оборонної сили. Промовець остеріг перед грозячою небезпекою. В результаті сенат відкинув більшістю голосів ухвалений палатою депутованих проект редукції військового бюджету.

Наслідки гіртенберської аферн.

ВІДЕНЬ, 24. II. ПАТ. Ґенеральний директор австрійських залізниць д-р Зефельнер подався до димісії. Причиною димісії був конфлікт між ним і канцлером Дольфусом тому, що нема змоги виплатити пенсій залізничним службовцям 1. березня ц. р. Канцлер Дольфус заявив, що був про це заздалегідь поінформований. Залізничі службовці заповіли на 1. березня страйк, якщо не дістануть пенсій.

В справі тієї димісії „Екстраблят" довідується, що вона вяжеться з гіртенберською аферою. Директор Зефельнер жертвував одному службовцеві із соціялістичної організації залізничників 150 тисяч шилінґів, якщо своїм впливом уможливить перепуск транспорту зброї з Гіртенберґу до мадярської границі. Канцлер Дольфус, довідавшись про плян Зефельнера, покликав його до себе і ствердивши фактичний стан припинив його в урядуванні.

Стверджено, що сума 150 тисяч шилінґів справді вплинула до каси союзу залізничників.

Гітлер не радить цісареві вертати.

ЛЬОНДОН, 24. II. ПАТ. „Дейлі Експрес" приніс ближчі подробиці зі стрічі жінки б. цісаря Вільгельма Ґеруґин з Гітлером в одним аристократичнім домі в Берліні. Підчас розмови Гітлер мав заявити, що теперішня хвиля ще не назріла до повороту цісаря. Політичні й господарські трудноші Німеччини такі великі, що не можна тепер ризикувати повороту династії на престіл.

Ревматики і ті, що терплять на нервові болі повинні у власному інтересі випробувати таблетки Тоґаль. Бо Тоґаль поборює ті недомагання, не дає призбируватися мочевому квасові, який, як відомо, є причиною тих терпінь. Спробуйте і переконаєтеся самі, але домагайтеся у власнім інтересі лише оригінальних таблеток Тоґаль. Можна дістати у всіх аптиках. Ціна 2 зол. **Тоґаль.**

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 26. ЛЮТОГО 1933.

ВОЛОДИМИР БИРЧАК.

З доби „Молодої Музи".

Дорогий Товаришу!

З приємністю вичитав я в „Ділі" фейлєтон про „Молоду Музу". Але ти, товаришу, Михайло Рудницький, тільки був термінатором у „Молодої Музи", характеристику її подав добру, але в дечім хочу її доповнити.

Ще перед заснуванням „Молодої Музи" був я членом двох літературних гуртків. Один склікав проф. О. Колесса: ми зійшлися в бібліотеці Наук. Т-ва ім. Шевченка, але той гурток мав тільки одно засідання і якось так сам від себе розпався. Другий гурток (літературної критики) склікав був І. Франко. Теж були тільки одні сходини. Одначе на тих одних сходинах ми почувалися досить звязані, кожний, що промовляв, дивився на бороду Франка. Франко мовчав, пустив нас говорити, аж при кінці по нас усіх промовив, того хвалив, того знов ганив. По тих одних сходинах ми більше й не сходилися, мабуть тому, що члени були якісь недібрані, чи може тому, що І. Франко не мав часу.

У 1906. р. задумав В. Будзиновський видавати літературний часопис „Світ" і ось зібрався гурт молодих письменників і переняв редагування „Світа". Остап Луцький охрестив цей гурток „Молода Муза".

Гурток складався з молодих людей, менш-більше рівного віку, дуже різних вдач, людей завжди погідних і людей, що у всьому вміли трагедії; були тут реалісти й символісти. Хто зна, чи саме оця різнородність не причинялася до великої одноцільности гуртка.

Ми сходилися вечорами й кілька разів у тиждень. Читали свої „твори". Коли нині по літах згадую ці засідання, то згадую їх з тугою, що нині не можу належати до такого гуртка. По перечитанню йшла жива, гаряча дискусія. Як часто ми тут сварилися, переконували один одного. Було й таке, що хтось зачав читати, а йому з місця казали: — „Досить, вже видимо, що то дурне!" — Крім того, що один виказував хиби другому, ми собі й помагали, радили, якби річ зробити ліпше, краще. Автор брався поправляти, читав удруге, йому знов виказували хиби. А вже підчеркую з притиском — *ніхто ніколи не рівнявся за критику.* Мабуть тому, що ця критика не тільки виказувала хиби, але й поправляла, учила. По таких горячих засіданнях ми перекірювали свої кишені й ішли до кавярні, де найвищим, що ми собі дозволяли, була чорна кава і „чорна їдія". У кавярні йшла далі палка дискусія — часом від 8. вечором до 7. рано — при одній „чорній".

Як похвальну рису того гуртка підчеркнув я ще й те, що члени „Молодої Муза" ніколи не писали на себе похвальних рецензій, як це часом практикували й практикують інші літературні гуртки. Нас називали „кружком обопільної адорації", але про адорацію не було бесіди, хіба про щирість та отвертість у висказуванні своїх думок.

Здавалось би, що такі літературні гуртки як „Молода Муза" повинні би знайти в суспільности прихильність, підтримку. Так не було. Нас били і то добре били. Нас бив І. Франко в „Літ. Наук. Вістнику" й устно. Ми сходилися з І. Франком майже що дня в кавярні „Монополькі". Я був редактором „Світа" і раз похвалив мене І. Франко як редактора такими словами — „Чудові поезії друкуєте в „Світі"! Оцю поезію можна читати згори вділ, але можна читати і здолу до гори... Послухайте, я перечитаю вам її здолу до гори..." І він перечитав її. — „Бачите, вона чи сяк, чи так, однакова"... Правда, автор тієї поезії зреванжувався потім Франкові. На літературних сходинах у „Бесіді" спитав Франка, що думає про такі вірші:

Маріння всю нічку квітневу
Танки між квітом
Хвацьки тнуть.

Скоро виголошений вірш був незрозумілий Франкові; він казав собі його поволі повторити й заявив, що це не жадна поезія, а просто ідіотизм. Тоді показали йому „Літ. Наук. Вісти.", якого він був редактором і з якого винялі ті вірші...

Франко нас бив зі щирого серця і зі злости. У малій книжечці, яку видали у Кракові Люнатик (Б. Лепкий і О. Луцький) були дотепні травестії між іншим і з Франка. Крім Франка бив нас і цілий той гурт людей, що були довкола Т-ва ім. Шевченка. Нас називали протисуспільниками, здеклясованими буржуями, тощо. Щож? — великим людям треба багацько вибачити.

Але нас били й маленькі люди, які вищі й позазали з обиду. Нас били, бо життя в Галичині то мало й має до себе, що завжди треба когось бити. Чужий не завжди дасться, отже биймо свого! Багацько людям було незрозуміле, що мо-

JOB
ОРИГІНАЛЬНІ ФРАНЦУСЬКІ
ҐІЛЬЗИ і БІБУЛКИ
Знову можна дістати.

Для безпеки кордонів.

ТОКІО, 24. II. ПАТ. Переговори, яких метою є визначити мішану кордонну комісію, що буде складатися з представників Японії, Манджурії та СРСР, відбудуться в перших днях березня, після приїзду більшовицького амбасадора. СРСР. згодився на створення такої комісії, якої завданням буде визначити кордони, щоби не допустити до інцидентів на більшовицькім кордоні.

Бої за Джеголь.

ПЕКІН, 24. II. ПАТ. На основі китайських джерел після триденного бомбардування Чао-Яну японські відділи в силі 20.000 людей і манджурський відділ у силі 10.000 людей розпочали загальний наступ на Чао-Лян при допомозі піхоти, артилерії, танків і літаків. Китайці були приневолені завернути в околиці Нан-Лін і Пей-Піно, творячи здовж ущіра уфортифіковану лінію, щоби здержати японську офензиву.

Плянують замах на Гітлєра.

БЕРЛІН, 24. II. ПАТ. Поліція розв'язала вчора комуністичний виборчий мітінг у спортовій палаті. Комуністичний посол Пік, покликуючись на повідомлення деяких часописів про пляни замаху на канцлєра Гітлєра, заявив, що такий замах можна легко інсценізувати, щоби стягнути репресії на робітників. Промовець закликував організувати масову самооборону робітників

Німецька збройна сила.

З Мінхену повідомляють, що міністр райхсвери ген. Бльомберґ з нагоди військової ревії виголосив до старшин промову, в якій вказав на військову силу Німеччини. Він зазначив, що зараз тільки армія є озброєна, однак довкола неї стоять мільони зорганізованих німців, що мають ту саму ціль і чують так само, як армія.

Пресові репресії в Румунії.

З Букарешту повідомляють, що державна прокуратура видала розпорядок, на основі якого всі ліві часописи заборонено аж до відкликання.

же бути гурт людей, який себе не їсть, який агутурваться, чогось хоче, отже треба його бити. І били по дурному, не по джентельменськи. Доходило до того, що писали: „Такі твори пише професор гімназії. Як він може морально виховувати молодіж?!“ — і відтинки цих рецензій посилали Краєвій Шкільній Раді...

Лірики з „Молодої Муси“ хапюзалися. — „Присягаю, що ломлю перо!“ — присягав Петро Карманський і — Богу дякувати не дотримав слова.

Правду пишеш, що політика стала згодом для більшости життєвою трагедією. Але — чи могло бути інакше? Чи могли події світової війни та будування Української Держави не зачіпити членів „Молодої Муси“? Чи могли вони стати байдужі до подій і не дати себе захопити й тим подіям? Це було неможливе. Інша річ, що до тих подій не були ми приготовані душевно. Дехто заломився, дехто впав. Але годі, данину своєму часові годі не віддати.

Ти, Михайле, сидиш у Львові. Що було би, якби так знов скликати до Львова на чорну каву та на „чорну індію“ членів давної „Молодої Муси“? Дехто постарівся вже, важко несе життя, але може ще дехто і не постарівся. Чи думаєш, що досвід зібраний у житті і наука викарбувана в душі вже не варта, щоби їх зужити? Як раз цей тяжкий час, який переживаємо, каже організуватися, збирати сили. Члени „Молодої Муси“ перейшли Европу, жили під ріжними цісарями й королями та в ріжних республіках, дехто був і в Америці, дехто видів береги Азії. Невже вони по тім всім — не мали що нового сказати?

Ужгород.

Перед французько-українською виставою у Львові.

Голос французького критика.

У неділю в 12-ій год. відбудеться святочне відкриття малярської вистави, французьких та українських мистців, у салях „Національного Музею“. Це вже вдруге виступлять наші мистці поруч із чільними французькими, з яких нині вже світове ім'я. Для характеристики цієї вистави подаємо переклад передмови відомого французького критика Максиміліяна Готіє, написаної до катальогу цієї вистави.

„Виступ, якого ми є свідками, вже має за собою прегарні осяги: він доказує, що у Парижі існує гурт українських мистців, виїмково сильних і обєднаних.

„Та на підставі нинішнього стану й інформацій, які маємо, не можемо передбачити хто зпоміж них стане таким героєм, як Манес для Чехословаччини або Мештрович для Югославії, бо зуміє розбудити національну свідомість своєрідною естетикою.

„Нехай у Львові знають бодай те, що ми хотіли би знати щось більше про українське мистецтво і що в нас прийняли би з якнайбільшим зацікавленням виставу, що давала би огляд від візантійщини через новітні часи до нинішньої доби і показала, що в цьому мистецтві є одноцільний тяг і дуже щаслива сполука Сходу та Заходу.

„Друга мета нинішнього виступу є показати в одному з огнищ української культури китиці творів — вибраних і дібраних так, що треба за це висловити найбільше признання —, що заквітли на галузях і навіть на найменших гілках „Паризької Школи“.

„Як ми, французи, не маємо бути вражливі на факт, що наш край грає у сучасному мистецтві ролю, яку займала Італія у добі Ренесансу.

„Та історія навчила мене, що варта всякі імперіялізми і гадаю, що ані серце ані розум не дозволяють говорити про факт гегемонії, яка, як відомо, є вислідом ріжної сполуки сил, що не мають нічого спільного із залежністю політичних кордонів.

„Не випереджуючи усіх можливих успіхів, покищо треба цю французько-українську виставу вважати прегарним зразком духової співпраці“.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця,** Львів Пасаж Миколяша, II. пов., напроти кіна „Утіха“. Власні матеріяли на складі. 125013-25

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 22-?

— **Емеритований окр. суддя Волод. Сухий** отворив адвокатську канцелярію **в Козовій.**

— **„Просвіта“ в новому льокалі.** З нинішнім днем перенеслася централя Т-ва „Просвіта“ у Львові з II. на I. поверх, занявши там всі кімнати після опорожнення їх Центробанком, що переніс свої бюра до власної каменниці при вул. 3. Мая ч. 15. Разом зі всіми бюрами централі „Просвіти“ найдуть на I. поверсі приміщення також канцелярії обох філій „Просвіти“ (на місто Львів і повіт), а також велика бібліотека-виїмкова. До опорожненого централею „Просвіти“ помешкання на II. поверсі спроваджується за кілька днів централя Т-ва „Сільський Господар“, а до помешкання, яке займала досі бібліотека „Просвіти“ (т. зв. бібліотечна саля) переноситься т-во українських дозорців „Воля“, яке, дістявши таке догідне приміщення, зможе тепер повести ще інтенсивнішу працю для добра своїх членів.

— **Дискусійний вечір про український правопис** відбудеться в неділю 26. ц. м. в год. 5. попол. у салі „Бесіди“ (вул. Рутовського 22). Вечір уладжує „Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка“ під гаслами „Під знаком апострофу“ та „Чи український інтеліґент може навчитися писати правильно?“ Вечір започаткує коротким відчитом д-р Михайло Рудницький. Кожний, хто тільки цікавиться нинішніми правописними болячками, кожний, хто тільки нарікає на наш правописний хаос — повинен явитися!

— **Михайло Голинський у „Дон Карльосі“.** В суботу 25. лютого ц. р. виставляють у міському великому театрі премієру опери Вердія „Дон Карльос“. Титулову партію співатиме, як ми повідовляли, наш артист Михайло Голинський. У понеділок 27. лютого ц. р. виставляють цю саму оперу вдруге.

— **З музичного життя.** Заходом Муз. Т-ва ім. Лисенка відбудеться в четвер 2. III. у великій салі **концерт піяністки Галі Левицької-Крушельницької.** У програмі твори Баха, Бетовена, Антона Рудницького (соната на стрілецькі теми) й Левка Ревуцького. Білети в Союзному Базарі, членські тільки в перепродажі.

— **Збірні твори В. Стефаника.** На ріжні запити, звернені до нашої редакції, подаємо до відома, що вже в найближчім часі появиться розкішне видання збірних творів В. Стефаника в одним томі з ілюстраціями В. Касіяна і М. Бутовича. До цього тому ввійдуть усі дотеперішні збірки, з яких тільки остання є ще в окремій

Даром
2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ
„САЛЬФЕРС“ тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.
Почтові висилки відворотно.
Хто предложить цей вирізок отримає 6-ий ножик безплатно.

продажі, новелі, розсипані по журналах за останні роки і нові, які автор прислав до збірного видання.

— **До відома львівського громадянства.** В неділю, 26. ц. м. буде під церквою св. Юра збірка тільки на одну ціль: на кухню дарових обідів для безробітних. Українське громадянство повинно щедро піддержати цю добродійну акцію.

— **Вийшли на волю.** В четвер 23. ц. м. вийшли з слідчої вязниці у львівських Бригідках на волю політичні вязні з Сокальщини, обвинувачені в приналежности до ОУН: Гриць Бабський, Василь Герасимчук, Борис Герасименко, Андрій Дячишин і Володимир Макар. Усі вони сиділи у вязниці по 4—5 місяців. Із арештованих сокальців сидять іще у Львові Василь Макар і Павло Рак.

— **Спортові потяги.** Найближчої неділі виїздить зі Львова два лещатарські потяги в Карпати; один в год. 6.35 до Лавочного, другий в год. 6.50 до Сянок. Карта їзди до Лавочного коштує 7.20 зол., до Сянок 9 зол. Якщо зголоситься відповідне число учасників, виїде зі Львова третій спортовий потяг до Ворохти. Крім того їде до Сянок потяг з Ряшева, Ярослава, Перемишля і Самбора.

— **Академічний страйк у Львові** треває дальше. Після проголошення страйку студентами ректорати політехніки й університету оголосили оповістку, якою припинили виклади аж до відкликання. Тому, що незначна частина молоді проурядової організації противна страйкові, приходить до кривавих розправ. Під університетом страйкарі побили тяжко студента Антона Кашалю, якого відставлено до шпиталю. В другім домі техніків побили студента Пйотровського.

— **Найшли жертву снігового осуґу.** Після дводневних глядань найшли труна лещатаря Генрика Гараніха, що згинув підчас снігового осуґу на Зарослику за Ворохтою. Вояки технічного відділу з 36 п. п. найшли його під снігом у глубині двох метрів. На тілі не було ніяких ран, отже смерть наступила наслідком удушення.

— **Вивезли касу санками.** В Суходолі пов. Бібрка пятьох озброєних грабіжників добулося в ночі до склепу української кооперативи і вкрали ріжні товари. Ті самі злодії добулися до громадського уряду і винесли велику залізну касу, в якій находилося 600 зол. Касу зложили на сани й відїхали. Поліція шукає за ними.

— **Вломники при роботі.** До будинку Каси Хорих у Надвірній вломилися в ночі злодії, розпороли касу і забрали готівку 548 зол. — Тої самої ночі дістався злодії до канцелярії д-ра С. Шапіри в Рожнітові і розбивши касу, вкрали 400 зол.

— **Засудили комуніста.** Перед судом присяглих у Самборі станув Ізидор Моріц, родом з Будапешту, що мешкав у Дрогобичі, під замітом кольпортажі комуністичної літератури. Ві-став один рік вязниці.

ГІРКО ЖИВЕТЬСЯ ЖИДАМ У СРСР.

ЄРУСАЛИМ, 24. II. ПАТ. У звязку з тяжким положенням жидів у СРСР. відбулися в Єрусалимі збори палестиньских рабінів. Ухвалили м. і. проголосити в останній день місяця нісан заг. піст, робити збірки для голодних жидів у СРСР. і звернутися з відозвою до всього цивілізованого світа, щоби поміг жидам у СРСР., яких доля пригадує найгірші часи еспанської інквізиції.

ВІЙНА В ДЖЕГОЛІ ПОКІНЧИТЬСЯ СКОРО.

ТОКІО, 24. II. ПАТ. Японська військова влада вірить, що воєнні операції в Джеголі покінчаться скоро, бо правильні китайські відділи, які є біля сх. кордону тієї провінції, не ставлять опору. В китайських відділах поширюється дезертирство.

ГІТЛЄР ПОМОЖЕ АВСТРІЇ.

Гітлєр сказав, що готов дати фінансову поміч Австрії, коли повалять уряд Дольфуса, розпишуть нові вибори та віддадуть владу гітлєрівцям.

НЕПОРОЗУМІННЯ МІЖ ФР. ПАЛАТОЮ ПОСЛІВ І СЕНАТОМ.

ПАРИЖ, 24. II. ПАТ. Фінансовий проект із поправками, що їх прийняв сенат, вертає нині до палати послів. Фінансова комісія палати прийняла вчора знову ряд постанов проекту, що їх відкинув був сенат.

Непорозуміння обох палат є в справі редукції військових кредитів, яку ухвалила палата послів, а відкинув сенат, і в справі зниженя платень держ. службовців. Можливо, що прийде до порозуміння. У справі кредитів уряд відграє ролю посередника та йде на виспід нарад обох палат.

ЗНАМЕНИТІ ДОЛЯРОВІ ФАЛЬСИФІКАТИ.

НЮЙОРК, 24. II. „Нюйорк Таймс" повідомляють, що стверджено, що в банковому обігу є знамениті фальсифікати 100-долярових банкнотів, сфабрикованих у СРСР. Банкноти ті почали курсувати в Шікаго в січні ц. р. і передістались теж до Китаю. Уряди чужих держав повідомлено про це.

ЗАБОРОНЯТЬ ВИВОЗИТИ ЗБРОЮ ДО ЯПОНІЇ.

Англія хоче звернутися до урядів Зл. Держав, Франції, Італії та Чехословаччини, як головних держав, що фабрикують зброю, з внесенням, заборонити вивозити зброю до Японії.

—o—

ЕКСПОЗЕ РУМУНСЬКОГО ПРЕМІЄРА.

БУКАРЕШТ, 24. II. ПАТ. На засіданні центр. виконуючого комітету нац. селянської партії премієр Вайда Воєвод виголосив експозе про політичне положення. Підкреслив, що його кабінет веде політику попереднього уряду, заперечив чутки про непорозуміння в уряді та ствердив, що уряд поступає згідно з конституцією. Згадуючи про комуністичну акцію сказав, що готов усунути вплини комуністичних агітаторів серед населення, яке й так їм не сприяє, а є їм вороже.

Виконний комітет у постановах ствердив, що уряд Вайди Воєводи працює в повній згоді та солідарности з нац. сел. партією та втішається довірям короля й народу. Комітет вислав телєграми до Маніва та Мігаляке.

— **Український концерт у Любен.** Дня 11. ц. м. відбувся у Любені (Бельгія) вечір українських пісень і танців, зорганізований брюссельською музичною фірмою, на дохід українських студентів любенського університету. Програма дуже ріжноманітна, із трьох частин, складалась із оригінальних композицій Демуцького, Леонтовича та О. Нижанківського, друга із народніх пісень, дум, колядок, третя із танців. Хорами проводив Р. Степанюк, думи та народні пісні співала п-і Г. Гарлєз; танці йшли під проводом І. Логина і брали в них участь крім нього та молодих хлопців п-і Валєнія та Н. Білас. Згадана брюссельська фірма Ляверинса видала з цієї нагоди музику та французький текст двох українських пісень „Гандзя" та „Почаївська Божа Мати"; на обгортці бачимо репродукцію рисунку О. Кульчицької.

— **Помер син французького консуля у Львові** 17-літній Клявдій Шастан. Покійний відзначався літературним талантом.

— **Ограбили інкасента.** При вул. Оборони Євпця у Львові два опришки напали в 11. год. в ночі на Б. Вільмана, інкасента фірми Керн і С-ка та забрали в нього 160 зол. і годинник. Частина грошей була власністю фірми. Вільман пізнав обох напасників у поліційному альбумі злочинців.

— **Напад на вулиці.** На вул. Тарновського у Львові двох невідомих опришків напало на Варвару Івахів, жінку директора кооперативи „Єдність". Забрали в неї торбинку з 15 зол. і ріжні річи, вартости 30 зол. Як підозрілих поліція арештувала Ф. Тресера та К. Вітошинського.

— **Випустили собак на волю.** На вул. Красіцьких у Львові живодер зловив собаку-вовчура, власність одного адвоката, тому що наймичка не вела його на ремінці. Юрба кинулася на віз, отворила дверцята та випустила на волю не лише вовчура, а й всі інші собаки, що там були. Кінець авантюрі зробила поліція, одначе віз відїхав уже пустий.

— **Заворушення безробітних.** В Голешові біля Цешина замкнено велику фабрику цементу, наслідком чого 700 робітників стратило працю. Тому, що безробітним не видають допомог з фонду безробіття, дня 23. п. м. зібралися біля фабрики на віче, яке поліція розігнала. Тоді на поліцію посипалося каміння, дальше робітники почали бити поліцаїв колами, вирваними із штахет, а вкінці впали револьверові стріли. У відповідь поліція стріляла теж з револьверів. Стрілянина скінчилася тим, що чотирьох робітників і вісьмох поліцаїв потерпіли рани. Коли врешті робітники розбіглися, на полі бою найшли 50 колів і кий.

— **Кривава подія на Дністрі.** Як повідомляють з Букарешту, коло місцевости Маслячєня пробувала перейти замерзлим Дністром з радянського боку на румунський родина, зложена з 5 осіб. Радянська гранична сторожа дала до них кільканацять стрілів, від яких згинула одна дівчина, а її родичі потерпіли тяжкі рани.

— **На дорозі** біля Монастирця пов. Дрогобич найшли людського трупа з численними тяжкими ранами. Пізнали в нім 24-літнього Влад. Жолнерчика, відомого з крадіжей. Упав мабуть жертвою злодійських порахунків.

ПРИ НЕДОСТАЧІ АПЕТИТУ, зілсованім шлунку, погаяному травленні, обструкції, забурених переміни матерії, кропивці і свербі натуральна гірка вода „Franciszka Józefa" усуває з організму гнильні субстанції, що затроюють організм. Поручають її лікарі.

— **Чужинні кореспонденти в Москві.** „Шікаго Трібюн" помістило революційну статтю про становище чужих кореспондентів у Москві. Автор оповідає подрібно якою густою сіткою шпіонажі оточили більшовики кореспондента „Берлінер Тагебляту" п. Шеффера, який після відпустки, коли вернувся до Берліна не дістав уже дозволу на поворот до Москви. Шеффер пересилав деякі кореспонденції аж через німецьке посольство, але чекісти з тих листів уміли робити копії. Більшовики інсценізували проти нього процес, закидаючи йому, що він не платить податків і ховає гроші, але процес не вдався. Всі знайомі Шеффера були зареєстровані у чрезвичайці і коли він виїхав, усіх арештували аж до господині, де він наймав хату.

— **Англійські студенти.** Студенти славного англійського університету в Оксфорді влаштували цікаве віче: на тему відношення до війни. На ньому 275 голосами проти 153 рішили, що при ніяких обставинах ніколи не підуть на війну.

— **Собача грипа.** Стокгольм досі не знав грипи, яка гуляє в інших великих містах. Зате в останніх днях розвинулась там епідемія між собаками, з усіма ознаками людської грипи. Недуга на людей не переходить. 7000 собак у Стокгольмі лікується.

— **Сніг завалив театр.** У Сієні в театрі Делля Ліцца перед виставою завалився під тягарем снігу дах. Запалася і сцена. При цьому були ранені три актори з Фльоренції, що виступали в цьому театрі гостинно.

— **Ріжні вістки.** В англійськім парляменті утворили нову партію лібералів під проводом Льойда Джорджа; є їх 13 членів і сидітимуть між членами опозиції. — Шаляпін виступив із концертом в Єрусалимі і мав великий успіх. — Міністр Індії заявив в англійськім парляменті, що покищо неможливо випустити з вязниці Гандія та інших індуських націоналістів. — На міжнароднім зїзді у Люксембургу рішили відновити европейський металюргійний картель. — У Берліні помер від грипи міністр освіти в 1925/30 проф. Карло Беккер, великий сходознавець. — Поважно занедужав колишній головний командант американської армії генерал Першінг; має він 72 роки. — Між Парижем і Манілею відкрили постійний телефон; 3 хвилинні розмови 800 фр.

— **Музей народньої ноші.** В Нойштаді біля Кобурга цього року відчинять музей народньої ноші. Для музею збирають етнографи вже кілька місяців народню ношу по всьому світі. Досі до Нойштаду прийшло багато фігурок у народній ноші з Кореї, Японії, Греції, Ліберії, Японії, Джавн, Піви. Америки, Марока та 20 інших держав. Спеціяльністю вважають найменші фігурки в світі, що прийшли з Південної Америки, а великі вони всього кілька міліметрів. Крім того є між присланими річами цікавий китайський похорон.

— **Ще одна жертва лещатарства.** В Альпах згинув французький лещатар Гавр. Оро з Ліону. Сталося це при зїзді узбіччем гори. Він зачепив лещотами за перешкоду під снігом і впав на дід, де згинув на місці.

— **На тему „Торговельні бїлянси Галичини"** виголосить д-р Карло Коберсьбкий відчит в неділю 26. ц. м. в год. 10.30 передпол. в харчівні Академічного Дому. Відчит улаштовує „Економічний Семінар" при т-ві „Торговельник". Вступ вільний.

†

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за бл. п.
НИКОЛУ ДУРБАКА,
діяльного громадянина Войнилова
відбудеться у **вівторок 28. лютого в год. 7.**
в Успенській церкві у Львові.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „*КОНГОРІЛЛЯ*".

Знимки із дослідної подорожі до глибин Африки, беретами Нілю аж до невідкритих досі закутин, де живуть пігмеї, крокодилі, слони, гіпопотами, фламінги, як у славнім „Трейдер Горні". Знимки незакрашені ніякою аранжованою ківовою пригодою. Прецінні побутові сцени з життя пігмеїв і ловів на малпи.

Вияснення д-ра Л. Людкевича.

(Лист до Редакції).

В ім'я правди і точности прошу ласкаво помістити моє вияснення відносно заміток Редакції до реценвії п. Т. Шухевича п. з. „З музичного життя" у 41. числі „Діла".

1) Не відповідає вповні фактичному станові твердження, немов-то Хв. Редакція „звідалегідь упросила одного з наших музиків, д-ра С. Л. виготовити фахову рецензію і з цею метою дала йому редакційні білети" — бо в дійсности д-рови С. Л. заоферовано ці білети в самий день концерту в 2. год. пополудні у часі його зовсім випадкової присутности в Редакції — з додатною екс пост пропозицією, — написати за те рецензію, на що він зараз таки відповів, що рецензію ледви чи зможе написати з причини цїлковитого браку часу. (Редакція зрозуміла це інакше. Ред.).

2) Про абсолютний брак часу д-ра С. Л. для написання рецензії нехай засвідчить і те, що він і досі не зспів написати також рецензії із нашого співочого ювилейного фестівалю в Станиславові з дня 4. лютого, ані з виставки першої нашої музичної комедії „Жабуриння" з дня 6. лютого, — до чого був морально щонайменше в тій самій мірі зобовязаний.

3) Не є вповні згідне з правдою, немов-то д-ра С. Л. Хв. Редакція ургувала за рецензією, а правдою є натомість те, що він від 1.—20. лютого з причини безперервних півчасових іспитів у філіях Музичного Інституту на провінції — перебував у Львові тільки по кілька годин (в днях 6., 7., 15.—16. лютого) та за весь той час із Хвальною Редакцією устно ні письменно не комунікувався. (З д-ром С. Л. говорив член Редакції д-р І. Німчук. — Ред.).

З високим поважанням

Ст. Людкевич.

Львів, 20. II. 1933.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

СПОРТ.

ГАКІВКОВА ДРУЖИНА „УКРАЇНИ".

1931-32-ий рік був третім роком істнування гаківкової дружини „України". Мистецтв у мин. році не скінчили зі знаної причини. Дружина розіграла мин. зими 18 мечів, з чого виграла 7, ремісувала 3, програла 8. Загальне відношення воріт 32:32, поодинокі терції 7:8, 14:10, 11:14.

В дружині грало 10 гравців: Скрипій (18 мечів), Труш М. (18), Дицьо (18), Ліщинський (17), Труш Р. (17), Шиналь (17), Гофрик (15), Дмитерко (11), Лисик (7), Корейба (4). Крім того Труш Мирон грав у репрезентації Львова проти Катовиць і Кракова.

Королем стрільців у мин. сезоні 1931-32 був Труш М., що здобув 16 воріт. Другим був Труш Р. — 5 воріт, Ліщинський і Шиналь по 4, Дицьо 3.

Дружина мала два виїзди зі Львова: один до Чернівець (перший виїзд української дружини поза кордон), де розіграла 3 змагання й один виїзд до Перемишля.

В цьому сезоні (1932-33) в мистецтвах А-кл зайняла „Україна" 4-е місце після Погоні, Чорних і Лехії та має розіграти елімінаційні змагання з мистцем Б кляси, які, сподіємося, вирішать у свою користь. Крім мистець-

ких змагань розіграла гаківкова дружина „України" товариські змагання з Лехією (1:1).

Теперішній склад дружини: Скрипій (ворота), Дяньо, Лисик (оборона), Труш Р., Труш М., Ліщинський, Шиналь, Дмитерко, Магалас (напад).

Як у копаному мячі, так і в гаківці займає „Україна" у Львові (тимчасим і в цілій Сх. Галичині) 4-е місце.

БУРЯ НАД С. К. „РУСЬ" МИНУЛА.

З найновішого числа ужгородського „Карпаторусского Голос-у" (з 22. ц. м.) довідуємося, що буря, яка була нависла над С. К. „Русь" (див. „Діло" ч. 40), проминула щасливо. Як москвофіли, так і українці члени „Руси" погодилися, мовляв, у тому, що в інтересі Т-ва не слід до нього вносити моментів політичної боротьби, бо вона може пошкодити не тільки добрій славі клюбу, але внести також непорозуміння і тертя поміж поодиноких змагунів. Потвердження цієї вістки з української сторони ще не маємо.

ГАКІВКОВЕ МИСТЕЦТВО СВІТУ.

ПРАГА. В четвер пізним вечором розіграли у Празі останній півфінальний меч за гаківкове мистецтво світу між Австрією і Німеччиною. Несподівано перемогла Австрія 2:1 (0:0, 0:0, 2:1). До фіналу гаківкових розгринок за мистецтво світу входять чотири дружини: Канада, Злучені Держави, Чехословаччина й Австрія. Фінальні розгринки починаються в суботу. — До турніру за чашу потіхи стають: Німеччина, Польща, Мадярщина і Швайцарія.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

„ЗИЗ". Сатир. гум. журнал ч. 4. З 20-го лютого 1933. Зміст: Зїзд „Молодої Музи" (з рис.), Процесна. Примавера Галіцінна. „Молода Муза" і „Сфінкс Европи". „Геть з альнголем"! Також санатор (рис). На лекції природи (рис.). Зі спорту. З жіночого руху (рис.). Мешканець пріма (рис.). Чесний дядю. З рисунків Малого Ромця.

—o—

Листування Редакції.

Кореспондент „Діла" у Парижі: Ваших трьох дописів із Женеви зовсім не отримали. Видно, вони по дорозі до нас пропали.

С. Д. Б.: Повна статті, яку ми мусіли в неодному місці змінити, припізнилася наслідком завалення „Діла" іншими актуальними матеріялами.

Вп. Дописувачеві в Турці й Камінці Струм.: Не помістимо бо не бачимо Вас у списках передплатників „Діла".

—o—

БІРЖА.

Гроші.

Долар в приватних оборотах 8.91 зол.

Золото: 1 доляр — 9.03, 1 дукат 84.—, 20 корон — 38.10, 10 рублів — 48.—.

Срібло: 1 корона 0.30, 5 корон 1.52, 1 рубель 1.25, 1 фльорен 0.75

Трансакції — Продажа — Купно.

Бельгія 125.10, 125.41, 124.79; Данціг 174.30, 174.78, 173.67; Голяндія 350.30, 351.20, 350.40; Льондон 30.38 30.33, 30.50, 30.20; Нев Йорк кабель 8.905, 8.925, 8.885; Париж 35.12, 35.21, 35.03; Прага 26.—, 26.—, 26.—, Швайцарія 173.65, 174.08, 173.22, Берлін 213.03.

Акції.

Банк Польський 75.—, 75.25, 75.—.

Збіже.

Львів Підволочиська. Ціни біржеві — ринкові.

Пшениця дворська 740 33.00—33.50, пшениця дворська 720 32.00—32.50, пшениця збірна 31.00—31.50, жито одноріне 17.25—17.50, жито збірне 16.25—16.50, ячмінь дворський 13.75—14.25, ячмінь на мливо 12.25—12.75, висівки житні 7.50—7.75, висівки пшеничні 7.50—7.75, висівки пшеничні грубші 7.75—8.25.

Львів Львів: пшениця дворська 740 34.50—35.00, пшениця дворська 720 33.50—34.00, пшениця збірна 32.50—33.00, жито одноріне 18.75—19.00, жито збірне 17.75—18.00, мука пшенична люксусова 59.00—60.00, мука пшенична 50 прц. „00" 55.00—56.50, мука пшенична 60 прц „0" 55.00—56.00, мука житня 55 прц. „00" 34.50—35.00, мука житня 65 прц. „0" 32.50—33.00, висівки житні 7.75—8.25, висівки пшеничні 8.00—8.25, висівки ячмінні 7.75—8.25. Інші курси незмінені.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 25. II. год. 3.30 попол. „Розбійники" (зниж. ціни).

Субота, 25. II. год. 7.30 веч. „Дон Карльос" премієра та ювілей дир. Должицького.

Неділя, 26. II. год. 3.30 попол. „Розбійники". Ціни найнижчі. (Абон. 7).

Неділя, 26. II. год. 7.30 веч. „Цезар і Клеопатра" (Абон. 8).

Понеділок, 27. II. год. 7.30 веч. „Дон Карльос".

Вівторок, 28. II. год. 7.30 веч. „Розбійники".

Театр Різнородностей.

Субота, 25. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель" (Абон. 7).

Неділя, 26. II. год. 3.30 попол. „Джім і Джіа". Ціни найнижчі. (Абон. 5).

Неділя, 26. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель". Ост. раз. (Абон. 7).

Понеділок, 27. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіа" (Абон. 5).

Вівторок, 28. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіа".

Кіна.

АДРІЯ: „Вулькан сміху".

АПОЛЬО: „Конгоріалля".

АТЛЯНТІК: „Аріяна" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Кохання в авті".

КОЛІСЕЙ: „Погасаюче полумя" та ревія „Кохання з перешкодами".

КОПЕРНИК: „Вікторія і її гузар" (Іван Петрович).

МАРУСЕНЬКА: „Вікторія і її гузар" (Іван Петрович).

МІРАЖ: „Кохання в синяві неба" (Норма Шірер).

ОАЗА: „Чарлі ритує Европу" в ревія.

ПАЛЯС: „Сніг, пілунок, дівчина".

ПАН: „Блакитний експрес".

ПАСАЖ: „У країні неправного завтра", „І перший цілунок" (Анні Окдра).

ПРОМІНЬ: „Хам".

СТИЛЕВЕ: „Царина підземелля" та ревія.

УТІХА: „Новочасний Дон Кіхот" (З Гар. Льойдом) і ревія „20.000 доларів".

ХИМЕРА: „Грішниця" та „Фліп і Фляп".

Закордонне радіо.

Субота, 25. лютого 1933.

Братислава (279,3) 16.10 19.25 Концерт, 20.00 „Монсіє де Паплльон" оп. Бікля, **Штрасбург** (345.2) 22.00 Оперетки Планкета 1) „Ле Шевальє Гастон", 2) „Ле Фіянс де Мярго", **Білгород** (429,7) 16.00 Нар. пісні, 20.00 Опера, **Рим** (441.2) 13.00 Оркестра, 20.45 Опера, **Відень** (518,1) 11.30 Капеля, 18.15 Концерт, 20.30 „Ді толле Терезе" оп. Реміна, **Мінхен** (532.9) 20.00 Веселий вечір, **Харків** (937.5) 10.00, 15.00, 18.40 Концерт, 13.15 Мистці, 17.40 Гумор, сатира, 24.00 Оп. арії, **Москва** (1000) 17.25 „Псковянка" оп. Рімського-Корсакова (Доосв. 720).

Неділя, 26. лютого 1933.

Кенігсберг (217,1) 12.00 Концерт, 15.30 Пісні, 20.10 „Лібе ім Шне" оп. Бенацького, **Братислава** (279.3) 10.30 Концерт, 16.50 Словацькі пісні, **Мілянно** (331,4) 12.30 Концерт, 21.00 Опера, **Штутгарт** (360,6) 10.15 Два фортепяни, 19.30 „Скопленя сабінок" комедія Шекспіра, **Букарешт** (394,7) 20.00 Офенбахові оперетки, **Білгород** (429,7) 12.30, 19.30 Пісні, **Рим** (441,2) 12.30 Концерт, 20.45 „І бриганті" оп. Офенбаха, **Відень** (518,1) 10.30 Брамсова соната е-моль, 15.30 Смичк. квартет, 19.25 Пісні, **Будапешт** (550,5) 19.30 „Книжна долярія" оп. Фалл, **Любляна** (575) 20.00 Спів, 20.45 Куплети, **Харків** (937,5) 10.20, 15.15, 17.40 Концерт, 13.15 Звуковики, 16.30 Концерт для дітей, 18.40 Трубна орхестра.

Львівське радіо.

Субота, 25. лютого 1933.

12.10, 18.20 Грамофон, 13.10 Метеорол. комунікат, 13.15 Шк. поранок, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Від куліга до куліга (для дітей), 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.20 Для матуристів: „Римське цісарство", 16.40 Можливости побідн у рос. польській війні 1831 р., 17.00 Для хорих, Сальонова орхестра, 17.30 Концерт, 17.40 Відчит, 18.00 Для матуристів: „Ігн. Красіцький". 18.25 Легка музика, 18.55 „Густав Майрінк" фейл., 19.10 Всячина, 19.30 На озвді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 „Що хочете танцювати?" (орхестра, спів, два фортепяни), Спортові вістки, 22.05 Шопенівський концерт, 22.40 „Тайна осміху" фейл., 22.55 Комунікати, 23.00 Танкова музика.

Неділя, 26. лютого 1933.

11.35 Місійний відчит, 12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Симфонічний поранок, „Одно з грізніших небезпек робітничої дитини" відч., 14.00 Пастівний цукор і його пристосування, 14.20, 15.00 Музика, 14.40 Що чувати, що треба знати, 16.00 Для молоді: „Що чувати в світі?" „Танок слонів", 16.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.45 Танок і таночний звичай, 17.00 Нар. пісні (хор зі Сокільник), 17.20 Концерти, 18.00 Французькі пісні, 18.20 Фортепян, 18.45 „Неділя на провінції", 19.00 Всячина, 19.20 Грамофон, 19.25 Весела авдиція, 20.00 Скрипка (Васа Пшигода), 21.00 Похорська авдиція, 22.00, 22.02 Спорт, 22.10, 23.00 Танкова музика, 22.55 Комунікати.

Опівстки

За оголошення редакція не відповідає

Подяка. Після виходу зі слідчої вязниці у Львові на волю складаємо сердечну подяку Вп. меценасові д-рові В. Старосольському, сп. п. Трачевій і всім тим громадянкам із Сокальщини, які поспішили нам з допомогою. Одночасно дякуємо Хв. Редакціям „Діла", „Неділі" і „Мети" за безплатну висилку тих часописів. — Сокаль, 24. II. 1933. **Гриць Бабський, Василь Герасимчук, Борис Герасименко, Андрій Дячишин, Володимир Макар.**

Чи приднали Ви „ДІЛОВІ" бодай одного передплатника? Чим більше буде передплатників, тим кращий буде щоденник!

Чарка здоровля!

Одиноким засобом для віднови та збереження здоровля — це енергієтвірча відживка — ОВОМАЛЬТИНА, багата у вітаміни. Для доброго смаку, кожний з правдивою насолодою випиває чарку ОВОМАЛЬТИНИ, чим приспособлює собі таку скількість субстанцій відживчих, яку нинішна наука вважає за найкращу.

Чарка ОВОМАЛЬТИНИ — це знаменитий напиток, який повинен бути при кожній їді.

ОВОМАЛЬТИНА — це сполука ячменю, молока, солоду та какао, засібна у діястазу та лецитину, а притім легкостравна та дуже вигідна для прирядження.

OVOMALTINE

Ціни: пушка 125 гр. зол. 2.50. 250 гр. зол. 4.30, 500 гр. зол. 7.80

Fabryka Chemiczno - Farmaceutyczna Dr. A. WANDER, Sp. Akc. KRAKÓW

Можна дістати у всіх аптиках і дрогеріях. Зразки і брошури висилаємо безплатно.

ГОДИННИКАРСЬКІ роботи виконує пречизійно й дешево Мандль, Коперника 14, проти кіна „Коперник". 1197 10-10

РУТИНОВАНИЙ конципієнт (четвертий рік практики) шукає місця в адвоката. Ближчі інформації у д-ра Федака, Львів, Сикстуська 18. 1474 1—2

КУПЛЮ австрійські почтові марки з передруком У. Н. Р. і З. У. Н. Р. чисті і з печатков, особливо невідділені на конвертах за кожну ціну. Адреса: Dr A. Holovka, Praha 29. C. S. R.

ДАРМО Читачам „Діла". Напишіть: ім'я, рік, місяць уродження, стан родинний, окремою докладно характер, здібности, призначення, подам дармо найважніші факти Твого життя. На закладки канцелярійно-почтові залучити один зол. почтовими марками. Психо-графольог Szyller-Szkolnik редактор часопису „Świt"— Warszawa, Żórawia 47. 1394 3-3

УНЕВАЖНЮЮ книжечку львівської Каси Хорих виставлену на ім'я Володимира Целевича, редактора, замешкалого, Львів пл. Юра ч. 4. 1465 2—3

Вже вийшла 3-я кн.

„ВІСТНИКА"

із змістом:

О. Ольжич, О. Теліга, Е. Маланюк, Н. Лівицька-Холодна, Т. Курпіта, Б. Ніжанківський — поезії, Л. Мосендз — Зась, Жорж Іман — Мовчати, Ст. Смаль-Стоцький — Немоліа (самміт), Е. Сінклер — Мертвий Дім, о. Ст. Смачило — Протиантолицькі упередження, А. Вісліе — Власна Дитина, І. Гончаренко — Тактика держав. перевороту, Л. Мосендз — Джон Гелсворси, Дм. Донцов — Колгуєвський консерватизм, М. Л. — З пресового фільму, Бібліографія. Від і до наших передплатників. Адреса: Чарнецького 3 м. 6. Чекове конто 5000.371.

ПЯНІНА першорядні по зниженій ціні; на догідних умовинах. Купно, продажа: заміна уживаних інструментів.

НОВАЦКІ

Пілсудського 17. Тел. 35-21.

ВЕСЕЛКА **ВЕСЕЛКА**

виходиме раз у місяць в 8—16 сторін друку. — Кожного кварталу отримають передплатники, як додаток до „Веселки", черговий випуск „Театральної Бібліотеки". — З кінцем року дістає кожний передплатник „Веселий Календар". — Річна передплата на „Веселку" враз з додатками у краю 6 зол., за границею 1½ дол. Передплата на „Веселку" без додатків 2 зол. річно в краю і пів доляра річно за границею. Адреса Редакції й Адміністрації: „Веселка", Львів, Куркова 10. — „Veselka", Leopol, Poland, Kurkowastr. 10.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 48 (13.287). Львів, понеділок 27. лютого 1933. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Польща і СРСР у світлі торговельних взаємин.

(„Совпольторг" і його продовжена діяльність. — Інвазія польських промисловців у Москві.— Сухітничі гути. — Еміграція текстильників. — 19-те місце. — Тяжучі і високі теоретичні цифри.)

Саме покінчились остаточно в Москві переговори в справі „Совпольторгу" і договір, що вигас 27. січня ц. р. продовжено на дальших два роки.

„*Совпольторг*", як акційна спілка для радянсько-польської торговлі з осідком у Москві, в половині належить до більшовицького комісаріяту закордон. торговлі (500 акцій вартости 250 тис. зол.), а в половині до польського т-ва для торговлі з СРСР „Польрос" у Варшаві (ця сама скількість і вартість акцій). „Совпольторг" є найважнішим посередником у польсько-радянському товаровому обміні, тому господарські кола в Польщі з правдивою нетерпличкою чекали на продовження договору, нервуючись ріжними невдатними моментами переговорів. Ці переговори почались у січні у Варшаві в присутності делегатів моск. „Внешторгу" і „Польросу". Та вже 17. м. м. переговори перервались, бо хоч обі сторони узгіднили плян господарського обміну на будуче, то справа кредитів, щодо яких поляки запропонували редукцію, була не по нутру більшовицьким делегатам. Появились навіть чутки, що „Совпольторг" буде зліквідований. Одначе коли прийшов рішаючий момент, то в Москві вирішили пролонґувати діяльність цієї експортово-імпортової установи ще на 2 тижні. Швидко після цього почались нові переговори — цим разом у Москві, і на днях проголошено *новий договір з важністю до 25. січня 1935 р.*

Коли приглянутися дотеперішній діяльности „Совпольторгу", то годі не добачити, що ця діяльність для Польщі важніша, ніж для Рад. Союзу і важніша для неї тепер більше ніж давніше, коли Польща не була ще так дуже загрожена на інших ринках. Новий договір запевнив Польщі експорт до Радянщини вартости 4 міл. рублів, себто 2 міл. долярів. Радянський імпорт до Польщі менший майже на половину, бо передбачений він на суму 2,200 тис. рублів. Більшовики зобовязались крім того свої замовлення у висоті щонайменше 2 міл. рублів передати вже у найближчих місяцях. Польща знову признала їм кредити у висоті 1,200 тис. долярів. У новому договорі поширено теж структуру польського експорту, на яку досі складалося головно залізо і цинк (90 прц. вивозу). Тепер вивозитиме „Совпольторг" ще й мануфактуру й галянтерію, хемікалія, електротехн. матеріяли, машини, ба навіть безроги.

Треба признати, що Совіти, які експортуючи жадають від заграниці готівки, *є майстрами у видушуванні кредитів*. Так і тим разом: знаючи, що польські гути на Гор. Шлеську під загрозою зачинення потребують радянських замовлень, вони ці замовлення дали, але з тим, що реалізація їхня залежить від заключення нового договору зі „Совпольторгом", інакше — від кредитів...

Діяльністю „Совпольторгу" не вичерпується товаровий оборот Польщі з Рад. Союзом. Московський уряд має у Варшаві ще свій безпосередній орган, *торговельне представництво СРСР*, яке виконує комерціяльні його доручення. І власне тому на час переговорів „Совпольторгу" виїхали до Москви представники ріжних поважних підприємств, головно гірничих, гутничих і текстильних, аби по змові поза експортовою квотою „Совпольторгу" добути корисні замовлення для себе тепер або пізніше через „торгпредставництво".

На вивіз до Радянщини, як каня на дощ, чекають особливо *залізний і текстильний промисл*. Гор. шлеські гути — як відомо — ведуть життя сухітника, який кожної хвилини загрожений смертю; а при житті утримують їх інтервенційні замовлення польського уряду і власне радянські достави. Таксамо текстильний промисл з тугою думає про передвоєнні часи, коли кольосальні простори російської імперії були його запіллям. Його збут усе більше корчиться, а найновіші вістки кажуть про те, що дотеперішні важкі відборці Лодзі і Білостоку, краї південно-східної Европи, скорим темпом розбудовують власний текстильний промисл, стягаючи до себе текстильних фабрикатів із Польщі ари помочі далекойдучих привілеїв, ба навіть субвенцій... Чи можуть тоді польські текстильники не думати про широкий радянський ринок.

Властиво польсько-радянський пакт неагресії був ним важним чинником, що проклав шлях до господарського зближення, очищуючи його від намулу політичної ворожнечі. Вмить появились нові періодичні видання „Польска і ЗСРР", „Пшеґльонд Всходні" і через польську пресу довгими стовпцями пливуть від цього часу міркування на тему радянського ринку і корисних перспектив для польської господарської експансії на терені східного сусіда. Цілий легіон публіцистів доказує, що Польща має всі можливості зайняти одно з перших місць у заграничній торговлі Рад. Союзу, тоді коли тепер найшлася на сірому кінці, бо аж на 19-ому місці. Ось ілюстрація до того, як дуже впав польський експорт:

	Привіз із Польщі в %%% заг. прив. С. Р. С. Р.	Вивіз до Польщі в %%% заг. вив. С. Р. С. Р.
1927	1.6	3.2
1928	1.0	1.3
1929	2.4	1.1
1930	3.0	1.1
1931	2.8	1.1
1932	0.76	0.93

Годі дивуватись, що польські господарські кола схвильовані, коли вивіз польських товарів майже вчетверо зменшився у порівнянні з 1931 р., коли в загальному привозі СРСР вартости 698.693 тис. рублів Польща партиципує незначною цифрою 5,521 тисяч. Це в той час, коли один ринок за другим зачиняє свої кордони перед польським імпортом, залишаючи тут і там тільки малий отвір.

Ось і причини загальної пропаганди „*орієнтації на схід*", пропаганди, що ведеться за останній час у великому стилю. З усіх сторін Польщі говорять урядові про потребу торговельного договору з СРСР, до чого — мовляв — сучасний момент знаменито надається. І справді: тон московської преси тепер дуже куртуазійний, повно в ній реверансів у сторону Польщі і Франції (це з приводу ратифікації фр.-рад. пакту неагресії.).

Що польські міродатні чинники розуміють вагу польсько-радянської торговлі — на це доказів чимало (кредитові гарантії, намір увести російську мову до деяких польських шкіл і т. д.) Але ці чинники добачують виразно два мінуси цієї торговлі, які ледви чи усунуп би і договір, а саме:

1) *кредити* — і то довгоречинцеві (18—24 міс.), що їх обстоюють більшовики і що утруднюють збільшення польського експорту,

2) *достосування артикулів (номенклятури) польського імпорту до потреб Рад. Союзу*. Договір між іншим примушує Польщу купувати в СРСР тютюн, якого не потребує, зате сиру бавовну для Лодзі спроваджувати з Америки.

Одначе економісти-теоретики цим не аражуються. Вони обчислюють, що *Совіти могли б купувати в Польщі річно на 450 міл. зол.*, в чому на 350 міл. компенсаційних товарів (чимало сирівців — мовляв — потреба крім манганових і залізних руд та... тютюну), а 130 міл. задовження СРСР у Польщі залишилось би як постійний кредит і... білянсова надвижка. Вони підкреслюють великі богацтва Рад. Союзу і великі можливості. Так, але в цих можливостях забагато теорії.

В. Несторович.

Життєва поліса — це не лише найпевніша локата ощадностей, але й найкраща забезпека будучности Вашої і Вашої Рідні. Тому обезпечіться якнайскорше в одинокому

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна каменниця).

На схід від Польщі живе нарід український...

Промова голови Українського Клюбу посла д-ра Дмитра Левицького, виголошена в комісії закордонних справ підчас дебати над експозе міністра Бека.

ЄДИНА КОРИСТЬ З НОМІНАЦІЇ П. БЕКА...

Перехід проводу закордонної політики польської держави до рук п. міністра Бека на місце п. Залеського каже нам сподіватися, що теперішньому міністрові закордонних справ удасться усунути розбіжність між зовнішньою та внутрішньою політикою Польщі, бо сам він належить до найбільш впливових політиків теперішнього режиму і має змогу впливати також на внутрішні відносини Польщі. Його попередник п. міністр Залеський не мав достаточного впливу на внутрішню політику польської держави, а обороняючи її на міжнароднім арені і представляючи її в рожевих красках, робив це радше з обовязку члена уряду, ніж з переконання. Тому надіємося, що заяви, які п. міністр складатиме на міжнароднім терені про внутрішні відносини у Польщі, більше відповідатимуть дійсноті, витворений при його співпраці.

НАШЕ ЗАЦІКАВЛЕННЯ МІЖНАРОДНІМИ ПОДІЯМИ.

Думаю, що не є для мене річю доцільною, а панам потрібною, щоби я говорив на цьому місці про цілість польської закордонної політики. Можу лише впевнити панів, що ми, представники українського народу з рівною, а може навіть з більшою увагою приглядаємося всім випадкам на закордонному терені, бо від тих випадків залежить дальша доля українського народу. На цьому місці порушу лише справи, що нас безпосередньо торкаються.

ОХОРОНА НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН.

У звязку з експозе п. міністра Бека, яке виголосив він 15. лютого ц. р. в сеймовій комісії закордонних справ, в якому представив цілі й осягнення польської закордонної політики та спеціяльне відношення тої політики до т. зв. меншинових трактатів, можна зауважити у польській політиці намагання ослабити значіння меншинових трактатів та змінити дотичну процедуру в некористь тих меншин. Не домагання внесуває Польща спеціяльно ніби як якусь компенсату за рівноуправнення, яке дістали німці в ділянці зброєння.

Вправді українці в Польщі не є національною меншиною, бо на одній третині державної території, а саме на її полудневому сході творять більшість, а своєю численністю у межах польської держави перевищають ціле населення Естонії і Латвії вкупі і вправді їх права гарантують ще окремі спеціяльні міжнародні трактати, а між ними акт, який заключає рішення Ради

Амбасадорів з дня 15. березня 1923 р., то проте прислуговують українцям також права, забезпечені їм договорами про охорону національних меншин. Політичне представництво українського народу в Польщі має право та обовязок користати з вище наведених прав і не лише їх не вирікається, але ясно жадає їх виконання, тимбільше, що зобовязання, які польська держава прияла в цих трактатах супроти українського народу в *цілій ширині до нині не виконані.*

Політична репрезентація українського народу є далекою від того, щоби хотіти надуживати ті всі договори, а з признаних українському народові прав на міжнароднього терені *користає лише і виключно тому, щоби боронити загрожених своїх прав істнування та розвою.* Виходячи з того погляду, не має нічого проти того, щоби трактати про охорону прав національних меншин розтягнути на всі заінтересовані держави, але також не можемо виречися ні одного з дотеперішніх прав, що мають на меті нашу охорону, не виключаючи навіть високої ідеї про самоозначення народів.

ПАКТ НЕАГРЕСІЇ.

Найважнішою подією в ділянці польської закордонної політики з останніх літ є пакт про неагресію та конциліяційна умова з Союзом Совітських Соціялістичних Республик. На цьому місці бажаю мимоходом зробити одну заввагу. Зі здивуванням чую, що всі панове, говорячи про пакт неагресії з Радянським Союзом, говорять про пакт із Росією. Це передвоєнне поняття. Пригадую, що Польща не має ні одного метра границі із Росією, на схід від Польщі є лиш нарід український і білоруський і лише з тими народами можна говорити про пакт безпеки.

Ми ніколи не були і не є приклонниками чужої інтервенції на українських землях, одначе рішуче протестуємо проти пакту про неагресію з СРСР, наскільки він становить петрифікацію поділу українських земель між чужі держави. Цей пакт утревалює стан устійнений у риському мирі і тому український нарід не може на всього погодитися. Про долю та границі Східньої Европи повинні рішати три народи, а то: український, російський і польський нарід.

Лише спільне порозуміння цих трьох народів дає запоруку мира на сході Европи. Чи то берестейський мир, чи незавершений пакт гетьмана Скоропадського з Росією, чи риський трактат, заключений без спільного порозуміння трьох найбільших народів Східньої Европи стали чи стануть короткотрівалим історичним епізодом. Так як ніякий з дотеперішніх історичних трактатів, заключених без співучасти і згоди хочби одного зі згаданих перед хвилиною народів не зміг вирішити долі східної Европи, так само із сучасних політичних трактатів, заключених без співучасти або навіть проти волі українського народу лишиться проминаючим, короткотрівалим явищем

ВІДЕНСЬКА КОНВЕНЦІЯ.

Останньою справою, яку хочу піднести, є віденська конвенція. 30. листопада 1928 р. підписала Польща разом з Італією, Румунією, Югославією, Австрією та Чехословаччиною т. зв. віденську конвенцію, щоби управильнити еметитури для б. державних функціонарів із австро-угорської монархії, яких не прийняли до служби у вищезгаданих державах. Конвенцію ратифіковано у Польщі 1928 р. Конвенція увійшла в життя у всіх вище згаданих державах дня 12. травня 1930 р. Оголошено її у Вістнику Законів Р. П. 21. січня 1931 р. Одначе органи державної влади у Польщі пояснюють з. ст. тої конвенції в той спосіб, що конвенція обовязує Польщу лише в тім, що Польща вже дає емеритам, а не обовязує її у тому всьому, до чого Польща зобовязалася супроти емеритів б. монархії. Цю умову виконують льояльно в усіх вище згаданих державах з виїмком Польщі. Стоячи на сторожі слушних прав усіх громадян б. Східної Галичини, цікавить нас дуже льояльне виконання віденської конвенції. Стверджую, що Український Клюб зробив все, щоби цю справу полагоджено у нас, як у всіх інших державах. Бюджетова комісія сойму відкинула наше внесення у цій справі голосами ББ по своєрідній декларації п. віцеміністра скарбу Козловського. Ще робимо останній крок, звертаючи сьогодні на це увагу п. міністрові закордонних справ.

Жадайте оригінального пачкового ЧАЮ марки „БОЦЯНЕК“. Вже одноразова проба звощадить вам давнішу непевність при виборі гатунку. Образовий знак БУЗЬОК („БОЦЯНЕК“) це гарантія все однакової першорядної якости.

Грізна ситуація та штучний оптимізм.

Про дискусію над закордонною політикою Польщі.

Песимізм та недовіря опозиції. — Вдоволення зі світа і самого себе. — Загальний тон збентеження і розсіяння. — Промова голови Українського Клюбу д-ра Дмитра Левицького.

Так звane експозе міністра закордонних справ Бека (бо годі поважно назвати словом „експозе“ 15-ти хвилинну промову про все й ніщо) таки діждалося дебати. Вона відбулася на комісії закордонних справ в минулу середу 22. ц. м. та принесла чимало цікавих моментів. Найціквішим із них це однозгідний песимізм усіх опозиційних промовців та рожевий оптимізм оборонця п. Бека. Булоб великим упрощенням справи звести цей факт до звичайної тактики опозиції з одного боку та уряду з другого: мовляв, кожна опозиція завжди дошукується лише темних сторінок урядової політики в усіх ділянках державного життя, — обовязком знову уряду є — очевидно — цю політику боронити, доказуючи її доцільність і спасенність... В даному випадку ситуація настільки складніша, що опозиція оперує такими фотографічними фактами і явищами з міжнароднього життя, яких ніхто не береться і не може оспорювати, та що з другого боку міністр і промовці санаційні висловлюють лише субєктивно-оптимістичну інтерпретацію тих фактів, яка нікого не переконує. Опозиційні промовці в один голос стверджують, що міжнародня ситуація складається для Польщі надзвичайно некорисно. Пос. Недзялковський з ПІС бідкав, що „Польща вийшла в дуже важкий для неї історичний період“ та перестерігав, що „в рямцях нинішньої системи правління оборона самостійности стає завданням по правді майже невикональним“. Соціялістичний промовець добачував найбільшу небезпеку в тому, що закордонна політика Польщі не бере під увагу взаємної залежности внутрішньої і закордонної політики; німецько-італійське порозуміння є, мовляв, природне і воно змагає до цілей зовсім протилежних, ніж інтереси Польщі. Про тісний звязок внутрішньої і закордонної політики казав теж пос. Руг (Стр. Люд.), який теж назвав закордонну ситуацію Польщі „дуже поважною“. Уряд — мовляв — є львом, що реве на власних громадян, а лагідним баранком супроти агресивного закордону. Пос. Хондзинський в „хадеції“ поставив справу ще ясніше, стверджуючи без обиняків, що „надходить час, коли проблема ревізії границь стане безпосередньо на черзі дня. Другий промовець тої самої партії, Поніковський, признав теж, що „міжнародня ситуація дуже непевна“ і що „Гітлер творить велику небезпеку“. Врешті ендек Ст. Стронський назвав міжнародню ситуацію для Польщі „такою грізною, якою після війни вона ще ніколи не була“. Всіх названі промовці так само однозгідно найбільшу небезпеку добачили в розбитому польському внутрішньополітичному фронті, розсвареному та занархізованому через пануючу систему правління. А як на зовнішній знак неможливости той розбитий внутрішній польський фронт склеїти — опозиційні промовці вказували саме на особу міністра закордонних справ п. Бека, своїм політичним минулим найбільш звангажованого у внутрішній політиці санаційної Польщі...

На тлі тих промов, того загального остраху за недалеку будучність, наївно звучали слова голови закор-

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 27. ЛЮТОГО 1933.

ЯРОСЛАВ ПАСТЕРНАК.

У ЦЕРКОВНИХ ПІДЗЕМЕЛЛЯХ.

Найстарші християнські цвинтарі були заложувані у нас довкола домів божих, при чому явився відразу звичай, що священиків та знатніших світських осіб ховали в самій церкві під підлогою, а інших гребали на дворі, попри стіни. Та не зразу наломився нарід до нового порядку, бо ще далеко пізніше, в першій половині XVI. ст., новгородські епископи Макарій та Теодосій картали своїх вірних за поганський звичай хоронити мерців по лісах, а те саме робили словаки ще у XVII. ст.

Пізніше з гігієнічних причин та через переповнення тісних погребищ відокремлено цвинтарі від церкви. І знов не сталося це одночасно всюди, бо прим. у Чехії зробив це ще Карло IV. у пол. XIV. ст., а у нас щойно Йосиф II. патентом з дня 11. грудня 1783 р. Після того гробищі в церковних підземеллях пішли поволі в забуття і щойно принагідно відкривають їх тепер при різних реставраційних роботах або умисних розшуках. Про кілька таких відкрить з останнього часу хочу тут розповісти.

Опираючися на архівних джерелах рішив австрійський консерваторський уряд пошукати минулого року за підземеллями в костелі оо. Августинів у Відні. В місяці грудні зробили сонду в підлозі серед костела і майже зразу попали на незнану крипту. Та відкривець мав ще й друге щастя, бо серед неї найшов прегарний ренесансовий вівтар, понад 4 метри високий, чи не найкращий на цілу Австрію, а вже певно на цілий Відень. Посередині є на ньому св. Анна, з Богородицею та дитятем, над тим пластичні гірлянди з чотирма ангеликами, по боках св. Катерина й Варвара, а на антипедію поклін трьох царів. Викутий з дуже дрібнозернистого пісківця вівтар походить мабуть з першої четвертини XVI. ст.

Позатим у крипті, до якої були два входи, є повно домовин, переважно з XVII. ст., але всі вони порозбивані й ограблені; сталося це мабуть у 1873 р., бо в одному місці на мурі є ця дата написана олівцем.

Щасливо відкрита цінна памятка привела консерваторський уряд на думку пошукати за подібними скарбами церковного мистецтва також по ін. костелах Відня. Два тижні після першого відкриття прийшов на чергу костел оо. Міноритів, під яким відкрили аж три крипти. Одна з них, під головним вівтарем, була повна домовин та кістяків. У другій, біля головного входу, було також кілька домовин. В одній з них пізнали по рештках реверенди священика, а в іншій лежала жінка, у якої дуже добре збереглися зелені шовкові черевички на майже модерних, високих запятках.

У третій, бічній крипті лежали самі тільки жінки, які випадково чи може за принятим тоді звичаєм, поховані всі у сукнях з зеленого шовку. Багато з тих суконь уже зовсім струпішіло, а те, що трохи держиться, з тим треба дуже обережно поводитися, бо вистарчить одно сильніше потрясення домовини — і ціла та шовкова, прегарна тоалета розпадається на очах у дрібний попіл. Дивну памятку казала собі дати одна з тих жінок до трумни: є це зелена папуга, яку ще досить добре пізнати. На одному небіжчикові, що його поховали у 1725 р., видно добре сліди обдукції. Інший має добре збережену перуку: верхи черевиків уже струпішіли, але підошви держаться ще добре.

На місці ведуть дальші досліди, бо сподіваються найти ще потайний підземний перехід з костела Міноритів до старого Бургу, про який говорить устна традиція віденців.

У листопаді минулого року отворили також засипану крипту під парохіяльною церквою у Баден. Вона переділена тонким муром на дві половини. В одній найшли в румовищі велику камінну статую у готицькому стилю, на жаль без рук і голови, а в другій по обох боках нижні з сильно ушкодженими домовинами духовних та світських осіб.

Подібних недавних дослідів над церковними підземеллями можна би навести ще багато з ріжних країв. Нпр. у Празі розкопував я перед кількома роками погребище з XVI—XVII ст. під опущеним костелом біля „Кардового на месті“. Небіжчики мали ще досить добре збережену одіж і обуву, на пальцях золоті перстені, навіть по два-три, а на грудях золочені хрестики та медаліоники на шовкових шнурках. В одного з них, мабуть збирача старовини, був на пальці масивний золотий перстень, античний римський, з геммою.

Початок до таких дослідів зроблений рівнож недавно й у нас, а перша на чергу прийшла митрополича катедра у Львові.

Пок. крилошанин Антін Петрушевич висловив був свого часу гадку, що храм св. Юрія був первісно заложений зовсім інакше, бо на місці нинішнього головного вівтаря був вхід до храму і навпаки: на місці нинішнього входу стояв головний вівтар. Для перевірення цього твердження, оправданого приписами нашого обряду, рішила митрополича Консерваторська Комісія прослідити докладно підземелля під головним вівтарем катедри та пошукати за дальшими пивницями під головною навою храму. З її доручення перевів я в червні мин. року вступні досліди, які виявили кілька незнаних досі фактів*).

І так після перекопання цілої долівки підземелля аж до твердої скали, яка там є майже під верхом, показалося, що ціле воно служило до часу згаданої заборони (1783) за цвинтар для святоюрських архиереїв та священиків. У первісному положенні найшлося ще пять домовин,

*) Точний звіт поміщений у останньому випуску „Богословії“ (X. кн. 4. стор. 312—315. з планом).

донної комісії, после ББ Раздіяла, який хвалив міністра за його „спокій і повагу“: не треба — мовляв — прилучатися до схвилювання цілого світа. Крім того п. Раздіял хвалив пакт неагресії з СРСР („наша умова з Росією є важна і тріжка та відповідає інтересам обох держав“), легенько погражував Японії (натяк, що Франція і балт. держави підписали з СРСР подібний пакт), заспокоював Румунію, лаяв безпосередньо Гітлера („кар'єра пана Гітлера нам відома...“) і всіх инших (це — мовляв — громадянство „з сумлінними моральними вартостями“), врешті у приході Гітлера до влади не вбачав нїякого лиха, домагався кольонїй для Польщі (!), врешті доказував, що „внутрїшні відносини в державі не повинні впливати на уклад міжнародніх відносин...“ Побажання під адресою уряду, щоби (для добра закордонної політики Польщі!) в Польщі вчили по школах російської мови — закінчило геніальну промову геніального инших.

Очевидно, що тих „знаменитих“ виводів не міг притьмарити редактор І. К. Ц. пос. Рубель, який стверднв лише одностайний польський протинїмецький фронт і шкідливість для Польщі... зобовязання про охорону меншин...

Ясно, що такі дві санаційні промови не могли загушувати загального вражіння дискусії, в якій пробивалася нотка остраху, тим яскравіша, що не находила відповіди...

Ясна річ, що не було ділом українського репрезентанта ані розмінювати сумнїви польських політихів, ані теж позитивно вказувати напрямні польській закордонній політиці. І голова Українського Клюбу, пос. д-р Дмитро Левицький виразно зазначив це. Його промову подаємо окремо.

Слати зброю Японії — огида.

ЛЬОНДОН, 25. II. ПАТ. Обговорюючи виступлення Японії зі Союзу Народів, „Таймс“ підкреслює, що для публичної опінії незрозуміле, щоби державі, яка протиставилася волі Союзу Народів, висилати зброю. Розуміється, є поважні трудноші на шляху практичного переведення заборони вивозити зброю для Японії. Потрібніші від зброї, муніції та инших военних матеріялів для Японії сирівці, як нафта, бавовна, азотани. Всежтаки для публичного сумлїння було би огидою вивозити зброю без обмежень до краю, що помить постанови Союзу Народів. Треба бодай обмежити вивозові дозволи.

—o—

Повітряні бої.

ПАРИЖ, 25. II. ПАТ. На основі інформацій з Ліми, столиці Перу, перувіянські літаки збомбардували й затопили три колюмбійські канонірки. На допомогу затопленим кораблям заспіла ескадра колюмбійських літаків. Вивязалася завзята повітряна боротьба, в якій кілька аеропланів упало на землю.

при чому можна було ствердити на підставі вибиваних із цвяшків мітрах на двох домовинах, що у них були поховані епископи. На жаль оба гроби були вже нарушені і при небіжчиках не було жадних инсигнїв.

В одному куті підземелля було замуровано пять инших, старших домовин, сильно нарушених, які вже виняли були із землї через брак місця та дали на склад разом з небіжчиками.

У східній стіні підземелля є гробовець кардинала Сильвестра Сембратовича; вузеньким вхід до нього зазначений вмурованою камінною плитою без напису, біля якої стоїть ще з часів похорону у 1897 р. великий вінець із штучного листя.

Ззаду, за гробівцем кардинала, найшли ми незамуроване велике оссуарїюм — склад костей з усунених найстарших гробів. На цих костях стояла відкрита домовина з намальованим гербом Шептиньких, ініціялами N-S-O-S-B-M-N-A-Ł і датою смерти 5. VI. 1776. Кістяк, так без инсигнїїв, був покритий шовковою матерією, мабуть мантією.

Сонди у східній та південній стіні підземелля не відкрили за ними жадних дальших пивниць, але не виключене, що подібно як у Міноритів у Відні, найдеться і під Юром ще одно окреме підземелля біля головного входу, і то тим певніше, якщо первісно там справді стояв головний вівтар. Одинока нагода до конечних дальших дослідів у цьому напрямі трапляється тепер на весну, підчас намірєного кладення нової підлоги в цілій катедрі.

На таке прослїдження чекає у нас ще неодна подібна памятка старовини, і то не тільки в уживаних ще церквах, але й серед опущених руїн, прим. у Манявському Скиті та на Підгорі біля Теребовлі. Це не тільки дало би нові причинки до історії культури й церковного мистецтва, але й причинилось би також до кращого пізнання наших похоронних звичаїв у кількох останніх віках.

—o—

Передвиборча акція в Німеччині.

Передвиборча кампанія в Німеччині переходить в горячу стадію. Гітлерівці на цілім терені держави уладжують щодень по 1.200 віч. Велику промову виголосив у Гамбурзі міністр внутрішніх справ Фрік, який заатакував баварський уряд за його сепаратистичні настрої. Представник баварської людової партії сказав перед кількома днями, що тоді, коли вже стояла бамберська катедра, на місці теперішнього Берлїна паслися дикі свині. Фрік заявив, що тими образливими словами представник людової партії дав доказ, що не є державним мужем.

Соціял-демократи уладжують в Німеччині біля 2.000 віч денно, зате всякі комуністичні збори влада правильно розвязує.

—o—

П. К. О. Певність — довіря. Міліон постійних клієнтів.

622 міліони ощадностевих і чекових вкладів.
23 міліярдирічного обороту.

1482 Кожний Почтовий Уряд є збірницею П. К. О. 1-2

Союз Народів проти Японії.

Японія виступає зі Союзу. — Новий дорадний комітет.

Минулої пятницї перепол. відбулося в Женеві надзвичайне засідання збору Союзу Народів, щоби рішити спір на Далекому Сході. Засідання відкрив председник Гіманс, заявляючи в імени комісії 19-ох, що відомий звіт виладжений на основі докладно прослїдженої справи та подрібно простудіованих матеріялів.

Китайський делегат д-р Ен заявився за принятям того звіту і висловив вдячність, що Союз Народів осудив заборчу акцію Японії. Дуже гостро говорив японський делегат Матсуока, критикуючи звіт комісії 19-ох та звалюючи всю вину за манджурський конфлікт на Китай, який не вміє ні правити собою ні опікуватися Манджурією. Пропозиції міжнародньої контролї над Манджурією Японія ніяк не може принати й рішучо відкидає всякий компроміс в тій справі.

В засіданні взяли участь представники 44 держав і при голосуванні *42 держави заявилися за рапортом*, Японія проти, а Сіям здержався від голосування. Тоді председник Гіманс звернувся до представника Японії, висловлюючи надію, що Японія не зробить тепер нічого, чого опісля не можна би направити. Вжиття сили може конфлікт тільки продовжити й загострити.

У відповідь на те японський делегат Матсуока висловив жаль, що звіт комісії 19-ох принято, та що Японія й инші члени Союзу Народів мають розбіжні погляди на спосіб запевнення миру на Далекому Сході. З огляду на вислід голосування в тій справі *японські делегати не мають більше що тут робити.* І після тієї заяви представники Японії вийшли зі салї, а на другий день виїхали із Женеви. Тепер нема сумніву, що в найближчому часі Японія оголосить виступлення зі Союзу Народів.

В пятницю попол. відбулося друге надзвичайне засідання збору Союзу. Председник Гіманс предложив проект утворити *дорадний комітет*, що має стежити за дальшими подіями на Далекому Сході, щоб уленшити аборові виконання його завдання. Комітет буде складатися з членів комітету 19-ох, представників Канади й Голяндії та запросить до співпраці уряди Злучених Держав і Радянщини.

Довшу промову виголосив китайський делегат Велінґтон Коо, зазначуючи, що конфлікт торкається території більшої від Чехословаччини, яку заселює три і пів міліона китайців. Коли Японія забере Джеголь, то увесь північний Китай буде виставлений на японську інвазію. Тому китайці будуть боронити тієї землї до останньої каплї крови.

Збір Союзу принявь резолюцію Гіманса і новотворений комітет збереться в найближчому часі.

Закриття комуністичної централї.

Після докладної ревізії поліція закрила комуністичну централю в Берлїні, що міститься в домі Либкнехта при площі Бїльова. Одночасно замкнено комуністичну друкарню, що находилася в тім домі, й наложено секвестр на всі найдені друки. Кілька осіб арештовано. Перед будинком стоять поліційні стежі.

—o—

Китайсько-японська війна.

НАНКІН, 24. II. ПАТ. У звязку з відкиненням японського ультімату в справі відкликання китайських військ з провінції Джеголь, Китай приготовляється до завзятої війни з Японією. В боях біля великого китайського муру обі сторони потерпіли великі втрати. На основі китайських інформацій над тереном боїв літають японські аероплани, кидаючи бомби. На границі провінції Джеголь збираються китайські війська, правильні та повстанчі.

ШАНГАЙ, 25. II. Тутешні китайські банкірі зложили в розпорядження уряду 10 міліонів долярів на видатки, звязані з военною акцією в провінції Джеголь. Банкірі заявили, що готові до дальших грошевих жертв.

Японські війська йдуть вперед.

ПЕКІН, 25. II. ПАТ. Відділи манджурської республики під командою ген. Чан-Гай-Пена розпочали при співучасти японських військ загальний наступ на фронті провінції Джеголь. Війська посуваються швидко вперед. Японська бригада заняла, кажуть, місто Чао-Ян.

Японія піклується чужинцями.

ТОКІО, 25. II. ПАТ. Побоюючись небажаних наслідків для багатьох чужинців, які числом 40 тисяч живуть в Японії, оглядуна становище Союзу Народів супроти Японії, поліція в цілому краю дістала наказ дати відповідну охорону

—o—

Прикидаються дурними.

ЛЬОНДОН, 26. II. ПАТ. Японський делегат Матсуока в розмові з женевським кореспондентом бюра Райтера заявив, що одиноким завданням англійсько-японського союзу було вдержати порядок на Далекому Сході. Тепер В. Британія покинула нас, говорив Матсуока. Розумію обставини, серед яких це сталося. Дуже їх жалуємо. Само істнування союзу було вже вдержанням і стабілізацією миру. Тепер Японія сама мусить цей мир підтримувати.

Проти сепаратизму Баварії.

БЕРЛІН, 25. II. ПАТ. В Мінхені обходили вчора роковини утворення націонал-соціялістичної партії при участи партійних провідників, між ними й Гітлера. На свято прибуло 15.000 штурмовиків, що з прапорами й орхестрами передефілювали перед Гітлером. Поліція змобілізувала 7.000 службовців для вдержання порядку. Опозиційні партії наказали алярмову потоготівлю своїх боївок. Гітлер виголосив промову, в якій заявив що всякі спроби відорвати Баварію від державного союзу будуть безпощадно здавлені. Не хочу війни зі союзними краями, заявив канцлер, але зазначую, що як представник центральної влади зможу з відповідною енергією оборонити єдність держави.

БЕРЛІН, 25. II. ПАТ. „Дойче Альг. Цтг.“ повідомляє, що віцеканцлер Папен інтервенював у баварському уряді, запевнюючи, що кабінет республики не задумує покликати комісаря для Баварії.

ПРОПАВ ДІТОЧИЙ ХОР І ДРУЖИНА КОП. МЯЧА.

Від 24 годин лютує над Англією сніговія, якої не тямлять від 50 літ. У Валії загинув серед заметілі автобус, яким їхав хор 60 дітей. Автобусу не найшли. Багато шкіл зачинили. По дорозі до Дебліна загинув корабель, яким їхала дружина коп. мяча на традиційні змагання з репрезентацією Ірляндії. Скомунікуватися з пропавшим кораблем не вдалося.

—o—

ЧЕРМАКА НЕ ВДАСТЬСЯ ВРЯТУВАТИ.

Ще в четвер бурм. Чермак почувався доволі добре, а навіть підписав декрет, що поручає виплатити шикагівським учителям усі залягаючі платні. Нічю стан здоровля погіршився наслідком комплікацій в легенях. З Нюйорку прикликали двох лікарів спеціялістів. Стан здоровля Чермака такий тяжкий, що кожної хвилини треба сподівати катастрофи.

Організуймо сільські діточі бібліотеки!

(Стаття надіслана.)

У цій статті хочу торкнутися дуже важної для нас під сучасну хвилину проблеми, а саме виховання нашої сільської дітвори.

„Від 1920-го року наш стан посідання у шкільництві в прискореному темпі малів... Майже зовсім знищено народне шкільництво, знищено шкільну автономію... Закон Грабського з 1924 р. переводить руїну українського шкільництва значно скорше, ніж він сам сподівався. Наша вимога апробувати пригарний діточий журнал „Світ Дитини" від кількох літ не задоволь нена тому, що треба нашій дітворі накинути аналь-

Абітурієнти!! Пригадуємо, що шкільні табло по новочасному й дешево виконує фотограф 1318 „Venus", Академічна 24. 13-20

гічні польські журнали. До шкільних бібліотек не допускають поважніших українських творів і завалюють їх дрібничками, або польською українофобською літературою у роді „Огнем і мечем" — ось виїмки зі соймової промови посла Великановича (наводжу за „Ділом" з дня 29. січня), які у загальній формі стверджують жахливу дійсність денаціоналізаційної політики у шкільництві.

І мимоволі вривається думка: Невже справді нема нічого засобу оборони? Невже справді наше село може вже тільки із кожним днем глибше западатись у мряковиння національної несвідомости, на якому можуть буйно розвиватися різного роду баламуцтва (комунізм, сектанство та денаціоналізація (хрунівство)? Невже на цій, здавій із найважніших ділянок нашого національного розвитку ми можемо вже тільки із кожним днем — тратити?

Ні! Лишається нам ще один засіб виховання села, засіб, якого у нас загально не доцінюють, а який, якщо його організовано та енергійно застосуємо, може не тільки зрівноважити руйнуюче ділання зовнішніх чинників, але понадто може дати й велику надвишку. Цим чинником є — сільські діточі бібліотеки.

Освідомлювання сільської дітвори при помочі сільських діточих бібліотек — це надзвичайно успішний та певний, а при цьому практично надзвичайно *видержливий* засіб для виховання нашого села. Одного гарного дня можуть зачинитися і „читальні" і „рідні школи", може замовкнути вся наша преса, — одначе думаємо, що навіть сам пан Грабський не видасть закону, який забороняв би нашому священикові на селі визначити охочим читачам українську книжку...

Просто незрозумілий факт, як дуже недоцінювали та недоцінюють у нас вагу сільських діточих бібліотек. Від кількадесяти літ стараємося просвітити село, починаючи працю завжди *„із середини"*. Чи в читальні „Просвіти", чи в іншій просвітянській акції на селі ми звертали увагу майже виключно на „старших" та „молодь". Ми хотіли запалити вогнем просвітянства селян, починаючи пересічно від 20-го року життя угору. Ми хотіли дати старшому селянинові книжку, до якої він не мав майже ніякої підготовки. Одначе не можна сказати „Б", не вимовивши уперед „А".

Невже ми думали, що сільська школа така, яку ми мали, може дати селянству достаточну інтелектуальну та моральну підготовку до читальні „Просвіти"? Якщо давніше, „за добрих часів", ми могли помилятися, то нині нема вже ніяких даних, які оправдували б наші дальші помилки.

Привчім, виховаймо нашу сільську дітвору до книжки, то вона, коли виросте, буде *відчувати пекучу потребу книжки та просвіти*, цю потребу, якої не відчував нині село, котрого мешканці до 20-го року життя нічого поза шкільними читанками не читали.

Фактом, який промовляє за признанням сільським діточим бібліотекам ваги чи не одного із найважніших засобів виховання народу, є велика практична вартість та життєдайність такої акції. Мені доводилося провадити діточу бібліотеку в одному підгірському селі, а понадто ближче познайомитися з кількома такими бібліотеками в турчанському та самбірському повіті і всюди зауважив я небуденну жажду у нашої дітвори — читати. Те саме стверджують зрештою всі що колинебудь стрічалися на цім полі із нашими сільськими дітьми. Колиж додати до цього охочий послух дітвори та сильне враження, яке роблять на кожній одиниці, котра організує сільську діточу бібліотеку, оці малі 8—15-літні читачі у полатаних свитинах та із розцікавленими, довірливими, щирими очима, — то стає ясно, що найважніше у цій праці — почати. Після першого разу організатор, хочаб це була одиниця із роду тих, „які спалахують першим вогнем і швидко знеохочуються" — ловиться. Діти держать цупко.

Це мабуть одинока ділянка національної праці, на якій навіть найбільше хороблива вдача не може „знеохотитися" чи „зневіритися". Кінчу кличем: Організуймо сільські діточі бібліотеки!

Я. Татомир.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС" тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

Хто предложить цей вирізок отримає 8-ий ножик безплатно.

Інтерпеляції Українського Клюбу.

1) Інтерпеляція послів Українського Клюбу до міністра скарбу у справі зміни Дирекцією фабрики тютюнових виробів у Монастириських висоти емеритального засмотрення емеритованих робітників.

2) Інтерпеляція послів Українського Клюбу до міністра скарбу у справі здержання екзекуції посічки уділеної на відбудову Петрові Гуз, замешканому в селі Луквіл, повіту Грубешів.

3) Інтерпеляція послів Українського Клюбу до міністра внутрішніх справ у справі завішення уховали громадської ради в Шибалині, бережанського повіту.

4) Інтерпеляція послів Українського Клюбу до міністра внутрішніх справ і міністра віроісповідань та прилюдної освіти у справі уложивання при будові школи в громаді Чернин, жидачівського повіту.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Лист з Великої України.

Від Ред.: Містимо нижче лист галицького селянина, вісланий з одного містечка на Вел. Україні до найближчої родини у Сх. Галичині. В листі поробили ми тільки стилістичні поправки.

Місцевість... 2. II. 1933.

Дорогі сестро і братя! Я хочу довідатися про Ваше здоровля і положення, хто Ви там ще живете і як Ви там живете, бо я тут дуже-дуже кепсько живу, дорогі сестро і братя! Не знаю, як буде дальше, бо в нас страшна дороговизна. Навіть за гроші нема дещо купити. Правда, що заробок у нас є, але що по тім, як нема де що купити за гроші? Дорогі сестро і братя, не забудьте за мене, я вам колись може віддячу — порятуйте мене якнайскорше, пришліть мені щонебудь. Не хочу від Вас нічого такого дорогого, але насушіть житніх або ячмінних сухарів хліба і пришліть мені пакунок, а може, як маєте звідки і не дуже у вас дорого, риж, то вложіть в пакунок який фунт дитині на кашу. У мене є жінка й одна дитина — третій рік їй — [illegible] просить мені й що воно бідне голодує. Дорогі сестро і братя, ще раз прошу вас, не забудьте за мене, порятуйте мене якнайскорше і напишіть мені, чи там у вас ідуть русскі гроші, то я вам пришлю, бо гроші у нас є, ми заробляєм, але що по них? Прошу Вас, не забувайте мене! Трохи мені стидно, що я так пишу до вас, але щож зробити, як так прийшлось нам на віку переживати таку трудноту.

Підпис та адреса.

Ошадна господиня вживає лише мила до прання і тоалетового

„Ваше Очко"

бо нема ліпшого від нього щодо якости. Дістанете виключно у фабричній складниці мила і свічок

„ВАШЕ ОЧКО"

1294 ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 1, РІГ РИНКУ. 3-3

ДАЛЬША МОРАТОРІЯ В ЗЛ. ДЕРЖАВАХ.

Усі банки під держ. контролею. — Фабрики банкротують.

БЕРЛІН, 25. II. ПАТ. Із Нюйорку повідомляють: Попівночі в стейті Мейріленд оголосили банкову мораторію до вівторка включно. Тоді то стейт Мейріленд прийме виїмковий закон, що має здержати масові вибирання депозитів із банків. Розпорядок цей торкатиметься м. і. міста Балтімор.

Виїмкові закони про банки ввели вже в таких стейтах: Нюйорк, Нью Джерзи, Мішиген, Індіена, Небраска, Вискансин, Айова, Фльорида й Оклагома, а в стейті Мінесота такі розпорядки оголосять небаром. Вашингтонський конгрес має радити нині над виїмковим законом для банків, який піддає під держ. контролю банки всіх стейтів. Сенат приняв уже цей закон, Гувер підпише його нині веч. Так усі банки Зл. Держав піддадуть під необмежену законну контролю.

У звязку з банковою мораторією в Мішигені замкнула свої каси Гаранті Трост Комп. в Атлянтік Сіти та Джефферсон Трост Комп. в Гобокені. Фінансові кола роблять заходи, щоби уряд гарантував усі вкладки в американських банках.

СКАСУВАННЯ ПРОГІБІЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 25. II. ПАТ. Ухвалення сенатом і нижчою палатою більшістю 2/3 гол. внесення про відкликання прогібіції є першим етапом формальностей, злучених зі скасуванням цього закону, що обовязував в Америці 13 літ та спричинив катастрофальні наслідки під моральним і економічним оглядом. Тепер другою та найважнішою формальністю буде згодитися або не згодитися на скасування прогібіції 3/4 числа стейтів. Такої більшости вимагає конституція для ратифікації такої зміни.

ПОМ. БОГОСЛУЖЕННЯ ЗА ГЕТЬМАНА МАЗЕПУ.

ПАТ повідомляє з Варшави, що православний синод ухвалив на засіданні 17. ц. м. дозволити на відправу поминальних богослужень за гетьмана Мазепу в православних церквах.

Орґанізаційні справи.

Повітова нарада УНДО в Камінці Струм.

Дня 21. лютого 1933. відбулася повітова нарада УНДО в Камінці Струмиловій. По рефераті посла д-ра Любомира Макарушки рішено відновити політичну організацію камінецького судового повіту. Вибрано організаційний комітет на чолі з о. шамбеляном Цегельським та адв. д-ром Мінком, який має занятися підготовчими організаційними працями і скликанням Повітового Народнього Зїзду.

Повітова нарада УНДО в Луцьку.

В неділю 19. лютого відбулася в домівці народньої канцелярії в Луцьку повітова нарада УНДО. Нараду відкрив голова Повітового Комітету п. В. Островський. Зібрані представники Луцька й сільських громад гучними оплесками привітали посла д-ра С. Біляка, що прибув на нараду.

По виборі президій пос. д-р Білик у півторагодинній гарній промові вичернив ідеольогію та програму УНДО, а також його сучасні завдання. По короткому доповненні п. Островського й дискусії нарада ухвалила такі резолюції:

1) Скласти Проводові УНДО й Українській Парламентарній Репрезентації щиру подяку за гідну й мужню оборону прав та інтересів українського народу, а зокрема інтересів працюючих селянських мас.

2) Висловити жаль, що в той час, коли життя вимагає тісного обєднання всього українського народу і скріплення національного проводу, находяться відломи й одиниці, що причиняються в пресі і в практиці до розхитання національної єдности народу та до підриву національного проводу.

3) Осудити шкідливі й небезпечні намагання неповажних одиниць відокремити селянські маси від національної цілости шляхом творення все нових буцім-то селянських партій.

4) Закликати селянство, робітництво і працюючу інтелігенцію Волині творити один міцний неподільний національний фронт і гуртуватися під прапором вкоробованого в праці й боротьбі УНДО.

5) Осудити шкідливі заходи деяких політиків до втягання малосвідомих українських селян до II. чи III. інтернаціоналу на шкоду національної єдности українського народу й остерегти маси перед надіями на соціялістичний „рай", страшні зразки якого бачимо на Радянській Україні.

6) Висловити щиру подяку п. послові д-рові Ст. Біликові за річевий реферат про завдання і змагання УНДО.

Після короткого прощального слова зібрані висловили ще раз свою подяку послові Біликові при голосних оплесках (пос. д-р Білик мусів відїхати).

Нарада продовжувала свою працю. Зібрані після організаційного реферату п. Островського обмірковували низку організаційних справ та ухвалили відповідні резолюції, які будуть подані до відома всім членам.

ПОДЯКА

Головна Рада Українського Краєвого Товариства Опіки над молодю у Львові складає отсим щиру подяку Вп. П. інжинірові-архітектові Олександрові Пежанському за безкорисне виготовлення планів і кошторисів „Діточої Оселі ім. митр. А. Шептицького на Остодері коло Підлютого, що своїм виглядом та оригінальністю стилю є окрасою наших гір. Рівночасно дякує йому за фаховий надзір над будовою, получений з немалим трудом та вкладом власного гроша.

ЗА ГОЛОВНУ РАДУ:
Модест Каратницький, Гнат Павлюх.
ЗА КОМІТЕТ БУДОВИ:
о. Ап. Бучацький, А. Сербин.

З музичного життя.

Шопенівський вечір в Вищому Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові.

Дня 23. лютого влаштовано в малій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові вечір фортепянових творів Шопена силами елевів цієї школи. Після короткого вступного слова дир. В. Барвінського про Шопена йшло 11 точок.

На першу точку відіграла п. Лідія Дутко (кл. п. Левицької) прелюдії Г-дур, Е-моль та Ф-моль. Зріла і повна тепла інтерпретація, що в останній з цих трьох прелюдій посунулася аж до драматизму, ворожить молоденькій піаністці гарне майбутнє. Учениця кляси п. Волошинової, п. Неоніляя Цегельська заграла два твори в однаковій тонації хоч далекі собі змістом, а саме прелюдію Г-моль і вальса Г-моль. В інтерпретації концертантки вийшла ця різниця, як слід, спершу понурий образок осінньої дощевої ночі (нагадується Лепкий!), відтак погідна ідиля з відтінком славянської туги. З черги представниця кляси п. Левицької, п. Марта Колтунюківна затужила звуками першого ноктурна Б-моль — ощього ноктурна, в якого середній пяніссімовій части продирається крізь імлу тужних дум шматок танкової польської пісоньки „хмєль". Треба підчеркнути гарне кантабіле і динаміку. Не найлекше інтерпретаційне завдання з огляду на потрохи поліфонічну фактуру твору мала перед собою в ноктурні Е-моль п. Дарія Федаківна (кл. п. Криницької). Добрий розподіл динаміки між усі голоси вказував на відповідне зрозуміння твору концертанткою.

Середину програми виповнили чотири представниці кляси дир. Барвінського: п. Мирослави Глинянської, п. Наталії Харківської, п. Володимири Михайлівської та п. Катрі Гвоздецької. Перша виконала ноктурн Г-дур оп. 32 і вальса А-моль. У ноктурні поза поправним фразуванням і тінюванням кантилени виразисте було закінчення, де немов під ударом злого демона вся ідиля замінюється нагло в трагіку, і кінець ноктурна розбитий, зруйнований. В вальсі підчеркаємо гарну динаміку та в сам раз відповідне темпо. Аналогічні прикмети, хоча може дещо в меншій степені виказала гра п. Харківської (ноктурн Г-моль оп. 37. і останній вальс Е-моль). Зате дві останні концертантки цієї чвірки, пп. Михайлівська і Гвоздецька здобули між своїми товаришками кляси пальму першенства — перша з обох у чотирьох прелюдіях: Дес-дур, Ціс-моль, Ц-моль і Г-моль, рівно добра в ніжности, як і в силі, друга-ж у двох довших річах, дібраних знову контрастово: ноктурно Ціс-моль і етюд Ас-дур, оп. 25.

Перед кінцем програми виступив представник кляси п. Волошинової, п. Лев Гольдера, з мазуркою Ціс-моль, оп. 63 і ноктурном Ас-дур, оп. 37. Типово-мужеська вдача концертанта, його виразний нахил до героїчної бравури типу Ліста спричинили, що в бадьорих ритмах цієї трохи скочної мазурки (в якій знаменито викончав канонічно-імітаційну репризу) почував себе куди краще, як у лірично-тужливому ноктурні, яке зрештою вийшло поправно. Обі кінцеві точки кляси п. Криницької, це бравурний етюд оп. 10, виконаний бриляятно п. Пясецькою і мало відоме, цікаве болеро А-моль у полуднево-огнистій інтерпретації п. Шлитковської.

Бажаними були би частіші такі шкільні концерти, присвячені хоч би лише фортепянній творчости якогось одного автора при аналогічній співучасти всіх вищих кляс.

Д-р Борис Кудрик.

По концерті та по всяких театральних імпрезах зустрінете своїх знайомих у КАВАРНІ „УНІОН", вул. Косцюшка 1 (Народн. Гостинниця). 12-90

ВІДГУКИ ДНЯ.

Лещатарські скоки.

Було подано так: „Перед Янівським кладовищем скрутити в вулицю Піліховську, попри жидівську божницю, поза жидівське кладовище в напрямі на тріянгуляційний пункт".

Подавали це організатори лещатарських скоків для тих, якіб, евентуально, на випадок охоти, любови до спорту, твердої постанови і здоровля хотіли вибратись на одно пополудне за місто.

Я видер з „Діла" оголошення з тим лещатарським „поводатором" і зайшов як по шнурку аж до місця: „в напрямі тріянгуляційного пункту". Шукав я тої тріянгулі і був би збладив.

На щастя почув ізза одної гори крик.

Пішов туди і насамперед знайшов скочню змагунів, потім завважав публику, а щойно на кінці відкрив тріянгулю, яка була обовязана вказувати дорогу.

Тому останнє речення в „поводаторі" повинно було виглядати так: „...в напрямі більшого крику".

Скоки...

Знаю ріжні скоки: політичні, у гречку, скоки горячки і настроїв, але лещатарські скоки перший раз бачив.

Гарна річ. Хочби змагуни й не скакали далеко, хочби що-другий падав, хочби скочня була примітивна.

Подумати тільки! Наше племя розганяється в височенного горба і кидається в безодню як у дим і не надумується над тим, що може скрутити вязи.

Нехай собі хто що хоче говорить це не тільки гарне, але й велика річ. Хотів би я дожити тих часів, коли сто тисяч українців відважиться скочити на лещатах зі скочні. Байдуже на кілько метрів.

Станув я з боку і дивлюся. Нема ще трибун для журналістів, але поки-що не треба. Публики так мало, що з кожного місця зовсім добре видно. Публика тут не вина. Минулого року було її ще менше, а два-три роки тому був би ніхто не прийшов. Хіба якась заплакана мама чи схвильований тато, щоби в останній хвилі здержати сина від необачного кроку.

А так — бодай сто, може навіть стодвадцять людей, захоплених і... підбадьорюючих.

Впав — встане. Не повелося — другий раз ліпше піде. А що недалеко скочив... Добре, що скочив — на другий рік напевно поправить.

А ті гуцули і бойки, що приїхали з далеких гір спробувати разом з міщухами дивний винахід лещата.

Блетсіли на білім тлі, як яскраві огники. Не показали ще нічого надзвичайного, бо тисячі літ не знали про лещата.

Але тепер уже знають і недалекий той час, коли напевно покажуть.

Не тільки своїм.

Галактіон Чіпка.

— **Гірка вода „Franciszka Józefa"** причиняється до доброго травлення, дає добре самопочування і дає спокійний сон, вільний від тяжких думок.

НОВИНКИ

— **В-во „Українська Загальна Енциклопедія" в Коломиї** просить своїх Вп. Передплатників вирівнати залеглі належитости за II. том (20 зшитків) включно та вплачувати передплату на зшитки, або III. том, які тепер друкуються. — 21. зш. УЗЕ В-во вислало поштою дня 6. лютого ц. р. — Оправлений II. том розсилається далі тим Передплатникам, які дотепер його ще не дістали. 1479 1-3

— **Пописи елевів Вищого Муз. Інституту ім. Лисенка у Львові** III-тий попис елевів середніх і вищих років відбудеться в понеділок 27. лютого в малій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка, вул. Шашкевича 5. III. п. в год. 6-тій веч. Вступ вільний — програма 50 сот. 1475

— **Нові політичні процеси.** Слідство в справі вбивства Голувка, як повідомляє польська преса, вже покінчене і розправа перед судом присяглих має відбутися в квітневій каденції. Як співвинуватець буде відповідати перед судом дверник пенсіонату СС. Служебниць в Трускавці, Буній, який в процесі Данилишина і Біласа виступав в характері свідка. Зачувати теж, що слідство в справі вбивства поліційного комісаря Чеховського буде припинене, а арештований під замітом вбивства студент Роман Барановський має вийти на волю. Вкінці повідомляють, що процес проти решти учасників нападу на почту в Городку відбудеться не раніше як в червні або аж після вакацій. — 6. березня п. р. починається весняна каденція присяглих суддів. Перша розправа в цій каденції буде справа студ. прав із Делієва (пов. Станиславів) Фед. Найдича. Його обвинувачують у переховуванні протидержавних летючок.

— **Вийшли на волю.** З чортківської слідчої вязниці випустили 22. ц. м. на волю Олексу Ганкевича і Демка Лилика. В Чорткові сидить ще в слідчій вязниці 22 молодих українців, у тому числі кільканацятьох парубків і молодих господарів з Винятинець (пов. Заліщики) та кількох абсольвентів учит. семинара в Заліщиках. Проти тих з них, що дістануть акт обвинувачення, розправа відбудеться мабуть аж у червні.

— **Проти надмірних цін за електрику.** Акція львівського купецтва, проти надмірних оплат зз електрику виявилася у Львові покищо тим, що власник робітні шапок Тома Сапак при вул. Академічній (дім Шпрехера) вивісив у своїй виставі картку з написом: „З причини високих оплат електричного світла не вживаю". — В Антверпені вибухнув страйк консументів електричности проти надмірних цін за струю. Консументи електрики заповіли, що будуть страйкувати поки не осягнуть свого.

— **Повторення „Дон Карльоса".** „Дон Карльос" Вердія з Михайлом Голинським у титуловій партії буде повторений у львівській опері в понеділок 27. ц. м.

— **Виїзд львівської опери до Перемишля.** Повідомляють нас, що львівська опера виїздить у повному складі на кілька гостинних виступів до Перемишля. Перша вистава відбудеться в понеділок 6. березня. Гратимуть „Фавста" (Марія Сокіл як Маргарета), 7-го йде „Тоска" (з п-нею Платівною), 8-го „Орфей у пеклі (п-ня Ласовська в ролі Евридики). Артистичний провід у руках Антона Рудницького, який диригуватиме всіми виставами. Вистави йтимуть у салі „Робітничого Дому" на Засянні.

— **Українське Т-во Прихильників Мистецтва** у Львові подає до відома, що щорічне преміювання членів Т-ва відбулося дня 22. ц. м. з таким висліком: о. м. О. Базюк одержав картину В. Гриценка, д-р М. Панчишин картину С. Лучика, о. д-р О. Застирець картину О. Плешкан, інж. А. Корнелля картину Гр. Смольського, Ю. Глушевський картину Р. Чорнія.

— **Зі Станиславова з тамошніх суд. арештів** відставили до Львова студента політехніки Яр. Гаврилюка, Дм. Петрину, гімн. абсольвента Петра Гоголя, прив. службовця й Гуменюка ксльпортера „Стрибожича". Вони сидять у вязниці від грудня 1932 р. У станиславівській вязниці остали ще Мих. Джерж, студ. прав, Вас. Завістовський і Ост. Матіяш, молоді селяни з Пнелча.

— **Зловживання грошевого післанця.** В Бориславі арештували листоноса Станисл. Турчина за спроневірення 800 зол. Він присвоював собі гроші, висилані почтовими переказами, підписуючи сам адресатів. Справою занявся дрогобицький суд.

— **Львівські злодії** розвинули в останніх часах оживлену діяльність. З мешкання купця Ізидора Карніоля при вул. Собеського вкрали готівку 600 долярів і ріжні дорогоцінности. Зі школи ім. Сенкевича вкрали радіоапарат, килими і т. п., вартости 400 зол.

— **Злодійські хитрощі.** Львівську поліцію повідомлено з Кракова, що до Львова втікли три злодії, доконавши великої крадежі. До возного центральної каси рільничих спілок Вуйцика, що ніс до банку 30.000 зол., приступило на ринку трьох людей, що представилися за чужинців і предложили йому купно бриляятів. Вуйцік пішов з ними до брами і почав оглядати звичайне блискуче скло, яке дали йому в руки. Підчас оглядин злодюги вирвали йому торбу з грішми і втікли.

— **Порося на політехніці.** У варшавських вищих школах приходило в пятницю до ріжних вибриків. М. і. впустили до політехнічної галі порося з написом: „Хто це?" На домагання професорів порося забрали, одначе студенти принесли його вдруге в скриці, а сказали, що то книжки.

— **Вкрали два потяги вугля.** В залізничій дирекції в Радомі відбувся дисциплінарна розправа проти завідателя залізничих магазинів у Холмі, Кутніковського та двох магазинерів, Міхаловського і Ганца за спроневірення 2.200 тон вугля, то значить, цілих двох потягів. Всіх трьох видалено зі служби.

— **Загадка фальклядського бою.** Тайна, яка окружала досі морський бій біля Фальклядських островів, що скінчилася знищенням цілої німецької ескадри під командою адмірала фон Шпее, найшла своє вияснення в опублікованих недавно споминах капітана фон Рінтерлена, одного з чільних німецьких агентів підчас війни. Фон Рінтерлен покликується на італійського адмірала Голля, шефа морського відділу „Ін-

ґенс Сервіс". Одному англійському воєнному агентові удалося здобути тайний ключ, яким користувалася німецька адміралітія для передачі приказів при допомозі радія. Одержавши ключ, англійська адміралітія дожидала догідного моменту. Незабаром наспіла вістка, що німецька ескадра під командою адм. фон Шпее випливла з невтральної пристані Вальпарайзо (Чіле) в невідомому напрямі. Тоді англійські агенти вислали німецькій фльоті радіотелеграму з приказом „негайно рушити в сторону Фальклядських островів і знищити стацію бездротного телеграфу в Порт-Стенлі. Фон Шпее попався в англійську засідку. Німецька фльота поплила до Фальклядських островів, де окружила її значно сильніша англійська фльота і знищила майже до тла. „Цвінтар" біля Фальклядських островів значно ослабив морську силу Німеччини і не дивився без впливу на цілий дальший хід війни на морі. Вільгельм II., одержавши офіціяльний рапорт про загибіль німецької ескадри, написав на ньому: „Лишається загадкою, що властиво спонукало фон Шпее атакувати Фальклядські острови". Тепер та загадка вияснена.

— **Різні вістки.** У Ватикані радили над тим, чи папа може вживати літака для вигоди; біда в тому, що на території ват. держави важко зробити аеродром. — Роб. партія в Англії приняла рішення не ставити на найближчих виборах ніякого кандидата проти Льойда Джорджа, з „огляду на його енергійну боротьбу з теперішнім урядом". — У півн. Ірляндії ціни на хліб упали нижче передвоєнного рівня. — Текст справоздання Комітету 19-ти у Женеві матиме 15.000 слів; його передадуть без скорочень телеграфом до Америки. — До Ленінграду вернулась наукова експедиція, що провела два роки між чукчами; вона привезла звідти перші точні географічні карти, відкриті гієрогліфи та памятки словесности і звістку про нові поклади вугілля. — За 1932 рік німецькі літаки перевезли 86.578 пасажирів; попереднього року було тільки на 4.000 менше.

З кіна.

Кіно „КОПЕРНИК" і „МАРУСЕНЬКА": **„ВІКТОРІЯ ТА ІІ ГУЗАР".**

З оперетки зроблена кримінально-шпигунська історія. Тремтиш за серце геройки та голову героя і розважуєш себе веселенькими куплетами. Мадярські гусари та міжнародні дипльомати. Дія від мадярської пусти до Ленінграду та Пекіну. Англійська амбасада, французько-німецькі пісеньки, російське військо — одним словом: мадярський гуляш. Головку ролю грає Іван Петрович і коли сидите в кіні з жінкою, ставте нулею. На щастя в опереті не може бути ніякого нещастя і всі приємні танці та співи приймаєте з недільною погодою.

Відозви й комунікати.

Нічліґова комісія свята: „Українська молодь — Христові" до українського громадянства у Львові.

З дорученим Ділового Комітету свята: „Українська молодь Христові" у Львові звертається нічліґова комісія до всіх українських інституцій, товариств і приватних осіб з отсим проханням:

Дня 6. і 7. травня ц. р. влаштовує Галицька Церковна Провінція під протекторатом усіх трьох Ординаріятів маніфестацію української молоді. До Львова зїдеться кількадесять тисяч нашої молоді з найдальших закутин Галицько-Волинської Землі. Для цієї молоді треба приготовити місце на нічліг з дня 6. на 7. травня. Покликана до цього нічліґова комісія просить всі українські інституції і приватні особи прийняти до себе на нічліг учасників. Іде про окремі кімнати, в котрих на долівці можна би примістити більшу кількість молоді (1 м. кв. долівки на одну особу).

Просимо зголошувати нічліги в парохіяльних урядах у Львові або в канцелярії нічліґової комісії, Львів, ул. Сикстуська 39 а, І. п. тел. 55-32 щодня від 3-ої до 6-ої попол. Висилаємо окремі запити, які просимо виповнити і якнайскоріше надіслати („Приділи" заяви не виповнювати!).

Нічліґова комісія свята У. М. Х.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

МОЛОДІ РОБІТНИКИ. Журнал українського молодого ремісництва й робітництва. Рік III., ч. 10 і 11 за січень і лютий 1933. Адреса: Львів, Ходоровського ч. 3 (Українська Рем. Бурса).

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у приватних оборотах зол. 8.91.

Золото: 1 долар 9.02, 1 дукат 83.90, 20 корон 36.00, 20 франків 36.75.

Срібло: 1 корона 0.30, 1 фльорен 0.75, 1 рубель 1.30, копійки 0.50.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 125.20, 125.51, 124.70; Данція 174.40, 174.83, 173.97; Голяндія 360.35, 361.25, 359.95; Льондон 30.42, 30.43, 30.58, 30.28; Ню Йорк кабель 8.904, 8.924, 8.884; Париж 35.12, 35.21, 35.03; Прага 26.43, 26.49, 26.37; Швайцарія 174.00, 174.43, 173.57; Берлін 213.05.

Акції.

Банк Польський 75 і пів — 76.

ЗБІЖЖЕ.

Львоко Підволочиська. Ціни біржеві, ціни ринкові Пшениця дворська 740 33.50—34.00, Пшениця дворська 720 32.50—33.00, Пшениця збірна 31.50—32.00, Жито одноціле 17.75—18.00, Жито збірне 16.75—17.00, Висівки житні і пшен. 7.75—8.00, Висівки пшен. грубші 8.00 8.50. Львоко Львів: Пшениця дворська 740 35.00—35.50, Пшениця дворська 720 34.00—34.50, Пшениця збірна 33.00 —33.50, Жито одноціле 19.25—19.50, Жито збірне 18.25—18.50, Мука пшен. люкс. 60.00—61.00, Мука пшен. 50-прц. 00 59.00—59.50, Мука пшен. 60-прц. 0 56.00—57.00, Мука житня 55-прц. 00 35.50—36.00, Мука житня 65-прц. 0 33.50—34.00, Мука житня ситкова II. 18.00—19.00, Висівки ячмінні 8.00—8.50.

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив дня 25. II.: масло десерове 2.70, молоко 17—19, сметана 0.70, яйця 4.20—4.40. Тенденція на масло, молоко звишкова, на яйця знижкова.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 26. II. год. 3.30 попол. „Розбійники". Ціни найнижчі. (Абон. 7).

Неділя, 26. II. год. 7.30 веч. „Цезар і Клеопатра" (Абон. 8).

Понеділок, 27. II. год. 7.30 веч. „Дон Карльос".

Театр Різнородностей.

Неділя, 26. II. год. 3.30 попол. „Джім і Джіл". Ціни найнижчі. (Абон. 5).

Неділя, 26. II. год. 7.30 веч. „Мадмуазель", Ост. раз. (Абон. 7).

Понеділок, 27. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіл" (Абон. 5).

Кіна.

АДРІЯ: „Вулькан сміху".

АПОЛЬО: „Конґоріалля".

АТЛЯНТІК: „Аріяна" (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Кохання в яві".

КОЛІСЕЙ: „Погасюче полумя" та ревія „Кохання з перешкодами".

КОПЕРНИК: „Вікторія і її гузар" (Іван Петрович).

МАРУСЕНЬКА: „Вікторія і її гузар" (Іван Петрович).

МІРАЖ: „Кохання в сяйві неба" (Норма Ширер).

ОАЗА: „Чарлі ритує Европу" й ревія.

ПАЛЯС: „Спів, пісунок, дівчата".

ПАН: „Блакитний експрес".

ПАСАЖ: „У країні неясного завтра", „І перший цілунок" (Анні Ондра).

ПРОМІНЬ: „Хам".

СТИЛЕВЕ: „Цариця підземелля" та ревія.

УТІХА: „Новочасний Дон Кіхот" (із Гар. Льойдом) і ревія „20.000 доларів".

ХИМЕРА: „Грішниця" та „Фліп і Флап".

Закордонне радіо.

Неділя, 26. лютого 1933.

Кенігсберг (217,1) 12.00 Концерт, 15.50 Пісні, 20.10 „Либе ім Шне" оп. Бенацького, Братислава (279,3) 10.30 Концерт, 16.50 Словацькі пісні, Мілянo (331,4) 12.30 Концерт. 21.00 Опера, Штутгарт (360,6) 10.15 Два фортепяни, 19.30 „Сходження сабінок" комедія Шентана, Букарешт (394,2) 20.00 Офенбахові оперетки, Білгород (429,7) 12.30, 19.30 Пісні, Рим (441,2) 12.30 Концерт, 20.45 „І бріганті" оп. Офенбаха, Відень (518,1) 10.30 Брамсова соната е-моль, 15.30 Смичк. квартет, 19.25 Пісні, Будапешт (550,5) 19.30 „Книжна дрогарія" оп. Фала, Любляна (575) 20.00 Спів, 20.45 Куплєти, Харків (937,5) 10.20, 15.15, 17.40 Концерт, 13.15 Звуковики, 16.30 Концерт для дітей, 18.40 Трубна орхестра.

Понеділок, 27. лютого 1933.

Мор. Острава (263,8) 20.40 Військ. орхестра, Барі (269,4) 21.30 „Сонячний ранок" комедія Квінтери, Братислава (279,3) 16.10 Концерт, Копенгаген (281,2) 21.05 „Фра Діявольо" оп. Обера, Брно (341,7) 20.40 Концерт, Штрасбург (345,2) 21.00 „Ля Вашіна" дір. опера Бастіде, Ляйпціґ (389,6) 20.00 Концерт, Рим (441,2) 13.00 Концерт, 20.45 Музика, пісоньки, Прага (488,6) 22.15 Сучасна музика. Відень (518,1) 11.30, 17.00 Концерт, 19.30 Ютосл. пісні, 20.10 „Дас еівіг Вайбліхе" гумореска джезбенд, солісти), Мінхен (532,9) 20.00 „Гр. Маріца" оп. Кальмана, Харків (937,5) 13.15 15.15, 18.40 Концерт, 16.30 Музика, рецитації, 24.00 Звуковики, Москва (1000) 17.25 „Пікова дама" оп. Чайковського (Досв. 720 м.), Кенігсвустергавзен (1634,9) 20.30 Вес. авдиція.

Львівське радіо.

Неділя, 26. лютого 1933.

11.35 Місійний відчит, 12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Симфонічний ранок, „Одно з грізніших небезпек робітничої дитини" відч., 14.00 Пастівний цукор і його пристосування, 14.20, 15.00 Музика, 14.40 Що чувати, що треба знати, 16.00 Для молоді: „Що чувати в світі?" „Танок слонів", 16.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.45 Танок і таночний звичай, 17.00 Нар. пісні (хор зі Сокільник), 17.20 Концерти, 18.00 Французькі пісні, 18.20 Фортепян, 18.45 „Неділя на провінції", 19.00 Всячина, 19.20 Грамофон, 19.25 Весела авдиція, 20.00 Скрипка (Васа Пшігода), 21.00 Поморська авдиція, 22.00, 22.02 Спорт, 22.10, 23.00 Танкова музика, 22.55 Комунікати.

Понеділок, 27. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 12.10, 15.35, 16.15, 18.40 Грамофон, 13.20 Метеорольог. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.25 Комунікаційний огляд, 15.30 Збіжева біржа, 16.00 Листи, програми, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 „Ножиці ціни" госп. відч., 17.00 Фортепян, 17.35 Пісні Марія Лябія мецосопр., Вілецька сопр., 18.15 Для мандрівників: „Бродінський та польський романтизм", 18.35 Хвилина льв. залізничої дирекції, 18.50 Огляд жін. часописів, 19.05 Всячина, 19.20 Скринька для хорих, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. деннник, 20.00 „Нецілована жіночка" оп. Вальт. Кольо, Спортові вістки, 22.00 Молодий Львів перед чвертьстоліттям, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

СОЛЬОСПІВИ з фортепяном висилає: „Торбан" Львів, вул. Софії 78. Катальоги даром 1460 2—5

ВІДБИТКИ — гафти, мережки, монограми — пліси, Козловська, Академічна 22, І. п. 1464 2—3

УНЕВАЖНЮЮ книжечку львівської Каси Хорих виставлену на ім'я Володимира Целевича, редактора, замешкалого, Львів пл. Юра ч. 4. 1465 3—3

АДВОКАТСЬКИЙ конципієнт, літ 34, четвертий рік практики, з доброго дому, оженився з заможною донькою адвоката, або панею, яка уможливить йому відкрити власну канцелярію. Оферти під „Культура" до Адміністрації. 1480 1—1

ХОРИ — подайте негайно свої адреси. „Торбан" Львів, вул. Софії 78. 1477 1-5

КАТАЛЬОГ КНИЖОК ПО ЗНИЖЕНИХ ЦІНАХ висилає безплатно Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок 10. 1-3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

УРОЛЬОГ-ОПЕРАТОР

Д-р В. Кесслер

У НЕДУГАХ НИРОК, МОЧЕВИХ ДОРІГ І ВЕНЕР.

ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 24, ТЕЛ. 76-19.

„Тисяча патріотів".

„Ратунковий Комітет читальні „Просвіти" в Сигнівці-Львів звертається з відозвою до поодиноких Впов. Патріотів, щоби прийшли в поміч читальні, яка є виставлена на ліцитацію. Глядає „тисячі патріотів", що дали би по 10 зол. (довту є 10.000 зол.) — одноразово, або на сплату ратами. На відомість, що український Львів готов втратити найважнішу свою культурну станицю і український стан посідання у Львові готов зменшитися, а наглим ратунком поспішило — як усе! — наше патріотичне священство, відтік учительство, а далі інші. Ось перші Вп. Члени з „тисячі патріотів" (зложили одноразово): 1) Високопреосв. Кир Никита Будка Львів 10 зол., 2) Всч. о. Мирон Прийма, парох Левандівки-Львів 10 зол., 3) Всч. о. Ярослав Мілевич, парох Богданівки Львів 10 зол., 4) Вповн. д-р Володимир Гамерський, лікар Бучач 10 зол., (сплачують ратами): 5) д-р Олександер Подолинський, лікар Львів, 6) дентист Яків Нассе, Львів, 7) Павлина Ольшанська, емерит. дир. шк., Жовква, 8) Павло Банах емер. проф., 9) Іван Постолько, ем. упр. шк., 10) Денис Лада, упр. шк. Лукавиця Зборів, 11) Петро Ткач, ем. почтовець, 12) Всч. о. Зиновій Кузьмович, парох Соколівка, Бібрка, 13) о. мґр. Теофіль Вешко, Бринці, 14) о. Володимир Бук, Золочів, 15) Яків Остафійчук, крамар „Зорі", 16) Михайло Бочилюк, будівничий. — „Ратунковий Комітет складає сердечну подяку першим членам з „тисячі патріотів" і кличе грімке „Слава"!! „Vivant sequentes!!!"

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоґа „ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках „ 0·48
1 „ „ на першій сторінці „ 0·55

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні по . . . . . вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . . „ 0·08
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 380·—
„ „ 1/2 . . . . . „ 200·—
„ „ 1/4 . . . . . „ 110·—
„ „ 1/8 . . . . . „ 60·—
Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавництво Спілки „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10.

Ч. 49 (13.288). Львів, вівторок 28. лютого 1933. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00, Піврічно 30·00, Річно 60·00.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Освітні справи в сенаті.

На засіданні сенату минулої суботи перевелено дискусію над бюджетом освіти. Сен. Тищінський (Кл. Нар.) нарікав на низький бюджет освіти. Сен. *Кисілевська* (Укр. Кл.) заявила, що українські сенатори солідаризуються зі становищем українських послів, яке вони заняли в різних промовах у соймі. Опісля представила низку українських скарг і домагань в ділянці шкільництва. В боротьбі за свої права українці виставлені на сенатури шкільної й адміністраційної влади.

Після промови сен. Утти (Нім Кл.), що зясував положення німецького шкільництва, забрав голос міністр освіти Єнджеєвич, що торкнувся справи університетського закону й відповів сен. Утті, впевнюючи, що німецьке шкільництво в Польщі находиться в кращому положенні ніж польське шкільництво в Німеччині.

Дальше зазначив міністр, що в школах повинні находитися тільки портрети осіб, що займають начальні становища в державі, отже із живих портрет президента республики та маршала Пілсудського. Портрети Галера, Дмовського, Славка, Ридза-Сьмігłого і ін. не належать до школи.

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКА ВІЙНА.

На основі японських повідомлень, японські війська посуваються вперед і заняли залізницю Навлін-Пейпіяо. Сильні японські відділи і 5.000 манджурських вояків виїхали із Шангай-Квану в напрямі Лін-Нав, де вводять завзяті бої при помочі літаків. Военну акцію утруднюють сильні морози. Сай-Тунк на південь від Каілю дісталося в руки японців.

З Пекіну повідомляють, що серед китайського населення панує захоплення й бажання ставити опір японцям. На основі депеш із фронту дві китайські бригади борються проти 20.000 японців, що намагаються занятн гірський провал біля Лін-Нав.

ВЕРТАЮТЬ ДО ЯПОНІЇ.

Шеф японської делегації в Союзі Народів Матсуока виїхав з Женеви до Парижа і Льондону, щоби крізь Злучені Держави вернути до Японії. По дорозі має задержатися в Голяндії, де має підготовити умову про неагресію між Голяндією і Японією, що торкається голяндських Індій.

ЗЛУЧ. ДЕРЖАВИ ПОГОДЖУЮТЬСЯ З ЛІГОЮ НАЦІЙ.

ВАШИНГТОН, 26. II. ПАТ. Держ. секретар Стімсон повідомив секретаріят Ліги Націй, що погоджується з конклюзіями, які приняла Ліга Націй в справі китайсько-японського конфлікту наскільки вони торкаються постанов трактатів, які підписали Зл. Держави.

Уряд Зл. Держав сподівається, що Китай та Японія признають можливим пристосувати свою політику до бажань усіх держав, щоби міжнародні конфлікти полагоджувати лише мирно.

ПОМЕР В. КН. ОЛЕКСАНДЕР МИК.

ПАРИЖ, 26. II. ПАТ. У Кап Мартен помер в. князь Олександер Миколаєвич, б. адмірал російської фльоти й адютант царя Миколи II. Покійний був сином Миколи Миколаєвича, а братом Григорія, якого більшовики розстріляли 1919 р. Ост. часами займався релігією та окультизмом.

ВАЛЮТОВИЙ КОНТРОЛЬОР У З. ДЕРЖАВАХ.

ВАШИНГТОН, 26. II. ПАТ. Президент Гувер підписав проект закону, що відає владу над банками валютовому контрольорові. Закон увійде в життя негайно.

АКАДЕМІЧНИЙ СТРАЙК У ЛЬВОВІ.

триває дальше. Ректорати вищих шкіл припинили виклади на неозначений час, наслідком чого всюди панує тишина. Екзекція в останньому часі не була.

Розвязують сокільські гнізда.

Масово розвязує сокільські гнізда — як подають „Сокільські Вісти" — староство в Борщеві. Протягом останніх місяців розвязало воно сокільські гнізда в *Циганах, Пилатківцях, Пилипчу, Королівці, Жилинцях та Горбшові*. Розвязано найдіяльніші гнізда, котрі якнайкраще розвивалися. Коли так дальше піде, то за рік не буде в борщівськім повіті ні одного сок. гнізда. Цікаво, що в декотрих випадках не подано навіть причини розвязання цих гнізд. Тернопільське воєвідство повинно в цю справу вглибнути.

Староство в Бучачі розвязало т-во „Сокіл" в *Устю Зеленім*, проти чого старшина т-ва. внесла рекурс до воєвідства.

Львівське воєвідство розвязало т-во „Сокіл" у *Трускавці* рішенням з 7. II. ц. р. За причину подало брак належних приладів, протидержавну акцію через відбування вправ на возі військовий (вправи вільноруч, відбувані під голим небом, уважає воєвідський уряд військовими вправами!). Чи тут не грають ролі інші причини?

Відкриття вистави образів у Національному Музею.

У неділю 26. ц. м. в год. 12-ій зібрались запрошені гості та публика, що цікавиться малярством на святочне відчинення вистави образів паріської групи українських мистців з участю запрошених французів та італійців. Виставу відчинив коротким словом дир. Нац. Музею д-р І. Свєнціцький, витаючи зокрема представників різних національностей і установ, що прийшли туди у півофіціяльнім характері.

Образи виставлені в одній салі нового будинку. Експонатів 120, а цього 87 українських мистців. Ось прізвища учасників: Авар-Карбовський, Андрієнко М., Бабій І., Борачок С., Глущенко М., Грищенко О., Кричевський М., Левицька С., Луцик С., Манїловська Л., Перебийніс Б., Релько В., Рубісова О., Савченко Більський А., Третяків О., Хмелюк В. і Хмелюкова — українці; чужинці-мистці: Барадік Жанна, Бланш, Брієншюн, Дюфі, Ді Марборе, Фріес, Готіє, Ано, Еро, Олі, Жанен, Леґе, Льот, Люка, Маршан, Орті, Удо, Пайлес, Де Пізіс, Северіні, Тірман, Тоззі, Ван Донген, Де Вароніс — французи та італійці.

Хоча чужинці прислали по одному-два твори з усіх своїх праць, виставка не робить вражіння доривочної.

Це менш-більше повторений збірний виступ паріської вистави. Наші паріські земляки мали дуже дотепну думку, коли зорганізували таку виставу з визначними представниками франко-італійського малярства як рівні з рівними. Цим хотіли вони не тільки наглядно показати, що їхня праця не є відірвана від рівня сучасного мистецтва, але що втримується на цьому високому рівні. Правда, попали на цю виставу й деякі випадкові речі, які можна би було заступити цінішими, а все-ж вона стане предметом якнайповажнішої оцінки знавців мистецтва.

Засібніші громадяни могли би покористувати нагодою і придбати деякі виставлені образи, що згодом зростуть непомірно в ціні, коли імя деяких наших артистів лічне „котуватись" на міжнародній мистецькій біржі.

В СПРАВІ ВБИВСТВА ЧЕХОВСЬКОГО.

У звязку з інформаціями деяких польських часописів, начеб арештованого тому рік студента Барановського, вмішаного в справу вбивства поліційного комісаря Чеховського у Львові мають випустити з Бригідок наслідком припинення проти нього карного доходження, пояснюють із поінформованих кол, що та вістка неаґідна з правдою. Слідство проти Барановського ведеться дальше і незабаром буде виготовлений акт обвинувачення. Барановський буде відповідати перед судом присяжних.

НАЙШЛИ ВЕЛИКИЙ СКАРБ.

Варшавські газети привезли вістку, що один дідич викопав на чужому полі велику скриню, в якій находилося 1.300.000 рублів золотом. Скарб представляє вартість 700 тисяч долярів. Перед кількома тижнями дідич приїхав до Варшави і при допомозі адвоката розпочав переговори з міністерством скарбу щодо поділу найденим добром. Однак міністерство скарбу заявило, що цілий скарб належиться тільки державному скарбові. Тоді дідич заявив, що не виявить свого назвиска, але не скаже де той скарб находиться.

Тимчасом у справі зайшов оворот, що надав їй карний характер. Дідич відкопав потайки скарб, переніс на свій ґрунт і закопав біля своїх будинків. Опісля уладив спеціяльне електричне світло і як день так ніч, на зміну зі своїми синами держить сторожу над золотом, щоби ніхто його не загарбав. Одночасно ведуться дальше переговори з міністерством. Показалося, що золоті гроші закопала в часі світової війни при відступі російська армія, щоби не дати його в німецькі руки. Скарб відшукав син дідича, абсольвент гімназії. Находиться у скрині від артилерійських стрілен. Кажуть, що в останньому часі прокураторія годиться полагодити справу мировим шляхом.

ДРУКАРСЬКА ПОМИЛКА.

У вчорашньому фейлетоні д-ра Я. Пастернака „У церковних підземеллях" у IV. шпальті 17-ий рядок згори повинно бути „замуровані" замість „незамуоване".

ПОВІСИВСЯ З ЦІКАВОСТИ.

11-літній Павло Кривко, учень народньої школи в Трускавці, наслухавшися про повішення Данилишина і Біласа, що походили теж з Трускавця, зацікавився вражіннями, які переживав висільник. Щоби досвідчити їх на собі, рішив спробувати ролі повішеного. Отже пішов до стодоли, закинув шнур на бальок і спробував, але так нещасливо, що направду повісився. Коли найшли його родичі, він вже давно не жив.

ФАБРИКА ФАЛЬШИВИХ СТЕМПЛІВ.

Поліція в Перемишлі викрила фабрику фальшивих судових стемплів у Загальній друкарні при вул. Дворського. При ревізії найшли великий запас готових 3-золотових значків. Фабрика була в руку вже від двох тижнів і більші запаси фальсифікатів вислано вже до Варшави та Вильна. Спеціяльний гумовий папір спроваджений із заграниці. Арештовано одного власника овочарні, що фінансував підприємство, власника друкарні та цинкографа, якого застали при роботі.

СПОРТ.

ГАКІВКА.

ПЕРЕМИШЛЬ. 26. II. Гаківкові змагання між Польщею і Україною покінчилися програною України 0:3

ЧСР. МИСТЦЕМ ЕВРОПИ.

У суботу пополудні прийшло до рішаючих змагань між Австрією та Чехословаччиною за мистецтво Европи в Гаківці. Змагання закінчилися вислідом 2:0 в користь Чехословаччини.

У змаганнях за чашу розради Румунія поборола Латвію 1:0. Так Румунія в змаганнях розради заняла перше місце, бо інші держави, які не дійшли до фіналу, усунулися.

ФАНТАСТИЧНИЙ СКОК.

Найкращий тепер скокун Жигмонт Руд, що недавно стартував у Вілер (Швайцарія), здобув новий світовий рекорд, а саме скочив на 86 м. і побив так установлений рекорд на два метри. На другий день підчас тренінґу Руд був контужений, тому не міг взяти участи в змаганнях у Давос.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ЗА СПІВПРАЦЮ МІСЬКИХ І СІЛЬСЬКИХ КООПЕРАТИВ.

У найновішому числі „Г. К. Ч." порушує п. О. Луцький незвичайно важну справу „плянової співпраці скооперованих українських міщан зі скооперованими селянами в справі безпосередньої достави сільських продуктів". Ця справа була вже темою одної з резолюцій VII. Кр. Кооп. Зїзду, але, на жаль, ще не вийшла поза побожне бажання, дарма, що інші народи — як доказує Луцький — спішним темпом її реалізують. Дальше довідуємось з „Г. К. Ч.", що дирекція РСУК разом із нашими кооперативними централями узгіднює плян такої співпраці і незабаром Повіт. Союзи дістануть відповідні інструкції.

Польська хроніка.

ВІДСОТКИ ВІД ГІПОТЕЧНИХ ДОВГІВ БУДУТЬ ЗНИЖЕНІ. — АКЦЕПТАЦІЙНИЙ БАНК.

Уряд прийняв уже проект закону, в якому дотеперішня висота відсотків при гіпотечних довгах обнижена буде з 12 на 6. А в окремому законі зобовязує себе уряд до помочі тим кредитовим інституціям, які призначатимуть пільги своїм довжникам у царині сільсько-господарських зобовязань. Уряд призначить на ту ціль 75 міл. золотих і заложить окремий банк, т. зв. „акцептаційний".

КОНСУМЦІЯ ЦУКРУ ПАДЕ ДАЛЬШЕ.

Не зважаючи на величезну пропаганду цукрового промислу, консумція цукру в січні впала знову на 11 проц., коли зрівняти її з січнем м. р. Від початку цьогорічної цукрової кампанії, себто від 1. вересня 1932 до лютого 1933, продано на внутрішньому ринку 106.000 тон, тоді, коли в аналогічнім попереднім періоді продано 122,6 тис. тон. Таксамо і вивіз цукру за границю багато слабший.

„ІНВАЗІЯ" НІМЕЦЬКОГО КАПІТАЛУ. — НАГІНКА НА НІМЕЦЬКУ КООПЕРАЦІЮ В ПОЛЬЩІ.

Від коли криза почала все міцніше добиратись до аграрського робітництва, від тоді голосніші стали алярми про силу німецького капіталу в гутнічому і вуглевому промислі. Тепер знову знялн крик у Познані, і то не хтобудь, а сама Промисл.-Торгов. Палата. Мовляв — німецький капітал влазить у всі клітини познанського й поморського промислу і нищить суто-польські підприємства, що не можуть дістати кредитів. Про те, чи того роду „підмінування західних кресів" є справді таке небезпечне для Польщі чи ні, не беремось писати, зате трудно добачити в цьому причину до нагінки, яку веде рівночасно тамошня преса проти господарської самопомочі німецького населення у рямках кооперації. Це ворожне відношення поляків до німецького кооперативного руху сайдне було в літі м. р., коли цей рух підраховував на зїзді свої досягнення. Подібне діється тепер, а передовсім усе невдоволення звертається проти молочарської кооперації німців у Польщі. Ціла їхня вина в тому, що вони мають у Познанщині і на Поморю 121 молочарських кооператив, які перероблюють річно 217 міл. кг. молока (так пише „Курєр Познаньскі"), а польських молочарських кооператив є тільки 62, що переробляють разом усього 119 міл. кг. молока. Польська преса докоряє німцям, що молоко беруть від полячків, але в члени їх не приймають.

Світова хроніка.

ФРАНЦІЯ БЕРЕ ПРИКЛАД З АНГЛІЇ. — ОТТАВА У НОВОМУ ВИДАННІ.

Коли конверзія державних позичок Англії пройшла з успіхом — Франція оголосила теж конверзію своїх позичок. Тепер знову позаздрувала вона Англії далеко перевальних ще успіхів Оттави і скликала кольоніяльну конференцію, яка має відбутись уже в найближчих днях. Ідеї ні про тісніше звязання кольоній у ділянці товарового обміну з метрополією, особливо про розбудову торговельних взаємин із трьома північно-африканськими кольоніями. Очевидна річ — „французька Оттава" небагато нагадуватиме англійську. Там зустрінулись майже рівні з рівними, бо англійським домініям не багато бракує вже до повної суверенности. Натомість французька конференція буде видомищем диктату французького володаря своїм васалям. Звуважити треба, що кольонії відграють у загранічній торговлі Франції поважну ролю. У минулому році більше третини свого вивозу примістила Франція на кольоніяльних ринках і четвертину свого заграничного запотребування покрила вона з кольоніяльних джерел. Мабуть мала надія на корисні висліди світової господарської конференції, коли дальше розвивтає ідея господарських блюків, зажаєних преференційним митом.

ДОБРОВІЛЬНЕ ОБНИЖУВАННЯ ДОВГІВ В АМЕРИЦІ. — БАНКОВІ КАТАСТРОФИ.

Не на добре прийде Розевельт, обіймаючи президентуру. Обраховують, що в Злуч. Державах тепер кожний третій працеспосібний є безробітний. Золото відпливає і одночасно наново зростає укривання грошей (тезаврізація). Голосні наклики до частинного обезцінення вартости доляра не стихають, хоч тепер — не чекаючи на валютові експерименти, на девальвацію чи інфляцію — пробують американці шляхом угоди зменшити тягарі приватних довгів. Акція, що її в цьому напрямі повели, прямує до індивідуального регулювання довгів поміж довжником і вірителем, до пристосування тих довгів до теперішньої високої вартости гроша. — Гомінка катастрофа банків у Мічіген уже дещо притихла. Вкладники вже успокоїлись. Досі вони вибрали всього 1 відс. вкладів. Але амер. опінія очікує кожної хвилини краху якогось иншого банку. Це зрештою не новина. В 1932 р. попало там у неспроможність 1.453 банків на збірну суму 730.4 міл. долярів.

БОРОТЬБА З МАШИНАМИ.

Разом із безробіттям росте переконання, що спричинником безробіття є механізація праці. Ворожість до машин, яку в часі їхнього впроваджування проявляли маси в різкій формі, повернула, хоч покищо тільки в невинних міркуваннях різних публіцистів і людей, що їх особисто діткнуло безробіття. Пишемо **покищо**, бо саме нотує преса обжинок мадярського уряду, в якому він радить селянам уживати якнайменше сільськогосп. машин з уваги на безробіття.

В. Н-вич.

За океаном.

Український хор для шикаговської світової вистави.

Підчас світової вистави в Шикаго буде й т. зв. „Український Тиждень". У цім тижні мають виступити в Шикаго українці із своїми культурними здобутками, як симфонічними творами, театральними виставами, танками і співом. В тій ціли зорганізовано в Дітройті заходами п. Льва Сорочинського український хор, до якого приступили що-найкращі сили з усіх тамошніх хорів. Хор під орудою п. Сорочинського відбуває пильно свої проби кожного вівторка і четверга в позиченій музичній салі вищої школи „Чадсі". Перед виступом у Шикаго хор дасть один концерт (запрошений „Симфонічним Т-вом Дітройту") в „Оркестра Голл" з кінцем лютого.

Поширення радіо-програми „Сурми" в Ню-Йорку.

Від 1. лютого ц. р. українська радіо-програма, передавана базаром „Сурма" в Ню Йорку із стації WOV, розширена на цілу годину, замість дотеперішньої пів години. Час приско-

ПЕРЕДПЛАТА НА БЕРЕЗЕНЬ
5·-- зол.

рено, бо початок припадає на год. 8.30 рано. Постійну музичну програму взяв на себе гром. Сербинський із своєю орхестрою, а крім того будуть також, як і дотепер, ангажовані час до часу окремі артистичні сили. Зате введена одна новість, яка поправді впливає лише на сфінансування радіо-години. Деякі фірми заключили контракт у справі оголошень, які дають відтепер українській радіо-програмі бізнесову закраску.

20-ліття української газети у Бразилії.

Дня 22. грудня 1932 р. минуло 20 літ від появи першого числа першої української газети у Бразилії, католицького тижневика „Праця". З новим роком „Праця" вступила в 21-ший рік життя і труду на національно-церковній ниві, у далекім місті Прудентополіс, у провінції Парана, в Бразилії, у Південній Америці. Це успіх піонірської праці галицьких українців на еміграції в новому світі.

Промова посла українця в Гаррисбургу.

В соймі Пенсильвенії в Гаррисбургу виголосив недавно довшу промову посол Іван Малина, українець з Філядельфії (вибраний як демократичний кандидат). Пос. Малина піддав критиці перестарілі „сині закони" Пенсильвенії і прогібіцію. Філядельфійські американські щоденники подали промову пос. Малини на першій стороні майже в повному тексті.

Ревматизм і подагру ломоту костей і суставів поборює Тогаль. Отже у власнім інтересі випробуйте ще нині, але домагайтеся все лише оригінальних таблеток „Тогаль". Можна дістати у всіх аптиках ТОГАЛЬ

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Понеділок, 27. II. год. 7.30 веч. „Дон Карльос".

Вівторок, 28. II. год. 7.30 веч. „Розбійники".

Театр Ріжнородностей.

Понеділок, 27. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіа" (Абон. B).

Вівторок, 28. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джіа".

Кіна.

АДРІЯ: „Вулькан сміху".

АПОЛЬО: „Конгоріллія".

АТЛЯНТІК: „Аріяна" (за осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Кохання в авті".

КОЛІСЕЙ. „Погасюче полумя" та ревія „Кохання з перешкодами".

КОПЕРНИК: „Вікторія і її гузар" (Іван Петрович).

МАРУСЕНЬКА: „Вікторія і її гузар" (Іван Петрович).

МІРАЖ: „Кохання в сяйві неба" (Норма Шірер).

ОАЗА: „Чарлі ритує Европу" й ревія.

ПАЛЯС: „Спів, цілунок, дівчина".

ПАН: „Блакитний експрес".

ПАСАЖ: „У країні непевного завтра", „І перший цілунок" (Анні Ондра).

ПРОМІНЬ: „Хам".

СТИЛЕВЕ: „Цариця підземелля" та ревія.

УТІХА: „Новочасний Дон Кіхот" (із Гар. Льойдом) і ревія „20.000 долярів".

ХИМЕРА: „Грішниця" та „Фліп і Фляп"

Закордонне радіо.

Понеділок, 27. лютого 1933.

Мор. Острава (263,6) 20.40 Військ. орхестра. **Барі** (269.4) 21.30 „Сонячний ранок" комедія Квінтери, **Братислава** (279,3) 16.10 Концерт, **Копенгаген** (281.2) 21.05 „Фра Діяволло" оп. Обера, **Брно** (341,7) 20.40 Концерт, **Штрасбург** (345,2) 21.00 „Ля Вакіна" літ. опера Бастіде, **Лайпціг** (389,6) 20.00 Концерт, **Рим** (441,2) 13.00 Концерт, 20.45 Музика, пісоньки, **Прага** (488.6) 22.15 Сучасна музика. **Відень** (518,1) 11.30, 17.00 Концерт, 19.30 Югосл. пісні, 20.10 „Дас евіг Вайбліхе" гумореска джезбенд, солісти), **Мінхен** (532.9) 20.00. „Гр. Маріца" оп. Кальмана, **Харків** (937,5) 13.15 15.15, 18.40 Концерт, 16.30 Музика, рецитації, 24.00 Звуковики, **Москва** (1000) 17.25 „Пікова дама" оп. Чайковського (Досв. 720 м.), **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 20.30 Вес. авдиція.

Вівторок, 28. лютого 1933.

Барі (269.4) 20.35 „Іль Пікольо Мара" оп. Масканія, **Братислава** (279.3) 18.00 Твори на два флети, **Копенгаген** (281,2) 22.10 Ісляндія в поезії та музиці, **Мілано** (331,4) 20.30 „І вагабонді" оп. Цірера, **Штутгарт** (360,6) 19.30 „Кльо-Кльо" оп. Легара, **Лайпціг** (389.6) 19.30 Німецька нар. пісня, **Промова канцл. Гітлєра, Рим** (441,2) 20.45 „Арлезіянка" муз. драма Доде-Бізета, **Відень** (518,1) 11.30 Концерт, 20.45 Танці й марші вел. композиторів, **Рига** (525) 20.20 Пісні й арії, **Любляна** (575) 21.00 Пісні, 22.15 Куплети, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 18.40, 24.00 Концерт, 16.30 Концерт для дітей, **Москва** (1000) 17.30 „Князь Ігор" оп. Бородіна (ВЗСПС 1304,3 м.).

Львівське радіо.

Понеділок, 27. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 12.10, 15.35, 16.15, 18.40 Грамофон, 13.20 Метеорольог. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.25 Комунікаційний огляд, 15.30 Збіжева біржа, 16.00 Листи, програми, 16.25 Лекц-я фр. мови 16.40 „Ножиці цін" госп. відч., 17.00 Фортепян, 17.35 Пісні Марія Лябія мецосопр., Вілецька сопр., 18.15 Для матуристів: „Бродзінський та польський романтизм", 18.35 Хвилина льв. залізничої дирекції, 18.50 Огляд жін. часописів, 19.05 Всячина, 19.20 Скринька для хорих, 19.30 На овнді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 „Нецілована жіночка" оп. Вальт. Кольо, Спортові вістки, 22.00 Молодий Львів перед чвертьстоліттям. 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

Вівторок, 28. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 12.10 Грамофон, 13.20 Метеорольог. комунікат, 15.10 Експорт, комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.35 Нові шляхи госп. розвитку світа, 15.50 Грамофон, Збіжева біржа, 16.10 Скринька для дітей, 16.20 Для матуристів: „Грецьке й римське мистецтво", 16.40 „Про малярів в. Станіславського", 17.00 Концерт (орхестра), 18.00 Для матуристів: „Міцкевич", 18.20 Театр. репертуар, Сільва рерум, 18.25 Легка музика, 19.00 На службі милосердя, 19.10 Всячина, 19.30 „Царі Джез і Давид" муз. фейлетон, 19.45 21.00 Прес. рад. денник, 20.00 Вес. авдиція, 20.55 Спорт, 21.05 Легка музика, 22.00 „Рукавиці смерти" гум. спорт. оповідання, 22.15 Ретрансмісії зі закордону, 22.55 Комунікати. 23.00 Танк. музика.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.